Bundel van de Besluitvormende raadsvergadering van 25 april 2018

1173738 - rv+rb 23 Vaststelling bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend’.

Instemmen met bijgevoegd concept-raadsvoorstel en concept-raadsbesluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend".

Dossier 1125 voorblad

Bijlage 1 - Concept-raadsvoorstel en concept-raadsbesluit nr_ 2018-23 (1213042).docx

Bijlage 2a - Verbeelding bestemmingsplan Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg (1213044).pdf

Bijlage 2b- Regels bestemmingsplan Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg (1213045).pdf

Bijlage 2c - Toelichting bestemmingsplan Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg (1213046).pdf

1252887 - rv+rb 24 Vaststellen bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen

1. Hogere geluidsgrenswaarden voor een aantal woningen vast te stellen
2. De gemeenteraad conform bijgevoegd concept raadsvoorstel voorstellen om
a. Geen exploitaiteplan vast te stellen;
b. het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat ongewijzigd vast te stellen

Dossier 1181 voorblad

1 toelichting bp Maasveldstraat Paul Guilaumestraat vaststelling (1213905).pdf

2 regels bp Maasveldstraat Paul Guillaumestraat vaststelling (1213906).pdf

3 Bijlage bij regels bp Maasveldstraat Paul Guillaumestraat vaststelling (1213907).pdf

4 verbeelding bp Maasveldstraat Paul Guillaumestraat vaststelling (1213908).pdf

Raadsvoorstel vaststelling bp Maasveldstr Paul Guillaumestr 1252887.docx

1286107 - Planning P&C producten 2018. (RAAD nr. 2018-17)

1. Instemmen met de planning P&C producten 2018
2. Instemmen met het raadsvoorstel Planning P&C producten 2018

Dossier 1315 voorblad

1_ Raadsvoorstel Planning P_C producten 2018 (1210060).docx

1288819 - 9e wijziging van de APV Venlo. (RAAD nr. 2018-20)

De raad voorstellen om in te stemmen met het bijgaande ontwerpvoorstel tot vaststelling van de 9e wijziging van de APV Venlo.

Dossier 1367 voorblad

1_ APV-wijziging9-raadsvoorstel (1209772).docx

0 Besluitenlijst 25 april 2018

Besluitenlijst 25 april 2018.doc

Link naar digitaal verslag Besluitvormende raadsvergadering 25 april 2018.docx

1 Opening en mededelingen

2 Vragenhalfuur ex artikel 45 RvO

- EENLokaal - Tijdelijke ontheffing geluidsplafonds A73 Roermond-Belfeld

EENLokaal Art 45 vragenA73 Belfeld e.docx

VenLokaal Art 44 vragenA73 Belfeld en Blerick.docx

Beantwoording art. 44 vragen VL - tijdelijk.pdf

reactie gemeente Beesel.pdf

3.a Vaststellen van de agenda

3.b Vaststellen van de besluitenlijst van 28 maart 2018

Besluitenlijst 28 maart 2018.doc

Link naar digitaal verslag Besluitvormende raadsvergadering dd 28mrt18.pdf

3.c Vaststellen van de besluitenlijst van 29 maart 2018

Besluitenlijst 29 maart 2018.doc

Link naar opname digitale verslag Besluitvormende raadsvergadering dd 29mrt18.docx

3.d Lijst ingekomen stukken nr. 6

Lijst ingekomen stukken nr. 6.doc
Brief 59 - A. Hogerle en I. van den Bercken - klacht onbetrouwbaar bestuur.pdf
Brief 60 - N. Bellen en D. Evers - klacht onbetrouwbaar bestuur.pdf
Brief 61 - M. van der Schrier - klacht onbetrouwbaar bestuur.pdf
Brief 68 - Clientenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen - Bezorgdheid over uitvoering participatiewet.pdf
Brief 74 - E-mail - H. Verhagen - Verkoopproces panden Q4.docx
Brief 74 - H. Verhagen - Verkoopproces panden Q4.docx
Brief 80 - E-mail Stichting Ons Fort.docx
Brief 80 - Stichting ons Fort - Fort van Venlo.docx
Brief 81 - Omnibuzz - Concept jaarrekening 2017 Omnibuzz.docx
Brief 82 - Bestuur ICT NML - Ontwerpbegroting ICT NML 2019.pdf
Brief 83 - Omnibuzz - Begroting 2018 en begroting 2019.docx
Brief 83 - Omnibuzz - Aanbiedingsbrief gemeenteraden.pdf
Brief 83 - Omnibuzz - begroting-2018.pdf
Brief 83 - Omnibuzz - begroting-2019.pdf
Brief 83 - Omnibuzz - Uitgangspuntennotitie begroting 2019 en 2018-1.pdf
Brief 84 - Veiligheidsregio Limburg-Noord - Ontwerpbegroting 2019 en jaarverantwoording 2017.docx
Brief 84 - Brief Veiligheidsregio Limburg-Noord - Ontwerpegroting 2019.pdf
Brief 84 - Ontwerpbegroting 2019 raden.pdf
Brief 84 - Begroting 2019 in één oogopslag.pdf
Brief 84 - Brief Veiligheidsregio Limburg-Noord - Jaarverantwoording 2017.pdf
Brief 84 - Jaarverantwoording 2017 raden (vastgesteld DB).pdf
Brief 87 - H. Daalder - Verkoop windpark in kavels aan huishoudens.docx
Brief 89 - H. Dekker - Vragen t.a.v. houtstook.docx
Brief 89 - H. Dekker - EYE CATCHER HOUTSTOOK_MASTER_V2.pdf
Brief 91 - B. Boonstra - Houtrook, uitstoot van particulieren.docx
Brief 91 - B. Boonstra - tuinkachel.jpg
Brief 91 - B. Boonstra - rookoverlast.jpg
Brief 91 - B. Boonstra - chroom6houtrook.jpg
Brief 93 - VAC Wonen Venlo - Jaarverslag 2017.pdf
Brief 94 - BsGW aan gem.raad Weert - Termijn indienen zienswijze begroting.pdf
Brief 95 - Voorlopige jaarrekening 2017 BsGW.compressed.pdf

3.e Lijst ingekomen stukken nr. 6a - Ter kennisname nieuwe raad en coalitieonderhandelaars

Lijst ingekomen stukken nr. 6a.doc
Brief 26 - 1294994 - Otto Workforce B.V. - brandbrief huisvesting arbeidsmigranten.pdf
Brief 27 - 1299715 - Belastingoverzicht 2018 Limburgse Gemeenten.pdf
Brief 28 - 1301702 - Natuurmonumenten - Aanbiedingsbrief manifest Groen Verdient Ruimte.pdf
Brief 29 -1302718 - Provincie Limburg - Aandachtspunten begroting 2019.pdf
Brief 30 - 1303118 - Min. BiZa en Kkr - Screening kandidaat-wethouders.pdf
Brief 31 - 1303818 - Arnoud Klinkenberg - Hondenpoep overlast.pdf
Brief 32 - 1304016 - NVM - Raadsadres Aanbevelingen Woningmarkt.pdf
Brief 33 - 1304019 - Stichting van het onderwijs - Opvang van en zorg in kindcentra.pdf
Brief 34 - 1304023 - FNV - Bijlage tienpuntenplan.pdf
Brief 34 - 1304023 - FNV - Kies sociaal ook na de verkiezingen.pdf
Brief 35 - 1304097 - Vereniging Nederlandse Riviergemeenten - Water als Vriend.pdf

Brief 36 - 1304103 - Hans Oostendorp - Integriteit aan de formatietafel.docx

Brief 37 - 1304108 - College Tour sociaal werk komt naar u toe.docx

Brief 38 - 1304113 - Open State Foundation - Maak de input van het collegeakkoord openbaar.pdf

Brief 39 - 1304129 - Kinderrechtenorganisaties Defence for Children en Save the Children.docx

Brief 40 - 1304136 - Namens Stichting Jonge Klimaatbeweging - vergroen je stem.docx

Brief 41 - 1304245 - Bijlage bij brief inspiratie voor uw collegeprogramma 2018-2022 RZ.pdf

Brief 41 - 1304245 - Bouwend Nederland - Inspiratie voor uw collegeprogramma 2018-2022 RZ 22-3-2018.pdf

Brief 42 - 1304249 - Open Brief Wittemer Beraad aan Limburgse Gemeenten maart 2018.docx

Brief 43 - 1304267 - Humanitas - brief politieke partijen.docx

Brief 44 - 1304356 - Karin Straus - Euregoinaal onderwijs.docx

Brief 45 - 1304343 - Vereniging Stop Tihange Nederland - Limburgse gemeenten maart 2018.docx

Brief 46 - 1304352 - informateur over streekvorming omroepen.docx

Brief 47 - Kinderrechtenorganisaties feliciteren alle nieuwe raadsleden met taart.docx

Brief 48 - Beleidsrapportage 5 - Mijnkwaliteitvanleven.nl.docx

Brief 49 - Sportieve inspiratie voor het coalitieakkoord & Nieuws voor Limburgse sportverenigingen.docx

Brief 50 - Cedris - raadsbrief april 2018.pdf

Brief 50 - Cedris - Zes Instrumenten uitvoering Participatiewet en banenafspraak.pdf

Brief 51 - Kinderombudsvrouw - Effectief gemeentelijk jeugdbeleid.pdf

Brief 51 - Kinderombudsvrouw.docx

Brief 52 - Koninklijke Algemene Nederlandse Kappersorganisatie.pdf

Brief 53 - Nederlandse archeologen - Pamflet archeologie 2018 - Benut het verleden.pdf

Brief 53 - Nederlandse archeologen Groot Reuvensoverleg.pdf

Brief 54 - Passend onderwijs Noord-Limburg - Onderwijs en jeugdzorg.pdf

Brief 55 - RECRON - Belangen recreatieondernemers.docx

Brief 56 - Social Enterprise NL + Social Impact Factory - Sociaal ondernemerschap.pdf

Brief 57 - Sportcampagneteam NL NOC NSF e.a..docx

Brief 58 - VEH - Betrek bewoners bij plannen in de leefomgeving.docx

Brief 58 - VEH - Participatiehandvest De burger tegenstander of bondgenoot.pdf

Brief 59 - A. Hogerle en I. van den Bercken - klacht onbetrouwbaar bestuur.pdf

Brief 60 - N. Bellen en D. Evers - klacht onbetrouwbaar bestuur.pdf

Brief 61 - M. van der Schrier - klacht onbetrouwbaar bestuur.pdf

Brief 62 Nationale ombudsman - effectieve klachtbehandeling inzichtelijk maken...docx

Brief 62 Nationale ombudsman - Brief aan gemeenteraadsleden.pdf

Brief 63 Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland.docx

Brief 63 Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland - Betrokken bij de Boerderijen.pdf

Brief 63 Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland - Manifest Gebruik de Boerderij.pdf

Brief 64 CNV - Overheid over goed werkgeverschap.docx

Brief 64 CNV - Overheid 2018-0322 Punten overheid gemeenteraden DRUK.pdf

Brief 65 Controle Alt Delete - Vertrouwen en tevredenheid in IVP.docx

Brief 65 Controle Alt Delete - Vertrouwen en tevredenheid in IVP.pdf

Brief 66 Groot Reuvensoverleg - opgravingen.pdf

Brief 66 Groot Reuvensoverleg Pamflet archeologie 2018 - Benut het verleden.pdf

Brief 67 VPN - Recycling Circulaire Economie.docx

Brief 67 VPN 1305565 - Modeltekst Recycling en de Circulaire Economie.docx

Brief 66 Groot Reuvensoverleg - opgravingen.pdf

Brief 66 Groot Reuvensoverleg Pamflet archeologie 2018 - Benut het verleden.pdf

Brief 67 VPN - Recycling Circulaire Economie.docx

Brief 67 VPN 1305565 - Modeltekst Recycling en de Circulaire Economie.docx

Brief 68 Clientenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen - Bezorgdheid over uitvoering participatiewet.pdf

Brief 69 Huis voor de Sport Limburg - Inspiratie voor een vitaal coalitieakkoord.docx

Brief 70 Vergelijking Verkiezingsprogramma's.pdf

Brief 71 Longfonds.nl - Zorgen inwoners verkeer en houtkachels.docx

Brief 71 Longfonds.nl - Zorgen inwoners over uitstoot verkeer en houtkachels.docx.pdf

Brief 72 Kinderopvang 2020 - Samenwerking kinderopvang-Prim. Onderw.-Zorg+welzijn.pdf

Brief 73 Schakelteam.nl - Investeer in mensen met verward gedrag.docx

Brief 73 Brief Schakelteam personen met verward gedrag.pdf

Brief 74 - E-mail - H. Verhagen - Verkoopproces panden Q4.docx

Brief 74 - H. Verhagen - Verkoopproces panden Q4.docx

Brief 75 - N. Schouenberg - Aankoop pand Q4 Maaskade.pdf

Brief 76 - R. Hamu - Studietoeslag voor studenten met functiebeperking.docx

Brief 77 - Stichting GroenLicht NML - Kosten laaggeletterdheid.docx

Brief 78 - FNV MOOI - Vestigingsbeleid.docx

Brief 78 - FNV MOOI.pdf

Brief 79 - LKCA - Cultuurparaaf voor je collegeakkoord: Cultuur deel je.docx

Brief 85 - Stichting Meer Muziek in de Klas - Oproep Meer muziek in de Klas.docx

Brief 85 - Stichting Meer Muziek in de Klas - Oproep formerende gemeenteraden.docx

Brief 86 - Dierenbescherming Regio Zuid - Aandacht voor dierenwelzijn.docx

Brief 86 - Dierenbescherming.pdf

Brief 86 - Dierenbescherming Gemeente en Dieren 2018-2021.pdf

Brief 86 - Nota Aanbevelingen Gemeentelijk Dierenwelzijnsbeleid 2018-2021.pdf

Brief 88 - Gezond in - Lokale aanpak gezondheidsachterstanden in uw gemeente.docx

Brief 88 - Gezond in - raadsgriffiers.pdf

Brief 88 - Kamerbrief-over-vervolg-programma-gezond-in-de-stad-gids.pdf

Brief 90 - VO-Weert FNV - SW en P-wet in coalitieprogramma.docx

Brief 90 - FNV - WAA.pdf

Brief 92 - INRETAIL - Detailhandelsvisie in nieuw coalitieakkoord.docx

Brief 96 - Stichting Driestroom + Ondernemersgroep De Driekroon - Manifest Jeugdwet.pdf

3.f Overzicht toezeggingen, zie ibabs

3.g Hamerstukken ex artikel 26 van het RvO, nr.('s). 24

4.rv.17 Planning P&C producten 2018

017rv+rb Planning P&C producten 2018.docx

4.rv.20 10e wijziging van de APV Venlo

020rv+rb 10e wijziging van de APV Venlo.docx

4.rv.23 Vaststelling bestemmingsplan "Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend"

023rv+rb Vaststelling bestemmingsplan Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend.docx

023bijl1 Verbeelding ontwerp-bestemmingsplan Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg (1161052).pdf

023bijl2 Regels ontwerp-bestemmingsplan Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg (1161051).pdf

023bijl3 Toelichting ontwerp-bestemmingsplan Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg (1161050).pdf

4.rv.24 Vaststellen bestemmingsplan Maasveldstraat - Paul Guillaumestraat te Tegelen

024rv+rb Vaststellen bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen.docx

024bijl 1 Bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guilaumestraat vaststelling (1213905).pdf

024bijl 2 Regels bp Maasveldstraat Paul Guillaumestraat vaststelling.pdf

024bijl 3 Bijlage bij regels bp Maasveldstraat Paul Guillaumestraat vaststelling.pdf

024bijl 4 Verbeelding bp Maasveldstraat Paul Guillaumestraat vaststelling.pdf

5 Onderwerpen buiten de directe raadsagenda

6 Sluiting

Besluitvormende raadsvergadering

Dossiernummer	1125
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	25 april 2018
Agendapunt	
Omschrijving	1173738 - rv+rb 23 Vaststelling bestemmingsplan 'Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend'.
Organisatieonderdeel	Bestuursstaf
Eigenaar	Zaaksysteem, Zaaksysteem

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
BenW vergadering	19 december 2017
BenW vergadering	20 maart 2018
Besluitvormende raadsvergadering	**25 april 2018**

Toelichting

Instemmen met bijgevoegd concept-raadsvoorstel en concept-raadsbesluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend".

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Vaststelling bestemmingsplan "Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend"
raadsnummer 2018	2018-23
collegevergadering d.d.	20-03-2018
raadsvergadering d.d.	25-04-2018
fatale termijn	
programma	Wonen en Leefomgeving
portefeuillehouder	J. Teeuwen

team RGSBMI
steller S Gommans- Mackay
doorkiesnummer +31 77 3599504
e-mail sh.gommans@venlo.nl

registratienummer 1173738
datum 9 maart 2018
bijlage(n) 2
datum verzonden

Voorstel om te besluiten

Het bestemmingsplan “Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend" vast te stellen, zowel analoog als digitaal (NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG-VA01).

Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris	de burgemeester
René van Loon	Antoin Scholten

Raadsbesluit

Samenvatting **(Verplicht, maximaal een half A4)**

In de raadsinformatiebrief 2017-165 bent u geïnformeerd dat de gemeente een verzoek heeft ontvangen van de heer A.J. Geurts en mevrouw A. Geurts-In het Zand voor een bestemmingsplanwijziging. Het verzoek richt zich op de omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes, tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend, gemeente Venlo.

Het ontwerpbestemmingsplan met bijbehorende stukken heeft voor een ieder van 11 januari 2018 tot en met 21 februari 2018 ter inzage gelegen. Van de gelegenheid om zienswijzen in te dienen is geen gebruik gemaakt.

Voorgesteld wordt om het bestemmingsplan ongewijzigd vast te stellen.

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Bestemmingsplan bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’ bestaande uit de onderdelen: a. Verbeelding bestemmingsplan bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’; b. Regels bestemmingsplan bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’; c. Toelichting bestemmingsplan bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’.	00-03-2018
2.	Concept-raadsbesluit nummer 2018-23	25-04-2018

Raadsbesluit

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. **Wat is kernopgave** (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

De kernopgave is, te komen tot vaststelling van een bestemmingsplan voor de voorgenomen omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend, gemeente Venlo.

2. **Relatie met programma**

Het plan draagt bij aan de algemene doelstellingen van het programma Wonen en Leefomgeving.

3. **Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat** (Wat wilt u bereiken?)

Het uiteindelijke doel is een onherroepelijk bestemmingsplan voor de betreffende locatie waarbij wordt voorzien in een nieuw planologisch juridisch kader.

4. **Wat en waarom?** (Waarom is dit voorstel nodig?)

De raad is het bevoegde orgaan om het bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’ vast te stellen. Het nieuwe bestemmingsplan is nodig om de voorgenomen omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend, gemeente Venlo.

Het bestemmingplan heeft tot gevolg dat het geldend bestemmingsplan ‘Buitengebied Venlo’ (vastgesteld door de gemeenteraad van Venlo op 30 maart 2011) voor het deel waarop dit bestemmingsplan betrekking heeft, niet meer van toepassing is. Het nog vast te stellen bestemmingsplan treedt vervolgens voor dat deel in de plaats en de regels van het plan tezamen met de verbeelding vormt hierdoor een nieuw juridisch-planologisch kader.

5. **Afweging / argumentatie** (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

Aanleiding

De gemeente heeft op 27 juni 2017 het verzoek ontvangen van de heer A.J. Geurts en mevrouw A. Geurts-In het Zand voor een bestemmingsplanwijziging.

Het verzoek richt zich op de omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes, tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend, gemeente Venlo.

Bestemmingsplan
Voor het plangebied geldt het bestemmingsplan “Buitengebied Venlo” vastgesteld door de gemeenteraad op 30 maart 2011. Hierin zijn de gronden bestemd tot “Wonen” en “Maatschappelijk”. Daarnaast gelden de gebiedsaanduidingen ‘milieuzone – grondwaterbescherming Venlo schol’ en ‘robuuste landbouw en natuur’. Voor het noordelijk deel van het plangebied geldt de gebiedsaanduiding ‘middelhoge / hoge archeologische verwachting’. Op de bestemming ‘Wonen’ ligt een bouwvlak. Voor de bestemming ‘Maatschappelijk’ geldt de functieaanduiding ‘begraafplaats’ en is een bedrijfswoning uitgesloten.

Binnen de geldende bestemmingen is de toekomstige functie van de bestaande beheerderswoning als Beleef- en Groetcentrum niet mogelijk.

Beschrijving ontwikkeling
De initiatiefnemer is voornemens de bestaande beheerderwoning met bijgebouw aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 in Boekend uit te breiden en om te zetten tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) met bijbehorende parkeergelegenheid. Het betreft hier een uitbreiding van het bestaande gebouw met een functiewijziging.

Het Beleef- en Groetcentrum bevat onder andere een aula, die voornamelijk dient als ruimte voor afscheidsdiensten. Daarnaast is er een ontvangstruimte met buffet, zijn er enkele kamers waar nabestaanden afscheid kunnen nemen van een overledene, ruimten ten behoeve van de verzorging van overledenen en een kamer waar dranken en etenswaren kunnen worden geserveerd, ook aan bezoekers van de begraafplaats en passanten. Aan de zuidoostzijde van het gebouw is een tuin en een terras geprojecteerd ten behoeve van de bezoekers aan de uitvaarten. Ook aan de noordwestzijde van het gebouw komt een terras, dit is voor de bezoekers aan de begraafplaats.

Ruimtelijk kader
De voorgenomen ontwikkeling past binnen het beleid zoals omschreven in de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo. Er blijft sprake van een goede ruimtelijke ordening. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de toelichting, de regels en de verbeelding van het bestemmingsplan (zie bijlage 2a, 2b en 2c). Hierin wordt aangetoond dat er sprake blijft van een goede ruimtelijke ordening.

Procedure
Om de beoogde wijziging mogelijk te maken, kan medewerking worden verleend middels het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan op basis van artikel 3.1 lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro). Voorwaarde is dat er ter plaatse sprake moet blijven van een goede ruimtelijke ordening.

Op 12 december 2017 heeft uw college ingestemd met het ontwerpbestemmingsplan.
Het ontwerpbestemmingsplan met bijbehorende stukken met bijbehorende stukken heeft ter inzage gelegen van 11 januari 2018 tot en met 21 februari 2018.

<u>Zienswijzen</u>

Raadsbesluit

Gedurende de terinzagelegging zijn tegen het ontwerpbestemmingsplan geen zienswijzen ingediend.

6. **Welke** externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Het voorgenomen bestemmingplan is in het kader van de voorbereiding van het ontwerp-bestemmingsplan en het daaraan verplicht gekoppelde vooroverleg, toegezonden aan de Provincie en het Waterschap.
Er zijn geen opmerkingen op het ontwerp-bestemmingsplan.

7. **Financiële paragraaf**

Financiële aspecten

Het voorgenomen bestemmingsplan betreft een functiewijziging met uitbreiding van een bestaande pand waardoor er sprake is van een bouwontwikkeling. Er is echter geen sprake van te treffen herinrichtingskosten of verhaalbare kosten doordat de gemeente het stuk gemeente-eigendom reeds heeft verkocht en er verder geen sprake is van kosten voor bijvoorbeeld bouw- en woonrijp maken. Hierdoor is een verplichting tot kostenverhaal niet aan de orde.

Planschade
Mogelijke kosten voor planschade zijn verzekerd door een planschadeverhaalsovereenkomst met initiatiefnemer. Hiermee worden de kosten van het verhalen van planschade in het geheel afgewenteld op de initiatiefnemer als zijnde eigenaar van de gronden.

8. Risicoparagraaf (welke risico's spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	**Wel of niet**
Juridische aspecten en wettelijk kader	n.v.t.
Financiële risico's en aspecten	n.v.t.
Economische risico's	n.v.t.
Maatschappelijke risico's	n.v.t.
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	n.v.t.
Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	n.v.t.
Overige strategische risico's	n.v.t.

9. **Vervolgprocedure voor de raad**

Raadsbesluit

Na vaststelling door de gemeenteraad zal het bestemmingsplan worden gepubliceerd en ter inzage worden gelegd. Binnen de inzage termijn kan rechtstreeks beroep worden ingediend bij de Raad van State. De dag na afloop van de inzage termijn treedt het bestemmingsplan in werking, mits geen voorlopige voorziening wordt getroffen.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend’

raadsnummer 2018 23

raadsvergadering d.d. 25-04-2018

team RGSBMI
steller S Gommans- Mackay
doorkiesnummer +31 77 3599504
e-mail sh.gommans@venlo.nl
datum 9 maart 2018

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 20 maart 2018;

gelet op de Wet ruimtelijke ordening en de Algemene wet bestuursrecht;

overwegende dat ;
het ontwerp bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend’ van 11 januari 2018 tot en met 21 februari 2018 ter inzage heeft gelegen;

dat voorafgaand aan de ter inzage legging openbare bekendmaking is gedaan in de Staatscourant, op de gemeentelijke website via www.overheid.nl en de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl, waarbij is gewezen op de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen door een ieder gedurende voornoemde inzagetermijn;

en dat er van de gelegenheid om zienswijzen in te dienen geen gebruik is gemaakt.

besluit(en) vast te stellen:

Het bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend’ op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen, zowel analoog als digitaal (NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG-VA01);

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 april 2018.

De griffier De voorzitter

Geert van Soest Antoin Scholten

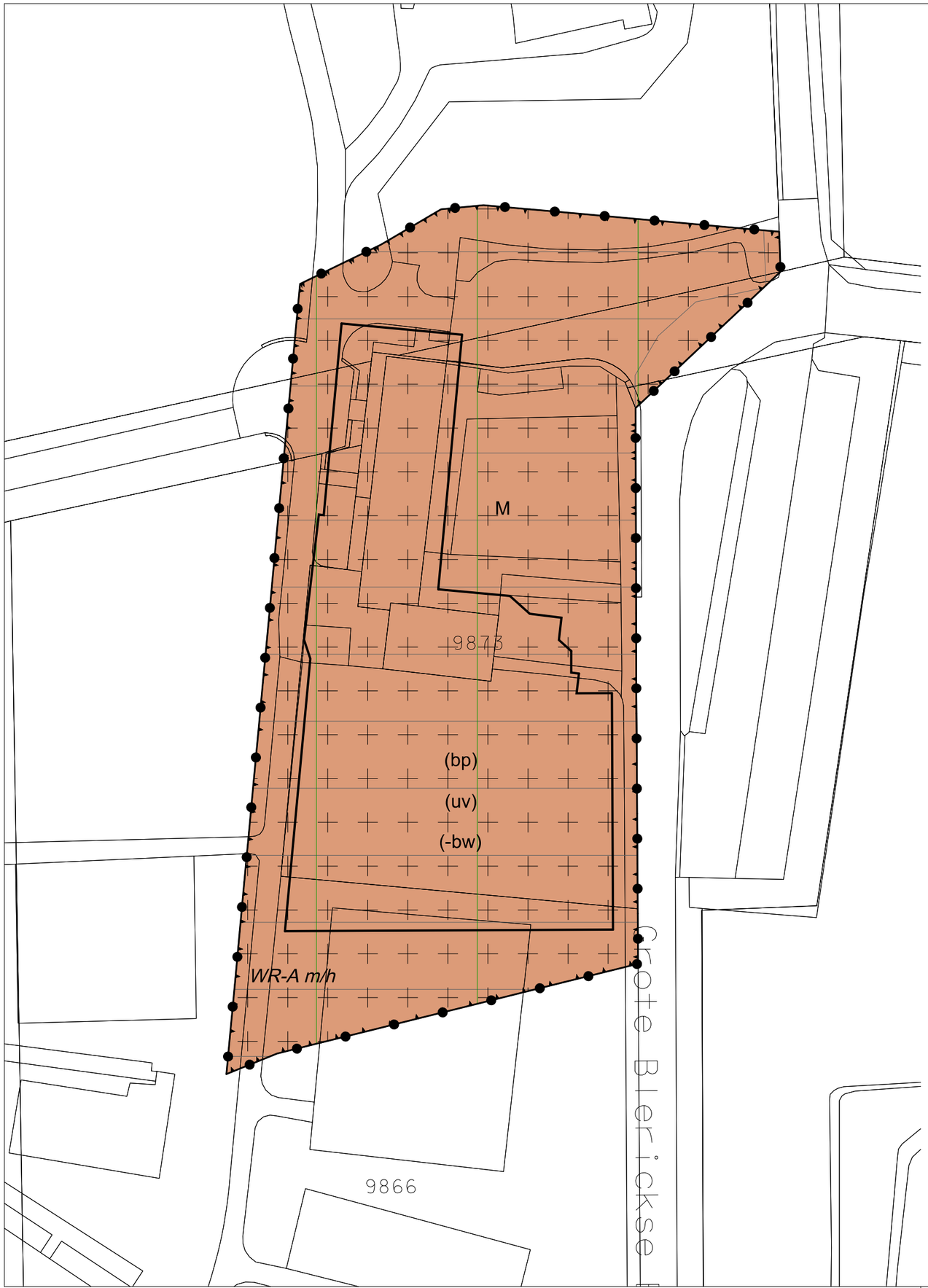

Plangebied

Plangebiedgrens

Bestemmingen

M — Maatschappelijk

Dubbelbestemmingen

WR-A m/h — Waarde - Archeologie middelhoog/hoog

Gebiedsaanduidingen

milieuzone - grondwaterbescherming venlo schol

overige zone - robuuste landbouw en natuur

Functieaanduidingen

(-bw) — bedrijfswoning uitgesloten

(bp) — begraafplaats

(uv) — uitvaartcentrum

Bouwvlak

bouwvlak

Verklaringen

bestaande bebouwing en kadastrale ondergrond

Bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo'

Gemeente Venlo

NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG-VA01

projectnr. BRO:	211x09073	status:	vastgesteld	wijziging:	09-06-2017 / MH		
projectnr. EP:	EP_RO-2006_200	concept:	09-06-2017	wijziging:	14-09-2017 / OP		
schaal:	1:500	voorontwerp:	-	wijziging:	26-10-2017 / MS		
formaat:	A3	ontwerp:	26-10-2017 / MS	laatste wijziging:	dd-mm-jjjj / tek		
deelplan:	1 van 1	vastgesteld:	25-04-2018 / MP	bestandsnaam:	[IDN-nummer].dgn		

BRO Ruimte om in te leven
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
www.bro.nl
info@bro.nl
T 0411 850 400
F 0411 850 401
verbeelding: ENGINEERING People
www.engineeringpeople.nl

Bestemmingsplan 'Beleef En Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg Te Venlo'

Regels

Gemeente Venlo

Ruimte om *in* te leven

Rapportnummer:	211x09073
Datum:	25 april 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	
Projectteam BRO:	
Trefwoorden:	
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte
Beknopte inhoud:	

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

Ruimte om *in* te leven

Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo

Inhoudsopgave

Regels		**3**
Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**4**
Artikel 1	Begrippen	4
Artikel 2	Wijze van meten	8
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**9**
Artikel 3	Maatschappelijk	9
Artikel 4	Waarde - Archeologie middelhoog/hoog	11
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**14**
Artikel 5	Anti-dubbeltelregel	14
Artikel 6	Algemene aanduidingsregels	15
Artikel 7	Algemene bouwregels	16
Artikel 8	Algemene afwijkingsregels	17
Artikel 9	Algemene wijzigingsregels	18
Artikel 10	Algemene procedureregels	19
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**20**
Artikel 11	Overgangsrecht	20
Artikel 12	Slotregel	21

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 Plan

Het bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo' met identificatienummer NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG-VA01 van de gemeente Venlo.

1.2 Bestemmingsplan

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels.

1.3 Aanduiding

Een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 Aanduidingsgrens

De grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 Archeologische waarde

De aan een gebied toegekende waarde in verband met de kennis en de studie van de in dat gebied voorkomende overblijfselen van menselijke aanwezigheid of activiteiten in het verleden.

1.6 Bebouwing

Eén of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

1.7 Bebouwingsoppervlak

Het oppervlak van het bouwperceel, bestemmingoppervlak dan wel van het bouwvlak, dat ten hoogste met gebouwen (kassen en warenhuizen daaronder niet begrepen) mag worden bebouwd.

1.8 Bedrijfsgebouw

Een gebouw, dat dient voor de uitoefening van een bedrijf.

1.9 Bestaand

a. Ten aanzien van de bebouwing:

De als zodanig op de verbeelding aangegeven bebouwing, welke bestaat op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerpplan, dan wel op dat tijdstip op basis van een afgegeven bouwvergunning mag worden gebouwd, tenzij in de regels anders is bepaald.

b. Ten aanzien van het gebruik:

Het gebruik van gronden en bouwwerken, zoals dat bestaat ten tijde van het van kracht worden van dit plan.

1.10 Bestemmingsgrens

De grens van een bestemmingsvlak.

1.11 Bestemmingsvlak

Een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.12 Bijbehorend bouwwerk

Uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd en met de aarde verbonden bouwwerk met een dak.

1.13 Bouwen

Het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

1.14 Bouwgrens

De grens van een bouwvlak.

1.15 Bouwperceel

Een aangesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.16 Bouwperceelgrens

De grens van een bouwperceel.

1.17 Bouwvlak

Een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.18 Bouwwerk

Een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.19 Cultuurhistorische waarden

De aan een bouwwerk of een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis heeft gemaakt van dat bouwwerk of dat gebied.

1.20 Detailhandel

Het bedrijfsmatig te koop of te huur of in lease aanbieden, waaronder de uitstalling ter verkoop, ter verhuur, ter leasing, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die deze goederen kopen respectievelijk huren voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit.

1.21 Gebouw

Een bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.22 Gevellijn

Een denkbeeldige lijn, waar de voorgevel van een hoofdgebouw op moet zijn georiënteerd.

1.23 Hoofdgebouw

Een of meer panden, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer panden of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is.

1.24 Kampeermiddel

Een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een caravan;

enig ander onderkomen of enig ander voertuig of gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voor zover geen bouwwerk zijnde,

één en ander voor zover deze onderkomens of voertuigen of gewezen voertuigen geheel of ten dele blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf.

1.25 Kampeerplaats

Een standplaats voor maximaal een kampeermiddel.

1.26 Landschappelijke waarde

De aan een gebied toegekende waarde, die wordt bepaald door de aanwezigheid van de onderlinge samenhang en beïnvloeding van de niet-levende en levende natuur (met inbegrip van de mens).

1.27 Maatschappelijk

Het uitoefenen van activiteiten gericht op de sociale, maatschappelijke, educatieve en openbare dienstverlening.

1.28 Natuurwaarde

De aan een gebied toegekende waarde, die bepaald wordt door het voorkomen van planten en dieren die zichzelf onder invloed van klimaat, geomorfologie, bodemkundige en waterhuishoudkundige gesteldheid en al dan niet beïnvloed door menselijke aanwezigheid, instandhouden.

1.29 Normaal onderhoud en beheer

Werken/werkzaamheden die periodiek dienen te worden uitgevoerd ter instandhouding van de binnen een gebied aanwezige functies en waarden.

1.30 Ondergeschikt

In aard en omvang of functioneel, ruimtelijk en/of architectonisch opzicht ten dienste van een hoofdfunctie/gebouw. In geval er onduidelijkheid is over ondergeschikt zijn van een activiteit kan een externe deskundige hierover advies geven.

1.31 Overig bouwwerk

Een bouwkundige constructie van enige omvang, geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.32 Paardenbak

Een door middel van een afscheiding afgezonderd stuk terrein met een andere ondergrond dan gras, kennelijk ingericht voor het africhten en/of trainen en berijden van paarden en pony's en/of het anderszins beoefenen van de paardensport, met of zonder de daarbij behorende voorzieningen.

1.33 Pand

De kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig-constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is.

1.34 Peil

De gemiddelde hoogte van het afgewerkte aansluitende maaiveld.

1.35 Robuuste Landbouw en Natuur

Zone voor die delen van het buitengebied die niet behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur maar waarbinnen natuur en natuurontwikkeling belangrijke functies vormen naast de landbouw. Binnen deze zone wordt gestreefd naar behoud van aanwezige functies waarbij het behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden voorop staat.

1.36 Seksinrichting

De voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een prostitutiebedrijf alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar.

1.37 Verbeelding

De verbeelding van het bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo' bestaande uit de verbeelding en legenda.

1.38 Waterhuishoudkundig

Met betrekking tot de aanwezigheid van (natuurlijke) bronnen, kwel of natuurlijke stroming.

1.39 Weg

Een voor het rij- en nader verkeer bestemde weg of pad, daaronder begrepen de daarin gelegen bruggen en duikers, de tot de weg of pad behorende bermen en zijkanten, alsmede de aan de weg liggende en als zodanig aangeduide parkeergelegenheden.

1.40 Woning

Een gebouw of een gedeelte van een gebouw, geschikt en bestemd voor de zelfstandige huisvesting van één huishouden.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 De afstand tot de bouwperceelgrens

Tussen de grens van het bouwperceel en een bepaald punt van het bouwwerk, waar die afstand het kortst is.

2.2 De bouwhoogte van een bouwwerk

Vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.3 De dakhelling

Langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.4 De goothoogte van een bouwwerk

Vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeiboord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.5 De horizontale diepte van een bouwwerk

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken van de voorgevel en de achtergevel.

2.6 De inhoud van een bouwwerk

Tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.7 Ondergeschikte bouwdelen

Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen, als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, liftschachten, gevel- en kroonlijsten, luifs, uitbouwen, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding van bouw-, c.q. bestemmingsgrenzen niet meer dan 1 meter bedraagt.

2.8 De ondergrondse bouwdiepte van een bouwwerk

Vanaf het bouwkundig peil tot het diepste punt van het bouwwerk, de fundering niet meegerekend.

2.9 De oppervlakte van een bouwwerk

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Maatschappelijk

3.1 Bestemmingsomschrijving

De op de verbeelding voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. ter plaatse van de aanduiding begraafplaats, een begraafplaats;
b. ter plaatse van de aanduiding uitvaartcentrum, een uitvaartcentrum;
c. ter plaatse van de aanduiding robuuste landbouw en natuur, een gebied met robuuste landbouw en natuur;
d. horeca ten dienste van en/of ter ondersteuning van de onder sub a en b genoemde functies;
e. waterhuishoudkundige voorzieningen.

3.2 Bouwregels

Voor het bouwen van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

3.2.1 Algemeen

a. Gebouwen zijn uitsluitend toegestaan binnen het aangegeven bouwvlak.
b. De minimale afstand tot de aan de wegzijde gelegen perceelsgrens bedraagt 5 meter.

3.2.2 Bedrijfsgebouwen

a. Voor bedrijfsgebouwen mag de maximale goot- en nokhoogte 7,2 respectievelijk 10 meter bedragen, tenzij de bestaande hoogte op het moment van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan meer bedraagt.

3.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 10 meter bedragen, met uitzondering van:
    1. erfafscheidingen, waarvan de hoogte maximaal 2,5 meter mag bedragen;
    2. de bestaande toren, waarvan de hoogte maximaal de bestaande hoogte mag bedragen.
b. De hoogte van buitenopslag ten hoogste 4 meter mag bedragen.

3.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing:

a. ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat;
b. ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit en beeldkwaliteit van de naaste omgeving;
c. ter waarborging van de verkeersveiligheid;
d. ter waarborging van de sociale veiligheid;
e. ter voorkoming van hemelwaterproblematiek in verband met de nieuwe bebouwing en/of oppervlakteverharding;
f. ter waarborging van de brandveiligheid en rampenbestrijding.

3.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken wordt in elk geval gerekend het gebruik voor:

a. geluidzoneringsplichtige inrichtingen;
b. detailhandel;

c. een verkooppunt voor motorbrandstoffen (incl. LPG);
d. seksinrichtingen;
e. kamperen;
f. opslag van goederen en materialen voor de gevellijn;
g. paardenbakken;
h. stallingsmogelijkheden ten behoeve van paarden;
i. wonen.

Artikel 4 Waarde - Archeologie middelhoog/hoog

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende:

a. cultuurhistorische waarden;
b. archeologische hoge waarden.

Al hetgeen in deze regels omtrent de ondergeschikte bestemmingen binnen de gebieden met de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' is toegestaan, is uitsluitend toelaatbaar indien, gehoord de gemeentelijke archeoloog en/of de beleidsadviseur monumenten van de gemeente Venlo, het verenigbaar is met het belang van het cultuurhistorisch waardevol gebied.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Bouwen

Er mag slechts worden gebouwd indien:

a. bebouwing mogelijk is krachtens de onderliggende bestemming en;
b. het bouwplangebied de oppervlakteondergrens van 500 m² van het betreffende archeologische waardegebied niet overschrijdt;
c. bij overschrijding van de onder b. bedoelde ondergrenzen, de bebouwing aantoonbaar niet leidt tot verstoring van archeologische waarden.

4.2.2 Verstoring archeologisch materiaal

Geen verstoring van archeologisch materiaal in de zin van 4.2.1 onder c. vindt plaats indien:

a. de ingre(e)p(en) word(t)(en) verricht op minder dan 80 cm onder het maaiveld;
b. het bouwplan of bouwplannen uitsluitend betrekking heeft of hebben op verandering of vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de bestaande bebouwde oppervlakte gehandhaafd blijft en de bestaande fundering niet wordt gewijzigd en/of uitgebreid;
c. op basis van een archeologisch rapport zoals gesteld in de op het moment van ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan geldige Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en het op het moment van ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan geldige cultuurhistorische beleid van de gemeente is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen behoudenswaardige archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.

4.2.3 Voorwaarden archeologische verstoring

Indien uit het onder lid 4.2.2 onder c. bedoelde onderzoek blijkt dat de archeologische waarden van de gronden zullen worden verstoord, kunnen burgemeester en wethouders een of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
b. de verplichting tot het doen van nader archeologisch onderzoek, waaronder opgravingen conform de op het moment van ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan geldende Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie en door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties;
c. de verplichting de activiteit die leidt tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een deskundige op het gebied van archeologische monumentenzorg die voldoet aan de op het moment van ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan geldende Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie en door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

4.2.4 Voorwaarden vergunning

De regels als bedoeld in lid 4.2.3 kunnen alleen aan de omgevingsvergunning worden verbonden indien de bouwwerkzaamheden plaatsvinden binnen een gebied dat een omvang heeft van minimaal 500 m².

4.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 4.2.1 indien:

a. de archeologische waarden niet worden aangetast;
b. de nieuwbouw binnen de archeologische waarden past, dan wel een kwalitatieve bijdrage levert aan de genoemde waarden;
c. de archeologische waarden van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld tot nihil.

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.4.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden op of in gronden welke zijn bestemd als van 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het veranderen van het huidige maaiveldniveau door ontginningen, bodem verlagen, egaliseren, afgraven of ophogen;
b. het vellen, rooien of aanleggen van diepwortelende beplantingen en/ of bomen, inclusief het verwijderen van stobben;
c. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,8 meter ten opzichte van het maaiveld, waartoe ook gerekend wordt woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen en aanleggen van drainage;
d. het aanleggen van ondergrondse kabels en leidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
e. het uitvoeren van werkzaamheden ter verlaging van de grondwaterstand;
f. het graven, aanleggen, verbreden, vergroten of dempen van sloten, greppels, watergangen, vijvers of vaarten;
g. slopen van bestaande opstallen beneden de 30 cm boven maaiveld, en het verwijderen van funderingen.

4.4.2 Toegestane werkzaamheden

Het verbod als bedoeld in lid 4.4.1 is niet van toepassing op werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebbend op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het inwerkingtreding van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
d. minder diep reiken dan 0,80 meter onder het maaiveld en waarbij geen grond blijvend wordt afgevoerd en het grondoppervlak van de aanlegwerken minder is dan 500 m²;
e. archeologisch onderzoek betreffen.

4.4.3 Afwegingskader

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 4.4.1 zijn slechts toelaatbaar mits:

a. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de belangen van de in lid 4.1 genoemde doeleinden;
b. vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de gemeentelijk archeoloog.

4.5 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

4.5.1 Algemene voorwaarden

In het belang van de archeologisch monumentenzorg kunnen burgemeester en wethouders voorwaarden verbinden aan een omgevingsvergunning op of in gronden met een te slopen oppervlak van meer dan 500 m².

4.5.2 Specifieke voorwaarde

Aan de omgevingsvergunning voor de gronden, als bedoeld lid 4.5.1, kunnen burgemeester en wethouders de voorwaarde verbinden dat de sloopwerken vanaf 30 cm boven het maaiveld en dieper worden begeleid door een gekwalificeerd archeologisch deskundige.

4.5.3 Melding archeologische vindplaats

Indien tijdens de begeleiding van de sloopwerken roerende of onroerende archeologische vindplaatsen worden aangetroffen, wordt hiervan terstond melding gemaakt bij burgemeester en wethouders die in het belang van de archeologische monumentenzorg aanvullende voorwaarden kunnen verbinden aan de omgevingsvergunning.

4.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen in die zin, dat de bestemming 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' (geheel of gedeeltelijk) van de verbeelding wordt verwijderd, als op basis van archeologisch onderzoek, dat voldoet aan de normen van de archeologische beroepsgroep, geen archeologische waarden zijn vastgesteld. Alvorens een wijziging wordt uitgevoerd wordt advies ingewonnen bij de gemeentelijk archeoloog van de gemeente Venlo.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 5 Anti-dubbeltelregel

Grond welke eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 6 Algemene aanduidingsregels

6.1 Milieuzone - grondwaterbescherming venlo schol

Ter plaatse van de aanduiding milieuzone - grondwaterbescherming venlo schol is het verboden op of in de gronden zonder of in afwijking van een aanlegvergunning van burgemeester en wethouders putten te boren dieper dan 5 meter boven NAP.

Artikel 7 Algemene bouwregels

7.1 Algemene bepaling over bestaande afstanden en andere maten

7.1.1

Indien afstanden tot, en bouwhoogten, inhoud, aantallen en/of oppervlakten van bestaande bouwwerken die gebouwd zijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet, op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan meer bedragen dan ingevolge hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen deze maten en hoeveelheden als maximaal toelaatbaar worden aangehouden.

7.1.2

In die gevallen dat afstanden tot, en bouwhoogten, inhoud, aantallen en/of oppervlakten van bestaande bouwwerken, die gebouwd zijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet, op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan minder bedragen dan ingevolge hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen deze maten en hoeveelheden als minimaal toelaatbaar worden aangehouden.

7.1.3

In het geval van (her)oprichting van gebouwen is het bepaalde in 7.1.1 en 7.1.2 uitsluitend van toepassing indien het geschiedt op dezelfde plaats.

Artikel 8 Algemene afwijkingsregels

8.1 Algemene afwijkingsbepalingen

Het bevoegd gezag kan, mits geen onevenredige breuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden, het woon- en leefklimaat, de stedenbouwkundige kwaliteit, de beeldkwaliteit, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid, de brandveiligheid en rampenbestrijding van de aangrenzende gronden en bouwwerken, afwijken van de bestemmingsbepalingen voor:

a. Het afwijken van de voorgeschreven maximum maten, afmetingen, percentages tot ten hoogste 10% van die maten, afmetingen en percentages.
b. Toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geven.
c. Toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft.
d. De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en toestaan dat de hoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot niet meer dan 10 meter.
e. Het bepaalde ten aanzien van de maximale (bouw)hoogte van gebouwen en toestaan dat de (bouw)hoogte van de gebouwen wordt vergroot ten behoeve van plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers en lichtkappen, mits:
    1. de maximale oppervlakte van de vergroting maximaal 10% van het betreffende bouwvlak zal bedragen;
    2. de hoogte maximaal 1,25 maal de maximale bouwhoogte van het betreffende gebouw zal bedragen.
f. Het bouwen van kleine niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut en voor religieuze doeleinden zoals wachthuisjes, transformatorhuisjes, schakelhuisjes, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, (glas)containers, monumenten, kapellen, wegkruisen en naar aard en omvang daarmee gelijk te stellen bouwwerken, mits:
    1. de oppervlakte niet meer dan 15 m^2 bedraagt;
    2. de goothoogte niet meer dan 3 m bedraagt;
    3. de bouwwerken naar aard en afmetingen passen in het plan, met dien verstande, dat de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde niet meer dan 10 meter mag bedragen;
    4. uit een bodemonderzoek is gebleken dat de bodem geschikt is voor het beoogde gebruik.

Artikel 9 Algemene wijzigingsregels

9.1 Algemene wijziging

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de in het plan opgenomen bestemmingen te wijzigen ten behoeve van:

a. Overschrijding van bestemmingsgrenzen, voor zover dit van belang is voor een technisch betere realisering van bestemmingen of bouwwerken dan wel voor zover dit noodzakelijk is in verband met de werkelijke toestand van het terrein.
b. Overschrijding van bestemmingsgrenzen en toestaan dat het beloop van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geeft.
c. De overschrijdingen als bedoeld in sub a en b mogen echter niet meer dan 3 meter bedragen en het bestemmingsvlak mag met niet meer dan 10% worden vergroot.
d. Het aanpassen van opgenomen bepalingen in de voorafgaande artikelen, waarbij wordt verwezen naar bepalingen in wettelijke regelingen, indien deze wettelijke regelingen na het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerpplan worden gewijzigd.
e. De gronden met de nadere aanduiding zone 'Ecologische Hoofdstructuur' en 'Robuuste landbouw en natuur' op de verbeelding te wijzigen in de bestemming Natuur of Bos is toegestaan, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
    - de agrarische bedrijvigheid is of zal worden beëindigd;
    - natuurontwikkeling zal plaatsvinden.

Artikel 10 Algemene procedureregels

10.1 Toepassen algemene wijzigingsbevoegdheid

Bij toepassing van de algemene wijzigingsbevoegdheid, die onderdeel uitmaakt van dit plan, is op de voorbereiding van het besluit de procedure als bedoeld in de afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht, van toepassing.

10.2 Toepassen afwijkingsbevoegdheid

Bij toepassing van een afwijkingsbevoegdheid, die onderdeel uitmaakt van dit plan, is op de voorbereiding van het besluit de procedure als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), van toepassing.

10.3 Toepassen nadere eisen regeling

Bij toepassing van de nadere eisen regeling, die onderdeel uitmaakt van dit plan, is op de voorbereiding van het besluit de procedure als bedoeld in de afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

10.4 Procedure omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden

Bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde of van werkzaamheden, die onderdeel uitmaakt van dit plan, is op de voorbereiding van het besluit de procedure als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), van toepassing.

Hoofdstuk 4 Overgangs-en slotregels

Artikel 11 Overgangsrecht

11.1 Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk, dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
2. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van het bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.
3. Het bepaalde onder 11.1 onder a is niet van toepassing op bouwwerken, die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

11.2 Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik, dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

11.3 Hardheidsclausule

Voor zover toepassing van het overgangsrecht gebruik leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard jegens een of meer natuurlijke personen kan het bevoegd gezag ten behoeve van die persoon of personen bij een omgevingsvergunning afwijken van dat overgangsrecht.

Artikel 12 Slotregel

De regels worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo'.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van

……

De voorzitter,

……..

De griffier,

……

Behoort bij besluit van de raad van de gemeente Venlo d.d. …… tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo'.

Mij bekend,

de griffier.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen

Bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’

Gemeente Venlo

Vastgesteld

Ruimte om *in* te leven

Bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’

Gemeente Venlo

Vastgesteld

Rapportnummer:	211x09073
IDN:	NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG
Datum:	12 maart 2018
Datum concept:	18 september 2017
Datum:	8 november 2017
Datum vaststelling:	25 april 2018
Opdrachtgever:	De heer A.J. Geurts en mevr. A. Geurts-In ‘t Zand
Projectteam BRO:	Dhr. drs. Frank Janssen en mevr. Suzanne Driessen, MSc
Trefwoorden:	Omzetting, uitbreiding, Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum), Grote Blerickse Bergenweg, Boekend, gemeente Venlo
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte 14
Beknopte inhoud:	Bestemmingsplan ten behoeve van de omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg te Boekend, gemeente Venlo.

BRO Vestiging Tegelen
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01
E tegelen@bro.nl

BRO Ruimte om *in* te leven

INHOUD

1. INLEIDING 3

2. BESCHRIJVING BESTAANDE SITUATIE 5

3. BELEID 6
3.1 Rijksbeleid 6
3.2 Provinciaal beleid 8
3.3 Gemeentelijk beleid 12

4. PLANBESCHRIJVING 15
4.1 Projectprofiel 15
4.2 Stedenbouwkundige en ruimtelijke effecten 17

5. RANDVOORWAARDEN / RESULTATEN ONDERZOEKEN 18
5.1 Milieu 18
5.1.1 Bodem- en grondwaterkwaliteit 18
5.1.2 Luchtkwaliteit 19
5.1.3 Geluidhinder 20
5.1.4 Milieuzonering 21
5.1.5 Externe veiligheid 22
5.2 Archeologie 26
5.3 Cultuurhistorie 28
5.4 Flora en fauna 29
5.5 Leidingen en infrastructuur 33
5.6 Verkeer en parkeren 33
5.7 Waterparagraaf 35

6. JURIDISCHE ASPECTEN 37
6.1 Algemeen 37
6.2 Toelichting op de analoge verbeelding 37
6.3 Toelichting op de regels 37
6.3.1 Inleidende regels 38
6.3.2 Bestemmingsplanregels 38

6.3.3 Algemene regels 39
6.3.4 Overgangs- en slotregels 39

7. UITVOERBAARHEID 40
7.1 Economische uitvoerbaarheid 40

8. OVERLEG EN INSPRAAK 41
8.1 Overleg 41
8.2 Inspraak 41
8.3 Procedure 41
8.4 Zienswijzenprocedure / resultaten terinzagelegging 42

SEPARATE BIJLAGEN

1. HMB B.V., *Verkennend bodemonderzoek Grote Blerickse Bergenweg 24 Boekend*, kenmerk 08243901 A, 3 november 2008
2. Dienst Stadsbeleid, afdeling Milieu, *Bodemgeschiktheidsverklaring*, 26 november 2016
3. Veiligheidsregio Limburg-Noord, *Advies zelfredzaamheid en rampenbestrijding Grote Blerickse Bergenweg 22 Venlo*, kenmerk UlT025765, 21 augustus 2017
4. Econsultancy, *Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Grote Blerickse Bergenweg 24 te Venlo*, rapportnummer 4503.001, 21 juni 2017
5. BRO, *Quickscan flora en fauna Grote Blerickse Bergenweg 24 te Venlo*, projectnummer 211x09073, 11 juni 2017
6. BRO, *Ecologisch onderzoek vleermuizen Grote Blerickseweg 24 te Venlo Tussentijds rapport*, projectnummer 211x09073, 2 november 2017

1. INLEIDING

Het voornemen bestaat om de bestaande beheerderswoning met bijgebouw aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 in Boekend om te zetten en uit te breiden tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) met bijbehorende parkeergelegenheid. Het perceel waarop de bestaande panden alsook de voorziene uitbreidingen zijn gesitueerd/geprojecteerd, bestaat uit het perceel kadastraal bekend als gemeente Venlo, sectie K, nummer 9873 en delen van de percelen kadastraal bekend als gemeente Venlo, sectie K, nummers 9866, 9868, 9870 en 9872. De ligging en begrenzing van het plangebied is in de navolgende afbeeldingen weergegeven.

De betreffende gronden zijn in het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied Venlo' bestemd tot 'Maatschappelijk' en 'Wonen', alsmede de daarbij behorende dubbelbestemmingen en zijn deels gelegen buiten de aangegeven bouwvlakken en toegestane functies. De voorgenomen ontwikkeling is daarom strijdig met de geldende bestemming. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Venlo heeft ingestemd met het initiatief.

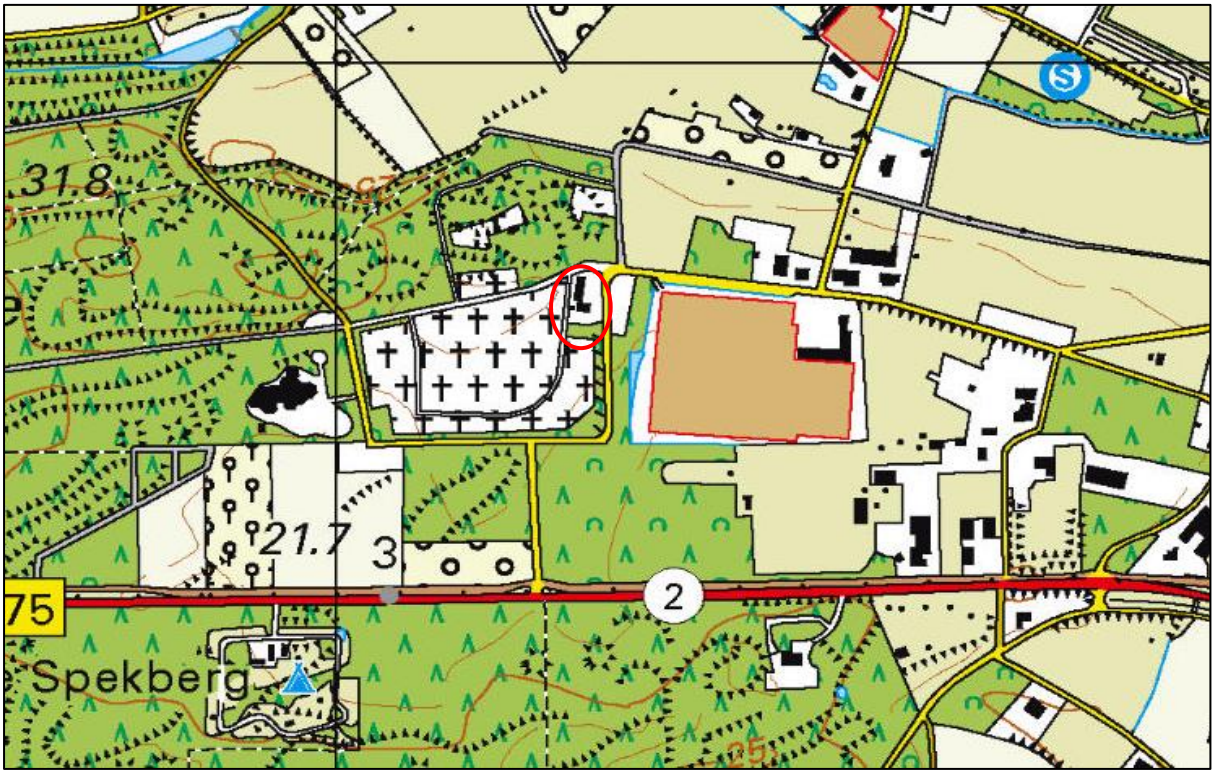

Topografische kaart met ligging plangebied (rood omcirkeld)

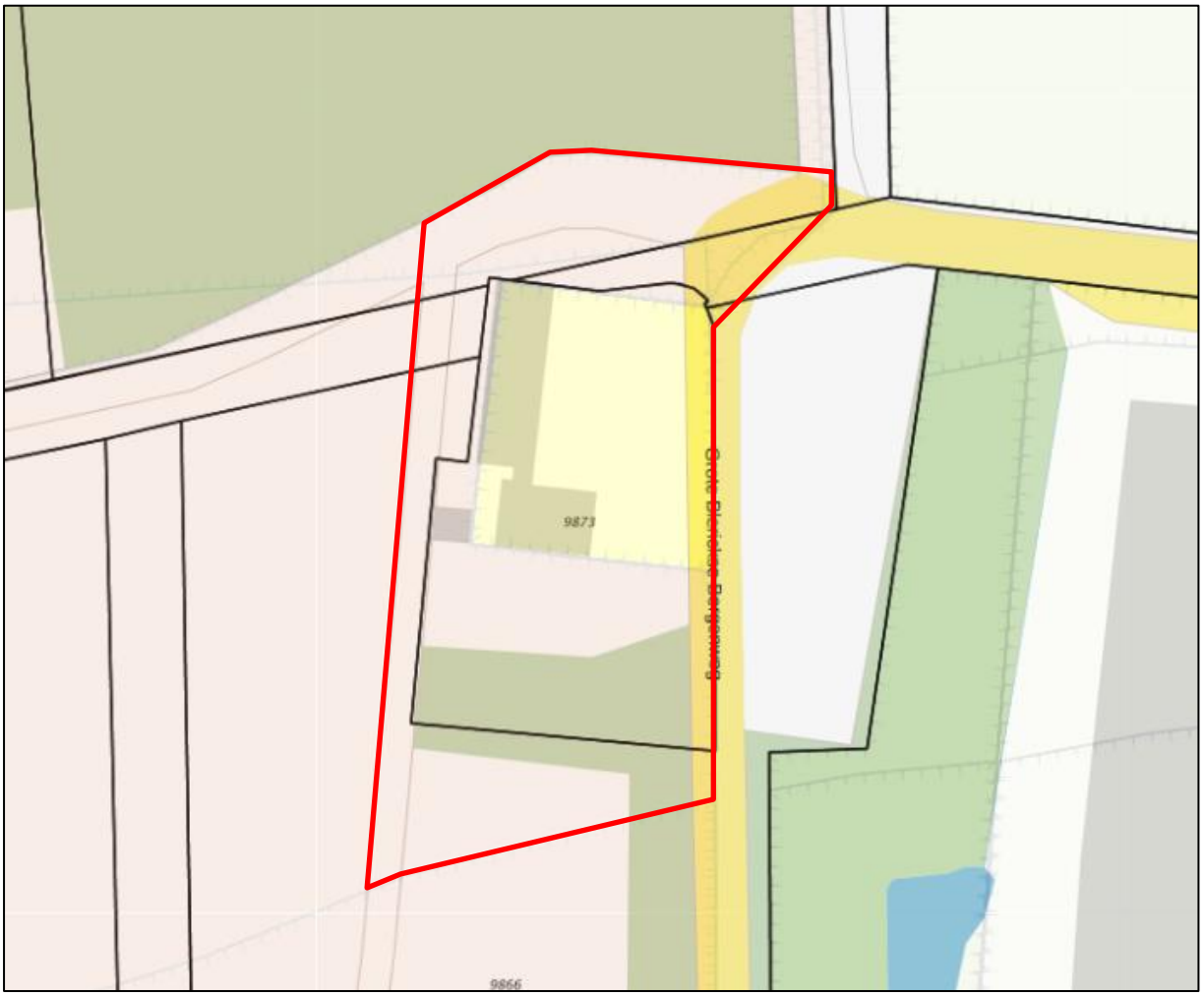

Begrenzing plangebied (rood omlijnd)

Leeswijzer

De toelichting van dit bestemmingsplan is als volgt opgebouwd:
In het volgende hoofdstuk wordt de bestaande situatie rond het plangebied beschreven. In hoofdstuk 3 volgen de uitgangspunten uit het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid, die betrekking hebben op locatie. Hoofdstuk 4 beschrijft vervolgens het bouwplan. In hoofdstuk 5 volgt de toetsing aan de milieu- en overige onderzoeksaspecten op de locatie. In hoofdstuk 6 worden de planstukken beschreven en in hoofdstuk 7 is een beschrijving van de uitvoerbaarheid van het plan opgenomen. Tot slot volgt in hoofdstuk 8 de uitleg van de overleg- en inspraakprocedure.

2. BESCHRIJVING BESTAANDE SITUATIE

Het plangebied is gelegen aan de Grote Blerickse Bergenweg 24 te Boekend, gemeente Venlo. In de huidige situatie is de grond bestemd tot ‘Maatschappelijk’ en ‘Wonen’ en in gebruik als beheerderswoning met bijgebouw.

De locatie wordt aan de noordwest-, west- en zuidwestzijde begrensd door de begraafplaats. Ten zuidwesten van het plangebied is tevens het crematorium gelegen. Aan de oostzijde van het plangebied ligt de Grote Blerickse Bergenweg, waarop het plangebied is ontsloten. Aan de overzijde van deze weg liggen de bestaande parkeerplaatsen voor de begraafplaats en agrarische percelen, welke in gebruik zijn voor glastuinbouw en als weiland. Het plangebied maakt deel uit van het buitengebied aan de westzijde van de gemeente Venlo en ten zuidwesten van de kern Boekend.

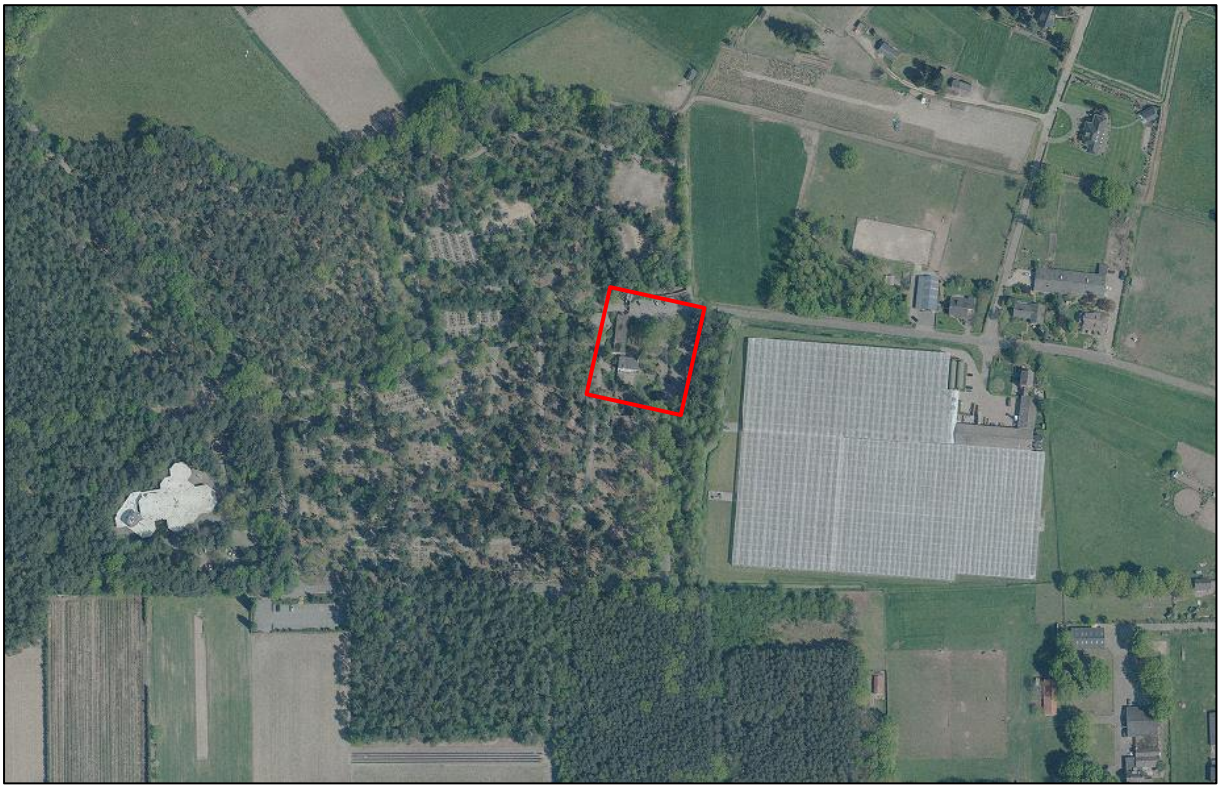

Luchtfoto plangebied (rood omlijnd) en omgeving

3. BELEID

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het rijks, provinciaal en gemeentelijk beleid (respectievelijk § 3.1, § 3.2 en § 3.3).

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
Op 13 maart 2012 heeft de Rijksoverheid de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. In deze Structuurvisie staan de plannen voor ruimte en mobiliteit op nationaal niveau. Overheden, burgers en bedrijven krijgen de ruimte om deze door te vertalen en zelf oplossingen te creëren. Het Rijk richt zich met name op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de nationale belangen.

Voor wat betreft het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid zet het Rijk zich in voor een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte worden drie hoofddoelen genoemd om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de drie rijksdoelen worden de onderwerpen van nationaal belang benoemd, waarmee het Rijk aangeeft waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken. Relevante nationale belangen voor onderhavig plangebied zijn als volgt:

- verbetering van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water), bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
- ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
- ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten.

Afweging
Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de realisatie van het Beleef- en Groetcentrum, voor zover een dergelijk ruimtelijk beperkte ontwikkeling getoetst kan worden aan het rijksbeleid, in overeenstemming is met de nationale belangen. Bestaande natuurlijke en cultuurhistorische waarden, voor zover daar sprake van is, blijven behouden.

Zoals elders uit deze toelichting blijkt, bestaan er verder ook vanuit milieuhygiënisch oogpunt, zoals geluid en externe veiligheid, geen belemmeringen in het gebied. De nationale belangen zijn dan ook niet in het geding als gevolg van dit bestemmingsplan.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
In de Algemene Maatregel van Bestuur Ruimte (AMvB Ruimte) zijn de nationale belangen die juridische borging vereisen opgenomen. De AMvB Ruimte is gericht op doorwerking van de nationale belangen in bestemmingsplannen en wordt in juridische termen aangeduid als Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het besluit is op 30 december 2011 in werking getreden. Hierna zijn nog enkele wijzigingen in werking getreden.

De onderwerpen in het Barro betreffen: Rijksvaarwegen, Project Mainportontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote Rivieren, Waddenzee en waddengebied, Defensie, Ecologische Hoofdstructuur (EHS), erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en het IJsselmeergebied.

Afweging
Geen van de bovengenoemde belangen zijn bij de ontwikkeling van het plangebied in het geding. Het initiatief is kortom niet in strijd met de beleidsregels, zoals deze zijn opgenomen in het Barro.

Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro)
De Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) is gebaseerd op het Barro. In het Barro is bepaald dat bij ministeriële regeling verschillende militaire terreinen en objecten, hoofdwegen en NNN-gebieden worden aangewezen, waar gemeenten bij de vaststelling van bestemmingsplannen rekening mee moeten houden. In het Rarro wordt daar uitvoering aan gegeven. Als gevolg van de gewijzigde regelgeving beslaat het radarverstoringsgebied behorende bij de radar op de militaire vliegbasis Volkel ook de gemeente Venlo. Aangezien het bestemmingsplan echter geen windturbines hoger dan 114 meter toestaat vormt dit geen belemmering voor het radarverstoringsgebied.

Besluit ruimtelijke ordening
Op 1 oktober 2012 is het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gewijzigd, en is ‘de ladder voor duurzame verstedelijking’ daaraan toegevoegd. De ladder ondersteunt gemeenten en provincies in vraaggerichte programmering van hun grondgebied, het voorkomen van overprogrammering en de keuzes die daaruit volgen.

De ladder voor duurzame verstedelijking is in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geïntroduceerd. Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Het Rijk wil met de introductie van de ladder vraaggerichte programmering bevorderen. De ladder beoogt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

Per 1 juli 2017 is een nieuwe versie van de ladder van kracht. De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, dient volgens deze nieuwe versie van de lad-

der een beschrijving te bevatten van de behoefte aan die ontwikkeling. Indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, dient een motivering te worden gegeven waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Afweging
Voor de voorliggende functiewijziging en uitbreiding van de bestaande bebouwing ten behoeve van het Beleef- en Groetcentrum is sprake van een stedelijke ontwikkeling. Het beoogde Beleef- en Groetcentrum zal ter vervanging dienen van het bestaande uitvaartcentrum van de initiatiefnemer, dat is gelegen op het industrieterrein Ubroek in Venlo. Het bestaande centrum is gedateerd en past qua locatie en beschikbare ruimte niet meer bij de behoefte van de initiatiefnemer en nabestaanden van de overledenen. Daarnaast is er sprake van een tijdsdruk bij crematoria, gezien de toegenomen behoefte aan niet-kerkelijke uitvaarten. Het beoogde Beleef- en Groetcentrum sluit aan op de actuele behoefte, zowel qua beschikbare ruimte als met betrekking tot de wens van nabestaanden om in alle rust en in een informele en huiselijke sfeer afscheid te kunnen nemen van hun dierbaren. Samengevat is hiermee sprake van een behoefte aan de voorliggende ontwikkeling van een Beleef- en Groetcentrum.

De voorgenomen ontwikkeling wordt gerealiseerd buiten de contour stedelijk gebied van Venlo. De realisatie van een Beleef- en Groetcentrum is zeer geschikt op de beoogde locatie, aangezien deze naast een begraafplaats en in de directe nabijheid van een crematorium is gelegen. De locatie is bovendien goed bereikbaar met zowel eigen vervoer als met het openbaar vervoer. Samengevat kan worden geconcludeerd dat de ontwikkeling voorziet in een behoefte die binnen het stedelijk gebied niet kan worden ingevuld. Gezien de samenhang tussen het beoogde Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) en de naastgelegen begraafplaats en crematorium is het logisch dat deze functies in elkaars nabijheid worden gerealiseerd. Het initiatief voldoet hiermee aan de ladder voor duurzame verstedelijking.

3.2 Provinciaal beleid

Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014
Op 12 december is het Provinciaal Omgevingsplan 2014 (POL2014) vastgesteld als opvolger van het POL2006. In het POL2014 is onderscheid gemaakt in zeven soorten gebieden, elk met eigen herkenbare kernkwaliteiten. Voor de verschillende zones liggen er heel verschillende opgaven en ontwikkelingsmogelijkheden.

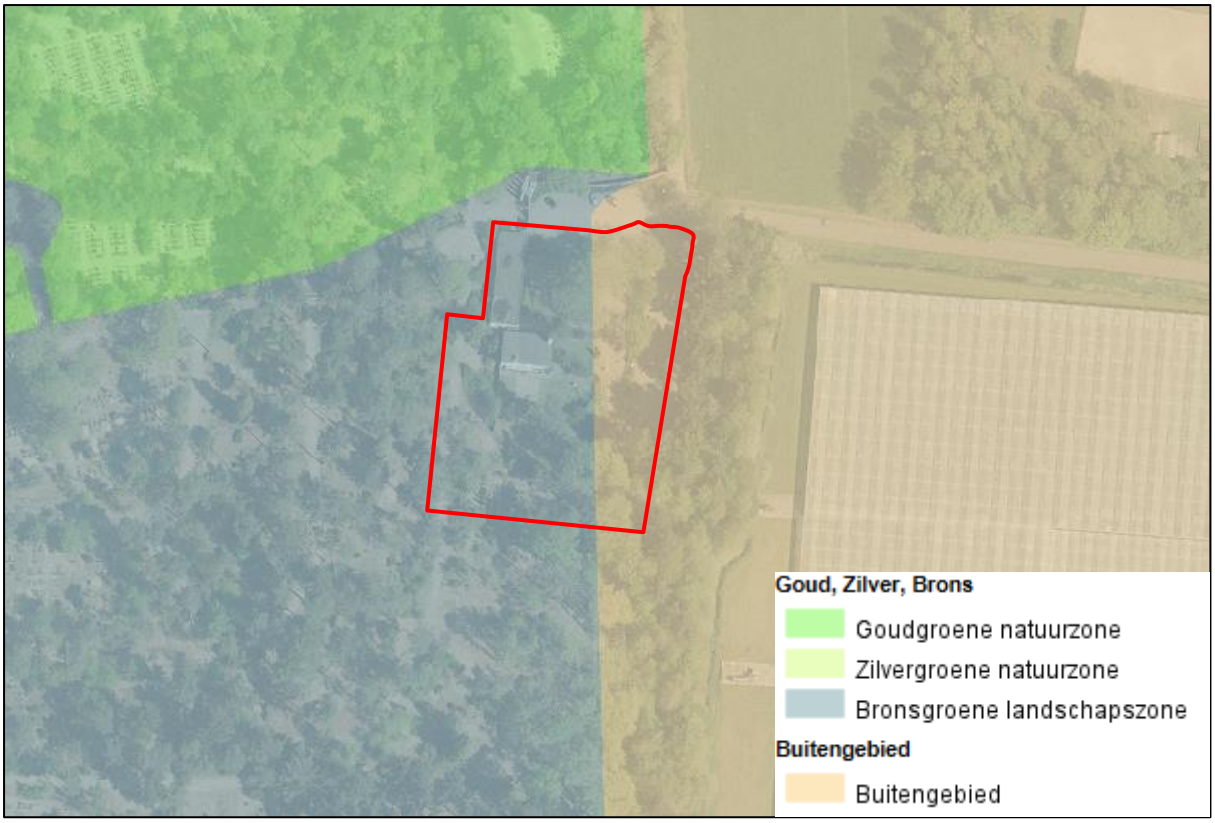

Uitsnede POL2014-kaart "zonering Limburg"

Volgens de kaart “Zonering Limburg” ligt het plangebied grotendeels in de “Bronsgroene landschapszone” en deels in de zone “Buitengebied”.

De “Bronsgroene landschapszone” omvat de landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones rond bestaande natuurgebieden met de daarin aanwezige (extensievere) landbouwgebieden, monumenten, kleinere landschapselementen, waterlopen e.d. Een kwart van de bronsgroene landschapszone wordt gevormd door het winterbed van de Maas. In Zuid-Limburg omvatten deze zones ook de steilere hellingen, droogdalen en de belangrijkste landschappelijke verbindingen naar het Maasdal. Het beleid is gericht op:

- instandhouding landschapselementen;
- bescherming en versterking leefgebieden flora en fauna;
- versterking groenstructuur.

In de Omgevingsverordening Limburg 2014 is bepaald dat een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied dat deel uitmaakt van deze Bronsgroene landschapszone, geen nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten mogelijk maakt die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Het oostelijk deel van het plangebied ligt binnen de zone “Buitengebied”. Het buitengebied omvat alle gronden in het landelijk gebied die niet behoren tot de Goudgroene en Zilvergroene natuurzone of de Bronsgroene landschapszone. Deze zone omvat een breed scala aan gebieden variërend van land-

bouwgebieden in algemene zin, glastuinbouwgebieden, ontwikkelingsgebieden intensieve veehouderij, verblijfsrecreatieve terreinen, stadsrandzones tot linten en cluster van bebouwing. Het beleid is gericht op:

- ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe bedrijfslocaties landbouw;
- terugdringen milieubelasting vanuit landbouw;
- kwaliteit en functioneren ondergrond.

Daarnaast is het westelijk deel van het plangebied gelegen binnen een extensiveringsgebied voor intensieve veehouderij. Tot slot ligt het gehele plangebied binnen de boringsvrije zone Venloschol, het grondwaterlichaam “Zand Maas” en een gebied voor strategische grondwatervoorraad.

Afweging
Er is sprake van een functiewijziging en uitbreiding van een bestaand pand. Het pand, gelegen in het landelijk gebied binnen de “Bronsgroene landschapszone”, is reeds in gebruik als beheerderswoning en bijgebouw. Aangezien in het kader van de voorgenomen ontwikkeling natuurwaarden zullen verdwijnen, dient compensatie plaats te vinden van de oppervlakte Bronsgroene landschapszone die vanwege de realisatie van het initiatief verloren gaat, met inachtneming van de ‘Beleidsregel Natuurcompensatie’ van de provincie Limburg.

Aangezien geen diepe grondboringen voorzien zijn, heeft het initiatief geen negatieve invloed op de Venloschol, het grondwaterlichaam “Zand Maas” en de strategische grondwatervoorraad. De voorgenomen ontwikkeling wordt dan ook passend geacht binnen het beleid van het POL2014.

Omgevingsverordening Limburg 2014
De provincie Limburg heeft op 12 december 2014 ook de “Omgevingsverordening Limburg 2014” en op 30 december 2016 een geconsolideerde versie hiervan vastgesteld. Hierin staan de regels die nodig zijn om het omgevingsbeleid van POL2014 juridische binding te geven.

Volgens artikel 2.7.2 van de Omgevingsverordening Limburg 2014 dient de toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Bronsgroene landschapszone een beschrijving te bevatten van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd. De kernkwaliteiten binnen de Bronsgroene landschapszone zijn het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf. Voor de kernkwaliteiten in de regio Noord-Limburg wordt verwezen naar het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg. Het plangebied en de directe omgeving bestaat volgens het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg uit het landschapstype ‘bos- en mozaïeklandschap’, dat wordt gekenmerkt door beslotenheid. De kernkwaliteiten van dit landschapstype zijn als volgt.

Landschapsecologie
Door de vele overgangen tussen bos en openheid zijn de mozaïeklandschappen ecologisch waardevol voor onder andere struweelvogels, vlinders, mantel- en zoomvegetaties. De bossen herbergen het merendeel van met name de (grote) zoogdieren. Daarnaast liggen hier vele waardevolle vennen, hoogveengebieden en heidevegetaties.

Cultuurhistorie
Vanuit cultuurhistorisch perspectief is de waarde variabel, afhankelijk van de ouderdom van de bossen. De waarde is groot bij oudere bossen met oude perceleringen, oude hakhoutbossen en landgoederen. De waarde is gering bij relatief jonge bosaanplantingen.

Visueel-ruimtelijk
De mozaïeklandschappen zijn visueel-ruimtelijk bijzonder aantrekkelijke gebieden als gevolg van de afwisseling van kleinschalige open ruimten en besloten bosgebieden, de dominante aanwezigheid van groen en de geringe bebouwing. Er zijn veel wisselende doorzichten naar het achterliggende, meer open landschap. De rust en stilte overheersen.

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door een begraafplaats en een crematorium in een boomrijke omgeving. Omdat de uitbreiding van het gebouw plaatsvindt achter een hoge muur in een tuinachtige omgeving zullen er geen negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone aan de orde zijn. De parkeervoorzieningen die aan de voorzijde van het gebouw (op eigen terrein) worden aangelegd liggen ook in de Bronsgroene landschapszone en veranderen het visueel-ruimtelijk karakter op deze plek. Wanneer de nieuwe parkeervoorzieningen vanaf de openbare weg gezien omsloten worden door een groene aankleding, zal ook in dit deel van het plangebied het visueel-ruimtelijk karakter behouden blijven. Bij een groene inpassing van de parkeerplaatsen is geen aanvullende natuurcompensatie voor het initiatief vereist vanwege de ligging in de Bronsgroene landschapszone.

Tussen de Grote Blerickse Bergenweg en de parkeerplaatsen wordt een groenstrook aangelegd met wintergroene beplanting. De bestaande boom op het parkeerterrein wordt behouden en ingepast tussen de parkeerplaatsen, zoals in de onderstaande afbeelding is weergegeven. De ingang van het parkeerterrein ligt ter plaatse van de inrit naar de begraafplaats.

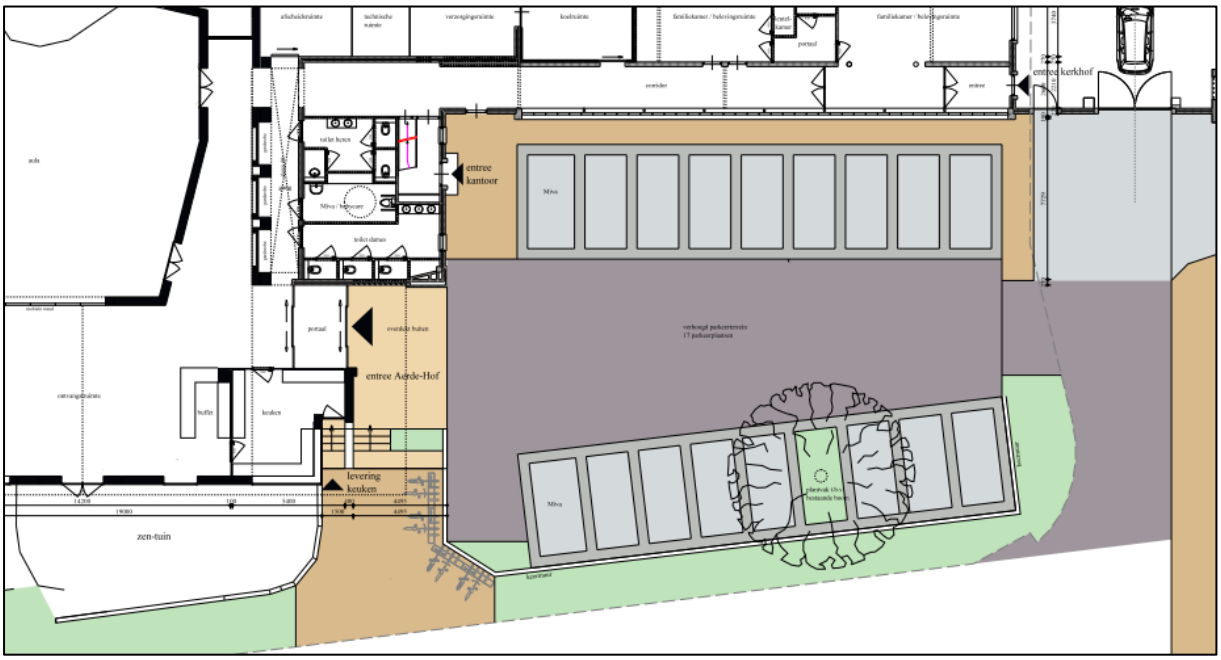

Groene inpassing parkeerplaatsen

Afweging
Door middel van de groene inpassing van de parkeerplaatsen, blijft het visueel-ruimtelijk karakter van het plangebied behouden en is er geen aanvullende natuurcompensatie vereist vanwege de ligging in de Bronsgroene landschapszone. Deze ligging in de Bronsgroene landschapszone vormt hiermee geen belemmering.

Uit de kaarten behorende bij de Omgevingsverordening Limburg 2014 blijkt dat het plangebied ligt binnen de boringsvrije zone Venloschol en binnen een extensiveringsgebied voor intensieve veehouderij. Voor het overige is het plangebied niet gelegen binnen aandachts- of beschermingsgebieden ten behoeve van natuur en landschap.

Het is in de boringsvrije zone Venloschol verboden om beneden 5 meter boven NAP een boorput of een gesloten bodemenergiesysteem te maken of hebben of de grond te roeren. Daarnaast is het verboden om beneden 5 meter boven NAP werken op of in de bodem uit te voeren of te doen uitvoeren waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Aangezien geen grondboringen van een dergelijke diepte voorzien zijn, vormt de ligging in de Venloschol geen belemmering.

In extensiveringsgebieden voor intensieve veehouderij is zowel nieuwvestiging als uitbreiding van intensieve veehouderijen niet toegestaan. Aangezien voorliggend initiatief niet voorziet in de oprichting of uitbreiding van een intensieve veehouderij, vormt deze ligging binnen het extensiveringsgebied geen belemmering.

Gezien het voorgaande past de voorgenomen ontwikkeling binnen de Omgevingsverordening Limburg 2014 (geconsolideerde versie).

3.3 Gemeentelijk beleid

Ruimtelijke Structuurvisie Venlo
Op 25 juni 2014 heeft de gemeenteraad van Venlo de “Ruimtelijke Structuurvisie Venlo” vastgesteld. In de structuurvisie staat de hoofdlijn van het ruimtelijk beleid voor de gemeente Venlo beschreven. Hieruit is af te leiden wat er de komende jaren op ruimtelijk gebied wel en niet mogelijk is. De structuurvisie geldt voor het hele grondgebied van de gemeente Venlo, met uitzondering van Klavertje 4, Klein Vink en Laerbroeck. Voor deze gebieden bestaan aparte structuurvisies.

In de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo zijn niet de regels, maar de ambities en opgaven het uitgangspunt. Nieuwe initiatieven worden in de toekomst nadrukkelijker beoordeeld op het maatschappelijk rendement. Dit rendement wordt bepaald door de mate waarin ontwikkelingen bijdragen aan het bereiken van de ambities van Venlo die zijn vastgelegd in de Strategische Visie 2030.

De ruimtelijke structuurvisie is verdeeld in vijf thema’s, de zogenaamde “majeure opgaven”:
1. Drukte in het ommeland: het contrast tussen buitengebied en stedelijk gebied verscherpen door het buitengebied ook daadwerkelijk als buitengebied te behandelen. Dit betekent het combineren van meerdere functies, zoals landbouw, recreatie, waterberging en natuurontwikkeling.

2. Ruimte in de stad: het contrast tussen buitengebied en stedelijk gebied door de beschikbare ruimte in bestaand stedelijk gebied maximaal te benutten.
3. Leven met de Maas: ruimte geven aan de rivier en haar beken om te anticiperen op klimaatverandering.
4. Voorzieningen op maat: zorgen voor vitale en toekomstbestendige voorzieningenclusters die aansluiten bij de reële behoefte van de samenleving.
5. Robuuste structuren: werken aan een weerbare infrastructuur voor personen- en goederenvervoer. Daarnaast vraagt het gebruik van de ondergrond en het opwekken van schone energie steeds meer aandacht.

Afweging
Op de bij de structuurvisie behorende kaart 2 'Drukte in het ommeland' is het plangebied deels aangeduid als “mozaïeklandschap” met een afwisselend karakter, en deels als “ecologische hoofdstructuur”, dat de bestaande natuur- en bosgebieden omvat. De gemeente wil de kwaliteiten van het buitengebied beschermen en verbeteren. Verrommeling, verloedering en kwaliteitsverlies van het buitengebied wordt tegengegaan. Er worden geen nieuwe bebouwing of functies toegestaan in het buitengebied die het stedelijk gebied uithollen en de leefbaarheid in dorpen aantasten. Het voorliggende initiatief betreft weliswaar een stedelijke functie die in het buitengebied wordt gesitueerd, maar biedt anderzijds een nieuwe invulling voor een bestaand pand in een cultuurhistorisch waardevol ensemble. Volgens de structuurvisie is maatwerk noodzakelijk bij het behoud van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en ensembles. Bovendien past het nieuwe Beleef- en Groetcentrum goed op deze locatie, aangezien in de directe omgeving een begraafplaats en een crematorium aanwezig zijn. Daarmee past de voorgenomen ontwikkeling binnen het beleid zoals omschreven in de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo.

Vigerend bestemmingsplan
Het plangebied is gelegen binnen het op 30 maart 2011 vastgestelde bestemmingsplan “Buitengebied Venlo”. Hierin zijn de gronden bestemd tot ‘Maatschappelijk’ en ‘Wonen’. Daarnaast gelden de gebiedsaanduidingen ‘milieuzone – grondwaterbescherming Venlo schol’ en ‘other: robuuste landbouw en natuur’. Voor het noordelijk deel van het plangebied geldt de gebiedsaanduiding ‘middelhoge / hoge archeologisch verwachting’. Op de bestemming ‘Wonen’ ligt een bouwvlak. Voor de maatschappelijke bestemming geldt de functieaanduiding ‘begraafplaats’ en is een bedrijfswoning uitgesloten.

De voor ‘Wonen’ aangewezen gronden zijn bestemd voor wonen, de uitoefening van beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten in hoofdgebouw en bijgebouw(en) maximaal categorie 1 of 2 van de Staat van Bedrijfsactiviteiten, kleinschalig kamperen, één paardenbak per bouwvlak en waterhuishoudkundige voorzieningen.

De voor ‘Maatschappelijk’ aangewezen gronden zijn ter plaatse van de functieaanduiding ‘begraafplaats’ bestemd voor een begraafplaats, ter plaatse van gebiedsaanduiding ‘other: robuuste landbouw en natuur’ bestemd voor robuuste landbouw en natuur, en waterhuishoudkundige voorzieningen.

De toekomstige functie van de bestaande beheerderswoning als Beleef- en Groetcentrum is niet toegestaan binnen de bestemming ‘Wonen’. De beoogde uitbreiding van het bestaande gebouw is voorzien ter plaatse van de bestemming ‘Maatschappelijk’. Gebouwen zijn binnen de maatschappelijke bestemming uitsluitend toegestaan binnen een aangewezen bouwvlak.

Uitsnede verbeelding bestemmingsplan 'Buitengebied Venlo'

Afweging

De gewenste ontwikkeling is strijdig met het vigerend bestemmingsplan, omdat ter plaatse van de bestemming ‘Maatschappelijk’ geen bouwvlak is aangewezen en de functiewijziging niet past binnen de bestemming ‘Wonen’.

4. PLANBESCHRIJVING

In dit hoofdstuk wordt het beoogde project beschreven en worden de stedenbouwkundige en ruimtelijke effecten hiervan weergegeven.

4.1 Projectprofiel

Het plangebied is gelegen aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend en betreft de functiewijziging en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning met bijgebouw. Het voornemen van de initiatiefnemer bestaat uit een uitbreiding van het bestaande gebouw en functiewijziging ten behoeve van een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) met bijbehorende parkeergelegenheid. De uitbreiding van het gebouw wordt aansluitend op het bestaande gebouw en op hetzelfde peil gerealiseerd.

Het Beleef- en Groetcentrum bevat onder andere een aula, die voornamelijk dient als ruimte voor afscheidsdiensten. Daarnaast is er een ontvangstruimte met buffet, zijn er enkele kamers waar nabestaanden afscheid kunnen nemen van een overledene, ruimten ten behoeve van de verzorging van overledenen en een kamer waar dranken en etenswaren kunnen worden geserveerd, ook aan bezoekers van de begraafplaats en passanten. Aan de zuidoostzijde van het gebouw is een tuin en een terras geprojecteerd ten behoeve van de bezoekers aan de uitvaarten. Ook aan de noordwestzijde van het gebouw komt een terras, dit is voor de bezoekers aan de begraafplaats.

Ten behoeve van de uitbreiding wordt aan de noordoostzijde van het pand een parkeerplaats gerealiseerd met 17 parkeerplaatsen voor bezoekers.

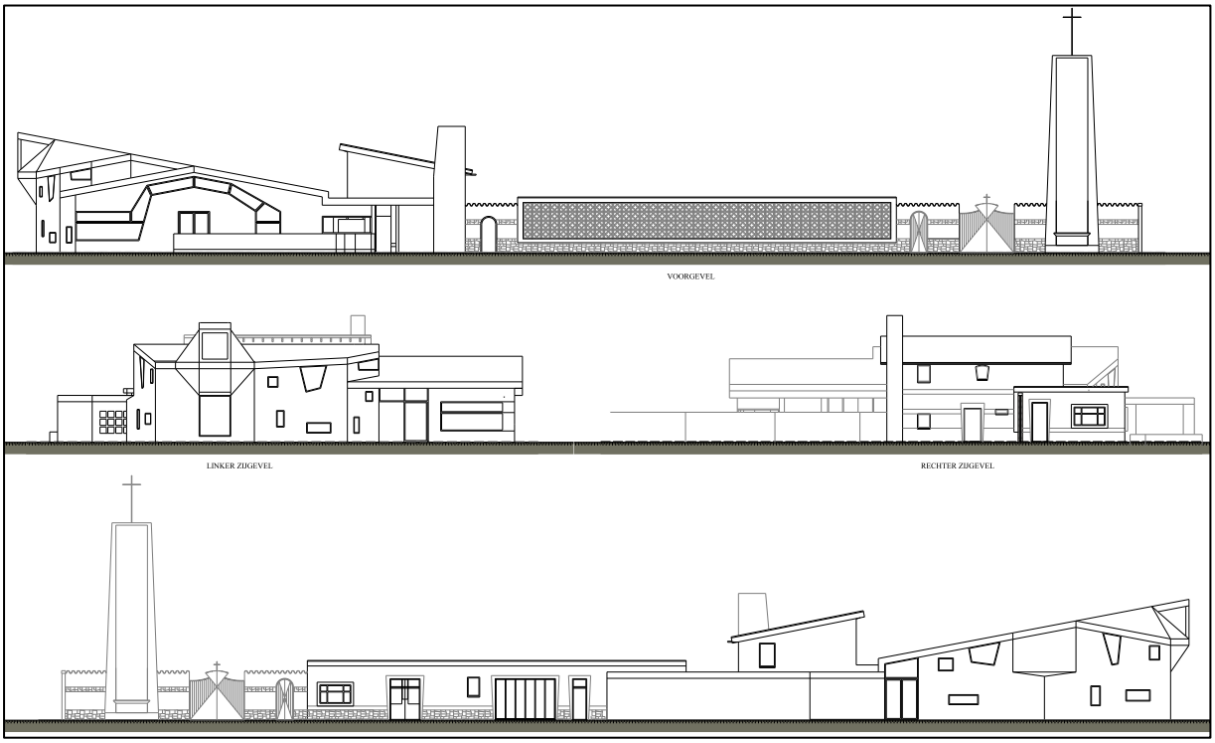

Gevelbeelden

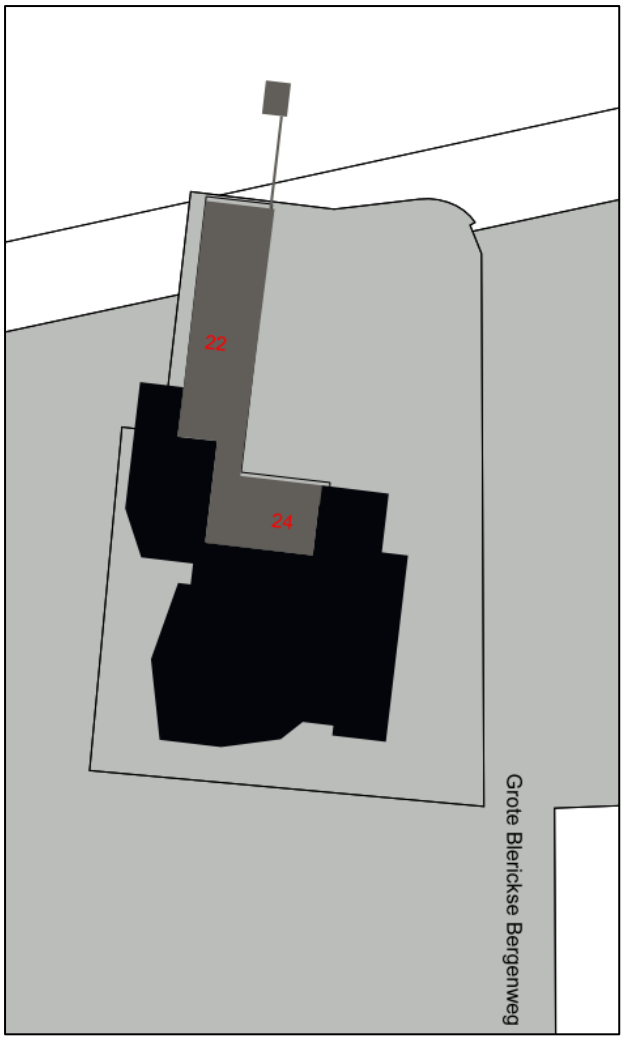

Situatietekening

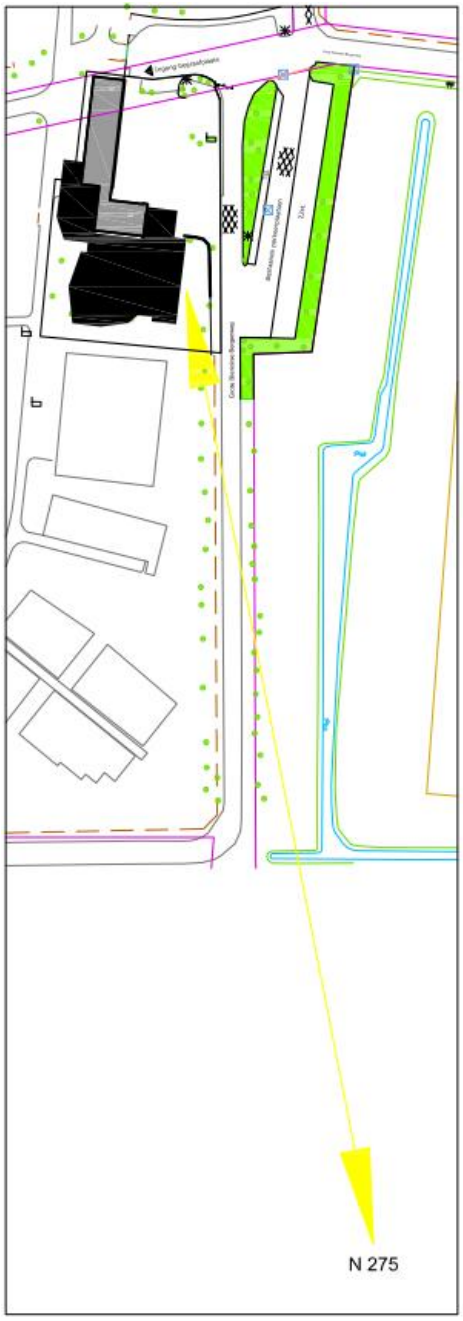

Zichtlijn vanuit N275 op Beleef- en Groetcentrum

4.2 Stedenbouwkundige en ruimtelijke effecten

Het voorliggende bestemmingsplan voorziet in een functiewijziging en in een aanpassing van het bouwvlak en de bouwhoogtes. De uitbreidingen vinden aan de zuidzijde van het bestaande gebouw plaats en zijn qua vorm en uiterlijk passend bij de huidige bebouwing.

Ruimtelijk gezien past de ontwikkeling bij de omliggende functies en de natuurlijke omgeving. De architectuur van de uitbreiding wordt gekenmerkt door het gebruik van natuurlijke vormen en materialen. Bovendien wordt aangesloten bij het gedachtegoed van milieubewust en C2C bouwen. Functioneel gezien sluit het Beleef- en Groetcentrum goed aan bij de naastgelegen begraafplaats en crematorium.

Daarnaast is sprake van een zichtlijn vanuit de provinciale doorgaande weg N275 (Maasbreeseweg) op het Beleef- en Groetcentrum en de begraafplaats. Deze zichtlijn is ontstaan doordat het bosperceel tussen de Maasbreeseweg, de Vlasvenweg en de Grote Blerickse Bergenweg is gekapt. De zichtlijn is een belangrijke kwaliteit voor het Beleef- en Groetcentrum en dient daarom in stand gehouden te worden.

Samengevat treden er geen negatieve ruimtelijke en stedenbouwkundige effecten op voor de omgeving als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5. RANDVOORWAARDEN / RESULTATEN ONDERZOEKEN

Bij de realisatie van de voorgenomen ontwikkeling dient rekening te worden gehouden met (milieu)invloeden vanuit de omgeving op de ontwikkeling zelf en met invloeden vanuit de ontwikkeling op de omgeving. Het onderzoek naar de milieuaspecten bodem, geluid, lucht, externe veiligheid en milieuzonering voor het plangebied wordt in de navolgende paragrafen beschreven. Eveneens is gekeken naar de gevolgen van de gewenste ingreep voor de aspecten archeologie, leidingen en infrastructuur, natuur en landschap, flora en fauna, waterhuishouding, verkeer en economische uitvoerbaarheid. De hieruit voortkomende bevindingen worden in onderstaande paragrafen toegelicht.

5.1 Milieu

5.1.1 Bodem- en grondwaterkwaliteit

In het kader van de Wet ruimtelijke ordening dient, in geval van een ruimtelijk plan, aangegeven te worden of de bodemkwaliteit geschikt is voor de beoogde functie(wijziging) en bouwmogelijkheden.

HMB heeft in oktober 2008 een verkennend bodemonderzoek[1] uitgevoerd naar de beheerderswoning met tuin aan de Grote Blerickse Bergenweg 24. De conclusie van dit onderzoek is dat de onderzoekslocatie verdacht is ten aanzien van bodemverontreining vanwege een voormalige ondergrondse huisbrandolietank in de voortuin. In de ondergrond zijn echter geen verontreinigingen aangetoond met minerale olie en/of vluchtige aromaten en de tank is in het verleden gesaneerd. Het overige terrein en de gronden ter plaatse van het bijgebouw zijn onverdacht. Een aanvullend onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De gemeente Venlo heeft naar aanleiding van deze onderzoeksresultaten op 26 november 2008 een bodemgeschiktheidsverklaring[2] afgegeven voor het perceel aan de Grote Blerickse Bergenweg 24. Formeel is deze bodemgeschiktheidsverklaring slechts drie jaar geldig, maar aangezien in het plangebied sindsdien geen ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die invloed kunnen hebben op de kwaliteit van de bodem, kan verondersteld worden dat de bodemkwaliteit in de huidige situatie geschikt is voor woondoeleinden. Het beoogde gebruik als Beleef- en Groetcentrum is geen gevoeligere functie.

Volgens de “BodemKwaliteitsKaart 2016-2021” van de gemeente Venlo ligt het plangebied binnen de zone ‘Buitengebied / Kleine Kernen / Kassen / Wonen en werken > 1987’. Volgens de ontgravingskaarten ligt het plangebied binnen de ontgravingsklasse ‘AW2000’. De bodem is hiermee geschikt voor de beoogde functie. Het aspect bodem vormt hiermee geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling. Indien bij de (ver)bouw grond wordt geroerd, verplaatst en/of van de locatie wordt aan-

[1] HMB B.V., *Verkennend bodemonderzoek Grote Blerickse Bergenweg 24 Boekend*, kenmerk 08243901 A, 3 november 2008
[2] Dienst Stadsbeleid, afdeling Milieu, *Bodemgeschiktheidsverklaring*, 26 november 2016

/afgevoerd, dan dient rekening te worden gehouden met de Wet bodembescherming en/of het Besluit bodemkwaliteit.

5.1.2 Luchtkwaliteit

Algemeen
Artikel 5.16 Wm (lid 1) geeft weer, onder welke voorwaarden bestuursorganen bepaalde bevoegdheden (uit lid 2) mogen uitoefenen. Als aan minimaal één van de volgende voorwaarden wordt voldaan, vormen luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmering voor het uitoefenen van de bevoegdheid:

a. er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
b. een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
c. een project draagt “niet in betekenende mate” (NIBM) bij aan de luchtverontreiniging;
d. een project past binnen het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Het toetsingskader voor luchtkwaliteit wordt gevormd door hoofdstuk 5.2 luchtkwaliteits-eisen van de Wet milieubeheer (ook wel Wet luchtkwaliteit genoemd, Wlk). De Wlk bevat grenswaarden voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, fijn stof, lood en koolmonoxide en benzeen. Hierbij zijn in Nederland met name de grenswaarden voor stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof ($PM_{2,5}$ en PM_{10}) van belang. De vigerende grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof zijn in de navolgende tabel weergegeven. De grenswaarden gelden voor de buitenlucht, met uitzondering van een werkplek in de zin van de Arbeidsomstandighedenwet en op plaatsen die niet toegankelijk zijn voor publiek en waar geen vaste bewoning is, zoals akkerland en de rijbaan en ontoegankelijke middenbermen van wegen.

Stof	**Toetsing van grenswaarde**
stikstofdioxide (NO_2)	jaargemiddelde concentratie 40 µg/m³
fijn stof (PM_{10})	jaargemiddelde concentratie 40 µg/m³
fijn stof ($PM_{2,5}$)	jaargemiddelde concentratie 25 µg/m³

Besluit niet in betekenende mate (NIBM)
In het Besluit niet in betekenende mate (NIBM) is exact bepaald in welke gevallen een project vanwege de gevolgen voor de luchtkwaliteit niet aan de grenswaarden hoeft te worden getoetst. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een project een effect heeft van minder dan 3% van de jaargemiddelde grenswaarde NO_2 en PM_{10} (= 1,2 µg/m³).

In paragraaf 5.6 is aangetoond dat volgens de berekeningen van de CROW-rekentool een toename van de verkeersgeneratie wordt verwacht van 64 verkeersbewegingen ten opzichte van de huidige situatie. Hier is uitgegaan van een worst-case scenario.

De toename van het aantal verkeersbewegingen leidt tot een toename van de hoeveelheid stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10}). Middels de NIBM-tool kan worden berekend of deze toename al dan niet in betekende mate van invloed is op de luchtkwaliteit. Onderstaand is deze berekening weergegeven.

Zoals de worst-case berekening laat zien, is de toename van het aantal verkeersbewegingen “niet in betekende mate” van invloed op de luchtkwaliteit. Nader onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Jaar van planrealisatie		**2017**
Extra verkeer als gevolg van het plan		
	Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	64
	Aandeel vrachtverkeer	0,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in $\mu g/m^3$	0,05
	PM_{10} in $\mu g/m^3$	0,01
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in $\mu g/m^3$		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Achtergrondwaarden
Volgens de Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu – RIVM) is de concentratie $PM_{2,5}$ in 2016 ter plaatse gelegen tussen de 10 en 12 µg/m³, de concentratie PM_{10} in 2016 gelegen beneden de 18 µg/m³ en de concentratie NO_2 in 2016 ter plaatse gelegen tussen de 15 en 20 µg/m³. Volgens de kaarten van het RIVM is de luchtkwaliteit ter plaatse ruimschoots voldoende.

Conclusie
Gezien de bestaande concentraties is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde en wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 5.16 Wm lid 1 onder a. Daarnaast draagt het project niet in betekende mate bij aan de luchtverontreiniging, waarmee wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 5.16 Wm, lid 1 onder c. Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen functiewijziging niet bezwaarlijk is in het kader van de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer.

5.1.3 Geluidhinder

Wegverkeerslawaai
Een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling, waarbij sprake is van de realisatie van een geluidsgevoelig object dient te worden getoetst aan de Wet geluidhinder. In deze wet wordt aangegeven hoe voor een gebied waar een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt dient te worden omgegaan met geluidhinder als gevolg van wegverkeer, industrie en spoorwegen.

In de Wet geluidhinder (Wgh) is bepaald dat elke weg een geluidszone heeft, met uitzondering van woonerven en wegen waar een maximumsnelheid van 30 km/u voor geldt. Bij een ruimtelijke ontwikkeling waarbij sprake is van de ontwikkeling van geluidsgevoelige objecten binnen een geluidszone, dient een onderzoek te worden uitgevoerd naar de geluidsbelasting op deze gebouwen of terreinen.

Een Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) is volgens de Wet geluidhinder geen geluidsgevoelig object. Hoewel het plangebied in de wettelijke geluidszone ligt van de Grote Blerickse Bergenweg en de Vlasvenweg, is het niet nodig om voor niet-geluidsgevoelige objecten nader onderzoek naar de geluidshinder te doen.

Hoewel het aantal verkeersbewegingen en parkeerbewegingen door deze nieuwe invulling toeneemt (zie paragraaf 5.6), wordt er voor wat betreft indirect geluid, geen onevenredige toename op de geluidsbelasting op de omgeving verwacht. Het plangebied ligt weliswaar in het buitengebied, maar de ontsluitingswegen worden in de huidige situatie al gebruikt voor de ontsluiting van de begraafplaats en het crematorium. Bovendien zijn langs de ontsluitingsroute vanaf de N275 over de Vlasvenweg en de Grote Blerickse Bergenweg geen woningen of andere geluidsgevoelige objecten gelegen. De dichtstbijzijnde woning ligt aan de Grote Blerickse Bergenweg op circa 160 meter van het plangebied. De extra verkeersbewegingen als gevolg van het Beleef- en Groetcentrum leiden hiermee niet tot een onevenredige toename op de geluidsbelasting op omliggende woningen.

Railverkeerslawaai
In de nabijheid van het plangebied zijn geen spoorlijnen gelegen. Een onderzoek naar railverkeerslawaai is in het kader van het nieuwe bestemmingsplan dan ook niet aan de orde.

Industrielawaai
Het plangebied is niet gelegen binnen de geluidzone van een gezoneerd industrieterrein. Een akoestisch onderzoek in dit kader is derhalve verder niet aan de orde.

Conclusie
Het beoogde plan is wat betreft wegverkeerslawaai ruimtelijk inpasbaar op deze locatie. Een akoestisch onderzoek is dan ook niet vereist. Ook vanuit railverkeerslawaai en industrielawaai zijn er geen belemmeringen voor de beoogde ontwikkeling.

5.1.4 Milieuzonering

De (indicatieve) lijst “Bedrijven en Milieuzonering 2009”, uitgegeven door de Vereniging van Nederlandse gemeenten, geeft weer wat de richtafstanden zijn voor milieubelastende activiteiten. In deze publicatie worden de richtafstanden gegeven voor de vier ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar.

De richtafstand geldt tussen enerzijds de grens van de bestemming die bedrijven (of andere milieubelastende functies) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een woning die volgens het bestemmingsplan of via vergunningvrij bouwen mogelijk is. De gegeven richtafstanden zijn in het algemeen richtafstanden en geen harde afstandseisen. Ze moeten daarom gemotiveerd worden toe-

gepast. Dit betekent dat geringe afwijkingen in de lokale situatie mogelijk zijn. Het is aan te bevelen deze afwijkingen te benoemen en te motiveren.

Een Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) betreft geen milieugevoelige functie. Wel dient te worden getoetst of het centrum invloed uitoefent op het woon- en leefklimaat van in de omgeving aanwezige milieugevoelige functies (i.c. woningen).

In de omgeving van het plangebied komen functies voor met een maximale milieucategorie 1 en 2, zoals de begraafplaats en tuinbouwkassen. Een uitvaartcentrum is een weinig belastende activiteit en valt onder milieucategorie 1. Volgens de VNG brochure “Bedrijven en Milieuzonering” kan voor de planlocatie worden uitgegaan van het omgevingstype “Gemengd gebied”. In de directe omgeving komen immers verschillende vormen van gebruik voor. De afstand tot de dichtstbijzijnde woning is circa 160 meter. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de richtafstand van 10 meter, die op grond van de ligging in gemengd gebied met één afstandsstap zou mogen worden gereduceerd tot 0 meter. Er kan daarom worden uitgegaan van een goed woon- en leefklimaat voor in de omgeving aanwezige woningen wat betreft de functie uitvaartcentrum.

Wat betreft de verkeersaantrekkende werking (zie paragraaf 5.6) kan worden gesteld dat deze naar verwachting deels geconcentreerd zal zijn op bepaalde momenten (bij afscheidsdiensten) en deels over de dag verspreid zal zijn (mensen die individueel of in kleine groepen een overledene bezoeken). Ten behoeve van het Beleef- en Groetcentrum worden nieuwe parkeerplaatsen gerealiseerd in aanvulling op de bestaande parkeerplaatsen aan de noord- en oostzijde van het uitvaartcentrum. Deze parkeeroplossing leidt in het kader van “Bedrijven en Milieuzonering” tot de volgende overweging: de afstand van een parkeerterrein (milieucategorie 2) tot een milieugevoelige functie bedraagt 30 meter, met betrekking tot het aspect geluid. De afstand tussen het parkeerterrein en de meest nabijgelegen woning bedraagt circa 160 meter. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de richtafstand, die op grond van de ligging in gemengd gebied met één afstandsstap zou mogen worden gereduceerd tot 10 meter. Hierdoor is en blijft een aanvaardbaar woon- en leefklimaat van toepassing.

Conclusie
Er kan geconcludeerd worden dat er geen milieuhygiënische belemmeringen zijn voor het voorgenomen initiatief.

5.1.5 Externe veiligheid

Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico’s voor de omgeving vanwege handelingen met gevaarlijke stoffen. De handelingen kunnen zowel betrekking hebben op het gebruik, de opslag en de productie, als op het transport van gevaarlijke stoffen. Uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) vloeit de verplichting voort om in ruimtelijke plannen in te gaan op de risico’s in het plangebied ten gevolge van handelingen met gevaarlijke stoffen. De risico’s dienen te worden beoordeeld op twee maatstaven, te weten het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Risicovolle activiteiten
Het voorliggende bestemmingsplan maakt de realisatie van een bedrijfsgebouw mogelijk. Op basis van paragraaf 1, artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) zijn bedrijfsgebouwen beperkt kwetsbare objecten. In het kader van dit plan moet daarom bekeken worden of er sprake is van nieuwe risicovolle activiteiten (zoals Bevi-inrichtingen, BRZO-bedrijven en/of transportroutes) of dat in het plangebied zelf risicovolle activiteiten worden toegestaan.

(Beperkt) kwetsbare objecten
Er moet worden getoetst aan het Bevi en de richtlijnen voor vervoer gevaarlijke stoffen wanneer bij een ontwikkeling (beperkt) kwetsbare objecten worden toegestaan. Een uitvaartcentrum valt te kenmerken als een beperkt kwetsbaar object. Verdere toetsing aan de externe veiligheid is dan ook vereist.

Toetsing
Door het Interprovinciaal Overleg (IPO) is een risicokaart samengesteld waarop de meest belangrijke risicoveroorzakende bedrijven, objecten en transportroutes zijn aangegeven. Het gaat hierbij onder meer om risico's van opslag van patronen, stofexplosies, opslag van gasflessen, ammoniakinstallaties, LPG-tankstations enzovoorts.

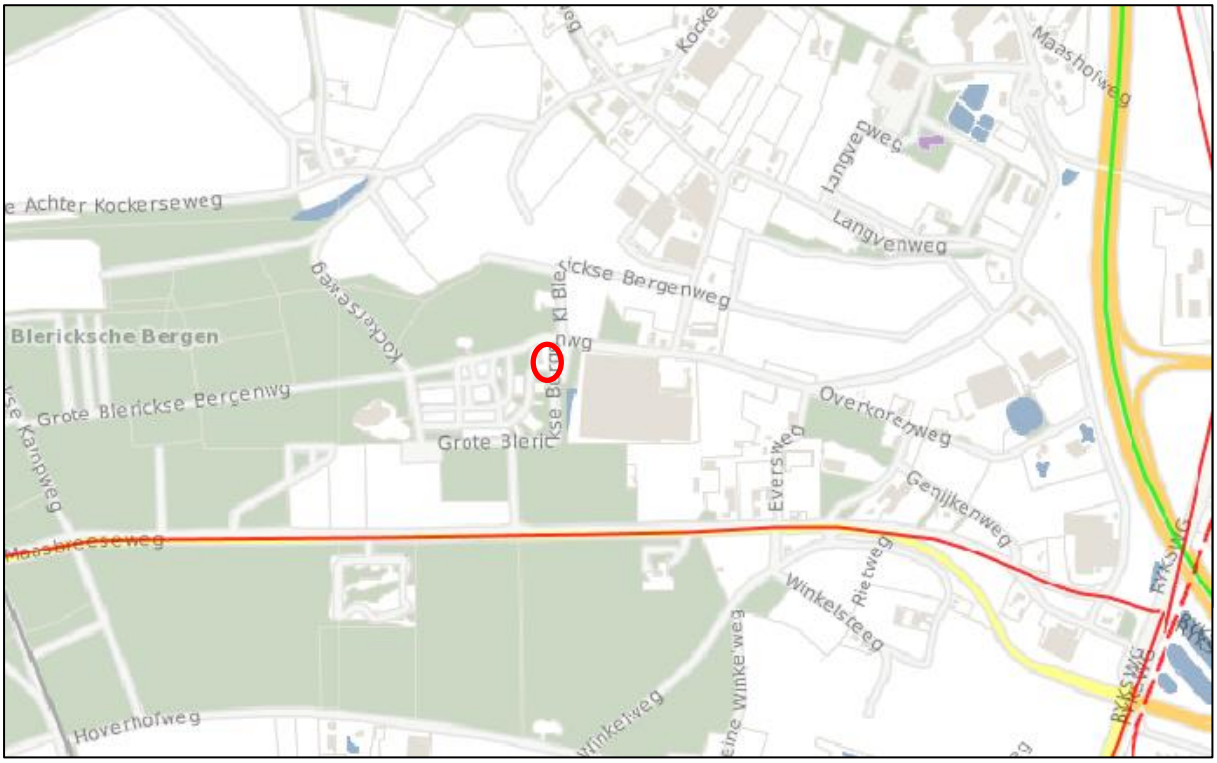

Uitsnede Risicokaart met plangebied rood omcirkeld

Risicovolle bedrijvigheid
De risicokaart toont aan dat er in de nabije omgeving geen risicovolle inrichtingen zijn gelegen. Het plangebied ligt hiermee ruim buiten de plaatsgebonden risicocontouren van risicovolle inrichtingen.

Risicovol transport over de weg
Volgens de risicokaart vindt over de A73 risicovol transport plaats. Deze weg ligt op een afstand van circa 950 meter ten oosten van het plangebied. Voor de transportroute geldt dat de PR 10^{-6} contour niet buiten het object is gelegen. Het groepsrisico bedraagt minder dan 0,1 * de oriëntatiewaarde. Ter hoogte van het plangebied is geen plasbrandaandachtsgebied (pag) aanwezig. Gezien de afstand van het plangebied tot de A73 ligt het plangebied binnen het invloedsgebied van deze weg.

Op een afstand van circa 280 meter ten zuiden van het plangebied ligt de N275, waarover transport van brandbare vloeistoffen en gassen plaatsvindt. Voor deze transportroute geldt dat de PR 10^{-6} contour niet buiten de weg is gelegen. Wel ligt het plangebied gezien deze afstand binnen het invloedsgebied van de N275.

Op basis van artikel 7 van het Bevt dient in de toelichting bij een bestemmingsplan, voor zover het gebied waarop dat plan betrekking heeft binnen het invloedsgebied ligt van een weg, spoorweg of binnenwater waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd, in elk geval te worden ingegaan op:
a) de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp op die weg, spoorweg of dat binnenwater, en
b) voor zover dat plan of die vergunning betrekking heeft op nog niet aanwezige kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten: de mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen indien zich op die weg, spoorweg of dat binnenwater een ramp voordoet.

Op basis van artikel 8 van het Bevt geldt verder dat kan worden volstaan met de verantwoording als bedoeld in artikel 7, aangezien het besluitgebied op meer dan 200 meter van de twee wegen ligt.

Wat betreft de verantwoording als bedoeld onder artikel 7 onder a, bestaan er geen feitelijke mogelijkheden om middels het voorliggende plan de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp direct te beïnvloeden. De bestrijding vindt voor zover mogelijk plaats bij de risicobron. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het besluitgebied bij eventuele calamiteiten over het algemeen goed bereikbaar is voor de hulpdiensten.

Bij het beschrijven van de mogelijkheden tot zelfredzaamheid (verantwoording onder b) is het van belang om in te gaan op de verschillende soorten calamiteiten, zijnde calamiteiten:
- met brandbaar gas (BLEVE), dit kan zowel worden veroorzaakt door een ongeval op de A73 als op de N275;
- met giftige gassen (toxisch scenario), dit kan worden veroorzaakt door een ongeval op de A73, op de N275 vindt geen transport van toxisch gas plaats.

Gezien de afstand tussen het plangebied en de transportroutes zijn met name calamiteiten met brandbaar gas (BLEVE) en een toxisch scenario relevant. Het invloedsgebied van calamiteiten met brandbare vloeistoffen zal niet tot aan het plangebied reiken.

Voor blootstelling aan een brandbaar gas of een toxische gaswolk, biedt “schuilen” in combinatie met het sluiten van ramen en deuren de eerste wijze van zelfredzaamheid. Schuilen vindt plaats binnen bouwwerken. De mate waarin deze bouwwerken afsluitbaar zijn tegen de indringing van toxisch gas en de tijdsduur dat deze bouwwerken worden blootgesteld zijn hierbij parameters. Bij bestaande bouwwerken worden geen aanvullende maatregelen getroffen om mogelijke indringing van toxisch

gas te verminderen. Aanpassing van bijvoorbeeld oude woningen op dit punt is ingrijpend en kostbaar. Bij nieuwe bouwwerken is sprake van een steeds betere isolatie, welke zorgt voor een goede bescherming tegen het binnendringen van het toxische gas. Nieuwe gebouwen die voorzien zijn van een luchtbehandelingsinstallatie, waardoor het toxisch gas naar binnen kan worden gezogen, dienen voorzien te zijn van mogelijkheden om dit systeem met één druk op de knop uit te schakelen.

Vluchten is een andere wijze van zelfredzaamheid bij een calamiteit met een brandbaar gas of een toxische gaswolk. De functies binnen het plangebied zijn goed ontsloten en er zijn vluchtroutes in meerdere richtingen van de risicobron af aanwezig.

Van belang is verder dat aanwezigen tijdig gewaarschuwd worden. Dit gebeurt door het in werking stellen van het WAS (Waarschuwing- en AlarmeringSysteem) als onderdeel van de algemene Rampenbestrijding en mogelijk in de toekomst via NL-alert. Verder informeert de veiligheidsregio c.q. gemeente haar inwoners over de handelingsstrategie bij calamiteiten.

De Veiligheidsregio Limburg-Noord heeft op 21 augustus 2017 een advies uitgebracht over het voorliggend plan. Zij adviseert om in het kader van de reguliere brandbestrijding een secundaire bluswatervoorziening met een capaciteit van 90 m^3/uur te realiseren. Voor het overige is de alarmering van het plangebied voldoende en zijn er geen belemmeringen vanuit het aspect externe veiligheid. Het advies van de veiligheidsregio is als bijlage[3] bij deze toelichting bijgevoegd.

Risicovol transport over het water
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van een vaarweg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Risicovol transport over het spoor
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van een spoorweg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Risicovolle buisleidingen
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van buisleidingen waardoor transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Conclusie
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van een risicovolle inrichting, vaarweg, spoorweg of buisleiding. Met betrekking tot de ligging in het invloedsgebied van de wegen A73 en N275 is advies gevraagd aan de Veiligheidsregio en is een beperkte verantwoording van het groepsrisico gegeven. Vanuit externe veiligheid zijn er dan ook geen belemmeringen voor de ontwikkeling van het plangebied.

[3] Veiligheidsregio Limburg-Noord, *Advies zelfredzaamheid en rampenbestrijding Grote Blerickse Bergenweg 22 Venlo*, kenmerk UlT025765, 21 augustus 2017

5.1.6 Vormvrije m.e.r.(-beoordeling)

Per 1 april 2011 is het Besluit m.e.r. gewijzigd. De belangrijkste aanleidingen hiervoor zijn de modernisering van de m.e.r.-wetgeving in 2010 en de uitspraak van het Europese Hof van 15 oktober 2009[4]. Uit deze uitspraak volgt dat de omvang van een project niet het enige criterium mag zijn om wel of geen m.e.r. (-beoordeling) uit te voeren. Ook als een project onder de drempelwaarde uit lijst C en D zit, kan een project belangrijke nadelige gevolgen hebben, als het bijvoorbeeld in of nabij een kwetsbaar natuurgebied ligt.

Het bevoegd gezag kan hieraan tegemoet komen door een korte en eenvoudige m.e.r.-beoordeling uit te voeren voor activiteiten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben en op de D-lijst van het Besluit m.e.r. onder de drempel vallen. Hiervoor is meer aanleiding naarmate de activiteit dicht tegen de drempel aan zit, plaats vindt in de nabijheid van een gevoelig gebied en/of er sprake is van cumulatie met andere projecten. Het planvoornemen komt niet voor op de C-lijst van het Besluit m.e.r.

Beoordeling noodzakelijkheid m.e.r.-beoordeling
Om te bepalen of een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is, dient bepaald te worden of de ontwikkeling de drempelwaarden uit lijst D van het Besluit m.e.r. overschrijdt, of de ontwikkeling in een kwetsbaar gebied ligt en of er belangrijke milieugevolgen zijn.

Drempelwaarden Lijst D
In het plangebied wordt de functiewijziging en uitbreiding van een bestaande beheerderswoning inclusief bijgebouw tot Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) mogelijk gemaakt. Deze activiteit komt niet voor in de D-lijst.

Conclusie
Doordat de voorgenomen activiteit niet voorkomt op de C-lijst en ook niet op de D-lijst en daarnaast uit hoofdstuk 5 blijkt dat geen sprake is van ligging in een kwetsbaar gebied, is er geen sprake van de verplichting om een m.e.r.-procedure, een m.e.r.-beoordelingsprocedure of een vormvrije m.e.r.-beoordeling uit te voeren.

5.2 Archeologie

In de Wet op de Archeologische Monumentenzorg is een raamwerk gegeven dat regelt hoe Rijk, provincies en gemeenten om moeten gaan met het aspect “archeologie” in ruimtelijke plannen. De uitgangspunten van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg zijn als volgt:

- de archeologische waarden dienen zoveel mogelijk in de bodem te worden bewaard;
- er dient vroeg in het proces van de ruimtelijke ordening al rekening te worden gehouden met het aspect “archeologie”.

De wet bepaalt tevens dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor hun eigen bodemarchief. De gemeente Venlo heeft hiertoe een eigen archeologiebeleid opgesteld. De gemeente is dus het bevoegde

[4] HvJ EG 15 oktober 2009, zaak C-255/08 (*Commissie tegen Nederland)*

gezag waar het gaat om het toetsen van bestemmingsplannen op het aspect archeologie en de uit onderzoek voortkomende rapporten.

Volgens de Archeologische Beleidskaart is het plangebied gelegen binnen een zone met een hoge of middelhoge archeologische verwachting (zie afbeelding). De beleidslijn die voor deze zone is opgesteld is als volgt: behoud van het archeologisch erfgoed in situ is gewenst. Als dit niet mogelijk is, dient vroegtijdig in de planvorming een archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek zal informatie worden verzameld op basis waarvan belangenafweging en verdere besluitvorming kan plaatsvinden. Het onderzoek is noodzakelijk wanneer de ondergrens voor de diepte (40 cm –mv) én de ondergrens voor de oppervlakte (500 m²) met het initiatief worden overschreden.

Uitsnede archeologische beleidskaart Venlo

De bestaande bebouwing blijft behouden. De nieuw te realiseren uitbreiding blijft echter niet onder de voorgeschreven ondergrens van 500 m². Een archeologisch onderzoek is dan ook vereist. Econsultancy heeft in juni 2017 een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO, verkennende fase) door middel van boringen uitgevoerd. De belangrijkste conclusies uit dit onderzoek zijn hieronder weergegeven. Voor een uitgebreidere beschrijving van het onderzoek wordt verwezen naar het volledige onderzoeksrapport[5].

Het bureauonderzoek toonde aan dat er zich mogelijk archeologische waarden in het plangebied zouden kunnen bevinden. Uit de boorstaten blijkt dat in het plangebied een sterk wisselend stuifzanddek aanwezig is, variërend van 90 cm tot mogelijk meer dan 2 meter dik. Onder de stuifzandafzettingen bevinden zich dekzand-afzettingen met in de top een intact podzolprofiel.
De top van de stuifzandafzettingen is, vermoedelijk door graaf- en rooiactiviteiten, verstoord tot een diepte van 30-60 cm –mv. Er is in de top van de onderliggende dekzandafzettingen geen bodemverstoring waargenomen. Op basis van de in het plangebied aangetroffen bodemprofielen wordt de gespecificeerde archeologische verwachting voor alle perioden gehandhaafd voor de dekzandafzettingen onder het stuifzanddek. De top van deze afzettingen varieert tussen de 90 cm –mv en 190 cm –mv (en mogelijk nog dieper).

Op grond van de resultaten van dit bureau- en veldonderzoek adviseert Econsultancy om het plangebied nader te onderzoeken door middel van een inventariserend veldonderzoek karterende en waarderende fase, proefsleuven (IVO-P) indien de bodem bij de ontwikkeling dieper dan 80 cm –mv zal worden verstoord. Als de toekomstige bodemverstoring beperkt blijft tot de bovenste 80 cm, waarbij de mogelijke archeologische waarden in situ worden bewaard, dan is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

[5] Econsultancy, *Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Grote Blerickse Bergenweg 24 te Venlo*, rapportnummer 4503.001, 21 juni 2017

Voor de realisatie van het Beleef- en Groetcentrum zal de bodem niet dieper dan 80 cm –mv worden verstoord. Gezien de grondgesteldheid ter plaatse zal de aanlegdiepte van de fundering en de grondleidingen niet dieper zijn dan 80 cm beneden maaiveld. Een aanvullend archeologisch onderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De gemeente Venlo neemt dit selectieadvies van Econsultancy over. De mogelijke archeologische waarden bevinden zich zodanig diep onder maaiveld dat op basis van de nu bekende bouwplannen geen vervolgonderzoek noodzakelijk is.

De dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie middelhoog/hoog' wordt naar aanleiding van het onderzoek in het bestemmingsplan opgenomen voor het gehele plangebied.

Conclusie
Vanuit het aspect archeologie bestaan er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.3 Cultuurhistorie

De bestaande beheerderswoning en het bijgebouw maken deel uit van een cultuurhistorisch waardevol ensemble. De beheerderswoning is opgetrokken in de stijl van de wederopbouw architectuur. Aan de woning zitten ter plaatse van de voorgevel en de rechter zijgevel respectievelijk een muur en een aanbouw uit dezelfde periode als de woning. Naast de aanbouw rechts van de woning staat een vrijstaande karakteristieke toren met een kruis erop.

De cultuurhistorische waarde van het ensemble is beschreven in de nota 'Begraafplaatsen Venlo, Tegelen, Blerick, Belfeld'. De waardevolle bouwwerken zijn opgetrokken in een modernistische vormentaal. De architectuur van aula en beheerderwoning kan getypeerd worden als naoorlogs bouwen, een typische jaren vijftig bouwtrant. Het naoorlogse bouwen wordt gekenmerkt door een zakelijk verband tussen vorm, plattegrond, constructie en materiaalgebruik. De moderne architectuur heeft een functionele uitstraling met vrije plattegronden, heldere en zichtbare (beton)constructies, platte daken en transparante gevels met een vrije indeling en prefab-elementen.

De muur bestaat uit metselwerk op een plint en een speklaag van natuursteen blokken afgedekt met keramische holle pannen. Bijzonder karakteristiek is de open betonconstructie van de vrijstaande toren met kruis die direct naast de hoofdingang geplaatst is. De beheerderwoning bestaat uit twee bouwlagen met een lessenaarsdak met bitumen dakbedekking. De plint van het bouwwerk en de twee speklagen bestaan uit een grof verband van natuursteen blokken met daartussen het wit geschilderde metselwerk draagt. In de gevel komen nog twee speklagen van dezelfde natuursteen blokken voor. Karakteristieke zijn slanke stalen kozijnen gezet in uitkragende betonnen raambanden. De aula bestaat uit één bouwlaag met een plat dak. De gevelwand aan de buitenzijde van het terrein is vormgegeven als een raster van opengewerkte betonblokken met glas gevat in een betonnen raamwerk.

De herbestemming van de beheerderswoning met bijgebouw draagt bij aan het behoud van de bovenstaande cultuurhistorische waarden. De wederopbouw architectuur van het gebouw blijft als dusdanig herkenbaar en dat de omgeving blijft zo groen mogelijk. In het bouwplan is een balans bereikt

tussen parkeervoorzieningen, het behoud van de uitstraling en belangrijke delen van het wederopbouwensemble en de nieuwbouw.

Op de Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Limburg is de Grote Blerickse Bergenweg direct ten noordoosten van het plangebied aangeduid als ‘weg uit periode 1806-1890’. Aangezien het verloop van deze weg niet wordt veranderd door het voorliggend initiatief, is er geen sprake van negatieve effecten op deze weg.

Samengevat zijn er vanuit het aspect cultuurhistorie geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling en blijven de cultuurhistorische waarden van het bestaande gebouw en het waardevolle ensemble behouden.

5.4 Flora en fauna

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming
De Wet Natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermd natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid
De provinciale groenstructuur bestaande uit beschermingszones van verschillende typen (waaronder de Goudgroene en Zilvergroene natuurzones) zijn ruimtelijk vastgelegd in het POL welke is vastgesteld op 12 december 2014. De Goudgroene natuurzone vormt het netwerk aan bestaande natuurgebieden (voormalige EHS) en nieuw aan te leggen natuur en verbindingszones tussen de gebieden. De beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de Zilvergroene natuurzone. In het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn de na te streven doelen weergegeven op het gebied van (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming
Soortenbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde dierensoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art.

1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet onder de Wet Natuurbescherming vanaf 1 januari 2017 naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet Natuurbescherming (Wnb-andere soorten), de door de betreffende provincie gekozen soorten uit het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en met alle in Europa inheemse vogels vanwege de Vogelrichtlijn(Wnb-hrl).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Het is momenteel nog niet geheel duidelijk hoe de Wet Natuurbescherming omgaat met deze indeling. Vooralsnog moet ervan uitgegaan worden, dat deze indeling gehandhaafd blijft.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied Maasduinen, ligt op 8,5 kilometer ten noordoosten van het plangebied. Gezien de grote afstand van het plangebied tot de Maasduinen en de aard van de ontwikkeling zijn negatieve effecten op dit Natura 2000-gebied op voorhand uit te sluiten.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt gedeeltelijk binnen de Bronsgroene landschapszone. Door de ontwikkelingen worden er echter geen wezenlijke kenmerken en waarden aangetast van de provinciale groenstructuur. Vanwege de ligging in de Bronsgroene landschapszone, dient compensatie plaats te vinden van de oppervlakte Bronsgroene landschapszone die vanwege de realisatie van het initiatief verloren gaat, met inachtneming van de ‘Beleidsregel Natuurcompensatie’ van de provincie Limburg. Voor de uitwerking van de natuurcompensatie voor het voorliggende initiatief wordt verwezen naar paragraaf 3.2.

Toetsing soortenbescherming

Het plangebied betreft in de huidige situatie een bestaande beheerderswoning met een tuin waarin bomen en groene opstanden aanwezig zijn. Gezien de aard en omvang van het project en het feit dat een aantal van de bestaande bomen wordt gerooid, kan niet worden uitgesloten dat zich beschermde flora en fauna in het plangebied hebben ontwikkeld. In mei/juni 2917 is daarom een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd in het plangebied. De conclusies van dit onderzoek zijn hieronder samengevat. Voor uitgebreidere informatie over dit onderzoek wordt verwezen naar het volledige onderzoeksrapport[6].

- Er zijn binnen het plangebied ruimschoots mogelijkheden voor met name gebouwbewonende vleermuizen. Er is mogelijk sprake van aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en/of essentiële foerageergebieden in de te verdwijnen zuidmuur van het woonhuis, en/of het te verdwijnen groen. Om die reden is nader onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en/of winterverblijven, kraamverblijven en/of paarverblijven, foerageergebieden en vliegroutes voor vleermuizen, en mogelijk een ontheffing, noodzakelijk.
- De in de omgeving voorkomende eekhoorn en steenmarter hebben in de provincie Limburg een gedeeltelijke vrijstelling. Voor de eekhoorn geldt een vrijstelling in maart en april, en verder van juli t/m september. Bij het verwijderen van bomen zal met deze periode rekening gehouden moeten worden. Voor de steenmarter geldt een vrijstelling van 15 augustus t/m februari. Voor het verbouwen van de gebouwen en het weghalen van rommelhoekjes zal met deze vrijstellingsperiode rekening gehouden moeten worden. Uit de omgeving is eveneens de levendbarende hagedis bekend, ook deze soort heeft een gedeeltelijke vrijstelling voor de provincie Limburg, tussen 15 augustus en 15 oktober. Indien het wegens de planning niet mogelijk is om buiten de kwetsbare periode te werken van een van deze gedeeltelijk vrijgestelde soorten, zal gewerkt moeten worden met een voor deze situatie op te stellen ecologisch werkprotocol.
- De uit de directe omgeving bekende das, bever en waterspitsmuis kunnen binnen het plangebied (de bedrijfswoning met bijgebouw) redelijkerwijze worden uitgesloten gezien het ontbreken van watergangen en het feit dat het plangebied deels ommuurd is, en de begraafplaats voor de rest omgeven is door hekwerk. Het voorkomen van overige strenger beschermde grondgebonden zoogdieren is binnen dit plangebied uitgesloten
- Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals verschillende muizensoorten, en algemeen beschermde amfibieën zoal gewone pad en middelste groene kikker (Wnb-andere soorten met vrijstelling provincie Limburg). Voor de genoemde soorten geldt een provinciale vrijstelling van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor geldt echter wel de algemene zorgplicht. In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen.
- In en om het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de bomen en houtige beplanting. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de bomen en houtige beplanting kan er verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden)

[6] BRO, *Quickscan flora en fauna Grote Blerickse Bergenweg 24 te Venlo*, projectnummer 211x09073, 11 juni 2017

uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Het is dan wel vereist dat voor aanvang van werkzaamheden het opgaande groen geïnspecteerd wordt op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen.

- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vogels, vissen, amfibieën en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.

Aanvullend onderzoek vleermuizen
Gezien de geschiktheid van het plangebied als vaste rust of verblijfplaats voor gebouw bewonende en/of boombewonende vleermuizen, het BRO in het najaar van 2017 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen voor vleermuizen. De voorlopige resultaten van dit onderzoek zijn hieronder samengevat. Voor meer informatie wordt verwezen naar het volledige onderzoeksrapport[7].

Er wordt rondom het bosplantsoen, het grasveld ten zuiden van het gebouw en rond de ingang van het kerkhof actief gefoerageerd. Tussen gebouw en kerkhof werden meerdere passerende vleermuizen waargenomen. Deze groenelementen blijven echter geheel intact. Er verdwijnt geen foerageerplek of vliegroute voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Door de ingreep verdwijnt geen essentieel foerageergebied of vliegroute.

Er is op de zuidgevel van het gebouw een paarplaats aangetroffen. Door deze ingreep gaat in elk geval een paarverblijfplaats verloren, de verblijfplaats in de zuidmuur van het gebouw. In een spar, ten oosten van het gebouw is weliswaar eenmalig een roepend mannetje gehoord (baltsgedrag), het gaat hier echter niet om een vaste verblijfplaats. Er zijn meerdere geschikte bomen aanwezig van waaruit een mannetje gewone dwergvleermuis kan baltsen.

In verband met het feit dat er in het pand een paarverblijf aanwezig is van de gewone dwergvleermuis, wordt geadviseerd om zo snel mogelijk, maar in elk geval voor 15 februari 2018 mitigerende maatregelen te nemen, in verband met het tijdig aanvragen van een ontheffing. Hiervoor dienen 4 platte vleermuiskasten in de directe omgeving van het pand (maximaal 100 m afstand) opgehangen te worden op minimaal 3,5 m hoogte. De kasten dienen geschikt te zijn als paarverblijf.

In het voorjaar van 2018 zal het vervolg op dit onderzoek plaatsvinden. Dan wordt onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van kraamverblijven en zomerverblijven.

Tevens zijn vóór 15 februari 2018 de benodigde vleermuiskasten opgehangen overeenkomstig het vleermuizenonderzoek om de functionaliteit van het paarverblijf te behouden.

[7] BRO, *Ecologisch onderzoek vleermuizen Grote Blerickseweg 24 te Venlo Tussentijds rapport*, projectnummer 211x09073, 2 november 2017

5.5 Leidingen en infrastructuur

In (of in de directe omgeving van) het plangebied komen blijkens de Risicokaart en blijkens de verbeelding van het geldende bestemmingsplan geen leidingen of kabels voor, met een dusdanige planologische-juridische beschermingszone dat zij de voorgenomen functiewijziging belemmeren.

5.6 Verkeer en parkeren

Verkeer
De ontsluiting van het plangebied voor het verkeer vindt in de bestaande situatie plaats op de Grote Blerickse Bergenweg, welke via de Vlasvenweg is aangesloten op de provinciale doorgaande weg N275. In de nieuwe situatie blijft deze ontsluiting gehandhaafd. De verkeersaantrekkende werking door de functiewijziging naar een Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) is onderzocht op basis van de CROW-rekentool 'Verkeersgeneratie en parkeren'.

Het Beleef- en Groetcentrum heeft zelf de volgende uitgangspunten aangedragen. De afscheidsdiensten vinden overdag plaats tussen 10.00 en 15.00 uur en duren gemiddeld 2 tot 4 uur. Op jaarbasis zullen circa 50 diensten plaatsvinden, waarvan de helft grote afscheidsdiensten en de helft kleine diensten. In de vroege avonduren vinden afscheidsbezoeken plaats van 18.00 uur tot circa 20.30 uur, dit zullen er circa 150 per jaar zijn.

Voor de berekening van de verkeerstoename als gevolg van het uitvaartcentrum kan worden uitgegaan van een begraafplaats of een crematorium, waar één plechtigheid tegelijkertijd plaatsvindt. Indien wordt uitgegaan van een begraafplaats, vinden maximaal 64 verkeersbewegingen plaats, uitgaande van een bovengemiddelde, druk bezochte plechtigheid. Gemiddeld vinden per plechtigheid 51 verkeersbewegingen plaats. Wanneer wordt uitgegaan van een crematorium vinden maximaal 60 verkeersbewegingen plaats, uitgaande van bovengemiddelde, druk bezochte plechtigheid. Gemiddeld vinden hierbij per plechtigheid 48 verkeersbewegingen plaats. Uitgaande van de worst-case vindt er dus een toename van maximaal 64 verkeersbewegingen per plechtigheid plaats. Aannemelijk is dat er één plechtigheid per dag plaatsvindt, bij het verwachte aantal van 50 afscheidsdiensten per jaar.

Het crematorium en de begraafplaats in de omgeving van het plangebied zijn via dezelfde ontsluitingswegen ontsloten als het plangebied. Er worden geen problemen voorzien door de verkeersaantrekkende werking van 64 verkeersbewegingen per dag op de ontsluitingsweg. Gezien het aantal huidige verkeersbewegingen, kan er van worden uitgegaan dat de verkeersveiligheid en/of doorstroming ter plaatse door de relatief geringe toename niet in het geding zijn.

Parkeren
Het Beleef- en Groetcentrum heeft zelf de volgende uitgangspunten aangedragen met betrekking tot de parkeerbehoefte. Aangenomen wordt dat er één plechtigheid tegelijkertijd plaatsvindt, bij het verwachte aantal van 50 afscheidsdiensten per jaar. De kans dat er twee afscheidsdiensten per dag plaatsvinden, wordt klein geacht.

Aard	Frequentie	Gemiddeld benodigd aantal parkeerplaatsen
Personeel	Dagelijks	3
Relaties	Incidenteel	3
Kleine afscheidsdiensten	Ca. 25 st. per jaar	20
Grote afscheidsdiensten	Ca. 25 st. per jaar	50
Afscheidsbezoeken	Ca. 150 st. per jaar	15
Sleutelkamer	Ca. 25 st. per jaar	5

Voor de berekening van benodigd aantal parkeerplaatsen middels de CROW-rekentool is uitgegaan van een begraafplaats waar één plechtigheid tegelijkertijd plaatsvindt. Op basis hiervan zijn minimaal 27 en maximaal 37 parkeerplaatsen benodigd.

Aan de oost- en noordzijde van het plangebied zijn in de bestaande situatie reeds 42 parkeerplaatsen aanwezig. Daarnaast worden op eigen terrein aan de noordoostzijde van het nieuwe Beleef- en Groetcentrum 17 parkeerplaatsen gerealiseerd. In totaal zijn er dus 59 parkeerplaatsen. De ligging van de nieuwe parkeerplaatsen is hieronder weergegeven. Zowel vanuit de CROW parkeernorm als vanuit de uitgangspunten die het Beleef- en Groetcentrum heeft aangedragen, voldoet dit aantal parkeerplaatsen aan de gestelde parkeernorm.

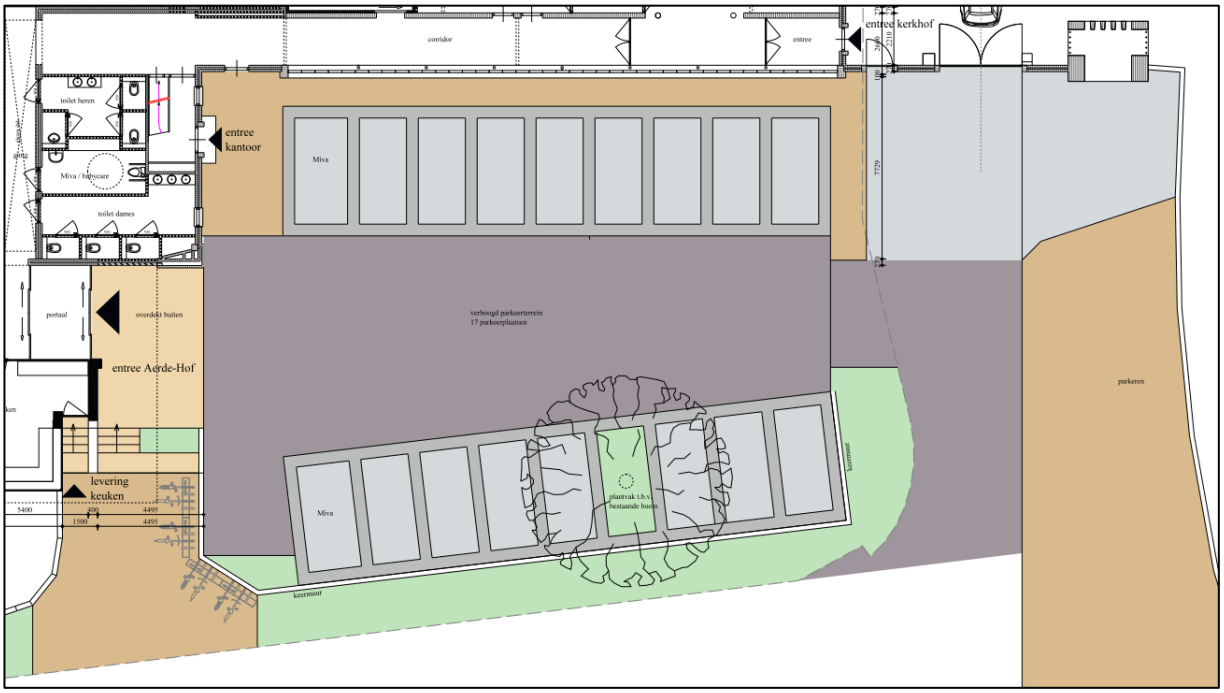

Ligging nieuwe parkeerplaatsen

5.7 Waterparagraaf

In deze paragraaf wordt beschreven op welke wijze het waterhuishoudkundig systeem in het plangebied opgebouwd is en hoe rekening is gehouden met de (ruimtelijk) relevante aspecten van (duurzaam) waterbeheer. Een beknopte beschrijving van de kenmerken van het watersysteem kan het benodigde inzicht geven in het functioneren van dit systeem.

Beleidskader
Relevante beleidsstukken op het gebied van water zijn het Waterbeheerplan 2016-2021 van het waterschap Limburg, het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014), het Nationaal Waterplan, WB21, Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn Water. Belangrijkste gezamenlijke punt uit deze beleidsstukken is dat water een belangrijk sturend element is in de ruimtelijke ordening. Water legt een ruimteclaim op het (stads)landschap waaraan voldaan moet worden. De bekende drietrapsstrategieën zijn leidend:

- vasthouden-bergen-afvoeren (waterkwantiteit);
- voorkomen-scheiden-zuiveren (waterkwaliteit).

Daarnaast is de Beleidsbrief regenwater en riolering nog relevant. Hierin staat hoe het best omgegaan kan worden met het hemelwater en het afkoppelen daarvan. Ook hier gelden de driestapsstrategieën.

Kenmerken van het watersysteem
De kenmerken van de watersystemen, zoals die voorkomen in het plangebied (en omgeving), kunnen het beste beschreven worden door een onderverdeling te maken in de soorten van water die in het gebied aanwezig zijn. De belangrijkste zijn: grondwater en bodemopbouw, oppervlaktewater, hemel- en afvalwater.

Grondwater- en bodemopbouw
Het plangebied is gelegen binnen de boringsvrije zone “Venloschol”, zoals deze is opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg. Het diepe grondwaterpakket mag alleen worden gebruikt ten behoeve van onttrekking voor menselijke consumptie. Voor onttrekkingen voor beregening uit ondiep grondwater hanteert het waterschap een stand-still beginsel. In de boringsvrije zone Venloschol gelden beneden 5 meter boven NAP regels voor het hebben van een boorput, het roeren van de grond, het aanleggen en hebben van een bodemenergiesysteem en een verbod werken uit te voeren waardoor de beschermende werking van slecht doorlatende bodemlagen kan worden aangetast. Het één en ander is opgenomen in artikel 4.4.2 tot en met 4.4.4 van de Omgevingsverordening Limburg.

Binnen het plangebied zijn dergelijke onttrekkingen niet voorzien, waarmee er vanuit de ligging binnen de “Venloschol” geen belemmeringen bestaan.

Oppervlaktewater
In het plangebied is geen primair oppervlaktewater aanwezig. Middels het voorliggend initiatief zal ook geen primair oppervlaktewater worden gerealiseerd.

Afvalwater
Het afvalwater zal worden aangesloten op de bestaande reeds aanwezige riolering.

Hemelwater
Als gevolg van de ontwikkeling neemt de hoeveelheid verhard oppervlak in het plangebied toe. Het bestaande gebouw heeft een oppervlakte van circa 254 m^2 en is aangesloten op het gemeentelijk riool voor de afvoer van hemelwater. Vooralsnog wordt dit oppervlak niet afgekoppeld. De oppervlakte van de uitbreiding van het gebouw bedraagt circa 540 m^2. De overige nieuwe verhardingen zijn deels open en deels gesloten. De gesloten terreinverharding heeft een oppervlakte van circa 117 m^2. Daarnaast wordt circa 529 m^2 open verharding aangelegd. Doordat deze verharding open is, infiltreert hemelwater vanuit deze verharding direct in de bodem. De uitbreiding van het gebouw en de gesloten verharding moeten worden meegenomen in de berekening van de toename van het verhard oppervlak en de benodigde infiltratiecapaciteit. De totale oppervlakte hiervan bedraagt (540 + 117 =) 657 m^2.

Volgens de Afkoppel beslisboom van de gemeente Venlo geldt voor het voorliggend plan een bergingseis van T=10 (50 mm in 24 uur) voor een infiltratievoorziening op eigen terrein. Daarom dient een infiltratievoorziening van 32,85 m^3 (657 m^2 x 50 mm) met een overloop op maaiveldniveau te worden aangebracht. De vormgeving van deze voorziening zal worden uitgewerkt in het kader van het concrete bouwplan.

Overleg waterbeheerder
Gezien de ligging en aard van het project is vooroverleg met het Waterschap Limburg niet nodig. Ook is gezien de ondergrenzen voor de watertoets, een wateradvies niet noodzakelijk.

6. JURIDISCHE ASPECTEN

6.1 Algemeen

Het bestemmingsplan “Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg” is vervat in een verbeelding, planregels en toelichting.

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de opzet en het gebruik van de verbeelding en planregels.

Dit bestemmingsplan is opgesteld conform de SVBP 2012, alsmede de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor).

6.2 Toelichting op de analoge verbeelding

De verbeelding is getekend op basis van een recente kadastrale ondergrond (schaal 1: 1000). De bestemmingen “Maatschappelijk” en “Verkeer”, het bouwvlak en enkele functie- en gebiedsaanduidingen zijn weergegeven.

6.3 Toelichting op de regels

Bij het opstellen van de planregels is uitgegaan van het bestemmingplan ‘Buitengebied Venlo’ van de gemeente Venlo en het rapport Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2012 (SVBP 2012).

De planregels zijn verdeeld in 4 hoofdstukken, te weten:
- Hoofdstuk 1: Inleidende regels met daarin de begrippen en de wijze van meten;
- Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels. Hiermee worden de op de verbeelding opgenomen bestemmingen geregeld;
- Hoofdstuk 3: Algemene regels, waaronder zijn opgenomen de anti-dubbeltelregel en algemene wijzigingsregels;
- Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels, waarin het overgangsrecht en de slotregel zijn opgenomen.

Het belangrijkste doel van de regels is om de bouw- en gebruiksregels van de nieuwe bestemmingen aan te geven.

6.3.1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen
In dit artikel zijn bepalingen (begrippen) opgenomen welke in het algemeen spraakgebruik onvoldoende vastliggen en waarbij verschillen in interpretatie bij toepassing van de planregels mogelijk zijn. Een aantal begrippen is standaard voorgeschreven in de SVBP 2012.

Artikel 2 Wijze van meten
Hierin wordt aangegeven op welke manier hoogte, lengte, breedte, inhoud en oppervlakte van bouwwerken/ percelen gemeten moeten worden.

6.3.2 Bestemmingsplanregels

Ter verkrijging van een logische opbouw wordt de navolgende volgorde in de bestemmingsregeling aangehouden voor de opgenomen bestemmingen:

1 Bestemmingsomschrijving
2 Bouwregels
3 Nadere eisen
4 Afwijken van de bouwregels
5 Specifieke gebruiksregels
6 Afwijken van de gebruiksregels
7 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden
8 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk
9 Wijzigingsbevoegdheid

In de bestemmingsomschrijving wordt een omschrijving gegeven van de aan de gronden toegekende functies. Als eerste wordt de hoofdfunctie aangegeven. Vervolgens worden de andere aan de grond toegekende functies genoemd.

In de bouwregels wordt bepaald aan welke voorwaarden de bebouwing moet voldoen. Voor zover nodig wordt een onderscheid gemaakt in woningen, bijbehorende bouwwerken en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waardoor de toetsing van aanvragen voor een omgevingsvergunning aanmerkelijk vereenvoudigd en inzichtelijker is. In de nadere eisen wordt bepaalde welke aanvullende eisen het bevoegd gezag kan stellen aan de bebouwing. Van de bouwregels kan tevens afgeweken worden middels een omgevingsvergunning (afwijken van de bouwregels).

In de specifieke gebruiksregels staat aangegeven welke gebruik in ieder geval strijdig is met de bestemmingsomschrijving. Van de gebruiksregels kan tevens afgeweken worden middels een omgevingsvergunning voor meer gebruiksmogelijkheden (afwijken van de gebruiksregels).

In de regels omtrent een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, is een vergunningplicht opgenomen voor bepaalde werkzaamheden. De regels omtrent een omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk bepalen in welke gevallen het slopen van een bouwwerk vergunningplichtig is.

In de wijzigingsbevoegdheid is opgenomen onder welke voorwaarden een bestemming omgezet kan worden naar een andere bestemming.

In het onderstaande worden de regels van de opgenomen bestemmingen nader toegelicht. Hierbij wordt, conform SVBP2012, een alfabetische volgorde aangehouden.

Artikel 3 Maatschappelijk
De voor “Maatschappelijk” aangewezen gronden zijn bestemd voor een begraafplaats en uitvaartcentrum, robuuste landbouw en natuur, een middelhoge/hoge archeologische verwachting en waterhuishoudkundige voorzieningen.

Artikel 4 Waarde – Archeologie middelhoog/hoog
De voor 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende cultuurhistorische waarden en archeologische hoge waarden.

6.3.3 Algemene regels

In artikel 5, de anti-dubbeltelbepaling wordt bepaald dat grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing blijft. Het nog overgebleven terrein mag dus niet nog eens meegenomen worden bij het toestaan van een ander bouwwerk.

In artikel 6, algemene aanduidingsregels, is de gebiedsaanduiding ‘milieuzone – grondwaterbescherming venlo schol’ opgenomen. In artikel 7 zijn algemene bouwregels opgenomen, met daarin regels voor bestaande afstanden en maten. In artikel 8 is de algemene afwijkingsbevoegdheid opgenomen. In artikel 9 is de algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Deze verschaffen Burgemeester en Wethouders de gewenste beleidsruimte om bij de uitvoering van het plan te kunnen inspelen op gegevens of situaties die vooraf niet bekend kunnen zijn. Artikel 10 geeft de algemene procedurebepalingen weer.

6.3.4 Overgangs- en slotregels

In de bepaling Overgangsrecht (artikel 11) is geregeld in hoeverre en onder welke voorwaarden bestaande gebouwen en het bestaand gebruik van gronden en bouwwerken mogen afwijken van het plan.

In de Slotregel (artikel 12) is aangegeven op welke wijze de regels van het bestemmingsplan kunnen worden aangehaald.

7. UITVOERBAARHEID

7.1 Economische uitvoerbaarheid

Op 1 juli 2008 zijn samen met de Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepalingen omtrent de grondexploitatie in werking getreden. In afdeling 6.4 van de Wro is bepaald dat de gemeente verplicht is bij het vaststellen van een planologische maatregel die mogelijkheden schept voor een bouwplan zoals bepaald in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), maatregelen te nemen die verzekeren dat de kosten die gepaard gaan met de ontwikkeling van de locatie worden verhaald op de initiatiefnemer van het plan. Dit betekent dat er voor de gemeente een verplichting bestaat om de kosten, die gepaard gaan met een bouwplan, te verhalen op de initiatiefnemer middels een exploitatieplan of anterieure overeenkomst. Indien het de beoogde ontwikkeling geen bouwplan is in de zin van artikel 6.2.1 van het Bro dan hoeven de kosten niet te worden verhaald.

Bij de voorliggende functiewijziging en uitbreiding van een bestaand pand is sprake van een bouwplan. Echter is er geen sprake van verhaalbare kosten, doordat de gemeente het stuk gemeente-eigendom reeds heeft verkocht en er verder geen sprake is van kosten voor bijvoorbeeld bouw- en woonrijp maken. Hierdoor is een verplichting tot kostenverhaal niet aan de orde. Wel zullen de initiatiefnemer en de gemeente een planschadeverhaalsovereenkomst afsluiten.

8. OVERLEG EN INSPRAAK

8.1 Overleg

Bij de voorbereiding van een ruimtelijk besluit moeten burgemeester en wethouders overleg plegen met het waterschap, met andere gemeenten van wie de belangen bij het plan betrokken zijn, en met de betrokken rijks- en provinciale diensten. Van het vooroverleg kan worden afgezien indien de betrokken diensten aangeven dat overleg niet noodzakelijk is.

In onderhavige situatie is, gezien de ligging in de Bronsgroene landschapszone sprake van provinciale belangen. Vooroverleg met de provincie is daarom noodzakelijk. Er zijn geen rijks- of waterschapsbelangen in het geding, waardoor overleg met deze instanties niet nodig is.

8.2 Inspraak

De Wro bevat geen procedurevoorschriften met betrekking tot de inspraak, en is in de Wro zelf niet verplicht gesteld. De gemeente Venlo volgt voor dit bestemmingsplan geen inspraakprocedure.

8.3 Procedure

In het kader van de procedure ex artikel 3.1 Wro dient de procedure genoemd in afdeling 3.4 Algemene Wet Bestuursrecht gevolgd te worden.

De procedure ziet er als volgt uit:
- **Openbare kennisgeving** van het ontwerp bestemmingsplan;
- **Terinzagelegging** van het ontwerp en bijbehorende stukken gedurende 6 weken en toezending aan gedeputeerde staten en de betrokken rijksdiensten, waterschappen en gemeenten;
- Gedurende de termijn van terinzagelegging kunnen door een ieder schriftelijk of mondeling **zienswijzen** worden ingebracht;
- **Vaststelling** van het bestemmingsplan door de gemeenteraad binnen 12 weken indien zienswijzen zijn ingediend;
- Algemene **bekendmaking** van het bestemmingsplan door terinzagelegging met voorafgaande kennisgeving en toezending aan gedeputeerde staten en betrokken rijksdiensten, waterschappen en gemeenten: binnen 2 weken dan wel, indien gedeputeerde staten of de inspecteur zienswijzen hebben ingebracht of het bestemmingsplan gewijzigd is vastgesteld, binnen 6 weken na vaststelling;
- Mogelijkheid tot **beroep** bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State binnen 6 weken na bekendmaking voor belanghebbenden;

- **Inwerkingtreding** op de dag na afloop van de beroepstermijn, zijnde 6 weken na de bekendmaking, tenzij binnen deze termijn een verzoek om een voorlopige voorziening is ingediend bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

8.4 Zienswijzenprocedure / resultaten terinzagelegging

Het ontwerp bestemmingsplan heeft van donderdag 11 januari 2018 tot en met woensdag 21 februari 2018 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn er geen zienswijzen tegen het ontwerp bestemmingsplan ingediend.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen | Oldenzaal
www.BRO.nl

Besluitvormende raadsvergadering

Dossiernummer	1181
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	25 april 2018
Agendapunt	
Omschrijving	1252887 - rv+rb 24 Vaststellen bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen
Organisatieonderdeel	Bestuursstaf
Eigenaar	Zaaksysteem, Zaaksysteem

Geagendeerd	Vergaderdatum
BenW vergadering	9 januari 2018
BenW vergadering	20 maart 2018
Besluitvormende raadsvergadering	**25 april 2018**

Toelichting

1. Hogere geluidsgrenswaarden voor een aantal woningen vast te stellen

2. De gemeenteraad conform bijgevoegd concept raadsvoorstel voorstellen om

a. Geen exploitaiteplan vast te stellen;

b. het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat ongewijzigd vast te stellen

Bestemmingsplan ‘Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen’

Gemeente Venlo

Vastgesteld

Ruimte om *in* te leven

Bestemmingsplan ‘Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen’

Gemeente Venlo

Vastgesteld

Rapportnummer:	211x06761 NL.IMRO.0983.BP201404MAASVPGUIL-VA01
Datum:	12 maart 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	Dhr. R. Vrinzen, Antares
Projectteam BRO:	Dhr. drs. Frank Janssen, mevr. ing. Guusje Peeters en mevr. Suzanne Driessen, MSc
Concept:	19 december 2013
Ontwerp:	19 november 2014
Ontwerp:	12 januari 2018
Vaststelling:	25 april 2018
Trefwoorden:	Tegelen, Maasveldstraat, Roermondseweg, Paul Guillaumestraat, nieuwbouw, woningbouw
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte 4
Beknopte inhoud:	Bestemmingsplan ten behoeve van de realisatie van het nieuwbouwplan voor de gronden gelegen tussen de Maasveldstraat, Bergstraat, Paul Guillaumestraat en Roermondseweg in Tegelen.

BRO Vestiging Tegelen
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01
E info@bro.nl

BRO
Ruimte om *in* te leven

Inhoudsopgave

	pagina
1. INLEIDING	**4**
2. BELEIDSKADER	**6**
2.1 Rijksbeleid	6
2.2 Provinciaal beleid	8
2.3 Regionaal beleid	10
2.4 Gemeentelijk beleid	10
2.5 Afweging beleidskader	15
3. GEBIEDS- EN PROJECTOMSCHRIJVING	**17**
3.1 Beschrijving plangebied	17
3.2 Beschrijving project	20
3.3 Duurzaamheid	23
3.4 Ruimtelijke en stedenbouwkundige effecten	24
4. ONDERZOEK	**25**
4.1 Economische uitvoerbaarheid	25
4.2 Milieuaspecten	26
4.2.1 Geluid	26
4.2.2 Bodem	27
4.2.3 Luchtkwaliteit	29
4.2.4 Milieuzonering	30
4.2.5 Externe veiligheid	31
4.3 Natuur en landschap	35
4.4 Flora en fauna	36
4.5 Waterhuishouding	39
4.6 Verkeerskundige aspecten	43
4.7 Leidingen en infrastructuur	44
4.8 Archeologie en cultuurhistorie	45
4.9 M.e.r.-beoordeling	48
5. AFWEGING BELANGEN	**53**
6. PLANSTUKKEN	**54**

6.1 Planstukken 54
6.2 Toelichting op de analoge verbeelding 54
6.3 Toelichting op de regels 54
6.3.1 Inleidende regels 54
6.3.2 Bestemmingsregels 55
6.3.3 Algemene regels 56
6.3.4 Overgangs- en slotregels 57

7. INSPRAAK, OVERLEG EN ZIENSWIJZEN 58
7.1 Inspraak 58
7.2 Vooroverleg 58
7.3 Zienswijzenprocedure 58

8. PROCEDURE 59

BIJLAGEN
Bijlage 1:
Berekening te bufferen hemelwater en uitwerking afwatering en riolering

SEPARATE BIJLAGEN
Bijlage 1: Akoestisch onderzoek
Bijlage 2: Verkennend bodemonderzoek
Bijlage 3: Doorlatendheidsonderzoek
Bijlage 4: Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek
Bijlage 5: Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek
Bijlage 6: Archeologisch proefsleuvenonderzoek
Bijlage 7: Advies externe veiligheid

RUIMTELIJKE ONDERBOUWINGEN EN ONDERZOEKSRAPPORTEN VERGUNNINGAANVRAAG FASE 3
BRO, Ruimtelijke onderbouwing “7 woningen Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017
BRO, Ruimtelijke onderbouwing “Woonzorgcomplex Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017
Econsultancy, Verkennend bodemonderzoek locatie tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091672, d.d. 04 december 2013

Econsultancy, Doorlatendheidsonderzoek tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091674, d.d. 28 november 2013
Econsultancy, Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091673, d.d. 24 januari 2014
Econsultancy, Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek Terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, PvE nummer 14011064A, d.d. 20 februari 2014
Econsultancy, Archeologisch proefsleuvenonderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, rapportnummer 14011064, d.d. 22 september 2014
K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek optredende gevelbelastingen Stedenbouwkundigplan fase 3 Maasveldstraat te Tegelen, gemeente Venlo, 7 juli 2016, rapportnummer M16 338.401
K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek geluidwering gevels bouwplan Zorggebouw PSW en 7 grondgebonden woningen fase 3 aan de Maasveldstraat Tegelen, 5 augustus 2016, rapportnummer M14 392.401
Veiligheidsregio Limburg-Noord, Advies externe veiligheid Maasveldstraat-Paul Guillaumestraat ongenummerd, adviesnummer 995220, d.d. 31 januari 2017

1. INLEIDING

Het voorliggende bestemmingsplan heeft betrekking op de realisatie van het door Antares te ontwikkelen woningbouwplan in het gebied gelegen tussen de Maasveldstraat, Paul Guillaumestraat, Bergstraat en Roermondseweg in Tegelen.

In het plangebied wordt in 3 fasen voorzien in de ontwikkeling van woningen en een woonzorgcomplex. Fase 3 van deze ontwikkeling, die bestaat uit 7 grondgebonden woningen, een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's en de bijbehorende ontsluitingswegen, paden, groen- en parkeervoorzieningen, is reeds vergund en wordt in dit voorliggende bestemmingsplan overeenkomstig deze omgevingsvergunning juridisch-planologisch vastgelegd. Fase 1 en 2 voorzien samen in de ontwikkeling van 22 grondgebonden huur- en/ of koop rijwoningen, 18 levensloopbestendige woningen, groen-, speel- en waterbergingsvoorzieningen, alsmede ontsluitingswegen, paden en parkeervoorzieningen.

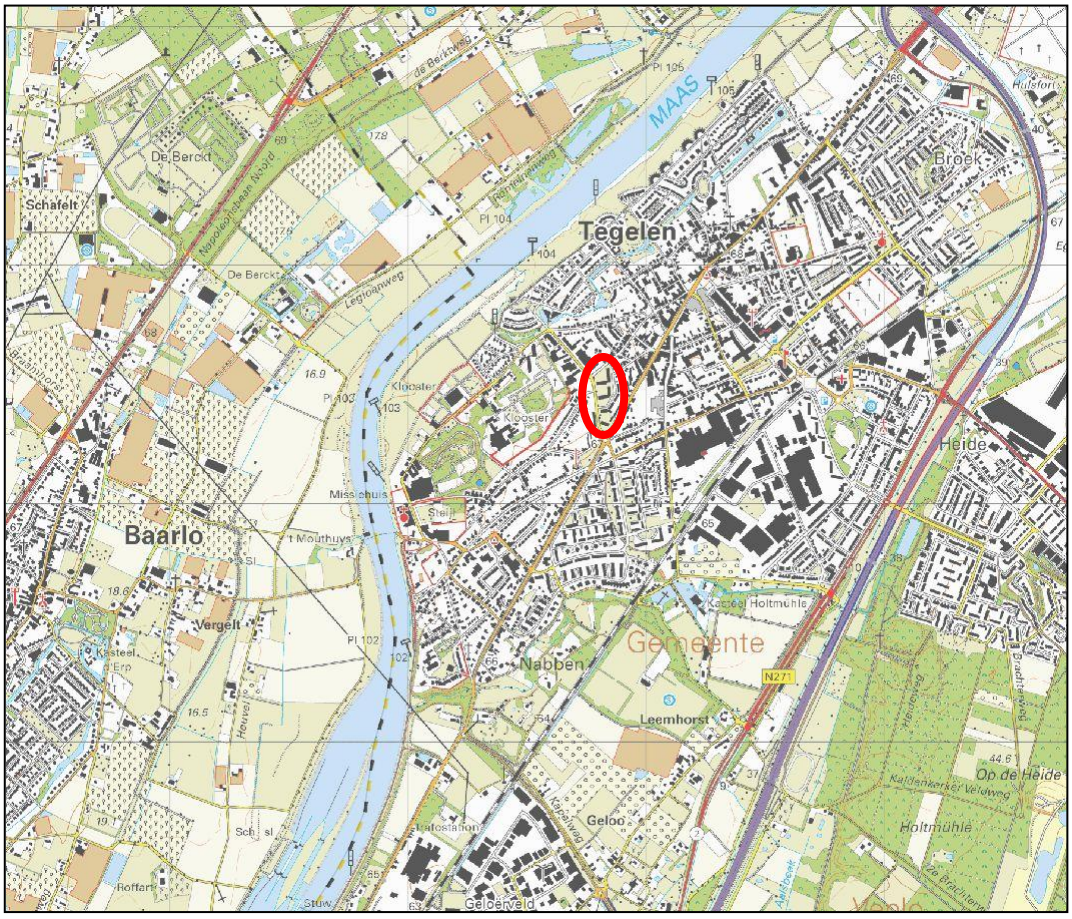

Topografische kaart met globale locatieaanduiding (bron: Geo Dataportaal provincie Limburg)

Het plangebied is gelegen in het bestemmingsplan ‘Steyl’. Dit bestemmingsplan is op 2 juli 2008 door de raad van de gemeente Venlo vastgesteld en op 3 februari 2009 goedgekeurd door Gedeputeerde Staten.
Binnen dit bestemmingsplan is de realisatie van het bouwplan niet toegestaan. De gemeente Venlo heeft echter aangegeven medewerking aan het verzoek tot realisatie van het bouwplan en inrichting van de openbare ruimte te willen verlenen, door middel van het opstellen van onderhavig postzegelbestemmingsplan voor de locatie.

In het volgende hoofdstuk worden de uitgangspunten uit het rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid verwoord die betrekking hebben op onderhavig initiatief. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de huidige situatie beschreven en komt in dit hoofdstuk tevens de toekomstige ontwikkeling aan bod. Hoofdstuk 4 beschrijft vervolgens de toetsing aan milieu- en overige onderzoeksaspecten op deze locatie. In hoofdstuk 5 wordt een korte afweging van de belangen beschreven en in hoofdstuk 6 worden de planstukken beschreven. Ten slotte wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op overleg en inspraak en is in hoofdstuk 8 een beschrijving van de verdere procedure opgenomen.

2. BELEIDSKADER

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het rijks, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid (respectievelijk § 2.1, § 2.2, § 2.3 en § 2.4). Het rijksbeleid wordt besproken aan de hand van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Het provinciaal beleid wordt onder andere behandeld met behulp van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL 2014). Voor het regionaal beleid wordt ingegaan op de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg. Het gemeentelijk beleid tot slot, wordt onder andere besproken middels het geldende bestemmingsplan.

2.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. In deze Structuurvisie staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Overheden, burgers en bedrijven krijgen de ruimte om zelf oplossingen te creëren. Het Rijk richt zich met name op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de nationale belangen.

Het Rijk zet zich voor wat betreft het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid in voor een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. In de SVIR worden drie hoofddoelen genoemd om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de drie rijksdoelen worden onderwerpen van nationaal belang benoemd, waarmee het Rijk aangeeft waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken. Relevante nationale belangen voor onderhavig project zijn als volgt:

- Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water), bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's.
- Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten.
- Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten.

Afweging beleid Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de realisatie van het bouwplan, voor zover een dergelijk ruimtelijk beperkte ontwikkeling getoetst kan worden aan het rijksbeleid, in overeenstemming

is met de nationale belangen. Bestaande natuurlijke en cultuurhistorische waarden, voor zover daar sprake van is, blijven behouden.
Zoals elders uit deze toelichting blijkt, bestaan er verder ook vanuit milieuhygiënisch oogpunt, zoals geluid en externe veiligheid, geen belemmeringen in het gebied. Waarbij wordt opgemerkt dat wel een hogere grenswaardeprocedure noodzakelijk is. De nationale belangen zijn dan ook niet in het geding als gevolg van onderhavig nieuw bestemmingsplan.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
De AMvB Ruimte wordt in juridische termen aangeduid als Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het besluit is op 30 december 2011 in werking getreden en op 1 oktober 2012 zijn enkele wijzigingen in werking getreden. In de AMvB zijn de nationale belangen die juridische borging vereisen opgenomen. De AMvB Ruimte is gericht op doorwerking van de nationale belangen in bestemmingsplannen.

De onderwerpen in het Barro betreffen: Rijksvaarwegen, Project Mainportontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote Rivieren, Waddenzee en waddengebied, Defensie, Natuurnetwerk Nederland (NNN), erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en het IJsselmeergebied.

Afweging Barro
Het Barro geeft voor het plangebied geen nationale belangen aan. Vanuit het Barro gelden voor het plangebied daarom geen beperkingen.

Ladder voor duurzame verstedelijking
In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is de ‘ladder voor duurzame verstedelijking’ geïntroduceerd. Deze ladder is ingericht voor een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten, waardoor de ruimte in stedelijke gebieden optimaal benut wordt. De ladder voor duurzame verstedelijking is per 1 oktober 2012 verankerd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro).

Per 1 juli 2017 is een nieuwe versie van de ladder van kracht. De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, dient volgens deze nieuwe versie van de ladder een beschrijving te bevatten van de behoefte aan die ontwikkeling. Indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, dient een motivering te worden gegeven waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Afweging Ladder voor duurzame verstedelijking
In het voorliggende geval is sprake van een herstructurering van bestaand stedelijk gebied, waarbij sloop en nieuwbouw wordt gekoppeld aan maatregelen ter bevordering van de leefbaarheid in de wijk. Het initiatief voldoet hiermee aan het streven naar een optimale benutting van het stedelijk gebied, zoals beschreven in de ladder voor duurzame ontwikkeling.

2.2 Provinciaal beleid

Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014

Op 12 december 2014 is het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014) vast-gesteld als opvolger van het POL2006. In het POL2014 is onderscheid gemaakt in acht soorten gebieden, elk met eigen herkenbare kernkwaliteiten. Voor de verschillende zones liggen er heel verschillende opgaven en ontwikkelingsmogelijkheden. In het POL2014 ligt het besluitgebied in de zone 'Overig bebouwd gebied'. In deze gebieden wordt ingezet op transformatie van de regionale woningvoorraad.

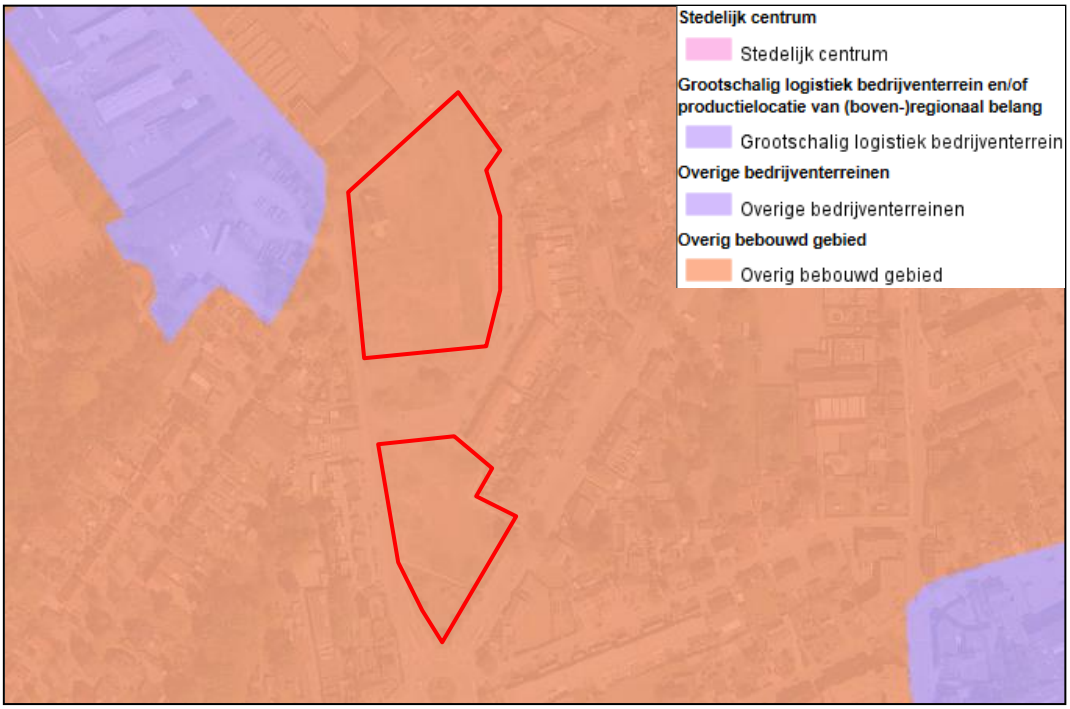

Uitsnede POL2014-kaart 'Zonering Limburg' met ligging plangebied rood omlijnd

In het POL2014 worden de ambities, opgaven en aanpak voor de thema's benoemd waarop de provincie een rol heeft of wil vervullen. Voor woningen, bedrijventerreinen, kantoren en winkels geldt dat er daarvan in Limburg genoeg zijn, in toenemende mate zelfs te veel. Maar tegelijkertijd liggen er op al deze gebieden nog grote kwalitatieve opgaven. Blijvende vernieuwing en innovatie zijn dan ook van groot belang. De uitdaging is om een omslag te maken 'van kwantiteit naar kwaliteit' en meer schaarste te creëren. De sleutel ligt in dynamisch voorraadbeheer. Op basis van een goede visie en een actueel overzicht van de voorraad worden per regio afspraken gemaakt. Deze afspraken gaan over het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande voorraad, het schrappen van plannen en ideeën maar ook van harde plancapaciteit of nog uitgeefbare terreinen waar achteraf minder behoefte aan blijkt te bestaan en mogelijk ook de aanpak van leegstand. Er is onder voorwaarden ruimte voor het toevoegen van goede nieuwe voorraad, maar dan wel in combinatie met het schrappen van bestaande voorraad.

Op het gebied van wonen is de provinciale ambitie een voortreffelijk woon- en leefklimaat, waar mensen zich prettig voelen. De Limburgse woningmarkt biedt voldoende woningen van de juiste kwaliteit

op de juiste plek. De woningvoorraad biedt voldoende mogelijkheden voor doorstromingen, is toekomstbestendig en kan flexibel inspelen op (veranderende) woonwensen.

De Limburgse woningmarkt moet kwalitatief en kwantitatief de sprong maken naar een nieuwe werkelijkheid. Kwantitatief ligt er een aanzienlijke opgave om ervoor te zorgen dat de woningmarkt aansluit bij de demografische ontwikkeling. In kwalitatief opzicht gaat het om het toekomstbestendig houden en maken van de bestaande woningvoorraad. De Limburgse woningmarkt is gediend met een ontwikkeling naar meer toekomstbestendigheid. Dat begrip omvat meerdere aspecten:

- duurzaamheid (energieprestatie en- gebruik gedurende de hele levenscyclus van vastgoed, duurzaamheid en energie tijdens de bouw en sloop en hergebruik van materialen);
- flexibiliteit in gebruiksmogelijkheden en functies;
- levensloopbestendigheid (gebruikskwaliteiten gedurende de levensloop van gebruikers);
- als ruimtelijke basis: de locatie van woning(en), wat een focus inhoudt op plaatsen waar de randvoorwaarden voor een hoogwaardig woonklimaat ook op langere termijn aanwezig zijn.

Afweging POL2014
De voorgenomen ontwikkeling is een herstructurering en vindt plaats in bebouwd gebied. Middels onderhavig plan wordt kwalitatief en kwantitatief ingespeeld op de veranderde vraag naar woningen. De voorheen aanwezige incourante woningen zijn gesloopt en hiervoor in de plaats wordt een woongebied ontwikkeld met 47 grondgebonden woningen, waaronder levensloopbestendige woningen, en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's. Hiermee wordt aangesloten bij de woonbehoeften, ook voor de langere termijn. Met het plan wordt derhalve aangesloten bij de uitgangspunten voor wonen uit het POL 2014.

Omgevingsverordening Limburg 2014
De provincie Limburg heeft op 12 december 2014 ook de 'Omgevingsverordening Limburg 2014' en op 30 december 2016 een geconsolideerde versie hiervan vastgesteld. Hierin staan de regels die nodig zijn om het omgevingsbeleid van POL2014 juridische binding te geven. De Omgevingsverordening bevat regels over diverse onderwerpen, zoals de aanwijzing van milieubeschermingsgebieden.

Afweging Omgevingsverordening Limburg 2014
Blijkens de kaarten bij de Omgevingsverordening is het plangebied gelegen binnen de boringvrije zone Venloschol. In deze zone is het verboden om beneden 5 meter boven NAP een boorput te hebben, de grond te roeren, een gesloten bodemenergiesysteem te hebben of werken op of in de bodem uit te voeren waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Aangezien er geen sprake is van een van deze ingrepen beneden 5 meter boven NAP, vormt de ligging in de boring-vrije zone Venloschol geen belemmering. Voor het overige is het plangebied niet gelegen binnen beschermingszones ten behoeve van natuur en landschap. De voorgenomen ontwikkeling past dan ook binnen de Omgevingsverordening Limburg 2014.

2.3 Regionaal beleid

Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg
Op 20 april 2016 heeft de gemeente Venlo de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg vastgesteld. De Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg is een visie waarmee de bestuurders van de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Mook en Middelaar, Venlo, Venray en Peel en Maas en de provincie Limburg stu-ring geven aan de regionale woningmarkt. De regionale structuurvisie Wonen Noord- Limburg heeft de status van intergemeentelijke structuurvisie op grond van artikel 2.1, lid 4 Wet ruimtelijke ordening (Wro). Daarmee heeft het document een juridische status met een zelfbindend karakter.

In de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg is een gezonde woningmarkt in balans. Het aantal plannen voor nieuwbouw moet in gezonde verhouding staan tot de kwantitatieve behoefte. De transformatieopgave manifesteert zich in het stedelijk gebied en in de kleine kernen. De Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg is uitgewerkt in lokaal woonbeleid.

Afweging Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg
In het voorliggende geval gaat het om een transformatie van een voormalig met gestapelde woningen bebouwd en tegenwoordig braakliggend gebied naar een woongebied met 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's, binnen het gebied waarop de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg van toepassing is. Een gedeelte van de grondgebonden woningen is levensloopbestendig en een deel van de rijwoningen wordt verhuurd. De woningen worden gerealiseerd ter vervanging van op deze locatie gesloopte gestapelde woonbebouwing (104 appartementen). Per saldo zal hiermee het aantal woningen in het gebied afnemen. De nieuwe woningen zijn geschikt voor diverse doelgroepen, zoals starters en senioren. Met de bouw van de woningen kan derhalve tegemoet gekomen worden aan de vraag naar huurwoningen door kleinere huishoudens en starters, alsmede de vraag naar levensloopbestendige woningen. Hiermee is het bouwplan zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht, mede gezien de herstructureringsopgave, in overeenstemming met het regionale woonbeleid. De concrete bouwplannen zijn bovendien meegenomen in de bestaande plancapaciteit voor de gemeente Venlo, waarmee de voorgenomen ontwikkeling past binnen de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg.

2.4 Gemeentelijk beleid

Strategische Visie Venlo 2030
Met de Strategische Visie Venlo 2030 geeft de gemeente Venlo een afwegingskader mee op basis waarvan toekomstige besluiten kunnen worden afgewogen en nieuwe ontwikkelingen binnen breder perspectief kunnen worden geplaatst. In de Visie is vastgelegd hoe Venlo zich tot 2030 zal moeten ontwikkelen.
Er zijn vijf thema's gekozen waarvoor een analyse voor het jaar 2010 is uitgevoerd en waarvoor de ambities voor het jaar 2030 zijn geformuleerd. Het betreft de volgende thema's:

- Stad van actieve mensen

- Innovatieve en excellente stad
- Venlo internationaal
- Centrum van de Euregio: hoofdstad en vitaal hart
- Veelzijdige stad in het groen

De geschetste thema's en ambities zijn samengetrokken tot een drietal scenario's waarin duidelijk herkenbare accenten worden gezet. Tijdens het besluitvormingsproces over de strategische visie in de gemeenteraad is een aantal elementen uit deze drie scenario's samengevoegd tot een samengesteld scenario: Venlo Kansenstad (Je maakt het in Venlo). Dit is het scenario waarvoor de gemeenteraad zich raadsbreed heeft uitgesproken. Individuele ontplooiing en participatie, innovatiekracht en een aantrekkelijk woonklimaat zijn de belangrijkste karakteristieken van dit door de gemeenteraad gekozen samengesteld toekomstscenario.

Afweging Strategische Visie Venlo 2030
Onderhavig bouwplan draagt bij aan de verdere ontwikkeling van een aantrekkelijk woonklimaat, waarbij nieuwbouw plaatsvindt binnen de bestaande kern. Het project is dan ook niet in strijd met de Strategische Visie Venlo 2030.

Ruimtelijke Structuurvisie 2014
Op 25 juni 2014 heeft de gemeenteraad van Venlo de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo unaniem vastgesteld. In de structuurvisie staat de hoofdlijn van het ruimtelijk beleid voor de gemeente Venlo beschreven. Hieruit is af te leiden wat er de komende jaren op ruimtelijk gebied wel en niet mogelijk is. De structuurvisie geldt voor het hele grondgebied van de gemeente Venlo, met uitzondering van Klavertje 4, Klein Vink en Laerbroeck. Voor deze gebieden bestaan aparte structuurvisies.

In de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo zijn niet de regels, maar de ambities en opgaven het uitgangspunt. Nieuwe initiatieven worden in de toekomst nadrukkelijker beoordeeld op het maatschappelijk rendement. Dit rendement wordt bepaald door de mate waarin ontwikkelingen bijdragen aan het bereiken van de ambities van Venlo die zijn vastgelegd in de Strategische Visie 2030.

De ruimtelijke structuurvisie is verdeeld in vijf thema's, de zogenaamde 'majeure opgaven'. Daarnaast zijn er drie aandachtspunten geformuleerd die op elke ruimtelijke beslissing van toepassing zijn, de 'basisprincipes'.

Majeure opgaven:
1. Drukte in het ommeland: het contrast tussen buitengebied en stedelijk gebied verscherpen door het buitengebied ook daadwerkelijk als buitengebied te behandelen. Dit betekent het combineren van meerdere functies, zoals landbouw, recreatie, waterberging en natuurontwikkeling.
2. Ruimte in de stad: het contrast tussen buitengebied en stedelijk gebied door de beschikbare ruimte in bestaand stedelijk gebied maximaal te benutten.
3. Leven met de Maas: ruimte geven aan de rivier en haar beken om te anticiperen op klimaatverandering.

4. Voorzieningen op maat: zorgen voor vitale en toekomstbestendige voorzieningenclusters die aansluiten bij de reële behoefte van de samenleving.
5. Robuuste structuren: werken aan een weerbare infrastructuur voor personen- en goederenvervoer. Daarnaast vraagt het gebruik van de ondergrond en het opwekken van schone energie steeds meer aandacht.

Naast deze 'majeure opgaven' wordt er uitgegaan van drie basisprincipes, aandachtspunten die van toepassing zijn op elk ruimtelijk initiatief. Dit betekent concreet dat een initiatief als kansrijker wordt beschouwd als:

- het de uitgangspunten van Cradle to Cradle (C2C) als vertrekpunt hanteert;
- de vraag wordt gesteld wat het betrekken van (Duitse) regiogemeenten kan betekenen;
- het zelf georganiseerd draagvlak geniet.

Kernopgave

Het contrast tussen het stedelijk gebied en het buitengebied wordt kleiner. En dat is jammer, omdat dit een minder afwisselende en daardoor minder aantrekkelijke gemeente oplevert. Steden, dorpen en het buitengebied hebben ieder hun specifieke kwaliteiten. Om die kwaliteiten nog beter tot hun recht te laten komen, wordt het contrast tussen steden, dorpen en het buitengebied de komende jaren versterkt. Het bestaande bebouwde gebied in de stad en de dorpen biedt ruim voldoende capaciteit voor toekomstige stedelijke functies. Het buitengebied wordt - in tegenstelling tot vroeger - steeds meer gebruikt voor typische 'buitengebied-activiteiten', zoals toerisme en recreatie en landbouw. De gemeente wil het contrast tussen stedelijk gebied en het buitengebied verder vergroten door de specifieke kwaliteiten van zowel de stad als het land te benadrukken. Stad en land moeten elkaar aanvullen in plaats van in elkaar over te gaan.

De uitbreidingsruimte van het stedelijk weefsel van stad en dorpen is begrensd door er een 'contour' omheen te trekken. Hierbuiten worden in principe geen stedelijke functies meer toegestaan. De contouren vormen de overgangen tussen het stedelijk gebied en het buitengebied. Deze contouren zijn geen 'lijntje' op de kaart, maar stadsrandzones waarin de overgang van bebouwd gebied naar het (open) landschap wordt vormgegeven. Op veel plekken rondom het stedelijk gebied is er sprake van een logische begrenzing. Indien de cultuurhistorische kwaliteiten van een gebied een verdere verdichting van het landschap niet toelaten of verdragen, zijn deze gebieden buiten de contour gelaten.

Ruimte in de stad

In het stedelijk gebied wordt gestreefd naar maximale benutting van de bestaande beschikbare ruimte, niet om een uitbreiding daarvan. In het stedelijk gebied is door tijdelijk gebruik, hergebruik, multifunctioneel gebruik en slim slopen nog voldoende ruimte aanwezig om nieuwe initiatieven een plaats te geven. Liever wil men bestaande woningen of gebieden aanpassen, dan dat er wordt uitgebreid.

Afweging Ruimtelijke Structuurvisie 2014

In de structuurvisie is het plangebied aangegeven als gelegen binnen de contour stedelijk/dorpsgebied. Omdat er sprake is van een herstructureringslocatie waarbij het woningbouwprogramma is afgestemd op de actuele woonbehoefte in het gebied wordt het plan niet in strijd met de Ruimtelijke Structuurvisie 2014 bevonden.

Woonvisie 2016-2021

Op 21 december 2016 heeft de gemeenteraad van Venlo de Woonvisie 2016-2021 vastgesteld. In de woonvisie staan de prioriteiten van het lokale woonbeleid beschreven voor de periode 2016-2021 met een doorkijk naar de jaren daarna. De visie geeft inhoud en richting aan de ontwikkelingen in de sociale volkshuisvesting. In de woonvisie is het lokale woonbeleid voor de gemeente Venlo nader uitgewerkt op basis van de afspraken uit de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg.

Op basis van de te verwachten demografische ontwikkelingen wordt in de gemeente Venlo ingezet op twee prioritaire beleidslijnen:

1. Het versterken van het stedelijk profiel van Venlo door een accent te leggen op verdichting in en rond het centrum;
2. Een transformatieopgave in de wijken die verder van het centrum liggen door een gerichte verdunning op termijn en toevoeging van ruimtelijke kwaliteit in de woonwijken, zowel gericht op koop- als huurwoningen.

De belangrijkste opgaven van het woonbeleid zijn gelegen in de thema's leefbaarheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid (o.a. voor bijzondere doelgroepen), wonen met zorg en verduurzaming.

Afweging

Onderhavig besluitgebied is gelegen in het stadsdeel Tegelen, waar ingezet wordt op het vergroten van de woonaantrekkelijkheid door inzet op leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de bestaande woningvoorraad. Hierbij ligt de focus op:

- accommoderen van de toenemende woningbehoefte voor de komende 15 jaar;
- ontwikkelen van woningen met toekomstwaarde voor verschillende doelgroepen (sociale en particuliere markt);
- transformatie op termijn door verdunning en toevoeging van ruimtelijke kwaliteit in woonwijken verder van het centrum (sociale en particuliere voorraad);
- inzetten op leefbaarheid.

De voorgenomen ontwikkeling past binnen het lokale woonbeleid zoals beschreven in de Woonvisie 2016-2021. De ontwikkeling sluit kwalitatief en kwantitatief aan bij de veranderende woonbehoefte en voegt ruimtelijke kwaliteit toe aan het bestaand stedelijk gebied. Er worden woningen en een woonzorgcomplex gerealiseerd die passen bij de behoeften voor verschillende doelgroepen (waaronder starters, senioren en zorgbehoevenden), ook op de langere termijn. Bovendien is het plangebied een herstructureringslocatie, waar in het verleden 104 incourante appartementen zijn gesloopt. Hier komen 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's voor in de plaats, waardoor sprake is van verdunning en toevoeging van ruimtelijke kwaliteit. Samengevat is de ontwikkeling hiermee passend bij de opgaven zoals geformuleerd in de woonvisie.

Uitgangspunten Dynamische woningbouwprogrammering

De 'Uitgangspunten Dynamische woningbouwprogrammering' zijn op 26 april 2011 vastgesteld en vormen de lokale vertaling van de woningbouwkaders die in de voormalige Woonvisie Regio Venlo e.o. 2011-2015 zijn vastgelegd. Alle woningbouwinitiatieven worden aan de 'Uitgangspunten Dynamische woningbouwprogrammering' getoetst.

Onderhavig bouwplan betreft een categorie 2 plan:

Categorie 2. In voorbereiding (SOK/ROK)
Bij deze plannen bestaat een mate van gebondenheid. Er liggen overeenkomsten aan ten grondslag, bekrachtigd door tenminste een B&W-besluit. Per plan kan de mate van gebondenheid verschillen en dit bepaalt de vrijheid die de gemeente heeft nog te sturen in programma en fasering. Het moet dus mogelijk zijn en blijven om in gesprek te gaan met de ontwikkelaars om te komen tot een kwantitatieve en kwalitatieve bijstelling en/ of aanpassing van de fasering op basis van de actuele marktsituatie.

Afweging 'Uitgangspunten Dynamische woningbouwprogrammering'
De herontwikkeling is opgenomen in de Dynamische Woningbouwprogrammering (DWP). Over de opzet van onderhavig plan is overleg gevoerd met de gemeente. In de oude planopzet was sprake van sloop van 64 woningen en renovatie van 40 appartementen, waarbij circa 45 tot 50 appartementen teruggebouwd zouden worden. In de nieuwe planopzet zijn alle 104 woningen gesloopt en worden gefaseerd 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's teruggebouwd. Het aantal woningen is derhalve teruggebracht en past binnen de uitgangspunten van de DWP. Bovendien levert de ingreep een behoorlijke bijdrage aan het vernieuwen van de woningvoorraad en kan deze manier van verdunnen een toekomstig voorbeeld zijn van hoe om te gaan met herstructurering. Het plan past derhalve binnen het gemeentelijk woningbouwbeleid.

Vigerend bestemmingsplan 'Steyl'
Het plangebied is gelegen in het bestemmingsplan 'Steyl'. Dit bestemmingsplan is op 2 juli 2008 door de raad van de gemeente Venlo vastgesteld en op 3 februari 2009 goedgekeurd door Gedeputeerde Staten. De betreffende gronden waarop het bouwplan voorzien is, zijn bestemd als 'Wonen', 'Groen' en 'Verkeer en verblijf'. De nieuwe woningen zijn grotendeels voorzien op gronden bestemd als 'Groen' en 'Verkeer en verblijf'. Binnen als zodanig bestemde gronden is het gebruik en bebouwing ten behoeve van woondoeleinden niet toegestaan.

Een deel van de groenvoorzieningen en ontsluitingswegen zijn gelegen binnen de woonbestemming. Hierbinnen is het aanleggen van wegen en groenvoorzieningen niet toegestaan. Een deel van de ontsluitingswegen is gelegen binnen de bestemming 'Groen'. Dit is derhalve ook strijdig.

Afweging vigerend bestemmingsplan
De realisatie van het bouwplan is niet volledig mogelijk op basis van het vigerende bestemmingsplan. Ten behoeve van de realisatie van het bouwplan is derhalve onderhavige nieuwe bestemmingsregeling opgesteld.

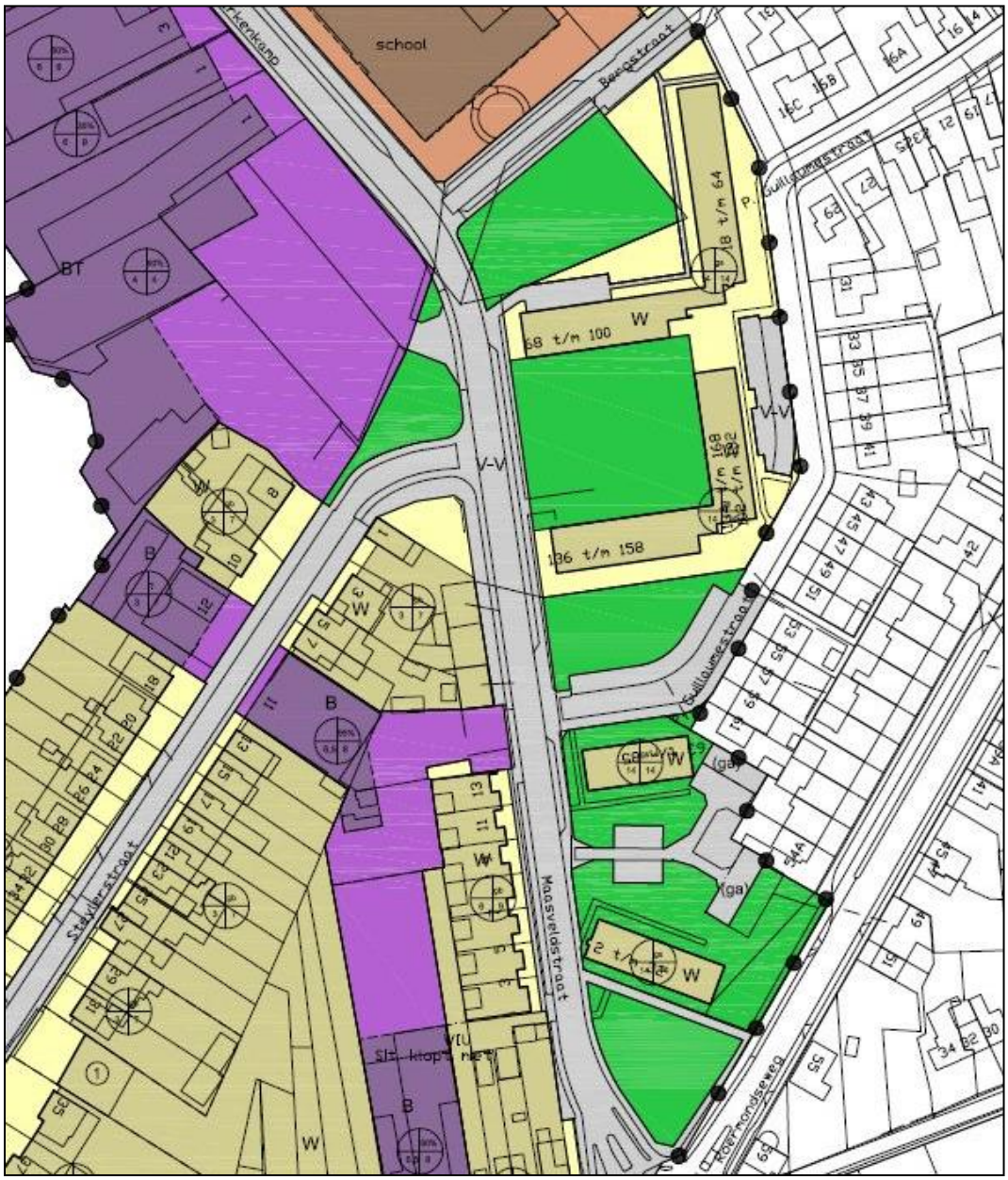

Uitsnede plankaart bestemmingsplan ‘Steyl’

2.5 Afweging beleidskader

Concluderend kan gesteld worden dat de voorgenomen realisatie van het bouwplan niet afwijkt van het rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid, met uitzondering van de strijdigheid met het vigerende bestemmingsplan voor het plangebied.

Omdat de gemeente heeft aangegeven in principe medewerking te willen verlenen aan het voorliggend initiatief, wordt middels onderhavig nieuw bestemmingsplan de mogelijkheid voor de realisatie van het bouwplan juridisch-planologisch geregeld.

3. GEBIEDS- EN PROJECTOMSCHRIJVING

In dit hoofdstuk worden zowel het gebied waar de ontwikkeling plaats gaat vinden als het project zelf beschreven. Tevens wordt ingegaan op duurzaamheid en de stedenbouwkundige en ruimtelijke effecten van het project.

3.1 Beschrijving plangebied

Fase 1 en 2 van het voorgestelde woningbouwplan is gelegen tussen de Maasveldstraat-Bergstraat-Paul Guillaumestraat in het zuiden van Tegelen. Fase 3 is direct ten zuiden hiervan gelegen, tussen de Maasveldstraat-Paul Guillaumestraat en Roermondseweg.

In het verleden was deze locatie bebouwd met appartementengebouwen uit het midden van de jaren zestig. Deze bebouwing is recent gesloopt en momenteel ligt het terrein dan ook braak. Een deel van het terrein wordt (tijdelijk) ingericht als speelterrein.

De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door veelal grondgebonden woonbebouwing. De Paul Guillaumestraat kent aan het eind van de straat, direct gelegen aan het plangebied, projectmatig gerealiseerde aaneengesloten woonbebouwing terwijl aan het eerste deel van de Paul Guillaumestraat het beeld juist meer opgebouwd is uit een perceelsgewijze opbouw met daarnaast diverse vrijstaande woningen.

Aan de westzijde wordt het plangebied begrensd door de Maasveldstraat met enige bedrijvigheid en onderwijsvoorzieningen, maar ook met projectmatig ontwikkelde, geschakelde woningen.

Luchtfoto indicatieve ligging plangebied (noordelijk deel fase 1 en 2 en zuidelijk deel fase 3) en omgeving (bron: Geo Dataportaal provincie Limburg)

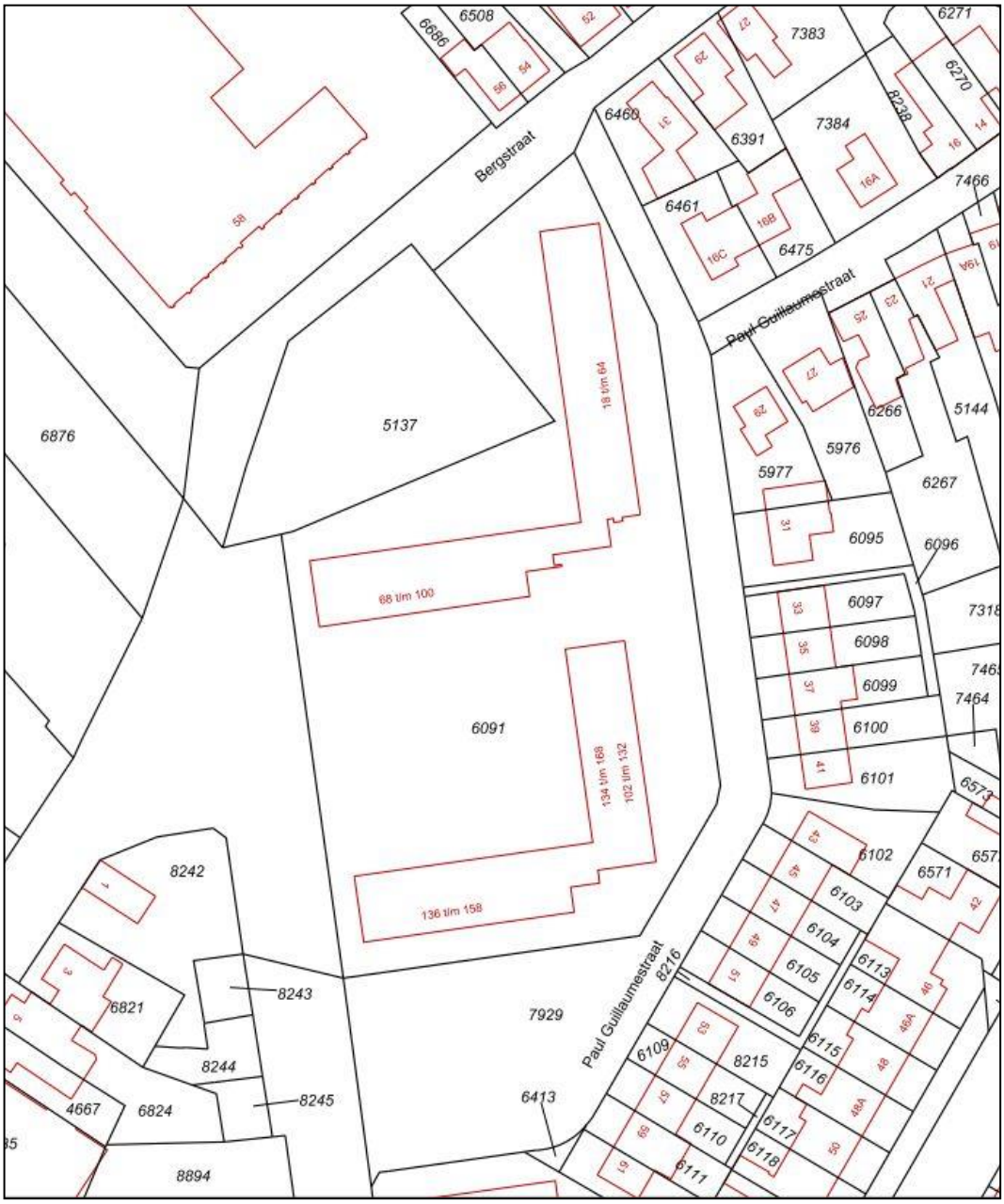

Bestaande kadastrale situatie met voormalige bebouwing noordelijk plandeel/ fase 1 en 2

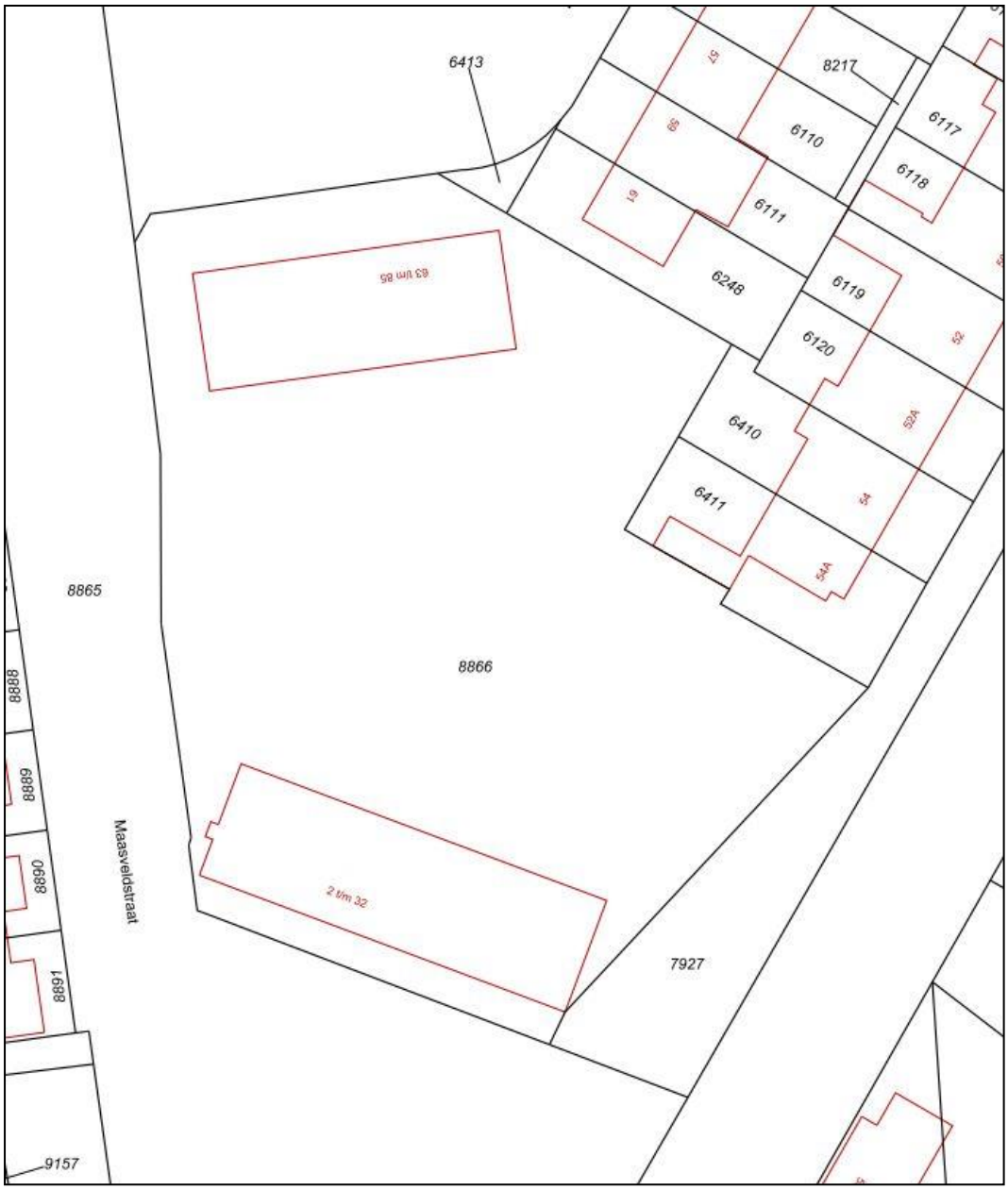

Bestaande kadastrale situatie met voormalige bebouwing zuidelijk plandeel/ fase 3

3.2 Beschrijving project

Het gewenste bouwplan voorziet in de ontwikkeling van diverse woningen, een woonzorgcomplex, groen- en speelvoorzieningen, waterhuishoudkundige voorzieningen en parkeer- en verkeersvoorzieningen welke gefaseerd ontwikkeld worden. Fase 3 is reeds juridisch-planologisch geregeld door middel van een verleende omgevingsvergunning en wordt overeenkomstig deze vergunning vastgelegd in dit bestemmingsplan. Fase 1 en 2 zijn in dit bestemmingsplan voorzien van rechtstreekse bouwtitels.

Fase 1

In de eerste fase van het plan wordt het meest noordelijk gelegen plandeel ontwikkeld. Hier wordt voorzien in 11 huur- en/ of koopwoningen, 5 levensloopbestendige woningen, 2 levensloopbestendige hoekwoningen, 1 garage, 15 parkeerplaatsen en 2 opstelplaatsen, alsmede een ontsluitingsweg op de Paul Guillaumestraat en diverse groen- en waterbergingsvoorzieningen in de vorm van wadi's.

De woningen in dit gebied bestaan uit maximaal twee bouwlagen met kap en zijn hoofdzakelijk gericht op het bestaande omliggende woongebied en bestaande aanliggende wegen. Het hierdoor ontstane binnengebied wordt ingericht als parkeergebied, bereikbaar via een afzonderlijke ontsluiting vanaf de Paul Guillaumestraat. Op de hoek van de Maasveldstraat met de Bergstraat is een groenvoorziening geprojecteerd. Fase 1 en 2 worden visueel van elkaar gescheiden door een oost-west gerichte bomenrij en wadi's.

Fase 2

In fase 2 van het bouwplan worden 11 huur- en/ of koopwoningen gerealiseerd, 7 levensloopbestendige woningen, 4 levensloopbestendige hoekwoningen en 16 parkeerplaatsen. Daarnaast worden 4 extra parkeervakken toegevoegd aan de bestaande parkeervakken aan de Paul Guillaumestraat. Voor deze fase wordt voorzien in een afzonderlijke ontsluitingsweg op de Paul Guillaumestraat. In het zuidelijke gedeelte van deze fase is, op gemeentegrond en derhalve buiten onderhavig plangebied, een groen- en speelvoorziening geprojecteerd.

Ook hier geldt dat de grondgebonden woningen maximaal uit twee bouwlagen met kap bestaan en dat ze overwegend gericht zijn op het omringende woongebied, danwel aangrenzende bestaande wegen.

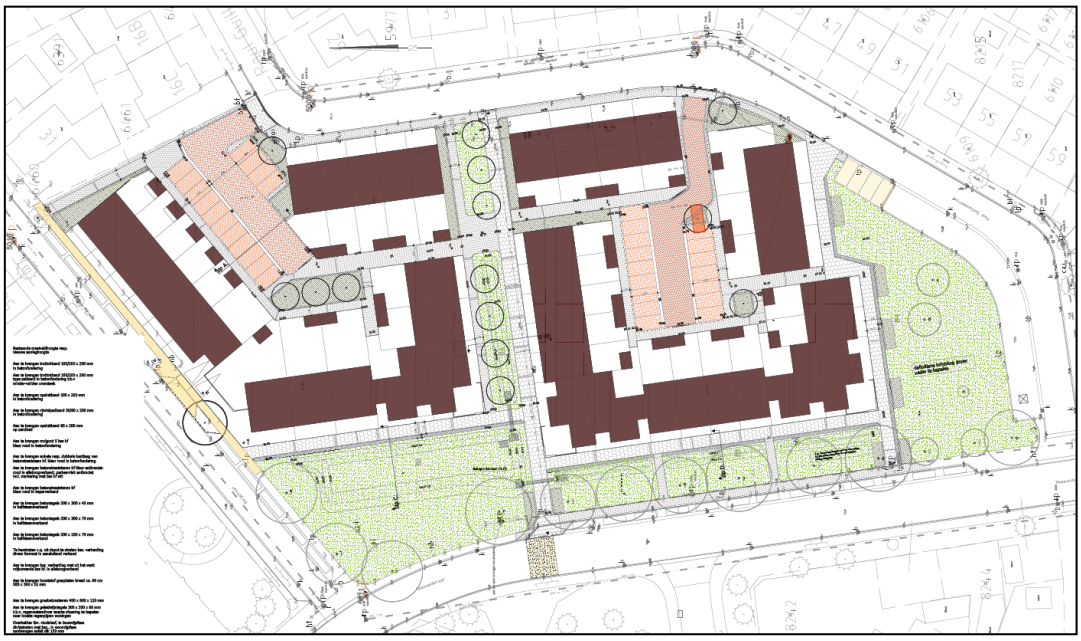

Situatietekening toekomstige situatie fase 1 en 2

Door de gemeente is een Ruimtelijk Functioneel Kader (RFK) voor het plangebied opgesteld ten behoeve van de ontwikkeling van de fases 1 en 2. Fase 3 is hierin buiten beschouwing gelaten. Relevante ruimtelijke kaders/ aanbevelingen uit dit RFK zijn in dit bestemmingsplan verwerkt.

Fase 3

In fase 3 van het bouwplan worden 21 zorgstudio's en 7 grondgebonden woningen gerealiseerd, welke reeds zijn vergund. De grondgebonden woningen zijn opgedeeld in 5 rijwoningen en 2 halfvrijstaande woningen. De woningen bestaan uit twee bouwlagen en zijn afgedekt met een lessenaarsdak. Aan de straatzijde ontstaat hierdoor een bouwhoogte van 2,5 bouwlaag en aan de achterzijde een hoogte van 3 volledige bouwlagen. Alle woningen beschikken over een eigen berging. Op de daken van de woningen worden zonnepanelen geplaatst.

De zorgstudio's zijn verdeeld over 3 woongroepen. Elke woongroep, die bestaat uit 7 studio's, heeft een eigen algemene woonkamer en voorzieningen. De zorgstudio's en algemene ruimten zijn, per cluster, verdeeld over twee bouwlagen. Op het dak van het gebouw worden zonnepanelen geplaatst. Elke woongroep beschikt verder over een eigen terras / tuin, fietsenstalling / berging en containerruimte op eigen terrein.

Tussen de grondgebonden woningen en de zorgstudio's in worden 15 parkeerplaatsen gerealiseerd. Bovendien komen er 5 parkeerplaatsen op eigen terrein naast het woonzorgcomplex met een oprit aan de P. Guillaumestraat. Tevens zijn er reeds vier bestaande langsparkeerplaatsen aan de Maasveldstraat aanwezig. Tussen de woningen en de wegen komen groenstroken te liggen. Op de volgende afbeeldingen zijn de situering en gevelaanzichten van de woningen en het woonzorgcomplex in fase 3 te zien.

Gevelaanzichten woonzorgcomplex fase 3

Gevelaanzichten grondgebonden woningen fase 3

Situatietekening toekomstige situatie fase 3

3.3 Duurzaamheid

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Venlo heeft besloten dat alle nieuwbouwwoningen dienen te worden uitgevoerd met een minimumpakket aan 'Duurzaam Bouwen'-maatregelen. Deze voorzieningen zijn opgenomen in het nationaal Pakket Woningbouw en bestaan uit vaste en variabele maatregelen.
Het minimumniveau houdt in dat alle van toepassing zijnde vaste maatregelen en tenminste 50% van alle variabele maatregelen, voor zover van toepassing, toegepast dienen te worden.

Bij de realisering en ontwikkeling van het project zal derhalve voldoende aandacht besteed worden aan het duurzaamheidsaspect. Er zal zodanig gebouwd moeten worden dat het energieverbruik in de toekomst zo laag mogelijk is en voldoet aan de door de gemeente vastgestelde eisen.

Daar waar sprake is van wettelijke duurzaamheidseisen uit het Bouwbesluit 2012 zullen deze ook worden toegepast.

De locatie is verder goed bereikbaar en gelegen in bestaand bebouwd gebied, temidden van andere bebouwing. Hierbij is tevens sprake van een herstructureringslocatie. Deze aspecten zijn ook van belang in het kader van duurzaamheid.

3.4 Ruimtelijke en stedenbouwkundige effecten

Met de realisatie van het voorgestelde bouwplan wijzigt het gebruik van het geprojecteerde terrein in principe niet. In het plangebied is, planologisch gezien, reeds sprake van een gebruik voor woondoeleinden en groen- en verkeersvoorzieningen.

De ruimtelijk opzet van het nieuwe plan voegt zich goed in zijn omgeving en levert een positieve bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit. Het profiel van de Maasveldstraat wordt verbreed en groener, waardoor deze straat de gewenste kwaliteit en betekenis krijgt. Ook de aansluiting van Paul Guillaumestraat op de Maasveldstraat is logisch en positief voor de woonbeleving van de bestaande woningen en de nieuwbouw. De nieuwe woningen aan de Bergstraat borgen de ruimtelijke continuïteit van deze straat.

Het behoud van een doorsteek van de Paul Guillaumestraat naar de Bergstraat is zeer wenselijk. De realisatie van een nieuwe doorsteek tussen de geplande woningen is noodzakelijk om de maaswijdte van het plan voor het langzame verkeer (met name te voet) niet te groot te maken. Met andere woorden, deze verbinding zorgt ervoor dat men niet (te) ver hoeft om te lopen.

In het Groenstructuurplan van de voormalige gemeente Tegelen wordt ingezet op de realisatie van een groene verbinding tussen park In ’t Riet in de wijk Maasveld en de groenstructuren langs de Grotestraat en verder de wijken in. Het gaat daarbij om het aanvullen van de bestaande bomenlaan c.q. deze te versterken én het ontwikkelen van een ecologisch zone. In het voorliggende plan wordt hier met het behoud van diverse bomen en de aanleg van een brede groenstrook met wadi’s aan voldaan.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het voorgenomen bouwplan zowel in functioneel, ruimtelijk als stedenbouwkundig opzicht aansluit bij de bestaande waarden in de omgeving. Er treden derhalve geen zwaarwegende negatieve effecten op voor de omgeving.

4. ONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de noodzakelijke onderzoeksaspecten behandeld welke in het kader van de realisatie van de nieuwe (milieugevoelige) bestemming nader onderzocht dienen te worden. Voor het reeds vergunde bouwplan in fase 3 geldt dat in het kader van de omgevingsvergunningaanvraag voor een aantal milieuaspecten onderzoeken zijn uitgevoerd. Voor een beschrijving van de resultaten van deze onderzoeken wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwingen[1] bij de vergunningaanvraag voor fase 3 en de afzonderlijke onderzoeksrapporten. Deze zijn volledigheidshalve als bijlagen bijgevoegd bij deze plantoelichting.

4.1 Economische uitvoerbaarheid

Op 1 juli 2008 zijn samen met de Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepalingen omtrent de grondexploitatie (Afdeling 6.4 Wro) in werking getreden. In de Grex-wet is bepaald dat de gemeente bij het vaststellen van een planologische maatregel waarin mogelijkheden voor een bouwplan gecreëerd worden, verplicht is maatregelen te nemen die verzekeren dat de kosten die gepaard gaan met de ontwikkeling van de locatie worden verhaald op de initiatiefnemer van het plan. Deze verplichting vervalt indien de gronden volledig in eigendom zijn van de gemeente.

Indien het kostenverhaal anderszins is verzekerd, dan kan de gemeente afzien van het opstellen van een exploitatieplan. Eveneens is de gemeente niet verplicht een exploitatieplan vast te stellen in bij het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) aangegeven gevallen waar het kostenverhaal minimaal is, of niet opweegt tegen de bestuurlijke lasten (artikel 6.12, lid 2, aanhef, juncto artikel 6.2.1a Bro).

Onderhavig voornemen heeft betrekking op het kunnen bouwen van diverse woningen en het aanleggen van diverse bijbehorende groen- en verkeersvoorzieningen. Derhalve betreft voorliggend plan een bouwplan in de zin van artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening en is in principe kostenverhaal noodzakelijk. Tevens is in fase 2 sprake van enkele openbare gronden welke na herinrichting en aanleg infrastructuur worden overgedragen richting gemeente. Voor fase 1 en 2 wordt met de initiatiefnemer een exploitatieovereenkomst gesloten. Tevens wordt een planschadeverhaalsovereenkomst gesloten.

[1] BRO, Ruimtelijke onderbouwing “7 woningen Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017; en BRO, Ruimtelijke onderbouwing “Woonzorgcomplex Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017

4.2 Milieuaspecten

4.2.1 Geluid

Wegverkeerslawaai
Bij vaststelling of herziening van een bestemmingsplan is het conform de Wet geluidhinder (Wgh) noodzakelijk dat er aandacht wordt besteed aan de akoestische situatie. Onderhavig initiatief betreft de bouw van woningen in een 30 km-zone. Het plangebied is echter ook gelegen binnen de wettelijke onderzoekszone van 200 meter van de Roermondseweg en Maasveldstraat.
Er is derhalve een akoestisch onderzoek uitgevoerd voor de locatie[2]. Uit de rekenresultaten van het onderzoek blijkt het volgende:

Roermondseweg
De voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt niet overschreden. In het kader van de Wet geluidhinder worden vanwege wegverkeerslawaai geen restricties opgelegd.

Maasveldstraat
- In waarneempunt 30, 31, 33 t/m 40, 42, 51, 52 en 54 zijn op één of meerdere bouwlagen optredende geluidbelastingen berekend hoger dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB.
- De maximale gevelbelasting bedraagt 53 dB.
- De maximale ontheffingswaarde van 68 dB wordt niet overschreden.
- Bij de gemeente Venlo kan een verzoek tot vaststelling van een hogere toelaatbare waarde worden ingediend.
- In de voorliggende situatie kan als ontheffingscriterium worden aangedragen dat de woningen komen ter vervanging van bestaande woningen.
- Het treffen van maatregelen om de gevelbelasting terug te brengen tot de voorkeurs-grenswaarde van 48 dB door middel van schermmaatregelen stuiten op landschappelijke en financiële bezwaren. Als de bestaande wegverharding van gladasfaltbeton zou worden vervangen door een geluidstille wegverharding dan kan hiermee een geluidreductie van circa 5 dB worden bereikt, de geluidbelasting zou daarmee formeel kunnen worden teruggebracht tot de voorkeursgrenswaarde van 48 dB of lager. De kosten voor het vervangen van de bestaande wegverharding worden geraamd op 250 m x 6,5 m x € 50,- /m² = € 81.250,- en stuit op overwegende bezwaren van financiele aard.
- Indien een hogere toelaatbare waarde wordt vastgesteld, kan de gemeente aan deze ontheffing aanvullende voorwaarden stellen. Dit kan betekenen dat het bouwplan dient te beschikken over tenminste één geluidluwe gevel. Hieronder wordt veelal verstaan dat de gevelbelasting niet hoger mag zijn dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB. Het voorliggende bouwplan voldoet hier aan. In een separaat rapport dienen de geluidwerende maatregelen bepaald te worden om te kunnen voldoen aan het binnenniveau van 33 dB. In bijlage IIb van het akoestisch onderzoek is een overzicht opgenomen van de vereiste geluidwering.

[2] K+, Akoestisch onderzoek optredende gevelbelastingen stedenbouwkundig plan Maasveldstraat Tegelen, projectnummer M13 351.401.3, d.d. 12 november 2014

Voor fase 3 is in het kader van de (inmiddels verleende) vergunningaanvraag een akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai uitgevoerd vanwege de ligging binnen de wettelijke onderzoekszone van 200 meter van de Roermondseweg en Maasveldstraat. Vervolgens is een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de te treffen geluidwerende gevelmaatregelen om te kunnen voldoen aan het binnenniveau van 33 dB. Voor de resultaten van deze onderzoeken wordt verwezen naar de onderzoeksrapportages[3][4].

Industrielawaai
Er is geen sprake van een gezoneerd industrieterrein in de nabijheid van het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied vinden enkele bedrijfsmatige activiteiten plaats. In de paragraaf 4.2.4 wordt hier nader op ingegaan.

Conclusie
Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat in het kader van de Wet geluidhinder vanwege wegverkeerslawaai van de Maasveldstraat de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden. Het treffen van maatregelen om de gevelbelasting terug te brengen tot de voorkeursgrenswaarde stuit op bezwaren van landschappelijke en financiële aard. De maximale ontheffingswaarde wordt niet overschreden. Bij de gemeente Venlo wordt derhalve een verzoek tot vaststelling van een hogere toelaatbare waarde ingediend.
Met het verlenen van een hogere grenswaarde voor fase 1 en 2 zijn er vanuit de Wet geluidhinder geen beperkingen aan het bouwplan. Voor fase 3 zijn reeds hogere grenswaarden vastgesteld. Op basis hiervan kan ook fase 3 voldoen aan de (huidige) eisen uit de Wet geluidhinder.

4.2.2 Bodem

Voor het plangebied zijn geen bodemonderzoeken bekend. De locatie ligt in de bodemkwaliteitszone ‘wonen en werken na 1950’. Volgens de Bodemkwaliteitskaart Venlo 2010 voldoet de gemiddelde bodemkwaliteit in deze zone aan de normen voor woondoeleinden. Bij het ontbreken van bodembedreigende activiteiten kan de BKK Venlo als bewijsmiddel voor bodemgeschiktheid gebruikt worden.
Van de flats aan de Paul Guillaumestraat zijn onder andere ondergrondse HBO tanks bekend. Om na te gaan of er als gevolg van deze ondergrondse opslag van huisbrandolie of anderszins bodemverontreiniging is ontstaan is een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 op de locatie uitgevoerd[5].

Verkennend bodemonderzoek
Uit de resultaten van het bodemonderzoek blijkt dat de bodem bestaat voornamelijk uit zwak tot matig siltig, matig fijn tot matig grof zand. De bodem is verder plaatselijk zwak humeus, zwak grindig en/of zwak gleyhoudend. Zeer plaatselijk is de ondergrond zwak tot matig leemhoudend. Daarnaast bestaat de bodem zeer plaatselijk uit sterk zandige leem, welke bovendien zwak tot matig gleyhoudend is.

[3] K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek optredende gevelbelastingen Stedenbouwkundigplan fase 3 Maasveldstraat te Tegelen, gemeente Venlo, rapportnummer M16 338.401, 7 juli 2016
[4] K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek geluidwering gevels bouwplan Zorggebouw PSW en 7 grondgebonden woningen fase 3 aan de Maasveldstraat Tegelen, rapportnummer M14 392.401, 5 augustus 2016
[5] Econsultancy, Verkennend bodemonderzoek locatie tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091672, d.d. 04 december 2013

Ter plaatse van een groot deel van de boringen zijn tot maximaal 1,0 m-mv zwakke tot matige zintuiglijke bijmengingen met baksteen, kolengruis, slakken, glas en sintels waargenomen. Tevens is plaatselijk een mogelijke verbrandingslaag waargenomen (boring 04).

De zintuiglijk verontreinigde bovengrond is plaatselijk licht verontreinigd met zware metalen, PAK, PCB's en/ of minerale olie. De matige PAK-verontreiniging in het grondmengmonster MM2 wordt na separate analyse van de deelmonsters niet bevestigd. In de (zintuiglijk schone) ondergrond zijn geen verontreinigingen aangetroffen.

Het grondwater stroomafwaarts van de onderzoekslocatie is licht verontreinigd met barium, nikkel, 1,1,1-trichloorethaan en 1,1-dichloorethaan. Het grondwater midden op de onderzoekslocatie is licht verontreinigd met barium. Stroomopwaarts van de locatie zijn echter geen verontreinigingen aangetroffen. Opvallend hierin is dat er meer verontreinigingen stroomafwaarts van de onderzoekslocatie worden aangetroffen dan stroomopwaarts.

Asbest
Uit het vooronderzoek blijkt dat in de voormalige bebouwing asbesthoudende materialen zijn verwerkt. Documenten van de sloop van deze bebouwing en een eventuele asbestinventarisatie en/of -sanering zijn bij de gemeente Venlo echter niet bekend. Tijdens de veldwerkzaamheden zijn enkel bijmengingen met baksteen en glas waargenomen, welke mogelijk afkomstig zijn van de voormalige bebouwing. De overige bijmengingen worden gerelateerd aan voormalige verhardingen en het gebruik van de locatie. Er zijn geen bijmengingen met ondefinieerbare puin waargenomen. Er zijn tijdens de terreininspectie en bij de uitvoering van de veldwerkzaamheden dan ook géén aanwijzingen gevonden, die aanleiding geven een asbestverontreiniging op de locatie te verwachten.

Conclusie
De vooraf gestelde hypothese, dat de onderzoekslocatie als 'verdacht' dient te worden beschouwd wordt, op basis van de lichte verontreinigingen, bevestigd. Echter, gelet op de aard en mate van verontreiniging, bestaat er géén reden voor een nader onderzoek en bestaan er met betrekking tot de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem géén belemmeringen voor de nieuwbouw op de onderzoekslocatie.
Indien er werkzaamheden plaatsvinden, waarbij grond vrijkomt, kan de grond niet zonder meer worden afgevoerd of elders worden toegepast. De regels van het Besluit bodemkwaliteit zijn hierop mogelijk van toepassing.
De milieuhygiënische conditie van de bodem vormt geen belemmering voor de voorgenomen bestemmingswijziging. Door de gemeente Venlo is derhalve een bodemgeschiktheidsverklaring afgegeven.

Het bodemonderzoek is als afzonderlijke bijlage bij dit bestemmingsplan raadpleegbaar.

4.2.3 Luchtkwaliteit

Wet luchtkwaliteit

Sinds 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit in werking getreden en staan de hoofdlijnen voor regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen beschreven in de Wet milieubeheer (hoofdstuk 5 Wm). Artikel 5.16 Wm (lid 1) geeft weer, onder welke voorwaarden bestuursorganen bepaalde bevoegdheden (uit lid 2) mogen uitoefenen. Als aan minimaal één van de volgende voorwaarden wordt voldaan, vormen luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmering voor het uitoefenen van de bevoegdheid:

a. er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
b. een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
c. een project draagt 'niet in betekenende mate' (NIBM) bij aan de luchtverontreiniging;
d. een project past binnen het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Het Besluit NIBM

Deze AMvB legt vast, wanneer een project niet in betekenende mate bijdraagt aan de concentratie van een bepaalde stof. Een project is NIBM, als aannemelijk is dat het project een toename van de concentratie veroorzaakt van maximaal 3%. De 3% grens wordt gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM_{10}) of stikstofdioxide (NO_2). Dit komt overeen met 1,2 microgram/m^3 voor zowel fijn stof en NO_2.

Er zijn twee mogelijkheden om aannemelijk te maken dat een project binnen de NIBM-grens blijft:

a. aantonen dat een project binnen de grenzen van een categorie uit de Regeling NIBM valt. Er is dan geen verdere toetsing nodig, het project is in ieder geval NIBM (artikel 4, lid 1, van het Besluit NIBM);
b. op een andere manier aannemelijk maken dat een project voldoet aan het 3% criterium. Hiervoor kunnen berekeningen nodig zijn. Ook als een project niet kan voldoen aan de grenzen van de Regeling NIBM, is het mogelijk om alsnog via berekeningen aan te tonen, dat de 3% grens niet wordt overschreden.

Als de 3% grens voor PM_{10} of NO_2 niet wordt overschreden, dan hoeft geen verdere toetsing aan grenswaarden plaats te vinden.

NIBM-grens woningbouwlocaties:

3% criterium: ≤ 1.500 woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg, en ≤ 3.000 woningen bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling.

Het plan betreft het realiseren van 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's. Hiermee wordt ruimschoots onder de aantallen gebleven, zoals genoemd in de 'Regeling niet in betekenende mate'. De Wet luchtkwaliteit vormt derhalve geen belemmering voor de realisatie van het plan.

Achtergrondwaarden
In het kader van een goede ruimtelijke ordening dient bepaald te worden of de kwaliteit van de lucht ter plaatse goed genoeg is voor de realisatie van het bouwplan. Op de grootschalige concentratiekaarten van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) lag de concentratie PM_{10} ter plaatse in 2016 tussen 18 en 20 µg/m³ en lag de concentratie NO_2 ter plaatse in 2016 tussen 20 en 25 µg/m³. In de Wet milieubeheer bedraagt de jaargemiddelde grenswaarde voor PM_{10} 40 µg/m³. Voor NO_2 bedraagt de jaargemiddelde grenswaarde 40 µg/m³. De concentratie $PM_{2,5}$ ligt ter plaatse in 2016 tussen 12 en 14 µg/m³. De jaargemiddelde grenswaarde voor $PM_{2,5}$ bedraagt 25 µg/m³. Volgens de kaarten van het Planbureau voor de Leefomgeving is de luchtkwaliteit ter plaatse in de huidige situatie daarom voldoende voor de realisatie van het bouwplan. Naar verwachting zal door voortschrijdende technologie de luchtkwaliteit in Nederland nog verder verbeteren. Ook in de toekomst zal de locatie dus niet bezwaarlijk zijn in het kader van de luchtkwaliteit.

Conclusie
Onderhavig initiatief voorziet in een ontwikkeling die niet in betekenende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit. Volgens de grootschalige concentratiekaarten van het PBL is de luchtkwaliteit ter plaatse goed genoeg voor de te vestigen functies. Het plan is dan ook niet bezwaarlijk in het kader van luchtkwaliteit.

4.2.4 Milieuzonering

De beoogde woningen vormen geen functie die volgens de (indicatieve) brochure ‘Bedrijven en Milieuzonering’, uitgegeven door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) 2009, gezoneerd dienen te worden ten opzichte van milieugevoelige functies in de omgeving.
Medewerking aan dit project is echter pas mogelijk indien blijkt dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in de woningen gegarandeerd is, alsmede dat bedrijven in de omgeving door de woonfunctie niet in hun activiteiten worden gefrustreerd.

Invloed vanuit bedrijven/ inrichtingen
In de omgeving van het plangebied bevinden zich diverse bedrijven, bijvoorbeeld de bedrijvenstrook aan Erkenkamp, bedrijven aan Steylerstraat 11 en 2 en Rolandstraat 20a en een onderwijsvoorziening aan de Bergstraat.
Afgaande op het in het vigerende bestemmingsplan opgenomen overzicht inzake milieuzonering, de toegestane bedrijfscategorie ter plaatse van de genoemde bedrijfspercelen, alsmede de bouwvlakken waarbinnen de bedrijfsactiviteiten kunnen plaatsvinden, vormen deze bedrijven/ inrichtingen geen belemmering voor het woon- en leefklimaat van de nieuwe woningen. Daarbij geldt dat reeds bestaande, dichterbij de bedrijven/ inrichtingen gelegen, woningen maatgevend zijn inzake de toegestane milieubelasting van deze bedrijven/ inrichtingen.
De meest noordwestelijk gelegen woning is juist binnen de milieuzone van de onderwijsvoorziening gelegen. Omdat de nieuwe woning met de zijgevel naar deze inrichting gelegen is en het voor geluid relevante speelterrein grotendeels achter de schoolbebouwing is gelegen, wordt er vanuit gegaan dat toch een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gegarandeerd kan worden en dat aanvullende akoestische voorzieningen niet aan de orde zijn.

Invloed op bestaande bedrijven/ inrichtingen
Voor alle in de omgeving aanwezige bedrijven/ inrichtingen geldt dat zich reeds bestaande woningen op kortere afstand tot deze bedrijven/ inrichtingen bevinden dan de voorziene nieuwbouw. Mede gezien de huidige woonbestemming ter plaatse zullen de bedrijven/ inrichtingen in de buurt derhalve niet in hun bedrijfsmatig functioneren beperkt worden door de nieuwbouw. Voor de bouw van de woningen bestaat vanuit de Wet milieubeheer derhalve geen bezwaar

Conclusie
Voor de woningen kan worden uitgegaan van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. De nieuwe woningen vormen ook geen belemmering voor de bedrijfssituatie van de in de omgeving aanwezige bedrijven/ inrichtingen.

4.2.5 Externe veiligheid

Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico's voor de omgeving vanwege handelingen met gevaarlijke stoffen. De handelingen kunnen zowel betrekking hebben op het gebruik, de opslag en de productie, als op het transport van gevaarlijke stoffen. Uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) vloeit de verplichting voort om in ruimtelijke plannen in te gaan op de risico's in het besluitgebied ten gevolge van handelingen met gevaarlijke stoffen. De risico's dienen te worden beoordeeld op twee maatstaven, te weten het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Risicovolle activiteiten
Het voorliggende bestemmingsplan maakt de realisatie van woningen mogelijk. Op basis van paragraaf 1, artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) zijn woningen kwetsbare objecten. In het kader van dit plan moet daarom bekeken worden of er sprake is van nieuwe risicovolle activiteiten (zoals Bevi-inrichtingen, BRZO-bedrijven en/of transportroutes) of dat in het plangebied zelf risicovolle activiteiten worden toegestaan.

(Beperkt) kwetsbare objecten
Er moet worden getoetst aan het Bevi, het Bevt en het Bevb wanneer bij een ontwikkeling (beperkt) kwetsbare objecten worden toegestaan. Woningen zijn kwetsbare objecten. Verdere toetsing aan de externe veiligheid is dan ook vereist.

Toetsing
Door het Interprovinciaal Overleg (IPO) is een risicokaart samengesteld waarop de meest belangrijke risicoveroorzakende bedrijven, objecten en transportroutes zijn aangegeven. Het gaat hierbij onder meer om risico's van opslag van patronen, stofexplosies, opslag van gasflessen, ammoniakinstallaties, LPG-tankstations enzovoorts.

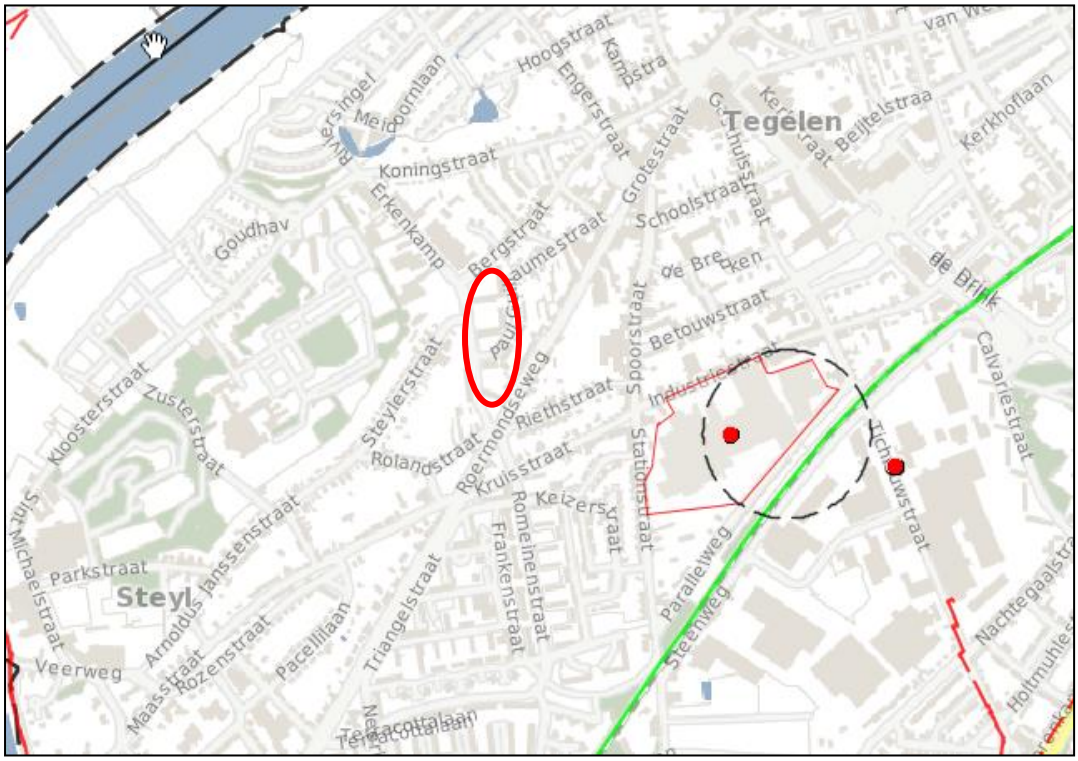

Uitsnede risicokaart met ligging plangebied rood omcirkeld

Risicovolle bedrijvigheid

In de omgeving van het plangebied bevindt zich op een afstand van circa 275 meter een risicovolle inrichting, namelijk MGG Tegelen BV aan de Industriestraat 14. Dit betreft een Bevi-inrichting welke onder het bevoegd gezag van de provincie Limburg valt. Binnen deze inrichting vindt de opslag van 10 ton gevaarlijk afval en 30 ton gevaarlijke stoffen in hal 53 plaats. De plaatsgebonden risicocontour van deze inrichting bedraagt 150 meter. Het invloedsgebied van de inrichting, waarbinnen het groepsrisico verantwoord dient te worden, bedraagt 275 meter. Het plangebied bevindt zich niet binnen de plaatsgebonden risicocontour en juist buiten het invloedsgebied van deze inrichting.

Risicovol transport over de weg

In de directe omgeving van het besluitgebied komt geen risicovol transport over de weg voor. De dichtstbijzijnde transportas voor risicovol wegtransport is de A73, op circa 1.200 meter afstand. Op basis van de Eindrapportage Basisnet Weg blijkt dat deze weg een PR 10^{-6} contour van 0 meter en geen plasbrandaandachtgebied heeft. De overschrijdingsfactor van het groepsrisico is kleiner dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde. Daarnaast leidt de ontwikkeling van de woningen tot een afname van de personendichtheid ten opzichte van de bestaande planologische mogelijkheden. Hierdoor treedt geen negatief effect op het groepsrisico op.

Gezien deze afstand ligt het plangebied in het invloedsgebied van de A73 voor toxische gassen. Daarom dient op grond van artikel 7 van het Bevt wel een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden. Omdat het groepsrisico niet toeneemt en is gelegen beneden de oriëntatiewaarde, kan op grond van artikel 8 van het Bevt volstaan worden met een beperkte verantwoording.

Risicovol transport over het water

Over de Maas vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Binnen het definitief ontwerp Basisnet Water is de Maas aangewezen als een categorie binnenvaart met frequent vervoer van gevaarlijke stoffen. Uit onderzoek is echter gebleken dat er op de Maas nog veel ruimte is voor de groei van transport van gevaarlijke stoffen voordat er een externe veiligheidsknelpunt ontstaat. Dit betekent dat er nu en in de toekomst (tot 2030) voor het vervoer van gevaarlijke stoffen en ruimtelijke ontwikkeling langs de vaarwegen nauwelijks beperkingen zijn. Wel is er een aantal veiligheidszones voor de ruimtelijke ordening ingesteld. Het plangebied is gelegen op circa 570 meter ten oosten van de Maas. Uit het Basisnet Water blijkt dat de 10^{-6} contour van de Maas niet tot buiten de oeverlijn van de rivier reikt. Het groepsrisico ter hoogte van het besluitgebied bedraagt minder dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde. Daarnaast leidt de ontwikkeling van de woningen tot een afname van de personendichtheid ten opzichte van de bestaande planologische mogelijkheden. Hierdoor treedt geen negatief effect op het groepsrisico op.

Gezien deze afstand ligt het plangebied in het invloedsgebied van de Maas voor toxische gassen. Daarom dient op grond van artikel 7 van het Bevt wel een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden. Omdat het groepsrisico niet toeneemt en is gelegen beneden de oriëntatiewaarde, kan op grond van artikel 8 van het Bevt volstaan worden met een beperkte verantwoording.

Spoor

Het plangebied is volgens de Belemmeringskaart van de gemeente Venlo (behorende bij het Beleidsplan Externe Veiligheid 2012-2015, vastgesteld op 25 januari 2012 door de raad van de gemeente Venlo) gelegen in het invloedsgebied voor toxisch gas van de spoorlijn Venlo-Roermond. Uit het Basisnet Spoor blijkt dat de spoorlijn Roermond-Venlo geen 10^{-6} contour heeft. Het groepsrisico ter hoogte van het plangebied bedraagt minder dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde. Daarnaast leidt de ontwikkeling van de woningen tot een afname van de personendichtheid ten opzichte van de bestaande planologische mogelijkheden. Hierdoor treedt geen negatief effect op het groepsrisico op. Het invloedsgebied van deze spoorlijn bedraagt 1.500 meter. Het plangebied ligt op circa 485 meter van de spoorlijn en ligt hiermee binnen het invloedsgebied voor ongevallen met toxische gassen op het spoor. Gezien de ligging binnen het invloedsgebied dient op grond van artikel 7 van het Bevt een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden. Omdat het groepsrisico niet toeneemt en is gelegen beneden de oriëntatiewaarde, kan op grond van artikel 8 van het Bevt volstaan worden met een beperkte verantwoording.

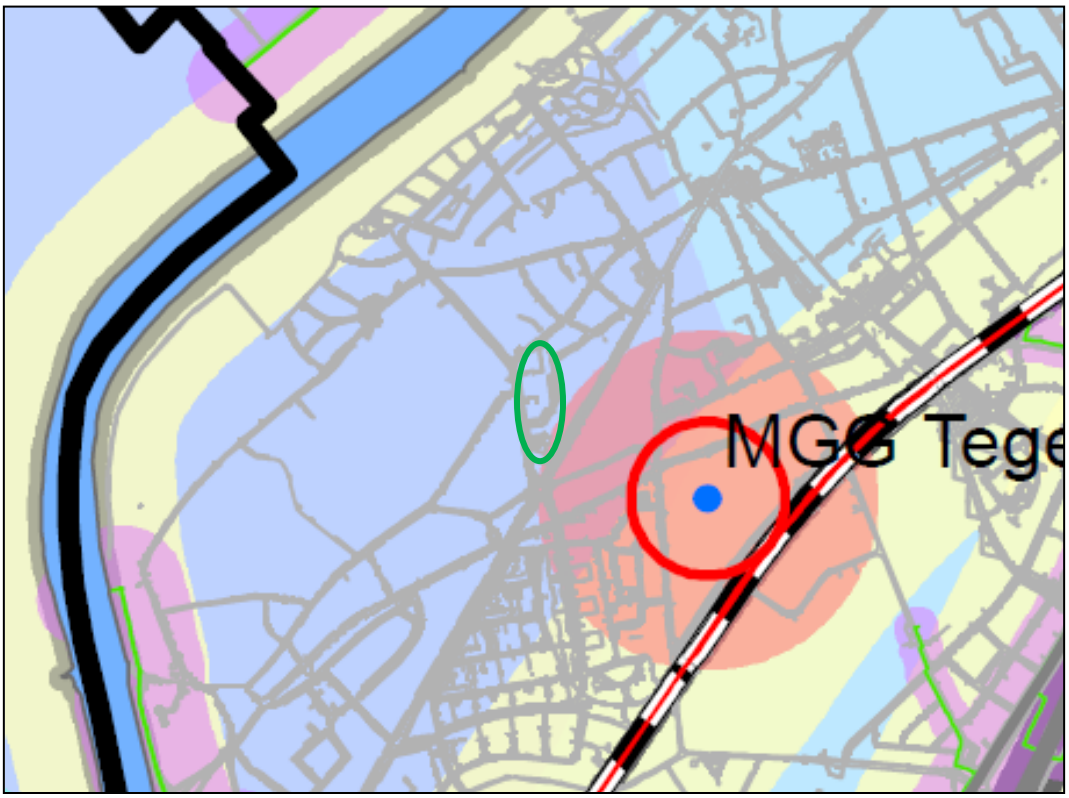

Uitsnede Belemmeringskaart externe veiligheid gemeente Venlo met ligging plangebied groen omcirkeld

Buisleidingen
Het plangebied is niet gelegen binnen het invloedsgebied van buisleidingen waardoor transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Verantwoording groepsrisico
Zoals reeds beschreven, is voor de A73, de Maas en de spoorlijn Venlo-Roermond een beperkte verantwoording van het groepsrisico noodzakelijk. Bij een dergelijke verantwoording dient op basis van artikel 7 van het Bevt aandacht besteed te worden aan de volgende onderdelen:

1. de mogelijkheden ter voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval;
2. de mogelijkheden van personen binnen het invloedsgebied om zichzelf in veiligheid te brengen (zelfredzaamheid).

Volgens het Beleidsplan Externe Veiligheid 2012-2015 kan bij plannen op een afstand van meer dan 200 meter (binnen het invloedsgebied voor toxische gassen) van een risicovolle transportas worden volstaan met een standaard verantwoording. Omdat het plangebied op meer dan 200 meter van zowel de A73 als de spoorlijn als de Maas is gelegen, kan voor dit plan gebruik gemaakt worden van de standaard verantwoording in bijlage 5.11 van dit beleidsplan. Deze wordt hieronder gegeven. Daar-

naast is advies gevraagd aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Dit advies is als bijlage[6] bij deze toelichting gevoegd.

Gezien de afstanden van het plangebied ten opzichte van de Maas en het spoor zijn alleen calamiteiten met toxische stoffen relevant.

De bestrijdbaarheid van de omvang van een ramp of zwaar ongeval
Op deze afstand van de risicobron speelt het bestrijdbaarheidsvraagstuk niet of nauwelijks. De bestrijding vindt plaats bij de bron, op ruime afstand van het plangebied.

Mogelijkheden tot zelfredzaamheid
De nieuwe bewoners worden als zelfredzaam beschouwd. Omdat blootstelling aan een toxisch gas het bepalende scenario is, biedt 'schuilen' de beste wijze van zelfredzaamheid. Schuilen vindt plaats binnen bouwwerken. De mate waarin deze bouwwerken afsluitbaar zijn tegen de indringing van toxisch gas en de tijdsduur dat deze bouwwerken worden blootgesteld zijn hierbij parameters.
Het plangebied wordt veelal alleen blootgesteld aan de gevolgen van een toxische gaswolk bij 'optimale' weersomstandigheden (bijvoorbeeld Pasquillklasse F1.5: weinig vermenging met schone lucht), die gedurende het jaar procentueel weinig voorkomen.
Bij bestaande bouwwerken worden geen aanvullende maatregelen getroffen om mogelijke indringing van toxisch gas te verminderen. Aanpassing van bijvoorbeeld oude woningen op dit punt is ingrijpend en kostbaar. Bij nieuwe bouwwerken is sprake van een steeds betere isolatie, welke zorgt voor een goede bescherming tegen het binnendringen van het toxische gas. Nieuwe gebouwen die voorzien zijn van een luchtbehandelingsinstallatie, waardoor het toxisch gas naar binnen kan worden gezogen dienen voorzien te zijn van mogelijkheden om dit systeem met één druk op de knop uit te schakelen.
Van belang is dat bewoners tijdig gewaarschuwd worden. Dit gebeurt door het in werking stellen van het WAS (Waarschuwing- en AlarmeringSysteem) als onderdeel van de algemene Rampenbestrijding en mogelijk in de toekomst via NL-alert.

De Veiligheidsregio adviseert om de woningen uit te voeren met een uitschakelbare ventilatie die centraal op een makkelijk bereikbare plaats kan worden aangestuurd. Dit zal nader worden uitgewerkt in het kader van de concrete bouwplannen.

Conclusie
Er kan geconcludeerd worden dat vanuit het aspect externe veiligheid geen belemmeringen bestaan voor de realisatie van het voorliggende initiatief.

4.3 Natuur en landschap

Blijkens de kaarten bij het POL2014 komen in het plangebied geen bijzondere natuurlijke en/ of groene elementen voor. Wel is het plangebied gelegen in de Maasvallei. Deze ligging vormt echter geen

[6] Brandweer Limburg-Noord, *Advies externe veiligheid*, kenmerk Z020619/UIT029591, 2 januari 2018

belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling, mede gezien het feit dat het plangebied in bebouwd gebied ligt en reeds bestemd is voor woondoeleinden.
In het plangebied, dat momenteel braak ligt, komen ook geen specifieke landschappelijke waarden voor.

Wel wordt met het plan invulling gegeven aan het Groenstructuurplan van de voormalige gemeente Tegelen:
In het Groenstructuurplan wordt ingezet op de realisatie van een groene verbinding tussen park In 't Riet in de wijk Maasveld en de groenstructuren langs de Grotestraat en verder de wijken in. Het gaat daarbij om het aanvullen van de bestaande bomenlaan c.q. deze te versterken én het ontwikkelen van een ecologisch zone. In het voorliggende plan wordt hier met het behoud van diverse bomen, de aanplant van nieuwe bomen en de aanleg van een brede groenstrook met wadi's aan voldaan.

Conclusie
Het bouwplan heeft geen consequenties voor natuurlijke en/ of landschappelijke waarden in (de omgeving van) het plangebied.

4.4 Flora en fauna

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming
De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid
De provinciale groenstructuur bestaande uit beschermingszones van verschillende typen (waaronder de Goudgroene en Zilvergroene natuurzones) zijn ruimtelijk vastgelegd in het POL welke is vastgesteld op 12 december 2014. De Goudgroene natuurzone vormt het netwerk aan bestaande natuurgebieden (voormalige EHS) en nieuw aan te leggen natuur en verbindingszones tussen de gebieden. De beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de Zilvergroene natuurzone. In het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn de na te streven doelen weergegeven op het gebied van (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde dierensoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet onder de Wet natuurbescherming vanaf 1 januari 2017 naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet natuurbescherming (Wnb-andere soorten), de door de betreffende provincie gekozen soorten uit het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en met alle in Europa inheemse vogels vanwege de Vogelrichtlijn (Wnb-hrl).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Het is momenteel nog niet geheel duidelijk hoe de Wet natuurbescherming omgaat met deze indeling. Vooralsnog moet ervan uitgegaan worden, dat deze indeling gehandhaafd blijft.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied. Het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied betreft de Maasduinen, welke op een afstand van meer dan 11 kilometer ten noorden van het plangebied is gelegen. Gezien deze afstand en de aard van de voorgenomen ontwikkeling, heeft deze ontwikkeling geen invloed op dit Natura 2000-gebied.

Planologische gebiedsbescherming
Het plangebied ligt niet in of in de directe nabijheid van Goudgroene en Zilvergroene natuurzones. De meest dichtbij gelegen natuurzones liggen op circa 450 meter van het plangebied. Gezien deze afstand en de aard van de voorgenomen ontwikkeling, heeft deze ontwikkeling geen invloed op deze planologisch beschermde natuurgebieden.

Toetsing soortenbescherming
Voorts dient onderzocht te worden of er wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn die negatieve effecten kunnen ondervinden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Het criterium om de invloed van een handeling of activiteit op een soort te beoordelen is dat de gunstige staat van instandhouding van de soort niet mag worden aangetast door de voorgenomen ontwikkeling.

In de huidige situatie is het plangebied braakliggend. Tot voor kort was in het gebied gestapelde woonbebouwing aanwezig. Deze bebouwing is geheel gesloopt. Met name langs de randen van het plangebied zijn bestaande bomen aanwezig. Deze bomen blijven behouden in het plan. Op een enkele plaats zullen bomen gekapt moeten worden. Er vindt mede als compensatie ook aanplant van een groot aantal nieuwe bomen plaats. In het gebied is verder, gezien het braakliggende karakter, geen sprake van bijzondere natuurwaarden.
Gezien de bestaande en voormalige situatie, alsmede de toekomstige inrichting, wordt het uitvoeren van een veldonderzoek niet nodig geacht. Het verder onderzoeken van aanwezige flora- en fauna wordt in dit kader namelijk niet effectief bevonden.
Ten behoeve van te kappen bomen geldt het volgende: eventuele nesten van vogelsoorten die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen gedurende de broed- en nestperiode. Door bomen te kappen op het moment dat er geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn, wordt het risico op overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze vogelsoorten sterk verminderd. Door deze werkzaamheden derhalve buiten het broedseizoen uit te voeren, is de kans op het aantreffen van in gebruik zijnde nesten zo gering mogelijk.

Verder geldt voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden, zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Conclusie
In het kader van de Wet natuurbescherming zijn er, met inachtneming van de zorgplicht en broed- en nestperiode, geen belemmeringen voor het bouwplan.

4.5 Waterhuishouding

In deze paragraaf wordt beschreven op welke wijze in het voorliggende plan rekening is gehouden met de (ruimtelijk) relevante aspecten van (duurzaam) waterbeheer. Een beknopte beschrijving van de kenmerken van het watersysteem kan het benodigde inzicht geven in het functioneren van dit systeem.

Beschrijving van waterrelevant beleid
In december 2015 heeft het kabinet het Nationaal Waterplan 2016-2021 vastgesteld. Dit plan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2016-2021 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan richt zich op waterveiligheid, bescherming tegen overstromingen, waterbewustzijn, het beter verbinden van water en ruimte en de beschikbaarheid van voldoende en schoon water. Ook worden de maatregelen genoemd die hiertoe worden genomen.
Het Nationaal Waterplan 2016-2021 is de opvolger van het Nationaal Waterplan 2009-2015 en is opgesteld op basis van de Waterwet die met ingang van 22 december 2009 van kracht is. Met dit Nationaal Waterplan voldoet Nederland aan de Europese eisen die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Richtlijn Overstromingrisico's (ROR) en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KMS). Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie.

De opgave in het POL2014 inzake het regionale water, is te komen tot robuuste en natuurlijk functionerende, veerkrachtige watersystemen, waardoor risico's op wateroverlast en watertekort verminderen en ook bij klimaatverandering beheersbaar en maatschappelijk acceptabel blijven. Er dient voldaan te worden aan de regionale normering voor wateroverlast. Daarnaast is de opgave het ontwikkelen van regionale, gebiedsgerichte adaptatiestrategieën en het treffen van effectieve maatregelen voor het omgaan met huidige én toekomstige watertekorten, waarbij beschikbaarheid van voldoende water van de juiste kwaliteit een belangrijke voorwaarde is. Op die manier zijn problemen op gebied van watertekort in tijden van schaarste, beheersbaar en maatschappelijk acceptabel.
Een van de provinciale doelen is om wateroverlast en watertekorten in het regionale watersysteem te beperken door meer ruimte voor water beschikbaar te stellen, de spons-werking te versterken en te anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering.

Het Waterbeheerplan 2016-2021 is op 14 oktober 2015 vastgesteld door de Algemeen besturen van waterschap Roer en Overmaas en Waterschap Peel en Maasvallei. Daarmee is het plan op 22 december 2015 in werking getreden. Het plan heeft een looptijd van 2016 tot en met 2021. Dit plan is, vooruitlopend op de fusie in 2017 tot Waterschap Limburg, een gezamenlijk plan van beide waterschappen. Met dit Waterbeheerplan zetten de waterschappen de koers uit voor een toekomstbestendig waterbeheer in Limburg; hoe men invulling wil geven aan de taak om te zorgen voor veilige dijken, droge voeten en voldoende en schoon water.
In dit plan is vastgelegd hoe het waterschap het watersysteem en waterkeringen op orde wil brengen en houden. Voorbeelden van maatregelen zijn: het aanleggen en verbeteren van dijken tegen overstromingen, het aanpakken van knelpunten van wateroverlast, herstellen van beken en het verbeteren van de effluentkwaliteit van de rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Kenmerken van het watersysteem
De kenmerken van de watersystemen, zoals die voorkomen in het plangebied (en omgeving), kunnen het beste beschreven worden door een onderverdeling te maken in de soorten van water die in het gebied aanwezig zijn. De belangrijkste zijn: bodem en grondwater, oppervlaktewater, ecosysteem, hemel- en afvalwater.

Bodem en grondwater
De onderzoekslocatie ligt in een niet-gekarteerd gebied. De dichtstbijzijnde kaarteenheid betreft een Rooibrikgrond (BZd23), die volgens de Stichting voor Bodemkartering voornamelijk is opgebouwd uit sterk lemig zand. De afzettingen, waarin deze bodem is ontstaan, behoren geologisch gezien tot de Formatie van Boxtel.

De bodem bestaat voornamelijk uit zwak tot matig siltig, matig fijn tot matig grof zand. De bodem is verder plaatselijk zwak humeus, zwak grindig en/of zwak gleyhoudend. Zeer plaatselijk wordt in de ondergrond sterk zandige leem aangetroffen. Daarnaast is de bovengrond (tot circa 1,0 m -mv) zwak tot matig puin, baksteen en kolengruis houdend.

TNO-NITG voert het databeheer van in de omgeving aanwezige grondwaterpeilputten waarin de grondwaterstandstand in het eerste watervoerende pakket wordt gemonitord. In een straal van circa 500 meter tot 1.000 meter van de onderzoekslocatie zijn meerdere peilbuizen gelegen (B58E0301, B58E0282 en B58E1407). Op basis van de archiefmetingen is de Gemiddelde Hoogste Grondwaterstand (GHG) vastgesteld op ± 16,0 m +NAP, waardoor de GHG zich naar verwachting bevindt op ± 4,0 m -mv (maaiveldhoogte conform AHN 20,0 m +NAP). In het verleden zijn tijdelijk hogere grondwaterstanden waargenomen. Het water van het eerste watervoerend pakket stroomt in westelijke tot noordwestelijke richting. De onderzoekslocatie ligt niet in een grondwaterbeschermings- en/of grondwaterwingebied.

Oppervlaktewater
In het plangebied is geen primair oppervlaktewater aanwezig. In de toekomstige situatie wordt ook niet voorzien in oppervlaktewater, wel worden enkele wadi's gerealiseerd.

Ecosystemen
Het plangebied ligt niet in een bijzonder droog of nat ecosysteem. Tevens is het niet gelegen in een hydrologisch gevoelig natuurgebied.

Afvalwater
Het afvalwater zal, gelijk aan de naastgelegen woonpercelen en de voormalige bebouwde situatie, worden aangesloten op de bestaande reeds aanwezige riolering in de aangrenzende wegen. Er wordt voorzien in een gescheiden stelsel.

Hemelwater

Het hemelwater van het dakoppervlak en de verharde buitenruimte wordt in de toekomstige situatie afgekoppeld van het afvalwatersysteem en conform de huidige beleidsinzichten geïnfiltreerd. Door het waterschap wordt gesteld dat infiltratie van hemelwater mogelijk is indien:

- de doorlatendheid van de bodem groter is dan 0,3 m/dag;
- de grondwaterstand dieper is dan 0,8 m minus bodem van het infiltratie-element aanwezig is;
- het in te leiden hemelwater niet is verontreinigd.

Om de mogelijkheden voor infiltratie te onderzoeken is door Econsultancy een infiltratieonderzoek uitgevoerd in het plangebied[7].

Uit de resultaten van dit onderzoek blijk dat op basis van de meetresultaten kan worden gesteld dat de bodem geschikt is voor de infiltratie van hemelwater. Geadviseerd wordt om voor het dimensioneren van de infiltratievoorzieningen een rekenwaarde te hanteren van 1 m/dag. Als rekenwaarde geldt het gemiddelde van alle metingen vermenigvuldigd met een veiligheidsfactor van een 0,5. Voor de maximale diepte van de onderzijde van een bergingsvoorziening geldt in het algemeen de GHG. Voor de locatie is deze bepaald op ± 16,0 m +NAP, waardoor de GHG zich naar verwachting op ± 4,0 m-mv bevindt. Daarnaast wordt om de werking van de voorziening(en) te waarborgen geadviseerd leemhoudende lagen ter plaatse van de voorziening(en) te verwijderen.

De inrichting van het hemelwatersysteem is, zoals geteld in het RFK, nader uitgewerkt op basis van het gestelde in het Gemeentelijk Rioleringsplan Venlo 2008-2017 (GRP+), paragraaf 3.4.

Dit betekent in hoofdlijnen:

- Dakwater en verhardingen op eigen terrein infiltreren en/of bergen (conform Bouwbesluit).
- Regenwater op verhard oppervlak van de openbare ruimte infiltreren en/of bergen in openbare ruimte.
- Ruimte voor water creëren, rekening houdend met natuurlijke gesteldheid (grondsoort/ hoogteligging) van het terrein, volgens de trits: vasthouden, bergen, afvoeren.
- Geen regenwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).
- De bergingseis van de voorziening volgens de beslisboom afkoppelen.

Nadere aandachtspunten zijn:

- Hemelwater zoveel mogelijk zichtbaar houden (wadi).
- Afkoppelen (volgens ‘Regenwater schoon naar beek en bodem’, opgesteld door provincie en waterschappen).
- Voorkomen dat regenwater vervuild raakt, of dat afstromend hemelwater verontreinigingen in de bodem veroorzaakt (geen uitlogende materialen toepassen, bodempassage, bronmaatregelen).
- Bij infiltratievoorzieningen, naast aandacht voor bodempassage en noodoverlaat, ook een zandvang toepassen.
- Wadi’s met flauwe taluds; maximaal 1:3. Wadi’s bij voorkeur niet te dicht bij bebouwing.

[7] Econsultancy, Doorlatendheidsonderzoek tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091674, d.d. 28 november 2013

De gemeente Venlo hanteert voor bouwplannen een bergingseis op basis van het bestaande oppervlak T=2 gedurende 1 uur, hetgeen neerkomt op 20 mm. Voor de toename van verhard oppervlak geldt T=10, hetgeen neerkomt op 50 mm.
Samenvattend geldt hierbij het volgende overzicht:

Nieuw te realiseren verhard oppervlak in plangebied:	A m²
Bestaand/ oorspronkelijk verhard oppervlak:	B m²
Bergingseis toename verhard oppervlak:	A minus B m² * 50 mm * 1/1000 = berging X m ³
Bergingseis t.o.v. bestaand verhard oppervlak:	B m² * 20 mm * 1/1000= berging Y m³
Totale bergingseis plangebied:	X + Y m³

Vertaald naar onderhavig plan en de afspraken die hierover met de gemeente zijn gemaakt resulteert dit in het volgende overzicht:

Nieuw te realiseren verhard oppervlak in plangebied (bestratingen): 2.146 m²
Nieuw te realiseren verhard oppervlak in plangebied (daken): 1.864 m²
Totaal verhard oppervlak 4.010 m²

Afspraken betreffende hemelwater in plangebied Maasveldstraat met de gemeente Venlo:
1. Bergingseis 20 mm in infiltratieriool (te realiseren voor dakvlakken achterzijde woningen en verhard oppervlak van de binnenterreinen)
   - Dakvlakken achterzijde woningen: 1.178 m²
   - Verhard oppervlak binnenterreinen parkeren 1.716 m²
   - Totaal te realiseren berging 1.178+1.716=2.894*0,02= 58 m³
   - Gerealiseerde berging conform plan 63 m³

2. Bergingseis 50 mm in infiltratieriool en wadi (te realiseren voor alle dakvlakken en alle verhardingen)
   - Alle dakvlakken 1.864 m ²
   - Totaal verhard oppervlak 2.146 m²
   - Totaal te realiseren berging 1.864+2.146=4.010*0,05= 201 m³
   - Gerealiseerde berging conform plan 308 m³

Voor de berekening inzake de te realiseren berging wordt hier verwezen naar bijlage 1. Uit de tabel in de bijlage blijkt dat aan de genoemde bergingseis wordt voldaan en dat deze berging evenredig over het plangebied wordt gerealiseerd en dus inpasbaar is.

Overleg waterbeheerder
Het Waterschap Limburg heeft besloten dat kleine ruimtelijke plannen niet meer voor een wateradvies naar het watertoetsloket hoeven te worden verstuurd (brief waterschap 18 oktober 2006). Hiervoor is een bovengrens ingesteld van 2.000 m² nieuw verhard oppervlak. Dit geldt voor zowel bestemmings-

plannen, wijzigingsplannen als bijvoorbeeld ruimtelijke onderbouwingen, mits het plangebied niet binnen een (door het waterschap aangegeven) speciaal aandachtsgebied valt.
Wat betreft onderhavig plangebied bedraagt de toename van nieuw verhard oppervlak, gezien de voormalige bebouwings- en verhardingssituatie minder dan 2.000 m². Het plangebied is ook niet gelegen in een speciaal aandachtsgebied. Een wateradvies van het waterschap is derhalve niet noodzakelijk.

Conclusie
Bij de ontwikkeling van onderhavig initiatief bestaan er naar verwachting geen knelpunten tussen grondgebruik, bestemmingen of waterhuishoudkundige functies in relatie tot waterbeheer. Er zijn daarom geen negatieve consequenties te verwachten ten aanzien van de waterhuishouding.

4.6 Verkeerskundige aspecten

Ontsluiting
De nieuwe woningen zijn bereikbaar via de bestaande, het plangebied omsluitende wegen, zijnde de Maasveldstraat, Paul Guillaumestraat en Bergstraat. Deze straten zijn eenvoudig en veilig bereikbaar vanaf de Roermondseweg, welke deel uit maakt van de doorgaande weg richting Venlo en Belfeld en de A73.
De genoemde wegen zijn, mede gezien de voormalige bestaande situatie, wat betreft profiel en capaciteit berekend op de ontsluiting van het bouwplan.

De parkeervoorzieningen zijn gesitueerd in het plangebied, overwegend op de terreinen gelegen aan de achterzijde van de woningen. De ontsluiting van deze terreinen vindt plaats via de Paul Guillaumestraat.

Parkeren
Binnen het plangebied wordt voorzien in nieuwe parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers. De parkeerbehoefte dient berekend te worden conform de gemiddelde parkeernormen uit CROW-publicatie 317. Rekening dient te worden gehouden met de volgende normen:

- Hoek- en tussenwoningen in de koopsector: 1,5 - 2,3 pp per woning.
- Sociale huurwoningen: 1,2 - 2,0 pp per woning.

Het voorgestelde woningbouwprogramma met 40 woningen voor fase 1 en 2 bestaat uit een verhouding van circa 60% sociale huurwoningen en 40% koopwoningen (tussen- en hoekwoningen). De bijbehorende gemiddelde parkeernorm is dan als volgt:

Type woning	Gemiddelde parkeernorm	Aantal benodigde parkeerplaatsen
hoek- en tussenwoningen koopsector (ca. 40%)	1,9	30,4
sociale huurwoningen (ca.	1,6	38,4

60%)		
Totaal		68,8

Binnen het plangebied worden voor fase 1 en 2 in totaal 31 parkeerplaatsen en 2 opstelplaatsen (opritten) gerealiseerd. Dit betekent een totaal aantal van 32 parkeerplaatsen.

In de directe omgeving van het plangebied zijn tevens nog diverse bestaande (openbare) parkeerplaatsen aanwezig. De bestaande parkeervakken en parkeermogelijkheden langs de Paul Guillaumestraat en Bergstraat mogen worden meegeteld bij het bepalen van de parkeercapaciteit in de directe omgeving, omdat deze in de huidige situatie geen intensief gebruik kennen. Aan de Paul Guillaumestraat liggen 19 bestaande parkeervakken, waar nog 4 parkeervakken aan worden toegevoegd middels de voorliggende ontwikkeling. Langs de Bergstraat liggen 10 langsparkeervakken. Langs de Maasveldstraat liggen 13 parkeerplaatsen, die in het verleden door de voormalige flatbewoners gebruikt werden. Deze parkeerplaatsen mogen ook meegeteld worden bij het bepalen van de parkeernorm. Het stedenbouwkundig plan voorziet in paadjes die de parkeerplaatsen aan de Maasveldstraat, Bergstraat en Paul Guillaumestraat vanuit het plangebied toegankelijk maken.

1. Nieuw te realiseren parkeerplaatsen
   - Parkeerplaatsen fase 1 en 2 31 pp
   - Opstelplaatsen (opritten) fase 1 2 pp
   - Nieuw te realiseren parkeervakken P. Guillaumestraat 4 pp

2. Bestaande parkeerplaatsen
   - Langsparkeervakken Bergstraat 10 pp
   - Parkeervakken Maasveldstraat 13 pp
   - Parkeervakken P. Guillaumestraat 19 pp

   Totaal aantal parkeerplaatsen 79 pp

Met de nieuwe te realiseren parkeerplaatsen en de bestaande parkeerplaatsen in de directe omgeving van het plangebied voorziet het plan in totaal in 79 parkeerplaatsen. Met dit aantal kan gesteld worden dat het plan ruimschoots aan de gemiddelde parkeerbehoefte conform de CROW normen voldoet.

Voor de reeds vergunde woningen in fase 3 wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid, zoals is beschreven in de ruimtelijke onderbouwingen voor deze fase.

4.7 Leidingen en infrastructuur

Er zijn op of in de directe omgeving van het plangebied op basis van de kaarten van de Gasunie en de Risicokaart Nederland, geen kabels of leidingen gelegen die een zodanige bescherming behoeven, dat zij voorzien dienen te zijn van een bestemmingsplanplichtige beschermingszone. Bij de bouw van de woningen hoeft hiermee dan ook geen rekening gehouden te worden.

4.8 Archeologie en cultuurhistorie

Archeologie

Het plangebied is volgens de geactualiseerde archeologische beleidskaart (ABK) van de gemeente Venlo gesitueerd in een gebied met een middelhoge tot hoge archeologische verwachtingswaarde.

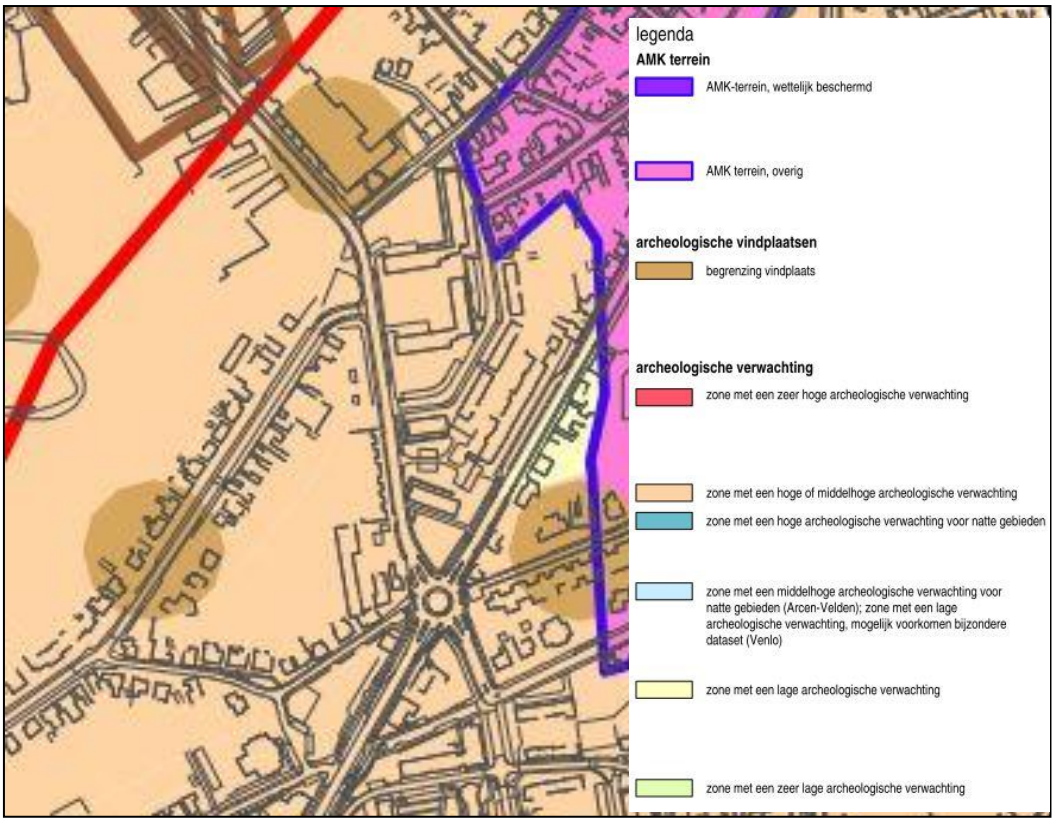

Uitsnede Archeologische beleidskaart gemeente Venlo

Conform gemeentelijk beleid zijn binnen deze verwachtingscategorie ingrepen groter dan 500 m² én dieper dan 40 cm - maaiveld onderzoeksplichtig.

Bij de sloopaanvraag voor de appartementencomplexen is samen met de gemeente gekeken naar de noodzakelijkheid van een archeologisch onderzoek. Destijds is in de sloopvergunning de voorwaarde opgenomen dat de sloop zich diende te beperken tot de oppervlakte van de fundering/kelders van de te slopen complexen en dat archeologisch onderzoek bij de herontwikkeling zou worden meegenomen. In het kader van onderhavig nieuw bestemmingsplan is derhalve archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek[8]

Doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende en verwachte archeologische waarden, om daarmee een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied op te stellen. Het inventariserend veldonderzoek (IVO-overig, verkennende fase) heeft tot doel de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting aan te vullen en te toetsen, en is erop gericht om inzicht te krijgen in de geologische en bodemkundige opbouw binnen het plangebied. Tevens is het bedoeld om kansrijke zones te selecteren voor vervolgonderzoek en kansarme zones ervan uit te sluiten. Ook wordt gelet op het voorkomen van (diepe) verstoringen van het bodemprofiel. Indien de ondergrond tot grote diepte verstoord is, zullen eventueel aanwezige archeologische resten mogelijk verdwenen zijn. Met de resultaten van het archeologisch onderzoek kan worden vastgesteld of binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn en of vervolgonderzoek en/of planaanpassing noodzakelijk is.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Volgens de opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting voor resten uit de perioden Neolithicum, IJzertijd, Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen en een lage archeologische verwachting voor archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum. Voor resten uit de Bronstijd, Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd heeft het plangebied een middelhoge archeologische verwachting.

Resultaten inventariserend veldonderzoek

Op basis van de waargenomen bodemverstoringen in het noorden en zuiden van het plangebied en de voormalige aanwezigheid van (inmiddels gesloopte) bebouwing in delen van het plangebied, kan worden geconcludeerd dat archeologische waarden hier niet meer in situ worden verwacht. Op basis van het behoud van een middelhoge tot hoge trefkans voor de onverstoorde delen van het plangebied blijft de kans reëel dat hier archeologische resten aanwezig zijn.

Selectieadvies

Op grond van de resultaten van het bureau- en verkennend booronderzoek adviseert Econsultancy om de delen van het plangebied met een onverstoord of weinig verstoord profiel nader te onderzoeken door middel van proefsleuvenonderzoek, gericht op het opsporen van vindplaatsen uit alle perioden en in het bijzonder van een Romeins grafveld. Behoud van een mogelijk archeologische vindplaats is bij een niet aangepaste uitvoering van de huidige plannen niet mogelijk vanwege de geringe diepteligging.

Selectiebesluit

De gemeente Venlo heeft het selectieadvies overgenomen. Het selectiebesluit is dus conform advies: vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven in die delen van het plangebied waarin de bodem niet verstoord is.

[8] Econsultancy, Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091673, d.d. 24 januari 2014

Programma van Eisen en proefsleuvenonderzoek

Op basis van het selectiebesluit is een Programma van Eisen[9] opgesteld voor het noodzakelijke proefsleuvenonderzoek. Op basis van het door het bevoegd gezag goedgekeurde PvE is vervolgens een proefsleuvenonderzoek[10] in het plangebied uitgevoerd.

Doel van het proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting zoals vermeld in het bureau- en booronderzoek. Het gaat om gebied- of vindplaatsgericht onderzoek.

Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

De archeologische verwachting is voor de periodes Paleolithicum en Mesolithicum laag, voor de Bronstijd, Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd middelhoog en voor de periodes Neolithicum, IJzertijd, Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen hoog. Op basis van de waargenomen bodemverstoringen in het noorden en zuiden van het plangebied en de voormalige aanwezigheid van (inmiddels gesloopte) bebouwing in delen van het plangebied, kan geconcludeerd worden dat archeologische waarden hier niet meer in situ worden verwacht. Op basis van het behoud van een middelhoge tot hoge trefkans voor de onverstoorde delen van het plangebied blijft de kans reëel dat hier archeologische resten aanwezig zijn.

Gevolgde onderzoeksmethode

Tijdens het veldwerk is op kleine punten, na overleg met de adviseur van het bevoegd gezag, afgeweken van de methodiek zoals beschreven in het PvE. Dit betreft de locatiekeuze van proefsleuf 3.

In totaal zijn er drie proefsleuven gegraven met een totale oppervlakte van circa 400 m². Sleuf 1 is 4 x 35 m, sleuf twee is 4 x 25 m en sleuf drie is 4 x 40 m. Alle proefsleuven zijn in de top van de C-horizont aangelegd.

Resultaten proefsleuvenonderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek bleek dat de A-horizont in het onderzoekgebied was afgegraven, waarna ophoging heeft plaatsgevonden. De toplaag in het plangebied is daarom verstoord tot in de Bt-horizont. Mogelijk heeft er inheems Romeinse bewoning in of in de buurt van het gebied plaatsgevonden, maar hiervan is alleen sterk gefragmenteerd aardewerk en bouwkeramiek aangetroffen. Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen. In de opgebrachte laag is veel 19e -eeuws aardewerk aangetroffen, maar dit is waarschijnlijk aangevoerd met de ophogingslaag.

Selectieadvies

De vindplaats heeft een lage graad van conservering en door het ontbreken van archeologische sporen in de proefsleuven is de conclusie dat er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats. Het selectieadvies is daarom dan ook om geen vervolgonderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling. Het bevoegd gezag heeft in het veld al besloten dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en heeft het selectieadvies als zodanig overgenomen.

[9] Econsultancy, Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek Terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, PvE nummer 14011064A, d.d. 20 februari 2014

[10] Econsultancy, Archeologisch proefsleuvenonderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, rapportnummer 14011064, d.d. 22 september 2014

De archeologische onderzoeksrapporten zijn als afzonderlijke bijlagen bij dit bestemmingsplan raadpleegbaar.

Cultuurhistorie
Binnen het plangebied en de directe omgeving zijn geen Rijksmonumenten gelegen. Ook zijn er volgens de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Limburg geen beschermde historische landschapselementen of Monumenten Inventarisatie Project' (MIP)-objecten aanwezig binnen de directe omgeving van het plangebied. Er bestaan vanwege de ligging ten opzichte van beschermde of beeldbepalende elementen kortom geen beperkingen voor de realisatie van het bouwplan.

In 2005 is in opdracht van de gemeente Venlo de architectuur en stedenbouw uit de periode 1940-1970 (de zogenaamde wederopbouwarchitectuur) in kaart gebracht. Daarin zijn ook de woonblokken aan de Maasveldstraat/Paul Guillaumestraat als potentieel te onderzoeken waardevolle bouwwerken benoemd. Aangezien deze portiekflats inmiddels zijn gesloopt is dit uitgangspunt achterhaald en niet meer relevant in het kader van onderhavige procedure.
Op de concept cultuurhistorische inventarisatiekaart van de gemeente Venlo is één element binnen het plangebied aangegeven. Dit betreft het voormalige tracé van de naar de Steylerstraat doorgetrokken Paul Guillaumestraat. Het huidige verloop van de Paul Guillaumestraat is pas begin jaren zestig van de vorige eeuw 'omgelegd'. Bij de uitwerking van het inrichtingsplan is hiermee grotendeels rekening gehouden, gezien de voorziene langzaamverkeersverbinding tussen de Paul Guillaumestraat en de Steylerstraat.

4.9 M.e.r.-beoordeling

Toets m.e.r.-plicht
In het plangebied wordt woningbouw gerealiseerd. Deze activiteit komt niet voor in Lijst C bij het Besluit milieueffectrapportage. Er is dus geen sprake van de verplichting om een m.e.r. procedure te doorlopen.

Toets m.e.r.-beoordelingsplicht
In Lijst D bij het Besluit m.e.r. is aangegeven bij welke activiteiten, plannen en besluiten een m.e.r.-beoordeling moet plaatsvinden, dat wil zeggen een nadere afweging of mogelijk een m.e.r. procedure moet worden gevolgd. De beoogde woningbouw valt onder categorie D11.2 (de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject'). Daarbij geldt een drempelwaarde van:
1. 2.000 of meer woningen in een aaneengesloten gebied,
2. een oppervlakte van 100 hectare of meer,
3. een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m² of meer.

Het plan voorziet in de oprichting van 47 woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's en blijft daarmee ruim onder de drempelwaarde (zoals opgenomen in het Besluit m.e.r.).

Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Per 1 april 2011 is het Besluit m.e.r. gewijzigd. De belangrijkste aanleidingen hiervoor zijn de modernisering van de m.e.r.-wetgeving in 2010 en de uitspraak van het Europese Hof van 15 oktober 2009. Uit deze uitspraak volgt dat de omvang van een project niet het enige criterium mag zijn om wel of geen m.e.r.- (beoordeling) uit te voeren. Ook als een project onder de drempelwaarde uit lijst D zit, kan een project belangrijke nadelige gevolgen hebben als het bijvoorbeeld in of nabij een kwetsbaar natuurgebied ligt. In feite zijn daarmee de gevalsdefinities (de drempelwaarden in kolom 2 in de D-lijst) indicatief gemaakt. Dit betekent dat het bevoegd gezag meer moet doen dan onder de oude regelgeving. Kon vroeger worden volstaan met de mededeling in het besluit dat de omvang van de activiteit onder de drempelwaarde lag en dus geen m.e.r. (beoordeling) noodzakelijk was, onder de nu geldende regeling moet een motivering worden gegeven. Deze motivering moet zijn gebaseerd op een toets die qua inhoud (dat wil zeggen: op basis van dezelfde criteria) aansluit bij m.e.r.-beoordeling, de diepgang kan echter anders zijn en er zijn geen vormvereisten. Voor deze toets wordt de term *vormvrije m.e.r.-beoordeling* gehanteerd.

In deze paragraaf wordt getoetst of op basis van de criteria die genoemd zijn in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd moet worden. Het gaat hierbij om de volgende criteria (zie ook onderstaande tabel):

1. De kenmerken van het project;
2. De plaats van het project;
3. De kenmerken van het potentiële effect.

Tabel : Criteria bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling

Kenmerken van het project
• Omvang van het project
• Cumulatie met andere projecten
• Gebruik van natuurlijke grondstoffen
• Productie van afvalstoffen
• Verontreiniging en hinder
• Risico van ongevallen, mede gelet op de gebruikte stoffen en technologieën
Plaats van het project
• Bestaand grond gebruik
• Relatieve rijkdom aan kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied
• Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor gevoelige gebieden (wetlands, kustgebieden, berg- en bosgebieden, reservaten en natuurparken, Habitat- en Vogelrichtlijngebieden), gebieden waarin bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden, gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid, landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang
Kenmerken van het potentiële effect
• Bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking)
• Grensoverschrijdende karakter van het effect

- Waarschijnlijkheid van het effect
- Duur, frequentie en de omkeerbaarheid van het effect

Omdat het plan wel voorziet in een stedelijk ontwikkelingsproject, maar de omvang daarvan ruimschoots onder de drempelwaarden valt zoals aangegeven in categorie D11.2 van het Besluit m.e.r., volgt hierna een toets of op basis van de hiervoor genoemde criteria een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd moet worden. Deze paragraaf is opgesteld op basis van de onderzoeken die uitgevoerd zijn in het kader van het bestemmingsplan.

Kenmerken van het project

Criteria	**Toets**
Omvang van het project	Het initiatief heeft betrekking op de oprichting van 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's.
Cumulatie met andere projecten	Nee. Het betreft uitsluitend onderhavig woningbouwinitiatief.
Gebruik van natuurlijke grondstoffen	N.v.t.
Productie van afvalstoffen	N.v.t.
Verontreiniging en hinder	Luchtkwaliteit: zowel met als zonder ontwikkeling wordt aan alle grenswaarden voldaan. Geluid: ter plaatse van de woningen in de omgeving wordt door middel van het verlenen van een hogere grenswaarde voldaan aan de Wet geluidhinder. Geur: de woningen liggen niet binnen de geurcontouren van intensieve veehouderijen.
Risico van ongevallen	N.v.t.

Conclusie
Vanuit de kenmerken van het project zijn er geen negatieve effecten op het milieu te verwachten.

Plaats van het object

Criteria	**Toets**
Bestaand grondgebruik	Het perceel ligt braak. Voorheen waren in het plangebied appartementen aanwezig, welke zijn gesloopt.
Relatieve rijkdom aan kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied	N.v.t.
Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder dacht voor: • gevoelige gebieden (wetlands, kustgebieden, berg- en bosgebieden, reservaten en natuurparken, Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) • gebieden waarin bij communautaire wet-	Het plangebied is niet gelegen in een gevoelig gebied als bedoeld in artikel 1 van de Bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Er is geen sprake van gebieden waarin bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschre-

geving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden	den
gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid	N.v.t.
landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang	Het landschap is niet van historisch, cultureel of archeologisch belang.

Conclusie

Vanuit de plaats van het project zijn er geen negatieve effecten op het milieu te verwachten.

Gevoelig gebied[11] (conform onderdeel A van de bijlage bij het Besluit m.e.r.)

Gevoelig gebied	Toets
Beschermd natuurmonument	Het besluitgebied is niet gelegen in of in de nabijheid van een beschermd natuurmonument.
Habitat en vogelrichtlijngebieden	Het besluitgebied is niet gelegen in of in de nabijheid van een Habitat en Vogelrichtlijngebied.
Watergebied van internationale betekenis	Het besluitgebied is niet gelegen in of in de nabijheid van een watergebied van internationale betekenis.
NNN	Het besluitgebied is niet gelegen in het NNN en/of Goudgroene natuurzone.
Landschappelijk waardevol gebied	Nee. Het gebied is niet als zodanig bestemd.
Waterwinlocaties. water- wingebieden, en grondwaterbeschermingsgebieden	Het besluitgebied is blijkens de Omgevingsverordening Limburg 2014 niet gelegen in een van de genoemde gebieden.
Beschermd monument	Er is geen sprake van een beschermd monument als bedoeld in de Monumentenwet.
Belvédère-gebied	Er is geen sprake van een Belvédère gebied.

Conclusie

Het plangebied is niet gelegen binnen een gevoelig gebied en op een zodanige afstand van gevoelige gebieden dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn.

Kenmerken van het potentiele effect

Criteria	Toets
Bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking)	Er zijn geen effecten te verwachten die uit te drukken zijn in geografische zone en/of grootte van de getroffen bevolking.
Grensoverschrijdende karakter van het effect	Er is sprake van een kleinschalig initiatief dat geen grensoverschrijdend karakter heeft.
Waarschijnlijkheid van het effect	Geen effecten te verwachten.
Duur, frequentie en de omkeerbaarheid van het effect	Geen effecten te verwachten.

[11] In onderdeel A van de bijlage bij het Besluit m.e.r is bepaald wat verstaan wordt onder een **gevoelig gebied**. Als gevoelig gebied zijn gebieden aangewezen die beschermd worden op basis van de natuurwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden en waterwingebieden.

Conclusie

1. Woningbouw komt niet voor in onderdeel C van de bijlage bij het Besluit m.e.r.. Er hoeft dus geen MER te worden opgesteld;
2. Het woningbouwinitiatief valt wel onder categorie D11.2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r.. Er geldt echter geen m.e.r.-beoordelingsplicht omdat de in kolom 2 bij categorie D11.2 genoemde ‘drempelwaarde’ bij lange na niet wordt overschreden;
3. Omdat de activiteiten wel worden genoemd in een van de categorieën in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. maar de drempelwaarden niet worden overschreden, dient voor dit plan wel een vormvrije m.e.r.-beoordeling te worden uitgevoerd;
4. Uit de uitgevoerde vormvrije m.e.r.-beoordeling is gebleken dat de activiteiten op grond van de selectiecriteria als bedoeld in bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu leiden en dus geen aanleiding vormen om op grond hiervan alsnog een m.e.r.-beoordeling uit te voeren.

5. AFWEGING BELANGEN

De gewenste ontwikkeling is strijdig met de voorschriften van het vigerende bestemmingsplan ‘Steyl’. Middels een nieuw bestemmingsplan wordt het gewenste bouwplan, door middel van het toekennen van passende bestemmingen, vastgelegd.

Beleidsmatig gezien bestaan er geen bezwaren tegen het voorgenomen initiatief. Het ruimtelijk beleid is gericht op inbreiding en het zo optimaal mogelijk gebruik maken van de beschikbare ruimte binnen bestaand stedelijk gebied. Daarnaast worden investeringen in een aantrekkelijk woon- en leefklimaat, waarmee wordt bijgedragen aan herstructurering en het realiseren van een passend woningaanbod juist gestimuleerd.

Tegen de realisering van het gewenste initiatief bestaan verder ook uit ruimtelijk, functioneel en stedenbouwkundig oogpunt geen bezwaren.

De voorgenomen locatie is geschikt voor de realisatie van het initiatief, omdat de ontwikkeling niet wordt belemmerd door aanwezige, storende milieuaspecten of hinder veroorzaakt op de omgeving. Benodigde voorzieningen, zoals riolering en overige kabels en leidingen, zijn reeds aanwezig in het plangebied en er zal geen schade wordt toegebracht aan de omringende natuur- of landschapselementen en -structuren.

Op basis van het voorgaande wordt dan ook geconcludeerd dat het voorgenomen bouwplan aan de Roermondseweg-Maasveldstraat-Bergstraat-Paul Guillaumestraat in Tegelen vanuit ruimtelijk oogpunt niet bezwaarlijk is en niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

6. PLANSTUKKEN

6.1 Planstukken

Dit bestemmingsplan is opgesteld conform de SVBP 2012, alsmede de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor). Het bestemmingsplan 'Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen' is vervat in een verbeelding, regels en onderhavige toelichting.

6.2 Toelichting op de analoge verbeelding

De analoge verbeelding is getekend op een bijgewerkte en digitale kadastrale ondergrond (d.d. oktober 2013), schaal 1:1000. Op de analoge verbeelding wordt door middel van matrices per bestemming specifieke informatie weergegeven, zoals de maximale goot- en bouwhoogte.

6.3 Toelichting op de regels

Bij het opstellen van de regels werd uitgegaan van het rapport Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2012 (SVBP2012) en het handboek van de gemeente Venlo.

De regels zijn verdeeld in 4 hoofdstukken, te weten:

Hoofdstuk 1: Inleidende regels met daarin de begrippen en de wijze van meten;
Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels. Hierin worden de regels voor de op de verbeelding opgenomen bestemmingen gegeven;
Hoofdstuk 3: Algemene regels, waaronder zijn opgenomen de anti-dubbeltelregel, algemene bouwregels en algemene afwijkings-, wijzigings- en procedureregels;
Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels, waarin het overgangsrecht en de slotregel zijn opgenomen.

Het belangrijkste doel van de planregels is om de bouw- en gebruiksregels van de bestemming aan te geven.

6.3.1 Inleidende regels

Begrippen (art. 1)
In dit artikel zijn bepalingen (begrippen) opgenomen welke in het algemeen spraakgebruik onvoldoende vastliggen en waarbij verschillen in interpretatie bij toepassing van de planregels mogelijk zijn. Voor het gemak zijn enkele begrippen uit de Woningwet/ Bouwverordening/ Wabo overgenomen. Verder zijn enkele begrippen afkomstig van de SVBP2012.

Wijze van meten (art. 2)
Hierin wordt aangegeven op welke manier hoogte, lengte, breedte, inhoud en oppervlakte van bouwwerken/ percelen gemeten moeten worden.

6.3.2 Bestemmingsregels

Bestemmingen
De regels van een bestemming worden als volgt opgebouwd en benoemd:
1. Bestemmingsomschrijving;
2. Bouwregels;
3. Nadere eisen;
4. Afwijken van de bouwregels;
5. Specifieke gebruiksregels;
6. Afwijken van de gebruiksregels;
7. Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden;
8. Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk;
9. Wijzigingsbevoegdheid.

Duidelijk zal zijn dat een bestemming niet alle elementen hoeft te bevatten. Dit kan per bestemming verschillen.

In de bestemmingsomschrijving wordt een omschrijving gegeven van de aan de gronden toegekende functies. Als eerste wordt de hoofdfunctie aangegeven. Indien nodig worden vervolgens de andere aan de grond toegekende functies genoemd.

In de bouwregels wordt bepaald aan welke voorwaarden de bebouwing moet voldoen. Voor zover nodig wordt een onderscheid gemaakt in hoofdgebouwen, bijgebouwen en aan- en uitbouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waardoor de toetsing van aanvragen voor een omgevingsvergunning voor het bouwen aanmerkelijk wordt vereenvoudigd en inzichtelijker is.

Op de verbeelding zijn bouwgrenzen opgenomen die een bouwvlak voor gebouwen vormen.
In het onderstaande worden de regels van de opgenomen bestemming nader toegelicht.

Artikel 3 Groen
De meer grootschalige groenvoorzieningen in het gebied, waaronder ook de locaties voor de waterbergingsvoorzieningen, zijn bestemd als ‘Groen’. De als ‘Groen' bestemde gronden zijn bedoeld voor het gebruik als plantsoen, groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, bermen en beplanting, parken, waterhuishoudkundige voorzieningen, waterlopen en waterpartijen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen. Ondergeschikt zijn daarbij paden, verhardingen, parkeervoorzieningen, hondenuitlaatplaatsen en kunstwerken toegestaan, alsmede de bijbehorende nutsvoorzieningen. Er zijn binnen de groenbestemming geen gebouwen toegestaan, met uitzondering van gebouwen voor nutsvoorzieningen.

Artikel 4 Maatschappelijk
Het woonzorgcomplex met hierin de 21 zorgstudio's is bestemd tot 'Maatschappelijk'. De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor het uitoefenen van activiteiten gericht op de sociale, maatschappelijke, educatieve en openbare dienstverlening, waaronder begrepen gezondheidszorg (o.a. medische zorg), zorg en welzijn. Ondergeschikte paden, verhardingen, parkeervoorzieningen en kunstwerken zijn toegestaan, evenals bijbehorende nutsvoorzieningen. Gebouwen zijn uitsluitend binnen het bouwvlak toegestaan, hiervoor zijn maximale goot- en bouwhoogten vastgesteld.

Artikel 5 Verkeer - Verblijfsgebied
Openbaar gebied dat niet wordt ingericht als grootschalige groenvoorziening (hieronder wordt dus geen snippergroen verstaan) is, analoog aan het onderliggende bestemmingsplan, bestemde als 'Verkeer - Verblijfsgebied'. De voor 'Verkeer - Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor woonstraten en paden met hoofdzakelijk een verblijfsfunctie, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen. Ondergeschikt zijn toegestaan: bermen en beplanting, straatmeubilair, hondenuitlaatplaatsen en voorzieningen van algemeen nut. Er zijn binnen deze verblijfsbestemming geen gebouwen toegestaan, met uitzondering van gebouwen voor nutsvoorzieningen.

Artikel 6 Wonen
De woonvlekken zijn bestemd als 'Wonen'. Hoofdbebouwing is toegestaan binnen de opgenomen bouwstroken (bouwvlakken). Voor zowel hoofd- als aan- en uitbouwen en bijgebouwen zijn maximale goot- en bouwhoogten vastgesteld. De woningtypologie is vrijgelaten, met uitzondering van gestapelde woningbouw, welke niet is toegestaan. Verder mag het aangegeven aantal woningen niet worden overschreden.

6.3.3 Algemene regels

In artikel 7, de Anti-dubbeltelregel wordt bepaald dat grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, deze bij de beoordeling van latere plannen buiten beschouwing blijft. Het nog overgebleven terrein mag dus niet nog eens meegenomen worden bij het toestaan van een ander bouwwerk.

In artikel 8 zijn de Algemene bouwregels opgenomen. Hierin is een bepaling met betrekking tot bestaande en andere maten.

In de artikelen 9 en 10 van de Algemene regels zijn respectievelijk de Algemene afwijkingsregels en Algemene wijzigingsregels opgenomen. Deze verschaffen het bevoegd gezag de gewenste beleidsruimte om bij de uitvoering van het plan te kunnen inspelen op gegevens of situaties die vooraf niet bekend kunnen zijn.
In artikel 11 zijn de Algemene procedureregels opgenomen.

6.3.4 Overgangs- en slotregels

In de bepaling Overgangsrecht (artikel 12) is geregeld in hoeverre en onder welke voorwaarden bestaande gebouwen en het bestaand gebruik van gronden en bouwwerken mogen afwijken van het plan.
In de Slotregel (artikel 13) is aangegeven op welke wijze de regels van het bestemmingsplan kunnen worden aangehaald.

7. INSPRAAK, OVERLEG EN ZIENSWIJZEN

7.1 Inspraak

Voordat het plan op grond van artikel 3.8 Wro in procedure wordt gebracht, kan een inspraakprocedure worden doorlopen en moet het plan ter advies aan verschillende instanties aangeboden worden.
Gezien de geringe impact van de ruimtelijke activiteit (mede in relatie tot de vigerende planologische situatie) wordt er geen inspraak verleend en wordt het plan direct als ontwerp ter inzage gelegd. Gedurende de terinzagelegging krijgen burgers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

7.2 Vooroverleg

In onderhavig geval is sprake van woningbouw binnen perspectief 9. In het plangebied spelen geen belangen, zoals verwoord in de Provinciale Belangenstaat. Provinciaal overleg vooraf (op basis van artikel 3.1.1. Bro) is derhalve niet noodzakelijk.
Overleg met de rijksoverheid is niet noodzakelijk, omdat het project geen nationaal belang betreft.
De belangen van het waterschap zijn ook niet in het geding gezien het gestelde in paragraaf 4.5.

7.3 Zienswijzenprocedure

Het ontwerp-bestemmingsplan met bijbehorende stukken heeft vanaf 18 januari tot en met 28 februari 2018 ter inzage gelegen. Binnen de termijn van terinzagelegging kan door eenieder mondeling of schriftelijk zienswijzen worden ingediend bij de gemeenteraad van Venlo. Van deze zienswijzenmogelijkheid is geen gebruik gemaakt.

Het ontwerp-besluit hogere geluidsgrenswaarden heeft eveneens vanaf 18 januari tot en met 28 februari 2018 ter inzage gelegen. Ten aanzien van het ontwerp-besluit om hogere waarden vast te stellen kan een belanghebbende binnen de termijn van terinzagelegging mondeling of schriftelijk gemotiveerde zienswijzen indienen bij burgemeester en wethouders van Venlo. Tegen het ontwerp-besluit hogere geluidsgrenswaarden zijn evenmin zienswijzen ingediend.

Voor fase 3 is separaat een afzonderlijke planologische procedure gevolgd om af te wijken van het vigerende bestemmingsplan. De verleende omgevingsvergunning is in de onderhavige planstukken verwerkt.

8. PROCEDURE

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is in werking getreden met ingang van 1 juli 2008. De wettelijke procedure start met de kennisgeving ex artikel 1.3.1 van het Bro.

De volledige bestemmingsplanprocedure vanaf ontwerp bestemmingsplan ziet er vervolgens als volgt uit:

- **Openbare kennisgeving** van het ontwerp bestemmingsplan;
- **Terinzagelegging** van het ontwerp en bijbehorende stukken gedurende 6 weken en toezending aan gedeputeerde staten en de betrokken rijksdiensten, waterschappen en gemeenten;
- Gedurende de termijn van terinzagelegging kunnen door een ieder schriftelijk of mondeling **zienswijzen** worden ingebracht;
- **Vaststelling** van het bestemmingsplan door de gemeenteraad binnen 12 weken;
- Algemene **bekendmaking** van het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan geschiedt binnen twee weken na de vaststelling. Burgemeester en wethouders plaatsen de kennisgeving van het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan tevens in de Staatscourant en voorts geschiedt deze langs elektronische weg. Gelijktijdig verzenden zij de kennisgeving, zoals bedoeld in de vorige volzin, langs elektronische weg aan de diensten en bestuursorganen als bedoeld in artikel 3.8, lid 1 sub b Wro, en stellen zij het besluit met de hierbij behorende stukken langs elektronische weg beschikbaar;
- Mogelijkheid tot **beroep** bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State binnen 6 weken na bekendmaking voor belanghebbenden;
- **Inwerkingtreding** op de dag na afloop van de beroepstermijn, zijnde 6 weken na de bekendmaking, tenzij binnen deze termijn een verzoek om een voorlopige voorziening is ingediend bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

BIJLAGEN

Bijlage 1:
Berekening te bufferen hemelwater en uitwerking afwatering en riolering

BP Maasveldstraat Tegelen
Antares
d.d. 31-07-2014 (gew. 09-01-2017)

Advies- en Ontwerpbureau Geert Janssen

Berekening te bufferen hemelwater	oppervlakte in m2	verharding factor	verharding coefficient	Bui 20 mm berging in m3	Bui 50 mm berging in m3	lengte infilt. riool in m1	Lengte RWA riool in m1	inhoud riool	inhoud lava 48%	totaal berging	Opp. bov. Inst. in m2	Opp. Waking in m2	Opp.ond.inst. in m2 0f GHG	boveninsteek boven	Gem. bodem peil of GHG	Peil waking	Inhoud berging in m3	Inhoud berging waking	elders te bergen bui 50 mm	Opmerkingen
Achterterrein A en dakvlakken achterzijde A																				
verhard opp verh A incl. bergingen	842	100,00%	842	17	42															
Blok 1: dakvlak achterzijde	160	100,00%	160	3	8															
Blok 2: dakvlak achterzijde	103	100,00%	103	2	5															
Blok 3: dakvlak achterzijde	65	100,00%	65	1	3															
Blok 4: dakvlak achterzijde	67	100,00%	67	1	3															
Blok5: dakvlak achterzijde	123	100,00%	123	2	6															
Totaal infiltratie A	**1360**	**100,00%**	**1360**	**27**	**68**															
capaciteit infiltratieriool R1-R3																				
riool diam 300 mm						46	21	4,73	27,66	32,40										**totale berging ca. 19,8 mm**
Overloop naar wadi B2 bij bui 50 mm																			**35,60**	
Achterrein B en dakvlakken achterzijde B																				
verhard opp verh B incl.bergingen	874	100,00%	874	17	44															
Blok 6: dakvlak achterzijde	123	100,00%	123	2	6															
Blok 7: dakvlak achterzijde	74	100,00%	74	1	4															
Blok 8: dakvlak achterzijde	99	100,00%	99	2	5															
Blok 9: dakvlak achterzijde	75	100,00%	75	2	4															
Blok 10: dakvlak achterzijde	50	100,00%	50	1	3															
Blok 11: dakvlak achterzijde	103	100,00%	103	2	5															
Blok 12: dakvlak achterzijde	136	100,00%	136	3	7															
Totaal infiltratie B	**1534**	**100,00%**	**1534**	**31**	**77**															
capaciteit infiltratieriool R7-R4																				
riool diam 300 mm						46	6	3,67	27,66	31,34										**totale berging ca. 22,6 mm**
Overloop naar wadi B2 bij bui 50 mm																			**45,36**	
verhard opp verh D	48	100,00%	48		2															
verhard opp verh E	84	100,00%	84		4			list												
Blok 3+4 dakvlak voorzijde zuid	104	100,00%	104		5															
Blok 6+7 dakvlak voorzijde noord	159	100,00%	159		8															
Totaal infiltratie B1	**395**	**100,00%**	**395**		**20**															
capaciteit Wadi B1											**79**	**0**	**29**	**19,95**	**19,65**	**19,65**	**16**	**0**	**19,75**	**Overloop naar Wadi B2**
verhard opp verh G	129	100,00%	129		6															
Blok 7+8+9 dakvlak voorzijde oost	240	100,00%	240		12															
Totaal infiltratie B3	**369**	**100,00%**	**369**		**18**															
capaciteit Wadi B3											**125**	**0**	**17**	**19,95**	**19,65**	**19,65**	**21**	**0**	**18,45**	**Overloop naar Wadi B2**
verhard opp verh C	113	100,00%	113		6															
verhard opp verh F	56	100,00%	56		3															
Blok 2+3 dakvlak voorzijde oost	183	100,00%	183		9															
Totaal infiltratie B2	**352**	**100,00%**	**352**		**18**															
capaciteit Wadi B2											**417**	**302**	**174**	**19,95**	**19,25**	**19,65**	**207**	**95**	**17,60**	**berging B1+B2+B3 46 m3**
TOTAAL TE BERGEN	**4010**			**58**	**201**					**64**							**244**	**95**	**136,77**	

BLOK 1 BP. 20.20
BLOK 2 BP. 20.20
BLOK 3 BP. 20.20
BLOK 4
BLOK 5 BP. 20.00
BLOK 6
BLOK 7 BP. 20.20
BLOK 8 BP. 20.20
BLOK 9 BP. 20.20
BLOK 10
BLOK 11 BP. 20.15
BLOK 12 BP. 20.00

R1 19.80 17.63
R2 19.73 17.60
R3 19.80 17.50
R4 19.79 17.85
R5 20.10 17.85
R6 20.08 17.91
R7 19.91 17.96
R8 19.81 17.88

D1 19.89 18.65
D2 19.80 18.51
D3 19.82 17.97
D4 20.10 18.80
D5 20.10 18.76
D6 19.90 18.62
D7 19.82 18.01
D8 20.00 18.40
D9 20.00 17.81
D10 20.00 17.75
D11 20.00 19.00
D12 19.86 17.10

Maasveldstraat
Paul Gullaumestraat
Tongelseweg
slokop uitstroom 19.65
2 st. huisaansluiting, opening Ø 160 mm, flexybuis met rubberen ringdichting en schuifstuk, sleuf afdichten

	Bestaand te handhaven rwa-riool met diameter en vloeivlakhoogte
	Bestaande inspectieput met putnummer
19.79 / 19.92	Bestaande maaiveldhoogte resp. nieuwe aanleghoogte
	Kabel- en Leidingstrook
	Aan te brengen infiltratieriool met lava-omhulling h. 1,00 m x b. 1,80 m
	Aan te brengen infiltratie cap. 20 mm op eigen erf met overloop via bladvanger
BOB 18.28 R1	Aan te brengen rwa-riool met bob incl. zandvang 500 mm
BOB 18.28 D1	Aan te brengen dwa-riool met bob
	Aan te brengen huisaansluiting tbv rwa-afvoer pvc diam. 125 mm kleur groen
	Aan te brengen huisaansluiting tbv dwa-afvoer pvc diam. 110 mm kleur bruin
	Aan te brengen straatkolk met afvoer pvc diam. 125 mm
	Aan te brengen waterafvoergoot inw. 0,34 x 0,30 x 2.25 m type Giverbo B 29A
	Aan te brengen uitstroomvoorziening wadi type Giverbo GU-V 300 x 300 x 300 mm aansl. PVC diam. 200 mm
R1	Aan te brengen controleput rwa-riolering met putnummer en zandvang 500 mm
D1	Aan te brengen controleput dwa-riolering met putnummer
D1 19.73 / 17.93	Putnummer putdekselhoogte laagste bob
	boveninsteek wadi waakhoogte 0,30 m minus boveninsteek wadi onderinsteek; bodemhoogte wadi peil bodem wadi peil boveninsteek wadi

B.P. Maasveldstraat Tegelen

Bestek Afwatering-Rioleringen

Antares

Projectnr: 14 VEN 005
Tekeningnr: 14044 R-A1-250
Schaal: 1:250
Datum: 11-06-2017

Advies- en Ontwerpbureau Geert Janssen BOS
Peperstraat 7 5975 BS Sevenum T 077 3401815 M 06 13315080 info@geertjanssenontwerp.com

SEPARATE BIJLAGEN

Bijlage 1: Akoestisch onderzoek
Bijlage 2: Verkennend bodemonderzoek
Bijlage 3: Doorlatendheidsonderzoek
Bijlage 4: Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek
Bijlage 5: Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek
Bijlage 6: Archeologisch proefsleuvenonderzoek
Bijlage 7: Advies externe veiligheid

RUIMTELIJKE ONDERBOUWINGEN EN ONDERZOEKSRAPPORTEN VERGUNNINGAANVRAAG FASE 3

BRO, Ruimtelijke onderbouwing “7 woningen Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017

BRO, Ruimtelijke onderbouwing “Woonzorgcomplex Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017

Econsultancy, Verkennend bodemonderzoek locatie tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091672, d.d. 04 december 2013

Econsultancy, Doorlatendheidsonderzoek tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091674, d.d. 28 november 2013

Econsultancy, Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091673, d.d. 24 januari 2014

Econsultancy, Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek Terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, PvE nummer 14011064A, d.d. 20 februari 2014

Econsultancy, Archeologisch proefsleuvenonderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, rapportnummer 14011064, d.d. 22 september 2014

K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek optredende gevelbelastingen Stedenbouwkundigplan fase 3 Maasveldstraat te Tegelen, gemeente Venlo, 7 juli 2016, rapportnummer M16 338.401

K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek geluidwering gevels bouwplan Zorggebouw PSW en 7 grondgebonden woningen fase 3 aan de Maasveldstraat Tegelen, 5 augustus 2016, rapportnummer M14 392.401

Veiligheidsregio Limburg-Noord, Advies externe veiligheid Maasveldstraat-Paul Guillaumestraat ongenummerd, adviesnummer 995220, d.d. 31 januari 2017

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen | Oldenzaal
www.BRO.nl

Bestemmingsplan 'Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen'

Regels

Gemeente Venlo

Ruimte om *in* te leven

Rapportnummer:	211x06761
Datum:	25 april 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	
Projectteam BRO:	
Trefwoorden:	
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte
Beknopte inhoud:	

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

Ruimte om *in* te leven

Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen

Inhoudsopgave

Regels		**3**
Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**4**
Artikel 1	Begrippen	4
Artikel 2	Wijze van meten	12
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**13**
Artikel 3	Groen	13
Artikel 4	Maatschappelijk	15
Artikel 5	Verkeer - Verblijfsgebied	17
Artikel 6	Wonen	19
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**24**
Artikel 7	Anti-dubbeltelregel	24
Artikel 8	Algemene bouwregels	25
Artikel 9	Algemene afwijkingsregels	26
Artikel 10	Algemene wijzigingsregels	27
Artikel 11	Algemene procedureregels	28
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**29**
Artikel 12	Overgangsrecht	29
Artikel 13	Slotregel	30

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 Plan:

Het bestemmingsplan 'Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen' met identificatienummer NL.IMRO.0983.BP201404MAASVPGUIL-VA01 van de gemeente Venlo.

1.2 Bestemmingsplan:

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en bijbehorende bijlage.

1.3 Aanduiding:

Een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 Aan- en/of uitbouw:

Een aan een hoofdgebouw vastgebouwd gebouw, dat architectonisch ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en in directe verbinding staat met het hoofdgebouw;

1.5 Aan huis gebonden bedrijf:

Het door de bewoner van de woning bedrijfsmatig verlenen van diensten c.q. het uitoefenen van ambachtelijke bedrijvigheid, geheel of overwegend door handwerk, dat door zijn beperkte omvang in een woning en daarbij behorende bijgebouwen met overwegend behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend, niet zijnde detailhandel.

1.6 Aan huis gebonden beroep:

Het door de bewoner van de woning beroepsmatig verlenen van diensten op administratief, juridisch, medisch, therapeutisch, kunstzinnig, ontwerptechnisch, of hiermee gelijk te stellen beroep dat door zijn omvang in een woning en daarbij behorende bijgebouwen met overwegend behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend. Hieronder dienen niet te worden begrepen de uitoefening van consumentverzorgende ambachtelijk bedrijfsactiviteiten noch detailhandel.

1.7 Ander bouwwerk:

Een bouwwerk geen gebouw zijnde.

1.8 Bebouwing:

Een of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.9 Bebouwingspercentage:

Een in de regels aangegeven percentage, dat de grootte van het deel van het bouwperceel aangeeft dat maximaal mag worden bebouwd.

1.10 Bed and breakfast:

Een horecagelegenheid ondergeschikt aan een woning die in hoofdzaak bestaat uit het verstrekken van nachtverblijf voor korte tijd en waarbij het verstrekken van maaltijden en/of dranken aan de logerende gasten (daaraan) ondergeschikt is.

1.11 Bedrijf:

Een inrichting of instelling gericht op het bedrijfsmatig voortbrengen, vervaardigen, bewerken, opslaan, installeren en/of herstellen van goederen dan wel het bedrijfsmatig verlenen van diensten, aan huis verbonden beroepen niet daaronder begrepen.

1.12 Begane grond:

Een bouwlaag geen verdieping zijnde.

1.13 Bestaand:

- Bebouwing:

  de als zodanig op de verbeeldingen aangegeven bebouwing, welke bestaat op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp-plan, dan wel op dat tijdstip op basis van een afgegeven omgevingsvergunning voor het bouwen mag worden gebouwd, tenzij in de regels anders is bepaald;

- Gebruik:

  gebruik van gronden en bouwwerken, zoals dat bestaat ten tijde van het van kracht worden van dit plan.

1.14 Bestemmingsgrens:

De grens van een bestemmingsvlak.

1.15 Bestemmingsvlak:

Een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.16 Bouwen:

Het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

1.17 Bouwperceel:

Een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.18 Bouwperceelgrens:

De grens van een bouwperceel.

1.19 Bouwvlak:

Een geometrisch bepaald vlak, waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.20 Bouwwerk:

Een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.21 Bijgebouw:

Een gebouw behorende bij en dienstbaar aan een op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw, dat in functioneel en architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en niet in directe verbinding staat met het hoofdgebouw.

1.22 Bijwoning:

Het bieden van mantelzorg in een bijbehorend bouwwerk c.q. vrijstaand bijgebouw of verplaatsbare unit.

1.23 Coffeeshop:

Een horecabedrijf, waarin uitsluitend alcoholvrije dranken en eventueel kleine eetwaren worden verstrekt voor gebruik ter plaatse en waar softdrugs worden verstrekt voor gebruik ter plaatse of gebruik elders.

1.24 Consumentverzorgende ambachtelijke bedrijfsactiviteiten:

Het beroepsmatig uitoefenen van een ambachtelijke bedrijvigheid, in tegenstelling tot het aan huis gebonden beroep, gericht op consumentenverzorging, geheel of overwegend door middel van handwerk en waarbij de omvang van de activiteiten zodanig is dat als deze in een woning en daarbij horende bijgebouwen wordt uitgeoefend, de woonfunctie in overwegende mate wordt gehandhaafd. Dit laatste is slechts anders daar waar in deze regels is bepaald, dat de consumentverzorgende ambachtelijke bedrijfsactiviteiten tevens als hoofdfunctie zijn toegestaan.

1.25 Dak:

Iedere bovenbeëindiging van een gebouw.

1.26 Detailhandel:

Het bedrijfsmatig te koop of te huur of in lease aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ter verkoop, ter verhuur, ter leasing, het verkopen, het verhuren en/of leveren van goederen aan personen die deze goederen kopen respectievelijk huren voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit.

1.27 Gebouw:

Elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.28 Gestapelde woning:

Een woning in een woongebouw dat twee of meer geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen bevat (zijnde gestapelde bebouwing) en waar op het bijbehorende bouwperceel geen andere woningen voorkomen.

1.29 Grondgebonden woning:

Een gebouw met hoofdzakelijk een woonfunctie waar één woning aanwezig is.

1.30 Hoofdgebouw:

Een of meer panden, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer panden of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is.

1.31 Horeca:

Het bedrijfsmatig verstrekken van dranken en/of etenswaren en/of logies.

1.32 Huishouden:

Een duurzame leefgemeenschap van personen met een onderlinge verbondenheid, waarbij sprake is van (nagenoeg) zelfstandige bewoning.

1.33 Kamerbewoning:

Een pand of een deel van een pand dat door maximaal 4 personen kamergewijs wordt bewoond, al dan niet mede door de rechthebbende, en welk niet valt aan te merken als logiesverblijf.

1.34 Kamerverhuurbedrijf:

Een pand of een deel van een pand dat door meer dan 4 personen, anders dan door de rechthebbende, bedrijfsmatig kamergewijs wordt bewoond en welk niet valt aan te merken als logiesverblijf.

1.35 Kampeermiddel:

a. Een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een caravan;
b. enig ander onderkomen of enig ander voertuig of gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voor zover geen bouwwerk zijnde;

een en ander voor zover deze onderkomens of voertuigen of gewezen voertuigen geheel of ten dele blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf.

1.36 Kleinschalige bedrijfsmatige activiteit:

De in de Lijst van Bedrijfsactiviteiten genoemde bedrijvigheid, dan wel naar de aard en de invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, die door zijn beperkte omvang in of bij een woonhuis met overwegend behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend.

1.37 Logiesverblijf:

Het in gebruik hebben of houden van een bouwwerk waarin bedrijfsmatig recreatief verblijf of tijdelijk onderdak wordt verschaft aan huishoudens die elders hun hoofdverblijf hebben. Short stay, het korter dan 4 maanden onderdak verschaffen aan buitenlandse werknemers is hieronder begrepen.

1.38 Maatschappelijk:

Het uitoefenen van activiteiten gericht op de sociale, maatschappelijke, educatieve en openbare dienstverlening, waaronder gezondheidszorg, zorg en welzijn.

1.39 Mantelzorg:

Langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

1.40 Nultredenwoning:

Een woning die extern en intern toegankelijk is. Dit betekent dat de woonkamer zonder trappen van buiten af bereikbaar is en dat de keuken, het sanitair en minimaal één slaapkamer vanuit de woonkamer eveneens zonder traplopen te bereiken zijn. Drempels in de woning zijn laag of ontbreken.

1.41 Ondergeschikte activiteit:

Activiteit waarbij maximaal 30% van de opstallen als zodanig mag worden gebruikt.

1.42 Ondergronds bouwwerk:

Een (gedeelte van) een bouwwerk, waarvan de bovenkant van de vloer is gelegen op ten minste 1,75 m beneden peil.

1.43 Overig bouwwerk:

Een bouwkundige constructie van enige omvang geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.44 Overkapping:

Een bouwwerk, geen gebouw zijnde, omsloten door maximaal één wand en voorzien van een gesloten dak, daaronder begrepen een carport.

1.45 Parkeervoorziening:

Een al of niet overdekte, op straat aanwezige dan wel met een straat in open verbinding staande ruimte, die gelet op de ligging en de ontsluiting geschikt is om te worden gebruikt voor het parkeren van motorvoertuigen.

1.46 Peil:

a. Voor bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
b. Voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de gemiddelde hoogte van het afgewerkte aansluitende maaiveld.

1.47 Prostitutie:

Het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding, daaronder begrepen straatprostitutie.

1.48 Seksinrichting:

De voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een prostitutiebedrijf alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar.

1.49 Straatprostitutie:

Het zich op de openbare weg of in een zich op de openbare weg bevindend voertuig beschikbaar stellen voor het verrichten van seksuele handelingen tegen vergoeding.

1.50 Tuin:

Gronden gelegen tussen de (voor)gevelrooilijn dan wel bijgebouwenlijn en het openbare gebied bestaande uit verkeersontsluiting(en), groenvoorzieningen en/of pleinvormige ruimten.

1.51 Uitbouw:

Een gebouw dat als vergroting van een bestaande ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw, welk gebouw door de vorm kan worden onderscheiden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw.

1.52 Voorgevel:

Een of meer gevel(s) van een gebouw die is/zijn gelegen aan de zijde van de weg en die in ruimtelijk opzicht de voorkant(en) van een gebouw vorm(t)(en).

1.53 Voorgevelrooilijn:

De grens van het bouwvlak die gericht is naar de weg en waarop de bebouwing is georiënteerd.

1.54 Voorzieningen van algemeen nut:

Voorzieningen ten behoeve van het op het openbaar net aangesloten nutsvoorziening, het telecommunicatieverkeer, het openbaar vervoer en/of het wegverkeer.

1.55 Vrijstaand bijgebouw:

Een bijgebouw, dat in functionele en bouwkundige zin ondergeschikt is aan en qua constructie en in ruimtelijk visueel opzicht vrij staat van het hoofdgebouw of daarmee slechts verbonden is door een tuinmuur, haag of andere tuinafscherming.

1.56 Weg:

Een voor het rijverkeer en ander verkeer bestemde weg of pad, daaronder begrepen de daarin gelegen bruggen en duikers, de tot de weg of pad behorende bermen en zijkanten, alsmede de aan de weg liggende en als zodanig aangeduide parkeergelegenheden.

1.57 Wet/wettelijke regelingen:

Indien en voor zover in deze regels wordt verwezen naar wettelijke regelingen c.q. verordeningen en dergelijke, dienen deze regelingen te worden gelezen zoals deze luiden op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerpplan, tenzij anders bepaald.

1.58 Woning:

Een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van niet meer dan één huishouden.

1.59 Wooneenheid:

Onder het begrip wooneenheid wordt voor de werking van dit bestemmingsplan verstaan een woning.

1.60 Woongebouw:

Een gebouw of gedeelte van een gebouw, waarin twee of meerdere woningen zijn gelegen die zijn te bereiken door een of meer gemeenschappelijke ruimte(n).

1.61 Zijgevel:

Een gevel van een hoofdgebouw, niet zijnde de voor- of achtergevel.

Artikel 2 Wijze van meten

2.1 De dakhelling:

Langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.2 De goothoogte van een bouwwerk:

Vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.3 De inhoud van een bouwwerk:

Tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.4 De bouwhoogte van een bouwwerk:

Vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.5 De afstand tot de bouwperceelgrens:

Tussen de grens van het bouwperceel en een bepaald punt van het bouwwerk, waar die afstand het kortst is.

2.6 De horizontale diepte van een bouwwerk:

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken van de voorgevel en de achtergevel.

2.7 De ondergrondse bouwdiepte van een bouwwerk:

Vanaf het peil tot het diepste punt van het bouwwerk, de fundering niet meegerekend.

2.8 De oppervlakte van een bouwwerk:

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Groen

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. plantsoenen;
b. groenvoorzieningen;
c. speelvoorzieningen;
d. bermen en beplanting;
e. parken;
f. waterhuishoudkundige voorzieningen, waterlopen en waterpartijen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'waterberging' wordt voorzien in een waterbergings- en infiltratievoorziening in de vorm van een wadi;

met daaraan ondergeschikt:

g. paden;
h. verhardingen;
i. parkeervoorzieningen;
j. hondenuitlaatplaatsen;
k. kunstwerken;

met de daarbijbehorende:

l. voorzieningen van algemeen nut.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. op of in deze gronden mogen uitsluitend gebouwen ten behoeve van voorzieningen van algemeen nut worden gebouwd;
b. de bouwhoogte mag niet meer dan 3,00 m bedragen;
c. de oppervlakte van voorzieningen van algemeen nut mag niet meer dan 15 m² bedragen.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 5,00 m bedragen;
b. overkappingen zijn niet toegestaan;
c. in afwijking van het bepaalde onder a mag de hoogte van:
    1. lichtmasten niet meer dan 12,00 m bedragen;

3.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing:

a. ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken;
b. ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit en beeldkwaliteit van de naaste omgeving;
c. ter waarborging van de verkeersveiligheid;
d. ter waarborging van de sociale veiligheid;
e. ter waarborging van de brandveiligheid en rampenbestrijding;
f. met betrekking tot de in het kader van waterhuishoudkundige voorzieningen alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen te nemen maatregelen ter voorkoming van overlast van hemelwater ten gevolge van nieuw op te richten bebouwing en/of aan te brengen oppervlakteverharding.

3.4 Specifieke gebruiksregels

3.4.1 Strijdig gebruik

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend het gebruik van de gebouwen en gronden voor:

a. opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, goederen, stoffen en materialen en van emballage en/of afval, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de grond;
b. het opslaan, opgeslagen houden, storten of lozen van vaste en vloeibare afvalstoffen behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de grond.

Artikel 4 Maatschappelijk

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het uitoefenen van activiteiten gericht op de sociale, maatschappelijke, educatieve en openbare dienstverlening, waaronder begrepen:
    - gezondheidszorg, waaronder begrepen medische zorg;
    - zorg en welzijn;
b. waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;

met daaraan ondergeschikt:

c. paden;
d. verhardingen;
e. parkeervoorzieningen;
f. kunstwerken;

met de daarbijbehorende:

g. voorzieningen van algemeen nut.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. gebouwen mogen uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat binnen de aanduiding 'bijgebouwen' uitsluitend bijgebouwen zijn toegestaan;
b. de goothoogte van een gebouw mag niet meer dan de op de verbeelding aangegeven goothoogte bedragen;
c. de bouwhoogte van een gebouw mag niet meer dan de op de verbeelding aangegeven bouwhoogte bedragen.

4.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen mag niet meer dan 2 m bedragen, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen vóór de naar de weg gekeerde gevel niet meer dan 1 m mag bedragen;
b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 2,50 m bedragen.

4.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag is bevoegd nadere eisen te stellen ten aanzien van: :

a. de plaats en de afmetingen van de bebouwing:
    1. ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken;
    2. ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit en beeldkwaliteit van de naaste omgeving;

3. ter waarborging van een goede milieusituatie;
4. ter waarborging van de verkeersveiligheid;
5. ter waarborging van de sociale veiligheid;
6. ter waarborging van de brandveiligheid en rampenbestrijding

b. met betrekking tot de in het kader van waterhuishoudkundige voorzieningen alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen te nemen maatregelen ter voorkoming van overlast van hemelwater ten gevolge van nieuw op te richten bebouwing en/of aan te brengen oppervlakteverharding.

4.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend het gebruik van de gebouwen en gronden voor:

a. een ambachtelijk, industrieel, handels- en/of horecabedrijf;
b. prostitutie en/of seksinrichtingen;
c. coffeeshops.

Artikel 5 Verkeer - Verblijfsgebied

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. woonstraten en paden met hoofdzakelijk een verblijfsfunctie;
b. parkeervoorzieningen;
c. groenvoorzieningen;
d. speelvoorzieningen;
e. waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;

met daaraan ondergeschikt:

f. bermen en beplanting;
g. straatmeubilair;
h. hondenuitlaatplaatsen;
i. voorzieningen van algemeen nut.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. op of in deze gronden mogen uitsluitend gebouwen ten behoeve van voorzieningen van algemeen nut worden gebouwd;
b. de bouwhoogte mag niet meer dan 3,00 m bedragen;
c. de oppervlakte van voorzieningen van algemeen nut mag niet meer dan 15 m² bedragen.

5.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 5,00 m bedragen;
b. overkappingen zijn niet toegestaan;
c. in afwijking van het bepaalde onder a mag de bouwhoogte van lichtmasten maximaal 12,00 m bedragen.

5.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing:

a. ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken;
b. ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit en beeldkwaliteit van de naaste omgeving;
c. ter waarborging van de verkeersveiligheid;
d. ter waarborging van de sociale veiligheid;
e. ter waarborging van de brandveiligheid en rampenbestrijding;
f. met betrekking tot de in het kader van waterhuishoudkundige voorzieningen alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen te nemen maatregelen ter voorkoming van overlast van hemelwater ten gevolge van nieuw op te richten bebouwing en/of aan te brengen oppervlakteverharding.

5.4 Specifieke gebruiksregels

5.4.1 Strijdig gebruik

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken wordt in elk geval gerekend het gebruik van de gebouwen en gronden als:

a. standplaats voor kampeermiddelen.

Artikel 6 Wonen

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, in de vorm van grondgebonden woningen waaronder begrepen kamerbewoning tot maximaal 4 personen per woning;
b. aan huis gebonden beroepen en kleinschalige bedrijfsactiviteiten aan huis;
c. tuinen, erven en onbebouwde erven;
d. waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;

met de daarbij behorende:

e. hoofd- en bijgebouwen, aan- en uitbouwen;
f. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. gebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
b. het bebouwingspercentage van het bouwperceel voor hoofdgebouwen, aan- en bijgebouwen en andere bouwwerken welke hoger zijn dan 1 m gemeten vanaf het aansluitend terrein, met uitzondering van bouwpercelen waar patiowoningen voorzien zijn, mag niet meer dan 65% bedragen;
c. voor patiowoningen geldt dat er een minimale oppervlakte van 23 m² ten behoeve van de patio onbebouwd dient te blijven.

6.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

de hoofdgebouwen zijn uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - hoofdgebouw' toegestaan;

a. het aantal wooneenheden mag niet meer bedragen dan is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden';
b. vrijstaande woningen zijn niet toegestaan;
c. de maximale goot- en bouwhoogte mag niet meer bedragen dan is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)';
d. de bebouwingsdiepte van het hoofdgebouw mag bij:
    1. aaneengesloten bebouwing, met uitzondering van gestapelde bebouwing, maximaal 10,00 m bedragen;
    2. halfvrijstaande bebouwing maximaal 12,00 m bedragen;
    3. patiowoningen maximaal 12,55 m bedragen.
e. de breedte van het hoofdgebouw mag bij:
    1. aaneengesloten bebouwing, met uitzondering van gestapelde bebouwing, maximaal 10,00 m bedragen;
    2. halfvrijstaande bebouwing, waaronder begrepen patiowoningen, maximaal 15,00 m bedragen.
f. de vrijstaande gevel dient in de zijdelingse perceelgrens gebouwd te worden of minimaal 3,00 m daaruit.

6.2.3 Aan- en uitbouwen en bijgebouwen

Voor het bouwen van aan- en uitbouwen en bijgebouwen gelden de volgende regels:

a. bijgebouwen bij patiowoningen zijn niet toegestaan;
b. aan- en uitbouwen en bijgebouwen dienen tenminste 1,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw - of het verlengde daarvan - te worden gebouwd;
c. in hoeksituaties dienen aan- en uitbouwen en bijgebouwen op een afstand van tenminste 3,00 m achter de voorgevelrooilijn van het hoofdgebouw - of het verlengde daarvan - te worden gebouwd;
d. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen, voor zover ze gelegen zijn buiten het maximale bouwvlak van het hoofdgebouw, zoals in artikel 6.2.2 d. en e. aangegeven, mag niet meer bedragen dan:
    1. 70 m² bij een bouwperceel van maximaal 500 m²;

        met dien verstande dat het maximale bouwpercentage als hiervoor bedoeld onder artikel 6.2.1 sub b. niet mag worden overschreden;
e. de goothoogte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen mag maximaal 3,30 m bedragen en de bouwhoogte mag maximaal 6,00 m bedragen;
f. de bouwhoogte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen met een plat dak mag niet meer dan 3,30 m bedragen;
g. in afwijking van het bepaalde onder a t/m e van dit lid, mogen aan- en uitbouwen worden aangebouwd vóór de naar de weg gekeerde zijde van het bouwvlak, met een diepte van maximaal 1,50 m, een oppervlakte van 6 m² en een hoogte van maximaal 0,25 m boven de vloer van de eerste verdieping.

6.2.4 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. erf- en terreinafscheidingen hoger dan 1,00 m, doch maximaal 2,00 m, alsmede overkappingen dienen tenminste 1,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw - of in het verlengde daarvan - te worden gebouwd;
b. in hoeksituaties dienen erf- en terreinafscheidingen hoger dan 1,00 m, doch maximaal 2,00 m, alsmede overkappingen op een afstand van tenminste 3,00 m achter de voorgevelrooilijn van het hoofdgebouw - of het verlengde daarvan - te worden gebouwd;
c. in afwijking van het bepaalde onder a. en b. van dit lid geldt voor bouwpercelen welke niet over een (onbebouwd) achtererf beschikken maar wel over een patiotuin aan de voorzijde van de woning, danwel voor bouwpercelen waar sprake is van een zijerf dat in gebruik is als tuin en welk niet (ook) dient als oprit, dat erf- en terreinafscheidingen ook in de perceelsgrens/ voor de voorgevelrooilijn gerealiseerd mogen worden;
d. de hoogte van andere bouwwerken mag maximaal 3,00 m bedragen, met uitzondering van:
    1. vlaggenmasten, waarvan de bouwhoogte maximaal 5,00 m mag zijn;
    2. speeltoestellen, waarvan de bouwhoogte maximaal 3,00 m mag zijn;
e. het onder artikel 6.2.1 sub b. aangegeven bebouwingspercentage mag ten gevolge van het oprichten van andere bouwwerken welke hoger zijn dan 1 meter, gemeten vanaf het aansluitende terrein, niet worden overschreden.

6.3 Nadere eisen

6.3.1 Nadere eisen

Het bevoegd gezag is bevoegd nadere eisen te stellen ten aanzien van:

a. de situering en/of afmetingen van bouwwerken;
b. de kapvorm van gebouwen;
c. de aanleg en omvang van parkeergelegenheid op eigen terrein;
d. de in het kader van waterhuishoudkundige voorzieningen alsmede (ondergrondse) waterbergings- en

infiltratievoorzieningen te nemen maatregelen ter voorkoming van overlast van hemelwater ten gevolge van nieuw op te richten bebouwing en/of aan te brengen oppervlakteverharding.

6.3.2 Afwegingskader

De toepassing van nadere eisen als bedoeld onder a. tot en met c. door het bevoegd gezag zal gericht zijn op het voorkomen van een onevenredige aantasting van:

a. het straat- en bebouwingsbeeld;
b. de woonsituatie (wooncomfort, kwaliteit, woongenot van de directe omgeving);
c. de gebruiksmogelijkheden (op eigen terrein en op aangrenzende gronden);
d. de milieusituatie;
e. de verkeersveiligheid;
f. de parkeerruimte op eigen terrein;
g. de sociale veiligheid;
h. de brandveiligheid.

6.4 Specifieke gebruiksregels

6.4.1 Strijdig gebruik

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming, wordt in elk geval gerekend het gebruik van:

a. vrijstaande bijgebouwen voor permanente of tijdelijke bewoning;
b. woningen voor kamerbewoning voor meer dan 4 personen;
c. opstallen als kamerverhuurbedrijf;
d. opstallen voor bed and breakfast;
e. gronden voor de voorgevel bij aaneengesloten woonbebouwing om te parkeren.

6.4.2 Aan huis gebonden beroep en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten

Het uitoefenen van een aan huis gebonden beroep en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten is toegestaan in combinatie met het wonen, mits:

a. het bedrijven betreft welke genoemd zijn in bijlage 1 Lijst aan huis gebonden bedrijven, alsmede bedrijven welke niet in de lijst zijn vermeld, doch naar het oordeel van burgemeester en wethouders, waar het gaat om de verwachting omtrent te duchten gevaar, schade of hinder of overlast voor de (woon)omgeving, daarmee gelijk te stellen zijn. De in bijlage 1 Lijst aan huis gebonden bedrijven genoemde bedrijven vallen onder milieucategorie 1 of 2. Bedrijven in een hogere milieucategorie zijn vanwege de mogelijke hinder voor de omgeving in dit verband niet toegestaan;
b. de woonfunctie in overwegende mate behouden blijft;
c. de beroeps- en/of bedrijfsoppervlakte niet meer bedraagt dan 40% van de vloeroppervlakte van het hoofdgebouw en de bijgebouwen, met een maximum van 50 m²;
d. de beroeps- en/of bedrijfsactiviteiten hoofdzakelijk door de bewoner(s) van het hoofdgebouw zelf worden uitgeoefend;
e. de beroeps- en/of bedrijfsactiviteiten het woon- en leefklimaat niet onevenredig aantasten;
f. de woning en de bij de woning behorende bijgebouwen aan het Bouwbesluit c.q. de Bouwverordening blijven voldoen;
g. de beroeps- en/of bedrijfsactiviteiten geen parkeeroverlast voor de directe (woon)omgeving veroorzaken of dat hierdoor geen extra parkeervoorzieningen noodzakelijk zijn;
h. geen (overig) gevaar schade, hinder of overlast voor de (woon)omgeving ontstaat;
i. geen detailhandel wordt uitgeoefend, met uitzondering van detailhandel die ondergeschikt is aan en verband houdt met de ter plekke uitgeoefende kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten;
j. geen horeca-activiteiten worden uitgeoefend;
k. geen prostitutiebedrijf, seksinrichting of aanverwante activiteiten op erotisch en/of pornografisch

gebied wordt/worden uitgeoefend.

6.5 Afwijken van de gebruiksregels

6.5.1 Bed and Breakfast

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 6.4.1 voor de vestiging van een Bed and Breakfast mits:

a. de woonfunctie als hoofdfunctie behouden blijft;
b. bedoeld gebruik geen hinder voor het woonmilieu oplevert en geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het woonkarakter van de wijk of buurt;
c. bedoeld gebruik geen belemmering voor de omliggende bedrijven oplevert;
d. het gebruik naar de aard met het woonkarakter van de omgeving in overeenstemming moet zijn;
e. het gebruik de woonfunctie dient te ondersteunen, dat wil zeggen dat degene die de activiteiten in het hoofdgebouw of bijbehorend bouwwerk uitvoert, tevens de gebruiker van het hoofdgebouw is;
f. er geen duurzame ontwrichting van de evenwichtige opbouw van de voorzieningenstructuur ontstaan;
g. het niet zodanig verkeersaantrekkende activiteiten betreft die kunnen leiden tot een nadelige beïnvloeding van de normale afwikkeling van verkeer;
h. er wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
i. maximaal 40% van het vloeroppervlak van het hoofdgebouw en de daarbij behorende bijbehorende bouwwerken ten behoeve van een Bed and Breakfast in gebruik zijn, zulks met een absoluut maximum van 60 m².

6.5.2 Mantelzorg

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 6.4.1 voor het gebruik ten behoeve van mantelzorg in vrijstaande bijbehorende bouwwerken (bijwoning), mits aan de volgende voorwaarden kan worden voldaan:

a. om voor een mantelzorgwoning in aanmerking te komen, is een indicatie nodig van het wijkteam, n.a.v. een keukentafelgesprek, ('zorgontvanger kan alleen nog met mantelzorg zelfstandig wonen'). Indien geen andere indicatie voorligt, is een verklaring van de huisarts nodig;
b. de aanvrager heeft zijn hoofdverblijf of zal deze hebben in de woonruimte waaraan de voorziening wordt getroffen. Dit betekent dat de aanvrager in deze woonruimte zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft en op dit adres in de gemeentelijke basisadministratie (gba) staat ingeschreven dan wel zal staan ingeschreven;
c. er mogen geen extra woningen aan de woonvoorraad toegevoegd te worden. Uitgangspunt blijft dat het gaat om één woning, waarvan een deel van het huishouden in een bijbehorend bouwwerk is gevestigd (ook wel genoemd ‘afhankelijke’ woonruimte);
d. omringende bedrijven mogen niet worden gehinderd/belemmerd in hun bedrijfsvoering c.q. bouw- en gebruiksmogelijkheden (de mantelzorgwoning wordt aangemerkt als geurgevoelig object);
e. er moet worden voldaan aan de voorschriften uit het Bouwbesluit die ook voor een ‘normale’ woning gelden;
f. er moet sprake zijn van een nultredenwoning;
g. de omvang van de mantelzorgwoning is niet meer dan 70 m². Daarbij geldt als aanvullende voorwaarde dat het bebouwingspercentage van het totale bouwperceel niet meer mag bedragen dan 65% bij grondgebonden bebouwing;
h. het gebruik van het bijbehorend bouwwerk mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de omgeving;
i. in de omgevingsvergunning wordt opgenomen dat deze vergunning wordt ingetrokken, indien de bestaande noodzaak vanuit een oogpunt van mantelzorg niet meer aanwezig is. Nadat de zorgbehoefte is beëindigd, moet een verplaatsbare unit binnen een termijn van een half jaar worden verwijderd, gerekend vanaf de datum waarop de vergunning is ingetrokken. Voor een bijbehorend bouwwerk geldt dat het tijdelijk gebruik hiervan voor mantelzorg moet worden gestaakt.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene bouwregels

8.1 Bestaande afstanden en maten

a. Indien afstanden tot, en bouwhoogten, inhoud, aantallen en/of oppervlakten van bestaande bouwwerken die gebouwd zijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet of Wabo, op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan meer bedragen dan ingevolge hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen deze maten en hoeveelheden als maximaal toelaatbaar worden aangehouden.
b. In die gevallen dat afstanden tot, en bouwhoogten, inhoud, aantallen en/of oppervlakten van bestaande bouwwerken, die gebouwd zijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet of Wabo, op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan minder bedragen dan ingevolge hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen deze maten en hoeveelheden als minimaal toelaatbaar worden aangehouden.
c. In het geval van (her)oprichting van gebouwen is het bepaalde in a en b uitsluitend van toepassing indien het geschiedt op dezelfde plaats.

Artikel 9 Algemene afwijkingsregels

9.1 Algemene afwijkingen

Het bevoegd gezag kan, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden, het woon- en leefklimaat, de stedenbouwkundige kwaliteit, de beeldkwaliteit, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid, de brandveiligheid en rampenbestrijding van de aangrenzende gronden en bouwwerken, door middel van een omgevingsvergunning afwijken van:

a. de voorgeschreven maximum maten, afmetingen, percentages tot ten hoogste 10% van die maten, afmetingen en percentages;
b. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geven;
c. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft;
d. de bestemmingsbepalingen ten aanzien van de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en toestaan dat de hoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot niet meer dan 10 m;
e. het bepaalde ten aanzien van de maximale (bouw)hoogte van gebouwen en toestaan dat de (bouw)hoogte van de gebouwen wordt vergroot ten behoeve van plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers en lichtkappen, mits:
    1. de maximale oppervlakte van de vergroting maximaal 10% van het betreffende bouwvlak zal bedragen;
    2. de hoogte maximaal 1,25 maal de maximale bouwhoogte van het betreffende gebouw zal bedragen;
f. het bouwen van kleine niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut en voor religieuze doeleinden zoals wachthuisjes, transformatorhuisjes, schakelhuisjes, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, (glas)containers, monumenten, kapellen, wegkruisen en naar aard en omvang daarmee gelijk te stellen bouwwerken, mits:
    1. de oppervlakte niet meer dan 15 m² bedraagt;
    2. de goothoogte niet meer dan 3,00 m bedraagt;
    3. de bouwwerken naar aard en afmetingen passen in het plan, met dien verstande, dat de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde niet meer dan 10,00 m mag bedragen
    4. uit een bodemonderzoek is gebleken dat de bodem geschikt is voor het beoogde gebruik.

Artikel 10 Algemene wijzigingsregels

10.1 Overschrijding bestemmingsgrenzen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de in het plan opgenomen bestemmingen te wijzigen ten behoeve van:

a. overschrijding van bestemmingsgrenzen, voor zover dit van belang is voor een technisch betere realisering van bestemmingen of bouwwerken dan wel voor zover dit noodzakelijk is in verband met de werkelijke toestand van het terrein;
b. overschrijding van bestemmingsgrenzen en toestaan dat het beloop van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geeft;
c. de overschrijdingen als bedoeld in sub a en b mogen echter niet meer dan 3,00 m bedragen en het bestemmingsvlak mag met niet meer dan 10% worden vergroot;
d. het aanpassen van opgenomen bepalingen in de voorafgaande artikelen, waarbij wordt verwezen naar bepalingen in wettelijke regelingen, indien deze wettelijke regelingen na het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerpplan worden gewijzigd.

Artikel 11 Algemene procedureregels

11.1 Procedure nadere eisen

Bij het stellen van nadere eisen als bedoeld in deze regels gelden de volgende procedureregels:

a. het ontwerpbesluit ligt gedurende twee weken voor een ieder ter inzage;
b. burgemeester en wethouders maken de terinzagelegging tevoren bekend in een of meer dag- of nieuwsbladen, die in de gemeente worden verspreid;
c. de bekendmaking houdt mededeling in van de bevoegdheid voor belanghebbenden om gedurende de termijn van terinzagelegging zienswijzen naar voren te brengen bij burgemeester en wethouders tegen het ontwerpbesluit;
d. indien tegen het ontwerpbesluit zienswijzen naar voren zijn gebracht, wordt het besluit met redenen omkleed;
e. burgemeester en wethouders delen aan hen die hun zienswijzen naar voren hebben gebracht de beslissing daaromtrent mede.

Hoofdstuk 4 Overgangs-en slotregels

Artikel 12 Overgangsrecht

12.1 Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk, dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
2. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van het bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken, die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

12.2 Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik, dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen

Bestemmingsplan 'Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen'

Bijlage

Gemeente Venlo

Ruimte om *in* te leven

Rapportnummer:	211x06761
Datum:	25 april 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	
Projectteam BRO:	
Trefwoorden:	
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte
Beknopte inhoud:	

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

Ruimte om *in* te leven

Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen

Inhoudsopgave

Bijlage		**3**
Bijlage 1	**Lijst aan huis gebonden bedrijven**	**4**

Bijlage

Bijlage 1 Lijst aan huis gebonden bedrijven

Lijst van Bedrijfsactiviteiten

Nr	OMSCHRIJVING	CAT
1	Badhuizen en sauna-baden	2
2	Banken, verzekeringsbedrijven, beurzen	2
3	Bedrijfs- en werknemersorganisaties (kantoren)	2
4	Bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	1
5	Binderijen	2
6	Cateringbedrijven, kookstudio's	2
7	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d., excl. Internetcafé's e.d.	1
8	Consultatiebureaus	1
9	Dans-, muziek-, balletscholen, workshopateliers e.d. t.b.v. hobby's en vrijetijdsbesteding	2
10	Expediteurs, cargadoors (kantoren)	1
11	Fabricage van munten, sieraden e.d.	2
12	Fitnesscentra	2
13	Foto- en filmontwikkelcentrales	2
14	Groothandel en handelsbemiddeling (kantoren, geen opslag)	2
15	Handelsbemiddeling (kantoren)	1
16	Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	1
17	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen, overige grafische aktiviteiten	2
18	Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	1
19	Muziekinstrumentenbedrijven	2
20	Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	2
21	Openbaar bestuur (kantoren e.d.)	2
22	Overige dienstverlening t.b.v. vervoer (kantoren)	1
23	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	1
24	(Para)medische praktijken, klinieken en dagverblijven	1
25	Persoonlijke dienstverlening	1
26	Reisorganisaties	1
27	Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	1
28	Reproduktiebedrijven opgenomen media	1
29	Studio’s (films, tv, radio, geluid)	2
30	Telecommunicatiebedrijven, excl. belhuizen e.d.	1
31	Uitgeverijen (kantoren)	1
32	Veilingen voor huisraad, kunst e.d.	1
33	Verhuur van en handel in onroerend goed	1
34	Verhuurbedrijven voor roerende goederen	2
35	Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	2
36	Vervaardiging van wijn, cider e.d.	2
37	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	1
38	Wasserettes, wassalons	1
39	Wasverzendinrichtingen	2

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen

Legenda

Plangebied

plangebied

Bestemmingen

enkelbestemmingen

- G — Groen
- M — Maatschappelijk
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- W — Wonen

Aanduidingen

functieaanduidingen

- (wb) — waterberging

bouwvlak

- bouwvlak

bouwaanduidingen

- [bg] — bijgebouwen
- [sba-hg] — specifieke bouwaanduiding - hoofdgebouw

maatvoeringsaanduidingen

- E — maximum aantal wooneenheden
- A / B — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

Verklaringen

- ondergrond (19-01-2013)

BESTEMMINGSPLAN MAASVELDSTRAAT PAUL GUILLAUMESTRAAT TEGELEN

Gemeente Venlo

NL.IMRO.0983.BP201404MAASVPGUIL-VA01

schaal:	1:1000	voorontwerp:	..-..-.... / tekenaar	projectnr. BRO:	211x06761
formaat:	A3	ontwerp:	11-01-2018 / CC	projectnr. VWP:	13BROTE107
concept:	18-12-2013 / FH	vastgesteld:	25-04-2018 / CC	bestandsnaam:	13BROTE107-013.dwg

BRO Ruimte om in te leven
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T 077 373 06 01
www.bro.nl
tegelen@bro.nl
F 077 373 76 94

verbeelding: Viewpoint ©
www.viewpoint.nl

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Vaststellen bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen
raadsnummer 2018	24
collegevergadering d.d.	20 maart 2018
raadsvergadering d.d.	25 april 2018
fatale termijn	
programma	Wonen en Leefomgeving
portefeuillehouder	J. Teeuwen

team RGWLEV
registratienummer 1252887
steller S van den Hoogen
doorkiesnummer +31 77 3599462
e-mail s.vandenhoogen@venlo.nl
datum 5 maart 2018
bijlage(n) 1
datum verzonden

Voorstel om te besluiten
Gelet op het collegebesluit van 20 maart 2018 nummer 1252887 gelet op de Wet ruimtelijke ordening en het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht;

Stelt het college van burgemeester en wethouders voor:

1. Geen exploitatieplan op grond van artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen;
2. Het bestemmingsplan “Maasveldstraat Paul Guillaumestraat” op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ongewijzigd vast te stellen zowel in papieren als digitale vorm (identificatienummer NL.IMRO.0983.BP201404MAASVPGUIL-VA01), met ondergrond d.d. 19 januari 2013

Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris	de burgemeester
René van Loon	Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

Het ontwerp bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat heeft met ingang van 18 januari tot en met 28 februari 2018 voor eenieder ter inzage gelegen.

Gedurende de ter inzage legging zijn zowel ten aanzien van het ontwerp bestemmingsplan als het ontwerp besluit hogere geluidsgrenswaarden geen zienswijzen ingekomen. Het college heeft de hogere geluidsgrenswaarden op 20 maart 2018 verleend.

Uw raad wordt verzocht een besluit te nemen over het niet vaststellen van een exploitatieplan. Met de initiatiefnemer is namelijk een anterieure overeenkomst en planschadekostenverhaalsovereenkomst gesloten, zodat kostenverhaal anderszins verzekerd is.

Uw raad wordt vervolgens voorgesteld het bestemmingplan ongewijzigd vast te stellen.

Na vaststelling van het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat zal de beroepsprocedure starten.

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat	..
2.	..	..
3.	..	..
4.	..	..
5.	..	..

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

Antares is voornemens om op de locatie globaal begrensd door de Bergstraat, Paul Guillaumestraat en Maasveldstraat 40 grondgebonden woningen te realiseren. Tevens voorziet het plan in het planologisch juridisch vastleggen van de reeds door middel van een WABO afwijkingsprocedure verleende vergunning voor 7 woningen en een zorggebouw. Om de gewenste ontwikkeling mogelijk te maken is een aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk. Het beoogde resultaat is het ongewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “Maasveldstraat Paul Guillaumestraat”. Teneinde te voorzien in een actueel planologisch juridisch kader voor het plangebied.

2. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

Eind 2014 heeft reeds een ontwerp bestemmingsplan voor deze locatie ter inzage gelegen. Een besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan en aangaan van een anterieure overeenkomst is door ons college op 23 juni 2015 aangehouden. Aanleiding was dat Antares uiteindelijk toch niet met de overeenkomst heeft ingestemd.

Op basis van een aangepast plan heeft ons college op 9 januari 2018 besloten de anterieure overeenkomst Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te sluiten met Antares. Tevens heeft ons college toen besloten het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp besluit hogere waarden ter inzage te leggen.

3. Relatie met programma

Het opstellen van bestemmingsplannen valt onder het programma “wonen en leefomgeving”. Dit bestemmingsplan draagt in algemene zin bij aan dit programma.

4. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Het uiteindelijke doel is een onherroepelijk bestemmingsplan Maasveldstraat – Paul Guillaumestraat waarbij wordt voorzien in een actueel planologisch juridisch kader, dat de beoogde nieuwbouw mogelijk maakt. Daarvoor zal het plan eerst door uw raad vastgesteld dienen te worden.

5. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

De raad is in artikel 3.8 Wet ruimtelijke ordening aangewezen als het bevoegde orgaan om een bestemmingsplan vast te stellen.

6. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

Het bestemmingsplan maakt de realisatie van 40 woningen in het gebied globaal begrensd

door de Bergstraat, Paul Guillaumestraat en Maasveldstraat te Tegelen mogelijk. Op deze locatie stonden in het verleden een aantal appartementencomplexen. Ook het gedeelte tussen de Paul Guillaumestraat en de Roermondseweg (7 woningen en een zorggebouw) bekend als fase 3 maakt onderdeel uit van het plan. Aan dit fysiek aparte bouwplan is reeds door middel van een Wabo procedure, met krachtens mandaatbesluit d.d. september 2017 gesloten anterieure overeenkomst, vergunning verleend.

Het ontwerp bestemmingsplan en het ontwerp besluit hogere geluidsgrenswaarden hebben van 18 januari tot en met 28 februari 2018 ter inzage gelegen. Gedurende de terinzagelegging zijn zowel ten aanzien van het bestemmingsplan als ten aanzien van het ontwerp hogere waarden besluit geen zienswijzen ingekomen.

Het college heeft op 20 maart besloten de hogere geluidsgrenswaarden vast te stellen.

Bij schrijven van 18 januari 2018 hebben Gedeputeerde Staten laten weten geen aanleiding te zien om een zienswijze ten aanzien van het ontwerp bestemmingsplan in te dienen.

Voorgesteld wordt het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat ongewijzigd vast te stellen en het plan vervolgens gedurende 6 weken voor de beroepstermijn ter inzage te leggen.

7. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Het bestemmingsplan “Maasveldstraat Paul Guillaumestraat” is tot stand gekomen in overleg met een integrale projectgroep binnen de organisatie van de gemeente Venlo. Verder zijn bij de totstandkoming van voorliggend bestemmingsplan Antares, provincie Limburg en de overige betrokkene middels algemene publicatie betrokken.

8. Financiële paragraaf

Met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten om te voorzien in kostenverhaal. Daarnaast is met de initiatiefnemer een planschadeverhaalsovereenkomst gesloten.
Gezien reeds een anterieure overeenkomst is gesloten is het niet noodzakelijk een exploitatieplan vast te stellen. Het plan heeft voor de gemeente geen budgettaire consequenties.

9. Risicoparagraaf (welke risico’s spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	**Wel of niet**
Juridische aspecten en wettelijk kader	niet
Financiële risico’s en aspecten	niet
Inhuur externen / derden	niet
Economische risico’s	niet
Maatschappelijke risico’s	niet

Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	niet
Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	niet
Overige strategische risico's	niet

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico's)

n.v.t.

Indien sprake is van inhuur externen / derden (Benoem de relevante kosten(begroting) en eventuele risico's)

n.v.t.

10. Vervolgprocedure voor de raad

Na vaststelling wordt het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan op grond van het bepaalde in de Wet ruimtelijk ordening samen met de verleende hogere geluidsgrenswaarden bekendgemaakt en voor de beroepstermijn ter inzage gelegd. Tegen het plan en de verleende hogere geluidsgrenswaarden kan binnen de beroepstermijn beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het bestemmingsplan treedt in beginsel in werking op de eerste dag na het einde van de beroepstermijn. Indien gedurende de beroepstermijn een voorlopige voorziening wordt getroffen door de Afdeling bestuursrechtspraak, treedt het bestemmingsplan niet meteen in werking.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Vaststellen bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen
raadsnummer 2018	24
raadsvergadering d.d.	25 april 2018

team RGWLEV
steller S van den Hoogen
doorkiesnummer +31 77 3599462
e-mail s.vandenhoogen@venlo.nl

datum 5 maart 2018

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 20 maart 2018, nummer 1252887

gelet op de Wet ruimtelijke ordening en de Algemene wet bestuursrecht;

overwegende dat het ontwerp bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen vanaf 18 januari 2018 gedurende zes weken inzage heeft gelegen;

dat voorafgaand aan de terinzagelegging openbare bekendmaking is gedaan in de Staatscourant en het Gemeenteblad, waarbij is gewezen op de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen gedurende voornoemde inzage termijn;

dat er geen zienswijzen zijn ingediend;

dat met de initiatiefnemer op 28 november 2017 een anterieure overeenkomst gesloten is;

dat ten behoeve van de ontwikkeling geen exploitatieplan wordt vastgesteld;

dat op 20 maart 2018 voor een aantal woningen door het college van burgemeester en wethouders hogere geluidsgrenswaarden zijn vastgesteld;

besluit:

1. Geen exploitatieplan vast te stellen op grond van artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening;
2. Het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ongewijzigd vast te stellen, zowel digitaal (Imro nummer NL.IMRO.0983. BP201404MAASVPGUIL-VA01) met ondergrond d.d. 19 januari 2013;

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 april 2018.

De griffier De voorzitter

Geert van Soest Antoin Scholten

Besluitvormende raadsvergadering

Dossiernummer	1315
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	25 april 2018
Agendapunt	
Omschrijving	1286107 - Planning P&C producten 2018. (RAAD nr. 2018-17)
Organisatieonderdeel	Bestuursstaf
Eigenaar	Zaaksysteem, Zaaksysteem

Geagendeerd	Vergaderdatum
BenW vergadering	13 maart 2018
Besluitvormende raadsvergadering	**25 april 2018**

Toelichting

1. Instemmen met de planning P&C producten 2018

2. Instemmen met het raadsvoorstel Planning P&C producten 2018

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Planning P&C producten 2018
raadsnummer 2018	2018-17
collegevergadering d.d.	13 maart 2018
raadsvergadering d.d.	25 april 2018
fatale termijn	
programma	
portefeuillehouder	H. Lamers

team RGFINT
registratienummer 1286107
steller VRM Sampers
doorkiesnummer +31 77 3596195
e-mail v.sampers@venlo.nl

datum 19 februari 2018
bijlage(n)
datum verzonden

Voorstel om te besluiten
Vaststellen Planning P&C producten 2018

Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris	de burgemeester
René van Loon	Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

Middels bijgevoegd voorstel informeren wij uw Raad over de planning van de P&C producten 2018. Normaliter stelt uw raad voorafgaande aan het nieuwe jaar de P&C planning vast. Omdat we dit jaar te maken hebben met de gemeenteraadsverkiezingen, hebben we ervoor gekozen dit voorstel aan de nieuwe raad voor te leggen. De nieuwe raadsleden zijn op deze manier direct geïnformeerd over de P&C cyclus 2018.

De P&C-cyclus is de jaarlijkse cyclus van begrotings- en verantwoordingsrapportages. Deze bestaat uit een aantal documenten die op diverse momenten in het jaar door de gemeenteraad behandeld worden.

In de introductiebijeenkomsten voor de nieuwe gemeenteraad, wordt u nader geïnformeerd over de inhoud van de P&C-cyclus, de doelstelling en de onderlinge samenhang tussen de verschillende documenten.

Onderstaand de producten die in voorliggend raadsvoorstel aan de orde komen:
- Jaarstukken 2017
- VoRap 2018
- Kadernota 2019-2022
- Begroting 2019-2022
- FinRap 2018

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van vorig jaar:
- Als gevolg van de verkiezingen in maart staat de besluitvorming van de Kadernota in de maand juni gepland
- De besluitvorming van de VoRap vindt ook in juni plaats, dit is drie maanden eerder dan voorgaande jaren.

Voor de overige processen is de besluitvorming ten opzichte van vorig jaar ongewijzigd.

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	..	..
2.	..	..
3.	..	..
4.	..	..
5.	..	..

Raadsvoorstel - onderbouwing

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

Vaststellen van de planning P&C cyclus 2018

2. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

In de financiële verordening 2016 is opgenomen dat de raad jaarlijks de planning van de P&C cyclus vaststelt.

3. Relatie met programma

Dit voorstel heeft een relatie met alle programma's

4. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Middels dit voorstel willen wij de Raad inzicht verschaffen in de planning van de behandeling van de P&C producten in 2018.

5. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

Door het vaststellen van de planning P&C producten 2018 is de Raad geïnformeerd over de momenten waarop zij geïnformeerd wordt over deze producten en wanneer hierover besluitvorming plaats dient te vinden.

6. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

Middels dit voorstel informeren wij u over de planning van de P&C producten 2018.
Onderstaand de producten die in dit raadsvoorstel aan de orde komen:
- Jaarstukken 2017
- VoRap 2018
- Kadernota 2019-2022
- Begroting 2019-2022
- FinRap 2018

Planning P&C producten 2018		
Jaarrekening 2017, VoRap 2018, Kadernota 2019-2022		
Beeldvorming	woensdag	13 juni 2018
Rondje langs de fracties	do, ma	14 en 18 juni 2018
Oordeelsvorming	woensdag	20 juni 2018
Besluitvorming	woensdag	27 juni 2018
Begroting 2019-2022		
Beeldvorming	donderdag	11 oktober 2018
Rondje langs de fracties	maandag	22 en 29 oktober 2018
Oordeelsvorming	donderdag	1 november 2018
Algemene beschouwingen	woensdag	7 november 2018
Besluitvorming	vrijdag	9 november 2018
FinRap 2018		
Beeldvorming	donderdag	6 december 2018
Oordeelsvorming	woensdag	12 december 2018
Besluitvorming	woensdag	19 december 2018

Toelichting planning P&C producten 2018

Met betrekking tot het Sociaal Domein wordt er maandelijks gerapporteerd uw raad. Bij het opstellen van de planning van de P&C producten 2018 is ook aansluiting gemaakt met de planning van de rapportages over het Sociaal Domein.

In november vindt er een evaluatie plaats. De uitkomsten van deze evaluatie zullen wij meenemen bij de voorbereiding van de planning P&C producten 2019.

Jaarstukken 2017
November vorig jaar is in het Presidium een notitie behandeld met daarin 2 scenario's. Het Presidium heeft de voorkeur uitgesproken de besluitvorming van de jaarstukken 2017 in juni plaats te laten vinden.

VoRap 2018
De besluitvorming van de VoRap vindt in juni plaats, dit is drie maanden eerder dan voorgaande jaren.
Op deze manier komen wij tegemoet aan uw wens om eerder in het jaar geïnformeerd te worden over de stand van zaken, zowel financieel als ook beleidsinhoudelijk.
De VoRap wordt voorzien van een prognose per 31-12-2018.

Voor de overige producten is de besluitvorming ten opzichte van vorig jaar ongewijzigd:

Kadernota 2019-2022
Wij stellen voor de Kadernota 2019 te behandelen in de raadscyclus van juni.
Dit jaar hebben we te maken met de raadsverkiezingen in maart. Om de uitkomsten van het coalitieakkoord te kunnen verwerken in de Kadernota, komt de raadscyclus van mei hoogstwaarschijnlijk te vroeg. Door behandeling in juni creëren we meer tijd, waardoor uw raad zorgvuldig in het proces kan worden meegenomen en wat eveneens ten goede zal komen aan de kwaliteit en de inhoud van de Kadernota zelf.
Net als de Kadernota 2015 na de vorige verkiezingen, zal deze Kadernota beleidsarm zijn.

De omgevingsanalyse wordt evenals vorig jaar, losgekoppeld van de Kadernota. Tijdens de introductiebijeenkomsten van uw nieuwe raad geven wij een presentatie over deze omgevingsanalyse.

Begroting 2019-2022
De opzet van de begroting 2019-2022 is op basis van de programma's die in de Kadernota 2019-2022 in juni worden vastgesteld.
Na het begrotingsproces zal er een evaluatie plaatsvinden. De uitkomsten van deze evaluatie zullen wij meenemen bij de voorbereiding van het volgende begrotingsproces.

FinRap 2018
Besluitvorming van de FinRap vindt net als andere jaren plaats in december. Ook deze rapportage is voorzien van een prognose.

7. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

n.v.t.

8. Financiële paragraaf

n.v.t.

9. Risicoparagraaf (welke risico's spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	**Wel of niet**
Juridische aspecten en wettelijk kader	..
Financiële risico's en aspecten	..
Inhuur externen / derden	..
Economische risico's	..
Maatschappelijke risico's	..
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	..
Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	..
Overige strategische risico's	..

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico's)

n.v.t.

Indien sprake is van inhuur externen / derden (Benoem de relevante kosten(begroting) en eventuele risico's)

n.v.t.

10. Vervolgprocedure voor de raad

n.v.t.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Planning P&C producten 2018
raadsnummer 2018	2018-17
raadsvergadering d.d.	25 april 2018

team RGFINT
steller VRM Sampers
doorkiesnummer +31 77 3596195
e-mail v.sampers@venlo.nl
datum 19 februari 2018

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 13 maart 2018, registratienummer 1286107 ;
gelet op artikel 149 van de Gemeentewet of op artikel ;
gezien het advies van ;
overwegende dat ;

besluit(en) vast te stellen:

Planning P&C producten 2018

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 april 2018.

De griffier De voorzitter

Geert van Soest Antoin Scholten

Besluitvormende raadsvergadering

Dossiernummer	1367
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	25 april 2018
Agendapunt	
Omschrijving	1288819 - 9e wijziging van de APV Venlo. (RAAD nr. 2018-20)
Organisatieonderdeel	Bestuursstaf
Eigenaar	Zaaksysteem, Zaaksysteem

Geagendeerd	Vergaderdatum
BenW vergadering	13 maart 2018
Besluitvormende raadsvergadering	**25 april 2018**

Toelichting

De raad voorstellen om in te stemmen met het bijgaande ontwerpvoorstel tot vaststelling van de 9e wijziging van de APV Venlo.

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	9e wijziging van de APV Venlo
raadsnummer 2018	20
collegevergadering d.d.	13 maart 2018
raadsvergadering d.d.	25 april 2018
fatale termijn	
programma	Openbare Orde en Veiligheid
portefeuillehouder	Burgemeester

team RGJZAT
registratienummer 1288819
steller JMG Vincken
doorkiesnummer +31 77 3596235
e-mail j.vincken@venlo.nl

datum 6 maart 2018
bijlage(n)
datum verzonden

Voorstel om te besluiten

Vast te stellen de 9e wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Venlo (APV Venlo).

Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris	de burgemeester
René van Loon	Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting

De voorgestelde wijziging van de APV Venlo is met name het gevolg van de aanpassing van de Model-APV van de VNG.

Van de gelegenheid is tevens gebruik gemaakt om enkele bepalingen op ondergeschikte onderdelen aan te passen op grond van in de uitvoeringspraktijk gebleken verbeterwensen.

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Raadsbesluit	..

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

De gemeenteraad wordt gevraagd over te gaan tot vaststelling van een wijziging van de APV Venlo.

2. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

De APV wordt periodiek aangepast aan de hand van wijzigingen van de Model-APV van de VNG of in verband met specifieke voor onze gemeente geldende omstandigheden.

3. Relatie met programma

Openbare Orde en Veiligheid

4. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Het actualiseren van een Algemene plaatselijke verordening Venlo.

5. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

De gemeenteraad is het bestuursorgaan dat beslist over de vaststelling (en aanpassing) van verordeningen.

6. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

De voorgestelde wijziging van de APV Venlo houdt voor een belangrijk deel verband met het doorvoeren van wijzigingen van de model-APV van de VNG. Deze komen vooral voort uit gewijzigde wetgeving of gebleken onduidelijkheden of volkomenheden. Deze wijzigingen zijn van ondergeschikte aard. Van de gelegenheid is tevens gebruik gemaakt om enkele bepalingen op onderdelen aan te passen op grond van in de uitvoeringspraktijk gebleken verbeterwensen.

- Zo is thans vastgelegd dat een vergunning ingetrokken kan worden als die langere tijd niet werd gebruikt.
- Ook is met de aanpassing van het artikel over termijnen duidelijk gemaakt dat onbepaalde tijd en schaarse vergunningen zich niet met elkaar verdragen. Uit een recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State blijkt namelijk dat voor onbepaalde tijd verleende vergunningen zich niet altijd verdragen met het formele gelijkheidsbeginsel. Bij schaarse vergunningen (meer aanvragers dan beschikbare vergunningen) kan immers het gevolg zijn dat de markt voor nieuwe aanbieders feitelijk ontoegankelijk wordt.
- Met ingang van 1 januari 2018 gelden er landelijke regels voor de brandveiligheid van

‘overige plaatsen’ (inwerkingtreding van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen). Het gaat hierbij om ‘niet-bouwwerken’, zoals tenten op evenemententerreinen, tribunes en varende objecten. In verband daarmee is het van belang de gegevens, die moeten overgelegd bij de gebruiksmelding brandveiligheid, ook te eisen bij de evenementenvergunning in de APV.

- In de loop van 2017 is een aantal keren ophef ontstaan over wat in de pers het “stoepkrijtverbod” is gaan heten. Het beeld werd geschetst dat gemeenten handhavend optraden tegen krijtende kleuters en straatkunstenaars. Ofschoon het uiteraard niet de bedoeling is geweest om onschuldige vormen van stoepkrijten te verbieden heeft de VNG er desondanks wel voor gekozen om het woordje “krijt” uit de model-APV (artikel “Plakken en kladden”) te schrappen.
- Herhaalde overtreding van een aantal bepalingen van de APV kan onder omstandigheden leiden tot het opleggen van een verblijfsontzegging aan de betreffende overtreder / overlastveroorzaker. Op verzoek van de politie wordt overtreding van de verbodsbepalingen inzake bedelarij en venten toegevoegd, zodat de verblijfsontzegging ook kan worden opgelegd aan drunkies en/of junkies, die mensen op straat aanspreken voor geld, kaarten/kranten verkopen dan wel parkeerplaatsen aanwijzen voor geld, waarover bij de politie wordt geklaagd. Het verbaliseren van de betreffende personen leidt onvoldoende tot aanpassing van het gedrag. Door het opleggen van een gebiedsverbod kunnen deze persoenen een bepaalde periode uit het gebied geweerd worden.

7. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Politie

8. Financiële paragraaf

n.v.t.

9. Risicoparagraaf (welke risico’s spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	**Wel of niet**
Juridische aspecten en wettelijk kader	niet
Financiële risico’s en aspecten	niet
Inhuur externen / derden	niet
Economische risico’s	niet
Maatschappelijke risico’s	niet
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	niet
Afbreukrisico’s en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	niet
Overige strategische risico’s	niet

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico's)

n.v.t.

Indien sprake is van inhuur externen / derden (Benoem de relevante kosten(begroting) en eventuele risico's)

n.v.t

10. Vervolgprocedure voor de raad

Na vaststelling van de 9e wijziging van de APV Venlo en bekendmaking daarvan treedt de gewijzigde verordening in werking.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp 9e wijziging van de APV Venlo
raadsnummer 2018 20
raadsvergadering d.d. 25 april 2018

team RGJZAT
steller JMG Vincken
doorkiesnummer +31 77 3596235
e-mail j.vincken@venlo.nl
datum 6 maart 2018

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 13 maart 2018, registratienummer 1288819;
gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen:

I. de navolgende 9e wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Venlo.

A
In artikel 1:6, onderdeel d, wordt na ‘gemaakt binnen’ ingevoegd: ‘of gedurende’.

B
Artikel 1:7 (Termijnen) komt te luiden:

1. De vergunning of ontheffing geldt voor onbepaalde tijd, tenzij bij de vergunning of ontheffing anders is bepaald of de aard van de vergunning of ontheffing zich daartegen verzet.
2. De aard van de vergunning of ontheffing verzet zich in ieder geval tegen gelding voor onbepaalde tijd indien het aantal vergunningen of ontheffingen is beperkt en het aantal mogelijke aanvragers het aantal beschikbare vergunningen of ontheffingen overtreft.

C
In artikel 1:9 wordt ‘Artikel 4:11 Kapverbod’ vervangen door ‘Artikel 4:11a Kapverbod’.

D
Aan artikel 2:25, vierde lid, wordt het sub f. toegevoegd:
f. overgelegd de gegevens, bedoeld in artikel 2.3 van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen.

E
Aan artikel 2:29g, onder e. wordt gewijzigd als volgt:
d. is gehandeld in strijd met het bij of krachtens de artikelen 2:29f, 2:29i, vierde lid, of 2:30 bepaalde.

F
In artikel 2:38 wordt ‘naam, adres, woonplaats, geboortedatum, geboorteplaats,’ vervangen door: ‘naam, woonplaats,’.

G
In artikel 2:42, tweede lid, onderdeel b, wordt ‘kalk, krijt, teer’ vervangen door: ‘kalk, teer’.

H
Aan artikel 2:85, lid 6, onder a, wordt onderdelen 12 en 13 toegevoegd:
12. artikel 2:65 (bedelarij);
13. artikel 5:15 (venten).

II. te bepalen dat deze wijziging daags na bekendmaking in werking treedt.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 april 2018.

De griffier De voorzitter

Geert van Soest Antoin Scholten

AFDELING: ABFMB
STELLER: Marleen Valentijn
DOORKIESNUMMER. : 077- 359 9430

Besluitenlijst van de openbare besluitvormende raadsvergadering van 25 april 2018.

Aanwezig:	A.S. Scholten, voorzitter G.J.P. van Soest, griffier
Leden (38):	M. Addarrazi (PvdA) F.H.T.M. Aerts (D66) L.M.C. van den Beucken (EENLokaal) E. Boom (PvdA) R.M.G. Dings (VVD) D.W. Donders (PVV) Mw. M.A.H.J. Duckers (CDA) D.A. Fijnje (PVV) A.H.J. Heerschop (SP) J.G.U.G. Hoezen (CDA) Mw. S.E.H. Holla-Crienen (PvdA) J.W.J. van den Hombergh (CDA) M.A.H. Houba (VVD) H.A.M.H. Janssen (PvdA) Mw. L.M.J. Janssen (EENLokaal) W.R.L. Janssen (GroenLinks) F.L.J.M. Keunen (VVD) Mw. N.L.D. Kroonstuiver (50PLUS) Mw. W.A.M. van der Leeuw (GroenLinks) A. Meziani (CDA) R.J.G. Opstelten (50PLUS) A. Oruç (EENLokaal) Mw. T.W.G. Özkaya (EENLokaal) G.P.L. Peeters (50PLUS) A.F.E. Pieko (EENLokaal) Mw. M.P.A.G. Pollux-Linssen (GroenLinks) Mw. P.H. Raijer-Brehmer (SP) F.P.M. Schatorjé (EENLokaal) Mw. I.A.W. Simons (VVD) K.J.P. van Soest (PVV) Mw. M.J.B. Steenmetz (VVD) Mw. C.H.M. Theunissen (EENLokaal) Mw. D.S.J. Thissen (CDA) J.J.T.M. Valize (PVV) T.W.G. Verhaegh (CDA) M.L. Verheijen (VVD) A.P.M.A. Vervoort (SP) Mw. A.G.A. Weingarten (SP)
Afwezig:	

Besluitenlijst

Collegeleden:	Wethouder Satijn Wethouder Teeuwen Wethouder Aldewereld Wethouder Lamers
Afwezig:	
Publiek:	20
Tijd:	19.00 – 19.14 uur
Volgende vergadering:	30 mei 2018

LIJST INGEKOMEN STUKKEN 6

Brieven waarvan wordt voorgesteld deze ter afdoening in handen te stellen van het college van burgemeester en wethouders:

59. Brief A. Högerle en I. van den Bercken – Onbetrouwbaar bestuur (1306676).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

60. Brief N. Bellen en D. Evers – Onbetrouwbaar bestuur (1306016).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

61. Brief M. van der Schrier – Onbetrouwbaar bestuur (1307745).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

68. Brief Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen - Bezorgdheid over uitvoering participatiewet (1309828).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

74. Brief H. Verhagen – Verkoopproces panden Q4 (1311868).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

75. Brief N. Schouenberg – Aankoop pand Q4 Maaskade (1312744).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

80. Brief Stichting Ons Fort – Fort van Venlo (1312605).

81. Brief Omnibuzz – Concept jaarrekening 2017 Omnibuzz (1311870).

82. Brief bestuur ICT NML – Ontwerpbegroting ICT NML 2019 (1313581).

83. Brief Omnibuzz - Begroting 2018 en begroting 2019 (1307537).

84. Brief Veiligheidsregio Limburg-Noord - Ontwerpbegroting 2019 en jaarverantwoording 2017 VRLN (1313819).

Brieven ter attentie van de gemeenteraad:

87. Brief H. Daalder – Verkoop windpark in kavels aan huishoudens (1315926).

89. H. Dekker – Vragen t.a.v. houtstook (1315924).

91. B. Boonstra – Houtstook, uitstoot door particulieren (1316693).

Brieven ter kennisname van de gemeenteraad:

93. VAC Wonen Venlo – Jaarverslag 2017 (1317302).

Brieven waarvan wordt voorgesteld deze ter afdoening in handen te stellen van het college van burgemeester en wethouders:

94. Brief BsGW met reactie aan de gemeenteraad van Weert – Termijn indienen zienswijze bij de begroting (1315110).

95. BsGW – Voorlopige jaarrekening 2017 BsGW (1315111).

LIJST INGEKOMEN STUKKEN 6a

Brieven ter kennisname nieuwe raad en coalitieonderhandelaars:

26. Otto Workforce B.V. - Brandbrief huisvesting arbeidsmigranten (1294994).

27. Provincie Limburg - Belastingoverzicht 2018 Limburgse gemeenten (1299715).

28. Natuurmonumenten – Aanbiedingsbrief manifest Groen verdient Ruimte (1301702).

29. Provincie Limburg – Aandachtspunten Begroting 2019 (1302718).

30. Ministerie van BZK – Screening kandidaat wethouders (1303118).

31. De heer Arnoud Klinkenberg - Hondenpoep overlast (1303818).

32. NVM - Raadsadres Aanbevelingen Woningmarkt (1304016).

33. Stichting van het onderwijs - Opvang van en zorg in kindcentra (1304019).

34. FNV - Bijlage tienpuntenplan (1304023).

35. FNV - Kies sociaal ook na de verkiezingen (1304023).

36. Vereniging Nederlandse Riviergemeenten - Water als Vriend (1304097).

37. Hans Oostendorp - Integriteit aan de formatietafel (1304103).

38. Open State Foundation - Maak de input van het collegeakkoord openbaar (1304113).

39. Kinderrechtenorganisaties Defence for Children en Save the Children (1304129).

40. Namens Stichting Jonge Klimaatbeweging - Vergroen je stem (1304136).

41. Bouwend Nederland - Inspiratie voor uw collegeprogramma 2018-2022 RZ 22-3-2018 (1304245).

42. Open Brief Wittemer Beraad aan Limburgse Gemeenten maart 2018 (1304249).

43. Humanitas - brief politieke partijen (1304267).

44. Karin Straus - Euregoinaal onderwijs (1304356).

45. Vereniging Stop Tihange Nederland - Limburgse gemeenten maart 2018 (1304343).

46. Informateur over streekvorming omroepen (1304352).

47. Kinderrechtenorganisaties feliciteren alle nieuwe raadsleden met taart.

48. Beleidsrapportage 5 - Mijnkwaliteitvanleven.nl.

49. Sportieve inspiratie voor het coalitieakkoord & Nieuws voor Limburgse sportverenigingen.

50. Cedris – Zes instrumenten uitvoering Participatiewet en banenafspraak.

51. Kinderombudsvrouw – Effectief gemeentelijk jeugdbeleid.

53. Nederlandse archeologen Groot Reuvensoverleg.

54. Passend Onderwijs Noord-Limburg – Samenhangend beleid onderwijs en jeugdzorg.

55. Recron – Belangen recreatieondernemers.

56. Social Enterprice NL en Social Impact Factory – sociaal ondernemerschap.

57. Sportcampagneteam NL NOC NSF e.a.

58. VEH – Betrek bewoners bij plannen in leefomgeving en Participatiehandvest ‘De burger tegenstander of bondgenoot’.

59. A. Högerle en I. van den Bercken – Onbetrouwbaar bestuur.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

60. N. Bellen en D. Evers – Onbetrouwbaar bestuur.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

61. M. van der Schrier – Onbetrouwbaar bestuur.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

62. Nationale ombudsman – Effectieve klachtenbehandeling en inzichtelijk maken van kwaliteit en effectiviteit gemeentelijke dienstverlening.

63. Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland – Agrarisch erfgoed ‘Gebruik de Boerderij’.

64. CNV – Overheid over goed werkgeverschap.

65. Controle Alt Delete – Vertrouwen en tevredenheid in Integrale Veiligheidsplan (IVP).

66. Groot Reuvensoverleg – Opgravingen.

67. VPN – Recycling Circulaire Economie.

68. Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen - Bezorgdheid over uitvoering participatiewet.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

69. Huis voor de Sport Limburg – Inspiratie voor een vitaal coalitie akkoord.

70. Vergelijking Verkiezingsprogramma's.

71. Longfonds.nl – Zorgen inwoners over uitstoot verkeer en houtkachels.

72. Kindercentra 2020 – Samenwerking kinderopvang, primair onderwijs, zorg en welzijn.

73. Schakelteam.nl – Investeer in mensen met verward gedrag.

74. H. Verhagen – Verkoopproces panden Q4
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

75. N. Schouenberg – Aankoop pand Q4 Maaskade.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

76. R. Hamu – Studietoeslag voor studenten met functiebeperking.

77. Stichting GroenLicht NML – Kosten laaggeletterdheid.

78. FNV MOOI – Vestigingsbeleid.

79. LKCA – Cultuurparaaf voor je collegeakkoord: Cultuur deel je.

80, 81, 82, 83, 84: Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

85. Stichting Méér Muziek in de Klas – Oproep Méér Muziek in de Klas.

86. Dierenbescherming Regio Zuid – Aandacht voor dierenwelzijn.

87. Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

88. Gezond in – Lokale aanpak gezondheidsachterstanden in uw gemeente.

89. Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

90. VO-Weert FNV – SW en P-wet in coalitie.

91. Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

92. INRETAIL – Detailhandelsvisie in nieuw coalitieakkoord.

93, 94, 95: Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

96. Stichting Driestroom en Ondernemersgroep De Driestroom – Manifest Jeugdwet.

RAADSVOORSTELLEN

4.rv.17 Planning P&C producten 2018.
Registratienummer: 1286107

Besluit:
Unaniem akkoord.

4.rv.20 10e wijziging van de APV Venlo.
Registratienummer: 1288819

Besluit:
Unaniem akkoord.

4.rv.23 Vaststelling bestemmingsplan "Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend".
Registratienummer: 1173738

Besluit:
Unaniem akkoord.

4.rv.24 Vaststelling bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen.
Registratienummer: 1252887

Besluit:
Unaniem akkoord.

Link naar digitaal verslag Besluitvormende raadsvergadering 25 april 2018

http://venlo.raadsinformatie.nl/vergadering/488688

Aan:	Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Venlo
Van:	Fractie EENLokaal Leon van den Beucken
Betreft:	Vragen ex. Artikel 45 reglement van orde
Belfeld	25-4-2018

Geacht college,

Onderwerp: vervolgvragen tijdelijke ontheffing geluidsplafonds A73 Roermond-Belfeld

Afgelopen januari hebben we vragen gesteld over de tijdelijke ontheffing geluidsplafonds A73 traject Roermond-Belfeld , maar ook over de situatie in Blerick.

Van de beantwoording wordt de fractie van EENLokaal niet bijster vrolijk. Zeker niet als je deze vergelijkt met de beantwoording op soortgelijke vragen door het college van Beesel. Met name de antwoorden op vraag 6 en 7 (specifiek problematiek Belfeld) hebben ons verbaasd.

Daarom komen we tot de volgende nieuwe vervolgvragen:

Vraag 1
Is het college bereid om zich met het burgerinitiatief in Belfeld in contact te stellen om de problematiek in beeld te krijgen, zodat men de problematiek kan meenemen in de gesprekken met Rijkswaterstaat?

Vraag 2
Is het college bereid om met Beesel in contact te treden en samen op te gaan trekken richting RWS gezien de gemeenschappelijke problematiek en het gezamenlijke belang van gezondheid en leefbaarheid?

Vraag 3
Bent u daarbij ook bereid om bij RWS te pleiten voor metingen i.p.v. berekeningen en aanpassingen in het asfalt zo snel mogelijk te laten plaatsvinden evenals andere mogelijke oplossingen te bespreken?

Fractie EENLokaal
Leon van den Beucken

VenLokaal

Aan: Het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Venlo
Van: Fractie VenLokaal
Leon van den Beucken
Betreft: Vragen ex. Artikel 44 reglement van orde
Belfeld 19-1-2018

Geacht college,

Onderwerp: tijdelijke ontheffing geluidsplafonds A73 Roermond-Belfeld

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat maakt bekend dat zij bij besluit van **18 december 2017**, kenmerk IenM/BSK-2017/306527, met toepassing van artikel 11.24, eerste lid, van de Wet milieubeheer, Rijkswaterstaat een tijdelijke ontheffing van de naleving van de geluidproductieplafonds heeft verleend voor 178 referentiepunten langs de A73, ter hoogte van Asselt en ter hoogte van Reuver en Belfeld.

Van deze beschikking is op woensdag **20 december 2017** mededeling gedaan in de Staatscourant en de lokale huis-aan-huisbladen “VIA Roermond”, “VIA Beesel” en “VIA Venlo”.

Aanleiding en beknopte samenvatting
De A73 is in 2007 opengesteld. De geluidproductieplafonds langs de A73 zijn op 1 juli 2012 vastgesteld op basis van de intensiteiten in het jaar 2008, vermeerderd met 1,5 dB. In het nalevingsverslag over het kalenderjaar 2015 is geconstateerd dat de geluidproductieplafonds langs de A73 ter hoogte van Roermond en bij de aansluitingen Beesel en Belfeld (dreigen te) worden overschreden. In het nalevingsverslag over 2014 was hier nog helemaal geen sprake van. De overschrijdingen zijn niet ontstaan door veranderingen aan de weg door Rijkswaterstaat en konden door Rijkswaterstaat niet worden voorzien.

Rijkswaterstaat heeft onderzocht of er maatregelen doelmatig zijn om deze (dreigende) overschrijdingen weg te nemen. Uit dat onderzoek volgt dat het bij Asselt en ter hoogte van de bestaande bebouwing van Reuver en Belfeld doelmatig is om tweelaags ZOAB-fijn aan te leggen op de westelijke hoofdrijbaan, waarmee de (dreigende) overschrijdingen van de geluidproductieplafonds worden weggenomen. Groot asfaltonderhoud op de betreffende wegvakken stond echter pas gepland in 2025. Om deze overschrijdingen niet zo lang te laten bestaan, heeft Rijkswaterstaat dit grote onderhoud 5 jaar vervroegd naar 2020. Eerder dan dat is niet mogelijk gebleken. Gelet op de overmacht om eerder maatregelen te kunnen treffen, en het opheffen van de overschrijding in 2020 door een geluidbeperkende maatregel is sprake van een bijzondere omstandigheid. Daarom is een tijdelijke ontheffing van naleving verleend aan Rijkswaterstaat.

De tijdelijke ontheffing geldt voor de kalenderjaren 2017, 2018 en 2019. In de ontheffing is per referentiepunt een maximale overschrijding van de geluidproductieplafonds bepaald. Deze maximale overschrijding bedraagt maximaal 0,9 dB.

Zie verder https://www.bsv.nu/rijksinfrastructuur/bekendmakingen/tijdelijke-ontheffingen-gpps/a73-roermond-reuver/

Vraag 1
Is het college hiervan op de hoogte gesteld?

Rijkswaterstaat geeft aan dat de overschrijdingen niet het gevolg zijn van veranderingen aan de weg door Rijkswaterstaat

Vraag 2
Is het college door RWS op de hoogte gesteld waar de oorzaak dan wel ligt, en zo ja, welke is dat dan, behalve de toename van het (vracht)verkeer?

Vraag 3
Is het college bekend waarom RWS dubbellaags ZOAB wil gaan aanleggen in 2020 terwijl aangegeven is, dat de oorzaak niet gelegen is in veranderingen in de weg (door RWS) en waarom alleen de westzijde ("half werk")?

VenLokaal, maar ook de fracties Lokale Democraten en SP hebben in het verleden vaker vragen gesteld over de problematiek van de A73 / A74 zoals daar zijn: geluidsoverlast, trillingen, congestie en fijnstof. Dit vooral als het gaat over de Klingerberg, Vossener, Annakamp en Meuleveld. En over problemen ter hoogte van Zaarderheiken. Maar ook in Belfeld is sprake van geluidsoverlast en aantasting luchtkwaliteit.

De aangekondigde tijdelijke ontheffing komt dus bovenop de vermeerdering van 1,5 dB in Belfeld, die we al in 2008 opgelegd hebben gekregen. Ter hoogte van de wijk Leijgraaf is destijds een hoge geluidswal beloofd, die er nooit gekomen is, om de rare reden dat er vroeger de Streekweg gelegen heeft. Maar wel een lage wal met ontoereikend effect ten noorden van de Oude Tolbrug, en deze is ondertussen ook nog eens ingeklonken. Ten zuiden van de onderdoorgang "Brookkank" (ter hoogte van het zuidelijk deel van Belfeld) was destijds een hogere wal aangelegd, die in de loop van de tijd fors is ingezakt, waardoor de geluidsoverlast ook merkbaar toegenomen is. Er werd in het verleden gesproken over een driebomenrij maar dit zal volgens specialisten(RIVM) weinig bijdragen aan de vermindering van het geluid. Wel voor de luchtkwaliteit (roet, fijnstof,stikstofdioxide). zouden de bomen effect kunnen hebben. De bomenrij is er echter nooit effectief gekomen…

Sterk ingezakte wal t.h.v. in het zuidelijk deel

Idem t.h.v. het noordelijk deel (Leijgraaf) in Belfeld Deze wal was al veel lager dan nodig bij de aanleg

Meten is weten en berekenen geeft slechts ruimte voor struisvogelpolitiek en omzeilingen.

Vraag 4
Zijn er metingen naar de geluidniveaus en de luchtkwaliteit (fijnstofconcentraties (PM_{10}),roet, NO_2) gedaan, na jaren van inklinken/inzakken van de geluidswallen in Belfeld – in combinatie met verkeerstoename en zo nee, waarom niet?

Ondertussen is er in Belfeld een burgerinitiatief op gang gekomen, naar aanleiding van reeds bestaande geluidsoverlast in combinatie met de aankondiging. Dit burgerinitiatief heeft bij Rijkswaterstaat Limburg bezwaar gemaakt tegen de "tijdelijke" ontheffing?

Vraag 6

Is het college bekend met de problematiek in Belfeld, de signalen en het burgerinitiatief en derhalve bereid met Rijkswaterstaat om de tafel te gaan zitten om te komen tot een oplossing?

Vraag 7

Is het college met ons van mening dat de onvoldoende aanvangshoogte van de wallen langs de A73 in het noordelijk deel van Belfeld en het inzakken van alle wallen in combinatie met alsmaar toenemend verkeer én ook nog de (tijdelijke) ontheffing, aanleiding tot gesprekken geeft?

Voor Blerick wordt op dit moment nog steeds gewerkt – in samenspraak met de A73A74Belangen, aan een oplossing en daar is ook budget voor. De wijken Meuleveld, Annakamp en Vossener ervaren ondertussen nog veel overlast.

Vraag 8

Kan een dergelijke aankondiging zoals voor Belfeld ook gevolgen hebben voor de wijken gelegen langs het A73 tracé aan de Blerickse zijde, m.a.w. kan daar ook dit soort tijdelijke ontheffingen los laten op de inwoners?

Zo ja, wat gaat het college in dat geval dan ondernemen in het kader van de toch al ernstig ervaren overlast in de Blerickse wijken?

Fijnstof is een vorm van luchtvervuiling waarbij de deeltjes die in de lucht zweven, kleiner zijn dan 10 micrometer. Een micrometer is een duizendste deel van een millimeter

Volgens een artikel uit de Limburger twee jaar geleden, behoort de luchtkwaliteit in Limburg tot de slechtste van het land. Fijnstof (PM10, PM2,5 en PM0.1)blijkt veel schadelijker dan gedacht. Dat concludeert onderzoeker Paul Fischer van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Vervuiling door de ultrafijne roetdeeltjes in de lucht maakt dat inwoners dertien maanden

korter leven. De GGD's (ook in Limburg), adviseren de gemeenten om de lucht schoner te maken, dan de Europese normen ons voorschrijven. Voor Fijnstof geldt overigens geen grenswaarde, waar beneden helemaal geen gezondheidseffecten optreden.

Op 28 januari 2009 werd de motie "Huidige Luchtkwaliteit en geluidoverlast A73" aangenomen door de gemeenteraad in Venlo. Een van de drie dicta uit deze motie luidde: *"verzoekt het college metingen te verrichten naar de huidige luchtkwaliteit en geluidsoverlast over het hele tracé A73 over Venlos grondgebied, en deze te vergelijken met de berekende waarde uit de MER en eventuele aanpassingen te realiseren".*

Deze problematiek was voor VenLokaal op 7 januari 2016 aanleiding om artikel 44 vragen te stellen over de blootstelling van onze inwoners aan fijnstof. Daar vroegen we onder andere om metingen. Als antwoord kregen we dat de concentraties fijnstof niet apart gemeten werden binnen onze gemeente, maar dat de NSL monitor jaarlijks geactualiseerd wordt en dat er tot januari 2016 geen overschrijdingen zijn waargenomen. Er wordt in het kader van EU-wetgeving door het RIVM gemonitord op Fijnstof (PM_{10} en $PM_{2,5}$) Stikstofdioxide (NO_2) en elementair Koolstof (EC). De A73/A74 is opgenomen als IBM project (In Betekende Mate) in de monitoringstool. Ook werd er aangegeven dat er regionaal periodiek wordt afgestemd inzake luchtkwaliteit.

We zijn nu 2 jaar later. Het wordt drukker en drukker. Dat kan men horen en zien, in Belfeld dus door inzakking. Er is steeds vaker en langduriger congestie bij onder meer KP Tiglia en KP Zaarderheiken en de file richting Nijmegen begint tegenwoordig op werkdagen 's morgens rond acht uur al nabij de op/afrit 17 Belfeld.

VenLokaal meent dat dit waarschijnlijk ook verdere gevolgen heeft voor de luchtkwaliteit.

Vraag 9
Wat zijn de gevolgen van de verdere toename van verkeer op de A73, A74 en A67 voor de luchtkwaliteit voor onze inwoners in de wijken en kernen langs deze snelwegen in de laatste twee jaren (monitoring) en welke zijn de maatregelen?

Vraag 10
Zijn hier de afgelopen twee jaar nog gesprekken met RWS geweest en zo ja, wat kwam hier naar voren?
Zo nee, komen deze gesprekken er alsnog?

VenLokaal
Leon van den Beucken
Parkhof 18
5951RA Belfeld

venlo

GEMEENTEBESTUUR

De heer Leon Van Den Beucken
Parkhof 18
5951 RA Belfeld

uw kenmerk
uw brief d.d. 19 januari 2018

ons kenmerk 1271327
behandelaar WWFT Stevens
doorkiesnummer +31 77 3596877
e-mail w.stevens@venlo.nl
collegebesluit d.d. 20 maart 2018
bijlage(n) 2
datum

VERZONDEN
22 MAART 2018

onderwerp Beantwoording art. 44 RvO vragen inzake tijdelijke ontheffing geluidplafond A73 Roermond-Belfeld

Geachte heer Van Den Beucken,

Naar aanleiding van uw bovenvermelde brief delen wij u het volgende mede.

Vraag 1
Is het college hiervan op de hoogte gesteld?

Antwoord vraag 1
Ja, via een afschrift tijdelijke ontheffing van de naleving (Bijlage 1:IenM/BSK-2017/306527).

Vraag 2
Is het college door RWS op de hoogte gesteld waar de oorzaak dan wel ligt, en zo ja, welke is dat dan, behalve de toename van het (vracht)verkeer?

Antwoord vraag 2
Als gevolg van een aantrekkende economie wordt het steeds drukker op de (Rijks)wegen. Dit is in dit geval de enige oorzaak voor de overschrijding van de geluidsplafonds.

Vraag 3
Is het college bekend waarom RWS dubbellaags ZOAB wil gaan aanleggen in 2020 terwijl aangegeven is, dat de oorzaak niet gelegen is in veranderingen in de weg (door RWS) en waarom alleen de westzijde ("half werk")?

Antwoord vraag 3
In de gestelde vraag worden oorzaak en gevolg (maatregel) door elkaar gebruikt. Dat de oorzaak van overschrijding van geluidsproductieplafonds niet ligt in veranderingen aan de weg, wil niet zeggen dat RWS geen maatregelen aan de weg kan treffen om het gevolg

postadres Postbus 3434
postcode 5902 RK Venlo
bezoekadres Hanzeplaats 1 Venlo
telefoon 14 077
telefax +31 77 3596766
internet www.venlo.nl
bank NL33BNGH0285008749

(overschrijding van geluidsplafonds door verkeerstoename) aan te pakken. Het op één rijrichting toepassen van stiller asfalt is voldoende om de geluidproductie van de weg zodanig te verminderen dat er géén sprake meer is van een dreigende overschrijding.

Vraag 4
Zijn er metingen naar de geluidniveaus en de luchtkwaliteit (fijnstofconcentraties (PM_{10}), roet, NO_2) gedaan, na jaren van inklinken/inzakken van de geluidswallen in Belfeld – in combinatie met verkeerstoename en zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 4
Er worden geen metingen door RWS uitgevoerd. Wel vindt er jaarlijks een berekening plaats van geluidproductie (RWS) en luchtkwaliteit (RIVM) langs de Rijkswegen (zoals wettelijk is voorgeschreven). Dit gebeurt op basis van actuele inzichten en gegevens, waaronder verkeerstellingen.

Vraag 5
Er is geen vraag 5 gesteld.

Antwoord vraag 5
Er is geen vraag 5 gesteld.

Vraag 6
Is het college bekend met de problematiek in Belfeld, de signalen en het burgerinitiatief en derhalve bereid met Rijkswaterstaat om de tafel te gaan zitten om te komen tot een oplossing?

Antwoord vraag 6
Nee, niet bekend maar is wel bereid om met Rijkswaterstaat in overleg te gaan.

Vraag 7
Is het college met ons van mening dat de onvoldoende aanvangshoogte van de wallen langs de A73 in het noordelijk deel van Belfeld en het inzakken van alle wallen in combinatie met alsmaar toenemend verkeer én ook nog de (tijdelijke) ontheffing, aanleiding tot gesprekken geeft?

Antwoord vraag 7
Vanwege de onbekendheid van de situatie en de problematiek (zie vraag 6) is het niet mogelijk om hier een antwoord op te geven.

Vraag 8
Kan een dergelijke aankondiging zoals voor Belfeld ook gevolgen hebben voor de wijken gelegen langs het A73 tracé aan de Blerickse zijde, m.a.w. kan daar ook dit soort tijdelijke ontheffingen los laten op de inwoners?
Zo ja, wat gaat het college in dat geval dan ondernemen in het kader van de toch al ernstig ervaren overlast in de Blerickse wijken?

Antwoord vraag 8
<u>Traject Tegelen-Bocht Blerick (circa hm 42,5)</u>
Voor het traject tussen tunnelbak Tegelen en de bocht bij Blerick zijn de GPP's (Geluid Productie Plafond) langs de A73 en de A74 vastgesteld op basis van de besluitinformatie uit het Tracébesluit A73A74. Hier is geen sprake van een (dreigende) overschrijding van de geluidproductieplafonds.

Bocht Blerick-Eindhovenseweg
Voor het traject tussen de bocht bij Blerick en de kruising met de Eindhovense weg zijn in samenhang tot het Tracébesluit A73A74 aanvullende geluidmaatrelen getroffen in de vorm van extra schermen en wallen. De GPP's zijn echter nog gebaseerd op de situatie in 2008 (verkeersintensiteiten en geluidschermen). In het kader van het RWS project Knooppunt Zaarderheiken A67/A73 zal door RWS worden onderzocht of de huidige maatregelen op het genoemde overschrijdingstraject toereikend zijn, en zullen de plafonds worden aangepast op de huidige situatie. Voorafgaand aan het project Zaarderheiken zal door RWS voor dit traject een ontheffing worden aangevraagd. Deze ontwikkelingen zijn door RWS en gemeente vanaf 2015 gezamenlijk gecommuniceerd naar college B&W, raad en wijkraden.
Voor de situatie GPP en nalevingsresultaten over 2016 verwijs ik u naar Bijlage 2.

Vraag 9
Wat zijn de gevolgen van de verdere toename van verkeer op de A73, A74 en A67 voor de luchtkwaliteit voor onze inwoners in de wijken en kernen langs deze snelwegen in de laatste twee jaren (monitoring) en welke zijn de maatregelen?

Antwoord vraag 9
In de jaarlijkse monitoringsberekeningen wordt rekening gehouden met de actuele verkeersgroei door gebruik te maken van telgegevens. De meest recente monitoring geeft een terugblik op de luchtkwaliteit over 2016. In de monitoringstool wordt naast een terugblik ook een vooruitblik gegeven op 2020 en 2030. In algemene zin kan worden gesteld dat de verschoning van het verkeer sneller loopt dan de groei van het verkeer waardoor de emissies netto afnemen. Dit is ook het beeld langs de rijkswegen in Venlo (zie http://www.nsl-monitoring.nl/viewer/).

Vraag 10
Zijn hier de afgelopen twee jaar nog gesprekken met RWS geweest en zo ja, wat kwam hier naar voren?
Zo nee, komen deze gesprekken er alsnog?

Antwoord vraag 10
Over Belfeld is de gemeente op 18 december 2017 per brief geïnformeerd.
In andere trajecten is de gemeente veelvuldig in gesprek met RWS.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris

René van Loon

de burgemeester

Antoin Scholten

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Bijlage 1

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX DEN HAAG

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Venlo
T.a.v. de heer H. van den Broek
Postbus 3434
5902 RK VENLO

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Contactpersoon
Dhr. mr. V. de Jong

T 0348 - 487 450
v.jong@meursgeluid.nl

Kenmerk
IenM/BSK-2017/306527

Projectnummer
555.027.00

Zaaknummer
-

Uw brief
-

Uw kenmerk
-

Bijlage(n)
1

Datum 18 DEC 2017
Betreft Afschrift tijdelijke ontheffing van de naleving
Project A73 Swalmen en Reuver - Belfeld

Geacht college, geachte heer Van den Broek,

Bijgaand treft u een afschrift aan van de beschikking aan waarmee Rijkswaterstaat tijdelijk ontheffing van de naleving van de geluidproductieplafonds wordt verleend voor 178 referentiepunten, gelegen langs de rijksweg A73, ter hoogte van Asselt en ter hoogte van Reuver en Belfeld. Kortheidshalve verwijs ik u naar de inhoud ervan.

Van deze beschikking zal op woensdag 20 december 2017 mededeling worden gedaan in de Staatscourant en de lokale huis-aan-huisbladen "VIA Roermond", "VIA Beesel" en "VIA Venlo".

Voor vragen en opmerkingen kunt u terecht bij de heer mr. V. de Jong van het Bureau Sanering Verkeerslawaai te Woerden. Hij is bereikbaar onder telefoonnummer 0348 - 487 450.

Hoogachtend,

Het hoofd van het Bureau Sanering Verkeerslawaai,

ir. W. Soede

Bijlage 2

Situatie GPP (Geluid Productie Plafond) en nalevingsresultaten over 2016

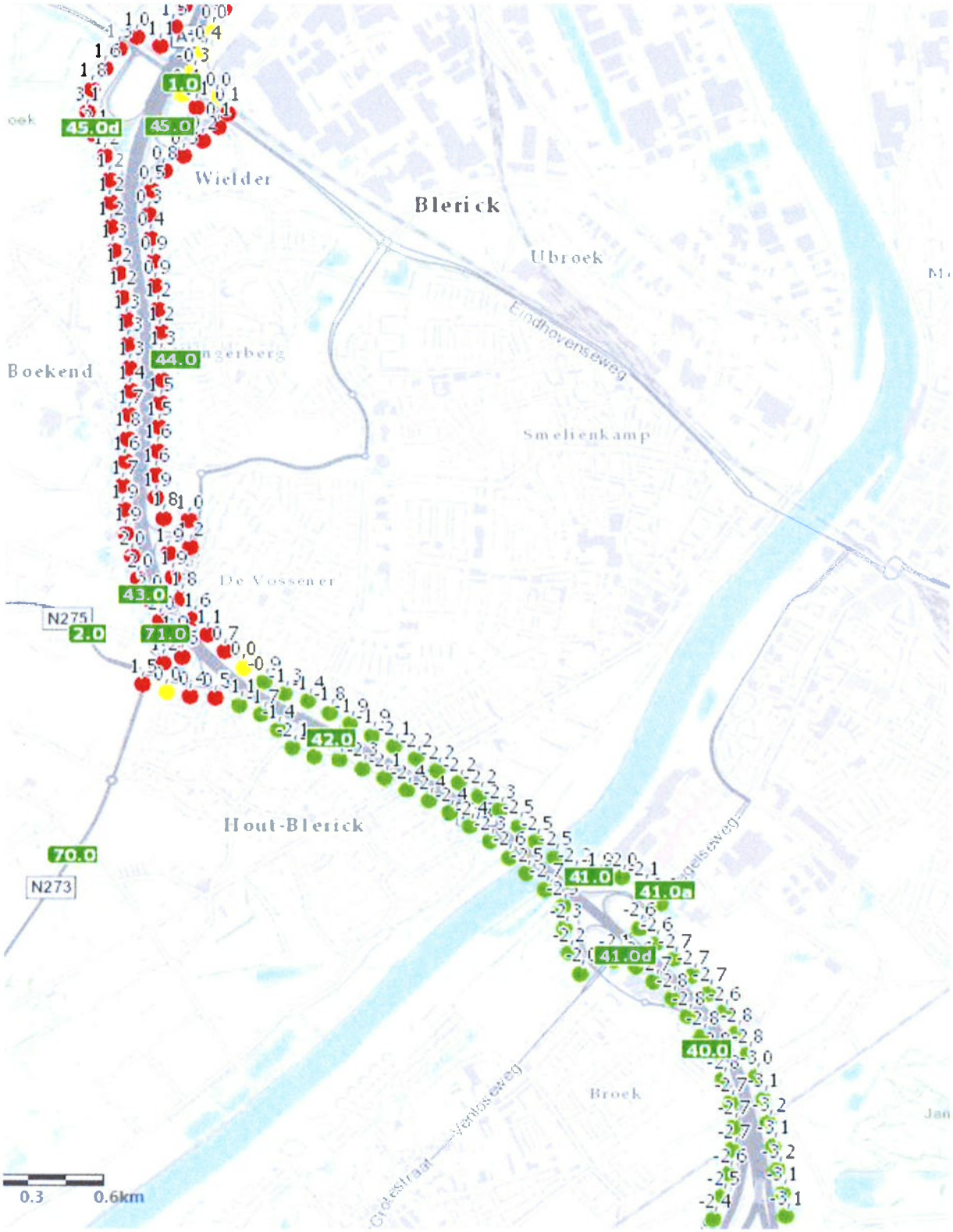

Betekening van de puntmarkering:

- ***Groen is voldoende geluidruimte***
- ***Geel is dreigende overschrijding***
- ***Rood overschrijding***

Gemeente Beesel
Gewoon anders

CHJM Michels
Keulseweg 155
5953 HJ Reuver

Reuver: 27-03-2018
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 201801762
Onderwerp: tijdelijke ontheffing geluidsplafonds A73 Roermond-Belfeld

Geachte heer/mevrouw,

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat maakt bekend dat zij bij besluit van **18 december 2017**, kenmerk IenM/BSK-2017/306527, met toepassing van artikel 11.24, eerste lid, van de Wet milieubeheer, Rijkswaterstaat een tijdelijke ontheffing van de naleving van de geluidproductieplafonds heeft verleend voor 178 referentiepunten langs de A73, ter hoogte van Asselt en ter hoogte van Reuver en Belfeld.
Van deze beschikking is op woensdag **20 december 2017** mededeling gedaan in de Staatscourant en de lokale huis-aan-huisbladen "VIA Roermond", "VIA Beesel" en "VIA Venlo".

Aanleiding en beknopte samenvatting
De A73 is in 2007 opengesteld. De geluidproductieplafonds langs de A73 zijn op 1 juli 2012 vastgesteld op basis van de intensiteiten in het jaar 2008, vermeerderd met 1,5 dB. In het nalevingsverslag over het kalenderjaar 2015 is geconstateerd dat de geluidproductieplafonds langs de A73 ter hoogte van Roermond en bij de aansluitingen Beesel en Belfeld (dreigen te) worden overschreden. In het nalevingsverslag over 2014 was hier nog helemaal geen sprake van. De overschrijdingen zijn niet ontstaan door veranderingen aan de weg door Rijkswaterstaat en konden door Rijkswaterstaat niet worden voorzien.
Rijkswaterstaat heeft onderzocht of er maatregelen doelmatig zijn om deze (dreigende) overschrijdingen weg te nemen. Uit dat onderzoek volgt dat het bij Asselt en ter hoogte van de bestaande bebouwing van Reuver en Belfeld doelmatig is om tweelaags ZOAB-fijn aan te leggen op de westelijke hoofdrijbaan, waarmee de (dreigende) overschrijdingen van de geluidproductieplafonds worden weggenomen. Groot asfaltonderhoud op de betreffende wegvakken stond echter pas gepland in 2025. Om deze overschrijdingen niet zo lang te laten bestaan, heeft Rijkswaterstaat dit grote onderhoud 5 jaar vervroegd naar 2020. Eerder dan dat is niet mogelijk gebleken. Gelet op de overmacht om eerder maatregelen te kunnen treffen, en het opheffen van de overschrijding in 2020 door een geluidbeperkende maatregel is sprake van een bijzondere omstandigheid. Daarom is een tijdelijke ontheffing van naleving verleend aan Rijkswaterstaat.
De tijdelijke ontheffing geldt voor de kalenderjaren 2017, 2018 en 2019. In de ontheffing is per referentiepunt een maximale overschrijding van de geluidproductieplafonds bepaald. Deze maximale overschrijding bedraagt maximaal 0,9 dB.

Kijk voor
actuele openingstijden
op onze website
www.beesel.nl

Raadhuisplein 1
5953 AL Reuver

Postbus 4750
5953 ZK Reuver

T 077 474 92 92
F 077 474 58 88

www.beesel.nl
info@beesel.nl

BNG 28.50.00.780
IBAN: NL50BNGH0285000780
BIC: BNGHNL2G
KvK nummer: 14130743

Zie verder https://www.bsv.nu/rijksinfrastructuur/bekendmakingen/tijdelijke-ontheffingen-gpps/a73-roermond-reuver/

Wat kan de gemeente doen
Formeel gezien is rijkswaterstaat het bevoegde gezag voor zaken met betrekking tot de A73. Als college voelen we echter met u mee en vinden wij het belangrijk dat er een goed woon- en leefklimaat voor de burgers in onze gemeente heerst.Daarom hebben wij aan rijkswaterstaat het volgende voorgelegd.

1. Uit berekeningen blijkt dat er sprake is van een lichte overschrijding van de geluidproductieplafonds. Blijkt dit alléén uit berekeningen of liggen hier ook geluidsmetingen aan ten grondslag ?
2. Wij verwachten van u dat, dat indien geen metingen zijn uitgevoerd, u alsnog geluidsmetingen uitvoert in onze gemeente om te controleren of de berekende waarden ook de juiste waarden zijn.
3. Wij verwachten van u dat u de aanpassingen aan het asfalt zo spoedig mogelijk zult uitvoeren.
4. Wij verwachten van u om samen met ons te onderzoeken of andere maatregelen soelaas bieden indien blijkt dat de norm toch overschreden wordt, concreet betekent dit dat wij samen op zoek gaan naar maatregelen om ervoor te zorgen dat er geen overschrijding van de geluidproductieplafonds meer voorkomt in onze gemeente.

Wij hebben Rijkswaterstaat om een gesprek gevraagd om bovenstaande indringend te bespreken. De uitkomsten van dit gesprek, zullen wij aan u terugkoppelen. Vervolgens willen wij met u in gesprek gaan, om u mee te nemen in de te nemen vervolg stappen.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Beesel,

Loco-secretaris
secretaris

dr. P. Dassen-Housen
burgemeester

AFDELING: ABFMB
STELLER: Sherelle Schoenmakers
DOORKIESNUMMER. : 077- 359 6156

Besluitenlijst van de openbare besluitvormende raadsvergadering van 28 maart 2018

Aanwezig:	A.S. Scholten, voorzitter G.J.P. van Soest, griffier
Leden (38):	F.H.T.M. Aerts (D66) L.M.C. van den Beucken (VenLokaal) E. Boom (PvdA) H.J.P.A. Bosch (VenLokaal) M.H. Camp (VVD) T. Drissen (CDA) M.A.H.J. Duckers (CDA) H. van Eijck (GroenLinks) G.J. Geelen (VVD) A.H.J. Heerschop (SP) C.W.M. Hendrickx (GroenLinks) R.J. Hermans (CDA) W.E.G.M. Hermans (CDA) J.M.E. Heuvelings (VVD) S.E.H. Holla-Crienen (PvdA) M. Houba (VVD) W.S. Hügues (SP) H.A.M.H. Janssen (PvdA) P.M.G. Kuntzelaers (VVD) H. Mallouka (PvdA) A. Meziani (CDA) A. Oruç (Lokale Democraten) D. Oruç (CDA) A.F.E. Pieko (VenLokaal) R.H.J. Pijpers (VVD) P.H. Raijer-Brehmer (SP) W.F.H. van Rijn-ten Vaanholt (VVD) F.P.M. Schatorjé (Lokale Democraten) W. Schenk (PvdA) M.W.J. Schuman (VenLokaal)) J.C.G. Spijksma (PvdA) D.S.J. Thissen (CDA) A.J. Thommassen (D66) J.L.S. van der Velden (VVD) T.W.G. Verhaegh (CDA) A.P.M.A. Vervoort (SP) G.A.J. Vervoort (PvdA) G. Yurt (Lokale Democraten)
Afwezig:	P.G.M. van Crooy (Lokale Democraten)
Collegeleden:	Wethouder Satijn Wethouder Teeuwen Wethouder Aldewereld Wethouder Lamers

Afwezig:	-
Publiek:	85
Tijd:	19.00 - 21.00 uur
Volgende vergadering:	25 april 2018

LIJST INGEKOMEN STUKKEN

Brieven waarvan wordt voorgesteld deze ter afdoening in handen te stellen van het college van burgemeester en wethouders:

25. Bewoners Vastenavondkamp - Petitie Islamitisch internaat Nee
    Petitie bevat 8 bladzijdes met handtekeningen (1292975)

5. Onderwerpen buiten de directe raadsagenda

5.1 Rapportage van de commissie van onderzoek geloofsbrieven nieuwe raadsleden

De commissie uit de raad van de gemeente Venlo is van oordeel dat het verloop van de verkiezingen op wettige wijze heeft plaatsgevonden en heeft geen onrechtmatigheden vastgesteld.

5.2 Afscheid van vertrekkende raadsleden

Er is afscheid genomen van:
Henny Bosch
Martin Camp
Peter van Crooy
Ton Drissen
Huub van Eijck
Sraar Geelen
Ineke Hendrickx
Ruud Hermans
Wiel Hermans
John Heuvelings
Stefan Hügues
Bart Kuntzelaers
Houssein Mallouka
Duygu Oruç
Rob Pijpers
Mieke van Rijn-ten Vaanholt
Wouter Schenk
Marjan Schuman
John Spijksma
Kim Thommassen
Jozanne van der Velden
Gé Vervoort
Gökhan Yurt.

Tijdens het afscheid van de raadsleden heeft de burgemeester vier Koninklijke Onderscheidingen uitgereikt aan de heer Martin Camp, de heer Sraar Geelen, mevrouw Ineke Hendrickx en de heer Gé Vervoort.

Opname digitale verslag Besluitvormende raadsvergadering d.d. 28 maart 2018

https://venlo.raadsinformatie.nl/vergadering/510060

AFDELING: ABFMB
STELLER: Sherelle Schoenmakers
DOORKIESNUMMER. : 077- 359 6156

Besluitenlijst van de openbare besluitvormende raadsvergadering van 29 maart 2018

Aanwezig:	A.S. Scholten, voorzitter G.J.P. van Soest, griffier
Leden (39):	M. Addarrazi, M. (PvdA) F.H.T.M. Aerts (D66) L.M.C. van den Beucken (EENLokaal) E. Boom (PvdA) R.M.G. Dings (VVD) D.W. Donders (PVV) M.A.H.J. Duckers (CDA) D.A. Fijnje (PVV) A.H.J. Heerschop (SP) J.G.U.G. Hoezen (CDA) S.E.H. Holla-Crienen (PvdA) J.W.J. van den Hombergh (CDA) M.A.H. Houba (VVD) L.M.J. Janssen (EENLokaal) W.R.L. Janssen (GroenLinks) H.A.M.H. Janssen (PvdA) F.L.J.M. Keunen (VVD) N.L.D. Kroonstuiver (50PLUS) J.C.W.A. Lamers (CDA) W.A.M. van der Leeuw (GroenLinks) A. Meziani (CDA) R.J.G. Opstelten (50PLUS) A. Oruç (EENLokaal) T. Özkaya (EENLokaal) G.P.L. Peeters (50PLUS) A.F.E. Pieko (EENLokaal) M.P.A.G. Pollux-Linssen (GroenLinks) P.H. Raijer-Brehmer (SP) F.P.M. Schatorjé (EENLokaal) I.A.W. Simons (VVD) K.J.P. van Soest (PVV) M.J.B. Steenmetz (VVD) C.H.M. Theunissen (EENLokaal) D.S.J. Thissen (CDA) J.J.T.M. Valize (PVV) T.W.G. Verhaegh (CDA) M.L. Verheijen (VVD) A.P.M.A. Vervoort (SP) A.G.A. Weingarten (SP)
Afwezig:	-
Collegeleden:	Wethouder Satijn Wethouder Teeuwen Wethouder Aldewereld
Afwezig:	-

Publiek:	85
Tijd:	19.00 - 21.00 uur
Volgende vergadering:	25 april 2018

LIJST INGEKOMEN STUKKEN NR. 5

Brieven waarvan wordt voorgesteld deze ter afdoening in handen te stellen van het college van burgemeester en wethouders:

26. Otto Workforce B.V. - Brandbrief huisvesting arbeidsmigranten (1294994)
27. Provincie Limburg - Belastingoverzicht 2018 Limburgse gemeenten (1299715)
28. Natuurmonumenten – Aanbiedingsbrief manifest Groen verdient Ruimte (1301702)
29. Provincie Limburg – Aandachtspunten Begroting 2019 (1302718)
30. Ministerie van BZK – Screening kandidaat wethouders (1303118)
31. De heer Arnoud Klinkenberg - Hondenpoep overlast (1303818)
32. NVM - Raadsadres Aanbevelingen Woningmarkt (1304016)
33. Stichting van het onderwijs - Opvang van en zorg in kindcentra (1304019)
34. FNV - Bijlage tienpuntenplan (1304023)
35. FNV - Kies sociaal ook na de verkiezingen (1304023)
36. Vereniging Nederlandse Riviergemeenten - Water als Vriend (1304097)
37. Hans Oostendorp - Integriteit aan de formatietafel (1304103)
38. Open State Foundation - Maak de input van het collegeakkoord openbaar (1304113)
39. Kinderrechtenorganisaties Defence for Children en Save the Children (1304129)
40. Namens Stichting Jonge Klimaatbeweging - Vergroen je stem (1304136)
41. Bouwend Nederland - Inspiratie voor uw collegeprogramma 2018-2022 RZ 22-3-2018 (1304245)
42. Open Brief Wittemer Beraad aan Limburgse Gemeenten maart 2018 (1304249)
43. Humanitas - brief politieke partijen (1304267)
44. Karin Straus - Euregoinaal onderwijs (1304356)
45. Vereniging Stop Tihange Nederland - Limburgse gemeenten maart 2018 (1304343)
46. Informateur over streekvorming omroepen (1304352)
47. Kinderrechtenorganisaties feliciteren alle nieuwe raadsleden met taart
48. Beleidsrapportage 5 - Mijnkwaliteitvanleven.nl
49. Sportieve inspiratie voor het coalitieakkoord & Nieuws voor Limburgse sportverenigingen

3. Beëdiging en installatie van de nieuw benoemde raadsleden
De onderstaande personen zijn beëdigd en geïnstalleerd als raadslid:
Mohamed Addarrazi
Frans Aerts
Leon van den Beucken
Erwin Boom
René Dings
Denis Donders
Miriam Duckers
Donald Fijnje
Ton Heerschop
Jos Hoezen
Bep Holla-Crienen
Jack van den Hombergh
Maurice Houba
Lonneke Janssen
Wim Janssen
Hay Janssen
Frans Keunen
Natascha Kroonstuiver
Hanno Lamers
Helma van der Leeuw
Aissa Meziani
Ron Opstelten
Ali Oruç
Tugba Özkaya
Sjors Peeters
Luud Pieko
Marij Pollux-Linssen
Petra Raijer-Brehmer
Frans Schatorjé
Inge Simons
Hans van Soest
Marianne Steenmetz
Chantal Theunissen
Desirée Thissen
Jan Valize
Tom Verhaegh
Mark Verheijen
Alexander Vervoort
Angelique Weingarten

Opname digitale verslag Besluitvormende raadsvergadering d.d. 29 maart 2018

https://venlo.raadsinformatie.nl/vergadering/510061

INGEKOMEN STUKKEN

Lijst nr. 6

afdeling :RGSECO/GRIFFIE
steller :Marleen Valentijn
doorkiesnummer :077-3599430
datum :17 april 2018

Aan De gemeenteraad van Venlo
Van Presidium

Onderwerp: Ingekomen stukken voor de raadsvergadering van 25 april 2018

Brieven waarvan wordt voorgesteld deze ter afdoening in handen te stellen van het college van burgemeester en wethouders:

59. Brief A. Högerle en I. van den Bercken – Onbetrouwbaar bestuur (1306676).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

60. Brief N. Bellen en D. Evers – Onbetrouwbaar bestuur (1306016).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

61. Brief M. van der Schrier – Onbetrouwbaar bestuur (1307745).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

68. Brief Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen - Bezorgdheid over uitvoering participatiewet (1309828).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

74. Brief H. Verhagen – Verkoopproces panden Q4 (1311868).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

75. Brief N. Schouenberg – Aankoop pand Q4 Maaskade (1312744).
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6a – 25 april 2018).

80. Brief Stichting Ons Fort – Fort van Venlo (1312605).

81. Brief Omnibuzz – Concept jaarrekening 2017 Omnibuzz (1311870).

82. Brief bestuur ICT NML – Ontwerpbegroting ICT NML 2019 (1313581).

83. Brief Omnibuzz - Begroting 2018 en begroting 2019 (1307537).

84. Brief Veiligheidsregio Limburg-Noord - Ontwerpbegroting 2019 en jaarverantwoording 2017 VRLN (1313819).

Brieven ter attentie van de gemeenteraad:

87. Brief H. Daalder – Verkoop windpark in kavels aan huishoudens (1315926).

89. H. Dekker – Vragen t.a.v. houtstook (1315924).

91. B. Boonstra – Houtstook, uitstoot door particulieren (1316693).

Brieven ter kennisname van de gemeenteraad:

93. VAC Wonen Venlo – Jaarverslag 2017 (1317302).

Brieven waarvan wordt voorgesteld deze ter afdoening in handen te stellen van het college van burgemeester en wethouders:

94. Brief BsGW met reactie aan de gemeenteraad van Weert – Termijn indienen zienswijze bij de begroting (1315110).

95. BsGW – Voorlopige jaarrekening 2017 BsGW (1315111).

Aan: de gemeente raad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie Via de griffie gemeente Venlo.

Betreft: onbetrouwbaar bestuur

Venlo 29 maart 2018

Geachte lezer,

Dertien jaar geleden heeft gemeente Venlo met het project Q4, kunstenaars en creatievelingen, tijdelijke werk en woonruimte aangeboden in deze binnen stadse opknapwijk.

Wij Alois Högerle, toen der tijd chef kok en Ine van den Bercken, goud- en zilversmid, kunstenaar en creatieveling hebben, na diep beraad besloten deze uitdaging aan te gaan.

Na de ingezonden voorstellingsbrief, werden wij uitgenodigd voor een gesprek en pand Bolwaterstraat is ons daarna aangeboden, om in te werken en te wonen.

Een geweldige kans om horeca werk, werkzaamheden in mijn atelier en het groot brengen van onze drie kinderen, te kunnen combineren.

Wij hebben getekend om ons in te zetten voor de creatieve wijk, dit doen wij tot op heden.

Meerdere malen (ook al voordat panden "in de stille verkoop" werden verkocht) hebben wij aangegeven het pand, perceel en bijgebouw te willen kopen om ons gezamenlijke bedrijf uit te bouwen, mocht het in de verkoop gaan. Dit is iedere keer afgewezen.

In ons voorlaatste gesprek met gemeente Venlo, 28-februari 2018 met projectleider Q4, , makelaar , en notulist , hebben wij aangegeven graag het pand, perceel en bijgebouw Bolwaterstraat , Venlo, wensen te kopen. In principe is de verwachting dat de koopprijs door ons is te financieren.

Projectleider Q4 geeft aan dat de prijs niet onderhandelbaar is. Een onredelijke opstelling van hun, ook in het licht van onze geschiedenis en positieve bijdrage in de wijk Q4. Daarbij zijn hun ermee bekend dat een marktconforme prijs ook tot stand komt juist door vraag en aanbod.

De koopprijs is volgens gemeente echter een marktconforme prijs die tot stand is gekomen door taxatie van een onafhankelijke taxateur.

Helaas is deze waardebepaling zonder overleg tot stand gekomen, heeft de gemeente zelf de waarde van het pand laten bepalen door een door hun ingeschakelde taxateur en geven aan dat de taxatie niet mag worden ingezien. Hierdoor is de totstandkoming van de prijs voor ons niet duidelijk, niet inzichtelijk en zijn we van oordeel dat sowieso geen sprake is van een marktconforme prijs.

Daarnaast hebben we gezien dat het bouwtechnorapport, dat wij van gemeente ontvangen hebben onwaarheden bevat, het geen zeer waarschijnlijk ook van invloed is op de nu getaxeerde waarde.

De raad heeft aangegeven, dat de panden in Q4, die in bezit zijn van gemeente Venlo, marktconform te verkopen aan de huidige bewoners/gebruikers.

Wij zien ons dan ook genoodzaakt een onpartijdige, onafhankelijke taxateur in te schakelen. Om die reden hebben wij verzocht tot een redelijke verlenging van de aankoop termijn, om de marktprijs helder te krijgen.

In het verslag van het gesprek missen wij de opmerking van de door de gemeente Venlo gestelde voorwaarde van de verkoop van 50 % van wat, panden, mensen die zij een pand aanbieden? Graag wensen we daarover duidelijkheid. Wij zijn van mening dat deze voorwaarde niet redelijk is, immers hebben wij als individuele partijen afspraken met gemeente Venlo gemaakt, en verder dienen eventuele voorwaarden aan hun kant kenbaar, aantoonbaar en ook voor ons meetbaar zijn.

Het gaat om de aankoop van ons eerste huis vandaar dat wij graag van de beschikbare gemeentegarantie gebruik willen maken.

Bolwaterstraat is een kluspand, van de door de raad opgestelde regels hiervoor in Q4, komen wij graag in aanmerking.

Wij vertrouwen op een constructieve samenwerking met gemeente Venlo en de ontwikkeling van Q4 waarbij u ons, maar ook de opdracht van de gemeenteraad, serieus neemt.

Vervolg gesprek gemeente Venlo over aankoop pand Bolwaterstraat .

2018 maart 28, 15.00 uur stadskantoor, Hanzeplaats 1, Venlo, kamer 6.1

om te beginnen hebben wij, wellicht geen fijn nieuws voor jullie.

Het voorstel van 28 februari 2018, is aangepast, alleen het pand wordt nog te koop aangeboden, er gaat een nieuwe taxatie plaatsvinden waar zorgvuldig gekeken gaat worden waar het perceel dan eindigt.

Geadviseerd wordt om zelf pas een taxateur in te schakelen, als duidelijk is wat de gemeente gaat aanbieden, natuurlijk wordt de verkoopprijs dan aangepast, waarschijnlijk naar beneden bijgesteld.

Op de vragen in onze vorige brief d.d. 14 maart 2018 hebben wij geen schriftelijke antwoorden gehad. In het ontvangen verslag van 5 maart 2018, kenmerk RGPMAN, staat alles in, zegt

Op de vraag wat de visie is en wat dan de ontwikkelingen zullen zijn m.b.t. het perceel dat nu niet tot aankoop beschikbaar is, luidt het antwoord er is een bestemmingsplan.

Waarschijnlijk gaat de gemeente Venlo ons het pand toch niet te koop aan bieden omdat wij de enige zijn die interesse hebben in de aankoop, volgens

Voorstel is om ons een ander pand aan te bieden. Hierin hebben wij geen interesse, als wij weg gaan van pand, perceel en bijgebouw, Bolwaterstraat Venlo, dan gaan wij uit Q4 weg. Het lijkt ons dan goed als de burgemeester hier in dit pand gaat wonen.

De mensen die in Q4 al jaren voor het basis probleem zorgen, kunnen hun gang blijven gaan. Ons vertelt, dat er hard aan gewerkt wordt om dit aan te pakken, dat het zéér gecompliceerd is en het duurt jaren voordat er resultaat wordt geboekt.

Gemeente maakt het de huidige ondernemers/bewoners onmogelijk om de bedrijven verder te voeren, als de beschikbare bedrijfsruimtes zo drastisch worden verkleind en wij ons aan al de bijbehorende regels moeten houden. Waarom hoeven mensen die inmiddels panden van de gemeente aangekocht hebben dit niet?

Dat het moeilijk zal worden om losse panden in Q4 te verkopen slaat nergens op. Zaterdag 10 maart 2018 bracht een bezoek aan mijn atelier waarin hij te kennen gaf dat de handen jeuken, van vrienden, die hij heeft, en heel veel geld hebben, die graag panden opkopen, grondig renoveren en voor een schappelijke prijs willen gaan verhuren. Venlo verdient het dat de oude panden weer in ere hersteld worden en prachtige bedrijven in komen.

Aan ons wordt duidelijk gemaakt dat de panden aan de Maaskade zo goed als ingevuld zijn. Daar wordt ook de hele achterkant afgehaald. Op de mededeling van ons dat de bedrijven die er nu zitten dan te weinig ruimte hebben om hun bedrijf uit te kunnen voeren zegt : " Over andere mensen praten wij hier niet". Ons is duidelijk dat deze bedrijven dan daar niet meer kunnen functioneren.

Dan wordt er gesproken over pand Bolwaterstraat zegt dat er vanuit gegaan wordt, dat zij het pand niet gaat kopen. Dus dan blijven wij blijkbaar de enige in de straat die willen kopen. Let wel pand Bolwaterstraat is niet in bezit van de gemeente Venlo. Mijn buurvrouw, is, volgens de heren niet serieus genoeg. Heeft de financiering niet rond en is niet bij een bank geweest. Voorheen werd gezegd over andere mensen praten wij niet.

Gemeente bedenkt hun eigen plan en legt dat op de ons neer. Ambtenaren verdienen hun salaris uit de belasting centen, zij staan ten dienste van de burger, mij geven ze dat gevoel niet.

Schrale troost, vanzelfsprekend betaald de gemeente de gemaakte kosten, van dat taxatie die wij gaan laten doen voor onze hypotheek verstrekker en ook de k.k. Dit als de gemeente besluit de verkoop van het pand aan ons niet door te laten gaan. Hoezo, is al besloten dat de gemeente ons het pand niet gaat verkopen?

Als creatieve ondernemers in Q4, hebben wij er voor getekend dat wij ons dagelijks inzetten voor de culturele wijk. In al de jaren (sinds 2006) is het niet gelukt om met de gemeente een gelijkwaardig gesprek te voeren over hoe wij zien, dat onze speciale bedrijven die bijzondere bijdrage leveren, waar de stad Venlo naar snakt.

Samen verder groeien, dan verwacht ik mede werking van ambtenaren en B & W, niet deze moeilijke, gecompliceerde gang van zaken.

Ik heb een sterk gevoel dat de gemeente de kachel met ons aan maakt, wij worden niet serieus genomen en niet voor vol aangezien, ik begrijp dat wij zogezegd met ons laten sollen.

Er heerst bij mij een groot gevoel van verwarring scheppen, ik verwacht helderheid en transparantie van gemeente Venlo.

Verwonderlijk hoe zaken worden aangepakt, helder en transparant dat is wat de burger van het ambtelijke apparaat mag verwachten.

Met het Lysias onderzoek vers in het geheugen liggend lijkt er verbazend weinig geleerd.

Om ons gezamenlijke bedrijf verder uit te bouwen is ruimte nodig, in een kleine atelier woning past geen hele ambachtelijke werkplaats.

Alois Högerle is tegenwoordig docent praktijk en theorie koken heeft een vaste baan, de kinderen zijn inmiddels alle drie volwassen.

Mijn ondernemingsplan een combinatie van galerie ruimte, met wisselende exposities, workshopruimte de edel-smederij en een royale keuken, voor bijzondere eet-ervaringen, dat is wat wij doen en waarin wij graag groeien.

Dankbaar zijn wij voor bijzondere kans en alle jaren waarin wij hier in Q4 veel hebben mogen beleven, organiseren en mee maken. Wij gaan er dan ook vanuit dat, met al onze kennis en ervaring heel veel mensen in de toekomst in Q4 kunnen mee genieten.

Graag in afwachting.

Alois Högerle
Ine van den Bercken

Aan: de gemeenteraad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie
Via griffie gemeente Venlo

Betreft: Onbetrouwbaar bestuur

Geschiedenis Maaskade
Op 15 december 2015 hebben wij het huurcontract voor de Maaskade getekend. De ideale plek voor ons (Dick Evers & Nina Bellen) om de WildArt Workshops die we aanbieden plaats te laten vinden. Voor Dick om de ruimte te gebruiken als atelier en voor Nina, die de organisatie doet van groepsactiviteiten in Venlo, een locatie om vanuit een en ander te organiseren.
Op het moment dat we het huurcontract ondertekende waren wij niet op de hoogte van de huurprijzen die bij andere 'leegstand' Q4 panden gevraagd worden. Wij betalen voor de Maaskade € 810 euro kale huur. Daarbij komen elke maand € 300,- stookkosten. Dit heeft als oorzaak dat de loods niet geïsoleerd is (lees; scheuren in de muur, maandelijks nieuwe lekkages, kapotte cv-ketel en entree poort die niet sluit)
In onze ogen geen normaal functionerend pand voor een marktconforme huur. Dat blijkt ook uit het taxatierapport van de Gemeente Venlo. Op basis van de taxatiewaarde zou de huur € 277,- per maand moeten zitten. Daarbij komt dat Gemeente Venlo het contact overdraagt aan Camelot, die ons aan ons lot heeft overgelaten. En pas naar meerdere gesprekken wordt het contact weer teruggebracht naar de Gemeente Venlo omdat zij het er ook mee eens zijn dat deze situatie niet langer kan. We zijn aan ons lot overgelaten doordat we ongeveer 2 weken de vloer van de loods open hebben gehad liggen in verband met lekkages die we gehad hebben aan de riolering, meerdere malen workshop af moeten zeggen omdat het regenwater door het dak en wanden kwam en we geen enkele € tegemoetkoming hebben gekregen ondanks de wettelijke verplichting waarop we gewezen hebben, dan wel enig begrip ondanks onze vele verzoeken daarom. Ook nu terwijl we de brief opstellen hebben we weer last van een lekkage waardoor zelfs 2 schilderijen ernstig beschadigd hebben.
We hebben zelf meerdere keren aangegeven de lekkages en andere problemen zelf op te willen lossen als daar enige tegemoetkoming tegenover staat, maar dat mag niet.

Actuele situatie.
Ondanks de ellende die we met Camelot/ Gemeente hebben zijn wij verknocht aan het pand. We hebben de wildste ideeën en kunnen niet wachten om ze uit te voeren, maar dan wel als het ons eigen bezit is en niet als huurder investeren in een pand dat niet ons eigendom is.
Op 26 februari leek onze droom dan uit te komen.
(Zie verslag gemeente 20180226 d.d. 5 maart 2018.)
In het gesprek op 26 februari dat wij hadden met van de gemeente Venlo, wordt ons het pand, Maaskade , te koop aangeboden tegen door de gemeente, wel met de mededeling dat de getaxeerde prijs die niet onderhandelbaar is. (Waarbij expliciet wordt aangegeven dat over de taxatiewaarde niet gecommuniceerd mag worden) Wij geven aan eventueel de bovenwoning erbij te willen kopen als die vrijkomt.
Ontbindende voorwaarden:

- Niet de hele rij huizen wordt verkocht.
- Wij krijgen de financiering niet rond.

Naar aanleiding van dit gesprek hebben we alle Q4 buurbewoners die interesse hebben om het door hen gehuurde pand te kopen bij elkaar geroepen. Iedereen, maar dan ook iedereen aan tafel had een raar onderbuikgevoel. Bij niemand voelde het gesprek goed en naar verluid waren er ook verschillende verhalen verteld tegen verschillende mensen. Alleen niemand wist/ weet welk spel hier gespeeld werd/ wordt.
Wij reageren, zoals gevraagd binnen 5 dagen via de mail, dat wij het pand willen kopen.
Op 27 maart volgt het vervolggesprek met ,
van de gemeente Venlo,
Mededeling 1: de huurders van de Maaskade hebben allemaal aangegeven de panden te willen kopen.
Mededeling 2: Het pand Maaskade wordt voor meer dan twee derde afgebroken. Waardoor we het overgebleven deel wel nog kunnen kopen. (115 m2 in plaats van 358 m2). Dan kunnen wij onze werkzaamheden niet meer uitvoeren maar daar gaat men niet op in.
Want er lag een oud plan dat misschien ontwikkeld gaat worden. Er komen 3 huizen en een binnen tuintje onder andere op de plek waar wij nu onze werkzaamheden uitvoeren.

Wij waren stil van verbazing, die hadden we niet aan zien komen. Niet iets wat we van tevoren hadden afgesproken en ook was het niet een van de ontbindende voorwaarden waarop de Gemeente de koop zou kunnen afblazen.
Dus eerst een taxatierapport laten maken voor alle panden in Q4, gesprekken voeren met ons en alle andere bewoners, om vervolgens te zeggen dat Maaskade voor meer dan twee derde afgebroken gaat worden en ook andere panden in ons blok. Met het vriendelijke verzoek erbij hier niet over te communiceren, vooral niet met de andere Q4 bewoners. Ze willen het graag zelf vertellen.
Wel moeten wij voor dinsdag 3 april 2018 laten weten of we dan toch nog interesse hebben in de koop. Zonder ook maar enig idee hoe het eruit komt te zien. Om kosten te besparen zouden ze pas na onze reactie een taxatierapport op laten stellen.

We stellen vragen; waarom? Hoezo dit traject met taxaties e.d. als je het wilt slopen? Waar komt dit plan vandaan?
Brok van teleurstelling, onderbuikgevoel dat er iets niet klopt blijkt waar. Alleen maar vraagtekens en daar mogen we het mee doen.

Een klein rondje door de buurt gister en je ziet dat de binnentuinen die gemaakt zijn hermetisch afgesloten zijn. Veiligheid? Drugs? In elk geval niet omdat er op de juiste manier gebruik van wordt gemaakt. Waarom dan weer zo een binnentuin / plein maken?

Waarom? Wat is precies het plan? Wat wil de Gemeente? Is het een procedure die ze doorlopen om vervolgens het toch te kunnen verkopen aan een andere partij? Weten de andere huiseigenaren dit al? Waar komt dit plan vanaf? Is Q4 dan niet meer de creatieve wijk?

Ons vertrouwensbeginsel en rechtszekerheidsbeginsel is geschonden.

Ook nu met een paar belletjes blijkt dat er ook bij andere bewoners weer verschillende verhalen verteld zijn. Zo mag de bewoner van Ginkelstraat het huis niet kopen, omdat niet alles in de straat verkocht is. Waar het nog om 1 andere huurder gaat en de rest allemaal huisbezitters betreft.
Bij ons is het verhaal dat het huis gesloopt moet worden om een doorgang te creëren naar de binnenplaats (je leest het goed, vanuit de Ginkelstraat een doorgang naar een binnenplaats) Je zou bijna denken dat degene die dit bepaald, aandelen heeft in een kapperszaak.

Inmiddels blijkt dat de bewoner van Ginkelstraat een alternatief aangeboden heeft gekregen, namelijk Maaskade , de bovenwoning waar wij ook interesse in hadden getoond aangezien wij o.a. een inpandige doorgang hebben naar de bovenwoning.

Als creatief ondernemers en ambassadeurs van Venlo die iets van de stad willen maken en dit vooral ook aan iedereen willen laten zien zitten wij met het handen in het haar en weten wij ons geen raad.
In plaats van een creatief bolwerk in Venlo lijkt de gemeente een volgende normale wijk te willen realiseren. Dat hiermee 8 creatieve bedrijven in Q4 het brood uit de mond gestoten wordt maakt niet uit.

Wij hopen van harte dat iemand ons hierbij kan helpen. Wij hebben geen vertrouwen in het huidige bestuur. We hopen dan ook dat een nieuw college met een frisse blik tegen Q4 aankijkt en de creatieve ondernemers ook echt de ruimte geeft.
We hopen dan ook op een beter inzicht en omgang met van de nieuwe coalitie.
We vertrouwen erop dat de nieuwe beleidsmakers een betrouwbaar bestuur creëren dat hart heeft voor de stad en de mensen die de stad levendig maken.

In afwachting van,

Nina Bellen en Dick Evers

Aan: de gemeente raad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie Via de griffie gemeente Venlo.

Betreft: Klacht in tegen onbetrouwbaar bestuur projectteam Q4.

Venlo 30 maart 2018

Beste mevrouw/ meneer,

Vanaf december 2014 heb ik aan de Bolwaterstraat , Venlo een vast huurcontract, waarbij een huur is vastgesteld door de toendertijd vastgestelde normen van de gemeente Venlo. Het is geen commerciële huur, omdat er nogal het een en ander ontbreekt en niet volledig naar behoren werkt in het pand. Ik heb het pand vanaf de beginperiode tot augustus 2017 gedeeld met een andere bewoner die de bovenverdieping bewoonde. Hierover zijn in de beginfase enkele vreemde constructies geweest, doordat ik eerst het gehele pand kreeg toegewezen en daarna werd het gehele pand weer aan de woonachtige bewoner toegewezen, uiteindelijk hebben we het pand in onderling afgestemd contact het pand gedeeld.

Per 1.1.2017 zijn we overgeleverd aan vastgoedbeheerder Camelot, waar je zeer moeilijk mee kunt communiceren

Opeens sinds januari 2018 heb ik het bericht ontvangen dat ik het pand kan kopen. Ik belangstelling om het pand te kopen. Al 3 jaar draag ik zorg voor het pand, ik betaal huur, en onderhoud het pand met zorg en respect. De tuin is leeg gemaakt waar tot een halve meter achterstallige tuingroen in lag en overwoekert was door jaren niet gesnoeide klimop en bomen.

Samen met de overige creatieve en overige ondernemers hebben we leuke initiatieven en events georganiseerd om zo positieve aandacht aan de wijk te geven. Ondanks dat de drugdealers voor je deur zitten en zelfs je klanten aanspreken.

Ik heb voor 7 februari te kennen gegeven dat ik interesse in het pand heb, het idee overviel mij behoorlijk, maar ik stond open voor de mogelijkheid. Ineens moest ik beslissen binnen drie weken of ik de bank een hypotheek ga vragen. Terwijl er nog andere mogelijkheden zijn, waar je misschien iets meer tijd voor nodig hebt.

Tijdens het gesprek met de manager , vastgoed makelaar en notuliste . Tijdens het gesprek werd mij gevraagd of ik woonde

in het pand, blijkbaar was men hiervan niet op de hoogte, in alle open en eerlijkheid heb ik mijn situatie verteld. Hoe ik mijn onderneming run in het pand. Ik ben zelf niet woonachtig in het pand, omdat ik de keuze heb gemaakt om werk en privé gescheiden te houden.

Het taxatierapport mocht ik niet in zien. Wel de prijs en het technisch rapport. Opeens werden vele voorwaarden gesteld: dat je zelfwoonplichtig moet zijn, minimaal 5 jaar, geen commerciële verhuur of activiteiten op bovenverdieping. Beetje vreemd dat deze voorwaarden allemaal alle mogelijkheden de kop indrukken en dat deze voorwaarden bij iedere koper anders is.

Na het ontvangen van de notulen per mail heb ik aangegeven dat ik nog een aantal vragen had betreffende de bovenstaande voorwaarden waarop niet meer gereageerd is, alleen een korte mail dat het taxatierapport ingezien kon worden.

Tijdens het vervolggesprek werd opeens een 'maar' benoemd, dat je opeens alleen maar kon kopen zonder de bedrijfsgebouwen en de tuin. En dit mocht niet gecommuniceerd worden naar de medekopers. Naar mijn inzien was er tijdens het gehele gesprek geen mogelijkheid om tot een overleg te komen, omdat alle punten die voor mij essentieel zijn om mijn onderneming te kunnen ontplooien zijn ontnomen. Het taxatierapport mocht ik uiteindelijk ook niet meer inzien, terwijl ik hier duidelijk om heb gevraagd.

Alle mogelijkheden om mijn werkzaamheden na een eventuele koop verder te bewerkstellingen is niet meer mogelijk met alle voorwaarden en regels, die blijkbaar per koper verschillend zijn en erg passend zijn op mijn situatie.

Hoewel er eerder bedrijfspanden in Q4zijn gerealiseerd met subsidie gelden waar op de bovenverdieping ook commerciële werkzaamheden worden gericht, is dit nu niet meer mogelijk

Nog steeds sta ik ervoor open om mij in te zetten voor een veilige en creatieve buurt, waar mensen voorop staan en een mooie samenleving kunnen vormen .

Hoogachtend,

M. van der Schrier

Bezorgdheid rondom participatiewet

CLIËNTENRAAD
VENLO

Aan	Raadsleden, fractievoorzitters en griffier
Van	Cliëntenraad Wsw
Betreft	Bezorgdheid rondom participatiewet
Datum	6 april 2018
Brief	15

Geachte Griffier, Raadsleden, fractievoorzitters,

Via deze brief willen wij vanuit de Wsw-cliëntenraad onze zorgen uiten ten behoeve van de uitvoering van de participatiewet. Sinds 2014 is via verschillende wegen getracht aandacht te creëren voor de gevolgen van de veranderingen in het kader van de participatiewet en de keuzes binnen de gemeente Venlo. Hierin is onder andere vroegtijdig gesignaleerd dat er niet voldaan wordt aan de gestelde eis van passend werk en voldoende begeleiding alvorens de beschutte Wsw-gerechtigden uitstromen naar een nieuwe werkplek. Ondanks het feit dat meerdere malen gesignaleerd is, zijn wij van mening dat wij onvoldoende gehoor krijgen en onvoldoende gekend worden in hetgeen wij aangeven. Vanuit de gemeenteambtenaren hebben wij verschillende malen het bericht gekregen dat er aandacht is voor hetgeen wij signaleren en ook verscheidende malen de terugkoppeling gekregen dat het probleem is opgelost. Doch vernemen wij vanuit onze achterban het tegendeel.

Via deze weg willen wij nogmaals onze zorgen uiten ten aanzien van de uitvoering van de participatiewet en daarmee ook de uitvoering van de Wsw-wet . Momenteel worden er opnieuw mensen beschadigd doordat de huisvesting van de sociale werkvoorziening wegvalt en nog geen passende werkplek is gevonden voor desbetreffende. Opnieuw worden er concessies gedaan ten aanzien van de gestelde eisen in 2014. Namelijk de aanwezigheid van een passende werkplek en voldoende begeleiding. Ook blijkt dat Wsw-gerechtigden veelvuldig thuiszitten.

Verder merken wij op dat bepaalde Wsw-gerechtigden niet passen in het concept zoals die er momenteel ligt. Door sluiting van de sociale voorziening en infrastructuur dreigen zij op korte termijn buiten de boot te vallen. Dit los van de beschadiging die zij momenteel oplopen doordat zij in onrust verkeren en te maken hebben met een hoop veranderingen en onzorgvuldige uitvoering hiervan. Wij hebben vernomen dat men de Wsw-gerechtigden die nog niet beschikken over een passende werkplek (tijdelijk) werkzaamheden wil laten uitvoeren binnen een sociale werkplaats gelegen te Panningen. Gezien de reisafstand in combinatie met de kwetsbare doelgroep is deze tussenoplossing uiterst onwenselijk.

Naast bovengenoemde worden wij niet goed betrokken bij het beleid en in sommige gevallen worden wij zelfs niet geïnformeerd of fout geïnformeerd. Tot overmaat van ramp krijgen wij de laatste maanden het gevoel dat vanuit (de ambtenaren van) de gemeente Venlo de wens bestaat de Wsw-raad op te heffen. Dit gevoel ontstaat doordat meerdere malen het onderbrengen van de Wsw-cliëntenraad onder het sociale domein, het budget, het reglement en de verordening als agendapunt is opgevoerd en besproken. Een kritische Wsw-cliëntenraad is juist op dit moment van toegevoegde

waarde. Daarnaast is onderbrenging van de Wsw-cliëntenraad onder het sociale domein onzes inziens onwenselijk daar de Wsw-cliëntenraad een adviesorgaan is van de drie deelnemende gemeenten. Wij willen aangeven dat wij door deze gebeurtenissen het vertrouwen in de ambtenaren dreigen kwijt te raken. Hierbij willen wij benadrukken dat dit zich slechts beperkt tot de gemeenteambtenaren van de gemeente Venlo en niet van toepassing is op de wethouder of raad.

Tot slot willen wij aangeven dat de Wet sociale werkvoorzieningen zich richt op een kwetsbare doelgroep waarvoor de gemeente Venlo een zorgplicht heeft en verantwoordelijk is voor (het creëren van) passend werk.

Indien gewenst komen wij bovenstaande brief graag mondeling toelichten.

Hoogachtend,

Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen

Namens dezen,

Dhr. Thomas M.F. Sanders
Voorzitter

Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen
St. Petrusstraat 2
5854 BB Bergen
Telefoon: 06-51193099
E-mail: wswclientenraad@live.nl
Website: http://www.participatieonline.nl/

Mw. mr. Silke G.E. Geurts
Secretaris

Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen
burg.v.deelensingel 115
5941 BB Velden
telefoon: 06-22162472
E-mail: wswclientenraad@live.nl
Website: http://www.participatieonline.nl/

Van: Hidde Verhagen [redacted]]
Verzonden: vrijdag 13 april 2018 12:32
Aan: DL_Raadsgriffie
CC: [redacted]
Onderwerp: Verkoopproces gemeentelijke panden Q4

Beste lezer,

In de bijgevoegde brief deel ik graag mijn ervaring over het verkoopproces met betrekking tot de gemeentelijke panden in Q4, waarbij ik mij afvraag of bepaalde voorwaarden wel volgens de spelregels zijn gelopen.

Met vriendelijke groet,

Hidde Verhagen
[redacted]

Aan: de gemeente raad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie via de griffie gemeente Venlo.

Betreft: verkoopproces panden Q4

Venlo 11 april 2018

Geachte lezer,

Momenteel huur ik sinds begin 2016 een pand van de gemeente Venlo op de Ginkelstraat. Het betreft een bovenwoning die bestemd is voor niet commerciele doeleinden. Onder mij bevindt zich een pand dat ook verhuurd wordt door de gemeente Venlo, echter is dit pand wel te gebruiken als commerciele ruimte.

Eind januari van dit jaar is zowel de bewoner van het pand onder mij, als ik zelf, de mogelijkheid geboden om het pand in zijn geheel (boven + onder) te kopen. Dit is tevens het geval voor de andere drie panden die gemeentelijk bezit zijn in de Ginkelstraat, waarbij de bewoner van betreffend pand dus eerste optie tot koop heeft. De koopprijs is marktconform tot stand gekomen middels taxatie van een onafhankelijke taxateur. Hierbij is aangegeven dat de tot stand gekomen prijs niet onderhandelbaar is. Iets waarin ik mij persoonlijk wel kan vinden, omdat wij de eerste optie tot koop hebben. Mochten mijn onderbuurman en ik beide geinterreseerd zijn in de koop, dan zal middels een loting bij de notaris de definitieve koper vast gesteld worden. Aan de koop van het pand is een zelfbewoningsplicht van 5 jaar gesteld (anti speculatie), en is middels een bouwtechno rapport een opknapverplichting van circa 35k geraamd. Tevens is ons medegedeeld dat er enkele ontbindende voorwaarden in werking kunnen treden mochten bepaalde situaties zich voordoen:

- De koper kan de financiering voor de koop van het pand niet rond krijgen;
- Bij te weinig animo voor de koop van de overige panden in de straat;
- De gemeenteraad moet finaal akkoord geven voor de koop.

Al met al flink wat voorwaarden die in het algemeen (doelend op de overige panden die met name gebruikt worden voor commerciele doeleinden), naar mijn mening, de koop van de panden er niet aantrekkelijker op maakt. Desalniettemin zijn deze voorwaarden voor mij geen reden om niet geinterresseerd te zijn in het pand dat mij wordt aangeboden. Tevens is mij verteld dat in geval van te weining animo voor de overige panden in de straat, mij een passend alternatief geboden zou worden (mits mogelijk uiteraard). Derhalve heb ik ruim voor het verstrijken van de deadline aangegeven geinterreseerd te zijn in de koop van het pand.

Vervolgens is het voor mij dus zaak om de financiering van het pand (inclusief opknapverplichting) rond te krijgen. Na gesprekken te hebben gehad met meerdere hypotheekverstrekkers ben ik tot de conclusie gekomen dat de financiering voor het betreffende pand geen enkel probleem vormt. De ontbindende voorwaarde wat betreft de financiering van het pand hoeft dus niet in werking te treden. Inmiddels is mij ook al bekend geworden dat mijn onderbuurman niet geinterreseerd is in de koop.

Bovenstaande lijkt er op te duiden dat de koop van het pand slechts nog een kwestie van tijd is. Ware het niet dat er nog 2 ontbindende voorwaarden in werking zouden kunnen treden. Na aan te hebben gegeven geinterresseerd te zijn in de koop van het pand, ben ik voor een tweede gesprek uitgenodigd. In dit tweede gesprek is mij bij binnenkomst medegedeeld dat de koop van het pand op de Ginkelstraat niet door gaat, omdat er te weinig animo is voor de koop van de overige panden in de straat. Zoals beloofd is mij een alternatief aangeboden op de Maaskade, waarbij ik in de komende periode het pand kan bezichtigen en aan de hand daar van mijn interesse kan laten blijken.

Het feit dat mij een alternatief is geboden op een uitstekende locatie, en ondernemende buurtbewoners stemt mij positief en dankbaar. Toch zet ik mijn vraagtekens bij het tot stand komen van de ontbindende voorwaarden.

Naar mijn weten zijn er vier panden in het bezit van de gemeente Venlo. Dit betreft een braakliggend stuk grond, waarvan ik de 'bewoner' persoonlijk ken, en twee andere panden waarvan het ene pand aan het pand dat ik bewoon grenst. Nu is mij destijds in het eerste gesprek met de gemeente gevraagd of ik weet wie er in het aangrenzende pand woont. Dit pand is naar mijn weten onbewoond, en naar blijkt ook daadwerkelijk onbewoond. Van dit pand kan de gemeente dus geen interesse tot koop verwachten. Verder heeft de bewoner van het braakliggend stuk grond mij laten weten kritische vragen te hebben gesteld over de koopsom van dat stuk grond. Hier heeft hij echter in ruim 6 weken tijd geen reactie op gekregen. Naar mijn mening is het stellen van kritische vragen een teken dat diegene geinterresseerd is in de koop, anders zouden er ook geen kritische vragen over gesteld worden. Van het vierde pand weet ik niet hoe of wat de bewoner heeft laten weten aan de gemeente.

Als we bovenstaande samen vatten en daarbij het pand dat onbewoond is buiten beschouwing houden (aangezien hier geen interesse kán zijn) laten is er dus voor minimaal twee van de drie panden interesse. Ik zeg in deze minimaal, omdat van het derde pand voor mij geen informatie beschikbaar is. Twee van de drie die belangstelling tonen, betekent dat er voor meer dan de helft interesse is. Ik heb daarom mijn bedenkingen bij het in werking treden van de ontbindende voorwaarde. Ik vind dat de gemeente hier te makkelijk terug valt op de voorwaarde die van te voren gesteld is. Dit wekt mijn inziens de gedachte op dat de gemeente een soort van schijnintentie tot verkoop heeft. Kortom, met alle respect, vraag ik me af of het verkoopproces verlopen is volgens de afgesproken spelregels en vraag aansluitend hierop om het besluit de ontbindende voorwaarde in werking te laten treden te heroverwegen.

Nogmaals, ik ben erg tevreden en dankbaar over het feit dat wij als bewoners de eerste optie tot koop hebben. Ook met het feit dat er een alternatief wordt geboden stemt mij positief. Ik ben er van overtuigd dat de huidige bewoners cq. kopers de wijk naar een hoger plan kunnen tillen. Enkel het in werking treden van een van de ontbindende voorwaarden is voor mij stof tot nadenken. Ongeacht welk pand, hoop ik dat de koop kan worden afgerond!

In afwachting van uw reactie.

Hidde Verhagen
[redacted]

Van: Ons Fort [mailto:info@onsfort.nl]
Verzonden: vrijdag 13 april 2018 14:21
Aan: DL_Raadsgriffie
Onderwerp: Zie bijlage, brief m.b.t ontwikkelingen kazerenkwartier

Zie bijlage, brief m.b.t. ontwikkelingen kazernekwartier. Kan deze a.u.b. doorgestuurd worden naar de gemeenteraad.

Corina Brouwers
Voorzitter Stichting Ons Fort
www.onsfort.nl

ONS FORT

Stichting Ons Fort
Garnizoenweg 3, gebouw i
5928 NA Venlo

06 24745392

info@onsfort.nl K.v.K. 67390757
www.onsfort.nl NL52 RABO 0314 6187 16

Beste Gemeenteraad van Venlo,

Om meteen met de deur in huis te vallen, het bericht dat het fort van Venlo een afgeslankt plan aan u presenteert baart ons grote zorgen. Dat er bezuinigd gaat worden op groen en duurzaamheid is voor ons onacceptabel. We vrezen dat dit ten koste gaat van de uitstraling van de in het kazernekwartier aanwezige gemeentelijke en rijksmonumenten. Hier is het fort Sint Michiel en de Frederik Hendrik Kazerne niet mee gebaat, laat staan dat dit de visie van u m.b.t. het terrein ten goede komt. Wij staan volledig achter de C2C en duurzaamheidsdoelstellingen mits deze de biodiversiteit en daarmee de uitstraling van het kazernekwartier ten goede komt.

Stichting Ons Fort staat voor behoud en bescherming van het Fort Sint Michiel en de Frederik Hendrik Kazerne. Zoals u wellicht weet is Stichting Ons Fort sinds oktober 2016 gevestigd in gebouw I in het Kazernekwartier. In ons bezoekerscentrum/infocentrum vertellen wij de geschiedenis van de stad. Dit doen wij middels een tentoonstelling van de archeologische vondsten in het kazernekwartier, een wisselexpositie en door het organiseren van diverse activiteiten. Ons doel is om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met de rijke (militaire) geschiedenis van onze stad waarbij de nadruk ligt op het Fort Sint Michiel en de Frederik Hendrik Kazerne.

Inmiddels weten schoolklassen ons te vinden voor een geschiedenisles op locatie of zelfs een complete schoolreis. De scholieren krijgen dan les in een van de tien geschiedenis tijdvakken zodat de lessen perfect aansluiten bij de lessen op school en voldoen aan de kerndoelen of eindtermen. De lessen bestaan onder andere uit een rondleiding of puzzeltocht, een verhaal met bijbehorende creatieve opdracht en een sport/spel element. Vaak is dit archery tag of boogschieten. Leasure en Pleasure ten top, dat bovendien ook nog eens uitgebreid kan worden met een middeleeuws drankje, soldaten lunch en andere activiteiten. Zo hopen we geschiedenis niet alleen leuk te maken, maar ook bewustwording te creëren voor ons verleden.

In theorie voldoen wij aan wat de gemeenteraad voor ogen had met het kazernekwartier, Leasure en Pleasure. Maar wij doen meer… Alles wat wij doen heeft namelijk een historisch tintje, het fort staat centraal en we maken gebruik van de omgeving. Want deze omgeving vertelt als het ware het verhaal, het verhaal van Venlo. Iets waar we als stad trots op mogen zijn. Wij willen de nieuwe gemeenteraad dan ook uitnodigen om bij ons op bezoek te komen en hopen dan ook een afspraak met u hierover te kunnen maken. We willen u graag met eigen ogen laten zien waarom deze plek zo uniek is en waarom groen en cultuurhistorie op

deze plek hand in hand gaan met Leasure en Pleasure. Beknibbelen op deze uitstraling mag en kan gewoon niet.

Graag willen we jullie uitnodigen op een van de volgende momenten, 10, 11 of 14 mei om 19.30 in het bezoekerscentrum van Fort Sint Michiel aan de Garnizoenweg 3i te Venlo. Schikt dit?

Met vriendelijke groet,

Corina Brouwers
Voorzitter Stichting Ons Fort

Van: Myriam Chourak [mailto:M.Chourak@omnibuzz.nl]
Verzonden: vrijdag 13 april 2018 11:55
Onderwerp: Concept jaarrekening 2017 - Omnibuzz

Geachte griffier,

Bijgaand sturen wij u, conform artikel 34b van Wet gemeenschappelijke regelingen, de concept jaarrekening 2017 inclusief controleverklaring van Omnibuzz. U kunt het document downloaden via onderstaande link:

https://www.yumpu.com/nl/document/fullscreen/59990246/omnibuzz-jaarverslag-2017

Voor de volledigheid informeer ik u tevens over de verdere procedure:
Uw gemeente hoeft geen zienswijze kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz. Het algemeen bestuur zal in haar vergadering van 4 juli a.s. tot besluitvorming inzake de concept jaarrekening 2017 overgaan.

Voor inhoudelijke vragen over deze concept jaarrekening kunt u terecht bij Maurice Vranken (m.vranken@omnibuzz.nl) en Peter Moling (p.moling@omnibuzz.nl).

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

omnibuzz
MAATWERK IN VERVOER

Omnibuzz, maatwerk in vervoer

Myriam Chourak
Teamleider financiële administratie

t: 046-4574737 m: 06-52799335
a: Geerweg 3, 6135 KB Sittard
w www.omnibuzz.nl e: m.chourak@omnibuzz.nl

Dit e-mailbericht is slechts bestemd voor de persoon of organisatie aan wie het is gericht. Het bericht kan informatie bevatten die persoonlijk en/of vertrouwelijk is. Tevens kan het informatie bevatten die niet publiekstoegankelijk van aard is. Omnibuzz aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid indien de inhoud van dit bericht en eventuele bijlagen in strijd is met de wet of de goede zeden. Voor het geval de ontvanger van het bericht niet de bedoelde persoon of organisatie is, wordt hierbij vermeld dat verdere verspreiding, openbaarmaking of vermenigvuldiging strikt verboden is en verzoeken wij u de inhoud niet te gebruiken en de afzender direct te informeren. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Aan de Gemeenteraad van
Gemeente Venlo
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Nr.
13 APR 2018
Gemeente Venlo

ICT nml

Uw kenmerk	-	Behandeld door	Leonieke Verhoeven
Uw brief van	-	Email	s.smeets@venlo.nl
Ons kenmerk	180411-04	Telefoon	0475 359 353
Bijlage(n)	1	Datum	12-4-2018

Onderwerp Ontwerpbegroting ICT NML 2019

Geachte Raad,

Overeenkomstig artikel 20 en 23 van de Gemeenschappelijke regeling ICT Noord- en Midden-Limburg (ICT NML) bieden wij u hierbij de ontwerpbegroting 2019 van de bedrijfsvoeringsorganisatie ICT NML aan. In deze ontwerpbegroting is de kadernota ICT NML 2019 opgenomen.

Namens het bestuur ICT NML,

De secretaris

S.J.W. de Wit

postadres Buitenop 8
postcode 6041 LA Roermond
bezoekadres Buitenop 8 (4e etage) Roermond

email info@ictnml.nl
internet www.ictnml.nl
KvK 70563934

Begroting 2019

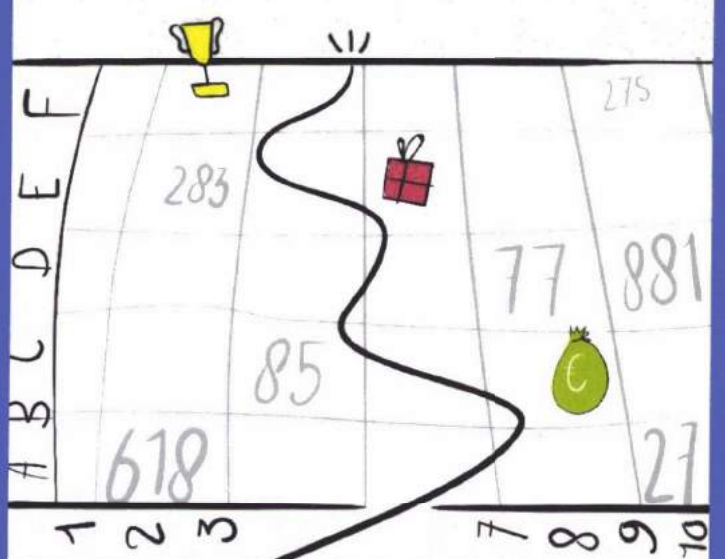

ICT nml

Versie BO 05-04-2018

Inhoud

1 VOORWOORD 4
2 INDELING BEGROTING 5
3 KADERNOTA 7
3.1 Autonome ontwikkelingen 7
3.2 Verdeelsleutel bijdrage deelnemers 7
4 PROGRAMMAPLAN 9
4.1 Programma standaard automatiseringsoplossingen 9
4.1.1 Wat zijn de ontwikkelingen / bijzonderheden in 2019? 9
4.1.2 Wat willen we bereiken? 10
4.1.3 Wat gaan we ervoor doen? 10
4.1.4 Wat mag het kosten? 12
4.2 Programma Bedrijfsvoering 14
4.2.1 Wat zijn de ontwikkelingen / bijzonderheden in 2019? 14
4.2.2 Wat willen we bereiken? 14
4.2.3 Wat gaan we ervoor doen? 15
4.2.4 Wat mag het kosten? 16
4.2.5 Beleidsindicatoren 17
5 PARAGRAFEN 18
5.1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 18
5.2 Treasuryparagraaf 22
6 FINANCIËLE BEGROTING 26
6.1 Overzicht baten en lasten cf. indeling BBV 26
6.2 Overzicht baten en lasten op basis van kostensoorten 27
6.3 Toelichting op het overzicht baten en lasten 28
6.3.1 Toelichting op de baten 28
6.3.2 Toelichting op de lasten 28
6.3.3 Specificatie overhead 30
6.3.4 Verklaring aanmerkelijke verschillen begroting 2019 ten opzichte van jaarschijf 2018 30
6.4 Overzicht incidentele baten en lasten 30
6.5 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting ... 31
6.5.1 Balansbegroting 31
6.5.2 Taakvelden en overhead 33
7 BIJLAGEN 34
7.1 EMU-saldo 34

1 VOORWOORD

Voor u ligt de tweede begroting van de BVO ICT Noord en Midden Limburg (ICT NML), het ICT samenwerkingsverband van de gemeenten Venlo, Roermond, Weert en Nederweert. ICT NML is in 2012 gestart als een lichte gemeenschappelijke regeling. In januari 2018 is de BVO ICT NML opgericht in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. De begroting 2019 is gebaseerd op bovenstaande vier deelnemers.

Het programma ICT NML 2.0 zorgde in 2018 voor de technische en organisatorische doorontwikkeling van ICT NML. Vanuit de techniek ligt de focus op een toekomstbestendige, flexibele, geharmoniseerde en goed beveiligde ICT omgeving. Bij de doorontwikkeling van de organisatie ligt de focus op vakinhoudelijke trainingen, competenties van de medewerkers en professionalisering van de teams.

2019 zal in het teken staan van de doorontwikkeling van diensten en van nieuwe toetreders. ICT NML heeft als ambitie om dé ICT partner te zijn voor alle gemeenten en overheidsinstanties van Noord en Midden Limburg. Er wordt concreet al gesproken met enkele gemeenten om toe te treden tot ICT NML. In 2019 zal hier invulling aan worden gegeven. De migratie van datacenters van gemeenten/overheidsinstanties naar ICT NML is een technisch complex traject en zal in 2019 veel aandacht en tijd vragen van de medewerkers van ICT NML.

In de visie van ICT NML is Informatisering een belangrijk onderdeel met zeer veel raakvlakken en overlap met Automatisering, wat nu nog de core business is van ICT NML. Denk bij informatisering aan functioneel beheer, informatiebeveiliging, I-advies en architectuur. ICT NML is reeds betrokken bij het gezamenlijk overleg van de I-adviseurs van de aangesloten gemeenten en bij het overleg met de CISO's. Er wordt al nauw samengewerkt met de functioneel applicatiebeheerders en in 2019 wil ICT NML de samenwerking op het gebied van Informatisering gaan intensiveren en professionaliseren.

Wij hebben veel vertrouwen in de toekomst en werken met passie aan onze dienstverlening.

Manager ICT NML,

Stephan de Wit

2 INDELING BEGROTING

De begroting bestaat uit een beleidsmatig deel (het programmaplan) en een financieel deel (de programmabegroting). Voor de opzet van het programmaplan is aansluiting gezocht met de Product-Diensten-Catalogus. Onze begroting omvat de volgende programma's en producten:

Programma	Product
Gestandaardiseerde automatiseringsoplossingen	Helpdeskdiensten
	Applicatiediensten
	Mail- en internetdiensten
	Platformdiensten
	Netwerkdiensten
	Logistieke diensten
	Advies- en projectdiensten
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering

<u>Opzet programma's</u>

De programma's hebben een vaste opzet. Allereerst wordt er per programma een korte toelichting gegeven. Achtereenvolgens wordt het volgende uitgewerkt:

- Wat zijn de ontwikkelingen/bijzonderheden in 2019?
- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we ervoor doen?
  Een overzicht van maatregelen, die in 2019 worden uitgewerkt. Daarnaast een overzicht van de aan het programma gerelateerde beleidsindicatoren.
- Wat mag het kosten?
  Dit gaat om een financiële vertaling van het programmaplan. In het kader van het budgetrecht stelt het bestuur budgetten beschikbaar.

De tabel 'Wat mag het kosten?' is als volgt opgebouwd:

- De financiële raming op basis van de vastgestelde financiële kaders.
- De dotaties en onttrekkingen vanuit de reserves: Op deze wijze wordt inzicht verkregen in het programmasaldo voor- en nadat de reserves zijn aangewend.

Paragrafen

De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft een aantal paragrafen voor, tenzij het desbetreffende aspect niet aan de orde is. Voor ICT NML zijn de paragrafen weerstandsvermogen, risicobeheersing en treasury van toepassing. De paragraaf bedrijfsvoering is verwerkt in het programma Bedrijfsvoering.

3 KADERNOTA

In dit hoofdstuk worden de kaders toegelicht die als uitgangspunt hebben gediend bij het opstellen van de Begroting 2019.

3.1 Autonome ontwikkelingen

Loonindex
Uitgangspunt voor de raming van de loonindex is het akkoord van de vakbonden en de VNG over de nieuwe cao-afspraken. In de Begroting 2019 is de index ter hoogte van 2,7% meegenomen, gebaseerd op de meest recente MEV/CEP-publicatie, sector overheid van het Centraal Planbureau.

Prijsindex
Voor de prijsindex wordt als basis de 'index materiele overheidsconsumptie' (IMOC) gehanteerd. Voor de Begroting 2019 is de IMOC bepaald op 1,4%.

Secundaire arbeidsvoorwaarden
In de begroting 2018 van ICT NML is uitgegaan van normbedragen voor het personeel op basis van formatie. De medewerkers stonden op de loonlijsten van de deelnemende gemeenten en waren gedetacheerd naar ICT NML. Bij het doorrekenen van de arbeidsvoorwaarden ter voorbereiding van de vorming van de BVO ICT NML is naar voren gekomen dat in de normbedragen geen rekening is gehouden met de secundaire arbeidsvoorwaarden. De schatting van de hoogte van deze kosten zijn gemaakt op basis van de berekeningen door de firma Driessen HRM en bedragen € 138.000 per jaar.

Per saldo heeft dit geen grote consequenties voor de kosten opgenomen in de begrotingen van de deelnemende gemeenten, omdat deze de secundaire arbeidsvoorwaarden van de door hen aan ICT NML gedetacheerde medewerkers natuurlijk wel altijd betaald hebben, alleen niet via de afdracht aan ICT NML maar via de eigen personeelsbegroting.

Nu het personeel over gaat naar ICT NML, kan bij de gemeente het bedrag welke is opgenomen voor de gedetacheerde ICT NML medewerkers vervallen en dienen ter dekking van de bijdrage aan ICT NML. Voor de begroting van ICT NML betekent dit dat de personeelslasten stijgen met € 138.000. Dit is in de begroting 2019 meegenomen als autonome ontwikkeling.

Nieuwe tool gemeentespecifiek (Ziver)
In 2017 is door de deelnemende gemeenten besloten dat er gezamenlijk gebruik gemaakt gaat worden van het programma Ziver. ICT NML fungeert hierbij als inkopende partij. Het eerste natuurlijke moment om de meerkosten van deze tool op te nemen in de begroting van ICT NML is de begroting 2019. De meerjarige effecten van de implementatie van Ziver zijn verwerkt in deze begroting.

3.2 Verdeelsleutel bijdrage deelnemers

De systematiek voor het bepalen van de deelnemersbijdrage is geëvalueerd in 2017. Vanaf de start van de samenwerking is er voor de verdeling van de kosten de volgende verdeelsleutels gehanteerd:

a. loonkosten van medewerkers worden op basis van ingebrachte FTE's verdeeld, met verrekening achteraf bij een afwijking > 5%;
b. gemeentespecifieke kosten worden één op één doorbelast;
c. centrale kosten worden doorbelast op basis van fysieke werkplekken.

De huidige systematiek kent in de praktijk een aantal nadelen. Om deze rede is er gekeken naar alternatieve verdeelsleutels. Hieraan zijn de volgende minimale eisen gesteld:

- ✓ Kosten worden eerlijk verdeeld;
- ✓ Systematiek is eenvoudig te berekenen, uit te leggen en te meten;

- ✓ Stimulerend effect voor efficiënter gebruik van de middelen.

De evaluatie heeft geleid tot de volgende berekening van de bijdragen:

1. gemeentespecifieke kosten worden één op één doorbelast;
2. voor de bijdrage aan de centrale lasten wordt gebruik gemaakt van de volgende variabelen:
    a. Tarief per TB storage ter dekking van de kosten die samenhangen met storage;
    b. Tarief per gebruiker ter dekking van de overige kosten.

Het aantal gebruikers per gemeente wordt bepaald op basis van de audit die jaarlijks plaatsvindt ten behoeve van de microsoft licenties. Het storagegebruik wordt gemeten voorafgaand aan het opstellen van de begroting. Bij de begroting worden de bijdragen per gemeente voor het begrotingsjaar vastgesteld. Bij uitbreiding van het aantal gebruikers of storage > 5% gedurende de begrotingsperiode kan de bijdrage worden bijgesteld.

Omdat deze gewijzigde systematiek herverdelingseffecten met zich meebrengt, is gekozen voor een gefaseerde invoering, verdeeld over drie jaar.

4 PROGRAMMAPLAN

4.1 Programma standaard automatiseringsoplossingen

Vanuit de visie ICT-NML is het volgende geformuleerd met betrekking tot dit programma:

"ICT Noord- en Midden Limburg (ICT NML) is een gerenommeerde ICT-dienstverlener die zowel de lokale overheid als haar ketenpartners:

- *helpt te excelleren door snel, goed en slim gebruik te maken van technische mogelijkheden;*
- *aanzet tot synergie-effecten;*
- *maximaal ontzorgt.*

ICT NML biedt in beginsel een gemeenschappelijk automatiseringsplatform waarop het goed samenwerken is. Dit is randvoorwaardelijk voor verdere digitale samenwerking. ICT NML heeft ondernemerschap hoog in het vaandel.
Zij is een wendbare en weerbare organisatie die borg staat voor de kwaliteit van dienstverlening en voorbereid is op de toekomst. Niet alleen haar eigen toekomst, maar ook op de toekomst van haar deelnemers.
De basis tot samenwerken is neergezet.De volgende kernwaarden geven daarbij richting aan ons handelen en gedrag: passie, vertrouwen, eenvoud en flexibiliteit."

4.1.1 Wat zijn de ontwikkelingen / bijzonderheden in 2019?

4.1.1.1 Helpdeskdiensten

De helpdesk draagt zorg voor het ontvangen, registreren, classificeren en verhelpen van meldingen die worden gedaan door gebruikers van ICT-voorzieningen. De helpdesk is verantwoordelijk voor de bewaking van de voortgang van alle 1ste lijns incidenten en de terugmelding aan de gebruikers of het doorzetten hiervan naar een specialist (2de lijn).

In 2019 zal ingezet worden op het verder harmoniseren, optimaliseren en automatiseren van de werkprocessen. Er zal strakker gestuurd gaan worden op de geïmplementeerde werkprocessen om eenduidige kwalitatief hogere dienstverlening te kunnen garanderen.
Plan-Do-Control-Act wordt op de dienstverlening verder aangescherpt, zodat toetsing en rapportage op Service-Level-Agreements en Product-Diensten-Catalogus in 2019 verder groeit. Ook continueren en professionaliseren we de trendanalyses. Daarnaast voeren we continue verbeteringen door ten aanzien van de klantervaring.

Door implementatie van één uniforme werkplek voor elke deelnemer, wordt het beheer en ondersteuning vereenvoudigd.

4.1.1.2 Applicatiediensten

Onder de applicatiediensten vallen een aantal verantwoordelijkheden: applicatiedistributie, beheer van de applicatie en het beheer van de gegevens. Er zal in 2019 een nieuw werkplek concept worden opgeleverd waarbij applicatiedistributie voor alle deelnemers gelijk is. Tevens onderzoeken we of er bij ict gerelateerde samenwerkingsinitiatieven bij de deelnemers van ICT NML het beheer van de automatiseringsoplossingen ook ondergebracht kan worden bij ICT NML.

4.1.1.3 Mail- en internetdiensten

Deze diensten hebben betrekking op het technisch beheer van e-mail, internet en intranet. In 2019 beschikken we over één mailomgeving voor alle deelnemers. Dit zal resulteren in een betere mail- en agend-a functionaliteiten met een inherent betere gegevensbeveiliging en een rijkere gebruikerservaring.

4.1.1.4 Platformdiensten

We bieden uitgebreide mogelijkheden om applicaties en informatie beschikbaar te stellen aan gebruikers. Stabiliteit en een hoge beschikbaarheid garanderen we door gebruik te maken van een

representatieve testomgeving. We houden grip op de integrale beveiliging middels een SOC (Security Operation Center), waarbinnen we gebruik maken van nieuwe technieken om omgevingen te monitoren, patchen en hardenen. Een periodieke audit zorgt voor de borging van de getroffen maatregelen.

Vanuit het programma ICT NML 2.0 zal in 2019 verdere implementatie plaatsvinden rondom het automatiseren van ICT werkprocessen om standaard taken sneller tot uitvoering te kunnen brengen en het inrichten van IAM (Identity and Access Management) om samen met HRM meer grip te krijgen op accounts en hun machtigingen.

4.1.1.5 Netwerkdiensten

Dit betreft het beheer van het netwerk, datastromen en de beveiliging ervan. We passen microsegmentering toe en garanderen dat datastromen strikt van elkaar gescheiden blijven.

Vanuit het programma ICT NML 2.0 zal in 2019 aandacht zijn voor het stroomlijnen van datacommunicatie en het in kaart brengen van informatiestromen.

4.1.1.6 Logistieke diensten

Logistieke diensten bestaat uit twee onderwerpen namelijk inkoop van hardware en software en de afvoer van 'afgedankte' apparatuur. In 2019wordt de afvoer van apparatuur voornamelijk gerealiseerd door de leasemaatschappij.

4.1.1.7 Advies- en projectdiensten

Deze dienst heeft betrekking op de ondersteuning die geleverd wordt waar het advisering in zowel de reguliere- als projectsituatie betreft.

In 2018 is er gestart met het programma ICTNML 2.0. De deelprojecten binnen dit programma zorgen o.a. voor een gestandaardiseerde en geharmoniseerde up-to-date ICT omgeving. Vanaf Q3 2018 worden de huidige deelnemers overgezet naar deze nieuwe ICT omgeving. Vanaf dat moment zullen nieuwe deelnemers weer kunnen toetreden tot ICT NML, waardoor 2019 in het teken van het soepel laten verlopen van de toetredingen zal staan.

4.1.2 Wat willen we bereiken?

Voor het programma gestandaardiseerde automatiseringsoplossingen, zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. Onze deelnemers helpen excelleren op het gebied van de automatisering door snel, goed en slim gebruik te maken van technische mogelijkheden;
2. Aanzetten tot synergie-effecten;
3. Maximaal ontzorgen van onze deelnemers;
4. Een betrouwbare en stabiele automatiseringsomgeving aanbieden.

4.1.3 Wat gaan we ervoor doen?

In 2019 worden de onderstaande deelprojecten binnen het programma ICTNML 2.0 afgerond. Daarnaast worden er continu projecten gestart en afgerond. Dit betreffen zowel interne projecten als projecten voor de aangesloten gemeenten. Hiervoor is interne capaciteit ingeregeld. In 2018 wordt er ook een organisatie ontwikkeltraject gestart waarin naast vakinhoudelijke kennis (trainingen technische producten) ook de nadruk komt te liggen op ontwikkeling van de persoonlijke competenties en teamontwikkeling. Dit wordt in 2019 afgerond.

BIG/TPM

Vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten zijn er kaders gesteld waaraan het niveau van informatiebeveiliging aan moet voldoen. Een

derde van alle kaders zijn technische kaders. De verantwoordelijkheid hiervan ligt bij ICT NML. Binnen dit project zullen we alle kaders toetsen en daar waar nodig bijsturen op technische invulling. Dit levert als eindresultaat een Third Party Mededeling (TPM) op, die aan de deelnemers wordt afgegeven door ICT NML. Deze TPM kunnen de deelnemende gemeenten gebruiken tijdens audits zoals DigiD-audit, PUN-audit en BAG-audit.

VDI Fase 3 - Nieuwe werkplekconcept
Nu de werkplekken van de deelnemende gemeenten al gebruik maken van hetzelfde platform is het zaak om een gezamenlijke werkplek in te richten. Dit gaat het beheer minimaliseren en zorgen voor een samenwerkingsplatform. Het biedt o.a. de mogelijkheid voor een medewerker die werkzaam is voor meerdere deelnemende gemeenten om vanuit één werkplek gebruik te maken van systemen/applicaties van meerdere gemeenten.

Automation
Werkprocessen binnen ICT NM zullen zoveel mogelijk geautomatiseerd worden. Dit zorgt voor een verminderde kans op menselijke fouten, verlichting van de werkdruk en hogere snelheid van leveren.

Identity Management
Er zal een nieuwe gezamenlijke oplossing komen voor het beheren van identiteiten (gebruikersaccounts) en de machtigingen die ze hebben. Primair gaat het hier om het consolideren van vier verschillende oplossingen naar één gezamenlijk oplossing.

Microsegmentatie
Om het mogelijk te maken dat de gemeentelijke omgevingen worden afgebouwd en daarmee alleen nog gebruik gemaakt wordt van de GLimIT-omgeving, is het noodzakelijk om microsegmentatie toe te passen. Hiermee wordt elke applicatie geïsoleerd. Dit zorgt voor het drastisch verhogen van de informatiebeveiliging.

4.1.4 Wat mag het kosten?

PROGRAMMA AUTOMATISERING (incl. overhead)	2019	2020	2021	2022
Centrale lasten	€ 4.847.359	€ 4.889.485	€ 4.889.485	€ 4.889.485
Gemeentespecifieke lasten	€ 1.417.460	€ 1.420.321	€ 1.408.232	€ 1.408.232
Totaal lasten	**€ 6.264.819**	**€ 6.309.806**	**€ 6.297.717**	**€ 6.297.717**
Bijdrage aan centrale lasten	€ 4.847.359	€ 4.889.485	€ 4.889.485	€ 4.889.485
Gemeentespecifieke bijdrage	€ 1.417.460	€ 1.420.321	€ 1.408.232	€ 1.408.232
Totaal baten	**€ 6.264.819**	**€ 6.309.806**	**€ 6.297.717**	**€ 6.297.717**
Saldo van baten en lasten	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Mutatie reserves	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**

PROGRAMMA AUTOMATISERING (incl. overhead)	2019	2020	2021	2022
Centrale lasten				
Product Helpdeskdiensten	€ 568.026	€ 553.326	€ 553.326	€ 553.326
Product Applicatiediensten	€ 284.648	€ 278.460	€ 278.460	€ 278.460
Product Mail- en internetdiensten	€ 66.811	€ 66.676	€ 66.676	€ 66.676
Product Platformdiensten	€ 2.198.728	€ 2.222.243	€ 2.222.243	€ 2.222.243
Product Netwerkdiensten	€ 1.350.896	€ 1.399.612	€ 1.399.612	€ 1.399.612
Product Logistieke diensten	€ -	€ -	€ -	€ -
Product Advies- en projectdiensten	€ 378.250	€ 369.167	€ 369.167	€ 369.167
	€ 4.847.359	***€ 4.889.485***	***€ 4.889.485***	***€ 4.889.485***
Gemeentespecifieke lasten				
Product Helpdeskdiensten	€ -	€ -	€ -	€ -
Product Applicatiediensten	€ 755.876	€ 755.876	€ 755.876	€ 755.876
Product Mail- en internetdiensten	€ 37.284	€ 37.284	€ 37.284	€ 37.284
Product Platformdiensten	€ -	€ -	€ -	€ -
Product Netwerkdiensten	€ -	€ -	€ -	€ -
Product Logistieke diensten	€ 450.691	€ 453.495	€ 450.206	€ 450.206
Product Advies- en projectdiensten	€ 173.609	€ 173.666	€ 164.866	€ 164.866
	€ 1.417.460	***€ 1.420.321***	***€ 1.408.232***	***€ 1.408.232***
Baten				
Bijdrage aan centrale lasten	€ 4.847.359	€ 4.889.485	€ 4.889.485	€ 4.889.485
Gemeentespecifieke bijdrage	€ 1.417.460	€ 1.420.321	€ 1.408.232	€ 1.408.232
Totaal baten	***€ 6.264.819***	***€ 6.309.806***	***€ 6.297.717***	***€ 6.297.717***
Saldo van baten en lasten	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Mutatie reserves	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**

4.2 Programma Bedrijfsvoering

4.2.1 Wat zijn de ontwikkelingen / bijzonderheden in 2019?

Op bedrijfsvoeringsgebied staat er in 2019 veel te gebeuren. In 2019 zal ICT NML als zelfstandige entiteit verder door ontwikkelen.

4.2.2 Wat willen we bereiken?

Voor dit programma zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. Optimaliseren ondersteunende bedrijfsprocessen die bedoeld zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren;
2. Een juiste, tijdige, betrouwbare en volledige informatievoorziening te waarborgen;
3. Een goede governance structuur behouden;
4. Structureel en reëel evenwicht in de begroting.

4.2.3 Wat gaan we ervoor doen?

Personeel
In 2019 is al het personeel van de huidige vier deelnemers geplaatst in de BVO ICT NML. Zaken als arbeidsvoorwaarden, sociaalplan, inrichtingsplan, etc. zijn vastgesteld. De processen rondom de personeelsadministratie, zoals de functionerings- en beoordelingssystematiek, zijn volledig ingericht. Binnen ICT NML is in 2019 een ondernemingsraad ingesteld als een inspraak- en medezeggenschapsorgaan binnen ICT NML.

Informatie
De governance-structuur zoals opgenomen in de gemeenschappelijke regeling is geïmplementeerd. Hierbij zal accountmanagement op basis van de vastgestelde DVO, PDC en SLA een belangrijke pijler zijn. Er wordt maandelijks gerapporteerd over de gemaakte afspraken in het SLA.

Communicatie
De communicatie over de ontwikkelingen van ICT NML gaat via verschillende kanalen. Dit is o.a. vorm gegeven in overlegstructuren. Denk hierbij aan het bestuurlijk overleg, accountmanagersgesprekken enz. Daarnaast worden de gemeenteraden elk kwartaal geïnformeerd over ICT NML middels een raadsinformatiebrief. ICT NML gaat de website www.ictnml.nl verder doorontwikkelen om alle betrokken partijen te informeren.

Organisatie
ICT NML zal in 2019 haar eigen beleid, processen en administraties moeten gaan vormgeven. Dit is in 2018 reeds opgestart. De inrichting van de organisatie is vastgesteld in het inrichtingsplan. De focus ligt op gebruikersondersteuning, technisch beheer van de infrastructuur, projecten en innovatie. In 2019 zal een evaluatie plaatsvinden op de organisatie inrichting en de functies en taken.
In de visie ICT NML zal Informatisering tevens een belangrijk item gaan worden waarop ICT NML in 2019 meer wil gaan samenwerken met de aangesloten gemeenten. Onderdelen hiervan zijn o.a. functioneel beheer, informatiebeveiliging, i-architectuur en informatiebeleid.

Financiën
Voor de verslaglegging rondom de P&C-cyclus zijn de regels van het BBV van belang. Er is een financiële verordening van kracht met bijbehorende beleidsnota's. In de financiële verordening is onder andere bepaald dat er twee maal per jaar een tussentijdse rapportage wordt opgesteld.

Automatisering
Binnen ICT NML wordt er gewerkt conform standaard ICT werkprocessen (ITIL) welke jaarlijks worden geëvalueerd en bijgesteld.
ICT NML werkt met ICT apparatuur (werkplekken, servers, netwerkapparatuur, etc.) en bijbehorende software welke passen binnen de architectuur en met de kenmerken up-to-date, toekomstbestendig en veilig, hoge continuïteit en beschikbaarheid, flexibel inzetbaar en gestandaardiseerd. Elk jaar vindt er een audit plaats door een onafhankelijke externe partij op de ICT omgeving en de werkprocessen.

Huisvesting
Momenteel is ICT NML gehuisvest in Roermond, op de vierde verdieping van het Natalini gebouw, Buitenop 8. Het huurcontract loopt tot medio 2020.
Voor de benodigde extra externe capaciteit in het programma ICTNML 2.0 is tevens tijdelijk een vleugel gehuurd op de eerste etage van het Natalini gebouw. Het huurcontract loopt tot februari 2019.

4.2.4 Wat mag het kosten?

PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING (incl. overhead)	2019	2020	2021	2022
Centrale lasten	€ 567.331	€ 555.211	€ 555.211	€ 555.211
Gemeentespecifieke lasten	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal lasten	**€ 567.331**	**€ 555.211**	**€ 555.211**	**€ 555.211**
Bijdrage aan centrale lasten	€ 567.331	€ 555.211	€ 555.211	€ 555.211
Gemeentespecfieke bijdrage	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal baten	**€ 567.331**	**€ 555.211**	**€ 555.211**	**€ 555.211**
Saldo van baten en lasten	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**
Mutatie reserves	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	**€ -**	**€ -**	**€ -**	**€ -**

4.2.5 Beleidsindicatoren

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is het verplicht om in de begroting over de volgende beleidsindicatoren te rapporteren:

Nr.	Indicator	Eenheid	Per.	ICTNML	Bron	Beschrijving
1	Formatie	Fte per 1000 inwoners	2019	0,2	Eigen begroting	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat op peildatum 1 januari.
2	Bezetting	Fte per 1000 inwoners	2019	0,2	Eigen begroting	De werkelijke bezetting in fte van het ambtelijk apparaat op peildatum 1 januari.
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2019	24,0	Eigen begroting	De personele en materiele kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.
4	Externe inhuur	Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2019	3,5%	Eigen begroting	De inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur van specialisten met specialistische vakkennis die ontbreekt in de organisatie.
5	Overhead	% van totale lasten	2019	9%	Eigen begroting	De kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

5 PARAGRAFEN

Voor ICT NML zijn de paragrafen weerstandsvermogen, risicobeheersing en de treasuryparagraaf van toepassing. Voor de paragraaf bedrijfsvoering wordt verwezen naar het programma Bedrijfsvoering.

5.1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen van de gemeenschappelijke regeling om toekomstige onverwachte tegenvallers op te vangen, zonder dat een dergelijke tegenvaller directe consequenties heeft voor haar huidige beleid en/of daaraan verbonden activiteiten. Het weerstandsvermogen is van belang voor de mate waarin risico's, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor geen verzekeringen zijn afgesloten, kunnen worden opgevangen.

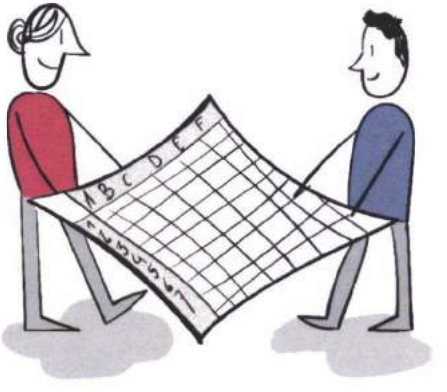

Beleid

In het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is als minimum eis opgenomen dat in de weerstandsparagraaf alle risico's worden opgenomen, die tot op het moment van aanbieden van de begroting en meerjarenraming bij het algemeen bestuur bekend zijn.

De huidige inventarisatie beperkt zich tot financiële risico's en risico's met betrekking tot de bedrijfsvoering. In de door ontwikkeling van het risico management zal er ook aandacht besteed worden aan overige niet financiële risico's (Imago, juridisch etc.). Om de relatie tussen de risico's die de gemeenschappelijke regeling loopt en het noodzakelijke weerstandsvermogen in kaart te brengen zijn de risico's geïnventariseerd en geclassificeerd naar:

- het schadebedrag van mogelijke risico's (Gering / Beduidend / Kritiek);
- de inschatting dat het zich vooral zal doen (Laag / Gemiddeld / Hoog).

Tevens wordt er onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele risico's, waarbij structurele risico's dubbel meetellen bij het bepalen van de risico waarde.

Risico inventarisatie

De volgende bedrijfsvoering en financiële risico's zijn benoemd en als volgt geclassificeerd:

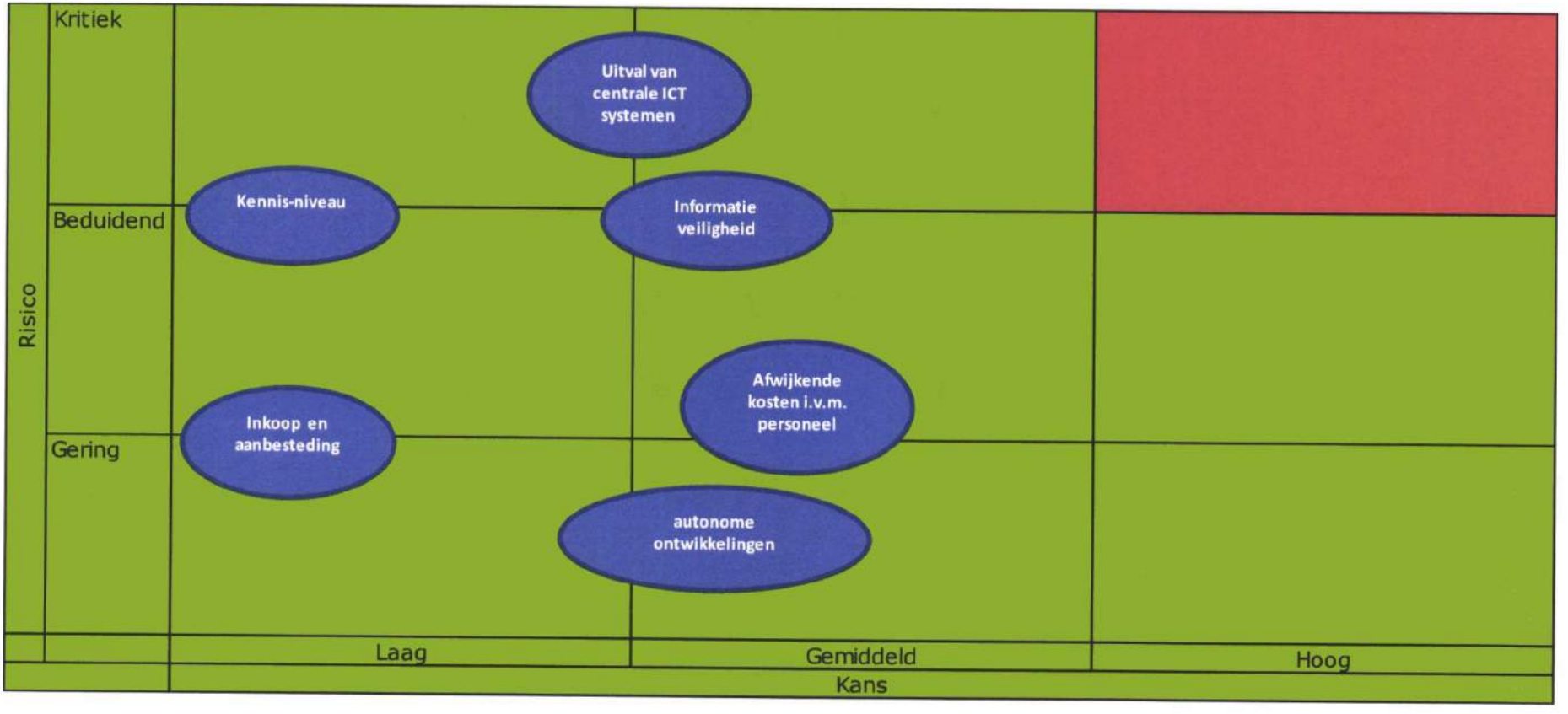

De totale risico waarde is nog niet te kwantificeren en zal in de doorontwikkeling van het risico management meegenomen worden. Risicoanalyse wordt in 2018 verder ontwikkeld, dit zal zijn weerslag krijgen in de begroting 2020.

Uitval van centrale ICT systemen

Ondanks alle genomen maatregelen is het mogelijk dat de systemen van ICT NML uitvallen. Dit is voor de deelnemende gemeenten een risico voor de bedrijfsvoering en kan uiteindelijk ook financiële gevolgen hebben.

Informatie veiligheid
Cybercrime lijkt een steeds groter probleem te worden. Omdat ons leven zich meer en meer digitaal afspeelt, neemt ook de kans op online criminaliteit toe. Gemeenten en ICT NML trekken hierin samen op om de informatiebeveiliging op hoog peil te houden.

Kennisniveau medewerkers
Ontwikkelingen op ICT gebied gaan bijzonder snel en het blijft steeds de uitdaging op qua kennis en kunde bij te blijven. Ook gezien de landelijk opgelegde ontwikkelingen.

Personeelsbegroting
De personeelskosten in de huidige begroting zijn opgenomen op basis van schattingen. Het onderzoek naar de werkelijke loonkosten is nog niet volledig afgerond. Ten tijde van het schrijven van de begroting 2019 lopen ook de onderhandelingen nog met de ondernemingsraden en de vakbonden over het uiteindelijke pakket van arbeidsvoorwaarden welke zullen gaan gelden voor ICT NML.

Inkoop- en aanbesteding
Het risico is dat er niet wordt voldaan aan het inkoopbeleid in verband met onvoldoende kennis op dat gebied. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de kennis van inkoopspecialisten bij de deelnemende gemeenten.

Autonome ontwikkelingen
Naast de wensen en eisen van de deelnemende gemeenten zijn er ook ontwikkelingen vanuit de landelijke overheid die voor de gemeenten naast organisatorische gevolgen ook hun effecten hebben op de ICT omgeving. Een voorbeeld hiervan zijn de ontwikkelingen op het gebied van de Omgevingswet. Waarschijnlijk brengt dit gevolgen op ICT gebied met zich mee maar is nog niet duidelijk met welke kosten we geconfronteerd gaan worden.

<u>Weerstandscapaciteit</u>
Weerstandscapaciteit is nihil. Dit heeft tot gevolg dat de risico's volledig bij de deelnemende gemeenten komen te liggen. Dit vloeit overigens ook uit de gemeenschappelijke regeling voort omdat de deelnemende gemeenten verplicht zijn om er steeds zorg voor dragen dat ICT NML te allen tijden over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. In de toekomst zal de weerstandsreserve langzaam opgebouwd worden uit een deel van de toetredingsfee die betaald wordt door eventuele toetreders en via eventuele resultaatbestemming bij de jaarrekening.

Kengetallen

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is het verplicht om in de begroting over de volgende kengetallen te rapporteren:

Kengetallen:	Norm	Jaarrek 2017	Begr. 2018	Begr. 2019	Begr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022
1. netto schuldquote	0%<>100%	nvt	0%	0%	0%	0%	0%
1a. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0%<>100%	nvt	0%	0%	0%	0%	0%
2. solvabiliteitsratio	25%<>40%	nvt	0%	0%	0%	0%	0%
3. structurele exploitatieruimte	> 0	nvt	0%	0%	0%	0%	0%
4. Kengetal grondexploitatie	> 0	N.v.t.					
5. Belastingcapaciteit	-	N.v.t.					

Ad 1+1a) kengetal relateert de schuldpositie van ICT NML aan de inkomstenstroom. ICT NML heeft geen schuldpositie, vandaar dat de uitkomst gelijk is aan 0.

Ad 2) indicator om inzicht te krijgen in de mate waarin de onderneming in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. ICT NML heeft geen Eigen Vermogen.

Ad 3) ICT NML heeft een sluitende meerjarenbegroting en er is geen sprake van incidentele baten of lasten.

Toelichting en de relatie tot de financiële positie:

Bij ICT NML is er vooralsnog geen sprake van schulden, tevens bouwt ICT NML nog geen weerstandsvermogen op. Dit maakt de financiële positie kwetsbaar, bij tekorten zal er om een extra bijdrage gevraagd worden bij de deelnemers. Voor de toekomst wordt wel bekeken in welke mate ICT NML weerstandsvermogen kan opbouwen, bijvoorbeeld bij nieuwe toetreders en/of resultaatbestemming.

De weerstandsratio is 0% (er is nog geen weerstandscapaciteit).

5.2 Treasuryparagraaf

Inleiding

Met de financieringsparagraaf wordt beoogd de transparantie van het treasurybeleid en treasurybeheer te vergroten en meer inzicht te geven in de (financierings)risico's en de beheersing daarvan. Bij de inwerkingtreding van de Wet Financiering decentrale overheden (fido) is het opnemen van een financieringsparagraaf in de begroting en in de rekening voorgeschreven. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft de onderwerpen binnen de financieringsparagraaf voor.

De grondslag voor de treasuryfunctie van ICT NML wordt gevormd door het in het Bestuur vastgestelde treasurystatuut. In het treasurystatuut zijn de kaders opgenomen waarbinnen het Bestuur de financieringsfunctie mag uitoefenen.

Het treasurybeleid is erop gericht binnen de financiële mogelijkheden van ICT NML een zo optimaal rendement te verkrijgen dan wel de lasten zo veel mogelijk te reduceren. Hierbij moeten de risico's zo goed mogelijk worden beheerst.

De belangrijkste algemene doelstellingen van het treasurybeleid zijn:

A. Het verzekeren van een duurzame relatie met de financiële markten om tegen acceptabele condities te financieren;
B. Het beschermen van vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
C. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
D. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de wet fido, de Ruddo, respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit treasurystatuut.

Deze doelstellingen worden in deze volgorde behandeld.

A. Relatiebeheer

ICT NML beoogt het realiseren van gunstige of marktconforme condities voor af te nemen financiële diensten. Hiermee wordt minimalisering van de rentekosten en maximalisatie van de rentebaten binnen ICT NML nagestreefd.

B. Risicobeheer

Op financieringsgebied zijn er een aantal risico's te onderscheiden. In het treasurystatuut wordt voor elk soort risico beleid geformuleerd. Onderstaand wordt eerst de rentevisie geformuleerd waarna verschillende risico's worden toegelicht.

Renterisico

De kasgeldimiet en de renterisiconorm mogen niet worden overschreden. Het aangaan van nieuwe leningen en uitzettingen wordt afgestemd op de financiële positie en de liquiditeitsplanning van ICT NML, waarbij ook de rentevisie in ogenschouw wordt genomen.

Kasgeldlimiet:

Het kasgeldlimiet is een instrument uit de wet fido voor het beheersen van het risico van een rentewijziging bij herfinanciering. Het stelt een maximum aan het gebruik van korte termijn financieringen, de netto vlottende schuld. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient ICT NML de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet. Onderstaande tabel toont de berekening van de kasgeldlimiet en de beschikbare ruimte.

KASGELDLIMIET	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
(1) Vlottende schuld	0	0	0	0
(2) Vlottende middelen	0	0	0	0
(3) Netto vlottend (+) of overschot middelen (-)	**0**	**0**	**0**	**0**
4. Kasgeldlimiet	**560.236**	**562.931**	**561.940**	**561.940**
Ruimte onder KGL (4>3)	560.236	562.931	561.940	561.940
Overschrijding van de KGL (3>4)	0	0	0	0
Berekening kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal	6.832.151	6.865.017	6.852.928	6.852.928
Percentage regeling	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
Kasgeldlimiet	**560.236**	**562.931**	**561.940**	**561.940**

Renterisiconorm:
De renterisiconorm is een instrument uit wet fido voor het beheersen van het risico van een rentewijziging bij herfinanciering. De beheersing bestaat eruit dat de herfinanciering gelijkmatig gespreid moet worden. In enig jaar mag over niet meer dan 20% van het begrotingstotaal renteherziening plaats kunnen vinden. Voor de renterisiconorm geldt een minimumbedrag van 2.500.000 euro. De norm is bedoel om het budgettaire risico van rentestijgingen te maximeren. Treasury zorgt er bij het aantrekken van langlopende geldleningen voor dat de renterisiconorm niet overschreden wordt. In onderstaande tabel wordt de renterisiconorm en het renterisico getoond voor de jaren 2019 tot en met 2022.

Stap	**Variabelen renterisico (norm)**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
(1)	Renteherzieningen	*0*	*0*	*0*	*0*
(2)	Aflossingen	*0*	*0*	*0*	*0*
(3)	**Renterisico (1+2)**	***0***	***0***	***0***	***0***
(4)	**Renterisiconorm**	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm	*0*	*0*	*0*	*0*

Berekening	**Renterisiconorm:**				
(4a)	Begrotingstotaal jaar	*6,832 mln.*	*6,865 mln.*	*6,853 mln.*	*6,853 mln.*
(4b)	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
(4) = (4a x 4b / 100)	**Renterisiconorm (min. 2,5 mln.)**	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***	***2,5 mln.***

ICT NML blijft binnen de rente risico norm.

Koersrisico
Koersrisico is het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. Bij ICT NML niet van toepassing.

Kredietrisico
Uitzettingen wordt uitsluitend gedaan bij instellingen die voldoen aan de Wet FIDO. Overtollige middelen worden aangehouden in 's Rijks schatkist. Het kredietrisico is hierdoor zeer laag tot nihil.

Liquiditeitsrisico
De liquiditeitsrisico's worden beheerst door de treasury activiteiten te baseren op een liquiditeitsplanning.

Valutarisico
Valutarisico's worden in het openbaar lichaam uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in de Nederlandse geldeenheid (de euro). ICT NML heeft géén posities in valuta anders dan de euro.

C Doelmatigheid financiering
ICT NML tracht de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities te minimaliseren.

D Optimalisatie renteresultaten

Rentevisie
Wij volgen de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt nauwgezet. De voor de komende jaren verwachte rentekosten van onze gemeente zijn gebaseerd op de liquiditeitsbehoefte vanuit de exploitatie. Doordat ICT NML werkt met bijdragen op voorschotbasis en activa geheel via operational lease worden aangewend, is de liquiditeitsbehoefte gering.

Financieringspositie en renteresultaat
Doordat ICT NML werkt met bijdragen op voorschotbasis en activa geheel via operational lease worden aangewend, is de financieringspositie beperkt en het verwachte renteresultaat nagenoeg nihil.

6 FINANCIËLE BEGROTING

6.1 Overzicht baten en lasten cf. indeling BBV

Het financiële vertrekpunt van deze begroting is het meerjarenoverzicht afkomstig uit de begroting 2018. Het budgettair kader geeft de ontwikkeling van de baten en lasten van ICT NML weer voor de jaren 2019 – 2022. Deze is als volgt:

OVERZICHT BATEN EN LASTEN	Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Automatisering	€ 5.683.351	€ 5.683.351	€ -	€ 5.728.337	€ 5.728.337	€ -	€ 5.716.248	€ 5.716.248	€ -	€ 5.716.248	€ 5.716.248	€ -
Helpdeskdiensten	€ 515.044	€ 515.044	€ -	€ 500.344	€ 500.344	€ -	€ 500.344	€ 500.344	€ -	€ 500.344	€ 500.344	€ -
Applicatiediensten	€ 943.470	€ 943.470	€ -	€ 937.282	€ 937.282	€ -	€ 937.282	€ 937.282	€ -	€ 937.282	€ 937.282	€ -
Mail- en internetdiensten	€ 94.386	€ 94.386	€ -	€ 94.251	€ 94.251	€ -	€ 94.251	€ 94.251	€ -	€ 94.251	€ 94.251	€ -
Platformdiensten	€ 1.993.643	€ 1.993.643	€ -	€ 2.017.158	€ 2.017.158	€ -	€ 2.017.158	€ 2.017.158	€ -	€ 2.017.158	€ 2.017.158	€ -
Netwerkdiensten	€ 1.224.893	€ 1.224.893	€ -	€ 1.275.633	€ 1.275.633	€ -	€ 1.275.633	€ 1.275.633	€ -	€ 1.275.633	€ 1.275.633	€ -
Logistieke diensten	€ 407.637	€ 407.637	€ -	€ 410.440	€ 410.440	€ -	€ 407.151	€ 407.151	€ -	€ 407.151	€ 407.151	€ -
Advies- en projectdiensten	€ 504.279	€ 504.279	€ -	€ 493.228	€ 493.228	€ -	€ 484.428	€ 484.428	€ -	€ 484.428	€ 484.428	€ -
Programma Bedrijfsvoering	€ 513.414	€ 513.414	€ -	€ 501.294	€ 501.294	€ -	€ 501.294	€ 501.294	€ -	€ 501.294	€ 501.294	€ -
Overhead	€ 634.386	€ 634.386	€ -	€ 634.386	€ 634.386	€ -	€ 634.386	€ 634.386	€ -	€ 634.386	€ 634.386	€ -
Algemene dekkingsmiddelen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Onvoorzien	€ 1.000	€ 1.000	€ -	€ 1.000	€ 1.000	€ -	€ 1.000	€ 1.000	€ -	€ 1.000	€ 1.000	€ -
Heffing VPB	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Geraamd saldo baten en lasten	**€ 6.832.151**	**€ 6.832.151**	**€ -**	**€ 6.865.017**	**€ 6.865.017**	**€ -**	**€ 6.852.928**	**€ 6.852.928**	**€ -**	**€ 6.852.928**	**€ 6.852.928**	**€ -**
Dotaties/onttrekkingen reserves	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Graamd resultaat	**€ 6.832.151**	**€ 6.832.151**	**€ -**	**€ 6.865.017**	**€ 6.865.017**	**€ -**	**€ 6.852.928**	**€ 6.852.928**	**€ -**	**€ 6.852.928**	**€ 6.852.928**	**€ -**

6.2 Overzicht baten en lasten op basis van kostensoorten

	Begroting 2018	Meerjarenbegroting 2019			
	2018	2019	2020	2021	2022
Baten:					
Bijdrage centrale lasten					
Gemeente Roermond	€ 1.366.333	€ 1.543.319	€ 1.602.610	€ 1.652.837	€ 1.652.837
Gemeente Venlo	€ 2.366.036	€ 2.585.255	€ 2.588.659	€ 2.577.761	€ 2.577.761
Gemeente Weert	€ 966.521	€ 1.010.025	€ 974.487	€ 933.815	€ 933.815
Gemeente Nederweert	€ 254.098	€ 276.092	€ 278.940	€ 280.283	€ 280.283
	€ 4.952.988	€ 5.414.691	€ 5.444.696	€ 5.444.696	€ 5.444.696
Bijdrage gemeentespecifieke lasten					
Gemeente Roermond	€ 460.271	€ 308.311	€ 308.311	€ 305.022	€ 305.022
Gemeente Venlo	€ 1.004.358	€ 726.185	€ 726.185	€ 720.185	€ 720.185
Gemeente Weert	€ 253.258	€ 284.273	€ 284.273	€ 281.473	€ 281.473
Gemeente Nederweert	€ 84.265	€ 98.690	€ 101.551	€ 101.551	€ 101.551
	€ 1.802.152	€ 1.417.460	€ 1.420.321	€ 1.408.232	€ 1.408.232
Totale baten	**€ 6.755.141**	**€ 6.832.151**	**€ 6.865.017**	**€ 6.852.928**	**€ 6.852.928**
Lasten:					
Centrale lasten					
Salarislasten	€ 2.303.639	€ 2.686.603	€ 2.611.603	€ 2.611.603	€ 2.611.603
Overige personeelskosten	€ 435.000	€ 133.888	€ 133.888	€ 133.888	€ 133.888
Leasekosten	€ 1.680.813	€ 2.136.149	€ 2.243.179	€ 2.243.179	€ 2.243.179
Datacommunicatie	€ 236.882	€ 240.198	€ 238.173	€ 238.173	€ 238.173
Licenties	€ 146.173	€ 74.187	€ 74.187	€ 74.187	€ 74.187
Overige kosten	€ 150.481	€ 143.666	€ 143.666	€ 143.666	€ 143.666
Totaal centrale lasten	*€ 4.952.988*	*€ 5.414.691*	*€ 5.444.696*	*€ 5.444.696*	*€ 5.444.696*
Gemeentespecifieke lasten	*€ 1.802.152*	*€ 1.417.460*	*€ 1.420.321*	*€ 1.408.232*	*€ 1.408.232*
Totale lasten	**€ 6.755.141**	**€ 6.832.151**	**€ 6.865.017**	**€ 6.852.928**	**€ 6.852.928**
Saldo	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

6.3 Toelichting op het overzicht baten en lasten

6.3.1 Toelichting op de baten

Bijdrage centrale lasten

De centrale lasten worden met ingang van de begroting 2019 berekend op basis van een tarief per gebruiker en een tarief per TB storagegebruik. Door gebruik te maken van tarieven is het voor een gemeente ook eenvoudiger te bepalen wat de financiële gevolgen zijn van uitbreiding van gebruikers of opslagcapaciteit.

Bijdrage gemeentespecifieke lasten

Lasten die niet op alle deelnemende gemeenten betrekking hebben, worden één-op-één toegerekend aan de gemeente waar de kosten voor worden gemaakt. De samenwerking fungeert als "centrale inkoper". De gemeenten kopen producten via de samenwerking in, maar blijven zelf verantwoordelijk voor het budget. Gemeentespecifieke lasten die door de ICT-samenwerking worden betaald, worden elk kwartaal gefactureerd naar de desbetreffende gemeente.

6.3.2 Toelichting op de lasten

Personeelskosten

	2019	2020	2021	2022
Salariskosten	€ 2.686.603	€ 2.611.603	€ 2.611.603	€ 2.611.603
Inhuur	€ 98.398	€ 98.398	€ 98.398	€ 98.398
Opleidingskosten	€ 35.490	€ 35.490	€ 35.490	€ 35.490
Personeelskosten	**€ 2.820.491**	**€ 2.745.491**	**€ 2.745.491**	**€ 2.745.491**

De salariskosten zijn gebaseerd op een vaste personele bezetting van 36,5 FTE. In de salariskosten is tevens het bedrag voor de secundaire arbeidsvoorwaarden verwerkt welke in de begroting 2019 is toegevoegd. Het bedrag opgenomen voor inhuur wordt ingezet voor de extra kosten bij ziekte, ter opvanging van pieken in de werkdruk en inhuur van specialistische kennis.

Leasekosten

	2019	2020	2021	2022
Leasekosten	€ 2.136.149	€ 2.243.179	€ 2.243.179	€ 2.243.179
Leasekosten	**€ 2.136.149**	**€ 2.243.179**	**€ 2.243.179**	**€ 2.243.179**

Voor de aanschaf van activa is een operational leasecontract afgesloten met Econocom. De activa die gedurende 2019 zullen worden toegevoegd aan dit leasecontract, bestaan voornamelijk uit investeringen in het kader van de uitvoering van de visie (ICT NML 2.0). Daarnaast is er zowel voor de gemeenten specifiek als voor het centrale deel van het leasecontract, ruimte voor het uitvoeren van de benodigde vervangingsinvesteringen.

Datacommunicatie

	2019	2020	2021	2022
Internet/gemnet	€ 61.734	€ 61.734	€ 61.734	€ 61.734
Verbindingen	€ 178.464	€ 176.439	€ 176.439	€ 176.439
Datacommunicatie	**€ 240.198**	**€ 238.173**	**€ 238.173**	**€ 238.173**

Licenties

	2019	2020	2021	2022
Microsoft licenties	€ 28.635	€ 28.635	€ 28.635	€ 28.635
Oracle licenties	€ 23.322	€ 23.322	€ 23.322	€ 23.322
Topdesk licenties	€ 15.210	€ 15.210	€ 15.210	€ 15.210
Overige licenties	€ 7.020	€ 7.020	€ 7.020	€ 7.020
Licenties	**€ 74.187**	**€ 74.187**	**€ 74.187**	**€ 74.187**

Overige kosten

	2019	2020	2021	2022
Huisvestingskosten	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
Accountantskosten	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Inzet tbv ondersteunende overhead diensten	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Overige kosten	€ 33.666	€ 33.666	€ 33.666	€ 33.666
Overige kosten	**€ 143.666**	**€ 143.666**	**€ 143.666**	**€ 143.666**

6.3.3 Specificatie overhead

De overhead is uit te splitsen naar:

	2019	2020	2021	2022
Salarislasten	€ 522.846	€ 522.846	€ 522.846	€ 522.846
Huisvestingskosten	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
Accountantskosten	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Overige overhead	€ 36.540	€ 36.540	€ 36.540	€ 36.540
Totaal	**€ 634.386**	**€ 634.386**	**€ 634.386**	**€ 634.386**

6.3.4 Verklaring aanmerkelijke verschillen begroting 2019 ten opzichte van jaarschijf 2018

De totale lasten nemen in totaal met een bedrag van circa € 75.000 toe ten opzichte van 2018. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Toename van de centrale leasekosten met circa € 450.000,- als gevolg van het project ICT NML 2.0, welke in 2019 wordt afgerond. Tevens verschuift een deel van de licentiekosten (circa € 70.000) naar lease als gevolg van het project ICT NML 2.0
- Toename van de personeelskosten met circa € 80.000 door enerzijds de toevoeging van de secundaire arbeidsvoorwaarden aan de begroting van ICT NML. Deze waren in voorgaande jaren opgenomen in de begrotingen van de afzonderlijke gemeenten. Anderzijds is er in het project ICT NML 2.0 een besparing geraamd op de salariskosten.
- Toename van de gemeentespecifieke lasten met circa € 50.000 als gevolg van het toevoegen van het product Zivver.
- Afname van de gemeentespecifieke bijdrage aan de leasekosten met circa € 435.000, doordat de investeringen die van de gemeenten overgenomen zijn bij de start van de samenwerking in 2019 zijn afgeschreven.

6.4 Overzicht incidentele baten en lasten

Er is geen sprake van incidentele baten en lasten. Alle in de meerjarenbegroting opgenomen posten zijn structureel van aard.

6.5 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

6.5.1 Balansbegroting

ICT NML heeft geen bezittingen en schulden. Vooralsnog ziet de begrote balans er dan ook als volgt uit:

Balansbegroting B2019-2022						
(bedragen x € 1000,-)	**Realisatie**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**	**Begroting**
ACTIVA	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Vaste activa						
Materiele vaste activa	nvt					
Financiële vaste activa	nvt					
Totaal vaste activa	nvt	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vlottende activa						
Voorraden	nvt					
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	nvt					
Liquide middelen	nvt					
Overlopende activa	nvt					
Totaal vlottende activa	nvt	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal generaal	nvt	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Balansbegroting B2019-2022						
(bedragen x € 1000,-)	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
PASSIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste passiva						
Eigen vermogen	nvt					
Voorzieningen	nvt					
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	nvt					
Totaal vaste passiva	nvt	0	0	0	0	0
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan een jaar	nvt					
Overlopende passiva	nvt					
Totaal vlottende passiva	**nvt**	0	0	0	0	0
Totaal GENERAAL	**nvt**	0	0	0	0	0

6.5.2 Taakvelden en overhead

Taakvelden

ICT-NML heeft te maken met slechts 2 taakvelden: overhead en treasury. De verdeling voor de begroting 2019 is als volgt:

- treasury € 0,- (*voor 2019 geen sprake van financieringslasten*);
- overhead € 6.832.151.,- (*ICT NML valt volgens de regels van het BBV volledig onder overhead*).

Taakveld Rentelasten en de financieringsstructuur

Voor de begroting 2019 – 2022 zijn er geen financieringslasten geraamd. De begroting wordt gefinancierd door de bijdragen van de deelnemer (voorschotbasis) en er is wordt een rekening-courant overeenkomst aangegaan met de BNG, waarbij ook een kasgeldlening denkbaar is. Financieringslasten zullen minimaal zijn.

Taakveld Overhead

De volledige begroting van ICT-NML valt onder het taakveld Overhead1. Wel dient inzichtelijk gemaakt te worden wat tot de 'eigen overhead' behoort. Het bedrag aan overhead en de specificatie is opgenomen bij de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

[1] Wat valt er onder overhead: Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch) / Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie / HRM / Inkoop / Communicatie / Juridische zaken / Bestuursondersteuning / ICT / FZ, huisvesting, DIV (*m.u.v. direct toerekenbare lasten*).

7 BIJLAGEN

7.1 EMU-saldo

	EMU	2017 volgens realisatie rekening 2017 (* € 1.000)	2018 volgens de begroting (incl. wijziging) (* € 1.000)	2019 volgens de begroting (* € 1.000)	2020 volgens de meerjaren-raming (* € 1.000)	2021 volgens de meerjaren-raming (* € 1.000)	2022 volgens de meerjaren-raming (* € 1.000)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	nvt	0	0	0	0	0
2 +	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.	nvt	0	0	0	0	0
3 +	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie.	nvt	0	0	0	0	0
4 -	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	nvt	0	0	0	0	0
5 +	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	nvt	0	0	0	0	0
6 +	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op exploitatie verantwoord	nvt	0	0	0	0	0
7 -	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	nvt	0	0	0	0	0
8 +	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	nvt	0	0	0	0	0
9 -	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	nvt	0	0	0	0	0
10 -	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	nvt	0	0	0	0	0
11 -	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen.	nvt	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		*nvt*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*

Van: Nicole Tobben [mailto:n.tobben@omnibuzz.nl]
Verzonden: donderdag 5 april 2018 16:17
Onderwerp: Begroting 2018 en begroting 2019 van Omnibuzz

Geachte griffier,

Bijgaand sturen wij u de downloadlinks voor de begroting 2018 en begroting 2019 van Omnibuzz. Daarnaast treft u bijgaand de bijbehorende aanbiedingsbrief en de uitgangspuntennotitie aan.

Begroting 2018-1:
https://www.yumpu.com/nl/document/fullscreen/59931924/omnibuzz-begroting-2018

Begroting 2019 & Meerjarenperspectief 2020-2022:
https://www.yumpu.com/nl/document/fullscreen/59956290/omnibuzz-begroting-2019

Uw gemeente heeft tot en met 31 mei de tijd om haar zienswijze kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz. De zienswijze wordt op 1 juni aan het dagelijks bestuur verstuurd ter voorbereiding van de vergadering d.d. 13 juni. Op 20 juni worden de stukken vervolgens naar het algemeen bestuur verzonden waarna het algemeen bestuur in haar vergadering van 4 juli tot besluitvorming zal overgaan.

Voor inhoudelijke vragen over deze begrotingen kunt u terecht bij Maurice Vranken (m.vranken@omnibuzz.nl) en Peter Moling (p.moling@omnibuzz.nl).

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Omnibuzz, maatwerk in vervoer

Nicole Tobben
Managementassistent

t: 046-4574712 m:
a: Geerweg 3, 6135 KB Sittard
w www.omnibuzz.nl e: n.tobben@omnibuzz
: .nl

Dit e-mailbericht is slechts bestemd voor de persoon of organisatie aan wie het is gericht. Het bericht kan informatie bevatten die persoonlijk en/of vertrouwelijk is. Tevens kan het informatie bevatten die niet publiekstoegankelijk van aard is. Omnibuzz aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid indien de inhoud van dit bericht en eventuele bijlagen in strijd is met de wet of de goede zeden. Voor het geval de ontvanger van het bericht niet de bedoelde persoon of organisatie is, wordt hierbij vermeld dat verdere verspreiding, openbaarmaking of vermenigvuldiging strikt verboden is en verzoeken wij u de inhoud niet te gebruiken en de afzender direct te informeren. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

De Gemeenteraad
T.a.v. de Griffie

Sittard, 5 april 2018

Onderwerp: Uitgangspunten notitie begroting 2019, concept eerste wijziging van de begroting 2018 en concept begroting 2019 & meerjarenperspectief 2020-2022.

Geachte dames en heren,

Het doet ons genoegen u een drietal documenten te kunnen presenteren met betrekking tot de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Het betreft de uitgangspunten notitie voor de begroting 2019, de gewijzigde begroting 2018 en de begroting 2019 inclusief de meerjarige begroting 2020-2022.

De uitgangspunten notitie biedt het beleidsmatig- en financieel kader voor de begroting 2019 en is gebaseerd op het Bedrijfsplan Doelgroepenvervoer van Omnibuzz. Op basis van de missie en visie uit dit stuk, een terugblik en evaluatie op reeds gerealiseerde zaken en een omgevingsanalyse, legt Omnibuzz in dit document vast wat in de periode 2019 en volgende de te realiseren doelstellingen zijn. Hiermee wordt invulling gegeven aan artikel 34 b van de wet Gr.

Op basis van deze uitgangspunten notitie is de begroting 2019 opgesteld met een doorkijk naar de hier opvolgende drie jaren 2020-2022. Tevens is bijgevoegd de eerste wijziging van de begroting 2018, waarin de geactualiseerde inzichten met betrekking tot de begroting 2018 zijn verwerkt. Dit betreft zowel voortschrijdend inzicht met betrekking tot de invulling van beleid als ook aanpassing van financiële parameters die inmiddels veranderd zijn.

De samenwerking op Limburgs niveau, de inrichting van de regiefunctie van Omnibuzz en de hernieuwde aanbesteding van vervoer heeft in de begrotingswijziging 2017-1 geleid tot een daling van de kosten voor dat boekjaar met € 1,8 miljoen. De begroting 2018 liet vervolgens nog een verlaging van € 1,2 miljoen t.o.v. de begroting 2017-1 zien. Een totale afname van € 3 miljoen.

Als gevolg van het toegenomen gebruik van het Omnibuzz vervoer, wijziging in de rechtspositie van het personeel van de regiecentrale, noodzakelijke aanpassingen van de software en hogere loonkosten ten gevolge van cao aanpassingen, is voor 2018 een verhoging van de begroting met € 1,9 miljoen noodzakelijk.

Naar aanleiding van de uitgangspunten notitie en de hieruit resulterende begroting heeft het dagelijks bestuur van Omnibuzz het initiatief genomen om een aanvullende

notitie op te stellen waarin mogelijke beheersmaatregelen worden voorgesteld. In deze notitie zullen mogelijke beheersmaatregelen uitgewerkt worden, die ingezet kunnen worden om het vervoerssysteem Omnibuzz te verbeteren, meer te harmoniseren maar ook, in relatieve zin, goedkoper te maken.

Doel van deze notitie is met name ook om de gemeenten een beeld te geven van de keuzes die er in de komende periode, binnen de kaders van de missie en visie van Omnibuzz op diverse gebieden kunnen worden gemaakt. Het dagelijks bestuur verwacht deze notitie voor het einde van het jaar aan de deelnemende gemeenten te kunnen aanbieden.

Wij denken u hiermee een goed inzicht te hebben verschaft in de missie, visie, doelstellingen en hiervoor benodigde middelen op korte en middellange termijn. Wij wensen u veel leesplezier en nodigen u uit om de zienswijze van uw gemeente op de concept begrotingen te geven. Deze kunt u indienen binnen een termijn van acht weken, het uiterste moment hiervoor is 31 mei 2018.

Mr. G.M.F. Vreuls
Directeur

B. Kamphuis
Voorzitter

omnibuzz
MAATWERK IN VERVOER

2018-1 BEGROTING

Inhoud

1. INLEIDING 3

2. ALGEMEEN 6

2.1 Wie is Omnibuzz? 6
2.2 Missie 6
2.3 Uitwerking visie en fasering 6
2.4 Ontwikkelingen 8

3. DE BELEIDSBEGROTING 12

3.1 Programma Omnibuzz vervoer 12
3.2 Paragrafen 15

4. FINANCIËLE BEGROTING 26

4.1 Financiële kaders 26
4.2 Overzicht van baten en lasten per taakveld 27
4.3 Toelichting op de baten en lasten. 28
4.4 Analyse eerste begrotingswijziging 2018 ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2018 36

5. BIJLAGEN 42

5.1 Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven 42
5.2 Staat van reserves 43

Vormgeving: bartistiek Design
Foto's: Ermindo Armino

1. INLEIDING

Voor u ligt de eerste wijziging programmabegroting 2018 van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz (begroting 2018-1). Hierin zijn de actuele inzichten met betrekking tot de ontwikkeling van het vervoer en de organisatie opgenomen.

Omnibuzz werkt vanuit een vervoersvisie, die op termijn aanstuurt op bundeling en centrale aansturing van de verschillende vormen van gemeentelijk doelgroepenvervoer van de 32 deelnemende gemeenten door Omnibuzz. Het toegroeien naar deze uiteindelijk optimale mobiliteitscentrale gebeurt gefaseerd.

De ritaanname en de regietaak op het vervoer maken al deel uit van de taken van Omnibuzz. De planning van het vervoer blijft tot (minimaal) eind 2019 bij de vervoerders als onderdeel van de lopende contracten. Stapsgewijs zullen verschillende vormen van gemeenschappelijk doelgroepenvervoer in de mobiliteitscentrale instromen. Hierdoor ontstaan meer combinatie mogelijkheden, meer efficiëntie, betere spreiding en optimalisatie van het totale vervoer.

Deze begroting richt zich op 2018. In 2018 is Omnibuzz verantwoordelijk voor het (collectief) vraagafhankelijk vervoer voor klanten met een indicatie vanuit de Wmo. In de vorm van diverse werkgroepen werkt Omnibuzz in 2018 aan adviezen over de mogelijkheden voor de toekomstige instroom van de andere vervoersvormen. Gedurende 2017 is veel informatie over de volumes en aantallen van dit vervoer inzichtelijk gemaakt, waarmee deze adviezen verder uitgewerkt en onderbouwd kunnen worden. In afwachting van deze adviezen kan op dit moment geen verdere uitspraak worden gedaan over de uitwerking hiervan en de impact voor Omnibuzz en de deelnemende gemeenten.

In 2018 kan mogelijk worden ingezet op de inkoop en uitvoering van verschillende Wmo-BG vervoer contracten en enkele pilots in deze vervoersvormen. Parallel wordt de verbinding gezocht met het Openbaar Vervoer. Intensief overleg met de OV-vervoerder moet de afstemming met het OV waarborgen, waardoor de mogelijkheden van het OV op termijn optimaal benut kunnen worden. De resultaten van het overleg met Arriva worden in deze begroting toegelicht.

Bij het lezen van deze begroting is het verstandig om onderscheid te maken tussen de daadwerkelijke taakstelling van Omnibuzz in 2018 en de taken die gericht zijn op het toewerken naar en voorbereiden van latere fases.

TriflexPLUS

2

ALGEMEEN

2. ALGEMEEN

2.1 WIE IS OMNIBUZZ?

Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling van 32 Limburgse gemeenten én een dienstverlenende organisatie met een sterke focus op kwaliteit. De dienstverlening is gericht op optimalisatie voor zowel de reizigers als de deelnemende gemeenten.

De organisatie draagt zorg voor een tijdige en kwalitatief hoge uitvoering van collectief en individueel vraagafhankelijk vervoer voor de reiziger in het Omnibuzz vervoer. Omnibuzz is dé non-profit partner voor collectief vraagafhankelijk vervoer omdat zij het vervoer optimaal afstemt op de gebruikers middels "Maatwerk in Vervoer".

Omnibuzz neemt de administratie en andere uitvoerende en controlerende taken over, waarbij afstemming en overleg tussen betrokken partijen en deelnemende gemeenten goed geborgd is. Dit gebeurt op een zeer transparante manier door structureel de nodige management- en voortgangsinformatie voor de gemeenten te verzorgen en periodiek te overleggen. Tevens zorgt zij voor de coördinatie tussen alle betrokken partijen. Het grote bereik van Omnibuzz, met vrijwel geheel Limburg als verzorgingsgebied, in combinatie met een slagvaardige organisatie maken een efficiënte beleidsuitvoering mogelijk.

Sinds 11 mei 2016 werken 32 Limburgse gemeenten binnen Omnibuzz samen aan toekomstbestendig doelgroepenvervoer.

Omnibuzz staat voor de volgende kernwaarden:

- Klantgericht en betrouwbaar.
- Kostenefficiënt en duurzaam.
- Innovatief en flexibel.
- Kwaliteit en deskundigheid.
- Ethiek en integriteit.

2.2 MISSIE

De missie van Omnibuzz is:

> "Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later."

De missie is verbonden aan een motto dat centraal staat in de dienstverlening:

> "Via slim vervoer maatschappelijk blijven verbinden."

SLIM VERVOER

Omnibuzz zorgt met het aanbieden van doelgroepenvervoer voor een heel belangrijk netwerk in dit gebied voor reizigers, opdrachtgevers en uitvoerders. Door dit "slim" te doen, wordt het vervoer voor de reiziger passend en kwalitatief hoogwaardig uitgevoerd, maar blijft het ook betaalbaar. Om dit te realiseren wil Omnibuzz voortdurend blijven verbeteren en nieuwe concepten ontwikkelen. Als kenniscentrum beschikt Omnibuzz over input van gebruikers, vervoerders, instellingen en overheden. Omnibuzz is daardoor in staat alle belangen af te wegen en voor een optimale onderlinge afstemming te zorgen.

VERBINDEN

Maatschappelijk verbinden tekent de rol van Omnibuzz in het maatschappelijk veld. Vervoer is de verbinding tussen het sociale leven, maatschappelijke activiteiten en de gebruikers ervan. De uitdaging is om deze functie binnen de financiële kaders te blijven vervullen. Hiervoor wordt ingezet op efficiënt vervoer en de eigen kracht van gebruikers. Ook spant Omnibuzz zich in om de relatie tussen vervoer en sociale activiteiten te versterken.

BLIJVEN(D)

Dit leidt tot een verduurzaming over de hele breedte van het maatschappelijk veld, waardoor vervoer en activiteiten ook op lange termijn geborgd zijn en vervoer de noodzakelijke verbinding kan blijven bieden.

2.3 UITWERKING VISIE EN FASERING

Het zoeken naar manieren om "slim" gebruik te maken van de huidige en toekomstige mogelijkheden van het reguliere openbaar vervoer vormt voor Omnibuzz een van de uitgangspunten.

Om te sturen op de best passende

vervoeroplossing voor de klant en een hogere efficiency in de uitvoering te realiseren, is gekozen voor een model met een scheiding tussen regie (mobiliteitscentrale) en de uitvoering van het vervoer. Dit model heet het regiemodel. Uitgangspunt hierbij is het optimaliseren van het gebruik van het reguliere openbaar vervoer of andere voorliggende vervoersvoorzieningen. Daarnaast is de ambitie om middels een groeimodel andere vervoerstromen in te laten stromen in de mobiliteitscentrale met als doel het totale vervoersaanbod zo efficiënt mogelijk in te zetten. Dit levert naar verwachting op termijn efficiency voordelen op die zich uiten in kwaliteitsverbetering en kostenbeheersing.

Omnibuzz is als publiekrechtelijk orgaan opgericht om deze visie voor de 32 gemeenten te realiseren. Hiermee dragen de Limburgse gemeenten zorg voor de toekomstbestendigheid van het doelgroepenvervoer. Gezien de omvang van het einddoel vindt de implementatie gefaseerd plaats.

Gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor de indicatiestelling van hun inwoners en bepalen of iemand in aanmerking komt voor vervoer en onder welke voorwaarden. Ook bepalen gemeenten het beleid op de verschillende gebieden van het doelgroepenvervoer (zie Figuur 1 op pagina 7).[1]

Omnibuzz zal door de integratie van nieuwe taken steeds meer grip krijgen op relevante reisinformatie en hierdoor steeds beter in staat zijn gemeenten te adviseren bij het bepalen van dit beleid. Op die manier krijgen gemeenten steeds meer grip op het vervoer en kan men flexibeler omgaan met de inrichting van het vervoer.

In de mobiliteitscentrale zal naast contractbeheer de regietaak over het vervoer uitgevoerd worden. Hieronder vallen taken als ritaanname, het plannen van ritten en het toewijzen van de ritten aan de juiste voertuigen. De ritaanname wordt al door Omnibuzz uitgevoerd door de overname van het callcenter die in 2017 is gerealiseerd. Hetzelfde geldt voor de tactische regie. De planning en andere operationele taken blijven nog minimaal tot eind 2019 bij de vervoerders.

In de loop van 2018 wordt in overleg met de deelnemende gemeenten en klantorganisaties ook gewerkt aan verdere verbeteringen van het Omnibuzz vervoer. De verbeteringen worden – indien mogelijk - direct in de lopende uitvoeringscontracten toegepast of anders verwerkt in de komende aanbesteding.

INVESTERINGEN IN DE ORGANISATIE

In 2018 zal naast de reguliere werkzaamheden vooral de voorbereiding en inrichting van het regiemodel aandacht vragen. Daarom zal Omnibuzz in 2018 blijven investeren in de eigen organisatie, waarin een aantal aspecten te onderscheiden zijn:

- Het dimensioneren en stabiliseren van de organisatie t.g.v. de opschaling naar 32 gemeenten en de uitbreiding van taken.
- Het opzetten en uitwerken van de tactische regietaak in samenwerking met de ritaanname.
- Het vervangen van het softwarepakket voor het callcenter van de mobiliteitscentrale.
- Het verder ontwikkelen van de aanbesteding van het vraagafhankelijk vervoer.
- Het voorbereiden van de organisatie op de instroom van ander vervoer.
- Het voldoen aan aangescherpte

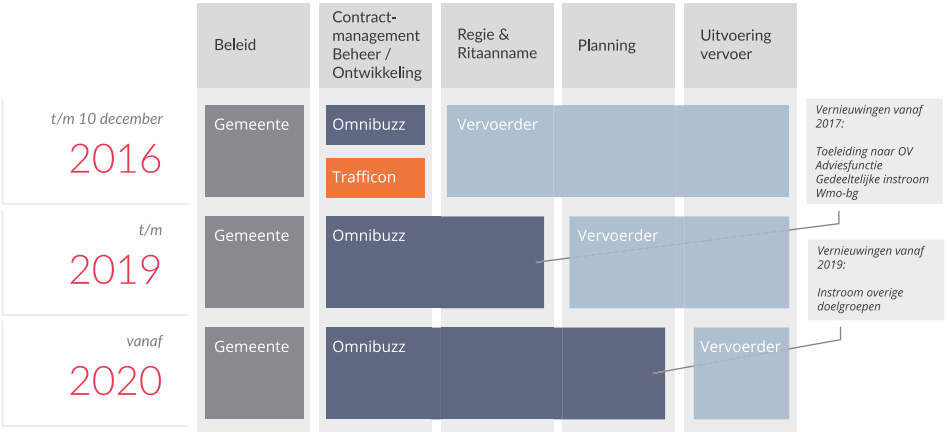

Figuur 1 : Schematische weergave verandering 2016 - 2020 en verder

1 Ten opzichte van de eerdere planning van de fasering, loopt de tweede fase door de verlenging van de vervoerscontracten (inclusief de planning) door tot eind 2019 en gaat de derde fase pas in vanaf 2020.

wetgeving op het gebied van privacy en gegevensbescherming.
- Inspelen op het groeiend belang van (externe) communicatie richting diverse stakeholders.

Verder staat de ontwikkeling en realisatie van een digitaal cliënten portaal (MijnOmnibuzz) in 2018 op de agenda. Klanten kunnen daarmee online ritten reserveren, informatie opvragen over ritten, factuurinformatie inzien en hun eigen klantgegevens beheren. Realisatie hiervan is gewenst om de druk op de telefooncentrale te kunnen beperken.

TOELEIDING NAAR OV

De toeleiding naar het OV wordt in de loop van 2018 voor het eerst geëvalueerd. Hierbij zal ook worden gekeken naar de ervaring met de Voor Elkaar Pas. Als volgende stap in deze ambitie worden in 2018 ook de kaders bepaald voor het werken met klantprofielen, die gaan bijdragen aan het optimaliseren van deze ambitie.

INSTROOM ANDER DOELGROEPENVERVOER

Door de inspanningen van de werkgroep Wmo-BG is veel duidelijk geworden over aantallen, volumes en organisatie van het vervoer van en naar dagbestedingsactiviteiten. Deze werkgroep inventariseert de wijze waarop gemeenten deze zorg en bijbehorend vervoer op dit moment organiseren, om van daar uit de kansen tot een uniforme en integrale aanpak verder te verkennen. Dit advies zal naar verwachting in 2018 worden afgerond.

Naar verwachting zal in 2018 besluitvorming plaatsvinden op basis van de adviezen van de werkgroepen Wmo-BG, leerlingenvervoer en jeugd. De impact en (financiële) uitwerking van de instroom en taken met betrekking tot deze vervoersvormen op de organisatie Omnibuzz kan pas na besluitvorming concreet worden gemaakt, daarvoor is het nu te vroeg. De adviezen zullen naar verwachting in 2018 worden afgerond en voorgelegd ter besluitvorming.

INKOOP EN AANBESTEDINGEN APPLICATIES EN VERVOER

Om de implementatie van het regiemodel (met bijbehorend vervoer) goed voor te bereiden moeten verschillende zaken worden ingekocht of aanbesteed. Hiervoor is een strategische en tactische planning opgesteld. Deze planning dient ter afstemming, maar zal ook worden gebruikt om de juiste aanbestedingsvorm te kunnen kiezen. De volgende inkopen of aanbestedingen (onderscheid tussen inkoop en aanbesteding op basis van wetgeving) staan in deze planning.

Agendasoftware ritreservering

Momenteel gebruikt Omnibuzz een ritagenda applicatie. Deze applicatie is verouderd en dient gemoderniseerd danwel vervangen te worden. Streefdatum hiervoor is 1-1-2019.

Bij de modernisering danwel vervanging moet de ritagenda applicatie toekomstbestendig zijn en de groei naar een regiemodel aan kunnen. De nieuwe ritagenda applicatie moet de flexibiliteit hebben om de verdere ontwikkelingen van Omnibuzz te ondersteunen.

Wmo-BG vervoer, diverse pilots

Hiermee wordt rekening gehouden op verzoek van de werkgroep Wmo-BG.

Gezamenlijke inkoop Wmo

Oriëntatie en onderzoek naar de mogelijkheden van gezamenlijke inkoop van Wmo vraagafhankelijk vervoer en Wmo-BG vervoer in een of meerdere percelen.

Inkoop diverse contracten leerlingenvervoer

Hiermee wordt rekening gehouden op verzoek van enkele gemeenten. Reden: anticiperen op contracten die eerder aflopen dan algemene instroom leerlingenvervoer in 2020. Dit is nog niet zeker, maar voorbereidingen zijn al getroffen.

Met betrekking tot de punten 1 t/m 4 is overigens nog geen financiële doorrekening gemaakt, omdat de besluitvorming hierover nog moet plaatsvinden. In de planning wordt het totale traject van inhoudelijke voorbereiding tot en met contractering en implementatie meegenomen. Door het samenvallen van meerdere aanbestedingen, moet rekening worden gehouden met een piek in alle gerelateerde werkzaamheden in de tweede helft van 2018.

2.4 ONTWIKKELINGEN

De 32 gemeenten hebben uitgesproken achter het einddoel en bijbehorende ambities te staan. Hierbij wordt echter altijd rekening gehouden met bijsturingen, door de dynamiek en voortdurende ontwikkelingen die hier invloed op hebben. De belangrijkste ontwikkelingen worden

hier kort weergegeven.

Instroom ander vervoer in tijd, vorm en omvang onvoldoende duidelijk

Het vervolg is afhankelijk van de adviezen van de werkgroepen en de daaropvolgende besluitvorming.

Beheersbaarheid van vervoer

De ontwikkeling van de vervoersvraag en –volumes in het vraagafhankelijk vervoer is en blijft een uitdaging om te kunnen voorspellen. In 2018 zal Omnibuzz een onderzoek afronden naar de achterliggende aspecten die de instroom van klanten en hun vervoersbehoefte bepalen, zoals demografische ontwikkelingen (vergrijzing). Over de andere ingestroomde vervoersvormen is minder opgebouwde kennis en historische vervoersdata, waardoor de impact onzeker is. Daarbij zijn deze domeinen, zoals onderwijs en jeugdzorg, volop in ontwikkeling. Door de heroriëntering op de dienstverlening (zorg naar de wijk) kan een verschuiving plaatsvinden in het vervoer.

Onzekere aanbestedingsresultaten en ontwikkelingen in de taxibranche

Aanbestedingsresultaten van toekomstige aanbestedingen zijn nog niet bekend, deze zijn uiteraard bepalend voor de financiële impact. Mogelijke factoren die de resultaten beïnvloeden zijn:

- Taxibedrijven kampen met een tekort aan chauffeurs.
- De taxibranche wordt door de recente cao onderhandelingen en het nieuwe regeerakkoord geconfronteerd met een toename van kosten: 3% cao stijging, 3% btw verhoging en afschaffen van de teruggave BPM.
- De vervoerssector staat onder permanente druk, waardoor de gecontracteerde vervoerders in moeilijkheden kunnen komen.

De aanbestedingsresultaten worden ook sterk beïnvloed door het ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. Omnibuzz zal in 2018 voorstellen doen om deze ambities vorm te geven.

AVG

Opvolging wet op privacy/algemene verordening databescherming.

Naast deze algemene ontwikkelingen, worden nu een aantal wijzigingen ten opzichte van de begroting 2018 meer concreet toegelicht. Enerzijds vloeien deze wijzigingen voort uit actualisering van cijfers, anderzijds zijn dit effecten van beleidsmatige wijzigingen. Onderstaand lichten wij kort een aantal belangrijke punten toe die wijzigingen t.o.v. de oorspronkelijke begroting 2018 tot gevolg hebben. Hierin maken we onderscheid naar een drietal categorieën. In de financiële hoofdstukken worden deze aspecten puntsgewijs toegelicht en aangevuld met concrete cijfers.

Vervoersresultaat

- Het aantal gerealiseerde zones in 2017 is hoger dan verwacht.
- De NEA index is bekend voor 2018 en valt hoger uit dan oorspronkelijk begroot. Dit werkt door in de vervoerderstarieven en klantbijdragen.
- In het huidige contract met de vervoerders gelden andere afspraken over de toeslagen en meereizende zonder pas t.o.v. het voorgaande contract met Veolia.
- Door bovenstaande oorzaken ligt het vervoersresultaat in de begroting 2018-1 hoger dan berekend voor de begroting 2018.

Regie & Planning

De inrichting van een eigen callcenter per 1 januari 2018 leidt tot een afwijking op de begrote kosten voor regie zoals opgenomen in de begroting 2018. De kostenstijging wordt veroorzaakt doordat er tijdens het opstellen van de begroting 2018 nog geen definitief beeld was over de exacte invulling van deze overname en de verplichting om alle medewerkers van PZN mee over te nemen.

Bedrijfsvoering

De beheerkosten stijgen door de werkgroepen jeugd/leerlingenvervoer en Wmo-BG. Getracht is de beide voorzitters te werven uit het gemeentelijk apparaat van de deelnemende gemeenten. Dit is niet gelukt waardoor, gelet op de vertraging in het proces, besloten is door het dagelijks bestuur om de voorzitters van de werkgroepen jeugd/leerlingenvervoer en Wmo-BG extern te werven. De kosten hiervan worden, conform besluit, verwerkt in de begroting 2018-1.

- Wijzigingen in het formatieplan leiden tot een stijging van de loonkosten.

- Voor alle salariskosten is de stijging op basis van actuele cao-informatie in 2018 vastgesteld op 3 % t.o.v. 2 % in de begroting 2018.
- De gebruikskosten voor de agendasoftware vallen hoger uit.
- In 2018 zal de aanbesteding voor de modernisering danwel het nieuw aan te schaffen agendasoftwarepakket worden uitgevoerd. Naar verwachting zal de software ook in 2018 worden aangeschaft zodat de hiermee gepaard gaande investering ook in 2018 valt.
- Door de verlenging van de huidige vervoerscontracten met een jaar schuift de in 2018 geplande aanbesteding door naar 2019.
- Door de eerste ervaringen met de Voor Elkaar Pas kan een betere inschatting gemaakt worden van de kosten die hiermee gemoeid zijn.
- De invoering van de VEP (Voor Elkaar Pas) zal leiden tot een stijging van de kosten die vooral worden gemaakt doordat meer klanten gebruik willen maken van de VEP en hierdoor ook in het facturatie proces richting klanten meer werkzaamheden zijn te verwachten.

3

BELEIDSBEGROTING

3. DE BELEIDSBEGROTING

3.1 PROGRAMMA OMNIBUZZ VERVOER

3.1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Omnibuzz heeft haar missie vertaald in enkele concrete doelstellingen:

- Iedere doelgroep passend en tijdig vervoer bieden.
- Continu werken aan kwaliteitsverbetering.
- Hierbij aansluiten bij al ingezette kanteling in het sociale domein, bevorderen zelfredzaamheid burger, burenhulp en het zo veel als mogelijk gebruik maken van algemeen (voor iedere burger) toegankelijke voorzieningen.
- Vervoersuitgaven beheersbaar houden, ook met oog op duurzaamheid.
- Vervoer kunnen blijven garanderen binnen de gemeentelijke begrotingen.
- Grip op de interne organisatie.

3.1.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN?

Voor alle deelnemende gemeenten staat voorop dat ze iedere doelgroep passend en tijdig vervoer willen blijven bieden. Daarmee willen ze iedereen zo optimaal mogelijk laten deelnemen aan de samenleving. Dat vervoer moet voor gemeenten en klanten betaalbaar blijven.

Het samenwerken binnen Omnibuzz biedt gemeenten de kans om zo efficiënt mogelijk met de middelen om te gaan en vernieuwingen op het gebied van beheersbaarheid samen te ontwikkelen. Door deze manier van samenwerken kunnen gemeenten het doelgroepenvervoer blijven garanderen binnen de financiële kaders van de gemeentelijke begrotingen.

Binnen Omnibuzz kunnen de gemeenten ook laten zien dat oog voor financiële beheersbaarheid goed samengaat met kwaliteitsverbeteringen voor de klant. Ook de omvang van de organisatie draagt bij aan het ontwikkelen van betaalbare producten die de klanttevredenheid bevorderen.

In 2018 zal Omnibuzz vanuit deze taak de volgende zaken uitwerken:

- Het aanbieden van een uitgebreid overzicht met beheersmaatregelen op gemeenteniveau, waarop gemeenten kunnen besluiten.
- Het afronden van een onderzoek van onderliggende factoren die de ontwikkeling van het klantenbestand en de vervoersvraag beïnvloeden.
- Het evalueren van de Voor Elkaar Pas en eventueel bijstellen van het product.
- Het door ontwikkelen en verbeteren van het product vraagafhankelijk vervoer en mogelijkheden voor maatwerk.
- Het uitwerken van de kaders voor de klantprofielen en het OV-advies om toe te werken naar een optimalisatie van het toe leiden van klanten naar OV.
- Het uitwerken van een klantportaal/ app om klanten tegemoet te komen en tevens de telefonische druk op de ritreservering te reduceren.
- Het verder begeleiden van de diverse werkgroepen om op termijn tot een mogelijke integratie en bundeling van vervoersvormen te kunnen komen.
- Professionaliseren van informatie- en kennismanagement binnen de organisatie middels uitbouwen van de BI tool, het inrichten van een intranet voorziening (Sharepoint) en aanpassing van de administratieve applicaties (OMA/OPA).
- Structurele toetsing en controles van de Administratieve Organisatie zodat Omnibuzz te allen tijde in staat is om haar processen kritisch te beoordelen en waar nodig aan te passen.
- Structurele controle en bijsturing van resultaten en processen via grondige informatievoorziening, rapportages en risicomanagement binnen de Planning & Control cyclus.
- Compliant zijn met geldende wet- en regelgeving, met speciale aandacht voor privacy, informatiebeveiliging.
- Een actualisering van het bedrijfsplan op basis van recente ontwikkelingen, ervaringen en nieuw verkregen inzichten. Dit betreft een brede heroriëntatie op basis van inzicht in technische mogelijkheden, (arbeids-) marktontwikkelingen, demografische ontwikkelingen, bestuurlijke ontwikkelingen en daarmee gepaard gaande impact en risico's.

3.1.3 WAT ZIJN DE DAARMEE GEPAARD GAANDE PROGRAMMAKOSTEN?

De nieuwe programma indeling voor Omnibuzz is als volgt:

Begroting 2018-1					
Programma Wmo Vervoer	Baten		Lasten	Saldo	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€	2.723.723	€ 19.238.025	€	16.514.301
Algemene Dekkingsmiddelen					
0.5 Treasury	€	-	€ 8.126	€	8.126
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€	16.4282.427	€ -	€	-16.282.427
Overhead					
0.4 Overhead	€	2.419.807	€ 2.419.807	€	-
Onvoorzien					
0.8 Overige baten en lasten	€	-	€ 50.000	€	50.000
Saldo van baten en lasten	€	21.425.958	€ 21.715.958	€	290.000
Toevoegingen aan de reserves	€	-	€ -	€	-
Onttrekkingen aan de reserves	€	-	€ -	€	-
Resultaat	€	21.425.958	€ 21.715.958	€	290.000

De programmarekening laat een tekort ad €290.000 zien. Het betreft hier de gebruikskosten die gemaakt dienen te worden in 2018 ten behoeve van de verlenging van de inhuur OPT (ritagendasoftware).

De verlenging van gebruiksovereenkomst in 2018 is door het dagelijks bestuur in haar vergadering van 08-11-2017 reeds goedgekeurd. Het dagelijks bestuur zal in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 04-07-2018 een voorstel doen voor de financiering van deze kosten.

De volgende opties zijn mogelijk:

- Saldo onttrekken uit de algemene reserve.
- Saldo afdekken in de exploitatie middels additionele bijdrage van de gemeenten.
- Saldo afdekken middels inzet van externe financiering.

Het dagelijks bestuur geeft de voorkeur aan de optie 1, het onttrekken van het benodigde saldo uit de algemene reserve en zal dit ook als zodanig adviseren aan het algemeen bestuur.

Voor de verdeling van baten/lasten naar taakvelden is aansluiting gezocht bij hetgeen het BBV hierin voorschrijft.

Uitgangspunt is dat lasten en baten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten.

Alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant, moeten in de betreffende taakvelden worden geregistreerd.

Omnibuzz kent slechts een beperkt aantal taakvelden. Onder het taakveld "Overhead" zijn, conform de definitie van overhead in het kader van BBV, alle kosten opgenomen die betrekking hebben op sturing en ondersteuning van het primaire proces. Tot de kosten van overhead worden in ieder geval de volgende zaken gerekend:

- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
- Personeel en organisatie.
- Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement).
- Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie.
- Juridische zaken.
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning.
- Informatievoorziening en automatisering.
- Facilitaire zaken en huisvesting.
- Documentaire informatievoorziening;
- Managementondersteuning van het primaire proces.

Onder 0.5 Treasury zijn de rente- en bankkosten opgenomen, voor de begroting 2018-1 bestaat dit bedrag nog volledig uit bankkosten.

De kosten direct toe te rekenen aan het Wmo-doelgroepenvervoer zijn opgenomen onder het taakveld "Maatwerkdienstverlening 18+". Dit zijn de vervoerslasten, de vervoersbaten en de lasten van de afdeling uitvoering (regie). Ook zijn hierin de lasten meegenomen van de afdeling klantadministratie en de lasten gekoppeld aan klachtenmanagement, klanttevredenheid en dergelijke.

De hieronder opgenomen lasten bestaan wederom uit loon- en beheerkosten. Hierbij dient opgemerkt te worden dat hoewel Omnibuzz klanten heeft die jonger zijn dan 18 jaar, en daarmee feitelijk in het taakveld "6.72 Maatwerkdienstverlening 18-" thuishoren, dit aandeel dusdanig klein is (< 1%) dat ervoor gekozen is dit taakveld niet op te nemen.

De baten voor taakveld 0.4 bestaat volledig uit gemeentelijke bijdragen. De baten voor taakveld 6.71 bestaan uit gemeentelijke bijdragen en de eigen bijdrage van klanten.

De financiële uitgangspunten voor deze begroting staan hieronder vermeld bij de beleidsindicatoren.

BELEIDSINDICATOREN

Met de invoering van het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording, ingaand voor begrotingen en programmaverantwoordingen vanaf 2017, dienen decentrale overheden de voor hun van toepassing zijnde beleidsindicatoren op te nemen. Met deze beleidsindicatoren worden de effecten van het beleid toegelicht.

Hieronder zijn de voor Omnibuzz van toepassing zijnde beleidsindicatoren opgenomen:

Indicator	2018-1	Eenheid	Bron
Formatie	0,058	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Bezettting	0,057	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Apparaatskosten	€ 3,32	Kosten per inwoner	Eigen begroting
Externe inhuur	6,1%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
Overhead	11,3%	% Van totale lasten	Eigen begroting

Op basis van de onder overhead opgenomen lasten bedraagt de overhead 11,3 % van de totale lasten. Het is het streven van Omnibuzz om deze factor in de komende jaren van groei van activiteiten zo stabiel mogelijk te houden.

3.2 PARAGRAFEN

In het kader van artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn de volgende paragrafen opgenomen

- Weerstandsvermogen en risicomanagement.
- Financiering.
- Bedrijfsvoering.

3.2.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOMANAGEMENT

Het weerstandsvermogen kan gedefinieerd worden als het vermogen dat nodig is om incidentele niet voorziene tegenvallers te kunnen opvangen.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken schrijft in artikel 11 van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording het volgende voor:

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

RISICOMANAGEMENT

Bij het opstellen van het bedrijfsplan is een inventarisatie gemaakt van de belangrijkste risico's waar Omnibuzz mee kan worden geconfronteerd. Voor deze risico's zijn vervolgens ook maatregelen benoemd om deze zo goed mogelijk te beheersen.

Op basis van deze risico-inventarisatie en de bijbehorende beheersmaatregelen is een inschatting gemaakt van de financiële impact en de kans dat de risico's zich voordoen. Dit vormt de basis voor het bepalen van het weerstandvermogen. De belangrijkste geïdentificeerde risico's zijn:

Risico's	Politiek	Strategisch	Proces	Personeel	ICT	Financieel	Kwaliteit
Bezuinigingen van de gemeentes	✔						
Uittreden van gemeentes uit de GR		✔					
Beheersbaarheid van het vervoer		✔					
Decentralisatie van taken naar gemeenten (instroom overige vervoersstromen)		✔					
Uitvoering van taken omtrent Regie en Planning			✔				
Beperkte bezetting leidt tot kwaliteitsrisico's			✔				
Kennis van het personeel				✔			
Continuïteit risico ten gevolge van serverbeheer					✔		
Inkoop						✔	
Kwaliteit van de informatie vervoerders							✔

Rekening houdende met de beheersmaatregelen die beschikbaar zijn om deze risico's te mitigeren en de mate waarin de risico's reeds in de begroting zijn doorgerekend wordt de maximale impact geschat op € 1.124.000. Het volstorten van de Algemene Reserve door de deelnemende gemeenten is na aanvang van de werkzaamheden op 11 december 2016 in rekening gebracht en inmiddels ook gestort.

Het beleid van Omnibuzz is zodanig ingericht dat minimaal één keer per 5 jaar de nota Reserves en Voorzieningen geactualiseerd dient te worden. In 2015 heeft de laatste actualisering plaatsgevonden.

Daarnaast is risicomanagement een essentieel onderdeel van de Planning en Control cyclus binnen Omnibuzz. In dit kader wordt regelmatig getoetst of de aanwezige weerstandscapaciteit afdoende is om de risico's waarmee Omnibuzz geconfronteerd wordt af te dekken.

Door de uitbreiding van de activiteiten van Omnibuzz en hieraan gekoppeld de ontwikkeling van de organisatie is de verwachting dat de risico's verbonden aan de bezetting en de hieruit voortvloeiende risico's op het gebied van kennismanagement zullen veranderen (waarschijnlijk afnemen).

Daarnaast zal er de komende periode meer inzicht komen in de risico's die verbonden zijn aan de groei van Omnibuzz en de nieuwe taken (regie en planning) die Omnibuzz gaat uitvoeren.

Om recht te doen aan deze sterk veranderende situatie en dynamisch invulling te geven aan het risicomanagement binnen Omnibuzz is in 2017 de risicoparagraaf van de nota reserves en voorzieningen herijkt. Deze zal in 2018 worden voorgelegd aan het algemeen bestuur. De resultaten van deze herijking zullen terugkomen in de jaarrekening 2018 en eerste begrotingswijziging 2019.

GEPROGNOSTICEERDE BALANS

BALANS					
ACTIVA	31-dec-2017 €	31-dec-2018 €	PASSIVA	31-dec-2017 €	31-dec-2018 €
VASTE ACTIVA			VASTE PASSIVA		
Materiele vaste activa	441.466	404.730	Algemene Reserve	1.124.000	1.124.000
			Egalisatiereserve	-	-
Financiële vaste activa	-	-	Bestemmingsreserve	248.548	60.659
			Resultaat voor bestemming	633.032	-
Totaal vaste activa	441.466	404.730	Totaal vaste passiva	2.005.580	1.184.659
VLOTTENDE ACTIVA			VLOTTENDE PASSIVA		
Uitzettingen < 1 jaar					
Overige vorderingen	538.835	276.438			
Liquide middelen	1.322.466	1.601.914	Overige schulden	828.149	702.799
Overlopende activa	841.351	400.568	Overlopende passiva	310.390	796.192
Totaal vlottende activa	2.702.653	2.278.920	Totaal vlottende passiva	1.138.539	1.498.991
Totaal generaal	3.144.119	2.683.650	Totaal generaal	3.144.119	2.683.650

De vergelijkende cijfers voorgaand jaar zijn overgenomen vanuit de concept jaarrekening 2017.

De balansposten vlottende activa en vlottende passiva zijn voor 2018 begroot door het gewogen gemiddelde van de afgelopen drie jaren te nemen (incidentele posten buiten beschouwing gelaten) of waar mogelijk een zo accuraat mogelijke inschatting van de balanspost. Het eigen vermogen is begroot door een zo goed mogelijke inschatting te geven van de reserves en voorzieningen op basis van de nu bekende risico's. Hierbij is geen rekening gehouden met een eventuele aanpassing van de algemene reserve naar aanleiding van de nieuwe nota reserves en voorzieningen die in 2018 voorgelegd zal worden aan het algemeen bestuur.

KENGETALLEN

In het kader van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn de volgende kengetallen opgenomen:

- Netto schuldquote.
- Solvabiliteitsratio.
- Structurele exploitatieruimte.
- Grondexploitatie.
- Belastingcapaciteit.

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie.

Onderstaand volgt een korte toelichting op de voorgeschreven kengetallen:

- De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzicht van de eigen middelen;
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan.
- De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is.
- De grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten; niet van toepassing voor Omnibuzz.
- De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde; niet van toepassing op Omnibuzz.

De uitkomsten van deze vijf kengetallen worden voor het begrotingsjaar 2018 (t) weergegeven in de volgende tabel.

Begroting jaar	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:	2016	2017	2018-1
Netto schuldquote	-160%	-46%	-7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-160%	-46%	-7%
Solvabiliteitsratio	62%	64%	66%
Structurele exploitatieruimte	122%	100%	100%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Voor 2018 (t) is de geprognosticeerde balans 2018 of een gemiddelde van de afgelopen 3 jaren als basis gebruikt om de kengetallen te berekenen. Voor 2016 (t-2) zijn de gerealiseerde cijfers uit de vastgestelde jaarrekening gebruikt. Voor 2017 zijn de cijfers uit de concept jaarrekening overgenomen.

De solvabiliteitsratio beweegt tussen de 62% en 66%, dit betekent dat voor 2018 (t) 66% van het totale vermogen uit eigen vermogen bestaat. Hoe hoger dit percentage, hoe beter.

De uitkomst van de netto schuldquote is negatief. Dit komt doordat Omnibuzz geen vreemd vermogen heeft aangetrokken.

De structurele exploitatieruimte bedraagt voor 2018 100%. Voor 2018 zijn geen incidentele baten of lasten voorzien. Tekorten worden aangevuld en overschotten vloeien terug naar de gemeenten.

De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn voor Omnibuzz niet van toepassing.

3.2.2 FINANCIERING

TREASURY

De financiering van Omnibuzz bestaat enerzijds uit bijdragen van de deelnemende gemeenten en anderzijds uit een eigen bijdrage van de reizigers.

Omnibuzz betaalt met de ontvangen bijdragen haar eigen kosten en de facturen van de vervoerders. Door het feit dat inkomsten en uitgaven niet altijd synchroon lopen en verplichtingen zijn aangegaan om op bepaalde tijden kosten te betalen, bestaat de mogelijkheid om geld te lenen middels de bestaande kredietfaciliteit. De hieraan eventueel verbonden kosten zijn opgenomen als kapitaallasten.

KASGELDLIMIET

De kasgeldlimiet geeft aan tot welk bedrag korte financiering mogelijk is. Onder korte financiering wordt in de Wet FIDO verstaan leningen met een rente typische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet wordt bepaald als een percentage van het begrotingstotaal.

Bij ministeriele regeling is dit percentage voor Omnibuzz vastgesteld op 8,2%. Concreet betekent dit dat de netto vlottende schuld per kwartaal de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. Omnibuzz zal naar verwachting binnen de kasgeldlimiet blijven.

Kasgeldlimiet 2018-1				
		(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottende schuld
	Kwartaal 1	€ 1.228.652	€ 2.596.719	€ -1.368.067
	Kwartaal 2	€ 1.318.765	€ 2.490.786	€ -1.172.021
	Kwartaal 3	€ 1.408.878	€ 2.384.853	€ -975.975
	Kwartaal 4	€ 1.498.991	€ 2.278.920	€ -779.929
	(4) Gemiddelde van kwartalen	€ 1.363.822	€ 2.437.820	€ -1.073.998
	(6) Ruimte onder kasgeldlimiet	€ 1.073.998		
	(5) Berekening kasgeldlimiet			
	(7) Omvang begroting per 1 januari 2018		€ 21.425.958	
	(8) in procenten van de grondslag		8,2%	
	(5) = (7) x (8) Kasgeldlimiet:		€ 1.756.929	
	Ruimte (+) / overschrijding (-) (6) + (5)		€ 2.830.927	

De (verwachte) netto vlottende schuld per kwartaal is berekend door uit te gaan van de begin- en eindstanden van de geprognosticeerde balans en een lineaire stijging of daling gedurende het jaar naar het eindsaldo per 31 december 2018.

RENTERISICONORM

De renterisiconorm is direct gerelateerd aan het budgettaire risico en heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

SCHATKISTBANKIEREN

Het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren is op 13 december 2013 in het Staatsblad gepubliceerd. De wet is op 15 december 2013 van kracht geworden en ingevoerd voor gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.

Schatkistbankieren houdt in dat overtollige publieke middelen worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Decentrale overheden zullen op de deposito's een rente vergoed krijgen die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat.

Voor decentrale overheden is het gevolg hiervan dat uitstaande beleggingen bij het vrijvallen niet kunnen worden herbelegd, maar naar de rekening courant gaan. Daar kunnen ze hoogstens als deposito worden weggezet tegen de dan geldende rente op Nederlandse staatsobligaties. Er is sprake van een drempelbedrag dat Omnibuzz buiten de schatkist mag aanhouden. Het gaat om 0,75% van het begrotingstotaal.

Voor Omnibuzz is het drempelbedrag vastgesteld op € 200.000, het wettelijk minimum. Dit saldo wordt daarmee niet als overtollig beschouwd.

DE WET HOUDBARE OVERHEIDSFINANCIËN (WET HOF)

De Europese eisen en afspraken over reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld vormen de basis van de Wet Hof.

De middellange termijndoelstelling is het op termijn verkrijgen van begrotingsevenwicht in stappen van 0,5% bbp per jaar. Omdat ook gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen bijdragen aan het begrotingstekort van de collectieve sector, bepaalt het wetsvoorstel dat niet alleen het Rijk maar ook de decentrale overheden zich moeten houden aan de doelstellingen uit het aangescherpte Stabiliteits- en Groeipact.

Het EMU-saldo volgt uit de tabel:

	Omschrijving	2017 Jaarrekening x € 1.000	2018-1 Begroting x € 1.000	2019 Begroting x € 1.000
		Vorig verslagjaar	Huidig begrotingsjaar	Volgend begrotingsjaar
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.002	0	0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2	0	0
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	427	17	0
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	10	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie:			
	Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
11	Verkoop van effecten			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	586	-17	-0

Het EMU-saldo wordt berekend door op het exploitatiesaldo de afschrijvingen, investeringen en mutaties van reserves te corrigeren. Doordat Omnibuzz kostenneutraal begroot leiden, voor 2018, vooral de investeringen in materiele vaste activa (€ 17.000) tot een mutatie in het EMU-saldo. Per saldo wordt hierdoor voor 2018 een negatief EMU-saldo ad € 17.000 begroot.

ECONOMISCHE VOORUITZICHTEN

De economische opleving blijft zeer krachtig. Naar verwachting bereikt de bbp-groei in 2017 een piek van 3,3%. De aantrekkende wereldhandel is daarvan een belangrijke determinant. Voor 2018 en 2019 wordt een langzaam afnemende, maar nog steeds boven trendmatige groei geraamd, van achtereenvolgens 3,1% en 2,3%. De bbp-stijging in 2018 en 2019 wordt grotendeels bepaald door de binnenlandse bestedingen.

De consumptie van huishoudens neemt de komende twee jaar flink toe, met gemiddeld 2,2% per jaar. De beschikbare inkomens verbeteren door hogere bruto beloning van werkenden, lagere inkomstenbelasting en sterk aantrekkende werkgelegenheid.

In de komende jaren vertraagt de groei van de bedrijfsinvesteringen, van 7% dit jaar naar gemiddeld 4,5% per jaar, in lijn met de afnemende bbp-groei. Niettemin zijn de vooruitzichten voor bedrijven gunstig, gesteund door verbeterde financiële omstandigheden, een

hoge bezettingsgraad en goed gevulde orderportefeuilles.

De werkeloosheid zet de daling voort, naar 3,9% van de beroepsbevolking in 2018 en 3,5% in 2019. De economie komt duidelijk in een fase van hoogconjunctuur.

Het herstel van de huizenprijzen heeft tot nu toe een significante bijdrage aan de economische groei geleverd, via hogere vermogens van huishoudens, gestegen consumentenvertrouwen en toegenomen woninginvesteringen. In de raming neemt de huizenprijsstijging geleidelijk wat af. De woninginvesteringen groeien dit jaar met ruim 11%. In 2018 en 2019 is de geraamde groei wat rustiger, maar met 8,5% en 7% nog steeds stevig. Bouwbedrijven stuiten in toenemende mate op capaciteitsgrenzen.

De inflatie is voorlopig gematigd met 1,3% in 2017 en 1,4% in 2018. In 2019 neemt de jaarlijkse prijsstijging scherp toe naar 2,3%, vooral door de geplande verhoging van energiebelastingen en het lage BTW-tarief (van 6% naar 9%). Gezien de sterk verbeterde arbeidsmarkt, is de groei van de contractlonen dit jaar nog gematigd (1,6%). Voor volgend jaar wordt een toename van 2,1% geraamd. Door de krappe arbeidsmarkt en de hogere inflatie loopt de contractloonstijging op naar 2,5% in 2019.

De overheidsfinanciën staan er in de ramingsperiode goed voor, met jaarlijks een begrotingsoverschot en een naar 50,8% bbp dalende overheidsschuld.

Een alternatief scenario toont de potentiele gevolgen van wereldwijd hogere rentes voor de Nederlandse economie. Indien de kapitaalmarktrente abrupt met 1 procentpunt stijgt, heeft dit in de eerste vier jaar een drukkend effect op de bbp-groei van gemiddeld 0,4 procentpunt per jaar. De effecten op de groei zijn de eerste twee jaren wat groter en nemen daarna geleidelijk af (*bron: DNB, Economische ontwikkelingen en vooruitzichten, December 2017, nummer 14).*

3.2.3 BEDRIJFSVOERING

STURINGSPRINCIPES

Sinds de totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz, heeft Omnibuzz zich ontwikkeld tot een compacte en doelmatige organisatie. De organisatie is hierbij ingericht op basis van een aantal sturingsprincipes die behouden blijven. Daarnaast vraagt de groei en ontwikkeling van de organisatie om een aantal nieuwe sturingsprincipes. De volgende principes worden door Omnibuzz gehanteerd bij de keuzes omtrent inrichting van de werkorganisatie:

Kwaliteit en klantgerichtheid

Kwaliteit en klantgerichtheid staan voorop bij alle inrichtingsvraagstukken. Dit uit zich naar alle betrokkenen, van klanten tot vervoerders en van gemeenten tot provincie.

Professionaliteit

Omnibuzz organiseert haar werkorganisatie op een professionele manier. Uitgangspunt hierbij is dat de organisatie-inrichting en -sturing faciliterend moeten zijn voor de medewerkers.

Doelmatigheid

De werkorganisatie wordt doelmatig ingericht. Dat wil zeggen dat binnen de geldende kwaliteitskaders en taakstelling een zo efficiënt mogelijke organisatie wordt ingericht.

Lerende organisatie

Omnibuzz is een organisatie in groei, een organisatie in ontwikkeling. Dit betekent dat processen, systemen en werkwijzen voortdurend worden geoptimaliseerd. Omnibuzz stimuleert haar medewerkers bij te dragen aan het principe van een lerende organisatie.

Good governance

De organisatie wordt ingericht op basis van de principes van good governance en met inachtneming van de bepalingen van de wet gemeenschappelijke regelingen.

Horizontaal toezicht

In 2017 heeft de belastingdienst Omnibuzz vrijgesteld van de vennootschapsbelasting op basis van de dienstverleningsovereenkomsten vrijstelling. In 2017 heeft voor het overige geen verder overleg plaatsgevonden in het kader van horizontaaltoezicht, in het eerste halfjaar van 2018 is een vervolgoverleg met de fiscus gepland.

Daarnaast kan de instroom van nieuwe vervoersvormen gevolgen hebben voor de fiscale status van Omnibuzz, met name voor wat betreft de status in het kader van de BTW-plicht. Ook hierover zal tijdig overleg gevoerd worden met de belastingdienst.

Organisatiestructuur en taken

De definitieve organisatiestructuur is vastgesteld door het dagelijks bestuur, deze is hieronder weergegeven.

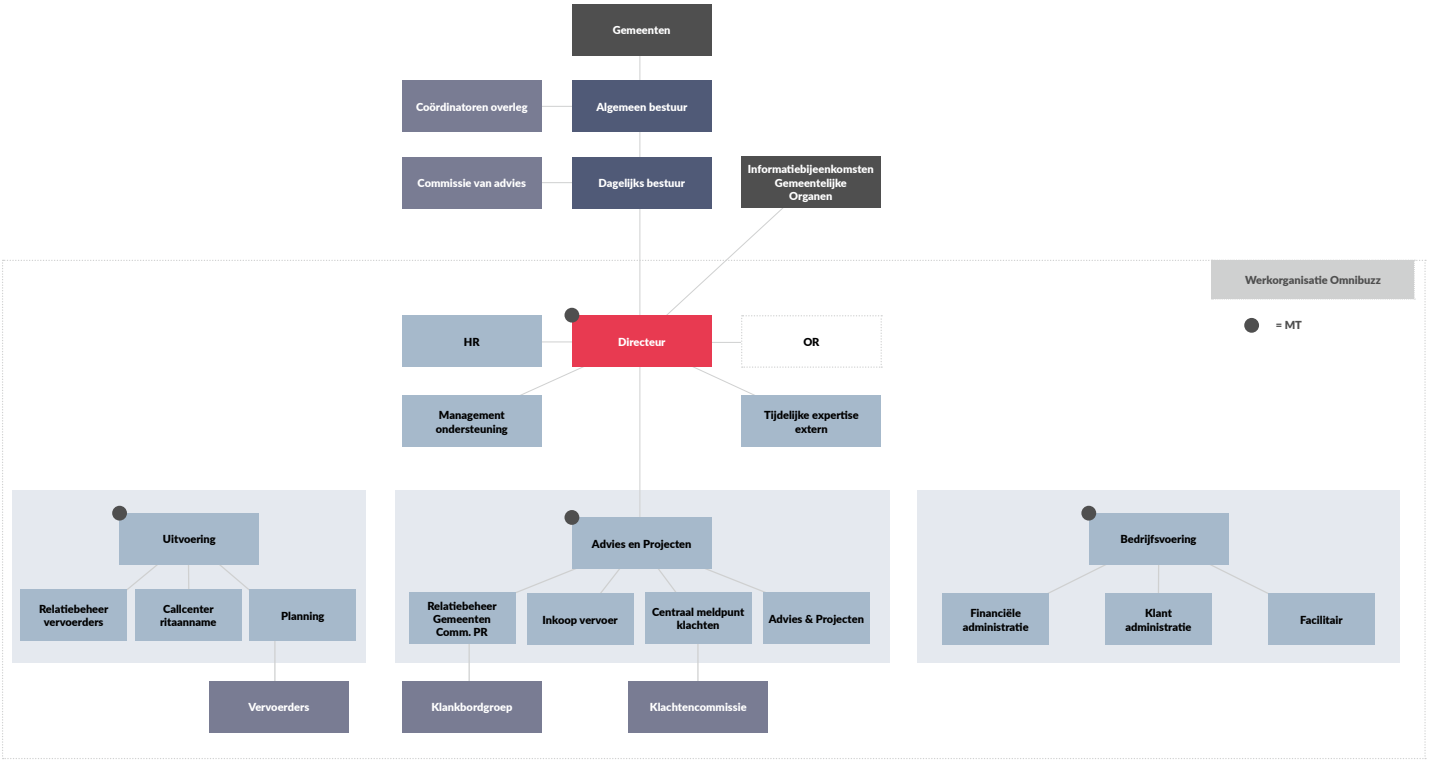

BESTUURLIJKE STRUCTUUR

De bestuurlijke structuur wordt gevormd door een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit 32 leden met 40 stemmen.

Het dagelijks bestuur wordt gevormd door een zevental leden:

- 4 leden vanuit Zuid Limburg
- 3 leden vanuit Noord en Midden Limburg

De directeur van Omnibuzz legt verantwoording af aan het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. In de nadere uitwerking van de verordeningen van DB en AB alsmede de organisatie- en directieverordening is de relatie met het dagelijks bestuur en algemeen bestuur nader geregeld.

STRUCTUUR WERKORGANISATIE

De huidige inzichten in de organisatiestructuur worden navolgend nader toegelicht.

Omnibuzz staat onder aansturing van een éénhoofdige directie. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur en geeft leiding aan de werkorganisatie.

Binnen de werkorganisatie wordt een drietal afdelingen onderscheiden die elk onder aansturing staan van een manager:

- Uitvoering, waaronder callcenter ritaanname, planning en tactische regievoering.
- Advies en projecten, waaronder relatiebeheer, inkoop vervoer en advies & projecten.
- Bedrijfsvoering, waaronder facilitaire diensten, financiële administratie en klantadministratie.

Naast deze drie afdelingen worden een aantal staffuncties onderscheiden.

Gezamenlijk met de directeur vormen de afdelingsmanagers het managementteam.

Begin 2018 is in het dagelijks bestuur aangegeven hoe de verdere invulling van de organisatie vorm gegeven zou kunnen worden. Hieronder volgt naar aanleiding van het goedgekeurde formatieplan een overzicht van de benodigde bezetting per afdeling in de eindsituatie, zijnde 2021.

AFDELING UITVOERING

Naar huidige inzichten kent de afdeling uitvoering bij benadering de volgende bezetting in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer):

Functie	FTE
Manager uitvoering	1
Teamleider callcenter	3
Callcenter agents	25
Regiemedewerkers	4,45
Projectmedewerker uitvoering	0,8
Hoofd callcenter	1

De totale verwachte bezetting van de afdeling Uitvoering bedraagt in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) naar huidige inzichten maximaal 35,25 fte.

AFDELING ADVIES EN PROJECTEN

De afdeling Advies en Projecten zal bij benadering de volgende bezetting in de eindsituatie 2021(voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) kennen:

Functie	FTE
Manager advies en projecten	1
Adviseur inkoop vervoer	1
Adviseur projecten	1,5
Relatiebeheerder	0,5
Medewerker databeheer en analyse	0,6
Medewerker communicatie en PR	0,5
Coördinator klachten	1
Medewerker klachtenafhandeling	1,3

De totale verwachte bezetting van de afdeling Advies en Projecten bedraagt in de eindsituatie 2021(voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) naar huidige inzichten 7,4 fte.

AFDELING BEDRIJFSVOERING

De afdeling Bedrijfsvoering zal naar verwachting de volgende bezetting in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) kennen:

Functie	FTE
Manager bedrijfsvoering	1
Teamleider financiële Administratie	1
Financieel medewerkers	4
Teamleider klantadministratie	1
Medewerker klantadministratie	8
Medewerker applicatiebeheer	0,67
Medewerker ICT	0,5
Medewerker huisvesting	0,5
Medewerker control	0,5

De totale verwachte bezetting van de afdeling Bedrijfsvoering bedraagt in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) naar huidige inzichten 17,17 fte.

STAF FUNCTIES

De staf functies zien er naar verwachting als volgt uit:

Functie	FTE
Directeur	1
Secretariaat	1,39
HR assistent	0,8
HR adviseur	1
Functionaris gegevensbescherming	0,3

De verwachte bezetting van de staf functies bedraagt in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) naar huidige inzichten 4,49 fte.

Daarnaast wordt vanwege de aard van de werkzaamheden externe expertise ingekocht:

Functie	FTE
Projectleider	0,5

De structurele bezetting van Omnibuzz wordt naar schatting uiteindelijk 65,11 fte in de eindsituatie 2021, conform goedgekeurd organisatieplan zoals besloten in de vergadering van het dagelijks bestuur van 31 januari 2018. Hierin is 0,3 FTE opgenomen voor invulling van de OR-activiteiten. Bij de omvang die Omnibuzz vanaf 1 januari 2018 heeft is de invulling van een OR verplicht. In 2018 is er nog sprake van een tijdelijke OR.

Het verloop van de bezetting over de jaren is als volgt:

	2018	2019	2020	2021	2022
Uitvoering	35,25	35,25	35,25	35,25	35,25
Advies en Projecten	7,40	7,40	7,40	7,40	7,40
Bedrijfsvoering	17,17	17,17	17,17	17,17	17,17
Staf	4,39	4,79	4,79	4,79	4,79
Externe expertise	0,70	0,50	0,50	0,50	0,50
Totaal	64,91	65,11	65,11	65,11	65,11

SOFTWARE ONTWIKKELING

Zoals toegelicht in Hoofdstuk 2 wordt in 2018 geïnvesteerd in de ontwikkeling van software noodzakelijk voor de regierol van Omnibuzz. Het gaat met name om de modernisering danwel nieuwe ontwikkeling van nieuwe ritagenda software voor het callcenter en hieraan gekoppelde ontwikkeling van een klantportaal voor communicatie met de klanten van Omnibuzz. Vervanging danwel modernisering van de ritagenda software is noodzakelijk omdat de toepassing die nu gebruikt wordt door het callcenter vanaf eind 2019 niet langer ondersteund wordt door haar leverancier. De investering die gemoeid is met deze software bedraagt naar schatting € 274.000, planning is om de applicatie per 1 januari 2019 in gebruik te kunnen nemen.

Het nieuw te ontwikkelen klantportaal biedt nieuwe mogelijkheden om te kunnen communiceren met de klanten van Omnibuzz. Hierdoor is het mogelijk om de kwaliteit van dienstverlening verder te verhogen op een efficiënte manier. De verwachte investering in het klantportaal bedraagt € 250.000, ook voor deze toepassing geldt dat Omnibuzz vanaf 1 januari 2019 hier mee wil gaan werken.

De investering in deze nieuwe software is financieel nog niet verwerkt in deze begroting. In een apart voorstel aan het algemeen bestuur zal het dagelijks bestuur een voorstel doen hoe de financiering van deze investeringen vorm kan worden gegeven. In dit voorstel zal ook worden aangegeven hoe de additionele kosten van OPT in het begrotingsjaar 2018 kunnen worden afgedekt.

4

FINANCIËLE BEGROTING

4. FINANCIËLE BEGROTING

4.1 FINANCIËLE KADERS

Ten opzichte van de begroting 2018, die in het algemeen bestuur van 5 juli 2017 is goedgekeurd, doen zich een aantal wijzigingen voor die wij in deze paragraaf toelichten.

Enerzijds vloeien deze wijzigingen voort uit het feit dat de financiële uitgangspunten kunnen worden ingevuld met meer recent cijfermateriaal. Anderzijds zijn er ook een aantal beleidsmatige wijzigingen die hun effect hebben op de begroting 2018. Onderstaand lichten wij de belangrijkste punten toe.

Voorgestelde wijzigingen in de financiële uitgangspunten:

1. De gerealiseerde vervoerscijfers per gemeente in de periode één jaar voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft (T-1) wordt als uitgangspunt genomen. Uitgangspunt is het daadwerkelijk verreden aantal zones per gemeente. Voor de begroting 2018 wordt het volume gebaseerd op de gerealiseerde cijfers van 1 januari tot en met 31 december 2017.

2. Vanaf 2018 wordt het vervoerstarief geïndexeerd met de NEA-index die eind 2017 bekend is geworden. Deze bedraagt 2%

3. Wat betreft het vervoerstarief waarmee gerekend wordt in de eerste begrotingswijziging, dit wordt bepaald op basis van het na-calculatorisch tarief voor 2017 (€ 3,71) verhoogd met de NEA-index (2 %) die geldt voor 2018. Hieruit volgt een tarief van € 3,78.

4. Voor het eigen aandeel van de klant worden de tarieven 2017 geïndexeerd met de NEA-index die geldt voor 2018, deze bedraagt 2 %.

5. Voor de salariskosten wordt een nieuwe inschatting gemaakt van de diverse kostencomponenten op basis van de meest actuele informatie. In de begroting 2018 wijzigt de inschatting van het aantal Fte's dat instroomt op basis van de update van het organisatieplan. Indexatie van de salariscomponent gebeurt op basis van de beschikbare meest actuele cao-informatie. Voor 2018 is vastgesteld dat de salarissen met 3 % zullen stijgen. In de begroting 2018 & meerjarenperspectief werd nog uitgegaan van een stijging met 2%.

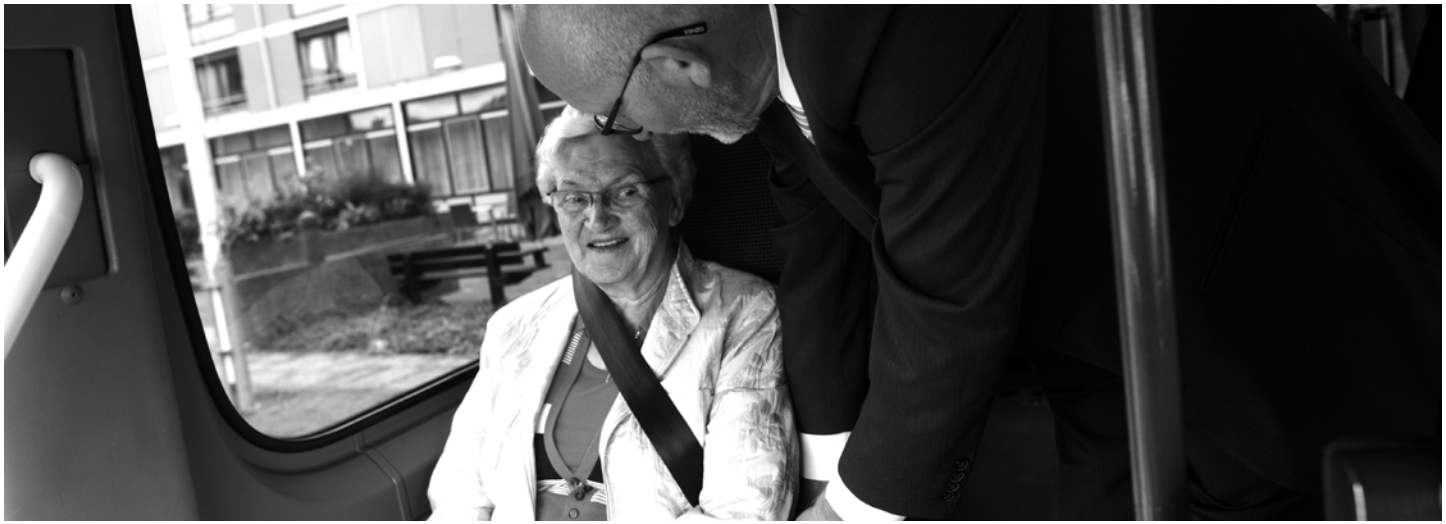

BELEIDSINDICATOREN

Indicator	2018-1	Eenheid	Bron
Formatie	0,058	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Bezettting	0,057	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Apparaatskosten	€ 3,32	Kosten per inwoner	Eigen begroting
Externe inhuur	6,1%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
Overhead	11,3%	% van totale lasten	Eigen begroting

Voor een toelichting op de beleidsindicatoren wordt verwezen naar "3.1.3 Wat zijn de daarmee gepaard gaande programmakosten?".

4.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Begroting 2018-1			
Programma Wmo Vervoer	Baten	Lasten	Saldo
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€ 2.723.723	€ 19.238.025	€ 16.514.301
Algemene Dekkingsmiddelen			
0.5 Treasury	€ -	€ 8.126	€ 8.126
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€ 16.282.427	€ -	€ -16.282.427
Overhead			
0.4 Overhead	€ 2.419.807	€ 2.419.807	€ -
Onvoorzien			
0.8 Overige baten en lasten	€ -	€ 50.000	€ 50.000
Saldo van baten en lasten	€ 21.425.958	€ 21.715.958	€ 290.000
Toevoegingen aan de reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen aan de reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat	€ 21.425.958	€ 21.715.958	€ 290.000

Voor een toelichting op de baten en lasten per taakveld wordt verwezen naar "3.1.3 Wat zijn de daarmee gepaard gaande programmakosten?" op pagina 13.

4.3 TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN.

4.3.1 VERVOERSKOSTEN EN BATEN

Het vervoersvolume 2018 is gebaseerd op de gerealiseerde zones in de periode 1 januari tot en met 31 december 2017.

TABEL VERVOERSVOLUME 2018-1

	Zones 1 jan t/m 31 dec 2017	Zones 2018-1	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er
Beek	53.426	53.426	2.881	10.508	535
Beesel	34.781	34.781	3.753	8.643	465
Bergen	23.415	23.415	100	3.037	466
Brunssum	130.494	130.494	7.520	29.899	1.637
Echt-Susteren	110.859	110.859	4.335	23.159	1.379
Eijsden-Margraten	67.444	67.444	2.441	20.443	1.292
Gennep	70.048	70.048	1.630	18.547	944
Gulpen-Wittem	45.883	45.883	3.100	18.433	590
Heerlen	386.378	386.378	12.464	63.218	5.155
Horst aan de Maas	94.057	94.057	3.921	20.438	1.075
Kerkrade	261.635	261.635	7.068	54.612	3.464
Landgraaf	197.936	197.936	6.399	34.386	2.427
Leudal	93.805	93.805	937	15.321	700
Maasgouw	88.220	88.220	1.462	11.907	1.363
Maastricht	737.396	737.396	45.808	204.487	7.728
Meerssen	100.793	100.793	6.307	27.171	1.068
Nederweert	34.417	34.417	416	3.358	313
Nuth	69.225	69.225	2.531	14.048	869
Onderbanken	15.439	15.439	0	4.314	364
Peel en Maas	95.260	95.260	7.332	26.097	566
Roerdalen	50.668	50.668	924	8.399	492
Roermond	167.934	167.934	785	25.504	1.875
Schinnen	33.409	33.409	1.687	13.280	477
Simpelveld	30.297	30.297	521	3.523	294
Sittard-Geleen	415.648	415.648	45.264	109.787	4.830
Stein	52.131	52.131	2.358	15.424	542
Vaals	34.893	34.893	280	6.388	864
Valkenburg aan de Geul	72.726	72.726	3.722	14.683	953
Venlo	301.732	301.732	11.084	63.951	3.090
Venray	84.787	84.787	1.447	16.513	1.207
Voerendaal	41.179	41.179	2.407	5.996	321
Weert	96.425	96.425	1.235	15.625	896
TOTAAL	4.092.740	4.092.740	192.119	911.099	48.241

In de tabel "Vervoersvolume 2018-1" zijn de vervoersvolumes waarmee in deze begroting wordt gerekend weergegeven. Deze vormt dan ook de basis voor de tabellen die op de volgende pagina's staan. Er wordt geen rekening meer gehouden met een opslag op het gerealiseerde volume van het afgelopen jaar.

TABEL VERVOERSKOSTEN 2018-1

	Zones 2018-1	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Totaal
Beek	€ 201.950	€ 2.737	€ 3.993	€ 2.022	€ 210.703
Beesel	€ 131.472	€ 3.565	€ 3.284	€ 1.758	€ 140.080
Bergen	€ 88.509	€ 95	€ 1.154	€ 1.761	€ 91.519
Brunssum	€ 493.267	€ 7.144	€ 11.362	€ 6.188	€ 517.961
Echt-Susteren	€ 419.047	€ 4.118	€ 8.800	€ 5.213	€ 437.178
Eijsden-Margraten	€ 254.938	€ 2.319	€ 7.768	€ 4.884	€ 269.909
Gennep	€ 264.781	€ 1.549	€ 7.048	€ 3.568	€ 276.946
Gulpen-Wittem	€ 173.438	€ 2.945	€ 7.005	€ 2.230	€ 185.617
Heerlen	€ 1.460.509	€ 11.841	€ 24.023	€ 19.486	€ 1.515.858
Horst aan de Maas	€ 355.535	€ 3.725	€ 7.766	€ 4.064	€ 371.090
Kerkrade	€ 988.980	€ 6.715	€ 20.753	€ 13.094	€ 1.029.541
Landgraaf	€ 748.198	€ 6.079	€ 13.067	€ 9.174	€ 776.518
Leudal	€ 354.583	€ 890	€ 5.822	€ 2.646	€ 363.941
Maasgouw	€ 333.472	€ 1.389	€ 4.525	€ 5.152	€ 344.537
Maastricht	€ 2.787.357	€ 43.518	€ 77.705	€ 29.212	€ 2.937.791
Meerssen	€ 380.998	€ 5.992	€ 10.325	€ 4.037	€ 401.351
Nederweert	€ 130.096	€ 395	€ 1.276	€ 1.183	€ 132.951
Nuth	€ 261.671	€ 2.404	€ 5.338	€ 3.285	€ 272.698
Onderbanken	€ 58.359	€ -	€ 1.639	€ 1.376	€ 61.375
Peel en Maas	€ 360.083	€ 6.965	€ 9.917	€ 2.139	€ 379.105
Roerdalen	€ 191.525	€ 878	€ 3.192	€ 1.860	€ 197.454
Roermond	€ 634.791	€ 746	€ 9.692	€ 7.088	€ 652.315
Schinnen	€ 126.286	€ 1.603	€ 5.046	€ 1.803	€ 134.738
Simpelveld	€ 114.523	€ 495	€ 1.339	€ 1.111	€ 117.468
Sittard-Geleen	€ 1.571.149	€ 43.001	€ 41.719	€ 18.257	€ 1.674.127
Stein	€ 197.055	€ 2.240	€ 5.861	€ 2.049	€ 207.205
Vaals	€ 131.896	€ 266	€ 2.427	€ 3.266	€ 137.855
Valkenburg aan de Geul	€ 274.904	€ 3.536	€ 5.580	€ 3.602	€ 287.622
Venlo	€ 1.140.547	€ 10.530	€ 24.301	€ 11.680	€ 1.187.058
Venray	€ 320.495	€ 1.375	€ 6.275	€ 4.562	€ 332.707
Voerendaal	€ 155.657	€ 2.287	€ 2.278	€ 1.213	€ 161.435
Weert	€ 364.487	€ 1.173	€ 5.938	€ 3.387	€ 374.984
TOTAAL	€ 15.470.557	€ 182.513	€ 346.218	€ 182.351	€ 16.181.639

Basis voor de vervoerskosten zijn de tarieven en de toeslagen zoals deze in de uitgangspunten voor de eerste begrotingswijziging

2018 op pagina 26 zijn toegelicht. Deze tarieven worden vermenigvuldigd met het vervoersvolume uit de tabel op pagina 28.

TABEL VERVOERSOPBRENGSTEN 2018-1

	Zones 2018-1	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Totaal
Beek	€ 38.467	€ -	€ -	€ 1.107	€ 39.574
Beesel	€ 21.216	€ -	€ -	€ 963	€ 22.179
Bergen	€ 14.283	€ -	€ -	€ 965	€ 15.248
Brunssum	€ 80.906	€ -	€ -	€ 3.389	€ 84.295
Echt-Susteren	€ 79.818	€ -	€ -	€ 2.855	€ 82.673
Eijsden-Margraten	€ 48.560	€ -	€ -	€ 2.674	€ 51.234
Gennep	€ 42.729	€ -	€ -	€ 1.954	€ 44.683
Gulpen-Wittem	€ 33.036	€ -	€ -	€ 1.221	€ 34.257
Heerlen	€ 239.554	€ -	€ -	€ 10.671	€ 250.225
Horst aan de Maas	€ 57.375	€ -	€ -	€ 2.225	€ 59.600
Kerkrade	€ 162.214	€ -	€ -	€ 7.170	€ 169.384
Landgraaf	€ 122.720	€ -	€ -	€ 5.024	€ 127.744
Leudal	€ 57.221	€ -	€ -	€ 1.449	€ 58.670
Maasgouw	€ 53.814	€ -	€ -	€ 2.821	€ 56.636
Maastricht	€ 457.186	€ -	€ -	€ 15.997	€ 473.182
Meerssen	€ 72.571	€ -	€ -	€ 2.211	€ 74.782
Nederweert	€ 20.994	€ -	€ -	€ 648	€ 21.642
Nuth	€ 42.920	€ -	€ -	€ 1.799	€ 44.718
Onderbanken	€ 9.572	€ -	€ -	€ 753	€ 10.326
Peel en Maas	€ 58.109	€ -	€ -	€ 1.172	€ 59.280
Roerdalen	€ 30.907	€ -	€ -	€ 1.018	€ 31.926
Roermond	€ 102.440	€ -	€ -	€ 3.881	€ 106.321
Schinnen	€ 24.054	€ -	€ -	€ 987	€ 25.042
Simpelveld	€ 18.784	€ -	€ -	€ 609	€ 19.393
Sittard-Geleen	€ 299.267	€ -	€ -	€ 9.998	€ 309.265
Stein	€ 37.534	€ -	€ -	€ 1.122	€ 38.656
Vaals	€ 25.123	€ -	€ -	€ 1.788	€ 26.911
Valkenburg aan de Geul	€ 52.363	€ -	€ -	€ 1.973	€ 54.335
Venlo	€ 184.057	€ -	€ -	€ 6.396	€ 190.453
Venray	€ 51.720	€ -	€ -	€ 2.498	€ 54.219
Voerendaal	€ 25.531	€ -	€ -	€ 664	€ 26.195
Weert	€ 58.819	€ -	€ -	€ 1.855	€ 60.674
TOTAAL	€ 2.623.865	€ -	€ -	€ 99.859	€ 2.723.723

De eigen bijdrage voor klanten is geïndexeerd met de NEA-index, voor 2018 bedraagt deze 2%. Zoals ook aangegeven in de uitgangspunten wordt er gewerkt met verschillende tarieven (exclusief BTW) voor drie regio's, namelijk:

- € 0,72 : Westelijke Mijnstreek en Heuvelland.
- € 0,62 : Parkstad en Maastricht.
- € 0,61 : Noord- en Midden Limburg.

De eigen bijdrage voor de meereizende OV'er bedraagt € 2,07 exclusief BTW per zone. Op de toeslagen zijn geen eigen bijdragen van toepassing.

TABEL VERVOERSRESULTAAT 2018-1

	Zones 2018-1	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Totaal
Beek	€ 163.484	€ 2.737	€ 3.993	€ 915	€ 171.128
Beesel	€ 110.256	€ 3.565	€ 3.284	€ 795	€ 117.901
Bergen	€ 74.226	€ 95	€ 1.154	€ 797	€ 76.271
Brunssum	€ 412.361	€ 7.144	€ 11.362	€ 2.799	€ 433.666
Echt-Susteren	€ 339.229	€ 4.118	€ 8.800	€ 2.358	€ 354.505
Eijsden-Margraten	€ 206.379	€ 2.319	€ 7.768	€ 2.209	€ 218.675
Gennep	€ 222.052	€ 1.549	€ 7.048	€ 1.614	€ 232.263
Gulpen-Wittem	€ 140.402	€ 2.945	€ 7.005	€ 1.009	€ 151.360
Heerlen	€ 1.220.954	€ 11.841	€ 24.023	€ 8.815	€ 1.265.633
Horst aan de Maas	€ 298.161	€ 3.725	€ 7.766	€ 1.838	€ 311.490
Kerkrade	€ 826.767	€ 6.715	€ 20.753	€ 5.923	€ 860.157
Landgraaf	€ 625.478	€ 6.079	€ 13.067	€ 4.150	€ 648.774
Leudal	€ 297.362	€ 890	€ 5.822	€ 1.197	€ 305.271
Maasgouw	€ 279.657	€ 1.389	€ 4.525	€ 2.331	€ 287.902
Maastricht	€ 2.330.171	€ 43.518	€ 77.705	€ 13.215	€ 2.464.609
Meerssen	€ 308.427	€ 5.992	€ 10.325	€ 1.826	€ 326.569
Nederweert	€ 109.102	€ 395	€ 1.276	€ 535	€ 111.308
Nuth	€ 218.751	€ 2.404	€ 5.338	€ 1.486	€ 227.980
Onderbanken	€ 48.787	€ -	€ 1.639	€ 622	€ 51.049
Peel en Maas	€ 301.974	€ 6.965	€ 9.917	€ 968	€ 319.824
Roerdalen	€ 160.618	€ 878	€ 3.192	€ 841	€ 165.528
Roermond	€ 532.351	€ 746	€ 9.692	€ 3.206	€ 545.994
Schinnen	€ 102.232	€ 1.603	€ 5.046	€ 816	€ 109.696
Simpelveld	€ 95.739	€ 495	€ 1.339	€ 503	€ 98.075
Sittard-Geleen	€ 1.271.883	€ 43.001	€ 41.719	€ 8.259	€ 1.364.862
Stein	€ 159.521	€ 2.240	€ 5.861	€ 927	€ 168.549
Vaals	€ 106.773	€ 266	€ 2.427	€ 1.477	€ 110.943
Valkenburg aan de Geul	€ 222.542	€ 3.536	€ 5.580	€ 1.630	€ 233.287
Venlo	€ 956.490	€ 10.530	€ 24.301	€ 5.284	€ 996.606
Venray	€ 268.775	€ 1.375	€ 6.275	€ 2.064	€ 278.488
Voerendaal	€ 130.126	€ 2.287	€ 2.278	€ 549	€ 135.240
Weert	€ 305.667	€ 1.173	€ 5.938	€ 1.532	€ 314.310
TOTAAL	€ 12.846.693	€ 182.513	€ 346.218	€ 82.492	€ 13.457.915

Het vervoersresultaat is gebaseerd op het verwachte vervoersvolume per gemeente. Tabel vervoersopbrengsten 2018-1 wordt hierbij in mindering gebracht op tabel Vervoerskosten 2018-1. Voor een vergelijking tussen het verwachte vervoersresultaat 2018-1 en de oorspronkelijke begroting 2018 verwijzen wij naar "4.4 Analyse eerste begrotingswijziging 2018 ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2018" op pagina 36.

4.3.2 KOSTEN REGIE EN PLANNING

De totale kosten van regie en planning worden op basis van solidariteit aan de gemeenten toegerekend. De verdeelsleutel die daarbij gehanteerd wordt is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en is als volgt opgebouwd:

- 50% op basis van inwonersaantal (Bron: CBS peildatum 1 januari 2018).
- 50% op basis van aantal pashouders (Bron: klantadministratie Omnibuzz peildatum 1 januari 2018).

	Aantal Inwoners	Aantal Pashouders	Verhouding inwoner	Verhouding pashouder	Verdeel-sleutel	Regie	Planning	Totaal
Beek	15.902	581	1,43%	1,35%	1,39%	€ 25.780	€ -	€ 25.780
Beesel	13.446	496	1,21%	1,15%	1,18%	€ 21.900	€ -	€ 21.900
Bergen	13.110	289	1,18%	0,67%	0,93%	€ 17.163	€ -	€ 17.163
Brunssum	28.232	1.244	2,54%	2,89%	2,72%	€ 50.344	€ -	€ 50.344
Echt-Susteren	31.757	1.253	2,86%	2,91%	2,89%	€ 53.480	€ -	€ 53.480
Eijsden-Margraten	25.563	820	2,30%	1,91%	2,11%	€ 38.988	€ -	€ 38.988
Gennep	17.048	625	1,54%	1,45%	1,49%	€ 27.684	€ -	€ 27.684
Gulpen-Wittem	14.216	531	1,28%	1,23%	1,26%	€ 23.296	€ -	€ 23.296
Heerlen	86.819	3.268	7,82%	7,60%	7,71%	€ 142.815	€ -	€ 142.815
Horst aan de Maas	42.266	944	3,81%	2,19%	3,00%	€ 55.598	€ -	€ 55.598
Kerkrade	45.789	2.879	4,13%	6,69%	5,41%	€ 100.198	€ -	€ 100.198
Landgraaf	37.591	1.929	3,39%	4,49%	3,94%	€ 72.903	€ -	€ 72.903
Leudal	35.843	1.264	3,23%	2,94%	3,08%	€ 57.127	€ -	€ 57.127
Maasgouw	23.706	961	2,14%	2,23%	2,19%	€ 40.474	€ -	€ 40.474
Maastricht	122.716	5.303	11,06%	12,33%	11,70%	€ 216.587	€ -	€ 216.587
Meerssen	19.037	1.035	1,72%	2,41%	2,06%	€ 38.171	€ -	€ 38.171
Nederweert	17.037	476	1,54%	1,11%	1,32%	€ 24.467	€ -	€ 24.467
Nuth	15.193	540	1,37%	1,26%	1,31%	€ 24.306	€ -	€ 24.306
Onderbanken	7.855	174	0,71%	0,40%	0,56%	€ 10.302	€ -	€ 10.302
Peel en Maas	43.315	898	3,90%	2,09%	3,00%	€ 55.483	€ -	€ 55.483
Roerdalen	20.729	516	1,87%	1,20%	1,53%	€ 28.409	€ -	€ 28.409
Roermond	57.805	2.077	5,21%	4,83%	5,02%	€ 92.959	€ -	€ 92.959
Schinnen	12.917	466	1,16%	1,08%	1,12%	€ 20.813	€ -	€ 20.813
Simpelveld	10.560	397	0,95%	0,92%	0,94%	€ 17.360	€ -	€ 17.360
Sittard-Geleen	92.962	5.025	8,38%	11,68%	10,03%	€ 185.770	€ -	€ 185.770
Stein	24.987	796	2,25%	1,85%	2,05%	€ 37.991	€ -	€ 37.991
Vaals	9.874	461	0,89%	1,07%	0,98%	€ 18.166	€ -	€ 18.166
Valkenburg aan de Geul	16.428	786	1,48%	1,83%	1,65%	€ 30.633	€ -	€ 30.633
Venlo	101.228	4.730	9,12%	11,00%	10,06%	€ 186.317	€ -	€ 186.317
Venray	43.346	714	3,91%	1,66%	2,78%	€ 51.547	€ -	€ 51.547
Voerendaal	12.391	301	1,12%	0,70%	0,91%	€ 16.821	€ -	€ 16.821
Weert	49.874	1.229	4,50%	2,86%	3,68%	€ 68.083	€ -	€ 68.083
TOTAAL	1.109.542	43.008	100,00%	100,00%	100,00%	€ 1.851.935	€ -	€ 1.851.935

Vanaf 1 januari 2018 worden de diensten op het gebied van regie niet langer extern ingekocht maar zijn deze ondergebracht in de organisatie Omnibuzz. Hiertoe heeft Omnibuzz de werknemers van het callcenter van PZN per 1 januari 2018 overgenomen. De medewerkers van PZN zijn per deze datum in dienst gekomen bij Omnibuzz, vanaf 1 maart 2018 hebben zij een ambtelijke aanstelling. De kosten voor regie bestaan dan ook volledig uit de salariskosten van de medewerkers van het callcenter, binnen Omnibuzz is dit de afdeling Uitvoering. Voor een toelichting op de formatieve samenstelling van de afdeling uitvoering verwijzen wij naar paragraaf "3.2.3 Bedrijfsvoering" op pagina 21. Zoals ook toegelicht in hoofdstuk 1 wordt de planning nog niet door Omnibuzz zelf uitgevoerd, de planning van de ritten blijft minimaal tot 1 januari 2020 de verantwoordelijkheid van de vervoerders. De kosten van planning zijn nu nog inbegrepen in het vervoerstarief en zijn dus inbegrepen in de vervoerskosten zoals weergegeven in "Tabel Vervoerskosten 2018-1" op pagina 29. In voorbereiding op de aanbesteding van het nieuwe vervoerscontract voor het vraagafhankelijk vervoer in 2019 zal bekeken worden of dit in- of exclusief planning zal worden aanbesteed.

4.3.3 BEDRIJFSVOERING KOSTEN

De totale bedrijfsvoering kosten, bestaande uit de beheer- en loonkosten (exclusief regie), worden op basis van solidariteit aan de deelnemende gemeenten toegerekend.

De verdeelsleutel die daarbij gehanteerd wordt is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en is als volgt opgebouwd:

- 50% op basis van inwonersaantal (Bron: CBS peildatum 1 januari 2018).
- 50% op basis van aantal pashouders (Bron: klantadministratie Omnibuzz peildatum 1 januari 2018).

	Aantal Inwoners	Aantal Pashouders	Verhouding inwoner	Verhouding pashouder	Verdeel-sleutel	Beheer	Lonen	Kapitaal	Totaal
Beek	15.902	581	1,43%	1,35%	1,39%	€ 20.639	€ 30.509	€ 113	€ 51.261
Beesel	13.446	496	1,21%	1,15%	1,18%	€ 17.533	€ 25.918	€ 96	€ 43.546
Bergen	13.110	289	1,18%	0,67%	0,93%	€ 13.740	€ 20.312	€ 75	€ 34.127
Brunssum	28.232	1.244	2,54%	2,89%	2,72%	€ 40.304	€ 59.580	€ 221	€ 100.105
Echt-Susteren	31.757	1.253	2,86%	2,91%	2,89%	€ 42.814	€ 63.291	€ 235	€ 106.340
Eijsden-Margraten	25.563	820	2,30%	1,91%	2,11%	€ 31.213	€ 46.140	€ 171	€ 77.524
Gennep	17.048	625	1,54%	1,45%	1,49%	€ 22.163	€ 32.762	€ 121	€ 55.046
Gulpen-Wittem	14.216	531	1,28%	1,23%	1,26%	€ 18.650	€ 27.570	€ 102	€ 46.323
Heerlen	86.819	3.268	7,82%	7,60%	7,71%	€ 114.333	€ 169.013	€ 627	€ 283.973
Horst aan de Maas	42.266	944	3,81%	2,19%	3,00%	€ 44.510	€ 65.796	€ 244	€ 110.550
Kerkrade	45.789	2.879	4,13%	6,69%	5,41%	€ 80.216	€ 118.579	€ 440	€ 199.234
Landgraaf	37.591	1.929	3,39%	4,49%	3,94%	€ 58.364	€ 86.277	€ 320	€ 144.960
Leudal	35.843	1.264	3,23%	2,94%	3,08%	€ 45.734	€ 67.606	€ 251	€ 113.591
Maasgouw	23.706	961	2,14%	2,23%	2,19%	€ 32.402	€ 47.899	€ 178	€ 80.479
Maastricht	122.716	5.303	11,06%	12,33%	11,70%	€ 173.392	€ 256.318	€ 950	€ 430.661
Meerssen	19.037	1.035	1,72%	2,41%	2,06%	€ 30.558	€ 45.173	€ 167	€ 75.899
Nederweert	17.037	476	1,54%	1,11%	1,32%	€ 19.587	€ 28.955	€ 107	€ 48.649
Nuth	15.193	540	1,37%	1,26%	1,31%	€ 19.458	€ 28.764	€ 107	€ 48.329
Onderbanken	7.855	174	0,71%	0,40%	0,56%	€ 8.247	€ 12.191	€ 45	€ 20.484
Peel en Maas	43.315	898	3,90%	2,09%	3,00%	€ 44.418	€ 65.660	€ 243	€ 110.321
Roerdalen	20.729	516	1,87%	1,20%	1,53%	€ 22.743	€ 33.620	€ 125	€ 56.488
Roermond	57.805	2.077	5,21%	4,83%	5,02%	€ 74.420	€ 110.012	€ 408	€ 184.840
Schinnen	12.917	466	1,16%	1,08%	1,12%	€ 16.662	€ 24.631	€ 91	€ 41.384
Simpelveld	10.560	397	0,95%	0,92%	0,94%	€ 13.898	€ 20.545	€ 76	€ 34.519
Sittard-Geleen	92.962	5.025	8,38%	11,68%	10,03%	€ 148.722	€ 219.848	€ 815	€ 369.385
Stein	24.987	796	2,25%	1,85%	2,05%	€ 30.414	€ 44.960	€ 167	€ 75.541
Vaals	9.874	461	0,89%	1,07%	0,98%	€ 14.543	€ 21.498	€ 80	€ 36.121
Valkenburg aan de Geul	16.428	786	1,48%	1,83%	1,65%	€ 24.524	€ 36.252	€ 134	€ 60.910
Venlo	101.228	4.730	9,12%	11,00%	10,06%	€ 149.160	€ 220.496	€ 818	€ 370.473
Venray	43.346	714	3,91%	1,66%	2,78%	€ 41.267	€ 61.003	€ 226	€ 102.496
Voerendaal	12.391	301	1,12%	0,70%	0,91%	€ 13.467	€ 19.907	€ 74	€ 33.448
Weert	49.874	1.229	4,50%	2,86%	3,68%	€ 54.505	€ 80.572	€ 299	€ 135.376
TOTAAL	1.109.542	43.008	100%	100%	100%	€ 1.482.600	€ 2.191.657	€ 8.126	€ 3.682.383

In de eerste begrotingswijziging 2018 zijn de geactualiseerde inzichten met betrekking tot benodigde mensen en middelen verwerkt in de bedrijfsvoering kosten. In paragraaf 4.4 op pagina 36 zal een toelichting gegeven worden op de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de begroting 2018.

4.3.4 EINDRESULTAAT

Gemeente	2018-1	
Beek	€	248.169
Beesel	€	183.347
Bergen	€	127.562
Brunssum	€	584.115
Echt-Susteren	€	514.325
Eijsden-Margraten	€	335.188
Gennep	€	314.993
Gulpen-Wittem	€	220.979
Heerlen	€	1.692.422
Horst aan de Maas	€	477.638
Kerkrade	€	1.159.590
Landgraaf	€	866.637
Leudal	€	475.989
Maasgouw	€	408.855
Maastricht	€	3.111.856
Meerssen	€	440.640
Nederweert	€	184.424
Nuth	€	300.614
Onderbanken	€	81.834
Peel en Maas	€	485.628
Roerdalen	€	250.425
Roermond	€	823.793
Schinnen	€	171.894
Simpelveld	€	149.954
Sittard-Geleen	€	1.920.017
Stein	€	282.081
Vaals	€	165.230
Valkenburg aan de Geul	€	324.829
Venlo	€	1.553.396
Venray	€	432.531
Voerendaal	€	185.509
Weert	€	517.769
TOTAAL	€	18.992.234

Bovenstaande tabel geeft het resultaat weer van de totale kosten en opbrengsten voor de gewijzigde begroting 2018-1. Het resulterende saldo per gemeente geeft inzicht in de bijdrage die van de betreffende gemeente voor het begrotingsjaar 2018-1 gevraagd wordt.

4.4 ANALYSE EERSTE BEGROTINGSWIJZIGING 2018 TEN OPZICHTE VAN DE OORSPRONKELIJKE BEGROTING 2018

De gewijzigde uitgangspunten en inzichten die in deze eerste begrotingswijziging gehanteerd zijn, leiden tot een verandering in de te verwachten kosten- en opbrengsten (vervoer, regie en planning en bedrijfsvoering). Onderstaand worden deze verschillen per gemeente, per onderdeel geanalyseerd en verklaard.

4.4.1 ANALYSE VERVOERSRESULTAAT

	2018-1	2018	
	Totaal	Totaal	Verschil
Beek	€ 171.128	€ 159.429	€ 11.699
Beesel	€ 117.901	€ 100.220	€ 17.681
Bergen	€ 76.271	€ 75.486	€ 785
Brunssum	€ 433.666	€ 392.454	€ 41.212
Echt-Susteren	€ 354.505	€ 360.803	€ -6.297
Eijsden-Margraten	€ 218.675	€ 178.020	€ 40.655
Gennep	€ 232.263	€ 250.716	€ -18.453
Gulpen-Wittem	€ 151.360	€ 147.030	€ 4.330
Heerlen	€ 1.265.633	€ 1.146.441	€ 119.193
Horst aan de Maas	€ 311.490	€ 280.933	€ 30.557
Kerkrade	€ 860.157	€ 783.159	€ 76.998
Landgraaf	€ 648.774	€ 614.361	€ 34.413
Leudal	€ 305.271	€ 308.902	€ -3.631
Maasgouw	€ 287.902	€ 305.990	€ -18.089
Maastricht	€ 2.464.609	€ 2.299.847	€ 164.762
Meerssen	€ 326.569	€ 321.329	€ 5.240
Nederweert	€ 111.308	€ 105.573	€ 5.736
Nuth	€ 227.980	€ 210.140	€ 17.839
Onderbanken	€ 51.049	€ 49.005	€ 2.044
Peel en Maas	€ 319.824	€ 325.103	€ -5.279
Roerdalen	€ 165.528	€ 148.470	€ 17.058
Roermond	€ 545.994	€ 515.132	€ 30.863
Schinnen	€ 109.696	€ 112.251	€ -2.555
Simpelveld	€ 98.075	€ 113.912	€ -15.837
Sittard-Geleen	€ 1.364.862	€ 1.358.139	€ 6.723
Stein	€ 168.549	€ 148.718	€ 19.831
Vaals	€ 110.943	€ 92.445	€ 18.498
Valkenburg aan de Geul	€ 233.287	€ 208.028	€ 25.259
Venlo	€ 996.606	€ 1.057.633	€ -61.028
Venray	€ 278.488	€ 274.732	€ 3.757
Voerendaal	€ 135.240	€ 113.915	€ 21.325
Weert	€ 314.310	€ 307.279	€ 7.031
TOTAAL	€ 13.457.915	€ 12.865.593	€ 592.322

Het totale vervoersresultaat is gestegen met ruim € 592.000 ten opzichte van de begroting 2018, deze stijging is te wijten aan drie belangrijke oorzaken:

- Hogere stijging van de NEA-index.
- Stijging van het vervoersvolume qua reguliere zones.
- Stijging van de kosten (wegens toename van het vervoersvolume) van toeslagen.

Alhoewel het tarief per zone gestegen is met de NEA-index heeft dit per saldo nauwelijks effect op het vervoersresultaat aangezien de eigen bijdrage van klanten eveneens met deze index verhoogd is. De verhouding per zone blijft hierdoor gelijk. Wel kan er een verschil optreden doordat het volume in de eerste begrotingswijziging anders verdeeld is over de drie regio's. De nettoprijs per regio is immers verschillend, door een andere weging per regio ontstaan ook relatief kleine verschillen.

In de loop van 2017 is het vervoersvolume behoorlijk gestegen ten opzichte van het volume in 2016 (stijging van ruim 7%). In de begroting 2018 & meerjarenperspectief is nog gerekend met het volume van 2016, dit volume werd verhoogd met 5% om volumerisico's te kunnen opvangen. De daadwerkelijke stijging lag echter hoger dan deze 5% zodat het basisvolume voor de begroting 2018-1 boven het volume voor de begroting 2018 ligt. Per saldo wordt in de eerste begrotingswijziging 2018 gerekend met ruim 64.000 zones meer dan in de begroting 2018. Deze volumestijging verklaart € 255.000 van de stijging van het vervoersresultaat (€ 592.000), tezamen met de hoger uitgevallen NEA-index (2% in plaats van de 1,27% waarmee eerder gerekend was). Het restant (€ 338.000) wordt verklaard door de nieuwe berekening van toeslagen, met name de hoge afwijking in het volume voor de toeslag laag en de toeslag voor de meereizende OV'er leiden tot de afwijking.

4.4.2 TOTAALANALYSE

	2018-1	2018		Analyse verschil				
	Totaal	Totaal	Verschil	Vervoer	Regie & Planning	Beheer	Lonen	Kapitaal
Beek	€ 248.169	€ 222.449	€ 25.720	€ 11.699	€ 3.848	€ 3.130	€ 6.929	€ 113
Beesel	€ 183.347	€ 150.976	€ 32.371	€ 17.681	€ 4.236	€ 3.431	€ 6.926	€ 96
Bergen	€ 127.562	€ 117.548	€ 10.013	€ 785	€ 2.525	€ 2.054	€ 4.573	€ 75
Brunssum	€ 584.115	€ 506.153	€ 77.962	€ 41.212	€ 10.776	€ 8.716	€ 17.037	€ 221
Echt-Susteren	€ 514.325	€ 479.333	€ 34.992	€ -6.297	€ 12.230	€ 9.884	€ 18.940	€ 235
Eijsden-Margraten	€ 335.188	€ 264.779	€ 70.409	€ 40.655	€ 8.795	€ 7.109	€ 13.678	€ 171
Gennep	€ 314.993	€ 315.833	€ -841	€ -18.453	€ 5.022	€ 4.072	€ 8.397	€ 121
Gulpen-Wittem	€ 220.979	€ 198.266	€ 22.714	€ 4.330	€ 5.466	€ 4.416	€ 8.399	€ 102
Heerlen	€ 1.692.422	€ 1.458.073	€ 234.348	€ 119.193	€ 34.363	€ 27.755	€ 52.411	€ 627
Horst aan de Maas	€ 477.638	€ 402.042	€ 75.596	€ 30.557	€ 13.450	€ 10.863	€ 20.482	€ 244
Kerkrade	€ 1.159.590	€ 1.013.889	€ 145.701	€ 76.998	€ 19.902	€ 16.114	€ 32.247	€ 440
Landgraaf	€ 866.637	€ 777.927	€ 88.710	€ 34.413	€ 15.980	€ 12.922	€ 25.075	€ 320
Leudal	€ 475.989	€ 437.992	€ 37.997	€ -3.631	€ 12.202	€ 9.870	€ 19.305	€ 251
Maasgouw	€ 408.855	€ 396.221	€ 12.634	€ -18.089	€ 9.073	€ 7.334	€ 14.138	€ 178
Maastricht	€ 3.111.856	€ 2.787.007	€ 324.849	€ 164.762	€ 47.049	€ 38.049	€ 74.039	€ 950
Meerssen	€ 440.640	€ 407.711	€ 32.928	€ 5.240	€ 8.109	€ 6.560	€ 12.852	€ 167
Nederweert	€ 184.424	€ 161.155	€ 23.269	€ 5.736	€ 5.123	€ 4.145	€ 8.158	€ 107
Nuth	€ 300.614	€ 268.906	€ 31.709	€ 17.839	€ 3.855	€ 3.132	€ 6.776	€ 107
Onderbanken	€ 81.834	€ 71.894	€ 9.940	€ 2.044	€ 2.336	€ 1.888	€ 3.627	€ 45
Peel en Maas	€ 485.628	€ 450.057	€ 35.571	€ -5.279	€ 11.997	€ 9.703	€ 18.907	€ 243
Roerdalen	€ 250.425	€ 212.616	€ 37.809	€ 17.058	€ 6.085	€ 4.922	€ 9.619	€ 125
Roermond	€ 823.793	€ 725.772	€ 98.021	€ 30.863	€ 19.654	€ 15.900	€ 31.197	€ 408
Schinnen	€ 171.894	€ 160.865	€ 11.028	€ -2.555	€ 3.895	€ 3.156	€ 6.441	€ 91
Simpelveld	€ 149.954	€ 154.433	€ -4.479	€ -15.837	€ 3.258	€ 2.640	€ 5.383	€ 76
Sittard-Geleen	€ 1.920.017	€ 1.790.633	€ 129.385	€ 6.723	€ 35.258	€ 28.566	€ 58.023	€ 815
Stein	€ 282.081	€ 236.462	€ 45.619	€ 19.831	€ 7.455	€ 6.037	€ 12.129	€ 167
Vaals	€ 165.230	€ 134.072	€ 31.158	€ 18.498	€ 3.679	€ 2.978	€ 5.923	€ 80
Valkenburg aan de Geul	€ 324.829	€ 276.829	€ 48.000	€ 25.259	€ 6.689	€ 5.409	€ 10.509	€ 134
Venlo	€ 1.553.396	€ 1.498.256	€ 55.139	€ -61.028	€ 32.975	€ 26.745	€ 55.629	€ 818
Venray	€ 432.531	€ 395.401	€ 37.130	€ 3.757	€ 9.553	€ 7.742	€ 15.852	€ 226
Voerendaal	€ 185.509	€ 151.415	€ 34.094	€ 21.325	€ 3.771	€ 3.048	€ 5.876	€ 74
Weert	€ 517.769	€ 460.059	€ 57.710	€ 7.031	€ 14.914	€ 12.059	€ 23.407	€ 299
TOTAAL	€ 18.992.234	€ 17.085.027	€ 1.907.207	€ 592.322	€ 383.524	€ 310.350	€ 612.885	€ 8.126

Op totaalniveau stijgen de kosten met € 1.907.207 naar € 18.992.234. Naast de eerder genoemde stijging van de vervoerskosten ad ruim € 592.000 stijgen ook de kosten van regie en bedrijfsvoering.

De kosten van regie stijgen met € 384.000, dit is te wijten aan een drietal oorzaken. Voor ongeveer de helft wordt dit veroorzaakt door het feit dat de medewerkers in ambtelijke dienst zijn gekomen bij Omnibuzz. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2018 was dit nog niet zeker.

Ook zijn er meer medewerkers verplicht overgenomen van PZN dan oorspronkelijk in de begroting 2018 was verwacht.

Tenslotte leidt ook de nieuwe functiewaardering binnen Omnibuzz tot een afwijking in de loonkosten van de regiemedewerkers.

De kosten van bedrijfsvoering stijgen per saldo met € 931.000, dit is opgebouwd uit een component voor de beheerkosten, een component voor de loonkosten (niet zijnde regie) en de kapitaalkosten. De beheerkosten stijgen per saldo met € 310.000 ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2018. Dit komt met name door de kosten voor de inhuur van OPT voor het boekjaar 2018. De kapitaalkosten nemen met € 8.000 toe vanwege de kosten voor het aanhouden van de rekening courantfaciliteit die eerder niet in rekening werden gebracht door de BNG en de bankkosten die onder een andere post begroot waren. De loonkosten stijgen met € 613.000 onder invloed van een aantal factoren:

- Veranderingen in wet- en regelgeving.
- De toename van het vervoer.
- Grotere belasting klachtenmanagement.
- Hogere indexatie salarissen.
- De nieuwe functiewaardering.

Veranderingen in wet- en regelgeving maken het noodzakelijk om de formatie uit te breiden. Zo leidt de invoering van de nieuwe wet op databescherming en privacy (GDPR) tot de behoefte aan een functionaris gegevensbescherming.

Alhoewel Omnibuzz probeert om deze last te delen met andere partijen moet er binnen Omnibuzz het nodige gebeuren op dit gebied. Ook de bijdrage die Omnibuzz moet leveren om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te geven leidt tot een uitbreiding van formatie.

De toename van het vervoer ten opzichte van eerdere schattingen leidt naast een verhoogde inzet bij het callcenter ook tot meer telefoontjes voor de klantadministratie. Ook de financiële administratie wordt zwaarder belast op het moment dat het vervoer toeneemt. Daarnaast leidt ook de invoering van de Voor Elkaar Pas tot een hogere werkdruk op deze twee afdelingen.

In de loop van 2017 is gebleken dat de bestaande bezetting die beschikbaar was voor het afhandelen van klachten ontoereikend was. Dit is gecommuniceerd naar het dagelijks bestuur (in de vergadering d.d. 22 mei 2017) waarna inzichtelijk is gemaakt welke formatieve bezetting noodzakelijk is om adequaat invulling te kunnen geven aan het klachtenmanagement (2,3 FTE).

In de begroting 2018 werd gerekend met een indexatie van de salarissen van 2%, de veranderingen in de CAR Uwo leiden voor 2018 tot een stijging met 3%.

Tenslotte leidt ook de nieuwe functiewaardering, goedgekeurd in de vergadering van het dagelijks bestuur d.d. 31 januari 2018, tot een opwaartse bijstelling van de loonkosten.

5

BIJLAGEN

5. BIJLAGEN

5.1 STAAT VAN GEACTIVEERDE KAPITAALUITGAVEN

Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven										2018-1
Alle bedragen in €	Oorspronkelijk bedrag vd kapitaaluitgaven (aanschaffingsw) aan het begin vh dienstjr.	Vermeerderingen in het dienstjaar	Verminderingen (anders dan door afschr. of afl.) in het dienstjr.	Oorspronkelijk bedrag van de kapitaaluitgaven (aanschaffinsw) aan het einde van het dienstjr.	% of andere maatstaf van afschr.	Totaal van de afschrijving / aflossing op de kapitaaluitgaven aan het begin van het dienstjr.	(Extra) afschrijvingen van kapitaaluitgaven in het dienstjr.	(Extra) aflossingen op kapitaalverstrekkingen in het dienstjr.	Boekwaarde aan het begin van het dienstjr.	Boekwaarde aan het einde van het dienstjr.
Programma Wmo-vervoer										
Inventaris	205.081	-	-	205.081	10,00%	2.395	20.508	-	202.686	182.178
Hardware	53.969	17.000	-	70.969	33,33%	-	23.654	-	53.969	47.315
Inrichting en verbouwing	103.066	-	-	103.066	4,00%	-	4.123	-	103.066	98.943
Technische installaties	81.746	-	-	81.746	6,67%	-	5.452	-	81.746	76.294
Totaal Wmo-vervoer	443.861	17.000	-	460.862		2.395	53.737	-	441.466	404.730
Totaal-generaal	443.861	17.000	-	460.862		2.395	53.737	-	441.466	404.730

5.2 STAAT VAN RESERVES

Staat van reserves								2018-1
Naam Reserve in €	Alle bedragen	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen wegens bijboeking van de rente	Overige vermeerderingen	Verminderingen van de reserve	Saldo eind van het dienstjaar	Bestemming resultaat tussentijds via begr.wijz.	Bestemming van het resultaat 2018	Reserves na bestemming ultimo 2018
Reserves									
Algemene reserve		1.124.000	-	-	-	1.124.000	-	-	1.124.000
Bestemmingsreserve Personeel		112.224	-	-	51.565	60.659	-	-	60.659
Totaal Reserves		1.236.224	-	-	51.565	1.184.659	-	-	1.184.659

De ingeschatte risico's van de GR Omnibuzz na toetreding van de overige 22 Limburgse gemeenten zijn als volgt bepaald:

1 Onzekerheid omtrent vervoersvolumes / beheersbaarheid van het vervoer

Hiermee wordt het risico afgedekt dat er meer instroom in het doelgroepenvervoer is dan begroot. Het risico wordt geschat op 4% van de bruto totale vervoerskosten zoals opgenomen in de begroting van het bedrijfsplan.

Bruto vervoerskosten 2017	Risico 4%	Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 17.680.335	€ 707.213	25%	€ 176.803

2 Personeel

Hiermee wordt het risico afgedekt dat er plotseling een sleutelpositie van de GR Omnibuzz niet wordt ingevuld (ziekte of verloop), alsook het risico dat er fouten worden gemaakt door het personeel met een financiële impact tot gevolg.

Inschatting		Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 360.000		25%	€ 90.000

3 Inkooprisico

Het risico van foutieve inkoop vervoer (zogenaamde leegloopuren) wordt hiermee opgevangen. Inschatting is dat dit 5% a 10% van de bruto vervoerskosten zal zijn

Inkoop vervoer	Risico 7,5% gemiddeld	Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 17.680.335	€ 1.326.025	25%	€ 331.506

4 Decentralisatie taken naar gemeenten

Het risico dat er plots extra taken vanuit de gemeenten doorgeschoven worden naar de regiecentrale wordt hiermee afgedekt. Inschatting is dat dit 5% a 10% van de bruto vervoerskosten, alsook de beheerskosten en de kosten voor regie en planning zal zijn.

Begroting vervoer / beheer / r&p	Risico 7,5% gemiddeld	Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 17.680.335	€ 1.326.025	25%	€ 331.506
€ 1.679.992	€ 125.999	25%	€ 31.500
€ 2.907.328	€ 218.050	25%	€ 54.512
			€ 417.519

5 Regie en planning

Hiermee wordt het risico afgedekt dat de kosten voor Regie en Planning hoger uitvallen dan begroot. Ook hier is de inschatting dat het 5% a 10% van de kosten voor Regie en Planning zal zijn.

Kosten Regie en Planning	Risico 7,5% gemiddeld	Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 2.907.328	€ 218.050	50%	€ 109.025

	Totaal benodigde weerstandcapaciteit		€ 1.124.853
	Afgerond		€ 1.124.000

ERK IN VERVOER

omnibuzz
MAATWERK IN VERVOER

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Omnibuzz

V1.00 - 201804

omnibuzz
MAATWERK IN VERVOER

2019

BEGROTING & MEERJAREN PERSPECTIEF 2020 - 2022

Inhoud

1. INLEIDING 1

2. ALGEMEEN 4

2.1 Wie is Omnibuzz? 4
2.2 Missie 4
2.3 Uitwerking visie en fasering 4
2.4 Ontwikkelingen 6

3. DE BELEIDSBEGROTING 10

3.1 Programma Omnibuzz vervoer 10
3.2 Paragrafen 12

4. FINANCIËLE BEGROTING 24

4.1 Financiële kaders 24
4.2 Overzicht van baten en lasten per taakveld 26
4.3 Toelichting op de baten en lasten 27
4.4 Meerjarenraming 40

5. BIJLAGEN 52

5.1 Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven 52
5.2 Staat van reserves 53
5.3 Opbouw algemene reserve 53

Vormgeving: bartistiek Design
Foto's: Ermindo Armino

1. INLEIDING

Voor u ligt de programmabegroting 2019 & meerjarenperspectief 2020-2022 van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Hierin zijn de actuele inzichten met betrekking tot de ontwikkeling van het vervoer en de organisatie opgenomen.

Omnibuzz werkt vanuit een vervoersvisie, die op termijn aanstuurt op bundeling en centrale aansturing van de verschillende vormen van gemeentelijk doelgroepenvervoer van de 30 deelnemende gemeenten. Het toegroeien naar deze uiteindelijk optimale mobiliteitscentrale gebeurt gefaseerd.

De ritaanname en de regietaak op het vervoer maken al deel uit van de taken van Omnibuzz. De planning van het vervoer blijft tot eind 2019 bij de vervoerders als onderdeel van de lopende contracten. Stapsgewijs zullen verschillende vormen van gemeenschappelijk doelgroepenvervoer in de mobiliteitscentrale instromen. Hierdoor ontstaan meer combinatie mogelijkheden, meer efficiëntie, betere spreiding en optimalisatie van het totale vervoer.

Deze begroting richt zich op 2019 en de daaropvolgende jaren. In 2019 is Omnibuzz sowieso verantwoordelijk voor het (collectief) vraagafhankelijk vervoer voor klanten met een indicatie vanuit de Wmo. In de vorm van diverse werkgroepen werkt Omnibuzz in 2018 verder aan de adviezen over de mogelijkheden voor de toekomstige instroom van de andere vervoersvormen. Vanaf 2019 kan - afhankelijk van deze adviezen - ander gemeentelijk doelgroepenvervoer (gedeeltelijk) instromen.

In 2018 kan mogelijk worden ingezet op de inkoop en uitvoering van verschillende Wmo-BG vervoer contracten en enkele pilots in deze vervoersvormen. Parallel wordt de verbinding gezocht met het Openbaar Vervoer. Intensief overleg met de OV-vervoerder moet de afstemming met het OV waarborgen, waardoor de mogelijkheden van het OV op termijn optimaal benut kunnen worden. In de daaropvolgende jaren wordt een toenemende integratie van vervoersvormen verwacht.

TriflexPLUS

2

ALGEMEEN

2. ALGEMEEN

2.1 WIE IS OMNIBUZZ?

Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling van 30 Limburgse gemeenten én een dienstverlenende organisatie met een sterke focus op kwaliteit. De dienstverlening is gericht op optimalisatie voor zowel de reizigers als de deelnemende gemeenten.

De organisatie draagt zorg voor een tijdige en kwalitatief hoge uitvoering van collectief en individueel vraagafhankelijk vervoer voor de reiziger in het Omnibuzz vervoer. Omnibuzz is dé non-profit partner voor collectief vraagafhankelijk vervoer omdat zij het vervoer optimaal afstemt op de gebruikers middels “Maatwerk in Vervoer”.

Omnibuzz neemt de administratie en andere uitvoerende en controlerende taken over, waarbij afstemming en overleg tussen betrokken partijen en deelnemende gemeenten goed geborgd is. Dit gebeurt op een zeer transparante manier door structureel de nodige management- en voortgangsinformatie voor de gemeenten te verzorgen en periodiek te overleggen. Tevens zorgt zij voor de coördinatie tussen alle betrokken partijen. Het grote bereik van Omnibuzz, met vrijwel geheel Limburg als verzorgingsgebied, in combinatie met een slagvaardige organisatie maken een efficiënte beleidsuitvoering mogelijk.

Sinds 11 mei 2016 werken 32 Limburgse gemeenten binnen Omnibuzz samen aan toekomstbestendig doelgroepenvervoer.

Omnibuzz staat voor de volgende kernwaarden:

- Klantgericht en betrouwbaar.
- Kostenefficiënt en duurzaam.
- Innovatief en flexibel.
- Kwaliteit en deskundigheid.
- Ethiek en integriteit.

2.2 MISSIE

De missie van Omnibuzz is:

> “Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later.”

De missie is verbonden aan een motto dat centraal staat in de dienstverlening:

> “Via slim vervoer maatschappelijk blijven verbinden.”

SLIM VERVOER

Omnibuzz zorgt met het aanbieden van doelgroepenvervoer voor een heel belangrijk netwerk in dit gebied voor reizigers, opdrachtgevers en uitvoerders. Door dit “slim” te doen, wordt het vervoer voor de reiziger passend en kwalitatief hoogwaardig uitgevoerd, maar blijft het ook betaalbaar. Om dit te realiseren wil Omnibuzz voortdurend blijven verbeteren en nieuwe concepten ontwikkelen. Als kenniscentrum beschikt Omnibuzz over input van gebruikers, vervoerders, instellingen en overheden. Omnibuzz is daardoor in staat alle belangen af te wegen en voor een optimale onderlinge afstemming te zorgen.

VERBINDEN

Maatschappelijk verbinden tekent de rol van Omnibuzz in het maatschappelijk veld. Vervoer is de verbinding tussen het sociale leven, maatschappelijke activiteiten en de gebruikers ervan. De uitdaging is om deze functie binnen de financiële kaders te blijven vervullen. Hiervoor wordt ingezet op efficiënt vervoer en de eigen kracht van gebruikers. Ook spant Omnibuzz zich in om de relatie tussen vervoer en sociale activiteiten te versterken.

BLIJVEN(D)

Dit leidt tot een verduurzaming over de hele breedte van het maatschappelijk veld, waardoor vervoer en activiteiten ook op lange termijn geborgd zijn en vervoer de noodzakelijke verbinding kan blijven bieden.

2.3 UITWERKING VISIE EN FASERING

Het zoeken naar manieren om “slim” gebruik te maken van de huidige en toekomstige mogelijkheden van het reguliere openbaar vervoer vormt voor Omnibuzz een van de uitgangspunten.

Om te sturen op de best passende

vervoeroplossing voor de klant en een hogere efficiency in de uitvoering te realiseren, is gekozen voor een model met een scheiding tussen regie (mobiliteitscentrale) en de uitvoering van het vervoer. Dit model heet het regiemodel. Uitgangspunt hierbij is het optimaliseren van het gebruik van het reguliere openbaar vervoer of andere voorliggende vervoersvoorzieningen. Daarnaast is de ambitie om middels een groeimodel andere vervoerstromen in te laten stromen in de mobiliteitscentrale met als doel het totale vervoersaanbod zo efficiënt mogelijk in te zetten. Dit levert naar verwachting op termijn efficiency voordelen op die zich uiten in kwaliteitsverbetering en kostenbeheersing.

Omnibuzz is als publiekrechtelijk orgaan opgericht om deze visie voor de 30 gemeenten te realiseren. Hiermee dragen de Limburgse gemeenten zorg voor de toekomstbestendigheid van het doelgroepenvervoer. Gezien de omvang van het einddoel vindt de implementatie gefaseerd plaats.

Gemeenten zijn en blijven verantwoordelijk voor de indicatiestelling van hun inwoners en bepalen of iemand in aanmerking komt voor vervoer en onder welke voorwaarden. Ook bepalen gemeenten het beleid op de verschillende gebieden van het doelgroepenvervoer (zie Figuur 1 op pagina 5).

[1]Omnibuzz zal door de integratie van nieuwe taken steeds meer grip krijgen op relevante reisinformatie en hierdoor steeds beter in staat zijn gemeenten te adviseren bij het bepalen van dit beleid. Op die manier krijgen gemeenten steeds meer grip op het vervoer en kan men flexibeler omgaan met de inrichting van het vervoer.

In de mobiliteitscentrale zal naast contractbeheer de regietaak over het vervoer uitgevoerd worden. Hieronder vallen taken als ritaanname, het plannen van ritten en het toewijzen van de ritten aan de juiste voertuigen. De ritaanname wordt al door Omnibuzz uitgevoerd door de overname van het callcenter die in 2017 is gerealiseerd. Hetzelfde geldt voor de tactische regie. De planning en andere operationele taken blijven nog minimaal tot eind 2019 bij de vervoerders.

Structureel wordt in overleg met de deelnemende gemeenten en klantorganisaties ook gewerkt aan verdere verbeteringen van het Omnibuzz vervoer. De kwaliteitsverbeteringen worden – indien mogelijk - direct in de lopende uitvoeringscontracten toegepast of anders verwerkt in de komende aanbesteding.

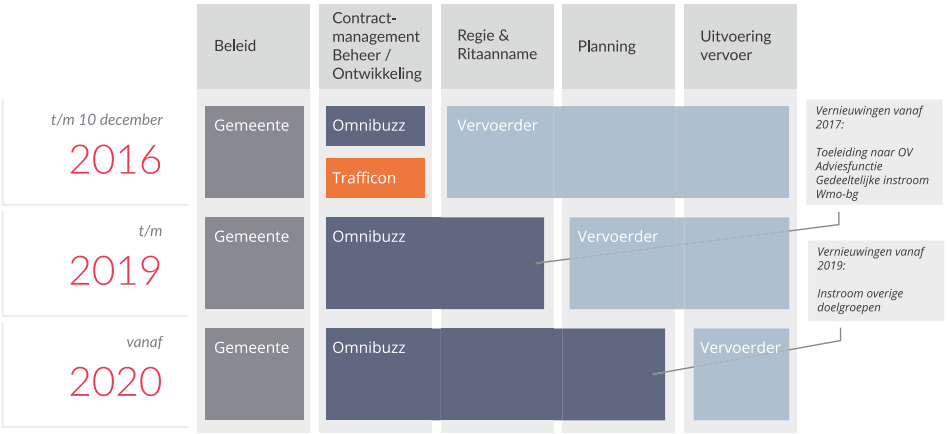

*Figuur 1 : Schematische weergave veranderingen en ontwikkelingen tot 2020 en verder**

INVESTERINGEN IN DE ORGANISATIE

De komende jaren zal - naast de reguliere werkzaamheden - de inrichting en uitwerking van het regiemodel aandacht vragen. Daarom zal Omnibuzz in de periode 2019 – 2022 blijven investeren in de eigen organisatie, waarin een aantal aspecten te onderscheiden zijn:

- Doorontwikkelen van de tactische regietaak en contractbeheer voor de verschillende vervoersvormen.
- Inzetten op volgtijdelijke bundeling en spreiding van het vervoer door afstemming sociale activiteiten en sturing op vervoersvraag.
- Evalueren, implementeren en doorontwikkelen van software voor de mobiliteitscentrale.
- Verder doorontwikkelen van de aanbesteding van het vraagafhankelijk

1 Ten opzichte van de eerdere planning van de fasering, loopt de tweede fase door de verlenging van de vervoerscontracten (inclusief de planning) door tot eind 2019 en gaat de derde fase pas in vanaf 2020.

vervoer en naar verwachting vanaf 2019 ook stapsgewijs andere vormen van vervoer.
- Ontwikkelen van een integrale inkoopstrategie.
- Productontwikkeling en – verbetering binnen de diverse vervoersvormen.
- Investeren in kennisontwikkeling van personeel en organisatie.
- Blijven voldoen aan aangescherpte wetgeving op alle mogelijke gebieden.

TOELEIDING NAAR OV

De toeleiding naar het OV wordt als onderdeel van de toepassing van de kanteling in het vervoer in deze jaren stapsgewijs verder ontwikkeld. Op de eerste plaats door het evalueren en door ontwikkelen van de Voor Elkaar Pas en de website ikwilvervoer, maar ook door het uitwerken en implementeren van (OV-) reisadvies via de ritreservering van Omnibuzz en het uitwerken van klantprofielen. Dit totaalpakket zal vervolgens moeten gaan bijdragen aan het optimaliseren van deze overheveling van doelgroepenvervoer naar OV of andere voorzieningen. Uiteraard wordt de overheveling alleen toegepast als blijkt dat er voor de desbetreffende klant daadwerkelijk een passend alternatief aangeboden wordt.

INSTROOM ANDER DOELGROEPENVERVOER

Naar verwachting zal in 2018 besluitvorming plaatsvinden op basis van de adviezen van de werkgroepen Wmo-BG, leerlingenvervoer en jeugd. De impact en (financiële) uitwerking van de instroom en taken m.b.t. deze vervoersvormen op de organisatie Omnibuzz kan pas na besluitvorming concreet worden gemaakt, daarvoor is het nu te vroeg. De adviezen zullen naar verwachting in 2018 worden afgerond en voorgelegd ter besluitvorming.

INKOOP EEN AANBESTEDINGEN APPLICATIES EN VERVOER

Om de implementatie van het regiemodel (met bijbehorend vervoer) goed voor te bereiden moeten verschillende zaken worden ingekocht of aanbesteed. Hiervoor is een strategische en tactische planning opgesteld. Deze planning dient ter afstemming, maar zal ook worden gebruikt om de juiste aanbestedingsvorm te kunnen kiezen. Deze planning is een dynamisch document en zal – mede afhankelijk van de besluitvorming over de instroom – steeds worden bijgesteld. In deze planning zal naar verwachting voor de periode 2019 – 2022 leerlingenvervoer en vervoer Wmo-BG (regionaal en mogelijk gecombineerd) worden ingekocht of aanbesteed.

In de planning wordt het totale traject van inhoudelijke voorbereiding tot en met contractering en implementatie meegenomen. Doordat de looptijden afwijken en de inkoop van vervoer mogelijk niet geclusterd kan plaatsvinden, moet rekening worden gehouden met een structurele taakverzwaring op het gebied van inkoop.

2.4 ONTWIKKELINGEN

De 30 gemeenten hebben uitgesproken achter het einddoel en bijbehorende ambities te staan. Hierbij wordt echter altijd rekening gehouden met bijsturingen, al dan niet genoodzaakt door de dynamiek en voortdurende ontwikkelingen die hier invloed op hebben. De belangrijkste ontwikkelingen worden hier kort weergegeven.

Instroom ander vervoer in tijd, vorm en omvang onvoldoende duidelijk.

Het vervolg is afhankelijk van de adviezen van de werkgroepen en de daaropvolgende besluitvorming.

Onzekerheden betreffende de beheersbaarheid van vervoer.

De ontwikkeling van de vervoersvraag en –volumes in het vraagafhankelijk vervoer is steeds moeilijker te voorspellen. In 2018 zal Omnibuzz een onderzoek afronden naar de achterliggende aspecten die de instroom van klanten en hun vervoersbehoefte bepalen, zoals demografische ontwikkelingen (vergrijzing).

Over de andere ingestroomde vervoersvormen is minder opgebouwde kennis en historische vervoersdata, waardoor de impact onzeker is. Daarbij zijn deze domeinen, zoals onderwijs en jeugdzorg, volop in ontwikkeling. Door de heroriëntering op de dienstverlening (zorg naar de wijk) kan een verschuiving plaatsvinden in het vervoer.

Onzekere aanbestedingsresultaten en ontwikkelingen in de taxibranche

Aanbestedingsresultaten van toekomstige aanbestedingen zijn nog niet bekend, deze zijn uiteraard bepalend voor de financiële impact. Mogelijke factoren die de resultaten beïnvloeden zijn:

- Taxibedrijven kampen met een tekort aan chauffeurs.
- Kostenontwikkeling in de taxibranche.
- De vervoerssector staat onder permanente druk, waardoor de gecontracteerde vervoerders in moeilijkheden kunnen komen.

De aanbestedingsresultaten worden ook sterk beïnvloed door het ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. Omnibuzz zal in 2018 voorstellen doen om deze ambities vorm te geven. Naast deze algemene ontwikkelingen, worden nu een aantal wijzigingen ten opzichte van het eerdere meerjarenperspectief meer concreet toegelicht. Enerzijds vloeien deze wijzigingen voort uit actualisering van cijfers, anderzijds zijn dit effecten van beleidsmatige wijzigingen.

Onderstaand lichten wij kort een aantal belangrijke punten toe die wijzigingen t.o.v. de oorspronkelijke begroting 2019 tot gevolg hebben. Hierin maken we onderscheid naar een drietal categorieën. In de financiële hoofdstukken worden deze aspecten puntsgewijs toegelicht en aangevuld met concrete cijfers.

Vervoersresultaat

Het aantal gerealiseerde zones in 2017 is hoger dan verwacht. Dit vormt de basis voor de daaropvolgende begrote vervoersvolumes.

Vanaf 2018 wordt gerekend met een indexatie van de actuele cijfers van de NEA-index (2%).

Dit betekent een bijstelling van het vervoerstarief en de klanttarieven.

In het huidige contract met de vervoerder gelden andere afspraken over de toeslagen en meereizende zonder pas t.o.v. het voorgaande contract.

Door bovenstaande oorzaken stijgt het totale vervoersresultaat ten opzichte van de meerjarenschijf 2019 in de begroting 2018.

Regie & Planning

De inrichting van een eigen callcenter per 1 januari 2018 leidt tot een afwijking op de begrote kosten voor regie zoals opgenomen in de begroting 2018. De kostenstijging wordt veroorzaakt doordat er tijdens het opstellen van de begroting 2018 nog geen definitief beeld was over de exacte invulling van deze overname en de verplichting om alle medewerkers van PZN mee over te nemen.

De geschatte kosten voor de instroom van planners valt lager uit dan eerder verwacht in de begroting 2018. De planning zal pas op zijn vroegst in 2020 worden overgenomen van de vervoerders.

Per saldo leidt dit naar verwachting tot lagere totale kosten voor regie- en planning in de begroting 2019 dan opgenomen in de jaarschijf 2019 van de begroting 2018.

Bedrijfsvoering

Wijzigingen in het formatieplan leiden tot een stijging van de loonkosten.

Voor alle salariskosten is de stijging op basis van actuele cao-informatie in 2018 vastgesteld op 3 % t.o.v. 2 % in de begroting 2018.

Door de verlenging van de huidige vervoerscontracten met een jaar vindt de nieuwe aanbesteding van vervoer plaats in 2019. Hierdoor komen de kosten ten laste van de begroting 2019.

De succesvolle uitvoering van de VEP (Voor Elkaar Pas) zal met zich meebrengen dat er meer facturen verstuurd worden als oorspronkelijk was begroot. Dit zal naar verwachting leiden tot een kostenstijging voor de facturatie- en portokosten.

3

BELEIDSBEGROTING

3. DE BELEIDSBEGROTING

3.1 PROGRAMMA OMNIBUZZ VERVOER

3.1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Omnibuzz heeft haar missie vertaald in enkele concrete doelstellingen:

- Iedere doelgroep passend en tijdig vervoer bieden.
- Continu werken aan kwaliteitsverbetering.
- Hierbij aansluiten bij al ingezette kanteling in het sociale domein, bevorderen zelfredzaamheid burger, burenhulp en het zo veel als mogelijk gebruik maken van algemeen (voor iedere burger) toegankelijke voorzieningen.
- Vervoersuitgaven beheersbaar houden, ook met oog op duurzaamheid.
- Vervoer kunnen blijven garanderen binnen de gemeentelijke begrotingen.
- Grip op de interne organisatie.

3.1.2 WAT GAAN WE ERVOOR DOEN?

Voor alle deelnemende gemeenten staat voorop dat ze iedere doelgroep passend en tijdig vervoer willen blijven bieden. Daarmee willen ze iedereen zo optimaal mogelijk laten deelnemen aan de samenleving. Dat vervoer moet voor gemeenten en klanten betaalbaar blijven. Hierbij wordt zoveel mogelijk de kanteling toegepast.

Het samenwerken binnen Omnibuzz biedt gemeenten de kans om zo efficiënt mogelijk met de middelen om te gaan en vernieuwingen op het gebied van beheersbaarheid samen te ontwikkelen. Door deze manier van samenwerken kunnen gemeenten het doelgroepenvervoer blijven garanderen binnen de financiële kaders van de gemeentelijke begrotingen.

Binnen Omnibuzz kunnen de gemeenten ook laten zien dat oog voor financiële beheersbaarheid goed samengaat met kwaliteitsverbeteringen voor de klant. Ook de omvang van de organisatie draagt bij aan het ontwikkelen van betaalbare producten die de klanttevredenheid bevorderen.

In 2019 en daarop volgende jaren zal Omnibuzz vanuit deze taak de volgende zaken uitwerken:

- Uitwerken van beheersmaatregelen op gemeenteniveau, afhankelijk van besluitvorming gemeenten.
- Ontwikkelen van mogelijkheden in het werken met prognoses van klant- en vervoersontwikkeling, o.a. met input van het onderzoek naar de onderliggende factoren dat in 2018 afgerond wordt.
- Evalueren van de Voor Elkaar Pas, inzetten op verhoging van gebruik en eventueel bijstellen van de formules van het product.
- Door ontwikkelen en verbeteren van het product vraagafhankelijk vervoer en mogelijkheden voor maatwerk en in een later stadium productontwikkeling binnen andere vervoersvormen.
- Verder uitwerken van de klantprofielen, OV-advies en sturingsmechanismen om toe te werken naar een optimalisatie van het toeleiden van klanten naar OV.
- Door ontwikkelen van het klantportaal/app en andere boekingssystemen die reizen makkelijk maken.
- Afhankelijk van de taken die gemeenten aan Omnibuzz willen overdragen op het gebied van ander vervoer (inkoop, contractbeheer, klantadministratie, klachtenafhandeling etc.) zal Omnibuzz de organisatie en ondersteunende software moeten aanpassen.
- Doorontwikkeling van informatie- en kennismanagement binnen de organisatie.
- Implementatie, evaluatie en monitoring agenda- en planningssoftware.
- Doorontwikkeling contractbeheer verschillende vervoersvormen.
- Voorbereiden ontwikkelen software voor (gecombineerd) vervoer.
- Structurele toetsing en controles van de Administratieve Organisatie zodat Omnibuzz te allen tijde in staat is om haar processen kritisch te beoordelen en waar nodig aan te passen.
- Structurele controle en bijsturing van resultaten en processen via grondige informatievoorziening, rapportages en risicomanagement binnen de Planning & Control cyclus.
- Compliant zijn met geldende wet- en regelgeving, met speciale aandacht voor privacy, informatiebeveiliging.

Op dit moment is niet duidelijk welk ander vervoer op welk moment en welke schaal door Omnibuzz moet worden ingekocht,

uitgevoerd en beheerd. Dit heeft gevolgen voor de inkoop van vervoer, de ontwikkeling of aankoop/overname van de daarvoor bestemde software, contractbeheer, tactische regie etc. Alle voorgaande punten leiden tot een andere optimale inrichting van de organisatie Omnibuzz.

3.1.3 WAT ZIJN DE DAARMEE GEPAARD GAANDE PROGRAMMAKOSTEN?

De programma indeling voor Omnibuzz is als volgt:

Begroting 2019						
Programma Wmo Vervoer	Baten		Lasten		Saldo	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€	2.774.790	€	19.487.476	€	16.712.686
Algemene Dekkingsmiddelen						
0.5 Treasury	€	-	€	8.248	€	8.248
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€	16.770.934	€	-	€	-16.770.934
Overhead						
0.4 Overhead	€	2.250.909	€	2.250.909	€	-
Onvoorzien						
0.8 Overige baten en lasten	€	-	€	50.000	€	50.000
Saldo van baten en lasten	€	21.796.633	€	21.796.633	€	0
Toevoegingen aan de reserves	€	-	€	-	€	-
Onttrekkingen aan de reserves	€	-	€	-	€	-
Resultaat	€	21.796.633	€	21.796.633	€	0

Voor de verdeling van baten/lasten naar taakvelden is aansluiting gezocht bij hetgeen het BBV hierin voorschrijft. Uitgangspunt is dat lasten en baten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten. Alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant, moeten in de betreffende taakvelden worden geregistreerd.

Omnibuzz kent slechts een beperkt aantal taakvelden. Onder het taakveld “Overhead” zijn, conform de definitie van overhead in het kader van BBV, alle kosten opgenomen die betrekking hebben op sturing en ondersteuning van het primaire proces. Tot de kosten van overhead worden in ieder geval de volgende zaken gerekend:

- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
- Personeel en organisatie.

- Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement).
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie.
- Juridische zaken.
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning.
- Informatievoorziening en automatisering.
- Facilitaire zaken en huisvesting.
- Documentaire informatievoorziening;
- Managementondersteuning van het primaire proces.

Onder 0.5 Treasury zijn de rente- en bankkosten opgenomen, voor de begroting 2019 bestaat dit bedrag nog volledig uit bankkosten. Met kosten van eventuele externe financiering is geen rekening gehouden.

De kosten direct toe te rekenen aan het Wmo-doelgroep–envervoer zijn opgenomen onder het taakveld "Maatwerkdienstverlening 18+". Dit zijn de vervoerslasten, de vervoersbaten en de lasten van de afdeling uitvoering (regie). Ook zijn hierin de lasten meegenomen van de afdeling klantadministratie en de lasten gekoppeld aan klachtenmanagement, klanttevredenheid en dergelijke. De hieronder opgenomen lasten bestaan wederom uit loon- en beheerkosten.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat hoewel Omnibuzz klanten heeft die jonger zijn dan 18 jaar, en daarmee feitelijk in het taakveld "6.72 Maatwerkdienstverlening 18-" thuishoren, dit aandeel dusdanig klein is (< 1%) dat ervoor gekozen is dit taakveld niet op te nemen.

De baten voor taakveld 0.4 bestaat volledig uit gemeentelijke bijdragen. De baten voor taakveld 6.71 bestaan uit gemeentelijke bijdragen en de eigen bijdrage van klanten. De financiële uitgangspunten voor deze begroting staan vermeld "4.1 Financiële kaders" op pagina 24.

BELEIDSINDICATOREN

Met de invoering van het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording, ingaand voor begrotingen en programmaverantwoordingen vanaf 2017, dienen decentrale overheden de hun voor van toepassing zijnde beleidsindicatoren op te nemen. Met deze beleidsindicatoren worden de effecten van het beleid toegelicht. Hieronder zijn de voor Omnibuzz van toepassing zijnde beleidsindicatoren opgenomen.

Indicator	2019	Eenheid	Bron
Formatie	0,058	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Bezettting	0,057	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Apparaatskosten	€ 3,05	Kosten per inwoner	Eigen begroting
Externe inhuur	1,8%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
Overhead	10,3%	% van totale lasten	Eigen begroting

Op basis van de onder overhead opgenomen lasten bedraagt de overhead 10,3 % van de totale lasten. Het is het streven van Omnibuzz om deze factor in de komende jaren van groei van activiteiten zo stabiel mogelijk te houden.

3.2 PARAGRAFEN

In het kader van artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn de volgende paragrafen opgenomen

- Weerstandsvermogen en risicomanagement.
- Financiering.
- Bedrijfsvoering.

3.2.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOMANAGEMENT

Het weerstandsvermogen kan gedefinieerd worden als het vermogen dat nodig is om incidentele niet voorziene tegenvallers te kunnen opvangen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken schrijft in artikel 11 van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording het volgende voor:

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeenschappelijke regeling beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

RISICOMANAGEMENT

Bij het opstellen van het bedrijfsplan is een inventarisatie gemaakt van de belangrijkste risico's waar Omnibuzz mee kan worden geconfronteerd. Voor deze risico's zijn vervolgens ook maatregelen benoemd om deze zo goed mogelijk te beheersen.

Op basis van deze risico-inventarisatie en de bijbehorende beheersmaatregelen is een inschatting gemaakt van de financiële impact en de kans dat de risico's zich voordoen. Dit vormt de basis voor het bepalen van het weerstandvermogen. De belangrijkste geïdentificeerde risico's zijn:

Risico's	Politiek	Strategisch	Proces	Personeel	ICT	Financieel	Kwaliteit
Bezuinigingen van de gemeentes	✔						
Uittreden van gemeentes uit de GR		✔					
Beheersbaarheid van het vervoer		✔					
Decentralisatie van taken naar gemeenten (instroom overige vervoersstromen)		✔					
Uitvoering van taken omtrent Regie en Planning			✔				
Beperkte bezetting leidt tot kwaliteitsrisico's			✔				
Kennis van het personeel				✔			
Continuïteit risico tgv serverbeheer					✔		
Inkoop						✔	
Kwaliteit van de vervoerders							✔

Rekening houdende met de beheersmaatregelen die beschikbaar zijn om deze risico's te mitigeren en de mate waarin de risico's reeds in de begroting zijn doorgerekend wordt de maximale impact geschat op € 1.124.000. Het volstorten van de Algemene Reserve door de deelnemende gemeenten is na aanvang van de werkzaamheden op 11 december 2016 in rekening gebracht en inmiddels ook gestort.

Het beleid van Omnibuzz is zodanig ingericht dat minimaal één keer per 5 jaar de nota Reserves en Voorzieningen geactualiseerd dient te worden. In 2015 heeft de laatste actualisering plaatsgevonden. Daarnaast is risicomanagement een essentieel onderdeel van de Planning en Control cyclus binnen Omnibuzz. In dit kader wordt regelmatig getoetst of de aanwezige weerstandscapaciteit afdoende is om de risico's waarmee Omnibuzz geconfronteerd wordt af te dekken.

Door de uitbreiding van de activiteiten van Omnibuzz en hieraan gekoppeld de ontwikkeling van de organisatie is de verwachting dat de risico's verbonden aan de bezetting en de hieruit voortvloeiende risico's op het gebied van kennismanagement zullen veranderen (waarschijnlijk afnemen). Daarnaast zal er de komende periode meer inzicht komen in de risico's die verbonden zijn aan de groei van Omnibuzz en de nieuwe taken (regie en planning) die Omnibuzz gaat uitvoeren. Om recht te doen aan deze sterk veranderende situatie en dynamisch invulling te geven aan het risicomanagement binnen Omnibuzz is in 2017 de risicoparagraaf van de nota reserves en voorzieningen herijkt. Deze zal in 2018 worden voorgelegd aan het algemeen bestuur. De resultaten van deze herijking zullen terugkomen in de jaarrekening 2018 en eerste begrotingswijziging 2019.

GEPROGNOSTICEERDE BALANS

BALANS 2019					
ACTIVA	31-dec-2018 €	31-dec-2019 €	PASSIVA	31-dec-2018 €	31-dec-2019 €
VASTE ACTIVA			VASTE PASSIVA		
Materiele vaste activa	404.730	350.993	Algemene Reserve	1.124.000	1.124.000
			Egalisatiereserve	-	-
Financiële vaste activa	-	-	Bestemmingsreserve	60.659	13.948
			Resultaat voor bestemming	-	-
Totaal vaste activa	404.730	350.993	Totaal vaste passiva	1.184.659	1.137.948
VLOTTENDE ACTIVA			VLOTTENDE PASSIVA		
Uitzettingen < 1 jaar					
Overige vorderingen	276.438	359.472			
Liquide middelen	1.601.914	1.381.280	Overige schulden	702.799	692.693
Overlopende activa	400.568	497.390	Overlopende passiva	796.192	758.494
Totaal vlottende activa	2.278.920	2.238.142	Totaal vlottende passiva	1.498.991	1.451.187
Totaal generaal	2.683.650	2.589.135	Totaal generaal	2.683.650	2.589.135

De balansposten vlottende activa en vlottende passiva zijn voor 2019 begroot door het gewogen gemiddelde van de afgelopen drie jaren te nemen (incidentele posten buiten beschouwing gelaten) of waar mogelijk een zo accuraat mogelijke inschatting van de balanspost. Het eigen vermogen is begroot door een zo goed mogelijke inschatting te geven van de reserves en voorzieningen op basis van de nu bekende risico's. Hierbij is geen rekening gehouden met een eventuele aanpassing van de algemene reserve naar aanleiding van de nieuwe nota reserves en voorzieningen die in 2018 voorgelegd zal worden aan het algemeen bestuur.

KENGETALLEN

In het kader van artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn de volgende kengetallen opgenomen:

- Netto schuldquote.
- Solvabiliteitsratio.
- Structurele exploitatieruimte.
- Grondexploitatie.
- Belastingcapaciteit.

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie.

Onderstaand volgt een korte toelichting op de voorgeschreven kengetallen:

- De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen;
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan;
- De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen of welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is;
- De grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten; niet van toepassing voor Omnibuzz;
- De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde; niet van toepassing voor Omnibuzz.

De uitkomsten van deze vijf kengetallen worden voor het begrotingsjaar 2019 (t) en meerjarenperspectief 2020-2022 weergegeven in de volgende tabellen.

Begroting jaar	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:	2017	2018-1	2019
Netto schuldquote	-46%	-7%	-7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-46%	-7%	-7%
Solvabiliteitsratio	64%	66%	64%
Structurele exploitatieruimte	100%	100%	100%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Begroting jaar	Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:	2020	2021	2022
Netto schuldquote	-7%	-7%	-7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-7%	-7%	-7%
Solvabiliteitsratio	65%	65%	64%
Structurele exploitatieruimte	100%	100%	100%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Voor 2019 (t) en meerjarenperspectief 2020-2022 is de geprognosticeerde balans 2019 en MJ of een gemiddelde van de afgelopen drie jaren als basis gebruikt om de kengetallen te berekenen. Voor 2017 (t-2) zijn de gerealiseerde cijfers uit de concept-jaarrekening gebruikt. Voor 2018 zijn de cijfers uit begroting 2018-1 (1e wijziging) overgenomen.

De solvabiliteitsratio beweegt tussen de 64% en 65%, dit betekent dat voor 2019 (t) 64% van het totale vermogen uit eigen vermogen bestaat. Hoe hoger dit percentage, hoe beter.

De uitkomst van de netto schuldquote is negatief doordat Omnibuzz geen vreemd vermogen heeft aangetrokken.

De structurele exploitatieruimte bedraagt voor 2019 100%. Voor 2019 zijn geen incidentele baten of lasten voorzien. Tekorten worden aangevuld en overschotten vloeien terug naar de gemeenten.

De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn voor Omnibuzz niet van toepassing.

3.2.2 FINANCIERING

TREASURY

De financiering van Omnibuzz bestaat enerzijds uit bijdragen van de deelnemende gemeenten en anderzijds uit een eigen bijdrage van de reizigers.

Omnibuzz betaalt met de ontvangen bijdragen haar eigen kosten en de facturen van de vervoerders. Door het feit dat inkomsten en uitgaven niet altijd synchroon lopen en verplichtingen zijn aangegaan om op bepaalde tijden kosten te betalen, bestaat de mogelijkheid om geld te lenen middels de bestaande kredietfaciliteit. De hieraan verbonden kosten zijn opgenomen als kapitaallasten.

KASGELDLIMIET

De kasgeldlimiet geeft aan tot welk bedrag korte financiering mogelijk is. Onder korte financiering wordt in de Wet FIDO verstaan leningen met een rente typische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet wordt bepaald als een percentage van het begrotingstotaal. Bij ministeriele regeling is dit percentage voor Omnibuzz vastgesteld op 8,2%. Concreet betekent dit dat de netto vlottende schuld per kwartaal de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. Omnibuzz zal naar verwachting binnen de kasgeldlimiet blijven.

Kasgeldlimiet 2019				
		(1) Vlottende schuld	(2) Vlottende middelen	(3) Netto vlottende schuld
	Kwartaal 1	€ 1.487.040	€ 2.268.726	€ -781.686
	Kwartaal 2	€ 1.475.089	€ 2.258.531	€ -783.442
	Kwartaal 3	€ 1.463.138	€ 2.248.337	€ -785.199
	Kwartaal 4	€ 1.451.187	€ 2.238.142	€ -786.956
	(4) Gemiddelde van kwartalen	€ 1.469.113	€ 2.253.434	€ -784.321
	(6) Ruimte onder kasgeldlimiet	€ 784.321		
	(5) Berekening kasgeldlimiet			
	(7) Omvang begroting per 1 januari 2019		€ 21.796.633	
	(8) in procenten van de grondslag		8,2%	
	(5) = (7) x (8) Kasgeldlimiet:		€ 1.787.324	
	Ruimte (+) / overschrijding (-) (6) + (5)		€ 2.571.645	

De (verwachte) netto vlottende schuld per kwartaal is berekend door uit te gaan van de begin- en eindstanden van de geprognosticeerde balans en een lineaire stijging of daling gedurende het jaar naar het eindsaldo per 31 december 2018.

RENTERISICONORM

De renterisiconorm is direct gerelateerd aan het budgettaire risico en heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Aangezien Omnibuzz vooralsnog geen gebruik maakt van financiering met vreemd vermogen, wordt aan deze norm voldaan.

SCHATKISTBANKIEREN

Het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren is op 13 december 2013 in het Staatsblad gepubliceerd. De wet is op 15 december 2013 van kracht geworden en ingevoerd voor gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.

Schatkistbankieren houdt in dat overtollige publieke middelen worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Hierdoor zal de

Nederlandse staat minder geld hoeven te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Decentrale overheden zullen op de deposito's een rente vergoed krijgen die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Voor decentrale overheden is het gevolg hiervan dat uitstaande beleggingen bij het vrijvallen niet kunnen worden herbelegd, maar naar de rekening courant gaan. Daar kunnen ze hoogstens als deposito worden weggezet tegen de dan geldende rente op Nederlandse staatsobligaties. Er is sprake van een drempelbedrag dat Omnibuzz buiten de schatkist mag aanhouden. Het gaat om 0,75% van het begrotingstotaal. Voor Omnibuzz is het drempelbedrag vastgesteld op € 200.000, het wettelijk minimum. Dit saldo wordt daarmee niet als overtollig beschouwd.

DE WET HOUDBARE OVERHEIDSFINANCIËN (WET HOF)

De Europese eisen en afspraken over reductie van het begrotingstekort en de staatsschuld vormen de basis van de Wet Hof. De middellange termijndoelstelling is het op termijn verkrijgen van begrotingsevenwicht in stappen van 0,5% bbp per jaar. Omdat ook gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen bijdragen aan het begrotingstekort van de collectieve sector, bepaalt het wetsvoorstel dat niet alleen het Rijk maar ook de decentrale overheden zich moeten houden aan de doelstellingen uit het aangescherpte Stabiliteits- en Groeipact.

Het EMU-saldo volgt uit de tabel:

	Omschrijving	2018-1 Begro-ting x € 1.000	2019 Begroting x € 1.000	2020 Begro-ting x € 1.000	2021 Begro-ting x € 1.000	2022 Begro-ting x € 1.000
		Vorig begro-tingsjaar	Huidig begro-tingsjaar	Volgend be-grotingsjaar	Begrotingsjaar t+2	Begrotingsjaar t+3
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	0	0	0	0	0
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0	0
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	0	0	0	0	0
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	17	0	0	0	0
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verant-woord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:					
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie:					
	Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0				
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze trans-acties met derden betreffen	0	0	0	0	0
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0	0	0
11	Verkoop van effecten					
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie	-	-	-		
	Berekend EMU-saldo	-17	0	0	0	0

Het EMU-saldo wordt berekend door op het exploitatiesaldo de afschrijvingen, investeringen en mutaties van reserves te corrigeren. In 2019 en de daaropvolgende jaren is er nog geen concrete investering voorzien, derhalve bedraagt het EMU-saldo € 0.

ECONOMISCHE VOORUITZICHTEN

De economische opleving blijft zeer krachtig. Naar verwachting bereikt de bbp-groei in 2017 een piek van 3,3%. De aantrekken-de wereldhandel is daarvan een belangrijke determinant. Voor 2018 en 2019 wordt een langzaam afnemende, maar nog steeds

boventrendmatige groei geraamd, van achtereenvolgens 3,1% en 2,3%. De bbp-stijging in 2018 en 2019 wordt grotendeels bepaald door de binnenlandse bestedingen. De consumptie van huishoudens neemt de komende twee jaar flink toe, met gemiddeld 2,2% per jaar.

De beschikbare inkomens verbeteren door hogere bruto beloning van werkenden, lagere inkomstenbelasting en sterk aantrekkende werkgelegenheid.

In de komende jaren vertraagt de groei van de bedrijfsinvesteringen, van 7% dit jaar naar gemiddeld 4,5% per jaar, in lijn met de afnemende bbp-groei. Niettemin zijn de vooruitzichten voor bedrijven gunstig, gesteund door verbeterde financiële omstandigheden, een hoge bezettingsgraad en goed gevulde orderportefeuilles. De werkeloosheid zet de daling voort, naar 3,9% van de beroepsbevolking in 2018 en 3,5% in 2019. De economie komt duidelijk in een fase van hoogconjunctuur.

Het herstel van de huizenprijzen heeft tot nu toe een significante bijdrage aan de economische groei geleverd, via hogere vermogens van huishoudens, gestegen consumentenvertrouwen en toegenomen woninginvesteringen. In de raming neemt de huizenprijsstijging geleidelijk wat af. De woninginvesteringen groeien dit jaar met ruim 11%. In 2018 en 2019 is de geraamde groei wat rustiger, maar met 8,5% en 7% nog steeds stevig. Bouwbedrijven stuiten in toenemende mate op capaciteitsgrenzen.

De inflatie is voorlopig gematigd met 1,3% in 2017 en 1,4% in 2018. In 2019 neemt de jaarlijkse prijsstijging scherp toe naar 2,3%, vooral door de geplande verhoging van energiebelastingen en het lage BTW-tarief (van 6% naar 9%). Gezien de sterk verbeterde arbeidsmarkt, is de groei van de contractlonen dit jaar nog gematigd (1,6%). Voor volgend jaar wordt een toename van 2,1% geraamd. Door de krappe arbeidsmarkt en de hogere inflatie loopt de contractloonstijging op naar 2,5% in 2019. De overheidsfinanciën staan er in de ramingsperiode goed voor, met jaarlijks een begrotingsoverschot en een naar 50,8% bbp dalende overheidsschuld.

Een alternatief scenario toont de potentiele gevolgen van wereldwijd hogere rentes voor de Nederlandse economie. Indien de kapitaalmarktrente abrupt met 1 procentpunt stijgt, heeft dit in de eerste vier jaar een drukkend effect op de bbp-groei van gemiddeld 0,4 procentpunt per jaar. De effecten op de groei zijn de eerste twee jaren wat groter en nemen daarna geleidelijk af (*bron: DNB, Economische ontwikkelingen en vooruitzichten, December 2017, nummer 14).*

3.2.3 BEDRIJFSVOERING

STURINGSPRINCIPES

Sinds de totstandkoming van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz, heeft Omnibuzz zich ontwikkeld tot een compacte en doelmatige organisatie. De organisatie is hierbij ingericht op basis van een aantal sturingsprincipes die behouden blijven. Daarnaast vraagt de groei en ontwikkeling van de organisatie om een aantal nieuwe sturingsprincipes.

De volgende principes worden door Omnibuzz gehanteerd bij de keuzes omtrent inrichting van de werkorganisatie:

Kwaliteit en klantgerichtheid

Kwaliteit en klantgerichtheid staan voorop bij alle inrichtingsvraagstukken. Dit uit zich naar alle betrokkenen, van klanten tot vervoerders en van gemeenten tot provincie.

Professionaliteit

Omnibuzz organiseert haar werkorganisatie op een professionele manier. Uitgangspunt hierbij is dat de organisatie-inrichting en -sturing faciliterend moeten zijn voor de medewerkers.

Doelmatigheid

De werkorganisatie wordt doelmatig ingericht. Dat wil zeggen dat binnen de geldende kwaliteitskaders en taakstelling een zo efficiënt mogelijke organisatie wordt ingericht.

Lerende organisatie

Omnibuzz is een organisatie in groei, een organisatie in ontwikkeling. Dit betekent dat processen, systemen en werkwijzen voortdurend worden geoptimaliseerd. Omnibuzz stimuleert haar medewerkers bij te dragen aan het principe van een lerende organisatie.

Good governance

De organisatie wordt ingericht op basis van de principes van good governance en met inachtneming van de bepalingen van de wet gemeenschappelijke regelingen.

Horizontaal toezicht

In 2017 heeft de belastingdienst Omnibuzz vrijgesteld van de vennootschapsbelasting op basis van de dienstverleningsovereenkomsten vrijstelling. In 2017 heeft voor het overige geen verder overleg plaatsgevonden in het kader van horizontaaltoezicht, in het eerste halfjaar van 2018 is een vervolgoverleg met de fiscus gepland.

Daarnaast kan de instroom van nieuwe vervoersvormen gevolgen hebben voor de fiscale status van Omnibuzz, met name voor wat betreft de status in het kader van de BTW-plicht. Ook hierover zal tijdig overleg gevoerd worden met de belastingdienst.

Organisatiestructuur en taken

De definitieve organisatiestructuur is vastgesteld door het dagelijks bestuur, deze is hieronder weergegeven.

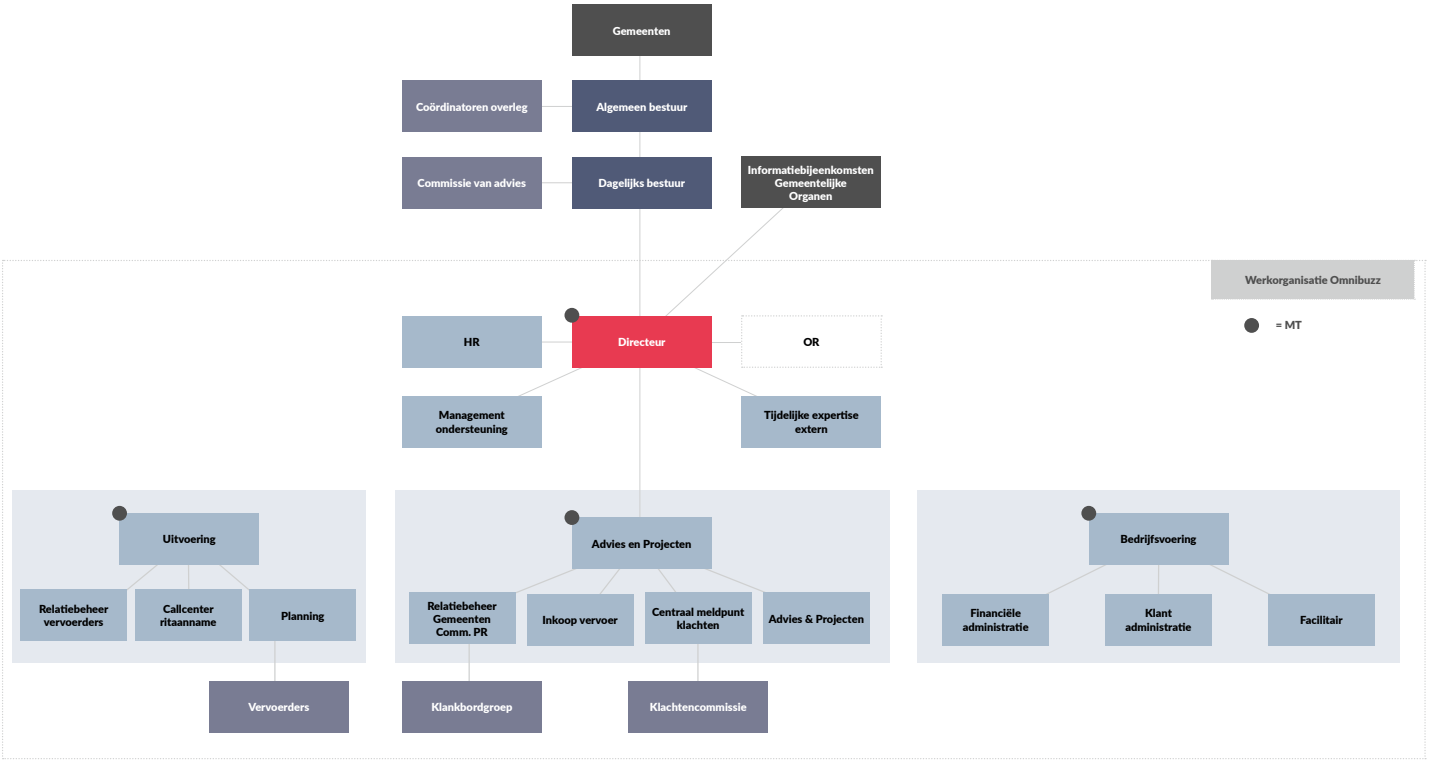

BESTUURLIJKE STRUCTUUR

De bestuurlijke structuur wordt gevormd door een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit 30 leden met 38 stemmen.

Het dagelijks bestuur wordt gevormd door een zevental leden:

- 4 leden vanuit Zuid Limburg
- 3 leden vanuit Noord en Midden Limburg

De directeur van Omnibuzz legt verantwoording af aan het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. In de nadere uitwerking van de verordeningen van DB en AB alsmede de organisatie- en directieverordening is de relatie met het dagelijks bestuur en algemeen bestuur nader geregeld.

STRUCTUUR WERKORGANISATIE

De huidige inzichten in de organisatiestructuur worden navolgend nader toegelicht.

Omnibuzz staat onder aansturing van een éénhoofdige directie. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur en geeft leiding aan de werkorganisatie.

Binnen de werkorganisatie wordt een drietal afdelingen onderscheiden die elk onder aansturing staan van een manager:

- Uitvoering, waaronder callcenter ritaanname, planning en tactische regievoering.
- Advies en projecten, waaronder relatiebeheer, inkoop vervoer en advies & projecten.
- Bedrijfsvoering, waaronder facilitaire diensten, financiële administratie en klantadministratie.

Naast deze drie afdelingen worden een aantal staffuncties onderscheiden.

Gezamenlijk met de directeur vormen de afdelingsmanagers het managementteam.

Begin 2018 is in het dagelijks bestuur aangegeven hoe de verdere invulling van de organisatie vorm gegeven zou kunnen worden. Hieronder volgt naar aanleiding van het goedgekeurde formatieplan een overzicht van de benodigde bezetting per afdeling in de eindsituatie, zijnde 2021.

AFDELING UITVOERING

Naar huidige inzichten kent de afdeling uitvoering bij benadering de volgende bezetting in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer):

Functie	FTE
Manager uitvoering	1
Teamleider callcenter	3
Callcenter agents	25
Regiemedewerkers	4,45
Projectmedewerker uitvoering	0,8
Hoofd callcenter	1

De totale verwachte bezetting van de afdeling Uitvoering bedraagt in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) naar huidige inzichten maximaal 35,25 fte.

AFDELING ADVIES EN PROJECTEN

De afdeling Advies en Projecten zal bij benadering de volgende bezetting in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) kennen:

Functie	FTE
Manager advies en projecten	1
Adviseur inkoop vervoer	1
Adviseur projecten	1,5
Relatiebeheerder	0,5
Medewerker databeheer en analyse	0,6
Medewerker communicatie en PR	0,5
Coördinator klachten	1
Medewerker klachtenafhandeling	1,3

De totale verwachte bezetting van de afdeling Advies en Projecten bedraagt in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) naar huidige inzichten 7,4 fte.

AFDELING BEDRIJFSVOERING

De afdeling Bedrijfsvoering zal naar verwachting de volgende bezetting in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) kennen:

Functie	FTE
Manager bedrijfsvoering	1
Teamleider financiële Administratie	1
Financieel medewerkers	4
Teamleider klantadministratie	1
Medewerker klantadministratie	8
Medewerker applicatiebeheer	0,67
Medewerker ICT	0,5
Medewerker huisvesting	0,5
Medewerker control	0,5

De totale verwachte bezetting van de afdeling Bedrijfsvoering bedraagt in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) naar huidige inzichten 17,17 fte.

STAF FUNCTIES

De staf functies zien er naar verwachting als volgt uit:

Functie	FTE
Directeur	1
Secretariaat	1,39
HR assistent	0,8
HR adviseur	1
Functionaris gegevensbescherming	0,3
Voorzitter OR	0,1
Ambtelijk secretaris OR	0,2

De verwachte bezetting van de staf functies bedraagt in de eindsituatie 2021 (voor wat betreft het Omnibuzz vervoer) naar huidige inzichten 4,79 fte. Daarnaast wordt vanwege de aard van de werkzaamheden externe expertise ingekocht:

Functie	FTE
Projectleider	0,5

De structurele bezetting van Omnibuzz wordt naar schatting uiteindelijk 65,11 fte, conform goedgekeurd organisatieplan zoals besloten in de vergadering van het dagelijks bestuur van 31 januari 2018. Het verloop van de bezetting over de jaren is als volgt:

	2018	2019	2020	2021	2022
Uitvoering	35,25	35,25	35,25	35,25	35,25
Advies en Projecten	7,40	7,40	7,40	7,40	7,40
Bedrijfsvoering	17,17	17,17	17,17	17,17	17,17
Staf	4,39	4,79	4,79	4,79	4,79
Externe expertise	0,70	0,50	0,50	0,50	0,50
Totaal	64,91	65,11	65,11	65,11	65,11

SOFTWARE ONTWIKKELING

Zoals toegelicht in Hoofdstuk 2 wordt in 2018 geïnvesteerd in de ontwikkeling van software noodzakelijk voor de regierol van Omnibuzz. Het gaat met name om de ontwikkeling van nieuwe ritagenda software voor het callcenter en de ontwikkeling van een klantportaal voor communicatie met de klanten van Omnibuzz. Nieuwe ritagenda software is noodzakelijk omdat de toepassing die nu gebruikt wordt door het callcenter, OPT, in 2019 niet langer ondersteund wordt door haar leverancier. De investering die gemoeid is met deze software bedraagt naar schatting € 274.000, planning is om de applicatie per 1 januari 2019 in gebruik te kunnen nemen. Het nieuw te ontwikkelen klantportaal biedt nieuwe mogelijkheden om te kunnen communiceren met de klanten van Omnibuzz. Hierdoor is het mogelijk om de kwaliteit van dienstverlening verder te verhogen op een efficiënte manier. De verwachte investering in het klantportaal bedraagt € 250.000, ook voor deze toepassing geldt dat Omnibuzz vanaf 1 januari 2019 hier mee wil gaan werken.

De investering in deze nieuwe software is financieel nog niet verwerkt in deze begroting. In een apart voorstel aan het algemeen bestuur zal het dagelijks bestuur een voorstel doen hoe de financiering van deze investeringen vorm kan worden gegeven.

4

FINANCIËLE BEGROTING

4. FINANCIËLE BEGROTING

4.1 FINANCIËLE KADERS

Aan de begroting 2019 liggen een aantal financiële uitgangspunten ten grondslag. Deze uitgangspunten vloeien deels voort uit eerdere besluiten die het bestuur heeft genomen, deels volgen deze uit gemaakte contractuele afspraken en tenslotte worden deze deels bepaald op basis van het financieel economisch beleid van Omnibuzz.

Voorgesteld wordt om de begroting 2019 en het meerjarenperspectief 2020-2022 op basis van de volgende financiële uitgangspunten op te stellen:

1 De gerealiseerde vervoerscijfers per gemeente in de periode twee jaren voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft (T-2) worden als uitgangspunt genomen. Uitgangspunt is het daadwerkelijk verreden aantal zones per gemeente. Voor de begroting 2019 wordt het volume gebaseerd op de gerealiseerde cijfers per gemeente van 1 januari tot en met 31 december 2017.

2 Het vervoersvolume zoals opgenomen in de begroting 2018-1 wordt voor 2019 niet geïndexeerd. Er wordt uitgegaan van een nullijn.

3 Vanaf 2018 wordt de indexatie met de NEA-index jaarlijks toegepast, voor het jaar 2018 wordt hiervoor de vastgestelde index gebruikt. Deze bedraagt 2%. Voor de jaren 2019 tot en met 2022 wordt gewerkt met een schatting die is gebaseerd op de laatst bekende NEA-index zijnde 2 %.

4 De gehanteerde vervoersprijs is de prijs zoals die voortvloeit uit de aanbesteding en de afspraken gemaakt in het kader van de afrekensystematiek. Het tarief voor 2019 wordt gebaseerd op het voorcalculatorische tarief voor 2018 ad € 3,78. Dit tarief wordt verhoogd met de NEA-index van 2 % zodat het tarief voor 2019 € 3,86 wordt. De vervoerstarieven worden voor de jaren 2020-2022 eveneens geïndexeerd met deze index.

5 Uitgangspunt voor de klantbijdragen in 2019 zijn de in 2018 gehanteerde tarieven verhoogd met de geschatte NEA-index. De klantbijdragen worden voor de jaren 2020-2022 eveneens geïndexeerd met deze index.

6 De beheerkosten 2019 zijn gebaseerd op een zo goed mogelijke nieuwe inschatting van de diverse kostencomponenten, of inflatievolgende ontwikkeling op basis van een geschatte index. Voor 2019 en de jaarschijven van de meerjarenbegroting 2020-2022 wordt gewerkt met een indexpercentage gebaseerd op de schatting uit de middellange termijnplanning van het CPB zijnde 1,5 %.

7 Voor de salariskosten wordt een nieuwe inschatting gemaakt van de diverse kostencomponenten op basis van de meest actuele informatie. Indexatie van de salariscomponent gebeurt op basis van de beschikbare meest actuele cao-informatie, of inflatievolgende ontwikkeling op basis van de geschatte index zoals weergegeven onder 6 (voor zover cao-informatie niet beschikbaar is). Voor 2019 en de hieropvolgende jaren wordt gewerkt met een percentage van 2 %.

8 Voor de kosten van regie wordt zo veel mogelijk een nieuwe inschatting gemaakt op basis van de meest actuele informatie. Voor 2019 en de jaren in de meerjarenbegroting worden deze kosten verhoogd met de geschatte index zoals weergegeven onder 6 en 7.

9 De kosten van planning zijn vanaf het jaar 2019 komen te vervallen wegens verlenging van de vervoerscontracten.

10 Alle vervoerskosten worden conform uitgangspunt uit de notitie afrekensystematiek op basis van daadwerkelijk gebruik met de deelnemende gemeenten afgerekend.

11 De afrekensystematiek voor de overige kosten van bedrijfsvoering (beheer- en loonkosten), regie en planning gebeurt op basis van de verdeelsleutel 50% inwoneraantal (gebaseerd op CBS-gegevens per 1-1-2018) en 50% op basis van

aantal pashouders (gebaseerd op gegevens administratie Omnibuzz per 1-1-2018).

12 Er wordt in de beheerkosten een post onvoorzien opgenomen conform voorschrift BBV en artikel 4.2 uit de financiële verordening van Omnibuzz. Deze post wordt gesteld op € 50.000.

13 Alle bedragen zijn weergegeven exclusief BTW.

14 Er wordt in deze begroting geen rekening gehouden met lasten en/of baten die voortvloeien uit afspraken met:

- Vervoerders (bijvoorbeeld bonus/malus)
- Gemeenten (bijvoorbeeld beheer taxipoint)
- Klanten (bijvoorbeeld individuele afspraken)

15 In de begroting 2019 wordt ervan uit gegaan dat de algemene reserve € 1.124.000 bedraagt.

4.1.1 ADDITIONELE UITGANGSPUNTEN VOOR DE MEERJARENBEGROTING 2020-2022

1 Het vervoersvolume van de begroting 2019 geldt ook als uitgangspunt voor de jaren van de meerjarenbegroting. Er wordt uitgegaan van een nullijn, de vervoersvolumes zoals opgenomen in de begroting 2019 worden dus niet verhoogd in de jaren na 2019.

2 De huidige aanbesteding is met 1 jaar verlengd zodat in de loop van 2019 de tarieven voor de periode vanaf 2020 bekend worden. In het meerjarenperspectief worden de tarieven bepaald op basis van het tarief voor 2018 verhoogd met een gemiddelde NEA-index zoals beschreven onder 3. Op basis van een zoneprijs ad € 3,78 voor 2018 en een geschatte NEA-index van 2% resulteert dit in de volgende geschatte tarieven (excl. btw) voor de verschillende jaren van de meerjarenbegroting.

- 2020: € 3,94
- 2021: € 4,02
- 2022: € 4,10

3 Uitgangspunt voor de klantbijdragen in 2019 zijn de in 2018 gehanteerde tarieven verhoogd met de geschatte NEA-index. De klantbijdragen worden voor de jaren 2020-2022 eveneens geïndexeerd met deze index.

4 Voor indexatie van de beheerkosten wordt gewerkt met een indexpercentage gebaseerd op de schatting uit de middellange termijnplanning van het CPB zijnde 1,5%.

BELEIDSINDICATOREN

Indicator	2019	Eenheid	Bron
Formatie	0,058	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Bezettting	0,057	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Apparaatskosten	€ 3,05	Kosten per inwoner	Eigen begroting
Externe inhuur	1,8%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
Overhead	10,3%	% van totale lasten	Eigen begroting

Voor een toelichting op de beleidsindicatoren wordt verwezen naar "3.1.3 Wat zijn de daarmee gepaard gaande programmakosten?".

4.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Begroting 2019					
Programma Wmo Vervoer	Baten		Lasten	Saldo	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€	2.774.790	€ 19.487.476	€	16.712.686
Algemene Dekkingsmiddelen					
0.5 Treasury	€	-	€ 8.248	€	8.248
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€	16.770.934	€ -	€	-16.770.934
Overhead					
0.4 Overhead	€	2.250.909	€ 2.250.909	€	-
Onvoorzien					
0.8 Overige baten en lasten	€	-	€ 50.000	€	50.000
Saldo van baten en lasten	€	21.796.633	€ 21.796.633	€	0
Toevoegingen aan de reserves	€	-	€ -	€	-
Onttrekkingen aan de reserves	€	-	€ -	€	-
Resultaat	€	21.796.633	€ 21.796.633	€	0

Voor een toelichting op de baten en lasten per taakveld wordt verwezen naar "3.1.3 Wat zijn de daarmee gepaard gaande programmakosten?" op pagina 11.

4.3 TOELICHTING OP DE BATEN EN LASTEN

4.3.1 VERVOERSKOSTEN EN BATEN

Het vervoersvolume 2018 is gebaseerd op de gerealiseerde zones in de periode 1 januari tot en met 31 december 2017.

TABEL VERVOERSVOLUME 2019

	Zones 1 jan t/m 31 dec 2017	Zones 2019	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er
Beek	53.426	53.426	2.881	10.508	535
Beekdaelen	118.073	118.073	4.218	31.642	1.710
Beesel	34.781	34.781	3.753	8.643	465
Bergen	23.415	23.415	100	3.037	466
Brunssum	130.494	130.494	7.520	29.899	1.637
Echt-Susteren	110.859	110.859	4.335	23.159	1.379
Eijsden-Margraten	67.444	67.444	2.441	20.443	1.292
Gennep	70.048	70.048	1.630	18.547	944
Gulpen-Wittem	45.883	45.883	3.100	18.433	590
Heerlen	386.378	386.378	12.464	63.218	5.155
Horst aan de Maas	94.057	94.057	3.921	20.438	1.075
Kerkrade	261.635	261.635	7.068	54.612	3.464
Landgraaf	197.936	197.936	6.399	34.386	2.427
Leudal	93.805	93.805	937	15.321	700
Maasgouw	88.220	88.220	1.462	11.907	1.363
Maastricht	737.396	737.396	45.808	204.487	7.728
Meerssen	100.793	100.793	6.307	27.171	1.068
Nederweert	34.417	34.417	416	3.358	313
Peel en Maas	95.260	95.260	7.332	26.097	566
Roerdalen	50.668	50.668	924	8.399	492
Roermond	167.934	167.934	785	25.504	1.875
Simpelveld	30.297	30.297	521	3.523	294
Sittard-Geleen	415.648	415.648	45.264	109.787	4.830
Stein	52.131	52.131	2.358	15.424	542
Vaals	34.893	34.893	280	6.388	864
Valkenburg aan de Geul	72.726	72.726	3.722	14.683	953
Venlo	301.732	301.732	11.084	63.951	3.090
Venray	84.787	84.787	1.447	16.513	1.207
Voerendaal	41.179	41.179	2.407	5.996	321
Weert	96.425	96.425	1.235	15.625	896
Voerendaal	41.179	41.179	2.407	5.996	321
Weert	96.425	96.425	1.235	15.625	896
TOTAAL	4.092.740	4.092.740	192.119	911.099	48.241

In de tabel zijn de vervoersvolumes waarmee in deze begroting wordt gerekend weergegeven. Deze vormt dan ook de basis voor de tabellen die op de volgende pagina's staan.

TABEL VERVOERSKOSTEN 2019

	Zones 2019	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Totaal
Beek	€ 205.989	€ 2.792	€ 4.073	€ 2.063	€ 214.917
Beekdaelen	€ 455.242	€ 4.087	€ 12.264	€ 6.593	€ 478.187
Beesel	€ 134.102	€ 3.637	€ 3.350	€ 1.793	€ 142.881
Bergen	€ 90.279	€ 97	€ 1.177	€ 1.797	€ 93.350
Brunssum	€ 503.133	€ 7.287	€ 11.589	€ 6.312	€ 528.320
Echt-Susteren	€ 427.428	€ 4.201	€ 8.976	€ 5.317	€ 445.922
Eijsden-Margraten	€ 260.037	€ 2.365	€ 7.924	€ 4.981	€ 275.308
Gennep	€ 270.077	€ 1.579	€ 7.189	€ 3.640	€ 282.485
Gulpen-Wittem	€ 176.906	€ 3.004	€ 7.145	€ 2.275	€ 189.330
Heerlen	€ 1.489.719	€ 12.078	€ 24.503	€ 19.876	€ 1.546.176
Horst aan de Maas	€ 362.646	€ 3.799	€ 7.922	€ 4.145	€ 378.512
Kerkrade	€ 1.008.760	€ 6.849	€ 21.168	€ 13.356	€ 1.050.132
Landgraaf	€ 763.162	€ 6.201	€ 13.328	€ 9.358	€ 792.048
Leudal	€ 361.675	€ 908	€ 5.938	€ 2.699	€ 371.220
Maasgouw	€ 340.141	€ 1.417	€ 4.615	€ 5.255	€ 351.428
Maastricht	€ 2.843.104	€ 44.388	€ 79.259	€ 29.796	€ 2.996.547
Meerssen	€ 388.617	€ 6.111	€ 10.531	€ 4.118	€ 409.378
Nederweert	€ 132.698	€ 403	€ 1.302	€ 1.207	€ 135.610
Peel en Maas	€ 367.284	€ 7.105	€ 10.115	€ 2.182	€ 386.687
Roerdalen	€ 195.356	€ 895	€ 3.255	€ 1.897	€ 201.403
Roermond	€ 647.486	€ 761	€ 9.885	€ 7.229	€ 665.362
Simpelveld	€ 116.813	€ 505	€ 1.366	€ 1.134	€ 119.817
Sittard-Geleen	€ 1.602.572	€ 43.861	€ 42.553	€ 18.623	€ 1.707.609
Stein	€ 200.996	€ 2.285	€ 5.978	€ 2.090	€ 211.349
Vaals	€ 134.533	€ 271	€ 2.476	€ 3.331	€ 140.612
Valkenburg aan de Geul	€ 280.402	€ 3.607	€ 5.691	€ 3.674	€ 293.375
Venlo	€ 1.163.358	€ 10.740	€ 24.787	€ 11.914	€ 1.210.800
Venray	€ 326.905	€ 1.402	€ 6.400	€ 4.654	€ 339.361
Voerendaal	€ 158.770	€ 2.332	€ 2.324	€ 1.238	€ 164.664
Weert	€ 371.776	€ 1.197	€ 6.056	€ 3.455	€ 382.484
TOTAAL	€ 15.779.968	€ 186.163	€ 353.142	€ 185.998	€ 16.505.272

Basis voor de vervoerskosten zijn de tarieven en de toeslagen zoals deze in de uitgangspunten op pagina 24 zijn toegelicht. Deze tarieven worden vermenigvuldigd met het vervoersvolume uit de tabel op pagina 27.

TABEL VERVOERSOPBRENGSTEN 2019

	Zones 2019	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Totaal
Beek	€ 39.236	€ -	€ -	€ 1.130	€ 40.366
Beekdaelen	€ 74.669	€ -	€ -	€ 3.610	€ 78.280
Beesel	€ 21.641	€ -	€ -	€ 982	€ 22.623
Bergen	€ 14.569	€ -	€ -	€ 984	€ 15.553
Brunssum	€ 82.524	€ -	€ -	€ 3.456	€ 85.981
Echt-Susteren	€ 81.415	€ -	€ -	€ 2.912	€ 84.326
Eijsden-Margraten	€ 49.531	€ -	€ -	€ 2.728	€ 52.259
Gennep	€ 43.584	€ -	€ -	€ 1.993	€ 45.577
Gulpen-Wittem	€ 33.696	€ -	€ -	€ 1.246	€ 34.942
Heerlen	€ 244.345	€ -	€ -	€ 10.884	€ 255.230
Horst aan de Maas	€ 58.522	€ -	€ -	€ 2.270	€ 60.792
Kerkrade	€ 165.458	€ -	€ -	€ 7.314	€ 172.772
Landgraaf	€ 125.175	€ -	€ -	€ 5.124	€ 130.299
Leudal	€ 58.365	€ -	€ -	€ 1.478	€ 59.843
Maasgouw	€ 54.890	€ -	€ -	€ 2.878	€ 57.768
Maastricht	€ 466.329	€ -	€ -	€ 16.317	€ 482.646
Meerssen	€ 74.022	€ -	€ -	€ 2.255	€ 76.277
Nederweert	€ 21.414	€ -	€ -	€ 661	€ 22.075
Peel en Maas	€ 59.271	€ -	€ -	€ 1.195	€ 60.466
Roerdalen	€ 31.526	€ -	€ -	€ 1.039	€ 32.564
Roermond	€ 104.489	€ -	€ -	€ 3.959	€ 108.447
Simpelveld	€ 19.160	€ -	€ -	€ 621	€ 19.781
Sittard-Geleen	€ 305.252	€ -	€ -	€ 10.198	€ 315.450
Stein	€ 38.285	€ -	€ -	€ 1.144	€ 39.429
Vaals	€ 25.625	€ -	€ -	€ 1.824	€ 27.450
Valkenburg aan de Geul	€ 53.410	€ -	€ -	€ 2.012	€ 55.422
Venlo	€ 187.738	€ -	€ -	€ 6.524	€ 194.262
Venray	€ 52.754	€ -	€ -	€ 2.548	€ 55.303
Voerendaal	€ 26.042	€ -	€ -	€ 678	€ 26.719
Weert	€ 59.996	€ -	€ -	€ 1.892	€ 61.887
TOTAAL	€ 2.672.934	€ -	€ -	€ 101.856	€ 2.774.790

De eigen bijdrage voor klanten is geïndexeerd met de NEA-index, voor 2019 wordt deze gebaseerd op de NEA-index 2018 die 2% bedraagt. Zoals ook aangegeven in de uitgangspunten wordt er gewerkt met verschillende tarieven voor drie regio's, namelijk:

- € 0,73 exclusief BTW voor de regio Westelijke Mijnstreek en Heuvelland.
- € 0,63 exclusief BTW voor Parkstad en Maastricht.
- € 0,62 exclusief BTW voor Noord- en Midden Limburg.

De eigen bijdrage voor de meereizende OV'er bedraagt € 2,11 exclusief BTW per zone. Op de toeslagen zijn geen eigen bijdragen van toepassing.

TABEL VERVOERSRESULTAAT 2019

	Zones 2019	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Totaal
Beek	€ 166.753	€ 2.792	€ 4.073	€ 933	€ 174.551
Beekdaelen	€ 380.573	€ 4.087	€ 12.264	€ 2.983	€ 399.907
Beesel	€ 112.461	€ 3.637	€ 3.350	€ 811	€ 120.259
Bergen	€ 75.710	€ 97	€ 1.177	€ 813	€ 77.797
Brunssum	€ 420.608	€ 7.287	€ 11.589	€ 2.855	€ 442.339
Echt-Susteren	€ 346.013	€ 4.201	€ 8.976	€ 2.405	€ 361.595
Eijsden-Margraten	€ 210.506	€ 2.365	€ 7.924	€ 2.254	€ 223.049
Gennep	€ 226.493	€ 1.579	€ 7.189	€ 1.647	€ 236.908
Gulpen-Wittem	€ 143.210	€ 3.004	€ 7.145	€ 1.029	€ 154.388
Heerlen	€ 1.245.374	€ 12.078	€ 24.503	€ 8.991	€ 1.290.946
Horst aan de Maas	€ 304.124	€ 3.799	€ 7.922	€ 1.875	€ 317.720
Kerkrade	€ 843.302	€ 6.849	€ 21.168	€ 6.042	€ 877.360
Landgraaf	€ 637.987	€ 6.201	€ 13.328	€ 4.233	€ 661.749
Leudal	€ 303.309	€ 908	€ 5.938	€ 1.221	€ 311.376
Maasgouw	€ 285.251	€ 1.417	€ 4.615	€ 2.377	€ 293.660
Maastricht	€ 2.376.775	€ 44.388	€ 79.259	€ 13.479	€ 2.513.901
Meerssen	€ 314.595	€ 6.111	€ 10.531	€ 1.863	€ 333.101
Nederweert	€ 111.284	€ 403	€ 1.302	€ 546	€ 113.535
Peel en Maas	€ 308.014	€ 7.105	€ 10.115	€ 987	€ 326.221
Roerdalen	€ 163.830	€ 895	€ 3.255	€ 858	€ 168.839
Roermond	€ 542.998	€ 761	€ 9.885	€ 3.270	€ 556.914
Simpelveld	€ 97.653	€ 505	€ 1.366	€ 513	€ 100.036
Sittard-Geleen	€ 1.297.321	€ 43.861	€ 42.553	€ 8.424	€ 1.392.159
Stein	€ 162.711	€ 2.285	€ 5.978	€ 945	€ 171.920
Vaals	€ 108.908	€ 271	€ 2.476	€ 1.507	€ 113.162
Valkenburg aan de Geul	€ 226.992	€ 3.607	€ 5.691	€ 1.662	€ 237.952
Venlo	€ 975.620	€ 10.740	€ 24.787	€ 5.390	€ 1.016.538
Venray	€ 274.150	€ 1.402	€ 6.400	€ 2.105	€ 284.058
Voerendaal	€ 132.728	€ 2.332	€ 2.324	€ 560	€ 137.944
Weert	€ 311.781	€ 1.197	€ 6.056	€ 1.563	€ 320.596
TOTAAL	€ 13.107.034	€ 186.163	€ 353.142	€ 84.142	€ 13.730.481

Het vervoersresultaat is gebaseerd op het verwachte vervoersvolume per gemeente. Tabel vervoersopbrengsten 2019 wordt hierbij in mindering gebracht op tabel Vervoerskosten 2019. Voor een vergelijking tussen het verwachte vervoersresultaat 2019 en het jaar 2019 uit de meerjarenbegroting 2018 verwijzen wij naar paragraaf "4.3.5 Analyse begroting 2019 ten opzichte van het jaar 2019 uit de meerjarenbegroting 2018" op pagina 35.

4.3.2 KOSTEN REGIE EN PLANNING

De totale kosten van regie en planning worden op basis van solidariteit aan de gemeenten toegerekend. De verdeelsleutel die daarbij gehanteerd wordt is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en is als volgt opgebouwd:

- 50% op basis van inwonersaantal (Bron: CBS peildatum 1 januari 2018).
- 50% op basis van aantal pashouders (Bron: klantadministratie Omnibuzz peildatum 1 januari 2018).

	Aantal Inwoners	Aantal Pas-houders	Verhouding inwoner	Verhouding pashouder	Ver-deel-sleutel	Regie	Planning	Totaal
Beek	15.902	581	1,43%	1,35%	1,39%	€ 26.587	€ -	€ 26.587
Beekdaelen	35.965	1.180	3,24%	2,74%	2,99%	€ 57.155	€ -	€ 57.155
Beesel	13.446	496	1,21%	1,15%	1,18%	€ 22.586	€ -	€ 22.586
Bergen	13.110	289	1,18%	0,67%	0,93%	€ 17.700	€ -	€ 17.700
Brunssum	28.232	1.244	2,54%	2,89%	2,72%	€ 51.920	€ -	€ 51.920
Echt-Susteren	31.757	1.253	2,86%	2,91%	2,89%	€ 55.154	€ -	€ 55.154
Eijsden-Margraten	25.563	820	2,30%	1,91%	2,11%	€ 40.209	€ -	€ 40.209
Gennep	17.048	625	1,54%	1,45%	1,49%	€ 28.550	€ -	€ 28.550
Gulpen-Wittem	14.216	531	1,28%	1,23%	1,26%	€ 24.026	€ -	€ 24.026
Heerlen	86.819	3.268	7,82%	7,60%	7,71%	€ 147.285	€ -	€ 147.285
Horst aan de Maas	42.266	944	3,81%	2,19%	3,00%	€ 57.338	€ -	€ 57.338
Kerkrade	45.789	2.879	4,13%	6,69%	5,41%	€ 103.335	€ -	€ 103.335
Landgraaf	37.591	1.929	3,39%	4,49%	3,94%	€ 75.185	€ -	€ 75.185
Leudal	35.843	1.264	3,23%	2,94%	3,08%	€ 58.915	€ -	€ 58.915
Maasgouw	23.706	961	2,14%	2,23%	2,19%	€ 41.741	€ -	€ 41.741
Maastricht	122.716	5.303	11,06%	12,33%	11,70%	€ 223.366	€ -	€ 223.366
Meerssen	19.037	1.035	1,72%	2,41%	2,06%	€ 39.366	€ -	€ 39.366
Nederweert	17.037	476	1,54%	1,11%	1,32%	€ 25.232	€ -	€ 25.232
Peel en Maas	43.315	898	3,90%	2,09%	3,00%	€ 57.219	€ -	€ 57.219
Roerdalen	20.729	516	1,87%	1,20%	1,53%	€ 29.298	€ -	€ 29.298
Roermond	57.805	2.077	5,21%	4,83%	5,02%	€ 95.869	€ -	€ 95.869
Simpelveld	10.560	397	0,95%	0,92%	0,94%	€ 17.904	€ -	€ 17.904
Sittard-Geleen	92.962	5.025	8,38%	11,68%	10,03%	€ 191.585	€ -	€ 191.585
Stein	24.987	796	2,25%	1,85%	2,05%	€ 39.180	€ -	€ 39.180
Vaals	9.874	461	0,89%	1,07%	0,98%	€ 18.734	€ -	€ 18.734
Valkenburg aan de Geul	16.428	786	1,48%	1,83%	1,65%	€ 31.591	€ -	€ 31.591
Venlo	101.228	4.730	9,12%	11,00%	10,06%	€ 192.149	€ -	€ 192.149
Venray	43.346	714	3,91%	1,66%	2,78%	€ 53.160	€ -	€ 53.160
Voerendaal	12.391	301	1,12%	0,70%	0,91%	€ 17.348	€ -	€ 17.348
Weert	49.874	1.229	4,50%	2,86%	3,68%	€ 70.214	€ -	€ 70.214
TOTAAL	1.109.542	43.008	100,00%	100,00%	100,00%	€ 1.909.899	€ -	€ 1.909.899

Vanaf 1 januari 2018 worden de diensten op het gebied van regie niet langer extern ingekocht maar zijn deze ondergebracht in de

organisatie Omnibuzz. Hiertoe heeft Omnibuzz de werknemers van het callcenter van PZN per 1 januari 2018 overgenomen. De medewerkers van PZN zijn per deze datum in dienst gekomen bij Omnibuzz, vanaf 1 maart 2018 hebben zij een ambtelijke aanstelling. De kosten voor regie bestaan dan ook volledig uit de salariskosten van de medewerkers van het callcenter, binnen Omnibuzz is dit de afdeling Uitvoering. Voor een toelichting op de formatieve samenstelling van de afdeling uitvoering verwijzen wij naar “Structuur werkorganisatie” op pagina 21. Zoals ook toegelicht in hoofdstuk 2 wordt de planning nog niet door Omnibuzz zelf uitgevoerd, de planning van de ritten blijft minimaal tot 1 januari 2020 de verantwoordelijkheid van de vervoerders. De kosten van planning zijn nu nog inbegrepen in het vervoerstarief en zijn dus inbegrepen in de vervoerskosten zoals weergegeven in “Tabel Vervoerskosten 2019” op pagina 28. In voorbereiding op de aanbesteding van het nieuwe vervoerscontract voor het vraagafhankelijk vervoer in 2019 zal bekeken worden of dit in- of exclusief planning zal worden aanbesteed.

4.3.3 BEDRIJFSVOERING KOSTEN

De totale bedrijfsvoering kosten, bestaande uit de beheer- en loonkosten (exclusief regie), worden op basis van solidariteit aan de deelnemende gemeenten toegerekend.

De verdeelsleutel die daarbij gehanteerd wordt is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en is als volgt opgebouwd:

- 50% op basis van inwonersaantal (Bron: CBS peildatum 1 januari 2018).
- 50% op basis van aantal pashouders (Bron: klantadministratie Omnibuzz peildatum 1 januari 2018).

	Aantal Inwoners	Aantal Pas-houders	Verhouding inwoner	Verhouding pashouder	Ver-deel-sleutel	Beheer	Lonen	Kapitaal	Totaal
Beek	15.902	581	1,43%	1,35%	1,39%	€ 16.526	€ 30.432	€ 115	€ 47.072
Beekdaelen	35.965	1.180	3,24%	2,74%	2,99%	€ 35.526	€ 65.420	€ 247	€ 101.192
Beesel	13.446	496	1,21%	1,15%	1,18%	€ 14.039	€ 25.852	€ 98	€ 39.988
Bergen	13.110	289	1,18%	0,67%	0,93%	€ 11.002	€ 20.260	€ 76	€ 31.338
Brunssum	28.232	1.244	2,54%	2,89%	2,72%	€ 32.272	€ 59.428	€ 224	€ 91.924
Echt-Susteren	31.757	1.253	2,86%	2,91%	2,89%	€ 34.282	€ 63.130	€ 238	€ 97.650
Eijsden-Margraten	25.563	820	2,30%	1,91%	2,11%	€ 24.992	€ 46.023	€ 174	€ 71.189
Gennep	17.048	625	1,54%	1,45%	1,49%	€ 17.746	€ 32.679	€ 123	€ 50.548
Gulpen-Wittem	14.216	531	1,28%	1,23%	1,26%	€ 14.934	€ 27.500	€ 104	€ 42.537
Heerlen	86.819	3.268	7,82%	7,60%	7,71%	€ 91.548	€ 168.584	€ 636	€ 260.767
Horst aan de Maas	42.266	944	3,81%	2,19%	3,00%	€ 35.639	€ 65.629	€ 248	€ 101.516
Kerkrade	45.789	2.879	4,13%	6,69%	5,41%	€ 64.229	€ 118.277	€ 446	€ 182.953
Landgraaf	37.591	1.929	3,39%	4,49%	3,94%	€ 46.733	€ 86.057	€ 325	€ 133.114
Leudal	35.843	1.264	3,23%	2,94%	3,08%	€ 36.620	€ 67.434	€ 254	€ 104.308
Maasgouw	23.706	961	2,14%	2,23%	2,19%	€ 25.945	€ 47.777	€ 180	€ 73.902
Maastricht	122.716	5.303	11,06%	12,33%	11,70%	€ 138.837	€ 255.666	€ 965	€ 395.467
Meerssen	19.037	1.035	1,72%	2,41%	2,06%	€ 24.468	€ 45.058	€ 170	€ 69.697
Nederweert	17.037	476	1,54%	1,11%	1,32%	€ 15.684	€ 28.881	€ 109	€ 44.674
Peel en Maas	43.315	898	3,90%	2,09%	3,00%	€ 35.566	€ 65.493	€ 247	€ 101.306
Roerdalen	20.729	516	1,87%	1,20%	1,53%	€ 18.211	€ 33.535	€ 127	€ 51.872
Roermond	57.805	2.077	5,21%	4,83%	5,02%	€ 59.589	€ 109.732	€ 414	€ 169.735
Simpelveld	10.560	397	0,95%	0,92%	0,94%	€ 11.128	€ 20.493	€ 77	€ 31.698
Sittard-Geleen	92.962	5.025	8,38%	11,68%	10,03%	€ 119.083	€ 219.289	€ 827	€ 339.199
Stein	24.987	796	2,25%	1,85%	2,05%	€ 24.353	€ 44.846	€ 169	€ 69.368
Vaals	9.874	461	0,89%	1,07%	0,98%	€ 11.645	€ 21.443	€ 81	€ 33.169
Valkenburg aan de Geul	16.428	786	1,48%	1,83%	1,65%	€ 19.636	€ 36.160	€ 136	€ 55.932
Venlo	101.228	4.730	9,12%	11,00%	10,06%	€ 119.433	€ 219.935	€ 830	€ 340.198
Venray	43.346	714	3,91%	1,66%	2,78%	€ 33.043	€ 60.848	€ 230	€ 94.120
Voerendaal	12.391	301	1,12%	0,70%	0,91%	€ 10.783	€ 19.857	€ 75	€ 30.714
Weert	49.874	1.229	4,50%	2,86%	3,68%	€ 43.643	€ 80.367	€ 303	€ 124.313
TOTAAL	1.109.542	43.008	100%	100%	100%	€ 1.187.131	€ 2.186.083	€ 8.248	€ 3.381.462

In de eerste begrotingswijziging 2019 zijn de geactualiseerde inzichten met betrekking tot benodigde mensen en middelen verwerkt in de bedrijfsvoering kosten. In paragraaf 4.3.5 op pagina 35 zal een toelichting gegeven worden op de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de begroting 2019 in het meerjarenperspectief.

4.3.4 EINDRESULTAAT

Gemeente	2019	
Beek	€	248.210
Beekdaelen	€	558.254
Beesel	€	182.832
Bergen	€	126.836
Brunssum	€	586.184
Echt-Susteren	€	514.399
Eijsden-Margraten	€	334.446
Gennep	€	316.006
Gulpen-Wittem	€	220.950
Heerlen	€	1.698.998
Horst aan de Maas	€	476.574
Kerkrade	€	1.163.648
Landgraaf	€	870.049
Leudal	€	474.600
Maasgouw	€	409.303
Maastricht	€	3.132.734
Meerssen	€	442.163
Nederweert	€	183.441
Peel en Maas	€	484.746
Roerdalen	€	250.009
Roermond	€	822.518
Simpelveld	€	149.638
Sittard-Geleen	€	1.922.943
Stein	€	280.468
Vaals	€	165.066
Valkenburg aan de Geul	€	325.476
Venlo	€	1.548.885
Venray	€	431.338
Voerendaal	€	186.007
Weert	€	515.123
TOTAAL	€	19.021.843

Bovenstaande tabel geeft het resultaat weer van de totale kosten en opbrengsten voor de begroting 2019. Het resulterende saldo per gemeente geeft inzicht in de bijdrage die van de betreffende gemeente voor het begrotingsjaar 2019 gevraagd wordt.

4.3.5 ANALYSE BEGROTING 2019 TEN OPZICHTE VAN HET JAAR 2019 UIT DE MEERJARENBEGROTING 2018

De gewijzigde uitgangspunten en inzichten die in deze eerste begrotingswijziging gehanteerd zijn, leiden tot een verandering in de te verwachten kosten- en opbrengsten (vervoer, regie en planning en bedrijfsvoering). Onderstaand worden deze verschillen per gemeente, per onderdeel geanalyseerd en verklaard.

ANALYSE VERVOERSRESULTAAT

	Begroting 2019	Mjpersp. 2019	
	Totaal	Totaal	Verschil
Beek	€ 174.551	€ 161.907	€ 12.644
Beekdaelen	€ 399.907	€ 377.067	€ 22.841
Beesel	€ 120.259	€ 101.728	€ 18.531
Bergen	€ 77.797	€ 76.626	€ 1.171
Brunssum	€ 442.339	€ 398.383	€ 43.956
Echt-Susteren	€ 361.595	€ 366.439	€ -4.844
Eijsden-Margraten	€ 223.049	€ 180.800	€ 42.249
Gennep	€ 236.908	€ 254.500	€ -17.592
Gulpen-Wittem	€ 154.388	€ 149.319	€ 5.069
Heerlen	€ 1.290.946	€ 1.163.781	€ 127.165
Horst aan de Maas	€ 317.720	€ 285.171	€ 32.550
Kerkrade	€ 877.360	€ 795.005	€ 82.356
Landgraaf	€ 661.749	€ 623.652	€ 38.097
Leudal	€ 311.376	€ 313.564	€ -2.187
Maasgouw	€ 293.660	€ 310.609	€ -16.949
Maastricht	€ 2.513.901	€ 2.334.554	€ 179.347
Meerssen	€ 333.101	€ 326.329	€ 6.772
Nederweert	€ 113.535	€ 107.168	€ 6.367
Peel en Maas	€ 326.221	€ 329.996	€ -3.775
Roerdalen	€ 168.839	€ 150.709	€ 18.130
Roermond	€ 556.914	€ 522.909	€ 34.005
Simpelveld	€ 100.036	€ 115.636	€ -15.600
Sittard-Geleen	€ 1.392.159	€ 1.379.227	€ 12.932
Stein	€ 171.920	€ 151.035	€ 20.884
Vaals	€ 113.162	€ 93.892	€ 19.271
Valkenburg aan de Geul	€ 237.952	€ 211.270	€ 26.682
Venlo	€ 1.016.538	€ 1.073.571	€ -57.033
Venray	€ 284.058	€ 278.873	€ 5.185
Voerendaal	€ 137.944	€ 115.639	€ 22.305
Weert	€ 320.596	€ 311.919	€ 8.678
TOTAAL	€ 13.730.481	€ 13.061.276	€ 669.205

Het totale vervoersresultaat is gestegen met ruim € 669.000 ten opzichte van de begroting 2018 & meerjarenperspectief, deze stijging is te wijten aan drie belangrijke oorzaken:

- Aanpassing van het tarief met de NEA-index.
- Stijging van het vervoersvolume qua reguliere zones.
- Stijging van de kosten (wegens toename van het vervoersvolume) van toeslagen.

Alhoewel het tarief per zone gestegen is met de NEA-index heeft dit per saldo nauwelijks effect op het vervoersresultaat aangezien de eigen bijdrage van klanten eveneens met deze index verhoogd is. De verhouding per zone blijft hierdoor gelijk. Wel kan er een verschil optreden doordat het volume in de begroting 2018 & meerjarenperspectief anders verdeeld is over de drie regio's. De netto prijs per regio is immers verschillend, door een andere weging per regio ontstaan ook relatief kleine verschillen.

In de loop van 2017 is het vervoersvolume behoorlijk gestegen ten opzichte van het volume in 2016 (stijging van ruim 7%). In de begroting 2018 & meerjarenperspectief is nog gerekend met het volume van 2016, dit volume werd verhoogd met 5% om volumerisico's te kunnen opvangen. De daadwerkelijke stijging lag echter hoger dan deze 5% zodat het basisvolume voor de begroting 2019 boven het volume voor de begroting 2018 & meerjarenperspectief ligt.

In 2019 en verder rekenen we met het volume 2018-1 en wordt er niet nogmaals een risico-opslag op gezet. Per saldo wordt in de begroting 2019 gerekend met ruim 64.000 zones meer dan in de begroting 2018 & meerjarenperspectief. Deze volumestijging verklaart € 249.000 van de stijging van het vervoersresultaat (€ 669.000), tezamen met de hoger uitgevallen NEA-index (2% in plaats van de 1,27% waarmee eerder gerekend was). Het restant (€ 420.000) wordt verklaard door de nieuwe berekening van toeslagen, met name de hoge afwijking in het volume voor de toeslag laag en de toeslag voor de meereizende OV'er leiden tot de afwijking.

REGIE EN PLANNING

	Begr. 2019	Mjpersp 2019		Begr. 2019	Mjpersp. 2019	
	Regie	Regie	Verschil	Planning	Planning	Verschil
Beek	€ 26.587	€ 22.338	€ 4.249	€ -	€ 9.067	€ -9.067
Beekdaelen	€ 57.155	€ 46.175	€ 10.980	€ -	€ 18.742	€ -18.742
Beesel	€ 22.586	€ 17.991	€ 4.595	€ -	€ 7.303	€ -7.303
Bergen	€ 17.700	€ 14.909	€ 2.791	€ -	€ 6.052	€ -6.052
Brunssum	€ 51.920	€ 40.302	€ 11.618	€ -	€ 16.358	€ -16.358
Echt-Susteren	€ 55.154	€ 42.014	€ 13.140	€ -	€ 17.053	€ -17.053
Eijsden-Margraten	€ 40.209	€ 30.752	€ 9.456	€ -	€ 12.482	€ -12.482
Gennep	€ 28.550	€ 23.082	€ 5.469	€ -	€ 9.369	€ -9.369
Gulpen-Wittem	€ 24.026	€ 18.161	€ 5.865	€ -	€ 7.371	€ -7.371
Heerlen	€ 147.285	€ 110.461	€ 36.824	€ -	€ 44.836	€ -44.836
Horst aan de Maas	€ 57.338	€ 42.928	€ 14.410	€ -	€ 17.424	€ -17.424
Kerkrade	€ 103.335	€ 81.784	€ 21.550	€ -	€ 33.196	€ -33.196
Landgraaf	€ 75.185	€ 57.978	€ 17.207	€ -	€ 23.533	€ -23.533
Leudal	€ 58.915	€ 45.757	€ 13.158	€ -	€ 18.573	€ -18.573
Maasgouw	€ 41.741	€ 31.983	€ 9.758	€ -	€ 12.982	€ -12.982
Maastricht	€ 223.366	€ 172.679	€ 50.687	€ -	€ 70.089	€ -70.089
Meerssen	€ 39.366	€ 30.619	€ 8.747	€ -	€ 12.428	€ -12.428
Nederweert	€ 25.232	€ 19.702	€ 5.531	€ -	€ 7.997	€ -7.997
Peel en Maas	€ 57.219	€ 44.291	€ 12.928	€ -	€ 17.978	€ -17.978
Roerdalen	€ 29.298	€ 22.737	€ 6.561	€ -	€ 9.229	€ -9.229
Roermond	€ 95.869	€ 74.664	€ 21.205	€ -	€ 30.306	€ -30.306
Simpelveld	€ 17.904	€ 14.363	€ 3.540	€ -	€ 5.830	€ -5.830
Sittard-Geleen	€ 191.585	€ 153.301	€ 38.283	€ -	€ 62.224	€ -62.224
Stein	€ 39.180	€ 31.102	€ 8.078	€ -	€ 12.624	€ -12.624
Vaals	€ 18.734	€ 14.755	€ 3.979	€ -	€ 5.989	€ -5.989
Valkenburg aan de Geul	€ 31.591	€ 24.387	€ 7.204	€ -	€ 9.899	€ -9.899
Venlo	€ 192.149	€ 156.183	€ 35.966	€ -	€ 63.394	€ -63.394
Venray	€ 53.160	€ 42.772	€ 10.388	€ -	€ 17.361	€ -17.361
Voerendaal	€ 17.348	€ 13.292	€ 4.056	€ -	€ 5.395	€ -5.395
Weert	€ 70.214	€ 54.154	€ 16.060	€ -	€ 21.981	€ -21.981
TOTAAL	€ 1.909.899	€ 1.495.617	€ 414.282	€ -	€ 607.064	€ -607.064

De kosten van regie stijgen met € 414.000, dit is te wijten aan een drietal oorzaken. Voor ongeveer de helft wordt dit veroorzaakt door het feit dat de medewerkers in ambtelijke dienst zijn gekomen bij Omnibuzz. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2018 & meerjarenperspectief was dit nog niet zeker. Ook zijn er meer medewerkers verplicht overgenomen van PZN dan oorspronkelijk in de begroting 2018 & meerjarenperspectief was verwacht. Tenslotte leidt ook de nieuwe functiewaardering binnen Omnibuzz tot een afwijking in de loonkosten van de regiemedewerkers.

De kosten van planning dalen met € 607.000 ten opzichte van het jaar 2019 uit de meerjarenbegroting 2018. Door het verlengen van de contracten met de vervoerders tot en met 2019 blijft de planning in ieder geval tot en met 2019 bij de vervoerders. De kosten van planning zijn verdisconteerd in het vervoerstarief. Hierdoor vervallen in 2019 de kosten voor planning. Bij de nieuwe aanbesteding van het vraagafhankelijk vervoer in 2019 zal duidelijk worden wie verantwoordelijk wordt voor de planning en wat de consequenties op de vervoerskosten en de kosten van planning zullen zijn.

KOSTEN VAN BEDRIJFSVOERING

	Begr. 2019	Mjpersp 2019		Begr. 2019	Mjpersp. 2019		Begr. 2019	Mjpersp. 2019	
	Beheer	Beheer	Verschil	Lonen	Lonen	Verschil	Kapitaal	Kapitaal	Verschil
Beek	€ 16.526	€ 15.711	€ 815	€ 30.432	€ 25.944	€ 4.487	€ 115	€ -	€ 115
Beekdaelen	€ 35.526	€ 32.476	€ 3.050	€ 65.420	€ 53.629	€ 11.790	€ 247	€ -	€ 247
Beesel	€ 14.039	€ 12.654	€ 1.385	€ 25.852	€ 20.896	€ 4.956	€ 98	€ -	€ 98
Bergen	€ 11.002	€ 10.486	€ 516	€ 20.260	€ 17.316	€ 2.944	€ 76	€ -	€ 76
Brunssum	€ 32.272	€ 28.345	€ 3.927	€ 59.428	€ 46.808	€ 12.620	€ 224	€ -	€ 224
Echt-Susteren	€ 34.282	€ 29.549	€ 4.733	€ 63.130	€ 48.797	€ 14.333	€ 238	€ -	€ 238
Eijsden-Margraten	€ 24.992	€ 21.629	€ 3.364	€ 46.023	€ 35.717	€ 10.306	€ 174	€ -	€ 174
Gennep	€ 17.746	€ 16.234	€ 1.512	€ 32.679	€ 26.808	€ 5.871	€ 123	€ -	€ 123
Gulpen-Wittem	€ 14.934	€ 12.773	€ 2.161	€ 27.500	€ 21.093	€ 6.407	€ 104	€ -	€ 104
Heerlen	€ 91.548	€ 77.689	€ 13.858	€ 168.584	€ 128.294	€ 40.290	€ 636	€ -	€ 636
Horst aan de Maas	€ 35.639	€ 30.192	€ 5.447	€ 65.629	€ 49.858	€ 15.771	€ 248	€ -	€ 248
Kerkrade	€ 64.229	€ 57.520	€ 6.709	€ 118.277	€ 94.988	€ 23.290	€ 446	€ -	€ 446
Landgraaf	€ 46.733	€ 40.777	€ 5.956	€ 86.057	€ 67.338	€ 18.720	€ 325	€ -	€ 325
Leudal	€ 36.620	€ 32.182	€ 4.438	€ 67.434	€ 53.144	€ 14.290	€ 254	€ -	€ 254
Maasgouw	€ 25.945	€ 22.494	€ 3.451	€ 47.777	€ 37.146	€ 10.631	€ 180	€ -	€ 180
Maastricht	€ 138.837	€ 121.448	€ 17.389	€ 255.666	€ 200.556	€ 55.110	€ 965	€ -	€ 965
Meerssen	€ 24.468	€ 21.535	€ 2.934	€ 45.058	€ 35.562	€ 9.496	€ 170	€ -	€ 170
Nederweert	€ 15.684	€ 13.857	€ 1.827	€ 28.881	€ 22.882	€ 5.999	€ 109	€ -	€ 109
Peel en Maas	€ 35.566	€ 31.151	€ 4.415	€ 65.493	€ 51.441	€ 14.052	€ 247	€ -	€ 247
Roerdalen	€ 18.211	€ 15.991	€ 2.219	€ 33.535	€ 26.408	€ 7.127	€ 127	€ -	€ 127
Roermond	€ 59.589	€ 52.512	€ 7.077	€ 109.732	€ 86.717	€ 23.015	€ 414	€ -	€ 414
Simpelveld	€ 11.128	€ 10.102	€ 1.026	€ 20.493	€ 16.682	€ 3.811	€ 77	€ -	€ 77
Sittard-Geleen	€ 119.083	€ 107.820	€ 11.263	€ 219.289	€ 178.050	€ 41.239	€ 827	€ -	€ 827
Stein	€ 24.353	€ 21.874	€ 2.479	€ 44.846	€ 36.123	€ 8.723	€ 169	€ -	€ 169
Vaals	€ 11.645	€ 10.378	€ 1.267	€ 21.443	€ 17.137	€ 4.306	€ 81	€ -	€ 81
Valkenburg aan de Geul	€ 19.636	€ 17.152	€ 2.484	€ 36.160	€ 28.324	€ 7.835	€ 136	€ -	€ 136
Venlo	€ 119.433	€ 109.846	€ 9.587	€ 219.935	€ 181.397	€ 38.538	€ 830	€ -	€ 830
Venray	€ 33.043	€ 30.083	€ 2.960	€ 60.848	€ 49.678	€ 11.170	€ 230	€ -	€ 230
Voerendaal	€ 10.783	€ 9.349	€ 1.434	€ 19.857	€ 15.438	€ 4.418	€ 75	€ -	€ 75
Weert	€ 43.643	€ 38.088	€ 5.555	€ 80.367	€ 62.897	€ 17.470	€ 303	€ -	€ 303
TOTAAL	€ 1.187.131	€ 1.051.894	€ 135.237	€ 2.186.083	€ 1.737.069	€ 449.014	€ 8.248	€ -	€ 8.248

De kosten van bedrijfsvoering stijgen per saldo met €592.000 , dit is opgebouwd uit een component voor de beheerkosten en een component voor de loonkosten (niet zijnde regie). De beheerkosten stijgen met € 135.000 ten opzichte van het jaar 2019 uit de oorspronkelijke begroting 2018. Dit komt met name door hogere kosten voor automatisering met name vanwege de doorontwikkeling van bestaande applicaties. De loonkosten stijgen met € 449.000 onder invloed van een aantal factoren:

- Veranderingen in wet- en regelgeving.
- De toename van het vervoer.
- Grotere belasting klachtenmanagement.
- De nieuwe functiewaardering.

Veranderingen in wet- en regelgeving maken het noodzakelijk om de formatie uit te breiden. Zo leidt de invoering van de nieuwe wet op databescherming en privacy (GDPR) tot de behoefte aan een functionaris gegevensbescherming. Alhoewel Omnibuzz probeert om deze last te delen met andere partijen moet er binnen Omnibuzz het nodige gebeuren op dit gebied. Ook de bijdrage die Omnibuzz moet leveren om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te geven leidt tot een uitbreiding van formatie.

De toename van het vervoer ten opzichte van eerdere schattingen leidt naast een verhoogde inzet bij het callcenter ook tot meer telefoontjes voor de klantadministratie. Ook de financiële administratie wordt zwaarder belast op het moment dat het vervoer toeneemt. Daarnaast leidt ook de invoering van de Voor Elkaar Pas tot een hogere werkdruk op deze twee afdelingen.

In de loop van 2017 is gebleken dat de bestaande bezetting die beschikbaar was voor het afhandelen van klachten ontoereikend was. Dit is gecommuniceerd naar het dagelijks bestuur (in de vergadering d.d. 22 mei 2017) waarna inzichtelijk is gemaakt welke formatieve bezetting noodzakelijk is om adequaat invulling te kunnen geven aan het klachtenmanagement (2,3 FTE).

Tenslotte leidt ook de nieuwe functiewaardering, goedgekeurd in de vergadering van het dagelijks bestuur d.d. 31 januari 2018, tot een opwaartse bijstelling van de loonkosten.

4.4 MEERJARENRAMING

BELEIDSINDICATOREN

Met de invoering van het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording, ingaand voor begrotingen en programmaverantwoordingen vanaf 2017, dienen decentrale overheden de hun voor van toepassing zijnde beleidsindicatoren op te nemen. Met deze beleidsindicatoren worden de effecten van het beleid toegelicht. Hieronder zijn de voor Omnibuzz van toepassing zijnde beleidsindicatoren opgenomen.

Indicator	2020	2021	2022	Eenheid	Bron
Formatie	0,058	0,058	0,058	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Bezettting	0,057	0,057	0,057	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens
Apparaatskosten	€ 3,03	€ 3,01	€ 3,07	Kosten per inwoner	Eigen begroting
Externe inhuur	1,7%	0,1%	0,1%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting
Overhead	10,8%	10,4%	10,4%	% van totale lasten	Eigen begroting

Op basis van de onder overhead opgenomen lasten bedraagt de overhead voor de jaren 2020 tot en met 2022 gemiddeld 10,5% van de totale lasten. Het is het streven van Omnibuzz om deze factor in de komende jaren van groei van activiteiten zo stabiel mogelijk te houden.

4.4.1 OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Het meerjarenperspectief 2020-2022 is sluitend door de bijdrage van de deelnemende gemeenten.

BEGROTING 2020

	Baten	Lasten	Saldo
Programma Wmo Vervoer			
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€ 2.830.286	€ 19.701.732	€ 16.871.446
Algemene Dekkingsmiddelen			
0.5 Treasury	€ -	€ 8.371	€ 8.371
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€ 16.929.817	€ -	€ -16.929.817
Overhead			
0.4 Overhead	€ 2.383.401	€ 2.383.401	€ -
Onvoorzien			
0.8 Overige baten en lasten	€ -	€ 50.000	€ 50.000
Saldo van baten en lasten	€ 22.143.504	€ 22.143.504	€ 0
Toevoegingen aan de reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen aan de reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat	€ 22.143.504	€ 22.143.504	€ 0

BEGROTING 2021

	Baten	Lasten	Saldo
Programma Wmo Vervoer			
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€ 2.886.892	€ 20.093.785	€ 17.206.894
Algemene Dekkingsmiddelen			
0.5 Treasury	€ -	€ 8.497	€ 8.497
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€ 17.265.391	€ -	€ -17.265.391
Overhead			
0.4 Overhead	€ 2.350.820	€ 2.350.820	€ -
Onvoorzien			
0.8 Overige baten en lasten	€ -	€ 50.000	€ 50.000
Saldo van baten en lasten	€ 22.503.103	€ 22.503.103	€ -0
Toevoegingen aan de reserves	€ -	€ -	€ -
Onttrekkingen aan de reserves	€ -	€ -	€ -
Resultaat	€ 22.503.103	€ 22.503.103	€ 0

BEGROTING 2022

	Baten	Lasten	Saldo
Programma Wmo Vervoer			
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+			
	€ 2.944.629	€ 20.494.507	€ 17.549.877
Algemene Dekkingsmiddelen			
0.5 Treasury			
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	€ -	€ 8.624	€ 8.624
	€ 17.608.502	€ -	€ -17.608.502
Overhead			
0.4 Overhead			
	€ 2.397.263	€ 2.397.263	€ -
Onvoorzien			
0.8 Overige baten en lasten			
	€ -	€ 50.000	€ 50.000
Saldo van baten en lasten			
	€ 22.950.394	€ 22.950.394	€ 0
Toevoegingen aan de reserves			
Onttrekkingen aan de reserves	€ -	€ -	€ -
	€ -	€ -	€ -
Resultaat	€ 22.950.394	€ 22.950.394	€ 0

4.4.2 VERVOERSKOSTEN EN BATEN

Het vervoersvolume is gebaseerd op de gerealiseerde zones in de periode 1 januari tot en met 31 december 2017.

TABEL VERVOERSVOLUME 2020-2022

	2020				2021				2022			
	Zones	Toe-slagen hoog	Toesla-gen laag	Mee-reizend OV'er	Zones	Toe-slagen hoog	Toesla-gen laag	Mee-reizend OV'er	Zones	Toe-slagen hoog	Toesla-gen laag	Mee-reizend OV'er
Beek	53.426	2.881	10.508	535	53.426	2.881	10.508	535	53.426	2.881	10.508	535
Beekdaelen	118.073	4.218	31.642	1.710	118.073	4.218	31.642	1.710	118.073	4.218	31.642	1.710
Beesel	34.781	3.753	8.643	465	34.781	3.753	8.643	465	34.781	3.753	8.643	465
Bergen	23.415	100	3.037	466	23.415	100	3.037	466	23.415	100	3.037	466
Brunssum	130.494	7.520	29.899	1.637	130.494	7.520	29.899	1.637	130.494	7.520	29.899	1.637
Echt-Susteren	110.859	4.335	23.159	1.379	110.859	4.335	23.159	1.379	110.859	4.335	23.159	1.379
Eijsden-Margraten	67.444	2.441	20.443	1.292	67.444	2.441	20.443	1.292	67.444	2.441	20.443	1.292
Gennep	70.048	1.630	18.547	944	70.048	1.630	18.547	944	70.048	1.630	18.547	944
Gulpen-Wittem	45.883	3.100	18.433	590	45.883	3.100	18.433	590	45.883	3.100	18.433	590
Heerlen	386.378	12.464	63.218	5.155	386.378	12.464	63.218	5.155	386.378	12.464	63.218	5.155
Horst aan de Maas	94.057	3.921	20.438	1.075	94.057	3.921	20.438	1.075	94.057	3.921	20.438	1.075
Kerkrade	261.635	7.068	54.612	3.464	261.635	7.068	54.612	3.464	261.635	7.068	54.612	3.464
Landgraaf	197.936	6.399	34.386	2.427	197.936	6.399	34.386	2.427	197.936	6.399	34.386	2.427
Leudal	93.805	937	15.321	700	93.805	937	15.321	700	93.805	937	15.321	700
Maasgouw	88.220	1.462	11.907	1.363	88.220	1.462	11.907	1.363	88.220	1.462	11.907	1.363
Maastricht	737.396	45.808	204.487	7.728	737.396	45.808	204.487	7.728	737.396	45.808	204.487	7.728
Meerssen	100.793	6.307	27.171	1.068	100.793	6.307	27.171	1.068	100.793	6.307	27.171	1.068
Nederweert	34.417	416	3.358	313	34.417	416	3.358	313	34.417	416	3.358	313
Peel en Maas	95.260	7.332	26.097	566	95.260	7.332	26.097	566	95.260	7.332	26.097	566
Roerdalen	50.668	924	8.399	492	50.668	924	8.399	492	50.668	924	8.399	492
Roermond	167.934	785	25.504	1.875	167.934	785	25.504	1.875	167.934	785	25.504	1.875
Simpelveld	30.297	521	3.523	294	30.297	521	3.523	294	30.297	521	3.523	294
Sittard-Geleen	415.648	45.264	109.787	4.830	415.648	45.264	109.787	4.830	415.648	45.264	109.787	4.830
Stein	52.131	2.358	15.424	542	52.131	2.358	15.424	542	52.131	2.358	15.424	542
Vaals	34.893	280	6.388	864	34.893	280	6.388	864	34.893	280	6.388	864
Valkenburg aan de Geul	72.726	3.722	14.683	953	72.726	3.722	14.683	953	72.726	3.722	14.683	953
Venlo	301.732	11.084	63.951	3.090	301.732	11.084	63.951	3.090	301.732	11.084	63.951	3.090
Venray	84.787	1.447	16.513	1.207	84.787	1.447	16.513	1.207	84.787	1.447	16.513	1.207
Voerendaal	41.179	2.407	5.996	321	41.179	2.407	5.996	321	41.179	2.407	5.996	321
Weert	96.425	1.235	15.625	896	96.425	1.235	15.625	896	96.425	1.235	15.625	896
TOTAAL	4.092.740	192.119	911.099	48.241	4.092.740	192.119	911.099	48.241	4.092.740	192.119	911.099	48.241

In bovenstaande tabel worden de reisvolumes gepresenteerd waarmee gerekend is in deze begroting. Deze tabel vormt tevens de basis voor de volgende tabellen.

TABEL VERVOERSKOSTEN 2020-2022

	2020				2021				2022			
	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er
Beek	€ 210.109	€ 2.848	€ 4.154	€ 2.104	€ 214.311	€ 2.904	€ 4.237	€ 2.146	€ 218.597	€ 2.963	€ 4.322	€ 2.189
Beekdaelen	€ 464.347	€ 4.169	€ 12.510	€ 6.725	€ 473.634	€ 4.252	€ 12.760	€ 6.859	€ 483.107	€ 4.337	€ 13.015	€ 6.997
Beesel	€ 136.784	€ 3.709	€ 3.417	€ 1.829	€ 139.519	€ 3.784	€ 3.485	€ 1.865	€ 142.310	€ 3.859	€ 3.555	€ 1.903
Bergen	€ 92.084	€ 99	€ 1.201	€ 1.833	€ 93.926	€ 101	€ 1.225	€ 1.869	€ 95.805	€ 103	€ 1.249	€ 1.907
Brunssum	€ 513.195	€ 7.433	€ 11.821	€ 6.438	€ 523.459	€ 7.581	€ 12.057	€ 6.567	€ 533.928	€ 7.733	€ 12.298	€ 6.698
Echt-Susteren	€ 435.977	€ 4.285	€ 9.156	€ 5.423	€ 444.696	€ 4.370	€ 9.339	€ 5.532	€ 453.590	€ 4.458	€ 9.526	€ 5.642
Eijsden-Margraten	€ 265.238	€ 2.413	€ 8.082	€ 5.081	€ 270.543	€ 2.461	€ 8.244	€ 5.183	€ 275.953	€ 2.510	€ 8.409	€ 5.286
Gennep	€ 275.479	€ 1.611	€ 7.333	€ 3.712	€ 280.988	€ 1.643	€ 7.479	€ 3.787	€ 286.608	€ 1.676	€ 7.629	€ 3.862
Gulpen-Wittem	€ 180.445	€ 3.064	€ 7.288	€ 2.320	€ 184.054	€ 3.125	€ 7.433	€ 2.367	€ 187.735	€ 3.188	€ 7.582	€ 2.414
Heerlen	€ 1.519.513	€ 12.319	€ 24.993	€ 20.273	€ 1.549.904	€ 12.566	€ 25.493	€ 20.679	€ 1.580.902	€ 12.817	€ 26.003	€ 21.092
Horst aan de Maas	€ 369.899	€ 3.875	€ 8.080	€ 4.228	€ 377.297	€ 3.953	€ 8.242	€ 4.312	€ 384.843	€ 4.032	€ 8.407	€ 4.398
Kerkrade	€ 1.028.935	€ 6.986	€ 21.591	€ 13.623	€ 1.049.514	€ 7.126	€ 22.023	€ 13.895	€ 1.070.504	€ 7.268	€ 22.463	€ 14.173
Landgraaf	€ 778.425	€ 6.325	€ 13.595	€ 9.545	€ 793.994	€ 6.451	€ 13.866	€ 9.736	€ 809.874	€ 6.580	€ 14.144	€ 9.930
Leudal	€ 368.908	€ 926	€ 6.057	€ 2.753	€ 376.286	€ 945	€ 6.178	€ 2.808	€ 383.812	€ 964	€ 6.302	€ 2.864
Maasgouw	€ 346.944	€ 1.445	€ 4.707	€ 5.360	€ 353.883	€ 1.474	€ 4.802	€ 5.467	€ 360.960	€ 1.503	€ 4.898	€ 5.577
Maastricht	€ 2.899.966	€ 45.276	€ 80.844	€ 30.392	€ 2.957.965	€ 46.181	€ 82.461	€ 31.000	€ 3.017.125	€ 47.105	€ 84.110	€ 31.620
Meerssen	€ 396.390	€ 6.234	€ 10.742	€ 4.200	€ 404.318	€ 6.358	€ 10.957	€ 4.284	€ 412.404	€ 6.486	€ 11.176	€ 4.370
Nederweert	€ 135.352	€ 411	€ 1.328	€ 1.231	€ 138.059	€ 419	€ 1.354	€ 1.256	€ 140.820	€ 428	€ 1.381	€ 1.281
Peel en Maas	€ 374.630	€ 7.247	€ 10.318	€ 2.226	€ 382.123	€ 7.392	€ 10.524	€ 2.270	€ 389.765	€ 7.540	€ 10.734	€ 2.316
Roerdalen	€ 199.263	€ 913	€ 3.321	€ 1.935	€ 203.248	€ 932	€ 3.387	€ 1.974	€ 207.313	€ 950	€ 3.455	€ 2.013
Roermond	€ 660.436	€ 776	€ 10.083	€ 7.374	€ 673.645	€ 791	€ 10.285	€ 7.521	€ 687.118	€ 807	€ 10.490	€ 7.672
Simpelveld	€ 119.149	€ 515	€ 1.393	€ 1.156	€ 121.532	€ 525	€ 1.421	€ 1.179	€ 123.963	€ 536	€ 1.449	€ 1.203
Sittard-Geleen	€ 1.634.624	€ 44.738	€ 43.405	€ 18.995	€ 1.667.316	€ 45.633	€ 44.273	€ 19.375	€ 1.700.663	€ 46.545	€ 45.158	€ 19.762
Stein	€ 205.016	€ 2.331	€ 6.098	€ 2.132	€ 209.117	€ 2.377	€ 6.220	€ 2.174	€ 213.299	€ 2.425	€ 6.344	€ 2.218
Vaals	€ 137.224	€ 277	€ 2.526	€ 3.398	€ 139.969	€ 282	€ 2.576	€ 3.466	€ 142.768	€ 288	€ 2.628	€ 3.535
Valkenburg aan de Geul	€ 286.010	€ 3.679	€ 5.805	€ 3.748	€ 291.731	€ 3.752	€ 5.921	€ 3.823	€ 297.565	€ 3.827	€ 6.039	€ 3.899
Venlo	€ 1.186.625	€ 10.955	€ 25.283	€ 12.152	€ 1.210.358	€ 11.174	€ 25.789	€ 12.395	€ 1.234.565	€ 11.398	€ 26.305	€ 12.643
Venray	€ 333.443	€ 1.430	€ 6.528	€ 4.747	€ 340.112	€ 1.459	€ 6.659	€ 4.842	€ 346.914	€ 1.488	€ 6.792	€ 4.939
Voerendaal	€ 161.945	€ 2.379	€ 2.371	€ 1.262	€ 165.184	€ 2.427	€ 2.418	€ 1.288	€ 168.488	€ 2.475	€ 2.466	€ 1.313
Weert	€ 379.212	€ 1.221	€ 6.177	€ 3.524	€ 386.796	€ 1.245	€ 6.301	€ 3.594	€ 394.532	€ 1.270	€ 6.427	€ 3.666
TOTAAL	€ 16.095.568	€ 189.887	€ 360.205	€ 189.718	€ 16.417.479	€ 193.684	€ 367.409	€ 193.512	€ 16.745.829	€ 197.558	€ 374.757	€ 197.383

Basis voor de vervoerskosten zijn de tarieven en de toeslagen zoals deze in de uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2019 op pagina 25 zijn toegelicht. Deze tarieven worden vermenigvuldigd met het vervoersvolume uit “Tabel vervoersvolume 2020-2022” op pagina 42.

TABEL VERVOERSOPBRENGSTEN 2020-2022

	2020				2021				2022			
	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er
Beek	€ 40.021	€ -	€ -	€ 1.152	€ 40.821	€ -	€ -	€ 1.175	€ 41.638	€ -	€ -	€ 1.199
Beekdaelen	€ 76.163	€ -	€ -	€ 3.683	€ 77.686	€ -	€ -	€ 3.756	€ 79.240	€ -	€ -	€ 3.831
Beesel	€ 22.074	€ -	€ -	€ 1.001	€ 22.515	€ -	€ -	€ 1.021	€ 22.965	€ -	€ -	€ 1.042
Bergen	€ 14.860	€ -	€ -	€ 1.004	€ 15.157	€ -	€ -	€ 1.024	€ 15.461	€ -	€ -	€ 1.044
Brunssum	€ 84.175	€ -	€ -	€ 3.525	€ 85.858	€ -	€ -	€ 3.596	€ 87.576	€ -	€ -	€ 3.668
Echt-Susteren	€ 83.043	€ -	€ -	€ 2.970	€ 84.704	€ -	€ -	€ 3.029	€ 86.398	€ -	€ -	€ 3.090
Eijsden-Margraten	€ 50.521	€ -	€ -	€ 2.782	€ 51.532	€ -	€ -	€ 2.838	€ 52.563	€ -	€ -	€ 2.895
Gennep	€ 44.456	€ -	€ -	€ 2.033	€ 45.345	€ -	€ -	€ 2.074	€ 46.252	€ -	€ -	€ 2.115
Gulpen-Wittem	€ 34.370	€ -	€ -	€ 1.271	€ 35.058	€ -	€ -	€ 1.296	€ 35.759	€ -	€ -	€ 1.322
Heerlen	€ 249.232	€ -	€ -	€ 11.102	€ 254.217	€ -	€ -	€ 11.324	€ 259.301	€ -	€ -	€ 11.550
Horst aan de Maas	€ 59.693	€ -	€ -	€ 2.315	€ 60.887	€ -	€ -	€ 2.361	€ 62.104	€ -	€ -	€ 2.409
Kerkrade	€ 168.767	€ -	€ -	€ 7.460	€ 172.142	€ -	€ -	€ 7.609	€ 175.585	€ -	€ -	€ 7.762
Landgraaf	€ 127.678	€ -	€ -	€ 5.227	€ 130.232	€ -	€ -	€ 5.331	€ 132.836	€ -	€ -	€ 5.438
Leudal	€ 59.533	€ -	€ -	€ 1.508	€ 60.723	€ -	€ -	€ 1.538	€ 61.938	€ -	€ -	€ 1.568
Maasgouw	€ 55.988	€ -	€ -	€ 2.935	€ 57.108	€ -	€ -	€ 2.994	€ 58.250	€ -	€ -	€ 3.054
Maastricht	€ 475.656	€ -	€ -	€ 16.643	€ 485.169	€ -	€ -	€ 16.976	€ 494.872	€ -	€ -	€ 17.316
Meerssen	€ 75.503	€ -	€ -	€ 2.300	€ 77.013	€ -	€ -	€ 2.346	€ 78.553	€ -	€ -	€ 2.393
Nederweert	€ 21.843	€ -	€ -	€ 674	€ 22.279	€ -	€ -	€ 688	€ 22.725	€ -	€ -	€ 701
Peel en Maas	€ 60.456	€ -	€ -	€ 1.219	€ 61.665	€ -	€ -	€ 1.243	€ 62.899	€ -	€ -	€ 1.268
Roerdalen	€ 32.156	€ -	€ -	€ 1.060	€ 32.799	€ -	€ -	€ 1.081	€ 33.455	€ -	€ -	€ 1.102
Roermond	€ 106.578	€ -	€ -	€ 4.038	€ 108.710	€ -	€ -	€ 4.119	€ 110.884	€ -	€ -	€ 4.201
Simpelveld	€ 19.543	€ -	€ -	€ 633	€ 19.934	€ -	€ -	€ 646	€ 20.333	€ -	€ -	€ 659
Sittard-Geleen	€ 311.357	€ -	€ -	€ 10.402	€ 317.584	€ -	€ -	€ 10.610	€ 323.936	€ -	€ -	€ 10.822
Stein	€ 39.051	€ -	€ -	€ 1.167	€ 39.832	€ -	€ -	€ 1.191	€ 40.628	€ -	€ -	€ 1.214
Vaals	€ 26.138	€ -	€ -	€ 1.861	€ 26.661	€ -	€ -	€ 1.898	€ 27.194	€ -	€ -	€ 1.936
Valkenburg aan de Geul	€ 54.478	€ -	€ -	€ 2.052	€ 55.568	€ -	€ -	€ 2.093	€ 56.679	€ -	€ -	€ 2.135
Venlo	€ 191.492	€ -	€ -	€ 6.655	€ 195.322	€ -	€ -	€ 6.788	€ 199.229	€ -	€ -	€ 6.924
Venray	€ 53.810	€ -	€ -	€ 2.599	€ 54.886	€ -	€ -	€ 2.651	€ 55.983	€ -	€ -	€ 2.704
Voerendaal	€ 26.562	€ -	€ -	€ 691	€ 27.094	€ -	€ -	€ 705	€ 27.636	€ -	€ -	€ 719
Weert	€ 61.196	€ -	€ -	€ 1.930	€ 62.419	€ -	€ -	€ 1.968	€ 63.668	€ -	€ -	€ 2.008
TOTAAL	€2.726.393	€ -	€ -	€ 103.893	€2.780.921	€ -	€ -	€ 105.971	€2.836.539	€ -	€ -	€ 108.090

De eigen bijdrage voor klanten is geïndexeerd met de NEA-index, voor de jaren 2020-2022 wordt deze steeds gebaseerd op de NEA-index 2018 die 2% bedraagt. Zoals ook aangegeven in de uitgangspunten wordt er gewerkt met verschillende tarieven voor drie regio's.

TABEL VERVOERSRESULTAAT 2020-2022

	2020				2021				2022			
	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er	Zones	Toeslagen hoog	Toeslagen laag	Meereizend OV'er
Beek	€ 170.088	€ 2.848	€ 4.154	€ 952	€ 173.490	€ 2.904	€ 4.237	€ 971	€ 176.960	€ 2.963	€ 4.322	€ 990
Beekdaelen	€ 388.184	€ 4.169	€ 12.510	€ 3.042	€ 395.948	€ 4.252	€ 12.760	€ 3.103	€ 403.867	€ 4.337	€ 13.015	€ 3.165
Beesel	€ 114.710	€ 3.709	€ 3.417	€ 827	€ 117.004	€ 3.784	€ 3.485	€ 844	€ 119.344	€ 3.859	€ 3.555	€ 861
Bergen	€ 77.224	€ 99	€ 1.201	€ 829	€ 78.769	€ 101	€ 1.225	€ 846	€ 80.344	€ 103	€ 1.249	€ 863
Brunssum	€ 429.020	€ 7.433	€ 11.821	€ 2.912	€ 437.601	€ 7.581	€ 12.057	€ 2.971	€ 446.353	€ 7.733	€ 12.298	€ 3.030
Echt-Susteren	€ 352.933	€ 4.285	€ 9.156	€ 2.453	€ 359.992	€ 4.370	€ 9.339	€ 2.502	€ 367.192	€ 4.458	€ 9.526	€ 2.552
Eijsden-Margraten	€ 214.716	€ 2.413	€ 8.082	€ 2.299	€ 219.011	€ 2.461	€ 8.244	€ 2.345	€ 223.391	€ 2.510	€ 8.409	€ 2.391
Gennep	€ 231.023	€ 1.611	€ 7.333	€ 1.679	€ 235.644	€ 1.643	€ 7.479	€ 1.713	€ 240.356	€ 1.676	€ 7.629	€ 1.747
Gulpen-Wittem	€ 146.074	€ 3.064	€ 7.288	€ 1.050	€ 148.996	€ 3.125	€ 7.433	€ 1.071	€ 151.976	€ 3.188	€ 7.582	€ 1.092
Heerlen	€ 1.270.281	€ 12.319	€ 24.993	€ 9.171	€ 1.295.687	€ 12.566	€ 25.493	€ 9.355	€ 1.321.600	€ 12.817	€ 26.003	€ 9.542
Horst aan de Maas	€ 310.206	€ 3.875	€ 8.080	€ 1.913	€ 316.411	€ 3.953	€ 8.242	€ 1.951	€ 322.739	€ 4.032	€ 8.407	€ 1.990
Kerkrade	€ 860.168	€ 6.986	€ 21.591	€ 6.163	€ 877.371	€ 7.126	€ 22.023	€ 6.286	€ 894.919	€ 7.268	€ 22.463	€ 6.412
Landgraaf	€ 650.747	€ 6.325	€ 13.595	€ 4.318	€ 663.762	€ 6.451	€ 13.866	€ 4.404	€ 677.037	€ 6.580	€ 14.144	€ 4.492
Leudal	€ 309.375	€ 926	€ 6.057	€ 1.245	€ 315.563	€ 945	€ 6.178	€ 1.270	€ 321.874	€ 964	€ 6.302	€ 1.296
Maasgouw	€ 290.956	€ 1.445	€ 4.707	€ 2.425	€ 296.775	€ 1.474	€ 4.802	€ 2.473	€ 302.710	€ 1.503	€ 4.898	€ 2.523
Maastricht	€ 2.424.310	€ 45.276	€ 80.844	€ 13.749	€ 2.472.796	€ 46.181	€ 82.461	€ 14.024	€ 2.522.252	€ 47.105	€ 84.110	€ 14.304
Meerssen	€ 320.887	€ 6.234	€ 10.742	€ 1.900	€ 327.305	€ 6.358	€ 10.957	€ 1.938	€ 333.851	€ 6.486	€ 11.176	€ 1.977
Nederweert	€ 113.510	€ 411	€ 1.328	€ 557	€ 115.780	€ 419	€ 1.354	€ 568	€ 118.095	€ 428	€ 1.381	€ 579
Peel en Maas	€ 314.174	€ 7.247	€ 10.318	€ 1.007	€ 320.457	€ 7.392	€ 10.524	€ 1.027	€ 326.867	€ 7.540	€ 10.734	€ 1.048
Roerdalen	€ 167.107	€ 913	€ 3.321	€ 875	€ 170.449	€ 932	€ 3.387	€ 893	€ 173.858	€ 950	€ 3.455	€ 911
Roermond	€ 553.858	€ 776	€ 10.083	€ 3.336	€ 564.935	€ 791	€ 10.285	€ 3.402	€ 576.234	€ 807	€ 10.490	€ 3.471
Simpelveld	€ 99.606	€ 515	€ 1.393	€ 523	€ 101.598	€ 525	€ 1.421	€ 534	€ 103.630	€ 536	€ 1.449	€ 544
Sittard-Geleen	€ 1.323.267	€ 44.738	€ 43.405	€ 8.593	€ 1.349.732	€ 45.633	€ 44.273	€ 8.765	€ 1.376.727	€ 46.545	€ 45.158	€ 8.940
Stein	€ 165.966	€ 2.331	€ 6.098	€ 964	€ 169.285	€ 2.377	€ 6.220	€ 984	€ 172.671	€ 2.425	€ 6.344	€ 1.003
Vaals	€ 111.086	€ 277	€ 2.526	€ 1.537	€ 113.308	€ 282	€ 2.576	€ 1.568	€ 115.574	€ 288	€ 2.628	€ 1.599
Valkenburg aan de Geul	€ 231.532	€ 3.679	€ 5.805	€ 1.695	€ 236.163	€ 3.752	€ 5.921	€ 1.729	€ 240.886	€ 3.827	€ 6.039	€ 1.764
Venlo	€ 995.133	€ 10.955	€ 25.283	€ 5.497	€ 1.015.035	€ 11.174	€ 25.789	€ 5.607	€ 1.035.336	€ 11.398	€ 26.305	€ 5.719
Venray	€ 279.633	€ 1.430	€ 6.528	€ 2.147	€ 285.226	€ 1.459	€ 6.659	€ 2.190	€ 290.930	€ 1.488	€ 6.792	€ 2.234
Voerendaal	€ 135.383	€ 2.379	€ 2.371	€ 571	€ 138.090	€ 2.427	€ 2.418	€ 583	€ 140.852	€ 2.475	€ 2.466	€ 594
Weert	€ 318.016	€ 1.221	€ 6.177	€ 1.594	€ 324.377	€ 1.245	€ 6.301	€ 1.626	€ 330.864	€ 1.270	€ 6.427	€ 1.658
TOTAAL	€ 13.369.175	€ 189.887	€ 360.205	€ 85.825	€ 13.636.558	€ 193.684	€ 367.409	€ 87.541	€ 13.909.290	€ 197.558	€ 374.757	€ 89.292

Het vervoersresultaat is gebaseerd op het verwachte vervoersvolume per gemeente. Tabel vervoersopbrengsten 2020-2022 wordt hierbij in mindering gebracht op tabel Vervoerskosten 2020-2022.

4.4.3 KOSTEN REGIE EN PLANNING 2020-2022

De totale kosten van regie en planning worden op basis van solidariteit aan de gemeenten toegerekend. De verdeelsleutel die daarbij gehanteerd wordt is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en is als volgt opgebouwd:

- 50% Op basis van inwonersaantal (Bron: CBS peildatum 1 januari 2018).
- 50% Op basis van aantal pashouders (Bron: klantadministratie Omnibuzz peildatum 1 januari 2018).

		2020		2021		2022	
	Verdeel-sleutel	Regie	Planning	Regie	Planning	Regie	Planning
Beek	1,39%	€ 27.122	€ -	€ 27.668	€ -	€ 28.224	€ -
Beekdaelen	2,99%	€ 58.305	€ -	€ 59.478	€ -	€ 60.674	€ -
Beesel	1,18%	€ 23.040	€ -	€ 23.504	€ -	€ 23.977	€ -
Bergen	0,93%	€ 18.057	€ -	€ 18.420	€ -	€ 18.790	€ -
Brunssum	2,72%	€ 52.965	€ -	€ 54.031	€ -	€ 55.118	€ -
Echt-Susteren	2,89%	€ 56.264	€ -	€ 57.396	€ -	€ 58.550	€ -
Eijsden-Margraten	2,11%	€ 41.018	€ -	€ 41.843	€ -	€ 42.685	€ -
Gennep	1,49%	€ 29.125	€ -	€ 29.711	€ -	€ 30.308	€ -
Gulpen-Wittem	1,26%	€ 24.509	€ -	€ 25.002	€ -	€ 25.505	€ -
Heerlen	7,71%	€ 150.249	€ -	€ 153.272	€ -	€ 156.355	€ -
Horst aan de Maas	3,00%	€ 58.491	€ -	€ 59.668	€ -	€ 60.869	€ -
Kerkrade	5,41%	€ 105.414	€ -	€ 107.535	€ -	€ 109.698	€ -
Landgraaf	3,94%	€ 76.698	€ -	€ 78.241	€ -	€ 79.815	€ -
Leudal	3,08%	€ 60.100	€ -	€ 61.310	€ -	€ 62.543	€ -
Maasgouw	2,19%	€ 42.581	€ -	€ 43.438	€ -	€ 44.312	€ -
Maastricht	11,70%	€ 227.860	€ -	€ 232.445	€ -	€ 237.121	€ -
Meerssen	2,06%	€ 40.158	€ -	€ 40.966	€ -	€ 41.790	€ -
Nederweert	1,32%	€ 25.740	€ -	€ 26.258	€ -	€ 26.786	€ -
Peel en Maas	3,00%	€ 58.370	€ -	€ 59.545	€ -	€ 60.743	€ -
Roerdalen	1,53%	€ 29.888	€ -	€ 30.489	€ -	€ 31.102	€ -
Roermond	5,02%	€ 97.798	€ -	€ 99.766	€ -	€ 101.773	€ -
Simpelveld	0,94%	€ 18.264	€ -	€ 18.631	€ -	€ 19.006	€ -
Sittard-Geleen	10,03%	€ 195.440	€ -	€ 199.372	€ -	€ 203.383	€ -
Stein	2,05%	€ 39.968	€ -	€ 40.772	€ -	€ 41.593	€ -
Vaals	0,98%	€ 19.111	€ -	€ 19.496	€ -	€ 19.888	€ -
Valkenburg aan de Geul	1,65%	€ 32.227	€ -	€ 32.876	€ -	€ 33.537	€ -
Venlo	10,06%	€ 196.015	€ -	€ 199.959	€ -	€ 203.982	€ -
Venray	2,78%	€ 54.230	€ -	€ 55.321	€ -	€ 56.434	€ -
Voerendaal	0,91%	€ 17.697	€ -	€ 18.053	€ -	€ 18.416	€ -
Weert	3,68%	€ 71.627	€ -	€ 73.068	€ -	€ 74.538	€ -
TOTAAL	100%	€ 1.948.331	€ -	€ 1.987.531	€ -	€ 2.027.515	€ -

Vanaf 1 januari 2018 worden de diensten op het gebied van regie niet langer extern ingekocht maar zijn deze ondergebracht binnen de organisatie Omnibuzz. Hiertoe heeft Omnibuzz het callcenter van PZN per 1 januari 2018 overgenomen. De medewerkers van PZN

zijn per deze datum in dienst gekomen bij Omnibuzz, vanaf 1 maart 2018 hebben zij een ambtelijke aanstelling. De kosten voor regie bestaan dan ook volledig uit de salariskosten van de medewerkers van het callcenter, binnen Omnibuzz is dit de afdeling Uitvoering.

Voor een toelichting op de formatieve samenstelling van de afdeling uitvoering verwijzen wij naar “Structuur werkorganisatie” op pagina 21.

Zoals ook toegelicht in hoofdstuk 2 wordt de planning nog niet door Omnibuzz zelf uitgevoerd, de planning van de ritten blijft minimaal tot 1 januari 2020 de verantwoordelijkheid van de vervoerders. De kosten van planning zijn nu nog inbegrepen in het vervoerstarief en zijn dus inbegrepen in de vervoerskosten zoals weergegeven op pagina 43. In voorbereiding op de aanbesteding van het nieuwe vervoerscontract voor het vraagafhankelijk vervoer in 2019 zal bekeken worden of dit in- of exclusief planning zal worden aanbesteed.

4.4.4 KOSTEN BEDRIJFSVOERING 2020-2022

De totale bedrijfsvoering kosten, bestaande uit de beheer- en loonkosten (exclusief regie), worden op basis van solidariteit aan de deelnemende gemeenten toegerekend. De verdeelsleutel die daarbij gehanteerd wordt is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en is als volgt opgebouwd:

- 50% Op basis van inwonersaantal (Bron: CBS peildatum 1 januari 2018).
- 50% Op basis van aantal pashouders (Bron: klantadministratie Omnibuzz peildatum 1 januari 2018).

		2020			2021			2022		
	Verdeelsleutel	Beheer	Lonen	Kapitaal	Beheer	Lonen	Kapitaal	Beheer	Lonen	Kapitaal
Beek	1,39%	€ 15.177	€ 31.477	€ 117	€ 15.394	€ 31.031	€ 118	€ 15.625	€ 31.687	€ 120
Beekdaelen	2,99%	€ 32.626	€ 67.667	€ 251	€ 33.093	€ 66.708	€ 254	€ 33.590	€ 68.119	€ 258
Beesel	1,18%	€ 12.893	€ 26.740	€ 99	€ 13.077	€ 26.361	€ 100	€ 13.274	€ 26.918	€ 102
Bergen	0,93%	€ 10.104	€ 20.956	€ 78	€ 10.249	€ 20.659	€ 79	€ 10.402	€ 21.096	€ 80
Brunssum	2,72%	€ 29.638	€ 61.469	€ 228	€ 30.063	€ 60.598	€ 231	€ 30.513	€ 61.880	€ 234
Echt-Susteren	2,89%	€ 31.484	€ 65.298	€ 242	€ 31.935	€ 64.373	€ 245	€ 32.414	€ 65.734	€ 249
Eijsden-Margraten	2,11%	€ 22.953	€ 47.604	€ 176	€ 23.281	€ 46.929	€ 179	€ 23.631	€ 47.922	€ 182
Gennep	1,49%	€ 16.298	€ 33.801	€ 125	€ 16.531	€ 33.322	€ 127	€ 16.779	€ 34.027	€ 129
Gulpen-Wittem	1,26%	€ 13.715	€ 28.444	€ 105	€ 13.911	€ 28.041	€ 107	€ 14.120	€ 28.635	€ 108
Heerlen	7,71%	€ 84.077	€ 174.374	€ 646	€ 85.280	€ 171.903	€ 655	€ 86.559	€ 175.539	€ 665
Horst aan de Maas	3,00%	€ 32.731	€ 67.883	€ 251	€ 33.199	€ 66.921	€ 255	€ 33.697	€ 68.337	€ 259
Kerkrade	5,41%	€ 58.988	€ 122.340	€ 453	€ 59.832	€ 120.606	€ 460	€ 60.730	€ 123.158	€ 467
Landgraaf	3,94%	€ 42.919	€ 89.013	€ 330	€ 43.533	€ 87.752	€ 334	€ 44.186	€ 89.608	€ 340
Leudal	3,08%	€ 33.631	€ 69.751	€ 258	€ 34.113	€ 68.762	€ 262	€ 34.624	€ 70.217	€ 266
Maasgouw	2,19%	€ 23.828	€ 49.418	€ 183	€ 24.169	€ 48.718	€ 186	€ 24.531	€ 49.748	€ 188
Maastricht	11,70%	€ 127.507	€ 264.448	€ 979	€ 129.332	€ 260.700	€ 994	€ 131.272	€ 266.215	€ 1.009
Meerssen	2,06%	€ 22.472	€ 46.606	€ 173	€ 22.793	€ 45.946	€ 175	€ 23.135	€ 46.917	€ 178
Nederweert	1,32%	€ 14.404	€ 29.873	€ 111	€ 14.610	€ 29.450	€ 112	€ 14.829	€ 30.073	€ 114
Peel en Maas	3,00%	€ 32.663	€ 67.743	€ 251	€ 33.131	€ 66.783	€ 255	€ 33.628	€ 68.196	€ 258
Roerdalen	1,53%	€ 16.725	€ 34.687	€ 128	€ 16.964	€ 34.195	€ 130	€ 17.218	€ 34.918	€ 132
Roermond	5,02%	€ 54.726	€ 113.501	€ 420	€ 55.509	€ 111.893	€ 427	€ 56.342	€ 114.260	€ 433
Simpelveld	0,94%	€ 10.220	€ 21.197	€ 78	€ 10.366	€ 20.896	€ 80	€ 10.522	€ 21.338	€ 81
Sittard-Geleen	10,03%	€ 109.365	€ 226.821	€ 840	€ 110.930	€ 223.607	€ 852	€ 112.594	€ 228.337	€ 865
Stein	2,05%	€ 22.366	€ 46.386	€ 172	€ 22.686	€ 45.729	€ 174	€ 23.026	€ 46.696	€ 177
Vaals	0,98%	€ 10.694	€ 22.180	€ 82	€ 10.847	€ 21.866	€ 83	€ 11.010	€ 22.328	€ 85
Valkenburg aan de Geul	1,65%	€ 18.034	€ 37.402	€ 138	€ 18.292	€ 36.872	€ 141	€ 18.566	€ 37.652	€ 143
Venlo	10,06%	€ 109.687	€ 227.489	€ 842	€ 111.257	€ 224.266	€ 855	€ 112.926	€ 229.009	€ 868
Venray	2,78%	€ 30.346	€ 62.938	€ 233	€ 30.781	€ 62.046	€ 237	€ 31.242	€ 63.358	€ 240
Voerendaal	0,91%	€ 9.903	€ 20.539	€ 76	€ 10.045	€ 20.248	€ 77	€ 10.195	€ 20.676	€ 78
Weert	3,68%	€ 40.081	€ 83.128	€ 308	€ 40.655	€ 81.950	€ 312	€ 41.265	€ 83.683	€ 317
TOTAAL	100%	€ 1.090.255	€ 2.261.170	€ 8.371	€ 1.105.859	€ 2.229.131	€ 8.497	€ 1.122.447	€ 2.276.282	€ 8.624

4.4.5 EINDRESULTAAT

	2020	2021	2022	Totaal
Beek	€ 251.934	€ 255.814	€ 260.891	€ 768.639
Beekdaelen	€ 566.754	€ 575.597	€ 587.026	€ 1.729.376
Beesel	€ 185.436	€ 188.160	€ 191.890	€ 565.486
Bergen	€ 128.547	€ 130.346	€ 132.927	€ 391.820
Brunssum	€ 595.486	€ 605.132	€ 617.160	€ 1.817.778
Echt-Susteren	€ 522.115	€ 530.153	€ 540.676	€ 1.592.943
Eijsden-Margraten	€ 339.260	€ 344.292	€ 351.120	€ 1.034.673
Gennep	€ 320.995	€ 326.170	€ 332.652	€ 979.817
Gulpen-Wittem	€ 224.249	€ 227.687	€ 232.205	€ 684.141
Heerlen	€ 1.726.110	€ 1.754.211	€ 1.789.081	€ 5.269.402
Horst aan de Maas	€ 483.431	€ 490.600	€ 500.329	€ 1.474.360
Kerkrade	€ 1.182.102	€ 1.201.239	€ 1.225.114	€ 3.608.455
Landgraaf	€ 883.943	€ 898.344	€ 916.202	€ 2.698.490
Leudal	€ 481.344	€ 488.402	€ 498.085	€ 1.467.832
Maasgouw	€ 415.543	€ 422.034	€ 430.414	€ 1.267.990
Maastricht	€ 3.184.973	€ 3.238.934	€ 3.303.388	€ 9.727.295
Meerssen	€ 449.171	€ 456.438	€ 465.510	€ 1.371.118
Nederweert	€ 185.933	€ 188.551	€ 192.286	€ 566.770
Peel en Maas	€ 491.773	€ 499.113	€ 509.013	€ 1.499.899
Roerdalen	€ 253.643	€ 257.438	€ 262.545	€ 773.626
Roermond	€ 834.498	€ 847.008	€ 863.809	€ 2.545.314
Simpelveld	€ 151.796	€ 154.052	€ 157.107	€ 462.955
Sittard-Geleen	€ 1.952.468	€ 1.983.164	€ 2.022.550	€ 5.958.183
Stein	€ 284.250	€ 288.227	€ 293.934	€ 866.411
Vaals	€ 167.493	€ 170.026	€ 173.400	€ 510.919
Valkenburg aan de Geul	€ 330.513	€ 335.745	€ 342.414	€ 1.008.672
Venlo	€ 1.570.902	€ 1.593.942	€ 1.625.542	€ 4.790.387
Venray	€ 437.486	€ 443.918	€ 452.719	€ 1.334.123
Voerendaal	€ 188.918	€ 191.940	€ 195.754	€ 576.612
Weert	€ 522.151	€ 529.533	€ 540.022	€ 1.591.706
TOTAAL	€ 19.313.218	€ 19.616.210	€ 20.005.765	€ 58.935.193

omnibuzz

5

BIJLAGEN

5. BIJLAGEN

5.1 STAAT VAN GEACTIVEERDE KAPITAALUITGAVEN

Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven									2019	
Alle bedragen in €	Oorspronkelijk bedrag vd kapitaaluitgaven (aanschaffingsw) aan het begin vh dienstjr.	Vermeerde-ringen in het dienstjaar	Verminde-ringen (anders dan door afschr. of afl.) in het dienstjr.	Oorspronkelijk bedrag van de kapitaal-uit-gaven (aanschaffinsw) aan het einde van het dienstjr. (kol. 2+3-4)	% of andere maatstaf van afschr.	Totaal van de afschrijving / aflossing op de kapitaal-uit-gaven aan het begin van het dienstjr.	(Extra) afschrij-vingen van kapitaal-uit-gaven in het dienstjr.	(Extra) aflossingen op kapitaal-ver-strekkingen in het dienstjr.	Boekwaarde aan het begin van het dienstjr. (kol. 2-7)	Boekwaarde aan het einde van het dienstjr. (kol. 10-8-9)
Programma Wmo-vervoer										
Inventaris	205.081	-	-	205.081	10,00%	22.903	20.508	-	182.178	161.670
Hardware	70.969	-	-	70.969	33,33%	23.654	23.654	-	47.315	23.661
Inrichting en verbouwing	103.066	-	-	103.066	4,00%	4.123	4.123	-	98.943	94.821
Technische installaties	81.746	-	-	81.746	6,67%	5.452	5.452	-	76.294	70.841
Totaal Wmo-ver-voer	460.862	-	-	460.862		56.132	53.737	-	404.730	350.993
Totaal-generaal	460.862	-	-	460.862		56.132	53.737	-	404.730	350.993

Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven			
Alle bedragen in €	Boekwaarde aan het einde vh dienstjr.	Boekwaarde aan het einde vh dienstjr.	Boekwaarde aan het einde vh dienstjr.
Programma Wmo-vervoer	2020	2021	2022
Inventaris	141.162	120.654	100.146
Hardware	7	-	-
Inrichting en verbouwing	90.698	86.575	82.453
Technische installaties	65.389	59.936	54.484
Totaal Wmo-vervoer	297.256	267.165	237.082
Totaal-generaal	297.256	267.165	237.082

5.2 STAAT VAN RESERVES

Staat van reserves								2019
Naam Reserve Alle bedragen in €	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerde-ringen wegens bijboeking vd rente	Overige ver-meerderingen	Verminderin-gen van de reserve	Saldo einde van het dienstjaar	Bestemming van het resultaat tussentijds via begr.wijz.	Bestemming van het resul-taat 2018	Reserves na bestemming ultimo 2018
Reserves								
Algemene reserve	1.124.000	-	-	-	1.124.000	-	-	1.124.000
Bestemmingsreserve Personeel	60.659	-	-	46.711	13.948	-	-	13.948
Totaal Reserves	1.184.659	-	-	46.711	1.137.948	-	-	1.137.948

Alle bedragen in €	Reserves na bestemming ultimo 2020	Reserves na bestemming ultimo 2021	Reserves na bestemming ultimo 2022
Reserves			
Algemene reserve	1.124.000	1.124.000	1.124.000
Bestemmings reserve	-	-	-
Totaal algemene reserves	1.124.000	1.124.000	1.124.000

5.3 OPBOUW ALGEMENE RESERVE

De ingeschatte risico's van de GR Omnibuzz na toetreding van de overige 22 Limburgse gemeenten zijn als volgt bepaald:

1 Onzekerheid omtrent vervoersvolumes / beheersbaarheid van het vervoer

Hiermee wordt het risico afgedekt dat er meer instroom in het doelgroepenvervoer is dan begroot. Het risico wordt geschat op 4% van de bruto totale vervoerskosten zoals opgenomen in de begroting van het bedrijfsplan.

Bruto vervoerskosten 2017	Risico 4%	Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 17.680.335	€ 707.213	25%	€ 176.803

2 Personeel

Hiermee wordt het risico afgedekt dat er plotseling een sleutelpositie van de GR Omnibuzz niet wordt ingevuld (ziekte of verloop), alsook het risico dat er fouten worden gemaakt door het personeel met een financiële impact tot gevolg.

Inschatting		Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 360.000		25%	€ 90.000

3 Inkooprisico

Het risico van foutieve inkoop vervoer (zogenaamde leegloopuren) wordt hiermee opgevangen. Inschatting is dat dit 5% a 10% van de bruto vervoerskosten zal zijn

Inkoop vervoer	Risico 7,5% gemiddeld	Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 17.680.335	€ 1.326.025	25%	€ 331.506

4 Decentralisatie taken naar gemeenten

Het risico dat er plots extra taken vanuit de gemeenten doorgeschoven worden naar de regiecentrale wordt hiermee afgedekt. Inschatting is dat dit 5% a 10% van de bruto vervoerskosten, alsook de beheerskosten en de kosten voor regie en planning zal zijn.

Begroting vervoer / beheer / r&p	Risico 7,5% gemiddeld	Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 17.680.335	€ 1.326.025	25%	€ 331.506
€ 1.679.992	€ 125.999	25%	€ 31.500
€ 2.907.328	€ 218.050	25%	€ 54.512
			€ 417.519

5 Regie en planning

Hiermee wordt het risico afgedekt dat de kosten voor Regie en Planning hoger uitvallen dan begroot. Ook hier is de inschatting dat het 5% a 10% van de kosten voor Regie en Planning zal zijn:

Kosten Regie en Planning	Risico 7,5% gemiddeld	Kans	Benodigde Weerstandcapaciteit
€ 2.907.328	€ 218.050	50%	€ 109.025

	Totaal benodigde weerstandcapaciteit		€ 1.124.853
	Afgerond		€ 1.124.000

omnibuzz
MAATWERK IN VERVOER

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of door fotokopieën, opname, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Omnibuzz

V1.00 - 201804

Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz

Uitgangspunten begroting 2019 en 2018-1

Datum: 5 april 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
2. Strategisch kader 5
Einddoel en meerjarenstrategie 5
Fasering 6
Relevante ontwikkelingen 9
3. Programma's en taakvelden 12
Toeleiding naar Openbaar vervoer 12
Onderwijs 12
Sociaal domein 12
Overhead (professionalisering van de organisatie) 12
Maatwerkvoorzieningen (realisatie ontwikkelfunctie) 13
4. Weerstandsvermogen en risicomanagement 16
5. Financiering 18
Financiering WMO-doelgroepenvervoer 18
Financiering nieuwe vervoersvormen 19
Vennootschapsbelasting en btw 20
6. Bedrijfsvoering 21
7. Financiële uitgangspunten 24
Financiële uitgangspunten begroting 2019 24
Financiële uitgangspunten begroting 2018-1 26

1. Inleiding

Bijgaand presenteren wij de uitgangspuntennotitie 2019 van Omnibuzz. Deze heeft betrekking op de begroting 2019 en meerjarenperspectief 2020 tot en met 2022. Deze uitgangspuntennotitie vloeit voort uit en is een vervolg op het "Bedrijfsplan doelgroepenvervoer Omnibuzz" dat in 2016 is opgesteld en gepresenteerd aan de deelnemende gemeenten. Dit bedrijfsplan vormde beleidsmatig het uitgangspunt voor de begrotingen 2017 en 2018 aangevuld met de financiële uitgangspunten voor deze twee begrotingen. Gezien de dynamiek die de ontwikkeling van Omnibuzz tot een mobiliteitscentrale voor al het doelgroepenvervoer in Limburg omgeeft, is er voor deze begroting voor gekozen om uitgebreid stil te staan bij de beleidsmatige ontwikkeling van Omnibuzz. Waar staan we op dit moment, welke ontwikkelingen zien we in onze omgeving en wat betekent dit voor onze oorspronkelijke doelstellingen? Het is voor Omnibuzz de eerste keer dat er gewerkt wordt met een dergelijk uitgebreide uitgangspuntennotitie. Dit past in het streven om de deelnemende gemeenten in een vroeg stadium te betrekken bij de beleidsmatige ontwikkelingen binnen de GR en de financiële consequenties die dit mogelijk heeft voor de korte en middellange termijn. Dit geeft de gemeenten meer mogelijkheid hier invloed op uit te oefenen en dit ook te plaatsen in de context van hun eigen financiële huishouding.
Ter voorbereiding van de uitgangspuntennotitie zijn een tweetal strategische sessies gehouden om enerzijds de ontwikkeling van de afgelopen jaren te evalueren en anderzijds een omgevingsanalyse te maken op basis van verwachte ontwikkelingen. Deze sessies vormen de basis voor wat in de volgende hoofdstukken beschreven wordt.

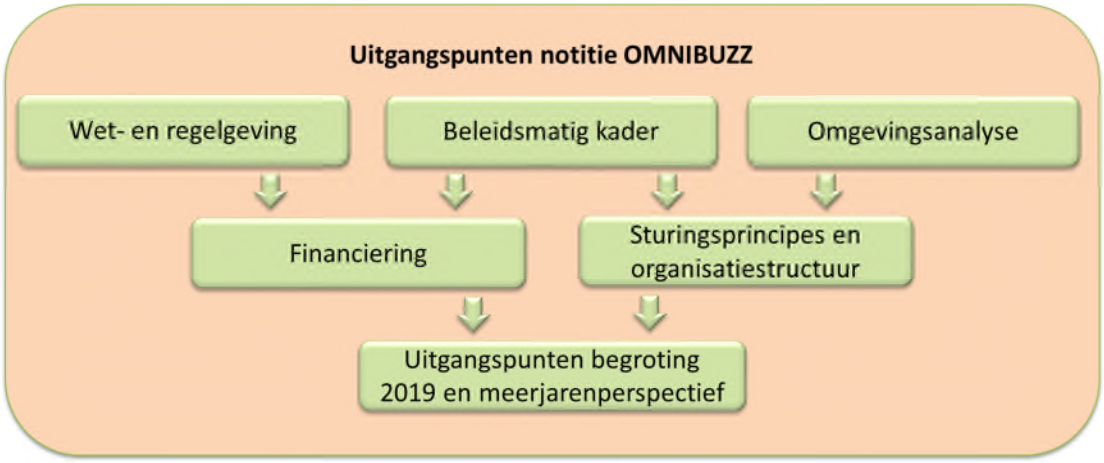

Figuur 1: Schematische weergave totstandkoming uitgangspuntennotitie

In hoofdstuk 2 schetsen wij het strategisch/beleidsmatig kader voor de begroting 2019 en de hier opvolgende jaren. In hoofdstuk 3 vertalen wij dit beleidsmatig kader naar de verschillende programma's en taakvelden die conform de voorschriften van het BBV binnen Omnibuzz van toepassing zijn. Feitelijk wordt hier beschreven wat we in de verschillende jaarschijven van de meerjarenbegroting willen gaan doen.

Basis voor hoofdstuk 4 is een beschrijving van het proces om te komen tot een nieuwe versie van de nota "Reserves, voorzieningen en risicomanagement". Onderdeel van deze nota is ook een hernieuwde inventarisatie van de belangrijkste risico's waarmee Omnibuzz zich de komende jaren geconfronteerd ziet.
Vervolgens zal stil gestaan worden bij de wijze waarop de verschillende activiteiten binnen Omnibuzz gefinancierd worden en welke verdeelsleutels hierbij gehanteerd worden (hoofdstuk 5 Financiering). Hierbij zal onderscheid gemaakt worden tussen de financiering van activiteiten die nu al door Omnibuzz uitgevoerd worden en de activiteiten die vanaf begrotingsjaar 2019 naar verwachting zullen gaan plaatsvinden.
In het hoofdstuk bedrijfsvoering (hoofdstuk 6) wordt ingegaan op de sturingsprincipes die binnen Omnibuzz gehanteerd worden. In combinatie met de strategische speerpunten voor de komende begrotingsjaren vormen deze sturingsprincipes de basis voor de organisatorische doorontwikkeling van Omnibuzz die ook in dit hoofdstuk wordt beschreven.
Hoofdstuk 7 beschrijft de financiële uitgangspunten, die ten grondslag liggen aan de begroting 2018-1 en 2019 inclusief meerjarenperspectief 2020-2022.

Beleidskader

2. Strategisch kader

Het strategisch kader vindt zijn basis in documenten over de toekomst van het doelgroepenvervoer in Limburg, zoals het bedrijfsplan, het advies aan de commissie en de diverse toekomstperspectieven. In dit hoofdstuk staan het einddoel en de gezamenlijke ambities op lange termijn centraal. Door de fasering wordt per jaar een onderscheid gemaakt in gerealiseerde ambities, te realiseren ambities en eventueel bijgestelde ambities naar aanleiding van relevante ontwikkelingen en voorgestelde koerswijzigingen.

Einddoel en meerjarenstrategie

Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling én een dienstverlenende organisatie met een sterke focus op kwaliteit. De dienstverlening is gericht op optimalisatie van het vervoer voor zowel de reizigers als de deelnemende gemeenten. Het grote bereik van Omnibuzz, met vrijwel heel Limburg als werkgebied, in combinatie met een slagvaardige organisatie maken een efficiënte beleidsuitvoering mogelijk. De missie van Omnibuzz is:

Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar Doelgroepenvervoer voor nu en later.

Uit de missie blijkt een sterke focus op duurzaam en kwalitatief hoogwaardig vervoer binnen de financiële kaders. Door dit "slim" te doen, wordt het vervoer voor de reiziger passend en kwalitatief hoogwaardig uitgevoerd, maar blijft het ook binnen de financiële kaders van de gemeenten. Om dit te realiseren wil Omnibuzz voortdurend blijven verbeteren en nieuwe concepten ontwikkelen. Dit maakt ook dat de organisatie permanent zal investeren in kennisontwikkeling in de vorm van opleidingen, bijscholing etc.

Vervoer is de verbinding tussen het sociale leven, maatschappelijke activiteiten en de gebruikers ervan. Hiervoor wordt ingezet op efficiënt vervoer en de eigen kracht van gebruikers. De uitdaging is om deze functie binnen de financiële kaders te blijven vervullen waardoor vervoer en activiteiten ook op lange termijn geborgd zijn en vervoer de noodzakelijke verbinding kan blijven bieden.

De visie van Omnibuzz om dit te realiseren leunt op drie belangrijke pijlers, 1. Het kantelen van vervoer en OV gebruik stimuleren; 2. Het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer en 3. Aansturing door een slimme organisatie.

Figuur 2: Visualisatie visie Omnibuzz

Om te sturen op de best passende vervoeroplossing is gekozen voor het inrichten van een mobiliteitscentrale als instrument om het gebruik van het reguliere openbaar vervoer te optimaliseren. Daarnaast is de ambitie om middels een groeimodel andere vervoerstromen in te laten stromen in de mobiliteitscentrale.

Deze gezamenlijke planning levert naar verwachting op termijn voordelen op die zich uiten in kwaliteitsverbetering en kostenbeheersing.

Gezien de omvang van het einddoel, waarbij sprake is van een integrale mobiliteitscentrale voor al het gemeentelijke doelgroepenvervoer, vindt de implementatie ervan gefaseerd plaats.

Fasering

De oorspronkelijke fasering is schematisch weergegeven in onderstaand schema.

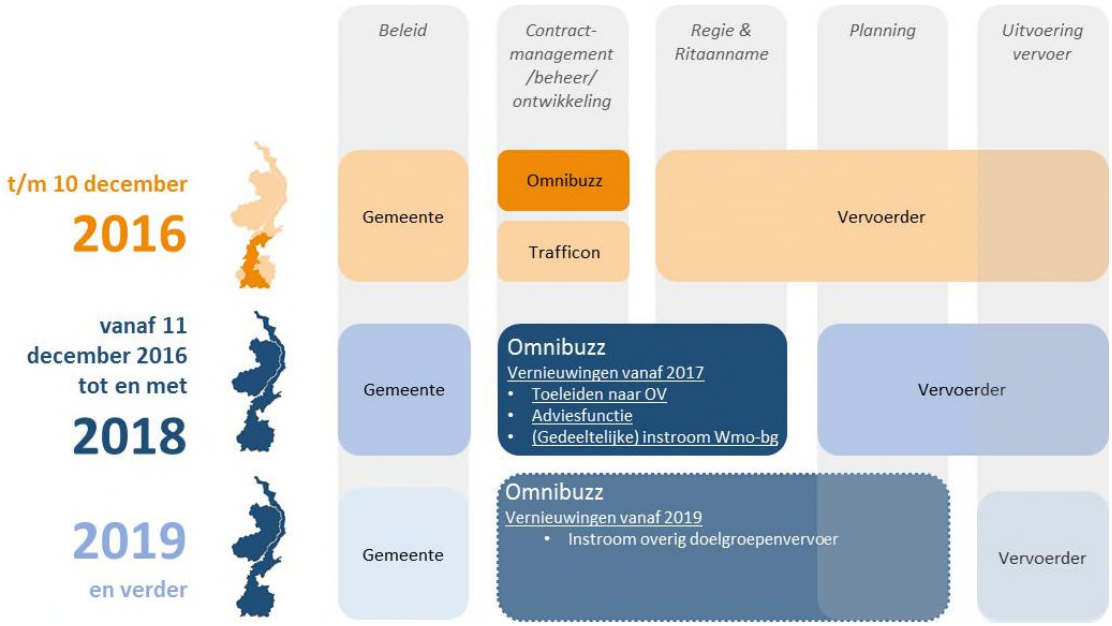

Figuur 3: Schematische weergave veranderingen en ontwikkelingen tot 2019 en verder

Dit schema vormt de basis voor de uitwerking van de volgende paragrafen. In de figuur is de verschuiving van taken in de tijd weggezet. Het beleid over het doelgroepenvervoer is en blijft een interne aangelegenheid van gemeenten. Omnibuzz zal op basis van inhoudelijke vervoerskennis adviseren over het beleid.

In de periode tot en met 10 december 2016 werd het contractbeheer van het vraagafhankelijk WMO-vervoer (Regiotaxi) gedaan door Omnibuzz (10 gemeenten) en Trafficon (22 gemeenten). Door hen werd het beheer gedaan in overleg met Veolia/PZN, de vervoerder Openbaar Vervoer en Regiotaxi WMO. De ritaanname, regie en aansturing van de vervoerders (onderaannemers) werd door Veolia/PZN gedaan.

Vanaf 11 december 2016 zijn deze taken van zowel Trafficon als Veolia/PZN overgenomen door Omnibuzz. Omnibuzz doet het contractbeheer voor alle 32 gemeenten, heeft de ritaanname en regie in eigen handen en de vervoerders staan onder directe aansturing van Omnibuzz zonder tussenkomst van een hoofdaannemer. In deze positie kan Omnibuzz centraal werken aan de toeleiding naar het Openbaar Vervoer en haar adviesfunctie verder uitbreiden. Onder deze adviesfunctie vallen ook de adviezen over de instroom van ander doelgroepenvervoer, zoals WMO bg, jeugd- en leerlingenvervoer.

Door besluitvorming in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omnibuzz dd. 5 juli 2017, zijn de jaartallen in bovenstaand schema intussen gewijzigd.

De contracten met de vervoerders zijn met een jaar verlengd, waardoor de tweede fase tot en met 2019 aanhoudt en de derde fase pas vanaf 2020 in zal gaan.

De verlenging van de vervoerscontracten betekent een jaar extra ruimte om de besluitvorming over de benoemde onderwerpen af te ronden en de instroom van vervoer bij Omnibuzz onder te brengen. De redenen voor deze verlenging waren meervoudig:

- Na verlenging is meer duidelijkheid over wanneer vervoer WMO BG en LLV instroomt en over het werkgebied hiervan;
- Meer inzicht in gevolgen voor te ontwikkelen software en(sub)centrales;
- Meer tijd voor ontwikkeling tactische regie in overleg met vervoerders;
- Het extra jaar geeft de klanten meer rust;
- meer ruimte voor vervoerders om investeringen goed te laten renderen;
- meer zekerheid voor chauffeurs;
- langer benutten van positief aanbestedingsresultaat.

Een fasering van de instroom heeft onder andere gevolgen voor de te ontwikkelen software pakketten en het inrichten van (sub)centrales. De adviezen van de werkgroepen zullen richtinggevend zijn voor de te nemen vervolgstappen.

Fase 1

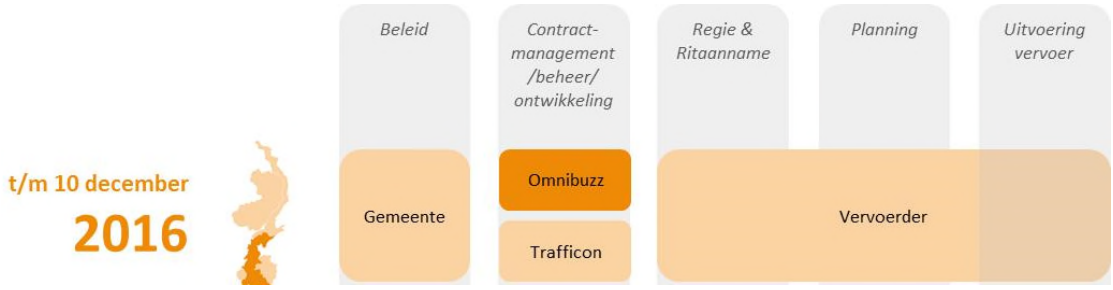

Figuur 4: Schematische weergave van fase tot en met 10 december 2016

Realisatie in kader ambitie 3 – Investeren in een slimme organisatie

- Oprichting GR Omnibuzz voor 32 gemeenten:
  - Herinrichten organisatie Omnibuzz naar aanleiding van uitbreiding gemeenten en taken.
- Gerealiseerd voor (klanten van) 32 gemeenten:
  - Klantenadministratie, klachtenmeldpunt en pasverstrekking;
  - Contractbeheer, productontwikkelingen en beleidsadvies;
  - Onderhoud en beheer van vervoerscontracten met 8 vervoerders;
  - Directe controle op het vervoer door Omnibuzz en eerste stappen in doorontwikkeling van het vervoer;
  - Financiële afhandeling met gemeenten en 8 vervoerders (9 percelen)
- Voorbereidingen organisatie en taken Omnibuzz die in volgende fasen gerealiseerd gaan worden (zie o.a. fase 2);
- Aanbesteding vervoer vanaf 11 december 2016 afgerond zonder vertraging. Op basis van prijs en kwaliteitsindicatoren is er tevredenheid over het resultaat.

Figuur 5: Schematische weergave vanaf 11 december 2016 tot en met 2019

Realisatie in kader ambitie 1 – Minder doelgroepenvervoer en Kanteling

- 2017 - 2018: Ontwikkeling Voor Elkaar Pas;
- 2017 - 2018: Reisinformatie via ikwilvervoer;
- 2017 - 2018: Ontwikkeltafel OV – vraag afhankelijk vervoer OV;
- 2018 - 2019: Ontwikkeling klantprofielen;
- 2018 - 2019: Realiseren (passend) reisadvies (OV);
- 2019 - 2020: Ontwikkeling prijsbeleid (koppeling klantprofiel).

Realisatie in kader ambitie 2 – Efficiënter doelgroepenvervoer

- 2017: Verlenging lopende contracten gerealiseerd;
- 2017 – 2018: Opstellen adviezen voor ander doelgroepenvervoer door werkgroepen leerlingenvervoer, WMO bg en jeugd;
- 2018 – 2019: Voorbereiding instroom andere vervoersvormen (afhankelijk adviezen werkgroepen);
- 2018- 2019: Vormgeven aan de duurzaamheidsagenda;

Realisatie in kader ambitie 3 – Investeren in een slimme organisatie

- 2017 - 2018: Opstellen, afsluiten en evalueren van dienstverlenings-overeenkomsten tussen Omnibuzz en alle afzonderlijke gemeenten;
- 2017 - 2018: Ontwikkeling BI tool voor rapportage en ontwikkelfunctie;
- 2017 - 2018: Overname callcenter en integratie in organisatie Omnibuzz;
- 2017 - 2018: evalueren klachtenprocedure en ontwikkeling kwaliteitsbeleid;
- 2017 – 2018: verbeteren en intensiveren interne communicatie d.m.v. onder andere SharePoint;
- 2017 - 2018: Aanbesteding telefonie, passend bij nieuwe integrale organisatie;
- 2017 – 2018: Aanbesteding agenda software en modules voor klantadministratie en data-uitwisseling met gemeenten (web portal);
- 2018 – 2019: Aanbesteding planningssoftware (afhankelijk adviezen);
- 2018: vormgeven arbeidsmarktbeleid;

Fase 3

Figuur 6: Schematische weergave fase van 2020 en verder

Realisatie in kader ambitie 2 – Efficiënter doelgroepenvervoer

- 2020 - : Instroom en inkoop gecombineerd vervoer;
- 2020 - : Implementatie, evaluatie en monitoring agenda- en planningssoftware;
- 2020 - : Contractbeheer verschillende vervoersvormen;

Realisatie in kader ambitie 3 – Investeren in een slimme organisatie

- 2020 - : Inrichten klantenadministratie en klachtenafhandeling nieuwe vervoersvormen;
- 2020 - : Door ontwikkelen software voor gecombineerd vervoer;
- 2020 - : Synergie voordelen door bundeling vervoersvormen en overname planningstaken;
- 2020 - : Productontwikkeling verschillende vervoersvormen;

Omnibuzz is in fase 3 mogelijk – afhankelijk van de advisering en besluitvorming - verantwoordelijk voor de ritaanname en planning van meerdere vervoersvormen.

De organisatie heeft als doel het vervoersaanbod zo efficiënt mogelijk in te zetten en zal door de integratie van nieuwe taken steeds meer grip krijgen op vervoer. Hierdoor is Omnibuzz steeds beter in staat gemeenten te adviseren bij het ontwikkelen van beleid. De ontwikkelfunctie kan vanaf deze fase volledig worden benut en dit zal dan gebeuren in de vorm van een voortdurend proces.

Relevante ontwikkelingen

De 32 gemeenten hebben (bestuurlijk) uitgesproken achter het einddoel en bijbehorende ambities te staan. De wijze en de snelheid waarop deze ambities gerealiseerd worden ligt nog niet vast. Dat de weg naar het einddoel niet op voorhand in detail is uitgestippeld, is verstandig. De details worden onderweg bepaald, rekening houdend met de dynamiek en voortdurende ontwikkelingen die invloed hebben op vervolgstappen. Een aantal belangrijke ontwikkelingen worden hier kort weergegeven:

1. *Instroom ander vervoer in tijd, vorm en omvang onvoldoende duidelijk:*
   - De adviezen van de werkgroepen zijn nog niet gereed, doordat de eerste stap (data verzamelen) veel tijd vergt. Dit geeft aan dat de omvang van dit vervoer niet makkelijk eenduidig is vast te stellen.

- Duidelijkheid op dit aspect is afhankelijk van besluitvorming. Deze besluitvorming zal gebeuren op basis van adviezen die nog niet gereed zijn en inhoudelijk kan men hier niet op vooruit lopen.

2. *Onzekerheden betreffende de beheersbaarheid van vervoer:*
   - De effecten van demografische ontwikkelingen (vergrijzing) op de instroom van klanten en hun vervoersbehoefte.
   - Over de andere ingestroomde vervoersvormen is minder opgebouwde kennis en historische vervoersdata, waardoor de impact onzeker is.
   - Verschillende gebieden binnen het sociale domein, zoals onderwijs en jeugdzorg, zijn volop in ontwikkeling. Door de heroriëntering op de dienstverlening (zorg naar de wijk) kan een verschuiving plaatsvinden in het vervoer waarbij meer klanten lokaal vervoerd moeten gaan worden. De effecten hiervan zijn nu nog niet duidelijk.

3. *Onzekere aanbestedingsresultaten en ontwikkelingen in de taxibranche:*
   - aanbestedingsresultaten van toekomstige aanbestedingen zijn nog niet bekend, deze zijn uiteraard bepalend voor de financiële impact. Mogelijke factoren die de resultaten beïnvloeden zijn:
   - Taxibedrijven kampen met een tekort aan chauffeurs. Vacatures met kleine contracten gecombineerd met gebroken diensten zijn in een aantrekkende arbeidsmarkt moeilijk in te vullen.
   - Naast het tekort aan chauffeurs wordt de taxibranche door de recente cao onderhandelingen en het nieuwe regeerakkoord geconfronteerd met een toename van kosten: 3% cao stijging, 3% btw verhoging en afschaffen van de teruggave BPM. Taxi-ondernemers zijn hierdoor behoorlijk veel duurder uit bij de aanschaf van nieuwe voertuigen. Juist voor de bussen die ingezet worden voor doelgroepenvervoer dreigt een forse stijging in kosten. KNV taxi spreekt van mogelijke kostenstijgingen per kilometer van wel 15 à 18 procent.
   - de vervoerssector staat onder permanente druk, waardoor de gecontracteerde vervoerders in moeilijkheden kunnen komen.
   - De aanbestedingsresultaten worden ook sterk beïnvloed door het ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid. Omnibuzz zal in 2018 voorstellen doen om deze ambities vorm te geven.

4. *Invoering wet op privacy/algemene verordening databescherming:*
   - aanpassingen die naar aanleiding van steeds strenger wordende regelgeving op dit gebied van Omnibuzz worden gevraagd, zullen worden doorgevoerd.

5. *Ontwikkelingen op gebied van ICT/automatisering:*
   - Op dit moment zijn de beoogde technische systemen voor de omvang, complexiteit en wensen van Omnibuzz nog volop in ontwikkeling. Het is nog onvoldoende duidelijk hoe de markt zich op dit aspect verder ontwikkelt en in welke mate deze systemen aan de wensen van Omnibuzz beantwoorden of dat er zelf ontwikkeltrajecten moeten worden ingezet.

De deelnemende gemeenten afzonderlijk behouden een grote mate van beleidsvrijheid. Dit geldt voor het tijdspad van de instroom van de verschillende vervoersvormen, maar ook voor de totstandkoming en toepassingen van bijvoorbeeld de klantprofielen of prijsbeleid. In de klantprofielen worden de mogelijkheden van klanten op het gebied van (zelfstandig) reizen steeds specifieker uitgewerkt, zodat het reisadvies steeds beter kan worden afgestemd op het individu. Gemeenten blijven leidend in de toegang tot het systeem en de mate waarin (individueel) maatwerk in het vervoer wordt toegepast. Dus ook op de invulling van de klantprofielen.

Vervolgens kunnen gemeenten ook weer keuzes maken over de toepassing van het reisadvies en de rol die een klantprofiel hierin heeft.

Hoe gemeenten deze – en andere - vrijheden invullen bepaalt voor een groot deel de mate waarin het vervoer beheersbaar wordt gehouden en synergievoordelen behaald kunnen worden.

3. Programma's en taakvelden

De beschreven ontwikkelingen maken dat de vertaling van de ambities in concrete plannen en taken stapsgewijs tot stand komt. Dit kan gevolgen hebben voor het tijdspad. Verwacht mag worden dat de contouren in de loop van 2018 scherper zullen worden. Nu wordt wel al een eerste stap in de beoogde richting gezet.

Realisatie in kader ambitie 1 – Minder doelgroepenvervoer en Kanteling

Toeleiding naar Openbaar vervoer

Vanuit de gedachte van de kanteling wordt gestreefd naar mobiliteit binnen een hogere mate van zelfstandigheid en participatie. Het realiseren van deze ambitie bestaat uit een aantal stappen:

- Een passend reisproduct voor onze klanten, dat barrières en belemmeringen wegneemt en klanten de mogelijkheid biedt daadwerkelijk met het OV te reizen. Vanaf medio 2017 biedt Omnibuzz aan alle klanten de Voor Elkaar Pas aan. Intussen maakt ongeveer 20% van de klanten van Omnibuzz gebruik van deze kaart.
- De aangeboden reisinformatie kan ook via multimodale platforms worden aangeboden. Alle Omnibuzz gemeenten zijn per 1 september 2017 aangesloten bij *ikwilvervoer*, waar reisinformatie over OV, doelgroepenvervoer, (lokaal) alternatief vervoer en andere maatwerk varianten voor een groot aantal gemeenten in Nederland integraal wordt aangeboden.
- Het verstrekken van een (vrijblijvend) OV-Reisadvies via de ritreservering Omnibuzz. Op het moment dat klanten een rit met Omnibuzz willen boeken, wordt – indien een realistisch alternatief voorhanden is - een alternatief via het OV of ander vervoer aangeboden. Dit wordt naar verwachting in 2018 gerealiseerd.
- Vervolgens kan het algemeen reisadvies in samenwerking met gemeenten verder uitgewerkt worden in een passend individueel reisadvies waar meer details in de rit- en halte informatie per rit wordt gekoppeld aan individuele klantprofielen met specifieke kenmerken. De verwachting is dat deze stap meer tijd vergt en op zijn vroegst vanaf 2019 toegepast kan worden.

Realisatie in kader ambitie 2 – Efficiënter doelgroepenvervoer

Onderwijs

Toewijzing aan programma's en taakvelden zijn afhankelijk van het advies van de werkgroep leerlingenvervoer en de besluitvorming hierover.

Sociaal domein

Toewijzing aan programma's en taakvelden zijn afhankelijk van het advies van de werkgroepen WMO bg en jeugd en de besluitvorming hierover.

Realisatie in kader ambitie 3 – Investeren in een slimme organisatie

Overhead (professionalisering van de organisatie)

De organisatorische verandering waar Omnibuzz zich nu in bevindt, geeft aanleiding om de gehele Administratieve Organisatie en Interne Beheersing, alsook de P&C cyclus opnieuw te beoordelen en waar nodig aan te passen.

Ook in 2019 en volgende jaren volgt Omnibuzz de wet- en regelgeving over informatiebeveiliging en zorgt zij dat de organisatie hierop is aangepast.

In het kader van het informatiebeveiligingsbeleid is in de aanstelling van een (externe-) privacy officer voorzien. Voor 2017 en 2018 wordt deze tijdelijk ruimer begroot vanwege het ontwikkelen en opzetten van privacy beleid.

Het invullen van de ontwikkelfunctie is een voorwaarde om ambities op vervoersgebied te kunnen realiseren. Hiervoor zijn omvangrijke investeringen noodzakelijk in personeel (beleidstaken en – ondersteuning, automatisering, data analyse) en toepassingen (BI tool, diverse software pakketten). Deze voorwaarden dienen uiterlijk in 2018 ingericht en ingevuld te zijn. Dit betreft zowel de beschikbaarheid van de technische tools en software als de personele bezetting die bijdraagt aan de kennisfunctie van Omnibuzz ter ondersteuning van de ontwikkelfunctie. Denk hierbij aan kundige medewerkers op het gebied van beleid, data-analyse, applicatiebeheer en software ontwikkeling. Meer inhoudelijke informatie over de ontwikkelfunctie staat verderop onder 'Maatwerkvoorzieningen'. In hoofdstuk 6 wordt specifiek ingegaan op een aantal van bovenstaande aandachtspunten.

Maatwerkvoorzieningen (realisatie ontwikkelfunctie)

Het samenwerken binnen Omnibuzz biedt gemeenten kansen om zo efficiënt mogelijk met de middelen om te gaan en vernieuwingen samen te ontwikkelen. Door deze manier van samenwerken kunnen gemeenten het doelgroepenvervoer beheersbaar houden en blijven bieden binnen de financiële kaders van de gemeentelijke begrotingen.

Binnen Omnibuzz kunnen de gemeenten ook laten zien dat oog voor financiële beheersbaarheid goed samengaat met kwaliteitsverbeteringen voor de klant. Omnibuzz vervult de rol van een kennis- en ontwikkelcentrum voor toekomstbestendig kwaliteitsdoelgroepenvervoer.

De omvang van de organisatie draagt bij aan het ontwikkelen van betaalbare producten die de klanttevredenheid bevorderen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan klantvriendelijke betaalsystemen, goede informatievoorziening, verbeteringen in boekingssystemen of de ontwikkeling van een vervoers-app voor de mobiele telefoon. Zo reizen steeds meer klanten op rekening en worden geldhandelingen in de voertuigen steeds minder. Ook wordt de communicatie richting klanten steeds verder gedigitaliseerd met gunstige effecten voor kosten en duurzaamheid.

Naar verwachting wordt begin 2018 definitief over de invulling van de instroom van andere doelgroepen besloten. Parallel moet worden gestart met de inkoop van het huidige Omnibuzz-vervoer waarvan de contracten ultimo 2019 aflopen. Op dit moment is niet duidelijk welk ander vervoer op welk moment en welke schaal moet worden ingekocht. Dit heeft gevolgen voor:

- De inkoop van vervoer:
    - het aantal inkooprondes dat noodzakelijk is.
    - de wijze waarop vervoer ingekocht moet worden (traditioneel of conform visie mobiliteitscentrale).
- de wijze van plannen van het vervoer en de ontwikkeling of aankoop/overname van de daarvoor bestemde software.
- De wijze van aansturing door Omnibuzz, planning en aansturing vervoer, contractbeheer, tactische regie etc.
- Alle voorgaande punten leiden tot een andere optimale inrichting van de organisatie Omnibuzz.

Door de genoemde onzekerheden kan Omnibuzz op dit moment niet anders dan rekening houden met alle mogelijke scenario's voor de toekomst. Vooruitlopend hierop kan Omnibuzz nu geen concrete stappen zetten met betrekking tot inkoop van het overige doelgroepenvervoer, ontwikkeling van (plannings-) software en inrichting van de organisatie, zoals het werven van planners.
Voor de opvolger van het huidige Omnibuzz vervoer zal altijd tijdig het inkooptraject worden gestart, zodat het vervoer gegarandeerd is en de dienstverlening door blijft lopen.

Financieel kader

Inleiding financieel kader

In hoofdstukken 2 en 3 zijn de belangrijkste ontwikkelingen in het beleidsmatig kader beschreven. In het financieel kader worden vooral de consequenties van de beleidsmatige ontwikkelingen op de financiële positie van Omnibuzz weergegeven. Dit gebeurt aan de hand van de verplichte paragrafen die ook in de begroting zullen worden behandeld, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicomanagement (hoofdstuk 4)
- Financiering (hoofdstuk 5)
- Bedrijfsvoering (hoofdstuk 6)

Vervolgens zal een overzicht worden gegeven van de beleidsmatige en financiële kaders die voor de begroting 2019 en de meerjarenbegroting worden voorgesteld (hoofdstuk 7).

4. Weerstandsvermogen en risicomanagement

Uit hoofdstuk 2 en 3 blijkt dat Omnibuzz hard op weg is om haar visie uit het bedrijfsplan doelgroepenvervoer te realiseren. De doelstellingen uit dit plan staan nog steeds recht overeind, de weg naar de realisatie van deze doelstellingen kan door ontwikkelingen in de omgeving van Omnibuzz nog wel eens wijzigen. Om de uiteindelijke realisatie van de visie en de hierbij horende doelstellingen af te zekeren is het noodzakelijk zicht te hebben op de risico's waarmee Omnibuzz geconfronteerd wordt.
De laatste risico-inventarisatie heeft binnen Omnibuzz plaatsgevonden bij het schrijven van het bedrijfsplan doelgroepenvervoer. Sinds 11 december 2016 is er veel veranderd in de activiteiten van Omnibuzz en staan er ook voor de periode 2019 en volgende nog de nodige veranderingen op stapel binnen de organisatie (zie hoofdstuk 2 en 3). Daarnaast is ook de omgeving van Omnibuzz continu in beweging. Ten tijde van het schrijven van het bedrijfsplan doelgroepenvervoer, voorafgaand aan 11 december 2016, waren deze ontwikkelingen niet volledig te voorzien. Dit maakt het noodzakelijk om opnieuw een risico inventarisatie uit te voeren. Deze inventarisatie heeft Omnibuzz gedaan in het kader van een nieuwe nota Reserves, voorzieningen en risicomanagement die in de loop van 2018 aan het algemeen bestuur zal worden aangeboden.
De risico inventarisatie is vorm gegeven door allereerst het MT van Omnibuzz te vragen mogelijke kansen bedreigingen te benoemen die realisatie van de visie en de hieraan gekoppelde doelstellingen beïnvloeden. Hieruit zijn vervolgens de belangrijkste risico's voor Omnibuzz geïnventariseerd. Vervolgens hebben er interviews plaatsgevonden met een aantal sleutelfunctionarissen binnen de organisatie om hun perspectief op de risico's te verkrijgen.
Ten aanzien van de zo verkregen risico-inventarisatie is bekeken welke risico's op strategisch niveau van invloed zijn, de zogenaamde kernrisico's voor Omnibuzz. Daarnaast is bekeken welke beheersmaatregelen getroffen kunnen worden om deze risico's geheel of gedeeltelijk te mitigeren. Resultante is vervolgens een overzicht aan risico's die, ook na het treffen van maatregelen, van materiële betekenis kunnen zijn op de financiële positie. Het betreft vooral de volgende risico's:

1. Verminderd draagvlak en/of draagkracht bij gemeenten voor missie/visie Omnibuzz;
2. Plotselinge wijzigingen in vervoersvolume ten gevolge van externe ontwikkelingen;
3. Economische kwetsbaarheid van taxibedrijven;
4. Gebrek aan duidelijkheid over nieuwe activiteiten;
5. Toenemende digitalisering en afhankelijkheid van ICT.

Rekening houdende met de al getroffen en te treffen beheersmaatregelen is bepaald in welke mate rekening moet worden gehouden met het betreffende risico in het weerstandsvermogen. Het risicobeleid van Omnibuzz is in de afgelopen jaren risicomijdend geweest. Dit is door het bestuur bepaald om de deelnemende gemeenten niet met onverwachte en niet afgedekte tegenvallers te confronteren. Hieraan is tot nu toe invulling gegeven door de berekende potentiële impact van de geïdentificeerde risico's voor 100 % af te dekken middels de algemene reserve. De mate waarin de risico's in de toekomst moeten worden afgedekt wordt vastgelegd in de nieuwe nota reserves, voorzieningen en risicomanagement en vormt dus onderdeel van het door het algemeen bestuur nog te nemen besluit.

Jaarlijks zal, als onderdeel van de planning en control cyclus, bij het opstellen van de uitgangspuntennotitie opnieuw een inventarisatie gemaakt worden van de risico's die realisatie van de gestelde strategische doelstellingen mogelijk in de weg staan. Tevens zal dan opnieuw een inschatting worden gemaakt van de noodzakelijke weerstandscapaciteit om voldoende dekking te hebben voor deze risico's zodat de continuïteit niet in gevaar komt. Een eventuele aanpassing van de algemene reserve moet door het algemeen bestuur van Omnibuzz worden vastgesteld.
Naast deze strategische en tactische risico's zullen er ook operationele risico's zijn. Deze worden door de verschillende afdelingen inzichtelijk gemaakt bij het opstellen van de jaarplannen van deze afdelingen. Uitgangspunt is dat deze operationele risico's middels beheersmaatregelen worden gemanaged dan wel in de begroting worden afgedekt. De gemeenten kunnen via hun zienswijze op de begroting aangeven in hoeverre zij risico's via de begroting willen afdekken.

Conform de financiële verordening van Omnibuzz zal minimaal een keer in de vijf jaar de nota reserves, voorzieningen en risicomanagement worden herzien. De eerstvolgende herziening zal dus plaatsvinden in 2018. Aangezien het algemeen bestuur haar standpunt nog moet bepalen over deze nieuwe nota reserves, voorzieningen en risicomanagement wordt voor de begroting 2019 nog uitgegaan van de bestaande nota uit 2015 en de risico inventarisatie uit het bedrijfsplan van 2016. Dit betekent dat in de begroting 2019 nog wordt uitgegaan van een algemene reserve ad € 1.124.000.

5. Financiering

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de financiering van de activiteiten van Omnibuzz. In het beleidsmatig kader is toegelicht dat in de begrotingsperiode 2019 en de hierop volgende jaren naar verwachting een verandering zal optreden in de door Omnibuzz uit te voeren vervoersactiviteiten. Daarom wordt in dit hoofdstuk aandacht besteed aan (1) de financiering zoals die op dit moment wordt gehanteerd voor het WMO-doelgroepenvervoer en (2) de financiering van eventuele toekomstige activiteiten. Daarnaast zal kort worden ingegaan op de mogelijke invloed van fiscale regelgeving op de financiering (3).

Financiering WMO-doelgroepenvervoer

De financiering van Omnibuzz bestaat uit een bijdrage van de deelnemende gemeenten en uit een eigen aandeel van de reizigers. Hierbij wordt voor het WMO-doelgroepenvervoer onderscheid gemaakt tussen de financiering van vervoerskosten enerzijds en de kosten van bedrijfsvoering anderzijds. Er wordt geen gebruik gemaakt van vreemd vermogen voor langere termijn door het aantrekken van leningen. Wel beschikt Omnibuzz over een kortgeld faciliteit (kasgeldlimiet) die kan worden gebruikt ter overbrugging van tijdelijke liquiditeitstekorten. Deze faciliteit wordt alleen gebruikt in uitzonderlijke situaties.

De vervoerskosten worden deels gefinancierd middels een eigen aandeel van de reizigers per verreden zone. Er zijn op dit moment drie verschillende tarieven voor het eigen aandeel voor de gebieden Noord-/Midden Limburg, Parkstad Limburg/Maastricht en Westelijke Mijnstreek/Heuvelland. Deze verschillen zijn vanuit de historie ontstaan. Voor het jaar 2017 bedragen deze eigen bijdragen:

Noord-/Midden Limburg	€ 0,60 Excl. BTW	€ 0,64 Incl. BTW
Parkstad Limburg/Maastricht	€ 0,61 Excl. BTW	€ 0,65 Incl. BTW
Westelijke Mijnstreek/Heuvelland	€ 0,71 Excl. BTW	€ 0,75 Incl. BTW

Besloten is om deze tarieven voor de jaren 2018 e.v. steeds te verhogen met de NEA-index. De NEA-index is een in Nederland algemeen geaccepteerde index voor het taxivervoer. In opdracht van Sociaal Fonds Taxi maakt adviesbureau Panteia jaarlijks een overzicht van de laatste gemiddelde kostenontwikkelingen voor het taxivervoer. Deze kostenontwikkelingsindex wordt in absolute onafhankelijkheid berekend. Deze eigenschappen maken de NEA-index volgens Omnibuzz het meest geschikt om als index voor het eigen aandeel te fungeren. De indexering van het eigen aandeel wordt hiermee gekoppeld aan de indexering van het vervoerstarief.

Het restant van de vervoerskosten, na verrekening van het eigen aandeel, wordt conform de gemaakte afspraken in de gemeenschappelijke regeling gedekt door de deelnemende gemeenten. Hierbij worden de resterende vervoerskosten (het zogenaamde vervoersresultaat) op basis van daadwerkelijk verreden zones per gemeente toegerekend aan de verschillende gemeenten. Conform de afgesproken verdeelsystematiek betalen de gemeenten een gemiddeld vooraf berekend inkooptarief per zone. Dit bedraagt voor 2017 € 3,71 exclusief BTW en zal voor de begrotingsjaren 2018, 2019 en de meerjaren schijven uit de begroting 2019 worden bepaald op basis van het nacalculatorisch tarief over 2017 verhoogd met de NEA-index. In Hoofdstuk 7 zijn de nieuwe tarief voorstellen voor 2019 en 2018 opgenomen.

De kosten voor bedrijfsvoering, bestaande uit de beheerskosten, loonkosten en kosten voor regie en planning worden middels een verdeelsleutel over de deelnemende gemeenten omgeslagen. Deze verdeelsleutel wordt voor 50% bepaald door het inwoneraantal van de betreffende gemeente en voor 50% door

het aantal geregistreerde klanten in het kader van doelgroepenvervoer WMO. Peildatum hiervoor is 1 januari van het betreffende begrotingsjaar.

Financiering nieuwe vervoersvormen

Tijdens de begrotingsperiode 2019 e.v. zullen vermoedelijk nieuwe vervoersvormen gaan instromen (zie ook hoofdstuk 3). Het betreft het leerlingenvervoer, jeugdvervoer en het WMO bg vervoer.

Voor deze vervoersvormen zullen eveneens afspraken moeten worden gemaakt over de financiering. In beginsel zullen de kosten, die door de gemeenten gedragen moeten worden, verdeeld worden op basis van de verdeelsleutels zoals die in de gemeenschappelijke regeling overeen zijn gekomen.
Omdat deze vervoersvormen in hun aard anders zijn dan het WMO-doelgroepenvervoer kan de financiering op onderdelen gaan afwijken van bovenstaande afspraken in het kader van het WMO-doelgroepenvervoer. Zo kan het eigen aandeel van de reiziger anders zijn, als dit er al is. De nieuwe vervoersvormen zullen mogelijk in eerste instantie ook apart worden aanbesteed wat ook kan leiden tot andere inkooptarieven dan voor het WMO-vervoer.
Bij het instromen van de nieuwe vervoersvormen wordt het nog belangrijker om de kosten zo zuiver mogelijk te verdelen over de verschillende activiteiten. Dit is in lijn met de nieuwe voorschriften van de BBV die (vanaf 2018) werken met verschillende taakvelden. Direct aan het taakveld toe te rekenen kosten zullen ook onder het betreffende taakveld worden verantwoord. De overhead, kosten die gemaakt worden voor alle programma's gezamenlijk, moet ook als een apart taakveld worden gepresenteerd. Voor de financiering van de overheadkosten zullen deze middels een verdeelsleutel over de verschillende vervoersvormen en vervolgens over de verschillende gemeenten moeten worden verdeeld. Aangezien er sprake is van meerdere vervoersvormen en niet alle gemeenten gelijktijdig zullen instromen met de nieuwe vervoersvormen, zullen nieuwe verdeelsleutels moeten worden bepaald vooral voor de overheadkosten.

De financiering van de nieuwe vervoersvormen is onderdeel van de voorbereidingen die op dit moment worden getroffen door de werkgroepen Leerlingenvervoer, WMO bg en Jeugd. Zo lang de werkgroepen nog geen advies hebben uitgebracht en de gemeenten nog geen besluit over dit advies hebben genomen worden de nieuwe vervoersvormen niet concreet ingerekend in de begroting van Omnibuzz. Verwachting is dat de werkgroepen halverwege 2018 de resultaten van hun voorwerk presenteren. De aanbesteding voor het WMO bg vervoer zal na de besluitvormimg door de gemeentes plaatsvinden. In 2020 zullen naar verwachting de eerste gemeenten hun leerlingenvervoer door Omnibuzz laten verzorgen. Dit betekent dat in 2019 de eerste aanbestedingen voor het leerlingenvervoer zullen plaatsvinden.
In 2017 is besloten om het contract met de vervoerders in het kader van WMO Doelgroepenvervoer met een jaar te verlengen tot en met 2019. Dit betekent dat in de loop van 2019 indien nodig nieuwe verdeelsleutels bepaald kunnen worden. Voor vervoersvormen (vooral WMO bg) die eerder instromen, zal een tussenoplossing moeten worden gezocht.

Vennootschapsbelasting en btw

De discussie over de financiering van de nieuwe vervoersvormen wordt mogelijk ook beïnvloed door de fiscale component. Op dit moment is Omnibuzz vrijgesteld van de vennootschapsbelastingplicht op basis van de zogenaamde dienstverlening overeenkomstenvrijstelling.

Voor de btw geldt in het kader van WMO doelgroepenvervoer dat Omnibuzz door de belastingdienst wordt aangemerkt als ondernemer in het kader van de btw. Hierdoor kan Omnibuzz de btw over de kosten van vervoer en de overige kosten in vooraftrek brengen terwijl de over de eigen bijdrage ontvangen btw wordt afgedragen. De bijdragen van gemeenten voor vervoerskosten en kosten van bedrijfsvoering blijven daarmee buiten de btw-sfeer.
De instroom van nieuwe vervoersvormen kan betekenen dat de fiscale status van Omnibuzz verandert. De verwachting is dat dit vooral voor de BTW geldt en niet voor de vennootschapsbelasting. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit vervolgens ook impact hebben op de wijze waarop Omnibuzz het beste door de gemeenten kan worden gefinancierd en daarnaast een factor zijn bij het bepalen van de verdeelsleutels over de gemeenten.
Ook de fiscale component is onderdeel van het advies dat door de verschillende werkgroepen die zich bezig houden met de nieuwe vervoersvormen zal worden uitgebracht.

6. Bedrijfsvoering

Sturingsprincipes en organisatiestructuur

Ook voor de begroting 2019 blijven de sturingsprincipes van Omnibuzz, die zij deels al sinds haar oprichting hanteert, ongewijzigd.

- Kwaliteit en klantgerichtheid;
- Professionaliteit;
- Doelmatigheid;
- Dynamische organisatie;
- Good governance (compliance).

Op basis van deze principes wordt de organisatie verder ingericht en doorontwikkeld op weg naar de mobiliteitscentrale voor de diverse vormen van het doelgroepenvervoer.

De organisatiestructuur zoals beschreven in de eerdere begrotingen blijft hierbij in hoofdlijnen ongewijzigd. Aanpassingen worden jaarlijks in de vorm van een evaluatie aan het dagelijks bestuur voorgelegd. In de vergadering van het dagelijks bestuur d.d. 31 januari 2018 zijn de volgende stappen in de invulling van de structuur toegelicht. De afgelopen periode hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die ofwel niet voorzien waren of die een andere omvang hebben aangenomen dan oorspronkelijk ingeschat.

Onderstaand een overzicht van de ontwikkeling van de formatie zoals die nu voor de komende jaren wordt voorzien.

	2018	2019	2020	2021	2022
Uitvoering	35,25	35,25	35,25	35,25	35,25
Advies en Projecten	7,40	7,40	7,40	7,40	7,40
Bedrijfsvoering	17,17	17,17	17,17	17,17	17,17
Staf	4,39	4,79	4,79	4,79	4,79
Externe expertise	0,70	0,50	0,50	0,50	0,50
Totaal	**64,91**	**65,11**	**65,11**	**65,11**	**65,11**

De consequenties van deze gewijzigde invulling van de formatie zal worden vertaald naar de begroting 2019 en volgende jaren, de aanpassingen voor 2018 zullen in de begrotingswijziging 2018-1 worden verwerkt.
Door de overgang van het callcenter overschrijdt Omnibuzz de voor de overheid geldende grens van 50 medewerkers waardoor de verplichting ontstaat om te komen tot het oprichten van een ondernemingsraad. Hiermee is in bovenstaand overzicht rekening gehouden door de toevoeging van 0,3 Fte vanaf 2019 onder staf.

Kwaliteit en klantgerichtheid

Omnibuzz heeft zich ten doel gesteld de kwaliteit van haar dienstverlening richting haar klanten te optimaliseren. Om te meten hoe succesvol Omnibuzz hierin is wordt doorlopend de klanttevredenheid gemeten. De onderzoeken leiden uiteindelijk tot een waarderingscijfer van de klanten. Over 2017 bedraagt dit cijfer tot nu toe gemiddeld een 8,3.

Daarnaast geven ook de klachten van klanten een indicatie van de geleverde kwaliteit en ontwikkeling van de klanttevredenheid. Daarom worden klachten uiteraard zeer serieus genomen maar ook wordt het aantal klachten bijgehouden

en wordt hierover steeds gerapporteerd. Hierbij wordt gedifferentieerd naar de aard van de klacht om gericht te kunnen werken aan de verbetering van kwaliteit in de gehele dienstenketen. Met de vervoerders is afgesproken dat als zij minder dan 30 klachten op 10.000 ritten krijgen, voldaan is aan de kwaliteitsnorm die Omnibuzz stelt. Aan deze norm voldoen de vervoerders tot nu toe. Om de kwaliteit en klantgerichtheid minimaal op het huidige niveau te houden blijft Omnibuzz investeren in de mensen en middelen die de dienstverlening vormgeven.

Professionaliteit en dynamische organisatie

Het invullen van de taken van Omnibuzz nu, maar vooral ook in de toekomst, conform de sturingsprincipes vereist van de organisatie dat zij zich steeds door ontwikkelt.
Uit bovenstaand overzicht blijkt dit al getalsmatig, maar ook inhoudelijk zullen de medewerkers van Omnibuzz zich persoonlijk moeten blijven ontwikkelen om toegerust te zijn voor hun taak. In eerste instantie zullen de beheerkosten hierdoor toenemen in relatie tot vervoerskosten om te kunnen voldoen aan de eisen die door de stakeholders aan Omnibuzz gesteld worden. Op termijn kan de verhouding tussen overhead en vervoerskosten mede door de instroom van nieuwe vervoersvormen en de realisatie van schaalvoordelen gaan dalen.

Bij de verdere invulling van de organisatie de komende jaren is de ontwikkeling van de arbeidsmarkt in Limburg voor Omnibuzz een aandachtspunt. Omnibuzz concurreert bij de invulling van toekomstige vacatures met het bedrijfsleven en andere overheden om het binnen halen van steeds schaarser wordend talent. In deze “war on talent” moet Omnibuzz zich presenteren als een aantrekkelijke werkgever die zowel qua ontwikkeling als ook qua arbeidsvoorwaarden een interessante optie is voor toekomstige medewerkers. Omnibuzz zal dit onder andere doen door het bieden van goede opleidings- en ontwikkelmogelijkheden voor personeel. Wanneer dit niet of in onvoldoende mate gebeurd zal de ontbrekende expertise bij marktpartijen moeten worden ingekocht, dit tegen een hogere prijs. Bijkomend effect hiervan is dat de continuïteit in de opbouw van de organisatie op onderdelen verloren gaat.

De toenemende digitalisering en de grote rol voor ICT-toepassingen binnen de mobiliteitscentrale biedt voor Omnibuzz zowel kansen als ook uitdagingen. Zo is het een kans om middels ICT-processen zowel intern als ook in de relatie met klanten, partners en opdrachtgevers efficiënter vorm te geven met uiteindelijk een daling van de kosten en een toename van de kwaliteit tot gevolg.

Implementatie van deze nieuwe processen vergt echter allereerst een investering in technische hulpmiddelen maar ook in kennis binnen de organisatie. Daarnaast is ook de uitdaging om de klanten van Omnibuzz, voor zover mogelijk, mee te nemen op deze digitale snelweg, bijvoorbeeld via de aansluiting op www.MijnOverheid.nl maar ook door de ontwikkeling van een digitaal cliënten portaal. Cliënten kunnen online informatie opvragen over ritten, factuurinformatie inzien en hun eigen klantgegevens beheren.

Ook dit zal een investering in vooral communicatie maar wellicht ook kennisoverdracht vergen. Voorkomen moet natuurlijk worden dat de overgang naar een meer digitale bedrijfsvoering leidt tot een structurele daling in de klanttevredenheid. Dit wordt onder meer ook bereikt door het, daar waar nodig, in stand houden van traditionele communicatiekanalen.

Omnibuzz investeert ook in relatiebeheer met alle stakeholders. Naast de reguliere bestuursvergaderingen en ambtelijke overlegstructuur, organiseert

Omnibuzz bijeenkomsten voor o.a. raadsleden van aangesloten gemeenten, gecontracteerde vervoerders (bedrijfsleiding), chauffeurs, instellingen of andere subgroepen binnen het klantenbestand. De communicatie en voorlichting aan klanten, pers en overige partijen is geïntensiveerd en geprofessionaliseerd middels een communicatieplan.

Omnibuzz ontwikkelt zich als kenniscentrum tot een partij die niet alleen kennis ontwikkelt en genereert, maar ook steeds frequenter kennis en ervaringen deelt met de buitenwereld. Dit gebeurt bijvoorbeeld al via presentaties op landelijke congressen of bijeenkomsten en publicaties in vakbladen en/of lokale nieuwsbrieven binnen het sociale domein.

Verdere professionalisering van de dienstverlening kan bereikt worden door zorgvuldige toepassing van data-analyse. Via de vorming van gerichte klantprofielen kan dit een kans bieden om het door klanten steeds meer verwachte maatwerk te leveren. Uitdaging hierbij is om dit zo te doen dat dit past binnen de steeds strenger wordende regelgeving op het gebied van privacy en databescherming.

Zo zal in mei 2018 de wet bescherming persoonsgegevens vervangen worden door de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Omnibuzz heeft zich hier onder andere op voorbereid door het aantrekken van een privacyfunctionaris in 2017.

Belangrijke stappen op het gebied van ICT voor de jaren 2018/2019 en volgende zijn het aanschaffen (aanbesteding in 2018) en implementeren van de agendasoftware, alsmede de ontwikkeling van een klantportaal (MijnOmnibuzz), waarmee klanten online ritten kunnen reserveren, informatie kunnen opvragen over ritten, factuurinformatie inzien en hun eigen klantgegevens beheren. Realisatie hiervan zal vooral de druk op het callcenter maar ook de klantadministratie verlagen.

Voorwaarde voor een succesvolle implementatie is dat het ICT-platform van Omnibuzz eind 2018 up-to-date is ingericht. Dit is op dit moment al gerealiseerd, wel moet aandacht gegeven worden aan het beschikbaar stellen van het ICT-platform in twee datacenters in plaats van de huidige een. Hierdoor wordt de beschikbaarheid geoptimaliseerd en de continuïteit gewaarborgd.

In 2018 staat het vernieuwen van het werkplekconcept binnen Omnibuzz op de agenda. Dit concept ondersteunt de huidige en toekomstige Omnibuzz applicaties maximaal. De nieuwe werkplek biedt tevens mogelijkheid voor de koppeling van een document management systeem (DMS-systeem).

Financiële uitgangspunten begroting 2019

Aan de begroting 2019 liggen een aantal financiële uitgangspunten ten grondslag die door het algemeen bestuur van Omnibuzz in haar vergadering van 21 februari 2018 moeten worden vastgesteld. Deze uitgangspunten vloeien deels voort uit eerdere besluiten die het bestuur heeft genomen, deels volgen deze uit gemaakte contractuele afspraken en tenslotte worden deze deels bepaald op basis van het financieel economisch beleid van Omnibuzz.
Voorgesteld wordt om de begroting 2019 en het meerjarenperspectief 2020-2022 op basis van de volgende financiële uitgangspunten op te stellen:

1. De gerealiseerde vervoerscijfers per gemeente in de periode twee jaren voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft (T-2) worden als uitgangspunt genomen. Uitgangspunt is het daadwerkelijk verreden aantal zones per gemeente. Voor de begroting 2019 wordt het volume gebaseerd op de gerealiseerde cijfers per gemeente van 1 januari tot en met 31 december 2017.
2. Er wordt geen opslagpercentage op het gerealiseerde vervoersvolume 1 januari tot en met 31 december 2017 gehanteerd om een verdere (onverwachte) stijging in het vervoersvolume (deels) op te vangen. Het vervoersvolume 2019 wordt gelijk gesteld aan het verwachte vervoersvolume voor 2018.
3. Vanaf 2018 wordt de indexatie met de NEA-index jaarlijks toegepast, voor het jaar 2018 wordt hiervoor de vastgestelde index gebruikt. Deze bedraagt 2%. Voor de jaren 2019 tot en met 2022 wordt gewerkt met een schatting die is gebaseerd op de laatst bekende NEA-index zijnde 2 %.
4. De gehanteerde vervoersprijs is de prijs zoals die voortvloeit uit de aanbesteding en de afspraken gemaakt in het kader van de afrekensystematiek. Het tarief voor 2019 wordt gebaseerd op het voorcalculatorische tarief voor 2018 ad € 3,78. Dit tarief wordt verhoogd met de NEA-index van 2 % zodat het tarief voor 2019 € 3,86 wordt.
5. Uitgangspunt voor de klantbijdragen in 2019 zijn de in 2018 gehanteerde tarieven verhoogd met de geschatte NEA-index. De klantbijdragen worden voor de jaren 2020-2022 eveneens geïndexeerd met deze index.
6. De beheerkosten 2019 zijn gebaseerd op een zo goed mogelijke nieuwe inschatting van de diverse kostencomponenten, of inflatievolgende ontwikkeling op basis van een geschatte index. Voor 2019 en de jaarschijven van de meerjarenbegroting 2020-2022 wordt gewerkt met een indexpercentage gebaseerd op de schatting uit de middellange termijnplanning van het CPB zijnde 1,5 %.
7. Voor de salariskosten wordt een nieuwe inschatting gemaakt van de diverse kostencomponenten op basis van de meest actuele informatie. Indexatie van de salariscomponent gebeurt op basis van de beschikbare meest actuele cao-informatie, of inflatievolgende ontwikkeling op basis van de geschatte index zoals weergegeven onder 6 (voor zover cao-informatie niet beschikbaar is). Voor 2019 en de hieropvolgende jaren wordt gewerkt met een percentage van 2 %.
8. Voor de kosten van regie wordt zo veel mogelijk een nieuwe inschatting gemaakt op basis van de meest actuele informatie. Voor 2019 en de jaren in de meerjarenbegroting worden deze kosten verhoogd met de geschatte index zoals weergegeven onder 6 en 7.
9. De kosten van planning zijn voor het jaar 2019 komen te vervallen wegens verlenging van de vervoerscontracten. Ook voor de jaren in de meerjarenbegroting worden deze kosten niet ingerekend.

10. Alle vervoerskosten worden conform uitgangspunt uit de notitie afrekensystematiek op basis van daadwerkelijk gebruik met de deelnemende gemeenten afgerekend.
11. De afrekensystematiek voor de overige kosten van bedrijfsvoering (beheer- en loonkosten), regie en planning gebeurt op basis van de verdeelsleutel 50% inwoneraantal (gebaseerd op CBS-gegevens per 1-1-2018) en 50% op basis van aantal pashouders (gebaseerd op gegevens administratie Omnibuzz per 1-1-2018).
12. Er wordt in de beheerkosten een post onvoorzien opgenomen conform voorschrift BBV en artikel 4.2 uit de financiële verordening van Omnibuzz. Deze post wordt gesteld op € 50.000.
13. Alle bedragen zijn weergegeven exclusief BTW.
14. Er wordt in deze begroting geen rekening gehouden met lasten en/of baten die voortvloeien uit afspraken met:
    a. Vervoerders (bijvoorbeeld bonus/malus)
    b. Gemeenten (bijvoorbeeld beheer taxipoint)
    c. Klanten (bijvoorbeeld individuele afspraken)
15. In de begroting 2019 wordt ervan uit gegaan dat de algemene reserve € 1.124.000 bedraagt.

Additionele uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2020-2022

1. Het vervoersvolume van de begroting 2019 geldt ook als uitgangspunt voor de jaren van de meerjarenbegroting. Er wordt uitgegaan van een nullijn, de vervoersvolumes zoals opgenomen in de begroting 2019 worden dus niet verhoogd.
2. De huidige aanbesteding is met 1 jaar verlengd zodat in de loop van 2019 de tarieven voor de periode vanaf 2020 bekend worden. In het meerjarenperspectief worden de tarieven bepaald op basis van het tarief voor 2018 verhoogd met een gemiddelde NEA-index zoals beschreven onder 3. Op basis van een zoneprijs ad € 3,78 voor 2018 en een geschatte NEA-index van 2% resulteert dit in de volgende geschatte tarieven (excl. btw) voor de verschillende jaren van de meerjarenbegroting.
   2020 € 3,94
   2021 € 4,02
   2022 € 4,10
3. Voor indexatie van de beheerkosten wordt gewerkt met een indexpercentage gebaseerd op de schatting uit de middellange termijnplanning van het CPB zijnde 1,5%.Voor de kosten van regie en planning wordt een inschatting gemaakt op basis van de meest actuele informatie.

Financiële uitgangspunten begroting 2018-1

Ten opzichte van de begroting 2018, die in het algemeen bestuur van 5 juli 2017 is goedgekeurd, doen zich een aantal wijzigingen voor die wij in deze bijlage op hoofdpunten toelichten. Enerzijds vloeien deze wijzigingen voort uit het feit dat de financiële uitgangspunten kunnen worden ingevuld met meer recent cijfermateriaal. Anderzijds zijn er ook een aantal beleidsmatige wijzigingen die hun effect hebben op de begroting 2018. Onderstaand lichten wij de belangrijkste punten toe.

1. De gerealiseerde vervoerscijfers per gemeente in de periode één jaar voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft (T-1) wordt als uitgangspunt genomen. Uitgangspunt is het daadwerkelijk verreden aantal zones per gemeente. Voor de begroting 2018 wordt het volume gebaseerd op de gerealiseerde cijfers van 1 januari tot en met 31 december 2017.
2. Er wordt geen opslagpercentage op het gerealiseerde vervoersvolume 1 januari tot en met 31 december 2017 gehanteerd om een verdere (onverwachte) stijging in het vervoersvolume (deels) op te vangen. Voor de volgende jaren (2019-2022) is gekozen om deze vervoersvolumes niet verder te indexeren.
3. Vanaf 2018 wordt het vervoerstarief geïndexeerd met de NEA-index die eind 2017 bekend is geworden. Deze bedraagt 2%
4. Wat betreft het vervoerstarief waarmee gerekend wordt in de eerste begrotingswijziging, dit wordt bepaald op basis van het na-calculatorisch tarief voor 2017 (€ 3,71) verhoogd met de NEA-index (2 %) die geldt voor 2018. Hieruit volgt een tarief van € 3,78.
5. Voor het eigen aandeel van de klant worden de tarieven 2017 geïndexeerd met de NEA-index die geldt voor 2018, deze bedraagt 2 %.
6. Voor de salariskosten wordt een nieuwe inschatting gemaakt van de diverse kostencomponenten op basis van de meest actuele informatie. In de begroting 2018 wijzigt de inschatting van het aantal Fte’s dat instroomt op basis van de update van het organisatieplan. Indexatie van de salariscomponent gebeurt op basis van de beschikbare meest actuele cao-informatie. Voor 2018 is vastgesteld dat de salarissen met 3 % zullen stijgen. In de begroting 2018 werd nog uitgegaan van een stijging met 2%.
7. Naast de extra salariskosten in verband met de inrichting van het call center zijn er ook extra kosten voor regie omdat de agendasoftware voor een jaar moet worden gehuurd.
8. In 2018 zal de aanbesteding van de nieuw aan te schaffen agendasoftware worden uitgevoerd. Naar verwachting zal de software ook in 2018 worden aangeschaft zodat de hiermee gepaard gaande investering ook in 2018 valt.

Van: Delissen, Con [mailto:C.Delissen@vrln.nl]
Verzonden: vrijdag 13 april 2018 14:31
Aan: Houben, Marianne; 'Beesel, mw E. Apeldoorn'; 'Bergen, dhr. S. van 't Hof'; 'Echt-Susteren, mw M. Hermans'; 'Gennep (griffie@gennep.nl)'; 'Horst ad Maas, dhr R. Poels'; 'Leudal, dhr J. Lommen'; 'Leudal, dhr W. Cornelissen'; 'Maasgouw, dhr. H. van Soest'; 'Mook en Middelaar, L. Berben (plv)'; 'Nederweert, mw E. Schrier'; 'Peel en Maas, dhr M. Steyvers'; 'Peel en Maas, mw I. Joosten'; 'Roerdalen, dhr R. Notermans'; 'Roermond, dhr A. Vestjens'; 'Roermond, dhr J. Vervuurt'; Soest van, Geert (GJP); Hazenbosch, Astrid (AAG); Beijers, Margo (MJA); Geel van, Yvon (MAY); 'Venray, P. Peters'; 'Weert cc: T. Lemmen, kabinetschef'; 'Weert, dhr P. Otten'; 'Weert, mw M. Wolfs'
CC: Rooijmans, Jac; Verwiel, Ruud; Willems - van Ulden, Saskia; Mullekom, Paul van; Boots, Niels
Onderwerp: ontwerpbegroting 2019 en jaarverantwoording 2017 VRLN

Beste griffiers,

Door het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord zijn vanmorgen de Ontwerpbegroting 2019 en de voorlopige Jaarverantwoording 2017 vastgesteld.
De brieven waarmee deze documenten worden aangeboden zijn vanmorgen, 13 april 2018 verzonden aan uw gemeenteraad.

Bijgaand doe ik u de genoemde brieven met de volledige ontwerpbegroting en concept jaarrekening digitaal toekomen. De inhoud daarvan spreekt voor zich. Tevens ontvangt u bijgaand de “Begroting 2019 in één oogopslag”.
Van de jaarrekening verschijnt binnenkort ook een publieksversie in de vorm van een E-magazine. Als de publieksversie gereed is zal die eveneens aan u worden toegezonden.

Uw Raad wordt verzocht om ***uiterlijk 29 juni*** de zienswijze op de begroting 2019 c.q. de reactie op de Jaarverantwoording 2017 schriftelijk aan ons Algemeen Bestuur kenbaar te maken.
Reacties die later ontvangen worden (maar vóór 6 juli) worden mondeling ingebracht tijdens de vergadering van ons Algemeen Bestuur van 6 juli 2018.
Als u ondersteuning van de veiligheidsregio wenst bij de behandeling van de genoemde stukken in commissie of Raad zijn wij graag bereid bij de vergadering aanwezig te zijn voor het verstrekken van een toelichting of het beantwoorden van vragen.
U kunt daartoe met mij contact opnemen.

Ik wens u veel succes met een voorspoedige behandeling van deze stukken.

Met vriendelijke groet,

Con Delissen
bestuursadviseur

veiligheidsregio limburg-noord

Bezoekadres Drie Decembersingel 50
5921 AC Venlo
Postadres Postbus 11
5900 AA Venlo

M +31 (0)6 23770608
T +31 (0)88 1190222
E c.delissen@vrln.nl
W www.vrln.nl

Nijmeegseweg 42
Postbus 11
5900 AA Venlo

t +31 (0)88 11 90 000
f +31 (0)77 35 42 454

e info@vrln.nl
i www.vrln.nl

VERZONDEN 13 APR. 2018

veiligheidsregio
limburg-noord

Aan de gemeenteraad

datum	13 april 2018	**behandeld door**	Claudia Knapen
uw kenmerk		**telefoonnummer**	+31881190288
ons kenmerk	UIT032412	**bijlage(n)**	2

onderwerp Begroting 2019

Geachte leden van de gemeenteraad,

Bijgaand bieden wij u de ontwerpbegroting 2019 van de Veiligheidsregio Limburg-Noord voor zienswijze aan. De begroting is opgesteld op basis van de kadernota 2019. De kadernota 2019 is in december 2017 aan u toegezonden, waarbij u de gelegenheid kreeg eventuele opmerkingen daarover kenbaar te maken. Wij zijn blij dat een groot aantal gemeenteraden van die gelegenheid gebruik heeft gemaakt. Voor zover direct van toepassing op de begroting 2019 zijn de opmerkingen in de bijgevoegde ontwerpbegroting verwerkt. In een separate brief aan uw college hebben wij alle vragen/opmerkingen en onze reactie opgenomen.

Programma indeling
De indeling in programma's heeft in de begroting 2019 een doorontwikkeling gekregen, zodat een en ander beter aansluit bij de verwachtingen van onze gemeenten en de interne organisatie. De brandweerprogramma's risicobeheersing en basisbrandweerzorg zijn in één programma brandweerzorg ondergebracht. Hiermee is een heldere indeling ontstaan: gezondheid/GGD, brandweerzorg en crisisbeheersing en overhead. Daarnaast is op grond van besluitvorming door het Algemeen Bestuur het programma CMA komen te vervallen.
In overleg met vertegenwoordigers van de gemeenten en medewerkers van de Veiligheidsregio zijn op basis van de ervaring in de afgelopen jaren tevens de prestatie-indicatoren aangescherpt en verbeterd.
De verdere indeling van de begroting is aangepast aan de actuele inzichten vanuit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de richtlijnen Iv3 (Informatie voor derden). Tevens is er een slag gemaakt in de verbeterde toerekening van kosten behorende bij overhead. Op grond van uitgangspunten uit het BBV zijn meer kosten direct aan de programma's toegerekend. De omvang van de overhead is hiermee afgenomen. Per saldo heeft dit géén effect op de omvang van de begroting van de VRLN en op de gemeentelijke bijdrage.

veiligheidsregio
limburg-noord

Harmonisatie gemeentelijke bijdrage
De verdeelsystematiek algemene bijdrage gemeenten in de begroting 2019 is gebaseerd op basis van de verdeelsleutels binnen de harmonisatie. Er is met de gemeenten een ingroeiregeling afgesproken van 4 jaar waarbij de verschillen in stappen van 25% worden vereffend. De begroting 2019 is het derde jaar van het ingroeimodel, waarbij er dus een verrekening plaatsvindt op basis van 75%.

Indexatie loon- en prijsstijgingen
Conform besluit van het Algemeen Bestuur zijn de kostenontwikkelingen als gevolg van loon- en prijsstijgingen gebaseerd op de Macro Economische Verkenning (MEV) van maart 2018, meegenomen in de bijdrage.

Weerstandsvermogen
Ter aanvulling van het weerstandsvermogen heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het ophogen van de gemeentelijke bijdrage gedurende 4 jaar, met dien verstande dat positieve resultaten die in deze periode van 4 jaar worden behaald, in mindering gebracht worden op de bijdrage van het volgende jaar. In verband met het positieve resultaat over 2017 wordt in de begroting 2019 de aanvulling weerstandvermogen niet in rekening gebracht.

Rijksvaccinatieprogramma
Met ingang van 2019 wordt het rijksvaccinatieprogramma niet meer rechtstreeks vanuit het RIVM bekostigd, maar verloopt de financiering vanuit de overdracht van middelen aan de Algemene Uitkering aan gemeenten. In deze begroting is deze wijziging in de gemeentelijke bijdrage verwerkt.

Overige ontwikkelingen
De aanvulling van de onderhoudsvoorziening is in 2019 achterwege gelaten door extra inkomsten vanwege verhuur van een deel van het gebouw aan de Nijmeegseweg. Het wegvallen van baten voor het gebruik van het Openbaar Meldsysteem zorgt daarentegen voor een stijging van de gemeentelijke bijdrage.

Risk Factory
Medio 2018 vindt besluitvorming plaats over de Risk Factory. Als besloten wordt van start te gaan met de Risk Factory, worden vanuit de bestaande programma`s door herallocatie middelen vrij gemaakt. De gemeentelijke bijdrage wordt daardoor niet beïnvloed.

Gemeentelijke zienswijze
Met in achtneming van de bepalingen in de wet gemeenschappelijke regelingen heeft u tenminste 8 weken de gelegenheid om de zienswijze van de gemeenteraad in te dienen voordat besluitvorming in het Algemeen Bestuur plaatsvindt. Besluitvorming door het Algemeen Bestuur is voorzien op 6 juli 2018. Met het oog op tijdige doorgeleiding naar het Algemeen Bestuur verzoeken wij u om vóór 29 juni 2018 uw eventuele zienswijze kenbaar te maken. Een eventuele later kenbaar gemaakte zienswijze kan uitsluitend, mondeling worden ingebracht, mits deze vóór 6 juli bekend is.

Naast de ontwerp Begroting 2019 ontvangt u ter informatie ook de Begroting in één oogopslag.

Mocht u behoefte hebben aan een mondelinge toelichting in de gemeenteraad of raadscommissie dan zijn wij daartoe gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord,

De voorzitter,

A.S. Scholten

De secretaris,

J.J. Rooijmans

veiligheidsregio limburg-noord

Begroting 2019

Versie: 13 april 2018
Status: Ontwerp

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2019. Een begroting die, in navolging van eerdere begrotingen, de Veiligheidsregio Limburg-Noord in staat moet stellen om in 2025 de veiligste en gezondste regio van Nederland te zijn. Deze opgave kan de Veiligheidsregio overigens niet met geld alleen bereiken. Hiervoor is vergaande samenwerking met onze partners en maximale aansluiting bij de gemeentelijke gezondheids- en veiligheidsplannen noodzakelijk.
Met de uitkomsten van het rekenkamerrapport 'Regionaal (be)GRIP' nog scherp in ons geheugen, moet ook de begroting 2019 weer bijdragen aan maximale transparantie richting ons bestuur en in het verlengde daarvan de raden. De Veiligheidsregio is immers van en voor de gemeenten en om onze doelen te bereiken hebben we hen hard nodig.

De doorontwikkeling van de (jeugd)gezondheidszorg, zoals in 2018 in gang gezet, moet in het begrotingsjaar 2019 zijn vruchten gaan afwerpen; integrale (jeugd)gezondheidszorg, die optimale aansluiting vindt bij het brede sociale domein van de gemeenten in onze regio. Door goed te weten wat er binnen de gemeenten speelt, gaan onze producten en diensten in de gezondheidszorg een belangrijk stukje van de puzzel vormen.
Om het preventie-akkoord succesvol te kunnen uitvoeren gaat de GGD op zoek naar andere dan de traditionele samenwerkingspartners. Samenwerking met onder andere het bedrijfsleven, zoals de voedingsindustrie, wordt dan ook opgezocht.

Een grote uitdaging is, ook in 2019, de betaalbaarheid en beschikbaarheid van de brandweer. Blijvend hoge verwachtingen over de beschikbaarheid van de brandweer verhoudt zich niet meer altijd met de financiële draagkracht van Veiligheidsregio Limburg-Noord. Door innovatieve trajecten wordt alles in het werk gesteld om, tegen (in principe) gelijke kosten, een goed product te blijven leveren. Belangrijk daarbij is de blijvende beschikbaarheid van met name vrijwilligers; de kurk waar de brandweer in onze regio nog steeds op drijft. Al jaren tekent zich een trend af waarbij het steeds moeilijker wordt vrijwilligers voor langere tijd aan de organisatie te binden. Toenemende druk op beschikbare vrije tijd ligt hier niet zelden aan ten grondslag. Als regio zijn we bereid om ook minder voor de hand liggende middelen in te zetten als daarmee het boeien en binden van vrijwilligers wordt bevorderd.

Grenzen markeren weliswaar bestuurlijke entiteiten, maar voor het werk van de Veiligheidsregio verliezen deze steeds meer hun waarde. (Inter)regionale en landsgrensoverschrijdende samenwerking is een vanzelfsprekendheid geworden. Allereerst kijken we hierbij naar de 'Limburgschaal'. Onze crisisbeheersing en Meldkamer Limburg worden meer en meer benaderd vanuit een operationeel geheel. Maar ook gezondheid vraagt om intensievere samenwerking. Schaalvergroting is geen doel op zich. Het moet allereerst bijdragen aan de dienstverlening die wij aan onze burgers verlenen en bovendien blijven aansluiten bij de verwachtingen en sturingsmogelijkheden van ons bestuur.

Jac J. Rooijmans
Algemeen directeur Veiligheidsregio Limburg-Noord

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Deel A Algemeen 7

1 Algemeen 7

1.1 Inleiding 7
1.2 Missie en strategie 7
1.3 Financiële kaders 8

Deel B Beleidsbegroting 11

2 Programmaplan 11

2.1 Programma Gezondheid 11
2.2 Programma Brandweerzorg 21
2.3 Programma Crisisbeheersing 32
2.4 Algemene dekkingsmiddelen 38
2.5 Overhead 38
2.6 Heffing vennootschapsbelasting 39
2.7 Onvoorzien 39

3 Paragrafen 40

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 40
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen 45
3.3 Financiering 46
3.4 Bedrijfsvoering 47
3.5 Verbonden Partijen 48

Deel C Financiële begroting 49

4 Overzicht baten en lasten 49

4.1 Baten en lasten per programma 49
4.2 Overzicht incidenteel en structureel verloop baten en lasten 50
4.3 Verdeling baten 52

5 Financiële positie 53

5.1 Solvabiliteit 53
5.2 Liquiditeit 53
5.3 Investeringen 53
5.4 Reserves en voorzieningen 54
5.5 Geprognotiseerde (meerjaren-)balans 56
5.6 EMU-saldo 57

6 Geraamde baten en lasten per Taakveld 58

Bijlage 1: Gemeentelijke bijdragen 59

Lijst van afkortingen 62

Deel A Algemeen

1 Algemeen

1.1 Inleiding

Ten opzichte van de begroting 2018 heeft de indeling in programma's een doorontwikkeling gekregen, zodat een en ander beter aansluit bij de verwachtingen van onze gemeenten en ook de interne organisatie. De brandweerprogramma's risicobeheersing en basisbrandweerzorg zijn in één programma brandweerzorg ondergebracht. Hiermee is een heldere driedeling ontstaan: gezondheid/GGD, brandweerzorg en crisisbeheersing. Daarnaast is op grond van besluitvorming door het Algemeen Bestuur het programma CMA komen te vervallen.

In overleg met vertegenwoordigers van de gemeenten en medewerkers van de Veiligheidsregio zijn op basis van de ervaring in de afgelopen jaren tevens de prestatie-indicatoren aangescherpt en verbeterd.

De verdere indeling van de begroting is aangepast aan de actuele inzichten vanuit het BBV en tevens de richtlijnen Iv3 (Informatie voor derden). Dit komt onder meer naar voren door een gedetailleerdere uitsplitsing van kosten in de taakvelden.

1.2 Missie en strategie

De ambitie van de VRLN is om in 2025 de gezondste en veiligste regio te zijn. Een veilige en gezonde regio Noord- en Midden-Limburg komt tot stand dankzij een gezamenlijke inspanning van burgers, organisaties, bedrijven en overheden. VRLN heeft een belangrijke en verbindende rol bij het voorkomen en bestrijden van onveiligheid en ongezondheid. Bij het voorkomen ondersteunt VRLN mensen in het maken van veilige en gezonde keuze, bij het bestrijden ervan opereert VRLN slagvaardig en effectief. VRLN voldoet daarbij aan professionele standaarden en bestuurlijke verwachtingen.

De meerjaren-strategie van de VRLN kent drie speerpunten:

- risicogericht: door sturing op risico's en continue omgevingsanalyse kunnen we onze inspanningen beter richten (effectiviteit);
- vraaggericht: elke vraag gaat eigenlijk over een risico, we helpen de klant het liefst voordat hij een vraag stelt;
- informatie gestuurd: we maken op een slimme manier informatie levend en versterken hiermee de betrouwbare en deskundige informatiepositie.

1.3 Financiële kaders

De begroting vormt een uitwerking van de kadernota zoals die door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.

1.3.1 Algemene kaders op grond van autonome ontwikkelingen

Aantal inwoners

Conform het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) wordt het aantal inwoners genomen op 1 januari voorafgaande aan het begrotingsjaar. Voor 2019 dus 1 januari 2018. In de begroting 2019 is gerekend met de eerste schatting van het CBS van februari 2018. Voor de regio Limburg-Noord zijn dit 518.282 inwoners.

Renteomslag

In de begroting 2019 wordt, evenals in de begroting 2018, gerekend met een rente-omslag-percentage van 2,25% conform de nieuwe richtlijnen van het BBV. In de nieuwe richtlijnen van het BBV wordt aangegeven dat de omslagrente maximaal 0,5% mag afwijken van de werkelijke rente.

1.3.2 Ontwikkelingen op basis van bestuurlijke afwegingen

Verdeelsystematiek algemene bijdrage gemeenten (harmonisatie)

Met ingang van de begroting 2017 is de besluitvorming over de verdeling van de kosten en opbrengsten naar de deelnemende gemeenten geharmoniseerd. Er zijn verdeelsleutels vastgesteld die bepalend zijn voor de toewijzing van de kosten en opbrengsten van de diverse programma's over de deelnemende gemeenten.
De gehanteerde verdeelsleutels zijn:

- aandeel cluster Brandweer en Rampenbestrijding gemeentefonds;
- inwoneraantal per 1 januari van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar;
- SES-score in combinatie met het aantal 0-18 jarigen.

Er is met de gemeenten een ingroeiregeling afgesproken van 4 jaar waarbij de verschillen in stappen van 25% worden vereffend. De ingroei overbrugt het relatieve verschil van de bijdrage van de gemeente tussen de situatie voor de harmonisatie en na de harmonisatie. Het verschil tussen het gemeentelijk aandeel volgens de oude systematiek en de nieuwe systematiek is in het vierde jaar conform de gewenste situatie. De begroting 2019 is het derde jaar van het ingroeimodel, waarbij er dus een verrekening plaatsvindt op basis van 75%.

Indexatie algemeen

Het Algemeen Bestuur heeft besloten dat kostenontwikkelingen als gevolg van loon- en prijsstijgingen worden meegenomen in de bijdrage op basis van een vastgesteld kader. Dit kader behelst dat kostenstijgingen die buiten de beïnvloedingssfeer van de VRLN liggen, worden meegenomen in de bijdrage. Basis voor de loonontwikkelingscompensatie vormt de verwachte ontwikkeling op basis van de Macro Economische Verkenning (MEV) van het

Centraal Planbureau en verrekening achteraf. Voor de ontwikkeling van de materiële kosten wordt in de systematiek uitgegaan van de Index Materiële Overheidsconsumptie (IMOC) uit de MEV.

Loonstijging
Uitgangspunt voor de raming van de looncompensatie is het akkoord van de vakbonden en de VNG over de nieuwe cao-afspraken.
In de begroting 2019 is de index ter hoogte van 3,5% meegenomen, gebaseerd op de MEV/CEP-publicatie van maart 2018, sector overheid van het Centraal Planbureau.

Materiële kostenstijging
Het Algemeen Bestuur heeft ermee ingestemd om met ingang van het begrotingsjaar 2018 de 'index materiële overheidsconsumptie' (IMOC) uit de MEV toe te passen voor de materiële kosten. In de begroting 2019 is deze IMOC bepaald op 1,4%.

Weerstandsvermogen
Het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met de aanvulling van het weerstandsvermogen door het ophogen van de gemeentelijke bijdrage gedurende 4 jaar met € 152.000 per jaar (gemiddeld € 0,30 per inwoner per jaar) ingaande het begrotingsjaar 2018. Eventuele positieve resultaten die in deze periode van 4 jaar worden behaald, worden in mindering gebracht op de bijdrage van het daaropvolgende jaar. In verband met het positieve resultaat over 2017 wordt, na ambtelijke afstemming, in de begroting 2019 de aanvulling weerstandsvermogen niet in rekening gebracht.

Rijksvaccinatieprogramma
Met ingang van 2019 wordt het rijksvaccinatieprogramma niet meer rechtstreeks vanuit het RIVM bekostigd, maar verloopt de financiering vanuit de overdracht van middelen aan de Algemene Uitkering aan gemeenten. In de begroting is deze wijziging in de gemeentelijke bijdrage verwerkt.

Storting onderhoudsvoorziening/verhuur deel Nijmeegseweg
In verband met de niet voorziene verhuur van een deel van het gebouw aan de Nijmeegseweg in Venlo wordt de heffing voor aanvulling van de onderhoudsvoorziening, in tegenstelling tot de kadernota, niet in rekening gebracht bij gemeenten.

Wegvallen inkomsten OMS
De baten voor het gebruik van het Openbaar Meldsysteem (OMS) zijn weggevallen. In 2018 is een deel hiervan onttrokken uit de reserve. Nu worden deze kosten ten laste gebracht van de gemeentelijke bijdrage.

De ontwikkelingen in de gemeentelijke bijdrage van 2018 naar 2019 zijn het resultaat van bovenstaande bestuurlijke afwegingen en enkele aanvullende besluiten die verder in deze begroting worden toegelicht.

Aansluiting begroting 2018 - begroting 2019 *(bedragen in duizenden euro's)*

	Bedrag	I/S
Basis gemeentelijke bijdrage 2018*	49.429	S
Effect loonstijging 2019	956	S
Effect prijsstijging 2019	233	S
Rijksvaccinatieprogramma	759	S
Wegvallen heffing aanvulling weerstandsvermogen	-153	I
Wegvallen inkomsten OMS	190	S
Totaal gemeentelijke bijdrage 2019	**51.414**	**S**

I = Incidenteel / S = Structureel
*Hierbij is rekening gehouden met het besluit dat het CMA niet meer in de VRLN begroting 2018 is opgenomen.

Risk Factory

Medio 2018 vindt besluitvorming plaats over de Risk Factory. In geval van een positief besluit wordt met ingang van 2019 op de locatie Nijmeegseweg in Venlo een Risk Factory gerealiseerd. Hierbij krijgen scenario's op het gebied van gezondheid en veiligheid voor basisschoolleerlingen uit groep 7/8 gestalte. Het inrichten van deze op gedragsverandering gerichte ervaringsscenario's vindt deels plaats op reeds in de Risk Factory Twente ontwikkelde concepten. Voor de VRLN betekent dit een financiële inspanning waarbij vanuit oud voor nieuw er binnen brandveiligheid en preventie JGZ middelen worden vrijgemaakt ter dekking.
De begrotingsmutaties vanuit andere financieringsbronnen worden in de loop van 2019 verwerkt, maar raken de gemeentelijke exploitatie niet.

Samenwerkingsmogelijkheden met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg worden de samenwerkingsmogelijkheden verkend. Naast de samenwerking in het meldkamerdomein vindt er een oriëntatie plaats op de samenwerkingsmogelijkheden in het domein crisisbeheersing. Definitieve resultaten van deze verkenning worden in de loop van 2018 meer duidelijk.

Omgevingswet

De veranderingen in de leefomgeving vragen om een meer integrale visiebenadering van de leefomgeving en gezondheid. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit' is het motto. De nieuwe wet zal naar verwachting 2021 in werking treden. Dit betekent dat decentrale overheden scherp in beeld brengen welke risico's er zijn en kunnen ontstaan, deze risico's afwegen en vervolgens maatregelen nemen die de veiligheid en gezondheid bevorderen.

Deel B Beleidsbegroting

2 Programmaplan

2.1 Programma Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Kernactiviteit van de GGD blijft het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de ruim 518.000 inwoners in de regio, met name door het tegengaan en vroegtijdig opsporen van ziekten (preventie). Preventie kan de druk op de zorg verminderen. Bovendien vervult de publieke gezondheid een belangrijke rol in de voorbereiding en respons op (dreigende) crisissituaties; denk bijvoorbeeld aan infectieziektebestrijding of het optreden bij incidenten die veel maatschappelijke onrust (kunnen) veroorzaken.

Teneinde een beeld te krijgen van de samenhang en de effectiviteit van de publieke gezondheid in Nederland, en daarmee van de betaalbaarheid, is door de Minister van VWS het Stimuleringsprogramma Publieke Gezondheid gestart. Daarin zijn de kerntaken van de GGD-en in Nederland samengevat in vier pijlers, die niet los van elkaar staan, maar juist in samenhang worden uitgevoerd[1]. Omdat deze nieuwe indeling een duidelijk beeld geeft van de taken van de GGD is onze begroting op basis van deze vier pijlers ingericht, met aanvulling van een vijfde pijler: Jeugdgezondheidszorg. Deze vijf pijlers vormen de programmaonderdelen van het programma Gezondheid.

Algemene ontwikkelingen 2019

De rode draad in 2019 is denken in de lijn van Positieve gezondheid.

> *Positieve gezondheid is "het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven." (Huber, 2011)*

De rol van burgers, zorgverleners, verzekeraars en de overheid verandert. Dit heeft consequenties voor de manier waarop de publieke gezondheidszorg geborgd en georganiseerd wordt en een logisch samenhangend geheel is met de rest van de zorg. De GGD levert een goede bijdrage aan langer gezond leven voor de inwoners van Noord- en Midden-Limburg door mensen en gemeenschappen te helpen om gezonde en veilige keuzes te maken.

[1] Minister en Staatssecretaris van VWS, Beleidsbrief aan de Tweede Kamer: Betrouwbare publieke gezondheid: Gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en rijk, Den Haag, 28 augustus 2014.

Met het bestuur is in 2016 afgesproken dat onze ontwikkelagenda voor de komende jaren de volgende lijnen kent:

- een flexibele jeugdgezondheidszorg;
- het verbinden en versterken van netwerken met de kennis en informatie die we hebben;
- kwetsbare groepen en
- ouderen.

Opleidingen publieke gezondheidszorg

Al jaren blijft de instroom in de opleidingen die VWS subsidieert voor de publieke gezondheidszorg, achter bij wat VWS aan opleidingsplaatsen beschikbaar stelt. Ook in onze regio is het niet eenvoudig om voldoende GGD-artsen te vinden. De Tweede Kamer hecht aan voldoende artsen publieke gezondheidszorg voor een adequate uitvoering van de Wet publieke gezondheidszorg en de Jeugdwet.
Meer flexibiliteit in het huidige toewijzings- en subsidiesysteem en het kostendekkend maken van de subsidie nemen enkele belemmeringen weg en moeten zorgen voor meer instroom. De ingangsdatum van het landelijk werkgeverschap staat gepland op 1 januari 2019 en is aangekondigd in de Kamerbrief over opleidingen publieke gezondheidszorg (juli 2016).
De verwachting bestaat dat als gevolg hiervan bepaalde schaarste in de vervulling van vacatures zich op termijn laat terugdringen.

2.1.1 Jeugdgezondheidszorg 0-18

Wat gaat de VRLN doen?

De basiszorg jeugd richt zich op het bevorderen van een gezonde groei en ontwikkeling van alle jeugd (baby's, kinderen en jongeren) in de regio in de leeftijd tot 18 jaar. Dit gaat in de regio Limburg-Noord om ongeveer 95.000 kinderen.

De jeugdgezondheidszorg is in de afgelopen jaren de contactmomenten met ouders steeds meer gaan afstemmen op de behoefte van ouders en kind. In het kader van de transformatie van de jeugdzorg is de JGZ aan het onderzoeken of verdere versoepeling kan en wenselijk is. Essentieel is dat alle kinderen en jeugdigen die gezondheidsrisico's lopen in beeld blijven. Naar aanleiding van de basis contactmomenten op het consultatiebureau, de screeningen op de scholen en op verzoek van derden komen baby's, kinderen en jeugdigen in beeld die gezondheidsrisico's lopen. Zij komen in aanmerking voor zorg op indicatie.

Ook samenwerkingspartners (zoals leidsters kinderopvang en leerkrachten) of ouders delen hun zorgen regelmatig met de JGZ. Wat dan een gezonde en veilige keuze is hangt af van de situatie. Een verder onderzoek door de jeugdarts, jeugdverpleegkundige of eventueel de logopedist maakt dit vaak duidelijk. Zo kan er dan met de ouders/jeugdigen besproken worden of de JGZ via begeleiding en advies de situatie kan helpen 'normaliseren' of dat een (lokale of regionale) samenwerkingspartner de zorg overneemt.

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

Uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma behoort ook tot de taken van de Jeugdgezondheidszorg. Per 1 januari 2019 treden artikelen rond het Rijksvaccinatieprogramma in de Wet publieke gezondheid in werking. Het RVP is hiermee wettelijk verankerd in de Wpg. In de wetswijziging is besloten de uitvoering van het RVP onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente te laten vallen om de samenhang tussen de uitvoering van het RVP en de JGZ te borgen. De gemeente dient de uitvoering van het RVP en het basispakket JGZ bij dezelfde organisatie te beleggen. Op die manier voeren de uitvoeringsorganisaties het RVP en de JGZ programmatisch in samenhang uit.

Vanaf 1 januari 2019 hevelt het rijk het macrobudget voor de RVP-taken over van de Rijksbegroting naar de gemeenten. De overheveling van het macrobudget voor de uitvoering van het deel van het RVP waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn, vindt plaats via een storting in algemene uitkering van het gemeentefonds. Het macrobudget wordt geïndexeerd en publicatie vindt plaats in de decembercirculaire 2018. Vooralsnog is een inschatting van het bedrag gemaakt en opgenomen in de begroting 2019.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Indicatoren
Volledigheid
• Vaccinaties worden aangeboden aan alle kinderen die daarvoor in aanmerking komen conform het Rijksvaccinatieprogramma. • De algemene vaccinatiegraad is conform RIVM-streefwaarde: 95%. • De streefwaarde van de HPV-vaccinatiegraad is conform RIVM-streefwaarde 63%. • Alle kinderen (0-18) zijn in beeld.
Tijdigheid
• Postnatale onderzoeken uitgevoerd binnen de norm van 90% binnen 16 dagen. • 8 weken onderzoeken uitgevoerd binnen de norm van 90% binnen 42 tot 70 dagen. • Ieder vluchtelingenkind dat in zorg komt wordt binnen 6 weken gezien.
Tijdkritische vaccinaties
• 6-9 weken: norm 90% binnen 42 tot 70 dagen • 3 maanden: norm 90% binnen 4 weken na de 6-9 weken vaccinatie • 4 maanden: norm 90% binnen 8 weken na de 6-9 weken vaccinatie • 11 maanden: norm 90% binnen 11-12 maanden • 14 maanden: norm 90% tussen 14-15 maanden.

Kwaliteit

- Lokale risicozorg preventie: minimaal rapportcijfer 7 voor tevredenheid van onderzoek bij zorgaanvrager.
- Regionale risicozorg preventie: minimaal rapportcijfer 7 voor tevredenheid van onderzoek bij scholen en samenwerkingspartners.

Wat mag het kosten?

Jeugdgezondheidszorg 0-18 *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	10.788
Baten	966
Saldo van baten en lasten	**9.822**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**9.822**

2.1.2. Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Dit programmaonderdeel richt zich op het voorkómen en bestrijden van infectieziekten door middel van algemene infectieziektebestrijding, infectieziektepreventie, tuberculosebestrijding (TBC), SOA-bestrijding en seksualiteitshulpverlening en technische hygiënezorg. Daarnaast leveren we ook met medische milieukunde, lijkschouw, forensische geneeskunde en arrestantenzorg een bijdrage aan de publieke gezondheid in onze regio.

Wat gaat de VRLN doen?

Infectieziektebestrijding (algemeen, TBC, SOA en reizigers)

Infectieziektebestrijding blijft ook in 2019 een aandachtspunt. Dreigingen van buitenaf, ziekten die van dier op mens overdraagbaar zijn (zoönose) en antibiotica-resistentie (ABR) blijven vragen om bijzondere alertheid. Er worden zogenaamde zorgregio's gemaakt om een uitbraak voor antibioticaresistente bacteriën op te pakken; voor ons is dat de Zorgregio Limburg. Vanaf 2019 is er structureel €15 miljoen ter beschikking voor het functioneren van de netwerken. Hoe de verdeling van het budget er uit zal zien is nog niet bekend.

De GGD zal in 2019 haar rol als netwerkregisseur infectieziektebestrijding versterken. Verbindingen met onze ketenpartners zijn dan geborgd.

Landelijk is afgesproken dat TBC-bestrijding in een viertal regio's wordt georganiseerd. GGD Limburg-Noord gaat samenwerking met GGD-en in de regio's Zeeland, Brabant en

Limburg. De huidige processen en werkafspraken worden afgestemd op deze nieuwe samenwerking.

Voor de SOA-zorg zal focus gelegd worden op kwetsbare jongeren en preventieve zorg; dit speelt in 2018 ook al en zal naar verwachting alleen maar toenemen. Verder richt onze focus zich ook meer op E-health en internetveldwerk.

De GGD verzorgt (preventieve) vaccinaties van risicogroepen en reizigersvaccinaties als onderdeel van de reizigersadvisering.

Indicatoren

- 95% van de meldingen in het kader van de Wpg zijn binnen de gestelde termijn gedaan[2].
- Minimaal 85% van de TBC-behandelingen worden afgerond binnen de daarvoor gestelde termijn[3]
- TBC-vaccinatiegraad van kinderen (mits zij hiervoor in aanmerking komen) is 85%[4]
- Vaccinatiecentrum: klanttevredenheid rapportcijfer minimaal 7,5
- 7.000 consulten reizigerszorg worden uitgevoerd
- 10.500 vaccins worden gegeven aan reizigers
- 2.000 consulten SOA en Sense
- SOA: klanttevredenheid.

Technische hygiënezorg

De GGD adviseert bij evenementen en bij risicolocaties. Daarnaast voert zij inspecties uit op naleving van de gezondheidsvoorschriften ten behoeve van vergunningverlening aan tattoo- en piercingshops, op verzoek van de gemeenten bij seksinrichtingen en op verzoek van het COA bij asielzoekerscentra.

Indicatoren

- Klanttevredenheid: rapportcijfer minimaal 8
- We verrichten 100% van de evenementeninspecties[5]
- 20 adviezen t.a.v. evenementen worden uitgebracht
- 100% van de bij ons aangemelde seksinrichtingen zijn geïnspecteerd[6]
- 40 inspecties tattoo- en piercingshops uitgevoerd
- 3 inspecties AZC uitgevoerd

[2] Opgenomen in 'Wet publieke gezondheid Artikel 26 Meldingen instellingen'

[3] Doelstelling WHO

[4] Doelstelling WHO

[5] Norm: Landelijke handreiking geneeskundige advisering publieksevenementen (2011)

[6] Norm: Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche (Wrp)

Medische milieukunde
In de medisch milieukundige hoek vraagt het provinciaal asbest-aanvalsplan blijvend aandacht. Daarnaast wordt er gewerkt aan de ontwikkelingen met betrekking tot de omgevingswet.

Indicatoren

- Op basis van onze eigen kwaliteitsnormen wordt op 100% van de vragen met betrekking tot gezondheidsrisico's door milieuverontreiniging een antwoord gegeven
- Klanttevredenheid: rapportcijfer van minimaal 8,0 is gehaald
- 75 adviezen aan instellingen over milieuverontreiniging opgesteld

Forensische geneeskunde
De lijkschouw is een wettelijke taak voor de gemeenten. Binnen onze regio hebben de gemeenten de GGD aangewezen voor de uitvoering van deze taak.
In 2018 zal een voorstel in de BC Gezondheid worden voorgelegd waarin de facturatie van zorg na kantooruren onder de geharmoniseerde bijdrage wordt gebracht. In dat geval vindt er geen betaling op rekening op basis van verrichting meer plaats maar zal verrekening in de generieke bijdrage budgettair neutraal plaatsvinden. Voor politie en justitie voert de GGD forensisch medisch onderzoek en medische arrestantenzorg uit.

Indicatoren

- Bereikbaarheid/beschikbaarheid is 100%[7] geborgd
- Lijkschouw: 650
- Arrestantenzorg: 2.000 behandelingen

Wat mag het kosten?

Uitvoerende taken gezondheidsbescherming *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	3.252
Baten	2.115
Saldo van baten en lasten	**1.136**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**1.136**

[7] Norm: cf. contract met de politieorganisatie

2.1.3 Bewaken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises

Dit onderdeel omvat de inzet bij dagelijkse incidenten en calamiteiten, het invulling geven aan de geneeskundige taken op het vlak van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, het voorzien in een 7 x 24 uur bereikbaarheid van medische professionals ten behoeve van taken op het domein publieke gezondheid

De GGD heeft een leidende rol binnen het scenarioteam (dreigende) maatschappelijke onrust. In het geval er sprake is van maatschappelijke onrust brengt dit team advies uit aan de burgemeester van de betreffende gemeente.

Wat gaat de VRLN doen?

Bij rampen en crises is de GGD verantwoordelijk voor de processen rondom:
- psychosociale hulpverlening;
- opgeschaalde medische milieukunde;
- opgeschaalde infectieziektebestrijding en
- gezondheidsonderzoek bij rampen.

Ten aanzien van de opgeschaalde medische milieukunde werken we sinds 2018 volgens een regionaal samenwerkingsverband samen met Zeeland, Brabant en Limburg.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Indicatoren[8]
• Psychosociale hulpverlening: in 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd van 90 minuten opgepakt • Opgeschaalde medische milieukunde: in 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd opgepakt • Opgeschaalde infectieziektebestrijding: in 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd opgepakt • Gezondheidsonderzoek bij rampen: in 100% van de gevallen wordt advies uitgebracht naar aanleiding van de gestelde vraag

[8] Normen op basis van kwaliteitsnormen GGD Limburg-Noord

Wat mag het kosten?

Bewaken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	145
Baten	21
Saldo van baten en lasten	**124**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**124**

2.1.4 Toezicht houden

Wat gaat de VRLN doen?

Sinds 2018 werken we in het kader van het toezicht Wet kinderopvang volgens de nieuwe landelijke standaard voor Het Nieuwe Toezicht (HNT). Deze landelijke standaard beoogt meer aandacht te geven aan de pedagogische praktijk en is meer gericht op preventie. De verwachting is dat HNT zal leiden tot extra kosten, de inzet van de medewerkers wijzigt immers.
Overeenkomstig de eerder vastgestelde kaders wordt dit verwerkt in de tarieven.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Indicator
• 100% van de instellingen is (al dan niet op basis van indicatie) geïnspecteerd en een rapport is opgemaakt

Wat mag het kosten?

Toezicht houden *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	651
Baten	651
Saldo van baten en lasten	**0**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**0**

2.1.5 Onderzoek, kennis en advies

Wat gaat de VRLN doen?

Dit programmaonderdeel omvat het vergaren van inzicht in de (ontwikkeling van de) gezondheid van de bevolking, het rapporteren daarover en het (door)ontwikkelen van verworven kennis in adviezen en methodieken met als doel Publieke Gezondheid (beter) af te stemmen op de eisen die de complexe omgeving stelt.

Publieke Gezondheid heeft tot doel te zorgen dat mensen gezond zijn en blijven, waarbij wij Positieve Gezondheid centraal stellen. Positieve Gezondheid gaat niet over ziekte en zorg, maar gaat over gezondheid en gedrag. Dit betekent een andere kijk op het leven vanúit de burger en mét de burger. Maar ook de rol van de professional verandert. Niet (meer) het zorgen voor de burger staat centraal, maar juist *ervoor* zorgen dat de burger eigen regie kan voeren. Daarvoor is een collectieve, integrale aanpak van preventie nodig in combinatie met structurele inbedding binnen het (gemeentelijk) beleid. Hierbij is de verbinding tussen beleid, praktijk en onderzoek in combinatie met de verbindingen met samenwerkingspartners essentieel.

De GGD gaat daarmee verder aansluiten op de “big data”-trend, de vraag naar kleinschaliger verdiepingsonderzoek en evaluatie van gemeente specifieke projecten.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

- Mogelijkheid ontwikkelen tot het digitaal maken van afspraken, naast onze bestaande dienstverlening.
- Interne en externe databronnen, zoals het digitaal dossier JGZ, het landelijk databuffet en de gemeentelijke dashboards worden verder ontsloten.
- Samen met gemeenten een gezamenlijke visie ten aanzien van het gebruik van het instrument ‘monitors’ doorontwikkelen.
- Van het gedachtegoed Positieve Gezondheid zijn meerdere concrete vertalingen in de praktijk te zien.
- In de doorontwikkeling Gezonde School wordt ingezet op een betere signalering en begeleiding van scholen (bijvoorbeeld op het gebied van depressie of grensoverschrijdend gedrag).
- De ‘JOGG aanpak en aandacht voor gezond gewicht’ krijgt borging in de bestaande lokale netwerken.
- Via participatie in de Risk Factory wordt ingezet op gedragsbeïnvloeding van de basisschoolleerlingen.

Indicator
• Voor tevredenheid van de aanvrager over het advies en ondersteuning is minimaal het rapportcijfer 7 gehaald

Wat mag het kosten?

Onderzoek, kennis en advies *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	1.410
Baten	63
Saldo van baten en lasten	**1.347**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**1.347**

2.1.6 Totale kosten

Totaal Programma Gezondheid *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	16.245
Baten	3.817
Saldo van baten en lasten	**12.429**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**12.429**

2.2 Programma Brandweerzorg

Het programma Brandweerzorg is nieuw ten opzichte van de begroting 2018 en bestaat uit een samenvoeging van de programma's risicobeheersing en basisbrandweerzorg. Deze samenvoeging doet meer recht aan de nauwe verwevenheid van beide onderdelen.

Wat willen we bereiken?

Het programma Brandweerzorg bestaat uit drie onderdelen: risicobeheersing, incidentbestrijding en VMO (vakbekwaamheid, materieel en ontwikkeling).

Risicobeheersing
Gemeenten willen een veilige woon- en leefomgeving voor hun inwoners. Sociale veiligheid is daarbij een belangrijk aandachtsveld, maar ook doelen op het vlak van de fysieke veiligheid zoals vermindering van het aantal incidenten en calamiteiten zijn voor gemeenten erg belangrijk. Hierbij werken zij samen met professionals, zoals politie en veiligheidsregio. Ook zetten zij in op versterken van de betrokkenheid en vergroting van het zelfoplossend vermogen van hun inwoners en ondernemers.
De Veiligheidsregio helpt gemeenten hierbij. Binnen risicobeheersing biedt zij gemeenten deskundige hulp bij het voorkomen en beperken van (brand)incidenten en bij het indammen van brandrisico's. Daarnaast wordt er specifiek aandacht gegeven aan het voorkomen van branden en ongevallen door het stimuleren van brandveilig gedrag bij burgers, organisaties en bedrijven (voorheen Brandveilig Leven). In vergunningstrajecten zorgt de Veiligheidsregio voor deskundige advisering op het gebied van de ruimtelijke, industriële en gebruiksveiligheid en in bouwtrajecten. Als onderdeel van de veiligheidsketen richt risicobeheersing zich onder meer op het mogelijk maken van een veilige en effectieve inzet van de hulpdiensten bij calamiteiten. De regio werkt vanuit het begrip 'meerlaagse veiligheid' waarbij in iedere fase van het realiseren van een ruimtelijke ontwikkeling of bouwwerk een passend instrument ingezet kan worden om fysieke veiligheid te vergroten. Risicobeheersing adviseert tevens over bereikbaarheid en aanwezige bluswatervoorzieningen zodat hulpdiensten effectief op kunnen treden bij calamiteiten.

Incidentbestrijding
De Veiligheidsregio voert de operationele brandweerzorg uit. Deze omvat het voorkomen en bestrijden van branden en van ongevallen anders dan brand die gevaar voor mens en dier (kunnen) opleveren (verkeersongevallen, bedrijfsongevallen, waterongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen).
De regio beschikt hiervoor over 31 brandweerposten. Het werk wordt uitgevoerd met etmaalmedewerkers (beroeps), repressief inzetbare dagdienstmedewerkers (beroeps) en ongeveer 800 vrijwilligers. Verspreid over de regio is op 9 posten een kleine bluseenheid (Snel Interventie Voertuig, zogenaamde 'SI-2T') gestationeerd. Een SI-2T wordt ingezet tijdens kantooruren. Het voertuig heeft een gekazerneerde bezetting van twee personen en rukt binnen anderhalve minuut uit. Het grootste belang van een SI-2T is dat vrijwillige posten

tijdens kantooruren ondersteund worden zodat de uitruk zoveel mogelijk geborgd is.
Een SI-2T vormt tijdens kantooruren een gegarandeerde repressieve schil bovenop de schil van tankautospuiten. Bij de inzet van een SI-2T moet in ogenschouw worden gehouden dat de eenheid over onvoldoende slagkracht beschikt om incidenten zoals woningbranden of verkeersongevallen zelfstandig af te handelen en dus aangevuld moet worden door een tankautospuit met minimaal vier personen (samen met de SI-2T-bemanning de wettelijk voorgeschreven zes). Een SI-2T maakt wel een aanvang met de incidentbestrijding en werkt veel incidenten zelfstandig af.

Incidentbestrijding omvat ook het grootschalig optreden van brandweereenheden bij incidenten van grote(re) omvang. Hier is vooral het aspect van slagkracht van belang. Aan de hand van het geactualiseerd regionaal risicoprofiel en de hierin genoemde incidenttypen is bepaald hoe groot de slagkracht minimaal moet zijn. Aangezien het gros van de incidenttypen zich in elke gemeente kan voordoen, is gekozen voor een zodanige verdeling van capaciteit dat de slagkracht overal binnen de landelijke tijdsnormen kan worden geformeerd. Deze capaciteit is al grotendeels aanwezig in verband met de snelle eerstelijns brandweerzorg in de gemeenten.
Binnen de incidentbestrijding voert de Veiligheidsregio daarnaast enkele specialistische taken uit: de Waarschuwings- en Verkenningsdienst (WVD), Incidentbestrijding Gevaarlijke stoffen (IBGS), waterongevallenbestrijding en natuurbrandbestrijding.

VMO (vakbekwaamheid, materieel en ontwikkeling)
De kwaliteit van de operationele brandweerzorg is sterk afhankelijk van de vakbekwaamheid van de medewerkers, de inzetbaarheid van het materieel en adequate en hoogwaardige beleidsadviezen die bijdragen aan een effectieve en efficiënte organisatie. Deze aspecten zijn verenigd binnen het onderdeel vakbekwaamheid, materieel en (beleids-)ontwikkeling.

Het team vakbekwaamheid houdt zich bezig met het opleiden (vakbekwaam worden) en oefenen (vakbekwaam blijven) van het brandweerpersoneel. Het niveau van brandweerpersoneel is vastgelegd in zogenaamde kwalificatieprofielen en in wet- en regelgeving zijn eisen vastgelegd ten aanzien van het opleiden en oefenen van brandweerpersoneel. Dit vergt een professionele ondersteuning en uitvoering door het team vakbekwaamheid.
Het onderdeel materieel houdt zich bezig met het beheer van het materiaal en materieel van de brandweer. Een belangrijke taak in dit kader is het onderhoud van de ademluchtapparatuur. Maar er worden ook ongeveer 70 zware brandweervoertuigen en 120 lichte voertuigen onderhouden inclusief de bepakking. Andere taakvelden zijn het onderhoud en wassen van uitrukkleding en het onderhoud van meetapparatuur. Maar het team heeft ook als taak het verwerven van nieuw materieel. Veelal gebeurt dit middels (Europese) aanbestedingstrajecten.
Het team ontwikkeling houdt zich bezig met onderzoek ten behoeve van de hele brandweer en het door ontwikkelen van de brandweerprofessie en met het opstellen van beleidsadviezen.

Algemene ontwikkelingen 2019

Beleidsplan 2020-2025

De huidige beleidsplannen binnen het brandweerdomein hebben een looptijd tot 2020/2021. Vandaar dat de VRLN eind 2017 gestart is met de voorbereiding van de vernieuwing van het beleid. Streven is één beleidsplan brandweer op te stellen waarin alle onderdelen zijn samengebracht: risicobeheersing, incidentbestrijding en VMO. Hiermee ontstaat een solide (beleids)fundament onder de brandweerorganisatie voor de periode 2020 – 2025 met commitment van bestuur en management. Nieuw beleid is nodig om in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen binnen de brandweerorganisatie. Met name de veranderende rol en de invulling van de functie van brandweervrijwilliger vraagt om maatregelen als we ook in de toekomst in staat willen zijn de gevraagde zorg te leveren. Vrijwilligers zijn moeilijker te vinden en blijven korter. “Je leven lang brandweerman/vrouw” is niet meer van deze tijd. Dat heeft gevolgen voor alle segmenten binnen de brandweer; van werving/selectie tot opleiden/oefenen en de incidentbestrijding. In het beleidsplan worden ook ontwikkelingen als de nieuwe omgevingswet meegenomen.

Eind 2018/begin 2019 dient het nieuwe beleidsplan gereed te zijn, zodat er voldoende tijd is voor bestuurlijke besluitvorming en de noodzakelijke financiële vertaling van de inhoudelijke keuzes in de kadernota en begroting 2020. Tijdens dit proces zal het bestuur een aantal beleidskeuzes moeten maken die van invloed zijn op de hoogte van het benodigde budget voor brandweerzorg.

2.2.1 Risicobeheersing

Het onderdeel bouwveiligheid (C) wordt niet afgenomen door de MER-gemeenten (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen). Daarnaast verzorgen de MER-gemeenten en de gemeente Venray zelf de gebruikscontroles bij het onderdeel gebruiksveiligheid (D).

A Ruimtelijke veiligheid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio brengt adviezen uit gericht op het beheersen van omgevingsrisico’s. De advieswerkzaamheden omvatten: externe veiligheid bestemmingsplannen, omgevings- en trajectbesluiten, routering gevaarlijke stoffen, infrastructurele wijzigingen, realiseren van bluswatervoorzieningen en keurmerk veilig ondernemen. Doel van dit programmaonderdeel is om in een zo vroeg mogelijk stadium veiligheidsrisico’s in beeld te brengen en mee te laten wegen in de beleidskeuzes die gemaakt worden.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften om omgevingsrisico’s te beperken en te beheersen.
Jaarlijks gaat het gemiddeld om 75-100 adviesaanvragen externe veiligheid. Daarnaast is er met gemeenten structureel overleg over advisering pro-actie.

B Industriële veiligheid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio voert werkzaamheden uit gericht op het adviseren over, toezien op en eventueel handhaven van de beheersing van industriële risico's. Tot deze werkzaamheden behoren het beoordelen van veiligheidsrapporten, aanwijzing van bedrijfsbrandweren, advies op het gebied van opslag van vuurwerk en explosieve stoffen, advies externe veiligheid Wet Milieubeheer en inspecties en handhaving BRZO (Besluit Risico Zware Ongevallen).

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften om industriële risico's te beperken en te beheersen. Adequate controle in het kader van handhaving door middel van toezicht en inspecties.
Jaarlijks gaat het gemiddeld om 60 aanvragen milieuvergunning en BRZO.

C Bouwveiligheid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio adviseert over brandveiligheidsaspecten bij bouwvergunningtrajecten: over te nemen bouwkundige maatregelen, technische installaties, bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen op objectniveau. Controles tijdens en na de bouw kunnen van deze werkzaamheden deel uitmaken.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften over brandveiligheidsaspecten in het kader van bouwvergunningtrajecten. Adequate controle in het kader van handhaving door middel van toezicht en inspecties.
Jaarlijks gaat het gemiddeld om 450 aanvragen voor een bouwvergunning, waarbij wij gemiddeld 900 adviesrapporten uitbrengen. Een aanvraag kan tot meerdere adviezen leiden.

D Gebruiksveiligheid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio adviseert over brandveilig gebruik van bouwwerken en bij risicovolle en/of grootschalige evenementen. Hiertoe behoort de advisering omgevingsvergunning en melding brandveilig gebruik, de advisering en het toezicht bij grootschalige en risicovolle (A- en B-)evenementen en het toezicht op brandveilig gebruik.

Daarnaast voert de Veiligheidsregio activiteiten uit specifiek gericht op het verkleinen van het risico op brand door menselijk handelen. Concrete activiteiten zijn het uitvoeren van lesprogramma's en expedities op scholen en in zorginstellingen, het voorlichten en trainen van kwetsbare groepen en het trainen van ambassadeurs (bij voorkeur door het opzoeken

van een structurele samenwerking met bijvoorbeeld Thuiszorgorganisaties en woningcorporaties).

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle, adequate en kwalitatief hoogwaardige adviezen over maatregelen, voorzieningen en voorschriften bij het gebruik van bouwwerken en bij evenementen.
Jaarlijks gaat het gemiddeld om 300 adviezen brandveiligheid. In dat kader worden jaarlijks gemiddeld 1.500 controles uitgevoerd (1.200 op basis van een afgesproken objectenlijst en 300 controles maatwerk).

Brandveilig Leven

Specifiek onderdeel binnen gebruiksveiligheid is Brandveilig Leven, waarbij specifiek aandacht gegeven wordt aan het voorkomen van branden en ongevallen door het stimuleren van brandveilig gedrag bij burgers, organisaties en bedrijven.

In het kader van toezicht brandveiligheid scholen en zorginstellingen zijn twee integrale programma's ontwikkeld waarin bevordering van brandveilig gedrag en toezicht op brandveilig gebruik integraal worden opgepakt. Deze programma's (expedities) zijn in 2017 voor het eerst geïmplementeerd.
In totaal worden ruim 300 voorlichtingsactiviteiten Brandveilig Leven uitgevoerd. We maken hierbij in toenemende mate gebruik van volontairs en ambassadeurs.
In geval van een positief besluit ten aanzien van de Risk Factory zal er in plaats van extern gerichte activiteiten, een op gedragsverandering gericht ervaringsprogramma voor basisschoolleerlingen worden uitgevoerd.
Een belangrijk onderdeel is dan ook het werven en trainen van intermediairs (ambassadeurs) die kwetsbare doelgroepen helpen bij het vergroten van de brandveiligheid. In dat kader zijn er structurele samenwerkingsafspraken met onder meer de T-zorg, de KBO Limburg en de Zorggroep voor het trainen van medewerkers/ambassadeurs op gebied van brandveiligheid.
Het team Brandveilig Leven zorgt er tevens voor dat brandweerposten de juiste (methodische) ondersteuning krijgen bij het uitrollen van lokale initiatieven zoals voorlichtingsactiviteiten.

E Onderzoek en beleid

Wat gaat de VRLN doen?

De Veiligheidsregio onderhoudt een actueel regionaal (brand)risicoprofiel. Dit is wettelijk verplicht en vormt de basis voor risicogestuurde brandweerzorg. Binnen risicobeheersing verzorgt de VRLN daarnaast de beleidsvoorbereiding op diverse terreinen en onderwerpen, mede gebaseerd op onderzoek naar brand(on)veilig gedrag en brandonderzoek.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Een actueel (brand)risicoprofiel als basis voor beleid en risicogerichte organisatie van de brandweerzorg. Adequate en kwalitatief hoogwaardige beleidsadviezen die bijdragen aan een effectieve en efficiënte organisatie van de brandweerpreventie, gebaseerd op de nieuwste inzichten en ontwikkelingen. Het lerend vermogen van de brandweerorganisatie is vergroot, onder meer door het uitvoeren van brandonderzoek waarmee meer inzicht verkregen wordt in oorzaak en verloop van de brand.

Omgevingswet en de invoering van de private bouwplantoets

Risicobeheersing neemt als ketenpartner deel aan lokale projecten/pilots over de invoering van de nieuwe omgevingswet in bijna alle gemeenten. Tevens zijn we lid van de twee regionale gemeentelijke overleggroepen. Intern hebben we een omgevingsanalyse gemaakt om de impact van deze wetswijzigingen voor de VRLN in beeld te brengen. Dat gaat in 2019 leiden tot de implementatie van een masterplan voor de doorontwikkeling van de afdeling. Overigens zijn de invoeringsdata van beide wetswijzigingen uitgesteld.

Indicatoren (risicobeheersing gezamenlijk)

- **Goed en snel**: wij adviseren in een vroegtijdig stadium vanuit vakinhoudelijke professionaliteit, onafhankelijk en risicogericht.
- **Co-creatie:** wij werken samen met partners aan veiligheidsvraagstukken, leveren een onderbouwde bijdrage aan integraal advies en maken waar mogelijk de verbinding op inhoud.
- **Informatie gestuurd:** wij faciliteren gemeentelijke beleidskeuzes en beïnvloeden brandveilig gedrag door het verzamelen, analyseren en duiden van data en vertalen dit naar een regionaal brandrisicoprofiel en regionaal/lokaal veiligheidsbeeld.

Met de eerste opzet van de indicatoren in de begroting 2016 zijn de doorlooptijden van adviesaanvragen als indicator opgevoerd. In de praktijk blijkt dit geen werkbare indicator te zijn, aangezien de doorlooptijd afhankelijk is van veel factoren die ook buiten de invloedsfeer van de VRLN vallen (zoals een tijdige aanvraag of volledigheid van stukken). Vandaar ook dat voor 2019 een eerste aanzet is gegeven voor betere en meer betrouwbare indicatoren. Voor de begroting 2020 en mogelijk al de jaarverantwoording 2019 zullen deze in overleg met diverse in- en externe betrokkenen nader worden aangescherpt. Hierbij zal een betere balans gezocht worden tussen kwantitatieve en kwalitatieve verantwoording over risicobeheersing.

Wat mag het kosten?

Risicobeheersing *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	
Ruimtelijke veiligheid	307
Industriële veiligheid	128
Bouw veiligheid	458
Gebruiksveiligheid	1.507
Onderzoek en beleid	329
Totaal lasten	**2.729**
Baten	
Ruimtelijke veiligheid	156
Industriële veiligheid	128
Bouw veiligheid	105
Gebruiksveiligheid	33
Onderzoek en beleid	39
Totaal baten	**461**
Saldo van baten en lasten	**2.268**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	
Ruimtelijke veiligheid	151
Industriële veiligheid	0
Bouw veiligheid	353
Gebruiksveiligheid	1.474
Onderzoek en beleid	290
Gemeentelijke bijdragen	**2.268**

2.2.2 Incidentbestrijding

Wat gaat de VRLN doen?

Repressief brandweerorganisatieplan (RBOP)
In het kader van het huidige RBOP (2016-2020) worden in 2019 naar verwachting de volgende actiepunten doorgevoerd:

- ingebruikname van de nieuwe kazerne in Ittervoort (samenvoeging Thorn-Hunsel);
- doorontwikkeling van specialismen zoals het gaspakteam en schuimblussing;
- vervanging van het grootwatertransport zodat, in combinatie met brandkranen en open water, de bluswatervoorziening adequaat geregeld is en
- doorontwikkeling van uitruk op maat (flexibel uitrukken).

Harmonisatie 24-uursdienst
Met ingang van 1 januari 2019 worden de 24-uursdiensten van de beroepsposten Roermond en Venlo geharmoniseerd. Doel hiervan is een gegarandeerde paraatheid/dekking op beide posten te bewerkstelligen, de uitwisselbaarheid en flexibiliteit van personeel te verbeteren en de arbeidsvoorwaarden (en daarmee samenhangende aspecten) gelijk te trekken. Dit laatste was sinds de regionalisering nog niet het geval.
De harmonisatie biedt tevens de kans om de werkwijze(n) en roosters beter op elkaar af te stemmen. Gevolg is wel dat een aantal medewerkers van standplaats zal wijzigen.

Streven is de harmonisatie budgettair neutraal te laten verlopen door te kiezen voor een hybride model op beide beroepsposten. Hiervoor is het wel strikt noodzakelijk voldoende vrijwilligers beschikbaar te hebben om diensten te draaien. In 2018 wordt geïnventariseerd in hoeverre er voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn. Ook zijn er de eerste jaren in beperkte mate frictiekosten als gevolg van het sociaal statuut (vergoeding reiskosten bij standplaatswijziging). Deze frictiekosten worden opgevangen binnen de begroting van het gehele brandweerdomein.

Functioneel leeftijdsontslag (FLO)
Vrijwel alle kosten van de brandweer zijn geharmoniseerd en worden door de gezamenlijke gemeenten op basis van de vastgestelde verdeelsleutel gefinancierd. Eén onderdeel is daarbij nog buiten beschouwing gelaten: de kosten van het FLO voor de beroepsbrandweer (werkzaam in de posten Venlo en Roermond). De kosten van het FLO zullen op basis van de geactualiseerde berekeningen de komende jaren fors stijgen.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?
Een parate brandweerorganisatie die adequaat en voldoende snel reageert op de gemiddeld 3.500 meldingen per jaar (waarvan 2.300 prio 1 en 1.200 prio 2).

Indicatoren

- Regionaal: in de praktijk wordt 50% van de maatgevende incidenten (brand in een gebouw) binnen de wettelijke opkomsttijd voor dat specifieke soort gebouw bereikt door de eerste eenheid.
- Bij prio-1 meldingen is het streven een uitruktijd van maximaal 5 minuten te halen bij vrijwillige posten en anderhalve minuut bij beroepsposten en posten met een SI-2T (moment van alarmering tot aan moment van de uitruk).

Wat mag het kosten?

Incidentbestrijding *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	10.096
Baten	1.821
Saldo van baten en lasten	**8.275**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**8.275**

2.2.3 Vakbekwaamheid, materieel en (beleids-)ontwikkeling

Wat gaat de VRLN doen?

Vakbekwaamheid

Binnen vakbekwaamheid kan een onderscheid gemaakt worden tussen vakbekwaam worden (opleiden van manschappen) en vakbekwaam blijven (oefenen).

In 2019 wordt opnieuw een oefencyclus meerdaags realistisch oefenen ingevoerd. Hiervoor zijn de mogelijkheden in Nederland beperkt en daarom moet waarschijnlijk uitgeweken worden naar het buitenland. Deze oefeningen zijn duur en vragen veel voorbereiding.
De grote groep vrijwilligers die in 2017 en 2018 is geworven wordt in 2019 opgeleid, waarmee een groot deel van het beschikbare opleidingsbudget al vergeven is. Het blijven voldoen aan de noodzakelijke en toenemende repressieve opleidingsvraag zorgt ervoor dat de beschikbare budgetten in toenemende mate onder druk komen te staan. In het nieuwe beleidsplan 2020-2025 wordt hier nadrukkelijk aandacht aan besteed.

Materieel

Ten aanzien van vervanging van materieel zijn soberheid, doelmatigheid en regionale uniformiteit belangrijke uitgangspunten. In 2017 en 2018 is de ademluchtapparatuur gestandaardiseerd (één merk en type voor de hele regio) en in 2018 en 2019 wordt de bluskleding vervangen door één merk en type. Er wordt een aanvang gemaakt met het implementeren van een regionale standaard voor schuimblussing. Het vervangen van de huidige pagers (alarmontvangers) door pagers met een terugkoppelmogelijkheid, zodat de meldkamer direct inzicht heeft of een voertuig voldoende bezet kan worden, wordt in 2019 afgerond.

In het kader van risicogerichtheid en focus zal de standaardisering aan de andere kant weer minder worden. Op dit moment worden ingewikkelde branden (denk aan zeer grote brandcompartimenten) bestreden met middelen die geschikt zijn voor reguliere gebouwbranden maar niet voor brandcompartimenten tot wel 25.000 m^2. De brandweer moet dan ook investeren in nieuwe innovatieve technische middelen. Daarnaast krijgt de vergroening van het voertuigenpark aandacht (e-voertuigen, geen diesel waar mogelijk). Naast de reguliere vervangingen wordt in 2019 het zogenaamd grootwatertransport vervangen (zware dompelpompen voor het transporteren van veel bluswater over afstanden tot 2,5 km).

Huisvesting

Met het vaststellen van het Repressief Brandweerorganisatieplan heeft het bestuur gekozen om terug te gaan van 31 naar 30 brandweerkazernes en de posten Thorn en Hunsel samen te voegen op een nieuwe locatie in Ittervoort. Daarnaast gaf een vervolgonderzoek naar de technische staat van de overige kazernes aan dat nieuwbouw voor een aantal locaties een betere keuze zou zijn. In dat kader worden naast Ittervoort in 2019 vier nieuwe brandweerkazernes opgeleverd: Nederweert, Stramproy, Heythuysen en Horst. De te kleine centrumpost Venray wordt uitgebreid, waarbij tevens voldaan kan worden aan de eisen die gesteld worden aan schoon werken (arbeidshygiëne).

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Een goed geoefende en toegeruste brandweerorganisatie, conform landelijk vastgestelde standaarden. Adequate en kwalitatief hoogwaardige beleidsadviezen die bijdragen aan een effectieve en efficiënte organisatie van de operationele brandweerzorg, gebaseerd op de nieuwste inzichten en ontwikkelingen.

Jaarlijks zijn er leergangen voor gemiddeld 200 medewerkers en vrijwilligers, met als hoofdmoot de leergangen manschap, chauffeur, pompbediener en bevelvoerder.
Jaarlijks zijn er 20 tot 40 reguliere oefenmomenten voor elke brandweermedewerker (vrijwilligers en beroeps).

Indicatoren

- Gecertificeerd opleidingsbureau
- Alle ruim 900 operationeel inzetbare manschappen voldoen aan de landelijke branche-standaard voor vakbekwaamheid.
- De kazernes voldoen aan onderhoudsniveau 3 van de NEN2767-norm.
- Al het materieel voldoet aan de daarvoor geldende kwaliteitsstandaard en/of keurmerk en wordt periodiek gekeurd.

Wat mag het kosten?

Vakbekwaamheid, materieel en (beleids-) ontwikkeling *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	14.742
Baten	2.042
Saldo van baten en lasten	**12.700**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**12.700**

2.2.4 Totale kosten

Totaal Programma Brandweerzorg *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	27.567
Baten	4.324
Saldo van baten en lasten	**23.243**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**23.243**

2.3 Programma Crisisbeheersing

Wat willen we bereiken?

De Veiligheidsregio zorgt voor (de inzet van) een geoefende, parate en professionele hulpverleningsorganisatie crisisbeheersing. Zij coördineert multidisciplinair optreden van hulpdiensten en onderhoudt en actualiseert de daarbij geldende (opschaling)procedures en afspraken.

Het programma Crisisbeheersing bestaat uit de volgende onderdelen:

Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking (incl. GHOR)

De VRLN coördineert de multidisciplinaire hulpverlening bij rampen en crises en verzorgt de ketenregie. Daaronder valt de operationele voorbereiding, opleiden en oefenen en het optreden tijdens incidenten en crises. Ook de nazorg en evaluatie maken hier onderdeel van uit.

Specifiek onderdeel is de Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio (GHOR), belast met de coördinatie, voorbereiding, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en grootschalige ongevallen en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied. Doelstelling is dat de geneeskundige partners naadloos kunnen opschalen van reguliere naar opgeschaalde geneeskundige hulpverlening en dat de betrokken organisaties daarbij als samenhangende keten kunnen optreden, zodat slachtoffers van rampen en crises optimale zorg kan worden geboden. Daarvoor zijn enerzijds afspraken (convenanten) met partners van belang. Anderzijds is een goede relatie met de partners op alle niveaus minstens zo belangrijk. Een specifieke activiteit vormt de geneeskundige advisering bij evenementen.

Gemeentelijke processen

De Oranje Kolom (gemeentelijke processen) is belast met de coördinatie en uitvoering van de processen Bevolkingszorg tijdens een crisis. Deze processen zijn: crisiscommunicatie, publieke zorg, omgevingszorg, nazorg, informatiemanagement, resourcemanagement en evaluatie. De Oranje Kolom richt zich voornamelijk op de operationele voorbereiding en preparatie van functionarissen die tijdens een incident in actie moeten komen. Dit gebeurt door opleidingen en deelname aan mono- en multidisciplinaire oefeningen.
De Oranje Kolom valt inhoudelijk onder verantwoordelijkheid van de coördinerend gemeentesecretaris en functioneel onder de Veiligheidsregio (werkgeverschap).

Meldkamer

Ook de meldkamer maakt nog onderdeel uit van dit programma, maar heeft na de samenvoeging met Zuid-Limburg een andere status gekregen. Binnen de meldkamer in Maastricht wordt door de Brandweer Limburg-Noord en Brandweer Zuid-Limburg samengewerkt aan een verdere optimalisering van het meldkamerproces. Voor 2019 wordt aansluiting op de landelijke ICT-voorziening voorzien. In 2019 worden naar verwachting op

instigatie van de landsadvocaat de contracten voor de aansluiting op het Openbaar Meldkamer Systeem opgezegd en wordt een liberalisatie van het aansluitbeleid doorgevoerd. De consequenties voor de begroting van de VRLN bedragen een verlies aan baten ten bedrage van € 190.000, die niet gecompenseerd worden door een verlies aan lasten.

Algemene ontwikkelingen 2019

In 2019 is de belangrijkste ontwikkeling binnen Crisisbeheersing het in Limburg, dus met VRZL samen, vorm, inhoud en uitvoering geven aan de voorbereiding op incidenten, rampen en crises en de gecoördineerde bestrijding van incidenten. Daartoe worden (zijn) in 2018 eerste stappen gezet, uitmondend in een gezamenlijke agenda (jaarplan).

2.3.1 Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking (incl. GHOR)

Wat gaat de VRLN doen?

In 2019 komt het nieuwe Regionale Risicoprofiel tot stand, alsmede het nieuwe meerjarige Regionale Beleidsplan van de VRLN. Ten behoeve van deze verplichte planfiguren wordt, in het licht van de hiervoor geschetste ontwikkeling, nadrukkelijk afgestemd met VRZL. Tevens verschijnt de nieuwe Staat van de Rampenbestrijding (SvdR) dat jaar, waarvoor de VRLN conform planning de jaarlijkse systeemtest uitvoert en verbeterslagen naar aanleiding van de SvdR 2016.

Voor de GHOR staat 2019 in het teken van een grootschalige, meerdaagse ketenoefening rondom een uitbraak van een infectieziekte. Daarin (en ook al voorafgaand in 2018) wordt het netwerk verstevigd, planvorming geactualiseerd en wordt door de gehele lijn GHOR in ketenverband met/door ‘witte’ partners geoefend.
Naar verwachting zal op ongeveer 325-350 evenementen geadviseerd worden.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle en adequate opschaling en inzet van vakbekwame medewerkers belast met GHOR- en multidisciplinaire processen crisisbeheersing.

Indicatoren

Evenementenadvisering:

- Op alle adviesaanvragen in het kader van vergunningverlening voor een B- of C-evenement is tijdig advies uitgebracht, afhankelijk van de tijdige aanvraag door en informatieverschaffing van de aanvrager.

Operationele voorbereiding:

- 80% van de multidisciplinaire plannen, werkinstructies en operationele informatie zijn conform versiedatum minder dan 3 jaar oud.
- Met alle structurele partners en buurregio’s zijn afspraken gemaakt, vastgelegd en geïmplementeerd.
- MOTO-aanbod (multi opleiden-trainen-oefenen), voldoende voor ten minste 2

oefenmomenten per functionaris, is conform planning gerealiseerd.

- (M)OTO-deelname door GHOR-functionarissen en multi-functionarissen (i.c. leiders en informatiemanagers) voldoet aan de norm van minimaal 2 momenten per functionaris per jaar.
- De GHOR stelt jaarlijks een bestuursrapportage op, die inzicht geeft in de voorbereiding van instellingen, zorgaanbieders, regionale ambulancevoorzieningen en diensten die een taak hebben in de geneeskundige hulpverlening én continuïteit van zorg moeten garanderen.

Incidentbestrijding:

- Individueel niveau: de kernfuncties crisisbeheersing zijn in 80% van de gevallen na alarmering binnen de normtijd* aangevangen met hun werkzaamheden.
- Teamniveau: de teams beginnen in 80% van de gevallen in een naar oordeel van de leider voldoende complete samenstelling binnen de normtijd* met het eerste overleg.

** vastgelegd in het Regionaal Crisisplan; normtijden verschillen per functionaris en team*

Wat mag het kosten?

Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking (incl. GHOR) *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	2.582
Baten	453
Saldo van baten en lasten	**2.129**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**2.129**

2.3.2 Gemeentelijke processen

Wat gaat de VRLN doen?

Binnen de Oranje Kolom wordt, net als in de gemeentelijke organisaties, sterk ingezet op het bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers. Door tijdens de crisisbeheersing de focus te leggen op die mensen die de hulp het hardste nodig hebben, ontstaat een meer afgewogen hulpverlening. Ondanks dat de ondersteuning en zorg zeker aangepast worden op de behoefte en de zelfredzaamheid van de samenleving, blijven er onderdelen bestaan die vooraf vastgelegd dienen te worden. Een voorbeeld is het convenant met het Rode Kruis voor opvang en verzorging. In 2018 wordt het nieuwe convenant afgesloten tussen het Rode Kruis en de VRLN. Door het afsluiten van het convenant bestaat er minder verschil tussen de verschillende Veiligheidsregio's en de afspraken met het Rode Kruis. Deze harmonisatie

heeft mogelijk een trapsgewijze kostenstijging tot gevolg vanaf 2019. Bij de Berap wordt hier op teruggekomen.
In het kader van de doorontwikkeling van het Regionaal Crisisplan is er in 2019 ook aandacht voor de crisisstructuur van de Bevolkingszorg. Daarnaast wordt de samenwerking met de Bevolkingszorg Zuid Limburg nader geïntensiveerd.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Snelle en adequate opschaling en inzet van vakbekwame medewerkers belast met gemeentelijke processen crisisbeheersing.

Indicatoren

Operationele voorbereiding:

- Van de functionarissen binnen de Oranje Kolom die actief zijn binnen de multidisciplinaire teams neemt iedere functionaris minimaal 1x per jaar deel aan een multidisciplinaire bijscholing of oefening.
- Elke functionaris binnen de Oranje Kolom neemt minimaal 1x per jaar deel aan een monodisciplinaire opleiding of oefening.
- Alle nieuwe functionarissen die binnen de Oranje Kolom actief zijn, volgen een startbekwaamheidstraject voor de functie die zij gaan uitoefenen.

Incidentbestrijding:

- In alle gevallen zijn de teams na alarmering binnen de gestelde opkomsttijden operationeel.

Wat mag het kosten?

Gemeentelijke processen *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	673
Baten	99
Saldo van baten en lasten	**574**
Stortingen in reserves	0
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**574**

2.3.3 Meldkamer

Wat gaat de VRLN doen?

De meldkamer verzorgt de aanname en afhandeling van meldingen en aanvragen om hulpverlening, waaronder 112-meldingen. De meldkamer zorgt voor alarmering van eenheden en functionarissen en regelt verdere opschaling tijdens GRIP-situaties. Tijdens operationeel optreden ondersteunt de meldkamer de repressieve inzet.

In het kader van het project LMO (Landelijke Meldkamer Organisatie) zijn de meldkamers van de Veiligheidsregio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord samengevoegd in een nieuwe meldkamer die in Maastricht gevestigd is. De meldkamer is in de begroting van de VRLN nog wel zichtbaar als apart programmaonderdeel, aangezien de financiering nog loopt via de begrotingen van de Veiligheidsregio's. Verdere begroting en verantwoording gaat via een apart traject door de nieuwe meldkamerorganisatie.

Welk resultaat gaat de VRLN boeken dit jaar?

Indicatoren

- De gemiddelde verwerkingstijd van een Prio 1 melding ligt onder de 60 seconden.
- Bij Grip-incidenten start de meldkamer binnen 2 minuten (normtijd) de alarmering.

Wat mag het kosten?

Meldkamer *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	1.518
Baten	247
Saldo van baten en lasten	**1.271**
Stortingen in reserves	40
Onttrekkingen uit reserves	0
Gemeentelijke bijdragen	**1.311**

2.3.4 Totale kosten

Totaal Programma Crisisbeheersing *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	4.774
Baten	800
Saldo van baten en lasten	**3.974**
Stortingen in reserves	40
Onttrekkingen uit reserves	0
Resultaat voor bestemming	**4.015**

2.4 Algemene dekkingsmiddelen

De VRLN kent als algemeen dekkingsmiddel het saldo van de financieringsfunctie. Voor 2019 is dit saldo naar verwachting € 436.000.

2.5 Overhead

In het kader van de vernieuwing van het BBV op grond van de voorstellen van de commissie Depla worden de kosten voor de bedrijfsvoering ondergebracht in het onderdeel Overhead.

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hierbij worden in het BBV een aantal uitgangspunten gehanteerd:

- Kosten dienen zoveel mogelijk direct te worden toegerekend aan het betreffende programma;
- Ondersteunende werkzaamheden die niet direct dienstbaar zijn aan de externe klant of een extern product horen thuis bij de overhead;
- Hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead;
- De huisvesting voor algemene taken behoort tot de overhead. Huisvesting specifiek voor brandweer of GGD wordt bij het betreffende programma begroot.

Voor de begroting 2019 is er opnieuw een slag gemaakt in de rubricering van de kosten. Dit heeft ertoe geleid dat, op grond van bovenstaande uitgangspunten, meer kosten direct aan de programma's zijn toegerekend. De omvang van de overhead is hiermee afgenomen. Per saldo heeft dit geen effect op de omvang van de begroting van de VRLN.

Totaal Overhead *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019
Lasten	13.691
Baten	1.989
Saldo van baten en lasten	**11.703**
Stortingen in reserves	81
Onttrekkingen uit reserves	56
Gemeentelijke bijdragen	**11.727**

2.6 Heffing vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen van bijvoorbeeld gemeenten, provincies en waterschappen belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Met deze wetswijziging wil de Nederlandse overheid gelijkheid creëren tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen. Voor zover bekend zijn de hiermee samenhangende financiële gevolgen voor de Veiligheidsregio zeer beperkt.

2.7 Onvoorzien

In de begroting 2019 is geen bedrag opgenomen voor onvoorzien.

3 Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De ontwikkeling van risicomanagement binnen de VRLN kent een lange weg, waarbij langs de assen bewustwording en assessment geleidelijk naar een integraal beleid ten aanzien van risico's wordt toegewerkt. Risico's zijn onder te verdelen in allerlei uiteenlopende typen. Het accent ligt bij het in kaart brengen van de risico's gelegen op het strategisch niveau. De risico's zijn gegroepeerd langs de velden van het INK-model. Er worden maatregelen genomen om de risico's te beheersen (zie onderstaande tabel). Periodiek worden de risico's geactualiseerd en de effecten van de maatregelen gemonitord.

Aandachts-velden	**Strategische risico's**	**Maatregelen**
Leiderschap & cultuur	1. Vermogen tot veranderen (cultuur): het risico dat medewerkers onvoldoende in staat zijn, onvoldoende ruimte ervaren, om werkwijze en competenties aan te passen aan de ontwikkelingen en eisen die door de omgeving worden gesteld aan de VRLN. Het risico op kosten ten gevolge van een mismatch tussen organisatie-eisen en competenties van de medewerker.	Bevordering van zelforganisatie te door resultaatgerichte teams die binnen gestelde kaders aan de slag gaan. Binnen Gezondheid worden in nauwe betrokkenheid met de medewerkers de processen vormgegeven om de dienstverlening aan te laten sluiten bij de klantvraag. Coaching op functioneren en loopbaangesprekken met medewerkers.
	2. Communicatie: het risico dat het 'merk' VRLN en haar onderdelen onvoldoende worden herkend.	In de externe communicatie wordt ingezet op de sterke merken binnen de VRLN. Een nieuwe website voor de Veiligheidsregio en tevens een aparte website voor de GGD.
Strategie & beleid	3. Organisatie in control: het risico dat de VRLN haar financiële en beleidsdoelstellingen niet/ten dele behaalt, processen en procedures onvoldoende inzichtelijk zijn en effectiviteit van beleid laag is. De VRLN slaagt er niet in om binnen de begroting te blijven.	In 2016 is intensief samengewerkt om het vertrouwen in de processen rondom finance & control te herstellen. Met hoge periodiciteit is de gezondheid van de financiële en productieresultaten gecheckt. De resultaten zijn gedurende het jaar in lijn gebleven met de begroting. Monitoring periodiek door gesprekken en afspraken met budgethouders en deelbudgethouders en op basis van het ontwikkeling zijnde dashboard. Meer hulpmiddelen ondersteuning P&C-cyclus: een nieuw eHRM-systeem en financieel systeem zijn ingevoerd en de salarisadministratie is heringericht, BI dashboards P&O & Financiën, Programma- en productenoverzicht PPO.
Medewerkers	4. Kwaliteit personeel: het risico dat medewerkers in onvoldoende mate beschikken over gevraagde competenties, het optreden van ontwikkelingen in de omgeving die de vereiste en beschikbare kwaliteiten op spanning kunnen zetten, binnen enkele jaren uitstroom van deskundigheid en ervaring door gemiddeld hoge leeftijd personeel.	Binnen diverse onderdelen is ingezet op individuele scholing en persoonlijke coaching van medewerkers, zoals scholing bevelvoerders, collegiale consultatie en EVP(ervaringsprofiel)-trajecten. Binnen Gezondheid is een veranderingstraject gestart waarbij ook rekening wordt gehouden met het (door)ontwikkelen van noodzakelijke competenties van betrokken medewerkers.

	5. Kwantiteit personeel: het risico op onderbezetting door gebrek aan (gespecialiseerd) personeel wat kan leiden tot productieverlies, verminderde paraatheid/hulpverlening, hogere kosten inhuur en het niet kunnen voldoen aan gemaakte afspraken/verwachtingen.	Dit risico speelt binnen Veiligheid met name bij de werving en het behoud van vrijwilligers. Door middel van werving en selectiecampagnes en het gebruik van social media is hier aandacht voor geweest. Een innovatietraject wordt uitgevoerd om de beschikbaarheid van vrijwilligers in dag- en vakantiesituaties te borgen. Ten aanzien van gespecialiseerd personeel en operationele functionarissen is de kwetsbaarheid groot als 'nieuwe' risico's zich voordoen zoals bijv. terrorisme, stralingsincidenten etc. Er zijn niet voldoende geschoolde en ervaren specialisten beschikbaar.
	6. Ziekteverzuim: het risico op ziekteverzuim door hoog ervaren werkdruk, onderbezetting en gevraagde flexibiliteit van medewerkers.	Intensivering ziekteverzuimbegeleiding (gesprekken, praktische ondersteuning, tijdelijke werkaanpassing).
	7. Opleiden en oefenen: het risico op onvoldoende mogelijkheden voor opleiden en oefenen medewerkers (bezuinigingen).	Als kader voor prioritering wordt het vastgestelde Meerjarenbeleidsplan MOTO (Multi Opleiden Trainen & Oefenen) 2017-2020 gebruikt.
	8. Arbeidsgerelateerde ziektes.	Met extra structurele middelen (door het bestuur toegekend) is enorm geïnvesteerd in onder andere procedures, extra uitrukpakken en voorlichting.
Middelen	9. Bezuinigingen (rijk en gemeenten): het risico dat VRLN taakstellende bezuinigingen worden opgelegd welke leiden tot gedwongen ontslagen en/of niet /tegen onvoldoende kwaliteit uitvoeren van (wettelijke) taken/diensten. Onvoldoende ruimte voor innovatie.	Maatregelen zijn genomen om de begroting op orde te krijgen. Budgettering gebeurt op efficiënte wijze en budget wordt alleen verstrekt wanneer er een onderliggend plan is. Ruimte voor innovatie wordt geschapen door opbouw van een innovatiebudget. Afspraken met gemeenten over indexatiesystematiek loon- en prijsstijgingen.
	10. Financiële claims: het risico dat VRLN claims krijgt als gevolg van handelwijzen van één of meerdere medewerkers.	Deels dekking door WA-verzekering. Verzekering activiteiten en personeel personeelsvereniging.
	11. Wegvallen vergoeding OMS.	
Processen	12. Kennisdeling: het risico dat beschikbare en benodigde informatie onvoldoende ontsloten/gedeeld wordt intern en met externe partijen.	Een projectplan ter realisatie van VIC is opgesteld om het informatiegestuurd werken te vergroten. Middels een daarvoor ontwikkeld dashboard heeft de afdeling Incidentbeheersing inzicht in de paraatheid van haar posten (beschikbaarheid van vrijwilligers op de posten). Binnen Gezondheid is voor zowel de gezondheidsmonitor Jeugd als voor Volwassenen en Ouderen een dashboard ontwikkeld. Het project digitaal (samen)werken is in voorbereiding.
	13. Integriteit beveiliging data: het risico op uitval systemen en verlies van data als gevolg van gedrag van medewerkers.	Een aantal gegevensverwerkende processen is doorgelicht op informatiebeveiliging. Daar waar nodig zijn maatregelen genomen. Een functionaris gegevensbescherming is aangesteld. Securityboard en Central Information Security Officer (CISO) ingesteld.
	14. Continuïteit: het risico dat de VRLN bij langdurige inzet t.b.v. calamiteiten de continuïteit van de dienstverlening niet kan waarborgen.	De MIK Bedrijfscontinuïteit wordt geïmplementeerd.
	15. Nakomen afspraken/DVO: het risico dat VRLN niet kan voldoen aan afspraken door onderbezetting personeel of door onvoldoende zicht op de afspraken (leveringsbetrouwbaarheid).	Heroverweging heeft plaatsgevonden met betrekking tot continuïteit bij inzet van zeer specifieke functies. Ingezet wordt op inzicht en overzicht van convenantafspraken en opvolging daarvan door partnertypering en jaargesprekken.

Markt-ontwikkelingen, klanten en partners	16. Het risico dat door nieuwe afspraken m.b.t. de afname van producten en diensten een deel van het actuele aanbod van de diensten elders in de markt wordt weggezet en het risico op boventalligheid personeel.	Binnen Gezondheid nemen klanten en partners een belangrijke plaats in het veranderingstraject in. Zij worden betrokken bij de uitwerking van de veranderstrategieën. Op peil houden van de dienstverlening. Verhogen van het kostenbewustzijn. Zorgen voor goede bereikbaarheid.
Maatschappelijke ontwikkelingen	17. Demografische ontwikkelingen: Risico dat we niet kunnen inspelen op de gewijzigde behoefte samenleving (taken en dienstverlening).	Binnen het veranderingstraject worden maatschappelijke ontwikkelingen, zoals mutaties in geboortecijfer, als factoren van invloed verkend en meegenomen in de uit te werken veranderstrategieën.
Bestuur en financiers	18. Invloed lokale en regionale politiek: het risico dat lokaal belang prevaleert boven regionaal belang, inconsistente besluitvorming, verwachtingen en betrokkenheid bestuurders.	Door de brandweer is de dialoog aangegaan met bestuurders en ambtenaren op diverse niveaus. De bestuursopdracht is gegeven een taakdiscussie te starten tussen gemeenten, RUD en VRLN. Binnen Gezondheid vonden en vinden er gesprekken plaats met de bestuurders m.b.t. JGZ en het sociale domein en de rol van de DPG.

De risico's in de categorie 'vermijden' en vervolgens 'verminderen' krijgen prioriteit.

Score		Kans				
		1	2	3	4	5
		Kans is klein			Kans is groot	
score 1-25	Probleem is klein	Accepteren			Overdragen	
	Risico's	2, 10				
score 26-75	Probleem is groot	Verminderen			Vermijden	
	Risico's	3, 7, 8, 9, 14, 15, 17			1, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 16, 18	

Risicostrategie op basis van prioritering risico's (kans x impact)

De benodigde weerstandscapaciteit gaat uit van het restrisico (netto risico's) dat de organisatie loopt. Daartoe dient voor de verschillende risico's beoordeeld te worden wat de effectiviteit is van de aanwezige beheersingsmaatregelen en/of aanvullende maatregelen genomen kunnen worden. Het programma NARIS rekent de risico's om naar de benodigde weerstandscapaciteit.

Strategische risico's	Kans	Financiële gevolgen	% bijdrage aan Weerstands-capaciteit	Benodigde Weerstands-capaciteit
1. Vermogen tot veranderen (cultuur)	75%	€ 250.000	14,85%	€ 157.294
2. Communicatie	50%	€ 100.000	0,00%	€ 0
3. Organisatie in control	50%	€ 250.000	0,00%	€ 0
4. Kwaliteit personeel	0%	€ 500.000	19,84%	€ 210.149
5. Kwantiteit personeel	75%	€ 250.000	14,85%	€ 157.294
6. Ziekteverzuim > norm 5%	75%	€ 250.000	14,84%	€ 157.188
7. Opleiden en oefenen	0%	€ 0	0,00%	€ 0
8. Arbeidsgerelateerde ziektes	1%	€ 1.000.000	0,79%	€ 8.368
9. Bezuinigingen (rijk en gemeenten): kans op 5% minder inkomsten	10%	€ 345.000	2,79%	€ 29.552
10. Financiële claims	0%	nihil door dekking WA-verzekering	0,00%	€ 0
11. Wegvallen vergoeding OMS	0%	binnen de eigen begroting	0,00%	€ 0
12. Kennisdeling	75%	binnen de eigen begroting	0,00%	€ 0
13. Integriteit beveiliging data	75%	€ 250.000	6,53%	€ 69.167
14. Continuïteit	50%	€ 250.000	9,89%	€ 104.757
15. Nakomen afspraken/DVO	75%	binnen de eigen begroting	0,00%	€ 0
16. Afname producten en diensten/boventalligheid	10%	€ 719.000	5,75%	€ 60.905
17. Demografische ontwikkelingen	50%	€ 250.000	9,87%	€ 104.545
18. Invloed lokale en regionale politiek	75%	binnen de eigen begroting	0,00%	€ 0
Bruto benodigde weerstandscapaciteit			100,00%	€ 1.059.220

Weerstandsvermogen en beschikbare weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin de Veiligheidsregio de nadelige gevolgen van risico's kan opvangen. Het gaat hierbij om tegenvallers die de continuïteit van de uitvoering van taken in gevaar brengen. Het weerstandsvermogen geeft aan wat de verhouding is tussen de beschikbare hoeveelheid en de benodigde hoeveelheid geld. In hoeverre de Veiligheidsregio in staat is om de financiële tegenvallers op te vangen hangt af van de risico's die de Veiligheidsregio loopt en van de middelen die de organisatie vrij kan maken om risico's op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is de optelsom van alle elementen uit de financiën van de Veiligheidsregio die daadwerkelijk kunnen worden ingezet om niet-begrote kosten te dekken. Onder de beschikbare weerstandscapaciteit valt het deel van de reserves dat vrij aanwendbaar is.
Vanuit de risico-inventarisatie is een benodigd weerstandsvermogen becijferd van € 1.059.220. De beschikbare 'vrije reserve' bedroeg op 31 december 2017 € 944.000. In dit saldo is rekening gehouden met een eventueel besluit om het rekeningresultaat 2017 toe te

voegen aan de reserve. De verwachte stand van de vrije reserve per 1 januari 2019 is € 1.040.000.
Om het tekort op het weerstandsvermogen weg te werken heeft het Algemeen Bestuur d.d. 7 juli 2017 besloten om de gemeentelijke bijdrage ingaande 2018 gedurende 4 jaar op te hogen met € 152.500 per jaar (gemiddeld € 0,30 per inwoner per jaar). Eventuele positieve resultaten die in deze periode worden behaald, worden in mindering gebracht op de bijdrage van het daaropvolgende jaar. In de begroting 2019 is deze storting daarom vervallen gezien het resultaat van de jaarverantwoording 2017.

Financiële kengetallen

Netto schuldquote
De netto schuldquote is de verhouding tussen de schulden van de organisatie onder aftrek van de vlottende activa en het totaal van de baten van de organisatie verminderd met eventuele onttrekkingen aan reserves.
Voor de opbouw van het kengetal kan een correctie voor de financiële activa achterwege blijven daar de VRLN niet over dergelijke uitzettingen beschikt.

De relevantie van dit kengetal wordt bepaald door de mate waarin de organisatie de activa heeft gefinancierd in relatie tot de begrotingsomvang.

Solvabiliteit
Onder solvabiliteit wordt verstaan de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal van het vermogen, ergo het totaal van de passiva.

Structurele exploitatieruimte
Onder de structurele exploitatieruimte wordt verstaan de verhouding tussen het saldo van structurele baten en lasten verminderd met het saldo van de structurele onttrekking aan reserves en het totaal van de baten exclusief de onttrekking aan reserves.

Dit kengetal geeft aan de mate waarin de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Een negatief kengetal duidt op hogere structurele lasten dan structurele baten, wat niet gewenst is.

Bovengenoemde kengetallen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Financiële kengetallen *(in percentages)*

	Begroting 2018	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Netto schuldquote	68,8%	68,8%	70,9%	70,8%	70,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	68,8%	68,8%	70,9%	70,8%	70,4%
Solvabiliteitsratio	5,1%	5,1%	5,4%	5,1%	5,1%
Structurele exploitatieruimte	1,2%	0,0%	0,2%	0,4%	0,1%

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen die de VRLN in eigendom heeft betreffen gebouwen en vervoermiddelen (brandweervoertuigen).

a. Materieel brandweer
De brandweer maakt gebruik van een groot scala aan materieel voor het uitvoeren van taken, waaronder blus- en hulpverleningsvoertuigen. Sinds 2010 is invulling gegeven aan de regionalisering van de brandweer. Achtereenvolgens zijn de districten Weert (2010), Venlo (2011), Venray (2012), Roermond (2013) en Peel & Maas (2014) opgenomen binnen de VRLN. Hierbij is al het aanwezige materieel overgenomen van de gemeenten, waarbij niet gekozen is voor het principe 'schoon door de poort'. Wat er was is overgegaan, veelal zonder daarbij een toetsing door te voeren naar kwaliteit en beschikbare exploitatie- en vervangingsbudgetten. Dit heeft ertoe geleid dat er grote verschillen zijn ontstaan in kwaliteit en kwantiteit, in afschrijvingstermijnen en in het wel of niet aanwezig zijn van voldoende vervangingsbudgetten.

Inmiddels is al het overgedragen materieel nauwkeurig in kaart gebracht, zijn afschrijvingstermijnen geharmoniseerd en budgetten op basis van de toekomstige behoefte naar een minimaal aanvaardbaar niveau aangepast. Het verloop door de jaren heen geeft een wisselend beeld en als gevolg daarvan ontstaat er het ene jaar een tekort en het andere jaar een overschot. Om te zorgen voor een constant lastenverloop (en gelijkblijvende gemeentelijke bijdragen) heeft het Algemeen Bestuur eind 2017 ingestemd met het instellen van een egalisatiereserve.

b. Harmonisatie huisvestingslasten brandweerlocaties
Met ingang van 2017 vormen de huisvestingslasten van de brandweerlocaties integraal onderdeel van de VRLN-begroting en worden via de verdelingssystematiek die wordt gehanteerd voor Veiligheid verevend. Op basis van de nog te sluiten huurovereenkomsten met gemeenten worden de panden tot 2022 op basis van uniforme huurovereenkomsten gehuurd. Het onderhoud vindt plaats op basis van de opgestelde onderhoudsplannen en wordt door de gemeenten dan wel door de VRLN uitgevoerd (demarcatie).
Voor de komende jaren zullen, binnen de budgettaire kaders, verschuivingen plaatsvinden van huurlasten naar stichtingskosten als gevolg van het realiseren van nieuwbouw op enkele locaties. De exacte uitwerking van een en ander is ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet bekend.

De VRLN heeft de volgende gebouwen in eigendom:

Locatie	Adres	Plaats
Hoofdvestiging VRLN	Nijmeegsew eg 40/42	Venlo
Hoofdvestiging GGD	Drie Decembersingel 50	Venlo
Vestiging GGD	Oranjelaan 21	Roermond
Brandw eerkazerne Echt	Bandertlaan 28	Echt
Brandw eerkazerne Gennep	Paesplasw eg 2	Gennep
Brandw eerkazerne Mook	Veldw eg 3	Mook
Brandw eerkazerne Venlo	Ariënsstraat 72	Venlo
Brandw eerkazerne Weert	De Savornin Lohmanstraat 8	Weert

De belangrijkste kapitaalgoederen die de Veiligheidsregio in eigendom heeft betreffen gebouwen en vervoermiddelen (brandweervoertuigen). Voor deze eigendommen gelden de wettelijke voorgeschreven keurings- en onderhoudswerkzaamheden.

3.3 Financiering

De Veiligheidsregio heeft het beleid ten aanzien van de financiering vastgelegd in de financiële verordening. De regels ter uitvoering van de beleidspunten zijn vastgelegd in het treasurystatuut (financieringsstatuut). De Veiligheidsregio voldoet aan de voorschriften met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Rentebeleid
Zowel de lange als de korte rente zijn momenteel laag met respectievelijk 0,94% voor 10-jarige leningen en -0,32% voor de korte rente (driemaandelijks Euribor). De ontwikkeling van de rente is van belang voor de financieringskosten van de VRLN.

Risicobeheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm)
De kasgeldlimiet laat zien welk risico er bestaat ten aanzien van vlottende schulden. De renterisiconorm is een maatstaf om te bepalen welke kredietrisico's de Veiligheidsregio loopt op de vaste schulden. Dit zijn de schulden met een looptijd langer dan 1 jaar.
De renterisiconorm wordt gemeten in een bedrag ter grootte van 20% van het begrotingstotaal. De Veiligheidsregio zal in het begrotingsjaar 2019 en meerjarig voor de daaropvolgende 3 jaar, volgens de huidige inzichten, binnen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm blijven.

Liquiditeitsplanning en financieringspositie
Gezien de investeringsplanning en de aflossing op bestaande geldleningen wordt in de kapitaalbehoefte voorzien door het aantrekken van geldleningen in 2019 en de volgende jaren. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de kasgeldlimiet maximaal benut wordt, zonder deze te overschrijden.

Rente risiconorm *(bedragen in duizenden euro's)*

	2019	2020	2021	2022
(1) Renteherzieningen	5.000	0	5.000	5.000
(2) Aflossingen	3.614	3.614	3.614	4.114
(3) Renterisico (1)+(2)	8.614	3.614	8.614	9.114
(4) Renterisiconorm	12.480	12.480	12.480	12.480
(5a)= (4>3) Ruimte onder renterisiconorm	3.866	8.866	3.866	3.366
(5b)= (3>4) Overschrijding van de renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm (4)				
(4a) Begrotingstotaal jaar t	62.400			
(4b) Percentage regeling	20%			
(4)=(4a)*(4b)/100 renterisiconorm jaar t	12.480			

Kasgeldlimiet *(bedragen in duizenden euro's)*

(Jaar t-2 = 2017)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1. Vlottende schuld	3.167	833	500	0
2. Vlottende middelen	356	399	512	424
3. Netto vlottende schuld (+) of overschot (-) (1-2)	2.811	435	-12	-424
4. Toegestane kasgeldlimiet				
in geld	5.113	5.113	5.113	5.113
in percentage	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
Ruimte (4 groter dan 3)	2.302	4.678	5.126	5.537
Overschrijding (3 groter dan 4)	0	0	0	0
Berekening kasgeldlimiet (5)				
(6) Rekeningstotaal 2017	62.356	62.356	62.356	62.356
(7) Percentage regeling	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
(5)=(6)*(7)/100 kasgeldlimiet 2017	5.113	5.113	5.113	5.113

3.4 Bedrijfsvoering

De aandacht richt zich op versterken van de informatiegestuurdheid, vraaggerichtheid en risicogerichtheid in de bedrijfsvoering.

Voor bedrijfsvoering ligt daarbij de focus op de ontwikkelingen van de volgende randvoorwaarden:

- Verbeteren stuur- en beheersinformatie.
  De vernieuwde personele, financiële en business intelligence systemen maken dit mogelijk. De doorontwikkeling van de informatievoorziening en structuur moet er tevens toe leiden dat de organisatie in staat is de vragen van klanten en stakeholders beter te beantwoorden en daarmee beter aan te sluiten op de gewenste output tegen een passende prijs en kwaliteit.

- Huisvesting
  Nieuwbouw van diverse kazernes en het benutten van kansen om de bezettingsgraad van bestaande kantoorruimte te vergroten en waar mogelijk kantoorruimte af te stoten. Bijvoorbeeld door gezamenlijk gebruik van kantoorruimte door Brandweer en GGD.

- Ons personeel is het kapitaal van onze organisatie. Maatschappelijke ontwikkelingen als vergrijzing, ontgroening, snelle en verdergaande digitalisering van de werkomgeving in combinatie met een hoge gemiddelde leeftijd en de specifieke arbeidsmarktomstandigheden in Limburg vragen om gericht (strategisch) personeelsbeleid. We gaan verder met het Personeelprogramma Vitaal en Veerkrachtig met een viertal aandachtsgebieden: omgevingsbewustzijn, arbeidsmobiliteit, vakmanschap en positief gezond.

- De ICT-infrastructuur, digitaal samenwerken en informatieveiligheid vragen continu onze aandacht. We zijn op deze aspecten goed aangesloten op landelijke ontwikkelingen en investeringen binnen de brandweer en de GGD. Ook in 2019 blijven we investeren om deze cruciale randvoorwaarde voor zowel onze primaire als ondersteunende processen op een kwalitatief goed niveau te brengen en te houden. Speciale aandacht heeft het bewustmaken van medewerkers op het eigen gedrag op het gebied van informatieveiligheid en digitalisering. Ook het fysieke toegangsbeheer van al onze locaties wordt in dit licht onderzocht en waar nodig aangepast.

- Onbekend maakt onbemind.
  Communicatie zet zich in om de VRLN en haar sterke merken GGD en Brandweer proactief te positioneren naar onze stakeholders en de ketens waarin we participeren. Dat geldt in het bijzonder in het blijvend contact leggen met onze klanten, de gemeenten. Op het gebied van crisiscommunicatie wordt de relatie met de gemeenten, de Oranje Kolom, versterkt.

In zijn algemeenheid blijven we externe kansen en ontwikkelingen nauwgezet volgen en spelen we daarop in indien dit kan bijdragen tot een betere en/of efficiëntere bedrijfsvoering.

3.5 Verbonden Partijen

De Veiligheidsregio kent geen verbonden partijen.

Deel C Financiële begroting

4 Overzicht baten en lasten

4.1 Baten en lasten per programma

In de onderstaande tabel is het totaal van de baten en lasten per programma opgenomen.

De ontwikkelingen op de baten en lasten zijn bij de financiële kaders nader toegelicht.
In het kader van het meerjarenperspectief is een beleidsneutrale lijn gevolgd. De ontwikkelingen in een meerjarenperspectief zijn dermate onzeker dat een nadere concretisering op programmaniveau op dit moment niet opportuun is. De ontwikkelingen van de investeringen zullen vanuit een actualisatie van het meerjaren (vervangings-) investeringsplan worden benaderd.

In de meerjarenraming zijn de volgende ontwikkelingen meegenomen:

- Vanaf 2020 is er geen correctie meer nodig voor de consequenties van het ingroeimodel voor de verdeelsystematiek algemene bijdrage gemeenten (harmonisatie);
- Met ingang van het begrotingsjaar 2020 maakt het beheer van de Meldkamer naar verwachting geen onderdeel meer uit van de begroting van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. De korting ter financiering van het beheer zal naar verwachting € 500.000 op jaarbasis bedragen en via de BDuR verrekend worden.
- Indien de ontwikkeling zich voltrekt zoals voorgesteld is er vanaf 2022 geen extra bijdrage meer nodig zijn voor het aanvullen van het weerstandsvermogen ten bedrage van € 152.000. In verband met het positieve resultaat over 2017 wordt, na ambtelijke afstemming, in de begroting 2019 de aanvulling weerstandsvermogen niet in rekening gebracht.

De financiële consequenties in een meerjarenperspectief van de indexatiesystematiek zijn niet meegenomen in de meerjarenraming; een en ander is opgenomen tegen het prijspeil 2019.

De meerjarenraming per programmaonderdeel is weergegeven in bijlage 1.

Baten en lasten per programma (incl. meerjarenraming) *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2018*	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Mutatie 2019 t.o.v. 2018
Lasten (excl. toevoegingen aan reserves)						
Gezondheid	15.428	16.245	16.245	16.245	16.245	818
Brandweerzorg	26.210	27.567	27.567	27.567	27.567	1.357
Crisisbeheersing	4.496	4.774	4.274	4.274	4.274	278
Overhead	14.663	13.691	13.691	13.706	13.706	-972
Totaal lasten (excl. toevoegingen aan reserves)	**60.797**	**62.279**	**61.779**	**61.793**	**61.793**	**1.482**
Baten (excl. onttrekkingen aan reserves)						
Gezondheid	4.504	3.817	3.817	3.817	3.817	-687
Brandweerzorg	4.246	4.324	4.324	4.324	4.324	78
Crisisbeheersing	879	800	300	300	300	-79
Overhead	1.815	1.989	1.989	1.868	1.868	174
Totaal baten programma's	**11.444**	**10.929**	**10.429**	**10.308**	**10.308**	**-514**
Baten gemeentelijke bijdragen						
Gezondheid	10.924	12.429	12.478	12.478	12.429	1.505
Brandweerzorg	21.964	23.243	23.336	23.336	23.243	1.279
Crisisbeheersing	3.541	4.015	4.025	4.025	4.015	474
Overhead	13.002	11.727	11.727	11.863	11.863	-1.275
Totaal baten gemeentelijke bijdragen	**49.431**	**51.414**	**51.566**	**51.702**	**51.549**	**1.983**
Totaal baten (excl. onttrekkingen aan reserves)	**60.875**	**62.343**	**61.996**	**62.010**	**61.858**	**1.468**
Saldo (excl. mutaties reserves)						
Gezondheid	0	0	-49	-49	0	0
Brandweerzorg	0	0	-92	-92	0	0
Crisisbeheersing	76	-40	-51	-51	-40	-116
Overhead	-152	-25	-25	-24	-24	130
Totaal saldo van baten en lasten	**-76**	**-65**	**-217**	**-217**	**-65**	**14**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	286	121	274	274	121	-165
Onttrekkingen aan reserves (baten)	210	56	56	56	56	-154
Totaal resultaat voor bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

*Hierbij is rekening gehouden met het besluit dat het CMA niet meer in de VRLN begroting 2018 is opgenomen.

4.2 Overzicht incidenteel en structureel verloop baten en lasten

De ontwikkeling van de incidentele baten en lasten wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de genomen a-structurele maatregelen om a-structureel begrotingsevenwicht te bereiken.

In onderstaand overzicht zijn de baten en lasten onderverdeeld naar incidenteel en structureel.

Baten en lasten per programma (incl. meerjarenraming) *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2019	Begroting 2019 incidenteel	Begroting 2019 structureel	Raming 2020	Raming 2020 incidenteel	Raming 2020 structureel	Raming 2021	Raming 2021 incidenteel	Raming 2021 structureel	Raming 2022	Raming 2022 incidenteel	Raming 2022 structureel
Lasten (excl. toevoegingen aan reserves)												
Gezondheid	16.245	92	16.153	16.245	0	16.245	16.245	0	16.245	16.245	0	16.245
Brandweerzorg	27.567	818	26.750	27.567	750	26.818	27.567	557	27.011	27.567	557	27.011
Crisisbeheersing	4.774	0	4.774	4.274	0	4.274	4.274	0	4.274	4.274	0	4.274
Overhead	13.691	63	13.629	13.691	63	13.629	13.706	77	13.629	13.706	0	13.706
Totaal lasten (excl. toev. aan de reserves)	**62.279**	**972**	**61.306**	**61.779**	**812**	**60.966**	**61.793**	**634**	**61.160**	**61.793**	**557**	**61.237**
Baten (excl. onttrekkingen aan reserves)												
Gezondheid	3.817	100	3.717	3.817	0	3.817	3.817	0	3.817	3.817	0	3.817
Brandweerzorg	4.324	818	3.507	4.324	750	3.575	4.324	557	3.767	4.324	557	3.767
Crisisbeheersing	800	0	800	300	0	300	300	0	300	300	0	300
Overhead	1.989	121	1.868	1.989	121	1.868	1.868	0	1.868	1.868	0	1.868
Totaal baten programma's	**10.929**	**1.039**	**9.891**	**10.429**	**871**	**9.559**	**10.308**	**557**	**9.752**	**10.308**	**557**	**9.752**
Baten gemeentelijke bijdragen												
Gezondheid	12.429	0	12.429	12.478	0	12.478	12.478	0	12.478	12.429	0	12.429
Brandweerzorg	23.243	0	23.243	23.336	0	23.336	23.336	0	23.336	23.243	0	23.243
Crisisbeheersing	4.015	0	4.015	4.025	0	4.025	4.025	0	4.025	4.015	0	4.015
Overhead	11.727	0	11.727	11.727	0	11.727	11.863	0	11.863	11.863	0	11.863
Totaal baten gemeentelijke bijdragen	**51.414**	**0**	**51.414**	**51.566**	**0**	**51.566**	**51.702**	**0**	**51.702**	**51.549**	**0**	**51.549**
Totaal baten (excl. onttr. aan de reserves)	**62.343**	**1.039**	**61.305**	**61.996**	**871**	**61.125**	**62.010**	**557**	**61.454**	**61.858**	**557**	**61.301**
Saldo (excl. mutaties reserves)												
Gezondheid	0	-8	8	-49	0	-49	-49	0	-49	0	0	0
Brandweerzorg	0	0	-0	-92	0	-92	-92	0	-92	0	0	0
Crisisbeheersing	-40	0	-40	-51	0	-51	-51	0	-51	-40	0	-40
Overhead	-25	-59	34	-25	-59	34	-24	77	-101	-24	0	-24
Totaal saldo van baten en lasten	**-65**	**-66**	**1**	**-217**	**-59**	**-159**	**-217**	**77**	**-294**	**-65**	**0**	**-65**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	121	0	121	274	0	274	274	0	274	121	0	121
Onttrekkingen aan reserves (baten)	56	0	56	56	0	56	56	0	56	56	0	56
Totaal resultaat voor bestemming	**0**	**-66**	**66**	**0**	**-59**	**59**	**0**	**77**	**-77**	**0**	**0**	**0**

De belangrijkste incidentele effecten kunnen als volgt worden weergegeven:

Programma Gezondheid
Binnen het programma Gezondheid zijn tijdelijk extra lasten en baten (subsidies) opgenomen voor de projecten voorzorg en LOGG.

Programma Brandweerzorg
In het programma Brandweerzorg hebben de incidentele baten en lasten betrekking op het FLO-overgangsrecht van de Brandweer Roermond en Venlo. Het verloop van de baten en lasten is jaarlijks verschillend, maar overigens budgettair neutraal.

Programma Crisisbeheersing
In het programma Crisisbeheersing zijn geen incidentele mutaties te verwachten.

Overhead
Onder de overhead is tijdelijk extra formatie opgenomen in verband met projecten huisvesting en overige inhuur. Hier staan incidenteel extra inkomsten tegenover.

4.3 Verdeling baten

De Veiligheidsregio kent als baten de gemeentelijke bijdragen, de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) en overige baten van derden. De verhouding van deze inkomstenstromen in relatie tot het totaal van de begroting is als volgt weergegeven.

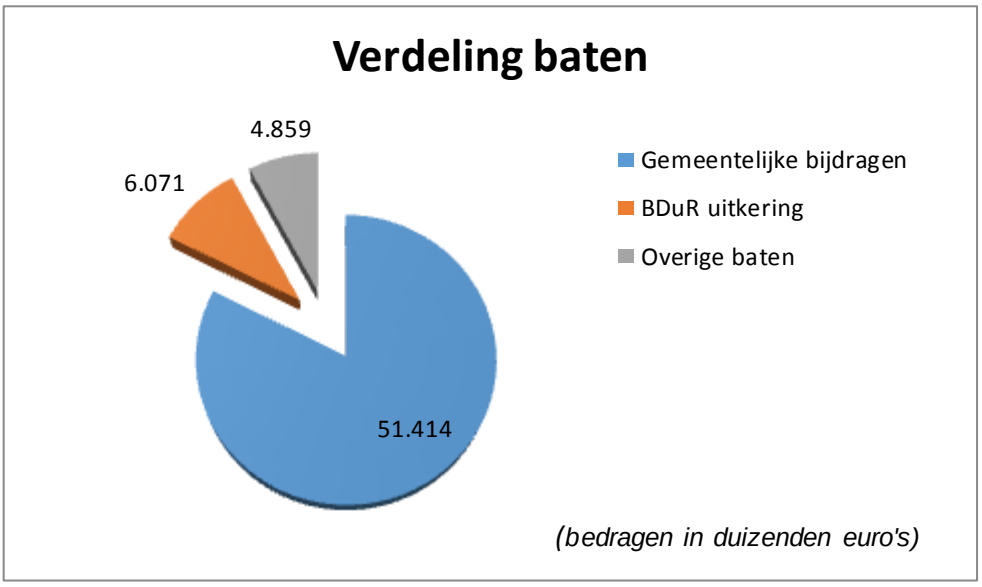

Brede Doeluitkering Rampenbestrijding

De Veiligheidsregio ontvangt jaarlijks een rijksbijdrage in de vorm van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). De hoogte van de BDuR wordt bekendgemaakt in de zogeheten juni-circulaire. Ten tijde van het opstellen van de begroting zijn deze gegevens nog niet beschikbaar. Daarom wordt in de begroting uitgegaan van een inschatting van deze baten. Voor 2019 is hierbij rekening gehouden met een totaal bedrag van € 6,071 miljoen.

Overige Baten

Naast de gemeentelijke bijdragen en de BDuR ontvangt de Veiligheidsregio inkomsten uit andere bronnen zoals het rijk, instellingen en burgers. Deze zijn proportioneel met de omvang van de activiteiten. Een deel van de overige baten bestaat uit bijdragen van gemeenten welke niet via de gemeentelijke bijdrage worden verrekend.
Voor de vennootschapsbelasting die op de activiteiten drukt die door de belastingdienst als VPB-plichtig worden aangemerkt, is vooralsnog geen bedrag bepaald.
Op grond van het gegeven dat wij activiteiten verrichten tegen kostprijs en zonder winstoogmerk verwachten wij geen heffing.

5 Financiële positie

5.1 Solvabiliteit

De solvabiliteit van de organisatie wordt door de wetgever in toenemende mate als onderdeel gezien van de sturings- en verantwoordingsinformatie. In de paragraaf weerstandsvermogen hebben we de relevante kengetallen weergegeven.
Bij een totaal beoordeling van de solvabiliteit en het weerstandsvermogen in relatie tot deze begroting kan gesteld worden dat de uitholling van de vermogenspositie van de afgelopen jaren gestopt is.
De mate waarin de Veiligheidsregio financiële stabiliteit naar de deelnemende gemeenten kan garanderen hangt mede af van de mate waarin risico's op afwijkingen opgevangen kunnen worden binnen het eigen (weerstands)vermogen. Dit wordt op basis van het huidige deficit van het weerstandsvermogen, zonder aanpassing van het reservebeleid, als onvoldoende geacht. Het Algemeen Bestuur heeft dan ook besloten tot tussentijdse aanvulling vanuit de gemeentelijke bijdrage.

5.2 Liquiditeit

Alhoewel liquiditeit in termen van de mogelijkheid om de verplichtingen op korte termijn te financieren voor de decentrale overheid geen groot issue is, wordt de relatie met de netto schuldquote wel in het nieuwe BBV-regime als een verplicht kengetal gezien.
Gezien de inverse rentestructuur van dit moment met de zeer lage kortetermijnrente wordt, binnen de kaders van de wet FIDO, zoveel als mogelijk een beroep gedaan op de kapitaalmarkt.

5.3 Investeringen

De Veiligheidsregio kent geen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, maar kent enkel investeringen met een economisch nut.
Op basis van de meerjarige investeringsplanning bedragen de investeringen in 2019 in totaal € 6,4 miljoen. In de onderstaande tabel zijn de vervangingsinvesteringen weergegeven.

Investeringen 2019

(bedragen in duizenden euro's)

Tankautospuiten	1.870	Project infrastructuur	16
Piketvoertuigen	25	Documentaire Informatie Voorziening	210
Personeels/Materiaalvoertuigen	231	Kantoorautomatisering	41
Dienstauto's	260	Project Mobility	73
Waterongevallenvaartuig	30	Uitrol WIFI	22
Haakarmbakken	2.465	ICT vervangingsinvestering	58
Brandweerkleding	752	Defibrillatoren	27
Inventaris	130		
Ademlucht	186		
PPMO baan	33		
Totaal			**6.430**

5.4 Reserves en voorzieningen

De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves kan als volgt worden weergegeven:

Verloopoverzicht reserves *(bedragen in duizenden euro's)*

	Stand 01-01-2019	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Stand 31-12-2019
Algemene reserve	351	0	0	0	0	351
Totaal algemene reserve	**351**	**0**	**0**	**0**	**0**	**351**
Bestemmingsreserves						
Reserve kapitaallasten huisvesting Nijmeegseweg Venlo	272	12	0	0	28	256
Reserve kapitaallasten gebouw GGD Roermond	82	4	0	0	15	71
Reserve kapitaallasten gebouw Drie Decembersingel Venlo	108	5	0	0	13	100
Subtotaal reserves t.b.v. kapitaallasten	**462**	**21**	**0**	**0**	**56**	**427**
Reserve transitiekosten schaalvergroting meldkamer	339	40	0	0	0	379
Reserve nieuwe huisvesting	350	0	0	0	0	350
Reserve CMA	257	0	0	0	0	257
Egalisatiereserve kapitaallasten brandweerzorg	646	0	0	0	0	646
Reserve assurantie eigen risico	368	60	0	0	0	428
Subtotaal overblijvende bestemmingsreserves	**1.960**	**100**	**0**	**0**	**0**	**2.061**
Totaal bestemmingsreserves	**2.423**	**121**	**0**	**0**	**56**	**2.488**
Gerealiseerde resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**2.774**	**121**	**0**	**0**	**56**	**2.839**

Meerjarig verloop *(bedragen in duizenden euro's)*

	saldo per 31-12-2019	saldo per 31-12-2020	saldo per 31-12-2021	saldo per 31-12-2022
Totaal algemene reserve	351	504	656	656
Subtotaal reserves t.b.v. kapitaallasten	427	392	357	321
Subtotaal overblijvende bestemmingsreserves	2.061	2.161	1.801	1.801
Totaal	**2.839**	**3.056**	**2.814**	**2.779**

De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen kan als volgt worden weergegeven:

Verloopoverzicht voorzieningen *(bedragen in duizenden euro's)*

	Stand 01-01-2019	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand 31-12-2019
(Onderhouds)egalisatievoorzieningen m.b.t. gebouwen					
Voorziening groot onderhoud Gebouw Nijmeegseweg, Venlo	893	104	0	5	992
Voorziening groot onderhoud Gebouw Drie Decembersingel, Blerick	80	128	0	14	194
Voorziening groot onderhoud Gebouw Oranjelaan, Roermond	40	43	0	60	23
Groot onderhoud brandweerkazerne Echt	47	36	0	19	64
Groot onderhoud brandweerkazerne Gennep	57	29	0	12	74
Groot onderhoud brandweerkazerne Mook	23	14	0	5	32
Groot onderhoud brandweerkazerne Venlo	212	102	0	36	278
Groot onderhoud brandweerkazerne Weert	67	52	0	22	97
Subtotaal (onderhouds)egalisatievoorzieningen m.b.t. gebouwen	**1.419**	**508**	**0**	**173**	**1.753**
Overige (onderhouds)egalisatievoorzieningen					
Voorziening ouderen-, volwassenen- en jongerenmonitor	66	39	0	0	105
Totaal (onderhouds)egalisatievoorzieningen	**1.485**	**548**	**0**	**173**	**1.859**
Totaal	**1.485**	**548**	**0**	**173**	**1.859**

De stand en het gespecificeerde verloop van de overheidsuitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden weergegeven:

Verloopoverzicht overheidsuitkering *(bedragen in duizenden euro's)*

	Stand 01-01-2019	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Stand 31-12-2019
IJzeren Rijn	61	0	0	10	51
Scholing Brandweer personeel	33	0	0	0	33
Totaal	**94**	**0**	**0**	**10**	**84**

Totaaloverzicht *(bedragen in duizenden euro's)*

	Stand 01-01-2019	Toevoeging	Onttrekking	Specifieke onttrekking	Stand 31-12-2019
Reserves	2.774	121	0	56	2.839
Voorzieningen	1.485	548	0	173	1.859
Overheidsuitkeringen met specifiek bestedingsdoel	94	0	0	10	84
Totaal	**4.353**	**669**	**0**	**239**	**4.782**

5.5 Geprognotiseerde (meerjaren-)balans

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het BBV een geprognotiseerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een begrotingsparagraaf. Met het opnemen van een geprognotiseerde balans krijgt het bestuur meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Balans per ultimo boekjaar *(bedragen in duizenden euro's)*

ACTIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	44.706	49.509	50.964	52.016	50.680	50.177
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	**44.706**	**49.509**	**50.964**	**52.016**	**50.680**	**50.177**
Vlottende activa						
Voorraden	213	31	31	31	31	31
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	2.560	2.560	2.560	2.560	2.560	2.560
Liquide middelen	465	465	465	465	465	465
Overlopende activa	1.552	1.552	1.552	1.552	1.552	1.552
Totaal vlottende activa	**4.790**	**4.608**	**4.608**	**4.608**	**4.608**	**4.608**
Totaal activa	**49.496**	**54.117**	**55.572**	**56.624**	**55.288**	**54.785**

Balans per ultimo boekjaar *(bedragen in duizenden euro's)*

PASSIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste passiva						
Eigen vermogen	2.866	2.774	2.839	3.056	2.814	2.779
Voorzieningen	1.150	1.485	1.859	1.664	1.706	1.603
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	39.438	39.925	41.311	37.572	38.958	39.844
Totaal vaste passiva	**43.454**	**44.183**	**46.008**	**42.292**	**43.478**	**44.226**
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	1.098	4.990	4.620	9.388	6.866	5.615
Overlopende passiva	4.944	4.944	4.944	4.944	4.944	4.944
Totaal vlottende passiva	**6.042**	**9.934**	**9.564**	**14.332**	**11.810**	**10.559**
Totaal passiva	**49.496**	**54.117**	**55.572**	**56.624**	**55.288**	**54.785**

5.6 EMU-saldo

Het EMU (Economische en Monetaire Unie)-saldo betreft het vorderingensaldo van de overheid.
Uit de meerjarige balansposities van de geprognotiseerde meerjarenbalans kan het EMU-saldo meerjarig worden bepaald.
Het EMU-saldo is het saldo van de mutaties in de vorderingen en de mutaties in de schulden van het begrotingsjaar (t) ten opzichte van het begrotingsjaar (t-1), ofwel de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiële activa minus de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld.

EMU-saldo *(bedragen in duizenden euro's)*

	2018	2019	2020	2021	2022
Mutaties financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Mutaties vlottende financiële activa	0	0	0	0	0
Mutaties totale financiële activa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties vaste schuld	487	1.386	-3.739	1.386	886
Mutaties vlottende schuld	3.892	-370	4.768	-2.522	-1.250
Mutaties totale schuld	**4.379**	**1.016**	**1.029**	**-1.136**	**-364**
Totaal EMU saldo	**-4.379**	**-1.016**	**-1.029**	**1.136**	**364**

6 Geraamde baten en lasten per Taakveld

Het BBV schrijft voor dat er voor de uitvoeringsinformatie gebruik wordt gemaakt van de bij ministeriële regeling vastgestelde taakvelden conform de gemeenschappelijke regeling, dit om de financiële vergelijkbaarheid te verbeteren in verband met de toegankelijkheid van de uitvoeringsinformatie. Taakvelden zijn eenheden waarin de programma's of de eenheden in overzichten en bedragen in het programmaplan zijn onderverdeeld. De taakvelden hebben betrekking op uiteenlopende taken en daaraan gerelateerde activiteiten waar baten en lasten mee gemoeid zijn.

Taakvelden (IV3) *(bedragen in duizenden euro's)*

Taakveld	Omschrijving	Lasten	Baten
0. Bestuur en ondersteuning			
0.4 Overhead	Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.	13.772	0
Subtotaal Bestuur en ondersteuning		13.772	0
1. Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.	32.382	5.124
	Overige bijdragen overhead		1.362
	Gemeentelijke bijdrage overhead		7.378
	Gemeentelijke bijdrage		27.258
Subtotaal Veiligheid		32.382	41.121
6. Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie. Voor de VRLN gaat het om kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen.	651	651
	Overige bijdragen overhead		27
	Gemeentelijke bijdrage overhead		111
	Gemeentelijke bijdrage		0
Subtotaal Sociaal domein		651	789
7. Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen.	15.594	3.165
	Overige bijdragen overhead		656
	Gemeentelijke bijdrage overhead		4.239
	Gemeentelijke bijdrage		12.429
Subtotaal Volksgezondheid en milieu		15.594	20.489
Totaal		**62.400**	**62.400**

Bijlage 1: Gemeentelijke bijdragen

De opbouw van de gemeentelijke bijdragen 2019 is weergegeven in onderstaande tabel. Het verloop over de jaren 2018 - 2022 kan als volgt worden weergegeven.

Gemeentelijke bijdragen *(bedragen in duizenden euro's)*

Gemeente	Begroting 2018*	Mutaties a.g.v. ingroei	Loon-stijging 2019	Prijs-stijging 2019	RVP 2019	Wegvallen heffing aanvulling weer-stands-vermogen	Wegvallen inkomsten OMS	Bijdragen 2019	Bijdragen 2020 raming	Bijdragen 2021 raming	Bijdragen 2022 raming
Beesel	1.183	27,8	25	6	20	-4	5	1.262	1.294	1.298	1.294
Bergen	1.351	-12,8	24	6	20	-4	5	1.389	1.380	1.383	1.379
Echt-Susteren	2.713	-5,2	59	14	47	-9	12	2.831	2.835	2.843	2.834
Gennep	1.623	-11,9	31	8	26	-5	6	1.677	1.670	1.674	1.669
Horst aan de Maas	4.052	90,1	78	19	63	-12	15	4.305	4.408	4.419	4.406
Leudal	3.420	40,6	66	16	53	-11	13	3.598	3.650	3.659	3.648
Maasgouw	2.224	-48,5	44	11	35	-7	9	2.267	2.225	2.232	2.225
Mook en Middelaar	515	-25,0	14	3	0	-2	3	509	486	488	486
Nederweert	1.567	-28,6	31	8	25	-5	6	1.604	1.580	1.585	1.580
Peel en Maas	3.969	-7,9	80	19	65	-13	16	4.128	4.133	4.144	4.131
Roerdalen	1.891	-34,6	38	9	31	-6	8	1.936	1.908	1.913	1.907
Roermond	5.864	1,6	107	26	86	-17	21	6.088	6.106	6.121	6.104
Venlo	10.405	-85,9	187	45	150	-30	37	10.709	10.652	10.679	10.649
Venray	4.028	87,1	80	19	65	-13	16	4.282	4.382	4.393	4.381
Weert	4.625	13,0	92	22	74	-15	18	4.829	4.857	4.870	4.855
Totaal	**49.429**	**0**	**956**	**233**	**759**	**-153**	**190**	**51.414**	**51.566**	**51.702**	**51.549**

*Hierbij is rekening gehouden met het besluit dat het CMA niet meer in de VRLN begroting 2018 is opgenomen.

Gemeentelijke bijdragen per programmaonderdeel

Verdeling gemeentelijke bijdragen over de overhead en de programma's *(bedragen in duizenden euro's)*

Programma	Programmaonderdeel	2018*	2019	2020	2021	2022
Overhead	Overhead	13.000	11.727	11.727	11.863	11.863
Subtotaal overhead		**13.000**	**11.727**	**11.727**	**11.863**	**11.863**
Gezondheid	Jeugdgezondheidszorg 0-18	8.656	9.822	9.861	9.861	9.822
	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	1.024	1.136	1.141	1.141	1.136
	Bew aken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis	117	124	124	124	124
	Toezicht houden	-29	0	0	0	0
	Onderzoek, kennis en advies	1.155	1.347	1.352	1.352	1.347
Subtotaal Gezondheid		**10.924**	**12.429**	**12.478**	**12.478**	**12.429**
Brandw eerzorg	Risicobeheersing	2.118	2.268	2.277	2.277	2.268
	Incidentbestrijding	7.631	8.275	8.308	8.308	8.275
	Vakbekw aamheid, materieel en (beleids)ontw ikkeling	12.215	12.700	12.751	12.751	12.700
Subtotaal Brandweerzorg		**21.964**	**23.243**	**23.336**	**23.336**	**23.243**
Crisisbeheersing	Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenw erking (incl. GHOR)	1.932	2.129	2.138	2.138	2.129
	Gemeentelijke processen	549	574	576	576	574
	Meldkamer	1.060	1.311	1.311	1.311	1.311
Subtotaal Crisisbeheersing		**3.541**	**4.015**	**4.025**	**4.025**	**4.015**
Totaal		**49.429**	**51.414**	**51.566**	**51.702**	**51.549**

*Hierbij is rekening gehouden met het besluit dat het CMA niet meer in de VRLN begroting 2018 is opgenomen.

Verdeling gemeentelijke bijdragen over de programma's (inclusief overhead) *(bedragen in duizenden euro's)*

Programma	Programmaonderdeel	2018*	2019	2020	2021	2022
Gezondheid	Jeugdgezondheidszorg 0-18	12.680	12.668	12.707	12.843	12.804
	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	1.907	1.994	1.999	1.999	1.994
	Bew aken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis	219	162	163	163	162
	Toezicht houden	0	0	0	0	0
	Onderzoek, kennis en advies	1.640	1.719	1.724	1.724	1.719
Subtotaal Gezondheid		**16.446**	**16.544**	**16.593**	**16.729**	**16.679**
Brandw eerzog	Risicobeheersing	3.978	2.981	2.990	2.990	2.981
	Incidentbestrijding	9.070	10.763	10.796	10.796	10.763
	Vakbekw aamheid, materieel en (beleids)ontw ikkeling	14.354	16.085	16.136	16.136	16.085
Subtotaal Risicobeheersing		**27.402**	**29.829**	**29.921**	**29.921**	**29.829**
Crisisbeheersing	Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenw erking (incl. GHOR)	3.362	2.724	2.732	2.732	2.724
	Gemeentelijke processen	714	728	730	730	728
	Meldkamer	1.505	1.590	1.590	1.590	1.590
Subtotaal Crisisbeheersing		**5.581**	**5.041**	**5.052**	**5.052**	**5.041**
Totaal		**49.429**	**51.414**	**51.566**	**51.702**	**51.549**

*Hierbij is rekening gehouden met het besluit dat het CMA niet meer in de VRLN begroting 2018 is opgenomen.

Gemeentelijke bijdrage per gemeente, per programma(onderdeel)

Gemeentelijke bijdragen per gemeente, per programma(onderdeel)

Programma	Programmaonderdeel		Beesel	Bergen	Echt-Susteren	Gennep	Horst aan de Maas	Leudal	Maasgouw
Gezondheid	Jeugdgezondheidszorg 0 - 18	12.668.230	405.577	254.374	647.878	341.331	1.001.209	804.614	492.530
	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	1.994.479	50.948	50.917	123.288	66.586	157.288	138.073	93.191
	Bew aken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis	162.132	4.142	4.139	10.022	5.413	12.786	11.224	7.576
	Toezicht houden	0	0	0	0	0	0	0	0
	Onderzoek, kennis en advies	1.718.856	44.450	44.423	107.532	58.083	137.272	120.473	81.278
Subtotaal Gezondheid		**16.543.697**	**505.116**	**353.853**	**888.721**	**471.413**	**1.308.555**	**1.074.384**	**674.575**
Brandw eerzorg	Risicobeheersing	2.980.589	75.853	103.269	32.636	120.280	300.277	252.518	28.559
	Incidentbestriding	10.762.988	229.947	314.300	644.261	366.180	909.837	766.461	527.671
	Vakbekw aamheid, materieel en (beleids)ontw ikkeling	16.085.063	343.798	469.878	963.165	547.445	1.360.235	1.145.881	788.858
Subtotaal Brandweerzorg		**29.828.641**	**649.598**	**887.447**	**1.640.061**	**1.033.905**	**2.570.349**	**2.164.860**	**1.345.088**
Crisisbeheersing	Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenw erking (incl. GHOR)	2.723.899	58.220	79.571	163.106	92.706	230.347	194.047	133.588
	Gemeentelijke processen	727.752	15.555	21.259	43.577	24.769	61.542	51.844	35.691
	Meldkamer	1.589.510	33.974	46.433	95.179	54.098	134.417	113.235	77.954
Subtotaal Crisisbeheersing		**5.041.162**	**107.748**	**147.263**	**301.862**	**171.573**	**426.306**	**359.127**	**247.233**
Totaal gemeentelijke bijdrage 2019 o.b.v. ingroei		**51.413.501**	**1.262.462**	**1.388.563**	**2.830.644**	**1.676.891**	**4.305.210**	**3.598.371**	**2.266.896**

Programma	Programmaonderdeel	Mook en Middelaar	Nederweert	Peel en Maas	Roerdalen	Roermond	Venlo	Venray	Weert
Gezondheid	Jeugdgezondheidszorg 0 - 18	-	388.740	1.063.963	432.907	1.684.790	2.901.466	1.115.126	1.133.724
	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	31.113	66.406	168.536	80.922	220.661	392.556	164.238	189.757
	Bew aken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis	2.529	5.398	13.700	6.578	17.938	31.911	13.351	15.425
	Toezicht houden	0	0	0	0	0	0	0	0
	Onderzoek, kennis en advies	5.977	57.912	147.006	70.578	192.538	342.477	143.314	165.542
Subtotaal Gezondheid		**39.618**	**518.457**	**1.393.206**	**590.985**	**2.115.926**	**3.668.410**	**1.436.029**	**1.504.448**
Brandw eerzorg	Risicobeheersing	46.166	108.043	272.888	23.879	396.733	702.067	185.300	332.123
	Incidentbestriding	145.365	329.770	830.664	445.901	1.206.316	2.138.609	897.852	1.009.855
	Vakbekw aamheid, materieel en (beleids)ontw ikkeling	211.297	493.022	1.241.892	666.617	1.803.526	3.197.358	1.342.321	1.509.771
Subtotaal Brandweerzorg		**402.828**	**930.834**	**2.345.444**	**1.136.397**	**3.406.576**	**6.038.034**	**2.425.472**	**2.851.749**
Crisisbeheersing	Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenw erking (incl. GHOR)	35.782	83.490	210.306	112.887	305.415	541.452	227.313	255.670
	Gemeentelijke processen	9.560	22.306	56.188	30.160	81.599	144.661	60.732	68.308
	Meldkamer	20.880	48.720	122.723	65.874	178.223	315.960	132.647	149.194
Subtotaal Crisisbeheersing		**66.222**	**154.516**	**389.217**	**208.922**	**565.237**	**1.002.073**	**420.692**	**473.172**
Totaal gemeentelijke bijdrage 2019 o.b.v. ingroei		**508.668**	**1.603.807**	**4.127.867**	**1.936.304**	**6.087.739**	**10.708.517**	**4.282.194**	**4.829.369**

Lijst van afkortingen

ABR	Antibiotica-resistentie
AZC	Asielzoekerscentrum
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BDuR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CISO	Central Information Security Officer
CMA	Centraal Meld- en Actiepunt
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
DPG	Directeur Publieke Gezondheid
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EMU	Economische en Monetaire Unie
EVP	Ervaringsprofiel
FIDO	(Wet) Financiering decentrale overheden
FLO	Functioneel leeftijdsontslag
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
HNT	Het Nieuwe Toezicht
HPV	Humaan Papillomavirus
IBGS	Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IMOC	Index materiële overheidsconsumptie
IZB	Infectieziektebestrijding
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren Op Gezond Gewicht
KBO	Katholieke Bond van Ouderen
LMO	Landelijke Meldkamer Organisatie
MER	Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen
MEV	Macro Economische Verkenning
MIK	Multidisciplinaire Inzet kaart
MOTO	Multi Opleiden Trainen & Oefenen
MVA	Materiële Vaste Activa
NEN	Nederlandse Norm
OMS	Openbaar Meldsysteem
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie
PPMO	Periodiek Preventief Medisch Onderzoek
PPO	Programma- en Productenoverzicht
RBOP	Repressief brandweerorganisatieplan

RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RUD	Regionale Uitvoerings Dienst
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SES	Sociaal Economische Status
SI-2T	Snel Interventie Voertuig
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoening
SvdR	Staat van Rampenbestrijding
TBC	Tuberculose
VIC	Veiligheids Informatie Centrum
VMO	Vakbekwaamheid, Materieel en Ontwikkeling
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VRZL	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WA	Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering
WGR	Wet gemeenschappelijk regeling
WHO	World Health Organization
WIFI	Wireless Fidelity
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WVD	Waarschuwings- en Verkenningsdienst

Veiligheidsregio Limburg-Noord

Begroting 2019 in één oogopslag

Veiligheidsregio Limburg-Noord bevordert de gezondheid en veiligheid en bestrijdt rampen en crises in de regio Noord en Midden-Limburg. Door bundeling van krachten van GGD, brandweer, 15 gemeenten en andere veiligheids- en gezondheidspartners op weg naar de gezondste en veiligste regio in 2025. De 15 gemeenten besturen en financieren de veiligheidsregio.

518.282
inwoners

totale gemeentelijke bijdrage
€ 51.414.000

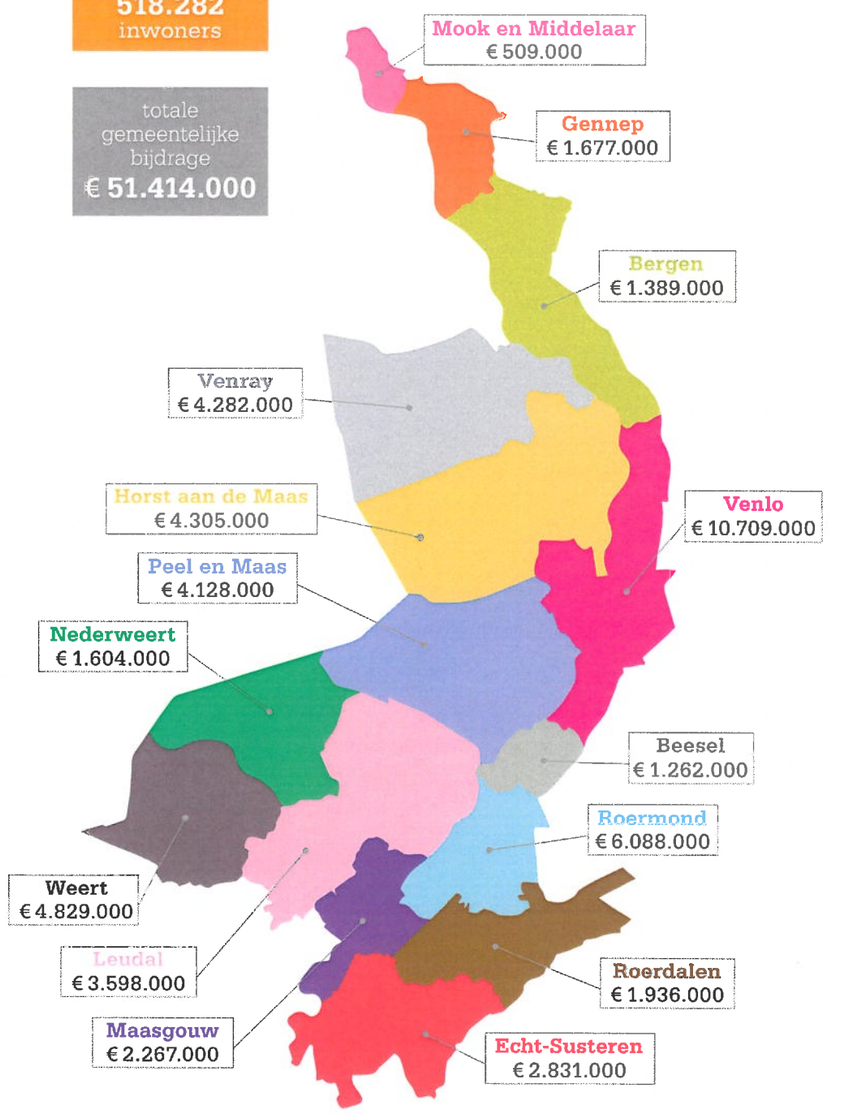

Jeugdgezondheidszorg
- 95.000 kinderen 0-18 jaar
- 4.400 geboortes
- 80.000 consulten

Gezondheidsbescherming
- 7.000 reisconsulten
- 10.500 reisvaccinaties
- 25 tbc klanten behandeld en/of begeleid
- 2.000 soa consulten

Kinderopvanglocaties
- 450 inspecties

GGD Limburg-Noord

Risicobeheersing
- 1.350 adviezen
- 1.500 controles
- 300 voorlichtingsactiviteiten Brandveilig Leven

Incidentbestrijding
- van 31 naar 30 brandweerposten
- 800 vrijwilligers
- 60 fte beroepsbrandweer
- gemiddeld 3.500 meldingen brandweerzorg

Vakbekwaamheid, materieel en ontwikkeling
- vervanging materieel voor € 5 miljoen
- nieuwbouw 5 kazernes
- 20-40 oefenmomenten per brandweerman/-vrouw
- 200 opleidingsplekken
- nieuwe oefencyclus meerdaags realistisch oefenen

BRANDWEER Limburg-Noord

Crisisbeheersing (incl. GHOR en gemeentelijke processen)
- uitbouw samenwerking met Zuid-Limburg
- meerdaagse ketenoefening infectieziekte
- 350 adviezen evenementen
- nieuw regionaal risicoprofiel
- minimaal 2 oefenmomenten per operationeel functionaris

veiligheidsregio limburg-noord

GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN PER PROGRAMMAONDERDEEL

Alle bedragen inclusief toedeling overheadkosten

Programma	Programmaonderdeel	Gemeentelijke bijdrage
Gezondheid	Jeugdgezondheidszorg 0-18	12.668.000
	Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	1.994.000
	Bewaken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis	162.000
	Toezicht houden (op rekening)	0
	Onderzoek, kennis en advies	1.719.000
		16.544.000
Brandweerzorg	Risicobeheersing	2.981.000
	Incidentbestrijding	10.763.000
	Vakbekwaamheid, materieel en (beleids)ontwikkeling	16.085.000
		29.829.000
Crisisbeheersing	Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking (incl. GHOR)	2.724.000
	Gemeentelijke processen	728.000
	Meldkamer	1.590.000
		5.041.000
TOTAAL		**51.414.000**

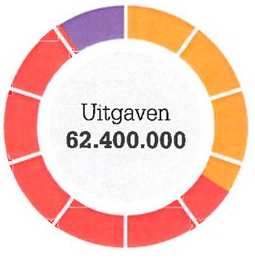

Programma's	UITGAVEN
Gezondheid	20.847.000
Brandweerzorg	35.375.000
Crisisbeheersing	6.178.000
TOTAAL	**62.400.000**

Programma's	INKOMSTEN
Gemeentelijke bijdrage	51.414.000
Overig	10.986.000
TOTAAL	**62.400.000**

Alle bedragen zijn afgerond op 1000 euro

Nijmeegseweg 42
Postbus 11
5900 AA Venlo

t +31 (0)88 11 90 000
f +31 (0)77 35 42 454

e info@vrln.nl
i www.vrln.nl

VERZONDEN 13 APR. 2018

veiligheidsregio
limburg-noord

Aan de gemeenteraad

datum	13 april 2018	**behandeld door**	Claudia Knapen
uw kenmerk		**telefoonnummer**	+31881190288
ons kenmerk	UIT032414	**bijlage(n)**	1

onderwerp Jaarverantwoording 2017

Geachte gemeenteraad,

Bijgaand bieden wij u ter kennisneming de voorlopige jaarverantwoording 2017 aan, bestaande uit het jaarverslag (inhoudelijk) en de jaarrekening (financieel). Vaststelling van de Jaarverantwoording 2017 is voorzien in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio van 6 juli 2018.

Het jaar 2017 is afgesloten met een positief resultaat van € 110.000. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het bijgevoegde document. Voornemen is om het Algemeen Bestuur in zijn vergadering van 6 juli 2018 voor te stellen dit bedrag te storten in de algemene reserve.

Dit is in lijn met het besluit van het Algemeen Bestuur om ter aanvulling van het weerstandsvermogen de gemeentelijke bijdrage gedurende 4 jaar op te hogen, met dien verstande dat positieve resultaten die in deze periode worden behaald, in mindering gebracht worden op de bijdrage van het volgende jaar. In verband met het positieve resultaat over 2017 wordt in de begroting 2019 de aanvulling weerstandvermogen niet in rekening gebracht.

Voor de zorg aan statushouders is door de bestuurscommissie GGD een voorlopige bijdrage bepaald voor de jaren 2016-2018. Na afloop van de periode wordt het definitieve resultaat bepaald en bestuurlijk voorgelegd. Bij de jaarverantwoording 2017 is gebleken dat de geraamde gelden voor de inzet van tolken niet besteed worden. De groep statushouders in onze regio is dermate taalvaardig dat tolken slechts incidenteel ingezet moeten worden. Derhalve is het voorstel om in verband met de onderbesteding van de tolkenkosten een voorlopige terugbetaling aan de gemeenten te laten plaatsvinden ten bedrage van € 180.000.

veiligheidsregio
limburg-noord

Accountantscontrole
De accountantscontrole heeft plaatsgevonden en de accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven. Deze is ingevoegd in de jaarverantwoording.

Eventuele reacties op de Jaarverantwoording 2017 ontvangen wij graag voor 29 juni 2018.

Mocht u behoefte hebben aan een mondelinge toelichting in de gemeenteraad of raadscommissie dan zijn wij daartoe gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord,

De voorzitter,

A.S. Scholten

De secretaris,

J.J. Rooijmans

veiligheidsregio limburg-noord

Jaarverantwoording 2017

Versie: 13 april 2018
Status: Vastgesteld door het Dagelijks Bestuur

Voorwoord

Met gepaste trots bied ik u deze jaarverantwoording 2017 aan.
2017 is in veel opzichten een jaar van verandering geweest. De wisseling van directie, de verdere inkleuring van de organisatie en de doorontwkkeling van de GGD hebben in belangrijke mate de agenda voor 2017 bepaald. Een jaar waarin de informatiegestuurde VRLN verder vorm heeft gekregen en waarin diverse innovatietrajecten zijn gestart en afgerond. Een jaar waarin de bedrijfsvoering verder is geprofessionaliseerd en waarin de verbinding met de omgeving en onze stakeholders is versterkt. Een jaar waarin de instroom van asielzoekers in onze regio zich heeft voortgezet en dienstverlening aan onze burgers onverminderd heeft plaatsgevonden.

In dit document vindt u de verantwoording van onze prestaties en de inzet van de middelen zoals deze ons ter beschikking zijn gesteld. De vorm en inhoud van het document, zoals dit zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld, is voortgezet en verbeterd.
Naast deze op grond van diverse regelgeving verplichte vormgeving is het afgelopen jaar gewerkt aan een meer voor het publiek toegankelijk en visueel ingestelde verantwoording. Ook dit jaar zal langs deze weg gedigitaliseerd een verantwoording worden opgesteld.

Ik wens u wederom veel leesplezier toe.

Jac J. Rooijmans
Algemeen Directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Deel A Algemeen 5

1 Algemeen 5

1.1 Inleiding 5
1.2 Missie en strategie 5
1.3 Doelstellingen 6
1.4 Financieel resultaat 2017 6

Deel B Jaarverslag 8

2 Programmaverantwoording 8

2.1 Programma Gezondheid 8
2.2 Programma Centraal Meld- en Actiepunt 19
2.3 Programma Veiligheid: Risicobeheersing 21
2.4 Programma Veiligheid: Basisbrandweerzorg 28
2.5 Programma Veiligheid: Crisisbeheersing 35
2.6 Overhead 43

3 Paragrafen 45

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 45
3.2 Bedrijfsvoering 50
3.3 Kapitaalgoederen 54
3.4 Financiering 55

Deel C Jaarrekening 58

4 Balans per 31 december 58

5 Het overzicht van baten en lasten 60

6 Toelichtingen 61

6.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 61
6.2 Toelichting op de balans 63
6.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 73
6.4 Sisa-bijlage bij de jaarrekening 80

Controleverklaring 81

Lijst van afkortingen 84

Deel A Algemeen

1 Algemeen

1.1 Inleiding

De begroting 2017 is op 8 juli 2016 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. In overleg met vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten was op dat moment al een evaluatie ingezet ten aanzien van de indeling in de programma's en programmaonderdelen. Dit traject heeft geleid tot een nieuwe indeling in programma's die beter aansluit bij de verwachtingen van onze gemeenten.
Gelijktijdig is gekeken naar de voorschriften van het BBV voor de toerekening van overhead. Dit had tot gevolg dat de generieke overhead en de afdelingsoverhead is opgenomen in het programma overhead.
De verschuivingen zoals hierboven genoemd leidden niet tot een aanpassing van de gemeentelijke bijdrage en zijn daarom als een technische wijziging voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Dit heeft op 7 juli 2017 ingestemd met begrotingswijziging 1 2017 waarin deze mutaties zijn verwerkt.

In dezelfde vergadering heeft het Algemeen Bestuur een kader vastgesteld voor de compensatie van de indexatie van lonen en prijzen in de gemeentelijke bijdrage. Besloten is tot het hanteren van de door het Centraal Plan Bureau (CPB) in maart gepubliceerde index "loonvoet sector overheid" voor de loonontwikkelingen. Eventuele correctie vindt achteraf plaast op basis van de werkelijk gemaakt kosten. Voor de materiële kosten wordt de "index materiële overheidsconsumptie" (IMOC) toegepast.
Na een zienswijzetraject heeft het Algemeen Bestuur op 22 december 2017 door middel van begrotingswijziging 2 2017 bepaald dat de gemeentelijke bijdrage voor 2017 ook opgehoogd wordt voor het opvangen van de loonontwikkeling (nieuwe cao gemeenten en stijging pensioenpremie) ten bedrage van € 404.000.

Naast een aanpassing in de indeling in programma's zijn in overleg met de gemeenten ook de opgenomen prestatie-indicatoren aangescherpt.

1.2 Missie en strategie

De ambitie van de VRLN is om in 2025 de gezondste en veiligste regio te zijn. Een veilige en gezonde regio Noord- en Midden-Limburg komt tot stand dankzij een gezamenlijke inspanning van burgers, organisaties, bedrijven en overheden. VRLN heeft een belangrijke en verbindende rol bij het voorkomen en bestrijden van onveiligheid en ongezondheid. Bij het voorkomen ondersteunt VRLN mensen in het maken van veilige en gezonde keuzes, bij

het bestrijden ervan opereert VRLN slagvaardig en effectief. VRLN voldoet daarbij aan professionele standaarden en bestuurlijke verwachtingen.

De meerjarenstrategie van de VRLN kent drie speerpunten:

- risicogericht: door sturing op risico's en continue omgevingsanalyse kunnen we onze inspanningen beter richten (effectiviteit);
- vraaggericht: elke vraag gaat eigenlijk over een risico, we helpen de klant het liefst voordat hij een vraag stelt;
- informatiegestuurd: we maken op een slimme manier informatie levend en versterken hiermee de betrouwbare en deskundige informatiepositie.

1.3 Doelstellingen

De burgers in de regio zijn op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun veiligheid en gezondheid. Daarbij staan zij niet alleen. De Veiligheidsregio helpt hen om die verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Daarom zijn preventie en preventieve maatregelen erg belangrijk. Inzet daarbij is dat burgers door verantwoord gedrag problemen op het vlak van veiligheid of gezondheid voorkomen of kunnen verminderen. Als vangnet zorgt de Veiligheidsregio voor brandweerzorg, voor coördinatie bij hulpverlening en voor maatregelen en voorzieningen op het vlak van de publieke gezondheid.

De taken en verantwoordelijkheden van de Veiligheidsregio vinden hun basis in de Wet veiligheidsregio's en in de Wet publieke gezondheid. De organisatie voert die taken zo optimaal mogelijk uit.

1.4 Financieel resultaat 2017

Het financieel resultaat over 2017 bedraagt na de mutaties reserves € 110.000 voordelig. Tussentijds heeft het resultaat zich ontwikkeld van € 159.000 bij de bestuursrapportage over het eerste half jaar, naar het eindresultaat zoals genoemd.

Ontwikkeling financieel resultaat *(bedragen in duizenden euro's)*

Programma's	Saldo baten en lasten (voor mutatie reserves)	Resultaat (na mutatie reserves)
Verwacht resultaat Begroting	-41	0
Mutatie bij Bestuursrapportage	350	159
Verwacht resultaat Bestuursrapportage	309	159
Mutatie bij Jaarverantwoording	728	-49
Resultaat 2017	**1.037**	**110**

Het resultaat is opgebouwd uit de programma's Gezondheid, CMA, Veiligheid en Overhead en kan als volgt worden gespecificeerd:

Financieel resultaat *(bedragen in duizenden euro's)*

Programma's	Saldo baten en lasten (voor mutatie reserves)	Resultaat (na mutatie reserves)
Gezondheid	103	103
Centraal Meld- en Actiepunt	101	0
Veiligheid: Risicobeheersing	89	89
Veiligheid: Basisbrandweerzorg	395	-251
Veiligheid: Crisisbeheersing	374	204
Overhead	-25	-34
Totaal	**1.037**	**110**

Deel B Jaarverslag

2 Programmaverantwoording

In dit onderdeel staat de inhoudelijke toelichting op de uitvoering en het verloop van de programma's van de VRLN.

Per programma wordt een overzicht van de baten en lasten weergegeven. Daarnaast worden verklaringen gegeven voor de (belangrijkste) afwijkingen tussen begroting en realisatie.

2.1 Programma Gezondheid

De Wet publieke gezondheid (Wpg) geeft de gemeenten de opdracht om, via een gemeenschappelijke regeling, een gemeentelijke gezondheidsdienst in te stellen en in stand te houden. De gemeenten zijn daarmee eigenaar en opdrachtgever van de GGD. In die rol dienen gemeenten te borgen dat bepaalde deskundigheden bij de GGD beschikbaar zijn. Kernactiviteit van de GGD blijft het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de ruim 515.000 inwoners in de regio, met name door het tegengaan en vroegtijdig opsporen van ziekten (preventie). Preventie kan de druk op de zorg verminderen. Bovendien vervult de publieke gezondheid een belangrijke rol in de voorbereiding en respons op (dreigende) crisissituaties; denk bijvoorbeeld aan infectieziektebestrijding of het optreden bij incidenten die veel maatschappelijke onrust (kunnen) veroorzaken. Een sterke publieke gezondheid is een krachtig instrument om concreet invulling te geven aan de publieke belangen in onder andere het (grotendeels private) zorgveld. Daarnaast dragen de resultaten in de publieke gezondheid bij aan de verschillende beleidsdomeinen binnen de gemeenten. Denk hierbij aan (arbeids)participatie, wmo, ruimtelijke ordening en sociale veiligheid.

Het programma Gezondheid bestaat uit 5 programmaonderdelen:

- Jeugdgezondheidszorg 0-18;
- Uitvoerende taken gezondheidsbescherming;
- Bewaken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis;
- Toezicht houden;
- Onderzoek, kennis en advies.

Algemene ontwikkelingen in 2017

Statushouders

In 2017 is een voorlopig bedrag voor de zorg aan statushouders door de bestuurscommissie GGD bepaald. De periode waarover de vergoeding wordt verleend beslaat de jaren 2016, 2017 en 2018. De projectkosten worden als volgt over de genoemde jaren verdeeld: 25% in 2016, in 2017 50% en in 2018 de resterende 25%. Na afloop van de periode wordt het definitief resultaat bepaald en bestuurlijk voorgelegd. Vanuit het projectbudget wordt het

aandeel 2016 en 2017 opgenomen in de exploitatie 2017 ter dekking van de additionele inhuur om achterstanden weg te werken of om uitgestelde projecten en taken op te pakken. Voor de inzet van de middelen wordt duidelijk dat de geraamde gelden voor de inzet van tolken niet besteed worden. Gebleken is dat de groep statushouders in onze regio dermate taalvaardig is dat tolken slechts incidenteel ingezet moeten worden.

(bedragen in duizenden euro's)

Type dienstverlening	Advies	Begroot	Gemaakte kosten 2016	Gemaakte kosten 2017
Uitvoeringskosten				
Jeugdgezondheidszorg	huisbezoek bij eerste contactmoment	281	105	128
Gezondheidsbevordering	coördinatie en uitvoering	36	15	15
Infectieziekte- en tbc-bestrijding	uitvoerings- en screeningskosten	111	9	9
Preventiestructuur	uitvoeren in bestaande netwerken	0	0	0
Hygiëne-inspecties	kosten per inspectie	2	0	2
Monitoring, onderzoek, evaluatie	uitvoeringskosten	66	13	35
Scholing professionals	opleidingskosten	12	0	0
Subtotaal		**508**	**142**	**190**
Inzet professionele tolken				
Inzet bij JGZ	75% van het contactmoment	156	2	1
Inzet bij GB	tolk bij bijeenkomsten	0		
Inzet bij IZB	tolk aanwezig bij screening	31		
Subtotaal		**187**	**2**	**1**
Totale kosten adviesscenario		**695**	**144**	**191**

In 2017 is een factuur naar de deelnemende gemeenten gezonden ter dekking van de te maken kosten. De hoogte van het factuurbedrag is gebaseerd op het aantal statushouders conform opgave van het rijk (taakstelling 2016 en 2017) à €350 per statushouder. Het totaal bedrag komt daarmee uit op € 699.000.

Doorontwikkeling JGZ

Het programma Doorontwikkeling JGZ heeft tot doel om veranderingen te initiëren die tegemoet komen aan de flexibilisering van de JGZ. Deze flexibilisering is ingegeven door de veranderde taak zoals vastgesteld in het basispakket JGZ, waarbij meer aansluiting moet komen bij de jeugdwet, het sociaal domein, passend onderwijs, veranderende behoefte van ouders en ontwikkelingen in de zorg.

In 2017 hebben diverse werkgroepen adviezen voor verandering uitgwerkt, zijn er ruim 30 experimenten ontwikkeld en gestart waarin grotere en kleinere veranderingen zijn vormgegeven en is er gewerkt aan attitudeverandering bij professionals.

Wat hebben we gedaan?

2.1.1 Jeugdgezondheidszorg 0-18

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) heeft als taak alle kinderen in beeld te hebben. Daartoe monitoren wij voortdurend de gezondheidstoestand van de kinderen en adviseren wij ouders en beleidsmakers ten aanzien van de bevordering van de gezondheid van alle 0-18 jarigen in onze regio. Dit gebeurt voornamelijk in de contactmomenten. In het kader van de flexibilisering van zorg houden wij minder vast aan de standaardcontactmomenten, zoals die voorheen waren voorgeschreven voor de categorie 0-4 jaar. Hierdoor kunnen we meer aanvullend onderzoek op indicatie verrichten bij kinderen die extra zorg nodig hebben, zogenaamde risicozorg. Bij gesignaleerde problemen of bij risicogroepen beoordeelt de GGD of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en koppelt daarbij zorgbehoevende en zorgverlener aan elkaar. Hierdoor is de verhouding tussen risicozorg en reguliere zorg gewijzigd.

In de categorie van 0- tot 4-jarigen zijn vrijwel alle doelstellingen gehaald conform de planning en de norm. In het postnatale huisbezoek is een kleine negatieve afwijking ten opzichte van de planning te zien. Hier is 88% binnen de tijd uitgevoerd, terwijl 90% is afgesproken. Bij analyse blijkt dit te maken te hebben met een veranderd proces van overdracht kraamzorg-jeugdgezondheidszorg per januari 2017. Daarnaast zijn er lokale verschillen in werkwijze geconstateerd. In het tweede deel van 2017 is een verbetering van de tijdigheid zichtbaar, toch wordt de 90% tijdigheid nog niet gehaald.
De norm bij de 14-maanden prik wordt op dit moment niet op alle locaties behaald, waardoor de totale score niet de norm haalt. In 2018 wordt de plannings- en uitvoeringsmethodiek van de JGZ onder de loep genomen, dit zal in 2018 tot procesverbeteringen leiden.
In de categorie 4 tot 18 jaar was gedurende 2016 enige achterstand opgelopen, doordat vaste capaciteit ook ingezet werd voor de instroom van statushouders. Deze is in het eerste halfjaar van 2017 grotendeels ingehaald door het inzetten van meer personeel. Deze lijn werd doorgetrokken naar het einde van het jaar.

Rijksvaccinatieprogramma
Steeds meer ouders laten hun kind niet of pas veel later dan de aanbevolen leeftijd vaccineren. Dit is een landelijke tendens die ook in onze regio zichtbaar is. Er leeft met name een negatief sentiment tegen de BMR- en de HPV-vaccinatie, waardoor deze vaccinatie door ouders wordt uitgesteld of afgezegd. Zowel landelijk als regionaal vindt er voorlichting en campagne plaats om ouders het nut en de noodzaak van het vaccineren uit te leggen. De vaccinatiegraad in onze regio is voor alle vaccinaties, hoger dan het landelijk gemiddelde.

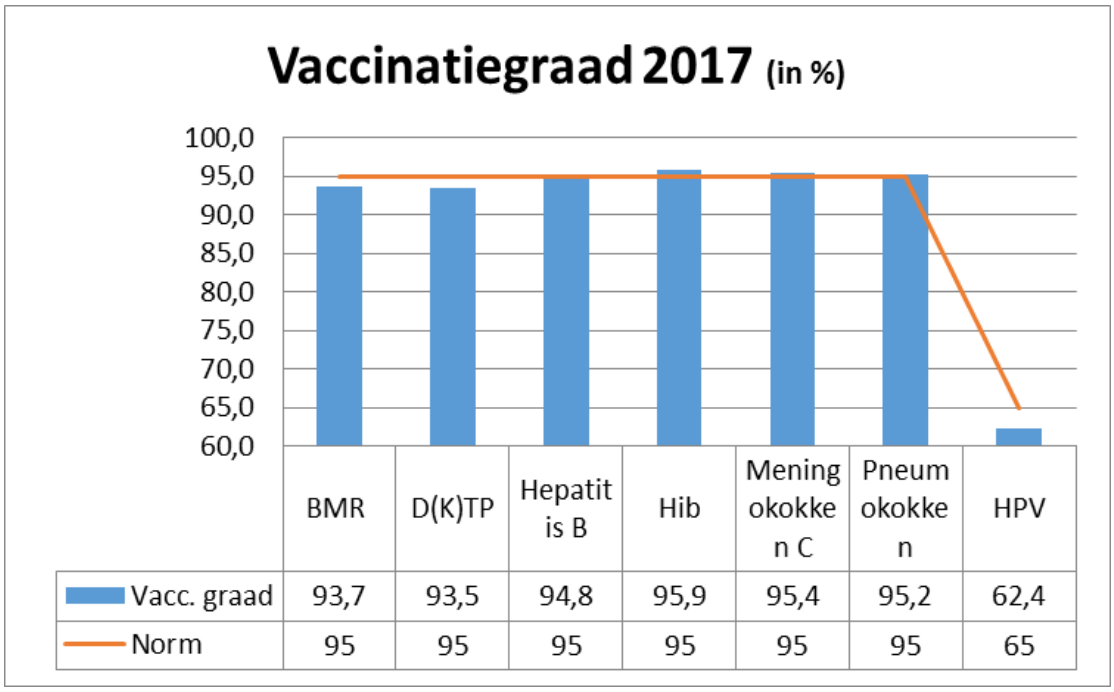

Indicatoren	Realisatie
Tijdigheid	
• Postnatale onderzoeken uitgevoerd binnen de norm (90% binnen 16 dagen)	88%
• 8 weken onderzoeken uitgevoerd binnen de norm: 90% binnen 42 tot 70 dagen	98%
Tijdkritische vaccinaties	
• 6-9 weken: norm: 90% binnen 42 tot 70 dagen	98%
• 3 maanden: norm 90% binnen 4 weken na de 6-9 weken vaccinatie	94%
• 4 maanden: norm: 90% binnen 8 weken na de 6-9 weken vaccinatie	97%
• 11 maanden: norm 90% binnen 11-12 maanden vaccinatie	95%
• 14 maanden: norm: 90% tussen 14-15 maanden	88%
Volledigheid	
• Vaccinaties worden aangeboden aan alle kinderen die daarvoor in aanmerking komen conform het Rijksvaccinatieprogramma.	Ja, koppeling met GBA
• Alle kinderen (0-18) zijn in beeld.	Ja, koppeling met GBA
Kwaliteit	
• Lokale risicozorg preventie: minimaal rapportcijfer 7 voor tevredenheid van onderzoek bij zorgaanvrager.	Heeft niet plaatsgevonden
• Regionale risicozorg preventie: minimaal rapportcijfer 7 voor tevredenheid van onderzoek bij scholen en samenwerkingspartners.	Gezonde school: 7,5

Indicatoren	Realisatie
Doorverwijzingen	
• Doorverwijzingen naar audiologisch centrum	170
• Doorverwijzingen naar Vroeg- en voorschoolse educatie	1.282
• Doorverwijzingen naar medisch	3.137
• Doorverwijzingen naar paramedisch	2.165
• Doorverwijzingen naar psychosociaal	535
• Meldingen o.b.v. meldcode Kindermishandeling	33

2.1.2 Uitvoerende taken gezondheidsbescherming

Infectieziektebestrijding

Het aantrekken van de economie draagt ertoe bij dat meer mensen (verre) reizen maken. Wij zien dit terug in het stijgend aantal consulten bij reizigerszorg. Wij voeren voor diverse doelgroepen TBC-screenings uit: asielzoekers, justitiële instellingen (DJI), medewerkers van ziekenhuizen en andere risicogroepen. Ten opzichte van de begroting is het aantal screenings dat wij uitvoeren voor DJI's gedaald, ook het tarief (onderdeel van een landelijke overeenkomst) dat wij ontvangen per foto is gedaald.

Indicatoren	Realisatie
• 95% van de meldingen in het kader van de Wpg zijn binnen de gestelde termijn gedaan[1] (in 2016 97,5%)	100%
• Minimaal 85% van de TBC-behandelingen worden afgerond binnen de daarvoor gestelde termijn[2] (in 2016 behandeling actieve TBC 78%, behandeling latente tuberculose-infectie 85%)	Behaald voor active als latente TBC
• TBC-vaccinatiegraad van kinderen (mits zij hiervoor in aanmerking komen) is 85%[3] (in 2016 85%)	Cijfers worden medio 2018 bekend
• Reizigerszorg: Klanttevredenheid haalt een rapportcijfer van minimaal 7,5	8,1
• 5.000 consulten reizigerszorg worden uitgevoerd	7.871
• 10.500 vaccins worden gegeven aan reizigers	10.895
• 2.000 consulten SOA en Sense	2.115 SOA en 215 Sense
• Klanttevredenheid: SOA	8,3

[1] Opgenomen in 'Wet publieke gezondheid Artikel 26 Meldingen instellingen'

[2] Doelstelling WHO

[3] Doelstelling WHO

Technische hygiënezorg

In het proces van evenementinspecties heeft een landelijk opgelegde procesaanpassing en nadere samenwerking met de GHOR plaatsgevonden waardoor aanvragen voor evenementinspecties risicogericht worden beoordeeld. Afhankelijk van het risicoprofiel wordt bepaald of de GGD de inspectie uitvoert. Hiermee is het aantal uit te voeren evenementinspecties minder dan bij de begroting was gepland.

Indicatoren	Realisatie
• Klanttevredenheid THZ: rapportcijfer minimaal 8	8,7
• We verrichten 100% van de evenementeninspecties[4] (in 2016 100%)	100%
• 72 adviezen t.a.v. evenementen worden uitgebracht.	21 ivm proceswijziging
• 100% van de bij ons aangemelde seksinrichtingen zijn geïnspecteerd[5] (in 2016 100%)	100%
• 40 inspecties tattoo uitgevoerd	46
• 4 inspecties AZC uitgevoerd	3 (= max)

Medische milieukunde

Indicatoren	Realisatie
• Op basis van onze eigen kwaliteitsnormen wordt op 100% van de vragen met betrekking tot gezondheidsrisico's door milieuverontreiniging een antwoord gegeven (in 2016 100%)	100%
• Klanttevredenheid : rapportcijfer van minimaal 8,0 is gehaald	Er is geen reactie ontvangen op de KTO's.
• 75 adviezen over milieuverontreiniging opgesteld aan organisaties	82 vragen van gemeenten/instellingen en 141 vragen van burgers

[4] Norm: Landelijke handreiking geneeskundige advisering publieksevenementen (2011)

[5] Norm: Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche (Wrp)

Forensische geneeskunde

Het aantal lijkschouwingen en forensische onderzoeken stijgt ten opzichte van 2016. Dit wordt met name veroorzaakt door een stijging van het aantal euthanasie-gevallen. Ook de gemiddelde duur van de verrichtingen stijgt. Dit betekent een grotere inzet van de forensische artsen. Hierbij maken we ook gebruik van de forensische dienstverlening van andere GGD-regio's. Een uitdaging hierbij is de landelijke schaarste aan forensische artsen.

In oktober 2017 heeft de commissie Hoes, belast met het advies over de wenselijkheid van aanbesteden van forensische geneeskunde (arrestantenzorg en forensisch medisch onderzoek), haar advies aangeboden aan de minister. De commissie adviseert de dienstverlening van forensisch medisch onderzoek robuuster en los van medische arrestantenzorg te organiseren. Vanwege de raakvlakken met het werkgebied van lijkschouw zou forensisch medisch onderzoek meer verbonden moeten worden met deze sector. Medische arrestantenzorg kan dan volgens de commissie als aparte discipline georganiseerd worden.Tegen dit licht vindt een nadere analyse plaats van lijkschouw en de forensische taken, wat op termijn kan leiden tot een aanpassing van het proces en de lasten.

Het rapport van Taskforce lijkschouw en gerechtelijke sectie 'De dood als startpunt, een onderzoek naar de keten van lijkschouw en gerechtelijke sectie' is 1 februari 2018 aangeboden aan de Minister van Justitie en Veiligheid en naar de Tweede Kamer gezonden. Een kabinetsreactie volgt in het voorjaar 2018. De beleidsreactie zal worden opgesteld in samenhang met het rapport 'Verankering voor de toekomst' over de forensisch medische expertise voor kinderen.

Voor wat betreft de arrestantenzorg is er een tendens in daling van het aantal verrichtingen; achtergrond is dat er minder arrestanten zijn.

Indicatoren	**Realisatie**
• Bereikbaarheid/beschikbaarheid is geborgd met 100%[6] (in 2016 100%)	100%
• 2.500 behandelingen arrestantenzorg	2.171
• Forensische geneeskunde: 650 lijkschouwingen uitgevoerd	665

[6] Norm: cf. contract met de politieorganisatie

2.1.3 Bewaken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis

In 2017 zijn er acht casussen door het scenarioteam opgepakt: één langdurig traject, drie casussen waarvan de evaluatie is gestart en vier die nog doorlopen naar 2018. Van de acht zaken zijn er zes zeden-gerelateerd.

Indicatoren[7]	Realisatie
• Psychosociale hulpverlening: in 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd van 90 minuten opgepakt	100%
• Opgeschaalde medische milieukunde: in 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd opgepakt	100%
• Opgeschaalde infectieziektebestrijding: in 100% van de gevallen zijn de taken binnen de gestelde opkomsttijd opgepakt	100%
• Gezondheidsonderzoek bij rampen: in 100% van de gevallen wordt advies uitgebracht naar aanleiding van de gestelde vraag	100%

2.1.4 Toezicht houden

De Veiligheidsregio voert de wettelijk verplichte inspecties uit van kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, voorzieningen voor buitenschoolse opvang, gastouderbureaus en jeugdverblijven.

Er is een meerjarige trend zichtbaar waarbij het aantal opvanglocaties dalende is. De begrote baten uit inspecties worden daarom niet gehaald. In het kader van de implementatie van Het Nieuwe Toezicht (HNT) / Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) hebben in 2017 extra trainingen plaatsgevonden. Deze wet treedt per 01-01-2018 in werking.

Indicator	Realisatie
• 100% van de instellingen is (al dan niet op basis van indicatie) geïnspecteerd en een rapport is opgemaakt (in 2016: 97%)	100%

[7] Normen op basis van kwaliteitsnormen GGD LN

2.1.5 Onderzoek, kennis en advies

In 2017 hebben onder andere de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- **Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen:** In juni is het dashboard van de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (‘de Gezondheidsatlas’) toegankelijk gesteld aan gemeentes. Daarnaast hebben duidingsgesprekken per gemeente plaatsgevonden en is er een regionaal e-magazine ontwikkeld.
- **Jongeren op Gezond Gewicht:** Er is een 0-meting opgeleverd voor de gemeenten Horst aan de Maas en Venray. Voor de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Weert en Peel en Maas is een QuickScan opgeleverd.
- **ViaVVV:** De GGD heeft in september de effectevaluatie van SportMpower Junior opgeleverd. Verder is er een start gemaakt met het vormgeven van de procesevaluatie van ‘Wijk in Topvorm’.
- **VieCuri:** In opdracht van VieCuri en VGZ voert de GGD een onderzoek uit naar de mate waarin zorgkosten in Noord-Limburg hoger zijn vergeleken met de rest van Nederland en welke variabelen dat verschil mogelijk kunnen verklaren. In 2017 zijn hiervoor analyses uitgevoerd met data uit de Volwassenen en Ouderen Monitor en met zorgkostendata van Vektis. De resultaten worden eind maart 2018 gepubliceerd.
- **Alcohol en Drugs Leudal:** Op de VO-scholen in Leudal zijn eind 2017 digitaal vragenlijsten afgenomen bij de leerlingen van klas 2 en 4 over de thema’s alcohol en drugs. De resultaten van dit onderzoek worden in het eerste kwartaal van 2018 aan de deelnemende scholen en de gemeente teruggekoppeld.

Indicator	Realisatie
• Voor tevredenheid van de aanvrager over het advies en ondersteuning is minimaal het rapportcijfer 7 gehaald	7,2 (cijfer van gemeenten voor jongerenmonitor)

Wat heeft het gekost?

Totaal Programma Gezondheid *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten				
Jeugdgezondheidszorg 0-18	10.262	9.801	460	
Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	3.007	3.084	-77	
Bew aken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis	167	171	-4	
Toezicht houden	638	659	-21	
Onderzoek, kennis en advies	1.142	1.358	-217	
Totaal lasten	**15.215**	**15.074**	**141**	
Baten				
Jeugdgezondheidszorg 0-18	2.393	2.173	220	
Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	2.090	2.048	42	
Bew aken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis	0	3	-3	
Toezicht houden	639	607	32	
Onderzoek, kennis en advies	62	314	-252	
Totaal baten	**5.184**	**5.146**	**38**	
Baten (gemeentelijke bijdragen)				
Jeugdgezondheidszorg 0-18	7.869	7.869	0	
Uitvoerende taken gezondheidsbescherming	917	917	0	
Bew aken publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis	167	167	0	
Toezicht houden	-1	-1	0	
Onderzoek, kennis en advies	1.080	1.080	0	
Totaal gemeentelijke bijdragen	**10.031**	**10.031**	**0**	
Saldo van baten en lasten	**0**	-103	**103**	**V**
Stortingen in reserves	0	0	0	
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**-103**	**103**	**V**

In de onderstaande tabel worden verklaringen gegeven voor de (belangrijkste) afwijkingen ten opzicht van de begroting.

(Bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	i/s	Baten	Lasten
Jeugdgezondheidszorg 0-18			
Personeelskosten: Er is extra capaciteit ingehuurd om de achterstanden uit 2016, als gevolg van dienstverlening aan statushouders, in te lopen. Als gevolg van langdurige ziekte in het management wordt een interim-manager ingehuurd. De kosten voor het opleiden van artsen zijn hoger dan begroot.	i	39 V	148 N
Contracten: CJG/SWT-contracten zijn opgezegd door gemeenten.	s	141 N	
Contracten: Voorbereidingskosten voor 'voorzorg'.	i	50 V	
Vaccinaties: We zien een lichte stijging in het aantal geboortes (2% t.o.v. 2016) en een stijging van de vergoedingen vanuit het RIVM; dit leidt tot meer baten.	s	198 V	
Statushouders: De gemaakte kosten voor de JGZ-dienstverlening aan statushouders (233.000). Het restant aan baten (366.000) is overgeheveld naar de balans.	i	366 N	599 V
Uitvoerende taken gezondheidsbescherming			
Personeelskosten: Het betreft niet voorziene re-integratiekosten van enkele medewerkers, incidentele extra lasten door de inhuur van een afdelingscoördinator, additionele dekkingsmiddelen voor de begeleiding van statushouders.	i	38 V	77 N
Inkomsten TBC-screening: Minder screenings tegen een lager tarief voor DJI. Minder inkomsten uit screening asielzoekers en verzekeraars.	s	79 N	
Bewaken publieke gezondheid			
Overige: Diversen	i	3 V	4 V
Toezicht houden			
Aantal inspecties kinderopvang: Afname van het aantal te inspecteren locaties.	s	32 N	
Tijdelijke inhuur: Door ziekte was het noodzakelijk om tijdelijk extern personeel in te huren.	i		21 N
Onderzoek kennis en advies			
Personeelskosten: Meer aandacht voor onderzoek en coaching wat leidt tot niet begrote lasten; externe inhuur voor de vervanging van een afdelingscoördinator en van een interim-manager.	i		154 N
PGA: Extra baten niet geraamde ontvangsten COA (asielzoekers).	i	114 V	
Additionele lasten activiteiten: Niet begrote lasten voor de campagne 'bewustwording alcohol' en de lasten voor ICT.	i		62 N
Subsidies: Niet begrote inkomsten uit subsidies en opdrachten.	i	138 V	
Totaal		**38 N**	**141 V**
Per saldo resultaat 2017			**103 V**

incidentele (i) of structurele (s) afwijking

V (voordeel) = meer baten of minder lasten, N (nadeel) = minder baten of meer lasten

2.2 Programma Centraal Meld- en Actiepunt

Het Centraal Meld- en Actiepunt (CMA) bewaakt de toegang van cliënten naar de maatschappelijke opvang (MO), voert regie over de in-, door- en uitstroom naar en vanuit de maatschappelijke opvanginstellingen naar de hoogst haalbare woonsituatie van een individu en vervult een consultfunctie voor preventie en herstel van cliënten. Het werkgebied van het CMA omvat de regio Limburg-Noord.

Algemene ontwikkelingen in 2017

In 2017 hebben de Noord-Limburgse gemeenten besloten de werkzaamheden rondom deze doelgroep vanaf 1 januari 2018 op een andere wijze uit te voeren. In dat kader heeft er aanbesteding plaatsgevonden en heeft het Algemeen Bestuur besloten de werkzaamheden per die datum te beëindigen. Ter dekking van eventuele frictiekosten is in de afgelopen jaren een reserve gevormd. Het positief saldo is naar analogie van voorgaande jaren toegevoegd aan deze reserve. Voor de betrokken medewerkers wordt naar een oplossing gezocht.

Wat hebben we gedaan?

Indicatoren	Realisatie
• De gemeente geeft minimaal een voldoende rapportcijfer voor de ontvangen monitor informatie. • Het CMA wint 100% van de gevraagde monitor informatie in bij opvanginstellingen. • Het CMA levert 100% van de gevraagde monitor informatie aan bij gemeente.	Niet bekend Niet mogelijk te leveren ivm privacy. Andere afspraken gemaakt met gemeente Venlo.

Wat heeft het gekost?

Programma Centraal Meld- en Actiepunt (CMA) *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie
Lasten	421	320	101
Baten	0	0	0
Baten (gemeentelijke bijdragen)	421	421	0
Saldo van baten en lasten	**0**	**-101**	**101 V**
Stortingen in reserves	0	101	-101
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	**0**	**0**	**0**

Verklaring (belangrijkste) afwijkingen ten opzichte van de begroting.

(Bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	i/s	Baten	Lasten
Personeelskosten: Halverwege het begrotingsjaar is het contract met een externe partij opgezegd, waardoor inhuurlasten lager zijn. Tegen het licht van de mogelijk ontwikkelingen van het CMA worden niet de volledige, begrote personeelslasten ingevuld.	i		101 V
Totaal		**0**	**101 V**
Storting in Reserve CMA			**101 V**
Per saldo resultaat 2017			**0**

incidentele (i) of structurele (s) afwijking

V (voordeel) = meer baten of minder lasten, N (nadeel) = minder baten of meer lasten

2.3 Programma Veiligheid: Risicobeheersing

Gemeenten willen een veilige woon- en leefomgeving voor hun inwoners. Sociale veiligheid is daarbij een belangrijk aandachtsveld, maar ook doelen op het vlak van de fysieke veiligheid, zoals vermindering van het aantal incidenten en calamiteiten, zijn voor gemeenten erg belangrijk. Hierbij werken zij samen met professionals, zoals de politie en veiligheidsregio. Ook zetten zij in op versterken van de betrokkenheid en vergroting van het zelfoplossend vermogen van hun inwoners en ondernemers.
De Veiligheidsregio helpt gemeenten hierbij. In het programma Risicobeheersing biedt zij gemeenten deskundige hulp bij het voorkomen en beperken van (brand)incidenten en bij het indammen van brandrisico's. Daarnaast wordt er specifiek aandacht gegeven aan het voorkomen van branden en ongevallen door het stimuleren van brandveilig gedrag bij burgers, organisaties en bedrijven (voorheen Brandveilig Leven). In vergunningstrajecten zorgt de Veiligheidsregio voor deskundige advisering op het gebied van de ruimtelijke, industriële en gebruiksveiligheid en in bouwtrajecten. De regio werkt vanuit het begrip 'meerlaagse veiligheid' waarbij in iedere fase van het realiseren van een ruimtelijke ontwikkeling of bouwwerk een passend instrument ingezet kan worden om fysieke veiligheid te vergroten.
Het programma risicobeheersing bestaat uit vijf programmaonderdelen:

- Ruimtelijke veiligheid;
- Industriële veiligheid;
- Bouwveiligheid;
- Gebruiksveiligheid;
- Onderzoek, beleid en projecten.

Algemene ontwikkelingen in 2017

Na de roerige periode van de regionalisatie in 2010-2014 begint de doorontwikkeling van risicobeheersing meer en meer zijn vruchten af te werpen. In 2017 zijn alle productieafspraken ruimschoots gehaald, werden diverse nieuwe initiatieven ontwikkeld en in de praktijk gebracht, complexe beleidsdossiers afgerond en de contouren voor de toekomst geschetst.

Bestuursopdracht
Het bestuur van de VRLN heeft de VRLN gevraagd om samen met de RUD en de gemeenten de samenhang van rollen en taken ten aanzien van risicobeheersing inzichtelijk te maken. Wie doet wat, waar zit de samenhang en waar zit eventueel een overlap of een hiaat? Zijn er mogelijkheden om efficiency te vergroten? De rapportage is aangeboden aan de bestuurscommissie Veiligheid in november 2017. Kern van de boodschap is dat er niet of nauwelijks overlap van taken is, aangezien beide organisaties zich richten op een ander taakveld (veiligheid en milieu). Wel is er winst te boeken door werkzaamheden beter op elkaar af te stemmen en daardoor de last voor de vergunninghouders te verminderen. Er komt een vervolgopdracht.

Omgevingswet en de invoering van de private bouwplantoets

Risicobeheersing neemt als ketenpartner deel aan lokale projecten/pilots over de invoering van de nieuwe omgevingswet in bijna alle gemeenten. Tevens zijn we lid van de twee regionale gemeentelijke overleggroepen. Intern hebben we een omgevingsanalyse gemaakt om de impact van deze wetswijzigingen voor de VRLN in beeld te brengen. Dat gaat in 2018 resulteren in een masterplan voor de doorontwikkeling van de afdeling. Overigens zijn de invoeringsdata van beide wetswijzigingen uitgesteld.

Certificeringstraject medewerkers risicobeheersing

De VRLN is sinds vorig jaar verplicht om zich te verantwoorden over de kwaliteit van de medewerkers die Wabo-gerelateerde adviezen uitbrengen aan de gemeenten. De nulmeting in het kader van de kwaliteitscriteria is met positief resultaat uitgevoerd onder 30 medewerkers risicobeheersing. In november is het bestuur hierover geïnformeerd.

Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen (IBGS) en de AGS-functie

De AGS-staffunctie (adviseur gevaarlijke stoffen) werd tot 2017 uitgevoerd door een specialist risicobeheersing. Zijn taak is het om naast het zijn van een inhoudelijk kennisbaak en adviseur, de AGS-piketfunctionarissen en meetplanleiders aan te sturen en de processen rondom IBGS te coördineren die over vier afdelingen verspreid uitgevoerd worden. Na ruim twee jaar op deze wijze gewerkt te hebben bleek dat de vraag naar ondersteuning en begeleiding vele malen groter was dan geboden kon worden. In 2017 is hiervoor dan ook extra formatie vrijgemaakt (0,4 fte).

Riskfactory

Vanuit de afdeling Risicobeheersing is in 2017 ondersteuning geleverd om het project Riskfactory uit te voeren. In dat verband is een bestuurlijke stuurgroep ingesteld en zijn voorbereidende activiteiten uitgevoerd. Dit heeft mede geleid tot het bezoek aan een vergelijkbaar initiatief in de Regio Twente. Alhoewel de insteek van het project zowel veiligheid als gezondheid betreft, ligt vooralsnog het zwaartepunt van de mogelijke scenario's op het eerste terrein. Voor 2018 wordt over de daadwerkelijke realisatie van de Riskfactory, waarin door meerdere maatschappelijke organisaties wordt geparticipeerd, een bestuurlijk standpunt verwacht.

Wat hebben we gedaan in 2017?

Uitvoering meerjarenprogramma

Wij zijn er in geslaagd om in 2017 de afspraken die wij met gemeenten gemaakt hebben over de toezicht-, controle- en adviestaken (meerjarenprogramma 2015-2019) uit te voeren. Daarbij hebben we afgelopen jaar meer aandacht kunnen geven aan maatwerkafspraken, met name in het controleprogramma. Daarnaast hebben we een kwaliteitsslag gemaakt in de verantwoording naar de gemeenten door de kwartaalrapportages aan te passen en uit te breiden op verzoek van de gemeenten

Het aantal uitgebrachte adviezen en voorlichtingsactiviteiten ligt veelal hoger dan geraamd. Dat heeft voor een deel te maken met het feit dat we veel strikter zijn gaan documenteren en registreren. Activiteiten waar voorheen geen adviesrapport van werd gemaakt of die werden ondergebracht onder de post ‘overig’ worden nu apart vastgelegd. Daarmee krijgen we beter inzicht in wat we aan producten leveren aan gemeenten. Daarnaast zien we een verbetering in de processen, waardoor de standaard adviesaanvragen minder tijd kosten.

Met de opzet van de prestatie-indicatoren in de begroting 2016 hebben wij de doorlooptijd van een adviesaanvraag als indicator opgevoerd. Op dit moment is het nog onvoldoende mogelijk om hier betrouwbaar over te rapporteren. We proberen nog steeds om deze rapportagemogelijkheid te borgen binnen onze systemen, maar we overwegen ook om in overleg met gemeenten betere en betrouwbare andere indicatoren in te voeren (begroting 2019). Bij de diverse programma-onderdelen die hieronder aan bod komen, is dan ook geen rapportage op de indicatoren opgenomen. Wel zijn de productie-afspraken en de realisatie weergegeven.
Ten aanzien van de doorlooptijd geldt overigens dat uit de accountgesprekken met gemeenten naar voren komt dat men over het algemeen tevreden is over de snelheid en vooral de flexibiliteit waarmee we onze adviezen afleveren.

2.3.1 Ruimtelijke veiligheid

Aantal adviesaanvragen externe veiligheid is 93, wat hoger is dan verwacht (60 op jaarbasis). Daarnaast zijn 1.770 uren besteed aan pro-actie overleg met gemeenten (wat onder meer geresulteerd heeft in 91 adviezen bluswatervoorziening).

2.3.2 Industriële veiligheid

Aantal adviesaanvragen milieuvergunning is 49 (iets lager dan de raming van 60) en 12 adviezen BRZO (conform planning).

2.3.3 Bouwveiligheid

Het aantal uitgebrachte adviesrapporten bouwveiligheid is met 901 plus 81 adviezen vooroverleg conform planning. In de begroting 2017 staat het jaaraantal van 450. Dit betreft het aantal bouwzaken, waarbij gemiddeld ruim 2 adviezen per ‘zaak’ worden afgegeven.

2.3.4 Gebruiksveiligheid

Het aantal adviesaanvragen brandveilig gebruik is 287 plus 53 adviezen vooroverleg. Dit is hoger dan verwacht (250 op jaarbasis). Dit heeft vooral te maken met het afhandelen van een groot aantal meldingen brandveilig gebruik.

In 2017 zijn er 1.737 controles brandveilig gebruik uitgevoerd en 46 hercontroles. Daarmee is het minimum van 1.500 controles ruim gehaald en hebben we meer ‘maatwerk’ controles uit kunnen voeren dan het voorgaande jaar.

Brandveilig Leven

In het kader van toezicht brandveiligheid scholen en toezicht brandveiligheid zorginstellingen zijn twee integrale programma's ontwikkeld waarin bevordering van brandveilig gedrag en toezicht op brandveilig gebruik integraal worden opgepakt. Deze programma's zijn in 2017 voor een deel geïmplementeerd. In 2017 zijn 35 expedities uitgevoerd als onderdeel van het integrale programma brandveiligheid bij zorginstellingen waarin dus gebruikscontroles en brandveiligheidscontroles zijn samengebracht. De expedities zijn gericht op het vergroten van het bewustzijn en het handelingsperspectief bij het management, het personeel en de bewoners van een zorginstelling. Inhoudelijk zijn deze activiteiten gericht op een veilig gebruik en het vluchten bij calamiteiten. Daarnaast wordt een zorgorganisatie geholpen om haar eigen verantwoordelijkheid te nemen in het organiseren van veiligheid. Ook de voor scholen ontwikkelde expeditie is in 2017 voor het eerst uitgerold.

Er zijn in totaliteit ruim 300 voorlichtingsactiviteiten brandveilig leven (bevorderen brandveilig gedrag) uitgevoerd. Dat is beduidend meer dan oorspronkelijk geraamd (200 stuks). We maken hierbij in toenemende mate gebruik van volontairs en ambassadeurs. Een belangrijk onderdeel van brandveilig leven is dan ook het werven en trainen van intermediairs (ambassadeurs) die kwetsbare doelgroepen helpen bij het vergroten van de brandveiligheid. In 2017 is gericht gewerkt aan het activeren van partners op gebied van brandveilig gedrag. Dit heeft onder meer geleid tot structurele samenwerkingsafspraken met de T-zorg, de KBO Limburg en de Zorggroep voor het trainen van medewerkers/ambassadeurs op gebied van brandveiligheid.

Het team brandveilig leven zorgt er tevens voor dat brandweerposten de juiste (methodische) ondersteuning krijgen bij het uitrollen van lokale initiatieven zoals voorlichtingsactiviteiten, woningchecks en het bezoek van specifieke doelgroepen aan brandweerposten. In alle gemeenten is in 2017 samen met de brandweerpost de activiteit 'oefenen in de wijk' uitgevoerd, een realistische oefening met publiek. In totaal hebben 28 posten hieraan meegewerkt.

2.3.5 Onderzoek en beleid

Invoering nieuwe omgevingswet

De afgelopen periode is extra personele capaciteit ingezet voor dit programmaonderdeel. Dat heeft vooral te maken met de grote transities in het ruimtelijke domein en de komst van de nieuwe omgevingswet. Wij hebben extra geïnvesteerd in het ontwikkelen van kennis en vaardigheden op gebied van risicogericht adviseren en in het verbeteren van onze informatiehuishouding.

Daarnaast hebben we een omgevings- en impactanalyse gemaakt voor risicobeheersing. De uitkomsten hiervan worden gebruikt voor de doorontwikkeling van producten die aansluiten bij de processen van de omgevingsweg en de behoeften van onze klanten.

Onderzoek senioren en brandveiligheid

Het onderzoeksrapport van het onderzoek senioren en brandveiligheid in samenwerking met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL), is in mei 2017 opgeleverd en heeft zowel landelijk als internationaal de aandacht getrokken van andere organisaties die met bevorderen van brandveilig gedrag bezig zijn.

Regionaal Beleid Bluswatervoorziening

Beleid is door de bestuurscommissie Veiligheid vastgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan de individuele gemeenten. Inmiddels heeft het merendeel van de gemeenten het beleid vastgesteld.

Risicogericht werken in de zorg

Het pilotproject met de Zorggroep is afgesloten. De methodiek wordt verder uitgewerkt en geïmplementeerd bij zorginstellingen in de regio. In 2017 zijn hierover met 5 zorginstellingen convenanten afgesloten.

Risicoprofiel

Er is in 2017 geen update van het regionaal (brand)risicoprofiel uitgebracht. In de plaats daarvan wordt naar landelijk voorbeeld gewerkt aan het ontwikkelen van een dynamisch (brand)risicoprofiel.
Het regionaal risicoprofiel wordt wekelijks gemonitord, op basis van de actualiteit.

Indicator	Realisatie
• 50 uitgevoerde brandonderzoeken	52

Het team brandonderzoek heeft 52 brandonderzoeken uitgevoerd. Dit heeft o.a. geleid tot meer inzicht in de oorzaken van de 6 woningbranden in 2017 met dodelijke slachtoffers. Dit inzicht levert een belangrijke bijdrage in het ontwikkelen van nieuwe preventiestrategieën.

Wat heeft het gekost?

Totaal Programma Veiligheid: Risicobeheersing *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten				
Ruimtelijke veiligheid	295	288	7	
Industriële veiligheid	156	92	64	
Bouw veiligheid	442	437	5	
Gebruiksveiligheid	1.409	1.418	-8	
Onderzoek en beleid	307	312	-5	
Totaal lasten	**2.609**	**2.547**	**63**	
Baten				
Ruimtelijke veiligheid	154	165	-11	
Industriële veiligheid	156	154	2	
Bouw veiligheid	103	104	-1	
Gebruiksveiligheid	32	32	-0	
Onderzoek en beleid	38	54	-15	
Totaal baten	**483**	**509**	**-26**	
Baten (gemeentelijke bijdragen)				
Ruimtelijke veiligheid	141	141	0	
Industriële veiligheid	0	0	0	
Bouw veiligheid	339	339	0	
Gebruiksveiligheid	1.377	1.377	0	
Onderzoek en beleid	269	269	0	
Totaal gemeentelijke bijdragen	**2.126**	**2.126**	**0**	
Saldo van baten en lasten	**0**	**-89**	**89**	**V**
Stortingen in reserves	0	0	0	
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**-89**	**89**	**V**

In onderstaande tabel staan op hoofdlijnen de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

(Bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	i/s	Baten	Lasten
Personeelskosten: Per saldo voordeel op personeelskosten, met name door lagere inhuur dan geraamd en vergoeding voor verrichte werkzaamheden voor de gezamenlijke meldkamer.	i		73 V
Overige kosten: Per saldo een klein nadeel.	i		6 N
Innovatie: Klein nadeel op de doorontwikkeling van team brandonderzoek.	i		7 N
Subsidie: Per saldo hogere bijdragen van het A&O fonds en IAV.	i	26 V	
BDuR: Hogere bijdrage landelijke Brede Doeluitkering Rampenbestrijding.	i	3 V	
Totaal		**29 V**	**60 V**
Per saldo resultaat 2017			**89 V**

incidentele (i) of structurele (s) afwijking

V (voordeel) = meer baten of minder lasten, N (nadeel) = minder baten of meer lasten

Ten opzichte van de bestuursrapportage over het eerste halfjaar is het resultaat over het gehele jaar ruim € 50.000 positiever. Dit komt voornamelijk door de niet voorziene vergoeding voor verrichte werkzaamheden voor de gezamenlijke meldkamer in Maastricht.

2.4 Programma Veiligheid: Basisbrandweerzorg

De Veiligheidsregio voert de operationele brandweerzorg uit. Deze omvat het voorkomen en bestrijden van branden en van ongevallen anders dan brand die gevaar voor mens en dier (kunnen) opleveren (verkeersongevallen, bedrijfsongevallen, waterongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen).
De regio beschikt hiervoor over 31 brandweerposten. Het werk wordt uitgevoerd met etmaalmedewerkers (beroeps), repressief inzetbare dagdienstmedewerkers (beroeps) en ongeveer 800 vrijwilligers. Verspreid over de regio is op 9 posten een kleine bluseenheid (Snel Interventie Voertuig, zogenaamde 'SI-2T') gestationeerd. Een SI-2T wordt ingezet tijdens kantooruren. Het voertuig heeft een gekazerneerde bezetting van twee personen en rukt binnen anderhalve minuut uit. Het grootste belang van een SI-2T is dat vrijwillige posten tijdens kantooruren ondersteund worden zodat de uitruk zoveel mogelijk geborgd is. Een SI-2T vormt tijdens kantooruren een gegarandeerde repressieve schil bovenop de schil van tankautospuiten. Bij de inzet van een SI-2T moet in ogenschouw worden gehouden dat de eenheid over onvoldoende slagkracht beschikt om incidenten zoals woningbranden of verkeersongevallen zelfstandig af te handelen en dus aangevuld moet worden door een tankautospuit met minimaal vier personen (samen met de SI-2T bemanning de wettelijk voorgeschreven zes). Een SI-2T maakt wel een aanvang met de incidentbestrijding en werkt veel incidenten zelfstandig af.

De basisbrandweerzorg omvat ook het grootschalig optreden van brandweereenheden bij incidenten van grote(re) omvang. Hier is vooral het aspect van slagkracht van belang. Aan de hand van het geactualiseerd regionaal risicoprofiel en de hierin genoemde incidenttypen is bepaald hoe groot de slagkracht minimaal moet zijn. Aangezien het gros van de incidenttypen zich in elke gemeente kan voordoen, is gekozen voor een zodanige verdeling van capaciteit dat de slagkracht overal binnen de landelijke tijdsnormen kan worden geformeerd. Deze capaciteit is al grotendeels aanwezig in verband met de snelle eerstelijns brandweerzorg in de gemeenten.
Binnen de basisbrandweerzorg voert de Veiligheidsregio daarnaast enkele specialistische taken uit: de Waarschuwings- en Verkenningsdienst (WVD), Incidentbestrijding Gevaarlijke stoffen (IBGS), waterongevallenbestrijding en natuurbrandbestrijding.

De kwaliteit van de operationele brandweerzorg is sterk afhankelijk van de vakbekwaamheid van de medewerkers, de inzetbaarheid van het materieel en adequate en hoogwaardige beleidsadviezen die bijdragen aan een effectieve en efficiënte organisatie. Deze aspecten zijn verenigd in het programmaonderdeel vakbekwaamheid, materieel en (beleids-) ontwikkeling.

Algemene ontwikkelingen in 2017

Arbeidshygiëne

Uit onderzoeken in diverse landen blijkt dat bepaalde typen kanker meer voorkomen bij brandweermensen. De oorzaak wordt gelegd bij de hygiëne rond brandbestrijding en de opname via de huid van kankerverwekkende stoffen in rook en roet. In 2015 is dit in Nederland bekend geworden en dit heeft geleid tot veel media-aandacht, maar ook tot ongerustheid bij brandweerpersoneel. Inmiddels is de landelijke 'handreiking schoon werken' beschikbaar. De brandweer in Limburg-Noord gaat werken conform deze landelijke richtlijnen. Het bestuur heeft in 2016 ingestemd met een aantal maatregelen om uitvoering te geven aan de principes van de 'handreiking schoon werken'. In de tweede helft van 2016 is gestart met de implementatie van deze maatregelen. In eerste instantie waren de voorziene investeringen na opstart in 2016 gelijkmatig verdeeld over de jaren 2017 t/m 2020. Inmiddels is duidelijk geworden dat de implementatie zich in meerdere mate concentreert in de jaren 2018, 2019 en 2020. Dit heeft te maken met de nog uit te voeren nieuwbouwtrajecten bij diverse kazernes, waarbij de definitieve maatregelen rondom arbeidshygiëne worden meegenomen. De uitgaven in dit perspectief verschuiven daarom voor een deel in de tijd naar achteren.

Materieel

De brandweer maakt gebruik van een groot scala aan materieel voor het uitvoeren van taken. Dit varieert van klein materieel voor de dagelijkse praktijk tot groot materieel zoals blus- en hulpverleningsvoertuigen en tevens meubilair in de kazernes. Sinds 2010 is invulling gegeven aan de regionalisering van de brandweer. Achtereenvolgens zijn de districten Weert (2010), Venlo (2011), Venray (2012), Roermond (2013) en Peel & Maas (2014) opgenomen binnen de VRLN. Hierbij is al het aanwezige materieel (en voor een groot deel ook het meubilair) overgenomen van de gemeenten, waarbij niet gekozen is voor het principe 'schoon door de poort'. Wat er was is overgegaan, veelal zonder daarbij een toetsing door te voeren naar kwaliteit en beschikbare exploitatie- en vervangingsbudgetten. Dit heeft ertoe geleid dat er grote verschillen zijn ontstaan in kwaliteit en kwantiteit, in afschrijvingstermijnen en in het wel of niet aanwezig zijn van voldoende vervangingsbudgetten. Op basis van de bestaande situatie direct na afronding van de regionalisatie, begin 2015, zou al in 2018 een jaarlijks tekort ontstaan in de dekking van de kapitaalslasten materieel van ruim € 500.000. Dit zou oplopen tot € 1,5 miljoen in 2026.

Inmiddels is al het overgedragen materieel en meubilair nauwkeurig in kaart gebracht, zijn afschrijvingstermijnen geharmoniseerd en budgetten op basis van de toekomstige behoefte naar een minimaal aanvaardbaar niveau aangepast. Het verloop door de jaren heen geeft een wisselend beeld en als gevolg daarvan ontstaat er het ene jaar een tekort en het andere jaar een overschot. Het beeld voor de periode 2017 t/m 2020 is dat er in 2017 en 2018 een overschot is ten opzichte van het gemiddelde in de meerjarenraming, terwijl in 2019 en 2020 een tekort ontstaat. Het gemiddelde over 4 jaar is echter voldoende om aan de minimale behoefte te voldoen, zeker wanneer de niet-begrote jaarlijkse voordelen als gevolg van verkoop van afgeschreven materieel ook aan de reserve worden toegevoegd. Om te zorgen voor een constant lastenverloop (en gelijkblijvende gemeentelijke bijdragen) verdient het

aanbeveling deze lasten te ‘egaliseren’ in de tijd. Daarvoor dient een reserve te worden gevormd. Als dit niet het geval is zal als gevolg van de genoemde schommelingen (volatiliteit) de gemeentelijke bijdrage ook jaarlijks sterk afwijken. Een vergelijkbaar systeem maar dan in de vorm van een voorziening wordt gehanteerd voor groot onderhoud. Het Algemeen Bestuur heeft eind 2017 ingestemd met het instellen van deze egalisatiereserve, waarin ook de uitgaven voor arbeidshygiëne worden opgenomen.

Ondanks de doorgevoerde herijking blijven er zonder verdere ingrepen vanaf 2021 tekorten ontstaan op de kapitaalslasten. Deze zijn wel aanzienlijk lager dan op basis van de aangetroffen situatie na de regionalisering in 2015 was voorzien (€ 1,5 miljoen per jaar), maar kunnen binnen 10 jaar nog wel oplopen tot € 1 miljoen per jaar.
In de tweede helft van 2018 worden de contouren van het nieuwe brandweerbeleidsplan (2020-2025) besproken met het bestuur. Hierbij zullen een aantal fundamentele beleidskeuzes worden voorgelegd die van invloed zijn op de hoogte van het benodigde budget voor materieel.

Opkomsttijden
Een van de wettelijke prestatie-indicatoren voor de kwaliteit van de brandweer zijn de opkomsttijden. Opkomsttijden geven weer hoe snel de brandweer ter plaatse is na een melding. Met het landelijke project RemBrand is inmiddels aangetoond dat de uiteindelijke kwaliteit van de brandweer van meer factoren afhankelijk is dan alleen de opkomsttijden (preventieve voorzieningen, voorlichting aan burgers etc.) en wordt landelijk gekeken naar een nieuwe benadering van de opkomsttijden (gebiedsgericht). Toch dient het bestuur periodiek geïnformeerd te worden over de opkomsttijden.
Sinds begin 2017 beschikt de VRLN over systemen om de opkomsttijden nauwkeurig te bepalen.De eerste resultaten hiervan zijn in de 2e helft van 2017 beschikbaar gesteld en met alle burgemeesters doorgesproken. Vanaf het eerste kwartaal 2018 zullen opkomsttijden structureel worden gerapporteerd aan het bestuur van de VRLN. Ook zal er inzicht gegeven worden in de inzetbaarheid van de brandweer.

In het kader van informatiegestuurde brandweerzorg wordt overigens een dashboard ontwikkeld waarmee realtime inzicht wordt verkregen in de uitruk- en opkomsttijden.

Repressief brandweerorganisatieplan (RBOP)
In het kader van het huidige RBOP (2016-2020) zijn in 2017 de volgende actiepunten doorgevoerd:

- de 2e tankautospuiten (TS) van Gennep, Panningen, Susteren, Nederweert en Horst zijn buiten dienst;
- aanbesteding van 3 waterwagens is in gang gezet;
- fusie van de posten Thorn en Hunsel is voor het grootste deel voorbereid: in 2018 start de nieuwbouw van de post Ittervoort waarbij de verwachting is per 1-1-2019 operationeel te kunnen zijn;
- het aantal vervangingstankautospuiten is op niveau zoals vastgesteld in het RBOP.

Huisvesting

Met ingang van 1 januari 2017 is de huisvesting van de brandweer geregionaliseerd. Voorheen stonden de kazernes nog grotendeels in de begroting van de gemeenten. Vanaf 2017 staan alle kosten van de kazernes in de begroting van de VRLN en vindt financiering door de gezamenlijke gemeenten plaats via de geharmoniseerde verdeelsleutel.
In dat kader zijn uniforme huurcontracten met alle gemeenten afgesloten, nadat de gemeenten zorg hebben gedragen voor het wegwerken van achterstallig onderhoud ontstaan vóór 1 januari 2017. Conform het RBOP fuseren de posten Thorn en Hunsel, waarbij een nieuwe post gebouwd wordt in Ittervoort. Ook voor vier andere posten is nieuwbouw aan de orde: Nederweert, Stramproy, Horst en Heythuysen. Hierbij gaat het om een combinatie van factoren: verbetering dekking, te hoge onderhoudslasten (oudere gebouwen), ruimtegebrek en te hoge kosten voor aanpassing. Voor alle nieuwbouwtrajecten geldt dat deze begin 2018 worden aanbesteed, waarbij de bouw in 2018 en in enkele gevallen ook deels 2019 wordt gerealiseerd. De nieuwbouwtrajecten leiden niet tot hogere huisvestingslasten (budgettair neutraal: huurlasten huidige posten worden omgezet in kapitaalslasten nieuwbouw).
Het RBOP voorziet in vier centrumposten waar een aantal bovenlokale functies en voorzieningen geconcentreerd worden: Venlo, Venray, Weert en Roermond. De huidige post Venray is hiervoor te klein. Momenteel wordt in nauw overleg met de gemeente gekeken of hier beperkte uitbreiding mogelijk is. Het resultaat van deze verkenning wordt in de 1^{e} helft van 2018 verwacht. Ook hier is de insteek dat een en ander binnen het bestaande huisvestingsbudget gerealiseerd wordt.

Functioneel LeeftijdsOntslag (FLO)

In 2017 is een nieuw akkoord afgesloten rondom de FLO-regeling tussen de bonden en de werkgevers. De regeling is op een aantal punten herzien en het FLO-overgangsrecht geldt nog voor medewerkers die op 29 oktober 2016 inactief waren.
De kosten van het FLO voor de beroepsbrandweer (werkzaam in de posten Venlo en Roermond) worden tot op heden gedragen door de gemeenten van de voormalige districten Venlo en Roermond. Deels houden deze gemeenten hiervoor ook een voorziening in stand. De inzet van de beroepsbrandweer wordt naar verwachting vanaf 1 januari 2019 geharmoniseerd. Dit betekent een meer evenredige verdeling van manschappen over de posten en gelijkgetrokken arbeidsvoorwaarden teneinde meer flexibel te kunnen zijn. De verwerking van de toekomstige lasten van FLO zal nader onderzocht worden.

Brandweer onderwijs

Opleiden en oefenen zijn twee belangrijke pijlers voor een goede uitvoering van de brandweertaak. Binnen het oefenen is in 2017 gewerkt met innovatieve methoden om het realistisch oefenen extra vorm en inhoud te geven (zoals een gasgestookte container). Momenteel loopt er een (landelijk) traject voor certificering van de opleidingen. Dit is vereist om in de toekomst brandweerexamens te mogen afnemen. In het eerste kwartaal van 2017 heeft de nadruk gelegen op de ombouw van de opleidingen naar een nieuwe Elektronische Leeromgeving, waardoor de certificering enige vertraging heeft opgelopen. Begin 2018 is de audit van het certificeringsinstituut.

Wat hebben we gedaan in 2017?

2.4.1. Incidentbestrijding

In 2017 waren er 2.452 uitrukken op basis van een prio-1 melding, waarvan 681 door een SI-2T (Snel Interventie Voertuig). Daarnaast waren er 1.133 uitrukken voor een prio-2 melding. De raming was 3.300 uitrukken repressieve brandweerzorg..

Indicatoren *(aangescherpte versie t.o.v. de begroting)*	**Realisatie**
• Regionaal: in de praktijk wordt 50% van de maatgevende incidenten (brand in een gebouw) binnen de wettelijke opkomsttijd voor dat specifieke soort gebouw bereikt door de eerste eenheid.	42%
• Bij prio-1 meldingen is het streven een uitruktijd van maximaal 5 minuten te halen (moment van alarmering tot aan moment van de uitruk).	66%

De actuele opkomst- en uitruktijden per gemeente worden periodiek teruggekoppeld met de gemeenten. Bovenstaande indicatoren geven een beeld van het regionaal gemiddelde percentage. In de terugkoppeling aan gemeenten wordt ook de mate van onder- en overschrijding weergegeven. Niet alleen uitruk- en opkomsttijden zeggen iets over de (kwaliteit van) brandveiligheid in de regio. Hierbij moet ook gekeken worden naar onder meer de mate van brandpreventie, gedrag van inwoners, bewustwording van risico's en handelen, geoefendheid van personeel en ontdekkingstijd brand.

2.4.2. Vakbekwaamheid, materieel en (beleids-)ontwikkeling

Indicatoren	**Realisatie**
• Gecertificeerd opleidingsbureau	Audit begin 2018
• Alle ruim 900 operationeel inzetbare manschappen voldoen aan de landelijke branche-standaard voor vakbekwaamheid.	Conform planning
• De kazernes voldoen aan onderhoudsniveau 3 van de NEN2767-norm.	Conform planning
• Al het materieel voldoet aan de daarvoor geldende kwaliteitsstandaard en/of keurmerk en wordt periodiek gekeurd.	Conform planning

Wat heeft het gekost?

Totaal Programma Veiligheid: Basisbrandweerzorg *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten				
Incidentbestrijding	9.540	10.041	-501	
Vakbekwaamheid, materieel en (beleids)ontwikkeling	14.329	14.077	252	
Totaal lasten	**23.869**	**24.118**	**-249**	
Baten				
Incidentbestrijding	1.788	2.282	-493	
Vakbekwaamheid, materieel en (beleids)ontwikkeling	2.005	2.155	-150	
Totaal baten	**3.793**	**4.437**	**-644**	
Baten (gemeentelijke bijdragen)				
Incidentbestrijding	7.752	7.752	0	
Vakbekwaamheid, materieel en (beleids)ontwikkeling	12.324	12.324	0	
Totaal gemeentelijke bijdragen	**20.076**	**20.076**	**0**	
Saldo van baten en lasten	**0**	**-395**	**395**	**V**
Stortingen in reserves	0	646	-646	
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**251**	**-251**	**N**

In onderstaande tabel staan op hoofdlijnen de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

(Bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	i/s	Baten	Lasten
Incidentbestrijding			
Externe inhuur: Ondersteuning traject harmonisering 24-uursdienst.	i		8 N
Vrijwilligerskosten: Per saldo lagere kosten als gevolg van vergoeding vanuit vakbekwaamheid en materieel voor inzet vrijwilligers bij materieelbeheer en realistisch oefenen.	i		21 V
Materiële kosten: Per saldo hogere kosten, met name als gevolg van deelname landelijk onderzoek Uitruk op Maat.	i		20 N
Vakbekwaamheid, materieel en (beleids)ontwikkeling			
Personeelskosten: Per saldo nadeel op personeelskosten, met name door noodzakelijk vervanging bij langdurige ziekte en inzet van een volontair bij materieelbeheer.	i		170 N
Externe inhuur: Hogere lasten dan geraamd door inhuur van deskundigheid voor enkele complexe dossiers (vervoersmobiliteit en uniformering ademlucht).	i		145 N
Huisvesting: Klein nadeel huisvesting als gevolg van voorbereidingskosten nieuwbouw kazernes en uitgesteld onderhoud.	i		70 N
Materieel: Voordeel op verkoop afgeschreven materieel en tevens voordeel op aankoop.	i	50 V	72 V
BDuR: Hogere bijdrage landelijke Brede Doeluitkering Rampenbestrijding.	i	19 V	
Totaal		**69 V**	**320 N**
Per saldo resultaat 2017			**251 N**

incidentele (i) of structurele (s) afwijking

V (voordeel) = meer baten of minder lasten, N (nadeel) = minder baten of meer lasten

Ten opzichte van de bestuursrapportage over het eerste half jaar is het resultaat over het gehele jaar ruim € 210.000 negatiever. Dit komt voornamelijk door de hogere personele lasten als gevolg van vervanging bij langdurige uitval van manschappen, iets hogere inhuur en hoger huisvestingslasten (voorbereidingskosten nieuwbouw kazernes en uitgesteld onderhoud).
Voor de materiële vervangingsinvesteringen is in december 2017 door het Algemeen Bestuur besloten een egalisatiereserve in te stellen. Het verloop van de investeringen kent een grillig beeld en de harmonisatie van het materieelbeleid heeft ertoe geleid dat noodzakelijke investeringen zijn getemporiseerd. Dit overigens zonder kwalitatieve risico's te lopen. Op de begrotingspost kapitaallasten en arbeidshygiëne is in 2017 sprake van een onderuitputting van € 646.000, wat in lijn met het bestuursbesluit is toegevoegd aan de egalisatiereserve.

2.5 Programma Veiligheid: Crisisbeheersing

Het programma Crisisbeheersing bestaat uit de volgende onderdelen:

GHOR
De Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio (GHOR) is belast met de coördinatie, voorbereiding, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening bij rampen en grootschalige ongevallen en met de advisering van andere overheden en organisaties op dat gebied. Doelstelling is dat de geneeskundige partners naadloos kunnen opschalen van reguliere naar opgeschaalde geneeskundige hulpverlening en dat de betrokken organisaties daarbij als samenhangende keten kunnen optreden, zodat slachtoffers van rampen en crises optimale zorg kan worden geboden. Daarvoor zijn enerzijds afspraken (convenanten) met partners van belang. Anderzijds is een goede relatie met de partners op alle niveaus minstens zo belangrijk. Een specifieke activiteit vormt de geneeskundige advisering bij evenementen.

Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking
De VRLN coördineert de multidisciplinaire hulpverlening bij rampen en crises en verzorgt de ketenregie. Daaronder valt de operationele voorbereiding, opleiden en oefenen en het optreden tijdens incidenten en crises. Ook de nazorg en evaluatie vallen hieronder.

Gemeentelijke processen
De Oranje Kolom (gemeentelijke processen) is belast met de coördinatie en uitvoering van de processen Bevolkingszorg tijdens een crisis. Deze processen zijn: crisiscommunicatie, publieke zorg, omgevingszorg, nazorg, informatiemanagement, resourcemanagement en evaluatie. De Oranje Kolom richt zich voornamelijk op de operationele voorbereiding en preparatie van functionarissen die tijdens een incident in actie moeten komen. Dit gebeurt door opleidingen en deelname aan mono- en multidisciplinaire oefeningen.
De Oranje Kolom valt inhoudelijk onder verantwoordelijkheid van de coördinerend gemeentesecretaris en functioneel onder de Veiligheidsregio (werkgeverschap).

Ook de meldkamer maakt nog onderdeel uit van dit programma, maar heeft na de samenvoeging met de VRZL een andere status gekregen.

Algemene ontwikkelingen in 2017

De omgeving waarbinnen crisisbeheersing werkzaam is, toont een turbulent beeld en de risico's die ons bedreigen zijn sterk aan verandering onderhevig. Wat vandaag prioriteit heeft, kan morgen door een incident weer minder belangrijk zijn. Voor de Veiligheidsregio en crisisbeheersing betekent dit het continu monitoren van de omgeving en het anticiperen op ontwikkelingen. Dat geldt voor alle facetten binnen het werkveld, van planvorming en informatiemanagement tot opleiden/oefenen en uitvoering.

In 2017 heeft de vluchtelingenproblematiek minder, maar de ‘perikelen’ rondom het Belgische Tihange en daarmee samenhangende jodium-predistributie meer tijd en inspanning gevraagd van de afdeling Crisisbeheersing dan voorzien werd. Terrorismedreiging bleek net als in 2016 een grote impact te hebben op alle werkvelden binnen het programma; Crisisbeheersing richtte zich daarbij met name op awareness, planvorming en oefenen. Het voortdurend veranderen van risico’s en voorbereidende maatregelen daarbij maken dat medewerkers werkzaam binnen crisisbeheersing zich moeten blijven bekwamen op hun vakgebied, nieuwe kennis en inzichten moeten verwerven en beoefenen. Hiervoor worden binnen bestaande budgetten prioriteiten gesteld.

GHOR

2017 stond evenals 2016 in het teken van het borgen en uitbouwen van de samenwerking met ketenpartners en omliggende regio’s. De GHOR als crisisorganisatie blijft zich in nauwe samenhang met de afdeling Crisisbeheersing oriënteren en voorbereiden op voortdurend veranderende risico’s.

Grootschalige Geneeskundige Bijstand (GGB)
Er zijn in 2017 geen operationele inzetten van GGB geweest. Wel is GGB nadrukkelijk beoefend in deze periode conform oefenplanning in zowel de monodisciplinaire (lijn)oefeningen van de GHOR in voor- en najaar als tijdens de multidisciplinaire (CoPI)veldoefeningen in juni. Opgeschaalde procedures in de meldkamer zijn ook voor GGB samengevoegd en per 1 juli van kracht geworden. In 2018 wordt een oefening/training voorbereid om de GGB bij de multi-partners meer bekendheid te geven.

Stralingsincidenten & jodiumprofylaxe
De Multidisciplinaire Inzet Kaart (MIK) stralingsincidenten (Tihange & Doel) is gereed, eveneens gezamenlijk met de VRZL tot stand gebracht. Op basis van doorleefsessies in ROT en RBT en de meest recente landelijke informatie is de MIK geüpdatet.

In oktober 2017 heeft ook in onze regio predistributie van jodiumtabletten (zogeheten jodiumprofylaxe) plaatsgevonden naar gezinnen met kinderen jonger dan 18 jaar. Over distributie naar bijzondere locaties en nooddistributie bestaat landelijk nog discussie, uitwerking van plannen hiervoor schuift daarom door naar 2018. Op basis daarvan zal dan ook de MIK weer bijgewerkt worden.
Voorbereidingen en begeleiding van dit proces hebben meer tijd/menskracht gevergd dan voorzien, dit is vooral te wijten aan moeizame landelijke kaderstelling. Dit is deels opgevangen door prioritering binnen andere werkzaamheden, deels door inzet van extra uren, met name binnen communicatie.

Crisisbeheersing algemeen

In het domein crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking is in 2017 naast de wettelijke taken op het gebied van operationele voorbereiding de herijking van de crisisorganisatie opgepakt, in antwoord op de steeds veranderende risico's in de wereld om ons heen. In 2017 zijn, samen met crisisbeheersing van VRZL, ambtelijk de concrete knelpunten en behoefte aan doorontwikkeling van de crisisorganisatie verkend. In Limburg-Noord zijn de eerste beelden in de bestuursconferentie in november gedeeld en zijn denkkaders opgehaald voor het vervolgproces. Intussen is in het concept crisisplan ruimte gecreëerd voor flexibele opschaling.

In 2017 heeft een verdere ontwikkeling en vormgeving plaatsgevonden die de VRLN een continu omgevingsbeeld moet verschaffen en het mogelijk moet maken een dynamisch risicoprofiel te creëren. Monitoring van multidisciplinaire vakbekwaamheid en operationeel optreden en het in beeld brengen van de doorgaande lijnen in evalueren en leren dragen bij aan het inzicht verschaffen in de 'Staat van de Crisisbeheersing in Limburg-Noord'.

Door langdurige ziektegevallen en openstaande vacatures (krapte op de arbeidsmarkt) zijn op een aantal reguliere werkzaamheden knelpunten ontstaan, met name op planvorming en ketenzorg. Waar tijdelijke inhuur van expertise niet realiseerbaar bleek, zijn de belangrijkste knelpunten weggewerkt door in versterkte mate een beroep te doen op zittende medewerkers (extra uren).

Terrorismegevolgbestrijding (TGB)
In 2017 is de implementatie van de Multidisciplinaire Inzet Kaart (MIK) terrorisme gestart; een gezamenlijk planvormingsproduct van de VRLN en de VRZL. Het bestuur is meegenomen op rollen, taken en verantwoordelijkheden bij een terroristisch incident. Ambulance en brandweerpersoneel is voorgelicht over terreurincidenten. Daarnaast heeft de VRLN 4 grootschalige multidisciplinaire veldoefeningen georganiseerd. Bij evenementenadvisering maken anno 2017 terrorisme-risico's standaard deel uit van de analsyes. Een en ander heeft extra personele capaciteit gevraagd, die opgevangen is door prioritering binnen andere werkzaamheden.
Terrorismegevolgbestrijding blijft ook in 2018 een focusthema in de multidisciplinaire crisisbeheersing.

Pilot IVC2000
In juni heeft de Veiligheidsdirectie ingestemd met deelname aan de pilot IVC2000 in september 2017, waarbij de migratie C2000 wordt uitgetest in Zuid-Limburg. Omdat er effecten kunnen zijn in onze regio en Limburg sinds oktober 2016 een gemeenschappelijke meldkamer heeft, is het van belang dat VRLN participeert in de pilot. De landelijke migratie was voorzien voor november 2017. Met het opschuiven van de landelijke migratie naar onbekende datum is de pilot in september weliswaar gecanceld, maar zijn de voorbereidingen ervoor wél doorgegaan. Dit heeft in voorbereiding beperkt menskracht gevraagd die niet voorzien was in 2017. Door herprioritering op planvorming is dit binnen de staande capaciteit opgelost.

Veiligheids Informatie Centrum (VIC)
In 2017 heeft de VRLN met diverse partners onderzoek gedaan naar het ontwikkelen van een veiligheidsinformatiecentrum (VIC). Dit krijgt een vervolg in 2018.

Nieuw thema opgepakt: Cybersecurity
De ransome-ware aanvallen in de zomerperiode, het in ontwikkeling zijnde informatieveiligheidsbeleid van de VRLN én het belang voor de eigen bedrijfscontinuïteit maakten het thema cybercrime en cybersecurity in 2017 urgent. Er werd in samenwerking met VRZL een partner/netwerkdag rondom awareness georganiseerd en een verdiepingsbijeenkomst (doorleefsessie) in december op de rol van de Veiligheidsregio bij dit incidenttype.

Wat hebben we gedaan?

2.5.1. GHOR

In 2017 zijn 300 adviesaanvragen voor B-evenementen afgehandeld en 15 aanvragen voor C-evenementen. Dit is hoger dan geraamd (B+C 240), met name voor B-evenementen. Ook is er op 16 A-evenementen geadviseerd, met name omdat deze vrijwel de omvang hadden van een B-evenement of vanwege de maatschappelijke noodzaak.
In 2017 is naast advisering ook geïnvesteerd in klantrelaties en adviesprocedure. Dit heeft ertoe geleid dat er veel meer vooroverleggen plaatsvinden in het vergunningsverlenings-traject, waarbij hulpdiensten aansluiten.

Indicatoren	Realisatie
Evenementenadvisering: • Op 100% van de adviesaanvragen in het kader van vergunningverlening voor een C-evenement is tijdig advies uitgebracht; voor B-evenementen (minder prioriteit) ligt dit percentage op 80.	Conform planning: C ligt op 100%, B op 98,4%.
Operationele voorbereiding: • Alle GHOR-functionarissen oefenen conform oefenprogramma, met een minimum voor OT/BT-functionarissen van minstens 1 lijnoefening en een minimum voor CoPI-functionarissen van tenminste 1 lijnoefening plus 1 CoPI-oefening. • In de periodieke competentiescan (ten minste 1x per 2 jaar) is de individuele en de groepsscore van de GHOR-functionarissen minimaal 55% op theorie en minimaal 55% op praktijk.	Conform planning: 2017 voor officieren van dienst (OvDG). Score 87 en 88%
Incidentbestrijding: • In 100% van de gevallen zijn GHOR-functionarissen na alarmering binnen de gestelde opkomsttijden operationeel.	Conform norm

2.5.2. Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking

In 2017 waren er 11 incidenten GRIP 1 en twee incidenten met GRIP 2. Het betrof hier vier maal een (zeer grote) brand, vijf maal een incident met gevaarlijke stoffen, drie ongeval-incidenten en één schietincident.

Indicatoren	Realisatie
Operationele voorbereiding: • Alle functionarissen in kernfuncties nemen deel aan ten minste 2 onderdelen van het multidisciplinaire oefenprogramma.	Niet behaald. *
Incidentbestrijding: • De operationele functies / crisisteams zijn operationeel binnen de gestelde norm na alarmering (norm: bij 80% van de incidenten).	Lijkt conform norm, al is de registratie nog niet optimaal en eenduidig per discipline (actiepunt voor 2018)

*Er worden voldoende oefenmomenten aangeboden. Het gemiddeld aantal keer dat een kernfunctionaris deelneemt aan een oefenmoment ligt op 3. Echter niet iedereen heeft 2 keer deelgenomen aan aangeboden oefenmomenten.

2.5.3. Gemeentelijke processen

Voor de gemeentelijke processen (bevolkingszorg) worden medewerkers ingezet van de Veiligheidsregio en medewerkers van gemeenten. Op 1 januari 2016 is voor allen de harmonisatie en verlaging van de piketvergoedingen ingegaan. Medewerkers crisiscommunicatie van de VRLN hebben hier bezwaar tegen aangetekend. Deze bezwaren zijn gehonoreerd. Dit heeft ertoe geleid dat de vergoeding voor medewerkers crisiscommunicatie die actief zijn binnen de Oranje Kolom is bijgesteld naar de hoogte van de vergoedingen van de Veiligheidsregio. Om geen onderscheid te maken is de piketvergoeding voor de gemeentelijke functionarissen binnen Bevolkingszorg met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2017 ook aangepast. Hierdoor is een tekort ontstaan op de post piketvergoedingen. In 2017 is dit opgevangen met incidentele voordelen op overige personele kosten en materieel.

De piketvergoedingensystematiek is gekoppeld aan de CAR UWO. In de afgelopen jaren zijn de begrotingsposten voor de piketvergoedingen echter niet meegestegen met de stijging van de salarissen. Vanaf 2018 worden de begrotingsposten gekoppeld aan de CAR UWO en wordt er rekening gehouden met de werkgeverslasten op de piketvergoedingen.

Voor de Oranje Kolom zijn ongeveer 300 functionarissen actief, deze zijn verspreid over 17 sleutelfuncties (bovenlokaal en lokaal). In de eerste helft van 2017 heeft een groot deel van de gemeentelijke sleutelfunctionarissen een opleiding/training gevolgd.

In 2017 is er een trendanalyse (de Staat van de Rampenbestrijding, systeemtesten 2016 & 2017) gepresenteerd aan het bestuur waarin duidelijk de stijgende lijn zichtbaar is voor de uitvoering van de processen van Bevolkingszorg. Dit bevestigt het beeld dat de Oranje Kolom een volwaardige partner in multidisciplinaire oefeningen en inzetten is.
Om de sleutelfunctionarissen voldoende te faciliteren is er aandacht voor de preparatie. Zo worden er verschillende Multidisciplinaire Inzet Kaarten ontwikkeld, waarin specifiek aandacht is voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. Daarnaast vindt er op dit moment een onderzoek plaats naar de technische doorontwikkeling van OK-net, het systeem dat de sleutelfunctionarissen gebruiken voor de voorbereiding en uitvoering van de taken in de rampen en crisisbeheersing.

Indicatoren	Realisatie
• Van de functionarissen binnen de Oranje Kolom die actief zijn binnen de multidisciplinaire teams neemt iedere functionaris minimaal 1x per jaar deel aan een multidisciplinaire bijscholing en oefening.	93%
• Elke functionaris binnen de Oranje Kolom neemt minimaal 1x per jaar deel aan een monodisciplinaire opleiding en oefening.	85%
• Alle nieuwe functionarissen die binnen de Oranje Kolom actief zijn, volgen een startbekwaamheidstraject voor de functie die zij gaan uitoefenen.	100% (34)

2.5.4. Meldkamer

De meldkamer verzorgt de aanname en afhandeling van meldingen van en aanvragen voor hulpverlening, waaronder 112-meldingen. In het kader van het project LMO (Landelijke Meldkamer Organisatie) zijn de meldkamers van de Veiligheidsregio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord in het najaar 2016 samengevoegd in een nieuwe meldkamer die in Maastricht gevestigd is. De hoogte van de begroting voor het meldkamerdomein is vanaf 2014 bevroren in aanloop naar de overdracht aan de LMO en daarmee gepaard gaande eventuele financiële overdracht. Het beheer van de meldkamer en de financiële administratie, met uitzondering van de personeelsadministratie, zijn ondergebracht bij de Landelijke Politie, eenheid Limburg. De meldkamer is in de begroting van de VRLN nog wel zichtbaar als apart programmaonderdeel, aangezien de financiering nog loopt via de begrotingen van de veiligheidsregio's. Binnen het samenwerkingsverband vindt de gemeenschappelijke begroting en verantwoording plaats via een bestuurlijke stuurgroep die voor dat doel is ingesteld.

Indicatoren	Realisatie
• 90% van de prio 1-meldingen is door de meldkamer verwerkt binnen 60 seconden (normtijd Limburg-Noord)	60%
• Bij Grip-incidenten start de meldkamer binnen 2 minuten (normtijd) de alarmering	100%

Toelichting bij indicatoren

Met de invoering in mei 2015 van de '1-minuut verificatie' (d.w.z. dat bij een melding via het Openbaar Meldsysteem OMS, eerst gedurende maximaal 1 minuut wordt nagegaan of het een daadwerkelijke dan wel loze melding betreft) wordt getracht het aantal loze meldingen en uitrukken terug te dringen. Hoewel de 90% norm hiermee onder druk is komen te staan, wordt het doel terugdringen van loze uitrukken gehaald. De gemiddelde verwerkingstijd is overigens 56 seconden.

Wat heeft het gekost?

Totaal Programma Veiligheid: Crisisbeheersing *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie
Lasten			
GHOR	944	951	-7
Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking	1.418	1.349	69
Gemeentelijke processen	668	680	-12
Meldkamer	1.454	1.478	-24
Totaal lasten	**4.484**	**4.458**	**26**
Baten			
GHOR	152	205	-54
Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking	293	383	-90
Gemeentelijke processen	98	109	-11
Meldkamer	431	606	-175
Totaal baten	**974**	**1.303**	**-330**
Baten (gemeentelijke bijdragen)			
GHOR	793	793	0
Crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking	1.124	1.124	0
Gemeentelijke processen	550	550	0
Meldkamer	1.063	1.063	0
Totaal gemeentelijke bijdragen	**3.529**	**3.529**	**0**
Saldo van baten en lasten	**-19**	**-374**	**355 V**
Stortingen in reserves	50	201	-151
Onttrekkingen uit reserves	31	31	0
Gerealiseerde resultaat	**0**	**-204**	**204 V**

In onderstaande tabel staan op hoofdlijnen de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

(Bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	i/s	Baten	Lasten
GHOR/Crisisbeheersing			
Subsidie: Per saldo voordeel op bijdrage opleiden en oefenen GHOR.	i	21 V	
Personeelskosten: Per saldo lagere personeelskosten als gevolg van niet geraamde bijdrage UWV en niet ingevulde vacatures (krappe arbeidsmarkt).	i		87 V
Operationeel optreden: Voordeel op kosten operationeel optreden als gevolg van het beperkte aantal grootschalige inzetten.	i		48 V
Materiële kosten: Per saldo voordeel op diverse kleine posten.	i		22 V
Risicocommunicatie: Voordeel als gevolg van het doorschuiven van de doorontwikkeling van de website Veilig Limburg.	i		12 V
Monitor kwaliteitsbeleid: Voordeel door uitvoering in eigen beheer.	i		11 V
BDuR: Hogere bijdrage landelijke Brede Doeluitkering Rampenbestrijding.	i	4 V	
Gemeentelijke processen			
Nadeel op exploitatie Oranje Kolom.	i		1 N
Totaal		**25 V**	**179 V**
Per saldo resultaat 2017			**204 V**

incidentele (i) of structurele (s) afwijking

V (voordeel) = meer baten of minder lasten, N (nadeel) = minder baten of meer lasten

Ten opzichte van de bestuursrapportage over het eerste half jaar is het resultaat over het gehele jaar € 120.000 positiever. Dit komt voornamelijk door niet-geraamde bijdrage van het UWV en het uiteindelijke voordeel op operationeel optreden.

2.6 Overhead

In het kader van de vernieuwing van het BBV op grond van de voorstellen van de commissie Depla worden de kosten voor de bedrijfsvoering niet meer verdeeld naar de verschillende programma's op grond van ingewikkelde sleutels, maar worden de kosten zichtbaar gemaakt in het separate onderdeel Overhead.

Om de integrale kosten van de overige programma's intact te laten is in de begroting 2017 gewerkt met een generieke opslag op de inhoudelijke programma's voor de dekking van de overhead. De dekkingsbijdrage is bepaald aan de hand van de verhouding in de lastenverdeling 2016 en is als een generieke baat verwerkt in de begroting.
Lasten die samenhangen met een specifiek bedrijfsonderdeel zijn zoveel mogelijk direct toegerekend aan dat bedrijfsonderdeel en vervolgens aan de programma's. Leidend hierbij is het adagium 'direct wat kan en indirect wat moet'. Als gevolg daarvan zijn lasten met een meer generiek karakter onderdeel van de overhead.

Algemene ontwikkelingen in 2017

De term overhead heeft in de volksmond vaak een wat negatieve connotatie, maar het betreft echter noodzakelijke en dus onvermijdbare kosten van de ondersteunende processen om de primaire activiteiten van de organisatie mogelijk te maken. Het nader beschouwen van deze kosten en het streven om deze processen zo efficiënt mogelijk in te richten vragen om voortdurende aandacht en een kritische blik. De VRLN is dan ook in 2017 op zoek geweest naar de mogelijkheden van procesverbetering teneinde de kosten op dit vlak zo laag mogelijk te houden. Een en ander heeft geleid tot een voordelig resultaat.

Wat heeft het gekost?

Overhead *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten	14.945	14.995	-49	
Baten	1.815	1.900	-85	
Baten (gemeentelijke bijdragen)	13.069	13.069	0	
Saldo van baten en lasten	**61**	**25**	**36**	**V**
Stortingen in reserves	23	68	-45	
Onttrekkingen uit reserves	84	59	25	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**34**	**-34**	**N**

(Bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	i/s	Baten	Lasten
Rijksbijdrage: Voordeel als gevolg van extra compensatie loon- en prijsbijstelling BDuR.	i	68 V	
Financieringsfunctie: Ten opzichte van de geraamde lasten een nadeel door lagere doorbelaste kapitaallasten in verband met achterblijvende investeringen.	i		114 N
Opleidingskosten: Voordeel door minder bestedingen.	i		85 V
Innovatie: Voordeel door onderuitputting innovatiebudget.	i		71 V
Contributies: Voordeel door vervallen IFV-bijdrage en VNG lidmaatschap.	i		42 V
Bestuurskosten: Voordeel door lagere uitgaven bestuurskosten.	i		19 V
Personeelskosten: Per saldo voordeel personeelskosten als gevolg van niet volledig invullen vacatureruimte, lagere opleidingskosten en lagere WKR-kosten.	i		33 V
Voormalig personeel: Nadeel op met name hogere kosten verhalen WW-uitkeringen voormalig personeel.	i		56 N
Overige kosten: Nadeel als gevolg van naheffing BTW 2014-2016 en heffing buitenlandse BTW 2017	i		45 N
Storting onderhoudsvoorzieningen: Hogere storting gezien geactualiseerde onderhoudsplanningen. Structureel deel is € 80.000.	i/s		160 N
Huuropbrengsten: De begrootte bedragen zijn niet actueel.	s	25 N	
Automatisering: De kosten voor BI zijn niet geraamd.	s		66 N
Verzekeringen: De VRLN is deels eigen risico-drager, waardoor lagere lasten voor verzekeringspremies.	s		78 V
Kantoorbenodigdheden en porto: Vooral door aanbesteding porto.	s		36 V
Totaal		**43 V**	**77 N**
Per saldo resultaat 2017			**34 N**

incidentele (i) of structurele (s) afwijking

V (voordeel) = meer baten of minder lasten, N (nadeel) = minder baten of meer lasten

3 Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het Risicomanagement is in 2015 binnen de VRLN op basis van een nieuwe aanpak opgepakt. De ontwikkeling van risicomanagement binnen de VRLN kent een lange weg, waarbij langs de assen bewustwording en assessment geleidelijk naar een integraal beleid ten aanzien van risico's wordt toegewerkt. Deze risico's zijn onder te verdelen in allerlei uiteenlopende typen. Vooralsnog heeft het accent bij het in kaart brengen van de risico's gelegen op het strategisch niveau. De risico's zijn gegroepeerd langs de velden van het INK-model. Het afgelopen jaar zijn diverse maatregelen genomen om de risico's te beheersen; zie onderstaande tabel. De nadruk ligt op de risico's in de categorie met als risicostrategie 'vermijden' en vervolgens 'verminderen'. Periodiek worden de risico's geactualiseerd en de effecten van de maatregelen gemonitord. Het overzicht is tevens aangevuld met nieuwe risico's en nieuw in te zetten maatregelen. Het programma NARIS rekent de risico's om naar het benodigde weerstandsvermogen.

Aandachts-velden	Strategische risico's	Maatregelen
Leiderschap & cultuur	1. Vermogen tot veranderen (cultuur): het risico dat medewerkers onvoldoende in staat zijn, onvoldoende ruimte ervaren, om werkwijze en competenties aan te passen aan de ontwikkelingen en eisen die door de omgeving worden gesteld aan de VRLN. Het risico op kosten ten gevolge van een mismatch tussen organisatie-eisen en competenties van de medewerker.	Bevordering van zelforganisatie door resultaatgerichte teams die binnen gestelde kaders aan de slag gaan. Binnen Gezondheid worden in nauwe betrokkenheid met de medewerkers de processen vormgegeven om de dienstverlening aan te laten sluiten bij de klantvraag. Inzet PIP's (primus inter pares) i.p.v. afdelingscoördinator voor kortere en directere lijnen. Coaching op functioneren en loopbaangesprekken met medewerkers.
	2. Communicatie: het risico dat het 'merk' VRLN en haar onderdelen onvoldoende worden herkend.	In de externe communicatie wordt ingezet op de sterke merken binnen de VRLN. Een nieuwe website voor de veiligheidsregio en tevens een aparte website voor de GGD.
Strategie & beleid	3. Organisatie in control: het risico dat de VRLN haar financiële en beleidsdoelstellingen niet/ten dele behaald, processen en procedures onvoldoende inzichtelijk zijn en effectiviteit van beleid laag is. De VRLN slaagt er niet in om binnen de de begroting te blijven.	In 2016 is intensief samengewerkt om het vertrouwen in de processen rondom finance & control te herstellen. Met hoge periodiciteit is de gezondheid van de financiële en productieresultaten gecheckt. De resultaten zijn gedurende het jaar in lijn gebleven met de begroting. Monitoring periodiek door gesprekken en afspraken met budgethouders en deelbudgethouders en op basis van het ontwikkeling zijnde dashboard. Meer hulpmiddelen ondersteuning P&C cyclus: een nieuw eHRM systeem en financieel systeem zijn ingevoerd en de salarisadministratie is heringericht, BI dashboards P&O & Financiën, Programma- en productenoverzicht PPO.

Aandachts-velden	Strategische risico's	Maatregelen
Medewerkers	4. Kwaliteit personeel: het risico dat medewerkers in onvoldoende mate beschikken over gevraagde competenties, het optreden van ontwikkelingen in de omgeving die de vereiste en beschikbare kwaliteiten op spanning kunnen zetten, binnen enkele jaren uitstroom van deskundigheid en ervaring door gemiddeld hoge leeftijd personeel.	Binnen diverse onderdelen is ingezet op individuele scholing en persoonlijke coaching van medewerkers, zoals scholing bevelvoerders, collegiale consultatie en EVP(ervaringsprofiel)-trajecten. Binnen Gezondheid is een veranderingstraject gestart waarbij ook rekening wordt gehouden met het (door)ontwikkelen van noodzakelijke competenties van betrokken medewerkers.
	5. Kwantiteit personeel: het risico op onderbezetting door gebrek aan (gespecialiseerd) personeel wat kan leiden tot productieverlies, verminderde paraatheid/hulpverlening, hogere kosten inhuur en het niet kunnen voldoen aan gemaakte afspraken/ verwachtingen.	Dit risico speelt binnen Veiligheid met name bij de werving en het behoud van vrijwilligers. Door middel van werving en selectiecampagnes en het gebruik van social media is hier aandacht voor geweest. Een innovatietraject wordt uitgevoerd om de beschikbaarheid van vrijwilligers in dag- en vakantiesituaties te borgen. Ten aanzien van gespecialiseerd personeel en operationele functionarissen is de kwetsbaarheid groot als 'nieuwe' risico's zich voordoen zoals bijv. terrorisme, stralingsincidenten etc. Er zijn niet voldoende geschoolde en ervaren specialisten beschikbaar.
	6. Ziekteverzuim: het risico op ziekteverzuim door hoog ervaren werkdruk, onderbezetting en gevraagde flexibiliteit van medewerkers.	Intensivering ziekteverzuimbegeleiding (gesprekken, praktische ondersteuning, tijdelijke werkaanpassing).
	7. Opleiden en oefenen: het risico op onvoldoende mogelijkheden voor opleiden en oefenen medewerkers (bezuinigingen).	Als kader voor prioritering wordt het vastgestelde Meerjarenbeleidsplan MOTO (Multi Opleiden Trainen & Oefenen) 2017-2020 gebruikt.
	8. Arbeidsgerelateerde ziektes	Met extra structurele middelen (door het bestuur toegekend) is enorm geïnvesteerd in onder andere procedures, extra uitrukpakken en voorlichting.
Middelen	9. Bezuinigingen (rijk en gemeenten): het risico dat VRLN taakstellende bezuinigingen worden opgelegd welke leiden tot gedwongen ontslagen en/of niet /tegen onvoldoende kwaliteit uitvoeren van (wettelijke) taken/diensten. Onvoldoende ruimte voor innovatie.	Maatregelen zijn genomen om de begroting op orde te krijgen. Budgettering gebeurt op efficiënte wijze en budget wordt alleen verstrekt wanneer er een onderliggend plan is. Ruimte voor innovatie wordt geschapen door opbouw van een innovatiebudget. Afspraken met gemeenten over indexatiesystematiek loon- en prijsstijgingen.
	10. Financiële claims: het risico dat VRLN claims krijgt als gevolg van handelwijzen van één of meerdere medewerkers.	Deels dekking door WA-verzekering. Verzekering activiteiten en personeel personeelsvereniging.
	11. Wegvallen vergoeding OMS	
Processen	12. Kennisdeling: het risico dat beschikbare en benodigde informatie onvoldoende ontsloten/gedeeld wordt intern en met externe partijen.	Een projectplan ter realisatie van VIC is opgesteld om het informatiegestuurd werken te vergroten. Middels een daarvoor ontwikkeld dashboard heeft de afdeling Incidentbeheersing inzicht in de paraatheid van haar posten (beschikbaarheid van vrijwilligers op de posten). Binnen Gezondheid is voor zowel de gezondheidsmonitor Jeugd als voor Volwassenen en Ouderen een dashboard ontwikkeld. Het project digitaal (samen)werken is in voorbereiding.

Aandachts-velden	Strategische risico's	Maatregelen
	13. Integriteit beveiliging data: het risico op uitval systemen en verlies van data als gevolg van gedrag van medewerkers.	Een aantal gegevensverwerkende processen is doorgelicht op informatiebeveiliging. Daar waar nodig zijn maatregelen genomen. Een functionaris gegevensbescherming is aangesteld. Securityboard en Central Information Security Officer (CISO) ingesteld.
	14. Continuïteit: het risico dat de VRLN bij langdurige inzet t.b.v. calamiteiten de continuïteit van de dienstverlening niet kan waarborgen.	De MMIK bedrijfscontinuïteit wordt geïmplementeerd.
	15. Nakomen afspraken/DVO: het risico dat VRLN niet kan voldoen aan afspraken door onderbezetting personeel of door onvoldoende zicht op de afspraken (leveringsbetrouwbaarheid).	Heroverweging heeft plaatsgevonden met betrekking tot continuïteit bij inzet van zeer specifieke functies. Ingezet wordt op inzicht en overzicht van convenantafspraken en opvolging daarvan door partnertypering en jaargesprekken.
Markt-ontwikkelingen, klanten en partners	16. Het risico dat door nieuwe afspraken m.b.t. de afname van producten en diensten een deel van het actuele aanbod van de diensten elders in de markt wordt weggezet en het risico op boventalligheid personeel.	Binnen Gezondheid nemen klanten en partners een belangrijke plaats in het veranderingstraject in. Zij worden betrokken bij de uitwerking van de veranderstrategieën. Op peil houden van de dienstverlening. Verhogen van het kostenbewustzijn. Zorgen voor goede bereikbaarheid.
Maatschappelijke ontwikkelingen	17. Demografische ontwikkelingen: Risico dat we niet kunnen inspelen op de gewijzigde behoefte samenleving (taken en dienstverlening).	Binnen het veranderingstraject worden maatschappelijke ontwikkelingen, zoals mutaties in geboortecijfer, als factoren van invloed verkend en meegenomen in de uit te werken veranderstrategieën.
Bestuur en financiers	18. Invloed lokale en regionale politiek: het risico dat lokaal belang prevaleert boven regionaal belang, inconsistente besluitvorming, verwachtingen en betrokkenheid bestuurders.	Door de brandweer is de dialoog aangegaan met bestuurders en ambtenaren op diverse niveaus. De bestuursopdracht is gegeven een taakdiscussie te starten tussen gemeenten, RUD en VRLN. Binnen Gezondheid vonden en vinden er gesprekken plaats met de bestuurders m.b.t. JGZ en het sociale domein en de rol van de DPG.

Score		Kans				
		1	2	3	4	5
		Kans is klein			Kans is groot	
score 1-25	Probleem is klein	Accepteren			Overdragen	
	Risico's	2, 10				
score 26-75	Probleem is groot	Verminderen			Vermijden	
	Risico's	3, 7, 8, 9, 14, 15, 17			1, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 16, 18	

De benodigde weerstandscapaciteit gaat uit van het restrisico (netto risico's) dat de organisatie loopt. Daartoe dient voor de verschillende risico's beoordeeld te worden wat de effectiviteit is van de aanwezige beheersingsmaatregelen en/of aanvullende maatregelen genomen kunnen worden. Dit heeft geleid tot volgende overzicht.

Strategische risico's	Kans	Financiële gevolgen	% bijdrage aan weerstands-capaciteit	Benodigde weerstands-capaciteit
1. Vermogen tot veranderen (cultuur)	75%	€ 250.000	13,27%	€ 151.539
2. Communicatie	50%	€ 100.000	0,00%	€ 0
3. Organisatie in control	50%	€ 250.000	0,00%	€ 0
4. Kwaliteit personeel	0%	€ 500.000	17,76%	€ 202.813
5. Kwantiteit personeel	75%	€ 250.000	13,38%	€ 152.795
6. Ziekteverzuim > norm 5%	75%	€ 250.000	13,23%	€ 151.082
7. Opleiden en oefenen	0%	€ 0	0,00%	€ 0
8. Arbeidsgerelateerde ziektes	1%	€ 1.000.000	0,00%	€ 0
9. Bezuinigingen (rijk en gemeenten): kans op 5% minder inkomsten	10%	€ 345.000	2,47%	€ 28.207
10. Financiële claims	0%	nihil door dekking WA-verzekering	0,00%	€ 0
11. Wegvallen vergoeding OMS	100%	€ 196.000	10,48%	€ 119.678
12. Kennisdeling	75%	binnen de eigen begroting	0,00%	€ 0
13. Integriteit beveiliging data	75%	€ 250.000	5,76%	€ 65.777
14. Continuïteit	50%	€ 250.000	8,90%	€ 101.635
15. Nakomen afspraken/DVO	75%	binnen de eigen begroting	0,00%	€ 0
16. Afname producten en diensten/boventalligheid	10%	€ 719.000	5,85%	€ 66.805
17. Demografische ontwikkelingen	50%	€ 250.000	8,90%	€ 101.635
18. Invloed lokale en regionale politiek	75%	binnen de eigen begroting	0,00%	€ 0
Bruto benodigde weerstandscapaciteit			100,00%	€ 1.217.206

Weerstandsvermogen en beschikbare weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin de veiligheidsregio de nadelige gevolgen van risico's kan opvangen. Het gaat hierbij om tegenvallers die de continuïteit van de uitvoering van taken in gevaar brengen. Het weerstandsvermogen geeft aan wat de verhouding is tussen de beschikbare hoeveelheid en de benodigde hoeveelheid geld. In hoeverre de veiligheidsregio in staat is om de financiële tegenvallers op te vangen hangt af van de risico's die de veiligheidsregio loopt en van de middelen die de organisatie vrij kan maken om risico's op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit is de optelsom van alle elementen uit de financiën van de veiligheidsregio die daadwerkelijk kunnen worden ingezet om niet-begrote kosten te dekken. Onder de beschikbare weerstandscapaciteit valt het deel van de reserves dat vrij aanwendbaar is.

Vanuit de risico-inventarisatie is een benodigd weerstandsvermogen becijferd van € 1.217.000. De beschikbare weerstandscapaciteit bedroeg eind 2017 € 944.000. In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen is bepaald dat de VRLN een weerstandsvermogen aanhoudt op grond van het vastgestelde risicoprofiel. Om het tekort op het weerstandsvermogen weg te werken heeft het Algemeen Bestuur op 7 juli 2017 besloten de gemeentelijke bijdrage ingaande 2018 gedurende 4 jaar op te hogen met € 150.000 per jaar (gemiddeld € 0,30 per inwoner per jaar). Eventuele positieve resultaten die in deze periode worden behaald, worden in mindering gebracht op de bijdrage van het daaropvolgende jaar. Voor 2017 geldt deze ophoging van de bijdrage nog niet.

Financiële kengetallen

Netto schuldquote
De netto schuldquote is de verhouding tussen de schulden van de organisatie onder aftrek van de vlottende activa en het totaal van de baten van de organisatie verminderd met eventuele onttrekkingen aan reserves.
Voor de opbouw van het kengetal kan een correctie voor de financiële activa achterwege blijven daar de VRLN niet over dergelijke uitzettingen beschikt.
De relevantie van dit kengetal wordt bepaald door de mate waarin de organisatie de activa heeft gefinancierd in relatie tot de begrotingsomvang.

Solvabiliteit
Onder solvabiliteit wordt verstaan de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal van het vermogen, ergo het totaal van de passiva. Dit bedrag geeft de mate aan waarin de organisatie in staat is haar kortlopende en langlopende schulden te voldoen.

Structurele exploitatieruimte
Onder de structurele exploitatieruimte wordt verstaan de verhouding tussen het saldo van structurele baten en lasten verhoogd met het saldo van de structurele onttrekking en stortingen reserves met het totaal van de baten exclusief de onttrekking aan reserves.
Dit verhoudingsgetal geeft aan de mate waarin de structurele lasten onderdeel uitmaken van de begroting; idealiter is dit verhoudingsgetal nul of positief. Immers dan worden de structurele lasten gedekt door structurele baten.

Bovengenoemde kengetallen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Financiële kengetallen *(in percentages)*

	Realisatie 2016	Begroting 2017	Realisatie 2017
netto schuldquote	69,4%	60,7%	65,6%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	69,4%	60,7%	65,6%
solvabiliteitsratio	3,6%	4,4%	5,5%
structurele exploitatieruimte	-3,8%	-1,2%	0,5%

De netto schuldquote is niet hoog, het beleid van de VRLN heeft zich vooral gericht op interne financiering van de investeringen. In het licht van de toekomstige kapitaalbehoefte en de oplopende rentevoet zullen nieuwe financieringsmiddelen worden aangetrokken.
De solvabiliteitsratio is niet hoog, dit komt omdat de reservepositie de laatste jaren afgebouwd is. Dit hangt samen met het beleid om het eigen vermogen van de VRLN niet hoger te laten zijn dan strikt noodzakelijk. Wel zien we dat de maatregelen om de vermogenspositie te verbeteren naar minimaal het benodigde weerstandscapaciteit leiden tot een verbetering van de solvabiliteitsratio.

De structurele exploitatieruimte is gering positief. Dat geeft aan dat de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten, hetgeen vanuit een beheersbaarheidsperspectief wenselijk is.

3.2 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de veiligheidsregio maakt een inhaalslag door beter aan te sluiten op de huidige omvang en eisen van de organisatie. Deze inhaalslag in brede zin is in 2014 in gang gezet en heeft ook de komende jaren nog zijn vervolg.

Voor 2017 waren de belangrijkste doelstellingen:
- verder In control komen, met een sterke focus op verbetering van de planning&control-cyclus;
- inzet van moderne informatiemiddelen om tot een betere dienstverlening te komen;
- optimaliseren van processen vanuit efficiency en effectiviteit;
- betere aansluiting op de klantvraag c.q. behoeften van gemeenten.

Onderstaand wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in 2017.

Planning en Control
De eerste 6 maanden van 2017 hebben we de beoogde vervolgstappen gezet in de richting van outputsturing en verbeterd inzicht in de kosten. Een moderne inrichting van de administratie stond in de 2^{e} helft van 2017 centraal. De aanbesteding van een nieuw financieel systeem is succesvol afgerond en op 1 januari 2018 zijn we overgegaan op het nieuwe systeem. Daarmee beschikken we nu naast een nieuw personeelssysteem ook over een nieuw financieel systeem. Deze nieuwe systemen dragen ertoe bij dat er meer, sneller en betere stuur- en verantwoordingsinformatie kan worden gegenereerd.

Ook het risicomanagement is met behulp van een gestructureerde aanpak verbeterd. Stapsgewijs zijn belangrijke randvoorwaarden ingevuld om sneller en eenvoudiger inzicht in onze financiën en output te krijgen. Dit is onder meer zichtbaar gemaakt in de “Begroting 2018 in één oogopslag”. In 2017 en 2018 gaan we Business Intelligence verder vormgeven door de introductie van verbeterde dashboards op basis van de nieuwe processen en systemen en management/directiegesprekken. De gemeenten, in hun rol als eigenaar, zijn door ons steeds vaker betrokken bij de uitvoering van de P&C-cyclus. Zowel beleids-

inhoudelijk als financieel. Wij zetten die ontwikkeling graag door, mede in het licht van de resultaten van het onderzoek van de gezamenlijke rekenkamers inzake de governance.

Parallel hieraan hebben we een intern controle- en beheersprogramma opgezet. Ook dit wordt momenteel conform planning uitgerold. Hier zijn we ook in 2018 nog volop mee bezig. Het onderzoekstraject met de Belastingdienst, met als resultaat een convenant in het kader van Horizontaal Toezicht loopt nog door tot in 2018.

Personeel

In 2017 is de implementatie van een nieuw e-HRM systeem met bijbehorende processen ver gevorderd. Van de beoogde 10 modules zijn er inmiddels 8 opgeleverd; de modules HR Cyclus en Digitalisering Personeelsdossiers worden in 2018 opgepakt. Het systeem levert naast optimalisatie van processen ook sterk verbeterde stuurinformatie op.
Ook zijn we gestart met het inrichten van een eigentijdse salarisadministratie als onderdeel van de verbeterde personele en financiële systemen. Dit loopt naar verwachting geheel 2018 door.
Zoals in alle gemeenten is ook in de VRLN het wettelijk verplicht Individueel Keuze Budget (IKB) ingevoerd.

Arbeidsomstandigheden, zeker in de risicovolle functies, hebben onze volle aandacht. De volgende Risico Inventarisatie & Evaluaties (RI&E's) zijn uitgevoerd of in uitvoering: warme RI&E Brandweer, koude RI&E oefenterrein brandweer en RI&E GGD. Het project arbeidshygiëne voor de brandweer is gestart en de aanbesteding voor een nieuwe Arbodienst is succesvol afgerond.

We zijn gestart met het programma Vitaal en Veerkrachtig voor het voltallige personeel. Doel hiervan is het omgevingsbewustzijn, het vakmanschap, de arbeidsmobiliteit en de positieve gezondheid van medewerkers te versterken. Het is een meerjarig programma dat ook in 2018 - 2020 zal doorlopen.

Het dossier functioneel leeftijdsontslag (FLO) van de beroepsbrandweerlieden vraagt veel aandacht door herziene regelgeving.

Omvang en samenstelling personeel

	31-12-2016		31-12-2017	
	Aantal	%	Aantal	%
Werknemers	619		617	
Fte	509,9		515,8	
Fulltime	257	41,5	263	42,6
Parttime	362	58,5	354	57,4
Gemiddelde leeftijd	47,54		47,79	
Mannen	240	38,8	237	38,1
Vrouwen	379	61,2	380	61,6
Vast	587	94,8	588	95,3
Tijdelijk	32	5,2	29	4,7
Ziekteverzuim		5,5		4,6
Verzuimduur in dagen	27,2		17,4	
Verzuimfrequentie	0,99		0,91	
Vrijwilligers (brandweer)	828		819	
Mannen			779	95,1
Vrouwen			40	4,9
Gemiddelde leeftijd			41,40	

Informatisering en automatisering

Voor ons primair proces is informatisering en automatisering strategisch van groot belang. Vanuit de wens naar meer informatiegestuurde brandweerzorg en gezondheidszorg is een sterke, intelligente en betrouwbare informatiepositie noodzakelijk. Dat vraagt om grote investeringen en het lef om te innoveren. Vanzelfsprekend binnen de financiële kaders, maar ook binnen wettelijke grenzen van privacy. Ons informatiebeleid, een uitgevoerde informatieveiligheidsscan en een onderzoek naar de ICT-infrastructuur vormen de basis voor onze investeringen op dit gebied in de komende jaren. Daarbij is continu sprake van afwegingen tussen vernieuwen in de digitale wereld, ‘going concern’, gebruikersgemak en goede informatieveiligheid en privacy. Om die investeringen en afwegingen in goede banen te leiden hebben we een Change Advisory Board en een Security Board, alsmede een Central Information Security Officer en Functionaris Gegevensbescherming ingesteld.

In toenemende mate worden overheidsorganisaties geconfronteerd met dreigingen op het gebied van informatieveiligheid en continuïteit. Doorlopend verhoogde aandacht is noodzakelijk om de bedrijfscontinuïteit te garanderen. Inmiddels is een inventarisatie van beveiligingrisico’s opgesteld. We beschikken over een baseline informatiebeveiliging, analoog aan het VNG-voorbeeld. We nemen deel aan kennisnetwerken en zijn gestart met een intern awareness programma op het thema informatieveiligheid. Een procedure voor de melding van beveiligingsincidenten is gereed.
Informatiebeveiliging en privacy blijven om aandacht en (extra) investeringen vragen.

Speciale aandacht wordt gegeven aan informatisering gericht op business intelligence om sturing en verantwoording te versterken binnen de veiligheidsregio als geheel.
Ons Mobility Project faciliteert tijd- en plaatsongebonden werken met de juiste middelen.
Er is een project voor de noodzakelijke vervanging van onze ICT-infrastructuur opgestart, waarvan in 2018 de realisatie plaatsvindt.

Documentaire Informatie Voorziening
De ontwikkeling van archiefbeheer naar informatiebeheer is ingezet. Het project Digitaal (samen)werken met als inhoudelijke (digitale) onderdelen documentbeheer, archiefbeheer en samenwerkingsomgeving wordt uitgewerkt. Het project is in voorbereiding, een marktconsultatie is inmiddels uitgevoerd. Het vraagt om een andere houding en werkwijze van al onze medewerkers. Omdat dit veel impact zal hebben op gebruikers wordt het uitvoeringstempo aangepast. Gebruikers hebben immers de laatste jaren al erg veel vernieuwing van structuren, processen en systemen gekend en de veelheid vraagt om dosering.

Materieel en Gebouwenbeheer
De verbouwing van het consultatiebureau (CB) Oranjelaan in Roermond is opgeleverd. Ook de verbouwing van ons hoofdkantoor en de aanbouw van een nieuw CB aan de Drie Decembersingel in Blerick is opgeleverd. Beide projecten zijn, volgens het afgesproken programma van eisen, opgeleverd binnen planning en budget.
De voorbereidingen voor nieuwbouw van de volgende brandweerposten is dit jaar in voorbereiding genomen: Ittervoort, Stramproy, Nederweert, Heythuysen, Horst en Venray.
In het kader van toegangsbeheer (en informatieveiligheid) wordt een strategisch onderzoek uitgevoerd naar de beveiliging van de gebouwen van de VRLN (ruim 50, waarvan 8 in eigendom). Dat vraagt in 2018 en 2019 om nieuwe investeringen.
Uit nadere inspecties is gebleken dat de brandveiligheid van een aantal gebouwen aanpassing behoeft. Het onderzoek is in 2017 gestart en inmiddels grotendeels afgerond. Uitvoering van de adviezen vindt plaats in 2018.
Verdergaande rationalisering van de onderhoudsprogramma's van de gebouwen is opgestart, evenals het verduurzamen van gebouwen door middel van LED-verlichting en andere energiebesparende maatregelen. Daarnaast is een aantal elektrische laadpalen voor auto's geplaatst.

Communicatie
Het team Communicatie is vernieuwd en richt de blik sterk naar onze externe stakeholders, waaronder de gemeenten. Daarbij zijn nieuwe (digitale) tools ingezet die continu de omgeving scannen zodat snel op de actualiteit gereageerd kan worden. Daarnaast versterken we pro actief onze profilering, zodat stakeholders de meerwaarde van de brandweer, GGD en veiligheidsregio herkennen. We zijn in 2017 aantoonbaar op een overwegend positieve wijze zichtbaarder geweest in lokale en sociale media.

Inkoop
Door professioneel aan te besteden is het inkoopproces meer gerationaliseerd. We zijn aangesloten bij een landelijke dynamische aanbestedingskalender. De implementatie van contractbeheer draagt bij aan een betere perioderesultaatbepaling en integrale beheersing. Contractmanagement bij de 10 grootste leveranciers is opgestart. Ook stellen we zakelijke eisen aan prijsindexaties van leveranciers. We volgen daarbij de CBS/CPI systematiek. Daarnaast blijven we samenwerken met verschillende (inkoop)partners om de beste prijs/kwaliteit verhouding te behalen.

Juridische Zaken
Zowel op arbeidsrechtelijk vlak als op gebied van algemeen juridisch advies wordt de samenwerking met andere partners en veiligheidsregio's versterkt. Dat leidt tot meer efficiency, minder kwetsbaarheid en betere kwaliteit. Een gedigitaliseerd Incident Registratie Systeem wordt in 2018 geïmplementeerd.

In 2017 hebben we vier WOB-verzoeken ontvangen. Tweemaal inzake brandweer (slimme meters door Kassa/BNN Vara en autobranden door The Post Online) en tweemaal inzake personeel (externe inhuur door Een Vandaag en arbeidsvoorwaarden door RTL Nederland).

Facilitaire Zaken, Balie en Klanten Service Centrum
Beide teams zijn het visitekaartje van onze organisatie voor onze gasten en klanten. De teams maken een ontwikkeling door naar vernieuwde klantgerichtheid. We gaan daar in 2018 mee door.

Projectmatig Werken
In 2017 is een interne vakgroep Projectmatig Werken gestart. Deelnemers bestaan uit interne projectleiders die als een "Community of Practice" ervaringen uitwisselen en de werkwijze inclusief achterliggende tooling verbeteren. Als hulpmiddel is een projectportfolio-systeem geïmplementeerd waarmee zicht kan worden gehouden op de voortgang van projecten.

3.3 Kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen die de veiligheidsregio in eigendom heeft betreffen gebouwen, vervoermiddelen (brandweervoertuigen) en ander brandweermaterieel.

a. Het beleidskader
Het beleidskader voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is in 2016 geactualiseerd. Het bestuur heeft in 2016 de financiële verordening en de afschrijvingstermijnen opnieuw vastgesteld.

b. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties
De Veiligheidsregio heeft een aantal gebouwen in beheer en eigendom. Na het stopzetten van het BTW Compensatiefonds heeft de veiligheidsregio, naast de algemene gebouwen, de

kazernes in de gemeenten Echt-Susteren (post Echt), Gennep, Mook en Middelaar, Venlo (post Venlo) en Weert (post Weert) per 1 januari 2014 in eigendom overgenomen. Uitgangspunt hierbij is dat het in bezit hebben van onroerend goed vanuit een structurele dienstbaarheid aan de organisatie beoordeeld wordt.

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 oktober 2015 besloten de huisvestingslasten van de brandweergebouwen integraal onderdeel te laten zijn van de VRLN-begroting. Dit betekent dat met ingang van 2017 de niet in eigendom zijnde gebouwen gehuurd worden tegen gelijke voorwaarden, conform een uniform huurcontract. Er is niet voor gekozen om de gebouwen in eigendom over te nemen, behalve de panden die al overgenomen waren.

Met ingang van 2017 zijn de exploitatielasten dan integraal onderdeel van de begroting van de veiligheidsregio. Voor groot onderhoud worden de lasten daarvan in rekening gebracht bij de gemeenten, maar het onderhoud wordt uitgevoerd door de veiligheidsregio.

c. De financiële consequenties
Voor het groot onderhoud aan de gebouwen van de veiligheidsregio zijn onderhoudsvoorzieningen gevormd. De storting hierin bedraagt € 534.000. De totale omvang van de onderhoudsvoorzieningen per 31 december 2017 bedraagt € 1.123.000.

De Veiligheidsregio heeft de volgende gebouwen in eigendom:

Locatie	Adres	Plaats
Hoofdvestiging VRLN	Nijmeegseweg 42	Venlo
Oude brandweerkazerne Venlo	Nijmeegseweg 40	Venlo
Hoofdvestiging GGD (3DS)	Drie Decembersingel	Venlo
Hoofdvestiging GGD (Quadrivium)	Oranjelaan	Roermond
Brandweerkazerne Echt	Bandertlaan	Echt
Brandweerkazerne Gennep	Paesplasweg	Gennep
Brandweerkazerne Mook	Veldweg	Mook
Brandweerkazerne Venlo	Ariënsstraat	Venlo
Brandweerkazerne Weert	De Savornin Lohmanstraat	Weert

3.4 Financiering

Het beleid van de Veiligheidsregio inzake de financiering is vastgelegd in het treasurystatuut. Het Dagelijks Bestuur heeft op 8 september 2017 een nieuw Treasurystatuut vastgesteld, aansluitend op de geldende financiële verordening van de VRLN.

Risicobeheer (kasgeldlimiet en renterisiconorm)
De kasgeldlimiet laat zien welk risico er bestaat ten aanzien van vlottende schulden. De renterisiconorm is een maatstaf om te bepalen welke kredietrisico's de Veiligheidsregio loopt op de vaste schulden. Dit zijn de schulden met een looptijd langer dan 1 jaar.

Kasgeldlimiet (vlottende schuld)

Onderstaande tabel geeft het renterisico van de vlottende schuld voor het jaar 2017.

Kasgeldlimiet *(bedragen in duizenden euro's)*

(Jaar t = 2017)	**1e kwartaal**	**2e kwartaal**	**3e kwartaal**	**4e kwartaal**
1. Vlottende schuld	3167	833	500	0
2. Vlottende middelen	356	399	512	424
3. Netto vlottend schuld (+) of overschot (-) (1-2)	2.811	435	-12	-424
4. Toegestane kasgeldlimiet				
In geld	5.127	5.127	5.127	5.127
In percentage	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
Ruimte (4 groter dan 3)	2.316	4.692	5.140	5.551
Overschrijding (3 groter dan 4)	-	-	-	-
Berekening kasgeldlimiet (5)				
(7) Rekeningstotaal 2017	62.528	62.528	62.528	62.528
(8) Percentage regeling	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
(5)=(7)*(8)/100 kasgeldlimiet 2016	5.127	5.127	5.127	5.127

In 2017 is op het einde van het boekjaar voldaan aan de norm voor de kasgeldlimiet (plafond voor korte financiering < 1 jaar) op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden (“wet Fido”).

Renterisiconorm (vaste schuld)

Onderstaande tabel geeft het renterisico van de vaste schuld.

Renterisiconorm

(bedragen in duizenden euro's)

	2017
1 renteherzieningen	0
2 aflossingen	3.931
3 renterisico (1)+(2)	3.931
(4) renterisiconorm	12.506
(5a)= (4>3) ruimte onder renterisiconorm	8.575
(5b)= (3>4) overschrijding van de renterisiconorm	
Berekening renterisiconorm (4)	
(4a) begrotingstotaal jaar t	62.528
(4b) percentage regeling	20 %
(4)=(4a)*(4b)/100 renterisiconorm jaar T	12.506

De renterisiconorm is het bedrag ter grootte van 20% van het begrotingstotaal van 2017. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overschrijden. Dit is niet het geval.

Liquiditeitsplanning en financieringspositie
De bestaande vaste geldleningen in combinatie met kortlopende geldleningen, reserves en voorzieningen en het betalingsritme van de gemeenten zijn voldoende gebleken om de lopende uitgaven inclusief investeringen te bekostigen.

Rentekosten en renteopbrengsten
In 2017 zijn de volgende rentekosten en renteopbrengsten gerealiseerd:

Rentekosten:	
Rente vaste geldleningen	€ 765.959
Rente eigen financieringsmiddelen	€ 27.059
Rente kortlopende geldleningen/rekening courant	€ 0
Renteopbrengsten:	
Rente rekening-courant/spaarrekeningen	€ 1.253

Deel C Jaarrekening

4 Balans per 31 december

Balans per 31 december 2017 *(bedragen in duizenden euro's)*

ACTIVA		31 december 2017		31 december 2016	
VASTE ACTIVA					
Immateriële vaste activa			**0**		**0**
Materiële vaste activa			**44.965**		**43.699**
-	Investeringen met een economisch nut	44.965		43.699	
Financiële vaste activa			**0**		**0**
TOTAAL VASTE ACTIVA			**44.965**		**43.699**
VLOTTENDE ACTIVA					
Voorraden			**31**		**31**
-	Gereed product en handelsgoederen	31		31	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar			**2.753**		**1.356**
-	Vorderingen op openbare lichamen	1.676		975	
-	Rekening-courantverhouding met het Rijk	852		256	
-	Overige vorderingen	224		125	
Liquide middelen			**465**		**99**
-	Kassaldi	17		13	
-	Banksaldi	448		86	
Overlopende activa			**1.552**		**831**
-	De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0		0	
-	Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten lasten van volgende begrotingsjaren komen	1.552		831	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA			**4.800**		**2.317**
TOTAAL ACTIVA			**49.765**		**46.016**

Balans per 31 december 2017 *(bedragen in duizenden euro's)*

PASSIVA	31 december 2017	31 december 2016
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	**2.711**	**1.675**
- Algemene reserve	88	14
- Bestemmingsreserves	2.513	1.596
- Gerealiseerd resultaat (na bestemming)	110	65
Voorzieningen	**1.150**	**1.423**
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0	0
- Egalisatievoorzieningen	1.150	1.366
- Voorzieningen voor middelen van derden w aarvan de bestemming gebonden is	0	57
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	**39.438**	**33.369**
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	39.438	33.369
- Overige schulden	0	0
TOTAAL VASTE PASSIVA	**43.300**	**36.466**
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	**1.155**	**4.617**
- Kasgeldleningen	0	2.500
- Banksaldi	0	0
- Overige schulden	1.155	2.117
Overlopende passiva	**5.310**	**4.932**
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouw d en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume)	4.688	4.566
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	104	125
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	518	241
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**6.466**	**9.549**
TOTAAL PASSIVA	**49.765**	**46.016**

5 Het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2017

(bedragen in duizenden euro's)

	Realisatie 2016	Primaire begroting 2017	Begroting 2017 na 2e wijziging	Realisatie 2017
Lasten (excl. toevoegingen aan reserves)				
Gezondheid			15.215	15.074
Centraal Meld- en Actiepunt			421	320
Veiligheid: Risicobeheersing			2.609	2.547
Veiligheid: Basisbrandweerzorg			23.869	24.118
Veiligheid: Crisisbeheersing			4.484	4.458
Overhead			14.945	14.995
Totaal lasten	**59.943**	**60.426**	**61.543**	**61.511**
Baten (excl. onttrekkingen aan reserves)				
Gezondheid			5.184	5.146
Centraal Meld- en Actiepunt			0	0
Veiligheid: Risicobeheersing			483	509
Veiligheid: Basisbrandweerzorg			3.793	4.437
Veiligheid: Crisisbeheersing			974	1.303
Overhead			1.815	1.900
Totaal baten programma's	**13.615**	**11.452**	**12.249**	**13.295**
Baten gemeentelijke bijdragen				
Gezondheid			10.031	10.031
Centraal Meld- en Actiepunt			421	421
Veiligheid: Risicobeheersing			2.126	2.126
Veiligheid: Basisbrandweerzorg			20.076	20.076
Veiligheid: Crisisbeheersing			3.529	3.529
Overhead			13.069	13.069
Totaal baten gemeentelijke bijdragen	**44.941**	**48.849**	**49.253**	**49.253**
Totaal baten	**58.557**	**60.301**	**61.502**	**62.548**
Saldo (excl. mutaties reserves)				
Gezondheid			0	103
Centraal Meld- en Actiepunt			0	101
Veiligheid: Risicobeheersing			0	89
Veiligheid: Basisbrandweerzorg			0	395
Veiligheid: Crisisbeheersing			19	374
Overhead			-61	-25
Totaal programma's	**-1.387**	**-125**	**-42**	**1.037**
Saldo van baten en lasten	**-1.387**	**-125**	**-42**	**1.037**
Toevoegingen aan reserves	228	49	73	1.017
Onttrekkingen aan reserves	1.680	173	115	90
Gerealiseerde resultaat	**65**	**0**	**0**	**110**

6 Toelichtingen

6.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De veiligheidsregio dient als gemeenschappelijke regeling te voldoen aan de verslaggevingsvoorschriften zoals deze ook voor gemeenten gelden. Deze voorschriften zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

De waarderingsgrondslagen zijn bepaald aan de hand van het BBV dan wel aan de hand van algemeen in het maatschappelijk verkeer aanvaarde normen.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. De activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met eventuele bijdragen van derden, onttrekkingen aan de reserves en/of voorzieningen en de afschrijvingen. De activa met een relatief geringe betekenis worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht.

Afschrijving van de activa (lineair) vindt plaats met inachtneming van de verwachte gebruiksduur of nuttigheidsduur.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Het bestuur heeft in 2016 de afschrijvingstermijnen opnieuw vastgesteld. Deze termijnen worden gehanteerd voor nieuwe investeringen. De investeringen uit eerdere jaren worden afgeschreven op basis van de gebruiksduur die op het moment van de investering werd gehanteerd. De gehanteerde afschrijvingstermijnen per categorie zijn opgenomen in de tabel.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	5 tot 44 jaar
Vervoermiddelen	5 tot 20 jaar
Machines, apparaten en installaties	3 tot 40 jaar
Overige materiële vaste activa	3 tot 30 jaar

Vlottende activa

Voorraden
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de betaalde inkoopprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar
De vorderingen op openbare lichamen, rekening-courant verhouding met het Rijk en de overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien noodzakelijk wordt een voorziening in mindering gebracht voor verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve en bestemmingsreserves.
Binnen de bestemmingsreserves is een onderscheid gemaakt tussen reserves met een specifiek bestedingsdoel en bestemmingsreserves die zijn gevormd ter dekking van eerder gedane investeringen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf kapitaalgoederen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.2 Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

De VRLN kent geen immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

De VRLN kent slechts investeringen met een economisch nut. De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Materiële vaste activa *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Gronden en terreinen	2.046	1.600
Bedrijfsgebouwen	24.825	25.104
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	39	41
Vervoermiddelen	12.900	11.996
Machines, apparaten en installaties	1.062	1.230
Overige materiële vaste activa	3.834	3.731
Subtotaal activa	**44.706**	**43.701**
Activa in aanleg	259	0
Totaal	**44.965**	**43.701**

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer.

Verloopoverzicht materiële vaste activa *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	1.600	447	0	0	0	0	2.046
Bedrijfsgebouwen	25.104	841	0	1.120	0	0	24.825
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	41	0	0	2	0	0	39
Vervoermiddelen	11.996	2.506	0	1.602	0	0	12.900
Machines, apparaten en installaties	1.230	426	0	593	0	0	1.062
Overige materiële vaste activa	3.731	971	0	774	94	0	3.834
Subtotaal activa	**43.701**	**5.191**	**0**	**4.092**	**94**	**0**	**44.706**
Activa in aanleg	0	259	0	0	0	0	259
Totaal	**43.701**	**5.450**	**0**	**4.092**	**94**	**0**	**44.965**

Ter bevordering van het inzicht in de jaarrekening kunnen, omwille van de vergelijkbaarheid, enkele vergelijkende cijfers anders zijn gerubriceerd. Een en ander heeft geen effect op het vermogen of het resultaat.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

Investeringen met een investeringsbedrag groter dan € 100.000 *(bedragen in duizenden euro's)*

	Werkelijk besteed in 2017	Cumulatief besteed t/m 2017
Verbouw ing Drie Decembersingel Venlo	575	624
Grondaankoop tbv brandw eerkazerne Ittervoort	447	447
Mobiele dataterminals (MOI/MDT)	440	744
Tankautospuit Venray	327	327
Project Mobility	261	813
KAR verkeersbeïnvloedingsinstallatie	222	270
Waterw agen Horst (HAV chassis)	188	188
Waterw agen Nederw eert (HAV chassis)	186	186
Waterw agen Panningen (HAV chassis)	185	185
Haakarmvoertuig Venlo (23.3281)	181	181
Haakarmvoertuig Venray	181	181
Haakarmvoertuig Venlo (23.3282)	181	181
Haakarmvoertuig Roermond	181	181
Update bepakking diverse tankautospuiten	139	139
Verbouw ing Oranjelaan Roermond	132	332
Totaal	**3.825**	**4.978**

Financiële vaste activa

De VRLN heeft geen financiële vaste activa.

Vlottende activa

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Voorraden

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Gereed product en handelsgoederen	31	31
Totaal	**31**	**31**

Deze voorraden gereed product betreffen vaccins.

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Vorderingen op openbare lichamen	1.676	975
Rekening-courant verhouding met het rijk	852	256
Overige vorderingen	224	125
Totaal	**2.753**	**1.356**

In 2017 is het niet noodzakelijk gebleken om een voorziening voor oninbare vorderingen in mindering te brengen op de vorderingen.

Voor de rekening-courantverhouding met het rijk worden hieronder weergegeven het drempelbedrag voor het begrotingsjaar 2017 en voor ieder kwartaal het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de VRLN buiten ’s Rijks schatkist is aangehouden.

Wet financiering decentrale overheden *(bedragen in duizenden euro's)*

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	146	312	471	490
Drempelbedrag	462	462	462	462
Ruimte onder drempelbedrag	316	151	n.v.t.	n.v.t.
Overschrijding van het drempelbedrag	n.v.t.	n.v.t.	9	28

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Kassaldi	17	13
Banksaldi	448	86
Totaal	**465**	**99**

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Overlopende activa *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.552	831
Totaal	**1.552**	**831**

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Algemene reserve	88	14
Bestemmingsreserves	2.513	1.596
Gerealiseerde resultaat	110	65
Totaal	**2.711**	**1.675**

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Verloopoverzicht reserves *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde per 31 december 2017
Algemene reserve	14	10	0	65	0	88
Algemene reserve	**14**	**10**	**0**	**65**	**0**	**88**
Bestemmingsreserves t.b.v. dekking van kapitaallasten						
Reserve kapitaallasten gebouw Nijmeegsew eg, Venlo	314	14	0	0	28	301
Reserve kapitaallasten gebouw Drie Decembersingel, Venlo	130	6	0	0	13	123
Reserve kapitaallasten gebouw Oranjelaan, Roermond	109	5	0	0	15	99
Reserve kapitaallasten automatisering	3	0	0	0	3	0
Subtotaal reserves t.b.v. dekking kapitaallasten	**557**	**25**	**0**	**0**	**59**	**523**
Overige bestemmingsreserves						
Reserve transitiekosten schaalvergroting meldkamer	203	191	0	0	0	394
Reserve nieuw e huisvesting	350	0	0	0	0	350
Reserve CMA	236	101	0	0	0	337
Reserve Oranje Kolom	62	0	31	0	0	31
Egalisatiereserve Kapitaallasten Brandw eerzorg	0	646	0	0	0	646
Reserve assurantie eigen risico	188	43	0	0	0	231
Subtotaal overige bestemmingsreserves	**1.039**	**982**	**31**	**0**	**0**	**1.990**
Bestemmingsreserves	**1.596**	**1.007**	**31**	**0**	**59**	**2.513**
Gerealiseerd resultaat	**65**	**110**	**0**	**-65**	**0**	**110**
Totaal	**1.675**	**1.127**	**31**	**0**	**59**	**2.711**

Onder ‘bestemming resultaat’ staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De aard en de reden van iedere reserve wordt hieronder toegelicht evenals de mutaties die dit boekjaar hebben plaatsgevonden.

Algemene reserve

In de vergadering van 17 april 2015 heeft het Algemeen Bestuur de nota risicomanagement vastgesteld. Tevens is besloten om het niveau van de vrij besteedbare reserves op 100% van het weerstandsvermogen aan te houden, dit streven leidt tot een toename van de algemene reserve tot het beoogde niveau. Het saldo van de algemene reserve dat aan het begin van het rekeningsjaar € 14.000 bedroeg is voor € 65.000 aangevuld met het rekeningresultaat 2016.
De omvang van de algemene reserve per 31 december 2017, het rekeningresultaat 2017 en de vrij besteedbare bestemmingsreserves per 31 december 2017 komt nu meer in de buurt van de bruto benodigde weerstandscapaciteit. Zie onderstaande tabel.

Verloopoverzicht vermogenspositie

(bedragen in duizenden euro's)

020318

Stand eigen vermogen 31-12-2017	2.712
af: Reserves niet vrij beschikbaar	-1.245
af: Kapitaal reserves 31-12-2017	-523
Totaal beschikbare "vrije" reserves 31-12-2017	**944**
Berekend risico	1.217
Tekort op weerstandsvermogen	**273**

Reserve kapitaallasten gebouw Nijmeegseweg 42 te Venlo

Deze reserve wordt ingezet om een deel van de kapitaallasten op te vangen samenhangend met de aankoop/inrichting van het gebouw Nijmeegseweg 42 te Venlo. Hiervoor wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan deze reserve en wordt jaarlijks 4,5% rente toegevoegd.

Reserve kapitaallasten gebouw Drie Decembersingel te Venlo

Deze reserve wordt ingezet om een deel van de kapitaallasten op te vangen samenhangend met de aankoop/inrichting van het gebouw Drie Decembersingel te Venlo. Hiervoor wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan deze reserve en wordt jaarlijks 4,5% rente toegevoegd.

Reserve kapitaallasten gebouw Oranjelaan Roermond

Deze reserve wordt ingezet om een deel van de kapitaallasten op te vangen samenhangend met de aankoop/inrichting van het gebouw Quadrivium aan de Oranjelaan in Roermond. Hiervoor wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan deze reserve en wordt jaarlijks 4,5% rente toegevoegd.

Reserve kapitaallasten automatisering

Afstemming van de automatiseringssystemen van Noord- en Midden-Limburg. Na verhuizing naar de locatie Drie Decembersingel in Venlo zijn de investeringen in automatisering en de afstemming van de systemen van Noord- en Midden-Limburg afgerond en wordt deze voorziening ingezet ter dekking van de kapitaallasten automatisering. In 2017 heeft conform begroting een vermindering ter dekking van afschrijvingen plaatsgevonden.

Reserve Transitiekosten Schaalvergroting Meldkamer

Op 21 december 2012 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het vormen van een reserve ten behoeve van de schaalvergroting meldkamer brandweer. De meldkamer van Limburg-Noord is samengevoegd met de meldkamer van Zuid-Limburg en in 2016 heeft de verhuizing naar Maastricht plaatsgevonden. De reserve is bestemd voor het opvangen van de te verwachten frictiekosten van deze samenvoeging. Het voordelig/nadelig saldo van het programmaonderdeel meldkamer in 2017 ad € 191.000 wordt in deze reserve gestort.

Reserve Nieuwe Huisvesting

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2010 is een bedrag van € 1.043.000 in deze bestemmingsreserve gestort om de mogelijkheid van gezamenlijke huisvesting op een locatie te onderzoeken en voor het opvangen van mogelijke boekverliezen bij het afstoten van gebouwen die het gevolg zijn van centrale huisvesting. In 2016 is besloten het concept van de unilocatie voorlopig los te laten. Het bedrag in deze reserve blijft beschikbaar voor het eventueel op termijn realiseren van een alternatieve huisvestingssituatie.

Reserve CMA

De reserve is gevormd in het kader van de vereffening van resultaten op het specifiek ten laste van de centrumgemeente Venlo uitgevoerde Centraal Meld- en Actiepunt. Bij eventuele beëindiging van deze activiteit zal het bedrag worden aangewend ter dekking van eventuele frictiekosten. Inmiddels heeft het Algemeen Bestuur besloten dat de activiteiten voor het CMA ingaande 2018 worden beëindigd. Het resultaat op dit programma in 2017 bedraagt € 101.000 en is toegevoegd aan de reserve. De verwachte frictiekosten in de toekomst zullen uit deze reserve bestreden worden.

Reserve Oranje Kolom

Deze bestemmingsreserve wordt conform afspraak afgebouwd naar nihil in 2018. De onttrekking in 2017 is conform begroting.

Reserve kapitaallasten brandweerzorg

Deze bestemmingsreserve is gevormd vanuit de onderuitputting van de kapitaalslasten en wordt conform afspraak ingezet om de verwachte overschrijding van de kapitaalslasten in de komende jaren op te vangen.

Reserve assurantie eigen risico

Bij de aanbesteding van de verzekeringen is ervoor gekozen een deel van de verzekeringen materieel stop te zetten en dit risico zelf te dragen. In 2015 is voor dit doel de bestemmingsreserve assurantie eigen risico gevormd. In 2016 is een bedrag vanuit de balanspost afwikkeling verzekeringsuitkeringen toegevoegd aan deze reserve. In 2017 is een bedrag van € 43.000 toegevoegd aan de reserve. Deze bestemmingsreserve heeft bijna de gewenste omvang van vier maal de verzekeringspremie van de opgezegde verzekeringen.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Verloopoverzicht voorzieningen *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2016	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde per 31 december 2017
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onderhoudsegalisatievoorzieningen m.b.t. gebouwen					
Voorziening groot onderhoud gebouw Nijmeegseweg, Venlo	686	128	0	5	808
Voorziening groot onderhoud gebouw Drie Decembersingel, Venlo	557	144	0	662	39
Voorziening groot onderhoud gebouw Oranjelaan, Roermond	8	29	0	27	10
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne, Echt	0	37	0	7	30
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne, Gennep	22	29	0	12	40
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne, Mook	0	14	0	0	14
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne, Venlo	75	102	0	31	146
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne, Weert	0	52	0	15	37
Subtotaal onderhoudsegalisatievoorzieningen m.b.t. gebouwen	**1.348**	**534**	**0**	**758**	**1.123**
Overige egalisatievoorzieningen					
Voorziening ouderen-, volwassenen- en jongerenmonitor	18	49	0	40	27
Totaal (onderhouds)egalisatievoorzieningen	**1.366**	**583**	**0**	**798**	**1.150**
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Voorziening wachtgelduitkering Gewest Noord-Limburg	57	2	44	15	0
Totaal voorzieningen voor middelen van derden	**57**	**2**	**44**	**15**	**0**
Totaal	**1.423**	**585**	**44**	**813**	**1.150**

In de kolom ‘vrijval’ zijn de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorziening zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening Groot onderhoud gebouwen

Ten behoeve van het uit te voeren groot onderhoud aan de panden Nijmeegseweg te Venlo, Drie Decembersingel te Venlo en Oranjelaan te Roermond zijn onderhoudsvoorzieningen gevormd. De meerjarenonderhoudsplannen welke ten grondslag liggen aan deze voorzieningen zijn in 2015 geactualiseerd. Inmiddels hebben de panden een grondige verbouwing ondergaan en is achterstallig onderhoud weggewerkt. Tevens zijn in 2017 nieuwe onderhoudsplannen opgesteld. Deze nieuwe plannen treden in 2018 in werking.

Voorziening Groot onderhoud brandweerkazernes

Ten behoeve van het uit te voeren groot onderhoud van de brandweerkazernes in eigendom van de VRLN zijn onderhoudsvoorzieningen gevormd. De meerjarenonderhoudsplannen welke ten grondslag liggen aan deze voorzieningen zijn in 2015 opgesteld.

Voorziening wachtgelduitkering gewest Noord-Limburg

Bij de liquidatie van het Gewest Noord-Limburg is berekend hoe groot de voorziening behoort te zijn om voor een oud-medewerker van het Gewest Noord-Limburg tot aan zijn pensioendatum een wachtgelduitkering te betalen. Deze oud medewerker is in 2017 met pensioen gedaan. Het restant van de voorziening op pensioendatum ten bedrage van € 44.000 is vrijgevallen in 2017.

Voorziening ouderen-, volwassenen- en jongerenmonitor
Eens in de vier jaar worden deze monitors uitgevoerd c.q. onderzoeken gehouden. De lasten hiervoor zijn als een jaarschijf in de begroting opgenomen. Via deze voorziening worden de kosten geëgaliseerd.

Vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar is als volgt:

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	39.438	33.369
Overige schulden	0	0
Totaal	**39.438**	**33.369**

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan een jaar over het jaar 2017.

Verloop vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar *(bedragen in duizenden euro's)*

	Saldo 31 december 2016	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31 december 2017
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	33.369	10.000	3.931	39.438

De rentelast over de opgenomen geldleningen bedraagt € 765.959. De aflossingen op de langlopende leningen in 2017 bedragen € 3.931.000.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Vlottende passiva *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Netto-vlottende schulden met een rentetyptische looptijd korter dan een jaar	1.155	4.617
Overlopende passiva	5.310	4.932
Totaal	**6.466**	**9.549**

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Specificatie netto-vlottende schulden met een rentetyptische looptijd korter dan een jaar *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Overige kasgeldleningen	0	2.500
Banksaldi	0	0
Overige schulden	1.155	2.117
Totaal	**1.155**	**4.617**

De post overige schulden bestaat met name uit het saldo van de crediteuren.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Specificatie overlopende passiva *(bedragen in duizenden euro's)*

	Boekwaarde per 31 december 2017	Boekwaarde per 31 december 2016
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouw d en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume)	4.688	4.566
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	104	125
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	518	241
Totaal	**5.310**	**4.932**

De verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (ofwel de nog te betalen bedragen) bestaat voornamelijk uit af te dragen sociale lasten en pensioenpremies.

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren *(bedragen in duizenden euro's)*

	Saldo 31 december 2016	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo 31 december 2017
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Project IJzeren Rijn	72	0	1	71
Scholing brandweerpersoneel	54	44	65	33
Totaal	**125**	**44**	**66**	**104**

Ten behoeve van de juridische ondersteuning van de gemeenten betrokken bij de IJzeren Rijn is een voorschotbedrag opgenomen. De coördinatie hiervoor ligt bij de gemeente Venlo. Dit bedrag kan daarom overgedragen worden naar de gemeente Venlo.

De post scholing brandweerpersoneel betreft middelen uit een ESF subsidie van Brandweer Nederland, welke worden ingezet ten behoeve van de versterking van het brandweeronderwijs.

Langlopende financiële verplichtingen

De Veiligheidsregio is voor een aantal jaren verbonden aan, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgen de belangrijkste van deze verplichtingen.

Huurovereenkomsten
In het kader van de huur van GGD panden is voor ongeveer € 480.000 aan verplichtingen aangegaan. Voor de brandweerkazernes zijn in 2017 nieuwe huurovereenkomsten afgesloten. De verplichtingen uit de ondertekende huurovereenkomsten bedragen € 2.106.000.

Investeringsverplichtingen
Voor balansdatum zijn investeringsverplichtingen aangegaan. Deze hangen samen met investeringen die worden uitgevoerd over een periode die over het boekjaar heen loopt.

Overige langlopende contracten
Ten behoeve van de bedrijfsvoering zijn op het onderdeel ICT verplichtingen aangegaan van € 130.000.

6.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging worden hieronder toegelicht. De baten en lasten zijn opgenomen per programma en worden nader verklaard.

6.3.1. Programma Gezondheid

Totaal Programma Gezondheid *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten	15.215	15.074	141	V
Baten	5.184	5.146	-38	N
Baten (gemeentelijke bijdragen)	10.031	10.031	0	
Saldo van baten en lasten	**0**	**-103**	**103**	**V**
Stortingen in reserves	0	0	0	
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**-103**	**103**	**V**

De belangrijkste verklaring voor de afwijking van de lasten is hogere personeelslasten onder andere door inhalen achterstand als gevolg van dienstverlening aan statushouders, vervanging langdurige ziekte, re-integratiekosten medewerkers en inhuur. Hier staat een voordeel tegenover samenhangend met de begrootte extra kosten voor statushouders.

De belangrijkste verklaring voor de afwijkingen van de baten zijn:

- Lagere inkomsten door beëindiging contract CJG/SWT door gemeenten
- Diverse extra inkomsten uit subsidies en opdrachten
- Extra inkomsten RIVM
- Restant baten statushouders overgeheveld naar balans
- Minder inkomsten TBC-screening
- Afname te inspecteren locaties kinderopvang
- Extra inkomsten COA (asielzoekers)

6.3.2. Programma Centraal Meld- en Actiepunt

Programma Centraal Meld- en Actiepunt (CMA) *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten	421	320	101	V
Baten	0	0	0	
Baten (gemeentelijke bijdragen)	421	421	0	
Saldo van baten en lasten	**0**	**-101**	**101**	**V**
Stortingen in reserves	0	101	-101	
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**0**	**0**	

De lasten zijn lager door lagere personeelslasten. Het voordelig saldo is toegevoegd aan de reserve.

6.3.3. Programma Veiligheid: Risicobeheersing

Totaal Programma Veiligheid: Risicobeheersing *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten	2.609	2.547	63	V
Baten	483	509	26	V
Baten (gemeentelijke bijdragen)	2.126	2.126	0	
Saldo van baten en lasten	**0**	**-89**	**89**	**V**
Stortingen in reserves	0	0	0	
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**-89**	**89**	**V**

De belangrijkste verklaring voor de afwijkingen van de lasten is: lagere personeelslasten onder andere door minder inhuur en vergoeding voor verrichte werkzaamheden ten behoeve van de gemeenschappelijke meldkamer.
De realisatie van de baten wijken af door hogere ontvangen subsidies.

6.3.4. Programma Veiligheid: Basisbrandweerzorg

Totaal Programma Veiligheid: Basisbrandweerzorg *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten	23.869	24.118	-249	N
Baten	3.793	4.437	644	V
Baten (gemeentelijke bijdragen)	20.076	20.076	0	
Saldo van baten en lasten	**0**	**-395**	**395**	**V**
Stortingen in reserves	0	646	-646	N
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**251**	**-251**	**N**

De hogere lasten worden veroorzaakt door hogere personeelslasten, met name door vervanging bij langdurige ziekte, meer externe inhuur en hogere materiële kosten. Daartegenover zijn de vrijwilligerskosten voor inzet bij materieelbeheer en realisatisch oefenen lager en is er een voordeel op de aankooop van materieel bij VMO.

Op de begrotingspost kapitaallasten en arbeidshygiëne is in 2017 sprake van een onderuitputting van € 646.000, wat in lijn met het bestuursbesluit is en is toegevoegd aan de egalisatiereserve.

6.3.5. Programma Veiligheid: Crisisbeheersing

Totaal Programma Veiligheid: Crisisbeheersing *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten	4.484	4.458	26	V
Baten	974	1.303	330	V
Baten (gemeentelijke bijdragen)	3.529	3.529	0	
Saldo van baten en lasten	**-19**	**-374**	**355**	**V**
Stortingen in reserves	50	201	-151	N
Onttrekkingen uit reserves	31	31	0	
Gerealiseerde resultaat	**0**	**-204**	**204**	**V**

De belangrijkste verklaringen voor de afwijkingen van de lasten zijn:

- lagere personeelslasten;
- lagere kosten door beperkt aantal grootschalige inzetten;
- enkele voordelen op materiële kosten en
- extra storting in reserve Transitiekosten schaalvergroting Meldkamer.

De belangrijkste verklaring voor de afwijkingen van de baten is hoger ontvangen subsidie opleiden en oefenene GHOR.

6.3.6. Overhead

Overhead *(bedragen in duizenden euro's)*

	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil begroting - realisatie	
Lasten	14.945	14.995	-49	N
Baten	1.815	1.900	85	V
Baten (gemeentelijke bijdragen)	13.069	13.069	0	
Saldo van baten en lasten	**61**	**25**	**36**	**V**
Stortingen in reserves	23	68	-45	N
Onttrekkingen uit reserves	84	59	-25	N
Gerealiseerde resultaat	**0**	**34**	**-34**	**N**

De realisatie van de lasten laat zowel voordelen als nadelen zien. Voordelen hebben te maken met minder bestedingen bij opleidingen, contributies, verzekeringspremies en portokosten. Nadelen houden verband met de hogere storting onderhoudsvoorziening, hogere kosten WW-uitkeringen en heffing buitenlandse BTW.

De baten zijn hoger door extra inkomsten BDuR.

6.3.7. Onvoorzien

De Veiligheidsregio heeft geen post onvoorzien opgenomen in de begroting 2017.

6.3.8. Overzicht incidentele baten en lasten

In de hierna volgende overzichten staat een samenvatting van de incidentele afwijkingen ten opzichte van de begroting wat betreft de baten en de lasten.

Incidentele baten

(Bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	
BDuR uitkering	+94
Overige baten	+476
Baten ten behoeve van statushouders: restant aan baten is overgeheveld naar de balans	-366
Overig	+3
Totaal	**207**

Incidentele lasten

(Bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	
Personeelslasten	+416
Materiële lasten	-142
Huisvestingslasten	+118
Lasten ten behoeve van statushouders	-599
Overig	+58
Totaal	**-149**

Voor een verdere onderbouwing op programmaniveau zie 6.3.1 tot en met 6.3.6.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

De baten en lasten op programmaniveau overschrijden de baten en lasten in de begroting na wijziging. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de systematiek van het opstellen van de jaarrekening. De baten en lasten in de begroting na wijziging zijn deels gesaldeerd. In de jaarrekening zijn de werkelijke baten en lasten opgenomen. Formeel leidt dit tot een begrotingsonrechtmatigheid. Met het vaststellen van de jaarverantwoording wordt dit door het Algemeen Bestuur goedgekeurd.
In het saldo van baten en lasten per programma is geen sprake van een overschrijding.

6.3.9. Wet Normering Topinkomens

Uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) moet de bezoldiging van alle topfunctionarissen worden verantwoord, ook als de norm niet is overschreden. Dit geldt ook voor externe topfunctionarissen, ongeacht de duur van het dienstverband c.q. de periode van inhuur.

De leden van het Algemeen Bestuur van de VRLN ontvangen vanuit de VRLN geen bezoldiging uit hoofde van hun functie.

Het bezoldigingsmaximum uit hoofde van de WNT 2017 voor de algemeen directeur bedraagt € 181.000 en wordt niet overschreden. De norm uit hoofde van de WNT 2017 voor de voorzitter en de leden van het Algemeen Bestuur bedraagt 15% van het WNT-maximum (€ 27.150) respectievelijk 10% van het WNT-maximum (€ 18.100) en wordt niet overschreden.

WNT - 1. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een dienstbetrekking

Bedragen * € 1	**T. van Lieshout**	**J. Rooijmans**	**R. Verwiel**	**R. Verwiel**	**R. Knorr**
Functiegegevens	Secretaris Algemeen Bestuur Algemeen Directeur	Secretaris Algemeen Bestuur Algemeen Directeur	Interim-directeur	Adjunct-directeur Concerncontroller	Manager
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01 t/m 14-05	01-08 t/m 31-12	15-05 t/m 31-07	01-08 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Deeltijdfactor in fte	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	59.313	57.403	21.887	54.271	103.949
Beloningen betaalbaar op termijn	6.553	7.228	3.314	6.503	15.397
Subtotaal	*65.866*	*64.631*	*25.201*	*60.774*	*119.346*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	66.449	75.871	38.679	N.v.t.	N.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	65.866	64.631	25.201	60.774	119.346
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016	**T. van Lieshout**	**J. Rooijmans**	**R. Verwiel**	**R. Verwiel**	**R. Knorr**
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01-01 t/m 31-12	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	01-01 t/m 31-12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,00	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	139.443	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	94.653
Beloningen betaalbaar op termijn	14.951	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	12.539
Totale bezoldiging in 2016	154.394	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	107.192

De WNT verantwoording van dhr. Knorr is in 2016 per abuis niet opgenomen in de jaarrekening. Met de verantwoording in de jaarrekening 2017 wordt deze omissie hersteld.

WNT - Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam topfunctionaris	Functie (bij de VRLN)	Functie
A. Scholten	Voorzitter Algemeen Bestuur Voorzitter Dagelijks Bestuur	Burgemeester gemeente Venlo
P. Dassen -Housen	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Beesel
M. Pelzer	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Bergen (Lb.)
J. Hessels	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Echt-Susteren
P. de Koning	Lid Algemeen Bestuur Lid Dagelijks Bestuur	Burgemeester gemeente Gennep
K. van Rooij	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Horst aan de Maas
C.C. Leppink - Schuitema	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Horst aan de Maas
B.M.T.J. Op de Laak	Lid Dagelijks Bestuur	Wethouder gemeente Horst aan de Maas
A. Verhoeven	Lid Algemeen Bestuur Lid Dagelijks Bestuur	Burgemeester gemeente Leudal
S. Strous	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Maasgouw
A.C.H. Smeets - Palmen	Lid Dagelijks Bestuur	Wethouder gemeente Maasgouw
W. Gradisen	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Mook en Middelaar
H. Evers	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Nederw eert
W. Delissen -van Tongerlo	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Peel en Maas
M. de Boer -Beerta	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Roerdalen
M.J.D. Donders - De Leest	Lid Algemeen Bestuur Lid Dagelijks Bestuur	Burgemeester gemeente Roermond
M.A.J. Smitsmans - Burhenne	Lid Dagelijks Bestuur	Wethouder gemeente Roermond
J. Gilissen	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Venray
J. Heijmans	Lid Algemeen Bestuur	Burgemeester gemeente Weert

Zowel de leden van het Algemeen Bestuur als het Dagelijks Bestuur zijn allen voor een periode langer dan 13 maanden bestuurslid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord, met uitzondering van mevrouw C.C. Leppink-Schuitema. De heer K. van Rooij is per december 2017 gestopt als burgemeester van de gemeente Horst aan de Maas. Mevrouw C.C. Leppink-Schuitema heeft als interim-burgemeester van de gemeente Horst aan de Maas het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur overgenomen.

6.4 Sisa-bijlage bij de jaarrekening

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

JenV	**A2**	**Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR)** **Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3** **Veiligheidsregio's**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: A2 / 01*					
			€ 6.073.571					
IenW	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden** **Provinciale beschikking en/of verordening** **Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 03*	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 04*	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 05*	
			1 2013/71303: implementatie KAR	€ 0	€ 0			
			2 2016/21101: KAR-implementatie voertuig	€ 0	€ 0			
			3 2017/41827: KAR-implementatie voertuig	€ 502	€ 198.382			
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B/ 06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 09*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 10*	
			1 2013/71303: implementatie KAR	€ 41.113	€ 0		Ja	
			2 2016/21101: KAR-implementatie voertuig	€ 63.000	€ 78.805		Ja	
			3 2017/41827: KAR-implementatie voertuig	€ 502	€ 198.382		Ja	

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de leden van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord te Venlo gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- het overzicht van baten en lasten over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen en;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol WNT en het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord op 16 december 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 615.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 150.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de programmarekening;
- de financiële paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en algemeen bestuurd van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord op 16 december 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Limburg-Noord;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht, 13 april 2018

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. N.A.J. Silverentand RA

Lijst van afkortingen

AGS	Adviseur gevaarlijke stoffen
A&O	Arbeidsmarkt- en Ontwikkelingsfonds
AZC	Asielzoekerscentrum
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten
BDuR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BI	Business Intelligence
BMR	Bof, mazelen en rode hond
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
BTW	Belasting over de Toegevoegde Waarde
CB	Consultatiebureau
CBs	Centraal Bureau voor de Statistiek
CISO	Central Information Security Officer
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CMA	Centraal Meld- en Actiepunt
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
CoPI	Commando Plaats Incident
CPB	Centraal Plan Bureau
CPI	Consumentenprijsindex
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DPG	Directeur Publieke Gezondheid
eHRM	elektronisch Human Resource Management
EVP	Ervaringsprofiel
FLO	Functioneel LeeftijdsOntslag
GB	Gezondheidsbevordering
GGB	Grootschalige Geneeskundige Bijstand
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
HNT	Het Nieuwe Toezicht
HPV	Humaan Papillomavirus
IBGS	Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IFV	Instituut Fysieke Veiligheid
IKK	Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
IMOC	Index materiële overheidsconsumptie
INK	Instituut voor Nederlandse Kwaliteit
IVC2000	Implementatie Vernieuwing C2000
IZB	Infectieziektebestrijding
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KBO	Katholieke Bond van Ouderen
KTO	Klanten Tevredenheidsonderzoek
LED	Light-emitting diode
LMO	Landelijke Meldkamer Organisatie

MEV	Macro Economische Verkenning
MIK	Multidisciplinaire Inzet kaart
MO	Maatschappelijke opvang
MOTO	Multi Opleiden Trainen & Oefenen
NEN	Nederlandse Norm
OMS	Openbaar Meldsysteem
OT/BT	Operationeel Team / Beleidsteam
OvDG	Officier van Dienst Geneeskundig
P&C	Planning & Control
PPO	Programma- en Productenoverzicht
PIP	Primus Inter Pares
P&O	Personeel & Organisatie
Prio	Prioriteit
RBOP	Repressief brandweerorganisatieplan
RBT	Regionaal Beleidsteam
RI&E	Risico Inventarisatie & Evaluatie
ROT	Regionaal Operationeel Team
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RUD	Regionale Uitvoerings Dienst
SI-2T	Snel Interventie Voertuig
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoening
SWT	Sociaal Wijkteam
TBC	Tuberculose
TGB	Terrorismegevolgbestrijding
THZ	Technische hygiënezorg
TS	Tankautospuit
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VIC	Veiligheids Informatie Centrum
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VRZL	Veiligheidsregio Zuid-Limburg
WA	Wettelijke Aansprakeljkheidsverzekering
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WHO	World Health Organization
WKR	Werkkostenregeling
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB	Wet openbaarheid van bestuur
Wpg	Wet publieke gezondheid
Wrp	Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche
WVD	Waarschuwings- en Verkenningsdienst
WW	Werkloosheidswet

Van: Henk Daalder [mailto:henk.daalder@gmail.com]
Verzonden: donderdag 19 april 2018 14:43
Aan: DL_Raadsgriffie
CC: [redacted]
Onderwerp: Verkoop dat windpark in kavels aan huishoudens van Venlo, en maak zo het draagvlak zichtbaar

Beste raadsleden van Venlo,

Ben je net democratisch gekozen Volksvertegenwoordiger, en neemt de Provincie Limburg je de zeggenschap over een windpark uit handen.
Dat was niet nodig geweest.
Probeer deze aanpak eens, als gedachten experiment.

Het is veel beter als de gemeente een windpark plan in kavels aan huishoudens verkoopt.
Desnoods een deel van het plan.
Trots eigen windpark bezit, elk huishouden een beetje ondernemend met zelf stroom opwekken, voor eigen gebruik

Precies zoals elke gemeente de bouwgrond verdeeld in een nieuwe woonwijk.
Geef alle huishoudens in Venlo de kans zelf stoom op te wekken, voor eigen gebruik.
Met kavels koop-windpark.

Die 30 MW is goed voor 20.000 huishoudens.
Zij kopen een kavel van 1500 W opwek vermogen, en wekken ca 4000 kWh per jaar op.
Die stroom hebben ze voor de kostprijs, ca 2 cent per kWh.
Daarnaast moeten ze natuurlijk eenmalig hun eigen stukje windpark kopen, ca 2000 EUR voor bovengenoemd stukje.

Deze aanpak is innovatief, want SDE subsidie wordt overbodig.
En de huishoudnes hebben de goedkoopste en duurzame stroom.

Windpark bouwers bouwen de zelfde windparken, maar nu niet voor de bank en investeerders, maar voor de inwoners van de omgeving.
De verkoop van kavels windpark, maakt het draagvlak zichtbaar.
Ook in de gemeenteraad.

U bent ook Volksvertegenwoordiger van de voorstanders van goedkope stroom.
Overweeg nog een keer of deze aanpak wel acceptabel is.
De provincie gaat anders gewoon door om de huidige investeerders het windpark te laten exploiteren met SDE subsidie van uw burgers.

Die SDE subsidiekosten gaan oplopen tot 17 cent per kWh.
Maar wie zijn eigen stroom opwekt, hoeft die 17 cent niet te betalen.

Als gemeente kunt u een aantal kavels zelf kopen, en in bruikleen geven aan de klanten van de sociale dienst, zo bespaart u ook zelf kosten.

Meer uitleg, gewoon bellen?

Met vriendelijke groet

Henk Daalder
Specialist draagvlak voor windmolens

[redacted]

http://www.duurzamebrabanders.nl/blog/2016/12/nwea-leden-verkoop-die-windpark-plannen-aan-consumenten/

Van: Hans Dekker [mailto:[redacted]]
Verzonden: vrijdag 20 april 2018 14:22
Onderwerp: Fwd: Vragen tav houtstook voor uw Gemeenteraad en B&W met bijlage Infographics Houtstook

Geachte griffie van deze gemeente, svp doorsturen aan het college van B&W en de Gemeenteraad.

Deze email is tweeledig, **1)** Een **aantal dringende vragen tav houtstook waarop ik graag van u een schriftelijk antwoord ontvang** en **2)** E**en update** van de begin maart aan de griffie verstuurde **infographics m.b.t. houtstook**.

In Nederland wordt houtstook gedoogd en is het heel moeilijk voor houtrook slachtoffers om dit tegen te gaan. Als mens, als inwoner van Nederland is mijn beleving dat dit niet mag en moreel hebben we dus met zn allen de verantwoordelijkheid hier wat aan te doen.

Denkt u even aan die meer dan 1 miljoen mensen die COPD en Astma hebben, en ook aan die 13000 mensen in Nederland die vroegtijdig overlijden. Het kan u of ik ook zijn, of uw ouders en kinderen die nog kwetsbaarder zijn.

Ik heb de volgende vragen voor u t.a.v. de houtstook problematiek in uw gemeente:

1. Bent u zich ervan bewust dat internationale jurisprudentie bovengeschikt is aan wet-en regelgeving?

2. Bent u op de hoogte van het feit dat m.b.t. gevaarlijke situaties op milieugebied jurisprudentie van het EHRM van 19 februari 1998, Guerra versus Italië, van toepassing is?

3. Bent u er zich van bewust dat volgens die jurisprudentie een overheid een onderzoeksplicht, een waarschuwingsplicht en een zorgplicht heeft met betrekking tot gevaarlijke situaties?

4. Bent u er zich van bewust dat luchtvervuiling zo'n gevaarlijke situatie is, gezien de jaarlijkse 13.000 vroegtijdige doden in Nederland t.g.v. slechte luchtkwaliteit?

5. Met hoeveel jaarlijkse vroegtijdige doden in uw gemeente corresponderen die 13.000 landelijke doden?

6. Welke maatregelen hebt u tot nu toe genomen om dat aantal vroegtijdige jaarlijkse doden in uw gemeente te doen verminderen?

7. Welke maatregelen gaat u nog nemen om dat jaarlijkse aantal vroegtijdige doden in uw gemeente te verminderen?

8. Als hout bij relatief hoge temperatuur verbrand wordt zoals in de nieuwe (eco/pellet) kachels dan heeft dat tot gevolg dat er per GigaJoule verkregen warmte relatief veel super kleine stofdeeltjes, ultrafijnstof, vrij zal komen. Deze deeltjes zijn het gevaarlijkst, omdat ze direct in de bloedbaan kunnen worden opgenomen. Ze worden beschreven als PM0.1, d.w.z. dat hun grootste afmeting niet groter is dan 0,1 micron. Deze deeltjes worden ook gevormd doordat rookgassen reageren met stoffen uit de lucht. Wat weet u van de frequentieverdeling van het ultrafijnstof dat door de houtstook wordt uitgestoten als functie van de grootste afmeting van zo'n deeltje?

9. Beseft u dat het zich houden aan uitsluitend de nationale wetgeving noodzakelijkerwijs leidt tot slachtoffers? (Dat gezien de ad 4 genoemde 13.000 doden!)

10. Weet u dat door epigenetische veranderingen in ons DNA ziektes zoals COPD en Astma overgedragen kunnen worden aan toekomstige generaties ? Hierbij legt u dus de gevolgen van het gedogen van houtstook ook bij uw kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. Verdienen zij dat ?

11. Denkt u dat het wel meevalt met de gevolgen van houtstook t.o.v. bijv. het wegverkeer ? Wist u dat in woonwijken bijna net zoveel fijnstof geproduceerd wordt als al het autoverkeer in Nederland ?
Bedenk dan dat u in woonwijken woont en dus veel meer blootstaat aan de gevolgen van houtrook.

12. Wist u ook dat houtrook en fijnstof zich over grote afstanden diffuus over woonwijken kan blijven hangen ?

13. Wist u dat houtrook 12x meer giftig is dan sigarettenrook en zich als een stille moordenaar gedraagt ?

Aanvullend een uitleg van de infographics, voor uw bewustzijn.

Eye-Catcher - Infographics Houtstook
Pag1. Impact van houtstook
Pag2. Waarschuwing "Promotie van Houtstook door EU"
Pag3. De aanpak van luchtvervuiling en de hiaten/ tekortkomingen
Pag4. Herkomst van Fijnstof PM2.5 en PM10 (RIVM) en Sattellietbeelden (Europa)

Dit laat zien dat de herkomst van fijnstof meerendeels uit het buitenland komt
met als grote bijdrage van Duitsland, Midden-Europa door steenkool en het Ruhr-gebied.
Een oplossing in Europees verband en een verbeterde aanpak binnen de EU is hier nodig.

Pag5. Impact en Risico's van Houtrook (iets andere view dan Pagina 1)
Pag6. De vervuiler betaalt ? Bij houtstook 2x zoeveel CO2 emissie dan bij aardgas.
Pag7. Bewustzijnscampagnes houtstook werken niet. Zie ook waarom NIET.
Pag8. Alternatieven voor Houtstook

Op dit moment zijn de alternatieven zoals warmtepompen en hybride CV ketels

*voor vele mensen nog **onbetaalbaar.***
Ook wordt niet meegenomen in de kosten dat een vloerisolatie en nieuwe radiatoren nodig zijn om het huis effectief te verwarmen. Een hoge kostenpost !

Het zou beter zijn om eerst meer te investeren in isolatie van woningen en alternatieven betaalbaar te maken voor de consument. Dus niet de kosten verhogen met hogere belasting op gas maar de alternatieven betaalbaar maken. Ga pas van het gas af als daar aan voldaan is.

***Te snel van het gas af willen** heeft tot resultaat dat er veel meer met hout (kachels en biomassacentrales) gestookt gaat worden. We vervuilen zo nog veel meer doordat Houtstook ten onrechte als CO2 Neutraal wordt gezien (Politieke rekenregel)*

Pag9. Het onjuiste verhaal van de Nederlandse Haarden en Kachelbranche

De eco-design houtkachels zijn niet schoon en geven gevaarlijk ultrafijnstof af.
Door de stoker gebruikt bewerkt hout maakt dit nog vervuilender.
het minst vervuilend is stoken op (import)gas en Nederland is immers al te vervuild.
Filters werken niet goed en houden ook het ultrafijne stof niet tegen. Ze zijn duur en moeten schoongemaakt en vervangen worden. De consument wordt misleid en de financiele prikkel om geen hout te stoken ontbreekt.

Pag10. De Impact van Houtrook (doelend op ook andere vormen van houtstook)
Pag11. De houtcyclus - negatieve consequenties van biomassa (hout)

***Biomassa (houtstook) is geen goede keus**. Het duurt minstens 100 jaar voor de CO2 Schuld is ingelost en ondertussen kappen we op grote schaal bossen in USA, Canada en de Balkanlanden. Het is een illusie om te denken dat de bosaanplant de enorme honger naar energie in Europa kan bijhouden. Ondertussen gaan in NL de bosgronden steeds verder achteruit in nutrienten en biodiversiteit.*

Pag12. Houtrook Poster - Deze poster nodigt uit tot een interne dialoog.
Pag13. Gezondheidseffecten fijnstof(PM2,5) (RIVM) in detail.
Pag14. Contrast wetgeving vs realiteit houtstook.

Er is genoeg wetgeving om houtstook aan te pakken maar dat gebeurt niet. Op steenkool stoken mag niet maar houtstook die veel gifstoffen de lucht in schiet en in woonwijken net zoveel fijnstof afgeeft als het wegverkeer wordt getolereerd. Er is geen veilige ondergrens voor fijnstof en het nog gevaarlijkere ultrafijnstof door eco/pelletkachels is nog gevaarlijker voor onze gezondheid. Ook geeft houtstook 15% meer CO2 af dan steenkool.

***Zo gezellig is houtstook, maar niet voor de meer dan 1 miljoen mensen die COPD en Astma hebben. Dit verlangt nog strengere maatregelen. Het liefst een BAN OP DE HOUTSTOOK**.*

Vriendelijke groeten

Hans Dekker
[redacted]

INFOGRAPHICS

HOUTSTOOK

Hans Dekker

Impact van houtstook

HOUTSTOOK BIJ OPEN VUREN, VUURKORVEN, TUINHAARDEN, BARBECUES, (ECO-/PELLET-)KACHELS EN BIOMASSA-CENTRALES:

Houtaanwas blijft achter bij de houtstook → **Ontbossing** → **Verarming Bosgrond** → **Afname Biodiversiteit** → **Toename risico op epidemiën**

Houtstook → **NO2 Emissie + H2O (water)** → **Salpeterzuur** → **Zure regen** → **Vermossing**

Houtstook *per verkregen GJ energie* **2x zoveel CO2 dan bij aardgas** / **15% meer CO2 dan bij steenkool** → **Versnelde toename broeikaseffect** → **Versnelde opwarming van de aarde**

Houtstook → **Emissie van fijnstof, roet PM0,1-PM2,5-PM10**

Houtstook → **Emissie van dioxines, CO, NO2 PAK's w.o. benzo(a)pyreen**

→ Longklachten, slijmvliesaandoeningen
Keelpijn, Aderverkalking
Kanker-incidentie (12x hoger dan bij sigaretten)
Hartklachten, beroertes, diabetes
Stress, slaapproblemen, CO-vergiftiging (koolmonoxide)
Sterke afname kwaliteit van leven
en afname levensverwachting (> 13 maanden)

NO2 + Licht → **NO + O**

O + O2 → **O3(ozon)** → Longoedeem, hoofdpijn

Hout-verwerking → **Houtstofvorming** → Longklachten en afname levensverwachting (> 13 maanden)

NOTE: *In Nederland, zijn er tegenwoordig jaarlijks circa 12.000 doden te betreuren t.g.v. slechte luchtkwaliteit (Bij de watersnoodramp in 1953 kwamen 1836 mensen om)*

Waarschuwing

Promotie van houtstook

Mening 1 van de EU:
Houtstook = CO2 Neutraal

Mening 2 van de EU:
Na houtstook -> CO2 opname in vegetatie binnen 100 jaar

Conclusies van de EU

Mening 3 van de EU:
De verbranding van hout verloopt CO2-neutraal

Mening 4 van de EU:
De CO2-emissie bij houtstook hoeft niet meegeteld te worden want deze heeft geen effect in de strijd tegen klimaatverandering

Máár mening 2 van de EU wordt weerlegd

Geen bewijs volgens Prof. Gerard Steenhoven, Lezing: "Code oranje voor klimaat"

CO2 blijft na emissie 100-300 jaar in de atmosfeer

Mening 4 van de EU is een politieke beslissing die genomen had kunnen worden zonder de noodzaak van mening 1, 2 en 3

Conclusie:
Een zinvolle strijd tegen de klimaatverandering zou gebaseerd moeten zijn op metingen van effectieve CO2-concentraties in de Aardse atmosfeer.

In prehistorische tijden zijn in warme perioden op Aarde die concentraties nooit **hoger** geweest dan **300** ppm.
Deze info komt uit metingen aan luchtbellen in ijskernen.

Tegenwoordig is die concentratie **408** ppm.

De promotie van houtstook wordt verworpen door wetenschappers en beschermers van de aarde:

Opmerking 1:
De EU maakt onderscheid tussen houtstook en stook op aardgas en kolen, echter een plant die een CO2 molecuul opneemt ziet dit verschil niet

Opmerking 2:
Om mening 2 te moeten toetsen zou men alle CO2 moleculen a.g.v. houtstook moeten volgen wat op dit moment technisch qua onderzoek niet mogelijk is

Mening 2 is geen hypothese omdat deze niet gefalsificeerd kan worden (Karl Popper)

De aanpak van luchtvervuiling in Nederland

1. Het nationaal ontbreken van effectieve maatregelen om ernstige luchtvervuiling tegen te gaan.

2. Het aanvragen van uitstel om aan de Europese luchtkwaliteitsnormen te voldoen.

3. Het in strijd handelen met internationale jurisprudentie (1), die van Nederland vraagt om in geval van gevaar, het gaat hier om **12.000** doden per jaar t.g.v. luchtvervuiling, de volgende plichten te betrachten:
   "Een onderzoeksplicht, een waarschuwingsplicht en een zorgplicht".

4. Het advies van Urgenda m.b.t. de emissie van broeikasgassen te negeren, het aan te laten komen op een rechtszaak, die rechtszaak te verliezen en in hoger beroep te gaan.

5. Het advies van de Vereniging Milieudefensie m.b.t. het terugdringen van luchtvervuiling te negeren, het aan te laten komen op een kort geding, dat kort geding gedeeltelijk te verliezen en in hoger beroep te gaan.

6. Het **niet** doelbewust zoeken naar hotspots van luchtverontreiniging.

7. Het **niet** meten van luchtvervuiling op potentiële hotspots zoals bij de A1 tussen Hengelo en de Lutte en bij de afsplitsing van de A35 van de A1 bij Borne.

8. Het berekenen van de luchtkwaliteit m.b.v. meetgegevens verkregen op relatief schone plaatsen.
   Vervolgens die meetgegevens gebruiken om aan de hand van verkeerstellingen van de verschillende soorten voertuigen de luchtkwaliteit elders te berekenen, waarbij de invloed van emissies door cv-ketels, houtkachels, open vuren, motoren, brommers, scooters en motorboten buiten beschouwing wordt gelaten.

9. Het in de luchtkwaliteitsmodellen verwaarlozen van de lucht vervuiling die met een oostenwind vanuit Duitsland binnen komt waaien.

10. Het ondertekenen van het Energy Charter Treaty (ECT), dat het mogelijk maakt dat energiebedrijven van buiten de EU een overheid van een EU-lidstaat voor een geheim tribunaal kunnen dagen om daar veroordeeld te worden als die overheid een beslissing heeft genomen waardoor dat bedrijf schade lijdt of winstderving ervaart.
    Die overheid kan dan veroordeeld worden die schade te betalen en die winstderving te vergoeden.
    Op deze manier kost het een overheid van een EU-lidstaat geld als het zou besluiten om dieselauto's of benzineauto's te verbieden.

11. Het besluit van de overheid dat luchtvervuiling moet worden gezien als een gemeentelijk probleem dat gemeentelijk moet worden opgelost i.p.v. een landelijk probleem dat internationaal moet worden opgelost.

12. Het gegeven dat men aan de WUR begin maart 2018 m.b.v. speciale apparatuur heeft kunnen vaststellen dat er met de straffe oostenwind **houtrook** vanuit Duitsland in Wageningen is waargenomen.

(1) Guerra versus Italië, EHRM 19 februari 1998.

Herkomst Fijnstof PM2,5 en PM10 (RIVM)

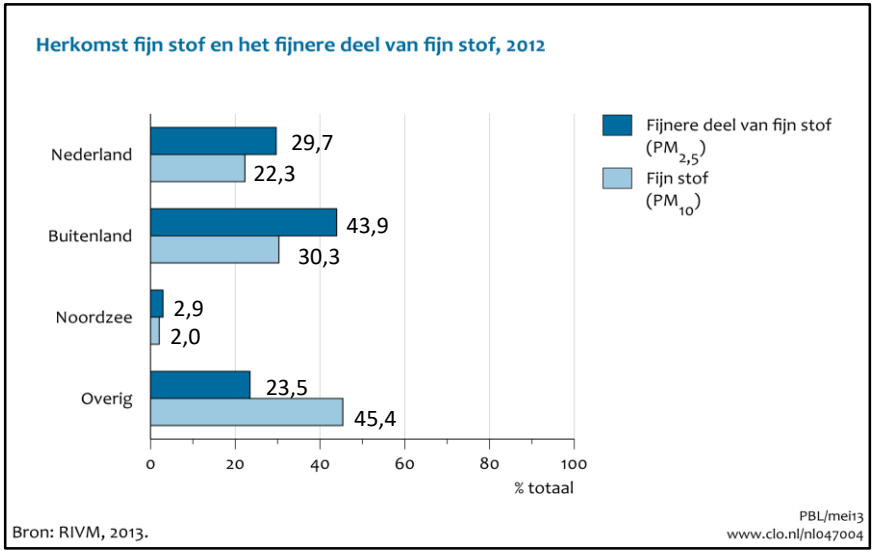

Nederland
De doelgroepen Verkeer en Landbouw leveren de belangrijkste bijdrage aan het Nederlandse deel van de fijnstofconcentraties. Binnen stedelijke agglomeraties is het aandeel van het verkeer en lage bronnen, zoals open haarden, hoger.

Buitenland
De belangrijkste buitenlandse bijdragen komen van industrie, energieopwekking, verkeer en raffinaderijen.

Noordzee
De categorie 'Noordzee' bevat de emissies van de scheepvaart op het Nederlandse deel van het Continentaal Plat.

Overig
De met de modellen berekende concentraties worden gekalibreerd op meetresultaten. Er is echter een verschil tussen de uitkomsten van de modelberekeningen en de metingen. Dit verschil is in de figuur aangegeven als de categorie 'Overig'.

Volgens de laatste inzichten is gemiddeld voor Nederland 75-80% van de bestanddelen van fijn stof (PM10) in lucht van antropogene herkomst (door menselijk handelen)

Op zwaar belaste wegen, zoals binnenstedelijke wegen kan dit percentage hoger dan 80% zijn. Voor de fijnere fractie van fijn stof (PM2,5) is gemiddeld 85-90% antropogeen (Matthijsen & Koelemeijer, 2010).

Satellietbeelden van fijnstof PM10 (Europa)

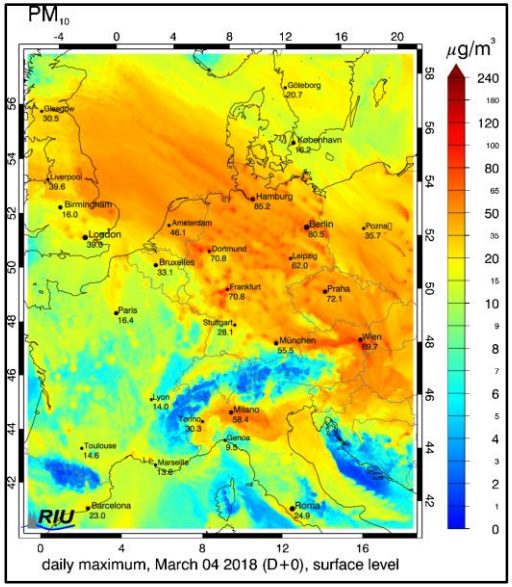

Ook hier duidelijk zichtbaar wat de oorsprong is van het fijnstof PM10: Van onze oosterburen.
(bron: http://hermes.eurad.uni-koeln.de/PLOTS//201803/04/an01w-p05-PM10-l01-dmax.gif)

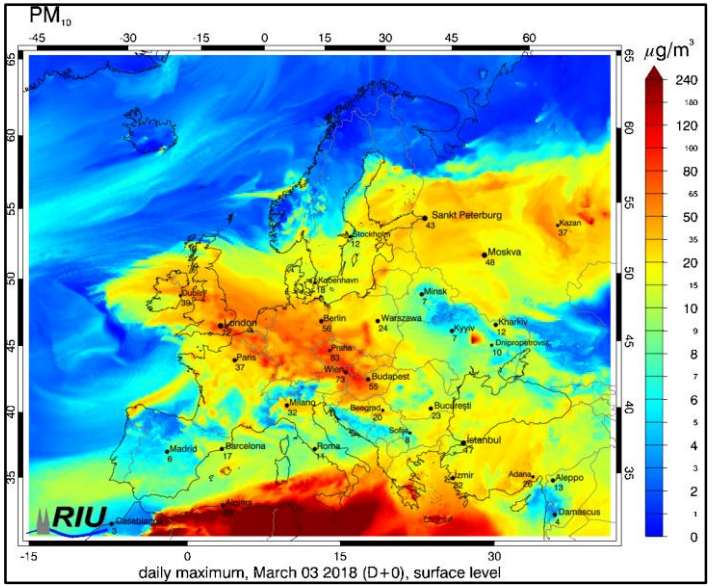

Hoge fijnstof concentratie bij zuid oosten wind. Duidelijk zichtbaar de herkomst van Duitsland en Midden Europa.

Impact en risico's van houtstook

HOUTSTOOK BIJ (ECO-/PELLET-)KACHELS EN BIOMASSA:

(Ultra)Fijnstof en Roet — *"Kleinste deeltjes ➡ in de bloedsomloop ➡ plaques + orgaanschade (DNA)"*

Giftige stoffen = **Dioxine** + **Benzo(a)pyreen** + **PAK's**

Methaan
"Methaan is een nog veel sterker broeikasgas dan CO2"
"Bij houtstook 30 x meer methaanemissie dan bij steenkool" [1)]

CO2 Uitstoot
"15% meer CO2 dan bij steenkool, 2x meer dan bij aardgas"
"Houtstook is CO2 Neutraal = Onjuiste politieke rekenregel"

NO2 en CO
"NO2 geeft met water zure regen"

Ontbossing
"De groei van bomen kan de houtbehoefte (EU) niet bijbenen en door ontbossing wordt er minder CO2 opgenomen"

Verarming
"In NL zijn de bosgronden al sterk verarmd (stikstof, uitspoeling) Door houtkap nog minder nutriënten in de bodem"

Biodiversiteit
"Afname van biodiversiteit door oogsten van hout(resten)"

NEGATIEVE CONSEQUENTIES:

Longklachten, slijmvliesaandoeningen
Keelpijn, Aderverkalking
Kanker-incidentie
(12x hoger dan bij sigaretten)
Hartklachten, beroertes, diabetes
Stress, slaapproblemen
Sterke afname kwaliteit van leven
en afname levensverwachting (> 1 jaar)

Sterke toename broeikaseffect
Milieudoelstellingen worden tegen-gewerkt
Verzuring van bossen, vermossing en verstoring biologisch evenwicht
CO-vergiftiging (Koolmonoxide)

Kaalslag en stofvorming
Aardverschuivingen, overstromingen
Visuele verontreiniging
Schade aan flora en founa
CO2 Schuld (minstens 100 jaar)
Nog sterkere verarming bosgrond
Stofvorming (bij verwerking hout)
dus gezondheid loopt gevaar !
Bosareaal Canada, USA en Baltische staten loopt sterk terug
Minder CO2 opname door houtkap

Commentaar: Risico groepen t.a.v. gezondheidklachten zijn kinderen en ouderen, maar in feite betaalt iedereen de prijs !

[1)] *Bron: Duncan Brack, Biomass for Power and Heat, Impacts on Global Climate*

Roet (of carbon black) is een stof die ontstaat bij een onvolledige verbranding van koolstofhoudende brandstoffen en als utrafijnstof samenklontert.

De vervuiler betaalt ?

Verdrag inzake het energiehandvest

Energy Charter Treaty 1995

Onterechte aanname

Houtstook = CO2 Neutraal

Aanname CO2 opname binnen 100 jaar

maar

Geen bewijs volgens Prof. Gerard Steenhoven, Lezing: "Code oranje voor klimaat"

CO2 na emissie 100-300 jaar in de atmosfeer

Het doel blijft: CO2 emissie (2050) < CO2 emissie (1990)

Steenkool = NIET CO2 Neutraal

Aardgas = NIET CO2 Neutraal

Overheid: Houtstook = Oplossing

maar

Bij houtstook meer CO2 emissie dan bij aardgas en steenkool

Broeikas effect sterker = Klimaatverandering nog sneller

Clausule over energiebedrijven

=

Bij schade door overheidsbeslissing

Mogelijkheid tot verhalen van schade en winstderving op de overheid via geheim tribunaal

maar

De burgers zullen betalen

De vervuiler betaalt niet ?

Waarom betaalt de burger ?

De regering heeft een zorgplicht !

Leven we in een rechtsstaat ?

Blijft de strijd tegen klimaatverandering nog betaalbaar ?

Bewustzijnscampagnes werken niet

HOUTSTOOK WOONWIJKEN → Hoge pieken (ultra) fijnstof → Overschrijding emissiewaarden → Gezondheidsklachten (voor iedereen !) → Wanhoop en onbegrip want politiek grijpt niet in

Klagen bij buren → Géén gedrags-verandering

want

- Houtstook = Gezellig
- Onterechte subsidieregeling
- Houtstook = Goedkoop
- Paar duizend euro betaald voor nieuwe ketel
- Betaalbare alternatieven ?
- Ontbreken van intrinsieke motivatie bij stokers

Klagen bij gemeente / Den Haag → Toolkit/ Stappenplan ineffectief, omslachtig → Politiek laat mensen in de steek ← Wél aanpak fijnstof autoverkeer en veehouderij

Máár géén aanpak van fijnstof door houtstook

DE OPLOSSING VOOR POLITIEK DEN HAAG

VERBIED HOUTSTOOK LANDELIJK

BIED BETAALBARE ALTERNATIEVEN

SCHAF AF DIE SUBSIDIEREGELING OP HOUTKACHELS

STIMULEER ALTERNATIEVEN KACHELBRANCHE

BOETES BIJ OVERTREDING

GROOT CONTRAST !
DE GROTE BLINDE VLEK VAN DE POLITIEK !
IS DIT ONTKENNING ?
WERKT DIT PREVENTIEF ?
POLITIEK KOMT NIET MET DE "ENIGE OPLOSSING"

Alternatieven voor houtstook

Alternatieven voor houtstook

Voor houtstook zijn op alle fronten alternatieven:

- Elektrische barbecue
- Elektrische sfeerhaard als alternatief voor kachel of open haard
- Tuinverlichting op zonne-energie als alternatief voor fakkels
- Warmtepompen t.b.v. verwarming
- Infraroodverwarming als verwarmingsbron
- HR-ketel op importgas als hoofdverwarming
- Verbeterde elektrische verwarming (in ontwikkeling)
- Kachels waarin waterstof verstookt wordt (in ontwikkeling)

waarbij rekening gehouden moet worden dat de benodigde elektrische energie duurzaam is verkregen m.b.v. zon, wind en/of water. Tevens is het voor de alternatieven voor ruimteverwarming van belang dat de consument een laag energiegebruik heeft. Om dat te stimuleren, zie ook de maatregelen 36 en 37.

36. Belast burgers en bedrijven qua kosten van water en energie gelijk om draagvlak te creëren voor energiebesparing

37. Stimuleer een laag energie- en waterverbruik, waardoor het makkelijker is om alternatieve verwarming te creëren
    * Het afschaffen van vastrecht op energie en water.
    * Beneden een vaste hoeveelheid per jaar per persoon die vaste hoeveelheid gratis te verstrekken. Bij overschrijding van die vaste hoeveelheid die vaste hoeveelheid wel in rekening brengen. Die vaste hoeveelheid zou bijvoorbeeld voor water 10 m3 kunnen zijn en voor energie 1000 kWh.
    * Vergroot boven die vaste hoeveelheid de prijs van water en energie per eenheid evenredig met de afname al dan niet trapsgewijs.

Dringend verzoek aan de overheid:
Aansturen van kachelbranche op overgang naar echt duurzame alternatieven

Verbod op houtkachels en APV instellen
(Stoken op hout = NIET Duurzaam en zeer ongezond)

Schaf subsidieregeling af voor alle (eco-)kachels (hout) en biomassa en ondersteun echt duurzame alternatieven

Rol van katalysator voor de Waterstoftransitie en slimme oplossingen
(o.a. Geothermie (check risico's))

Financiële, praktische en morele stimuli voor consumenten voor lager verbruik

Bied ruimte voor betere woning-isolatie
Grote projecten voor quantum korting

“Waar WEL over gesproken wordt”

NHK
Stichting Nederlandse
Haarden- en Kachelbranche

Het onjuiste verhaal van de Nederlandse Haarden en Kachelbranche

Perscommuniqué Stichting Nederlandse Haarden- en Kachelbranche (NHK) naar aanleiding van brief Platform Houtrook en Gezondheid aan de Staatssecretaris van I en W, Mevrouw Stientje van Veldhoven
De NHK is de afgelopen 2 jaar deelnemer in het Platform Houtrook en Gezondheid geweest en als zodanig mede opsteller van bovengenoemde brief aan de Staatssecretaris.
Dat wil niet zeggen dat de NHK alle punten in de brief onderschrijft. De brief is een compromis tussen 23 organisaties.

Houtrook kent vele facetten. Het zijn niet alleen houtgestookte toestellen die binnenshuis worden gebruikt, maar ook vuurkorven, buitenstookplaatsen, het stoken van afval, zogenaamde vreugdevuren, etc. die tot veel overlast leiden en waarop de NHK nauwelijks of geen invloed heeft.

De NHK dringt al jaren aan om strengere normen voor hout- en pelletkachels in Nederland te introduceren zoals onze buurlanden België, Duitsland, Groot Brittannië) al hebben gedaan. Helaas zijn de strengere Europese normen (volgens Ecodesign) voor hout- en pellettoestellen uitgesteld tot 2022. De branche dringt erop aan die normen alsnog zo snel mogelijk in Nederland in te voeren.
Ook vindt de NHK dat er afspraken moeten komen over wie een toestel mag installeren en onderhouden. Net zoals er nu afspraken komen voor de installatie van gastoestellen vanwege de CO problematiek. Een toestel kan technisch nog zo goed zijn, als het verkeerd wordt geïnstalleerd kan dit leiden tot overlast of zelfs tot onveilige situaties.

Niet weg te cijferen is dat hout- en pellettoestellen momenteel een grote bijdrage leveren aan hernieuwbare energie. 15% van onze hernieuwbare energie is momenteel afkomstig van haarden en kachels op biomassa (hout en pellets).

Volgens een recent rapport (januari 2018) van de Gezondheidsraad draagt alle verwarming door particulieren voor 1,2% bij aan de fijnstofuitstoot (PM 2,5) in Nederland. Dat wil zeggen dat houtstook ver onder de 1% zit. Desalniettemin wil de NHK dit cijfer de komende jaren halveren en met alle partijen zo goed mogelijk samenwerken om dit te realiseren.

Stichting Nederlandse Haarden- en Kachelbranche
13 maart 2018

“Waar NIET over gesproken wordt”

ECO Kachel Schandaal - Leugens
Blind vertrouwen op de kachelbranche is niet aan te bevelen
Meer monitoring en metingen zijn nodig

Eco-Design Kachels vervuilen meer dan diesel en wel 25x meer dan een 10 jaar oude vrachtwagen (Volgens een Deens rapport over zeer hoge emissies van de nieuwste kachels)

Alle Houtstook is vervuilend en de kachelbranche draagt daar aan bij door kachelverkoop en het vermijden van 100% duurzame alternatieven

Houtstook is **géén** hernieuwbare energie, het duurt ongeveer 100 jaar voor CO2 schuld is ingelost aangenomen dat houtaanplant plaatsvindt

15% meer CO2 emissie door houtstook dan steenkool en 2x meer dan bij aardgas

Strengere regels betekent: Nog meer werk voor de kachelbranche en minder voor bouwmarkten e.d.

Anno 2018:
Niet 1,2% van het fijnstof PM2,5 komt door houtstook maar **meer dan 26%**
(De houtstook neemt jaarlijks sterk toe)

Geen vermelding dat efficiëntere ECO-kachels méér giftig ultra fijnstof (PM0,1) uitstoten

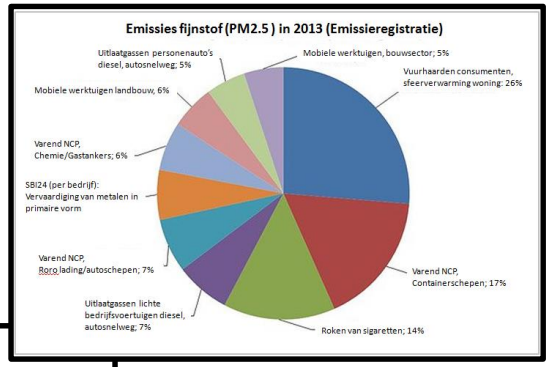

WAARSCHUWING
Correct Gebruikte
ECO kachels
kunnen de
volgende aandoeningen
veroorzaken
Long kanker, hart- en
vaatziektes, emfyseem,
vroegtijdige geboortes, diabetes,
beroertes,
foetale afwijkingen, altzheimer, asthma
door
PM0,1 - PM2,5 VERVUILING

DE IMPACT VAN HOUTROOK

<u>IN DE WINTER</u>: HOUTKACHELS

<u>DAARNA</u>
NOG MÉÉR EMISSIE VAN ULTRA FIJNSTOF EN GIFTIGE AEROSOLEN

<u>GEVAAR</u>:
(ONVOLLEDIGE) VERBRANDING VAN (BEWERKT) HOUT

NOG MEER UITSTOOT VAN KANKERVERWEKKENDE STOFFEN EN ULTRA FIJNSTOF

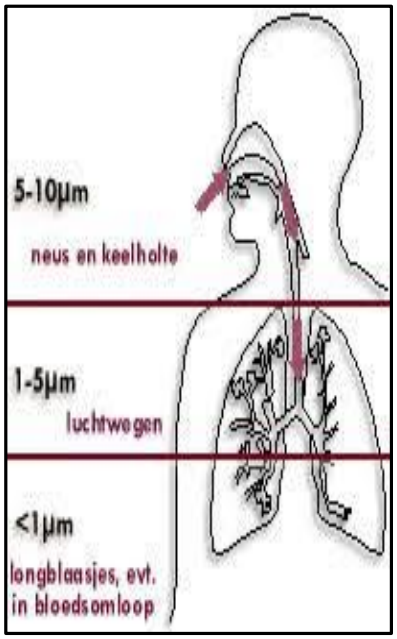

ADEMHALINGSPROBLEMEN
SLIJMVLIESAANDOENINGEN
HOESTEN
IRRITATIE

COPD
LITTEKENS LONGWEEFSEL
DNA VERANDERING, ORGAANSCHADE
AUTO-IMMUUNZIEKTEN

HART EN VAATZIEKTEN, ADERVERKALKING
(LONG)KANKER
BEROERTES, DIABETES, DEMENTIE

VEEL STRESS - VERKORTE LEVENSDUUR (1 JAAR OF MEER) - STERKE AFNAME LEVENSKWALITEIT

12000 DODEN PER JAAR – ONNODIG VEEL ZIEKEN EN TORENHOGE ZIEKTEKOSTEN

Vuurkorven

Paasvuren

Tuinhaarden

Barbecue

DE HOUTCYCLUS

LET OP:
Duurt minimaal 100 jaar
voor de CO_2 schuld is ingelost

(-) Afname Biodiversiteit
(-) Stofuitstoot bij verwerken van hout
(-) Kaalslag bossen -> Versterking broeikaseffect
(-) Visuele verontreiniging (Landschap)
(-) Rijke humuslaag spoelt weg = erosie
(-) Toename stof bij droogte -> Overlast
* Vereist controle t.a.v. de kwaliteit
* Incl. verwerking tot pellets

(+) CO_2 opname

(1) BOMEN

(2) HOUTKAP

(3) TRANSPORT

(4) VERBRANDING

CYCLUS

(-) Vervuiling vrachtauto's
(-) Overlast verkeer

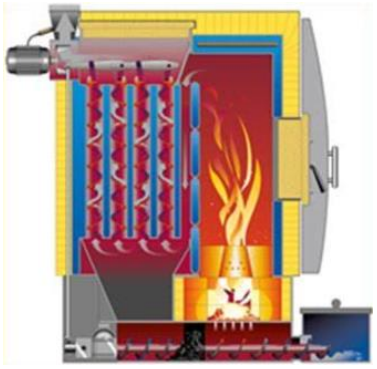

(-) Emissie CO_2, Methaan
(-) Emissie (Ultra)fijnstof
(-) Emissie Aerosolen
(Benzeen, Formaldehyde,
Dioxines, PAK's)

LEGENDA:
(-) = Negatieve Consequentie
(+) = Positieve Consequentie

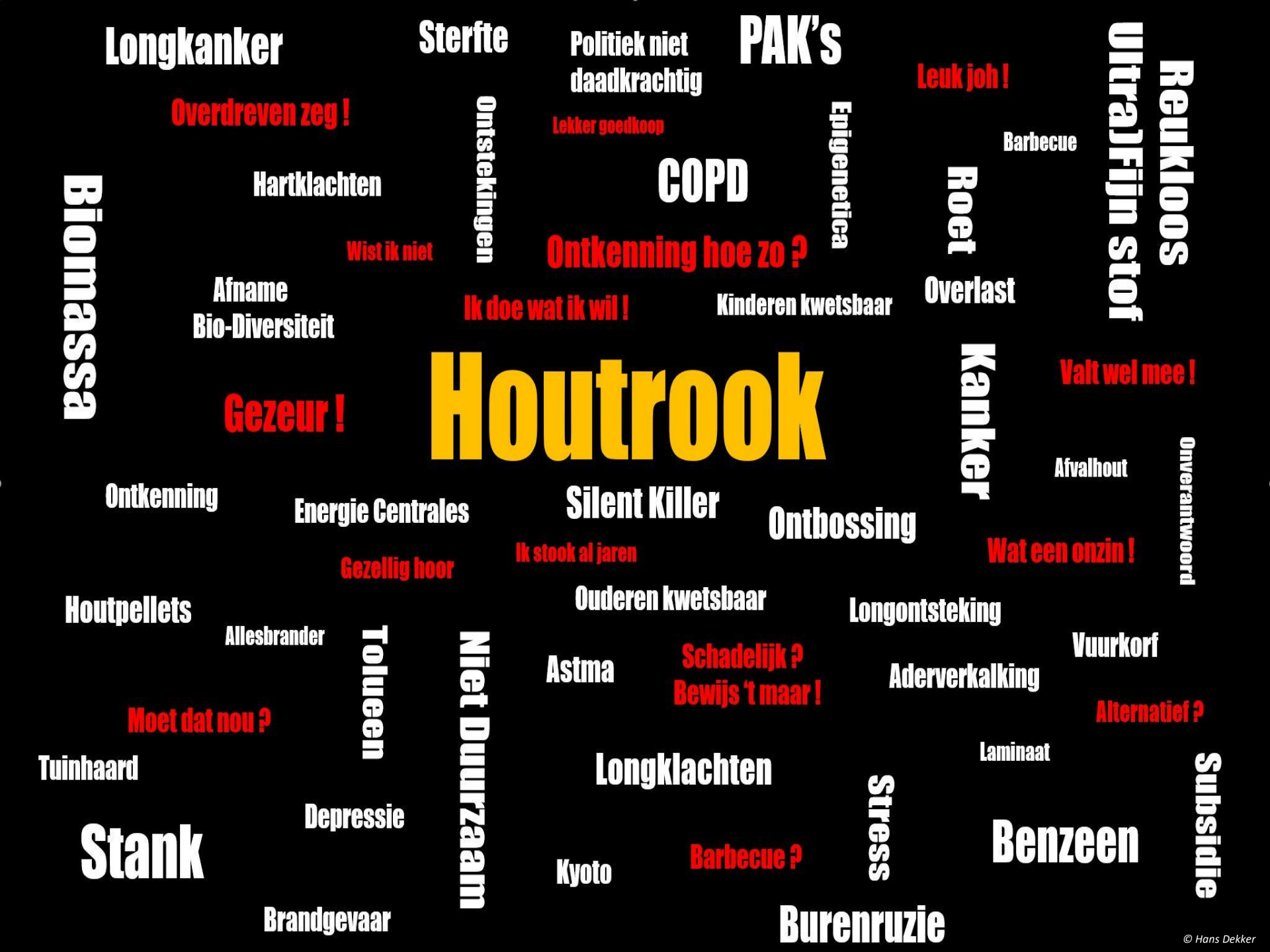
Longkanker
Sterfte
Politiek niet daadkrachtig
PAK's
Leuk joh !
Reukloos
Ultra)Fijn stof
Overdreven zeg !
Ontstekingen
Lekker goedkoop
Epigenetica
Barbecue
Biomassa
Hartklachten
COPD
Roet
Wist ik niet
Ontkenning hoe zo ?
Afname Bio-Diversiteit
Ik doe wat ik wil !
Kinderen kwetsbaar
Overlast
Houtrook
Gezeur !
Kanker
Valt wel mee !
Afvalhout
Onverantwoord
Ontkenning
Energie Centrales
Silent Killer
Ontbossing
Ik stook al jaren
Wat een onzin !
Gezellig hoor
Houtpellets
Ouderen kwetsbaar
Longontsteking
Allesbrander
Tolueen
Niet Duurzaam
Astma
Schadelijk ?
Bewijs 't maar !
Vuurkorf
Aderverkalking
Moet dat nou ?
Alternatief ?
Tuinhaard
Laminaat
Longklachten
Subsidie
Depressie
Stress
Stank
Benzeen
Kyoto
Barbecue ?
Brandgevaar
Burenruzie
© Hans Dekker

Gezondheidseffecten Fijnstof (PM 2,5)

Werkingsmechanisme fijn stof

Fijn stof kan via inademing terecht komen in neus, de bovenste en onderste luchtwegen en in de longen. Daar kan het ontstekingsreacties en weefselschade veroorzaken en kan de zuurstofopname worden bemoeilijkt. De ontstekingsreacties kunnen ook schadelijk zijn voor de hartfunctie en dus ook voor hartpatiënten. Fijn stof heeft ook neurologische effecten die bijvoorbeeld de hart(spier)functie negatief kunnen beïnvloeden (RIVM, 2013).

Gezondheidseffecten van blootstelling aan fijn stof ($PM_{2,5}$), 2013

Gezondheidsindicator	Duur blootstelling	Ziektelast door fijn stof	Aandeel in de totale ziektelast
Levensduurverkorting bij langjarige blootstelling	langdurend	9 maanden per persoon gemiddeld	Ca. 1%
Postneonatale sterfte (1-12 maanden)	langdurend	13 sterfgevallen per jaar	8%
Bronchitisklachten onder kinderen (6-12 jaar) met luchtwegaandoeningen	langdurend	12.400	15% van kinderen met klachten; 1% van alle kinderen
Jaarlijks aantal nieuwe gevallen van chronische bronchitis bij volwassenen	langdurend	6.900	21% van alle bronchitispatiënten;
Aantal vroegtijdige doden tijdens smogepisoden	kortdurend	2.300	2% van totale sterfte
Ziekenhuisspoedopnamen voor hart- en vaatziekten	kortdurend	2.500	1% van alle klinische opnamen
Ziekenhuisspoedopnamen voor ziekten aan de ademhalingswegen	kortdurend	2.100	2% van alle klinische opnamen
Werkverzuim (dagen)	langdurend	4.500.000	6% van het totale aantal verzuimdagen
Aantal dagen met klachten bij kinderen met astma	kortdurend	500.000	6% van het totale aantal astmaklachten onder astmatische kinderen
Dagen met beperkte lichamelijke activiteit (inclusief werkverzuim, ziekenhuisspoedopnamen, dagen met klachten)	langdurend	20.000.000	6% van het totale jaarlijkse aantal dagen met beperkte activiteit (gemiddeld 1 dag per jaar door luchtverontreiniging)
Laag geboortegewicht (<2500 g)	langdurend	4.300	37% van alle lage geboortegewichten (3% van alle geboortes)
Sterfte aan longkanker	langdurend	1.200	11% van alle longkankersterfte

Bron: Maas et al., 2015; Maas et al., 2015

- *Het aantal vroegtijdig sterfgevallen en spoedopnamen valt iets lager uit dan in Maas et al., 2015 en Maas et al., 2015 doordat voor Volksgezondheidenzorg.info de berekeningen zijn herhaald met gebruik van de meest recente sterfte- en ziekenhuisopnamecijfers (2012 i.p.v. 2011 in Maas et al., 2015).*
- *De getallen kennen een onzekerheidsmarge: voor de schatting van de levensduurverkorting is deze ca. 30%; voor de andere effectmaten is deze groter.*
- *De verschillende gezondheidseffecten van blootstelling aan fijn stof in Nederland zijn berekend voor een gemiddelde $PM_{2,5}$-concentratie van 14 $\mu g/m^3$ in 2013.*
- *Bij deze berekeningen is ervan uitgegaan dat alle fijnstofonderdelen even schadelijk zijn, dat het fijnstofmengsel ($PM_{2,5}$) als indicator kan worden gebruikt voor alle gezondheidseffecten van fijn stof en dat $PM_{2,5}$ al vanaf 0 $\mu g/m^3$ effecten veroorzaakt (Maas et al., 2015).*
- *De berekeningen zijn gebaseerd op de relatieve risicocijfers uit de WHO-studies REVIHAAP en HRAPIE (WHO Europe, 2013; WHO Europe, 2013), de EU-studie ESCAPE (Pedersen et al., 2013) en een reviewartikel over longkanker en fijn stof (Hamra et al., 2014).*

Contrast wetgeving versus realiteit houtstook

Wat zegt de wetgeving ?

De **Wet Aanpak Woonoverlast** het verbiedt het veroorzaken van ernstige en herhaaldelijke hinder voor omwonenden.
Ook hieronder valt houtrook.

Het **Burgerlijk Wetboek** verbiedt dat een eigenaar van een erf de eigenaars van andere erven hinder toebrengt, zoals door het verspreiden van stank, rook of gassen.
Dat is precies datgene wat het gebruik van een open haard, houtkachel, pelletkachel, vuurkorf, tuinhaard, hot-tube e.d. doet.
Burgerlijk Wetboek (Boek 5, Artikel 37)

De Wet Milieubeheer zegt dat iedereen de zorg voor het milieu in acht moet nemen en niets mag doen dat nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt. Dat is precies wat Houtrook doet.

Verder verbiedt de **Wet Milieubeheer** het verbranden van afval. Daar valt veel hout onder dat in de praktijk in houtkachels wordt verbrand.

Tevens stelt deze wet grenswaarden voor 10 stoffen plus fijnstof - al deze stoffen zijn aanwezig in houtrook.

De **Woningwet** zegt dat een eigenaar van een woning ervoor moet zorgen dat hij geen gevaar voor de gezondheid oplevert.
En wat doet Houtrook?

Volgens Art. 7.22:
Onverminderd het bij of krachtens dit besluit of de Wet milieubeheer bepaalde is het verboden in, op of aan een bouwwerk of op een open erf of terrein voorwerpen of stoffen te plaatsen, te werpen of te hebben, handelingen te verrichten of na te laten of werktuigen te gebruiken, waardoor:
1a. Op voor de omgeving hinderlijke of schadelijke wijze rook, roet, walm of stof wordt verspreid;

Wat is de realiteit ?

Meer dan 1,5 miljoen houtkachels in Nederland, en additioneel biomassa centrales (op hout), gebruik van vuurkorven, paasvuren, tuinhaarden en barbecues.
Ten onrechte subsidie op allerlei houtkachels (eco-design/pellet)

⬇

Meer dan 1 miljoen mensen met COPD, Astma die hier zwaar onder lijden.

Verkorte levensduur van minimaal 1 jaar voor iedereen.
12000 mensen die vroegtijdig overlijden

Sterk verhoogde kans op hart- en vaatziektes, dementie, kanker, beroertes, longaandoeningen, diabetes en verminderde kwaliteit van leven

Draagt in hoge mate bij aan CO2 uitstoot en versterkt het broeikaseffect

Wat doet de politiek ?

Houtkachels mogen gebruikt worden.
De Ned. Haarden en Kachelbranche mag blijven verkopen.
De politiek laat de mensen aan hun lot over en grijpt ondanks bestaande wetgeving niet in.

Wat nu moet gebeuren?

Dit vraagt om een BAN VAN ALLE HOUTSTOOK en dient ook in Europees verband opgelost te worden.

Van: ditispostvanmij@gmail.com
Ontvangen: 23-4-2018 17:54
Aan:
CC:
Onderwerp: Uitstoot van particulieren (brief van een dr. Chemicus)

Geachte raadsleden, college van B&W en Team Handhaving,

Tot mijn vreugde zag ik dat er vragen zijn gesteld over houtrook:
https://www.partijvoordedieren.nl/vragen/vragen-wassenberg-over-houtrook

Heel fijn, echter ik heb nog een suggestie.

Hét probleem is dat de kwaliteit van de uitstoot niet is geregeld. Als je een CV ketel koopt moet deze gekeurd zijn. Niet alleen veilig, maar ook qua vervuiling zijn er regels.

Helaas is dat voor open haarden en houtkachels niet zo. Er zijn geen “bouwbesluiten” over. Het enige criterium is veilig (geen brand).

Deze omissie zou te vergelijken zijn met het niet meer opleggen van eisen aan de uitstoot van de industrie: zolang het afvoerkanaal maar veilig is mag je dan lozen wat je wil. Belachelijk natuurlijk.

Daarom mijn suggestie: stel END-OF-PIPE eisen aan de kwaliteit van uitstoot door huishoudens. Verplicht desnoods sensoren op het dak die de rookgassen meten en als open data beschikbaar stellen.

Zo kunnen gemeenten eenvoudig ingrjipen en voorkomen we dat (zoals het nu gaat) individuele buren elkaar moeten aanspreken ZONDER op wettelijke eisen te kunnen leunen.

Als chemicus vraag ik me af: hoe lang gaan we nog toestaan dat burgers elkaar vergiftigen en ziek maken terwijl we de industrie eisen opleggen?

Ik hoop dat u er iets mee kunt. Eventueel wil ik wel meehelpen met het formuleren van een goede vraag.

De naam van de Chemicus kunt u opvragen via: rookhinder@gmail.com

Met vriendelijke groet,
Ben Boonstra
Gauke Boelensstraat 2 d
9203RM Drachten

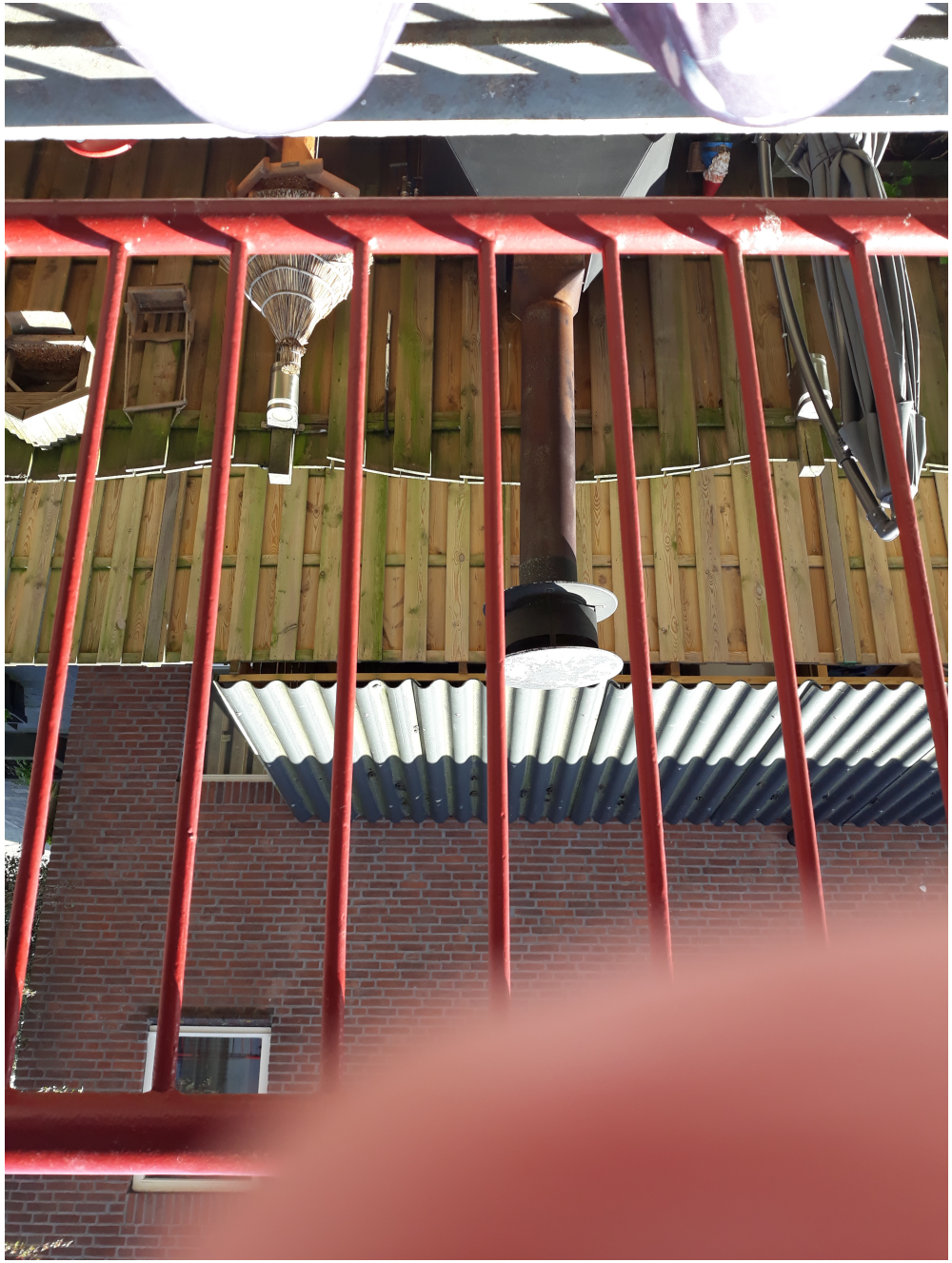

Stichting
VAC Wonen Venlo

Requesensstraat 26
5923 CN Venlo
T 077-3230830
vacwonenvenlo@Gmail.com
www.vacpuntwonen.nl/venlo

Nr.

2 4 APR 2018

Gemeente Venlo

Venlo, 21 april 2018

betreft: Jaarverslag

Geachte lezer,

Hierbij bieden wij u het jaarverslag 2017 van VAC Wonen Venlo aan.
Wij hopen dat u dit met interesse zult lezen.

Met vriendelijke groet,
Namens VAC Wonen Venlo,

Wim Schrömbges
Secretaris VAC Wonen Venlo

Wonen Venlo

Requesensstraat 26
5923 CN Venlo

Gemeente Venlo
t.a.v. de Griffie
Dhr. G. van Soest
Postbus 3434
5902 RK Venlo

HOPCC #P611X0X#0C#0C0C0C#

VAC Wonen Venlo

Secretariaat:
Requesensstraat 26
5923 CN Venlo-Blerick
Telefoon 077-3230830

VACWonenVenlo@Gmail.com
www.vacpuntwonen.nl/venlo

Jaarverslag 2017

VAC Wonen Venlo

Inhoud

Inhoud 2
Het jaar 2017 4
Adviseren 5
Jaarlijks overleg met de gemeenten Venlo en Beesel 6
Gemeente Venlo 6
Langer thuis wonen 6
Gemeente Beesel 6
Lokale adviezen 7
Keramiekstraat in Steijl 7
OPPE BRIK in Reuver 7
Gemeente Beesel 7
Juffrouw Hensenlaan in Beesel 8
Woonwenz 8
Geadviseerde omgevingsplannen van de gemeente Venlo 9
VACpuntWonen landelijk 10
De toekomst van de VAC 10
Opleveringsbezoeken 11
Woningen Oppe Brik, gemeente Beesel 11
Appartementen Beesel 11
Kerkhofweg Venlo 11
De Staay in Blerick 11
Door het jaar heen 12
Onze relatie met VAC Wonen Peel & Maas 14
Regiobijeenkomsten VAC's 14
Ledenbestand 14
VAC-kennis 15

VAC Wonen Venlo *in het kort*

Werkgebied	De leden wonen verspreid door de hele gemeente Venlo en de gemeente Beesel, om zo voelhorens te hebben voor wat er op het gebied van woningbouw en bouwplannen leeft.
Vergaderingen	9 maal in 2017 plus de jaarvergadering
Samenstelling VAC Wonen Venlo	Het dagelijks bestuur bestaat uit een voorzitter, vicevoorzitter, secretaris en penningmeester, respectievelijk Thérèse Mulder, Herm Geerbex, Wim Schrömbges en José Bisschops. De overige leden zijn Nellij van Rijswijck, Wilmi Bot, Louise Roebroeck, Fons Teeuwen, Ben Gielen, Dré Ewalds en aspirantleden Jo van den Bercken, Monique Hermans en Willie Broekman
Werkgroepen	De taken zijn verdeeld over werkgroepen voor: PR, toetslijst, WKO, Financiën en WMO
Opdrachtgevers	▪ De Woningcorporaties zijn: WOONWENZ, ANTARES WOONSERVICE, en WOONGOED 2-DUIZEND De contacten met deze woningcorporaties worden waargenomen door telkens twee of drie leden. ▪ Bouwontwikkeling Jongen ▪ Janssen de Jong ▪ Regelmatig is er contact met de wethouder en/of ambtenaren van de gemeenten Venlo en Beesel
Regionale contacten	Met de VAC's in ons omringende gemeenten (in de regio Noord-Limburg-Oost-Brabant) hebben wij goede contacten. Regelmatig komt een delegatie bij elkaar, om informatie uit te wisselen en van elkaar te leren.
Landelijk	VAC WONEN VENLO maakt deel uit van de overkoepelende organisatie VACPUNTWONEN

Bezichtiging herbestemming voormalig klooster in de Mgr. Zwijsenstraat

Voor een collectief van particuliere opdrachtgevers (CPO) wordt de herbestemming van een voormalig klooster aan de rand van het centrum van Venlo begeleid door Joost Reijnen, architect uit Venlo.

Voormalig klooster van de eerwaarde zusters van liefde in oude toestand.

Ondanks dat er nog flink verbouwd werd mochten we toch een paar appartementen bezichtigen. We waren onder de indruk over de wijze waarop men de diverse ruimtes verbouwd heeft of nog gaat verbouwen met vooral de intentie om zoveel mogelijk het originele karakter te behouden. We zien een gezamenlijke binnentuin, prachtige gewelven, plafonds, glas in loodramen etc. De appartementen zijn erg ruim en hebben mooie balkons of loggia's. De initiatiefnemer zelf woont er al. Hij bewoont nu de naast en schuin boven de kapel gelegen reeds verbouwde vertrekken. Dit wordt mogelijk in de toekomst een bed and breakfast. Straks gaat hij wonen in de kapel. De werkzaamheden zijn al begonnen. Van de kapel maakt hij een woonkamer en keuken. In de kapel wordt een verdieping aangebracht voor de slaapkamers en badkamer. Dit tussenplafond wordt gedeeltelijk van glas voorzien zodat men van beneden uit de mooie hoge glas-in-loodramen en het gewelfde plafond kan zien.

BouwBeurs Utrecht 15
Energiebeurs in s'Hertogenbosch 15
Werkbezoeken 16
Studiebezoek in het kader van "Anders bouwen" 16
Breda; bezoek aan het nieuwe stationsgebouw en stadswandeling 16
Bezichtiging herbestemming St. Jacobskapel 17
Bezichtiging herbestemming voormalig klooster in de Mgr. Zwijsenstraat ... 18
VAC Wonen Venlo 19

Op deze groepsfoto ontbreekt Dré Ewalds

Het jaar 2017

Geachte lezer

Met genoegen presenteer ik u het jaarverslag 2017. Wij hopen u hiermee een beeld te geven van onze activiteiten in het afgelopen jaar.
De Stichting Voorlichting en Adviescommissie Wonen Venlo (VAC) bestaat inmiddels al 46 jaar. Onze enthousiaste groep van 13 vrijwilligers kan bogen op jarenlange ervaring met het toetsen van bouw- en omgevingsplannen en het plegen van woonkwaliteitsonderzoeken om er achter te komen hoe mensen willen wonen en wat een huis gebruiksvriendelijk maakt.
De kredietcrisis is al weer een poos achter de rug en het vertrouwen van de woonconsument in de economie en de woningmarkt neemt langzaam toe maar we ondervinden toch een geringe toename van woningbouwplannen. Het is erg jammer te moeten constateren dat sommige ambitieuze plannen in de binnenstad niet doorgaan of flink zullen worden aangepast.
Een extra aandachtspunt voor de VAC is het beleid van de regering om mensen langer thuis te laten wonen. Dit heeft gevolgen voor ieder ouder wordende mens omdat men niet meer automatisch het recht heeft op WMO-voorzieningen c.q. plaats in een zorginstelling. De woningen van deze doelgroep zijn lang niet altijd geschikt maar vaak wel geschikt te maken. Om inderdaad langer thuis en zelfstandig te kunnen blijven wonen is het belangrijk dat er op tijd maatregelen worden genomen om hier voorzieningen voor te treffen. De VAC wil hier graag een steentje aan bijdragen. Hierover zijn momenteel gesprekken gaande met de gemeente.
Inmiddels heeft de VAC een "toetslijst" ontwikkeld om te ontdekken of het huis voldoet om langer thuis te kunnen blijven wonen. Deze toetslijst is te vinden op onze website www.vacpuntwonen.nl/venlo
Onze landelijke organisatie VAC Punt Wonen heeft helaas moeten besluiten om de stichting in de huidige vorm op te heffen. U leest hier verder in dit jaarverslag meer over.
Ondergetekende heeft te kennen gegeven in 2018 afscheid te willen nemen als voorzitter (overigens niet als VAC-lid). Een opvolgster hebben we inmiddels gevonden. Zij wordt momenteel "ingewerkt".
Terugblikken is ook vooruitblikken. Komend jaar gaan we graag verder om onze "klanten" van dienst te zijn met een goede woning in een plezierige woonomgeving.

Therese Mulder, voorzitter

Brouwhuis De drie Hoefijzers Breda

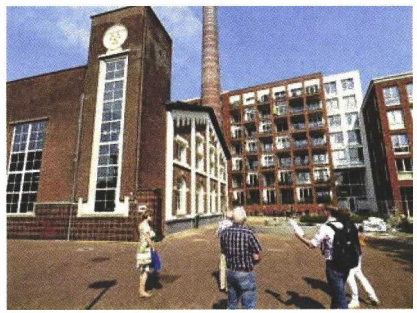

Bezichtiging herbestemming St. Jacobskapel

In het hart van Q4, Venlo, ligt de Sint Jacobskapel, het enige overgebleven gedeelte van het oorspronkelijke Sint Jacobs-gasthuis-complex uit 1533. Architect Joost Reynen heeft, in samenwerking met grafisch ontwerpbureau Studio Denk de aanbesteding van de gemeente gewonnen. In de kapel en aangrenzende loftruimte is de werkruimte voor de initiatiefnemers en andere kleine bedrijven gerealiseerd. Activiteiten op de vrijdagmiddag en het toelaten van pelgrims op weg naar Santiago zorgen samen met de historie van dit pand uit de 16e eeuw voor culturele lading in het gebouw.

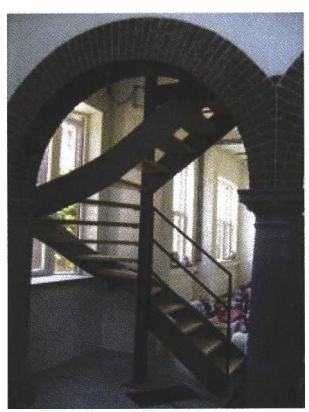

Later dit jaar zijn we uitgenodigd bij de officiële opening van dit gebouw.

Werkbezoeken

Studiebezoek in het kader van "Anders bouwen"

De firma LIVING SEQUOIA in Roermond heeft ons uitgenodigd een kijkje te komen nemen in hun werkplaats. Daar bouwen zij huizen van puur hout. In Duitsland is al veel ervaring opgedaan met dergelijke systemen en die bevallen zó goed, dat het vreemd is dat wij in Nederland nog zo weinig doen met dit bouwmateriaal.

Vervolgens hebben wij een bezoek gebracht aan een woning die volgens het Sequoia principe is gebouwd. Het is gelegen in "Domaine Belle Cour" een kleinschalig en uniek woonhof in Panningen. Het is een levensloopbestendig huis (de indeling kan indien nodig aangepast worden). Uit alles blijkt dat het ontwerp en werkwijze zeer doordacht zijn en dat spreekt ons als VAC natuurlijk erg aan.

Breda; bezoek aan het nieuwe stationsgebouw en stadswandeling

De moderne Openbaar Vervoer Terminal is ontworpen door Koen van Velsen. Hij heeft niet zomaar een stationsgebouw neergezet maar een belangrijke schakel gemaakt in de stedenbouwkundige ontwikkeling die nu rond het spoor in Breda gaande is. Vervolgens hebben we onder leiding van een gids een stadswandeling gemaakt via de voormalige bierbrouwerij van de 3 Hoefijzers naar het Chasséveld. Onderweg zien we niet alleen werken van lokale architecten die de heersende architectuurstijlen uit de jaren '20 en '30 toegepast hebben, maar ook moderne architectuur van befaamde ontwerpers zoals Rem Koolhaas, Herman Herzberger, West8, Xavier de Geyter, Erick van Egeraat e.a. We hebben een Breda gezien dat zich heeft kunnen moderniseren zonder haar Brabantse karakter te hebben verloren.

Adviseren

VAC WONEN VENLO is een door de gemeente Venlo en de gemeente Beesel erkende officiële adviescommissie. In de advisering staat de gebruikskwaliteit van woningen en woonomgeving voor de aanstaande bewoner centraal.

De weg van een advies

In de contacten met onze opdrachtgevers krijgen wij informatie over bouwplannen. Als tekeningen in een voorlopig stadium zijn, krijgen wij deze voorgelegd. In groepjes bestuderen wij deze tekeningen aan de hand van een vast patroon: van de woonomgeving naar de details van de woning. Wij hebben hiervoor een toetswijzer en heel veel ervaring ter beschikking.
Na dit tekening-lezen schrijven we het advies volgens een vast format. We maken een afspraak met de opdrachtgever en lichten in het gesprek onze bevindingen toe.
De opdrachtgever krijgt dit advies en bespreekt intern ons advies. In een terugkoppeling zien wij welke adviezen worden overgenomen en waarom [niet].
Vlak voor de oplevering van de woningen krijgen wij meestal de gelegenheid om de woningen te bezoeken. Zo kunnen wij bekijken hoe onze adviezen hebben uitgepakt.

Jaarlijks overleg met de gemeenten Venlo en Beesel

Tijdens dit overleg worden lopende en toekomstige projecten met de wethouder en ambtenaren besproken. Daarnaast komen zaken aan bod die voor onze VAC relevant zijn.

Gemeente Venlo

Naast het gesprek met de wethouder B. Aldewereld van Wonen, Wijken, Leefomgeving en Sport, zijn er 2 gesprekken geweest met onze contactpersoon Suzanne Bastings over het inbedden van de VAC in de gemeentelijke procedures

Langer thuis wonen:

We hebben een gesprek gehad met wethouder V. Tax in het kader van de WMO en langer zelfstandig thuis Wonen.

De wethouder is positief over ons aanbod om wat te betekenen voor de senioren in de gemeente qua kennis, ervaring en netwerk. De intentie om samen te werken is er, dus het is duidelijk dat we als serieuze gesprekspartner worden gezien.

Daarna volgden nog 2 gesprekken met de ambtenaren die onze contactpersonen zijn. We hebben tekst aangeleverd voor de gemeentelijke website en gaan naar een bijeenkomst van het sociaal platform Ouderen.

Gemeente Beesel

Na een wethouder wissel is er een kennismakingsgesprek geweest met Mevr. Heesakkers. Daarnaast hebben we 2 gesprekken gehad met onze contactpersoon.

In het kader van de adviserende rol van de VAC's die is vastgelegd in de motie van Mona Keizer over de toetsing van fysieke toegankelijkheid van openbare gebouwen, hebben we een voorstel gedaan voor structurele ondersteuning vanuit de gemeente Beesel naar de VAC. Vooralsnog gaat men hier niet mee akkoord.

VAC-kennis

Wij houden onze kennis op peil door het volgen van cursussen, het bezoeken van beurzen en seminars, of het houden van werkbezoeken.

BouwBeurs Utrecht

Ook in 2017 blijven de echte grote innovaties uit op de bouwbeurs. Echte grote vernieuwingen zijn er niet, echter de ontwikkelingen op sommige gebieden staan niet stil.
Bijzondere aandacht was er voor ventilatie en wel in alle mogelijke vormen. Grotendeels vraaggestuurd door Co2 meters.
Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van zonnepanelen werden getoond, geïntegreerd in het dak en met een hoger rendement. Verder de hybride zonnepanelen waarmee zowel energie als warm water mee wordt geproduceerd.
Aandacht was er ook voor de houtskeletbouw - echter blijkt dit steeds weer een up en down beweging te ondergaan.
Renovatie had ook een belangrijke plek op de beurs. Men werkt aan snellere en voor de bewoners minder belastende renovaties. Dit door onder andere kant en klare "energie huisjes" die tegen de woning aangebouwd worden. Hierin bevindt zich dan de meterkast, de verwarmingsketel of warmtepomp.

Energiebeurs in 's Hertogenbosch

Deze leverde ook weinig nieuwe ontwikkelingen op. Wel innovaties op het gebied van domotica en led-verlichting vooral in de woonomgeving.
Veel aandacht was er voor de warmte pomp, ingebouwd in de ventilatie unit. Deze warmtepomp gebruikt de afgevoerde warme lucht om water voor te verwarmen voor de verwarming en het warme tapwater.

Onze relatie met VAC Wonen Peel & Maas

Onze beide VAC's hebben vanuit hun historie nauwe contacten, omdat VAC Wonen Peel & Maas is voortgekomen uit VAC Wonen Venlo. Zo vindt er twee maal per jaar een bestuurlijk overleg plaats tussen beide VAC's tijdens welke we elkaar op de hoogte stellen van de lopende zaken, elkaar tips geven. Zo mogelijk nodigen we elkaar uit voor cursussen en excursies.

Regiobijeenkomsten VAC's

Regelmatig vindt er overleg plaats tussen de VAC's in de regio Limburg en Oost-Brabant. Tijdens dit overleg praten we elkaar bij over zaken als hoe staan de VAC's er voor. We discussiëren over belangrijke zaken zoals het omgaan met de WMO, welke kansen biedt het langer thuis wonen voor de VAC's e.d.

Ledenbestand

Eind augustus hebben we een artikel kunnen plaatsen in Weekblad Via Venlo. Hierop kregen we een aantal leuke reacties wat resulteerde in 2 aspirant leden. Aangezien 2 ervaren leden afscheid genomen hadden was dit een welkome aanvuling.
Nadat onze voorzitter te kennen had gegeven op de jaarvergadering van 2018 graag als voorzitter te willen aftreden, zijn we op zoek gegaan naar een vervanger, die nu ingewerkt wordt.

PR cadeautje van onze VAC Wonen

Lokale adviezen

In 2017 hebben we over de volgende projecten geadviseerd:

Keramiekstraat in Steyl

Aan de Keramiekstraat in Steyl worden twintig studio's voor het Regionaal Autisme Centrum gebouwd. De studio's worden verdeeld over vier woonblokken, met een algemene keuken en woonkamer. Het plan is ontworpen door architectenbureau Quant.

Oppe Brik in Reuver

In 2016 adviseerden wij voor WoonGoed 2-Duizend over twee appartementengebouwen met ieder 28 huurappartementen nul-op-de-meter in Oppe Brik, Beesel.
In 2017 kregen we ook de installatietekening ter advisering.
Ook de installatietekeningen van de 8 eengezinswoningen en 12 beneden/bovenwoningen hebben we van advies voorzien.

Daarnaast hebben op verzoek van de Gemeente Beesel een advies gegeven over de inrichting van het park rondom deze woningen

Gemeente Beesel

Voor de 6 appartementen in de kern van Beesel bekeken we de installatietekeningen

Juffrouw Hensenlaan in Beesel

Voor HERMANS VASTGOED BV adviseerden wij in februari over 6 zogenaamde boerderijwoningen

Woonwenz

Op 30 augustus spraken we met Marcel Mooren over de lopende en nieuwe projecten. We kregen de tekeningen van een aantal nieuwe projecten ter advisering:

- 12 sociale huurwoningen aan de Wal in Arcen
  3 eengezinswoningen huur, 9 nultrede woningen huur
- 11 levensloopbestendige woningen in 'De Ruit' in Venlo Oost (zie onder)

- 12 eengezinswoningen aan de Rummerkampstraat in Venlo Noord
- 10 levensloopbestendige en 5 eengezinswoningen aan de Dautzenbergstraat in Blerick
- 4 huurwoningen in de Bergstraat in Venlo Centrum.

In het najaar hebben we een oefensessie in tekening lezen en advies schrijven gehouden voor onze nieuwe aspirant leden.

Als VAC WONEN VENLO hebben we gedacht over de minimale afmetingen van een woning en daarbij hebben we een voorbeeld plattegrond gemaakt.

Op 6 december namen we deel aan het **2de platform Wonen met als thema "demografische trendverkenning Noord-Limburg".**

In deze regio gaat men uit van een krimpscenario. De demografische ontwikkelingen stemmen somber.
Besproken thema's waren dan ook: Hoe voorkomen we leegstand, wonen in de wei wordt niet meer toegestaan. Het gemeentelijk beleid in Noord-Limburg is niet eenduidig.

Margaret-Staal-Kropholler (1891-1966)

Zij was de eerste vrouwelijke architect van Nederland. Haar motto was : "vanuit den gezichtshoek der Bruikbaarheid", een motto waar de VAC ook voor staat! In een film over haar leven maken we kennis met een vrouw met enorm veel ambitie en talent. Ze ontwierp huizen waarin het huishoudelijk werk tot een minimum beperkt kon worden. In haar leven streed ze voor functionaliteit en schoonheid. In 1917 sloot ze zich aan bij de wegbereiders van de Amsterdamse School, waarmee zij tot de avant-garde van de Nederlandse architectuur behoorde. Lange tijd bleef Margaret de enige vrouw in Nederland, die daadwerkelijk bouwt.

door Margret-Staal-Kropholler ontworpen woning in Amsterdam

Circular Art Lab Limburg (CALL)

VAC WONEN VENLO heeft als bewoners belangenorganisatie deelgenomen aan een door Museum van Bommel van Dam uitgeschreven CALL#2 Gezonde woningmarkt. Hierin worden innovatievraagstukken voorgelegd aan kunstenaars, designers en architecten.

De VAC WONEN VENLO heeft mede de vraagstelling betreffende deze CALL geformuleerd.
16 deelnemers zijn aan de slag gegaan om uitgangspunten te formuleren om door middel van kunst de leefbaarheid in de wijken te vergroten.
4 inzenders zijn geselecteerd om hun ideeën verder uit te werken. De presentaties hiervan zullen begin 2018 plaatsvinden.

Door het jaar heen

De VAC WONEN VENLO nam op 9 mei deel aan de **bijeenkomst "Goed wonen voor iedereen".** Georganiseerd door IEDER(IN) in samenwerking met LPGGz en PATIËNTENFEDERATIE NEDERLAND.

We zagen een korte film van de Woonbond over huurdersorganisaties, een presentatie door H. Tegels van de Woonbond over "Woonvisie en presentatieafspraken" en zagen een film over de samenwerking van adviesraden en de huurdersorganisatie.

Op 11 mei nam de VAC WONEN VENLO deel aan de **Informatiebijeenkomst "Toegang tot de zorg"**, georganiseerd door de vereniging "Jongeren van vroeger".

Het doel van deze bijeenkomst was om meer inzicht te geven in de mogelijkheden van de eventuele zorgvraag, maar ook om informatie te bieden van welke algemene voorzieningen gebruik gemaakt kan worden om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te wonen, de sociale netwerken te versterken en daardoor misschien ook langer zonder zorg te kunnen blijven.

Op 27 september was er een bijeenkomst in het kader van **SAVE THE DATE KLIMAATTOPPERS en de WORKSHOP ENERGIETRANSITIE in de woningvoorraad**.

Er worden steeds meer coöperaties opgericht om schone energie te maken, waar mensen ook aandelen in kunnen nemen. Er zijn in diverse gemeenten verschillende initiatieven. Hoeft niet altijd van je eigen zonnepanelen te komen.

De VAC WONEN VENLO nam op 2 november deel aan een symposium en een expositie met als titel **"Kom Binnen"** georganiseerd door Wonen Limburg. Het hoofdthema was : de bewoner aan zet.

Onderwerpen die aan de orde kwamen waren o.a. demografische gegevens van bewoners waarvoor een extra aanpak van het te verhuren vastgoed wordt gevraagd. Zelfwerk van bijv. onderhoud van de omgeving (tuinen, semi openbaar groen en openbare ruimtes).

Geadviseerde omgevingsplannen van de gemeente Venlo

Naast adviesvragen over woningbouwplannen krijgen wij ook plannen over de woonomgeving en de bestemmingsplannen voorgelegd:

- Vervangen van bomen 2016-2017 en een vijftal tekeningen van Rijksweg N271 Lomm, aanleg rotonde
- Tekeningen Kockerseweg afkoppelen hemelwater
- Concept tekening L.J. Costerstraat verlengen Hendrikkenhofstraat
- Tekeningen buitengebieden Venlo inrichten 60 km zone volgens een publicatie van 'groot Venlo'
- Tekeningen planmatig onderhoud wegen 2017
- Tekeningen kruispunt L.J. Costerstraat en Nijmeegseweg
- Tekeningen planmatig onderhoud wegen 2017: elementen

- Tekening planmatig onderhoud wegen 2017 deel 2
- Afkoppelen regenwater Bergmanshofweg en Holleweg
- Tekening verplaatsen pompgemaal 205 Geliskensdijkweg

VACpuntWonen landelijk

De toekomst van de VAC Wonen

Zoals u al in onze eerdere jaarverslagen heeft kunnen lezen is onze landelijke overkoepelende organisatie op zoek gegaan mogelijkheden om met andere partijen samen te werken, zoals BOUWEND NEDERLAND, de CONSUMENTENBOND, en de WOONBOND, maar ook naar een andere organisatievorm in verband met het vervallen van de rijkssubsidie.

In het voorjaar houdt men altijd een enquête onder de aangesloten VAC's en WAC's. Hierbij waren dit jaar ook vragen gesteld over de toekomst. De antwoorden op deze vragen zijn verwerkt en samen met het onderzoek naar andere samenwerkingspartijen gepresenteerd op een bijeenkomst op 18 april.

Men had besloten tot een transitie naar een vrijwilligersbestuur met diverse werkgroepen. In juni werd Mevr. Sybilla Dekker (voormalig minister van VROM) bereid gevonden voorzitter te worden van het stichtingsbestuur i.o.

Ondertussen werd van de vaste medewerkers afscheid genomen en werd er een vrijwillige interim directeur gevonden.

Helaas moest het stichtingsbestuur i.o. in november constateren dat het voorgestelde scenario niet haalbaar was. Er werd teruggekoppeld naar de aangesloten VAC's dat er nog drie toekomstscenario's overbleven, waar een keus uit gemaakt kon worden. Iedereen werd gevraagd deze keus kenbaar te maken vlak voor de feestdagen.

Dit proces zal in 2018 een vervolg krijgen waarbij VAC WONEN VENLO uitgaat van een minder landelijk sturende organisatie, die wel zorgt voor scholing, ondersteuning en bundeling van kennis en een sterkere regionale samenwerking.

Opleveringsbezoeken

Na het adviseren en de bouw is op enig moment de woning gereed. Wij stellen het erg op prijs dat wij dan uitgenodigd worden voor een opleveringsbezoek. Wij bekijken uiteraard de nieuwe woning en ook hoe ons advies heeft uitgepakt.

Woningen Oppe Brik, gemeente Beesel

De 8 eengezinswoningen en de 12 beneden/bovenwoningen waren net voor de bouwvakvakantie klaar. We hebben ze op 24 juli bekeken.
(zie foto)

Appartementen Beesel

Op 18 oktober konden we de 6 appartementen in het centrum van Beesel bekijken.

Kerkhofweg Venlo

Het sluitstuk van het herstructureringsplan Venlo Zuid zijn de woningen aan de Kerkhofweg e.o. Het plan bevatte 17 eengezins-huurwoningen en 21 levensloopbestendige huurappartementen van Woonwenz en 10 eengezins-koopwoningen van Janssen de Jong. In het voorjaar hebben we dit project bezocht.

De Staay in Blerick

Op de locatie van voormalig gemeenschapshuis 'de Staay' realiseert Woonwenz 45 appartementen. We zijn uitgenodigd om tijdens de bouw al een bezoek aan dit complex te brengen. De oplevering is gepland voor juni 2018.

BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen Limburg

BsGW **Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen**
Kerkeveldlaan 2
6042 JX Roermond
Postbus 1275
6040 KG Roermond
T: 088 8420 444
W: www.bsgw.nl
KvK-nr.: 52426297

Nr.

17 APR 2018

Gemeente Venlo

Aan de Gemeenteraad van
Gemeente Venlo
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Uw kenmerk:		Afdeling:	HRM/BOJZ
Uw brief van:		Behandeld door:	H. Engelen
Ons kenmerk:	BS18.0684	Telefoonnummer:	088-8420459
Bijlage(n):	1	E-mail:	h.engelen@bsgw.nl
Onderwerp:	Termijn indienen zienswijze	Datum:	12 april 2018

Geachte Raad,

Ter kennisname ontvangt u de reactie van het Algemeen Bestuur van BsGW naar de gemeente Weert m.b.t. de termijn voor het indienen van zienswijze bij de begroting

Namens het Algemeen Bestuur BsGW

De directeur,

Drs. J.G.A.W. Willemsen

De wnd. voorzitter,

J.S.E. Van Wersch

BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen is een zelfstandig samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. BsGW verzorgt de uitvoering van deze taken voor dertig Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg.

BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen Limburg

BsGW **Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen**
Kerkeveldlaan 2
6042 JX Roermond
Postbus 1275
6040 KG Roermond
T: 088 8420 444
W: www.bsgw.nl
KvK-nr.: 52426297

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Weert
Postbus 950
6000 AZ Weert

Uw kenmerk:		Afdeling:	HRM/BOJZ
Uw brief van:	26-01-2018	Behandeld door:	H. Engelen
Ons kenmerk:	BS18.0477	Telefoonnummer:	088-8420459
Bijlage(n):		E-mail:	h.engelen@bsgw.nl
Onderwerp:	Zienswijze 1e en 2e begrotingswijziging 2018	Datum:	12-04-2018

Geachte Raad,

Allereerst dank voor uw reactie m.b.t. de 1e en 2e begrotingswijziging 2018. Het bestuur van BsGW is blij dat u kunt instemmen met de begrotingswijzigingen.

U attendeert BsGW op het feit dat, gelet op de ruime proceduretijden richting gemeenteraad, de termijn voor het indienen van de zienswijzen aan de krappe kant is. U stelt voor om de indieningstermijn te verruimen van 8 naar 12 weken.

In de vergadering van het algemeen bestuur van 24 september 2015 zijn de gevolgen van wijzigingen in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) behandeld. De Planning & Control-cyclus van BsGW is hiernavolgend hierop aangepast. De wijziging in de wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) per 1-1-2015 beoogde onder andere het vergroten van de sturing van de gemeenteraad/algemeen bestuur op de begroting en rekening van een gemeenschappelijke Regeling (GR).

Huidige situatie
Met betrekking tot de begrotingscyclus zijn er twee wijzigingen aangebracht in de nieuwe WGR (per 1-1-2015):

- In artikel 67a van de WGR is bepaald dat de algemene financiële en beleidsmatige kaders van BsGW voor het volgende begrotingsjaar uiterlijk voor 15 april van het lopende jaar dienen aangeboden te zijn aan de raden en algemeen besturen van de deelnemende partijen;
- de raden en de algemeen besturen van de deelnemers krijgen acht weken gelegenheid (was zes weken) om een zienswijze in te dienen over de ontwerpbegroting (art. 68, lid 1).

Om aan de bovengenoemde eisen te voldoen heeft het algemeen bestuur destijds besloten om de vastgestelde kadernota gelijktijdig met de door het dagelijks bestuur vastgestelde ontwerpbegroting aan de deelnemers te verstrekken. De beoogde verzenddatum voor de kadernota en de ontwerpbegroting is begin maart. De door het dagelijks bestuur van BsGW gestelde datum voor het

eventueel indienen van een zienswijze is uiterlijk 15 mei. De responstijd komt daarmee op 10 weken.

Bij de jaarlijks vastgestelde vergaderdata van het bestuur wordt rekening gehouden met de in 2015 vastgestelde Planning & Control-cyclus van BsGW.

Mogelijkheden tot verruiming

Uit uw reactie en reacties van andere deelnemers in BsGW begrijpen we dat de gehanteerde termijn van 8 weken problemen kan opleveren. BsGW wil graag meedenken om een oplossing te bieden die blijft binnen de formele regelgeving. Het is echter aan het algemeen bestuur van BsGW om hierover een besluit te nemen. Het is de bedoeling om de mogelijkheden en implicaties van keuzes inzake het verruimen van de termijn voor het indienen van zienswijzen voor de vergadering van het algemeen bestuur van 28 juni a.s. te agenderen.
Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur in de vergadering van 22 maart jl. besloten de termijn van indiening voor de zienswijze voor 2018 te verruimen naar 12 weken (i.c. 31 mei).

Namens het algemeen bestuur van BsGW,

De directeur

Drs. J.G.A.W. Willemsen

De wnd. voorzitter

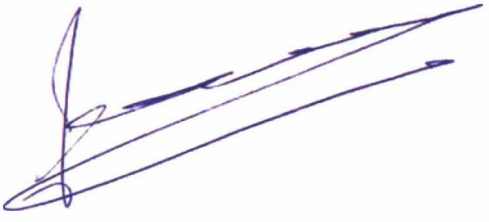

J.S.E. Van Wersch

BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen Limburg

BsGW **Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen**
Kerkeveldlaan 2
6042 JX Roermond
Postbus 1275
6040 KG Roermond
T: 088 8420 444
W: www.bsgw.nl
KvK-nr.: 52426297

Aan de Gemeenteraad van
Gemeente Venlo
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Nr.

17 APR 2018

Gemeente Venlo

Uw kenmerk:		Afdeling:	Planning & Control
Uw brief van:		Behandeld door:	K. van Bergen
Ons kenmerk:	BS18.0683	Telefoonnummer:	088-8420474
Bijlage(n):	1	E-mail:	k.vanbergen@bsgw.nl
Onderwerp:	Voorlopige jaarrekening 2017	Datum:	12 april 2018

Geachte Raad,

Overeenkomstig artikel 67a van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen ontvangen de raden van de deelnemende gemeenten en de algemene besturen van de deelnemende waterschappen vóór 15 april de voorlopige jaarrekening.

Het Dagelijks Bestuur van de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) heeft in haar vergadering van 12 april 2018 de voorlopige jaarrekening 2017 vastgesteld.

Bijgaand doen we u de voorlopige jaarrekening 2017 toekomen.

Het Algemeen Bestuur van BsGW zal in haar vergadering van 28 juni 2018 de jaarrekening 2017 vast stellen en het resultaat 2017 bestemmen. Het Dagelijks Bestuur heeft in haar vergadering van 12 april besloten, in het daarbij behorende voorstel ook het al dan niet aanvullen van het Eigen Vermogen mee te nemen.

Het Dagelijks Bestuur BsGW

De directeur,

Drs. J.G.A.W. Willemsen

De wnd. voorzitter,

J.S.E. Van Wersch

H:\HRM-BOJZ\BO\2. DAGELIJKS BESTUUR BSGW\2018\Verzendlijst DB 12-04-2018\DB Aanbiedingsbrief jaarrekening 2017 versie 0.2.docx

BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen is een zelfstandig samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. BsGW verzorgt de uitvoering van deze taken voor dertig Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg.

BsGW
Belastingsamenwerking
Gemeenten en Waterschappen
Limburg

(Voorlopig)
Bestuursverslag 2017

Inhoudsopgave

Bestuursverslag

Inhoudsopgave **3**

1 Programmaverantwoording **5**
1.1 Bestuur en organisatie 5
1.1.1 Deelnemers Gemeenschappelijke Regeling 5
1.1.2 Missie en Visie 5
1.1.3 Bestuur 6
1.2 Beleidsvisie algemeen 7
1.3 Overzicht realisatie per programma 8

2 Paragrafen **11**
2.1 Weerstandsvermogen 11
2.2 Risicoparagraaf 11
2.3 Onderhouden kapitaalgoederen 14
2.4 Financiering 14
2.5 Bedrijfsvoering 14
2.6 Verbonden partijen 17

Jaarrekening

3 Balans per 31 december 2017 **20**
3.1 Balans per 31 december 2017 20
3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2017 22
3.2.1 Toelichting algemeen 22
3.2.2 Toelichting per balanspost 26

4 Rekening 2017 van lasten en baten naar soort **32**
4.1 Rekening 2017 van lasten en baten naar soort 32
4.2 Toelichting 34

5 Overige gegevens **35**
5.1 Resultaatbestemming 35
5.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 36

1 Programmaverantwoording

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (hierna: BsGW) is een samenwerking voor zowel gemeenten als waterschappen. Uit de wetgeving volgt dat verslaggeving dient plaats te vinden conform Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit jaarverslag is dan ook ingedeeld volgens dit besluit. Via de programmaverantwoording en de paragrafen wordt verantwoording afgelegd over de realisatie van het bij de begroting van 2017 voorgenomen beleid. In het geval van BsGW betreft dit het programma "Lasten heffing en invordering belastingen". Daarnaast wordt verantwoording afgelegd over de gerealiseerde baten en lasten per programma, het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor de post onvoorzien.

Ingevolge artikel 197 van de Gemeentewet (en de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) legt het Dagelijks Bestuur van BsGW ieder jaar verantwoording af over het gevoerde financiële beheer, onder overlegging van de jaarrekening. Overeenkomstig deze wet wordt de jaarrekening aangevuld met het verslag ter zake van de accountant. De uitwerking van voornoemd wetsartikel heeft ertoe geleid dat de nadruk is komen te liggen op de verantwoording op het punt van doelmatigheid.

1.1 *Bestuur en organisatie*

1.1.1 Deelnemers Gemeenschappelijke Regeling

BsGW is als zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011. Per 1 januari 2017 zijn het Waterschap Limburg en de gemeenten Beek, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Nuth, Onderbanken, Peel & Maas, Roerdalen, Roermond, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert deelnemers in BsGW.

BsGW beoogt een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en - inning.

1.1.2 Missie en Visie

Gemeenten en waterschappen verwerken als zelfstandige overheden ieder hun eigen decentrale belastingen. Deze organisaties voeren voor de heffing en invordering van hun belastingen nagenoeg dezelfde processen uit. Hiervoor maken zij voor een belangrijk deel gebruik van dezelfde gegevens en gegevensbronnen. Samenwerking tussen waterschappen en gemeenten biedt dan ook veel voordelen: veel werk wordt niet meer dubbel gedaan en de belastingheffing wordt efficiënter en dus op den duur goedkoper. Daarnaast biedt BsGW een verdergaande digitalisering om burgers en bedrijven beter te bedienen, zoals dat van de uitvoeringsprocessen van lokale overheden wordt verwacht.

De missie verwoordt de reden van het bestaan van BsGW en de belangrijkste ambitie die zij in de uitvoering van haar taken nastreeft. Deze vloeit voort uit de taak en positionering als gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie van de deelnemende overheidsorganen. De missie van BsGW luidt als volgt:

BsGW heft en int alle lokale belastingen namens haar deelnemers, beheert de authentieke basisregistraties en verzorgt de uitvoering van de wet WOZ voor de gemeentelijke deelnemers. BsGW voert deze taken uit voor haar deelnemers, zijnde gemeenten en het waterschap. Dit doet BsGW op rechtmatige wijze en voorts zo doeltreffend, doelmatig en klantvriendelijk mogelijk. BsGW is een uitvoerende en dienstverlenende organisatie die op basis van maatschappelijk

algemeen aanvaarde bedrijfseconomische principes wordt geleid. In dat verband streeft zij naar een optimale schaalgrootte.

BsGW werkt tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatieverhouding gekoppeld aan handhaving en waar mogelijk verhoging van het niveau van de dienstverlening. Hierbij hoort ook expliciet het zoveel mogelijk zoeken en daadwerkelijk aangaan van samenwerkingsverbanden met andere overheden wanneer deze schaalvergroting en efficiëntievoordelen opleveren. BsGW investeert als kwaliteitsorganisatie continu in de ontwikkeling van kennis en resultaatbewustzijn van haar medewerkers. Grote waarde wordt toegekend aan welzijn, veiligheid en gezondheid van de medewerkers in het functioneren.

1.1.3 Bestuur

BsGW heeft, zoals is geregeld in de gemeenschappelijke regeling, twee bestuursorganen:

Algemeen Bestuur
Het belangrijkste orgaan van BsGW is het algemeen bestuur. De raad van iedere deelnemende gemeente respectievelijk het algemeen bestuur van het deelnemend waterschap wijst één lid van het algemeen bestuur aan. In 2017 heeft BsGW eenendertig deelnemers. De vergaderingen van het bestuur zijn openbaar.

Het algemeen bestuur bestaat per 1-1-2017 uit:

• Mw. **J.S.E. Van Wersch**	Lid dagelijks bestuur Waterschap Limburg
• Dhr. **J. Wachelder**	Wethouder gemeente Beek
• Mw. **dr. P. Dassen-Housen**	Burgemeester gemeente Beesel
• Mw. **M.H.E. Pelzer**	Burgemeester gemeente Bergen
• Dhr. **F.G. Joosten**	Wethouder gemeente Brunssum
• Dhr. **drs. G.H.C. Frische**	Wethouder gemeente Echt-Susteren
• Dhr. **mr. J.E.M. Custers**	Wethouder gemeente Eijsden-Margraten
• Dhr. **drs. P.J.J. Lucassen**	Wethouder gemeente Gennep
• Mw. **ing. N.H.C. Ramaekers-Rutjens**	Burgemeester gemeente Gulpen-Wittem
• Dhr. **N.A. Aarts**	Wethouder gemeente Heerlen
• Dhr. **D.W.J. Schneider**	Wethouder gemeente Kerkrade
• Dhr. **C.P.G. Wilbach**	Wethouder gemeente Landgraaf
• Dhr. **P.H.G. Verlinden**	Wethouder gemeente Leudal
• Dhr. **M.H.E. Wilms**	Wethouder gemeente Maasgouw
• Dhr. **mr. J.J.M. Aarts**	Wethouder gemeente Maastricht
• Dhr. **drs. G.E.H. Houben**	Wethouder gemeente Meerssen
• Dhr. **M.T.J. Coumans**	Wethouder gemeente Nederweert
• Dhr. **A.A.B. Pluijmaekers**	Wethouder gemeente Nuth
• Dhr. **R.J.A.M. Swelsen**	Wethouder gemeente Onderbanken
• Dhr. **P.J.H. Sanders**	Wethouder gemeente Peel en Maas
• Dhr. **M.H. Verheijden**	Wethouder gemeente Roerdalen
• Dhr. **F.C.M. Schreurs**	Wethouder gemeente Roermond
• Dhr. **P.H.L.E. Janssen**	Wethouder gemeente Schinnen
• Dhr. **mr. R. de Boer**	Burgemeester gemeente Simpelveld
• Dhr. **P.M. Meekels**	Wethouder gemeente Sittard-Geleen
• Dhr. **A. Roest**	Wethouder gemeente Stein
• Dhr. **mr. J.P.M.H. Kompier**	Wethouder gemeente Vaals
• Dhr. **drs. R. Meijers**	Wethouder gemeente Valkenburg a/d Geul
• Dhr. **W. van den Beucken**	Wethouder gemeente Venlo

- Dhr. **P.J.E. Leunissen** — Wethouder gemeente Voerendaal
- Dhr. **M.J. van den Heuvel** — Wethouder gemeente Weert

In de loop van 2017 hebben zich de volgende wijzigingen voorgedaan:

- Dhr. **P.M.J. Houben** — Wethouder gemeente Brunssum als vervanger voor **Dhr. F.G. Joosten**
- Dhr. **P.L.C. Salden** — Wethouder gemeente Onderbanken als vervanger voor **Dhr. R.J.A.M. Swelsen**
- Dhr. **J.C.W.A. Lamers** — Wethouder gemeente Venlo als vervanger voor **Dhr. W. van den Beucken**

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur bestaat minimaal uit drie en maximaal uit zeven leden uit het algemeen bestuur, te benoemen door het algemeen bestuur. Per deelnemer kan niet meer dan één lid van het dagelijks bestuur worden aangewezen. Tot de bevoegdheden van het dagelijks bestuur behoort onder meer het voorbereiden van besluiten van het algemeen bestuur.

Het dagelijks bestuur bestaat per 1-1-2017 uit:

- Dhr. **W. van den Beucken** — Wethouder Gemeente Venlo
- Mw. **J.S.E Van Wersch** — Lid dagelijks bestuur Waterschap Limburg
- Mw. **M.H.E. Pelzer** — Burgemeester gemeente Bergen
- Dhr. **drs. G.H.C. Frische** — Wethouder gemeente Echt-Susteren
- Dhr. **mr. R. de Boer** — Burgemeester gemeente Simpelveld
- Dhr. **P.M. Meekels** — Wethouder gemeente Sittard-Geleen

In de loop van 2017 heeft zich de volgende wijziging voorgedaan:

- Dhr. **J.C.W.A. Lamers** — Wethouder gemeente Venlo als vervanger voor Dhr. **W. van den Beucken**

Voorzitter

De voorzitter wordt aangewezen door het algemeen bestuur. De voorzitter is onder meer belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Hij tekent de stukken die van het bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. De voorzitter vertegenwoordigt BsGW in en buiten rechte.

Voorzitter van BsGW per 1-1-2017 is de heer **W. van den Beucken,** wethouder gemeente Venlo. Vicevoorzitter is mevrouw **J.S.E. Van Wersch**, lid dagelijks bestuur Waterschap Limburg.
In verband met het vertrek van de heer W. van de Beucken als wethouder van de gemeente Venlo wordt het voorzitterschap van BsGW per 1 juli 2017 waargenomen door de vicevoorzitter mevrouw J.S.E. Van Wersch.

1.2 *Beleidsvisie algemeen*

BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende gemeenten en waterschap de zorg voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en de uitvoering van de wet WOZ. BsGW werkt daarbij tegen de laagst mogelijke kosten, uitgaande van de beste prijs/prestatie verhouding gekoppeld aan een optimaal niveau van dienstverlening. Hierbij hoort ook het zoveel mogelijk zoeken en daadwerkelijk aangaan van samenwerkingsverbanden met andere overheden wanneer deze efficiëntievoordelen opleveren.

1.3 *Overzicht realisatie per programma*

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de mate waarin de doelstellingen van het programma "Lasten heffing en invordering belastingen" zijn gerealiseerd en de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken.

De dienstverlening van BsGW bestaat uit het heffen en innen van alle lokale belastingen namens haar deelnemers, het beheren van de authentieke basisregistraties en de uitvoering van de wet WOZ. BsGW voert deze taken uit voor haar deelnemers, zijnde gemeenten en het waterschap.

Het boekjaar voor BsGW loopt van 1 januari tot en met 31 december. In de voorliggende jaarrekening is verantwoording afgelegd over het hele kalenderjaar 2017.

Doelstelling

De strategische doelstellingen van BsGW zijn:
- daling kosten deelnemers;
- minimaal gelijkblijvende kwaliteit van de dienstverlening;
- vergroting digitale dienstverlening.

Daling kosten deelnemers
Eén van de doelstellingen die voortvloeien uit de missie van BsGW is kostenreductie door schaalvergroting. Inmiddels zijn het Waterschap Limburg en 30 van de 33 Limburgse gemeenten deelnemer van de Gemeenschappelijke Regeling BsGW. De hiermee behaalde schaalvoordelen zijn verwerkt in de begroting van BsGW en hebben geresulteerd tot lagere bijdragen in de netto-kosten voor de deelnemers.

Daarnaast dient BsGW taakstellend een kostenreductie van 10% te realiseren in de eerste 5 jaren na de oprichting door efficiencyverbetering en innovatie. Om deze reden heeft BsGW in de begroting voor de jaren 2012-2016 opgenomen, dat de inflatie van gemiddeld 2% per jaar van de netto kosten niet door wordt berekend via de bijdragen van de deelnemers.

Ook voor het jaar 2017 zijn geen extra kosten opgenomen: de indexering is niet doorberekend in de bijdrage aan de deelnemers. Het bestuur van BsGW heeft hierbij bepaald dat wanneer de (mogelijke) ontwikkelingen zeker zijn en/of een structureel karakter krijgen, deze aan het bestuur zullen worden voorgelegd, zodat kan worden bepaald om de eventuele risico's op te vangen via het weerstandsvermogen dan wel via een structurele aanpassing van de begroting. Naast de extra proceskosten is er in 2017 echter geen sprake geweest van onvoorziene kosten die niet via de eigen begroting van BsGW opgevangen konden worden. De taakstelling 2017 is daarmee gerealiseerd.

Minimaal gelijkblijvende kwaliteit van de dienstverlening
BsGW streeft ernaar om de kwaliteit van de dienstverlening in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren.

Vergroting digitale dienstverlening
De overheid heeft zich ten doel gesteld een compacte, efficiënte overheid te realiseren met hoogwaardige dienstverlening. Digitalisering is hiervoor een vereiste en het digitale kanaal is dan ook het voorkeurskanaal. In dit kader zijn een aantal overheidsbrede voorzieningen gerealiseerd voor de basisregistraties, gegevensuitwisseling, digitale dienstverlening en de authenticatievoorzieningen (zoals DigiD). Deze voorzieningen worden in het kader van de *Overheidsbrede visie op dienstverlening 2020* doorontwikkeld tot de *Generieke Digitale Infrastructuur* van de overheid (GDI).

BsGW implementeert de voorzieningen van de GDI binnen haar informatievoorziening om het elektronische verkeer tussen de overheid (waaronder de deelnemers van BsGW), burgers en bedrijven op een efficiënte en effectieve wijze mogelijk te maken. BsGW sluit aan bij in de praktijk bewezen oplossingen.

De prioriteiten voor BsGW liggen bij:

- Het optimaal integreren van de Persoonlijke Internet Pagina (PIP) van BsGW met MijnOverheid. MijnOverheid is een wettelijk geborgde poort naar de overheid en biedt voor BsGW de optimale mogelijkheid tot kanaalsturing.
- Aansluiten en werken volgens het stelsel van basisregistraties volgens het principe "gebruik basisregistraties tenzij".

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Daling kosten deelnemers

Sinds de oprichting van BsGW is het aantal deelnemers gegroeid naar 31. Het totale structurele schaalvoordeel als gevolg van het toetreden van gemeenten en de invoering van het gecombineerd biljet vanaf 2014 bedraagt € 5,635 miljoen.

In de meerjarenraming 2012-2016 heeft BsGW 10% kostenreductie doorgevoerd door de inflatiecorrectie (2% per jaar) voor deze vijf jaren niet door te rekenen in de begrote exploitatiekosten van de uitvoeringsorganisatie. Ook in 2017 wordt de inflatoire correctie niet doorberekend aan de deelnemers. Voor 2017 betekent dit een taakstellende kostenreductie van € 309 duizend, waarmee de totale kostenreductie oploopt tot € 1,565 miljoen voor de jaren 2012-2017. BsGW heeft de taakstellende kostenreductie geheel binnen het eigen budget opgelost.

Minimaal gelijkblijvende kwaliteit van de dienstverlening

BsGW heeft haar taakstellingen met betrekking tot het heffen en innen van belastingen voor het belastingjaar 2017 gerealiseerd. Kwijtscheldingen, WOZ-bezwaren en overige bezwaren zijn in 2017 binnen de wettelijke afhandelnormen verwerkt.

De Waarderingskamer neemt in april en november een schriftelijke inspectie af en in het laatste kwartaal van het jaar een inspectie ter plaatse voor de uitvoering van de wet WOZ.

Op basis van de aan de Waarderingskamer geleverde schriftelijke informatie en de inspecties ter plaatse heeft de Waarderingskamer ingestemd met de verzending van de WOZ-beschikkingen in februari 2018 van alle in 2017 in BsGW deelnemende gemeenten.

Door de accountant is bij de (eind)afrekeningen gemeentelijke belastingen en waterschapsheffingen 2017, net zoals in voorgaande jaren, een controleverklaring afgegeven met een goedkeurend oordeel.

Vergroting digitale dienstverlening

BsGW volgt de realisatie van de voorzieningen van de *Overheidsbrede visie op dienstverlening 2020* doorontwikkeld tot de *Generieke Digitale Infrastructuur* van de overheid (GDI) en sluit aan bij bewezen oplossingen. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- BsGW is eind 2014 aangesloten op MijnOverheid, de website voor overheidszaken. MijnOverheid biedt de burger toegang tot zijn of haar post, persoonlijke gegevens en lopende zaken bij steeds meer overheidsdiensten, zoals de Belastingdienst, Kadaster, RDW, SVB, UWV en gemeenten. Vanaf begin 2015 kunnen gegevens als aanslagbiljet of taxatieverslag ook hier worden opgevraagd en ingezien.

Bij de aanslagoplegging 2015 maakte 9% van de burgers gebruik van MijnOverheid, bij de aanslagoplegging 2016 was dit 23% en bij de aanslagoplegging 2017 per 28-2-2017 is dit 36%.

- Het uitbreiden van de selfservice- en reactiemogelijkheden via de Persoonlijke Internet Pagina (PIP) en het Digitaal Klantdossier via de internetsite van BsGW. Dit is een continu proces. Het aandeel van de digitale klantcontacten ten opzichte van het totaal aantal ontvangen klantcontacten vertoont een stijgende lijn.
- Met het oog op de aanslagoplegging 2017 heeft BsGW burgers proactief geïnformeerd over MijnOverheid en de mogelijkheden van de persoonlijke pagina. Dit heeft geresulteerd in een stijging van het gebruik van het aandeel digitale klantcontacten van 14% (2011) via 20% (2014), 30% (2015), 39% (2016) naar 44% in 2017.
- Doorontwikkelen interactieve voormelding WOZ. Eind 2014 heeft BsGW de interactieve voormelding ingevoerd. Doel hiervan is om de acceptatie van de WOZ bij de burger te vergroten, de kwaliteit van de basisgegevens te verbeteren en het aantal bezwaren te verlagen en op termijn hierdoor kosten te besparen. Daarnaast voldoet BsGW hiermee meteen aan de eis van de waarderingskamer om jaarlijks 20% van het objectenbestand te controleren. De kennis en ervaring vanuit 2014 en 2015 is de basis geweest voor het (laten) ontwikkelen van een structureel systeem voor de interactieve voormelding WOZ: een speciaal hiervoor ingerichte persoonlijke digitale pagina waarbij burgers worden gevraagd op voorhand via de opbouw van de WOZ-waarde van hun woning in te zien en hierop te reageren. Daarnaast is deze persoonlijke pagina vanaf 2016 alleen te benaderen via DigiD.
- Het verplicht gebruik maken van authentieke basisregistraties door overheidsorganisaties. Veelal zijn gemeenten hiervan bronhouder. BsGW is afnemer van brongegevens en zal, voor zover van toepassing en binnen de wettelijke verplichte termijn, aansluiten bij de landelijke voorzieningen voor WOZ, BAG en het kadaster (KAD).
  Door technische problemen in de belastingsoftware en de landelijke voorziening zelf plus capaciteitsproblemen bij de softwareleverancier, is landelijk een nieuwe planning voor aansluiting LV-WOZ afgestemd en vastgesteld in overleg met de Waarderingskamer en de softwareleveranciers. Voor wat betreft BsGW, zijn in 2017 alle gemeenten succesvol aangesloten op de landelijke voorziening. Dit is geheel conform de (nieuwe) planning.
  De op dit moment te verwachten aansluitdata voor de overige landelijke voorzieningen liggen in de periode 2018 en verder.

Wat heeft het gekost?

Bedragen (x € 1.000)	Rekening 2017	Bijgestelde begroting 2017	Oorspronkelijke begroting 2017	Rekening 2016
LASTEN	18.403	18.404	16.756	18.085
BATEN	2.408	2.408	2.149	2.281
NETTO KOSTEN	**15.996**	**15.996**	**14.607**	**15.804**
BIJDRAGEN DEELNEMERS NETTO KOSTEN	14.607	14.607	14.607	14.588
RESULTAAT ZONDER DEKKING PROCESKOSTEN	**-1.389**	**-1.389**	**0**	**-1.216**
BIJDRAGEN DEELNEMERS PROCESKOSTEN	956	956	0	501
EXPLOITATIERESULTAAT	**-433**	**-433**	**0**	**-714**

Verwachtingen 2018

Er zijn een aantal interne en externe ontwikkelingen die een majeure impact (gaan) hebben op de bedrijfsvoering van BsGW. BsGW zet hierop in en zal de komende jaren enkele grotere (investerings)projecten hieromtrent uitvoeren. Projecten zoals het masterplan basisgegevens in de toekomst BsGW, MijnOverheid en de digitale infrastructuur waardoor BsGW een optimale informatievoorziening beschikbaar kan stellen aan het Waterschap Limburg en de deelnemende gemeenten. Daarnaast komt BsGW tegemoet aan groeiende informatiebehoefte van de deelnemers. Naar de huidige inzichten worden deze (investerings)projecten kostenneutraal uitgevoerd via het Meerjarig Investeringsplan (MIP).

Vanaf 2017 is de groei- en nazorgfase van de eerste vijf jaar van BsGW voorbij en ligt de focus op stabilisatie en kwaliteit. De organisatie BsGW zal hierop in moeten spelen. In 2017 is daarom een ondernemingsplan opgesteld voor de jaren 2018-2020 waarin de optimalisatie van de processen binnen BsGW en een heroriëntatie van de organisatie aan de orde komen. Het bestuur van BsGW heeft dit ondernemingsplan BsGW 2018-2020 vastgesteld en er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de financiering hiervan (AB 14-12-2017). De uitvoering van het ondernemingsplan zelf, raakt de reguliere begroting van BsGW dan ook niet. De mogelijke risico's als gevolg van het niet op orde zijn van de processen, raakt de reguliere bedrijfsvoering uiteraard wel en zijn daarom opgenomen in de jaarlijks uitgevoerde risico-analyse.

2 Paragrafen

2.1 *Weerstandsvermogen*

Het weerstandsvermogen bestaat uit de middelen waarover BsGW kan beschikken om niet begrote kosten te dekken plus de financiële gevolgen op te kunnen vangen van bedrijfsvoeringrisico's waarvoor geen maatregelen zijn of kunnen worden getroffen.

Het aanhouden van weerstandsvermogen voorkomt dat elke financiële tegenvaller dwingt tot directe begrotingsmaatregelen zoals bezuinigingen en het aanpassen van het vastgestelde beleidskader en de daaruit voortvloeiende programmadoelstellingen. Fluctuaties in de jaarlijkse bijdragen van de deelnemers aan BsGW kunnen hiermee worden voorkomen.

In de jaren 2014-2016 is het negatieve resultaat nagenoeg geheel te wijten aan de (extra) proceskostenvergoeding met betrekking tot de (WOZ-)bezwaren. Per 31 december 2016 heeft BsGW hierdoor een negatief eigen vermogen opgebouwd van -/- € 998 duizend.

In december 2017 heeft het bestuur van BsGW besloten om via een eenmalige storting dit negatieve eigen vermogen per einde 2016, aan te vullen tot het bedrag gelijk aan het benodigd weerstandsvermogen. Conform de begin 2017 uitgevoerde risico-analyse ten behoeve van de begroting 2018 en meerjarenraming 2018-2022 is dit vastgesteld op € 593 duizend (zie ook 2.2 risicoparagraaf).

Ook in 2017 is door de extra proceskosten een negatief resultaat behaald van -/- € 433 duizend. Het weerstandsvermogen van BsGW per 31 december 2017 bedraagt € 160 duizend en bestaat uit het negatieve eigen vermogen van van -/- € 998 duizend per 31-12-2016, de eenmalige storting van € 1,591 miljoen en het negatieve resultaat van 2017 (-/- € 433 duizend).

2.2 *Risicoparagraaf*

De bedrijfsvoeringsrisico's van de Gemeenschappelijke Regeling BsGW worden ingeschat door BsGW. Risico's met betrekking tot de belastingopbrengsten behoren niet tot de bedrijfsrisico's van BsGW.

In overeenstemming met een bij de oprichting van BsGW bepaalde methode, voert BsGW jaarlijks een risicoanalyse uit op haar bedrijfsvoeringsrisico's. In de risicoanalyse is voor elk van de risico's de kans dat het zich voordoet realistisch ingeschat en worden de gevolgen benoemd met daarbij de omvang van de financiële impact. Door het treffen van effectieve beheersmaatregelen, kan BsGW de financiële gevolgen hiervan terugbrengen. Het geïdentificeerde risico na het nemen van de beheersmaatregelen (het restrisico) heeft bij de oprichting van BsGW geleid tot een berekend weerstandsvermogen van € 385 duizend, hetgeen ook door de founding fathers initieel is gestort.

Net als elk jaar is begin 2017 opnieuw een risicoanalyse uitgevoerd, welke is geactualiseerd op basis van de meest actuele begrotingscijfers 2017. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het risico van eventuele extra proceskosten niet is opgenomen in de begroting en derhalve ook niet in de risicoanalyse omdat voor de dekking van deze extra kosten reeds bestuurlijke afspraken zijn gemaakt: het vormen van een (voorlopige) voorziening proceskosten.

De benodigde weerstandcapaciteit is via bovengenoemde risicoanalyse begin 2017 berekend op € 593 duizend. De uitsplitsing en opbouw van dit bedrag staat in de onderstaande tabel berekening weerstandsvermogen BsGW.

Tabel: berekening weerstandsvermogen BsGW

Tabel: berekening weerstandsvermogen BsGW

BsGW	Bruto-risico	Bruto-risico (toelichting)	Netto risico	Netto-risico (toelichting)	Kans optreden risico	Restrisico
2.	€ 2.800.000	Uitbesteed werk (incl. ICT); volledige wanprestatie zonder verhaal- mogelijkheid	€ 700.000	25% meerwerk door slechte kwaliteit van uitbestede diensten	10%	€ 70.000
3.	€ 5.000.000	Verduistering incasso-opbrengst /afdracht	€ 100.000	Afdekking via fraude- en oplichtingpolis, minus eigen risicobedrag	10%	€ 10.000
4.	€ 700.000	Extra inzet (14 fte extra)	€ 100.000	Er blijven altijd van buitenaf mogelijkheden van bestandsvervuiling (bijv. gem. herindeling, etc.)	25%	€ 25.000
5.	n.n.b.	Hogere personele kosten	n.n.b.	Indien deel personeelsbestand kwantitatief en/of kwalitatief niet aansluit op de (gewijzigde) eisen		n.n.b.
6.	€ 337.000	Nog te realiseren besparingen op begroting BsGW 2017 + 2018 (= kostenreductie)	€ 337.000	Er is reëel en transparant begroot, maar er bestaat altijd een kans op overschrijding. Om dit op te kunnen vangen is weerstandsvermogen nodig.	20%	€ 67.500
8.	€ 2.136.700	Ambitieuze raming opbrengsten vervolgingskosten	€ 427.500	Door de strakke invordering kan de betaalmoraal verbeteren en de opbrengst vervolgingskosten achterblijven	40%	€ 170.000
9.	€ 300.000	Extern opgelegde aanpassingen in de basisgegevens, veranderde wetgeving	€ 300.000	Niet te voorkomen en enkel door vroegtijdig op inspelen en extra middelen te compenseren	50%	€ 150.000
10.	€ 900.000	Boete datalek, hackersaanvallen	€ 200.000	Aanvullende kosten door productieverlies wegens verstoring ICT-infrastructuur	50%	€ 100.000
11.	n.n.b.	BsGW levert te lage kwaliteit	n.n.b.	Suboptimalisatie indien kwaliteit processen BsGW niet op orde zijn.		n.n.b.
				Benodigde weerstandsvermogen		**€ 592.500**
				Percentage weerstandsvermogen / (netto)begroting		**ca. 4%**

Voor elk van de risico's is het bruto risico geïdentificeerd. Dit is het maximale bedrag dat nodig is indien het risico zich daadwerkelijk voordoet, in een situatie waar geen beheersmaatregelen worden genomen. Daarna is voor elk van de risico's het netto risico gekwantificeerd. Dit is het bedrag dat kan optreden indien de geformuleerde beheersmaatregelen effectief zijn uitgevoerd. Vanuit het netto risico is het restrisico berekend. Het restrisico is het netto risicobedrag vermenigvuldigd met de kans die er bestaat dat het geïdentificeerde risico optreedt, ná het nemen van de geformuleerde beheersmaatregelen. Hierbij is de maximale kans genomen zoals die in de risico-analyse staat aangegeven. Dit leidt tot een conservatief weerstandsvermogen, dat wil zeggen: met het berekende weerstandsvermogen worden de risico's afgedekt.

Tabel: Risico's en beheersmaatregelen BsGW

Totale risico voor alle deelnemers gezamenlijk, geen uitsplitsing per deelnemer.

	Risico's	Kans*	Mogelijk(e) effect(en)	Impact**	Mogelijk(e) oorza(a)k(en)	Beheersmaatregel(en) (delen, verzekeren, terugdringen, beperken)
1.	Hogere dan verwachte kosten bij BsGW	1	Hogere kosten voor deelnemer / deelnemers	K	a. uittreden van bestaande deelnemer/ samenwerkingspartner b. toetreden van nieuwe deelnemer die proces niet op orde heeft	1. Een deelnemer kan uittreden mits de daaraan verbonden directe en indirecte kosten door de uittreder worden vergoed. Conform opgenomen in de GR. (a) 2. uitvoering 0-meting kwaliteit proces en data. Extra kosten voor transitie van niet op orde zijnde administraties / processen van nieuwe deelnemers worden op basis van de UVO in rekening gebracht bij nieuwe deelnemer. (b)
2.	Meningsverschillen tussen deelnemers	1	Suboptimaal functionerend bestuur / conflicten tussen deelnemers	K	a. belangentegenstelling tussen deelnemers	1. Benoemen van een mediation-procedure. 2. Democratische besluitvorming (stemverhoudingen).
3.	Niet tijdige of niet volledige (ook: te lage) oplegging van heffingen en/of inningen	1	Rente- / opbrengstverliezen voor de deelnemers Waardering: Niet tijdig opleggen - renterisico: max. een maand vertraging geld op de markt brengen, 240 Mio/jr tegen 5% = 1Mio brutorisico / mnd. Niet volledig opleggen / te laag - opbrengstenrisico: naar schatting 100K brutorisico.	G	a. niet tijdig of onvoldoende kwaliteit aangeleverde gegevens b. verstoorde bedrijfsvoering BsGW (brand, IT, dataverlies/-fout)	1. Afspraken over tijdigheid en kwaliteit van de heffing en afdracht worden gemaakt in het Uitvoeringsovereenkomst (UVO) . (a) 2. De handelwijze bij het in gebreke zijn/blijven wordt in de uitvoeringsovereenkomst (UVO) geregeld. (a) 3. Opstellen door BsGW van risicoanalyse voor de bedrijfsvoering van BsGW. (b)
4.	Een afwijking van de inschatting (prognose) van het aantal en de omvang van de opleggingen van heffingen en/of inningen t.o.v. het daadwerkelijke aantal en omvang.	1	Rente- / opbrengsttegenvallers voor de deelnemers Brutorisico: m.n. bij de (150 grote) bedrijven, 1,3 Mio (basis 2009, max. onvoorzienbare recessie en afwijking prognose tov werkelijkheid).	G	a. Economische recessie: Als gevolg van de nog altijd voorschrijdende economische crisis loopt de deelnemer financiële risico's op onder andere het gebied van inbaarheid van openstaande vorderingen en kwijtschelding belastingen	1. Ontwikkelingen in de populatie van belastingplichtigen monitoren en de gevolgen hiervan in de opbrengsten- en afdrachtenprognose opnemen, zodat deelnemers hiermee rekening kunnen houden in hun tariefsbepaling. 2. Het aanhouden van een weerstandsreserve die in de periode tussen de daling van het aantal belastingplichtigen en bijstellen van de tarieven kan compenseren.
5.	Niet behalen van schaalvoordelen op termijn	2	Hogere kosten dan begroot voor de deelnemers	K	~~a. minder nieuwe toetreders dan verwacht~~ ~~b. geen goede afspraken met nieuwe deelnemers m.b.t. overname personeel~~	~~1. Laagdrempelige toetreding.~~ ~~2. Toetreding aantrekkelijk voor nieuwe deelnemers.~~ ~~3. PR & marketing.~~
6.	Overschrijding van begroting door BsGW	2	Reserves moeten worden aangesproken Zwaardere lasten voor deelnemers Brutorisico 200K *	M	a. geen goede bedrijfsvoering / P&C cyclus: 'verrassingen' in de financiële huishouding van BsGW b. externe oorzaken: bijv. wetswijzigingen	1. Aanhouden van voldoende (maar niet teveel) weerstandsvermogen. 2. Taakstellende budgetten gekoppeld aan een strakke control. 3. Goede interne control bij BsGW. 4. Heldere afspraken worden vastgelegd in kostenverdeelsystematiek.

* Kans van optreden: 1: 0%-10% 2: 11%-25% 3: 26%-50% 4: 51%-100%

** Impact:

2.3 *Onderhouden kapitaalgoederen*

De kapitaalgoederen van BsGW bestaan uit ICT-(innovatie)projecten en aanschaf inventaris. Op deze activa wordt afgeschreven. Kleine aanschaf van hard- en software wordt via de (begrotings)exploitatie afgehandeld. De kaders zoals deze zijn opgesteld in de nota financieel beleid zijn hierop van toepassing.

2.4 *Financiering*

Als gevolg van de investeringsuitgaven - inclusief de implementatieprojecten nieuwe toetreders - en de projectbijdragen, heeft BsGW vanaf november 2014 extra middelen aangetrokken. De noodzaak hiertoe is in het geheel toe te schrijven aan het implementatietraject van de LiBel-partijen. Door het niet synchroon lopen van tijdelijke uitgaven en inkomsten als gevolg van de toetreding van de Libel-partijen: de gemeenten Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal en de gemeenten Maastricht en Sittard-Geleen, ontstaat een (tijdelijk) tekort aan liquiditeiten. De uitgaven voor dit traject vonden grotendeels plaats in de jaren 2013 en 2014, terwijl de inkomsten gelijkelijk worden ontvangen in maandelijkse termijnen gedurende de jaren 2014-2017.

BsGW heeft wanneer dit in 2017 noodzakelijk was, kortlopende middelen aangetrokken via de Nederlandse Waterschapsbank (NWB), conform boven gestelde kaders.

Het implementatietraject Libel, looptijd 2014-2017, is financieel geheel afgerond. Het bestuursmandaat voor het aantrekken van middelen om in de door dit project (tijdelijke) financieringsbehoefte te voorzien, is vervallen per 31-12-2017.

Liquiditeitenbeheer
Het te volgen financieringsbeleid ligt vast in het Financieringsstatuut en houdt in dat beleidsmatig wordt gestreefd naar een gemiddelde nulstand van het rekening-courantsaldo. Gezien het tijdens het jaar niet-synchroon lopen van ontvangsten en uitgaven zijn fluctuaties rond het nulpunt onvermijdelijk. Om de nulstand zoveel mogelijk te kunnen benaderen, is in 2017 periodiek een liquiditeitsplanning opgesteld.

Kasbeheer
Via verplicht schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden verplicht om overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Dit betekent dat overtollige liquide middelen automatisch naar de schatkist zullen worden afgeroomd met als gevolg dat BsGW geen kasbeheer meer voert. In verband met de noodzakelijk geachte scheiding tussen de heffingengeldstromen en de BsGW-exploitatiegeldstromen, lopen deze geldstromen via twee aparte rekening-courantverhoudingen met de staat.

2.5 *Bedrijfsvoering*

Kostenverdeelmethode
De processen voor waterschappen en gemeenten overlappen elkaar in grote mate en de benodigde basisgegevens worden gelijktijdig voor alle deelnemers opgebouwd. Omdat BsGW de processen voor alle belastingsoorten integraal uitvoert, zijn de daarmee samenhangende kosten zodanig met elkaar verweven dat kosten niet per belastingsoort gedifferentieerd kunnen worden. De uitvoeringskosten van de productieprocessen worden om die reden toegerekend aan eenduidige, herkenbare hoofdprocessen, overeenkomstig de organisatieopzet van BsGW. Dit resulteert in vijf primaire producten van dienstverlening: Gegevensbeheer en heffen, Waarderen, Innen, Klantzaken en het sub-product Parkeerbelasting. De verdeling van deze kosten over de deelnemers gebeurt hierna met behulp van eenheidstarieven per product van dienstverlening.

De kosten van de activiteiten en processen op BsGW-niveau die dienen ter ondersteuning van de organisatie als geheel (zoals ICT, de ondersteuning van het personeel en de ontwikkeling van BsGW) worden eveneens als apart product inzichtelijk gemaakt. Deze kosten zijn, zonder arbitraire verdeelsleutels, niet te splitsen naar de primaire processen en worden daarom verdeeld naar rato van het aandeel dat de deelnemers hebben in de kosten van de vijf producten van de primaire processen.

Fixeren productieaantallen ten behoeve van vaststellen verdeelsleutels
De verdeelsleutels voor de kosten van de vijf primaire processen zijn gebaseerd op de productieomvang van de deelnemers: bruto-aanslagbiljetten, aanslagregels, gemeentelijke WOZ-objecten en klantcontacten. De niet-reguliere belastingsoort Parkeerheffing – een zogenoemde exoot – wordt apart met de deelnemers afgerekend. Als verdeelsleutel geldt hierbij het aantal aanslagregels.

De bijdrage per deelnemer dient een bestendige lijn te laten zien. Een jaarlijks schommelende bijdrage is voor de deelnemers niet gewenst en levert ook bij de voorstellen voor nieuwe toetreders een verkeerde verwachting over de te betalen bijdrage en per saldo te behalen voordeel in de toekomst. Afgesproken is zowel de aantallen die als verdeelsleutels gehanteerd worden bij de bijdragebepaling als ook de opzet van de kostenverdeelmethode te fixeren. Alleen een wezenlijke, substantiële wijziging van belastingsoorten, kan invloed hebben op de opzet van de kostenverdeelmethode.

Voor de berekening van de bijdragen 2017 liggen voor de huidige deelnemers de productiegetallen op hetzelfde niveau als in de voorgaande begrotingen (2011-2016). Met dien verstande dat vanaf 2017 het uitvoeren van de parkeerbelasting voor de gemeente Heerlen is toegevoegd aan de Gemeenschappelijke Regeling BsGW. Deze aantallen zijn dan ook nieuw toegevoegd.

In de volgende tabel worden de productenaantallen per deelnemer weergegeven, zoals deze als verdeelsleutel zijn opgenomen in de kostenverdeelmethode.

Verdeelsleutels per deelnemer	aantal aanslag regels	aantal WOZ-objecten	aantal biljetten	aantal klant contacten	aandeel in product kosten	aanslag regels parkeren
Gemeente Beek	31.000	8.250	15.000	3.442	1,02%	0
Gemeente Beesel	26.851	7.628	8.311	2.833	0,93%	0
Gemeente Bergen	24.650	6.500	9.100	2.800	0,82%	0
Gemeente Brunssum	65.100	16.350	18.800	6.073	2,05%	0
Gemeente Echt-Susteren	52.000	17.500	14.000	6.698	2,08%	0
Gemeente Eijsden-Margraten	108.165	13.247	50.278	5.217	2,00%	0
Gemeente Gennep	45.426	8.507	14.826	3.595	1,17%	0
Gemeente Gulpen-Wittem	25.204	7.741	7.475	3.012	0,94%	0
Gemeente Heerlen	209.000	54.700	59.500	18.515	7,20%	6.100
Gemeente Kerkrade	147.101	28.106	50.707	8.481	3,68%	716
Gemeente Landgraaf	80.300	19.750	23.700	7.918	2,52%	0
Gemeente Leudal	50.500	18.000	17.000	7.634	2,16%	0
Gemeente Maasgouw	50.000	12.500	14.900	5.054	1,59%	0
Gemeente Maastricht	276.000	69.600	69.750	25.316	8,70%	0
Gemeente Meerssen	76.686	9.572	10.477	4.190	1,62%	900
Gemeente Nederweert	31.350	8.200	14.100	3.400	1,02%	0
Gemeente Nuth	23.300	7.500	14.600	3.266	0,90%	0
Gemeente Onderbanken	16.700	4.050	5.000	1.657	0,52%	0
Gemeente Peel en Maas	59.200	22.100	21.900	8.983	2,60%	0
Gemeente Roerdalen	38.500	11.000	13.000	4.493	1,36%	0
Gemeente Roermond	100.500	30.000	36.500	11.575	3,97%	4.000
Gemeente Schinnen	30.717	6.337	16.952	2.694	0,83%	0
Gemeente Simpelveld	22.550	5.700	6.600	2.270	0,72%	0
Gemeente Sittard-Geleen	212.000	51.900	70.500	19.554	6,90%	4.325
Gemeente Stein	60.500	12.900	12.500	5.330	1,73%	0
Gemeente Vaals	33.100	6.300	15.600	2.050	0,81%	0
Gemeente Valkenburg aan de Geul	26.735	9.846	8.665	3.465	1,13%	0
Gemeente Venlo	165.000	56.000	53.000	51.500	10,00%	17.000
Gemeente Voerendaal	25.300	6.250	7.300	2.634	0,80%	0
Gemeente Weert	74.181	25.079	25.902	10.106	3,36%	4.235
Waterschap Limburg	1.800.000	0	594.000	198.500	24,88%	0
Totaal verdeelsleutel BsGW	**3.987.616**	**561.113**	**1.299.943**	**442.254**	**100%**	**37.276**

Majeure projecten

Als gevolg van de toetreding vanaf 2014 van de Libel-gemeenten Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal, Maastricht en Sittard-Geleen zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over:

- Implementatieproject Libel
- Eerder in dienst nemen van boventallig personeel Libel-partijen

De besluitvorming over deze onderwerpen heeft reeds in 2013 plaatsgevonden. De financiële consequenties van deze trajecten raken de reguliere exploitatie van de bedrijfsvoering van BsGW niet en worden daarom niet opgenomen in de financiële begroting van BsGW. Het implementatietraject Libel (looptijd 2014-2017) is per 31-12-2017 in zijn geheel afgerond. Verantwoording van de projectkosten implementatie Libel (eindafrekening) en verrekening van de personele meer- of minder kosten als gevolg van de extra instroom van Libel-medewerkers per 2014 (afrekening 2017), zal separaat plaatsvinden. Evenals de toetsing door de externe accountant.

Formatie

Door het toevoegen van de uitvoering van de parkeerbelasting voor de gemeente Heerlen aan de Gemeenschappelijke Regeling BsGW, stijgt de formatie met 0,2 fte. De formatie van BsGW bedraagt per 1-1-2017 160,3 fte.

Bestuurlijk is in november 2013 overeengekomen de toekomstige vacatureruimte als gevolg van natuurlijk (pensioen)verloop van BsGW al per 1-1-2014 ter beschikking te stellen van de GBRD-gemeenten en de gemeenten Maastricht en Sittard-Geleen. Dit onder voorwaarde dat deze partijen garant staan en BsGW geen financieel risico loopt. De vroegere overname van personeel is voor BsGW dan ook budgettair neutraal. Eventuele financiële voordelen of nadelen komen ten gunste respectievelijk ten laste van de betreffende gemeenten, waarbij jaarlijks achteraf wordt afgerekend door BsGW met deze partijen. Dit betrof 18,76 fte.

Formatie 2017 (regulier)	160,3 fte
Extra in dienst genomen fte Libel	18,76 fte
Instroom extra fte Libel naar formatie BsGW in 2015	-3,5 fte
Instroom extra fte Libel naar formatie BsGW in 2016	-3,2 fte
Instroom extra fte Libel naar formatie BsGW in 2017	-7,3 fte
Totaal formatie 31 december 2017	**165,0 fte**
Bezetting BsGW 31 december 2017	160,3 fte
Bezetting extra fte's Libel	4,8 fte
Totaal bezetting 31 december 2017	**165,0 fte**

In de loop van 2015 zijn twee medewerkers (1,8 fte) uit dienst gegaan. Daarnaast zijn enkele BsGW-medewerkers via stimuleringsmaatregelen in 2015 met vervroegd pensioen gegaan waardoor - na verrekening van de kosten van deze maatregelen - nog eens 1,7 fte van de eerder in dienst genomen Libel-medewerkers ingepast worden in de vaste formatie van BsGW.

In de loop van 2016 zijn drie medewerkers uit dienst gegaan (2,9 fte). Daarnaast is een medewerker voor een klein gedeelte van de aanstelling met pensioen gegaan (0,3 fte).

In de loop van 2017 zijn zeven medewerkers uit dienst gegaan en twee medewerkers contractueel een paar uur minder gaan werken (samen 7,1 fte). Inclusief de 0,2 fte uitbreiding formatieruimte door het toevoegen van Parkeerbelasting van de gemeente Heerlen aan BsGW, kan er 7,3 fte instromen in de formatie BsGW.

Per 31-12-2017 komt het aantal fte dat eerder in dienst is genomen op 4,8 fte, tegenover 12,1 fte per 1 januari 2017.

De BsGW bezetting bedraagt per eind 2017 165,0 fte, waarvan 160,3 fte deel uitmaakten van de reguliere formatie en begroting van BsGW.

Het ziekteverzuim van BsGW ligt in 2017 met 5,78% boven de norm van 4%, op ongeveer hetzelfde niveau als 2016 (5,87%) maar beduidend hoger dan in 2015 (4,25%). De oorzaak voor het hogere ziekteverzuim ligt bij BsGW vooral aan het feit dat enkele medewerkers langdurig zijn uitgevallen wegens ernstige ziekten.

Huisvesting
Het kantoorpand van BsGW wordt gehuurd tegen een marktconforme (kale) huurprijs voor het gebouw plus parkeerplaatsen. Daarnaast zijn er servicecontracten afgesloten voor gas, water, licht, schoonmaak et cetera.

2.6 *Verbonden partijen*

Partijen worden als verbonden beschouwd indien de ene partij de zeggenschap over de andere partij bezit of belangrijke invloed kan uitoefenen op de financiële en operationele beslissingen van de andere partij en een financieel belang heeft. BsGW heeft geen verbonden partijen.

(Voorlopige)
Jaarrekening 2017

3 Balans per 31 december 2017

3.1 *Balans per 31 december 2017*

(Voor winstbestemming)

Activa (x € 1.000,-)	31 december 2017	31 december 2016
Vaste Activa		
Immateriële vaste activa (1)		
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	404	327
Totaal immateriële vaste activa	**404**	**327**
Immateriële vaste activa in uitvoering (2)	713	686
Totaal immateriële vaste activa in uitvoering	**713**	**686**
Materiële vaste activa (3)		
Kantoorinventaris	123	107
Totaal materiële vaste activa	**123**	**107**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**1.240**	**1.120**
Vlottende activa		
Vorderingen (4)		
Vorderingen op openbare lichamen	63	83
Totaal vorderingen	**63**	**83**
Liquide middelen (5)	1.926	2.093
Totaal liquide middelen	**1.926**	**2.093**
Overlopende activa (6)	2.800	1.146
Totaal overlopende activa	**2.800**	**1.146**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**4.789**	**3.322**
TOTAAL ACTIVA	**6.030**	**4.441**

Passiva (x € 1.000,-)	31 december 2017	31 december 2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen (7)		
Algemene reserve	593	-285
Resultaat boekjaar	-433	-714
Totaal eigen vermogen	**160**	**-998**
Voorzieningen (8)		
Voorziening proceskosten	440	264
Voorziening vervroegd pensioen	35	37
Totaal voorzieningen	**475**	**301**
TOTAAL VASTE PASSIVA	**635**	**-698**
Vlottende passiva		
Kortlopende schulden (9)		
Lening kort	715	178
Crediteuren	704	842
Belastingen en sociale lasten	682	782
Overige schulden	2.613	2.827
Totaal kortlopende schulden	**4.714**	**4.629**
Overlopende passiva (10)	680	511
Totaal overlopende passiva	**680**	**511**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**5.395**	**5.140**
TOTAAL PASSIVA	**6.030**	**4.441**

3.2 *Toelichting op de balans per 31 december 2017*

3.2.1 Toelichting algemeen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Immateriële vaste activa
Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met afschrijvingen en investeringssubsidies (indien van toepassing). De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur (netto-methode). Voor activa die gedurende het jaar in gebruik worden genomen, start de afschrijvingsperiode 1 januari van het jaar erop. De immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur van 5 jaar.

Materiële vaste activa
Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde, verminderd met afschrijvingen en investeringssubsidies (indien van toepassing). De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur (netto-methode). Voor activa die gedurende het jaar in gebruik worden genomen, start de afschrijvingsperiode 1 januari van het jaar erop. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur van 10 jaar.

Vorderingen
Vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen wegens verwachte oninbaarheid. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen
Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa
Overlopende activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Algemene reserve
Algemene reserves zijn reserves waar het bestuur *geen* specifieke bestemming aan heeft gegeven.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd ten behoeve van concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten. Daarnaast worden voorzieningen gevormd voor kosten welke in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. Voorzieningen worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Lang- / kortlopende schulden
Lang- en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De langlopende schulden betreffen leningen met een oorspronkelijke looptijd langer dan 1 jaar. De reeds in 2017 in rekening gebrachte rentekosten, welke betrekking hebben op het komende boekjaar, zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

Overige activa en passiva
Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Wijze van resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld volgens het principe van het 'Stelsel van baten en lasten'. In het stelsel van baten en lasten worden uitgaven en inkomsten toegerekend aan de jaren waarop ze betrekking hebben. Onder baten worden verstaan de opbrengsten uit dienstverlening als gemeenschappelijke regeling aan de deelnemers plus de overige baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Vanwege het onzekere karakter van de opbrengsten vervolgingskosten worden deze verantwoord op het moment dat de inbaarheid realiseerbaar is. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Resultaatbestemming

Conform het BBV worden de mutaties in de reserves, zowel bij de begroting als de rekening, separaat verantwoord (via functie 980 in de programmarekening). Het jaarrekeningresultaat is hierdoor zowel vóór als na bestemming inzichtelijk.

Verplichtingen c.q. risico's niet blijkende uit de balans

Huurovereenkomst
BsGW heeft voor het huidige kantoorpand waarin het is gehuisvest een huurovereenkomst tot en met 31 oktober 2026. De jaarlijkse huurprijs bedraagt € 409 duizend (prijspeil 2018). De totale verplichting voor de resterende 8 jaar en 10 maanden bedraagt € 3,609 miljoen (prijspeil 2018).

Juridische aangelegenheden
BsGW is in 2015 geconfronteerd met de mededeling van een leverancier over het gebruiken van een applicatie na opzegging van het contract door BsGW. BsGW is van mening dat geen van de BsGW-medewerkers gebruik heeft gemaakt van deze software in 2015. Dit wordt onderschreven door een onderzoek dat BsGW heeft laten uitvoeren door de partij waar BsGW de ICT-infrastructuur en -beheer heeft ondergebracht. Naar de huidige inzichten zal de voormalige leverancier dit juridisch aanvechten. Medio 2017 is het voorlopig getuigenverhoor beëindigd. Recentelijk (februari 2018) heeft de voormalige leverancier aangegeven een procedure aanhangig te maken bij de Rechtbank Gelderland.

In 2016 is BsGW geconfronteerd met een juridische traject op personeelsgebied waarbij een BsGW-medewerker zijn ontslag aanvecht. In de loop van 2017 is dit traject beëindigd ten gevolge van intrekking van het beroepschrift door deze medewerker. Eveneens is in 2016 een juridisch traject gaan lopen als gevolg van de herhuisvesting van BsGW, waarbij de eigenaar van een mogelijke locatie de besluitvorming voor de huidige locatie aanvecht. In februari en september hebben bij de

Rechtbank Oost-Brabant getuigenverhoren plaatsgevonden. Het is aan de eisende partij om te bezien of er nog verder vervolg aan wordt gegeven.

Behalve de kosten voor juridische bijstand, wordt het financieel risico hiervan door BsGW ingeschat op nihil.

Wet normering topfunctionarissen (WNT)

De regels voor de (semi)publieke sector zijn vastgelegd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Bij BsGW wordt het Bestuur (Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur) beschouwd als topfunctionaris in de zin van de WNT. De governance van BsGW is in 2017 zo ingericht dat het Bestuur de beslissingen neemt over aangelegenheden die de gehele organisatie betreffen. De bestuursleden van BsGW zijn niet in dienst bij BsGW en zijn onbezoldigd. De Directeur is wel in dienst van BsGW en is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van BsGW en is in die hoedanigheid een topfunctionaris in de zin van de WNT.

Hieronder is voor zowel 2017 als 2016 de topfunctionaris van BsGW en zijn bezoldiging weergegeven. Daarnaast is een overzicht opgenomen van de onbezoldigde bestuursleden.

Topfunctionaris BsGW 2017	
Naam	Drs. J.G.A.W. Willemsen
Functie	Directeur
Duur dienstverband	Vast dienstverband (in dienst sinds 7-11-2016)
Omvang dienstverband	Fulltime (36 uur)
Beloning	€ 114.645,09
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 220,33
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.548,60

Topfunctionaris BsGW 2016	
Naam	W.C.G.Fiddelaers
Functie	Directeur
Duur dienstverband	Vast dienstverband (in dienst sinds 1-4-2011; uit dienst 6-11-2016)
Omvang dienstverband	Fulltime (36 uur)
Beloning	€ 108.212,00
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 0,00
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	€ 0,00

Naam	Drs. J.G.A.W. Willemsen
Functie	Directeur
Duur dienstverband	Vast dienstverband (in dienst sinds 7-11-2016)
Omvang dienstverband	Fulltime (36 uur)
Beloning	€ 17.289,00
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 0,00
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	€ 2.174,00

Onbezoldigde bestuursleden					
Gemeente/ Waterschap	**Functie**	**Zitting in**	**M/V**	**Naam**	**Bezoldiging**
Gemeente Venlo	Voorzitter (*)	Dagelijks bestuur / Algemeen bestuur	De heer	W. van den Beucken	Onbezoldigd
Gemeente Venlo	Lid	Dagelijks bestuur / Algemeen bestuur	De heer	J.C.W.A. Lamers	Onbezoldigd
Waterschap Limburg	Vice-voorzitter	Dagelijks bestuur / Algemeen bestuur	Mevrouw	J.S.E. Van Wersch	Onbezoldigd
Gemeente Bergen	Lid	Dagelijks bestuur / Algemeen bestuur	Mevrouw	M.H.E. Pelzer	Onbezoldigd
Gemeente Echt-Susteren	Lid	Dagelijks bestuur / Algemeen bestuur	De heer	drs. G.H.C. Frische	Onbezoldigd
Gemeente Simpelveld	Lid	Dagelijks bestuur / Algemeen bestuur	De heer	mr. R. de Boer	Onbezoldigd
Gemeente Sittard-Geleen	Lid	Dagelijks bestuur / Algemeen bestuur	De heer	P.M. Meekels	Onbezoldigd
Gemeente Beek	Lid	Algemeen bestuur	De heer	J. Wachelder	Onbezoldigd
Gemeente Beesel	Lid	Algemeen bestuur	Mevrouw	dr. P. Dassen-Housen	Onbezoldigd
Gemeente Brunssum	Lid	Algemeen bestuur	De heer	P.M.J. Houben	Onbezoldigd
Gemeente Brunssum	Lid (*)	Algemeen bestuur	De heer	F.G. Joosten	Onbezoldigd
Gemeente Eijsden-Margraten	Lid	Algemeen bestuur	De heer	mr. J.E.M. Custers	Onbezoldigd
Gemeente Gennep	Lid	Algemeen bestuur	De heer	drs. P.J.J. Lucassen	Onbezoldigd
Gemeente Gulpen-Wittem	Lid	Algemeen bestuur	Mevrouw	ing. N.H.C. Ramaekers-Rut	Onbezoldigd
Gemeente Heerlen	Lid	Algemeen bestuur	De heer	N.A. Aarts	Onbezoldigd
Gemeente Kerkrade	Lid	Algemeen bestuur	De heer	D.W.J. Schneider	Onbezoldigd
Gemeente Landgraaf	Lid	Algemeen bestuur	De heer	C.P.G. Wilbach	Onbezoldigd
Gemeente Leudal	Lid	Algemeen bestuur	De heer	P.H.G. Verlinden	Onbezoldigd
Gemeente Maasgouw	Lid	Algemeen bestuur	De heer	M.H.E. Wilms	Onbezoldigd
Gemeente Maastricht	Lid	Algemeen bestuur	De heer	mr. J.J.M. Aarts	Onbezoldigd
Gemeente Meerssen	Lid	Algemeen bestuur	De heer	drs. G.E.H. Houben	Onbezoldigd
Gemeente Nederweert	Lid	Algemeen bestuur	De heer	M.T.J. Coumans	Onbezoldigd
Gemeente Nuth	Lid	Algemeen bestuur	De heer	A.A.B. Pluijmaekers	Onbezoldigd
Gemeente Onderbanken	Lid	Algemeen bestuur	De heer	P.L.C. Salden	Onbezoldigd
Gemeente Onderbanken	Lid (*)	Algemeen bestuur	De heer	R.J.A.M. Swelsen	Onbezoldigd
Gemeente Peel en Maas	Lid	Algemeen bestuur	De heer	P.J.H. Sanders	Onbezoldigd
Gemeente Roerdalen	Lid	Algemeen bestuur	De heer	M.H. Verheijden	Onbezoldigd
Gemeente Roermond	Lid	Algemeen bestuur	De heer	F.C.M. Schreurs	Onbezoldigd
Gemeente Schinnen	Lid	Algemeen bestuur	De heer	P.H.L.E. Janssen	Onbezoldigd
Gemeente Stein	Lid	Algemeen bestuur	De heer	A. Roest	Onbezoldigd
Gemeente Vaals	Lid	Algemeen bestuur	De heer	mr. J.P.M.H. Kompier	Onbezoldigd
Gemeente Valkenburg a/d Ge	Lid	Algemeen bestuur	De heer	drs. R. Meijers	Onbezoldigd
Gemeente Voerendaal	Lid	Algemeen bestuur	De heer	P.J.E. Leunissen	Onbezoldigd
Gemeente Weert	Lid	Algemeen bestuur	De heer	M. van den Heuvel	Onbezoldigd

(*) gestopt als lid van het dagelijks / algemeen bestuur in 2017

BsGW beschikt verder niet over een toezichthoudend orgaan. Er vindt geen externe inhuur plaats van personen die als topfunctionaris kunnen worden aangemerkt.

3.2.2 Toelichting per balanspost

1) Immateriële vaste activa

Specificatie immateriële vaste activa.

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	404	327
	404	327

Het verloop van deze posten is als volgt:

(in duizenden euro's)		
Boekwaarde 31 december 2016 resp. 2015	327	452
Investeringen	268	69
Afschrijvingen	-191	-193
Boekwaarde 31 december 2017 resp. 2016	404	327
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-2.182	-1.991

2) Immateriële vaste activa in uitvoering

Specificatie immateriële vaste activa in uitvoering.

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Immateriele vaste activa in uitvoering	713	686
	713	686

Het verloop van deze posten is als volgt:

(in duizenden euro's)		
Boekwaarde 31 december 2016 resp. 2015	686	244
Investeringen	296	510
Ingebruikname	-268	-69
Boekwaarde 31 december 2017 resp. 2016	713	686

3) Materiële vaste activa

Specificatie materiële vaste activa.

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Kantoorinventaris	123	107
	123	107

Het verloop van deze posten is als volgt:

(in duizenden euro's)		
Boekwaarde 31 december 2016 resp. 2015	107	121
Investeringen	31	0
Afschrijvingen	-14	-14
Boekwaarde 31 december 2017 resp. 2016	123	107
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-52	-38

4) Vorderingen

De post vorderingen is als volgt te specificeren:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Vorderingen op openbare lichamen	63	83
	63	83

5) Liquide middelen

De post liquide middelen is als volgt te specificeren:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Kassa bedrijfsrestaurant	0	1
Nog te verwerken belastingen	1.879	1.899
NWB rekening courant schatkistbankieren	46	193
	1.926	2.092

De nog te verwerken belastingontvangsten, staan niet ter vrije beschikking.
Dit betreffen de belastingontvangsten die kort voor de balansdatum per 31 december zijn ontvangen. Na verwerking in de belastingenadministratie worden de ontvangsten afgedragen aan de deelnemers. De nog af te dragen belastingontvangsten staan voor eenzelfde bedrag vermeld op de creditzijde van de balans. BsGW draagt wekelijks af aan de deelnemers.

Ten aanzien van de overige geldmiddelen bestaan er geen belangrijke beperkingen, ze staan ter vrije beschikking.

De wet schatkistbankieren verplicht alle decentrale overheden om overtollige middelen boven het geldende drempelbedrag in de schatkist aan te houden via een rekening-courant-overeenkomst die iedere decentrale overheid heeft met de Staat der Nederlanden. Voor BsGW geldt het drempelbedrag van € 250 duizend. De overtollige liquide middelen worden dagelijks automatisch afgeroomd naar de schatkist. Per einde kwartaal zijn in 2017 de volgende saldi afgeroomd: (in duizenden euro's)

31 maart 2017	363
30 juni 2017	1.906
30 september 2017	1.280
31 december 2017	46

6) Overlopende activa

De post overlopende activa is als volgt te specificeren:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Voorgeschoten personeelskosten	5	8
Vooruitbetaalde bedragen	391	514
Vooruitbetaalde implementatiekosten	676	552
Nog te ontvangen bedragen	1.729	73
	2.800	1.146

De vooruitbetaalde bedragen bestaan uit reeds in 2017 ontvangen facturen die betrekking hebben op 2018.

De vooruitbetaalde implementatiekosten betreffen de projectkosten voor de twee majeure projecten: de implementatie van het ondernemingsplan en het vervroegd overnemen van fte van de Libel-gemeenten. Voor de dekking van het ondernemingsplan zijn seperate bestuurlijke afspraken gemaakt. De kosten met betrekking tot het vervroegd overnemen van Libel-medewerkers, wordt bij deze partijen in rekening gebracht begin 2018.

Nog te ontvangen bedragen omvat onder meer de eenmalige aanvulling van het eigen vermogen Eind 2017 heeft het bestuur van BsGW besloten om het tot en met 2016 opgebouwde negatieve eigen vermogen van BsGW aan te vullen met € 1,591 miljoen. Dit bedrag wordt in 2018 gestort door de deelnemers.

7) Eigen vermogen

De algemene reserve kent in 2017 het volgende verloop:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Stand per 31 december 2016	-998	-285
Dotatie 2017	1.591	0
Toerekening resultaat boekjaar	-433	-714
Stand per 31 december 2017	160	-998

In de jaren 2014-2016 is het negatieve resultaat nagenoeg geheel te wijten aan de (extra) proceskostenvergoeding met betrekking tot de (WOZ-)bezwaren. Bij de behandeling van de jaarrekening 2014 is door het bestuur van BsGW besloten de hierdoor verlaagde (negatieve) risicoreserve aan te vullen tot het bedrag gelijk aan het benodigd weerstandsvermogen.

Deze aanvulling van de risico-reserve wordt gefaseerd opgebouwd vanaf 2015.
In 2017 is hieraan € 956 duizend bijgedragen door de deelnemers.

Eind 2017 heeft het bestuur van BsGW besloten om de structureel gebleken extra proceskosten op te nemen in de reguliere begroting van BsGW en het tot en met 2016 opgebouwde negatieve eigen vermogen van BsGW, aan te vullen tot het benodigde weerstandsvermogen van € 593 duizend, conform de uitgevoerde risico-analyse bij het opstellen van de begroting 2018.

Het negatieve resultaat van 2017 van € 433 duizend is grotendeels te wijten aan de extra proceskostenvergoeding met betrekking tot de (WOZ-)bezwaren. Zonder de extra proceskosten (€ 1,426 miljoen) en bovengenoemde dekking (€ 956 duizend), zou BsGW in 2017 een positief resultaat hebben behaald van € 36 duizend.

8) Voorzieningen

De **voorziening proceskosten** kent in 2017 het volgende verloop:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Stand per 31 december 2016	264	430
Dotatie voorziening 2014	0	0
Onttrekking voorziening 2014	0	-137
Vrijval restvoorziening 2014	0	-53
Dotatie voorziening 2015	0	26
Onttrekking voorziening 2015	-26	-240
Dotatie voorziening 2016	0	238
Onttrekking voorziening 2016	-238	0
Dotatie voorziening 2017	440	0
Onttrekking voorziening 2017	0	0
Stand per 31 december 2017	440	264

De voorziening proceskosten 2015 en 2016 is in de loop van 2017 uitgeput.

De totale proceskosten met betrekking tot het belastingjaar 2017 is geraamd op € 1,332 miljoen. Hiervan is reeds uitbetaald in 2017 € 739 duizend en in de eerste maanden van 2018 € 152 duizend. De nog te verwachten proceskosten inzake de nog af te handelen voorraad bezwaren en beroepen komt hiermee op € 440 duizend.

De voorziening **vervroegd pensioen** kent in 2017 het volgende verloop:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Stand per 31 december 2016	37	37
Dotatie voorziening 2016	0	0
Onttrekking voorziening 2016	-2	0
Stand per 31 december 2017	35	37

In 2015 zijn enkele BsGW medewerkers via stimuleringsmaatregelen vervroegd met pensioen gegaan. Daar waar deze stimuleringsmaatregelen niet eenmalig - via het pensioenfonds - konden worden afgekocht, is een voorziening gevormd voor de uitbetaling van de pensioengelden.

9) Kortlopende schulden

De post kortlopende schulden is als volgt te specificeren:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Kortlopend krediet NWB	715	178
Crediteuren	704	842
Belastingen en sociale lasten	682	782
Overige schulden	2.613	2.827
	4.714	4.630

Het implementatietraject Libel, looptijd 2014-2017, is financieel geheel afgerond.
Het bestuursmandaat voor het aantrekken van middelen om in de door dit project (tijdelijke) financieringsbehoefte te voorzien, is vervallen per 31-12-2017.

BsGW heeft eind december een tijdelijke roodstand doordat niet alle bijdragen van de deelnemers voor de maand januari, in december waren ontvangen. Dit was mede ingegeven doordat de bijdragen 2018, na 1e begrotingswijziging, pas op 14-12-2017 definitief zijn vastgesteld. Medio januari was dit tijdelijk tekort weer ingelopen.

De post overige schulden is als volgt te specificeren:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Nog te betalen bedragen	211	102
Nog af te dragen belastingen aan deelnemers	1.879	1.899
Nog te betalen proceskosten	152	431
Reservering verlofuren	370	395
	2.613	2.827

In de eerste maanden van 2018 is voor de tegemoetkoming proceskosten 2017 € 152 duizend uitbetaald. Hiervoor is een balanspost opgenomen.

De nog af te dragen belastingen aan deelnemers betreffen de belastingontvangsten die kort voor de balansdatum per 31 december zijn ontvangen.

10) Overlopende passiva

De post overlopende passiva is als volgt te specificeren:

(in duizenden euro's)	31 december 2017	31 december 2016
Vooruit ontvangen bijdragen deelnemers	678	421
Betalingen onderweg	2	91
	680	512

4 Rekening 2017 van lasten en baten naar soort

4.1 *Rekening 2017 van lasten en baten naar soort*

Bedragen (x € 1.000)	Rekening 2017	Bijgestelde begroting 2017	Oorspronkelijke begroting 2017	Rekening 2016
LASTEN				
Bruto lonen	8.481	8.481	8.925	8.751
Sociale lasten	2.301	2.301	2.099	2.123
Overige personeelskosten	625	625	577	618
Personeel derden	0	0	0	0
Personeelskosten	**11.408**	**11.407**	**11.602**	**11.492**
Huisvestingskosten	**662**	**661**	**754**	**672**
Afschrijvingskosten	**205**	**205**	**261**	**208**
ICT kosten	**2.414**	**2.413**	**2.069**	**2.342**
Drukwerk	7	7	10	7
Print- en kopieerwerk	139	139	178	155
Portikosten	475	475	505	521
Telefonie en datacomkosten	40	40	23	47
Incassokosten	1	1	0	2
Kosten brongegevens	293	293	405	307
Overige diensten door derden	470	470	448	314
Overige operationele kosten	1.628	1.628	204	1.293
Overige operationele kosten	**3.053**	**3.054**	**1.773**	**2.644**
Algemene kosten	404	404	258	472
Onvoorziene kosten	0	0	71	0
Algemene kosten	**404**	**404**	**330**	**472**
Bank- en girokosten	258	258	246	246
Rentekosten	1	1	32	7
Bank- en rentekosten	**258**	**259**	**278**	**253**
Taakstellende kostenreductie	**0**	**0**	**-309**	**0**
Toevoegingen aan voorzieningen	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTAAL LASTEN	**18.403**	**18.404**	**16.756**	**18.085**
BATEN				
Renteopbrengsten	**115**	**115**	**13**	**156**
BsGW diensten aan derden	0	0	0	0
Overige opbrengsten	43	42	0	57
Diensten aan derden	**43**	**42**	**0**	**57**
Bijdragen van derden	**3**	**3**	**0**	**0**
Opbrengst vervolgingskosten	**2.247**	**2.247**	**2.137**	**2.068**
TOTAAL BATEN	**2.408**	**2.408**	**2.149**	**2.281**
NETTO KOSTEN	**15.996**	**15.996**	**14.607**	**15.804**

Bedragen (x € 1.000)	Rekening 2017	Bijgestelde begroting 2017	Oorspronkelijke begroting 2017	Rekening 2016
BIJDRAGEN DEELNEMERS				
Gemeente Beek	150	150	150	150
Gemeente Beesel	136	136	136	136
Gemeente Bergen	120	120	120	120
Gemeente Brunssum	299	299	299	299
Gemeente Echt-Susteren	304	304	304	304
Gemeente Eijsden-Margraten	293	293	293	293
Gemeente Gennep	171	171	171	171
Gemeente Gulpen-Wittem	137	137	137	137
Gemeente Heerlen	1.052	1.052	1.052	1.048
Gemeente Kerkrade	537	537	537	537
Gemeente Landgraaf	368	368	368	368
Gemeente Leudal	315	315	315	315
Gemeente Maasgouw	232	232	232	232
Gemeente Maastricht	1.271	1.271	1.271	1.271
Gemeente Meerssen	237	237	237	237
Gemeente Nederweert	149	149	149	150
Gemeente Nuth	131	131	131	131
Gemeente Onderbanken	76	76	76	76
Gemeente Peel en Maas	379	379	379	380
Gemeente Roerdalen	198	198	198	199
Gemeente Roermond	580	580	580	578
Gemeente Schinnen	121	121	121	121
Gemeente Simpelveld	105	105	105	105
Gemeente Sittard-Geleen	1.007	1.007	1.007	1.005
Gemeente Stein	252	252	252	253
Gemeente Vaals	118	118	118	118
Gemeente Valkenburg aan de Geul	165	165	165	165
Gemeente Venlo	1.461	1.461	1.461	1.448
Gemeente Voerendaal	118	118	118	118
Gemeente Weert	491	491	491	488
Waterschap Peel en Maasvallei	1.315	1.315	1.315	1.316
Waterschap Roer en Overmaas	2.318	2.318	2.318	2.320
Bijdragen in de netto kosten BsGW	**14.607**	**14.607**	**14.607**	**14.588**
RESULTAAT	**-1.389**	**-1.389**	**0**	**-1.216**
Bijdragen in de extra proceskosten	**956**	**956**	**0**	**501**
EXPLOITATIERESULTAAT	**-433**	**-433**	**0**	**-714**

4.2 *Toelichting*

Resultaat: verschil met bijgestelde begroting 2017

Over geheel 2017 is een negatief resultaat behaald van € 433 duizend. Dit negatieve resultaat is voor een groot deel te wijten aan de pas na balansdatum ontstane verplichting voor het uitbetalen van proceskosten met betrekking tot de (WOZ-)bezwaren. Naar de huidige inzichten bedraagt de overschrijding van de geraamde tegemoetkoming proceskosten per saldo € 469 duizend. Zie ook 4.3 belangrijke gebeurtenissen na balansdatum.

Zonder het bovengenoemde zou over geheel 2017 een positief saldo van baten en lasten gerealiseerd zijn van € 36 duizend.

Ook volgens de bijgestelde begroting zou een negatief saldo van baten en lasten gerealiseerd worden van € 433 duizend.

Er is geen gebruik gemaakt van de post onvoorzien.

Het verloop van de post onvoorziene kosten is als volgt:	
Oorspronkelijke begroting	71
Niet besteed in 2017	-71
Stand per 31 december 2017	0

4.3 *Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum*

Conform artikel 44 van de BBV worden voorzieningen gevormd wegens:

a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Zowel in de begroting 2017 als in de door het jaar heen uitgevoerde analyses voor de (interne) prognose exploitatie was de verwachting dan ook dat het saldo van baten en lasten voor 2017 nihil zou zijn per einde van het jaar. Uiteindelijk is over geheel 2017 een positief saldo van baten en lasten gerealiseerd van € 36 duizend.

In de bestuursrapportages over 2017 is melding gemaakt van het feit dat het aantal ontvangen WOZ-bezwaren vanaf 2014 fors is gestegen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door zogenaamde WOZ-bureaus, gespecialiseerd in het opstellen van bezwaarschriften. Omdat deze bureaus hun diensten gratis aanbieden via het 'no cure, no pay'-principe, maken steeds meer mensen hier gebruik van. Dit is een landelijke trend.

De (voorlopige) voorziening proceskosten vormt de dekking voor deze meerkosten, zoals besloten in de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 25-8-2014. Deze aanvulling van de risico-reserve wordt gefaseerd opgebouwd vanaf 2015. Voor 2017 bedraagt de bijdrage in de dekking van de extra proceskosten € 956 duizend.

Ten tijde van het opmaken van de bestuursrapportage 2017 kwartaal 4, is een gedegen inschatting opgesteld voor de nog in 2018 te verwachten extra proceskosten 2017. BsGW heeft voor 2017 ingezet op een nieuwe, projectmatige aanpak van de bezwaarprocedure met een strakke hantering van termijnen. Per 1-10-2017 zijn alle bezwaren afgedaan dan wel in procedure genomen. De beroepstermijn van de afgehandelde, afgewezen bezwaren is inmiddels verstreken, waardoor het aantal beroepen 2017 nu al (grotendeels) bekend is. Hoewel per 31 december 2017 de (financiële) omvang van de proceskosten - uit met name de beroepsfase over kalenderjaar 2017- nog niet met zekerheid is vast te stellen, is er wel een gedegen onderbouwde schatting opgesteld voor de mogelijk hieruit voortvloeiende proceskosten. Deze schatting is opgenomen in de jaarrekeningcijfers.

Net als voor de jaren 2014-2016, zullen de proceskosten 2017 hoger uitgevallen dan in de huidige begroting is opgenomen.

Bedragen (x € 1.000)	2016	2017	totaal
uitbetaald in 2017	213	739	953
uitbetaald in 2018	-	152	152
nog uit te betalen in 2018	-	440	440
schatting totale proceskosten	213	1.332	1.545
begroting 2017 BsGW	-	-120	-120
dekking proceskosten 2017	-	-956	-956
extra proceskosten tlv 2017	213	256	469

Voor de jaarrekening 2016 was de totale vergoeding proceskosten met betrekking tot belastingjaar 2016 geraamd op € 1,167 miljoen, waarvan voor € 117 duizend was voorzien in de begroting 2016 en € 501 duizend via de dekking proceskosten. Echter, het gemiddelde uit te keren bedrag aan proceskosten per bezwaar en beroep is hoger uitgekomen, met name door de extra verzoeken tot horen die zijn ingediend. De proceskosten 2016 zijn daarmee € 213 duizend hoger uitgekomen, op € 1,380 miljoen.

Naar de huidige inzichten zullen de proceskosten 2017 uitkomen op € 1,332 miljoen, waarvan voor € 120 duizend was voorzien in de begroting 2017 en € 956 duizend via de dekking proceskosten. Per einde 2017 was reeds € 739 duizend hiervan uitbetaald, in de eerste maanden van 2018 nog eens € 152 duizend. De proceskosten met betrekking op de in 2018 nog af te handelen voorraad bezwaren en beroepen komt daarmee op € 440 duizend.

Gezien de materialiteit van het bedrag, dient BsGW de proceskosten voortvloeiend uit de belastingheffing 2017 of eerder, ten laste van de exploitatie 2017 te brengen. Voor de proceskosten na balansdatum, wordt dan ook in 2017 een balanspost opgenomen voor € 152 duizend en een voorziening van € 440 duizend.

5 Overige gegevens

5.1 *Resultaatbestemming*

De bestemming van het negatief resultaat van € 433 duizend over 2017 wordt 28 juni 2018 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

5.2 *Controleverklaring van de onafhankelijke accountant*

Aan: het Algemeen Bestuur van BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen te Roermond gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2017;
- het overzicht van baten en lasten over 2017 en;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen op 14 december 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 184.038 waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 9.202 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol.
In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur van BsGW Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen op 14 december 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht, 28 juni 2018

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. N.A.J. Silverentand RA

INGEKOMEN STUKKEN

Lijst nr. 6a

afdeling :RGSECO/GRIFFIE
steller :Marleen Valentijn
doorkiesnummer :077-3599430
datum :17 april 2018

Aan De gemeenteraad van Venlo
Van Presidium

Onderwerp: Ingekomen stukken voor de raadsvergadering van 25 april 2018

Brieven ter kennisname nieuwe raad en coalitieonderhandelaars:

26. Otto Workforce B.V. - Brandbrief huisvesting arbeidsmigranten (1294994).

27. Provincie Limburg - Belastingoverzicht 2018 Limburgse gemeenten (1299715).

28. Natuurmonumenten – Aanbiedingsbrief manifest Groen verdient Ruimte (1301702).

29. Provincie Limburg – Aandachtspunten Begroting 2019 (1302718).

30. Ministerie van BZK – Screening kandidaat wethouders (1303118).

31. De heer Arnoud Klinkenberg - Hondenpoep overlast (1303818).

32. NVM - Raadsadres Aanbevelingen Woningmarkt (1304016).

33. Stichting van het onderwijs - Opvang van en zorg in kindcentra (1304019).

34. FNV - Bijlage tienpuntenplan (1304023).

35. FNV - Kies sociaal ook na de verkiezingen (1304023).

36. Vereniging Nederlandse Riviergemeenten - Water als Vriend (1304097).

37. Hans Oostendorp - Integriteit aan de formatietafel (1304103).

38. Open State Foundation - Maak de input van het collegeakkoord openbaar (1304113).

39. Kinderrechtenorganisaties Defence for Children en Save the Children (1304129).

40. Namens Stichting Jonge Klimaatbeweging - Vergroen je stem (1304136).

41. Bouwend Nederland - Inspiratie voor uw collegeprogramma 2018-2022 RZ 22-3-2018 (1304245).

42. Open Brief Wittemer Beraad aan Limburgse Gemeenten maart 2018 (1304249).

43. Humanitas - brief politieke partijen (1304267).

44. Karin Straus - Euregoinaal onderwijs (1304356).

Ingekomen stukken

45. Vereniging Stop Tihange Nederland - Limburgse gemeenten maart 2018 (1304343).

46. Informateur over streekvorming omroepen (1304352).

47. Kinderrechtenorganisaties feliciteren alle nieuwe raadsleden met taart.

48. Beleidsrapportage 5 - Mijnkwaliteitvanleven.nl.

49. Sportieve inspiratie voor het coalitieakkoord & Nieuws voor Limburgse sportverenigingen.

50. Cedris – Zes instrumenten uitvoering Participatiewet en banenafspraak.

51. Kinderombudsvrouw – Effectief gemeentelijk jeugdbeleid.

53. Nederlandse archeologen Groot Reuvensoverleg.

54. Passend Onderwijs Noord-Limburg – Samenhangend beleid onderwijs en jeugdzorg.

55. Recron – Belangen recreatieondernemers.

56. Social Enterprice NL en Social Impact Factory – sociaal ondernemerschap.

57. Sportcampagneteam NL NOC NSF e.a.

58. VEH – Betrek bewoners bij plannen in leefomgeving en Participatiehandvest ‘De burger tegenstander of bondgenoot’.

59. A. Högerle en I. van den Bercken – Onbetrouwbaar bestuur.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

60. N. Bellen en D. Evers – Onbetrouwbaar bestuur.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

61. M. van der Schrier – Onbetrouwbaar bestuur.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

62. Nationale ombudsman – Effectieve klachtenbehandeling en inzichtelijk maken van kwaliteit en effectiviteit gemeentelijke dienstverlening.

63. Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland – Agrarisch erfgoed ‘Gebruik de Boerderij’.

64. CNV – Overheid over goed werkgeverschap.

65. Controle Alt Delete – Vertrouwen en tevredenheid in Integrale Veiligheidsplan (IVP).

66. Groot Reuvensoverleg – Opgravingen.

67. VPN – Recycling Circulaire Economie.

Ingekomen stukken

68. Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen - Bezorgdheid over uitvoering participatiewet.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

69. Huis voor de Sport Limburg – Inspiratie voor een vitaal coalitie akkoord.

70. Vergelijking Verkiezingsprogramma's.

71. Longfonds.nl – Zorgen inwoners over uitstoot verkeer en houtkachels.

72. Kindercentra 2020 – Samenwerking kinderopvang, primair onderwijs, zorg en welzijn.

73. Schakelteam.nl – Investeer in mensen met verward gedrag.

74. H. Verhagen – Verkoopproces panden Q4
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

75. N. Schouenberg – Aankoop pand Q4 Maaskade.
(Zie ook Lijst ingekomen stukken nr. 6 – 25 april 2018).

76. R. Hamu – Studietoeslag voor studenten met functiebeperking.

77. Stichting GroenLicht NML – Kosten laaggeletterdheid.

78. FNV MOOI – Vestigingsbeleid.

79. LKCA – Cultuurparaaf voor je collegeakkoord: Cultuur deel je.

80, 81, 82, 83, 84: Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

85. Stichting Méér Muziek in de Klas – Oproep Méér Muziek in de Klas.

86. Dierenbescherming Regio Zuid – Aandacht voor dierenwelzijn.

87. Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

88. Gezond in – Lokale aanpak gezondheidsachterstanden in uw gemeente.

89. Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

90. VO-Weert FNV – SW en P-wet in coalitie.

91. Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

92. INRETAIL – Detailhandelsvisie in nieuw coalitieakkoord.

93, 94, 95: Zie lijst ingekomen stukken nr. 6.

96. Stichting Driestroom en Ondernemersgroep De Driestroom – Manifest Jeugdwet.

Ingekomen stukken

Nr.
08 MRT 2018
Gemeente Venlo

OTTO workforce.eu
OTTO Work Force B.V.
Keizersveld 51
5803 AP Venray
Postbus 5145
5800 GC Venray
T +31 (0)478 529999
F +31 (0)478 529900
info@OTTOworkforce.eu
www.OTTOworkforce.eu

College van Burgemeester en Wethouders
Leden van de gemeenteraad
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Venray, 7 maart 2018

Betreft: Brandbrief huisvesting arbeidsmigranten

Geachte college van Burgemeester en Wethouders en gemeenteraadsleden,

De huisvesting van arbeidsmigranten in Nederland is een maatschappelijk probleem. Als marktleider internationale arbeidsbemiddeling constateren wij dat huisvesting van arbeidsmigranten een onbeheersbaar fenomeen is geworden. Er is sprake van een wildgroei van aanbieders, sterke prijsopdrijving en van ontoelaatbare behandeling van de huurders. En dat terwijl Nederland in toenemende mate een beroep zal moeten doen op werknemers uit het buitenland vanwege de economische groei en de vergijzing van onze eigen bevolking. Diverse kranten schrijven dagelijks over de tekorten op de Nederlandse arbeidsmarkt. Zo schreven ze op dinsdag 6 maart: 'De werknemers zijn op.'
Arbeidsmigratie heeft een maatschappelijk belang en de huisvesting van arbeidsmigranten zou dus ook een maatschappelijke prioriteit moeten zijn.

Het Expertisecentrum Flexwonen heeft berekend dat er in Nederland momenteel 100.000 te weinig fatsoenlijke verblijfsplaatsen voor arbeidsmigranten zijn. Deze tekorten leggen ook een onwenselijke druk op de beschikbare huisvesting voor de lokale bevolking. Om dit tekort in te lopen zijn dringend en op korte termijn goede en betaalbare huisvestingslocaties nodig. Op diverse regionale niveaus worden taakstellingen voor gemeenten opgelegd. Deze taakstellingen zijn richtinggevend echter is de realisatie helaas niet afdwingbaar. Ik vraag u dan ook met klem om voor uw gemeente huisvestingsdoelstellingen op te stellen en een progressieve houding aan te nemen inzake het bestemmen en herbestemmen van huisvesting.
Het inrichten van een projectgroep c.q. crisisteam waarin alle deskundigen plaatsnemen is een zeer goed werkbare formule. Met name het aspect communicatie is belangrijk, ook hierin beschikt het veld over veel ervaring en deskundigheid. Ook wij bieden u onze ervaring en diensten graag aan.

Met deze brandbrief dringen wij erop aan dat ook uw gemeente de verantwoordelijkheid neemt om het tij te keren door meer mogelijkheden te scheppen voor huisvesting van arbeidsmigranten. De verkiezingen staan voor de deur. Coalities worden gesmeed en coalitieprogramma's opgesteld.

Ik roep u op om in de komende collegeperiode te komen met een concreet actieplan voor de huisvesting van arbeidsmigranten in uw gemeente en dit in het coalitieprogramma vast te leggen. Het is van belang dat samen te doen met partijen die op een verantwoorde wijze actief zijn in de markt van arbeidsbemiddeling en huisvesting. Uiteraard is OTTO, samen met andere deskundige partijen zoals Logejo en StaySolutions, bereid hierover op korte termijn met u van gedachten te wisselen en in eventuele uitvoering tijd te investeren. We hebben ervaringen om binnen 6 tot 12 maanden aanvaardbare oplossingen gerealiseerd te hebben.

We zullen zo vrij zijn om in de komende periode actief contact met u op te nemen.

Met vriendelijke groet,
Mede namens Logejo en StaySolutions,

Frank van Gool
CEO OTTO Work Force

Frank
van Gool

provincie limburg

Nr.
16 MRT 2018
Gemeente Venlo

De raden en
de colleges van de Limburgse gemeenten

Cluster	FIN	**Behandeld**	M.A.P. Schins-van Luijtelaar
Ons kenmerk	2018/16048	**Telefoon**	+31 43 389 72 44
Uw kenmerk		**Maastricht**	13 maart 2018
Bijlage(n)	1		

VERZONDEN 15 MAART 2018

Onderwerp
Belastingoverzicht 2018 Limburgse gemeenten

Geachte raad, geacht college,

Hierbij bieden wij u ter kennisname een exemplaar van het Belastingoverzicht 2018 van de Limburgse gemeenten aan.
Het overzicht is tot stand gekomen met medewerking van alle Limburgse gemeenten en met medewerking van de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

2018/16037

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Belastingoverzicht 2018

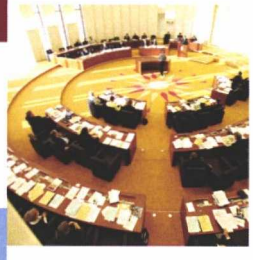

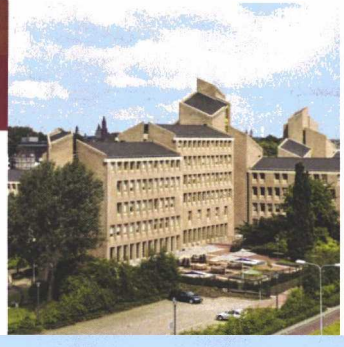

Tarieven en lastendruk van OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing van de Limburgse gemeenten en de waterschapsheffingen in Limburg

Provincie Limburg

maart 2018

provincie limburg

Colofon

Provincie Limburg
bezoekadres: Limburglaan 10 te Maastricht
postadres: Postbus 5700, 6202 MA Maastricht
tel.: +31 (0)43 389 99 99
e-mail: postbus@prvlimburg.nl
www.limburg.nl

1803 152

Belastingoverzicht 2018

Tarieven en lastendruk van OZB, rioolheffing, afvalstoffenheffing van de Limburgse gemeenten en de waterschapsheffingen in Limburg

Provincie Limburg, maart 2018

Samensteller

Provincie Limburg
Cluster Financiën

Inhoudsopgave

1. Inleiding 5

2. Conclusies 5

3. Gemeentelijke belastingen 7
3.1. Onroerende zaakbelasting (OZB) 7
3.2. Rioolheffing 14
3.3. Afvalstoffenheffing 17
3.4. Lastendruk huurder gemeentelijke heffingen 20
3.5. Lastendruk eigenaar/gebruiker gemeentelijke heffingen 23
3.6. Lastendruk waterschap 26
3.7. Lastendruk gemeente en waterschap 27

4. Lastenontwikkeling bedrijven 28

5. Verantwoording onderzoek 30

Bijlagen

1	Inwoners en woningen/objecten	35
2	Inwoners per regio	36
3	WOZ-waarde woningen	37
4	OZB-tarieven en bijbehorende aanslag woningen	38
5	Rioolheffing	39
6	Afvalstoffenheffing	40
7	Totale gemeentelijke heffingen	41
8	Waterschapsheffingen	42
9	Totale gemeentelijke- en waterschapsheffingen huurder	43
10	Totale gemeentelijke- en waterschapsheffingen eigenaar/gebruiker	44
11	OZB-tarieven niet-woningen	45
12	Prognose totale opbrengst OZB eigenaren en gebruikers niet-woningen	46
13	Totale WOZ-waarde en prognose totale OZB-opbrengst niet-woningen	47

1. Inleiding

Dit belastingoverzicht bevat informatie over de drie belangrijkste gemeentelijke belastingen, zoals de Limburgse gemeenten die in 2018 bij de gebruikers en eigenaren van woonruimten in hun gemeente heffen. Aan de orde komen de OZB woningen, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.
Als een gemeente voor riool en afval gedifferentieerde tarieven heeft, hanteren we het tarief dat bij een gemiddeld waterverbruik hoort respectievelijk dat past bij het gemiddelde aanbod van afval of de meest gebruikte containers en dergelijke voor een huishouden van drie à vier personen.
Behalve een overzicht van de lastendruk bij de woningen is ook een overzicht samengesteld van de tarieven van de OZB van de niet-woningen. Daaraan wordt aan het slot van deze rapportage kort aandacht besteed.

De uitkomsten 2018 vergelijken we met de cijfers 2017. Sinds 2016 doen wij een beroep op de Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW). BsGW is een samenwerkingsverband voor uitvoering van belastingheffing en - inning van gemeentelijke belastingen en waterschaps-belastingen en uitvoering van de wet Waardering onroerende zaken. Op drie gemeenten na zijn alle Limburgse gemeenten hierbij aangesloten. Vanwege de uniformiteit en de vergelijkbaarheid maken we gebruik van de (gemiddelde) WOZ-waarden van de BsGW voor 2017 en 2018. Het belastingoverzicht 2018 bevat de belastinggegevens van alle 33 Limburgse gemeenten. Wij gaan uit van gewogen gemiddelden voor het provinciaal gemiddelde en bij de berekeningen per regio en per inwonerklasse. Bij deze berekeningen is zowel voor 2017 als 2018 uitgegaan van de woningen/objecten opgave 2018, waardoor voor 2017 nieuwe gewogen gemiddelden zijn berekend. Hierdoor ontstaan marginale verschillen met cijfers uit het belastingoverzicht 2017.

2. Conclusies

Uit de verzamelde belastinggegevens 2018 blijkt het volgende.

- De gemiddelde OZB-aanslag stijgt in 2018 met 3,65% naar € 296,87. Dit is het resultaat van een daling van het gemiddelde OZB-tarief in 2018 met 0,89% en een stijging van de gemiddelde WOZ-waarde met 4,57%.
- De rioolheffing is nagenoeg ongewijzigd. Een stijging met 0,04% tot gemiddeld € 214,89 in 2018.
- De afvalstoffenheffing neemt in 2018 toe met 0,79% en bedraagt gemiddeld € 216,20 voor een meerpersoonshuishouden.
- Een huurder ziet de gemeentelijke belastingen met gemiddeld 2,01% dalen en betaalt in 2018 gemiddeld € 304,73 ten opzichte van € 310,98 in 2017.
- Een eigenaar/gebruiker gaat in 2018 gemiddeld 1,71% meer aan gemeentelijke belastingen betalen. Gemiddeld betaalt hij € 727,96 tegenover € 715,73 in 2017.
- De heffingen van de waterschappen stijgen voor huurders in 2018 met gemiddeld 3,32% en voor eigenaar/gebruikers met gemiddeld 4,69%.
- De heffingen van gemeenten en waterschap samen zijn voor huurders met gemiddeld € 500,84 in 2018 nagenoeg gelijk aan het gemiddelde in 2017 met € 500,78. Een stijging met 0,01%.

Voor een eigenaar/gebruiker bedraagt de stijging gemiddeld 2,44% waardoor de heffingen van gemeenten en waterschap toenemen van € 948,13 tot € 971,27.

In de volgende paragrafen presenteren we de uitkomsten voor de drie gemeentelijke belastingsoorten en de heffing van het Waterschap Limburg.

3. Gemeentelijke belastingen

3.1. Onroerende zaakbelasting (OZB)

Bij de berekening van de OZB-lastendruk hebben wij een aantal uitgangspunten moeten toepassen om enige uniformiteit in en daarmee vergelijkbaarheid tussen de cijfers te krijgen. Deze uitgangspunten lichten we hierna toe. Onze benadering betekent wel dat de uitkomst veelal niet (exact) met de berekening van de gemeenten zelf zal overeenkomen.

Uitgangspunten:

- Tarieven OZB en de (gemiddelde) WOZ-waarden.
  Hiervoor maken we voor dertig gemeenten gebruik van gegevens van de BsGW.
  De gemiddelde WOZ-waarde woningen bepaalt de BsGW door alle waarden van de objecten met een zogenaamde DUWOZ-code in de range van 1000 tot en met 1699 op te tellen en te delen door het aantal objecten in deze range. De gemiddelde waarde van de BsGW sluit aan bij de gemiddelde WOZ-waarde van de individuele gemeenten.
  De WOZ-waarde van de niet-woningen (lees bedrijven) is voor 2017 en 2018 gepresenteerd. De bedragen voor gebruikers en eigenaren zijn niet aan elkaar gelijk omdat bij gebruikers (zo ver als mogelijk) rekening wordt gehouden met leegstand, vrijstellingen en het Pater van der Meer-deel. Ook bij niet-woningen wordt met ranges gewerkt. Bij de niet-woningen is rekening gehouden met de zogenaamde 30/70 regel die inhoudt dat een gemengd object, waarbij de niet-woning onderdelen meer dan 30% van de totale waarde zijn, in de categorie niet-woning valt.
  De cijfers i.c. WOZ waarden en de objecten (voor de belasting 2018) zijn in februari 2018 ontvangen, nadat deze door de BsGW als definitieve prognose (eind januari 2018) naar de gemeenten zijn afgegeven.
  Aan de drie gemeenten die niet aan de BsGW deelnemen hebben we, met gebruikmaking van de door de BsGW gehanteerde definities, gevraagd deze gegevens voor hun gemeente te leveren.
  Dit heeft voor 2018 eveneens einde januari 2018 plaatsgevonden.
  Hiermee trachten we zo veel als mogelijk de waarden van alle 33 gemeenten vergelijkbaar te presenteren. Volledigheidshalve vermelden we dat de WOZ-waarden 2017 per gemeente niet zijn aangepast. Deze cijfers zijn identiek aan die van vorig jaar. Dat wil zeggen volgens dezelfde werkwijze waarbij de cijfers van de BsGW zijn ontvangen in februari 2017 nadat deze als definitieve prognose (eind januari) naar de gemeenten zijn afgegeven.
  Bij de berekening van het gemiddelde van de provincie, van de inwonerklassen en per regio gaan we uit van gewogen gemiddelden. Weging vindt zowel voor 2017 als 2018 plaats op basis van de woningen/objecten 2018.
- Voor de indeling in inwonerklasse is uitgegaan van het aantal inwoners bij de algemene uitkering 2017 volgens de septembercirculaire 2017.
- Met inachtneming van de vorige uitgangspunten is het overzicht samengesteld op basis van de gegevens zoals die door de gemeenten zijn aangeleverd.
- Op basis van de gemiddelde WOZ-waarde hebben wij voor elke gemeente voor beide jaren op basis van het OZB-tarief 2017 en het OZB-tarief 2018 de OZB-aanslag voor 2017 en 2018 bepaald en de procentuele verandering daarin.

Uitgaande van deze rekenmethode en de tarieven kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

1. *De gemiddelde OZB-aanslag stijgt met 3,65% tot € 296,87.*

De gemiddelde OZB-aanslag gaat in 2018 omhoog van € 286,42 naar € 296,87, een stijging van 3,65%. Deze stijging ligt boven het verwachte inflatiepercentage voor 2018.
De stijging in Limburg ligt ook boven de voor 2018 landelijk geldende macronorm van 3,1%. Op dit moment is nog niet bekend of op landelijk niveau de macronorm overschreden gaat worden. Of en zo ja welke gevolgen dit zal hebben is nog onbekend. In het verleden is een overschrijding van de macronorm in het volgende jaar in mindering gebracht op de voor dat jaar geldende macronorm.

Tussen de Limburgse gemeenten zitten grote verschillen.
Bij één gemeente valt de gemiddelde OZB-aanslag 2018 lager uit dan vorig jaar. De gemeente Horst aan de Maas springt eruit met -3,98%. Bij de overige tweeëndertig Limburgse gemeenten stijgt de gemiddelde OZB-aanslag. De hoogste stijging treedt op bij Heerlen met 16,12% gevolgd door Gulpen-Wittem met 7,95%. Bij de overige dertig gemeenten varieert de stijging in 2018 tussen de +0,12% en +6,79%.
Een vergelijking met de stijging die we vorig jaar ten opzichte van 2016 hebben berekend, laat zien dat vorig jaar bij vijf gemeenten sprake was van een daling van de OZB-aanslag en dat is nu bij één gemeente. Wat de stijging betreft zien we vorig jaar behoudens twee uitschieters een range van +0,4% en +4,99%. Dit jaar is die range breder en de OZB-aanslag stijgt bij in totaal acht gemeenten met meer dan 5%.

Voor 2018 heeft Maasgouw de gemiddeld laagste aanslag met € 225,42 gevolgd door Vaals met € 227,14. Ten opzichte van een jaar geleden hebben deze gemeenten van plek gewisseld.
De gemiddeld hoogste aanslag heeft Meerssen net als in 2017. Deze gemeente steekt met € 449,00 met kop en schouders boven de andere gemeenten uit. Op afstand gevolgd door Horst aan de Maas met € 386,18. De hoge aanslag in Meerssen is het gevolg van een zeer forse verhoging van het OZB-tarief in 2016 en de verhoging voor 2017 met 4,5%. Voor 2018 is het tarief verlaagd met -3,87%.

De OZB-aanslag 2018 op regioniveau ligt tussen € 267 in Midden-Limburg en € 329 in Noord-Limburg. De grootste stijging met € 19 heeft zich in Parkstad voorgedaan, terwijl de kleinste toename met € 4 in Noord-Limburg is opgetreden.
Bij de indeling van de gemeenten in inwonerklassen heeft de groottegroep 10.001 - 20.000 inwoners met € 326 de hoogste OZB-aanslag, gevolgd door de groottegroep boven de 50.001 inwoners met € 297. De andere groottegroepen zitten op gemiddeld € 286.

2. *Het OZB-tarief daalt gemiddeld met -0,89%.*

Het gemiddelde OZB-tarief daalt van 0,1580% naar 0,1566%. De afname bedraagt voor 2018 -0,89% tegenover een toename van 0,70% vorig jaar.
De stijging van het OZB-tarief hangt samen met de ontwikkeling van de gemiddelde WOZ-waarde tussen de peildata 1 januari 2016 en 1 januari 2017. Bij het volgende onderdeel: Gemiddelde WOZ-waarde gaan we daar verder op in.
In Nederweert is OZB-tarief ongewijzigd. Bij drieëntwintig gemeenten daalt het OZB-tarief tussen de -0,29% en -6,72%. De hoogste afname is in Horst aan de Maas.

Vorig jaar was bij elf gemeenten sprake van tariefdaling tussen -0,40% en -8,68%.
Heerlen heeft niet alleen de sterkste stijging met 12,22%, maar met 0,2232% ook het hoogste OZB-tarief. Bij overige acht gemeenten neemt het tarief toe tussen 0,39% en 3,72%
Na Heerlen heeft Simpelveld (0,2046%) het hoogste tarief gevolgd door Venlo (0,1967%).
Peel en Maas heeft sinds 2013 het laagste tarief. Voor 2018 bedraagt het OZB-tarief van Peel en Maas € 0,1042%.

Het OZB-tarief is al jaren het laagste in de groottegroep van 20.001 - 50.000 inwoners en bedraagt in 2018 0,1437%. Het hoogste tarief heeft eveneens al jaren de groottegroep boven 50.001 inwoners met 0,1708%. Alleen in deze groep stijgt het tarief met 0,34%. In de andere groepen is sprake van een daling tussen de -0,78% en -2,29%.
Kijkend naar de regio's heeft Parkstad al jaren het hoogste tarief. Dit bedraagt voor 2018 0,1917% en Midden-Limburg heeft nu met 0,1285% het laagste. Alleen in Parkstad stijgt het gemiddelde OZB-tarief en in alle andere regio's neemt dit af. De sterkste daling doet zich in Noord-Limburg voor met -2,50%. In de regio Westelijke Mijnstreek daalt het tarief marginaal met -0,11%.

3. De gemiddelde WOZ-waarde is in 2018 in Limburg toegenomen met 4,57% tot afgerond € 190.000.

De WOZ-waarde 2018 heeft als peildatum 1 januari 2017. Vorig jaar werd als peildatum 1 januari 2016 gebruikt. Wij constateren voor 2018 een stijging van de gemiddelde WOZ-waarde tussen de twee peildata. Voor de vergelijkbaarheid van de gemeenten, maken we voor de WOZ-waarden en het aantal woningen/objecten gebruik van de BsGW-administratie. De drie Limburgse gemeenten die niet bij de BsGW zijn aangesloten hebben de informatie, op basis van dezelfde definities als de BsGW hanteert, zelf verstrekt. Met deze werkwijze beogen we een zo goed mogelijke onderlinge vergelijkbaarheid te bereiken. De vorig jaar vermelde gemiddelde WOZ-waarde van de provincie met als peildatum 1 januari 2016 is in dit rapport marginaal bijgesteld. Vorig jaar was de gemiddelde WOZ-waarde 2017 met als peildatum 1 januari 2016 € 181.231. Nu is dit bedrag bijgesteld naar € 181.279, dit houdt verband met woningen/objecten 2018 die we nu hanteren bij de berekeningen van gewogen gemiddelden van bijvoorbeeld de provincie, de regio's en inwonerklassen. De gemiddelde WOZ-waarde van de afzonderlijke gemeenten 2017 is niet gewijzigd. Voor 2018 is de gemiddelde WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2017 berekend op € 189.572. Dit is een stijging met 4,57% ten opzichte van vorig jaar. In 2017 bedroeg de stijging 1,58% ten opzichte van 2016.

De hoogste gemiddelde WOZ-waarde is nog steeds in Mook en Middelaar te vinden: € 266.421. Heerlen heeft nog altijd de laagste gemiddelde WOZ-waarde: € 129.318. Bij alle gemeenten is de gemiddelde WOZ-waarde in 2018 gestegen ten opzichte van 2017. Deze stijging is in Bergen het laagste met 1,33% en in Schinnen met 7,58% het hoogst.

De verschillen in WOZ-waarden zijn relatief groot. In de regio Parkstad is de gemiddelde WOZ-waarde het laagste met voor 2018 € 147.917. In Noord-Limburg vinden we de hoogste gemiddelde WOZ-waarde: € 210.312. In alle vijf regio's is sprake van een stijging. De stijging is in Maastricht en Heuvelland met 5,52% het hoogst.
Bij de indeling naar grootte zien we de hoogste gemiddelde WOZ-waarde bij de gemeenten tussen 10.001 - 20.000 inwoners met € 209.888 en de laagste gemiddelde WOZ-waarde bij de gemeenten

boven 50.001 inwoners met € 173.872. Bij alle groottegroepen is een procentuele stijging opgetreden die ligt tussen de 3,32% en 4,90%.

Hieronder treft u in tabelvorm de gemiddelde WOZ-waarde 2018 aan, waarbij de gemeenten naar grootte zijn gegroepeerd.

Inwonerklasse	Gemiddelde WOZ-waarde woningen 2018 (€)
1 – 10.000	189.270
10.001 – 20.000	209.888
20.001 – 50.000	198.834
50.001 – >	173.872
Gemiddeld	189.572

In de twee volgende staafdiagrammen is de OZB-aanslag van 2017 en 2018 weergegeven, per groottegroep en per regio. Op de bladzijden daarna zijn de gemeenten gegroepeerd naar hoogte van het OZB-tarief en de OZB-aanslag.

OZB-aanslag eigenaar woningen per regio en gemiddeld 2017-2018

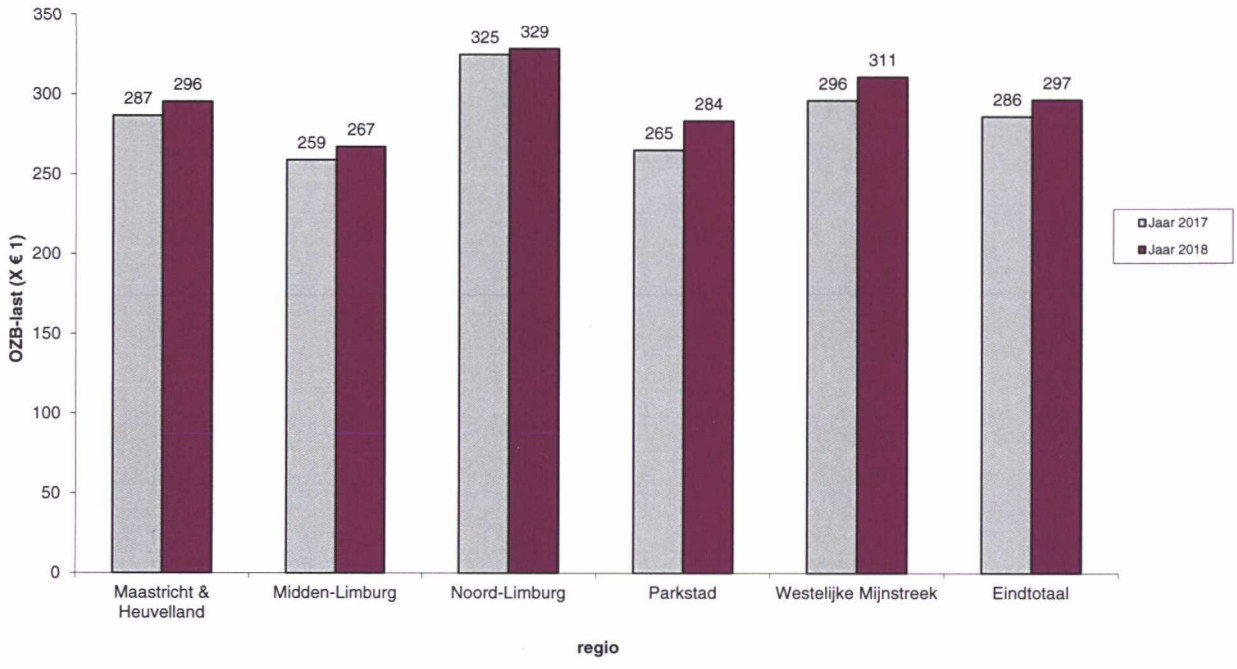

OZB-aanslag eigenaar woningen per inwonerklasse en gemiddeld 2017-2018

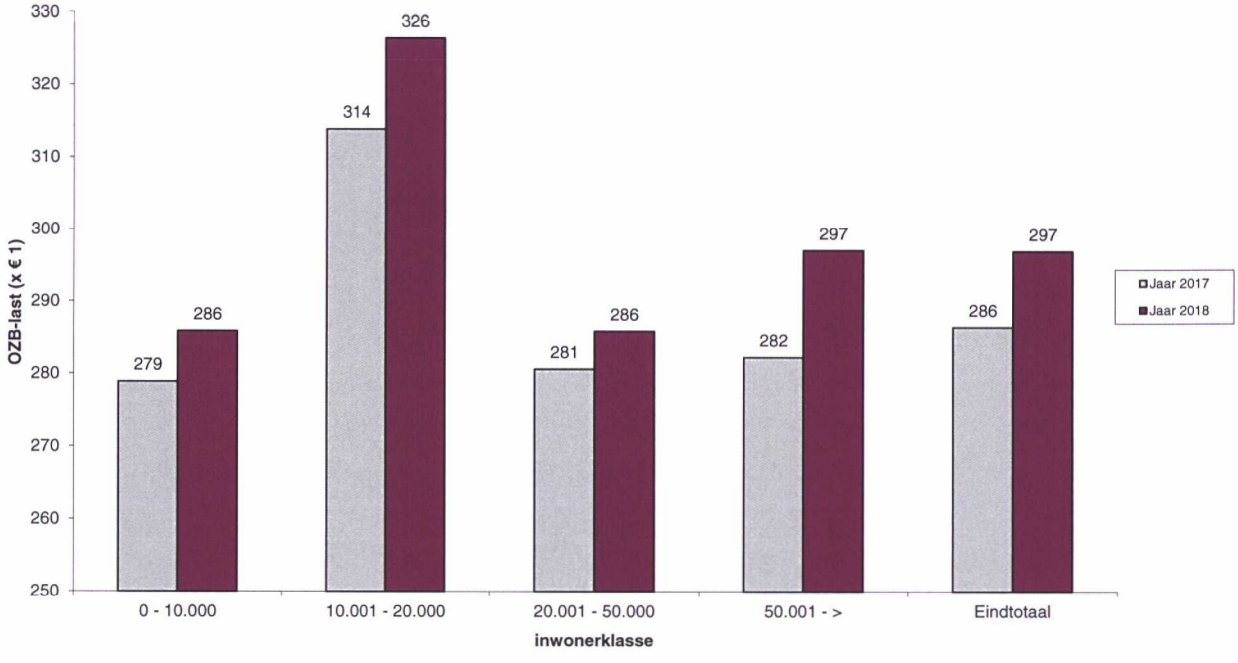

OZB-tarief eigenaar woning 2018 *(de blauwe lijn geeft het gewogen gemiddelde weer)*

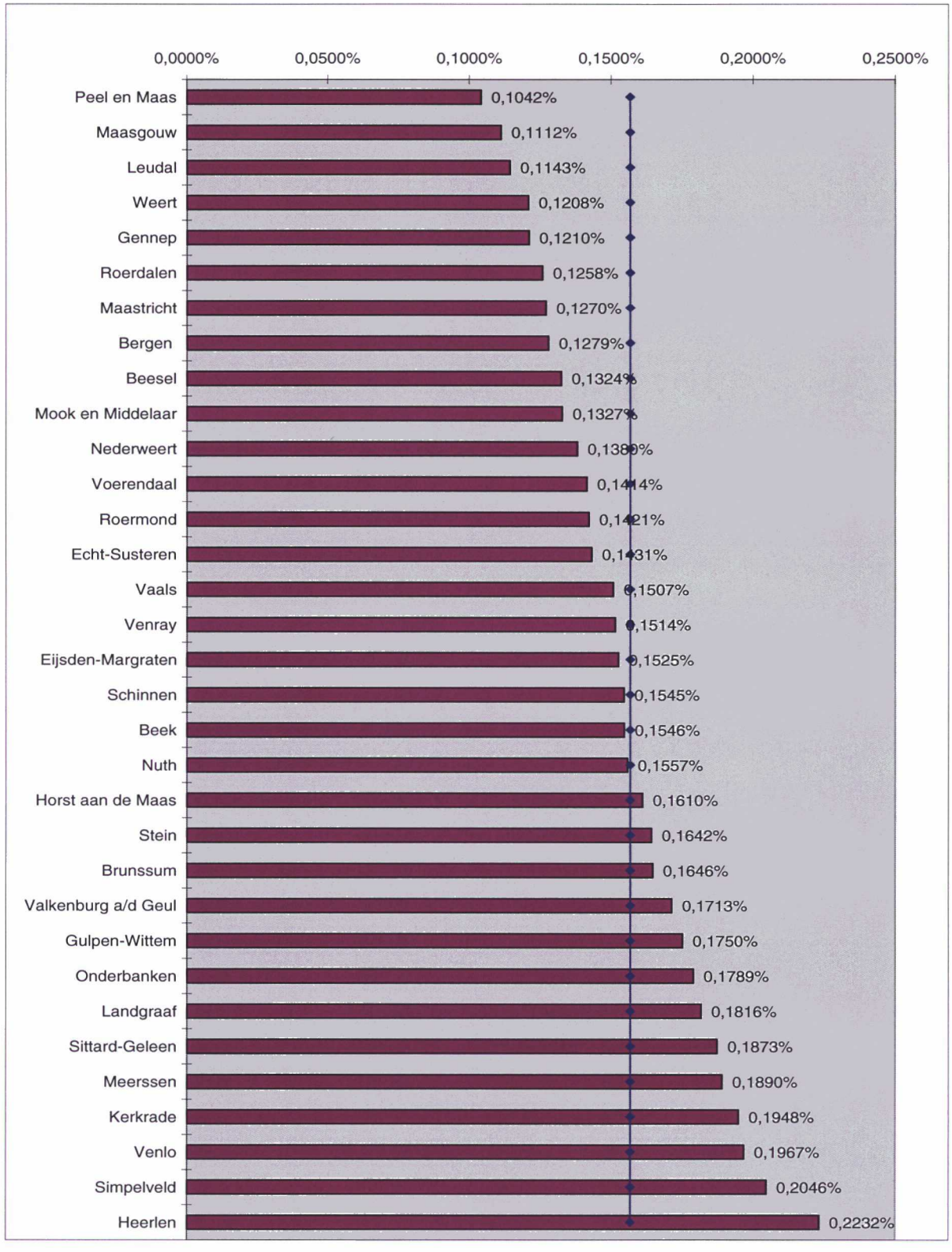

OZB-aanslag eigenaar woning 2018 *(de blauwe lijn geeft het gewogen gemiddelde weer)*

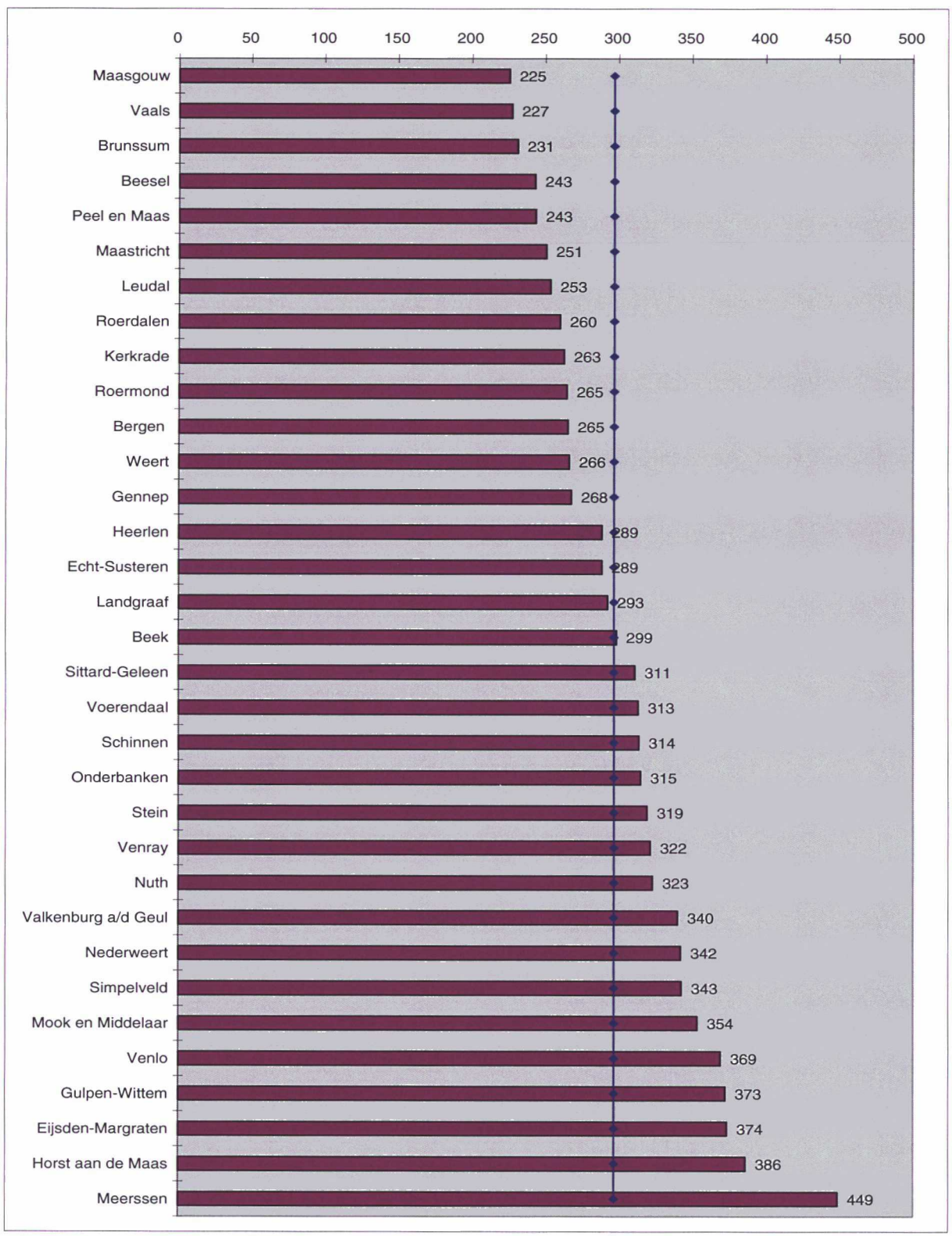

3.2. Rioolheffing

Van de 33 gemeenten die in dit overzicht zijn opgenomen, heffen vijftien rioolheffing van de eigenaar, tien van de gebruiker van een woning en er zijn acht gemeenten waar de eigenaar én de gebruiker elk een deel betalen.

In 2018 bedraagt de gemiddelde rioolheffing € 214,89. Dit bedrag is nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van 2017 met een stijging van 0,04%.
In zeven gemeenten daalt de rioolheffing in 2018 waaronder in: Heerlen (-12,49%), Eijsden-Margraten (-10,00%), Beek (-8,01%) en Nuth (-5,99%).
Bij zes gemeenten blijft de rioolheffing ongewijzigd op het niveau van 2017. Bij de overige twintig gemeenten is sprake van een stijging. Stijgingen van 5% en meer doen zich in 2018 voor in Stein (12,34%), in Nederweert (7,92%), in Vaals (7,18%) en in Maasgouw (5,00%).
De tarieven/lasten variëren nogal. Meerssen heeft al jarenlang het hoogste tarief met € 351,88 per huishouden. Beesel heeft sinds vorig jaar het laagste tarief met € 162,00.

In Midden-Limburg stijgt het tarief gemiddeld met € 5,00 en heeft deze regio nu het hoogste tarief. Twee jaar lang had Parkstad het hoogste tarief, maar hier is nu sprake van een daling met -€ 8,00 waardoor het tarief voor 2018 € 218 bedraagt. Een daling in deze regio zien we bij drie gemeenten namelijk in Heerlen met -12,49%, in Nuth met -5,99% en in Simpelveld met -2,62%. In Voerendaal is het tarief ongewijzigd en in Brunssum, Kerkrade, Landgraaf en Onderbanken is sprake van een stijging tussen de 1,37% en 3,91%.
Het laagste tarief heeft nog steeds de Westelijke Mijnstreek met € 199. Het gemiddelde van Noord-Limburg stijgt met € 1 naar € 205. Deze stijging geldt ook voor de regio Maastricht en Heuvelland waar de rioolheffing € 220 bedraagt.

Als we kijken naar de rioolheffing per inwonerklasse dan is deze het laagste in de inwonerklasse 50.001 en meer inwoners (€ 177) waarbij voor 2018 sprake is van een daling met -€ 4. Bij de andere inwonerklassen is sprake van een stijging. Vanaf 2017 is rioolheffing het hoogste in de inwonerklasse van 10.001 - 20.000 inwoners (€ 254). Jarenlang had de kleinste inwonerklasse (0 - 10.000) de hoogste rioolheffing. In deze klasse zien we nu de hoogste stijging namelijk met € 10 tot € 224. In de inwoner-klasse 20.001 - 50.000 neemt de rioolheffing toe met € 2 tot € 240.

In de volgende twee staafdiagrammen wordt de rioolheffing 2017 en 2018 vergeleken per regio en per groottegroep. Daarna zijn in een overzicht de gemeenten naar de hoogte van de rioolheffing op een rij gezet.

Rioolheffing per regio en gemiddeld 2017-2018

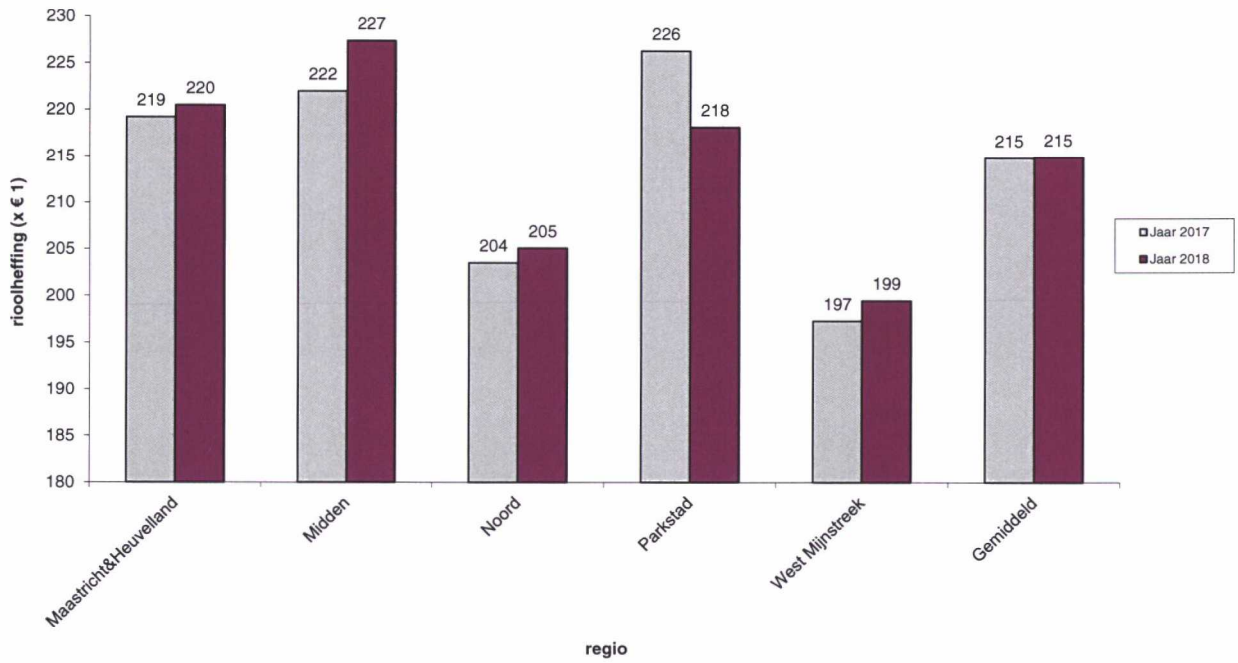

Rioolheffing per inwonerklasse en gemiddeld 2017-2018

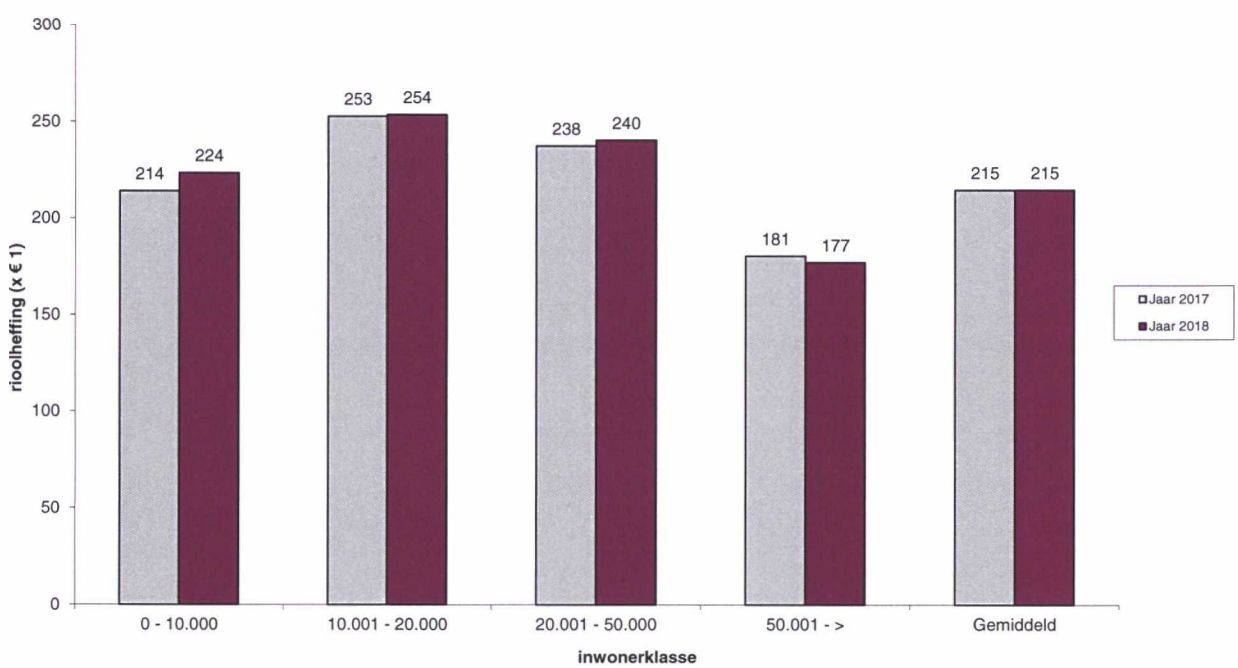

Rioolheffing eigenaar en gebruiker 2018 (de blauwe lijn geeft het gewogen gemiddelde weer)

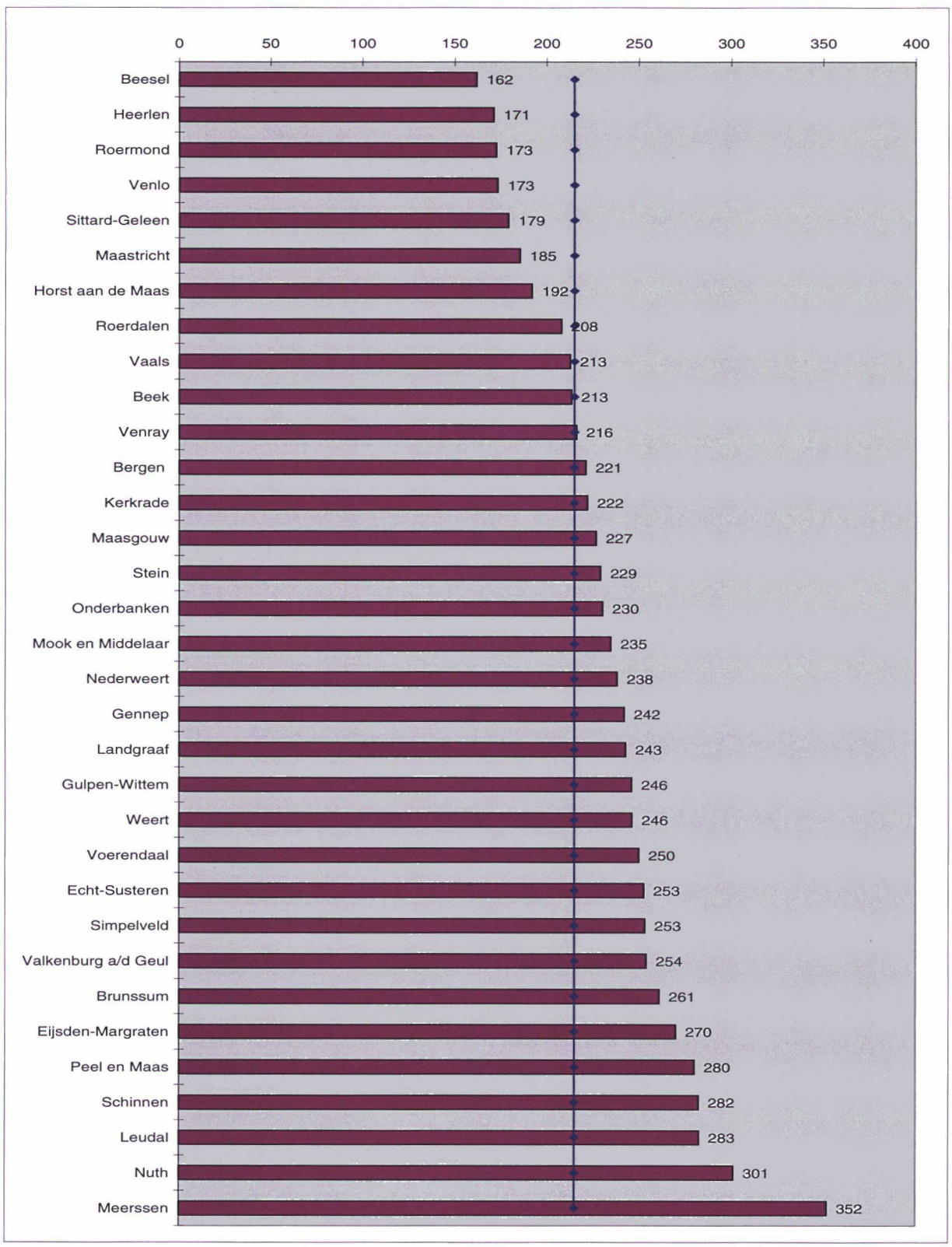

3.3. Afvalstoffenheffing

De ontwikkeling van de afvalstoffenheffing is een aantal jaren zeer gematigd, met soms een kleine stijging en soms een kleine daling. Vorig jaar was een daling berekend van afgerond -€ 7. Dat wil zeggen -3,28%. Voor 2018 is sprake van een toename met € 1,69 waardoor de heffing 2018 uitkomt op € 216,20 per meerpersoonshuishouden. In 2017 daalde de heffing bij zeventien gemeenten nu bij vijf gemeenten. De daling is het grootste in Heerlen met -6,08% gevold door Leudal -4,77%, Sittard-Geleen -3,03%, Mook en Middelaar -2,26% en Peel en Maas -1,05%. Bij zes gemeenten blijft de afvalstoffenheffing gelijk aan 2017. Bij tweeëntwintig gemeenten stijgt de heffing. Deze stijging varieert van 0,38% in Beek tot 25,99% in Roerdalen. In het verleden heeft Roerdalen tot en met 2017 de zeer omvangrijke voorziening afval ingezet als korting op het tarief dat wil zeggen teruggegeven. Vanaf dit jaar is hier een einde aan gekomen. Het tarief is het hoogste in Vaals met € 297,50 en het laagst in Nederweert met € 129,80.

In Noord-Limburg stijgt de afvalstoffenheffing met € 1 en deze regio heeft met € 177 het laagste tarief. Maastricht en Heuvelland heeft met € 259 het hoogste tarief. In de regio Westelijke Mijnstreek daalt het tarief met -€ 4 naar € 224. In de regio Parkstad daalt de afvalstoffenheffing met -€ 2 naar € 232. De overige regio's laten een stijging zien van € 6 zowel in Maastricht en Heuvelland als in Midden-Limburg. Ook bij de afzonderlijke inwonerklassen zien we de afvalstoffenheffing stijgen met uitzondering van de klasse boven de 50.001. Bij deze klasse zien we een daling van het gemiddelde ten opzichte van 2017 met -€ 3. De stijging is met € 6 het hoogste in de inwonerklasse 0 - 10.000 met een afvalstoffenheffing van gemiddeld € 252. Deze klasse wordt op de voet gevolgd door de klasse boven de 50.001 inwoners met € 241. In de inwonerklasse 20.001 - 50.000 en 10.001 - 20.000 bedraagt de heffing respectievelijk € 200 en € 180.

Met de volgende twee staafdiagrammen wordt de hoogte van de afvalstoffenheffing in 2017 en 2018 vergeleken per groottegroep en per regio. Daarna zijn de gemeenten weer naar de hoogte van hun afvalstoffenheffing op een rij gezet.

Afvalstoffenheffing per regio en gemiddeld 2017-2018

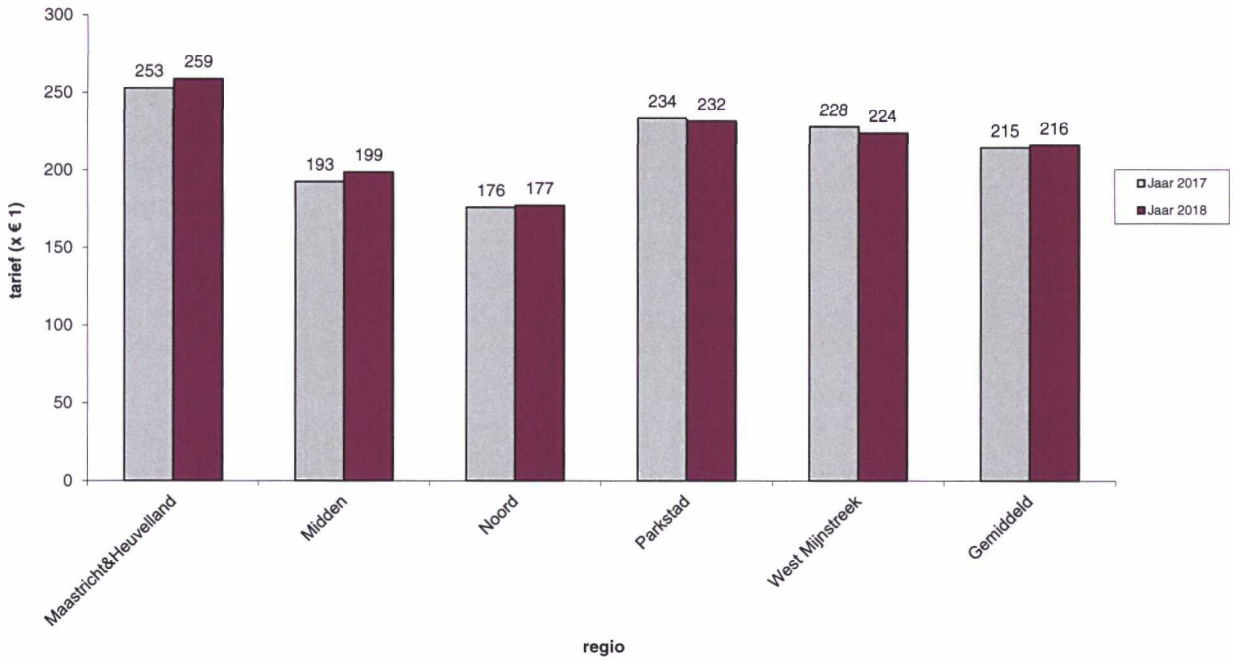

Afvalstoffenheffing per inwonerklasse en gemiddeld 2017-2018

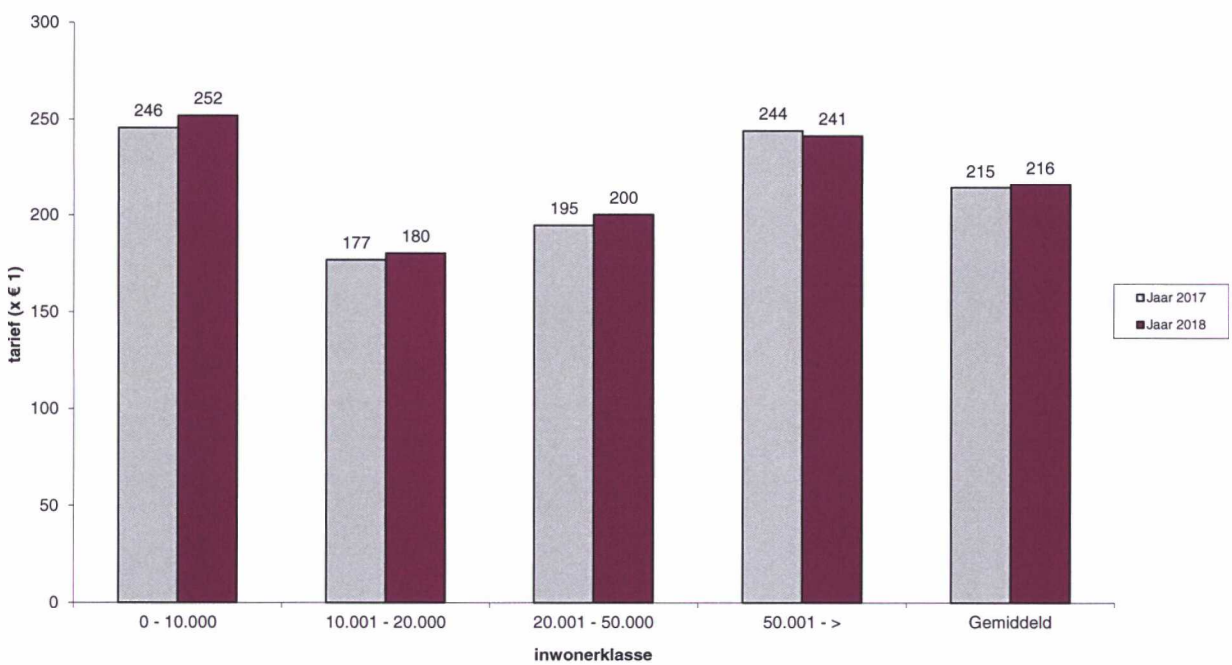

Afvalstoffenheffing 2018 *(de blauwe lijn geeft het gewogen gemiddelde weer)*

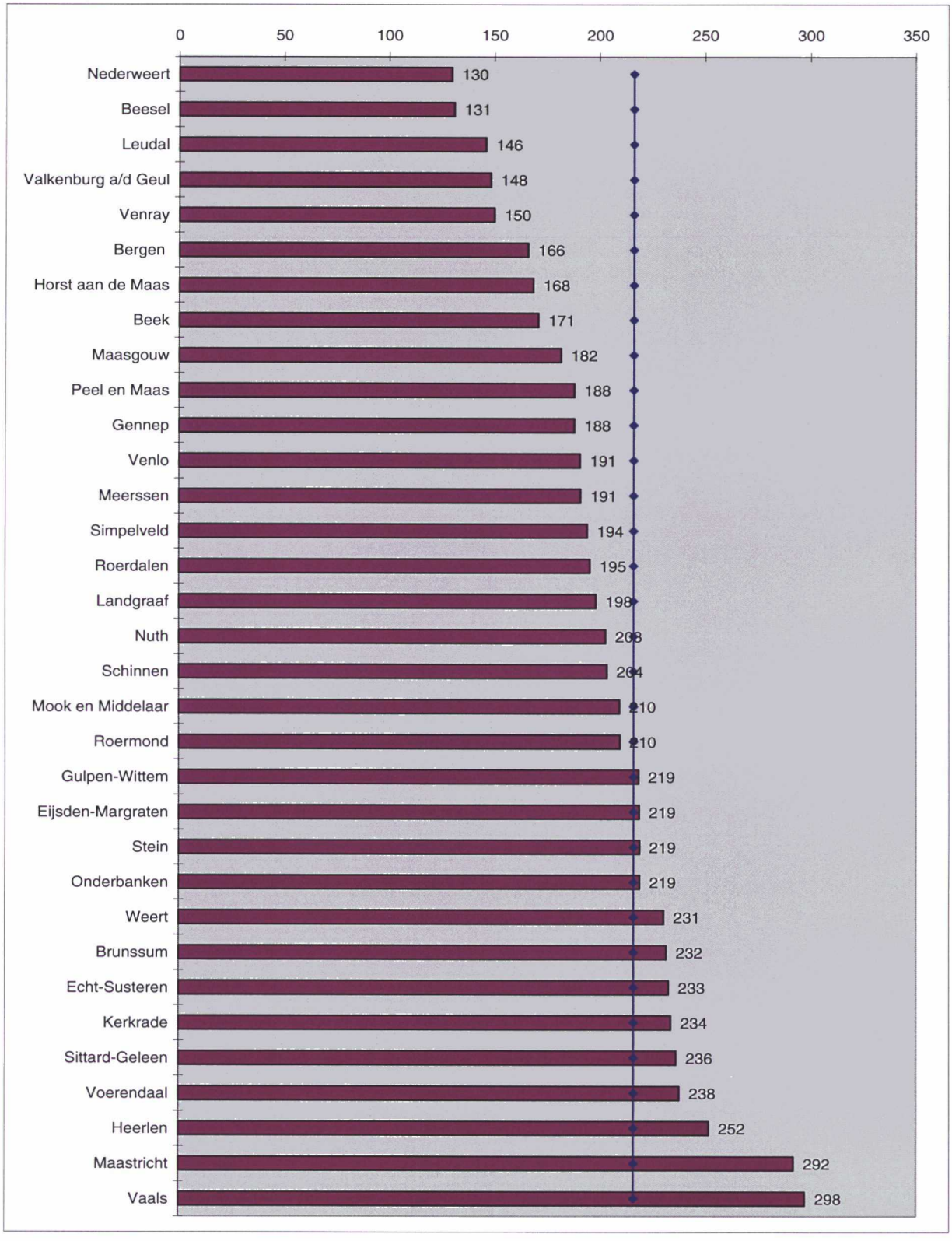

3.4. Lastendruk huurder gemeentelijke heffingen

De in 3.1 tot en met 3.3 besproken heffingen zijn altijd van toepassing op personen die een woonruimte in eigendom hebben én die woonruimte ook zelf bewonen, de zogenaamde eigenaar/gebruiker. De totale lastendruk van de drie gemeentelijke heffingen voor de eigenaar/gebruiker presenteren we in de volgende paragraaf. Voor personen die hun woonruimte niet in eigendom hebben, is de OZB niet van toepassing en is de rioolheffing, afhankelijk van de keuze van de gemeente, geheel, gedeeltelijk of geheel niet op hen van toepassing. Hierna duiden we deze groep aan als huurder.
In deze paragraaf kijken we naar de lastenontwikkeling voor de huurder.

De huurder betaalt dit jaar gemiddeld € 304,73 per huishouden aan gemeentelijke heffingen, tegenover € 310,98 in 2017, een afname van -2,01%. Vorig jaar is ook een daling berekend (-2,19%) en de jaren daarvoor was sprake van een stijging.

Bij acht gemeenten zien we in 2018 een daling tussen -0,52% en -52,59%. Deze grootste daling zien we bij Peel en Maas. Hier gaat de huurder in 2018 € 188 betalen. Vanaf dit jaar wordt de rioolheffing van de eigenaar geheven en niet meer van de gebruiker. Na Peel en Maas volgt Heerlen met een daling van -7,88%. In twintig gemeenten stijgen de lasten voor de huurder en bij vijf gemeenten blijven de lasten gelijk aan die van 2017. De grootste lastenverhoging is opgetreden in Roerdalen waar de huurder dit jaar 11,72% meer gaat betalen. Daarna volgt Horst aan de Maas met 4,40%. De hoogste lastendruk heeft Nuth met € 504,20. In Nederweert is de lastendruk voor een huurder met € 129,80 het laagste gevolgd door Beesel met € 131,00.

De laagste lastendruk bij de indeling van gemeenten naar groottegroepen is te vinden in de groep tussen 20.001 - 50.000 inwoners met € 292. In deze groep daalt de lastendruk met -€ 12. In de groep onder de 10.000 inwoners neemt de lastendruk het meeste toe namelijk met € 10 tot € 378.
In de groottegroep 10.001 tot 20.000 inwoners is de lastendruk nagenoeg ongewijzigd (+€ 2). In de groep vanaf 50.001 inwoners en meer daalt de lastendruk voor de huurder met -€ 5. De staafdiagrammen laten dit zien. In de Westelijke Mijnstreek is de lastendruk voor de huurder het laagst (€ 247 per huishouden) en het hoogst in Parkstad (€ 375).

We presenteren deze informatie eerst in twee staafdiagrammen, waarna we een overzicht geven van de lastendruk voor huurders per gemeente. De gemeente met de laagste lasten staat bovenaan en de gemeente met de hoogste lasten onderaan.

Bij al deze uitkomsten en vergelijkingen van de lastendruk huurder is het wel van belang ons te realiseren dat het beeld/de uitkomst sterk bepaald wordt door de keuze van gemeenten wie de rioolheffing betaalt. Bij de lastendruk voor de eigenaar die ook de gebruiker is, speelt dit aspect niet.

Lastendruk huurder per regio en gemiddeld 2017-2018

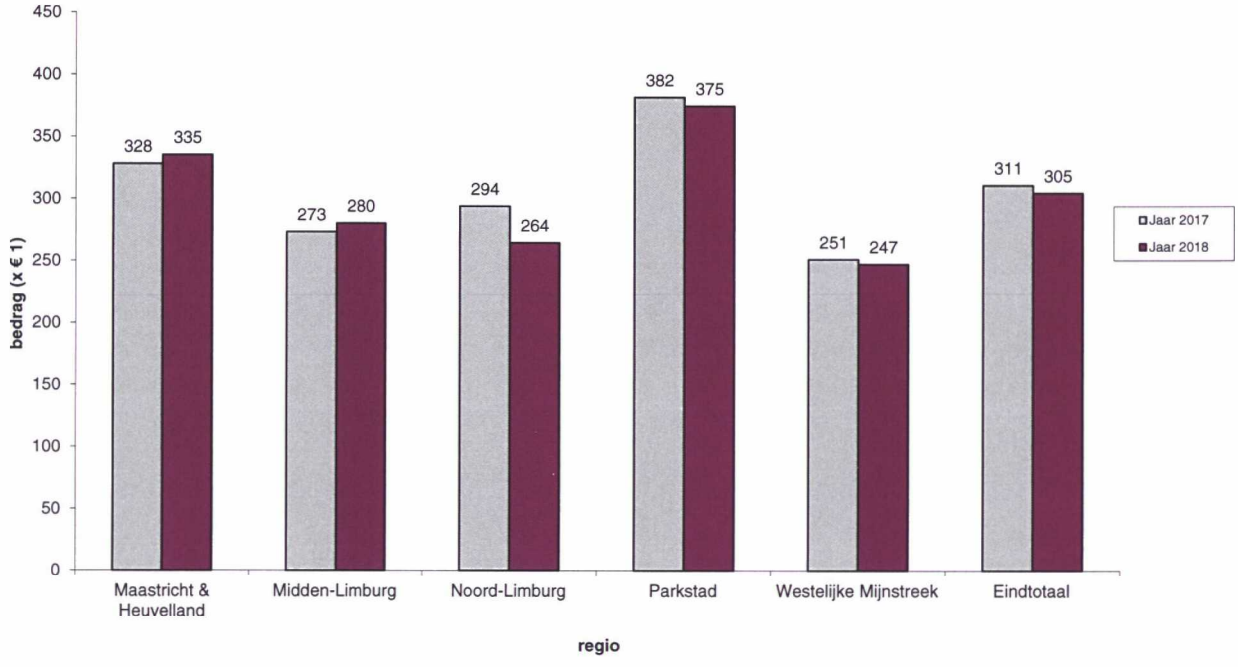

Lastendruk huurder per inwonerklasse en gemiddeld 2017-2018

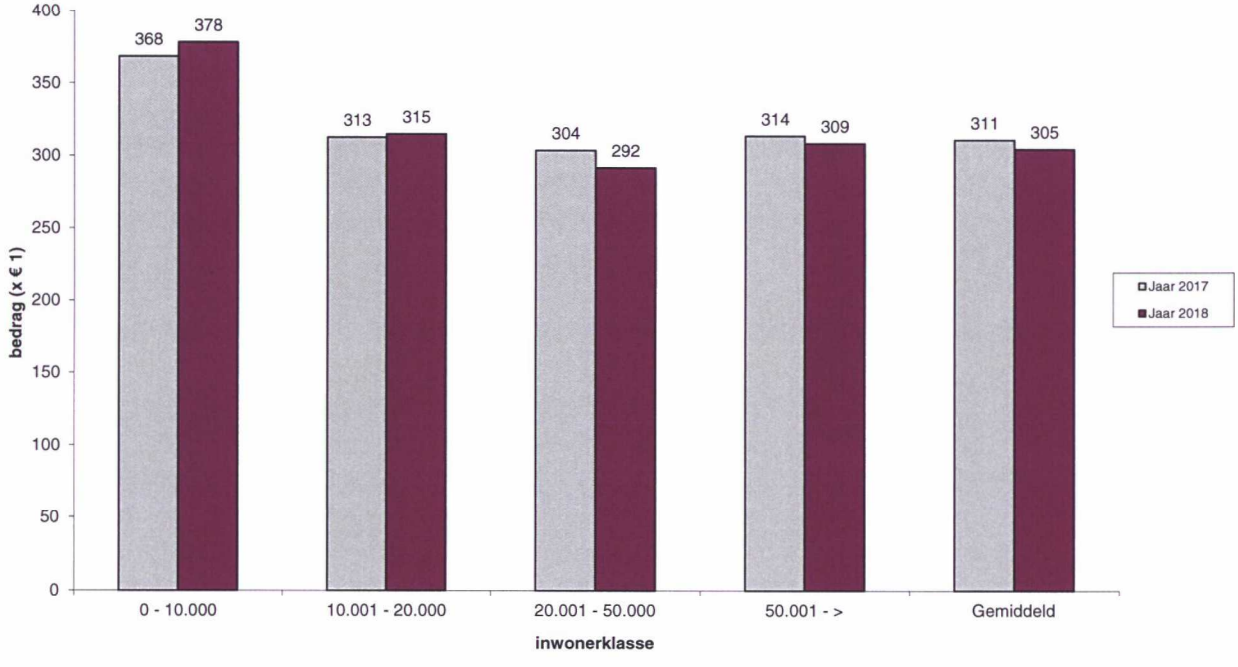

Lastendruk huurder 2018 *(de blauwe lijn geeft het gewogen gemiddelde weer)*

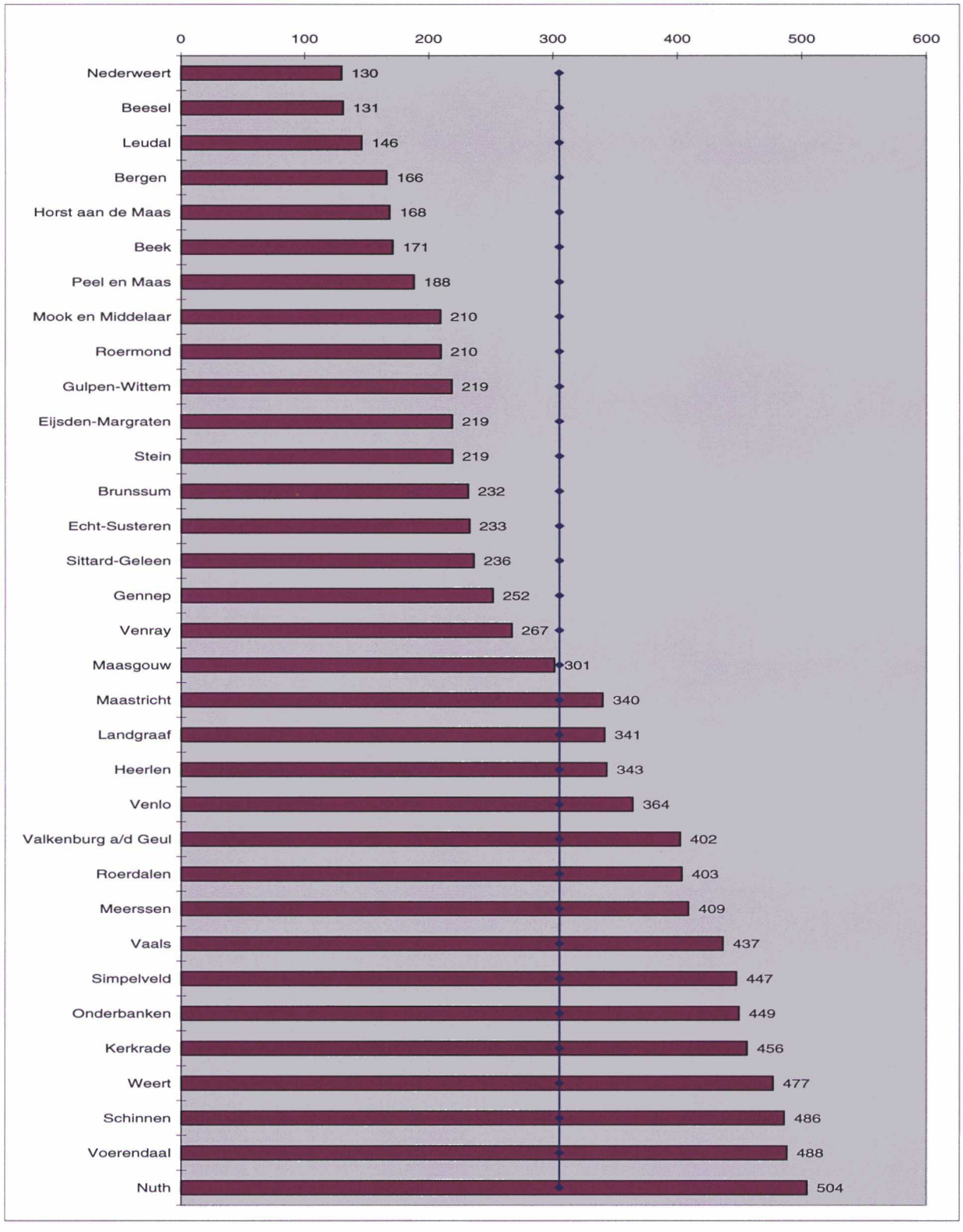

3.5. Lastendruk eigenaar/gebruiker gemeentelijke heffingen

Als we kijken naar de totale lastendruk per gemeente van de drie hier bekeken gemeentelijke heffingen en nagaan wat de eigenaar/gebruiker dit jaar gaat betalen dan zien we de volgende ontwikkeling.

De gemiddelde lastendruk voor de eigenaar/gebruiker stijgt in 2018 met 1,71% tot € 727,96. In 2017 was de lastendruk € 715,73.

Bijlage 7 laat zien dat voor vier gemeenten een lagere lastendruk is berekend dan voor 2017. De lastendaling is het hoogst in Horst aan de Maas met -1,18%. In negenentwintig gemeenten stijgt de lastendruk 2018. De hoogste lastenstijging doet zich in Roerdalen voor, waar de eigenaar/gebruiker gemiddeld 8,89% meer gaat betalen.
Meerssen heeft met € 991,88 de hoogste lastendruk in 2018. Na Meerssen volgt Eijsden-Margraten met € 862,59.
In Beesel is de lastendruk met € 536,00 het laagst, gevolgd door Maasgouw met € 633,87.
In alle inwonerklassen stijgt in 2018 de lastendruk. De inwonerklasse 0 - 10.000 laat een forse stijging zien met € 22 (afgerond 3%) waarna de lastendruk € 761 bedraagt en deze klasse de hoogste lastendruk heeft. Een stijging zien we terug bij Vaals en Onderbanken. In de inwonerklasse 10.001 - 20.000 inwoners neemt de lastendruk toe tot € 760. De lastendruk is het laagst in de klasse 50.001 en meer inwoners met € 716. Gevolgd door de inwonerklasse 20.001 - 50.000 met € 727. Onderstaande staafdiagrammen geeft de ontwikkeling weer. In Midden-Limburg is de lastendruk nog altijd het laagste (€ 693 per huishouden) ondanks een stijging met € 19.
Het hoogst is de lastendruk in Maastricht en Heuvelland met € 775 en een stijging van € 16. Een stijging zien we bij alle gemeenten in deze regio met uitzondering van Eijsden-Margraten. In alle regio's stijgt de lastendruk.

Na de staafdiagrammen volgt weer een overzicht van alle gemeenten, gegroepeerd naar hoogte van de totale gemeentelijke lastendruk voor een eigenaar/gebruiker.

Lastendruk eigenaar-gebruiker per regio en gemiddeld 2017-2018

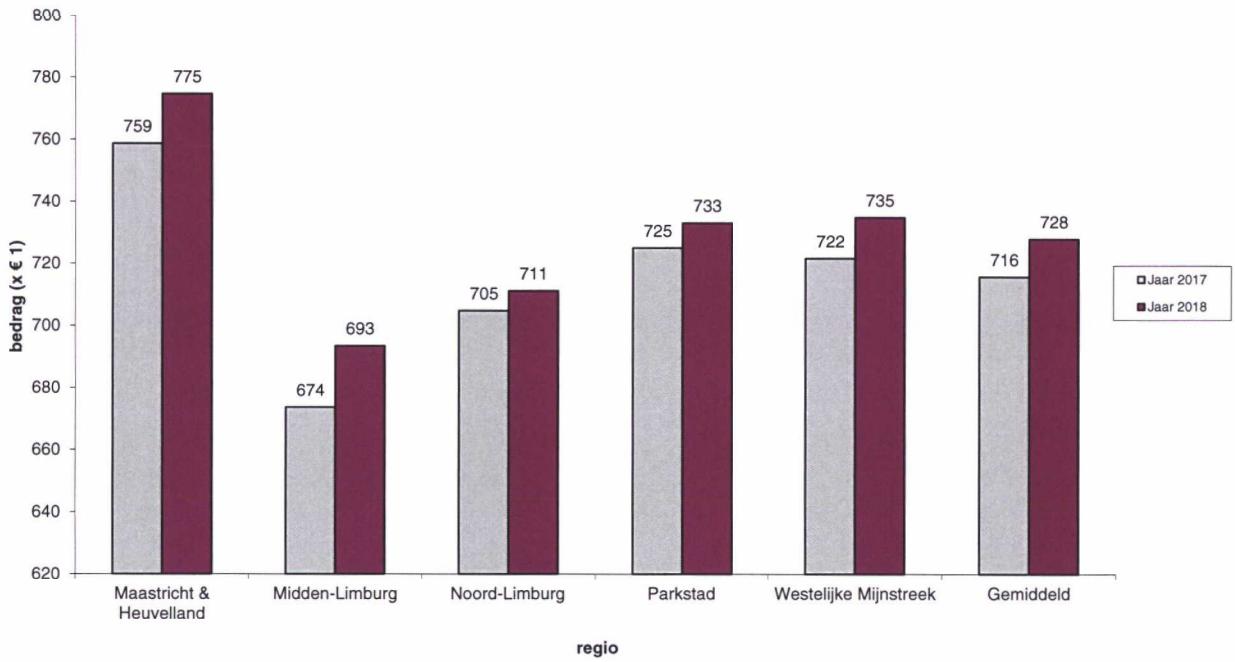

Lastendruk eigenaar-gebruiker per inwonerklasse en gemiddeld 2017-2018

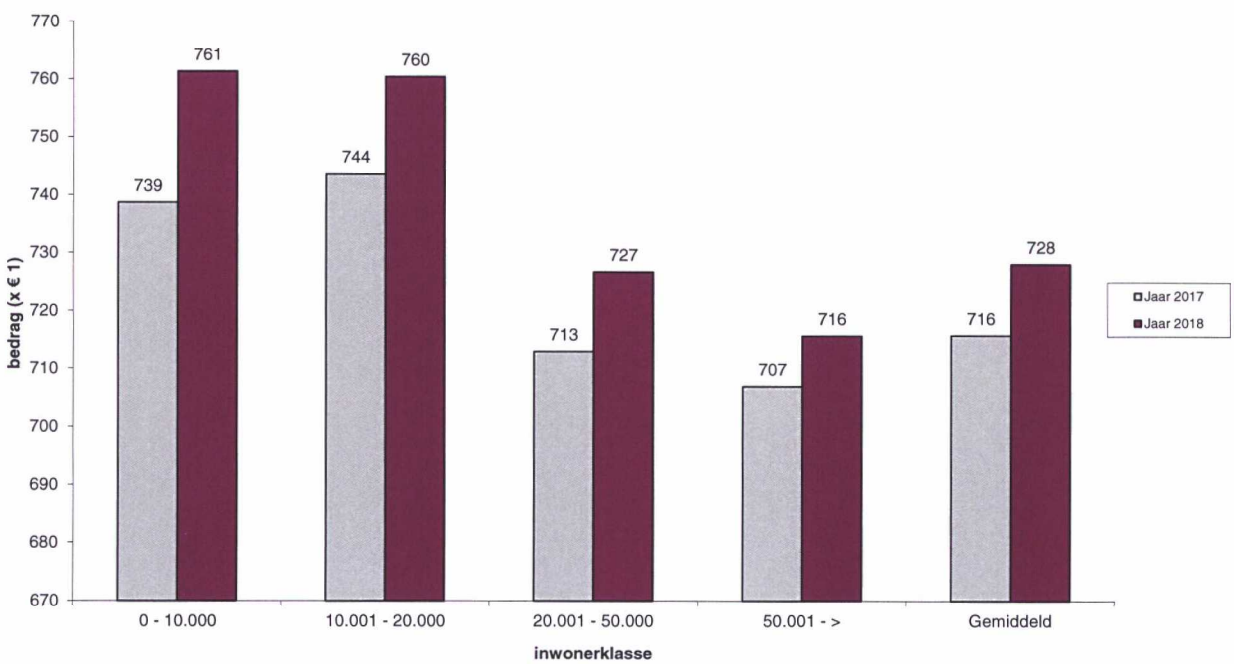

Lastendruk eigenaar/gebruiker 2018 *(de blauwe lijn geeft het gewogen gemiddelde weer)*

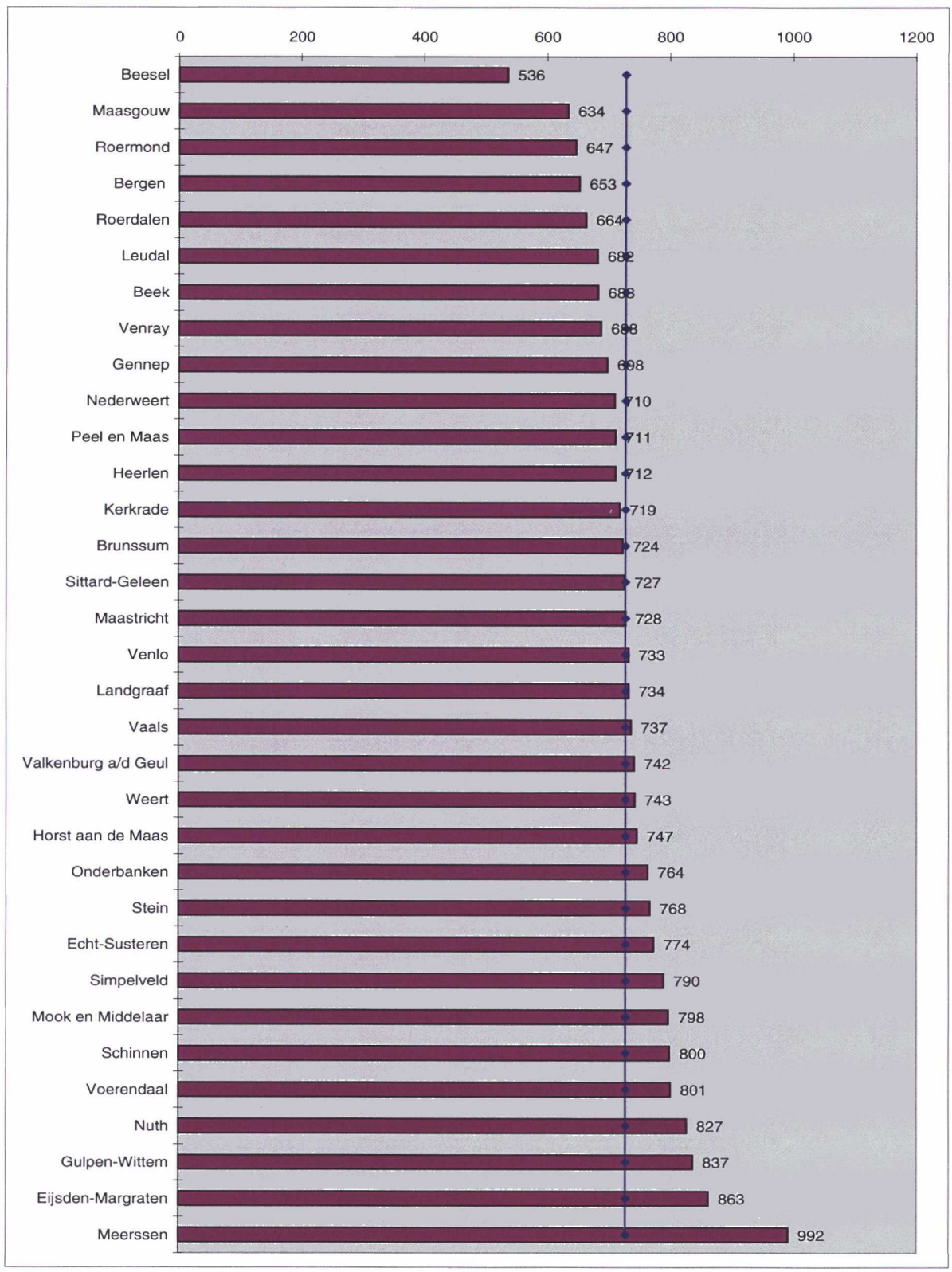

3.6. Lastendruk waterschap

In dit belastingoverzicht zijn ook de heffingen van het waterschap opgenomen.
We hebben ons daarbij gericht op de heffingen voor de huishoudens, waarbij net als bij de gemeentelijke heffingen een onderscheid is aangebracht tussen de lasten voor een eigenaar/gebruiker en voor een huurder. En net als bij de gemeentelijke heffingen zijn we bij de waterschapsheffingen uitgegaan van de druk voor een meerpersoonshuishouden.
De eigenaar/gebruiker heeft bij de waterschapsheffingen met drie onderdelen te maken:

- Een heffing op basis van de door de gemeente vastgestelde WOZ-waarde van de woonruimte, aangeduid met 'Gebouwd'.
- Een vaste heffing per woonruimte, aangeduid met 'Ingezetenen'.
- Een zuiveringsheffing die voor een meerpersoonshuishouden op 3 x het bedrag per vervuilingseenheid uitkomt.

De huurder krijgt een aanslag gebaseerd op de twee laatste onderdelen.

Omdat we niet alleen het bedrag van de belastingaanslag 2018 van het waterschap willen geven, maar net als bij de gemeenten ook de procentuele ontwikkeling ten opzichte van 2017, hebben we ook de tarieven en aanslagen 2017 vermeld.
De tarieven 2017 en 2018 zijn onderstaand voor de drie onderdelen vermeld.

Waterschap	Gebouwd		Mutatie	Ingezetenen		Mutatie	Zuiveringsheffing meerpersoonshuishouden		Mutatie
	2017	2018		2017	2018		2017	2018	
Waterschap Limburg	0,0235%	0,0249%	5,96%	48,56	53,25	9,66%	141,24	142,86	1,15%

De tarieven van het Waterschap Limburg stijgen in 2018 voor de huurders met 3,32% van € 189,80 (€ 48,56 + € 141,24) naar € 196,11 (€ 53,25 + € 142,86).

De waterschapsheffingen voor de eigenaar/gebruiker zijn het hoogst in Mook en Middelaar met € 262,45. In Heerlen zijn deze met gemiddeld € 228,31 het laagste. De stijging varieert van 4,14% in Bergen tot 5,49% in Meerssen. Het gewogen gemiddelde stijgt met 4,69%, waardoor de waterschapslasten toenemen van € 232,40 naar € 243,31 voor de eigenaar/gebruiker.

3.7. Lastendruk gemeente en waterschap

In deze paragraaf kijken we naar de lasten voor de meerpersoonshuishoudens van de onderzochte gemeentelijke heffingen en de waterschapsheffingen.
Voor de huurder liggen de lasten van de heffingen van de gemeente en het waterschap in 2018 het laagst in Nederweert gevolgd door Beesel. Gemiddeld zijn de lasten daar respectievelijk € 325,91 en € 327,11. Het hoogst zijn de lasten in Nuth met € 700,31 gevolgd door Voerendaal € 684,11.
In vijf gemeenten dalen in 2018 de gezamenlijke lasten van gemeente en waterschap voor de huurder. De daling is met -34,49% het sterkst in Peel en Maas. In achtentwintig gemeenten stijgen de gezamenlijke lasten. De grootste toename zien we in Roerdalen met 8,83% gevolgd door Vaals met 3,85%. Gemiddeld komen de heffingen van gemeente en het waterschap voor een huurder in 2018 uit op € 500,84, een minieme stijging met 0,01% in vergelijking met 2017 (€ 500,78).

Voor de eigenaar/gebruiker is de aanslag 2018 van de drie gemeentelijke heffingen en van het waterschap het hoogst in Meerssen. De gemiddelde totale last komt daar uit op € 1.247,14. Bij in totaal twaalf gemeenten is de totale last eigenaar/gebruiker meer dan € 1.000. Naast Meerssen zijn dit Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Horst aan de Maas, Mook en Middelaar, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Stein en Voerendaal. In Beesel is de gemiddelde last van gemeente en waterschap met € 777,82 het laagst.
Gemiddeld is de last van de heffingen van gemeente en waterschap met 2,44% gestegen tot € 971,27 in 2018. In alle drieën gemeenten stijgt de gemiddelde last variërend van 0,23% tot 7,74%.
De grootste stijging treedt op in Roerdalen met 7,74% en de kleinste stijging in Horst aan de Maas met 0,23%.

4. Lastenontwikkeling bedrijven

In dit laatste onderdeel schenken we kort aandacht aan een onderdeel van de gemeentelijke lasten voor bedrijven.
De tarieven, de WOZ-waarden en de opbrengsten bedrijven 2017 en 2018 die we presenteren, ontvangen we van de BsGW. Voor de drie, niet aan de BsGW deelnemende gemeenten, van de gemeenten zelf. Voor de uniformiteit wordt hierbij de methodiek gevolgd van de BsGW.
Bij de WOZ-waarde gebruikers is onder andere een correctie toegepast voor leegstand. De geprognosticeerde opbrengst is voor de eigenaren én de gebruikers separaat op basis van onafgeronde bedragen berekend, waarna totalisering heeft plaatsgevonden.

We constateren dat de ontwikkeling van de WOZ-waarde niet-woningen afwijkt van die bij de woningen. De totale WOZ-waarde woningen is voor 2018 met 4,30% gestegen, terwijl de WOZ-waarde van niet-woningen met -1,80% is gedaald.

We zien dat de totale WOZ-waarde niet-woningen in elf gemeenten stijgt. In Gennep is de stijging berekend op 21,79% (afgerond € 71 miljoen). In tweeëntwintig gemeenten is sprake is van een daling. In Maasgouw en Beesel zijn de grootste dalingen van de WOZ-waarde niet-woningen. Voor Maasgouw bedraagt de daling -13,49% (afgerond € 59 miljoen) en voor Beesel bedraagt de daling -13,36% (afgerond € 25 miljoen).
De verandering van de WOZ-waarde bestaat uit een prijscomponent en een volumecomponent. Deze twee onderliggende componenten zijn niet bekend.

Vervolgens kijken we naar de OZB-tarieven. De gemeente met de hoogste tarieven is Sittard-Geleen. De gemeente met het laagste tarief is Leudal. De tarieven eigenaar en gebruiker bedragen in totaal in Sittard-Geleen in 2018 0,900% en in Leudal 0,2768%.
In één gemeente wijzigt het tarief niet. Bij zeven gemeenten daalt het tarief. In vijfentwintig gemeenten stijgen de tarieven. De stijging varieert tussen 0,13% in Mook en Middelaar tot 14,94% in Kerkrade. Behalve in Kerkrade stijgt bij twee gemeenten het totale tarief met meer dan 10%.

De combinatie van de ontwikkeling van de tarieven en van de WOZ-waarde kan iets duidelijk maken van de lastendrukontwikkeling. Maar omdat we geen kennis hebben van de volumecomponent bij de verandering van de WOZ-waarde kunnen wij daar geen uitspraak over doen.

Op basis van de tarieven en de WOZ-waarden eigenaren en gebruikers voor de niet-woningen heeft de BsGW een prognose berekend van de opbrengsten. De door de BsGW berekende prognose voor de totale opbrengst van de OZB niet-woningen bedraagt voor 2018 € 126.155.452. Dit is een toename met afgerond € 4,8 miljoen (3,92%) van € 121,4 miljoen in 2017 naar € 126,2 miljoen voor dit jaar
De verschillen voor de individuele gemeenten zijn echter heel divers, procentueel maar ook in absolute cijfers. In één gemeente is de berekende opbrengst 2018 gelijk aan die van 2017. Bij eenentwintig gemeenten (64%) zien we een toename van de totale opbrengst. De hoogste toename is berekend voor Gennep met 16,34% (€ 163.864) gevolgd door Horst aan de Maas met 15,39% (€ 459.934) en Heerlen met 11,05% (€ 1.028.641).

Voor elf gemeenten is een afname van de opbrengst berekend. Voor Beesel laat de prognose de grootste daling van de opbrengst niet woningen zien namelijk 15,54% (€ 107.760). Voor Maasgouw is een lagere opbrengst is berekend van 8,92% (€ 130.119).

5. Verantwoording onderzoek

Onderstaand wordt uitgelegd hoe de berekeningen tot stand zijn gekomen.

We hebben de berekeningen en analyses gebaseerd op gegevens, zoals de gemeenten die ons hebben aangeleverd. Voor het aantal inwoners zijn we uitgegaan van de septembercirculaire 2017.
Vanaf 2016 doen we een beroep op de BsGW. Voor 2018 hebben we hierbij gebruik gemaakt van de OZB tarieven, actuele (gemiddelde) WOZ-waarden 2017 en 2018 en woningen/objecten. En bij de niet-woningen ook de opbrengstprognose voor eigenaren en voor gebruikers.
Dertig gemeenten zijn bij de BsGW aangesloten, de overige drie gemeenten zijn door ons benaderd waarbij dezelfde insteek is gekozen als die welke de BsGW hanteert.

Voor de berekening van het gemiddelde tarief OZB voor de woningen in onze provincie is uitgegaan van een gewogen gemiddelde volgens de formule:

$$\frac{\sum T*AW*W}{\sum AW*W}$$

T = het tarief van elke individuele gemeente
AW = het aantal woningen/objecten
W = gemiddelde WOZ-waarde

Bij de berekening van de rioolheffing heeft eveneens een weging plaatsgevonden, waarbij per gemeente een theoretische opbrengst is berekend door het tarief te vermenigvuldigen met het aantal woningen/ objecten. Vervolgens is de som van deze uitkomst gedeeld door het totaal aantal woningen/objecten in Limburg. Hierdoor wordt bereikt dat het tarief in een grote gemeente (bijvoorbeeld Maastricht) een grotere invloed heeft op het gemiddelde provinciale tarief dan een kleine gemeente (bijvoorbeeld Mook en Middelaar).

In formulevorm:

$$\frac{\sum Ta*AW}{\sum AW}$$

Ta = het tarief per gemeente
AW = het aantal woningen/objecten

Bij de berekening van het gemiddelde tarief afvalstoffenheffing zijn wij uitgegaan van een modaal tarief voor een huishouden van drie à vier personen. Voor de berekening van het provinciaal gemiddelde hebben we per gemeente een theoretische opbrengst berekend door het modaal tarief te vermenigvuldigen met het aantal woningen/objecten. Het totaal van deze theoretische opbrengst hebben we vervolgens gedeeld door het totaal aantal woningen/objecten.[1]

[1] We gaan er vanuit dat in de woningen/objecten zogenaamde modale gezinnen wonen. In de praktijk is dat natuurlijk niet zo.

In formulevorm:

$$\frac{\sum Ta^* AW}{\sum AW}$$

Ta = het tarief van een huishouden van één of twee ouders met twee inwonende kinderen
AW = het aantal woningen/objecten

Bijlagen

Bijlage 1 Inwoners en woningen/objecten

BELASTINGOVERZICHT 2018				
Gemeente	**Regio**	**Inwoners**	**Inwonersklasse**	**Woningen/ objecten***
		2017		**2018**
Beek	Westelijke Mijnstreek	15.951	10.001 - 20.000	7.299
Beesel	Noord-Limburg	13.405	10.001 - 20.000	6.342
Bergen	Noord-Limburg	13.095	10.001 - 20.000	5.533
Brunssum	Parkstad	28.358	20.001 - 50.000	14.338
Echt-Susteren	Midden-Limburg	31.815	20.001 - 50.000	14.422
Eijsden-Margraten	Maastricht & Heuvelland	25.297	20.001 - 50.000	10.941
Gennep	Noord-Limburg	17.129	10.001 - 20.000	7.104
Gulpen-Wittem	Maastricht & Heuvelland	14.337	10.001 - 20.000	6.662
Heerlen	Parkstad	87.189	50.001 - >	44.970
Horst aan de Maas	Noord-Limburg	42.139	20.001 - 50.000	17.187
Kerkrade	Parkstad	45.937	20.001 - 50.000	23.330
Landgraaf	Parkstad	37.458	20.001 - 50.000	17.726
Leudal	Midden-Limburg	35.878	20.001 - 50.000	15.135
Maasgouw	Midden-Limburg	23.774	20.001 - 50.000	10.824
Maastricht	Maastricht & Heuvelland	122.753	50.001 - >	58.639
Meerssen	Maastricht & Heuvelland	19.072	10.001 - 20.000	8.459
Mook en Middelaar	Noord-Limburg	7.775	0 - 10.000	3.536
Nederweert	Midden-Limburg	16.864	10.001 - 20.000	7.025
Nuth	Parkstad	15.305	10.001 - 20.000	6.817
Onderbanken	Parkstad	7.865	0 - 10.000	3.582
Peel en Maas	Noord-Limburg	43.347	20.001 - 50.000	17.567
Roerdalen	Midden-Limburg	20.700	20.001 - 50.000	9.354
Roermond	Midden-Limburg	57.390	50.001 - >	27.392
Schinnen	Westelijke Mijnstreek	12.954	10.001 - 20.000	5.749
Simpelveld	Parkstad	10.571	10.001 - 20.000	5.101
Sittard-Geleen	Westelijke Mijnstreek	93.319	50.001 - >	45.206
Stein	Westelijke Mijnstreek	25.059	20.001 - 50.000	11.393
Vaals	Maastricht & Heuvelland	9.710	0 - 10.000	5.850
Valkenburg a/d Geul	Maastricht & Heuvelland	16.440	10.001 - 20.000	8.328
Venlo	Noord-Limburg	101.059	50.001 - >	46.479
Venray	Noord-Limburg	43.565	20.001 - 50.000	18.232
Voerendaal	Parkstad	12.462	10.001 - 20.000	5.559
Weert	Midden-Limburg	49.574	20.001 - 50.000	21.983
Totaal		**1.117.546**		**518.064**

*gebaseerd op DUWOZ-code range 1000 t/m 1699

Bijlage 2 Inwoners per regio

BELASTINGOVERZICHT 2018		
Regio	**Gemeente**	**Totaal aantal inwoners**
		2017
Maastricht & Heuvelland	Eijsden-Margraten	25.297
	Gulpen-Wittem	14.337
	Maastricht	122.753
	Meerssen	19.072
	Vaals	9.710
	Valkenburg aan de Geul	16.440
Totaal Maastricht & Heuvelland		**207.609**
Midden-Limburg	Echt-Susteren	31.815
	Leudal	35.878
	Maasgouw	23.774
	Nederweert	16.864
	Roerdalen	20.700
	Roermond	57.390
	Weert	49.574
Totaal Midden-Limburg		**235.995**
Noord-Limburg	Beesel	13.405
	Bergen	13.095
	Gennep	17.129
	Horst aan de Maas	42.139
	Mook en Middelaar	7.775
	Peel en Maas	43.347
	Venlo	101.059
	Venray	43.565
Totaal Noord-Limburg		**281.514**
Parkstad	Brunssum	28.358
	Heerlen	87.189
	Kerkrade	45.937
	Landgraaf	37.458
	Nuth	15.305
	Onderbanken	7.865
	Simpelveld	10.571
	Voerendaal	12.462
Totaal Parkstad		**245.145**
Westelijke Mijnstreek	Beek	15.951
	Schinnen	12.954
	Sittard-Geleen	93.319
	Stein	25.059
Totaal Westelijke Mijnstreek		**147.283**
Totaal		**1.117.546**

Bijlage 3 WOZ-waarde woningen

BELASTINGOVERZICHT 2018				
Gemeente *cijfers x € 1*	**Totale WOZ-waarde woningen***		**Gemiddelde WOZ-waarde woningen****	
	2017	**2018**	**2017**	**2018**
Beek	1.374.814.000	1.409.362.000	186.275	193.122
Beesel	1.115.195.000	1.153.274.000	176.550	183.538
Bergen	1.144.109.000	1.144.276.000	204.778	207.496
Brunssum	1.979.362.000	2.042.835.000	135.809	140.273
Echt-Susteren	2.782.974.000	2.949.248.000	188.456	201.707
Eijsden-Margraten	2.500.225.000	2.653.311.000	231.194	244.978
Gennep	1.564.700.000	1.590.160.000	212.888	221.388
Gulpen-Wittem	1.384.857.000	1.437.241.000	202.983	212.863
Heerlen	5.759.226.000	5.914.749.000	124.974	129.318
Horst aan de Maas	4.007.520.000	4.190.558.000	233.027	239.863
Kerkrade	3.109.152.000	3.213.207.000	129.232	134.904
Landgraaf	2.767.860.000	2.912.735.000	153.875	161.073
Leudal	3.313.502.000	3.433.383.000	212.863	221.690
Maasgouw	2.128.753.000	2.212.435.000	194.891	202.713
Maastricht	11.022.454.000	11.697.851.000	186.838	197.273
Meerssen	1.901.074.000	2.028.020.000	222.049	237.565
Mook en Middelaar	921.478.000	952.945.000	261.369	266.421
Nederweert	1.649.284.000	1.735.348.000	235.814	248.011
Nuth	1.391.835.000	1.429.001.000	199.594	207.544
Onderbanken	599.827.000	636.933.000	166.104	176.063
Peel en Maas	3.965.688.000	4.092.294.000	226.180	233.616
Roerdalen	1.895.365.000	1.967.070.000	198.099	206.739
Roermond	4.868.059.000	5.099.363.000	177.016	186.217
Schinnen	1.101.112.000	1.168.347.000	188.818	203.127
Simpelveld	838.145.000	856.702.000	161.685	167.484
Sittard-Geleen	7.257.998.000	7.560.464.000	158.526	166.081
Stein	2.099.151.000	2.217.194.000	183.128	194.523
Vaals	863.754.000	873.125.000	146.382	150.724
Valkenburg a/d Geul	1.620.321.000	1.655.092.000	189.930	198.560
Venlo	8.430.096.000	8.842.235.000	178.998	187.760
Venray	3.806.810.000	3.944.517.000	205.794	212.463
Voerendaal	1.163.936.000	1.230.085.000	207.294	221.542
Weert	4.715.957.000	4.889.060.000	212.559	220.522
	95.044.593.000	**99.132.420.000**	**181.279**	**189.572**

*totale WOZ-waarde woningen van alle woningen/objecten

**gebaseerd op DUWOZ-code range 1000 t/m 1699

Bijlage 4 OZB-tarieven en bijbehorende aanslag woningen

BELASTINGOVERZICHT 2018						
Gemeente	Tarief eigenaar woningen		%-Mutatie tarief	OZB-aanslag eigenaar		%-Mutatie OZB-aanslag
cijfers x € 1	2017	2018		2017	2018	
Beek	0,1506%	0,1546%	2,66%	280,53	298,57	6,43%
Beesel	0,1373%	0,1324%	-3,57%	242,40	243,00	0,25%
Bergen	0,1274%	0,1279%	0,39%	260,89	265,39	1,72%
Brunssum	0,1698%	0,1646%	-3,06%	230,60	230,89	0,12%
Echt-Susteren	0,1488%	0,1431%	-3,83%	280,42	288,64	2,93%
Eijsden-Margraten	0,1537%	0,1525%	-0,78%	355,35	373,59	5,13%
Gennep	0,1230%	0,1210%	-1,63%	261,85	267,88	2,30%
Gulpen-Wittem	0,1700%	0,1750%	2,94%	345,07	372,51	7,95%
Heerlen	0,1989%	0,2232%	12,22%	248,57	288,64	16,12%
Horst aan de Maas	0,1726%	0,1610%	-6,72%	402,20	386,18	-3,98%
Kerkrade	0,1988%	0,1948%	-2,01%	256,91	262,79	2,29%
Landgraaf	0,1862%	0,1816%	-2,47%	286,52	292,51	2,09%
Leudal	0,1162%	0,1143%	-1,64%	247,35	253,39	2,44%
Maasgouw	0,1116%	0,1112%	-0,36%	217,50	225,42	3,64%
Maastricht	0,1330%	0,1270%	-4,51%	248,49	250,54	0,82%
Meerssen	0,1966%	0,1890%	-3,87%	436,55	449,00	2,85%
Mook en Middelaar	0,1349%	0,1327%	-1,63%	352,59	353,54	0,27%
Nederweert	0,1380%	0,1380%	0,00%	325,42	342,26	5,17%
Nuth	0,1570%	0,1557%	-0,83%	313,36	323,15	3,12%
Onderbanken	0,1892%	0,1789%	-5,44%	314,27	314,98	0,23%
Peel en Maas	0,1045%	0,1042%	-0,29%	236,36	243,43	2,99%
Roerdalen	0,1253%	0,1258%	0,40%	248,22	260,08	4,78%
Roermond	0,1451%	0,1421%	-2,07%	256,85	264,61	3,02%
Schinnen	0,1616%	0,1545%	-4,39%	305,13	313,83	2,85%
Simpelveld	0,2038%	0,2046%	0,39%	329,51	342,67	3,99%
Sittard-Geleen	0,1858%	0,1873%	0,81%	294,54	311,07	5,61%
Stein	0,1690%	0,1642%	-2,84%	309,49	319,41	3,21%
Vaals	0,1453%	0,1507%	3,72%	212,69	227,14	6,79%
Valkenburg a/d Geul	0,1679%	0,1713%	2,03%	318,89	340,13	6,66%
Venlo	0,2013%	0,1967%	-2,29%	360,32	369,32	2,50%
Venray	0,1538%	0,1514%	-1,56%	316,51	321,67	1,63%
Voerendaal	0,1484%	0,1414%	-4,72%	307,62	313,26	1,83%
Weert	0,1222%	0,1208%	-1,15%	259,75	266,39	2,56%
Gemiddelde	**0,1580%**	**0,1566%**	**-0,89%**	**286,42**	**296,87**	**3,65%**

Bijlage 5 Rioolheffing

BELASTINGOVERZICHT 2018							
Gemeente *cijfers x € 1*	Rioolheffing eigenaar	Rioolheffing gebruiker	Rioolheffing eigenaar/ gebruiker	Rioolheffing eigenaar	Rioolheffing gebruiker	Rioolheffing eigenaar/ gebruiker	%-Mutatie lasten Riool-heffing
	2017	2017	2017	2018	2018	2018	
Beek	232,05	0,00	232,05	213,47	0,00	213,47	-8,01%
Beesel	162,00	0,00	162,00	162,00	0,00	162,00	0,00%
Bergen	211,13	0,00	211,13	221,13	0,00	221,13	4,74%
Brunssum	255,00	0,00	255,00	261,00	0,00	261,00	2,35%
Echt-Susteren	252,60	0,00	252,60	252,60	0,00	252,60	0,00%
Eijsden-Margraten	300,00	0,00	300,00	270,00	0,00	270,00	-10,00%
Gennep	173,06	63,60	236,66	178,41	63,60	242,01	2,26%
Gulpen-Wittem	239,00	0,00	239,00	246,00	0,00	246,00	2,93%
Heerlen	91,44	104,19	195,63	80,04	91,16	171,20	-12,49%
Horst aan de Maas	192,00	0,00	192,00	192,00	0,00	192,00	0,00%
Kerkrade	0,00	219,00	219,00	0,00	222,00	222,00	1,37%
Landgraaf	97,73	140,30	238,03	99,68	143,10	242,78	2,00%
Leudal	269,80	0,00	269,80	282,51	0,00	282,51	4,71%
Maasgouw	102,30	113,67	215,97	107,42	119,35	226,77	5,00%
Maastricht	134,62	46,81	181,43	137,58	47,84	185,42	2,20%
Meerssen	129,86	211,07	340,93	134,02	217,86	351,88	3,21%
Mook en Middelaar	232,40	0,00	232,40	234,73	0,00	234,73	1,00%
Nederweert	220,69	0,00	220,69	238,16	0,00	238,16	7,92%
Nuth	0,00	320,40	320,40	0,00	301,20	301,20	-5,99%
Onderbanken	0,00	221,61	221,61	0,00	230,28	230,28	3,91%
Peel en Maas	68,88	206,52	275,40	280,04	0,00	280,04	1,68%
Roerdalen	0,00	206,00	206,00	0,00	208,00	208,00	0,97%
Roermond	168,17	0,00	168,17	172,54	0,00	172,54	2,60%
Schinnen	0,00	279,80	279,80	0,00	282,30	282,30	0,89%
Simpelveld	0,00	260,00	260,00	0,00	253,20	253,20	-2,62%
Sittard-Geleen	179,50	0,00	179,50	179,20	0,00	179,20	-0,17%
Stein	204,00	0,00	204,00	229,18	0,00	229,18	12,34%
Vaals	61,92	136,50	198,42	73,56	139,10	212,66	7,18%
Valkenburg a/d Geul	0,00	254,00	254,00	0,00	254,00	254,00	0,00%
Venlo	0,00	172,98	172,98	0,00	173,34	173,34	0,21%
Venray	92,89	123,78	216,67	99,44	116,73	216,17	-0,23%
Voerendaal	0,00	250,00	250,00	0,00	250,00	250,00	0,00%
Weert	0,00	246,24	246,24	0,00	246,24	246,24	0,00%
Gemiddelde			**214,80**			**214,89**	**0,04%**

Bijlage 6 Afvalstoffenheffing

BELASTINGOVERZICHT 2018			
Gemeente *cijfers x € 1*	**Afvalstoffen-heffing**	**Afvalstoffen-heffing**	**%-Mutatie lasten Afvalstoffenheffing**
	2017	**2018**	
Beek	170,25	170,90	0,38%
Beesel	131,00	131,00	0,00%
Bergen	166,01	166,01	0,00%
Brunssum	224,30	231,80	3,34%
Echt-Susteren	232,90	232,90	0,00%
Eijsden-Margraten	217,00	219,00	0,92%
Gennep	188,05	188,05	0,00%
Gulpen-Wittem	213,00	218,68	2,67%
Heerlen	268,24	251,92	-6,08%
Horst aan de Maas	161,39	168,49	4,40%
Kerkrade	227,00	234,00	3,08%
Landgraaf	193,84	198,32	2,31%
Leudal	153,31	146,00	-4,77%
Maasgouw	175,56	181,68	3,49%
Maastricht	285,80	292,14	2,22%
Meerssen	183,00	191,00	4,37%
Mook en Middelaar	214,42	209,58	-2,26%
Nederweert	128,15	129,80	1,29%
Nuth	191,00	203,00	6,28%
Onderbanken	215,65	219,20	1,65%
Peel en Maas	190,00	188,00	-1,05%
Roerdalen	155,15	195,48	25,99%
Roermond	206,45	209,75	1,60%
Schinnen	199,04	203,60	2,29%
Simpelveld	189,75	194,20	2,35%
Sittard-Geleen	243,87	236,49	-3,03%
Stein	216,50	219,12	1,21%
Vaals	282,95	297,50	5,14%
Valkenburg a/d Geul	148,25	148,25	0,00%
Venlo	190,78	190,78	0,00%
Venray	145,26	150,00	3,26%
Voerendaal	234,00	238,00	1,71%
Weert	220,80	230,64	4,46%
Gemiddelde	**214,51**	**216,20**	**0,79%**

Bijlage 7 Totale gemeentelijke heffingen

BELASTINGOVERZICHT 2018						
Gemeente *cijfers x € 1*	Totale gem. heffing huurder		%-Mutatie totale lasten gem.heffing huurder	Totale gem. heffing eigenaar/gebruiker		%-Mutatie totale lasten gem. heffing eigenaar/gebruiker
	2017	2018		2017	2018	
Beek	170,25	170,90	0,38%	682,83	682,94	0,02%
Beesel	131,00	131,00	0,00%	535,40	536,00	0,11%
Bergen	166,01	166,01	0,00%	638,03	652,53	2,27%
Brunssum	224,30	231,80	3,34%	709,90	723,69	1,94%
Echt-Susteren	232,90	232,90	0,00%	765,92	774,14	1,07%
Eijsden-Margraten	217,00	219,00	0,92%	872,35	862,59	-1,12%
Gennep	251,65	251,65	0,00%	686,56	697,94	1,66%
Gulpen-Wittem	213,00	218,68	2,67%	797,07	837,19	5,03%
Heerlen	372,43	343,08	-7,88%	712,44	711,76	-0,10%
Horst aan de Maas	161,39	168,49	4,40%	755,59	746,67	-1,18%
Kerkrade	446,00	456,00	2,24%	702,91	718,79	2,26%
Landgraaf	334,14	341,42	2,18%	718,39	733,61	2,12%
Leudal	153,31	146,00	-4,77%	670,46	681,90	1,71%
Maasgouw	289,23	301,03	4,08%	609,03	633,87	4,08%
Maastricht	332,61	339,98	2,22%	715,72	728,10	1,73%
Meerssen	394,07	408,86	3,75%	960,48	991,88	3,27%
Mook en Middelaar	214,42	209,58	-2,26%	799,41	797,85	-0,19%
Nederweert	128,15	129,80	1,29%	674,26	710,22	5,33%
Nuth	511,40	504,20	-1,41%	824,76	827,35	0,31%
Onderbanken	437,26	449,48	2,79%	751,53	764,46	1,72%
Peel en Maas	396,52	188,00	-52,59%	701,76	711,47	1,38%
Roerdalen	361,15	403,48	11,72%	609,37	663,56	8,89%
Roermond	206,45	209,75	1,60%	631,47	646,90	2,44%
Schinnen	478,84	485,90	1,47%	783,97	799,73	2,01%
Simpelveld	449,75	447,40	-0,52%	779,26	790,07	1,39%
Sittard-Geleen	243,87	236,49	-3,03%	717,91	726,76	1,23%
Stein	216,50	219,12	1,21%	729,99	767,71	5,17%
Vaals	419,45	436,60	4,09%	694,06	737,30	6,23%
Valkenburg a/d Geul	402,25	402,25	0,00%	721,14	742,38	2,95%
Venlo	363,76	364,12	0,10%	724,08	733,44	1,29%
Venray	269,04	266,73	-0,86%	678,44	687,84	1,39%
Voerendaal	484,00	488,00	0,83%	791,62	801,26	1,22%
Weert	467,04	476,88	2,11%	726,79	743,27	2,27%
Gemiddelde	310,98	304,73	**-2,01%**	715,73	727,96	**1,71%**

Bijlage 8 Waterschapsheffingen

BELASTINGOVERZICHT 2018						
Gemeente *cijfers x € 1*	**Totale waterschapsheffingen huurder**		**%-Mutatie huurder**	**Totale waterschapsheffingen eigenaar/gebruiker**		**%-Mutatie eigenaar/ gebruiker**
	2017	**2018**		**2017**	**2018**	
Beek	189,80	196,11	3,32%	233,57	244,20	4,55%
Beesel	189,80	196,11	3,32%	231,29	241,81	4,55%
Bergen	189,80	196,11	3,32%	237,92	247,78	4,14%
Brunssum	189,80	196,11	3,32%	221,72	231,04	4,20%
Echt-Susteren	189,80	196,11	3,32%	234,09	246,34	5,23%
Eijsden-Margraten	189,80	196,11	3,32%	244,13	257,11	5,32%
Gennep	189,80	196,11	3,32%	239,83	251,24	4,76%
Gulpen-Wittem	189,80	196,11	3,32%	237,50	249,11	4,89%
Heerlen	189,80	196,11	3,32%	219,17	228,31	4,17%
Horst aan de Maas	189,80	196,11	3,32%	244,56	255,84	4,61%
Kerkrade	189,80	196,11	3,32%	220,17	229,70	4,33%
Landgraaf	189,80	196,11	3,32%	225,96	236,22	4,54%
Leudal	189,80	196,11	3,32%	239,82	251,31	4,79%
Maasgouw	189,80	196,11	3,32%	235,60	246,59	4,66%
Maastricht	189,80	196,11	3,32%	233,71	245,23	4,93%
Meerssen	189,80	196,11	3,32%	241,98	255,26	5,49%
Mook en Middelaar	189,80	196,11	3,32%	251,22	262,45	4,47%
Nederweert	189,80	196,11	3,32%	245,22	257,86	5,16%
Nuth	189,80	196,11	3,32%	236,70	247,79	4,68%
Onderbanken	189,80	196,11	3,32%	228,83	239,95	4,86%
Peel en Maas	189,80	196,11	3,32%	242,95	254,28	4,66%
Roerdalen	189,80	196,11	3,32%	236,35	247,59	4,75%
Roermond	189,80	196,11	3,32%	231,40	242,48	4,79%
Schinnen	189,80	196,11	3,32%	234,17	246,69	5,34%
Simpelveld	189,80	196,11	3,32%	227,80	237,81	4,40%
Sittard-Geleen	189,80	196,11	3,32%	227,05	237,46	4,59%
Stein	189,80	196,11	3,32%	232,84	244,55	5,03%
Vaals	189,80	196,11	3,32%	224,20	233,64	4,21%
Valkenburg a/d Geul	189,80	196,11	3,32%	234,43	245,55	4,74%
Venlo	189,80	196,11	3,32%	231,86	242,86	4,74%
Venray	189,80	196,11	3,32%	238,16	249,01	4,56%
Voerendaal	189,80	196,11	3,32%	238,51	251,27	5,35%
Weert	189,80	196,11	3,32%	239,75	251,02	4,70%
Gemiddelde	189,80	196,11	**3,32%**	232,40	243,31	**4,69%**

Bijlage 9 Totale gemeentelijke- en waterschapsheffingen huurder

BELASTINGOVERZICHT 2018							
Gemeente *cijfers x € 1*	Totale waterschapsheffingen huurder		Totale gemeentelijke heffingen huurder		Totale gemeentelijke + waterschapsheffingen huurder		%-Mutatie totale heffingen huurder
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	
Beek	189,80	196,11	170,25	170,90	360,05	367,01	1,93%
Beesel	189,80	196,11	131,00	131,00	320,80	327,11	1,97%
Bergen	189,80	196,11	166,01	166,01	355,81	362,12	1,77%
Brunssum	189,80	196,11	224,30	231,80	414,10	427,91	3,33%
Echt-Susteren	189,80	196,11	232,90	232,90	422,70	429,01	1,49%
Eijsden-Margraten	189,80	196,11	217,00	219,00	406,80	415,11	2,04%
Gennep	189,80	196,11	251,65	251,65	441,45	447,76	1,43%
Gulpen-Wittem	189,80	196,11	213,00	218,68	402,80	414,79	2,98%
Heerlen	189,80	196,11	372,43	343,08	562,23	539,19	-4,10%
Horst aan de Maas	189,80	196,11	161,39	168,49	351,19	364,60	3,82%
Kerkrade	189,80	196,11	446,00	456,00	635,80	652,11	2,57%
Landgraaf	189,80	196,11	334,14	341,42	523,94	537,53	2,59%
Leudal	189,80	196,11	153,31	146,00	343,11	342,11	-0,29%
Maasgouw	189,80	196,11	289,23	301,03	479,03	497,14	3,78%
Maastricht	189,80	196,11	332,61	339,98	522,41	536,09	2,62%
Meerssen	189,80	196,11	394,07	408,86	583,87	604,97	3,61%
Mook en Middelaar	189,80	196,11	214,42	209,58	404,22	405,69	0,36%
Nederweert	189,80	196,11	128,15	129,80	317,95	325,91	2,50%
Nuth	189,80	196,11	511,40	504,20	701,20	700,31	-0,13%
Onderbanken	189,80	196,11	437,26	449,48	627,06	645,59	2,96%
Peel en Maas	189,80	196,11	396,52	188,00	586,32	384,11	-34,49%
Roerdalen	189,80	196,11	361,15	403,48	550,95	599,59	8,83%
Roermond	189,80	196,11	206,45	209,75	396,25	405,86	2,43%
Schinnen	189,80	196,11	478,84	485,90	668,64	682,01	2,00%
Simpelveld	189,80	196,11	449,75	447,40	639,55	643,51	0,62%
Sittard-Geleen	189,80	196,11	243,87	236,49	433,67	432,60	-0,25%
Stein	189,80	196,11	216,50	219,12	406,30	415,23	2,20%
Vaals	189,80	196,11	419,45	436,60	609,25	632,71	3,85%
Valkenburg a/d Geul	189,80	196,11	402,25	402,25	592,05	598,36	1,07%
Venlo	189,80	196,11	363,76	364,12	553,56	560,23	1,20%
Venray	189,80	196,11	269,04	266,73	458,84	462,84	0,87%
Voerendaal	189,80	196,11	484,00	488,00	673,80	684,11	1,53%
Weert	189,80	196,11	467,04	476,88	656,84	672,99	2,46%
Gemiddelde	189,80	196,11	310,98	304,73	500,78	500,84	**0,01%**

Bijlage 10 Totale gemeentelijke- en waterschapsheffingen eigenaar/gebruiker

BELASTINGOVERZICHT 2018							
Gemeente *cijfers x € 1*	Totale waterschapsheffingen eigenaar/gebruiker		Totale gemeentelijke heffingen eigenaar/gebruiker		Totale gemeentelijke + waterschapsheffingen eigenaar/gebruiker		%-Mutatie totale heffingen eigenaar/gebruiker
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	
Beek	233,57	244,20	682,83	682,94	916,40	927,13	1,17%
Beesel	231,29	241,81	535,40	536,00	766,69	777,82	1,45%
Bergen	237,92	247,78	638,03	652,53	875,95	900,30	2,78%
Brunssum	221,72	231,04	709,90	723,69	931,62	954,73	2,48%
Echt-Susteren	234,09	246,34	765,92	774,14	1000,01	1020,48	2,05%
Eijsden-Margraten	244,13	257,11	872,35	862,59	1116,48	1119,70	0,29%
Gennep	239,83	251,24	686,56	697,94	926,39	949,18	2,46%
Gulpen-Wittem	237,50	249,11	797,07	837,19	1034,57	1086,30	5,00%
Heerlen	219,17	228,31	712,44	711,76	931,61	940,07	0,91%
Horst aan de Maas	244,56	255,84	755,59	746,67	1000,16	1002,51	0,23%
Kerkrade	220,17	229,70	702,91	718,79	923,08	948,49	2,75%
Landgraaf	225,96	236,22	718,39	733,61	944,35	969,83	2,70%
Leudal	239,82	251,31	670,46	681,90	910,28	933,21	2,52%
Maasgouw	235,60	246,59	609,03	633,87	844,63	880,45	4,24%
Maastricht	233,71	245,23	715,72	728,10	949,43	973,33	2,52%
Meerssen	241,98	255,26	960,48	991,88	1202,46	1247,14	3,72%
Mook en Middelaar	251,22	262,45	799,41	797,85	1050,63	1060,30	0,92%
Nederweert	245,22	257,86	674,26	710,22	919,48	968,08	5,29%
Nuth	236,70	247,79	824,76	827,35	1061,47	1075,13	1,29%
Onderbanken	228,83	239,95	751,53	764,46	980,36	1004,41	2,45%
Peel en Maas	242,95	254,28	701,76	711,47	944,71	965,75	2,23%
Roerdalen	236,35	247,59	609,37	663,56	845,72	911,15	7,74%
Roermond	231,40	242,48	631,47	646,90	862,87	889,38	3,07%
Schinnen	234,17	246,69	783,97	799,73	1018,14	1046,42	2,78%
Simpelveld	227,80	237,81	779,26	790,07	1007,06	1027,89	2,07%
Sittard-Geleen	227,05	237,46	717,91	726,76	944,96	964,22	2,04%
Stein	232,84	244,55	729,99	767,71	962,82	1012,25	5,13%
Vaals	224,20	233,64	694,06	737,30	918,26	970,94	5,74%
Valkenburg a/d Geul	234,43	245,55	721,14	742,38	955,58	987,93	3,39%
Venlo	231,86	242,86	724,08	733,44	955,95	976,31	2,13%
Venray	238,16	249,01	678,44	687,84	916,60	936,85	2,21%
Voerendaal	238,51	251,27	791,62	801,26	1030,14	1052,53	2,17%
Weert	239,75	251,02	726,79	743,27	966,54	994,29	2,87%
Gemiddelde	232,40	243,31	715,73	727,96	948,13	971,27	**2,44%**

Bijlage 11 OZB-tarieven niet-woningen

BELASTINGOVERZICHT 2018 (niet-woningen)						
Gemeente	Tarief eigenaar %	Tarief gebruiker %	Totaal %	Tarief eigenaar %	Tarief gebruiker %	Totaal %
	2017	2017	2017	2018	2018	2018
Beek	0,3182%	0,2574%	0,5756%	0,3175%	0,2546%	0,5721%
Beesel	0,2234%	0,1766%	0,4000%	0,2226%	0,1759%	0,3985%
Bergen	0,2152%	0,1826%	0,3978%	0,2199%	0,1865%	0,4064%
Brunssum	0,2681%	0,2220%	0,4901%	0,2698%	0,2232%	0,4930%
Echt-Susteren	0,2157%	0,1725%	0,3882%	0,2180%	0,1742%	0,3922%
Eijsden-Margraten	0,1574%	0,1287%	0,2861%	0,1646%	0,1338%	0,2984%
Gennep	0,1875%	0,1500%	0,3375%	0,1875%	0,1500%	0,3375%
Gulpen-Wittem	0,3160%	0,2430%	0,5590%	0,3250%	0,2500%	0,5750%
Heerlen	0,2657%	0,1977%	0,4634%	0,2982%	0,2219%	0,5201%
Horst aan de Maas	0,1911%	0,1527%	0,3438%	0,2175%	0,1738%	0,3913%
Kerkrade	0,3449%	0,2709%	0,6158%	0,3957%	0,3121%	0,7078%
Landgraaf	0,2719%	0,2176%	0,4895%	0,2733%	0,2180%	0,4913%
Leudal	0,1357%	0,1357%	0,2714%	0,1384%	0,1384%	0,2768%
Maasgouw	0,1974%	0,1758%	0,3732%	0,2058%	0,1866%	0,3924%
Maastricht	0,2670%	0,2180%	0,4850%	0,2800%	0,2290%	0,5090%
Meerssen	0,2805%	0,2203%	0,5008%	0,2800%	0,2199%	0,4999%
Mook en Middelaar	0,2142%	0,1713%	0,3855%	0,2145%	0,1715%	0,3860%
Nederweert	0,2616%	0,2040%	0,4656%	0,2600%	0,2000%	0,4600%
Nuth	0,2932%	0,2410%	0,5342%	0,3028%	0,2460%	0,5488%
Onderbanken	0,1892%	0,1279%	0,3171%	0,1789%	0,1277%	0,3066%
Peel en Maas	0,1871%	0,1498%	0,3369%	0,2003%	0,1604%	0,3607%
Roerdalen	0,1532%	0,1209%	0,2741%	0,1625%	0,1280%	0,2905%
Roermond	0,1916%	0,1626%	0,3542%	0,1937%	0,1644%	0,3581%
Schinnen	0,2472%	0,2743%	0,5215%	0,2489%	0,2812%	0,5301%
Simpelveld	0,2038%	0,2038%	0,4076%	0,2046%	0,2046%	0,4092%
Sittard-Geleen	0,4898%	0,3739%	0,8637%	0,5098%	0,3902%	0,9000%
Stein	0,3219%	0,2708%	0,5927%	0,3201%	0,2693%	0,5894%
Vaals	0,2473%	0,2061%	0,4534%	0,2607%	0,2182%	0,4789%
Valkenburg a/d Geul	0,3537%	0,2832%	0,6369%	0,3780%	0,3026%	0,6806%
Venlo	0,3255%	0,2614%	0,5869%	0,3394%	0,2726%	0,6120%
Venray	0,3026%	0,2430%	0,5456%	0,3121%	0,2501%	0,5622%
Voerendaal	0,1823%	0,1567%	0,3390%	0,1817%	0,1562%	0,3379%
Weert	0,2032%	0,1303%	0,3335%	0,2149%	0,1307%	0,3456%

Bijlage 12 Prognose totale opbrengst OZB eigenaren en gebruikers niet-woningen

BELASTINGOVERZICHT 2018						
Gemeente *cijfers x € 1*	**Totale opbrengst OZB eigenaren niet-woningen**	**Totale opbrengst OZB gebruikers niet-woningen**	**Totale opbrengst OZB eigenaren/gebruikers niet-woningen**	**Totale opbrengst OZB eigenaren niet-woningen**	**Totale opbrengst OZB gebruikers niet-woningen**	**Totale opbrengst OZB eigenaren/gebruikers niet-woningen**
	2017	**2017**	**2017**	**2018**	**2018**	**2018**
Beek	1.167.905	786.015	1.953.920	1.227.294	820.667	2.047.961
Beesel	410.566	282.676	693.242	354.427	231.055	585.482
Bergen	455.968	313.632	769.600	450.999	310.293	761.292
Brunssum	957.401	495.548	1.452.949	957.579	495.406	1.452.985
Echt-Susteren	1.183.215	738.537	1.921.752	1.238.934	762.972	2.001.906
Eijsden-Margraten	551.273	379.559	930.832	584.374	385.000	969.374
Gennep	606.838	395.721	1.002.559	739.097	427.326	1.166.423
Gulpen-Wittem	684.766	418.913	1.103.679	682.023	413.293	1.095.316
Heerlen	5.821.503	3.485.169	9.306.672	6.343.309	3.992.004	10.335.313
Horst aan de Maas	1.827.445	1.161.874	2.989.320	2.048.763	1.400.491	3.449.254
Kerkrade	2.682.613	1.736.660	4.419.273	2.776.845	1.784.522	4.561.367
Landgraaf	1.162.621	756.319	1.918.940	1.108.315	751.376	1.859.691
Leudal	996.794	784.970	1.781.764	984.908	772.550	1.757.458
Maasgouw	868.826	590.595	1.459.421	783.616	545.686	1.329.302
Maastricht	9.401.996	6.379.641	15.781.637	9.536.363	6.953.097	16.489.460
Meerssen	468.530	307.125	775.655	482.698	304.704	787.402
Mook en Middelaar	197.055	18.917	215.972	198.713	19.465	218.178
Nederweert	943.498	565.248	1.508.746	970.304	587.592	1.557.896
Nuth	583.186	396.411	979.597	587.752	397.436	985.188
Onderbanken	91.129	47.272	138.401	91.013	49.489	140.502
Peel en Maas	1.907.313	1.245.151	3.152.464	1.837.620	1.233.959	3.071.579
Roerdalen	396.200	245.861	642.061	390.452	229.896	620.348
Roermond	3.524.373	2.603.652	6.128.025	3.555.387	2.631.511	6.186.898
Schinnen	263.661	212.591	476.252	267.374	215.608	482.982
Simpelveld	194.505	155.051	349.556	185.471	146.828	332.299
Sittard-Geleen	15.926.023	10.898.819	26.824.842	16.563.104	11.423.895	27.986.999
Stein	942.887	657.406	1.600.293	992.556	700.867	1.693.423
Vaals	284.655	195.358	480.013	299.007	207.317	506.324
Valkenburg a/d Geul	1.001.096	696.461	1.697.557	1.087.509	758.565	1.846.074
Venlo	9.972.851	6.718.842	16.691.693	10.327.076	7.218.470	17.545.546
Venray	4.646.553	3.484.776	8.131.329	4.746.105	3.357.635	8.103.740
Voerendaal	220.696	147.174	367.870	212.623	143.385	356.008
Weert	2.493.349	1.255.348	3.748.697	2.572.489	1.298.993	3.871.482
	72.837.291	**48.557.292**	**121.394.583**	**75.184.099**	**50.971.353**	**126.155.452**

Bijlage 13 Totale WOZ-waarde en prognose totale OZB-opbrengst niet-woningen

BELASTINGOVERZICHT 2018						
Gemeente *cijfers x € 1*	Totale WOZ-waarde niet-woningen	Totale WOZ-waarde niet-woningen	%-Mutatie totale WOZ-waarde niet-woningen	Totale opbrengst OZB eigenaren/gebruikers niet-woningen	Totale opbrengst OZB eigenaren/gebruikers niet-woningen	%-Mutatie totale opbrengst OZB eigenaren/gebruikers niet-woningen
	2017	2018		2017	2018	
Beek	367.035.000	386.549.000	5,32%	1.953.920	2.047.961	4,81%
Beesel	183.780.000	159.221.000	-13,36%	693.242	585.482	-15,54%
Bergen	211.842.000	205.130.000	-3,17%	769.600	761.292	-1,08%
Brunssum	357.106.000	354.922.000	-0,61%	1.452.949	1.452.985	0,00%
Echt-Susteren	548.470.000	568.397.000	3,63%	1.921.752	2.001.906	4,17%
Eijsden-Margraten	350.237.000	355.027.000	1,37%	930.832	969.374	4,14%
Gennep	323.647.000	394.185.000	21,79%	1.002.559	1.166.423	16,34%
Gulpen-Wittem	216.698.000	209.853.000	-3,16%	1.103.679	1.095.316	-0,76%
Heerlen	2.190.635.000	2.127.207.000	-2,90%	9.306.672	10.335.313	11,05%
Horst aan de Maas	956.277.000	941.960.000	-1,50%	2.989.320	3.449.254	15,39%
Kerkrade	777.794.000	701.755.000	-9,78%	4.419.273	4.561.367	3,22%
Landgraaf	427.626.000	405.562.000	-5,16%	1.918.940	1.859.691	-3,09%
Leudal	734.557.000	711.639.000	-3,12%	1.781.764	1.757.458	-1,36%
Maasgouw	440.135.000	380.766.000	-13,49%	1.459.421	1.329.302	-8,92%
Maastricht	3.521.347.000	3.405.844.000	-3,28%	15.781.637	16.489.460	4,49%
Meerssen	167.034.000	172.392.000	3,21%	775.655	787.402	1,51%
Mook en Middelaar	91.996.000	92.640.000	0,70%	215.972	218.178	1,02%
Nederweert	360.664.000	373.194.000	3,47%	1.508.746	1.557.896	3,26%
Nuth	198.904.000	194.106.000	-2,41%	979.597	985.188	0,57%
Onderbanken	48.163.000	50.874.000	5,63%	138.401	140.502	1,52%
Peel en Maas	1.019.408.000	917.434.000	-10,00%	3.152.464	3.071.579	-2,57%
Roerdalen	258.616.000	240.278.000	-7,09%	642.061	620.348	-3,38%
Roermond	1.839.443.000	1.835.512.000	-0,21%	6.128.025	6.186.898	0,96%
Schinnen	106.659.000	107.422.000	0,72%	476.252	482.982	1,41%
Simpelveld	95.439.000	90.651.000	-5,02%	349.556	332.299	-4,94%
Sittard-Geleen	3.251.536.000	3.248.942.000	-0,08%	26.824.842	27.986.999	4,33%
Stein	292.913.000	310.077.000	5,86%	1.600.293	1.693.423	5,82%
Vaals	115.105.000	114.694.000	-0,36%	480.013	506.324	5,48%
Valkenburg a/d Geul	283.035.000	287.701.000	1,65%	1.697.557	1.846.074	8,75%
Venlo	3.063.856.000	3.042.745.000	-0,69%	16.691.693	17.545.546	5,12%
Venray	1.535.543.000	1.520.700.000	-0,97%	8.131.329	8.103.740	-0,34%
Voerendaal	121.087.000	117.009.000	-3,37%	367.870	356.008	-3,22%
Weert	1.227.042.000	1.197.063.000	-2,44%	3.748.697	3.871.482	3,28%
	25.683.629.000	**25.221.451.000**	**-1,80%**	**121.394.583**	**126.155.452**	**3,92%**

www.limburg.nl

Natuurmonumenten

Noordereinde 60
Postbus 9955
1243 ZS 's-Graveland

T (035) 655 99 33
F (035) 656 31 74
www.natuurmonumenten.nl

IBAN NL 58 INGB 0666 0285 24
BIC INGBNL2A

KvK nr. 40516730

22 MAART 2018

Gemeente Venlo
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Nr.

22 MRT 2018

Gemeente Venlo

Datum 19 maart 2018
Behandeld door Anna Herweg
Telefoonnummer 06- 10 54 72 17
Ons kenmerk 21120 171
Onderwerp Aanbiedingsbrief manifest Groen Verdient de Ruimte

Geachte griffier,

Op de dag na de verkiezingen staan nieuwe volksvertegenwoordigers in de startblokken om gemeentes mooier te maken. Groen en natuur kunnen daarbij een essentiële rol spelen. Daarom bieden Natuurmonumenten en Branchevereniging VHG u met trots het manifest "Groen verdient de ruimte" aan.

De nieuwe gemeenteraad staat voor grote uitdagingen. Hoe blijft de leefomgeving gezond, leefbaar en aantrekkelijk? Wij geloven dat door groen en natuur te verbinden aan maatschappelijke vraagstukken er een win-winsituatie ontstaat. Met beleid dat groen stimuleert ontstaat een aantrekkelijke leefomgeving binnen de gemeente. Er zijn talloze mogelijkheden om gebruik te maken van natuur als hulpmiddel voor meer duurzaamheid, klimaatbestendigheid, biodiversiteit, gezondheid en welbevinden. Dit manifest is daarom een oproep om meer te investeren in robuuste natuur, binnen én buiten de bebouwde kom.

Groen en natuur zijn bovendien een zaak voor ons allemaal. Dat wordt geïllustreerd door de veelheid aan ondersteuners van dit manifest. Elke organisatie komt vanuit een andere achtergrond maar delen een gemeenschappelijke wens: meer groen en natuur in de gemeente.

Samen met de ondersteuners van het manifest roepen we ook uw gemeente op om het vergroenen van de leefomgeving een stevige plek te geven in de nieuwe collegeprogramma's. Het manifest is daarom ook digitaal beschikbaar via www.natuurmonumenten.nl/manifest. Daarnaast hebben we een aantal praktische en inspirerende voorbeelden op een rij gezet, zie daarvoor www.natuurmonumenten.nl/voorbeelden.

B10/07/17

CBF GOED DOEL

Graag verzoeken Branchevereniging VHG en Natuurmonumenten u om dit manifest onder de aandacht te brengen van de nieuwe fractievoorzitters. U ontvangt ook een digitale versie. Wij vertrouwen erop dat dit manifest als inspiratie kan dienen voor groene plannen en beleid in uw gemeente!

Met hartelijke groet,

Marc van den Tweel
Directeur Natuurmonumenten

Egbert Roozen
Directeur Branchevereniging VHG

Natuurmonumenten

vhg
branchevereniging

ING

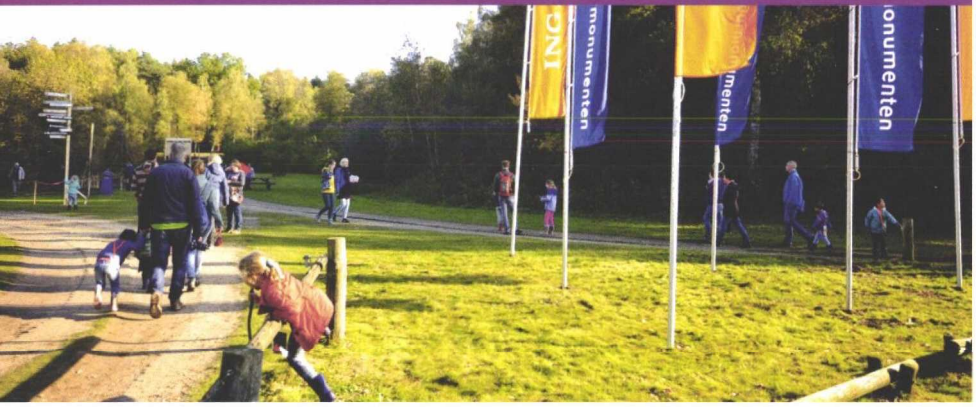

ING draagt de natuur in Nederland een warm hart toe. Als partner van Natuurmonumenten ondersteunen we al meer dan 20 jaar de aanplant van bossen en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

We vinden het belangrijk dat er voldoende groen is om te recreëren, bewegen, ontdekken en leren voor jong en oud. Zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Landal GreenParks

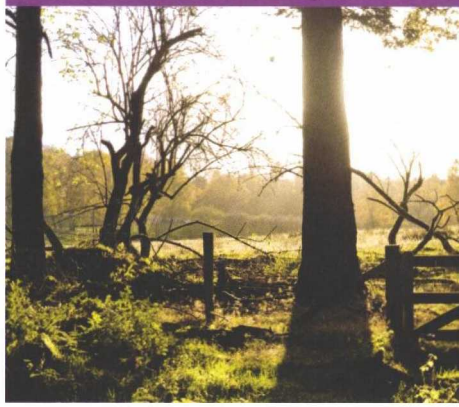

Een gezonde natuur en biodiversiteit staan bij ons hoog op de agenda. Dankzij die mooie natuur op en rond de parken ontdekken gasten wat groen voor hen kan doen en gaan zij naar

klimaatadaptatie, aantrekkelijk landschap, biodiversiteit, milieukwaliteit, maar ook voeding, gezondheid en welbevinden van burgers.
Jan Willem Erisman,
directeur Louis Bolk Instituut

LOUIS BOLK
INSTITUUT

EcoShape

Door slim om te gaan met natuur, kunnen we de effecten van te veel of te weinig water dempen en tegelijkertijd ruimte voor biodiversiteit en recreatie bieden. EcoShape ontwikkelt en deelt kennis en ontwerprichtlijnen om dit mogelijk te maken.
Henk Nieboer,
Directeur EcoShape

EcoShape
building with nature

ANWB

Ook al zijn er zo veel verschillen tussen mensen, over één onderwerp zijn de meningen altijd gelijk: een gemeente met voldoende parken en plantsoenen die 'schoon, heel, veilig' zijn, is een gemeente waar het goed wonen en werken is.

Naturalis

Groen is mooi, maar soortenrijk, divers groen is NATUURLIJK beter zowel voor onszelf als voor onze biodiversiteit. Naturalis werkt graag samen met gemeenten om onze blauw-

de bebouwde kom naar natuurgebieden en platteland.
Erik Lenselink,
*Manager corporate affairs NOC*NSF*

Branchevereniging VHG

De tijd dat groen decoratie was, is voorbij. Met groene oplossingen werken we aan een gezonde leefomgeving. Gemeenten staan voor belangrijke opgaven, bijvoorbeeld door de klimaatverandering en de afname van de biodiversiteit. Ook de gezondheid van mensen is een steeds belangrijker thema. Groen krijgt steeds meer op lokaal niveau invulling, omdat het op heel veel beleidsterreinen een rol vervult. Ik hoop van harte, dat de nieuwe Colleges van Burgemeester & Wethouders hun uitdagingen en plannen door een groene bril zullen bekijken. Als groenprofessionals denken en doen we graag mee!
Egbert Roozen,
Directeur Branchevereniging VHG

Natuurmonumenten

Natuurmonumenten staat voor een gezonde leefomgeving, een veerkrachtige natuur en een vitaal buitengebied. Wij staan klaar om samen met gemeenten Nederland in de komende jaren groener, gezonder en leefbaarder te maken. Doet u mee?
Marc van den Tweel,
Directeur Natuurmonumenten

Natuurmonumenten

NVTL

Het landschap in en om de stad is een belangrijke factor voor de Nederlandse concurrentiepositie. Een betere verbinding met het buitengebied verdient de aandacht. Gemeenten hebben daar rechtstreeks invloed op, door ontwikkelingen in het buitengebied

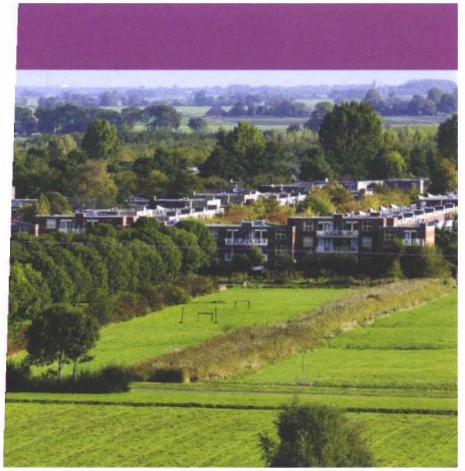

Daken voor meer groene daken en groene gevels. Het zou fantastisch zijn als daklandschappen in de gebouwde omgeving onderdeel worden van de werkplannen van de nieuwe Colleges van B&W.
Stichting Uitvoering Greendeal Groene Daken

Green Deal
GROENE DAKEN

Het is een basisbehoefte van iedereen: een mooie en groene leefomgeving. Waar mensen zich op hun gemak voelen, tot rust komen en nieuwe energie krijgen. Juist in ons land, waar we de ruimte zo intensief moeten benutten: woningen voor iedereen, kantoren, bedrijventerreinen, wegen, landbouwgrond, zonnepanelen, sport, bewegen en recreatie, toerisme én natuur. Er is in ons land weinig ruimte en dat maakt het zo belangrijk om goede afwegingen te maken. Gemeenten spelen een onmisbare rol in het beschermen, behouden en versterken van natuur, landschap en een groene leefomgeving. Binnen én buiten de bebouwde kom. Door te investeren in natuur en groen dragen zij bij aan een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat, waarin toerisme en recreatie worden gestimuleerd, de biodiversiteit wordt beschermd en gemeenten klimaatbestendig en gezond worden voor hun inwoners.

Wij roepen gemeenten op om meer te investeren in robuuste natuur, binnen én buiten de bebouwde kom, zodat de steden en dorpen verbonden zijn met het groen.

Er zijn talloze mogelijkheden om gebruik te maken van de natuur als hulpmiddel voor meer duurzaamheid, klimaatbestendigheid, biodiversiteit, gezondheid en welbevinden. Een groene omgeving is de perfecte bondgenoot om gemeenten krachtig te maken voor de toekomst: een win-winsituatie.

Kortom, groen verdient de ruimte. Onder dat motto roepen Natuurmonumenten, VHG, ANWB, EcoShape, ING, Landal, het Louis Bolk Instituut, Naturalis, NOC*NSF, NVTL, de Stichting Uitvoering Greendeal Groene Daken, en Vereniging Stadswerk Nederland op om na de gemeenteraadsverkiezingen de groene leefomgeving een stevige plek te geven in de collegeprogramma's. Deze oproep van een veelheid aan maatschappelijke organisaties, uit alle hoeken van de samenleving, en vanuit allerlei achtergronden, laat zien hoe breed het belang van natuur en groen wordt gedeeld en gevoeld!

Groen en natuur is een zaak voor ons allemaal.

Groen verdient de ruimte

Vereniging Stadswerk Nederland

Investeer in toekomstbestendig groen dat maximale ecosysteemdiensten levert. Alleen 'goed' groen draagt optimaal bij aan gezondheids-, leefbaarheids- en klimaatdoelstellingen.

Branchevereniging VHG
De Molen 30
3994 DB Houten
www.vhg.org

CBF GOED DOEL

provincie limburg

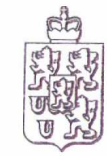

Nr.
2 3 MRT 2018
Gemeente Venlo

De raden van alle gemeenten
in de provincie Limburg

Cluster	FIN	**Behandeld**	J.G.G.M. Janssen
Ons kenmerk	2018/17791	**Telefoon**	+31 43 389 72 38
Uw kenmerk		**Maastricht**	20 maart 2018
Bijlage(n)		**Verzonden**	22 maart 2018

Onderwerp
Aandachtspunten begroting 2019

Geachte raad,

Ieder jaar ontvangt u relevante en actuele informatie over de wijze waarop uw (meerjaren)begroting beoordeeld wordt vanuit onze wettelijke taak, het financieel toezicht. Het is belangrijk deze informatie te betrekken bij het vaststellen van uw begroting.

Uw gemeente heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Ieder jaar besluiten wij, op grond van artikel 203 van de Gemeentewet, vóór 1 januari of uw gemeente voor het komende begrotingsjaar onder repressief of preventief toezicht valt. Voorkomen moet worden dat uw gemeente een structureel tekort op de begroting krijgt, wat niet makkelijk meer door u zelf op te lossen is.

Uw (meerjaren)begroting is gebonden aan verschillende regels. Met deze circulaire helpen wij u op weg. U leest hierin onder andere:
- welke vormen van toezicht zijn er? Welke wet- en regelgeving worden gehanteerd bij het toezicht?;
- wat betekent structureel en reëel evenwicht?;
- waar kijken we naar als we beoordelen of uw begroting en meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht is?;

Twee vormen van toezicht
U ziet er op toe dat de (meerjaren)begroting structureel en reëel in evenwicht is. Daarnaast houden wij toezicht op de financiën. Dit doen wij op basis van vertrouwen en respect voor de gemeentelijke autonomie van de gemeenten. Regulier hanteren wij repressief toezicht. Repressief toezicht betekent toezicht op afstand.

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

U kunt uw begroting direct uitvoeren. Wanneer uw begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet, is er sprake van preventief toezicht. Preventief toezicht betekent dat wij de begroting en de daarop volgende wijzigingen eerst moeten goedkeuren voordat u deze kunt uitvoeren. Deze vorm van toezicht is een uitzondering.

Repressief toezicht

Wij houden repressief toezicht als:

- uw begroting structureel en reëel in evenwicht is. De structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor uw begroting inclusief nieuw beleid. Wij nemen dit mee in onze beoordeling. Als uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2022) tot stand zal worden gebracht;
- u de vastgestelde jaarrekening en vastgestelde begroting op tijd inzendt. De jaarrekening vóór 15 juli 2018 en de begroting vóór 15 november 2018.

Opschuivend sluitend meerjarenperspectief

Er mag geen sprake zijn van opschuivend perspectief. Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht, beoordelen wij of er sprake is van een opschuivend perspectief. Daarmee bedoelen we dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is. Is er in uw (meerjaren)begroting alleen evenwicht in de laatste jaarschijf (2022) van de meerjarenraming? Dan beoordelen wij of er sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Dit is het geval als ook bij de begroting 2018 alleen de laatste jaarschijf (2021) structureel en reëel in evenwicht was. Als dat zo is, dan moeten bij de begroting 2019 minimaal de laatste 2 jaarschijven structureel en reëel in evenwicht zijn (2021 en 2022).

Preventief toezicht

Preventief toezicht is aan de orde wanneer:

- uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is. Daarnaast is het niet aannemelijk dat u dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2022) van de meerjarenraming herstelt;
- de vastgestelde jaarrekening en / of vastgestelde begroting te laat zijn ingezonden door uw college. Overschrijding van de inzendtermijnen leidt in beginsel tot preventief toezicht (ook voor een financieel gezonde gemeente).

Regelgeving

Wij bepalen de vorm van toezicht op basis van de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de notities van de commissie BBV, ons Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'kwestie van evenwicht' (2014) en deze begrotingscirculaire.

Structureel en reëel evenwicht

Structureel evenwicht

Dekken de structurele baten de structurele lasten? Dan is er structureel evenwicht. Dit wordt beoordeeld per jaarschijf.

Uit de begroting moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel.

Belangrijke onderdelen daarbij zijn:

- het overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19, lid d BBV);
- het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten (artikel 19, lid c BBV);
- het overzicht van baten en lasten (artikel 17, BBV).

Het is belangrijk dat u deze gegevens daadwerkelijk gebruikt om het structurele begrotingssaldo te bepalen en te presenteren. In het overzicht hieronder is hiervoor een handreiking opgenomen. Wij verzoeken u dit overzicht in de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 op te nemen.

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2019			Begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma 1												
Lasten programma 2												
Lasten programma 3												
Lasten programma 4												
Lasten programma 5												
etc.												
Totaal lasten programma's	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Baten programma 1												
Baten programma 2												
Baten programma 3												
Baten programma 4												
Baten programma 5												
etc												
Totaal baten programma's	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Saldo van baten en lasten programma's	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lasten algemeen dekkingsmiddel												
Lasten overhead												
Lasten vennootschapsbelasting												
Lasten onvoorzien												
Totaal lasten diverse	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Baten algemeen dekkingsmiddel												
Baten overhead												
Baten vennootschapsbelasting												
Baten onvoorzien												
Totaal baten diverse	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*
Saldo van diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totale saldo van baten en lasten van de programma's en diverse	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stortingen in reserves												
Onttrekkingen aan reserves												
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal structurele lasten												
Totaal structurele baten												
Structurele baten - structurele lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

TIP *De notitie Incidentele en structurele baten en lasten*
Wilt u meer weten over het verschil tussen incidentele en structurele baten en lasten? Lees dan de notitie Incidentele en structurele baten en lasten van de commissie BBV.

Reëel evenwicht

Dit betekent dat de geraamde bedragen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Wanneer wij beoordelen dat dit niet het geval is, dan kan er een negatieve bijstelling op het structureel begrotingssaldo plaatsvinden. Dit kan betekenen dat uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is en mogelijk preventief toezicht moet worden ingesteld.

Uitgangspunten van het toezicht

De toezichtcriteria staan in artikel 203 van de Gemeentewet. Deze zijn verder uitgewerkt in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 'kwestie van evenwicht'.

Bepalen van het structureel en reëel evenwicht
Bij de beoordeling of de begroting structureel en reëel in evenwicht is, kijken wij onder andere naar de volgende actuele onderwerpen.

Het vaststellingbesluit
Het vaststellingbesluit moet een compleet beeld geven van uw besluitvorming. Hierin moet ook staan:
- wat er is veranderd ten opzichte van de conceptbegroting. Dit neemt u op in een aparte begrotingswijziging;
- welke investeringskredieten u beschikbaar stelt als u de begroting vaststelt;
- van welke investering(en) u op een later tijdstip een apart voorstel wilt ontvangen;
- als er sprake is van een tekort in het begrotingsjaar en de meerjarenraming is in evenwicht, de wijze waarop het begrotingsjaar sluitend is gemaakt (bijvoorbeeld door een onttrekking aan de algemene reserve).

Haalbare bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen
Om uw financiële positie te bepalen, wordt beoordeeld of de bezuinigingsmaatregelen of taakstellingen in uw begroting haalbaar en hard zijn. Daarmee bedoelen wij dat u aannemelijk maakt dat er voldoende zekerheid bestaat dat de maatregelen tijdig en volledig gerealiseerd zullen worden.

Hoe vult u de bezuinigingsmaatregelen in?
Wij willen graag weten hoe u de maatregelen invult en uitvoert, met een transparante en reële onderbouwing. Dat betekent dat wij verwachten dat u de maatregelen concreet op programmaniveau invult. Het proces dat bij het concretiseren gevolgd gaat worden, moet ook vastliggen. Heeft u eerdere bezuinigingsmaatregelen vastgesteld? Dan kijken wij hier ook naar.

LET OP Onderbouw bezuinigingsmaatregelen reëel Het is belangrijk dat de bezuinigingsmaatregelen voldoende reëel zijn onderbouwd. Dit kan anders leiden tot een bijstelling van deze posten in uw begroting. Wanneer dit leidt tot een structureel begrotingstekort, kan dit preventief toezicht tot gevolg hebben.

Taakstellingen verbonden partijen
Als u taakstellingen opneemt bij de door u te betalen bijdragen aan verbonden partijen (waaronder gemeenschappelijke regelingen) geldt het volgende: "De verbonden partijen moeten op bestuurlijk niveau besloten hebben dat zij de taakstelling daadwerkelijk uitvoeren en hoe zij dat doen. Als dit aannemelijk is gemaakt, dan zijn deze taakstellingen reëel."

TIP Informatie in een extra paragraaf U kunt in uw begroting een extra paragraaf opnemen: Taakstellingen en stelposten. Dan is in één oogopslag te zien wat alle bezuinigingsmaatregelen, taakstellingen en stelposten zijn en welke taakstellingen nog open staan in de meerjarenraming. Dit geldt ook voor eventuele reserveringen voor toekomstige financiële onzekerheden. Dit geeft u, maar ook ons, beter inzicht in uw financiële positie.

Inzicht in onderhoud kapitaalgoederen

U bent verantwoordelijk voor een veilige en duurzame leefomgeving voor uw inwoners. Daarom geeft u ieder jaar grote bedragen uit aan het verkrijgen, vervaardigen en onderhouden van kapitaalgoederen. Denk onder andere aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Het onderhoud is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren en het in stand houden van kapitaalgoederen binnen uw gemeente. Uit de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' moet blijken dat de budgetten van voldoende omvang zijn om het beleid dat de raad van uw gemeente heeft bepaald te kunnen uitvoeren.

Bezuinigingen op het onderhoud

Bezuinigingen op het jaarlijks en groot onderhoud beoordelen wij alleen als reëel onder de volgende voorwaarden:

- een lager kwaliteitsniveau van het onderhoud van de kapitaalgoederen niet leidt tot achterstallig onderhoud of onveilige situaties. Dit dient u aannemelijk te maken;
- u zorgt binnen één jaar voor een geactualiseerd beheerplan op basis van het lagere kwaliteitsniveau.

Landelijke doorontwikkeling financieel toezicht

Het financieel toezicht is volop in beweging. Positionering, transparantie, uniformiteit en sturen op kengetallen zijn enkele actuele landelijke thema's. Anders gezegd, er wordt hard gewerkt aan de doorontwikkeling van het financieel toezicht door het IPO, BZK en VNG.
In dit kader wordt er momenteel ook gewerkt aan een nieuw Gemeenschappelijk Financieel Toetsingskader (GTK). In het nieuwe GTK wordt rekening gehouden met ontwikkelingen en wensen van verschillende partijen. De verwachting is dat het nieuwe GTK voor het eerst van toepassing zal zijn op de begroting 2020.

Brief aan het college van Burgemeester en Wethouders

Vandaag sturen wij ook een brief aan het college van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente gestuurd. In deze brief zullen wij nadere, meer gedetailleerde informatie verstrekken over een groot aantal onderwerpen. Ook is aandacht besteed aan aanvullende notities van de commissie BBV. Het gaat hier onder andere over de notitie materiële vaste activa en de nota incidentele baten en lasten. Verder hebben wij aandacht geschonken aan het sociaal domein, lokale heffingen, vrijstelling van precariobelasting, omgevingswet, overgangsbepaling NIEGG's en verbonden partijen.

Vooroverleg

Wij verzoeken gemeenten met financiële problemen die bijzondere maatregelen vergen, zo spoedig mogelijk met ons hierover te overleggen.

Een afschrift van deze brief hebben wij aan het College van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente gestuurd.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Nr.

26 MRT 2018

Gemeente Venlo

Aan gemeenteraden en burgemeesters

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Contactpersoon
Andy Clijnk

T 0652809255
andy.clijnk@minbzk.nl

Kenmerk
2018-0000174456

Uw kenmerk

Bijlage: 1

Datum 19 maart 2018
Betreft Screening kandidaat-wethouders

Aanstaande woensdag zijn er de reguliere gemeenteraadsverkiezingen. Gemeenteraadsverkiezingen luiden een nieuwe raadsperiode in, of dat nu is bij reguliere gemeenteraadsverkiezingen of rond een herindeling. Er komt daarna een proces van coalitievorming op gang met als afronding daarvan de benoeming van wethouders. Dat is een belangrijk proces. In dat kader breng ik graag enkele punten onder uw aandacht met betrekking tot screening van kandidaat-wethouders.

Belang van integriteit
Integriteit van politieke ambtsdragers is van cruciaal belang voor de kwaliteit van het openbaar bestuur en de democratie en voor het vertrouwen van burgers.
Met het oog daarop heeft mijn voorganger in een brief van 27 februari 2017 aan de burgemeesters aandacht gevraagd voor integriteitstoetsing bij de werving en selectie van kandidaat-raadsleden en kandidaat-bestuurders.
Daarbij is ook de Handreiking integriteitstoetsing kandidaten voor decentrale politieke partijen onder de aandacht gebracht.[1] Politieke partijen hebben van deze handreiking gebruik kunnen maken bij de selectie van de bijna 60.000 kandidaat-raadsleden die op de lokale kieslijsten staan.

Tegelijkertijd blijkt uit contacten met gemeenteraadsleden en burgemeesters dat er behoefte is aan meer eenduidigheid met betrekking tot de screening van kandidaat-wethouders. De selectie en collegevorming van politieke ambtsdragers vindt plaats in een 'glazen huis'. Dat maakt het cruciaal dat het proces rond risicoanalyses en de daarvoor gebruikte methodiek transparant is.
Het is voor zowel de kandidaat zelf, als voor de politieke partij en de gemeente(raad) van belang om zich – voorafgaand aan de benoeming – bewust te zijn van en open te zijn over mogelijke kwetsbaarheden en integriteitsrisico's. En dat is ook het moment om te bepalen of de maatregelen die zijn getroffen om risico's op bijvoorbeeld (de schijn van) belangenverstrengeling te beperken afdoende zijn.

[1] www.politiekeambtsdragers.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174456

Daarbij moet steeds helder zijn dat het hier een (ex-ante) risicoanalyse van mogelijke kwetsbaarheden betreft, en dus niet een (ex-post) integriteits-onderzoek dat de burgemeester kan laten uitvoeren wanneer sprake is van signalen van integriteitsschendingen of belangenverstrengeling.

In deze brief ga ik nader in op de (ex-ante) risicoanalyse voor kandidaat-wethouders. Hoewel de selectie en benoeming van kandidaat-wethouders en het transparant maken van eventuele risico's en getroffen maatregelen primair de verantwoordelijkheid is van de lokale politieke partijen en de gemeenteraad, kan de burgemeester een ondersteunende rol spelen. In aansluiting op de informatie die burgemeesters hebben ontvangen van hun commissaris van de Koning en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, wil ik u enkele uitgangspunten en suggesties voor de selectie en voordracht van kandidaat-wethouders meegeven. Dit ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen en de collegevorming.

Screening van kandidaat-wethouders
Bij raadsleden is toetsing door de commissie geloofsbrieven opgenomen in de procedure. Daarbij wordt getoetst of aan de formele vereisten voor beëdiging als raadslid is voldaan. In een aantal gemeenten wordt tevens getoetst of er eventueel conflicterende belangen zijn die vooraf bekend en beoordeeld moeten worden, alvorens over te kunnen gaan tot beëdiging. Democratisch uitgangspunt is dat het raadslidmaatschap in beginsel voor elke Nederlander openstaat. De uitsluitingen hierop zijn limitatief in de wet vastgelegd. Toetsing van wethouders ligt in het verlengde van de wijze waarop raadsleden worden getoetst. Ook hier geldt dat de uitsluitingen voor het wethouderschap formeel en limitatief zijn vastgelegd in de wet. Daarnaast wordt in toenemende mate (mee)gekeken naar de geschiktheid van de kandidaat. Een meer uitgebreide screening van kandidaat-wethouders (ten opzichte van raadsleden) wordt gerechtvaardigd door de specifieke portefeuilles en eigenstandige beslissingsbevoegdheden van het college en het mandaat van de betreffende wethouder.

Vormen van screening
In steeds meer gemeenten is het inmiddels gebruikelijk dat kandidaat-wethouders een vorm van screening ondergaan, ook bij tussentijdse benoemingen. In vrijwel alle gemeenten wordt (door de politieke partij) van de kandidaat gevraagd een Verklaring Omtrent het Gedrag te overhandigen. Ik vind het een wenselijke praktijk dat dit gedaan wordt. Daarom heb ik de Tweede Kamer gemeld het kunnen overleggen van zo'n verklaring als benoembaarheidsvereiste voor wethouders in te willen voeren.
Steeds meer gemeenteraden laten daarnaast (door of in opdracht van de burgemeester) een bredere risicoanalyse voor kandidaat-wethouders uitvoeren. Met een dergelijke risicoanalyse komen eventuele kwetsbaarheden in beeld. Het gaat dan bijvoorbeeld om mogelijke persoonlijke (financiële) belangen. Op verschillende plaatsen zijn daarvoor handleidingen en stappenplannen ontwikkeld.[2] Het uitvoeren van een risicoanalyse voor kandidaat-wethouders vraagt een goede voorbereiding en timing, om niet teveel te interfereren met de collegevorming (voor het uitvoeren van een risicoanalyse staat gemiddeld twee weken).

[2] Bijvoorbeeld de Handleiding risicoanalyse Integriteit Openbaar Bestuur van de Provinciale Stuurgroep Integriteit Limburg en de Handleiding en stappenplan Utrecht. Deze en meer praktijkvoorbeelden zijn te vinden op www.politiekeambtsdragers.nl.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174456

Voor risicoanalyses ten behoeve van de selectie van kandidaten (ex ante) bestaat op dit moment geen (minimum)standaard of kwaliteitskader. Dat maakt dat zowel het opdrachtgeverschap (vanuit de politieke partij, gemeenteraad of burgemeester) als het opdrachtnemerschap (intern of derde partij) op dit moment divers wordt ingevuld. Mede naar aanleiding van incidenten op het terrein van integriteit, zijn risicoanalyses van openbaar bestuurders en volksvertegenwoordigers interessant geworden voor de commerciële markt. Diverse bedrijven en organisaties bewegen zich inmiddels op deze markt, zonder dat een gedeeld kader voorhanden is op basis waarvan u kunt bepalen wat een goede risicoanalyse en een geschikt bureau kenmerkt. Ik ga in de komende tijd samen met de beroepsverenigingen van politieke ambtsdragers, politieke partijen, VNG, IPO en Unie van Waterschappen en met een vertegenwoordiging van marktpartijen (bureaus) in overleg om te komen tot een *Basistoets Integriteit*. Over deze voornemens inzake uitbreiding van screening heb ik de Tweede Kamer ook geïnformeerd, middels de brief die u als bijlage aantreft.

Inhoud en proces van risicoanalyse
Omdat deze minimumstandaard nu nog niet beschikbaar is, heb ik in de bijlage bij deze brief een checklist gevoegd die u bij de voorbereiding van risicoanalyses bij de selectie van kandidaten kunt gebruiken.

Het is van belang dat de procedure en rolverdeling rond risicoanalyse van kandidaat-bestuurders eenduidig en voor alle betrokkenen transparant is. Daarom geef ik graag in aanvulling op de bijlage de volgende aandachtspunten mee met betrekking tot het proces van risicoanalyse:

1. De primaire verantwoordelijkheid voor een zorgvuldige kandidaatstelling ligt bij de betreffende lokale politieke partij (die een kandidaat wil voordragen), de gemeenteraad (wat betreft de collegevorming) én bij de betreffende kandidaat samen.

2. De procedure rond risicoanalyse integriteit dient vooraf voor een ieder transparant te zijn. De burgemeester kan de onder 1. genoemde primaire verantwoordelijkheid ondersteunen, maar niet overnemen.[3] Wil de raad de burgemeester hier een specifieke rol toebedelen dan dient dit goed geregeld te worden. De gemeenteraad dient (bijvoorbeeld in het reglement van orde van de gemeenteraad) de burgemeester expliciet de mogelijkheid te geven om een risicoanalyse voor kandidaat-wethouders te verrichten ten behoeve van de gemeenteraad.

3. Een risicoanalyse richt zich primair op bewustwording bij de kandidaat en diens partij. De risicoanalyse moet gedaan worden vanuit een positieve grondhouding; er is immers geen sprake van signalen die aanleiding geven tot een integriteitsonderzoek. De risicoanalyse faciliteert het gesprek tussen de kandidaat en de politieke partij of gemeenteraad(scommissie),[4] maar de rapportage geeft geen eindoordeel over de benoembaarheid van een kandidaat.

[3] Wel voor het uitvoeren van een *integriteitsonderzoek* in het geval er signalen van integriteitsschending of belangenverstrengeling met betrekking tot zittende bestuurders zijn (artikel 170 van de Gemeentewe). Het Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke Ambtsdragers kan daarin adviseren (www.steunpuntintegriteit.nl).
[4] Of de (in)formateur, wanneer die daartoe opdracht krijgt.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174456

4. Een risicoanalyse wordt in principe verricht op basis van vrijwilligheid en vereist daarom toestemming van de kandidaat-wethouder. De kandidaat dient zich voorafgaand aan diens (openbare) kandidaatstelling bewust te zijn dát, aan welke normen (b.v. gedragscode) en op welke wijze zij of hij wordt getoetst en aan wie de uitkomsten beschikbaar worden gesteld. Het is aan de politieke partij, de gemeenteraad (commissie) en de burgemeester om kandidaat-wethouders daarover tijdig en adequaat te informeren.

5. Bij de risicoanalyse voor de kandidaat-wethouder dient zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met de privacy van de betreffende kandidaat. De informatie die wordt gevraagd dient proportioneel te zijn in verhouding tot het belang dat daarmee gediend wordt.

Tot slot
Voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen en collegevorming heb ik de Tweede Kamer een aantal plannen voorgelegd onder andere met betrekking tot uitbreiding van de screening van politieke ambtsdragers. Een kopie van deze brief treft u als bijlage aan.

U bent als gemeentelijke politieke ambtsdragers verantwoordelijk voor uiteenlopende maatschappelijke opgaven en aan zet bij het oplossen van tal van maatschappelijke vraagstukken. Ik wens u dan ook veel wijsheid en succes toe voor de komende raadsperiode, alsmede met betrekking tot de coalitievorming en de vorming van een nieuw college.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Checklist risicoanalyse integriteit

Het verdient aanbeveling voorafgaand aan de uitvoering van een risicoanalyse integriteit de volgende zaken te checken:

1. **Is de procedure rond selectie, screening, voordracht en benoeming eenduidig en voor iedereen transparant vastgesteld en beschikbaar?**
   - Transparantie en kenbaarheid is een vereiste op basis van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).
   - Het verdient aanbeveling de werkwijze met betrekking tot selectie, voordracht en benoeming transparant te beschrijven in (de toelichting bij) het Reglement van Orde van de gemeenteraad of in een afzonderlijk, door de gemeenteraad vast te stellen protocol of opzetnota.
   - Daarin kan ook de methodiek van de risicoanalyse integriteit nader worden beschreven.

2. **Is voldoende duidelijk dat een risicoanalyse integriteit geen definitief oordeel over de integriteit of benoembaarheid van een kandidaat geeft?**
   - De primaire verantwoordelijkheid voor een zorgvuldige kandidaatstelling ligt bij de betreffende lokale politieke partij die een kandidaat wil voordragen én bij de betreffende kandidaat samen. Een risicoanalyse richt zich op bewustwording bij de kandidaat en diens partij.
   - De risicoanalyse moet gedaan worden vanuit een positieve grondhouding; er is immers geen sprake van signalen waarop een integriteitsonderzoek (ex post) zich zou richten.
   - De risicoanalyse faciliteert in feite het 'goede gesprek' tussen de kandidaat en de politieke partij en/of gemeenteraad(scommissie).
   - De analyse brengt risico's en kwetsbaarheden in beeld, maar geeft geen oordeel over de integriteit of benoembaarheid van een kandidaat.

3. **Ten behoeve van wie wordt de risicoanalyse uitgevoerd?**
   - Voor de kandidaat zelf
   - De gemeenteraad of een commissie/werkgroep namens de raad
   - Het college
   - De openbaarheid

4. **Op wie richt zich de risicoanalyse?**
   - Wordt voor de risicoanalyse volstaan met informatie over de betreffende kandidaat zelf, of komen ook financiële belangen van partner, ouders en kinderen aan bod?
   - Hierbij dient de proportionaliteit van het instrument te worden afgewogen.

5. **Op welke aspecten wordt de integriteit van de betreffende kandidaat getoetst?**
   - Check op juistheid genoten opleiding, behaalde diploma
   - Woonplaats mede in relatie tot vereisten hieromtrent
   - Parttime/fulltime aanstelling (mede in verband met mogelijke verrekeningen)
   - Arbeidsverleden en wellicht relatie met gemeente, terugkeergarantie;
   - Schulden (BKR)
   - Conflicten met gemeente
   - VOG, strafblad, lopende juridische procedures
   - Toetsing wettelijke incompatibiliteiten
   - Belangen in ondernemingen en relatie van die onderneming met de gemeente: heden en recente
   - verleden
   - Andere (financiële) belangen in en relaties met de gemeente: heden en recente verleden (grond, woonhuis, huren, pachten, etc.);
   - Huidige en recent beëindigde nevenfuncties (naam organisatie, functie, wel of niet bezoldigd, relatie met gemeente)
   - Activiteiten voor verenigingen, stichtingen en dergelijke (naam en op welke wijze actief);
   - Functie, nevenfuncties, activiteiten voor verenigingen/stichtingen en belangen partner mede in relatie tot belangen van de gemeente
   - Eventuele relevante informatie overige familieleden eerste en tweede graad mede in relatie tot belangen van de gemeente
   - Vertoonde declaratie gedrag in eerdere openbare functies
   - Omgang met verstrekte geschenken en diensten
   - Indien politieke/bestuurlijke rol vervuld: wel eens onthouden van stemming e.d.; waarover en waarom
   - Relevante ervaring met integriteit, bedreigingen etc.
   - Gedragingen/voorvallen die kandidaat wellicht chantabel kunnen maken
   - Bekendheid met gedragscode integriteit gemeente

6. Van welke bronnen wordt gebruik gemaakt voor de risicoanalyse?

Wordt naast informatie van de kandidaat zelf ook externe informatie ingewonnen en betrokken bij de toetsing? Zo ja, uit welke (openbare) bronnen en systemen, met welk doel en met welke mate van betrouwbaarheid? Daarbij mag alleen relevante informatie worden opgenomen in een dossier. B.v.

- CV en referenties (door kandidaat zelf aan te leveren)
- VOG (idem)
- BKR (idem)
- Vragenlijst (door kandidaat in te vullen; b.v. vragenlijst uit Handreiking Integriteitstoetsing kandidaten decentrale politieke partijen; bureaus hanteren vaak uitgebreide vragenlijsten). Let daarbij op dat vragen noodzakelijk en proportioneel zijn.
- Onderzoek in openbare bronnen/sociale media (naar financiële en andere belangen, nevenfuncties en activiteiten van kandidaat, partner, ouders en kinderen). Let daarbij op dat vragen noodzakelijk en proportioneel zijn.
- Aanvullend (veld)onderzoek door gesprekken met derden
- Gesprek(ken) met kandidaat op basis van de informatie uit de analyse

7. Worden in de rapportage aanbevelingen voor beheersmaatregelen opgenomen?

8. Wordt de risicoanalyse uitgevoerd door de (commissie uit de) gemeenteraad zelf, de burgemeester (met ambtelijke ondersteuning) of door een derde (markt)partij?

9. Welke (kwaliteits)eisen moeten gesteld worden aan externe partijen die risicoanalyse doet? B.v.

- Vergunning Wpbr voor recherchewerkzaamheden[1]
- Kennis van gemeentewet en gemeentelijke context in het algemeen
- Kennis van de specifieke lokale politieke situatie (eventuele risico's in komende raads-/collegeperiode)
- Voldoende ervaring en vaardigheden om gesprekken met kandidaten te voeren
- In staat tot degelijke rapportage (met schets kwetsbaarheden en risico's en heldere aanbevelingen voor beheersmaatregelen)

10. Hoe wordt met de uitkomsten van de risicoanalyse omgegaan? Voor wie komt welke informatie beschikbaar en in welke vorm?

- Afhankelijk van het antwoord voor wie er wordt getoetst, zal het rapport breed/breder beschikbaar gesteld kunnen worden aan de genoemde derden. Vanwege recht op privacy kan bij verdere verspreiding het rapport maar beperkt informatie bevatten. Met het oog daarop is denkbaar dat niet de rapportage zelf beschikbaar komt, maar een eindverslag van het gesprek met de burgemeester of raadscommissie voor de geloofsbrieven. Achteraf besluiten alsnog een rapportage openbaar te maken zou in beginsel niet mogen plaatsvinden, omdat in dat geval de partij en de kandidaat hier geen rekening mee hebben kunnen houden bij de voordracht/kandidatuur.
- Denkbaar is bijvoorbeeld de volgende werkwijze (nader uit te werken in een model van de VNG):
  - De rapportage over de risicoanalyse wordt (door het externe bureau) aan de kandidaat gestuurd;
  - Kandidaat krijgt gelegenheid de rapportage met diens politieke partij te bespreken;
  - Na toestemming van de kandidaat wordt de rapportage aan de burgemeester (of raadscommissie voor de geloofsbrieven/formateur) gestuurd;
  - De burgemeester (of raadsommissie voor de geloofsbrieven/formateur) bespreekt de rapportage met kandidaat;
  - Van de bespreking wordt een eindverslag gemaakt;
  - Dit eindverslag wordt aan de gemeenteraad (onder geheimhouding) ter inzage gegeven;
  - In het eindverslag wordt een passage opgenomen over mogelijke risico's/kwetsbaarheden en de beheersmaatregelen die zijn genomen om die risico's in te perken. Deze passage kan bij de installatie van de kandidaat publiekelijk worden voorgelezen.[2]

---

[1] Het ministerie van Justitie en Veiligheid stelt zich op het standpunt dat 'verzameling van gegevens over een persoon, in opdracht van een derde, tegen betaling' valt onder 'recherchewerkzaamheden' in de zin van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr).

[2] Zie bijvoorbeeld de film van de Wethoudersvereniging (vanaf minuut 3:20) via https://www.youtube.com/watch?v=ATOChRtyy-w

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2018-0000174508

Uw kenmerk

Bijlage(n)
- Rapport-Broeksteeg
- Brief aan gemeenten

Datum 19 maart 2018

Betreft Versterking integriteit lokaal bestuur en aanpak aanhoudende bestuurlijke problemen bij gemeenten

Inwoners van Nederland hebben recht op een goed functionerend en integer openbaar bestuur. Gemeenten maken daar een groot en belangrijk onderdeel van uit. Zij zijn verantwoordelijk voor uiteenlopende maatschappelijke opgaven en zijn aan zet bij het oplossen van tal van maatschappelijke vraagstukken.
Een goed functionerend en integer gemeentebestuur levert een belangrijke bijdrage aan het vertrouwen van mensen in de politiek. Daarmee draagt het ook bij aan de legitimiteit van het overheidshandelen. Een integer en stabiel bestuur is effectiever en efficiënter in staat om de taken uit te voeren en diensten te leveren waar hun inwoners recht op hebben. Het toont zich dan ook een betrouwbare partner in samenwerking met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Ik ben – en voel mij – ervoor verantwoordelijk dat er voortdurend aandacht is voor de versterking van een goed functionerend en integer openbaar bestuur. De aanstaande gemeenteraadsverkiezingen en het proces van collegevorming dat daarna plaatsvindt, vormen een moment waarop het belang van een integer en stabiel gemeentebestuur gemarkeerd wordt: een nieuwe raadsperiode betekent een nieuw mandaat van de kiezer, nieuwe raadsleden, en vaak andere wethouders.
Mede op verzoek van uw Kamer informeer ik u voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen over mijn voornemens de integriteit van het lokaal bestuur te versterken en aanhoudende bestuurlijke problemen bij gemeenten tegen te gaan.[1]
Daarnaast heb ik in het licht van de college-onderhandelingen en de daarna volgende benoeming van wethouders het belang van integriteit en een degelijke

[1] Zie de behandeling van de begroting voor het jaar 2018 (Handelingen TK 2017-2018, nr. 23, item 6), mijn brief aan uw Kamer van 15 december 2017 (Kamerstukken II, 28 844, nr. 129), schriftelijke vragen van de leden Kuiken en Ploumen van 4 december 2017 (kenmerk 2017Z16981), mondelinge vragen van het lid Den Boer op 6 januari 2018 (Handelingen TK 2017-2018, nr. 48, item. 4) en schriftelijke vragen van het lid Kuiken van 19 februari 2018 (kenmerk 2018Z00711).

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

screening nog eens bij alle gemeenten onder de aandacht gebracht door middel van een brief, welke u als bijlage aantreft.

I. Openbaar bestuur blijvend versterken

Voordat ik kom te spreken over de acties en maatregelen schets ik graag de aanleiding en context waarbinnen deze voorstellen moeten worden bezien en het gevoerde proces dat tot deze voorstellen heeft geleid.

Bestuurlijke problemen en integriteitskwesties

Bij het realiseren van de uiteenlopende gemeentelijke taken zijn volksvertegenwoordigers en bestuurders bepalende actoren, in samenwerking met de ambtenaren. Het besturen van een gemeente is dus mensenwerk. Daarbij gaat er weleens iets mis of worden er stevige discussies gevoerd. Dat wordt door inwoners ook wel begrepen. Zij begrijpen het echter niet wanneer bestuurders en volksvertegenwoordigers voortdurend ruziënd over straat gaan, wanneer zij hun werk niet integer doen of wanneer er zelfs sprake is van ondermijnende krachten die invloed hebben op het functioneren van het gemeentebestuur.[2] Burgers verlangen terecht dat dergelijk handelen wordt gecorrigeerd.

Er zijn gemeenten waar aanhoudende bestuurlijke problemen zijn. Vaak zijn die problemen te relateren aan een negatieve bestuurscultuur. Dit kan bijvoorbeeld voortkomen uit een slechte relatie tussen fracties in de gemeenteraad, verzuurde verhoudingen tussen het college en de gemeenteraad of een verstoorde relatie tussen het college en het ambtelijke apparaat. Ook (f)actoren van buiten het gemeentehuis kunnen een rol spelen. Te denken valt aan het onder druk zetten of bedreigen van raadsleden of bestuurders via social media of op straat.

Naast aanhoudende bestuurlijke problemen eisen integriteitsschendingen hun tol. Burgers verwachten terecht dat politici het algemeen belang dienen. Als er sprake is van (de schijn van) belangenverstrengeling dan roept dat weerstand op tegen de overheid, en dat gevoel kan ik goed begrijpen. Daarom geldt dat het handelen van politieke ambtsdragers smetteloos dient te zijn.

De hierboven bedoelde kwesties hebben niet alleen een negatief effect binnen de betreffende gemeente maar ook daarbuiten. Het effect van ruziënde bestuurders of integriteitsschendingen houdt immers niet op bij de gemeentegrens. Het tast het gezag van het openbaar bestuur aan. De oorzaken die aan dergelijke problemen in gemeenten ten grondslag liggen, kunnen verschillend van aard zijn. Vaak is het ook niet terug te brengen op één oorzaak; dat maakt het vraagstuk van dergelijke problemen in gemeenten ook complex en ingewikkeld. Die wetenschap is echter geen excuus om deze problemen niet te adresseren.

Eigen mogelijkheden voorop

Ik hecht eraan te benadrukken dat volksvertegenwoordigers, bestuurders en ook ambtenaren in de eerste plaats zelf verantwoordelijk zijn voor (de integriteit van) hun handelen binnen het openbaar bestuur. Zonder die notie kan het openbaar bestuur niet adequaat functioneren.
Vervolgens is het van belang dat gemeenten bestuurlijke problemen of integriteitskwesties zelf oplossen, en dat er voldoende middelen zijn die

[2] Over de bredere aanpak van de problematiek van ondermijning heeft mijn ambtsgenoot van Justitie en Veiligheid uw Kamer, mede namens mij en de staatssecretaris van Financiën, op 16 februari 2018 geïnformeerd door middel van de actie-agenda aanpak ondermijning (Kamerstukken II, 29 911, nr. 180).

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

gemeenten daartoe in staat stellen. Dat zij zelf aan zet zijn, hoort bij het systeem van checks en balances zoals dat vorm heeft gekregen binnen onze gedecentraliseerde eenheidsstaat.

Gemeenten hebben zelf een aantal knoppen om aan te draaien. De raad kan een wethouder ontslaan om politieke redenen (artikel 49 Gemeentewet), bijvoorbeeld vanwege zijn aandeel in een bestuurlijk conflict, een integriteitsschending of in het geval van verdenking van enig strafbaar feit. Het is immers de gemeenteraad die wethouders benoemt, hun functioneren beoordeelt en om hem moverende redenen ontslaat. De burgemeester kan bij bestuurlijke problemen vanuit zijn positie met gezag optreden om partijen bij elkaar te brengen, en hij heeft de taak de bestuurlijke integriteit van de gemeente te bevorderen (artikel 170, tweede lid, Gemeentewet). Daarbij kan advies van derden worden ingewonnen, bijvoorbeeld van een (ad hoc) ingestelde adviescommissie. Bij verdenking van een strafbaar feit, zoals schending van de geheimhouding, agressie of corruptie kan voorts aangifte worden gedaan.
Het kan ook zijn dat er bijvoorbeeld sprake is van het aangaan van een (private) rechtsbetrekking tussen een raadslid en de gemeente die op grond van de Gemeentewet verboden is (artikel 15). In dat geval kan de raad, na betrokkene te hebben gehoord, hem van zijn lidmaatschap vervallen verklaren (artikel X8 Kieswet).

Samen problemen verhelpen
Een volgende stap komt in beeld als gemeenten hun eigen problemen niet zelf kunnen oplossen. In dat soort situaties moet van buitenaf een proces van normalisering van verhoudingen op gang worden gebracht of ondersteund, waarmee de constructieve krachten worden versterkt zodat het gemeentebestuur zich weer geheel en volledig richt op het goed besturen van de gemeente in plaats van zich te verliezen in interne strubbelingen. Binnen het bestaande wettelijk kader zijn daar verschillende middelen voor.

De commissaris van de Koning speelt - in zijn hoedanigheid als rijksorgaan - een belangrijke rol bij het signaleren en aanpakken van integriteitskwesties en aanhoudende bestuurlijke problemen. Hij kan als ambtsdrager met gezag en distantie tot betrokken partijen, adviseren en bemiddelen in het geval er sprake is van verstoorde bestuurlijke verhoudingen in een gemeente en als de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is (artikel 182, eerste lid, onder c Provinciewet). De commissaris kan ook in preventieve zin het nodige doen, zoals het aan de orde stellen van deze thematiek in zijn werkbezoeken aan gemeenten (artikel 182, eerste lid, onder b, Provinciewet).

Soms is het (ook) nodig een juridische interventie te overwegen aan de hand van het generieke instrumentarium van interbestuurlijk toezicht. Het gaat daarbij enerzijds om het middel van schorsing en vernietiging[3], waarover ik uw Kamer in mijn brief van 15 december 2017[4] reeds uitvoeriger informeerde. Anderzijds gaat het om indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing: blijft een gemeente in gebreke ten aanzien van een bij wet gevorderde taak (medebewind) dan kan die taak door een provinciaal bestuursorgaan - resp. in sommige gevallen door een minister -

[3] Artikel 132, vierde lid, van de Grondwet in samenhang met hoofdstuk XVII van de Gemeentewet alsmede titel 1.1 en titel 10.2 van de Algemene wet bestuursrecht.
[4] Kamerstukken II, 28 844, nr. 129.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

worden overgenomen en ten laste van de gemeente worden uitgevoerd.[5] Voordat tot een dergelijke interventie wordt overgegaan, worden eerst bestuurlijke stappen gezet. Daarbij wordt de bestuurlijke 'interventieladder'[6] doorlopen. Dat geeft gelegenheid om door middel van bestuurlijk overleg tot een oplossing te komen.

In het kader van aanhoudende bestuurlijke problemen verdient het volgende instrument dat het interbestuurlijk toezicht biedt, bijzondere aandacht. Is er sprake van algeheel disfunctioneren van het gemeentebestuur ('grove taakverwaarlozing') dan kan het gemeentebestuur worden ontbonden, een regeringscommissaris aangesteld en kunnen er (op termijn) nieuwe verkiezingen worden uitgeschreven.[7] De inzet van dit zwaarste middel gebeurt door middel van een specifieke wet voor die situatie (vgl. de situatie m.b.t. het openbare lichaam Sint Eustatius[8]). In een gemeente in Nederland is dit zware instrument voor het laatst toegepast in 1951 (Finsterwolde).

Behoefte aan meer middelen en instrumenten
Vanuit de bestuurspraktijk (onder meer burgemeesters en commissarissen van de Koning) is al langere tijd de vraag om te zoeken naar extra instrumenten om op te kunnen treden en het instrumentarium bij de tijd te brengen. Het bestuurlijk overleg blijkt af en toe te licht of te ontbreken aan doorzettingsmacht, terwijl het beschikbare juridische instrumentarium te zwaar is. Er is behoefte aan een aantal instrumenten dat daar tussenin zit. Om die reden is dat beleid en instrumentarium de afgelopen periode opnieuw bezien.

De bezinning op het instrumentarium is geen 'Haags' proces geweest. Bij de bezinning op het instrumentarium hebben diverse betrokken partners meegedacht. Zo zijn er verdiepende gesprekken gevoerd met (voormalig) burgemeesters en waarnemend burgemeesters over hun ervaringen met bestuurlijke problemen en het oplossen daarvan. Ook is een expertbijeenkomst georganiseerd met (voormalig) burgemeesters en waarnemend burgemeesters, wethouders, ambtenaren, wetenschappers en adviseurs. Daarnaast zijn er op diverse momenten ambtelijke en bestuurlijke overleggen geweest over mogelijke aanvullingen van het instrumentarium en de vraag naar de wenselijkheid ervan. Ik ben blij met de betrokkenheid die daarbij is getoond en de inzichten die dat heeft opgeleverd. We doen dit immers vanuit een gezamenlijk belang: een goed functionerend en integer openbaar bestuur.

Naast de bestuurlijke gesprekken die zijn gevoerd is vanuit mijn departement aan de heer mr. J.L.W. Broeksteeg, universitair hoofddocent staatsrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen, gevraagd een juridische verkenning uit te voeren naar (uitbreiding van) het instrumentarium. Als onderdeel daarvan heeft dhr. Broeksteeg op diverse momenten met de bestuurlijke partners van gedachten gewisseld over het juridisch instrumentarium, onder andere door betrokken te zijn bij de bedoelde expertbijeenkomst. De verkenning van dhr. Broeksteeg heb ik betrokken bij de totstandkoming van deze brief en doe ik u hierbij graag toekomen.

---

[5] Artikel 132, vijfde lid, Grondwet in samenhang met hoofdstuk VIII, par. 3, van de Gemeentewet alsmede Bijlage I bij de Gemeentewet.
[6] Opgenomen in het *Beleidskader schorsing en vernietiging* en het *Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing*.
[7] Artikel 132, vijfde lid, tweede volzin, Grondwet.
[8] Stb. 2018, 26.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

II. Acties en maatregelen

Vanuit mijn verantwoordelijkheid voor een goed openbaar bestuur wil ik verbeteringen in het bestaande instrumentarium aanbrengen en nieuwe instrumenten toevoegen, zowel op het vlak van integriteit als de aanpak van bestuurlijke problemen. Daarbij gaat het niet alleen om het de-escaleren van probleemsituaties maar ook om het voorkómen ervan. Want over de hele linie geldt: voorkomen is beter dan genezen.
De acties en maatregelen die ik voorstel zijn tot stand gekomen naar aanleiding van de vele en intensieve gedachtewisselingen die er – zoals ik hiervoor uiteen heb gezet – in de achterliggende periode met betrokken partners zijn geweest. De voorstellen zijn erop gericht dat eenieder de rol die hij in het openbaar bestuur heeft, adequaat kan vervullen. Het ziet daarom zowel op dat wat gemeenten zelf kunnen doen als op hetgeen gedaan kan worden met hulp van anderen. Ze zijn als volgt te rubriceren:

1: Versterken wat gemeenten zelf kunnen doen
   a. Bewustwording en ondersteuning gemeenten
   b. Screening van kandidaten voor bestuurlijke functies
   c. Bepalingen inzake belangenverstrengeling bij de tijd brengen
   d. Ondersteuning burgemeester bij integriteitsverantwoordelijkheid
   e. Stabiliteit gemeenteraad waarborgen

2: Samen besturen effectiever maken
   a. Versterking positie commissaris van de Koning
   b. Bestuurlijk toezicht ter plaatse
   c. Oplossen aanhoudende integriteitsconflicten

1. Versterken wat gemeenten zelf kunnen doen

Mijn voornaamste inzet is erop gericht dat gemeenten zelf in staat zijn te waken over de integriteit van het lokaal bestuur en dat zij zelf in staat zijn bestuurlijke problemen het hoofd te bieden.

a. Bewustwording en ondersteuning gemeenten

Het belang van integriteit moet vanaf het moment dat iemand zich kandideert voor een volksvertegenwoordigende of bestuurlijke functie onder de aandacht worden gebracht. Ten aanzien van volksvertegenwoordigers hebben bij uitstek politieke partijen een rol: zij stellen de kandidatenlijsten samen. Om hen te ondersteunen bij het vraagstuk van integriteit is vanuit mijn departement de handreiking *Integriteitstoetsing kandidaten decentrale politieke partijen* ontwikkeld. Daarnaast is er de handreiking *Integriteit politieke ambtsdragers* die zicht richt op het decentraal bestuur. Een en ander heeft tot doel het 'goede gesprek' met kandidaten te faciliteren.

In aansluiting hierop zal ik, samen met relevante partners, een 'escalatieladder' ontwikkelen die inzichtelijk maakt op welke wijze gemeenten aanhoudende bestuurlijke problemen kunnen voorkomen en op welke wijze een situatie (met hulp van anderen) kan worden gede-escaleerd. Het is van belang dat politici weten wat zij zelf kunnen doen om bepaalde problemen het hoofd te bieden maar ook dat zij weten op welke wijze andere actoren ingeschakeld kunnen worden. Een dergelijke 'escalatieladder' kan daarbij behulpzaam zijn.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

b. Screening van kandidaten voor bestuurlijke functies
Ik vind het van belang dat bij de benoeming van wethouders het kunnen overleggen van een Verklaring Omtrent het Gedrag een benoembaarheidsvereiste wordt, conform het screeningsprofiel voor politieke ambtsdragers. Dat vergt wijziging van de Gemeentewet, waartoe ik een wetsvoorstel zal voorbereiden. Daarnaast is het zowel voor de kandidaat als het bestuur van meerwaarde om een risicoanalyse op de kandidaat te laten uitvoeren. Met een dergelijke risicoanalyse komen eventuele kwetsbaarheden in beeld; de uiteindelijke weging van die risico's vraagt vervolgens om een politiek oordeel. Veelal worden voor dergelijke risicoanalyses marktpartijen ingeschakeld die eigen standaarden hanteren en niet altijd beschikken over een vergunning op basis van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus. Om dit proces beter te faciliteren ben ik bezig een 'basistoets integriteit' te ontwikkelen. Daarin worden onder meer de mogelijke belangen van de kandidaat transparant gemaakt en opgegeven opleidingen en diploma's gecheckt. Daarnaast is het van belang dat de procedure en rolverdeling rond risicoanalyse van kandidaat-bestuurders eenduidig en voor alle betrokkenen transparant is. Bij de uitwerking van de basistoets zal ik dit aspect betrekken.

Bij burgemeesterskandidaten wordt naslag door de AIVD en de Belastingdienst gedaan. De screening voor burgemeesters ga ik aanscherpen. Ik beraad mij nog op de wijze waarop dat vorm krijgt. Eén van de mogelijkheden is het aanwijzen van de functie van burgemeester als vertrouwensfunctie (met dan als consequentie dat er een veiligheidsonderzoek wordt gedaan). Een andere optie is dat de vertrouwenscommissie de eerder genoemde 'basistoets integriteit' ook bij kandidaat-burgemeesters toepast. Bij de uitwerking hiervan beraad ik mij ook op de screening van waarnemend burgemeesters en loco-burgemeesters.

Met betrekking tot raadsleden geldt dat het wettelijk vastleggen van een VOG als benoembaarheidsvereiste een inperking is van het grondwettelijk verankerde passief kiesrecht (artikel 4). Wel kunnen politieke partijen in het kader van de kandidaatstelling verlangen dat betrokkene een VOG kan overleggen. Dat gebeurt ook al bij verschillende politieke partijen. Ik vind dat een wenselijke praktijk.

c. Bepalingen inzake belangenverstrengeling bij de tijd brengen
De Gemeentewet bevat een aantal voorschriften voor politieke ambtsdragers om belangenverstrengeling tegen te gaan. Zo mag een raadslid niet deelnemen aan een stemming over "een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken" (artikel 28). Er is, mede door uiteenlopende rechterlijke uitspraken, de nodige onduidelijkheid ontstaan over de materiële betekenis van deze bepaling in relatie tot het gekozen mandaat van de volksvertegenwoordiger. Ik kom met een wetsvoorstel om deze norm te verhelderen zodat toepasbaarheid ervan in de gemeentelijke praktijk effectiever wordt.

Verder is met betrekking tot (private) rechtsbetrekkingen tussen een raadslid of wethouder en de gemeente voorzien in een bepaling betreffende verboden handelingen (artikel 15 resp. artikel 41c). Ook is bepaald welke functies met het raadslidmaatschap en wethouderschap onverenigbaar zijn (artikel 13 resp. artikel 36b). Hiermee wordt de zuiverheid in de bestuurlijke verhoudingen geborgd. Deze bepalingen kunnen op onderdelen verbeterd worden. Zo mag een raadslid geen ambtenaar zijn van de gemeente waar hij raadslid is maar het is niet in alle

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

gevallen uitgesloten werkzaam te zijn bij een samenwerkingsverband waarop het raadslid invloed uitoefent. Dat roept vragen op in de bestuurlijke praktijk. Ik zal daartoe met een voorstel komen.

Zoals eerder in deze brief aan bod is gekomen, geldt bij het verrichten van een verboden handeling door een raadslid, dat de raad betrokkene van zijn lidmaatschap vervallen kan verklaren (artikel X8 Kieswet). Daar kan de raad toe overgaan na een schorsing van betrokkene door de voorzitter of ambtshalve. Tegen dat besluit kan betrokkene in beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het is de vraag of er meer dan wel andersoortige gedragingen grond zouden moeten kunnen vormen voor schorsing van een volksvertegenwoordiger. Dat zal ik in de komende tijd onderzoeken, met inachtneming van de grenzen die verbonden zijn aan beperking van het passief kiesrecht.

Een verdergaande stap, die hierop aansluit en ik daarom op deze plaats noem, is de reeds bestaande mogelijkheid tot ontzetting uit het kiesrecht door de strafrechter of het verbod om een bestuurlijke functie uit te oefenen. Ik zal, mede in overleg met de minister van Justitie en Veiligheid, nagaan wat de mogelijkheden zijn om de grondslagen voor ontzetting uit het kiesrecht en het verbod op het uitoefenen van een bestuurlijke functie te verruimen. Dat zal ten aanzien van ontzetting uit het kiesrecht ook de vraag omvatten of de grondwettelijke eis van een daadwerkelijk opgelegde vrijheidsstraf van ten minste een jaar (artikel 54, tweede lid, Grondwet) aanpassing behoeft.

d. Ondersteuning burgemeester bij integriteitsverantwoordelijkheid
De burgemeester bevordert een goede behartiging van de gemeentelijke aangelegenheden. Tot die brede zorgplicht behoort het bevorderen van de bestuurlijke integriteit van de gemeente (artikel 170, tweede lid, Gemeentewet), wat breder is dan bijvoorbeeld de rol die hij als voorzitter van de raad heeft met betrekking tot onverenigbare betrekkingen en verboden handelingen (artikel X5, tweede lid en artikel X8, eerste lid, Kieswet). Bij het expliciteren van de taak van de burgemeester met betrekking tot integriteit is er destijds voor gekozen de burgemeester geen specifieke bevoegdheden op dit terrein toe te kennen. De VNG en het Nederlands Genootschap van Burgemeesters hebben expliciet aandacht voor deze regeling gevraagd. De komende tijd zal nadere gedachtewisseling daarover plaatsvinden, ook in relatie tot de grondwettelijke positie van de raad.

e. Stabiliteit gemeenteraad waarborgen
Soms hangen bestuurlijke problemen samen met het veelvuldig optreden van afsplitsingen van raadsfracties. Afsplitsingen zijn mogelijk omdat de Grondwet uitgaat van het eigen mandaat van het raadslid: leden van de raad stemmen zonder "last" (artikel 129, zesde lid). Uw Kamer heeft evenwel recent maatregelen genomen om afsplitsingen te ontmoedigen door middel van aanpassing van het reglement van orde. Dit zou wat mij betreft op vergelijkbare wijze in het reglement van orde voor gemeenten vorm en inhoud kunnen krijgen. Dit punt betrek ik in het bijzonder bij de overleggen met de VNG.

Een andere situatie is wanneer raadsleden om redenen van hardnekkige bestuurlijke conflicten hun zetels niet meer innemen. Dat verhoudt zich moeizaam tot de eis van de wetgever dat een gemeenteraad van een bepaalde omvang moet zijn gelet op het aantal inwoners (artikel 8 Gemeentewet). Om in dergelijke situaties weer te komen tot een voltallige gemeenteraad kan worden aangesloten

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

bij een bestaande voorziening in de Kieswet. De Kieswet bepaalt dat indien raadsleden hun zetel niet innemen en daarvan afstand doen, de volgende kandidaten op dezelfde lijst de zetel kunnen innemen. Nemen ook deze personen de zetel niet in dan stelt het Centraal Stembureau vast dat er geen personen van de betreffende lijst beschikbaar zijn; in dat geval kunnen de vrijgekomen plaatsen over de andere partijen verdeeld worden. Dit kan nu echter alleen in gemeenten van 13 raadsleden of minder, dus bij gemeenten met maximaal 10.000 inwoners (artikel W4 Kieswet). De mogelijkheid om zetels te herverdelen is ingegeven door andere omstandigheden dan deze problematiek, maar deze wettelijke mogelijkheid kan naar mijn oordeel ook bruikbaar zijn in het geval raadsleden om redenen van hardnekkige bestuurlijke conflicten hun zetels niet innemen. De beperking dat herverdeling alleen mogelijk is in gemeenten met minder dan 10.000 inwoners, wil ik daarom wijzigen door met een voorstel tot wijziging van de Kieswet te komen.

2. Samen besturen effectiever maken

Komen gemeenten zelf niet tot een oplossing bij integriteitskwesties of bestuurlijke problemen dan is hulp van buiten het gemeentebestuur aangewezen. Er dient dan een effectief instrumentarium ingezet te kunnen worden om samen met andere actoren deze problemen op te lossen. Omdat het huidige instrumentarium ofwel bestuurlijk te licht is omdat doorzettingsmacht ontbreekt, of omdat het instrumentarium juist juridisch heel zwaar is, ga ik de komende tijd onderstaande punten uitwerken.

a. *Versterking positie commissaris van de Koning*

De commissaris van de Koning kan - in zijn hoedanigheid als rijksorgaan - een waarnemend burgemeester aanstellen (artikel 78, eerste lid, Gemeentewet). Als hij een waarnemer aanstelt in een gemeente met het oog op de daar aanwezige conflicten, geeft hij vaak bestuurlijk de opdracht mee verbeteringen aan te brengen in de bestaande bestuurlijke verhoudingen. Gelet op de belangrijke positie die de commissaris inneemt als rijksorgaan en de mogelijkheden die hem daarbij ter beschikking staan, is een actieve opstelling van de commissaris bij de problematiek van gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen van groot belang. In dat kader ga ik nader met hen verkennen of het creëren van een wettelijke basis voor het verstrekken van een opdracht aan een (waarnemend) burgemeester voor de bestuurlijke praktijk behulpzaam kan zijn. Een andere mogelijkheid die ik met de commissarissen wil nagaan is het opstellen van een beleidskader waarin het kunnen geven van een opdracht nader wordt uitgewerkt en waarin wordt ingegaan op de activiteiten die de waarnemend burgemeester in het kader van die opdracht kan ontplooien. De mogelijkheid van maatwerk is daarbij het uitgangspunt. Een dergelijk beleidskader kan ook ingaan op het verstrekken van een opdracht aan een zittende burgemeester.

b. Bestuurlijk toezicht ter plaatse

Als aanvulling op het bestaande instrumentarium ben ik voornemens om in Nederland vergelijkbare mogelijkheden te creëren als bestaan in Noordrijn-Westfalen met het zogenaamde 'Unterrichtungsrecht' (bestuurlijk toezicht ter plaatse). In Nederland kan de toezichthouder - de minister van BZK of de provincie - een gemeente verzoeken inlichtingen te verstrekken over al hetgeen de gemeente aangaat, ook wel bekend als het vragen van ambtsbericht (artikel 118 Gemeentewet). De toezichthouder in Noordrijn-Westfalen kan echter meer dan het vragen van informatie. Die toezichthouder kan ook documenten inzien en vergaderingen van het bestuur en de volksvertegenwoordiging bijwonen. Diens

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

aanwezigheid kan de beraadslagingen positief beïnvloeden, terwijl de bevoegdheidsverdeling in tact blijft. Dit bestuurlijk-juridische middel lijkt mij van grote toegevoegde waarde voor het instrumentarium dat we in Nederland kennen. Vertaald naar de Nederlandse situatie zou het voor de hand liggen een dergelijk middel aan de commissaris van de Koning of een door hem aangewezen functionaris te geven, zodat hij zijn rol bij probleemgemeenten beter kan vervullen. Dat vergt een wettelijke vormgeving; binnen de huidige kaders zijn bijvoorbeeld vergaderingen van het college immers besloten en kan een derde alleen op uitnodiging aanwezig zijn. Ik zal hiertoe een wetsvoorstel voorbereiden.

c. Oplossen aanhoudende integriteitsconflicten
In deze brief is aan bod gekomen dat de burgemeester een wettelijke verantwoordelijkheid heeft voor de bestuurlijke integriteit van de gemeente en dat de commissaris van de Koning bevoegd is te adviseren en te bemiddelen bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen en integriteitsconflicten. Ook is gesignaleerd dat er in de bestuurlijke praktijk commissies worden ingesteld die het gemeentebestuur van advies dienen. Is er bij de benoeming van een wethouder sprake van een conflict in de relatie tot de integriteit van betrokkene dan komt de vraag op, op welke wijze dat geschil effectief kan worden opgelost. Immers, de benoeming van wethouders is een autonome bevoegdheid van de raad. In het kader van het oplossen van dergelijke conflictsituaties ga ik verkennen of het wenselijk is te komen met een wettelijke regeling waarin een gezaghebbende commissie naar aanleiding van een specifieke kwestie, op verzoek van de burgemeester of de gemeenteraad, een uitspraak kan doen. Hierbij denk ik bijvoorbeeld aan het toekennen van een dergelijke taak aan de commissie voor de geloofsbrieven of aan een in te stellen bovenlokale integriteitscommissie. Daarbij verken ik ook de wenselijkheid om als sluitstuk op het lokaal gevoerde proces een aanvullende rol toe te kennen aan de commissaris van de Koning (als rijksorgaan) of een rol toe te kennen aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, bijvoorbeeld in de vorm van het geven van een bijzondere aanwijzing.

III. Vervolgtraject

In deze brief is het accent gelegd op de gemeenten. De geschetste problematiek kan uiteraard ook spelen op het niveau van het provinciebestuur en het waterschapsbestuur. Dat betekent dat de voorgestelde oplossingsrichtingen ook voor die besturen aan de orde zijn.

Bij de uitwerking van de in deze brief beschreven plannen blijven de bestuurlijke partners betrokken. Voor de goede orde meld ik dat het daarbij in ieder geval gaat om de VNG, het IPO, de Unie van Waterschappen, het Nederlands Genootschap van Burgemeesters en de Kring van commissarissen van de Koning. Ook de besturen van politieke partijen zal ik bij de uitwerking betrekken. Daarnaast geldt dat screening van ambtenaren raakt aan de onderhavige thematiek en ook mijn aandacht heeft.

Ik zal u na de zomer informeren over de uitwerking van de acties en maatregelen en het genoemde overleg met betrokken partners.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Democratie en Bestuur

Kenmerk
2018-0000174508

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Interveniëren in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen

In deze uitgave treft u aan de verkenning van mr. J.L.W. Broeksteeg, universitair hoofddocent staatsrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen, naar het juridisch instrumentarium om te interveniëren in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen, welke hij deed in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Januari 2018

Interveniëren in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen

Radboud Universiteit

J.L.W. (Hansko) Broeksteeg
Universitair hoofddocent staatsrecht
Radboud Universiteit

Inhoudsopgave

Samenvatting		6
1	Inleiding	9
2	Gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen	11
2.1	Beschrijving	11
2.2	Oorzaken op metaniveau	12
2.3	Oorzaken op microniveau	13
2.4	Tot slot	14
3	Waarom voldoen de bestaande toezichtmechanismen niet?	15
3.1	Grondwettelijk kader	15
3.2	Spontane vernietiging	16
3.3	Positief toezicht	16
3.4	Verwaarlozing van medebewindstaken	17
3.5	Verwaarlozing van autonome taken	18
3.6	Biedt de autonome taakverwaarlozingsregeling een oplossing?	18
3.7	De praktijk van bestuurlijk toezicht	19
3.8	Financieel toezicht	19
3.9	Tussenconclusie	20
4	Voorstellen tot interventie: bestaande instrumenten	21
4.1	Opmerkingen vooraf	21
4.2	Proportionaliteit en gemeentelijke autonomie	22
4.3	Aanstellen wethouders van buiten	22
4.4	Een waarnemer met een opdracht	22
4.5	Aanscherping toepassing taakverwaarlozingsregeling	23
4.6	Aanscherping toepassing financieel toezicht	24
4.7	Toepassing van artikel 132 Gw aan de hand van Finsterwolde	24
4.8	Toevoegen ambtenaren aan gemeentelijk ambtelijk apparaat	26
4.9	Verplichte gemeentelijke herindeling	26
4.10	Verplichte samenwerking	28
5	Voorstellen tot interventie: nieuwe instrumenten	29
5.1	Een aanwijzingsbevoegdheid	29
5.2	Een waarnemer met 'extra' wettelijke taken	30
5.3	De aanstelling van een regeringscommissaris	31
5.4	Bestuurlijke indeplaatsstelling	32
5.5	Een bestuurlijke artikel 12-regeling	33
5.6	Een kwaliteitskamer	35
5.7	Raadsontbinding en nieuwe verkiezingen	35
5.8	Een maximale termijn voor politieke ambtsdragers	37
5.9	Ontnemen raadszetel vanwege structureel absenteïsme	37
5.10	Ontmoedigen van afsplitsingen	38

6	Rechtsvergelijking	39
6.1	Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen	39
6.2	Vlaanderen	42
6.3	Inspiratie uit de rechtsvergelijking	43
7	Ondermijning van het gemeentebestuur	46
7.1	Wat is ondermijning?	46
7.2	Afbakening onderzoek	47
7.3	Informele beïnvloeding	47
7.4	Ontnemen raadszetel	48
7.5	Ontnemen passief kiesrecht	48
7.6	Schorsing raadslid	49
7.7	Verklaring omtrent Gedrag	49
7.8	Onderzoek en naslag door de AIVD	50
7.9	Verhoging vergoeding	50
7.10	Uitbreiding Bibob	51
7.11	Bestuurlijke pluk-ze-wetgeving	52
7.12	Specifieke wetgeving	52
8	Samenvatting en conclusies	53
8.1	Gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen	53
8.2	Ondermijning en bestuurlijke problemen	54
8.3	Tot slot	55
Literatuurlijst		56

Samenvatting

De rechtsvragen die in dit onderzoek centraal staan, luiden: Op welke wijze kunnen nieuwe instrumenten en bevoegdheden, op grond waarvan kan worden geïntervenieerd in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen en met problemen van ondermijning, concreet vorm krijgen? Welke haken en ogen kleven aan deze nieuwe instrumenten en bevoegdheden? Hoe verhouden de voorgestelde instrumenten en bevoegdheden zich tot het (grond)wettelijke kader?

Daarbij is in de eerste plaats het vraagstuk van gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen nader geduid. Aanhakend op eerder in de wetenschappelijke literatuur gegeven definities gebruik ik voor dit onderzoek als werkdefinitie: een gemeente die evident en zichtbaar problemen in politiek en bestuur kent door het aftreden van meer dan één burgemeester en/of wethouders, waarbij ook botsingen in de gemeenteraad plaatsvinden die doorgaans niet slechts van zakelijke aard zijn. Deze problemen zijn structureel, omdat zij zich langdurig voordoen. Dit onderzoek geeft vervolgens weer dat de bestaande instrumenten en bevoegdheden van bestuurlijk toezicht (preventief toezicht, spontane vernietiging, taakverwaarlozing) onvoldoende mogelijkheden bieden om deze problemen aan te pakken. Het bestaande toezichtsinstrumentarium is sterk gericht op de inhoud van de gemeentelijke besluitvorming. Indien concrete medebewindstaken worden verwaarloosd, kan indeplaatsstelling volgen; indien besluiten in strijd zijn met het recht of het algemeen belang kunnen zij worden vernietigd. Bij de gemeenten in kwestie is niet zozeer de inhoud van het gemeentelijk beleid een probleem, maar veeleer de bestuurlijke processen. Bestuurlijk toezicht is, met andere woorden, vooral gericht op het nemen van beslissingen, op de inhoud daarvan en het beleid dat daaraan ten grondslag ligt. Hoogstens heeft de regeling van verwaarlozing van autonome taken mede betrekking op het bestuurlijke proces, maar dan moet er sprake zijn van grove taakverwaarlozing, veelal uitgelegd als 'werkweigerende gemeenten'.

Gebleken is dat met informele druk op gemeenten, in de regel uitgeoefend door de commissaris van de Koning, veel kan worden bereikt. Niettemin lijkt er behoefte te bestaan aan een bevoegdheid om in te grijpen, niet in de laatste plaats als een stok achter de deur. In dit onderzoek zijn veel instrumenten en bevoegdheden uitgewerkt. De meest relevante worden ook hier besproken.

In de eerste plaats zijn de reeds bestaande instrumenten en bevoegdheden geïnventariseerd. De aanstelling van een waarnemend burgemeester, al dan niet met een opdracht, heeft vaak een normaliserend effect op de bestuurlijke verhoudingen. De opdracht die de commissaris van de Koning hem meegeeft, kan echter niet verder reiken dan de reguliere bevoegdheden die de burgemeester heeft. Bovendien moet er een burgemeestersvacature zijn. Ook de aanstelling van een wethouder van buiten de raad kan een temperende werking hebben op conflicten. Ook hier geldt dat de aanstelling van een wethouder van buiten niet afgedwongen kan worden, door de commissaris van de Koning noch door de minister of de Kroon.

Ten aanzien van nieuwe, nog niet bestaande instrumenten kunnen we een onderscheid maken tussen instrumenten en bevoegdheden waarvoor wetswijziging nodig is en instrumenten en bevoegdheden die grondwetsherziening vergen. In sommige gevallen bestaat twijfel. Met een aanwijzingsbevoegdheid kan de commissaris van de Koning of de minister ingrijpen in het gemeentebestuur. Dat is een vorm van positief toezicht. Toen de regering bij de totstandkoming van de Gemeentewet-1992 een algemene aanwijzingsbevoegdheid in de wet wilde opnemen, stuitte dat op bezwaren. De thans geldende interpretatie van artikel 132, derde lid, Grondwet is dan ook dat positief toezicht alleen toegepast kan worden in geval van medebewind. Omdat de regering eerder dit artikel aldus interpreteerde dat het ruimte biedt voor een breder positief toezicht, namelijk ook ten aanzien van autonome taken, lijkt ruimere toepassing mogelijk, maar dat vergt herinterpretatie van artikel 132, derde lid, Grondwet. Daarmee scheren we langs de grenzen van de Grondwet.
Het voorgaande geldt ook voor de aanstelling van een waarnemer met extra wettelijke taken, van een regeringscommissaris of van een inspecteur in geval van een bestuurlijke artikel 12-regeling, althans indien zij aanwijzingen kunnen ontvangen van de minister of de commissaris van de Koning.

Grondwetswijziging is nodig voor de verwezenlijking van de volgende instrumenten en bevoegdheden. Een waarnemend burgemeester zou toegerust kunnen worden met extra wettelijke taken. Hij zou vetorecht in het college kunnen hebben of het dagelijks bestuur van de gemeente kunnen voeren, indien het college daartoe door bestuurlijke problemen niet in staat is. Omdat de Grondwet de bevoegdheden van college en burgemeester niet regelt, kan de

Gemeentewet voorzien in een (tijdelijke) wijziging van die bevoegdheden. Met betrekking tot de raad ligt dat anders: zijn bevoegdheden zijn in de Grondwet genormeerd. Hij is, op grond van artikel 125, eerste lid, hoofd van de gemeente. Ingrijpen in de bevoegdheden van de raad vergt om die reden grondwetswijziging. Het voorgaande geldt ook voor de aanstelling van een regeringscommissaris, althans zolang het niet gaat om de grove verwaarlozing van autonome taken en indien deze kan ingrijpen in de bevoegdheden van de gemeenteraad. Grondwetswijziging is ook nodig voor ontbinding van de gemeenteraad. In Noordrijn-Westfalen wordt de bevoegdheid van raadsontbinding beschouwd als *ultimum remedium*-toezichtsbevoegdheid. Dan wordt de bevoegdheid tot raadsontbinding toegepast door een toezichthouder. In Nederland zou dat de Kroon of de minister kunnen zijn. Dat vergt grondwetswijziging, omdat ontbinding van de raad onder het huidige recht altijd een ad hoc formele wet vergt (artikel 129, vierde lid, en artikel 132, vijfde lid, Grondwet). Daarbij is het overigens de vraag in hoeverre raadsontbinding een oplossing is voor bestuurlijke problemen, als de raad opnieuw is gekozen en in vrijwel dezelfde samenstelling bijeenkomt. Het ontnemen van een raadszetel, ten slotte, in het bijzonder bij structureel absenteïsme, vergt grondwetswijziging, omdat het een beperking van het passief kiesrecht is en van het vrije mandaat. Immers, hoe een raadslid functioneert, bepaalt hij zelf, ook al betreft dat functioneren een afwezigheid in raadsvergaderingen.

Voor de volgende voorstellen is een (wettelijke) regeling nodig. Uit de rechtsvergelijking blijkt dat een informatierecht voor de toezichthouder een interessant toezichtsinstrument is, zeker als dat – zoals in Noordrijn-Westfalen het geval is – mede betekent dat de toezichthouder bevoegd is raads- en collegevergaderingen bij te wonen en daarin het woord kan voeren. Met de ingewonnen informatie kan de toezichthouder de besluitvorming daarin beïnvloeden. Een regeling ter zake kan in de Gemeentewet worden opgenomen. Hij heeft echter geen 'doorzettingsmacht', dan zou hij immers kunnen treden in de bevoegdheden van de raad en is grondwetswijziging nodig. Afsplitsingen van raadsfracties en daarmee een versplintering van de raad kan, zij het beperkt, worden voorkomen door de 'splitsers' minder rechten te geven in de gemeenteraad. Het reglement van orde van de raad kan daarover bepalingen bevatten. Deze kunnen een beperking van de spreektijd inhouden en minder financiële en andere ondersteuning.

De bestuurlijke maatregelen om ondermijning tegen te gaan zijn beperkt, althans vergeleken met de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke maatregelen. Zonder grondwetswijziging kan geen Verklaring omtrent gedrag (VOG) worden vereist, althans niet indien het niet kunnen overleggen daarvan zou betekenen dat een persoon geen raadslid of wethouder zou kunnen worden. Dat zou immers een beperking van het passief kiesrecht betekenen. Wel mogelijk is de uitbreiding van de verboden handelingen, waardoor de raadszetel komt te vervallen en de uitbreiding van de delicten waarbij de rechter als bijkomende straf uitsluiting van kiesrecht kan uitspreken. Ook is mogelijk een verhoging van de vergoeding voor raadsleden om aldus het raadslidmaatschap aantrekkelijker te maken en politieke partijen beter in staat te stellen om de lokale kandidatenlijsten te vullen met goede kandidaten. Hieraan kleven de nadelen dat kandidaten het raadslidmaatschap niet mogen ambiëren vanwege de vergoeding en dat beïnvloeding door criminele netwerken niet uit te sluiten valt. Verder zou de reikwijdte van de Wet Bibob uitgebreid kunnen worden, zowel voor wat betreft de sectoren als de personen waarop deze wet van toepassing is. Ook is het mogelijk om wettelijk vast te leggen dat de Belastingsdienst en de AIVD fiscaal onderzoek en naslag kunnen doen naar raads- en collegeleden (zoals nu ook gebeurt bij de benoeming van burgemeesters). Ten slotte noem ik de bestuurlijke pluk-ze-wetgeving: het ontnemen van voordeel, onrechtmatig verkregen met gebruikmaking van verleende vergunningen of ontheffingen. Bij de intrekking daarvan zouden deze gelden teruggevorderd kunnen worden. Wel geldt dat van personen niet twee maal op grond van hetzelfde feit vermogen ontnomen kan worden.

Gezien het voorgaande, ligt het voor de hand om de volgende voorstellen in overweging te nemen. In de eerste plaats is dat de mogelijkheid, ontleend aan de rechtsvergelijking met Noordrijn-Westfalen, om een toezichthouder aan het gemeentebestuur toe te voegen, die de bevoegdheid heeft om raads- en collegevergaderingen bij te wonen en daarin het woord te voeren. De commissaris van de Koning zou de toezichthouder kunnen aanstellen. Daarvoor is wetswijziging nodig. Dit zou een eerste stap kunnen zijn; overige voor de hand liggende voorstellen vergen wel grondwetswijziging. Dat geldt voor een aanwijzingsbevoegdheid voor de minister en voor de waarnemend burgemeester met extra wettelijke bevoegdheden. De toepassing van deze bevoegdheden beperkt de bevoegdheden van de gemeenteraad en treedt daarom in zijn grondwettelijk gegarandeerde hoofdschap. Voor wat betreft ondermijning zou een eerste stap zijn de wettelijke mogelijkheid tot het verrichten van naslag voor de AIVD en fiscaal onderzoek door de Belastingdienst bij de benoeming van raadsleden of wethouders, althans indien daartoe aanleiding bestaat. Daarna kan worden gedacht aan een uitbreiding van de verboden handelingen, waardoor de raadszetel komt te vervallen, en de uitbreiding van de delicten waarbij de rechter als bijkomende straf uitsluiting van kiesrecht kan uitspreken. Daarvoor is geen grondwetswijziging nodig.

1 Inleiding

Dit onderzoek heeft betrekking op twee wezenlijke lokale vraagstukken:
- gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen; en
- bestuurlijke problemen als gevolg van ondermijning van het gemeentebestuur.

In de wetenschap, in de politiek en in de media is geconstateerd dat het niet eenvoudig is om deze problemen het hoofd te bieden. Bestaande instrumenten en bevoegdheden zouden onvoldoende mogelijkheden bieden om in te grijpen in gemeenten waar aanhoudende bestuurlijke problemen spelen of waarin ondermijning een wezenlijk probleem is. De vraag is dan relevant welke (nu nog niet juridisch geregelde) instrumenten en bevoegdheden wél kunnen bijdragen aan een mogelijke oplossing van deze problemen. Dit advies gaat primair over deze nieuwe instrumenten en bevoegdheden. Daarom staan in dit onderzoek de volgende rechtsvragen centraal:
- Op welke wijze kunnen nieuwe instrumenten en bevoegdheden, op grond waarvan kan worden geïntervenieerd in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen en met problemen van ondermijning, concreet vorm krijgen?
- Welke haken en ogen kleven aan deze nieuwe instrumenten en bevoegdheden?
- Hoe verhouden de voorgestelde instrumenten en bevoegdheden zich tot het (grond)wettelijke kader?

Dit onderzoek vangt, na deze inleiding, aan met een (korte) probleemanalyse (par. 2) met betrekking tot bestuurlijke probleemgemeenten: over welke gemeenten gaat dit onderzoek en wat speelt er in deze gemeenten? Wat houdt, met andere woorden, het vraagstuk van gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen in?

In par. 3 staat de (aan het vervolg van het onderzoek voorafgaande) vraag centraal in hoeverre de bestaande instrumenten volstaan bij interventie in geval van bestuurlijke problemen. Dan zal blijken dat de bestaande instrumenten nauwelijks volstaan. Par. 3 geeft ook weer waarom de aanhoudende bestuurlijke problemen niet door middel van bestaande instrumenten van bestuurlijk toezicht kunnen worden opgelost. Onderzocht worden onder meer: taakverwaarlozing in medebewind en de daarmee gepaard gaande indeplaatsstelling, taakverwaarlozing van autonome taken, positief toezicht, spontane vernietiging, de praktijk van bestuurlijk toezicht (mede in het licht van de revitalisering van het generiek toezicht) en financieel toezicht.

Par. 4 betreft het onderzoek naar de (herwaardering van) reeds bestaande interventiemogelijkheden in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen; par. 5 betreft het onderzoek naar nieuwe interventiemogelijkheden. Telkens staan daarbij de hiervoor weergegeven rechtsvragen centraal op welke wijze deze instrumenten en bevoegdheden concreet vorm kunnen krijgen, welk haken en ogen daaraan kleven en in hoeverre voor de genoemde interventie-mogelijkheden wetswijziging of grondwetswijziging nodig is.

Voor het gedeelte van het advies over gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen wordt tevens een rechtsvergelijking gemaakt met enkele ons omringende landen. Deze kan inspiratie bieden voor de vormgeving van interventie-arrangementen. Vanwege de vergelijkbaarheid en de beschikbaarheid van voldoende literatuur, ligt het voor de hand dat deze rechtsvergelijking Vlaanderen (België) en Noordrijn-Westfalen (Duitsland) betreft. Deze rechts-vergelijking is weergegeven in par. 6.

De interventiemogelijkheden in geval van ondermijning van het gemeentebestuur zijn beschreven in par. 7. De nadruk ligt daarbij op bestuurlijke maatregelen, niet op strafrechtelijke of fiscale. Ondermijning wordt in dit onderzoek in een afzonderlijk hoofdstuk gepresenteerd. Vanwege de aard van de problemen zijn daar afzonderlijke maatregelen nodig. Dat neemt niet weg dat er een nauw verband bestaat met gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen. Als gevolg van ondermijning kunnen deze aanhoudende bestuurlijke problemen ontstaan. En als gevolg van deze problemen is een gemeente vatbaarder voor ondermijning. Bovendien kan (bijvoorbeeld) cliëntelisme een vorm van ondermijning zijn, terwijl het ook een van de oorzaken van de aanhoudende bestuurlijke problemen kan zijn. Hetzelfde geldt voor problemen van integriteit: zij kunnen van grote invloed zijn op de bestuurbaarheid van de gemeente.

In hoofdstuk 7 wordt eerst in kaart gebracht wat het probleem van ondermijning inhoudt; daarna worden nieuwe mogelijkheden tot interventie weergegeven. Het advies wordt afgesloten met conclusies (par. 8).

Voor dit advies is gebruik gemaakt van (juridische en bestuurskundige) literatuur, alsmede van (onderzoeks) rapporten die zijn opgesteld naar aanleiding van onderzoeken in de betreffende gemeenten naar de oorzaak van de bestuurlijke problemen en naar verbeterplannen, dan wel naar ondermijning. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inbreng in de door het ministerie op 29 september 2017 georganiseerde expertmeeting. Het doel van de expertmeeting was om op basis van kennis en ervaring van gedachten te wisselen over het effectief tegengaan van aanhoudende problemen in het bestuurlijke proces bij gemeenten, dan wel het oplossen daarvan. Ten slotte zijn meegenomen de gespreksverslagen van interviews die medewerkers van het ministerie hebben gehouden met personen die in de gemeentelijke praktijk betrokken zijn geweest bij de onderwerpen van deze studie.

Ten slotte: dit onderzoek betreft gemeenten, niet de provincies. Dat wil niet zeggen dat de hier behandelde problematiek zich niet op provinciaal niveau kan voordoen. Het onderwerp van ondermijning is voor het provinciaal bestuur van groot belang – voorbeelden van provincies met aanhoudende bestuurlijke problemen zijn er echter niet. Hieronder geef ik voorstellen weer tot wijziging van de Gemeentewet. In hoeverre deze wijzigingen ook in de Provinciewet doorgevoerd moeten worden, laat ik in dit onderzoek in het midden.

2 Gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen

In gemeenten doen zich conflicten voor: in de raad, tussen de raad enerzijds en het college of de burgemeester anderzijds, in het college, enzovoorts. Dat is tot op zekere hoogte wenselijk: het is een wezenskenmerk van de politiek dat er verschillende opvattingen zijn, die worden uitgedragen en verdedigd. In de meeste gevallen zijn politieke conflicten geen bestuurlijk probleem: de conflicten zijn zakelijk, de raad neemt besluiten en het college en het ambtelijke apparaat zorgen voor de uitvoering daarvan. Soms is het zelfreinigende vermogen echter onvoldoende, bijvoorbeeld in geval van aanhoudende bestuurlijke problemen of bij ondermijning van het gemeentebestuur als gevolg van criminaliteit. Ondermijning komt in par. 7 aan bod; deze paragraaf en de paragrafen 3 tot en met 6 betreffen gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen.

Het is, voordat mogelijke oplossingen worden gegeven, van belang om eerst te vast te stellen welke werkdefinitie voor een bestuurlijke probleemgemeente in dit onderzoek wordt gehanteerd en wat de oorzaken zijn van het ontstaan van aanhoudende bestuurlijke problemen. Daarvoor is vooral gebruik gemaakt van de bestuurskundige literatuur van Korsten en Schoenmaker[1] en van de onderzoeksrapporten over bestuurlijke probleemgemeenten.[2]

2.1 Beschrijving

Een bestuurlijke probleemgemeente is te omschrijven als een gemeente met bestuurlijke risico's. Deze risico's komen tot uiting, omdat daarin met enige regelmaat wethouders sneuvelen, burgemeesters aftreden of colleges uiteenvallen. De bestuurlijke problemen zijn structureel; zij doen zich regelmatig en daarmee langdurig voor.
De problemen betreffen in de regel geen concrete beleidsdossiers of -kwesties – alhoewel een specifiek politiek gevoelig dossier de problemen kan verergeren – , maar veeleer de verhoudingen in de raad, in het college, tussen raad enerzijds en college of burgemeester anderzijds, en eventueel de relatie van de politieke ambten tot de ambtelijke organisatie (hetgeen tot uiting kan komen in topambtenaren die opstappen). Korsten geeft daarom als definitie een gemeente die evident en zichtbaar problemen in politiek en bestuur kent door het aftreden van meer dan één burgemeester en/of wethouders, waarbij ook botsingen in de gemeenteraad plaatsvinden die doorgaans niet slechts van zakelijke aard zijn.[3] De problemen zijn structureel, omdat zij zich langdurig voordoen. Ik neem de definitie van Korsten over als werkdefinitie voor dit onderzoek.

---

[1] M. Schoenmaker, *Bestuurlijk gedonder*, Nijmegen: WLP 2011; A.F.A. Korsten, *'Gezond bestuur' en de ziekte die 'probleemgemeente' heet – Over (on) deugdelijk bestuur en wat te doen*, essay 2011, p. 12, te vinden op www.arnokorsten.nl; A.F.A. Korsten, *Wanneer is sprake van een bestuurlijke probleemgemeente?*, eveneens te vinden op www.arnokorsten.nl, website geraadpleegd oktober 2017; A.F.A. Korsten, M. Schoenmaker, 'Gezond bestuur en bestuurlijke probleemgemeenten, Tijd voor de bestuursschout?', *Bestuurswetenschappen* 2011, p. 28-50; A.F.A. Korsten, *'Gezond bestuur' en de ziekte die 'probleemgemeente' heet, Over (on)deugdelijk bestuur en wat te doen*, inleiding voor de commissarissen van de Koning, Putten 18 februari 2011.

[2] Geraadpleegd zijn: *Onderzoeksrapportage Bestuurscultuur Maasdriel*, BMC december 2010; Een verwaarloosde organisatie, Cultuuronderzoek gemeente Stein, Berenschot juni 2014; *Verkenning en ontwikkeling van de bestuurscultuur en -praktijk in de gemeente Bloemendaal*, ambtsbericht van waarnemend burgemeester Emmens-Knol aan commissaris van de Koning in Noord-Holland Remkes, 25 juni 2015; A.F.A. Korsten, *Hommeles in een kustgemeente*, 2016, te vinden op www.arnokorsten.nl (Bloemendaal).

[3] A.F.A. Korsten, *'Gezond bestuur' en de ziekte die 'probleemgemeente' heet – Over (on)deugdelijk bestuur en wat te doen*, essay 2011, p. 12. Zie ook: A.F.A. Korsten, *Wanneer is sprake van een bestuurlijke probleemgemeente?* (zie noot 1).

Het is van belang om tevens aan te merken welke problemen bestuurlijke probleemgemeenten niet kennen. Er is in deze gemeenten niet altijd sprake van structureel problematisch of ondeugdelijk beleid. De bestuurlijke problemen betreffen veelal niet één specifiek dossier of één beleidskwestie. Er is niet of nauwelijks sprake van verwaarlozing van medebewindstaken. Er geldt in deze gemeenten, in de meeste gevallen, geen verscherpt financieel toezicht. Ook de (inhoudelijke) autonome taken, zoals het wegen- of rioolbeheer, de gemeentelijke dienstverlening, etc., worden in de regel normaal vervuld; de uitvoering verloopt niet per sé problematisch. Dat wil niet zeggen dat deze gemeenten geen grote bestuurlijke problemen kennen. Deze zijn anders van aard, reden waarom moeilijk kan worden ingegrepen in deze gemeenten (par. 3).

Deze problemen liggen namelijk in politieke en persoonlijke verhoudingen. Het betreft niet zozeer het gemeentelijke inhoudelijke beleid, maar veeleer de gemeentelijke bestuurlijke processen: het functioneren van de raad en het college en de wijze van (bijvoorbeeld) bejegening en besluitvorming daarin. Overigens betreft het dan ook de autonome sfeer van de gemeente. Het indienen en aannemen van moties van wantrouwen jegens wethouders of van aanbevelingen tot ontslag ten aanzien van een burgemeester, het functioneren van de gemeenteraad, en de bestuurlijke verhouding tot het ambtelijk apparaat grijpt in deze autonome sfeer. We moeten derhalve een onderscheid maken: de bestuurlijke problemen betreffen niet de beleidsinhoud van de gemeentelijke autonome sfeer, maar veeleer het gemeentelijke bestuursproces in de autonome sfeer.

2.2 Oorzaken op metaniveau

In de literatuur, interviews en de hiervoor genoemde expertmeeting worden veel oorzaken genoemd voor het ontstaan van aanhoudende bestuurlijke problemen in gemeenten. Deze worden hieronder weergegeven, waarbij ik begin met meer algemene noties over het functioneren van en ontwikkelingen in het lokale bestuur en de lokale politiek (op metaniveau derhalve), en ga vervolgens over op de meer specifieke oorzaken voor het ontstaan van bestuurlijke problemen (dus op microniveau). Daarbij moet opgemerkt worden dat geen enkele bestuurlijke probleemgemeente gelijk is en de oorzaken van de bestuurlijke problemen van gemeente tot gemeente zullen verschillen. Deze constatering is hierna, in par. 4 en 5, van belang voor de geboden oplossingen, die moeilijk generiek kunnen worden toegepast, maar slechts in de specifieke context van de in de betreffende gemeente geconstateerde bestuurlijke problemen.

In de eerste plaats geldt dat politieke partijen – en dat geldt in het bijzonder voor lokale partijen dan wel lokale afdelingen van landelijke partijen – aanmerkelijk minder vitaal zijn geworden. Het aantal leden is in de laatste decennia zeer sterk teruggelopen. Nog geen 2% van de bevolking is lid van een politieke partij. Op lokaal niveau betekent dit, dat politieke partijen draaiende worden gehouden door een klein aantal actieve leden. Recrutering van kwalitatief goede raadsleden en wethouders is daarmee moeilijk geworden.

In de tweede plaats is de gemeentelijke politiek de laatste jaren veranderd. Dat komt in de eerste plaats door een politieke versplintering. Het aantal politieke partijen is gegroeid, ook op lokaal niveau. De volatiliteit van de kiezers leidt voorts tot een gemiddeld kortere zittingsduur van raadsleden. Vaak zijn de hoofdrolspelers van een lokale partij nieuw in de politiek en missen deze partijen een landelijk kader (cursussen, gedachtegoed).[4]

Ook valt te noemen dat de lokale en regionale journalistieke berichtgeving terrein heeft verloren. Er zijn weinig journalisten meer aanwezig bij raadsvergaderingen, op wellicht de vergaderingen in de grootste gemeenten na (of als er politiek vuurwerk is te verwachten). De berichtgeving in huis-aan-huisbladen heeft nogal eens geen onafhankelijk journalistiek gehalte. Daar komt de enorme groei van de sociale media bij. Deze kunnen, in combinatie met rechtstreekse uitzendingen van raadsvergaderingen op de lokale televisie, voor onmiddellijke reacties zorgen op hetgeen in de vergadering gebeurt. Raadsleden weten dat en sommige leden laten hun optreden in de raad hiervoor beïnvloeden.

[4] Vergelijk: Schoenmaker 2011, p. 16-21.

2.3 Oorzaken op microniveau

Ik kom, na deze algemene politieke en maatschappelijke oorzaken, tot de meer specifieke oorzaken voor aanhoudende bestuurlijke problemen.

Schoenmaker gaat in zijn dissertatie uitgebreid in op de oorzaken van aanhoudende bestuurlijke problemen in gemeenten. Hij formuleert negen verklaringen, gebaseerd op hetgeen hij in zijn casestudies in meerdere of mindere mate heeft geconstateerd. In de eerste plaats legt de burgemeester in bestuurlijke probleemgemeenten weinig bindend vermogen aan de dag, waardoor de potentieel dempende werking van de burgemeester afwezig is. In de tweede plaats hebben persoonlijke risicofactoren (solistisch optreden, persoonlijk gedrag) van één of meer wethouders een aanjagende werking op de bestuurlijke problemen. In de derde plaats kunnen in deze gemeenten de colleges niet sterk worden (telkens nieuwe partijen in het college, vallende colleges, geen teamvorming), waardoor de potentiële dempende werking van het college afwezig is. In de vierde plaats heeft het college van burgemeester en wethouders een inconsistentie relatie tot het ambtelijk apparaat. In de vijfde plaats heeft in deze gemeenten het college ook een inconsistente relatie tot de raad. In de zesde plaats bestaat er weinig binding tussen de collegefracties. In de zevende plaats is er een versplintering van het politieke landschap. In de achtste plaats is de bestuurscultuur negatief tot zeer negatief te noemen. In de negende plaats hebben de media een grote invloed op het debat. Deze oorzaken hebben allen een aanjagende werking op de bestuurlijke problemen.[5]

In de hiervoor genoemde onderzoeksrapporten met betrekking tot specifieke gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen worden soortgelijke oorzaken genoemd voor het ontstaan daarvan. Vaak bevatten deze rapporten een analyse van de bestuurlijke cultuur in de betreffende gemeente.[6] Het gaat dan bijvoorbeeld om de omgangsvormen, die ruw zijn, en de wijze van communicatie. In raadsdebatten wordt bijvoorbeeld op de persoon gespeeld. Er heeft nauwelijks een zakelijk debat plaats. Daarmee houdt verband (of een gevolg daarvan is) dat de raad veel met zichzelf bezig is: met procedures, het eigen functioneren, etc. Er kan bovendien sprake zijn van blokdenken: de collegefracties versus de oppositiefracties. Er heerst in de raad een arenacultuur: debat om het debat, raadsleden gaan met elkaar het verbale gevecht aan. Een uiting daarvan kan zijn dat de raad niet op de lange termijn is gericht en dat hij ad hoc besluiten neemt. De raad is in deze gevallen vaak obstructief.

Een volgende oorzaak die veel wordt genoemd is het zich voordoen van ófwel politieke versplintering (zie ook in de vorige paragraaf) ófwel een politieke monocultuur. Politieke versplintering betekent dat de raad veel fracties kent, waardoor ook het college uit relatief veel partijen bestaat, als gevolg waarvan beleid moeizaam tot stand komt en de hiervoor genoemde arenacultuur kan ontstaan. Politieke monocultuur betekent dat één politieke partij de raad en het college domineert. Daardoor kan machtsdenken ontstaan en mogelijk ook een sfeer van intimidatie door de 'machtshebbers'.

Daarnaast valt te noemen een gebrek aan collegiaal bestuur in het college van burgemeester en wethouders. Als het college geen eenheid vormt, is het bestuurlijk relatief zwak en kan dat koren op de molen van de gemeenteraad zijn. Hij daagt het zwakke college continue uit. Daarmee kan verband houden een veronachtzaming van het ambtelijk apparaat, waarmee wordt bedoeld dat het ambtelijk apparaat onvoldoende door het college wordt aangestuurd. Daardoor zou het ambtelijk apparaat vatbaarder worden voor kritiek uit de gemeenteraad.

De bestuurlijke problemen worden niet altijd alleen veroorzaakt door de politieke actoren. Soms dragen ook de burgers daaraan bij, bijvoorbeeld indien zij blijk geven van een bedrijfsmatige visie op de overheid (de burger is klant en de overheid moet dingen voor hem regelen), dan wel bijdragen aan een juridisering van de verhouding tot de overheid (bezwaar en beroep aantekenen tegen alle besluiten die hem niet zinnen). In bepaalde gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen is de oorzaak daarvan (mede) gelegen in opleiding, mondigheid en welvaart van de inwoners.

In andere gemeenten kan juist sprake zijn van een gemeenschapscultuur. Het betreft dan een in zichzelf gekeerde gemeente, of een gemeente met in zelf gekeerde kernen, waar invloeden van buiten niet zonder meer worden opgenomen of aanvaard. Dat kan een bepaalde mate van eigenzinnigheid tot gevolg hebben, alsmede cliëntelisme en nepotisme. Ook wordt in dit verband regeldédain genoemd: 'wij regelen het hier zelf wel'.

---

[5] Schoenmaker 2011, p. 197-212.

[6] Hetgeen overigens wat anders is dan een bestuurskrachtmeting. Hierover: Schoenmaker 2011, p. 31-33.

In de eerder genoemde rapporten wordt ook vaak opgemerkt dat de balans in het gemeentebestuur is verstoord door rolverwarring. De raad bijvoorbeeld, kent een grote bemoeizucht en zit op de stoel van het college (raadsleden zijn betrokken bij de begrotingsvoorbereiding). Raadsleden hebben rechtstreekse contacten met de ambtelijke dienst. Journalisten beïnvloeden raadsleden, etc.

Ten slotte: er kunnen in bestuurlijke probleemgemeenten ook remmende factoren aanwezig zijn, dat wil zeggen factoren die een dempend effect hebben op de bestuurlijke problemen: een verbindende burgemeester, een raadspresidium dat raads- en commissievergaderingen evalueert (zelfreflectie, bezinning, verbetering) of informeel leiderschap in de raad. De remmende factoren kunnen dan echter niet de aanhoudende oorzaken van de bestuurlijke problemen wegnemen.

2.4 Tot slot

Uit het overzicht van de vorige paragraaf blijkt, dat bestuurlijke probleemgemeenten heel uiteenlopende problemen kunnen hebben. Dat roept de vraag op naar de verschillende perspectieven over hoe in of tegen deze gemeenten op te treden. Korsten en Schoenmaker onderscheiden drie oplossingsperspectieven.[7] Het eerste is het ecologische perspectief. Die houdt, kort gezegd, in: niets doen. Herstel naar normale bestuurlijke verhoudingen moet langs natuurlijke weg plaatsvinden. Zo zouden raadsverkiezingen kunnen bewerkstelligen dat de bestuurlijke verhoudingen normaliseren. Het tweede is het autonomieperspectief: de gemeente is autonoom en moet daarom zelf, al dan niet met hulp van buiten, de bestuurlijke problemen aanpakken. Het derde is het perspectief van de systeemverantwoordelijkheid: een hogere overheid grijpt in.

Dit laatste perspectief staat hier centraal.[8] Immers, de rechtsvraag van dit onderzoek luidt – kort weergegeven – op welke wijze ingegrepen kan worden in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen. Hiervoor constateerde ik al dat de bestuurlijke problemen per gemeente zeer uiteenlopend zijn. Om die reden moet een belangrijke kanttekening worden gemaakt bij het vervolg van dit onderzoek: de beschreven mogelijkheden tot interventie mogen niet leiden tot instrumentalisme, dat wil zeggen dat instrumenten en bevoegdheden worden geïntroduceerd en toegepast *omdat* bestuurlijke problemen zijn geconstateerd. Dat zal in veel bestuurlijke probleemgemeenten niet werken, al was het maar omdat met instrumenten van bestuurlijk toezicht slechts beperkt de bestaande bestuurscultuur kan worden gewijzigd. De hierna weergegeven instrumenten en bevoegdheden zijn derhalve 'slechts' beperkt geschikt voor toepassing, namelijk in een specifieke bestuurlijke context. Zij zijn geen panacee voor alle gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen. Zij zorgen, met andere woorden, niet voor dé oplossing.

[7] A.F.A. Korsten, M. Schoenmaker, 'Gezond bestuur en bestuurlijke probleemgemeenten, Tijd voor de bestuursschout?', *Bestuurswetenschappen* 2011, p. 28-50; Schoenmaker 2011, p. 219-235; Korsten en Abma onderscheiden zes oplossingsperspectieven: A.F.A. Korsten, K. Abma, *Een bestuurder moet ook douchen*, essay 2017, arnokorsten.nl.

[8] Met dien verstande dat systeemverantwoordelijkheid in staatsrechtelijk perspectief problematisch is. Hoe dan ook gaat het om toepassing van bevoegdheden door ambten van hogere overheden.

3 Waarom voldoen de bestaande toezicht-mechanismen niet?

In deze paragraaf onderzoek ik in hoeverre op grond van de bestaande toezichtmechanismen ingegrepen kan worden bij gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen.[9] Deze bestaande bevoegdheden betreffen: spontane vernietiging, positief toezicht, taakverwaarlozing in medebewind en in autonomie en ten slotte financieel toezicht. Daarnaast besteed ik aandacht aan de praktijk van bestuurlijk toezicht. Eerst geef ik echter het grondwettelijke kader weer.

3.1 Grondwettelijk kader

Artikel 132 Grondwet geeft de belangrijkste regels met betrekking tot het bestuurlijk toezicht op decentrale overheden. Lid 2 bevat een blanco opdracht aan de wetgever tot regeling van het toezicht op provincie- en gemeentebesturen. De leden 3 tot en met 5 binden de wetgever echter; hij is, ondanks de blanco opdracht, niet geheel vrij om het toezicht vorm te geven. Lid 3 regels het voorafgaande toezicht. Dat kan slechts worden ingesteld in bij of krachtens de wet te bepalen gevallen.[10] De meest gebruikte toezichtsfiguur is goedkeuring, ander vormen zijn toestemming, de verklaring van geen bezwaar, ontheffing, etc. Afdeling 10.2.1. van de Awb regelt de goedkeuring. Artikel 259 Gemeentewet bepaalt dat beslissingen van gemeentebesturen slechts aan goedkeuring kunnen worden onderworpen in bij de wet of krachtens de wet bij provinciale verordening bepaalde gevallen.

Vernietiging, geregeld in het vierde lid, is een vorm van repressief toezicht. Het neemt een besluit (en in beginsel de rechtsgevolgen daarvan) met terugwerkende kracht uit de rechtsorde. Vernietiging vindt plaats bij koninklijk besluit. Artikel 10:34 Awb schrijft voor dat de bevoegdheid tot vernietiging alleen kan worden verleend bij de wet. Artikel 268 Gemeentewet geeft die wettelijke grondslag. Alle besluiten en niet-schriftelijke beslissingen gericht op enig rechtsgevolg van het gemeenbestuur kunnen worden vernietigd. Artikel 132, vierde lid, Grondwet en artikel 10:35 Awb schrijven voor dat vernietiging alleen kan geschieden wegens strijd met het recht en het algemeen belang. Het beleidskader schorsing en vernietiging kadert de discretionaire bevoegdheid tot vernietiging in.[11] Hoewel de Grondwet het niet noemt, kan aan vernietiging schorsing voorafgaan, hangende het onderzoek of er reden is tot vernietiging over te gaan.[12]

Artikel 132, vijfde lid, Grondwet regelt de verwaarlozing van taken. De eerste volzin regelt de (lichte) verwaarlozing van medebewindstaken, de tweede volzin regelt de grove taakverwaarlozing, hetgeen in de regel autonome taken zal betreffen. Artikel 124 e.v. Gemeentewet bevat de nadere regeling van de verwaarlozing van medebewindstaken en de indeplaatsstelling die daarmee gepaard gaat. Afhankelijk van de verwaarloosde taak kunnen gedeputeerde staten, de commissaris van de Koning dan wel de minister treden in de plaats van de raad, het college of de burgemeester. In geval van grove taakverwaarlozing kan een wet ad hoc een voorziening treffen. Het is derhalve de formele wetgever die bepaalt of er wordt ingegrepen in een gemeente.

Op grond van het zesde lid van artikel 132 Grondwet regelt de wet de financiële verhouding van provincies en gemeenten tot het rijk. Deze regels zijn vastgelegd in de Financiële verhoudingswet. Ook de Gemeentewet bevat regels over financieel toezicht, bijvoorbeeld omtrent de goedkeuring van de gemeentelijke begroting.[13]

---

[9] Het navolgende is gebaseerd op J.L.W. Broeksteeg, 'Een bestuurlijke artikel 12-regeling, Ingrijpen in gemeenten in geval van voortdurende bestuurlijke problemen', *de Gemeentestem* 2009, p. 147-157, met dien verstande dat de tekst geactualiseerd is.

[10] *Kamerstukken II* 1878/79, 13 990, nr. 23.

[11] *Kamerstukken II* 2009/10, 32 389, nr. 5.

[12] Artikel 10:43 e.v. Awb.

[13] Artikel 203 Gemeentewet.

3.2 Spontane vernietiging

Spontane vernietiging is een vorm van repressief toezicht: besluiten of niet-schriftelijke beslissingen van het gemeentebestuur kunnen wegens strijd met het recht en het algemeen belang worden vernietigd. Voorafgaand aan spontane vernietiging vindt soms schorsing van het besluit plaats (artikel 274 Gemeentewet en Afdeling 10.2.3 Awb).[14] Overigens lijkt het erop dat de Kroon de bevoegdheid tot vernietiging van gemeentelijke besluiten sinds de revitalisering van het generiek toezicht in 2012 minder vaak toepast. Dat valt vermoedelijk te verklaren uit de toen geïntroduceerde interventieladder, die (onder meer) bestuurlijk overleg, advisering en waarschuwing voorschrijft, voordat de Kroon ingrijpt. Dat overleg zal in de regel tot het (voor de Kroon) gewenste resultaat leiden.

In geval van toepassing van spontane vernietiging bij voortdurende bestuurlijke problemen doen zich enkele problemen voor. De belangrijkste is dat er sprake moet zijn van een beslissing van het gemeentebestuur. Artikel 268 Gemeentewet schrijft immers voor, dat besluiten en niet-schriftelijke beslissingen, gericht op rechtsgevolg, kunnen worden vernietigd. Als het gemeentebestuur geen besluit of beslissing neemt, kan deze vorm van bestuurlijk toezicht niet worden toegepast. Ook kan het voorkomen dat het gemeentebestuur wel besluiten neemt en deze zich niet lenen voor vernietiging, al was het maar omdat zij niet onrechtmatig of in strijd met het algemeen belang zijn. Zoals hiervoor uiteen is gezet, is het probleem niet zozeer dat onjuiste besluiten worden genomen, maar veeleer dat gemeentelijke processen worden gefrustreerd.

In de tweede plaats is het de vraag of het type besluiten waarom het in casu gaat, zich leent voor vernietiging. Het betreft vaak, zoals hiervoor uiteen is gezet, een ontslagbesluit van een wethouder, een aanbeveling tot ontslag van de burgemeester, afsplitsingen van fracties, etc. Deze besluiten liggen ten grondslag aan de bestuurlijke problemen en hebben betrekking op processen, persoonlijke verhoudingen, bejegening, etc. Vernietiging van deze besluiten is weinig zinvol, omdat daarmee de verhouding tussen raad en het college niet verbetert. Bovendien zijn het besluiten die de kern van de gemeentelijke autonomie betreffen, hetgeen de nodige terughoudendheid bij vernietiging vergt. Stel dat de Kroon het besluit tot ontslag van een wethouder vernietigt, dan zijn daarmee de bestuurlijke problemen niet opgelost. Sterker nog: de raad moet verder met een wethouder aan wie hij bij voorkeur ontslag wil verlenen. Vernietiging van zo'n besluit is, mede in het licht van de gemeentelijke autonomie, zeer ongebruikelijk. Bovendien dient het vernietigingsbesluit, mede in het licht van beroep op de Afdeling, goed gemotiveerd te worden en dat zal bij politieke besluiten als deze in de regel niet eenvoudig zijn. Ten slotte kan gedacht worden aan de schorsing van een gemeentelijk besluit, gecombineerd met de inzet van een bemiddelaar of mediator om de slechts persoonlijke verhoudingen te verbeteren – en waarbij de dreiging van toepassing van de vernietigingsbevoegdheid openlijk achter de hand wordt gehouden. Daarvoor geldt wederom de beperking dat het betreffende besluit zich moet lenen voor schorsing.

De hier genoemde besluiten zijn, kortom, besluiten van zuiver politieke aard. Het gaat om besluiten die zijn ingegeven door persoonlijke verhoudingen en zich daarom kenmerken door een politiek-bestuurlijk karakter en die van zuiver gemeentelijke aard zijn. Het instrument spontane vernietiging is daarmee slechts in beperkte mate toepasbaar in geval van aanhoudende bestuurlijke problemen.

3.3 Positief toezicht

Verder kan worden gedacht aan positief toezicht: het geven van aanwijzingen of het aan het gemeentebestuur opleggen of in zijn plaats vaststellen van beslissingen. Aldus kan een overheid die geen besluiten neemt, worden gedwongen om te handelen. In de hier beschreven situatie van voortdurende bestuurlijke problemen, kan een gemeente worden gedwongen om bepaalde beleidsmatige besluiten te nemen.

De bevoegdheid tot positief toezicht kan echter hier slechts in beperkte mate worden toegepast. Het positieve toezicht kan op grond van artikel 132, derde lid, Grondwet slechts bij of krachtens de wet worden gevorderd. Daarmee wordt de bijzondere, specifieke wet bedoeld.[15] Dat is logisch omdat met positief toezicht in zekere zin medebewind

[14] Uitgebreid: J.L.W. Broeksteeg, 'Spontane vernietiging', in: R.J.N. Schlössels e.a. (red.), *JB Select*, Den Haag: Sdu uitgevers 2014, p. 533-545.
[15] Dölle, Elzinga 2004, p. 694.

wordt gevorderd; de gemeente moet iets doen omdat een hogere overheid dat voorschrijft.[16] De bevoegdheid is ten aanzien van gemeenten neergelegd in artikel 108, tweede lid, Gemeentewet. Dat artikel bepaalt dat de bevoegdheid bij de wet moet zijn toegekend. Het artikellid heeft daarmee betrekking op medebewind. Als het derhalve gaat om medebewindstaken die als gevolg van aanhoudende bestuurlijke problemen niet of ontoereikend worden behartigd, kan langs de weg van positief toezicht worden ingegrepen, mits daarvoor een wettelijke grondslag bestaat, bijvoorbeeld in de medebewindvorderende wet.

Het is overigens de vraag – die de reikwijdte van dit onderzoek te boven gaat – of toepassing van positief toezicht nog zinvol en nodig is na de revitalisering van het generiek toezicht. Artikel 124, eerste lid, Gemeentewet maakt het inmiddels mogelijk om in te grijpen indien een bepaald resultaat (in medebewind) niet is bereikt (zie de volgende paragraaf). In combinatie met de interventieladder kan veel sneller dan voorheen in een gemeente worden ingegrepen en is de regeling van verwaarlozing van medebewindtaken aanzienlijk verruimd. Het onderscheid tussen positief toezicht en de regeling van verwaarlozing van medebewindtaken is daarmee vervaagd.

3.4 Verwaarlozing van medebewindstaken

Biedt de taakverwaarlozingsregeling dan soelaas? Ingrijpen bij taakverwaarlozing is grondwettelijk geregeld in artikel 132, vijfde lid, Grondwet: 'De wet regelt de voorzieningen bij in gebreke blijven ten aanzien van regeling en bestuur, gevorderd krachtens artikel 124, tweede lid. Bij de wet kunnen met afwijking van artikel 125 en 127 voorzieningen worden getroffen voor het geval het bestuur van een provincie of gemeente zijn taken grovelijk verwaarloost'. De eerste volzin heeft betrekking op verwaarlozing van medebewindstaken.

De regeling werkt – zeer in het kort weergegeven – als volgt. Artikel 124, eerste lid, Gemeentewet bepaalt dat wanneer de raad, het college of de burgemeester een beslissing in medebewind niet of niet naar behoren neemt, een medebewindshandeling niet of niet naar behoren verricht of een resultaat uit medebewind niet, niet tijdig of niet naar behoren tot stand brengt, gedeputeerde staten dan namens de raad of het college en de commissaris van de Koning namens de burgemeester, ten laste van de gemeente, besluiten. De regeling staat ook bekend als de indeplaatsstelling. Gedeputeerde staten of de commissaris stellen een termijn waarbinnen het gemeentebestuur alsnog kunnen voorzien in de betreffende medebewindstaak. De minister kan gedeputeerde staten of de commissaris verzoeken om toepassing te geven aan artikel 124 Gemeentewet; doen zij dit niet, dan gaat de bevoegdheid van artikel 124 Gemeentewet over op de minister.[17] In geval van taakverwaarlozing van de wetten, genoemd in de bijlage bij de Gemeentewet, is de betreffende minister bevoegd tot de indeplaatsstelling. Artikel 124c Gemeentewet geeft weer dat gedeputeerde staten of de commissaris bij de uitvoering van het besluit tot indeplaatsstelling over de bevoegdheden beschikken die (onder normale omstandigheden) toekomen aan de raad, het college of de burgemeester. Op grond van artikel 124g Gemeentewet, ten slotte, is het gemeentebestuur verplicht medewerking te verlenen aan de uitvoering van een besluit tot indeplaatsstelling. Gedeputeerde staten, de commissaris van de Koning dan wel de minister kunnen ter zake aanwijzingen geven. Aan de regeling wordt weinig toepassing gegeven. Bij deze conclusie maak ik het voorbehoud dat toepassing van de interventieladder niet zichtbaar is voor de buitenwereld (en slechts zeer beperkt voor wetenschappers). Ten slotte: de medebewindvorderende wet kan een specifieke taakverwaarlozingsregeling bevatten.

Deze taakverwaarlozingsregeling voor medebewindstaken kan worden toegepast indien het gemeentebestuur als gevolg van aanhoudende problemen bepaalde bestuurlijke belangen, gevorderd in medebewind, niet langer kan behartigen. Dan kan het provinciebestuur of de minister – afhankelijk van welke medebewindstaken zijn verwaarloosd – ingrijpen. Daarvoor geldt overigens wel dat de taakverwaarlozingsregeling alleen in concrete gevallen kan worden toegepast en niet in geval van een algemene verwaarlozing van medebewindstaken. Indien bijvoorbeeld een gemeente zijn handhavingsbeleid niet op orde heeft, dan moet per handhavingscasus de taakverwaarlozingsregeling worden toegepast en kan niet één besluit worden genomen voor de wellicht enkele tientallen gevallen van verwaarlozing van de handhavingstaak. Van taakverwaarlozing in medebewind is in de gemeenten waar het hier om gaat, veelal geen sprake. Bovendien betreft het ook hier een bevoegdheid gericht op de inhoud van het gemeentelijke beleid, terwijl het in deze gemeenten schort aan het bestuurlijke proces.

[16] A.H.M. Dölle, D.J. Elzinga, *Handboek van het Nederlandse gemeenterecht*, Deventer: Kluwer 2004, p. 693-694.
[17] Artikel 124a Gemeentewet.

De regeling van artikel 124 e.v. Gemeentewet wordt overigens niet toegepast. Daarvoor kunnen twee redenen worden aangevoerd. In de eerste plaats geldt ook hier een interventieladder, op grond waarvan eerst bestuurlijk overleg, advisering en waarschuwing plaatsvindt, hetgeen (in de regel) tot de naleving van de medebewindstaak zal leiden. In de tweede plaats houden provincies systeemtoezicht, dat wil zeggen toezicht op een systeem of stelsel, zoals het stelsel van ruimtelijke ordening of het stelsel van huisvesting van statushouders. Dat vloeit voort uit het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie.[18] Provincies houden daarom minder toezicht op concrete besluiten.

3.5 Verwaarlozing van autonome taken

De tweede volzin van artikel 132, vijfde lid, Grondwet betreft grove taakverwaarlozing. Dan kan het gaan om zowel taakuitoefening in medebewind als autonome taakuitoefening. Omdat echter bij taakverwaarlozing van medebewindstaken veel eerder kan worden ingegrepen, gaat het in de praktijk om verwaarlozing van autonome taken. Bij wet in formele zin kunnen voorzieningen worden getroffen; dit betekent dat voor alle ingrijpen bij grove taakverwaarlozing een specifieke wet door de wetgever moet worden aanvaard. Of er ingegrepen wordt, is derhalve een oordeel van de formele wetgever. De laatste keer, dat is ingegrepen bij grove taakverwaarlozing, is in 1951 in Finsterwolde geweest. Voorts is ingegrepen in Opsterland in 1946, in Beerta in 1922 en in (andermaal) Opsterland en Weststellingwerf in 1895.[19] In de praktijk betreft het verwaarlozing van autonome taken die de Gemeentewet oplegt.

In 1895 betrof het een conflict tussen de betreffende gemeenten en de Friese gedeputeerde staten over de gemeentelijke begroting. Bij wet werd de bevoegdheid tot het vaststellen van de begroting bij de burgemeester gelegd en gedeputeerde staten hadden de bevoegdheid daarin wijzigingen aan te brengen.[20] Hiermee was het probleem opgelost: in de verwaarloosde taak werd voorzien. In Beerta speelde in 1933 ongeveer dezelfde problematiek: ook deze gemeente had een conflict met (de Groningse) gedeputeerde staten over de opstelling van de begroting. De gevolgen van de wet waren nu verstrekkend. Alle bevoegdheden, zowel in autonomie als in medebewind, werden neergelegd bij de burgemeester, die onder toezicht stond van de minister van Binnenlandse Zaken en van de commissaris van de Koning.[21] In 1946 weigerde in Opsterland de noodgemeenteraad[22] samen te werken met de burgemeester. De leden van deze raad namen ontslag. Daarmee was er geen groot probleem, omdat inmiddels nieuwe raadsleden waren gekozen en slechts hun geloofsbrieven nog goedgekeurd dienden te worden. De regering vreesde echter, dat gemeenteraden invloed zouden krijgen op de benoeming van burgemeesters. In Opsterland gold hetzelfde regime als in Beerta: alle bevoegdheden vielen aan de burgemeester toe, die onder toezicht staat.[23] Alleen in de wet inzake Opsterland wordt de burgemeester aangeduid als regeringscommissaris; in Beerta en Finsterwolde (zie hierna onder 4) wordt de burgemeester niet als zodanig aangeduid, maar dient hij, evenals in Opsterland, de bevelen van de minister en de commissaris van de Koningin uit te voeren.

3.6 Biedt de autonome taakverwaarlozingsregeling een oplossing?

De taakverwaarlozingsregeling voor autonome taken is, zo kan worden geconcludeerd, een regeling die heel weinig is toegepast. Dölle en Elzinga stellen, dat het gaat om werkweigerende gemeenteraden: de raad stelt geen begroting vast of hij wenst niet samen te werken met de burgemeester.[24] Kan deze vorm van bestuurlijk toezicht worden toegepast in geval van aanhoudende bestuurlijke problemen? De Grondwet schrijft voor dat het moet gaan om grove verwaarlozing. Grofweg kan het dan gaan om twee soorten (autonome) taakuitoefening. In de eerste plaats kan het gaan om de gevallen, waarin het gemeentebestuur, in het bijzonder de raad, weigert de werkzaamheden uit te voeren, die op grond van de Gemeentewet worden gevergd. Dan valt te denken aan het vaststellen van de begroting of de belastingen of het benoemen van wethouders. In de tweede plaats kan het gaan om autonome taken, die zodanig essentieel zijn voor het

[18] *Stb.* 2012, 330.
[19] Uitgebreid over deze conflicten: P.J. Oud, *Handboek voor het Nederlands gemeenterecht*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1963, p. 415-423.
[20] *Stb.* 1895, 15 en 16.
[21] *Stb.* 1933, 770.
[22] Noodgemeenteraden bestonden kort na de oorlog, tot het moment van de eerste raadsverkiezingen.
[23] *Stb.* G 327.
[24] Dölle, Elzinga 2004, p. 732.

functioneren van de gemeente, dat zonder de behartiging daarvan de gemeente niet normaal kan functioneren en ingezetenen van deze taakverwaarlozing ernstige overlast ondervinden. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het verwaarlozen van het onderhoud aan de riolering en gemeentelijke wegen. Op het moment dat het onderhoud hieraan zodanig is verwaarloosd, dat het rioleringsstelsel niet meer werkt en wegen door achterstallig onderhoud gevaarlijk worden, is eveneens sprake van grove verwaarlozing van autonome taken.

In beide gevallen gaat het derhalve om taakuitoefening, waarbuiten de gemeente niet zonder problemen verder kan functioneren. In de gevallen van voortdurende bestuurlijke problemen zou toepassing voorstelbaar kunnen zijn, bijvoorbeeld indien de vorming van een college, zoals in geval van verstoorde persoonlijke verhoudingen, zodanig lang duurt, dat feitelijk geen wethouders worden benoemd. Of indien de raad bij de benoeming van de burgemeester geen besluit neemt over een aanbeveling, dan wel dat door politiek-bestuurlijke conflicten geen begroting tot stand komt. Maar zolang wethouders worden benoemd, de begroting en de belastingen worden vastgesteld en, bijvoorbeeld, het onderhoud van belangrijke infrastructuur zoals riolering en wegen niet is verwaarloosd – met andere woorden: zolang de gemeente blijft functioneren – , kan de regeling van grove verwaarlozing van autonome taken niet worden toegepast. De gemeente blijft (inhoudelijke) immers functioneren. Voor problemen in de bestuurlijke sfeer biedt het stelsel van bestuurlijk toezicht thans geen oplossing.

In hoofdstuk 4 kom ik terug op de toepassing van de autonome taakverwaarlozing in Finsterwolde in 1951, waarin wellicht wel aanknopingspunten te vinden zijn voor ingrijpen in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen.

3.7 De praktijk van bestuurlijk toezicht

Hiervoor werd al kort aangehaald dat het bestuurlijk toezicht in 2012 is 'gerevitaliseerd'.[25] De bedoeling van de Wet revitalisering generiek toezicht was dat de 'generieke' toezichtmechanismen, zoals vastgelegd in de Gemeentewet, meer worden toegepast. De toezichtsbevoegdheden in bijzondere wetten zijn zoveel mogelijk komen te vervallen. In geval van verwaarlozing van medebewindstaken kunnen de toezichthoudende ambten sneller en verdergaand ingrijpen. Het is de vraag in hoeverre het bestuurlijk toezicht daadwerkelijk is gerevitaliseerd. In 2015 heeft een 'tussenmeting plaatsgehad'. Daaruit blijkt dat de instrumenten van bestuurlijk toezicht weinig tot niet worden toegepast, maar dat toepassing van de bij de bevoegdheden behorende interventieladders vaak tot het gewenste resultaat leidt.[26] De toepassing van de interventieladders is voor de buitenwereld (waaronder voor wetenschappers) echter niet zichtbaar. Hoe dan ook zijn de toezichtsbevoegdheden, in tegenstelling tot wat de Wet revitalisering generiek toezicht beoogde, nog steeds *ultimum remedium*. De toepassing van de bevoegdheden is niet 'gewoner' geworden.[27]

3.8 Financieel toezicht

Gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen kunnen financieel in zwaar weer terecht komen – alhoewel dat, zie de analyse in par. 2, niet per sé of vaak het geval is. Wel kunnen financiële tekorten mogelijk bestuurlijke problemen verergeren. De instrumenten van financieel toezicht bieden bovendien wellicht inspiratie bieden voor de interventie-mogelijkheden, zoals die in par. 4 en 5 worden onderzocht. Om die reden wordt hier, zij het kort, het financieel toezicht op gemeenten geschetst.

Daarbij is in de eerste plaats relevant dat de Grondwet, in tegenstelling tot bij het bestuurlijk toezicht, niet vastlegt welke vormen van financieel toezicht bestaan. Artikel 132, zesde lid, bepaalt dat de wet de financiële verhouding van provincies en gemeenten tot het rijk regelt. Dat geeft de wetgever een grotere vrijheid dan hij met betrekking tot het bestuurlijk toezicht heeft. De belangrijkste instrumenten van financieel toezicht zijn provinciale goedkeuring van de begroting, een taakverwaarlozingsregeling en de zogeheten artikel 12-status (financiële curatele).

[25] *Stb.* 2012, 233.
[26] *Kamerstukken II* 2014/15, 32 389, nr. 17.
[27] Twynstra Gudde, *Tussenmeting herziene stelsel van Interbestuurlijk toezicht*, rapport 5 februari 2015.

De raad stelt jaarlijks de gemeentelijke begroting vast. Die moet structureel en reëel in evenwicht zijn.[28] Indien dat naar het oordeel van gedeputeerde staten niet het geval is én indien uit de meerjarenraming blijkt dat dit evenwicht ook de eerstkomende jaren niet wordt bereikt, behoeft de begroting op grond van artikel 203 Gemeentewet hun goedkeuring. Artikel 206 Gemeentewet bepaalt dat gedeputeerde staten hun goedkeuring slechts kunnen onthouden wegens strijd met het recht of met het algemene financiële belang. De regeling is bedoeld voor gemeenten met financiële problemen. Door het toezicht van gedeputeerde staten kunnen deze problemen (wellicht) worden opgelost. De regeling biedt geen soelaas voor gemeenten met bestuurlijke problemen, zonder dat deze tevens financiële problemen hebben. Immers het norm om deze regeling te kunnen toepassen is de begroting die niet structureel en reëel in evenwicht is en dat de eerstkomende jaren evenmin wordt.

Het financiële toezicht op gemeenten bevat voorts een specifieke taakverwaarlozingsregeling in artikel 201 Gemeentewet: indien de raad de jaarrekening (of een indemniteitsbesluit) niet of niet naar behoren vaststelt, zendt het college de jaarrekening (en bijbehorende stukken) naar gedeputeerde staten die deze vaststellen.[29]

Artikel 12 van de Financiële verhoudingswet, ten slotte, maakt een aanvullende uitkering aan gemeenten mogelijk. Hoewel toepassing van artikel 12 Fvw in beginsel op verzoek van de gemeente is, zijn de gevolgen verstrekkend. Niet voor niets wordt gesproken van 'financiële curatele'. Dit instrument van financieel toezicht wordt in par. 5.5. verder besproken.

3.9 Tussenconclusie

In par. 2 constateerde ik ook dat gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen niet zozeer worstelen met beleidsinhoudelijke dossiers – alhoewel politiek gevoelige dossiers de problemen kunnen verergeren – , maar veeleer met bestuurlijke processen. De hier besproken instrumenten en bevoegdheden van bestuurlijk toezicht hebben echter wel veelal betrekking op ingrijpen op grond van de inhoud. Dat geldt voor spontane vernietiging (een besluit is niet rechtmatig of in strijd met het algemeen belang), voor verwaarlozing van medebewindstaken en voor positief toezicht (beide instrumenten zijn van toepassing op de uitoefening van concrete, dus inhoudelijke medebewindstaken). Bestuurlijke toezichtsbevoegdheden die betrekking hebben op het bestuurlijke proces kennen we thans nauwelijks. Bestuurlijk toezicht is vooral gericht op het nemen van beslissingen, op de inhoud daarvan en het beleid dat daaraan ten grondslag ligt. Hoogstens heeft de regeling van verwaarlozing van autonome taken mede betrekking op het bestuurlijke proces, maar dan moet er, zoals gezegd, sprake zijn van 'werkweigerende' gemeenten. Het lijkt erop dat gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen een mediator nodig hebben of druk van buitenaf, zoals van de commissaris van de Koning. Ik verwijs naar par. 4.1.

[28] Artikel 189 Gemeentewet.

[29] De vastgestelde jaarrekening moet vóór 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, aan gedeputeerde staten zijn gezonden. Zie artikel 200 Gemeentewet.

4 Voorstellen tot interventie: bestaande instrumenten

De paragrafen 4 en 5 verkennen de mogelijkheden om te interveniëren bij gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen. Ik ga in op toepassing van reeds bestaande mechanismen (par. 4), vervolgens bespreek ik mogelijke instrumenten en bevoegdheden waarvoor wetswijziging en in sommige gevallen grondwetswijziging nodig is (par. 5). Eerst maak ik enkele algemene opmerkingen.

4.1 Opmerkingen vooraf

Hiervoor gaf ik al weer dat de genoemde bevoegdheden alleen specifiek zijn toe te passen, dus dat in concrete gevallen bekeken moet worden welke bevoegdheden het meeste op de bestuurlijke situatie in de betreffende gemeente van toepassing zijn. Zij kunnen niet algemeen worden toegepast (geen instrumentalisme) en in de regel evenmin 'stapelend'. Zij zorgen lang niet altijd voor dé oplossing van het bestuurlijke probleem. Het voorgaande betekent ook dat een algemene interventie- of escalatieladder, zoals bij taakverwaarlozing en spontane vernietiging wel wordt toegepast, hier weinig zinvol is.

Daarnaast nog een tweede opmerking vooraf: hieronder zijn formele instrumenten beschreven. In de praktijk zal informeel contact vermoedelijk aanzienlijk belangrijker zijn dan de toepassing van formele instrumenten. Daarbij is voor een belangrijke rol weggelegd voor de commissaris van de Koning. Hij kent immers de gemeente en heeft een goed beeld van de aard van de bestuurlijke problemen. Hij is bovendien gezaghebbend en heeft om die reden diverse mogelijkheden voor 'zachte beïnvloeding': hij kan raadsleden uitnodigen voor een gesprek op het provinciehuis, druk uitoefenen op het college van burgemeester en wethouders, of (een verdergaande mogelijkheid) een commissie van wijzen instellen die advies aan hem uitbrengt over mogelijke oplossingen voor de bestuurlijke problemen. Ook kan hij juridische of bestuurlijke ondersteuning bieden aan de betreffende gemeente. Hij kan, met andere woorden, preventieve maatregelen nemen die (in de regel) voorafgaan aan de hieronder beschreven formele instrumenten. Overigens kan ook de burgemeester een dempend effect hebben op de bestuurlijke problemen, al dan niet in samenwerking met het presidium van de raad of met de raadsgriffier (evaluatie van raadsvergaderingen, bespreking van de vergadercultuur).

In de expertmeeting is daarbij door diverse deelnemers aangegeven dat de commissaris van de Koning de 'zachte beïnvloeding' beter kan inzetten als hij een stevige bevoegdheid achter de hand heeft. De dreiging met een formele bevoegdheid wordt als nuttig beschouwd: nu heeft de commissaris alleen zijn tong om mee te praten, maar verder niets om zijn woorden kracht bij te zetten. Daarnaast werd aangegeven dat de commissaris van de Koning de informele interventies als rijksorgaan moet inzetten. Dat verleent hem de autoriteit om op te treden. Ook zonder vastlegging hiervan in zijn ambtsinstructie heeft de commissaris voldoende gezag; codificatie van zijn taken ten aanzien van bestuurlijke probleemgemeenten in de ambtsinstructie verleent hem, als rijksheer, maakt zijn gezag nog krachtiger.

Ten slotte: voor het oplossen van aanhoudende bestuurlijke problemen kan openbaarheid zinvol zijn. Als de commissaris van de Koning (of eventueel de minister) expliciet benoemt en openbaar maakt welke problemen er in een bestuurlijke probleemgemeente spelen en welke ambten de hoofdrolspelers zijn, kan dat een dempend effect hebben op de bestuurlijke problemen. Het komt immers voor dat de interne bestuurlijke verhoudingen oorzaak zijn van de problemen en deze dus vooral zichtbaar zijn in de raad of in het gemeentehuis. Door naar buiten te brengen dat deze problemen spelen en dat de provincie (of het Rijk) 'meekijken' om aldus de problemen op te lossen, zetten de toezichthouders druk op het gemeentebestuur.

4.2 Proportionaliteit en gemeentelijke autonomie

Naast de algemene opmerkingen die in de vorige paragraaf zijn gemaakt, is nog een principiëler vraagstuk relevant. Bij de mogelijke toepassing van de instrumenten en bevoegdheden, genoemd in deze en de volgende paragraaf, is telkens het proportionaliteitsbeginsel relevant: de wijze waarop hogere overheden ingrijpen in de gemeente moet evenredig zijn tot het doel daarvan. De bestuurlijke maatregelen die genomen worden, mogen niet disproportioneel zijn in verhouding tot de geconstateerde bestuurlijke problemen. Onderdeel van het proportionaliteitsbeginsel is ook dat niet meteen de zwaarste bevoegdheid wordt ingezet, maar eerst lichtere maatregelen worden genomen. Pas als die niet blijken te werken, gaat de toezichthouder over op de toepassing van zwaardere middelen. Het proportionaliteitsbeginsel is bovendien van belang in het licht van de gemeentelijke autonomie (artikel 124, eerste lid, Grondwet).

Beseft moet worden dat alle in par. 4 en 5 genoemde instrumenten en bevoegdheden, soms zelfs in vergaande mate, een inbreuk maken op de grondwettelijk gegarandeerde gemeentelijke autonomie. Vaak zal die inbreuk van tijdelijke aard zijn, niettemin wordt een gemeente beperkt in haar vrijheid. Hoewel de gemeentelijke autonomie geen harde, materiële grenzen kent, mogen hogere overheden daarin niet al te lichtzinnig ingrijpen. Zowel de toepassing van bestaande instrumenten en bevoegdheden als eventuele voorstellen voor nieuwe instrumenten en bevoegdheden dienen altijd in het licht van de gemeentelijke autonomie te worden gezien.[30] De gemeentelijke autonomie en proportionaliteit liggen in elkaars verlengde: bezien vanuit de gemeentelijke autonomie mag ingrijpen in de autonome sfeer van de gemeente niet verder gaan dan strikt genomen nodig is.

4.3 Aanstellen wethouders van buiten

Sinds de dualisering van het gemeentebestuur is het mogelijk dat de raad wethouders van buiten de raad benoemt. Deze wethouders hoeven zelfs niet uit de gemeente afkomstig te zijn, alhoewel zij er (in beginsel) wel moeten gaan wonen.[31] Schoenmaker betoogt dat de benoeming van een wethouder 'van buiten' conflicten kan voorkomen, begraven en neutraliseren.[32] Voorwaarde is mijns inziens dat het een wethouder betreft die niet eerder in het betreffende gemeentebestuur een ambt heeft vervuld. Dat betekent dat hij veelal van buiten de gemeente in kwestie komt.

Deze remedie is vaker toegepast. Soms kwam zelfs de gehele wethoudersploeg van buiten. Volgens Schoenmaker is de remedie bewezen. Zij heeft een temperende werking op conflicten en heeft effect op gemeenteraad die zich eveneens minder 'destructief' opstelt. Niettemin kent de remedie beperkingen. Zij is gebaseerd op vrijwilligheid en kan dus niet door (bijvoorbeeld) een commissaris van de Koning worden afgedwongen. Als de raad, ondanks druk van de burgemeester of de commissaris, niet wil meewerken aan de benoeming van wethouders van buiten, is de kous af. Een tweede nadeel, door Schoenmaker genoemd, luidt dat raadsleden met wethoudersambities kunnen zich gepasseerd voelen, hetgeen potentieel een bron van conflicten kan zijn.

4.4 Een waarnemer met een opdracht

Het komt voor dat als gevolg van de aanhoudende bestuurlijke problemen een burgemeester (al dan niet gedwongen) ontslag neemt. In de regel zal de commissaris van de Koning dan op grond van artikel 78 Gemeentewet een waarnemer aanstellen. Hij kan de waarnemer dan bewust voor een langere periode aanstellen. Dat is in het verleden vaker gebeurd. Schoenmaker constateert dat de aanstelling van een waarnemer voor een langere periode 'een heilzaam effect' heeft gehad op de gemeente: de verhoudingen normaliseerden en de bestuurlijke rust keerde terug. De waarnemer kan zich makkelijker dan de 'reguliere' burgemeester buiten de bestuurlijke spanningen plaatsen.[33]

---

[30] Met dien verstande dat met leeuwendeel van de gemeentelijke taken in medebewind worden uitgevoerd.
[31] Artikel 36a en artikel 36b Gemeentewet.
[32] Schoenmaker 2011, p. 221.
[33] Schoenmaker 2011, p. 230-231.

De commissaris van de Koning kan de waarnemer tevens toerusten met een bestuurlijke opdracht. Ook dit komt in de praktijk geregeld voor. Deze opdracht kan zijn gericht op het herstellen van de bestuurlijke rust in de gemeente, maar kan ook specifieker zijn, bijvoorbeeld het lostrekken van de vastgelopen voortgang van een aantal politiek gevoelige dossiers. Juridisch staat er niets aan in de weg dat de commissaris aan de waarnemer een opdracht meegeeft.
De waarnemer oefent de bevoegdheden uit die regulier aan de burgemeester toekomen. Hij rapporteert aan de commissaris van de Koning. Wel geldt een beperking voor de toepassing van dit instrument: de betreffende gemeente moet een burgemeestersvacature hebben. Zonder zo'n vacature is immers de aanstelling van een waarnemer, met of zonder opdracht, niet mogelijk.

Een variant op de waarnemer met een opdracht is de door Korsten en Schoenmaker voorgestelde bestuursschout. Ook dat betreft een waarnemer die van de commissaris van de Koning een opdracht heeft meegekregen. De bestuursschout en de commissaris krijgen – en dat zou het verschil zijn met de 'reguliere' waarnemer – eveneens steun van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zij kijken dus mee over de schouder van de bestuursschout. De schout heeft op zijn beurt makkelijk toegang tot de commissaris van de Koning en de minister.[34]

In par. 5 kom ik terug op de waarnemer met extra wettelijke taken.

4.5 Aanscherping toepassing taakverwaarlozingsregeling

Een volgende logische gedachte is de frequentere toepassing van de taakverwaarlozingsregeling van artikel 124 e.v. Gemeentewet. Hiervoor is uiteengezet dat de problemen waarmee gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen kampen, veelal de autonome sfeer betreffen (of in ieder geval die sfeer raken). Ook is aangegeven dat bestuurlijke probleemgemeenten vaak geen (grote) beleidsinhoudelijke of financiële problemen kennen. Toepassing van de regeling voor indeplaatsstelling ligt daarmee niet meteen voor de hand.

Zodra echter de bestuurlijke problemen hun weerslag krijgen op medebewindstaken kan langs deze weg ingegrepen worden. Ingrijpen door – afhankelijk van de medebewindvorderende wet die is verwaarloosd – het provinciebestuur dan wel de minister zal een krachtig signaal afgeven, zeker omdat deze regeling tot op heden, zoals wij hiervoor zagen, nauwelijks is toegepast. Van toepassing gaat, zo bezien, een 'shockeffect' uit. Het is voorstelbaar dat, bij ingrijpen langs deze weg, de betreffende gemeentebesturen zich in hun functioneren aangevallen voelen en hun handelen aanpassen, niet in de laatste plaats omdat dit ingrijpen (zo valt althans te verwachten) de media zal halen.

Aan de frequentere toepassing van deze taakverwaarlozingsregeling kleeft het bezwaar dat de interventieladder wordt gepasseerd. We zien nu immers het effect dat gemeenten hun handelen aanpassen nadat het toezichthoudende ambt een eerste stap op deze ladder heeft gezet. De interventieladder is ontwikkeld bij de Wet revitalisering generiek toezicht en beoogt de toepassing van de regeling voorspelbaar te maken en daaraan stappen te laten voorafgaan. De rechtszekerheid is er derhalve niet mee gediend dat de taakverwaarlozingsregeling rauwelijks, dus zonder de interventieladder toe te passen, wordt toegepast. Van de andere kant is de interventieladder geen juridisch bindende procedure, die het toezichthoudende ambt moet doorlopen voordat het zich in de plaats van het gemeentebestuur kan stellen. Hoe dan ook blijft het probleem dat in par. 3.3. is gesignaleerd aanwezig: niet zozeer de verwaarlozing van de medebewindstaken is een probleem, als wel de onderliggende (persoonlijke) bestuurlijke verhoudingen. Toepassing van de taakverwaarlozingsregeling lost dat probleem niet (per sé) op.

[34] A.F.A. Korsten, M. Schoenmaker, 'Gezond bestuur en bestuurlijke probleemgemeenten, Tijd voor de bestuursschout?', *Bestuurswetenschappen* 2011, p. 28-50.

4.6 Aanscherping toepassing financieel toezicht

Een volgende toepassing van een bestaande mogelijkheid betreft het financieel toezicht. Ook daarover is hiervoor opgemerkt dat toepassing slechts mogelijk is, indien de betreffende gemeente financiële tekorten heeft. Dat is bij gemeenten met voortdurende bestuurlijke problemen lang niet altijd het geval. Wel geldt dat financiële tekorten mogelijke bestuurlijke problemen kunnen verergeren.

Zodra een gemeente met bestuurlijke problemen tevens financiële problemen krijgt (in die zin dat de begroting structureel en reëel niet in evenwicht is en dat de komende jaren evenmin zal zijn), kunnen gedeputeerde staten de begroting aan hun goedkeuring onderwerpen. Dat betekent dat zij relatief veel invloed krijgen op de financiën van de gemeente. Het lost weliswaar niet direct de bestuurlijke problemen in de gemeente op, maar er gaat van het financieel toezicht wel een *chilling effect* uit. In de eerste plaats vanwege het idee dat gedeputeerde staten het gemeentebestuur op de vingers kijken en de gemeentelijke financiën (kunnen) beïnvloeden. Dat kan voldoende zijn voor gedragsverandering. In de tweede plaats voorkomt het 'meekijken' van gedeputeerde staten mogelijk verdere uitbreiding van de financiële problemen (die zoals gezegd invloed kunnen hebben op de bestuurlijke problemen).

4.7 Toepassing van artikel 132 Gw aan de hand van Finsterwolde

Een wat verdergaande stap, maar nog wel binnen de bestaande (grond)wettelijke kaders, is toepassing van artikel 132, vijfde lid, Grondwet op de wijze waarop de wetgever dat eerder in de casus-Finsterwolde heeft gedaan. Daarin is in de tweede volzin bepaald dat bij de wet voorzieningen worden getroffen voor het geval het bestuur van een gemeente zijn taken grovelijk verwaarloost. Zoals hiervoor uiteen is gezet, is dit veelal geïnterpreteerd als het verwaarlozen van concreet te benoemen taken: verplichtingen uit de Gemeentewet en uit duidelijk te benoemen autonome taken. De casus-Finsterwolde kan echter een opening bieden voor een verdergaande toepassing: het negeren van behoorlijk bestuur zou dan ook reden kunnen zijn voor ingrijpen, bij formele wet, in de gemeente. Hieronder geef ik de casus weer en ga ik in op de vraag in hoeverre toepassing in gevallen, die lijken op de casus-Finsterwolde, gerechtvaardigd is.

In 1951 beschikte de communistische partij in Finsterwolde over een meerderheid in de raad (zes van de elf zetels) en het college bestond uit een burgemeester van PvdA-huize en twee CPN-wethouders. De regering stelde vast, dat de raad opvattingen huldigde, die lijnrecht in strijd waren met de beginselen van behoorlijk bestuur. Zo zouden aan stakers uitkeringen worden verstrekt, zou steunfraude worden bevorderd, industrialisatie afgewezen, straatbelasting getraineerd, ambtenaren bedreigd en ontslagen en werd er gebruik gemaakt van woonruimtevorderingen om een vijandige politiek tegen de minderheid van de bevolking te voeren.[35]

De regering diende op 3 november 1950 het wetsvoorstel 'tot voorziening in het bestuur van de gemeente Finsterwolde' in bij de Tweede Kamer.[36] In de considerans wordt de beweegreden van de wet weergegeven: 'Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is, in verband met grove verwaarlozing van de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente Finsterwolde, overeenkomstig het bepaalde in artikel 146, vierde lid, der Grondwet, de wijze te bepalen, waarop in het bestuur dier gemeente wordt voorzien'. Het voorstel bestond uit negen artikelen. Ik laat de inhoudelijke behandeling daarvan achterwege, omdat die hier minder relevant is.

In de Memorie van Toelichting werden de beweegredenen van de wet nader uiteengezet. Daarin werd onder meer gesteld, dat de houding van de communistische leden van de bestuurscolleges van de gemeente (een meerderheid van de raad en het college) sinds 1946 zodanig is veranderd, dat 'van een normaal overleg of van een redelijke behartiging' van de gemeentelijke belangen niet meer kan worden gesproken. De 'plaats van de gemeente als onderdeel van onze staatsorde [is] uit het oog verloren'. De communistische leden van het gemeentebestuur zouden zich van de Nederlandse

[35] *Handelingen II* 1950/51, bijlage, 1970, nr. 3; M. Braun, *De regeringskommissaris in Finsterwolde*, Amsterdam: SUA 1975, p. 7, p. 20-38. Braun constateert overigens dat het opmerkelijk is, dat in tijdschriften als het NJB, Bestuurswetenschappen, Themis en Ars Aequi – zij noemt de Gemeentestem niet – geen aandacht wordt besteed aan de kwestie Finsterwolde of het wetsvoorstel terzake. Braun, p. 59: 'Ook als men aan zou nemen dat de juristen dit geen erg belangrijke geval vonden dan is het nòg merkwaardig, omdat in de genoemde bladen in die tijd en daarna heel wat verhandelingen staan over tamelijk priegelige juridische vraagstukken'.

[36] *Handelingen II* 1950/51, bijlage, 1970, nr. 1-2.

opvattingen zou hebben losgemaakt.[37] De regering noemde voorbeelden waaruit dit zou blijken (zie hierboven). 'Kortom, de tastbare feiten zijn symptomen van een opvatting van de bestuurstaak, welke met de beginselen van behoorlijk bestuur naar Nederlandse begrippen in lijnrechte strijd geacht moeten worden.'[38]

Vervolgens kwam de vraag aan de orde of hier sprake was van grove taakverwaarlozing: 'De Regering heeft zich nauwkeurig rekenschap gegeven van de vraag, of genoemde bepaling, waar een situatie als zich te Finsterwolde voordoet, de grondwetgever in 1887 uiteraard niet voor ogen stond, een ingrijpen als voorgesteld toelaat. Zij is na zorgvuldige overweging van de strekking van het voorschrift tot de conclusie gekomen, dat het in het licht der huidige verhoudingen staatsrechtelijk ten volle verantwoord is artikel 146, vierde lid, der Grondwet mede toe te passen in de gevallen, waarin een gemeentebestuur stelselmatig in strijd handelt met de beginselen van behoorlijk bestuur.'[39] In Finsterwolde was, aldus de regering, sprake van handelen in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur was. De grondwettelijke bepaling werd daarmee ruim uitgelegd en toegepast in het licht van de beginselen van behoorlijk bestuur.

De leden van de CPN-fractie trokken flink van leer[40]: 'Sommige leden hadden met verontwaardiging kennis genomen van het onderhavige voorstel.' Zij betoogden, dat het voorstel in strijd is met de Grondwet: 'Wanneer dit wetsontwerp door het Parlement zou worden aangenomen, zou, aldus deze leden, de Grondwet worden verkracht'. Er is, zo stellen de CPN-Kamerleden, geen sprake zijn van grove taakverwaarlozing. Zij voeren daarbij aan dat de gemeente normaal kan functioneren; zo waren de begrotingen van de gemeente immers goedgekeurd door gedeputeerde staten.[41]

Opmerkelijk is, dat de Memorie van Antwoord pas vijf maanden na het Voorlopig Verslag werd uitgebracht. Dat staat, zo stelt Braun vast, in contrast met de 'beweerde ernst en urgentie van de zaak'; eerder stelde de regering dat in Finsterwolde een onhoudbare toestand heerste.[42] Op 23 juli 1951 – ruim een half jaar na indiening – werd de wet in het Staatsblad gepubliceerd.[43]

De casus-Finsterwolde biedt een opening voor de hier behandelde problematiek. In Finsterwolde was immers strikt genomen geen sprake van grove verwaarlozing van concrete (autonome) taken. Het negeren van de beginselen van behoorlijk bestuur is, zo stelt Stellinga dan ook, iets anders dan het grovelijk verwaarlozen van de autonome taakuitoefening.[44] Is hiermee sprake van een precedent of van een zeer specifieke casus, ingegeven door de anti-communistische tijdgeest van begin jaren 1950? Onder meer is van belang, dat een wet die tot stand komt in geval van grove taakverwaarlozing niet door de rechter kan worden getoetst aan artikel 132, vijfde lid, Grondwet of aan artikel 124, eerste lid, Grondwet. Artikel 120 Grondwet verzet zich daartegen. De rechter kan in gevallen als deze dus niet toetsen wat de inhoud of de reikwijdte van de gemeentelijke autonomie is en of ingrijpen grondwettelijk gerechtvaardigd is.

De interpretatie van artikel 132, vijfde lid, Grondwet komt derhalve aan de wetgever toe. De rekkelijke interpretatie die hij in de casus-Finsterwolde geeft, heeft hij daarna niet meer gegeven. Dat blijkt uit het volgende. In de Memorie van Toelichting van de 'Finsterwolde-wet' wordt verwezen naar de Grondwet van 1887. Artikel 144, vierde lid, Grondwet-1887 luidde: 'Wanneer de regeling en het bestuur van de huishouding eener gemeente door den gemeenteraad grovelijk worden verwaarloosd, kan eene wet de wijze bepalen, waarop in het bestuur dier gemeente, met afwijking van de beide eerste zinsdelen van dit artikel, wordt voorzien'. De redactie van dit artikel is (vrijwel) ongewijzigd gehandhaafd tot en met de Grondwet van 1972. De Grondwetgever heeft bij de grondwetsherziening van 1983 weliswaar de redactie van het artikel herzien, maar de strekking van het artikel hetzelfde gelaten.[45] Daarin is de terminologie 'grovelijk verwaarlozen' gehandhaafd. De grondwetgever heeft in 1972 en in 1983, zo kan hieruit worden afgeleid, geen rekening gehouden met de casus Finsterwolde. De grondwetgever heeft, met andere woorden, de taakverwaarlozingsregeling niet willen

---

[37] *Handelingen II* 1950/51, bijlage, 1970, nr. 3, p. 2. In het Voorlopig Verslag vragen de leden van de CPN wat 'Nederlandse opvattingen' inhouden. *Handelingen II* 1950/51, bijlage, 1970, nr. 4, p. 6: 'De geldende opvatting is, dat wat in de Grondwet aan rechten en vrijheden voor ons volk is vastgelegd de Nederlandse opvatting is, en daaraan heeft de meerderheid van de raad in Finsterwolde zich gehouden'.

[38] *Handelingen II* 1950/51, bijlage, 1970, nr. 3, p. 3.

[39] Ibidem.

[40] *Handelingen II* 1950/51, bijlage, 1970, nr. 4, p. 5-9.

[41] *Handelingen II* 1950/51, bijlage, 1970, nr. 4, p. 5.

[42] Braun 1975, p. 45.

[43] *Stb.* 1951, 308, Wet van 20 Juli 1951 tot voorziening in het bestuur van de gemeente Finsterwolde.

[44] J. Stellinga, 'Wetgeving', *TvO* 1950, p. 551.

[45] Met uitzondering van de uitbreiding van de taakverwaarlozingsregeling naar provincies: W.G. Verkruisen, 'Artikel 132', in: Akkermans/Koekkoek, *De Grondwet*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992, p. 1147.

uitbreiden tot gevallen, waarin niet grovelijk specifieke (autonome) taken zijn verwaarloosd. De casus-Finsterwolde dient dan ook als een zeer specifieke casus en als een eenmalige voorziening te worden beschouwd.

Niettemin heeft de wetgever het betreffende grondwetsartikel al eens ruim geïnterpreteerd en kan hij dat nogmaals doen. Het is immers aan de wetgever om uitleg te geven aan de Grondwet. Naar het schijnt, is toepassing in geval van de bestuurlijke problemen in 2011 (Maasdriel) nog overwogen. Een moeilijkheid bij toepassing is de argumentatie van het wetsvoorstel, in dat opzicht dat de regering aan de Kamers zal moeten motiveren waarom toepassing van zo'n zwaar interventiemiddel gepast is. De Kamers zullen overtuigd moeten zijn van de inzet van vergaande toezichtsbevoegdheden vanwege het Rijk (in de regel de aanstelling van een regeringscommissaris) in een specifieke gemeente, die een oplossing moeten bieden voor de bestuurlijke problemen van deze gemeente. Er rust, met andere woorden, een zware bewijslast op de regering, waarbij de regering derhalve moet aantonen dat er sprake is van de grove verwaarlozing van autonome taken en dat de in de voorgestelde wet in formele zin geboden voorzieningen een oplossing daarvoor bieden.

De wetgever kan, mogelijkerwijs, als volgt aan deze bewijslast voldoen. Hij moet dan motiveren dat het betreffende gemeentebestuur niet langer voldoet aan de fundamentele democratische en rechtsstatelijke waarden. De gemeente zakt onder het gewenste minimum aan waarborgen. Voor wat betreft de democratische waarden betreft het dan (bijvoorbeeld) het fatsoenlijk functioneren van de gemeenteraad, respect voor minderheden daarin en het volgen van de juiste procedures in de raad. Voor wat betreft de rechtsstatelijke waarden betreft het dan (bijvoorbeeld) een sterke mate van cliëntelisme, hetgeen rechtsongelijkheid of willekeur tot gevolg heeft, of het op correcte manier volgen van de relevante procedures bij besluitvorming. Het gevolg is een gemeente die niet langer aan de basisvoorwaarden van de democratische rechtsstaat voldoet. Daarmee is dan sprake van grove verwaarlozing van autonome taken en kan de wetgever ingrijpen met het vaststellen van (voorzieningen in) een wet in formele zin.

Dat zal, hoe dan ook, geen eenvoudige weg zijn. Het vaststellen van een formele wet vergt tijd en menskracht en de Kamers moeten van ingrijpen worden overtuigd. Beter lijkt het mij daarom om, mocht deze weg worden bewandeld, in de Grondwet de mogelijkheid te openen voor ingrijpen bij lichte verwaarlozing van autonome taken, dan wel bij onbehoorlijk bestuur (zoals het verwijt in Finsterwolde luidde). Met grondwetswijziging wordt enerzijds de gemeentelijke autonomie potentieel verder beperkt en anderzijds de wetgever relatief veel vrijheid gelaten om interpretatie te geven aan een vaag begrip als onbehoorlijk bestuur. Dat is echter een (rechtspolitieke) keuze die de grondwetgever moet maken.

4.8 Toevoegen ambtenaren aan gemeentelijk ambtelijk apparaat

Een middel dat eerder is toegepast in de toevoeging van ambtenaren aan het reguliere ambtelijke apparaat. Het kan dan provinciale ambtenaren betreffen die bijvoorbeeld juridische of financiële ondersteuning bieden, of een specifieke deskundigheid (handhaving, ruimtelijke ordening) inbrengen. Dat kan zorgen voor een versterking van het lokaal bestuur. Dit middel kent zijn beperkingen. In de eerste plaats is eerder geconstateerd dat de problemen van de gemeenten waar het hier om gaat lang niet altijd gelegen zijn in de afhandeling van specifieke dossiers of beleidsterreinen. Als de betreffende gemeente geen problemen kent bij de uitvoering van haar taken, met andere woorden, de problemen zijn gelegen in persoonlijke verhoudingen en omgangsvormen, dan is de toevoeging van provinciale ambtenaren weinig zinvol. In de tweede plaats moet de betreffende gemeente willen meewerken. De toevoeging van ambtenaren aan haar ambtelijk apparaat kan niet tegen de wil van de gemeente. In de derde plaats zullen hierdoor de bestuurlijke problemen niet zijn opgelost. Dat geldt misschien voor een gedeelte van de problemen, waardoor het middel onder omstandigheden nuttig kan zijn, maar in alle gevallen is het middel onderdeel van een groter pakket aan maatregelen.

4.9 Verplichte gemeentelijke herindeling

Aanhoudende bestuurlijke problemen kunnen worden opgelost indien de betreffende gemeente onderwerp is van herindeling. In beginsel geldt voor herindeling dat gemeenten deze vrijwillig aangaan, maar onder omstandigheden kan een gemeente daartoe worden verplicht.[46] Daarvoor is het Beleidskader gemeentelijke herindeling va 28 mei 2013

[46] Vergelijk het regeerakkoord van het kabinet-Rutte III, *Vertrouwen in de toekomst*, oktober 2017, p. 7.

relevant[47] – de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) geeft terzake geen regels.[48] Eerdere beleidskaders gaven weer dat de minister van BZK geen initiatieven meer zou nemen tot herindeling van gemeenten.[49] Voorstellen tot herindeling zouden van gemeenten zelf moeten komen, met dien verstande dat de provincie bijvoorbeeld wel een bestuurskrachtmeting kan entameren, die aanleiding kan geven tot herindeling. Het beleidskader ter zake van gemeentelijke herindeling van 2013 geeft een wat grotere rol voor provincies dan voorheen weer.

In het Beleidskader is onder meer opgenomen: 'Ook dit kabinet kiest voor herindeling van onderop. Het is primair aan gemeenten zelf om via herindeling te werken aan versterking van hun bestuurskracht'. Maar: 'Waar het de onderlinge rolverdeling tussen gemeenten en provincies betreft, dient voorop te staan dat gemeenten als eerste aan zet zijn als het gaat om het vinden van oplossingen om hun maatschappelijke opgaven beter te kunnen oppakken. Tegelijkertijd is het zo dat gemeenten en provincies in deze discussie optrekken in partnerschap, vanuit onderscheidenlijke verantwoordelijkheden in het belang van het lokaal bestuur. Provincies spelen daarbij vanuit hun algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur vaak een modererende rol in de discussie over de bestuurskracht van gemeenten en kunnen deze ook in regionaal verband bezien. Vanuit deze rol als moderator dienen provincies waar nodig sturing te geven aan de discussie die kan leiden tot een herindelingsvoorstel.' Voorts: 'Zoals aangegeven, hebben provincies ook een bovenlokale verantwoordelijkheid die uitgaat boven de belangen van afzonderlijke gemeenten. De invulling van deze verantwoordelijkheid kan voor de provincie aanleiding zijn zelf het initiatief te nemen of een initiatief van gemeenten over te nemen als gemeenten na een lange discussie zelf niet tot een herindelingsvoorstel komen, terwijl versterking van de gemeentelijke bestuurskracht wel nodig is.' Verder: 'Het kabinet heeft een voorkeur voor herindelingsvoorstellen die op de steun van alle betrokken gemeenten kunnen rekenen. Herindelingsadviezen van onderop, die bij gemeenten zelf vandaan komen, worden daarom door het kabinet toegejuicht. Wel wil het kabinet voorkomen dat herindelingsdiscussies tussen gemeenten jarenlang voortduren zonder reëel zicht op een bevredigende uitkomst. Provincies kunnen in dergelijke gevallen en in gevallen waar naar het oordeel van de provincie urgente problemen spelen die alleen opgelost kunnen worden met een herindeling, het initiatief nemen in het gesprek over versterking van de gemeentelijke bestuurskracht en wanneer nodig zelf een arhi-procedure starten. Dat betekent een verruiming van de provinciale rol ten opzichte van het Beleidskader gemeentelijke herindeling uit 2011. Deze verruiming past bij de algemene verantwoordelijkheid die de provincies hebben voor de kwaliteit van het lokaal bestuur.'

Kortom, het initiatief ligt eerst en vooral bij gemeenten, voor provincies is een rol weggelegd indien versterking van de bestuurskracht nodig is en bij urgente problemen die alleen kunnen worden opgelost met een herindeling. Het provinciebestuur kan, op grond van het nieuwste beleidskader, een voortrekkersrol spelen en herindeling initiëren. In eerdere casus van gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen is verplichte gemeentelijke herindeling serieus overwogen.[50] Nadeel van gemeentelijke herindeling is dat de wettelijke procedure lang duurt.

Ten slotte: gemeentelijke herindeling heeft een ander doel dan het oplossen van bestuurlijke problemen in een gemeente. Dat doel kan zijn de versterking van de bestuurskracht van gemeenten. Bestuurlijke problemen kunnen leiden tot een zwakke bestuurskracht en daarmee aanleiding zijn tot herindeling. Deze problemen noodzaken echter op zichzelf niet tot herindeling. Wel kan gedacht worden aan aanpassing van het beleidskader in dat opzicht dat ook aanhoudende bestuurlijke problemen op zichzelf aanleiding kunnen zijn tot gemeentelijke herindeling.

[47] *Kamerstukken II* 2012/13, 28 750, nr. 53.
[48] M. Herweijer, 'Grondwet en herindeling', in: P.P.T. Bovend'Eert e.a., *Constitutionele normen en decentralisatie*, Deventer: Kluwer 2011, p. 63-103.
[49] *Kamerstukken II* 2001/02, 28 375, nr. 5, p. 27.
[50] *Onderzoeksrapportage Bestuurscultuur Maasdriel*, BMC december 2010.

4.10 Verplichte samenwerking

Als een gemeente onvoldoende bestuurskracht heeft om zelf beleid met betrekking tot een specifiek onderwerp te ontwikkelen, dan kan de gemeente regionale samenwerking aangaan met naburige gemeenten. Dat kan ook relevant zijn voor gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen. Door bepaalde belangen onder te brengen in een gemeenschappelijke regeling, kunnen de bestuurlijke problemen niet hun weerslag krijgen op de te behartigen belangen.

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) gaat uit van vrijwilligheid, maar onder omstandigheden kan samenwerking worden verplicht. Artikel 99 Wgr bepaalt dat op verzoek van het bestuur van een of meer gemeenten gedeputeerde staten, indien een zwaarwegend openbaar belang dat vereist, gemeenten kunnen aanwijzen waarvan de besturen een gemeenschappelijke regeling moeten treffen ter behartiging van een of meer belangen. Er zal dus een verzoek van een of meer gemeenten moeten liggen. Indien de regeling niet binnen zes maanden na de aanwijzing is getroffen, leggen gedeputeerde staten de regeling op.[51] In verband met gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen, biedt artikel 102 Wgr een mogelijke oplossing: de minister die het aangaat, kan in overeenstemming met de minister van BZK gedeputeerde staten uitnodigen tot het geven van een aanwijzing als bedoeld in artikel 99, zoals hiervoor weergegeven. Dan is een verzoek van een gemeente niet meer relevant. De minister stelt daarbij een termijn binnen welke gedeputeerde staten een aanwijzing dienen te geven.[52]

De verplichte samenwerking zal niet direct de aanhoudende bestuurlijke problemen van een gemeente oplossen, maar onttrekt belangrijke beleidsterreinen aan die gemeente. De bestuurlijke problemen kunnen dan geen gevolgen hebben voor die beleidsterreinen. Dat is niet alleen goed voor de ontwikkeling en uitvoering van deze beleidsterreinen, maar daarvan gaat ook een belangrijk signaal uit. Indien de minister immers gedeputeerde staten uitnodigt een aanwijzing te geven, strekkende tot verplichte samenwerking van de probleemgemeente met naburige gemeenten ten aanzien van een aantal belangrijke beleidsterreinen, kan dat in de betreffende gemeente als een brevet van onvermogen gevoeld worden. Hiervoor is weergegeven dat gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen lang niet altijd tevens problemen hebben met de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Deze optie wil derhalve voorkomen dat de aanhoudende bestuurlijke problemen hun weerslag krijgen op het gemeentelijke beleid.

In dit opzicht is het jammer dat artikel 103 Wgr is geschrapt, overigens vanuit het oogpunt van de gemeentelijke autonomie: gemeentelijke samenwerking moet berusten op vrijwilligheid.[53] Dit artikel maakte het voorheen mogelijk dat de minister zelf de regeling vaststelt, indien de gemeentebesturen onvoldoende uitvoering gaven aan de aanwijzing. Dan zou het signaal nog krachtiger zijn dan bij vaststelling van deze regeling door gedeputeerde staten.

[51] Artikel 100 Wgr.

[52] Ik laat hier in het midden wat andere gemeenten vinden van een opgelegde regeling met een gemeente die in aanhoudende bestuurlijke problemen verkeert.

[53] *Kamerstukken II* 1999/00, 27 008, nr. 3.

5 Voorstellen tot interventie: nieuwe instrumenten

In deze paragraaf komen mogelijk nieuwe instrumenten aan bod, op grond waarvan kan worden ingegrepen in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen, waarvoor wets- en soms grondwetswijziging noodzakelijk is. Vooral de wijziging van de Grondwet is natuurlijk precair. In de hier onderzochte mogelijkheden scheren we langs de grenzen van de Grondwet. Soms is niet klip en klaar of de Grondwet bepaalde mogelijkheden toelaat; sommige oplossingen vergen een extensieve interpretatie van de betreffende grondwetsbepalingen. De meeste instrumenten maken bovendien een forse inbreuk op de gemeentelijke autonomie. Ik geef de mogelijke grondwettelijke ruimte weer, vaak met enkele voorbehouden. De vraag welke ruimte de Grondwet voor de geboden oplossingen biedt, is uiteindelijk aan de wetgever om te beantwoorden.

5.1 Een aanwijzingsbevoegdheid

In de voorgaande paragrafen is vastgesteld dat de toepassing van een aantal instrumenten en bevoegdheden afhankelijk is van medewerking van het gemeentebestuur. Dat geldt bijvoorbeeld voor de benoeming van wethouders van buiten. Een aanwijzingsbevoegdheid voor de commissaris van de Koning of voor de minister kan wel verplichte medewerking bewerkstelligen. De aanwijzing kan inhouden: dat er wethouders van buiten de raad worden benoemd, dat de collegeonderhandelingen plaatsvinden onder leiding van een informateur van buiten de gemeentepolitiek[54], dat – ook zonder provinciaal toezicht – de begroting op posten een andere invulling moet krijgen, zelfs dat een concrete wethouder wordt vervangen of vanwege integriteitsaspecten niet kan worden benoemd, dat de raad wethouders van buiten moet benoemen, etc. Ook kan de toezichthouder (commissaris van de Koning of minister), indien nodig, ingrijpen in concrete beleidsdossiers. Aldus kan een explosief politiek dossier sneller en van buitenaf worden opgelost.[55]

Het is de vraag of een aanwijzingsbevoegdheid in de Grondwet moet zijn vastgelegd, of dat regeling in de Gemeentewet voldoende is. Voor beide valt wat te zeggen. Regeling in de Grondwet ligt het meest voor de hand omdat een aanwijzingsbevoegdheid van de minister ingrijpt in de eveneens grondwettelijk gegarandeerde gemeentelijke autonomie (artikel 124, eerste lid, Grondwet) en in de tweede plaats omdat de grondwetgever bewust (vooralsnog) geen voorziening heeft willen treffen voor lichte verwaarlozing van autonome taken (zie par. 3.4.).

Van de andere kant is een aanwijzingsbevoegdheid van de minister te beschouwen als een vorm van positief toezicht, waarvoor artikel 132, derde lid, Grondwet reeds een grondslag lijkt te bieden. Bewust neem ik hier een voorzichtige positie in. Bij de totstandkoming van de Gemeentewet-1992 wilde de regering een artikel als hier bedoeld in de wet opnemen: 'Het geven van voorschriften of aanwijzingen aan gemeentebesturen en het aan gemeentebesturen opleggen of in hun plaats vaststellen van besluiten door andere dan gemeentelijke organen, kan slechts geschieden indien de bevoegdheid daartoe bij de wet of bij provinciale verordening is toegekend'. De bepaling betrof derhalve een generieke bevoegdheid tot het uitoefenen van positief toezicht.[56] De VNG kwam hiertegen in verweer, waarna ook de Tweede Kamer protesteerde tegen zo'n algemene toezichtsbevoegdheid. De discussie over deze bepaling leverde op dat voor positief toezicht alleen plaats zou zijn in medebewind.[57] De regering schrapte de bepaling en de tekst van het huidige artikel 108 Gemeentewet werd in die zin aangepast dat regeling en bestuur alleen kunnen worden gevorderd bij of krachtens *een andere* dan deze wet (de Gemeentewet derhalve). Omdat positief toezicht wordt aangemerkt als een vorm van medebewind, zou deze vorm van toezicht niet kunnen worden toegepast in autonomie. Althans: 'dat de introductie van dit type bevoegdheden in de autonome sfeer grondwettelijk gezien op zijn minst bedenkingen

[54] Schoenmakers 2011, p. 222.
[55] A.F.A. Korsten, K. Abma, *Een bestuurder moet ook douchen*, essay 2017, arnokorsten.nl.
[56] J.T. Langelaar, *De Gemeentewet en haar toepassing*, Titel V, aant. 5, Deventer: Kluwer 2012, losbladig.
[57] *Kamerstukken II* 1988/89, 19 403, nr. 10, p. 32-36.

oproept'.[58] Niettemin heeft de wetgever derhalve eerder overwogen om een algemene aanwijzingsbevoegdheid in de Gemeentewet vast te leggen.

Daaruit kan worden afgeleid dat de tekst van artikel 132, derde lid, Grondwet ruimte lijkt te laten voor een andere invulling van positief toezicht, bijvoorbeeld door deze vast te leggen in de Gemeentewet of in een specifieke wet die de minister of de commissaris van de Koning de bevoegdheid attribueert om aanwijzingen te geven. Dat vergt een herinterpretatie van artikel 132, derde lid, Grondwet. De wetgever zal deze herinterpretatie moeten geven bij de vaststelling van een aanwijzingsregeling. Ik benadruk dat dit een voorstel is dat de grenzen van de Grondwet opzoekt. Het voorstel gaat niet uit van de thans geldende interpretatie van de Grondwet; het voorstel uit 1992 is om die reden afgewezen.

Een volgende vraag is op welke wijze een aanwijzingsbevoegdheid begrensd moet worden. Immers, de bevoegdheid beperkt de gemeentelijke autonomie, zeker als zij ongeclausuleerd wordt geredigeerd ('De minister/de commissaris kan aanwijzingen geven aan het gemeentebestuur.'). Te denken valt aan de clausule dat de bevoegdheid slechts kan worden toegepast bij aanhoudende bestuurlijke problemen, waarbij de memorie van toelichting duidelijk zal moeten maken wat daaronder is te verstaan. Een tweede mogelijkheid is om procedurebepalingen op te nemen, bijvoorbeeld dat het gemeentebestuur in de gelegenheid wordt gesteld om, voordat de aanwijzing wordt gegeven, zijn zienswijze kenbaar te maken, of dat de commissaris zijn voornemen tot het geven van een aanwijzing ter kennis stelt aan de minister.

Ten slotte is het de vraag welk ambt de toezichthoudende instantie is. Hiervoor noemde ik al de commissaris van de Koning en de minister. Bij de toedeling van toezichtsbevoegdheden lijkt het mij een eerste uitgangspunt te zijn dat zwaardere bevoegdheden bij de rijksambten (Kroon, minister) liggen, al dan niet met een advies van de commissaris van de Koning, terwijl de lichtere bevoegdheden aan de commissaris van de Koning geattribueerd kunnen worden. Daar tegenover staat dat indien snel gehandeld moet worden of de toepassing van een bevoegdheid afhankelijk is van de gemeentelijke situatie, de bevoegdheid bij de commissaris van de Koning ligt. Hij kent de lokale problemen beter, zit daar bovenop en zal soms snel moeten handelen. Hoewel een aanwijzingsbevoegdheid een vergaand toezichtsbevoegdheid is, lijken mij de laatste overwegingen zwaarder wegen, hetgeen pleit voor toedeling van deze bevoegdheid aan de commissaris van de Koning. Nadere regulering van de aanwijzingsbevoegdheid, zoals de ter kennis stelling aan de minister, kan geschieden in zijn ambtsinstructie. Ten slotte kan worden gedacht aan de mogelijkheid van administratief beroep op de minister.

5.2 Een waarnemer met 'extra' wettelijke taken

Hiervoor is (in par. 4.2.) uiteengezet dat de waarnemer van het burgemeestersambt toegerust kan worden met een specifieke opdracht. Wat thans juridisch niet mogelijk is, is de aanstelling van een waarnemer die extra taken kan vervullen of bevoegdheden heeft. De huidige regeling van waarneming, vervat in artikel 78 Gemeentewet voorziet daar niet in. Niettemin kan het bijvoorbeeld wenselijk zijn dat de waarnemer zelf de politiek explosieve dossiers afhandelt, althans indien deze in de betreffende gemeente voor de bestuurlijke problemen zorgen. De bevoegdheid zou dan kunnen zijn dat de waarnemend burgemeester bevoegd is tot het voeren van het dagelijks bestuur of tot het voorbereiden en uitvoeren van raadsbesluiten, indien naar zijn oordeel (of naar dat van de commissaris van de Koning) het college daartoe onvoldoende in staat is. Een ander voorbeeld van een extra wettelijke bevoegdheid is een vetorecht in het college. De waarnemend burgemeester zou dan eenzijdig de besluitvorming in het college kunnen blokkeren. Hetzelfde zou kunnen gelden voor besluiten van de gemeenteraad. Ten slotte kan gedacht worden aan bevoegdheden bij de selectie van de wethouders en de portefeuilleverdeling in het college of aan specifieke bevoegdheden voor de oplossing van een politiek ingewikkeld of gevoelig dossier.

Dit zal in de eerste plaats wijziging van de Gemeentewet vergen. Daarbij moet de keuze worden gemaakt of artikel 78 Gemeentewet voorziet in een algemene bevoegdheid voor de commissaris van de Koning om de waarnemer toe te rusten met extra wettelijke taken of bevoegdheden (zonder te specificeren welke bevoegdheden en taken het kan betreffen), of dat de wet wel weergeeft wat deze extra taken en bevoegdheden nu precies behelzen. Dan zal artikel 78 Gemeentewet de mogelijkheid kunnen bevatten dat de waarnemend burgemeester, nadat de commissaris van de

[58] Langelaar 2012.

Koning hem daartoe bevoegd heeft gemaakt, (bijvoorbeeld) de besluiten van de raad dan wel het college kan tegenhouden. Het lijkt voor de hand te liggen dat de commissaris zijn besluit om een waarnemer uit te rusten met extra wettelijke taken of bevoegdheden ter kennis stelt aan de minister. Dit kan in de ambtsinstructie worden uitgewerkt.

Daarnaast noodzaakt de bevoegdheid ook tot wijziging van de Grondwet, althans als het de bevoegdheden van de raad betreft. De Grondwet regelt de bevoegdheidsverdeling tussen college en (waarnemend) burgemeester niet. De Gemeentewet zou om die reden een (tijdelijke) wijziging hiervan in verband met de aanstelling van een waarnemer met extra taken of bevoegdheden kunnen regelen. Artikel 42, tweede lid, Gemeentewet doet dit immers ook: de burgemeester vervult de taken van het college als er onvoldoende wethouders zijn en wijzigt daarmee de reguliere verdeling van bevoegdheden.

Met betrekking tot de raad ligt het anders. De Grondwet legt vast dat de raad de verordenende bevoegdheid heeft (artikel 127 Grondwet), waardoor de waarnemend burgemeester de vaststelling van verordeningen niet kan blokkeren, althans niet op grond van een formeel-wettelijke bevoegdheid. Wel geldt dat artikel 127 Grondwet de clausule 'behoudens bij de wet te bepalen uitzonderingen' bevat. De wet kan onder omstandigheden de bevoegdheidsverdeling wijzigen. Een voorbeeld daarvan is de bevoegdheid tot het vaststellen van noodverordeningen op grond van artikel 176 Gemeentewet. Daarnaast heeft de wetgever het hoofdschap van de raad (artikel 125, eerste lid, Grondwet) in acht te nemen. In hoeverre een vetorecht van de waarnemend burgemeester met betrekking tot de overige, niet-verordenende besluiten van de raad verenigbaar is met het hoofdschap is ten zeerste de vraag.

Afhankelijk van de aard en de mate van bevoegdheden die aan de waarnemer worden overdragen, is de benoeming van een waarnemer met extra bevoegdheden te beschouwen als de schepping van een nieuw toezichtsarrangement, waarin art. 132 Grondwet nu niet in voorziet. Het arrangement houdt het midden tussen preventief toezicht en taakverwaarlozing. Voor het laatste geldt reeds een specifieke regeling (die in de paragrafen 3.3. en 4.3. is besproken); voor het eerste geldt de beperking die in de vorige paragraaf is genoemd, namelijk dat positief toezicht bedoeld is voor toepassing in medebewind (alhoewel, zo is hiervoor ook betoogd, herinterpretatie van artikel 132, derde lid, Grondwet, mogelijk ruimte kan bieden).

5.3 De aanstelling van een regeringscommissaris

In de onderzoeksrapportage omtrent de bestuurscultuur in Maasdriel is gesuggereerd om een regeringscommissaris aan te stellen.[59] De onderzoekers geven daarbij weer dat eerst grove taakverwaarlozing moet worden vastgesteld. Ook hiervoor is uitgebreid ingegaan op de regeling van verwaarlozing van autonome taken en de *ad hoc* wetten in formele zin die daarin voorzien. In een aantal van deze gevallen, waaronder in Finsterwolde, werd een regeringscommissaris aangesteld. Dat was soms niet expliciet, maar een burgemeester die stiptelijk naar de bevelen van de minister en de commissaris van de Koning moet handelen[60], is *de facto* aan te merken als een regeringscommissaris.

Omdat de regeling van verwaarlozing van autonome taken, waarmee een regeringscommissaris kan worden aangesteld, (meestal) niet voorziet in een oplossing voor gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen, moet worden onderzocht op welke wijze de aanstelling van een regeringscommissaris buiten die regeling mogelijk is. Dan zijn er andere modaliteiten denkbaar, zonder dat sprake hoeft te zijn van grove verwaarlozing van autonome taken. Zo kan een regeringscommissaris naast of in plaats van het gemeentebestuur worden geplaatst. De regeringscommissaris in plaats van het gemeentebestuur is toegepast in Finsterwolde. De raad en het college werden ontbonden en de burgemeester moest zich stiptelijk gedragen volgens de bevelen van de minister van Binnenlandse Zaken en de commissaris van de Koningin. Of deze figuur nog steeds toepasbaar is, valt te betwijfelen. Sinds de jaren 1960 is in het gemeentebestuur een sterke nadruk komen te liggen op het college, als collegiaal bestuursorgaan. Het college heeft 'terrein gewonnen' op de raad én de burgemeester, hetgeen bij de dualisering in 2002 ook een wettelijke verankering heeft gekregen. Daarnaast zijn sinds het ingrijpen in Finsterwolde de taken van het gemeentebestuur aanzienlijk uitgebreid, waardoor het moeilijk denkbaar is dat de regeringscommissaris alle gemeentelijke taken kan behartigen. Wel denkbaar zou een regeringscollege zijn: een collegiaal ambt, bestaande uit ervaren bestuurlijke zwaargewichten van buiten de gemeente.

[59] *Onderzoeksrapportage Bestuurscultuur Maasdriel*, BMC december 2010, p. 35.
[60] Artikel 3 Wet voorziening in het bestuur van de gemeente Finsterwolde.

Voor het overige is een variatie in bevoegdheden denkbaar: neemt hij alle bevoegdheden van het gemeentebestuur over, of deelt de wet hem specifieke bevoegdheden toe? In ieder geval ligt het voor de hand dat de regeringscommissaris namens het gemeentebestuur besluiten kan nemen dan wel eerder door het gemeentebestuur genomen besluiten kan terugdraaien (zie hierna voor de grondwettelijke beperkingen hiervan). Het lijkt logisch dat de minister en/of de commissaris van de Koning daartoe opdracht kunnen geven. Bij de instelling van een regeringscommissaris (of regeringscollege) zal de positie van raadsleden in andere ambten dan de raad ook onderzocht moeten worden. Zo kunnen zij lid zijn van een rekenkamercommissie of van een bezwaarschriftencommissie. Indien de regeringscommissaris (mede) bedoeld is om de gemeenteraad tijdelijk uit te schakelen, is het niet wenselijk de positie van raadsleden in deze ambten te handhaven. In een andere modaliteit blijft de raad in functie en informeert de regeringscommissaris (of het regeringscollege) de raad over zijn werkzaamheden. Hij legt echter geen verantwoording aan de raad af, maar aan het ambt dat het besluit tot zijn instelling heeft genomen. Het ligt, ten slotte, voor de hand dat het besluit tot instelling van een regeringscommissaris een horizonbepaling kent, dat wil zeggen dat het besluit tevens bepaalt tot welke datum het zal werken. Bij toepassing van de bevoegdheid tot het instellen van een regeringscommissaris moet beseft worden dat het beeld van de gemeente ernstig in diskrediet wordt gebracht. Het imago van de gemeente wordt ernstig aangetast.[61] Bovendien zal na verloop van tijd de lokale democratie hersteld moeten worden, ten aanzien waarvan het nog maar de vraag is of dat zo gemakkelijk is.

In ieder geval zal de positie van de regeringscommissaris (of regeringscollege) in de Gemeentewet of in een specifieke wet in formele zin verankerd moeten zijn, al was het maar omdat zijn aanstelling de bevoegdheidsstructuur van de Gemeentewet wijzigt. Behoeft de regeling van een regeringscommissaris grondwetswijziging? Dat is te verdedigen met dezelfde argumenten als in de vorige paragraaf: de mogelijkheid van de aanstelling van een regeringscommissaris grijpt diep in de grondwettelijk gegarandeerde gemeentelijke autonomie (artikel 124, eerste lid, Grondwet) en de grondwetgever heeft bewust (vooralsnog) geen voorziening willen treffen voor lichte verwaarlozing van autonome taken. Bovendien geldt het argument dat bevoegdheidstoekenning van de regeringscommissaris de verdeling van de bevoegdheden in de Gemeentewet wijzigt, hetgeen bij voorkeur een regeling bóven formeel-wettelijk niveau wordt toegestaan en vastgelegd. Indien bovendien wordt ingegrepen in de bevoegdheden van de raad, zal zijn hoofdschap snel in het geding komen.

Het voorgaande betekent dat – zonder dat sprake is van de grove verwaarlozing van autonome taken – de aanstelling van een regeringscommissaris (of regeringscollege) met bevoegdheden om in een gemeente in te grijpen grondwettelijk geregeld moet worden en dat zonder grondwettelijke grondslag de aanstelling van een regeringscommissaris op vrijwillige medewerking van de gemeente berust, waarbij hij niet meer dan een adviserende taak kan hebben.

5.4 Bestuurlijke indeplaatsstelling

In de Gemeentewet komt, naast de indeplaatsstelling vanwege de verwaarlozing van medebewindstaken, de financiële indeplaatsstelling voor. Artikel 194, eerste lid, Gemeentewet bepaalt dat indien de raad weigert verplichte uitgaven op de begroting te brengen, gedeputeerde staten dit doen.[62] Artikel 201 Gemeentewet bepaalt dat indien de raad de jaarrekening dan wel een indemniteitsbesluit niet of niet naar behoren vaststelt, het college de jaarrekening, vergezeld van de nodige andere stukken, ter vaststelling aan gedeputeerde staten zendt. In zekere zin is hier voorzien in een specifieke regeling van verwaarlozing van autonome taken. Brederveld noemt dat ongrondwettig, omdat de Grondwet een regeling voor de verwaarlozing van autonome taken alleen mogelijk maakt bij grove taakverwaarlozing en met een formele wet ad hoc.[63] Wat daarvan ook zij, de formele wetgever heeft de Grondwet, in het bijzonder artikel 132, kennelijk zo geïnterpreteerd dat een taakverwaarlozingsregeling in de Gemeentewet van daarin specifiek omschreven taken mogelijk is.

Dat zou betekenen dat een bestuurlijke indeplaatsstelling mogelijk is, althans indien deze in de Gemeentewet is opgenomen, voor een specifieke bevoegdheid. Het moet er dan, net zoals bij de financiële bepalingen, om gaan dat het gemeentebestuur een concreet omschreven bestuurlijke verplichting nalaat, waarna het besluit door een ander ambt wordt genomen. Dat andere ambt kunnen gedeputeerde staten zijn, maar kan ook de minister zijn. Te denken valt aan:

---

[61] A.F.A. Korsten, K. Abma, *Een bestuurder moet ook douchen*, essay 2017, arnokorsten.nl.

[62] Zie artikel 194, tweede lid, en artikel 195 Gemeentewet voor preventief toezicht op de gevolgen hiervan.

[63] E. Brederveld, *Gemeenterecht*, Deventer: Kluwer 2005, p. 215.

de benoeming van wethouders binnen een bepaalde termijn na de raadsverkiezingen of na het openvallen van een post, de vaststelling van een reglement van orde of een gedragscode, het niet opvolgen van bepaalde stappen in de benoemingsprocedure van de burgemeester (zoals het instellen van een vertrouwenscommissie), de instelling van een rekenkamer(functie) of de benoeming van de leden daarin, het niet vaststellen van een inspraakverordening, een verordening omtrent de ambtelijke organisatie of een belastingverordening. Telkens zal echter de specifieke bevoegdheid in de Gemeentewet gegeven moeten zijn, zoals dat bij de financiële indeplaatsstelling ook is gedaan: er is een verplichting, komt het gemeentebestuur die niet na, dan voorziet een ander ambt daarin. Een algemene bevoegdheid tot bestuurlijke indeplaatsstelling in autonomie komt immers neer op een aanwijzingsbevoegdheid, hetgeen hiervoor al is behandeld.

5.5 Een bestuurlijke artikel 12-regeling

Waar wordt gesproken over een bestuurlijke artikel 12-regeling, wordt verwezen naar artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (Fvw).[64] Deze wet regelt de financiering vanwege het Rijk van de decentrale overheden. Artikel 12 Fvw betreft de aanvullende uitkering voor gemeenten met een aanmerkelijk en structureel tekort. Een gemeenteraad kan verzoeken om de 'artikel 12-status'. Indien de aanvullende uitkering wordt verleend, kunnen de verantwoordelijke ministers voorschriften daaraan verbinden. Die voorschriften gaan ver, waardoor meestal wordt gesproken van een gemeente 'onder curatele'.

De voorschriften zijn aanwijzingen om bepaalde beleidsmaatregelen te nemen. De gemeente is verplicht het voorschrift na te leven. Indien de gemeente dat niet doet, kan de aanvullende uitkering worden ingetrokken of worden verminderd.[65] De bijzondere voorschriften kunnen worden opgelegd vanaf het moment, dat de gemeente heeft verzocht om een aanvullende uitkering. Een voorschrift geldt in beginsel voor de duur van de artikel 12-status. Waaruit bestaan de voorschriften? De inspecteur van het ministerie van BZK, die het artikel 12-onderzoek uitvoert, zal onderzoeken welke onderwerpen van de gemeentelijke huishouding voor sanering in aanmerking komen en welke maatregelen daarvoor noodzakelijk zijn. In de Handleiding artikel 12 Fvw worden de mogelijke voorschriften genoemd. Genoemd worden: het opstellen van een saneringsplan; een vacaturestop; een tijdelijk verbod tot het doen van vervangingsinvesteringen; het herstellen van aangewende vrije reserves; het herzien van de reservepositie; het uitvoeren van een doelmatigheids-onderzoek; het voorschrijven van een uitgavenplafond; het extra verhogen van de eigen inkomsten; het verbieden van verlaging van de eigen inkomsten; het opstellen van een reëel sluitende meerjaren(sanerings)begroting en -raming.[66] De financiële curatele grijpt derhalve diep in beleid en bestuur van de gemeente.

Een 'bestuurlijke artikel 12-regeling' zou dan betekenen dat een gemeente onder bestuurlijke curatele komt te staan. Deze curatele kan vele vormen hebben. Indien echter nauw wordt aangesloten bij de bestaande financiële artikel 12-regeling kan de bestuurlijke regeling de volgende vraagpunten en elementen hebben.[67]

De eerste vraag die moet worden beantwoord, is welk ambt constateert of er sprake is van aanhoudende bestuurlijke problemen op grond waarvan bestuurlijke curatele noodzakelijk is, en wie zou moeten besluiten tot het toepassen van de regeling. Het besluit tot het toepassen van de bestuurlijke artikel 12-regeling kan genomen worden bij koninklijk besluit. Denkbaar is, dat een gemeente zelf de toepassing kan aanvragen, zoals dat bij artikel 12 Fvw ook het geval is. Of dat vaak zal voorkomen, valt te betwijfelen. In geval van de financiële artikel 12-regeling worden aanvullende financiële middelen ter beschikking gesteld; in geval van een bestuurlijke artikel 12-regeling staan geen (financiële of andere) middelen tegenover de curatele. Wellicht kunnen rijk of provincie wel deskundige ambtenaren (juristen, planologen) ter beschikking stellen. Verder lijkt het mij mogelijk dat de commissaris van de Koning een gemeente kan voordragen bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ook is voorstelbaar dat de minister zelf het initiatief neemt. In geval van artikel 12 Fvw wordt, voordat wordt besloten tot toepassing van de regeling, advies gevraagd aan het provinciebestuur en de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv). In het geval van bestuurlijke problemen zou, mede gezien de huidige taakopvatting van de commissaris van de Koning, aan hem advies kunnen worden gevraagd. Hij heeft immers, als rijksambt, bevoegdheden ten aanzien van gemeenten; de hier bedoelde bevoegdheid sluit aan bij

[64] Uitgebreid: Broeksteeg 2009.
[65] *Handleiding Artikel 12 Fvw* 2015, p. 16-17.
[66] *Handleiding Artikel 12* Fvw 2015, p. 16.
[67] Broeksteeg 2009, p. 147-157.

artikel 7b van de Ambtsinstructie van de commissaris: hij neemt maatregelen in geval van verstoorde bestuurlijke verhoudingen. Indien de commissaris een gemeente voordraagt voor een bestuurlijke artikel 12-regeling, kan zijn advies achterwege blijven. Conform de procedure in geval van spontane vernietiging en van artikel 12 Fvw, zal beroep tegen het besluit tot het instellen van de regeling bij de bestuursrechter mogelijk zijn.[68]

Indien besloten wordt tot toepassing van de regeling, zou deze gemeente onder bestuurlijke curatele worden gesteld. Dat zou kunnen betekenen, dat tijdelijk aan het gemeentebestuur een persoon wordt toegevoegd, die adviseert aan het gemeentebestuur en tracht politieke en persoonlijke tegenstellingen te overbruggen. Te denken valt aan de inspecteur van het ministerie van BZK (gelijk aan de inspecteur die het artikel 12 Fvw-onderzoek verricht), die nauw contact houdt met de minister en de commissaris van de Koning. De inspecteur vanwege een bestuurlijke artikel 12-regeling zou overigens een andere naam kunnen krijgen, zoals visitator, beheer of gecommitteerde. Hier houd ik gemakshalve vast een inspecteur.

Artikel 12 Fvw koppelt, zoals gezegd, aan de aanvullende uitkering bijzondere voorschriften. Het gaat dan om voorwaarden die de financiële positie van de gemeente betreffen. In een bestuurlijke artikel 12-regeling kan de curatele de bevoegdheid betreffen (van de persoon die wordt toegevoegd aan het gemeentebestuur) om besluiten af te kunnen dwingen, een soort aanwijzingsbevoegdheid derhalve. Ook zou hij besluiten kunnen blokkeren. Tijdens de financiële artikel 12-status van een gemeente worden regelmatig verslag uitgebracht over de financiële situatie van de betreffende gemeente. Dat is ook denkbaar ten aanzien van de bestuurlijke situatie. Het zou tot de bevoegdheid (of rechtsplicht) kunnen behoren van de persoon die aan het gemeentebestuur wordt toegevoegd. De verslagen worden uitgebracht aan de commissaris van de Koning en de minister.

In het rapport van de commissie-Oosting werd gesteld, dat zodra is gebleken dat de betreffende decentrale overheid weer in staat is bestuurlijke taken adequaat uit te voeren, het bestuurlijke 'arrangement' zal worden beëindigd.[69] Dit is echter een moeilijk te objectiveren toets: wat is immers 'adequaat uitvoeren'? Het lijkt daarom verstandiger om bij koninklijk besluit tevens de duur van de regeling te bepalen. Deze duur zou eventueel kunnen worden verlengd bij koninklijk besluit.

Zoals gezegd zijn vele modaliteiten denkbaar, maar cruciaal is de vraag in hoeverre een bestuurlijke artikel 12-regeling verenigbaar is met artikel 132 Grondwet. In de eerste plaats betekent het bestaan van de financiële artikel 12-regeling niet dat daarmee ook een bestuurlijke artikel 12-regeling verenigbaar is met de Grondwet. Immers, de financiële regeling is gebaseerd op artikel 132, zesde lid, Grondwet: de wet regelt de financiële verhouding van gemeenten tot het Rijk. De grondslag voor financiële curatele is daarmee een andere en overige veel ruimere dan die van bestuurlijk toezicht: voor financieel toezicht geldt dat de Grondwet niet voorschrijft welke vormen er zijn en dat aan de wet overlaat; voor bestuurlijk toezicht somt de Grondwet wel de vormen van bestuurlijk toezicht op en reguleert deze. Hiervoor zijn reeds bedenkingen geplaatst bij een aanwijzingsbevoegdheid voor de minister. Deze bezwaren vallen niet weg als de aanwijzingen worden gegeven door een inspecteur. Ook hier geldt weer dat een algemene bevoegdheid om door middel van aanwijzingen in te grijpen in gemeentelijke autonome sfeer thans niet is toegestaan (nogmaals: de financiële aanwijzingen op grond van artikel 12 Fvw hebben een andere grondwettelijke grondslag), tenzij na een extensievere interpretatie van artikel 132, derde lid, Grondwet. Daardoor wordt het geven van aanwijzingen buiten de sfeer van enkel medebewind getrokken. Dat voorstel zoekt, zoals eerder al gezegd, de grenzen van de Grondwet op.

Wat zou daarnaast denkbaar zijn? In de eerste plaats – en zoals hiervoor ook weergegeven – zou het initiatief voor een bestuurlijk arrangement kunnen uitgaan van de gemeente (zoals bij artikel 12 Fvw ook het geval is). Dat zou betekenen dat het toezichtsarrangement zelf wordt aangevraagd, hetgeen het minder verplichtend maakt; het aangaan daarvan berust – hoewel er druk kan bestaan vanuit provincie of rijk – op vrijwilligheid. Zoals gezegd zouden tegenover die aanvraag voordelen kunnen bestaan, zoals hulp van rijk en gemeenten bij het oplossen van de bestuurlijke problemen, of de detachering van rijks- of provinciale ambtenaren bij de gemeente.

In de tweede plaats zal de inspecteur geen bindende aanwijzingen kunnen geven. Indien dat wel het geval was, zou immers sprake zijn van een vorm van toezicht die niet in de Grondwet is vastgelegd. Wel kan hij druk uitoefenen. Die druk kan er in de eerste plaats uit bestaan dat niet-opvolging van zijn aanwijzingen gerapporteerd wordt aan de commissaris van de Koning en de minister. De inspecteur heeft immers, net zoals de hiervoor genoemde bestuursschout, makkelijk

[68] Artikel 281a Gemeentewet.

[69] *Van specifiek naar generiek*, rapport commissie Doorlichting Interbestuurlijke Toezichtarrangementen (commissie-Oosting), 21 september 2007, p. 75.

toegang tot deze ambtsdragers. Mocht bovendien het gemeentebestuur na dwingend advies van de inspecteur besluiten nemen die voor vernietiging (bijvoorbeeld wegens strijd met het algemeen belang) in aanmerking komen, kan de inspecteur deze bij de verantwoordelijke minister aandragen. Daarbij moet ervan uit worden gegaan dat de tijdelijke toevoeging van een inspecteur aan de gemeente, ook als die op vrijwillige aanvaarding berust, in de regel door de gemeentelijke ambten (raad, college) zal worden opgevat als een zwaar middel. De raad heeft – al dan niet na externe druk – de regeling aangevraagd en zal de dwingende adviezen van de inspecteur alleen al om die reden willen naleven.

5.6 Een kwaliteitskamer

Sommige landen kennen een specifieke toezichthouder voor de kwaliteit van het bestuur van decentrale overheden.[70] Momenteel houden de commissaris van de Koning en de Kroon dat toezicht – en overigens gedeputeerde staten voor wat betreft het financieel toezicht. Een voordeel van een afzonderlijke toezichthouder[71] is dat deze specifiek die taak heeft en niet tevens andere taken. De toezichthouder kan, zo is dan de veronderstelling, meer tijd vrijmaken om zich te informeren over hetgeen in bestuurlijke probleemgemeenten (al dan niet niet) gebeurt en dat te documenteren en daarover verslag te leggen.

Het is echter de vraag welke bevoegdheden de wetgever aan zo'n 'kwaliteitskamer' zou moeten toekennen. Als het 'slechts' gaat om het rapporteren aan de commissaris dan wel de minister, dan gelden geen (grond)wettelijke bezwaren. De minister kan dan zijn (toezichthoudende) bevoegdheden toepassen dan wel andere, minder formele instrumenten inzetten. Indien de toezichthouder wel over inhoudelijke bevoegdheden zou moeten beschikken, waarmee hij kan ingrijpen in een gemeente, dan betreft het bevoegdheden die hiervoor zijn weergegeven, zij het in casu aan een specifiek toezichthoudend ambt. Denkbaar zijn bevoegdheden als het geven van aanwijzingen of de indeplaatsstelling. Voor de (on)mogelijkheid van toepassing van deze bevoegdheden geldt hetgeen hiervoor in de afzonderlijke paragrafen is weergegeven. Bovendien is het de vraag wie de toezichthouder benoemt. Dat kan de commissaris van de Koning zijn, dan wel de minister. In ieder geval zal gelden dat een gemeente die door de 'kwaliteitskamer' wordt bezocht en waarvan het gemeentebestuur weet dat daarover verslag wordt gedaan aan de commissaris van de Koning en/of de minister, onder druk staat om beter te functioneren. Er kan, met andere woorden, een *chilling effect* uitgaan van het feit dat het toezichthoudende ambt de betreffende gemeente in de gaten houdt. (Overigens kan er evenzogoed een motiverend effect vanuit gaan: we moeten wat doen, want anders komen we ernstig in de problemen.)

Met betrekking tot toezichthoudende ambten wordt vaak verdedigd dat deze onafhankelijk moeten zijn van politiek of bestuur. Of dat in casu nodig zou zijn, is maar de vraag. Dat hangt primair af van de toegekende bevoegdheden: kan de toezichthouder die zelf toepassen of is het uiteindelijk de minister of de commissaris die deze uitoefenen? In het laatste geval is de toezichthouder adviserend aan de minister of de commissaris en is een onafhankelijke positie niet noodzakelijk. Maar ook in het eerste geval is onafhankelijkheid strikt genomen niet nodig en misschien zelfs niet wenselijk. Het zou immers betekenen dat de Staten-Generaal de minister van BZK slechts beperkt verantwoordelijk kunnen houden voor het toezicht op gemeenten, zoals uitgeoefend door een 'kwaliteitskamer'.

5.7 Raadsontbinding en nieuwe verkiezingen

Een voorstel dat eerder is gedaan, is raadsontbinding en het uitschrijven van nieuwe verkiezingen.[72] De bevoegdheid zou bij het college liggen. Zo kan het een conflictueuze raad naar huis zenden en kiest de bevolking een nieuwe raad, die – naar het college hoopt – constructiever is. Zo kunnen afsplitsingen verdwijnen. De effectiviteit van de maatregel is echter betwist.[73] Het hoeft niet zo te zijn dat de raad in een nieuwe samenstelling een constructievere positie inneemt. De lokale gemeenschap is immers niet (wezenlijk) veranderd. Of een raadsontbinding positieve gevolgen heeft, hangt

[70] Zoals in Denemarken het geval is.

[71] Tegenwoordig is de term 'autoriteit' in zwang.

[72] F. Fleurke, *Organische bijstand, Analyse van het interventierepertoire voor gemeenten in aanhoudende bestuurscrisis*, Den Haag: Ministerie van BZK 2008, p. 30.

[73] L.W.J.C. Huberts, 'Fleurke's organische bijstand aan gemeenten in crisis: de weg naar goed besturen?', in: J. de Ridder e.a. (red.), *Eigenzinnig bestuur* (Fleurke-bundel), Nijmegen: WLP 2009, p. 102.

daarmee af van de mate waarin politieke partijen bereid zijn tot vernieuwing van hun kandidatenlijsten. Die vernieuwing kan op generlei wijze worden afgedwongen. Daarnaast zullen raadsverkiezingen zich verspreiden in de tijd en niet meer landelijk op één dag plaatshebben[74], dan wel de nieuw gekozen raad heeft een kortere zittingsduur. De gevolgen en de voor- en nadelen van tussentijdse raadsontbinding zijn nooit uitgebreid onderzocht.

Raadsontbinding op grond van een gemeentelijk-politieke afweging vergt grondwetswijziging, omdat artikel 129, vierde lid, Grondwet bepaalt dat de zittingsduur van de raad vier jaren bedraagt. De wet kan weliswaar uitzonderingen vaststellen, maar dan betreft het een wet, die zich specifiek richt op één of enkele gemeenten. Het betreft dan een voorziening vanwege herindeling of vanwege grove taakverwaarlozing.[75] Tussentijds ontbinding door het college is daarmee zeker niet bedoeld. De uitzondering is derhalve bedoeld voor incidentele gevallen[76] én ontbinding dient te gebeuren bij wet, omdat de Grondwet ter zake geen delegatie toestaat. Alleen de wetgever is bevoegd tot ontbinding van de raad.

Stel dat de Grondwet op dit punt wordt aangepast. De wet kan vervolgens uitzonderingen bepalen die ruimer zijn dan de huidige, namelijk dat het college de raad kan ontbinden. Deze bepaling, vast te leggen in de Gemeentewet, zou materieel vergelijkbaar zijn met artikel 64 Grondwet, ten aanzien van regering en de kamers van de Staten-Generaal. Na ontbinding volgen raadsverkiezingen, waarmee door een veranderende samenstelling van de raad de aanhoudende bestuurlijke problemen wellicht – onder het voorbehoud dat hiervoor werd gemaakt – worden opgelost. De wetgever zal dan de vraag moeten beantwoorden of een na ontbinding gekozen raad een nieuwe zittingsduur van vier jaren heeft, hetgeen tot gevolg heeft dat op termijn de raadsverkiezingen in Nederland gespreid plaatsvinden, dan wel dat de nieuw gekozen raad zitting heeft tot de eerstvolgende reguliere raadsverkiezingen. Dan zullen raadsverkiezingen, zoals nu ook het geval is, op één datum plaatsvinden. Wel zal de wetgever deze mogelijkheid moeten bezien in het licht van artikel 125, eerste lid, Grondwet, waarin het hoofdschap van de raad is vastgelegd. Omdat het college de raad kan ontbinden, wordt dat hoofdschap geweld aangedaan. Behalve een extensieve interpretatie van artikel 129, vierde lid, vergt dit voorstel ook een extensieve interpretatie van artikel 125, eerste lid, Grondwet. Het voorstel zoekt derhalve de grenzen van de Grondwet op. Ten slotte moet beseft worden dat een ontbinding als hier beschreven, is aan te merken als een conflictsontbinding. Op Rijksniveau komen zuivere conflictsontbindingen niet meer voor; ontbinding van de Tweede Kamer impliceert ook het ontslag van het kabinet. In dat opzicht gaat de vergelijking met het Rijksniveau niet op – tenzij ook hier is bedoeld dat raadsontbinding tevens inhoudt de vorming van een nieuw college.

Een volgende mogelijkheid, waarbij het hoofdschap niet in het geding is, betreft de zelfontbinding door de raad. Ook deze mogelijkheid vergt wijziging van artikel 129, vierde lid, Grondwet, omdat dan evenmin sprake is van ontbinding van de raad in incidentele gevallen, maar op grond van een structurele bevoegdheid in de Gemeentewet, én omdat niet de wetgever maar de raad zelf bevoegd zou zijn (immers, delegatie door de wetgever is niet mogelijk). Een probleem met het hoofdschap (artikel 125, eerste lid, Grondwet) doet zich echter niet voor, omdat de bevoegdheid bij de raad zelf ligt. Het is echter de vraag in hoeverre de raad de bevoegdheid tot zelfontbinding toe zal passen. Immers, in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen ligt een gedeelte van deze problemen vaak bij de raad die ook bij reguliere raadsverkiezingen onvoldoende 'ververst'. Kennelijk ziet de raad zichzelf niet als een oorzaak van de problemen. Daar komt bij dat ontbinding van de raad alleen zal bijdragen aan een oplossing van de bestuurlijke problemen, indien hij na de verkiezingen voldoende in samenstelling wijzigt (zie ook hiervoor).

De derde mogelijkheid wordt hierna bij de rechtsvergelijking besproken, namelijk ontbinding als instrument van bestuurlijk toezicht. Ik kom hierop in par. 6 terug.

[74] Schoenmaker 2011, p. 233-234.

[75] *Kamerstukken II* 1975/76, 13 990, nr. 3, p. 18; *Kamerstukken II* 1976/77, 13 990, nr. 6, p. 22.

[76] Overigens zal de eventuele invoering van een direct gekozen burgemeester een aanpassing betekenen van het gehele gemeentelijke bestuursmodel en zal ook artikel 129, vierde lid, Grondwet op de schop moeten. Conflictsontbinding of tussentijdse ontbinding vanwege bestuurlijke crises worden dan noodzakelijk. Het incidentele karakter van het artikellid zal dan moeten vervallen.

5.8 Een maximale termijn voor politieke ambtsdragers

De huidige tendens van volatiliteit van kiezers, van snelle roulatie van raadsleden en van kortdurende lidmaatschappen van de raad kan in gemeenten instabiliteit en bestuurlijke problemen veroorzaken. Fleurke heeft eerder betoogd dat de zittingsduur van politieke ambtsdragers aan een termijn gesteld moet worden. Hij noemt een termijn van maximaal acht jaar voor raadsleden, wethouders en burgemeesters. Zijns inziens draagt de huidige onbeperkte zittingsduur bij aan het ontstaan en aanhouden van bestuurlijke problemen in gemeenten.[77] In veel gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen figureerden de hoofdrolspelers al jaren- en soms decennialang op het toneel, al dan niet in wisselende posities (raadslid-wethouder). Schoenmaker geeft aan dat het gevolg van Fleurke's voorstel inderdaad kan zijn dat personen die mede debet zijn aan de bestuurlijke problemen zullen verdwijnen, maar dat dit ook geldt voor een raadslid of een burgemeester met een dempende werking daarop.[78] Bovendien houdt het voorstel een wezenlijk beperking van het passief kiesrecht in. Ten slotte past het voorstel niet in de Nederlandse politieke cultuur, waarin nimmer met maximale zittingstermijnen is gewerkt.[79] Het vergt bovendien grondwetsherziening, omdat ofwel het passief kiesrecht moet worden beperkt, ofwel de vervulling van ambten aan termijn moet worden gebonden, hetgeen dermate wezenlijk is dat de grondwetgever dat moet regelen.

5.9 Ontnemen raadszetel vanwege structureel absenteïsme

Het komt voor dat raadsleden hun zetel structureel onbezet laten. Dat kan het gevolg zijn van voortdurende bestuurlijke problemen, maar kan deze ook verergeren. Een voorbeeld is de gemeente Bedum waar in 2014 een raadsfractie (4 zetels) haar zetels niet innam vanwege onvrede met de wijze waarop de collegefracties handelden. De mogelijkheden om daartegen maatregelen te nemen, zijn beperkt. Indien de raadsleden die hun zetel niet innemen, daarvan afstand doen, kunnen de volgende kandidaten op dezelfde lijst de zetel innemen.[80] Als de lijst is uitgepunt kunnen alleen in geval van een lijstencombinatie de zetels overgaan naar een andere politieke partij. In gemeenten met minder dan dertien zetels kunnen bovendien de restzetels worden verdeeld over andere lijsten.[81] In andere gevallen blijven de raadszetels onbezet.

Ontneming van een raadszetel is niet mogelijk; de Kieswet voorziet daarin niet. Ontneming van de raadszetel kan alleen vanwege het verlies van de vereisten voor het raadslidmaatschap[82] of het verrichten van verboden handelingen.[83] Een initiatiefvoorstel van wet van het Kamerlid Heijnen (PvdA) om de bezoldiging van spookvertegenwoordigers te korten, is na vertrek van het Kamerlid ingetrokken.[84] Het voorstel was bovendien omstreden, omdat het een inbreuk maakt op het vrije functioneren van raadsleden: zij bepalen zelf op welke wijze zij invullen geven aan hun raadslidmaatschap. Het is niet aan andere raadsleden om daarover te oordelen.[85] Niettemin heeft de Kamer daarna een motie aanvaard, waarin de regering werd verzocht een juridisch houdbaar voorstel te onderzoeken om de zelden tot nooit aanwezige lokale en provinciale volksvertegenwoordigers op hun vergoeding te korten.[86] De regering kwam tot de conclusie dat het niet mogelijk is om een regeling te ontwerpen met objectieve criteria op grond waarvan geoordeeld kan worden over de excuuseerbaarheid van de afwezigheid van raads- of statenleden. Bovendien zou zo'n regeling een inbreuk maken op het vrije mandaat van volksvertegenwoordigers en valt te betwijfelen of een regeling effectief is en zal leiden tot schijnaanwezigheid.[87]

Hoe dan ook zouden maatregelen tegen raadsleden die structureel absent zijn bij raadsvergaderingen wijziging vergen van ofwel de Kieswet, namelijk met betrekking tot beëindiging van het raadslidmaatschap, dan wel de Gemeentewet, namelijk met betrekking tot korting op de bezoldiging. Het valt zelfs te betogen dat grondwetsherziening nodig is, omdat

[77] Fleurke 2008, p. 30.
[78] Schoenmaker 2011, p. 234.
[79] In tegenstelling tot bijvoorbeeld Frankrijk en de Verenigde Staten, waar de vervulling van het ambt van president aan maximaal twee termijnen is gebonden.
[80] Artikel W1 Kieswet.
[81] Artikel W3 en W4 Kieswet.
[82] Artikel X1 jo. artikel X5 Kieswet.
[83] Artikel 15 Gemeentewet jo. artikel X8 Kieswet.
[84] *Kamerstukken II* 2011/12, 33 073, nrs. 1-3.
[85] J.L.W. Broeksteeg, 'Spookvertegenwoordigers', *de Gemeentestem* 2013, p. 90-94.
[86] *Handelingen II* 2013/14, 89-3-10.
[87] *Kamerstukken II* 2014/15, 33 691, nr. 18.

ook hier zowel het passief kiesrecht als het vrije mandaat worden beperkt. Immers, hoe een raadslid functioneert (of niet functioneert) bepaalt hij primair zelf. Omdat het niet wenselijk is dat collega-raadsleden, het college of de burgemeester het functioneren van een raadslid beoordelen, ligt het voor de hand dat, na wetswijziging, de maatregel van ontneming van raadszetels bovengemeentelijk worden genomen. Dat zijn dan de commissaris van de Koning of de minister.

5.10 Ontmoedigen van afsplitsingen

Uit het onderzoek van Schoenmaker blijkt dat fractieafsplitsingen in gemeenten met bestuurlijke problemen regelmatig voorkomen én een bron van conflict zijn. Hij beveelt aan te onderzoeken hoe afsplitsingen tegengegaan kunnen worden.[88] Tegengaan is grondwettelijk een brug te ver. Artikel 129, zesde lid, Grondwet bepaalt namelijk dat de leden van de raad zonder last stemmen. Dit lastverbod wordt ruim uitgelegd. Raadsleden mogen enerzijds geen bindende last aannemen. Indien zij overigens zo'n last aannemen en vervolgens hun stem uitbrengen, is deze wel geldig uitgebracht.[89] Uit het verbod van last wordt anderzijds ook het vrije mandaat afgeleid: de partij kan haar volksvertegenwoordigers niet tot bepaald stemgedrag en, ad ultimum, tot zetelafstand dwingen. Overeenkomsten om de zetel op te geven, bijvoorbeeld na royement, zijn nietig op grond van artikel 3:40 BW.[90] Zo bezien is ook een wettelijke regeling met die strekking, of een regeling in het reglement van orde van de gemeenteraad in strijd met het verbod van last.

Wat juridisch beter mogelijk is, is het ontmoedigen van fractiesplitsing. De Tweede Kamer heeft onlangs om die reden haar Reglement van Orde aangepast. Het reglement maakt nu onderscheid in fracties en groepen. De laatste categorie zijn leden die niet deel uitmaken van een fractie. Zij worden beschouwd als afgesplitst. Meerdere splitsers kunnen wel weer een fractie vormen. De spreektijd voor groepen is minder dan die voor fracties, zij kunnen minder uitgebreid mondelinge vragen stellen en zij ontvangen minder financiële ondersteuning. Het ontmoedigen van fractiesplitsing kan dus ook het nemen van financiële maatregelen inhouden. Wat voorts mogelijk is, is de ontmoediging van fractiesplitsing door in het reglement van orde van de raad op te nemen dat een afgesplitste fractie geen (zelfgekozen) naam draagt, maar wordt aangeduid als een groep, bijvoorbeeld de groep-Pietersen. Registratie van een naam is dan pas mogelijk bij deelname aan verkiezingen, meer precies bij het indienen van een kandidatenlijst.[91]

De staatsrechtelijke literatuur is kritisch over de maatregelen: het vrije mandaat veronderstelt gelijkwaardigheid van Kamerleden. Zij zitten immers op eigen titel in de Kamer. Verdeling in eersterangs- en tweederangs-Kamerleden past niet in het idee van artikel 67, derde lid, Grondwet – en derhalve evenmin met het idee van artikel 129, zesde lid, Grondwet – dat inhoudt dat het Kamerlid zelf bepaalt hoe hij het algemeen belang het beste kan behartigen.[92] De Kamer vond deze maatregelen kennelijk niet in strijd met het verbod van last (en het vrije mandaat), zoals vastgelegd in artikel 67, derde lid, Grondwet.[93] Zij heeft haar Reglement aangepast indachtig het grondwettelijk gegarandeerde vrije mandaat en daarmee geoordeeld dat de door haar genomen maatregelen in het Reglement niet in strijd zijn met artikel 67, derde lid, Grondwet. Overeenkomstige maatregelen voor afgesplitste raadsleden zullen daarom (analoog geredeneerd) ook niet in strijd zijn met artikel 129, zesde lid, Grondwet. Een gemeenteraad kan deze maatregelen derhalve in zijn reglement van orde opnemen.

Overigens kleven aan deze optie moeilijkheden: de voorzitter van de raad zal bij afsplitsing moeten bepalen welke fractie de afsplitsende fractie is en welke de fractie waarvan is afgesplitst. Dat is niet altijd eenvoudig. Indien immers twee raadsleden zich afsplitsen van hun fractie, die daarna nog bestaat uit drie leden, en deze twee leden aantonen dat zij conform het verkiezingsprogramma stemmen en hun voormalige fractiegenoten niet, welke fractie heeft dan het recht de oorspronkelijke naam te dragen? Of indien van een fractie van vijf leden er vier afsplitsen: heeft de meerderheid dan recht op de oorspronkelijke naam? In zulke gevallen kan het oordeel uiteindelijk bij de rechter liggen, die zich daarmee moet mengen in politieke aangelegenheden.

---

[88] Schoenmaker 2011, p. 232-233.

[89] Dölle, Elzinga 2004, p. 116.

[90] Ktr. Groningen 31 januari 2002, *NJ* 2002, 238; Rb. Haarlem 28 januari 2003, *Gst.* 2003, 84, m.nt. Dölle (Leefbaar Haarlem); Rb. Midden-Nederland 22 februari 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:843 (SP Noordoostpolder).

[91] Vergelijk: ABRvS 27 september 2002, *JB* 2002, 353, m.nt. Broeksteeg.

[92] R.J.B. Schutgens, 'Over een formele norm, een materieel beginsel en een slecht plan', *TvCR* 2016, p. 355-359.

[93] *Kamerstukken II* 2015/16, 34 444, nr. 7, bijlage; *Kamerstukken II* 2016/17, 34 567, nrs. 1-2. Zo ook: G. Leenknegt, 'Het nóg vrijere mandaat van een zetelrover', *TvCR* 2016, p. 348-354.

6 Rechtsvergelijking

Dit onderzoek bevat een rechtsvergelijking, waarvan het voornaamste doel is na te gaan of er toezichtsinstrumenten bestaan die het Nederlandse stelsel van bestuurlijk toezicht niet kent en die wellicht behulpzaam kunnen zijn bij het oplossen van voortdurende bestuurlijke problemen. De rechtsvergelijking betreft Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen (Duitsland) en Vlaanderen (België). Hieronder wordt kort weergegeven op welke wijze Duitsland en België de staatsrechtelijke positie van gemeenten hebben geregeld, waarna wordt ingegaan op de verschillende vormen van bestuurlijk toezicht. Daarbij geef ik weer in hoeverre deze vormen bruikbaar zijn voor dit onderzoek.

6.1 Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen

Gemeenten zijn in Duitsland *Ländersache*. Dat betekent dat het gemeenterecht onder de bevoegdheid van de deelstaten valt en gemeenten per deelstaat anders (kunnen) zijn geregeld. In dit onderzoek staan de *Länder* Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen centraal, vanwege de grote betekenis van deze deelstaten voor Nederland.

Het gemeenterecht kent in alle Duitse deelstaten een onderscheid tussen *Selbstverwaltung* en *Staatsverwaltung*.[94] Het onderscheid lijkt op dat tussen autonomie (dat is de *Selbtsverwaltung*) en medebewind. *Staatsverwaltung* kan medewerking betreffen aan zowel federale als deelstatelijke wet- en regelgeving. Verplichte medewerking daaraan wordt *Pflichtaufgabe* genoemd. Overigens wordt de gemeente tot de *Verwaltung* gerekend, waarmee is bedoeld dat zij vooral bestuur is – en de raad minder dan in Nederland wordt gezien als een politiek forum. De deelstaat houdt toezicht op de gemeenten.[95] De vormen van toezicht en de mate waarin kan worden ingegrepen in gemeenten, is afhankelijk van hetgeen daarover in de deelstatelijke grondwetten en gemeentewetten is opgenomen. De federale grondwet, het *Grundgesetz*, is summier ten aanzien van gemeenten en legt in artikel 28 over de relatie tussen gemeenten en 'hogere' overheden slechts vast dat er een bepaalde mate van gemeentelijke autonomie moet zijn.

In de Duitse deelstaten wordt een onderscheid gemaakt tussen *Rechtsaufsicht* en *Fachaufsicht*. Het eerste betreft de *Selbstverwaltung*.[96] Deze vorm van toezicht, de *Rechtsaufsicht* derhalve, is repressief toezicht en heeft betrekking op de inachtneming van hoger recht (Europees-, federaal- en landsrecht). Het gaat derhalve om een rechtmatigheidstoets. De vraag wie mag ingrijpen bij deze vorm van toezicht, met andere woorden wie toezichthouder is, is afhankelijk van de grootte van de gemeente.[97] *Fachaufsicht* betreft de uitvoering van medebewindstaken en gaat niet alleen over de rechtmatigheid, maar ook over de doelmatigheid daarvan.[98] De deelstaat kan aldus het gemeentebestuur tot ander, bijvoorbeeld efficiënter of politiek beter passend, handelen bewegen. In de meeste deelstaten is het *Fachaufsicht* geregeld in de bijzondere wetgeving die het *Staatsaufsicht* (medebewind) vordert.

Het onderscheid tussen *Rechtsaufsicht* en *Fachaufsicht* maakt evenwel nog niet duidelijk welke bevoegdheden de toezichthouders ter beschikking staan om het bestuurlijk toezicht daadwerkelijk te kunnen uitoefenen. Net zoals in Nederland wordt in het gemeenterecht van Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen een onderscheid gemaakt tussen preventief en repressief toezicht (waarbij, zoals gezegd, *Rechtsaufsicht* altijd repressief is).[99] Met betrekking tot de toepassing van alle bevoegdheden van bestuurlijk toezicht geldt het proportionaliteitsbeginsel: de toezichthouder mag niet verder gaan dan noodzakelijk, namelijk het verzekeren van een goed (vooral rechtmatig) functionerend gemeentebestuur. De doctrine leidt proportionaliteitsbeginsel af uit het eerder genoemde artikel 28 Grundgesetz: toezicht mag niet te zeer ingrijpen in de gemeentelijke autonomie.[100]

---

[94] M. Burgi, *Kommunalrecht*, München: Verlag C.H. Beck 2006, p. 79 e.v.

[95] Dat wordt *Staatsaufsicht* genoemd.

[96] J.L.W. Broeksteeg, 'Toezicht op gemeenten in Duitsland', in: H.B. Winter e.a. (red.), *Ridderorde* (De Ridder-bundel), Oisterwijk: WLP 2014, p. 75.

[97] Het voert te ver dat hier nader uit te werken. Zie Broeksteeg 2014, p. 75-76; artikel 120 Gemeindeordnung Nordrhein-Westfalen (GO NRW); artikel 171 Niedersächsisches Kommunalverfassungsgesetz (NKomVG).

[98] Burgi 2006, p. 96-97; H.-J. Ihnen, *Kommunalrecht Niedersachsen*, Hamburg: Maximilian-Verlag 2003, p. 403; F. Bätge, *Kommunalrecht Nordrhein-Westfalen*, Heidelberg: C.F. Müller Verlag 2009, p. 24-25.

[99] Uitgebreider over deze vormen: Broeksteeg 2014, p. 75-82.

[100] Burgi 2006, p. 99; Broeksteeg 2014, p. 81.

Er zijn drie instrumenten van preventief toezicht te onderscheiden: *Anzeigepflichten* (inzage- of letterlijk vertaald: toonplichten), *Vorlagepflichten* (informatieplichten) en *Genehmigungsvorbehalten* (goedkeuringsvoorbehouden).[101] De eerstgenoemde vorm geldt als een verplichting voor het gemeentebestuur om informatie te verschaffen, alvorens tot handelen of besluitvorming over te mogen gaan. De laatstgenoemde vorm wordt bijvoorbeeld voorgeschreven met betrekking tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten en de vaststelling van verordeningen, in het bijzonder in de sfeer van de ruimtelijke ordening en de economie. Deze instrumenten van toezicht zijn voor dit onderzoek niet altijd evenzeer relevant, omdat zij voorgenomen besluitvorming veronderstellen, terwijl het bij gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen het vaak zal ontbreken aan deze besluitvorming. Hoogstens kunnen inzageplichten aan toezichthouders informatie verschaffen over de bestuurlijke of financiële toestand van de gemeente.

Tot het repressief toezicht wordt in de eerste plaats het *Unterrichtungsrecht* gerekend, het recht op informatie.[102] Het betreft een andersoortig recht dan de hiervoor genoemde verplichting tot het toelaten van inzage en de informatieplichten. Het gaat bij het *Unterrichtungsrecht* om het verkrijgen van informatie achteraf. De toezichthouder kan de informatie vorderen.[103] Dat houdt tevens in dat hij de gemeente en locaties daarin kan bezoeken en documenten kan inzien. Hij kan deelnemen aan de vergaderingen van de raad en het college. Hij kan niet altijd het woord nemen, daarover beslist de voorzitter.[104] Bij de toepassing van dit recht moet de toezichthouder, zoals gezegd, proportioneel handelen. Hij mag niet meer informatie vragen dan die hij nodig heeft voor zijn toezichthoudende rol. De informatie mag bovendien slechts gemeentelijke aangelegenheden betreffen en geen aangelegenheden die de (zuivere) privésfeer van de inwoners betreft.[105] Deze vorm van toezicht kan interessant zijn als instrument dat een toezichthouder (commissaris van de Koning, de minister) kan toepassen ten aanzien van gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen. Hij kan aan de beraadslagingen van de raad en het college deelnemen en deze beïnvloeden, of hij kan een persoon in zijn naam daaraan laten deelnemen. Van deze deelname zal het nodige gezag uitgaan. Het zal immers een belangrijk signaal zijn dat de commissaris of de minister, dan wel een persoon namens hem, deelneemt aan een raads- of een collegevergadering. Hoewel hij geen besluitvorming kan afdwingen, kan zijn inbreng niet worden genegeerd. Er zal, met andere woorden, een belangrijk signaal uitgaan van de uitoefening van deze vorm van bestuurlijk toezicht.

Voorts is er het *Beanstandungsrecht*, ook wel *Aufhebungsrecht* genoemd.[106] Dit recht is vergelijkbaar met de Nederlandse spontane vernietiging: de toezichthouder kan onrechtmatige besluiten en verordeningen van het gemeentebestuur vernietigen.[107] Deze bevoegdheid is (zie par. 3.1.) slechts beperkt bruikbaar voor de in dit onderzoek relevante situaties.

In Nederland bestaat er geen vergelijkbare bevoegdheid voor het *Anordnungs-* en *Anweisungsrecht*: het recht om voorschriften en aanwijzingen te geven indien de gemeente een rechtsplicht van federaal-, deelstatelijk- of gemeentelijk recht niet vervult.[108] Het gaat derhalve om het nalaten van gemeentelijke ambten. De gemeente krijgt een aanwijzing om binnen een bepaalde termijn de noodzakelijke taken te vervullen. De toezichthouder krijgt aldus de mogelijkheid een bepaalde rechtstoestand te veranderen.[109] In de literatuur worden de voorbeelden genoemd van een gemeente die weigert een school te sluiten die niet langer het minimum aantal leerlingen heeft of een gemeente die een verplicht bestemmingsplan niet vaststelt.[110] Deze vorm van toezicht lijkt op wat in de Nederlandse literatuur positief toezicht wordt genoemd. Hiervoor, in par. 5.1., zijn reeds kanttekeningen gemaakt bij de grondwettigheid van positief toezicht met betrekking tot de autonome taakuitoefening van gemeenten.

De *Ersatzvornahme* is vergelijkbaar met de Nederlandse indeplaatsstelling, met dien verstande dat deze bevoegdheid pas kan worden toegepast indien een eerdere *Anweisung* (zie de vorige alinea) niet is opgevolgd.[111] Het gaat hier om de uitvoering van verplichte maatregelen in naam van en op kosten van de gemeente door de toezichthouder. Deze kan

[101] Artikel 176 NKomVG.
[102] Artikel 121 GO NRW; artikel 172 NKomVG.
[103] Broeksteeg 2014, p. 77.
[104] Alhoewel Hessen buiten het bereik van dit onderzoek valt, is het toch aardig te signaleren dat de toezichthouder in Hessen te allen tijde het recht heeft om in de vergadering vragen te stellen. Artikel 137 Hessische Gemeindeordnung; D. Birkenfeld-Pfeiffer, A. Gern, *Kommunalrecht Hessen*, Baden-Baden: Nomos 2005, p. 252.
[105] Ihnen 2003, p. 407; Broeksteeg 2014, p. 77-78.
[106] Artikel 122 GO NRW; artikel 173 NKomVG.
[107] Burgi 2006, p. 100. Er zijn wat varianten mogelijk: Bätge 2009, p. 131-139.
[108] Artikel 123 GO NRW; artikel 174 NKomVG.
[109] Ihnen 2003, p. 410.
[110] Burgi 2006, p. 100-101.
[111] Artikel 123 GO NRW; artikel 174 NKomVG.

overigens een derde aanwijzen die de maatregelen neemt. Ik verwijs naar par. 3.3. voor de (on)mogelijkheden tot toepassing van deze bevoegdheid ten aanzien van gemeenten in aanhoudende bestuurlijke problemen.

Zeer vergaand is de aanstelling van *Staatsbeauftragten*.[112] Dat is een soort regeringscommissaris. In de meest vergaande vorm kan de toepassing van deze bevoegdheid de *Selbstverwaltung* van de gemeente beëindigen en door deelstatelijk bestuur vervangen. De toezichthouder moet voortdurend toetsen of de aanstelling van een *Staatsbeauftragte* kan worden vervangen door een lichtere toezichtsbevoegdheid. Het mag dan ook alleen worden toegepast indien de overige toezichtsbevoegdheden niet voldoen. Er moet ernstige schade te verwachten zijn; de *Funktionsfähigkeit* van de gemeente moet wezenlijk worden bedreigd; er moet sprake zijn van een ernstige *Erschütterung* van het gemeenschapsleven.[113] De *Beauftragte* dient aanwijzingen van de toezichthouder op te volgen. Vanwege het ingrijpende karakter hiervan, mag de bevoegdheid slechts worden toegepast tot het moment dat de gemeente zelf weer in staat is zijn taken te vervullen. De literatuur vermeldt niet of en zo ja, hoe vaak de bevoegdheid wordt toegepast. De bevoegdheid lijkt sterk op de uitwerking die de wetgever in Nederland heeft gegeven aan artikel 132, vijfde lid, tweede volzin, Grondwet, met betrekking tot de verwaarlozing van autonome taken.

In Noordrijn-Westfalen is het bovendien mogelijk dat de toezichthouder (wie dat is, is wederom afhankelijk van de grootte van de gemeente) de gemeenteraad kan ontbinden.[114] Ontbinding wordt dan ook gezien als een toezichtsinstrument, niet als een middel voor oplossing van een politiek conflict.[115] Ontbinding volgt (obligatoir) indien de raad bij voortduring niet in staat is om besluiten te nemen; ontbinding kán (discretionair) volgen indien de ordentelijke vervulling van taken van de gemeente niet op een andere wijze gegarandeerd kan worden. De literatuur spreekt van een maatregel *ultima ratio*[116] en gaat ervan uit dat andere, lichtere bevoegdheden niet hebben geholpen. Zo moet zelfs de aanstelling van een *Beauftragte* niet tot het gewenste resultaat hebben geleid. Een voorbeeld kan zijn een gemeente, waarin de meerderheid van de raadsleden weigert te verschijnen in de raadsvergaderingen, ziekte van een meerderheid van de raadsleden, of een patstelling in de raad, waardoor geen besluiten worden genomen. Binnen drie maanden na de ontbinding hebben nieuwe raadsverkiezingen plaats.[117] Bij het voorgaande moet worden overwogen dat de raad in de Duitse deelstaten niet worden gezien als hoofd van de gemeente, zoals in Nederland wel het geval is.

Het instrument is interessant voor gemeenten met voortdurende bestuurlijke problemen. Te denken valt aan de situatie zoals die in Bedum is 2014 ontstond, waarbij een fractie (vier raadszetels) haar zetels onbezet hield. In dat geval kan de toezichthouder de raad ontbinden in de verwachting na de raadsverkiezingen weer een beter functionerende raad te krijgen. Hiervoor (par. 5.6.) is ten aanzien van de raadsontbinding opgemerkt, dat daarvoor grondwetsherziening nodig is. Dat betrof echter ontbinding door het college, als structurele bevoegdheid. Daarvan is bij ontbinding als toezichtsbevoegdheid geen sprake. Het valt te verdedigen dat ontbinding van de raad als instrument van toezicht geen grondwetsherziening vergt, omdat de uitzondering die artikel 129, vierde lid, Grondwet maakt, betrekking heeft op de incidentele gevallen waarin ontbinding mogelijk is. Wel geldt dan dat de alleen de wetgever bevoegd is tot ontbinding van de raad, omdat artikel 129, vierde lid, Grondwet geen delegatie toelaat. Raadsontbinding is nu ook al mogelijk op grond van artikel 132, vijfde lid, tweede volzin, Grondwet, maar in dat geval moet het gaan om grove verwaarlozing van autonome taken. In beide gevallen is nochtans een wet in formele zin nodig die de raad ontbindt.

Ten slotte noem ik een relevante bevoegdheid van een andere, hier niet nader onderzochte deelstaat, namelijk Baden-Württemberg. Daar kan de toezichthouder, bij wijze van repressief toezicht, de ambtsperiode van de burgemeester voortijdig beëindigen, omdat hij de druk van het ambt niet meer aan kan en er daardoor bestuurlijke misstanden ontstaan, omdat een verdere uitoefening niet meer verdedigbaar is.[118] Daarbij geldt dat andere maatregelen niet langer voldoen. De toezichthouder draagt de burgemeester voor ontslag voor bij de bestuursrechter. Het betreft geen disciplinair ontslag. Relevant is hierbij dat het in Baden-Württemberg niet mogelijk is om de burgemeester door middel van een *Abwahl*-procedure bij referendum te ontslaan. Er bestaat in deze deelstaat ook geen andere manier om de burgemeester te ontslaan. In Nederland heeft de raad de mogelijkheid de burgemeester voor te dragen voor ontslag vanwege verstoorde verhoudingen en kan de Kroon de burgemeester te allen tijde bij koninklijk besluit ontslaan.

[112] Artikel 124 GO NRW; artikel 175 NKomVG.
[113] Ihnen 2003, p. 411; Bätge 2009, p. 140.
[114] Artikel 125 GO NRW.
[115] Daarbij speelt overigens mee dat de raad in Duitsland meer wordt gezien als een bestuursorgaan dan als een politiek forum.
[116] Bätge 2009, p. 140.
[117] Broeksteeg 2014, p. 80.
[118] Artikel 128 Gemeindeordnung Baden-Württemberg.

Daarom is de procedure voor Nederland minder van belang. Toch is het interessant om te zien dat deze procedure als een echt toezichtsbevoegdheid wordt gezien en niet als disciplinair ontslag of ontslag op politieke gronden. Bovendien wordt in Nederland een burgemeester zelden of nooit, al dan niet vanwege disfunctioneren – en de bestuurlijke problemen als gevolg daarvan – direct ontslagen door de Kroon. Daar gaat in de praktijk een aanbeveling tot ontslag door de raad aan vooraf. Hoogstens wordt druk op hem uitgeoefend om ontslag in te dienen en (bijvoorbeeld) plaats te maken voor een 'sterke' waarnemer (zie daarover hiervoor).

6.2 Vlaanderen

In België zijn de gewesten bevoegd ten aanzien van gemeenten.[119] Om die reden vallen Vlaamse gemeenten onder het Vlaams Gemeentedecreet.[120] Hetgeen wij bestuurlijk toezicht noemen, heet in het Belgische staatsrecht administratief toezicht.[121] Overigens spreekt het Vlaams Gemeentedecreet ook van bestuurlijk toezicht, waaronder (naar Nederlandse termen) financieel toezicht valt te verstaan.[122] Deze vorm van toezicht blijft hieronder, vanwege zijn specifieke karakter, achterwege.

De Belgische Grondwet bepaalt in artikel 162 onder 6, dat de wet het optreden van de toezichthoudende overheid of van de federale wetgevende macht verzekert, om te beletten dat de wet wordt geschonden of het algemeen belang geschaad. Opmerkelijk is dat het toezicht wordt uitgeoefend door de 'toezichthoudende overheid', in de regel het gewest én de federale wetgevende macht. Verder valt op dat de bevoegde wetgever een zeer ruime bevoegdheid heeft om het administratief toezicht vorm te geven.[123] In tegenstelling tot het Nederlandse artikel 132 Grondwet geeft de Belgische Grondwet niet weer welke toezichtsvormen er (kunnen) bestaan. Het administratief toezicht heeft voorts zowel betrekking op wettigheid (rechtmatigheid) als op opportuniteit (algemeen belang).[124] Dit laatste aspect wordt in de literatuur bekritiseerd: het zou geen rol mogen spelen bij bestuurlijk toezicht, omdat daarmee te vergaand kan worden ingegrepen in gemeenten.[125] Het Vlaamse Gemeentedecreet is terughoudend met de invulling van het opportuniteitsbeginsel: artikel 249 van het decreet beperkt het tot de vraag of de beslissing van het lokaal bestuur strijdig is met 'elk belang dat ruimer is dan het gemeentelijk belang'.

De literatuur maakt onderscheid tussen algemeen en bijzonder administratief toezicht. Het laatste is preventief toezicht en kan het vragen van advies, machtiging of goedkeuring betreffen. Er moet een uitdrukkelijke wettelijke grondslag voor zijn. Het algemeen administratief toezicht is repressief en betreft schorsing of vernietiging. De Vlaamse wetgever heeft in het Gemeentedecreet het bijzonder toezicht zoveel mogelijk willen beperken. Daarnaast is er het onderscheid tussen gewoon en specifiek toezicht. Indien het onderwerp van toezicht een provinciale of gemeentelijke aangelegenheid is, is sprake van gewoon toezicht; indien sprake is van medebewind ingeroepen door de federale overheid, de gemeenschappen of de gewesten, is er sprake van specifiek toezicht.[126]

Welke concrete vormen van toezicht bevat het Gemeentedecreet? Artikel 250 Gemeentedecreet bepaalt in de eerste plaats dat de toezichthoudende overheid bij de gemeenteoverheid alle documenten en inlichtingen kan opvragen en die ter plaatse kan raadplegen. Er is derhalve een informatierecht, vergelijkbaar met het hiervoor beschreven Duitse *Unterrichtungsrecht*. In tegenstelling tot in Duitsland wordt het informatierecht niet als een specifieke toezichtsbevoegdheid aangeduid, maar meer als een voorwaarde voor het houden van administratief toezicht.

---

[119] Voor de randgemeenten van Vlaams-Brabant en Voeren geldt een ander toezichtsregime, dat ik hier achterwege laat. Zie ten aanzien van Voeren uitgebreid: J. Dujardin, W. Somers, L. Van Summeren, *Praktisch handboek voor Gemeenterecht*, Brugge: die Keure 2009, p. 664-667.

[120] B.S. 31 augustus 2005.

[121] Alhoewel sommige handboeken dan toch weer de term bestuurlijk toezicht gebruiken waar administratief toezicht is bedoeld. Zie: Dujardin, Somers, Van Summeren 2009, p. 635 e.v.

[122] Artikel 176 en 177 Vlaams Gemeentedecreet.

[123] J. Vande Lanotte, G. Goedertier, *Handboek Belgisch Publiekrecht*, Brugge: die Keure 2013, p. 1220.

[124] A. Alen, K. Muylle, *Handboek van het Belgisch Staatsrecht*, Mechelen: Wolters Kluwer 2011, p. 200. België heeft net als Nederland een voorbehoud gemaakt bij artikel 8, tweede lid, van het Europees Handvest inzake Lokale Autonomie.

[125] Vande Lanotte, Goedertier 2013, p. 1220-1221.

[126] Alen, Muylle 2011, p. 200-201.

Ten aanzien van de bevoegdheid tot schorsing en vernietiging is interessant dat, in tegenstelling tot in Nederland, alle besluiten van de gemeenteraad aan de provinciegouverneur moeten worden gezonden, sommige in kopie en andere in een lijst met een beknopte beschrijving.[127] In Nederland geldt zo'n verplichting niet, waardoor de Kroon soms pas laat kennis krijgt van besluiten die mogelijk voor vernietiging in aanmerking komen. In aanvulling op het hiervoor weergegeven artikel 250 bepaalt artikel 254 Gemeentedecreet bovendien dat de toezichthoudende overheid besluiten – en bij een klacht, bijvoorbeeld van een burger, ook het bijbehorende dossier – van de gemeente kan opvragen.

De toezending van de besluiten is nodig, omdat schorsing en vernietiging aan een termijn is gebonden. Artikel 255, eerste lid, Gemeentedecreet bepaalt dat de provinciegouverneur over dertig dagen (in sommige gevallen vijftig dagen) beschikt om de uitvoering van gemeentelijke besluiten te schorsen en daarvan de gemeente in kennis te stellen. De Vlaamse Regering kan de besluiten rechtstreeks vernietigen binnen dezelfde termijn. Artikel 255, vijfde lid, Gemeentedecreet legt de provinciegouverneur de verplichting op om schorsingsbesluiten aan de Vlaamse Regering te zenden. Op grond van artikel 256 Gemeentedecreet moet de gemeente vervolgens binnen zestig dagen een besluit nemen, ofwel tot intrekking van het geschorste besluit, ofwel tot rechtvaardiging of aanpassing van het geschorste besluit, waarna de Vlaamse Regering binnen dertig dagen tot vernietiging kan overgaan. Als de geschorste besluiten niet worden vernietigd, dan wel termijnen zijn overschreden, verliest de schorsing juridische werking en verkrijgt het gemeentelijke besluit weer rechtskracht.

Het bijzonder toezicht is, zoals gezegd, preventief toezicht, dat een uitdrukkelijke wettelijke grondslag vergt. Een besluit van het gemeentebestuur behoeft dan uitdrukkelijke goedkeuring. Voorbeelden zijn de oprichting van een autonoom gemeentelijk bedrijf[128] of de oprichting van een districtsbestuur.[129] Het bestuurlijk (financieel) toezicht kent de verplichting van de provinciegouverneur tot het uitbrengen van advies.[130]

Dwangtoezicht is geregeld in artikel 261 Gemeentedecreet en is vergelijkbaar met taakverwaarlozing. De toezichthoudende overheid zendt eerst een ingebrekestelling, waarin zij een termijn stelt. Vervolgens kan zij een of meer commissarissen gelasten zich ter plaatse te begeven om bij de gemeente de gevraagde inlichtingen of opmerkingen in te zamelen, dan wel om de maatregelen ten uitvoer te brengen die in rechte zijn voorgeschreven. De kosten hiervan zijn voor rekening van de gemeente. De bedoeling van deze toezichtsbevoegdheid is om 'de onwilligheid' van een gemeentebestuur breken.[131] Uit de literatuur blijkt niet of en zo ja, hoe vaak deze bevoegdheid wordt toegepast.

Ten slotte is er het specifiek toezicht: de medebewindswet kan specifiek administratief toezicht regelen en kan daarbij bepalen welk overheidsambt bevoegd is tot uitoefening van het toezicht. Dat kunnen federale ambten zijn. Indien een medebewindswet echter geen specifiek toezicht vastlegt, geldt het gewoon administratief toezicht door de gewesten.[132]

6.3 Inspiratie uit de rechtsvergelijking

Uit de beschrijving van de toezichtsinstrumenten van Noordrijn-Westfalen, Nedersaksen en Vlaanderen valt op, dat de toezichthouders van de Duitse deelstaten over meer en verdergaande mogelijkheden tot ingrijpen beschikken dan de Belgische toezichthouders. Te denken valt aan het geven van aanwijzingen en de aanstelling van een *Staatsbeauftragte*, te vergelijken met de regeringscommissaris. Voor dit onderzoek is relevant welke toezichtsinstrumenten en –bevoegdheden van belang kunnen zijn voor ingrijpen in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen.

In de eerste plaats valt op dat alle onderzochte deelstaten – gemakshalve duid ik Vlaanderen ook als zodanig aan – spontane vernietiging (en schorsing) en de indeplaatsstelling als toezichtsbevoegdheden kennen. Deze bevoegdheden zijn hiervoor reeds beschreven en laat ik daarom verder buiten beschouwing.

---

[127] Artikel 252 en 253 Vlaams Gemeentedecreet.
[128] Artikel 232 Vlaams Gemeentedecreet, vergelijkbaar met een zelfstandig gemeentelijk bestuursorgaan.
[129] Artikel 294 Vlaams Gemeentedecreet.
[130] Artikel 176 en 177 Vlaams Gemeentedecreet. Zie voor een overzicht: Dujardin, Somers, Van Summeren 2009, p. 649-651.
[131] Vande Lanotte, Goedertier 2013, p. 1223.
[132] Vande Lanotte, Goedertier 2013, p. 1223.

Daarnaast kennen de onderzochte Duitse deelstaten de mogelijkheid dat de toezichthouder aanwijzingen geeft aan het gemeentebestuur en een soort regeringscommissaris kan aanstellen. Omdat deze vormen van bestuurlijk toezicht ook in Nederland al eerder zijn genoemd, zijn zij hiervoor reeds uitgewerkt. Ook deze bevoegdheden laat ik hier verder onbesproken.

De instrumenten van bestuurlijk toezicht die overblijven én wellicht bruikbaar zijn voor bestuurlijke probleemgemeenten zijn het informatierecht en de ontbinding van de raad als toezichtsinstrument. Met betrekking tot de informatieplicht is de Duitse uitwerking daarvan voor dit onderzoek interessanter dan de Vlaamse uitwerking, waarin alle gemeentelijke besluiten moeten worden gemeld bij de gouverneur. Immers, in de Duitse deelstaten kan de toezichthouder meer dan alleen informatie vorderen. Het *Unterrichtungsrecht* houdt tevens in dat de toezichthouder de gemeente en locaties daarin kan (laten) bezoeken en documenten kan inzien. Hij kan bovendien deelnemen aan de vergaderingen van de raad en het college. Juist in dit laatste onderdeel schuilt mijns inziens de meerwaarde van dit recht. Op grond van de verkregen informatie kan de toezichthouder de besluitvorming in de gemeenteraad en het college beïnvloeden. In dit opzicht reikt het *Unterrichtungsrecht* ook verder dan het vragen om een ambtsbericht op grond van artikel 118 Gemeentewet of het opvragen van informatie op grond van de interventieladders van spontane vernietiging en indeplaatsstelling. Ten slotte geldt dat de verplichting om informatie te verschaffen ook is opgenomen in de interventieladders van spontane vernietiging en taakverwaarlozing. Door de informatieplicht echter als afzonderlijk toezichtsinstrument te benoemen, gaat daarvan meer dreiging uit, zeker als daaraan, net zoals in Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen, de mogelijkheid wordt verbonden om raads- en collegevergaderingen bij te wonen.

Met betrekking tot de ontbinding van de raad is interessant dat dit middel in de Duitse deelstaten daadwerkelijk als een toezichtsbevoegdheid wordt beschouwd – waarbij, zoals gezegd, vermeld moet worden dat de raad in deze deelstaten niet worden gezien als het hoofd van de gemeente. Het middel wordt derhalve niet gezien als een oplossing voor een bestuurlijk of politiek conflict tussen raad en college, waarbij de laatste de eerste mag ontbinden. De gronden voor ontbinding zullen zwaar moeten zijn. Het zal, bijvoorbeeld, moeten gaan om een gemeenteraad, die net zoals in Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen, die niet toekomt aan een ordentelijke vervulling van taken van de gemeente. Dat is een vaag criterium, ter beoordeling van de toezichthouder. Een ander criterium kan zijn dat de raad wezenlijk bijdraagt aan de bestuurlijke problemen in de gemeente, waarbij de bewijslast ligt bij de toezichthouder. In de Duitse literatuur worden voorbeelden genoemd, die lijken op de hiervoor genoemde casus-Bedum: gemeenten waarin de meerderheid van de raadsleden weigert te verschijnen in de raadsvergaderingen of een patstelling in de raad, waardoor geen besluiten worden genomen. Ontbinding betekent nieuwe raadsverkiezingen. Daarvoor geldt hetgeen ik in par. 5.6. heb beschreven (een nieuwe raadsperiode voor vier jaar waardoor de raadsverkiezingen in Nederland gaan variëren of een mandaat voor de resterende raadsperiode waardoor de raadsverkiezingen in Nederland synchroon blijven lopen).

Hiervoor (par. 5.6.) is ten aanzien van de raadsontbinding opgemerkt, dat daarvoor grondwetsherziening nodig is. Dat betrof echter ontbinding door het college, als structurele bevoegdheid. Daarvan is hier geen sprake. Het valt te verdedigen dat ontbinding van de raad als bevoegdheid van toezicht geen grondwetsherziening vergt, omdat de uitzondering die artikel 129, vierde lid, Grondwet maakt, betrekking heeft op de incidentele gevallen waarin ontbinding mogelijk is. Daaronder zou dan ook ontbinding vanwege aanhoudende bestuurlijke problemen kunnen vallen. Anderzijds is raadsontbinding nu ook al mogelijk op grond van artikel 132, vijfde lid, tweede volzin, Grondwet, maar in dat geval moet het gaan om grove verwaarlozing van autonome taken. In beide gevallen is een wet in formele zin nodig die de raad ontbindt. In de Duitse deelstaten is de toezichthouder niet de (deelstatelijke) wetgever, maar een bestuurlijk, toezichthoudend ambt. Dat zou in Nederland ook kunnen, waardoor in ieder geval procedures sneller doorlopen kunnen worden – de wetsvorm is immers niet nodig. Dan zou de bevoegdheid bijvoorbeeld bij de Kroon kunnen liggen. Dat vergt wel grondwetsherziening, omdat de grondwet de ontbinding van de raad thans in alle gevallen bij de wetgever legt.

De toepassing van deze toezichtsbevoegdheid zal overigens niet in alle gevallen tot een oplossing leiden. Immers – zoals hiervoor ook al is opgemerkt – de lokale gemeenschap verandert niet, waardoor ontbinding van de raad niet altijd evenveel zin heeft. De toezichthouder zal derhalve eerst moeten vaststellen of ontbinding zinvol lijkt, bijvoorbeeld als er een vertrouwensbreuk tussen burgers en de raad zichtbaar is geworden of als de raad de bevolking niet meer lijkt te representeren. In alle gevallen heeft het middel wel preventieve werking. De dreiging van toepassing kan bewerkstelligen dat de raad zijn functioneren aanpast.

Ten slotte is opvallend en bruikbaar dat in de Duitse deelstaten de proportionaliteit van handelen telkens centraal staat. Een toezichthouder moet bij toepassing van bevoegdheden telkens beargumenteren dat andere, lichtere bevoegdheden niet hebben geholpen. Ook moet hij periodiek vaststellen of de toepassing van een zware toezichtsbevoegdheid nog opportuun is en niet kan worden vervangen door een lichter middel. Bij een eventuele uitbreiding van de toezichtsinstrumenten in Nederland – waarbij de vooronderstelling is dat deze uitbreiding een verzwaring van het toezichtsinstrumentarium behelst – ligt een explicietere toepassing van het proportionaliteits-beginsel ook voor de hand. Zwaardere toezichtsbevoegdheden grijpen immers verder in de gemeentelijke autonomie in.

7 Ondermijning van het gemeentebestuur

Deze paragraaf verkent de mogelijkheden om bestuurlijke maatregelen te nemen indien het gemeentebestuur dreigt te worden ondermijnd door criminele netwerken. Ondermijning wordt hier in een afzonderlijk hoofdstuk gepresenteerd. Ondermijning is immers een ander juridisch vraagstuk dan een bestuurlijke probleemgemeente en vergt ook een andere aanpak. Zoals in de inleiding al uiteen is gezet, neemt dat niet weg dat er een nauw verband bestaat tussen ondermijning en gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen. Als gevolg van ondermijning kunnen aanhoudende bestuurlijke problemen ontstaan. Een voorbeeld kan zijn dat aan een gemeentebestuurder integriteitsproblemen kleven, hetgeen voor aanhoudende bestuurlijke problemen zorgt. Andersom kan een gevolg van deze problemen zijn, dat een gemeente vatbaarder is voor ondermijning. Bovendien kan (bijvoorbeeld) cliëntelisme onder omstandigheden een vorm van ondermijning zijn, terwijl het, zoals in par. 2 beschreven, ook een van de oorzaken van de aanhoudende bestuurlijke problemen kan zijn. Ondermijning kan, met andere woorden, samengaan met aanhoudende bestuurlijke problemen.

Hieronder ga ik eerst in op de vraag wat ondermijning is, welke maatregelen daartegen nu reeds genomen kunnen worden en daarna kom ik tot de kern van dit gedeelte van het onderzoek: welke (nieuwe) bestuurlijke maatregelen zijn denkbaar om ondermijning te voorkomen en te weerstaan?

7.1 Wat is ondermijning?

Onder ondermijning is te verstaan het gebruik van legale middelen door de georganiseerde criminaliteit, bijvoorbeeld infiltratie in de lokale politiek of in de vastgoedwereld. Steeds meer wordt ondermijning van het gemeentebestuur beschouwd als een reëel risico.[133] Het gaat in de kern om de aantasting van institutionele gezagsstructuren die de werking van het samenlevingssysteem borgen en sturen. Soms gebeurt dat doelbewust, veel vaker is het een effect van crimineel handelen.[134] De gevolgen kunnen vergaand zijn: ontwrichting van de lokale politiek en de lokale gemeenschap. Vooral lokale gemeenschappen met een lage weerbaarheid (werkloosheid, armoede, beperkte sociale cohesie) kunnen vatbaar zijn voor ondermijning.

Ondermijning kan betrekking hebben op allerlei delen van de maatschappij: het verenigings- en bedrijfsleven, de financiële sector, vastgoedbedrijven en advocatuur.[135] De ondermijning van de lokale overheid is vaak een onderdeel van een bredere maatschappelijke ondermijning. Met andere woorden: vaak gaat ondermijning van het lokale bestuur gepaard met ondermijning van (bijvoorbeeld) gemeentelijke verenigingen of projectontwikkeling in de gemeente. Ondermijning hangt in de praktijk vooral samen met drugsgerelateerde criminaliteit, motorbendes, mensenhandel en witwaspraktijken.

[133] M. van der Steen, J. Schram, N. Chin-A-Fat, J. Scherpenisse, *Ondermijning ondermijnd*, rapport NSOB 2016, p. 6.
[134] *Ondermijning ondermijnd*, p. 7.
[135] *Ondermijning ondermijnd*, p. 9.

7.2 Afbakening onderzoek

De aanpak van ondermijning noodzaakt tot een integrale juridische benadering: strafrechtelijk, bestuursrechtelijk, civielrechtelijk en fiscaal. Zo zal, bijvoorbeeld, de strafrechtelijke aanpak van motorbendes gepaard kunnen gaan met een civielrechtelijk verbod daarvan.[136] Naast juridisch is ook feitelijk handelen van belang. Zo zal de fysieke aanwezigheid van de overheid – dat zal vooral de politie zijn – in kwetsbare plekken in de gemeente ('vrijhavens', zoals het clubhuis van een motorbende) dempend kunnen werken op de ondermijning van het lokale bestuur.[137]

Dit onderzoek gaat niet over mogelijke strafrechtelijke maatregelen. Ook ga ik niet in op maatregelen die reeds nu (juridisch) te realiseren zijn, althans indien daarvoor voldoende (financiële) middelen voor worden vrijgemaakt. Daarmee doel ik op meer capaciteit voor de politie, het Openbaar Ministerie en de rechtspraak, kortom op een versterking van de justitiële keten. Daarnaast valt de oprichting van een ondermijningskamer bij de rechtbank te noemen. De rechtbank Breda is daarmee recent reeds begonnen.[138] De kamer is gespecialiseerd in grote strafzaken en kenmerkt zich door een uitbreiding van het aantal rechters en juridisch medewerkers en (vooral) een bundeling van expertise ter zake van ondermijning.

Dit onderzoek betreft evenmin de reeds bestaande bestuursrechtelijke maatregelen, zoals bestuursdwang, de last onder dwangsom, de bestuurlijke boete, de intrekking van een beschikking, de bestuurlijke strafbeschikking, onteigening, de toepassing van de Wet bevordering integriteit beoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB), etc. Ook de sluiting van woningen op grond van artikel 13b Opiumwet komt hier niet aan bod, alhoewel de voorgestelde uitbreiding van dit wetsartikel voor de aanpak van ondermijning wellicht van belang kan zijn. Deze uitbreiding betreft – kort weergegeven – dat reeds de aanwezigheid van voorwerpen die bestemd zijn voor het telen of bereiden van drugs tot sluiting van de woning kan leiden.[139]

Dit onderzoek betreft wel de verkenning van nieuwe staatsrechtelijke en bestuursrechtelijke mogelijkheden voor de aanpak van ondermijning. Het betreft hier derhalve de vraag welke staats- en bestuursrechtelijke instrumenten en bevoegdheden denkbaar zijn om (bestuurlijke problemen als gevolg van) ondermijning tegen te gaan.

7.3 Informele beïnvloeding

In het vorige deel van dit onderzoek is benadrukt dat informele instrumenten vermoedelijk aanzienlijk belangrijker zijn dan de toepassing van formele instrumenten. Dat is ook hier het geval. Voor de aanpak van ondermijning is in de eerste plaats bewustwording van belang, de bereidheid om ondermijning in te zien en te erkennen dat die in elke gemeente – en niet alleen in de provincie Noord-Brabant – kan voorkomen.[140] In 39% van de gemeenten bestaat er een indicatie van georganiseerde criminaliteit. Gemeenten kunnen dat in beeld brengen.[141] Provincies kunnen daarnaast de regionale georganiseerde criminaliteit in kaart brengen. Daarbij kan landelijke informatie-uitwisseling van groot belang zijn[142] en is het belangrijk om alle gevallen van ondermijning te registreren.[143]

Bij de toepassing van 'softe' instrumenten is een belangrijke rol weggelegd voor de burgemeester. Dat heeft in de eerste plaats te maken met zijn staatsrechtelijke positie. Hij gaat over openbare orde[144] én over integriteit[145] en wordt beschouwd als 'burgervader'. Bovendien is hij lid van de veiligheidsdriehoek. In de tweede plaats heeft hij diverse mogelijkheden voor 'zachte beïnvloeding'. Hij kan, bijvoorbeeld, de besturen van de lokale afdelingen van de politieke

[136] Momenteel loopt de civiele zaak van een verbod van de Bandidos bij de rechtbank Midden-Nederland.
[137] *Ondermijning ondermijnd*, p. 100.
[138] Zie: https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Zeeland-West-Brabant/Nieuws/Paginas/Ondermijningskamer-antwoord-op-toename-grote-zaken-georganiseerde-criminaliteit.aspx, geraadpleegd juli 2017.
[139] *Kamerstukken II* 2016/17, 34 763, nrs. 1-3.
[140] *Ondermijning ondermijnd*, p. 15, p. 26-28.
[141] *Ondermijning ondermijnd*, p. 19.
[142] *Ondermijning ondermijnd*, p. 20-21.
[143] *Ondermijning ondermijnd*, p. 22-23.
[144] Artikel 172 e.v. Gemeentewet.
[145] Artikel 170, tweede lid, Gemeentewet.

partijen uitnodigen voor overleg over de vaststelling van de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen. Hij kan meedenken hoe de screening van kandidaten vormgegeven kan worden (verklaring omtrent gedrag; informatie over nevenfuncties, partners, financiële belangen, arbeidsconflicten, referenties, etc.; controversiële informatie in sociale media en op internet). Hij kan tevens spreken met kandidaten over mogelijke kwetsbaarheden.[146] Daarbij kan hij de Handreiking integriteitstoetsing breder bekend maken. Naar verluidt is deze handreiking nu nog nauwelijks bekend in gemeenten. De handreiking voorziet in ondersteuning bij selectie van politieke ambtsdragers door lokale politieke partijen.

De burgemeester kan bovendien aanspreekpunt zijn voor meldingen over ondermijning. Zo kent de gemeente Helmond een 'herenakkoord', dat wil zeggen een contract van raadsleden met de burgemeester waarin de afspraak is opgenomen melding te maken bij geconstateerde onregelmatigheden.[147] Hij kan, overigens met de gemeentesecretaris, zorgen voor bewustwording van het ambtelijk apparaat.

7.4 Ontnemen raadszetel

Indien een raadslid (bijvoorbeeld) zou worden beïnvloed door criminele netwerken, daar zelf toe zou behoren, dan wel strafrechtelijk is veroordeeld voor bepaalde delicten kan het ontnemen van de raadszetel wenselijk worden geacht. Het ontnemen van de raadzetel is thans alleen mogelijk indien onherroepelijk is komen vast te staan dat een lid van de raad niet voldoet aan de vereisten voor het lidmaatschap, indien hij een met het lidmaatschap onverenigbare betrekking vervult[148] of indien hij een verboden handeling heeft verricht.[149] De bepaling omtrent verboden handelingen probeert belangenverstrengeling te voorkomen. Artikel 15 Gemeentewet heeft thans betrekking op de relatie van het raadslid tot de gemeente en niet op de relatie van het raadslid tot derden. De bepaling met betrekking tot onverenigbare betrekkingen (artikel 13 Gemeentewet) wil (primair) voorkomen dat één persoon te veel functies vervult, waardoor cumulatie van macht of (wederom) verstrengeling van belangen op de loer liggen. In casu zijn ook de vereisten voor het lidmaatschap relevant, in het bijzonder dat de uitsluiting van het (passief) kiesrecht. Ik kom hierop terug in par. 7.5.

Kan nu de wetgever een nieuwe grondslag voor het ontnemen van een raadszetel vastleggen? Kunnen artikel 15 Gemeentewet en artikel X1 van de Kieswet worden aangepast, waarbij ook 'criminele banden' leiden tot verlies van het lidmaatschap van de raad? Vooropgesteld: deze grond zou dan, vanwege de systematiek van artikel 129 Grondwet, ook moeten gelden voor Tweede- en Eerste Kamerleden en voor provinciale statenleden. Maar artikel 129, vijfde lid, Grondwet staat er niet aan in de weg dat artikel 15 Gemeentewet wordt uitgebreid tot andere handelingen dan die in relatie tot de gemeente. Het zou dan kunnen gaan om handelingen die verband houden met criminele activiteiten, om het aangaan met contacten of overeenkomsten met criminele netwerken of om fraude. Wetssystematisch zou het beter zijn om dat niet in artikel 15 Gemeentewet, maar in een apart artikel (15a) te regelen, omdat zoals gezegd artikel 15 betrekking heeft op de relatie van het raadslid tot de gemeente. Een praktische moeilijkheid is de bewijslast: de criminele banden zullen bewezen moeten worden, hetgeen niet eenvoudig is.

7.5 Ontnemen passief kiesrecht

Kan van personen die betrokken zijn bij ondermijning het passief kiesrecht worden ontnomen? Uitsluiting daarvan is in de huidige regeling mogelijk wegens het begaan van een daartoe bij de wet aangewezen delict en moet zijn opgelegd bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak, waarbij (in casu) het raadslid is veroordeeld tot een vrijheidsstraf van ten minste een jaar en hierbij tevens is ontzet van het kiesrecht.[150] Uit deze systematiek volgt dat de wet de delicten aanwijst waarvoor de rechter uitsluiting van het kiesrecht als bijkomende straf kan uitspreken, althans indien de veroordeling zwaar genoeg is (vrijheidsstraf van minimaal een jaar). Het aantal delicten waarbij de rechter kiesrechtuitsluiting kan

[146] *NRC Handelsblad* 1 augustus 2017.
[147] Ibidem.
[148] Artikel X1 jo. X5 Kieswet.
[149] Artikel X8 Kieswet jo. artikel 15 Gemeentewet.
[150] Artikel 54, tweede lid, Grondwet jo. artikel 129, eerste lid, Grondwet.

opleggen, is nu overigens zeer beperkt.[151] Het betreft artikel Z1-Z3 Kieswet, artikel 92-103, 105, 108-110, 115-116, 121-124, 129, 355, 357, 358 WvSr en artikel 14 Wet internationale misdrijven. Zie voorts artikel 28 WvSr. Probleem is derhalve dat uitsluiting van kiesrecht gekoppeld is aan specifieke delicten, namelijk die – kort weergegeven – bedreigend zijn voor het functioneren van de democratie en de rechtsstaat.

Delicten die (bijvoorbeeld) de drugsgerelateerde criminaliteit betreffen, vallen niet daaronder. Een uitbreiding van de lijst van delicten waarbij de rechter kiesrechtuitsluiting kan opleggen, lijkt daarmee op het eerste gezicht voor de hand te liggen, maar is niet eenvoudig. De wetgever zal moeten motiveren dat de uitbreiding de delicten betreft die kunnen leiden tot ondermijning van het bestuur, waardoor het democratisch proces en het functioneren van het (gemeentelijk) openbaar bestuur worden bedreigd. Daarbij zal het moeilijk zijn om enerzijds deze lijst beperkt te houden en anderzijds alle strafbare handelen die kunnen leiden tot ondermijning daarin op te nemen.

Een stap verder gaat het voorstel dat de rechter als bijkomende straf het kiesrecht kan ontnemen van iedereen die een gevangenisstraf van vier jaar of langer heeft gekregen en waarbij het betreffende misdrijf tevens het functioneren van het openbaar bestuur ongunstig heeft beïnvloed. Het is echter de vraag in hoeverre een wetswijziging als deze de toets van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) kan doorstaan. Het Hof is kritisch over al te vergaande beperkingen van het kiesrecht, zeker als het – zoals hier – een verslechtering van de mensenrechtelijke positie van burgers betreft.

7.6 Schorsing raadslid

Een minder vergaande mogelijkheid is schorsing van een raadslid. Dat is momenteel niet mogelijk op de grond van ondermijning van het gemeentebestuur. De voorzitter van de raad kan een raadslid alleen schorsen op grond van artikel X8 Kieswet vanwege verboden handelingen[152], waarna de raad besluit tot het vervallen verklaren van het lidmaatschap. Schorsing van een raadslid zal derhalve wijziging van de Kieswet vergen, waardoor de mogelijkheid van schorsing voor een bepaalde termijn op vastgelegde gronden wordt gecreëerd. Daarnaast zal schorsing altijd moeten eindigen met ofwel een besluit van de raad tot vervallenverklaring van de raadszetel ofwel een besluit van de raad dat de raadszetel niet komt te vervallen en de schorsing wordt opgeheven ofwel geen besluit van de raad, waardoor de schorsing eveneens wordt opgeheven.

7.7 Verklaring omtrent Gedrag

Een alternatief kan zijn dat raadsleden en wethouders bij hun benoeming een verklaring omtrent gedrag (VOG) moeten overleggen. Het is echter de vraag wat de gevolgen zijn indien zij deze verklaring niet kunnen overleggen. Zoals hiervoor uiteen is gezet, bestaat nu niet de mogelijkheid om de raadszetel om die reden te ontnemen. Daarvoor is wijziging van de Grondwet nodig. Bovendien zou de bevoegdheid om een VOG te vereisen op de wet moeten berusten.

Het lijkt daarom meer voor de hand te liggen dat politieke partijen bij de kandidaatstelling om een VOG vragen. Ook hiervoor geldt echter dat een wettelijke verplichting weinig soelaas biedt, omdat het niet kunnen overleggen van een VOG geen gevolgen kan hebben voor de kandidatuur of de verkiezing tot raadslid. Dat zou immers weer een beperking van het passief kiesrecht inhouden. Het vragen om een VOG valt daarom meer onder de informele beïnvloeding (zie hiervoor).

[151] Uitgebreid: D.J. Elzinga, H.R.B.M. Kummeling, J. Schipper-Spanninga, *Het Nederlandse kiesrecht*, Deventer: Kluwer 2012, p. 85-92.
[152] Artikel 15 Gemeentewet.

7.8 Onderzoek en naslag door de AIVD

Tot de procedure van benoeming tot burgemeester behoren thans reeds een fiscaal onderzoek en naslag door de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD).[153] De wet zou deze onderzoeken ook mogelijk kunnen maken voor de benoeming van wethouders of bij de verkiezing van raadsleden. Daarvan hoeft, in tegenstelling tot bij burgemeesters, niet in alle gevallen gebruik te worden gemaakt, maar fiscaal onderzoek zou bijvoorbeeld verricht kunnen worden indien er aanwijzingen zijn dat een raadslid of een wethouder rechtstreeks of zijdeling betrokken is bij activiteiten waarbij belastingfraude is geconstateerd dan wel werkzaam is in een sector waar belastingfraude vaak voorkomt. Deze sectoren zouden bij algemene maatregel van bestuur of in een provinciale regeling vastgelegd kunnen worden. Vanwege de (juridische en politieke) verhoudingen in de gemeente, ligt het namelijk niet voor de hand dat het gemeentebestuur deze sectoren vaststelt en evenmin dat het gemeentebestuur om zulk onderzoek verzoekt. Die bevoegdheid zou bij de commissaris van de Koning kunnen liggen. De AIVD zou bijvoorbeeld naslag kunnen doen indien de integriteit van een wethouder of raadslid ter discussie staat.

Ook ander dan fiscaal onderzoek en onderzoek door de AIVD kan zinvol zijn. Bij de screening van ministers verricht de AIVD ook nu al (justitieel) onderzoek. Dat kan worden uitgebreid tot burgemeesters en wethouders, althans indien er aanleiding is voor zo'n onderzoek.[154] Het voert vanwege de kosten en de tijdsdruk die daarmee gepaard gaat, te ver om alle burgemeesters en wethouders aan zo'n onderzoek te onderwerpen.

Omdat onderzoek als hier bedoeld een aanzienlijke inbreuk kan betekenen op de persoonlijke levenssfeer, is daarvoor een formeel-wettelijke grondslag nodig. In geval van de benoeming van burgemeesters betreft het artikel 61, achtste lid, Gemeentewet. Voor raadsleden en wethouders kan ook worden voorzien in een bepaling in deze wet. In het licht van artikel 8 EVRM moet de beperking proportioneel zijn. Dit kan worden bewerkstelligd door een onderzoek alleen te laten verrichten als de commissaris of de burgemeester signalen ontvangen dat zo'n onderzoek nuttig en nodig is.

7.9 Verhoging vergoeding

Ondermijning van het gemeentebestuur kan wellicht voorkomen worden door het raadslidmaatschap aantrekkelijker te maken. De veronderstelling daarbij is dat daardoor meer mensen geïnteresseerd raken in het raadslidmaatschap en politieke partijen hun kandidatenlijsten gemakkelijker kunnen vullen. Het raadslidmaatschap kan aantrekkelijker worden door een hogere vergoeding voor de raadswerkzaamheden, dan wel door een wettelijke regeling dat werkgevers hun werknemers moeten faciliteren in hun raadswerkzaamheden (zoals een verplichting tot onbetaald verlof). De huidige geringe vergoeding maakt het voor mensen met kwade bedoelingen (wellicht) makkelijker om op een kandidatenlijst te komen.

Deze maatregel heeft echter beperkte waarde. Het aantrekkelijker maken van het raadswerk voorkomt immers niet dat criminele netwerken niet langer zullen proberen invloed uit te oefenen op raadsleden. De inzet van een stroman of -vrouw door criminele netwerken wordt evenmin voorkomen. Evenmin mogen financiën de reden zijn om het raadslidmaatschap te ambiëren. De maatregel is er, zoals gezegd, vooral op gericht dat lokale politieke partijen hun kandidatenlijsten makkelijker kunnen vullen en daardoor criminele netwerken minder kans hebben daar hun personen in te zetten.

[153] Artikel 61, achtste lid, Gemeentewet; Circulaire benoeming, functioneringsgesprekken en herbenoeming burgemeester, 10 juli 2012, p. 13.
[154] Zie de brief van burgemeester Roolvink (Grave) aan minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *de Gelderlander* 2 november 2017.

7.10 Uitbreiding Bibob

De Wet Bibob (bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) is een bestuursrechtelijk middel om een vergunning te weigeren of in te trekken, indien er ernstig gevaar bestaat dat die vergunning wordt misbruikt. Het betreft bijvoorbeeld de drank- en horecavergunning, opiumwetontheffing, taxivergunning, omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten, vergunning voor een seksbedrijf, vergunning voor kansspelautomaten, wapenexportvergunning, etc. In de praktijk is de wet van groot belang bij vergunningverlening. Hoewel aan de wet bezwaren kleven (zie hierna), is de wet wel een adequaat middel om vergunningverlening aan (bijvoorbeeld) malafide bedrijven of particulieren met verkeerde contacten tegen te gaan.

In het licht van ondermijning van het lokaal bestuur kan gedacht worden aan verdere uitbreiding van het toepassingsbereik van de Wet Bibob. Dat zou betekenen dat meer vergunningen (evenementenvergunning) en ontheffingen (vuurwerkontheffing), meer subsidies, aanbestedingen en uitkeringen onder de reikwijdte van de Wet Bibob zouden vallen. Nu beperkt de wet zich tot aantal sectoren, waardoor criminele netwerken zich kunnen richten op de sectoren waarvoor nog geen bibob-toets mogelijk is.[155] Bovendien geldt dat als de gemeente eenmaal een vergunning heeft verleend, het lastig blijkt te zijn om opnieuw een bibob-onderzoek uit te voeren.

Gedeeltelijk betekent dit een uitbreiding van de wet zelf, gedeeltelijk betekent dit dat meer toepassing moet worden gegeven aan de huidige wet. Nu bepaalt de wet bijvoorbeeld dat het bevoegde bestuursorgaan bij de verlening van subsidies om een bibob-toets kan vragen.[156] Het college van burgemeester en wethouders dan wel de burgemeester bepalen welke vergunningverlening aan een bibob-toets zijn onderworpen.[157] Daarnaast zou een nieuwe bibob-toets mogelijk moeten zijn, indien het gemeentebestuur vermoedt dat de vergunde activiteiten een andere aard hebben gekregen, dat een bedrijf nieuwe financiers, leidinggevenden of aandeelhouders kent of dat er andere zakelijke samenwerkingsverbanden zijn aangegaan. Bovendien zou het gemeentebestuur bevoegd kunnen zijn tot sectoronderzoek, hetgeen inhoudt dat een hele sector (bijvoorbeeld de vastgoedsector) aan een bibob-toets kan worden onderworpen.

Daarnaast kent de wet een beperking in de personen op wie een bibob-toets kan worden toegepast. Dat zijn thans namelijk de financiers, leidinggevenden, aandeelhouders en personen in een zakelijk samenwerkingsverband. In de praktijk blijkt het echter lastig om stromanconstructies te achterhalen.[158] Dat kan wellicht makkelijker worden door de termijn voor het uitbrengen van het bibob-advies te verlengen, zodat makkelijker informatie van politie, justitie en de belastingdienst kan worden verwerkt.

Men kan voorts denken aan de expliciete vermelding in de Wet Bibob of het Besluit Bibob dat indien een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente rechtstreeks of zijdeling betrokken is bij een aanvraag om vergunning of om ontheffing en het gemeentebestuur géén bibob-advies vraagt, het gemeentebestuur dat in zijn besluit expliciet moet motiveren, dan wel dient te verklaren dat het geen enkele aanleiding heeft om zo'n advies aan te vragen. Daarmee zou, zo is de veronderstelling, het gemeentebestuur sneller tot aanvraag van een bibob-advies overgaan in de gevallen waarin ambtsdragers betrokken zijn. Op die manier zou ondermijning makkelijk opgespoord kunnen worden.

Daarnaast blijken gemeenten de Wet Bibob op verschillende wijzen toe te passen. Dat kan er toe leiden dat criminele organisaties testen welke gemeenten een strikt bibob-beleid voeren en welke niet. Zij kunnen vervolgens vergunningen aanvragen in gemeenten waarin de wet niet actief wordt toegepast. Ten slotte kan worden gedacht aan de uitwisseling van bibob-gegevens. Dat voorstel is weliswaar eerder door de Raad van State afgewezen vanwege privacy, maar wellicht kan aan die bezwaren tegemoet worden gekomen door deze uitwisseling onder toezicht van de Autoriteit Persoonsgegevens te laten plaatsvinden.[159]

[155] *Ondermijning ondermijnd*, p. 92.
[156] Artikel 6 Wet bibob.
[157] Artikel 7 Wet bibob.
[158] *Ondermijning ondermijnd*, p. 39-40.
[159] *Ondermijning ondermijnd*, p. 41.

Bij uitbreiding van de reikwijdte en de werking van de Wet Bibob moeten ook de nadelen onder ogen worden gezien. In de eerste plaats is de aanvraag en verwerking van een bibob-advies tijdrovend en daarmee duur, zeker als een hele sector onder de loep wordt genomen. De verplichting van een VOG is dan aanzienlijk minder duur en tijdrovend. Bovendien zijn er vragen omtrent de proportionaliteit van het bibob-instrumentarium.[160] De afwijzing of intrekking van een vergunning kan om redenen geschieden die niet inzichtelijk zijn, terwijl deze afwijzing verstrekkende gevolgen kan hebben én het bestuursorgaan de uitkomsten van de bibob-toets voor meerdere jaren kan meenemen in zijn besluitvorming.

7.11 Bestuurlijke pluk-ze-wetgeving

In het strafrecht bestaat de mogelijkheid om financieel voordeel, verkregen door criminele activiteiten, van de veroordeelde te ontnemen. Het ontnemen van verkregen financieel voordeel is ook mogelijk in geval van faillissementsfraude, door de curator en via de fiscus. Interessant is de vraag of ook langs bestuursrechtelijke weg voordeel, behaald uit criminele of anderszins onrechtmatige activiteiten, ontnomen kan worden.

Indien bijvoorbeeld is bewezen dat, ondanks een eerdere bibob-toets, met criminele gelden een horecabedrijf is geëxploiteerd, kan dan met de intrekking van de daarvoor benodigde vergunningen tevens het behaalde voordeel worden ontnomen? Het bestuursorgaan dat bevoegd is tot verlening en intrekking van de vergunning zou daartoe bevoegd kunnen zijn. Momenteel bestaat die mogelijkheid niet. Wel geldt dat van personen niet twee maal op grond van hetzelfde feit vermogen ontnomen kan worden (ne bis in idem). Dat naast de strafrechtelijke veroordeling tevens bestuursrechtelijke vergunningen worden ingetrokken, is juridisch geen probleem. Wel geldt dat de bijkomende sanctie van ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel niet tweemaal kan worden opgelegd. Dat vergt afstemming met het Openbaar Ministerie.

7.12 Specifieke wetgeving

Noord-Brabantse provincie- en gemeentebestuurders pleitten onlangs voor een zogeheten Brabantwet, om effectiever te kunnen opereren tegen de georganiseerde criminaliteit.[161] Deze wet zou meer bevoegdheden moeten scheppen voor politie en justitie. Die zouden gericht zijn om de aanpak van drugscriminaliteit en motorbendes. Uit hun pleidooi wordt duidelijk dat zij op verschillende maatregelen doelen. Privacywetgeving zou aangepast moeten worden om aldus criminelen effectiever te kunnen opsporen, het strafrechtelijke traject zou sneller moeten verlopen, crimineel vermogen zou makkelijker ingevorderd moeten worden (zie ook hiervoor) en voorarrest zou makkelijker verlengd moeten worden.

Uit het voorstel wordt niet geheel duidelijk of het hier een wet betreft die weliswaar geïnitieerd is vanwege specifieke problemen in Noord-Brabant maar in heel Nederland geldt, of dat het een wet betreft die alleen in Noord-Brabant zou gelden. De naam doet een vergelijking met de Rotterdamwet vermoeden, die alleen voor grote steden geldt. Het is mogelijk om op grond van artikel 106 Provinciewet en artikel 109 Gemeentewet onderscheid te maken tussen provincies en gemeenten.[162] Dat kan dus ook onderscheid zijn ten aanzien van gemeenten die met problemen van bestuurlijke ondermijning kampen. De constructie kan dan aldus zijn dat deze wet extra bevoegdheden schept en dat de gemeenten, waarin deze wet gaat gelden, worden aangewezen bij algemene maatregel van bestuur, waarbij een voorhangprocedure van toepassing is.

[160] I. Tappeiner, 'Het bestuur en de Wet Bibob: bevordering van integriteit of bestrijding van criminaliteit?', *Ars Aequi* 2011, p. 686-694.

[161] *NRC Handelsblad* 7 juli 2017.

[162] Uitgebreid over differentiatie: J.L.W. Broeksteeg, 'Differentiatie tussen gemeenten en de BES-eilanden', in: P.P.T. Bovend'Eert e.a. (red.), *De verhoudingen in het Koninkrijk der Nederlanden*, Oisterwijk: WLP 2016, p. 203-208.

8 Samenvatting en conclusies

8.1 Gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen

De rechtsvragen die in dit onderzoek centraal staan, luiden: welke instrumenten en bevoegdheden zijn denkbaar voor ingrijpen in gemeenten met aanhoudende bestuurlijke problemen, hoe kunnen deze instrumenten en bevoegdheden concreet vorm krijgen en hoe verhouden de voorgestelde instrumenten zich tot het grondwettelijke kader? Hieronder geef ik weer welke instrumenten/bevoegdheden nu reeds toegepast kunnen worden, welke wetswijzigingen vergen en welke tot grondwetswijziging noodzaken. Ik noem hierbij niet alle in dit rapport weergegeven instrumenten en bevoegdheden, maar alleen de instrumenten/bevoegdheden die mijns inziens het meest relevant en het beste en meest praktisch toepasbaar zijn.

In de eerste plaats zijn de reeds bestaande instrumenten en bevoegdheden geïnventariseerd:

- De aanstelling van een wethouder van buiten kan een temperende werking hebben op conflicten. Wel geldt dat de aanstelling van een wethouder van buiten niet afgedwongen kan worden, door de commissaris van de Koning noch door de minister of de Kroon.
- De aanstelling van een waarnemend burgemeester, al dan niet met een opdracht, heeft vaak een normaliserend effect op de bestuurlijke verhoudingen. De opdracht die de commissaris van de Koning hem meegeeft, kan echter niet verder reiken dan de reguliere bevoegdheden die de burgemeester heeft. Bovendien moet er een burgemeestersvacature zijn.
- In de casus Finsterwolde is (in 1951) ingegrepen op grond van grove verwaarlozing van autonome taken, terwijl van verwaarlozing van concrete taken geen sprake was. Veeleer betrof het de angst voor wanbestuur. De wetgever heeft daarmee (wat nu is) artikel 132, vijfde lid, Grondwet extensief toegepast, hetgeen de mogelijkheid zou openen om op die grond in te grijpen bij dreigend wanbestuur;
- Ten slotte noem ik de mogelijkheid van verplichte gemeentelijke herindeling en de striktere toepassing van de regeling van verwaarlozing van medebewindstaken en van financieel toezicht.

Ten aanzien van nieuwe, nog niet bestaande instrumenten kunnen we een onderscheid maken tussen instrumenten en bevoegdheden waarvoor wetswijziging nodig is en instrumenten en bevoegdheden die grondwetsherziening vergen. In sommige gevallen bestaat twijfel:

- Met een aanwijzingsbevoegdheid kan de commissaris van de Koning of de minister ingrijpen in het gemeentebestuur. Dat is een vorm van positief toezicht. Toen de regering bij de totstandkoming van de Gemeentewet-1992 een algemene aanwijzingsbevoegdheid in de wet wilde opnemen, stuitte dat op bezwaren. De thans geldende interpretatie van artikel 132, derde lid, Grondwet is dan ook dat positief toezicht alleen toegepast kan worden in geval van medebewind. Omdat de regering eerder dit artikel aldus interpreteerde dat het ruimte biedt voor een breder positief toezicht, namelijk ook ten aanzien van autonome taken, lijkt ruimere toepassing mogelijk, maar dat vergt herinterpretatie van artikel 132, derde lid, Grondwet. Daarmee scheren we langs de grenzen van de Grondwet.
- Het voorgaande geldt ook voor de aanstelling van een waarnemer met extra wettelijke taken, van een regeringscommissaris of van een inspecteur in geval van een bestuurlijke artikel 12-regeling, althans indien zij aanwijzingen kunnen ontvangen van de minister of de commissaris van de Koning. In beide gevallen geldt bovendien dat de gemeentelijke autonomie (artikel 124, eerste lid, Grondwet), zij het tijdelijk, aanzienlijk wordt beperkt. Zie ook hierna voor ingrijpen in de bevoegdheden van de gemeenteraad.

Grondwetswijziging is nodig voor de verwezenlijking van de volgende instrumenten en bevoegdheden:

- Een waarnemer zou toegerust kunnen worden met extra wettelijke taken. Hij zou vetorecht in het college kunnen hebben of het dagelijks bestuur van de gemeente kunnen voeren, indien het college daartoe door bestuurlijke problemen niet in staat is. Omdat de Grondwet de bevoegdheden van college en burgemeester niet regelt, kan de Gemeentewet voorzien in een (tijdelijke) wijziging van die bevoegdheden, zoals thans ook in artikel 42, tweede lid, Gemeentewet het geval is. Met betrekking tot de raad ligt dat anders: zijn bevoegdheden zijn in de Grondwet genormeerd. Hij is hoofd van de gemeente. Ingrijpen in de bevoegdheden van de raad vergt om die reden grondwetswijziging.

- Het voorgaande geldt ook voor de aanstelling van een regeringscommissaris, althans zolang het niet gaat om de grove verwaarlozing van autonome taken en indien deze kan ingrijpen in de bevoegdheden van de gemeenteraad.
- De gemeenteraad kan reeds nu worden ontbonden, namelijk bij grove verwaarlozing van autonome taken, door middel van een specifieke formele wet. In Noordrijn-Westfalen wordt de bevoegdheid van raadsontbinding beschouwd als *ultimum remedium*-toezichtsbevoegdheid. Dan wordt het toegepast door een toezichthouder. In Nederland zou dat de Kroon of de minister kunnen zijn. Dat vergt wel grondwetswijziging, omdat ontbinding van de raad onder het huidige recht altijd een ad hoc formele wet vergt (artikel 129, vierde lid, en artikel 132, vijfde lid, Grondwet). Daarbij is het overigens de vraag in hoeverre raadsontbinding een oplossing is voor bestuurlijke problemen, als de raad opnieuw is gekozen en in vrijwel dezelfde samenstelling bijeenkomt.
- Het ontnemen van een raadszetel, in het bijzonder bij structureel absenteïsme, vergt grondwetswijziging, omdat het een beperking van het passief kiesrecht is en van het vrije mandaat. Immers, hoe een raadslid functioneert, bepaalt hij zelf, ook al betreft dat functioneren een afwezigheid in raadsvergaderingen.

Voor de volgende voorstellen is een (wettelijke) regeling nodig:
- Uit de rechtsvergelijking blijkt dat een informatierecht voor de toezichthouder een interessant toezichtsinstrument is, zeker als dat – zoals in Noordrijn-Westfalen het geval is – mede betekent dat de toezichthouder bevoegd is raads- en collegevergaderingen bij te wonen en daarin het woord kan voeren. Met de ingewonnen informatie kan de toezichthouder de besluitvorming daarin beïnvloeden. Een regeling ter zake kan in de Gemeentewet worden opgenomen. Hij heeft echter geen 'doorzettingsmacht', dan zou hij immers kunnen treden in de bevoegdheden van de raad en is grondwetswijziging nodig.
- Afsplitsingen van raadsfracties en daarmee een versplintering van de raad kan, zij het beperkt, worden voorkomen door de splitsers minder rechten te geven in de gemeenteraad. Het reglement van orde van de raad kan daarover bepalingen bevatten. Deze kunnen een beperking van de spreektijd inhouden en minder financiële en andere ondersteuning.

In par. 2 en 3 is uiteengezet dat er momenteel nauwelijks mogelijkheden zijn tot ingrijpen in gemeente met aanhoudende bestuurlijke problemen, omdat het hier veelal gaat om de lichte verwaarlozing van autonome taken. Alle genoemde instrumenten en bevoegdheden betekenen derhalve een lichtere of zwaardere inbreuk in de gemeentelijke autonomie (artikel 124, eerste lid, Grondwet). Hoewel de gemeentelijke autonomie geen materiële grondwettelijke grenzen kent, moet de wetgever daarmee wel rekening houden. Hiervoor is ook aan de orde gekomen dat de toezichthouder(s) bij de toepassing van bevoegdheden van bestuurlijk toezicht rekening moeten houden met de proportionaliteit van de maatregelen, niet in de laatste plaats vanwege de gemeentelijke autonomie. Zoals gezegd houden autonomie en proportionaliteit nauw verband. Ten slotte: het opnemen van een (algemene) bevoegdheid in de Grondwet tot ingrijpen bij lichte verwaarlozing van autonome taken is wellicht niet de snelste, maar wel een effectieve oplossing, omdat dit immers de mogelijkheid zou openen om bevoegdheden daaromtrent in de Gemeentewet vast te leggen.

8.2 Ondermijning en bestuurlijke problemen

De bestuurlijke maatregelen om ondermijning tegen te gaan zijn beperkt, althans vergeleken met de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke maatregelen. Zonder grondwetswijziging kan geen Verklaring omtrent gedrag (VOG) worden vereist, althans indien het niet kunnen overleggen daarvan zou betekenen dat een persoon geen raadslid of wethouder zou kunnen worden. Dat zou immers een beperking van het passief kiesrecht betekenen. Wel mogelijk is de uitbreiding van de verboden handelingen, waardoor de raadszetel komt te vervallen en de uitbreiding van de delicten waarbij de rechter als bijkomende straf uitsluiting van kiesrecht kan uitspreken.

Ook is mogelijk een verhoging van de vergoeding voor raadsleden om aldus het raadslidmaatschap aantrekkelijker te maken en politieke partijen beter in staat te stellen om de lokale kandidatenlijsten te vullen met goede kandidaten. Hieraan kleven de nadelen dat kandidaten het raadslidmaatschap niet mogen ambiëren vanwege de vergoeding en dat beïnvloeding door criminele netwerken niet uit te sluiten valt. Verder zou de reikwijdte van de Wet Bibob uitgebreid kunnen worden, zowel voor wat betreft de sectoren als de personen waarop deze wet van toepassing is. Ook is het mogelijk om wettelijk vast te leggen dat de Belastingsdienst en de AIVD fiscaal onderzoek en naslag kunnen doen naar raads- en collegeleden (zoals nu ook gebeurt bij de benoeming van burgemeesters). Ten slotte noem ik de bestuurlijke pluk-ze-wetgeving: het ontnemen van voordeel, onrechtmatig verkregen met gebruikmaking van verleende vergunningen of ontheffingen. Bij de intrekking daarvan zouden deze gelden teruggevorderd kunnen worden. Wel geldt dat van personen niet twee maal op grond van hetzelfde feit vermogen ontnomen kan worden.

8.3 Tot slot

Gezien het voorgaande, ligt het voor de hand om de volgende voorstellen in overweging te nemen. In de eerste plaats is dat de mogelijkheid, ontleend aan de rechtsvergelijking met Noordrijn-Westfalen, om een toezichthouder aan het gemeentebestuur toe te voegen, die de bevoegdheid heeft om raads- en collegevergaderingen bij te wonen en daarin het woord te voeren. De commissaris van de Koning zou de toezichthouder kunnen aanstellen. Daarvoor is wetswijziging nodig. Dit zou een eerste stap kunnen zijn; overige voor de hand liggende voorstellen vergen wel grondwetswijziging. Dat geldt voor een aanwijzingsbevoegdheid voor de minister en voor de waarnemend burgemeester met extra wettelijke bevoegdheden, althans, als hij in de bevoegdheden van de raad kan treden. De toepassing van deze bevoegdheden beperkt de bevoegdheden van de gemeenteraad en treedt daarom in zijn grondwettelijk gegarandeerde hoofdschap.

Voor wat betreft ondermijning zou een eerste stap zijn de wettelijke mogelijkheid tot het verrichten van naslag voor de AIVD en fiscaal onderzoek door de Belastingdienst bij de benoeming van raadsleden of wethouders, althans indien daartoe aanleiding bestaat. Daarna kan worden gedacht aan een uitbreiding van de verboden handelingen, waardoor de raadszetel komt te vervallen, en de uitbreiding van de delicten waarbij de rechter als bijkomende straf uitsluiting van kiesrecht kan uitspreken. Daarvoor is geen grondwetswijziging nodig.

Literatuurlijst

Alen en Muylle 2011
A. Alen, K. Muylle, *Handboek van het Belgisch Staatsrecht*, Mechelen: Wolters Kluwer 2011

Bätge 2009
F. Bätge, *Kommunalrecht Nordrhein-Westfalen*, Heidelberg: C.F. Müller Verlag 2009

Berenschot 2014
Een verwaarloosde organisatie, Cultuuronderzoek gemeente Stein, juni 2014

Birkenfeld-Pfeiffer en Gern 2005
D. Birkenfeld-Pfeiffer, A. Gern, *Kommunalrecht Hessen*, Baden-Baden: Nomos 2005

BMC 2010
Onderzoeksrapportage Bestuurscultuur Maasdriel, december 2010

Braun 1975
M. Braun, *De regeringskommissaris in Finsterwolde*, Amsterdam: SUA 1975

Brederveld 2005
E. Brederveld, *Gemeenterecht*, Deventer: Kluwer 2005

Broeksteeg 2009
J.L.W. Broeksteeg, 'Een bestuurlijke artikel 12-regeling, Ingrijpen in gemeenten in geval van voortdurende bestuurlijke problemen', *de Gemeentestem* 2009, p. 147-157

Broeksteeg 2013
J.L.W. Broeksteeg, 'Spookvertegenwoordigers', *de Gemeentestem* 2013, p. 90-94

Broeksteeg 2014a
J.L.W. Broeksteeg, 'Spontane vernietiging', in: R.J.N. Schlössels e.a. (red.), *JB Select*, Den Haag: Sdu uitgevers 2014

Broeksteeg 2014b
J.L.W. Broeksteeg, 'Toezicht op gemeenten in Duitsland', in: H.B. Winter e.a. (red.), *Ridderorde* (De Ridder-bundel), Oisterwijk: WLP 2014

Broeksteeg 2016
J.L.W. Broeksteeg, 'Differentiatie tussen gemeenten en de BES-eilanden', in: P.P.T. Bovend'Eert e.a. (red.), *De verhoudingen in het Koninkrijk der Nederlanden*, Oisterwijk: WLP 2016

Burgi 2006
M. Burgi, *Kommunalrecht*, München: Verlag C.H. Beck 2006

Commissie Doorlichting Interbestuurlijke Toezichtarrangementen 2007
Van specifiek naar generiek, september 2007

Dölle en Elzinga 2004
A.H.M. Dölle, D.J. Elzinga, m.m.v. J.W.M. Engels, *Handboek van het Nederlandse gemeenterecht*, Deventer: Kluwer 2004

Dujardin, Somers en Van Summeren 2009
J. Dujardin, W. Somers, L. Van Summeren, *Praktisch handboek voor Gemeenterecht*, Brugge: Die Keure 2009

Elzinga, Kummeling en Schipper-Spanninga 2012
D.J. Elzinga, H.R.B.M. Kummeling, J. Schipper-Spanninga, *Het Nederlandse kiesrecht*, Deventer: Kluwer 2012

Fleurke 2008
F. Fleurke, *Organische bijstand, Analyse van het interventierepertoire voor gemeenten in aanhoudende bestuurscrisis*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2008

Herweijer 2011
M. Herweijer, 'Grondwet en herindeling', in: P.P.T. Bovend'Eert e.a., *Constitutionele normen en decentralisatie*, Deventer: Kluwer 2011

Huberts 2009
L.W.J.C. Huberts, 'Fleurke's organische bijstand aan gemeenten in crisis: de weg naar goed besturen?', in: J. de Ridder e.a. (red.), *Eigenzinnig bestuur* (Fleurke-bundel), Nijmegen: WLP 2009

Ihnen 2003
H.-J. Ihnen, *Kommunalrecht Niedersachsen*, Hamburg: Maximilian-Verlag 2003

Korsten 2011
A.F.A. Korsten, *'Gezond bestuur' en de ziekte die 'probleemgemeente' heet, Over (on)deugdelijk bestuur en wat te doen*, essay 2011, arnokorsten.nl

Korsten en Schoenmaker 2011
A.F.A. Korsten, M. Schoenmaker, 'Gezond bestuur en bestuurlijke probleemgemeenten, Tijd voor de bestuursschout', in: *Bestuurswetenschappen* 2011, p. 28-50

Korsten 2016
A.F.A. Korsten, *Hommeles in een kustgemeente*, analyse 2016 (Bloemendaal), arnokorsten.nl

Korsten 2017
A.F.A. Korsten, *Wanneer is sprake van een bestuurlijke probleemgemeente?*, essay 2017, arnokorsten.nl

Korsten en Abma 2017
A.F.A. Korsten, K. Abma, *Een bestuurder moet ook douchen, Het interventierepertoire voor het omgaan met gemeenten met grote bestuurlijke problemen*, essay 2017, arnokorsten.nl

Langelaar 2012
J.T. Langelaar, *De Gemeentewet en haar toepassing*, Titel V, aant. 5, Deventer: Kluwer 2012 losbladig

Leenknegt 2016
G. Leenknegt, 'Het nóg vrijere mandaat van een zetelrover', *TvCR* 2016, p. 348-354

Oud 1963
P.J. Oud, *Handboek voor het Nederlands gemeenterecht*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1963

Schoenmaker 2011
M. Schoenmaker, *Bestuurlijk gedonder*, diss. UM, Nijmegen: WLP 2011

Schutgens 2016
R.J.B. Schutgens, 'Over een formele norm, een materieel beginsel en een slecht plan', *TvCR* 2016, p. 355-359

Staatscommissie dualisme en lokale politiek 2000
Dualisme en lokale politiek, Alphen aan den Rijn: Samsom 2000

Steen, van der, Schram, Chin-A-Fat en Scherpenisse 2016
M. van der Steen, J. Schram, N. Chin-A-Fat, J. Scherpenisse, *Ondermijning ondermijnd*, rapport NSOB 2016

Stellinga 1950
J. Stellinga, 'Wetgeving', in: *Tijdschrift voor Openbaar bestuur* 1950, p. 551.

Tappeiner 2011
I. Tappeiner, 'Het bestuur en de Wet Bibob: bevordering van integriteit of bestrijding van criminaliteit?', *Ars Aequi* 2011, p. 686-694

Twynstra Gudde 2015
Tussenmeting herziene stelsel van Interbestuurlijk toezicht, februari 2015

Vande Lanotte en Goedertier 2013
J. Vande Lanotte, G. Goedertier, *Handboek Belgisch Publiekrecht*, Brugge: Die Keure 2013

Verkruisen 1992
W.G. Verkruisen, 'Artikel 132', in: P.W.C. Akkermans, A.K. Koekkoek (red.), *De Grondwet*, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992

Dit is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Bestuur en Financiën
Afdeling Inrichting Openbaar Bestuur

Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag

Januari 2018 | Publicatie-nr. 110184

Van: a.klinkenberg
Verzonden: woensdag 7 maart 2018 7:34
Aan: FM_Info
Onderwerp: hondenpoep-overlast

Geachte Gemeenteraad,

Deze email is bedoeld voor de nieuwe gemeenteraad.

Ik hoop, dat u svp niet de hondenbelasting gaat verlagen.
Gisteren had ik bij het wandelen in onze groene gemeente Venlo weer eens hondenpoep in de profielen van mijn wandelschoenen!!

Na veel poetswerk en 2 x een visuele inspectie waren de wandelschoenen schoon en reukloos! Kunt u zich dat indenken?

Veel hondencontroleurs kunnen vooral in de avond en ochtend de hondenbezitters niet op heterdaad betrappen; dus waarom zou u dan de hondenbelasting verlagen? Bovendien wordt het aantal honden langzaam groter. Vooral de bijthonden; Rotweilers, enz.

Vol lof ben ik over de politiehonden en de sociale hulphonden en de blinde geleide honden.

Hopelijk neemt u mijn advies svp over, vooral nadat u zelf of uw kinderen ergens in de hondenpoep bent getrapt! Vindt u het leuk, als een kind de hondenpoep mee naar huis of naar school brengt?

Laat svp de hondenbelasting langzaam omhoog gaan en verlaag die niet. Ondanks de hondenpoepzakjes.

Meerdere burgers kunnen dit advies geven.

Met hartelijke groeten,

Arnoud Klinkenberg
VENLO

Gemeente Venlo
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 3434
5902 RK VENLO

Nieuwegein, 26 maart 2018
Referentie: 03-818/MK/mv
Betreft: Raadsadres aanbevelingen woningmarkt

Geachte gemeenteraad,

Gefeliciteerd met uw benoeming als gemeenteraadslid!

Bijgaand treft u aan een vijftal aanbevelingen van de NVM voor uw gemeente inzake de woningmarkt. Wij vragen u deze te betrekken bij het coalitieakkoord.

Met vriendelijke groet,

Ger Jaarsma
Algemeen voorzitter NVM

Nederlandse Vereniging van Makelaars en Taxateurs in onroerende goederen NVM
Fakkelstede 1 Postbus 2222 3430 DC Nieuwegein | 030 608 51 85 | www.nvm.nl
IBAN NL45INGB0687212588 | KvK Utrecht 40476604

Vijf aanbevelingen voor uw gemeente

Aan de gemeenteraad

Binnenkort worden in uw gemeente de hoofdlijnen van het beleid bepaald voor de komende vier jaar. De NVM geeft u graag een aantal aanbevelingen mee voor de woningmarkt. Wij vragen u deze te betrekken bij het coalitieakkoord.

1. **Anticipeer op groei en krimp**
   Gemeenten hebben steeds meer verantwoordelijkheid gekregen op het gebied van wonen. Zij zullen goed moeten anticiperen op lokale (demografische) ontwikkelingen in de markt. In krappe gebieden dreigt een groot tekort aan woningen. Hier zal meer vaart gemaakt moeten worden met nieuwbouw, zodat mensen ook in de toekomst nog betaalbaar kunnen wonen. In krimpregio's moet juist voorkomen worden dat grootschalige nieuwbouw de huizenprijzen nog verder onder druk zet. Hier is regionale afstemming noodzakelijk en zal vooral gebouwd moeten worden voor de lokale behoefte (inclusief vervangende nieuwbouw).

2. **Vergroot de particuliere huursector**
   Door aangescherpte regelgeving van de Rijksoverheid komen minder mensen in aanmerking voor een sociale huurwoning en is het tegelijkertijd moeilijker geworden om een hypotheek te krijgen. Een steeds grotere groep mensen is daardoor aangewezen op de vrije huursector. Dit deel van de woningmarkt is in Nederland sterk onderontwikkeld en zal in korte tijd vergroot moeten worden. Er is veel interesse bij beleggers om in de Nederlandse woningmarkt te investeren. Lokaal kunnen afspraken gemaakt worden over nieuwbouw en het overnemen van duurdere huurwoningen van woningcorporaties, die daardoor weer voor hun eigen doelgroep kunnen investeren.

3. **Zorg voor flexibiliteit in het ruimtelijk beleid**
   De nieuwe Omgevingswet biedt veel meer mogelijkheden voor lokaal maatwerk. Benut deze ruimte maximaal om gewenste transformaties mogelijk te maken, zodat het leegstaande vastgoed in uw gemeente beter benut kan worden. Leegstaande kantoren kunnen wellicht omgezet worden naar woningen, oude fabriekshallen naar horeca en vrijkomende boerderijen naar plattelandswoningen.

4. **Stimuleer verduurzaming**
   De komende jaren zal veel gedaan moeten worden om de bestaande bouw energiezuiniger te maken. Een wijkgerichte aanpak, met aantrekkelijke stimuleringsmaatregelen, kan een effectieve manier zijn snel 'meters te maken' met de verduurzaming van de woningvoorraad. Ga ook tijdig in gesprek met de eigenaren van oude kantoren, die in 2023 moeten voldoen aan een energielabel C. Een deel van deze kantoren zal alleen nog geschikt zijn voor sloop of transformatie.

5. **Benut de kennis van lokale NVM-makelaars en taxateurs**
   De Woonvisie is het document waarin de gemeente ambities formuleert die als basis dienen voor afspraken met marktpartijen en woningcorporaties. NVM-makelaars en taxateurs zijn dé specialisten als het gaat om de woningmarkt. Zij beschikken over de meest actuele data en kennis van de lokale koop- en huurmarkt. Ze kunnen uw gemeente adviseren bij het woonbeleid, verduurzaming, nieuwbouw en herontwikkeling, zodat het woningaanbod straks goed aansluit bij de vraag.

Stichting
van het Onderwijs

Aan:

alle (op)nieuw gekozen gemeenteraadsleden

Nr.

27 MRT 2018

Gemeente Venlo

Mieke Dinjens **contactpersoon**
070-3765825 **telefoon**
m.dinjens@caop.nl **e-mail**

S0001/U/59 **briefnummer**
26 maart 2018 **datum**

Onderwerp:
Realisatie samenwerking onderwijs, opvang en zorg in kindcentra

Geachte raadsleden,

Onze hartelijke felicitaties met uw benoeming tot raadslid. U mag zich de komende jaren inzetten voor de toekomst van de gemeenten van Nederland en daarbij zult u aan de slag gaan met uitdagingen op verschillende beleidsterreinen. Als gemeenteraad heeft u daarbij belangrijke bevoegd- en verantwoordelijkheden en middels deze brief willen wij graag uw specifieke aandacht vragen voor één daarvan; het realiseren van een goed pedagogisch aanbod met een doorgaande ontwikkellijn voor kinderen tot 12 jaar. Dat kan in een kindcentrum, waarin onderwijs, zorg, VVE[1] en kinderopvang nauw met elkaar samenwerken. De Stichting van het Onderwijs[2], bestaande uit de sectororganisaties en vakorganisaties in het onderwijs, wil de totstandkoming van kindcentra in Nederland graag stimuleren en hoopt dat er in de komende jaren ook in uw gemeente belangrijke stappen gezet kunnen worden in de realisatie van kindcentra.

Optimale ontwikkeling voor elk kind
Álle kinderen een vliegende start geven, dat is waar onderwijs, zorg, VVE en kinderopvang samen in een kindcentrum aan werken vanuit één gezamenlijke pedagogische visie. Door te zorgen voor een doorgaande ontwikkellijn worden de talenten van kinderen maximaal ontplooid en krijgen zij de extra zorg, ondersteuning of uitdaging die ze nodig hebben. Hoe eerder daarin geïnvesteerd wordt, hoe minder achterstanden en uitval en hoe meer leerwinst later. Op deze manier geven we kinderen de kansen die ze verdienen en zorgen we voor optimale ontwikkeling van talenten die we de komende jaren hard nodig hebben.

Gemeente aan zet
Als gemeenteraad heeft u talrijke middelen die u kunt inzetten om de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en zorg te stimuleren en te faciliteren. En op om die manier de totstandkoming van kindcentra in uw gemeente aan te jagen. U kunt de regie nemen op het samenbrengen van partijen, onder andere vanuit uw verantwoordelijkheid voor de onderwijshuisvesting. Het intensief samenwerken van onderwijs, zorg, VVE en kinderopvang in een kindcentrum vereist allereerst een gezamenlijke visie op ontwikkeling en educatie. Minstens zo belangrijk is daarnaast de fysieke nabijheid van partijen. Een integraal huisvestingsplan is daarom van belang: samenwerking komt het best tot stand en wordt het best ondersteund wanneer alle partijen zoveel mogelijk vanuit één locatie kunnen werken aan de ontwikkeling van kinderen van 0-12 jaar. Daarnaast helpt het wanneer meer vanuit één visie wordt afgestemd over de inzet van budgetten voor o.a. peuterspeelzaalwerk, onderwijsachterstandenbeleid, kinderopvang en VVE, zodat integrale programma's en voorzieningen tot stand kunnen komen en geldstromen meer flexibel kunnen worden ingezet.

---

[1] Vroeg- en voorschoolse educatie

[2] De Stichting van het Onderwijs is een samenwerkingsverband van de sectororganisaties en vakorganisaties in het onderwijs, van het primair onderwijs tot en met de universiteiten. De Stichting bestaat uit de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, Vereniging Hogescholen, VSNU, AOb, AVS, CNV Connectief, FNV Overheid en FvOv.

Stichting van het Onderwijs

Investeringen en rendement
Bovenstaande maatregelen vragen om extra investeringen, maar wij zijn ervan overtuigd dat hoe meer en eerder er geïnvesteerd wordt in kinderen, hoe meer zij állemaal kunnen profiteren van de voordelen van voorzieningen voor jonge kinderen. En hoe minder maatschappelijke kosten later gemaakt hoeven te worden voor extra ondersteuning en zorg. In veel omringende landen en in enkele Nederlandse gemeenten zijn hiervan de eerste mooie resultaten te zien. Achterstanden kunnen eerder worden gesignaleerd en aangepakt, kansenongelijkheid wordt tegengegaan en leerrendement wordt vergroot. Het bevorderen van integrale voorzieningen voor kinderen heeft tevens positieve effecten op de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen. In een tijd met arbeidsmarkttekorten in verschillende (publieke) sectoren is ook hier een stevige winst te behalen

Tot slot
De Stichting van het Onderwijs agendeert dit belangrijke thema op verschillende landelijke overlegtafels. En middels deze brief bij alle nieuw gekozen gemeenteraden, want juist met lokaal beleid kunnen de eerste stappen gezet worden naar de totstandkoming van kindcentra. De komende weken gaan de partijen in uw gemeente onderhandelen over een nieuw te vormen college-akkoord. Met deze brief houden wij een dringend pleidooi om daarin ook de mogelijkheden op te nemen die u kunt inzetten voor de realisatie van samenwerkingsverbanden ten gunste van kindcentra in uw gemeente.

Met vriendelijke groeten,

Hoogachtend,
Namens het bestuur van de Stichting van het Onderwijs,

Voorzitter Stichting van het Onderwijs

Paul Rosenmöller
VO-raad

Vice-voorzitter Stichting van het Onderwijs

Liesbeth Verheggen
AOb

VOOR ECHTE BANEN EN EEN MENSWAARDIGE SAMENLEVING!

FNV 10-PUNTENPLAN VOOR GEMEENTEN

Op 21 maart 2018 is het weer zover. Dan vinden in Nederland weer gemeenteraadsverkiezingen plaats. De FNV heeft één belangrijke boodschap: we willen dat het weer gaat over hoe we het beter krijgen voor iedereen. Dat er weer Echte banen komen waarmee je een toekomst kan opbouwen, een zeker bestaan kunt leiden en waarbij de kwaliteit van het werk voorop staat. We willen weer een menswaardige samenleving die mensen gelijke kansen biedt en waar mensen met respect behandeld worden. We weten dat dit niet vanzelf goed komt, daarom knokken wij samen met onze leden hier voor! Niet alleen op de werkvloer, maar ook in jouw gemeente. Kies de komende vier jaar voor de volgende 10 punten.

1. INVESTEER IN MÉÉR ECHTE BANEN

Gemeenten kunnen de lokale en regionale economie versterken door bijvoorbeeld nieuwe bedrijven aan te trekken, innovatieve startende ondernemers kansen te bieden, te investeren in een aantrekkelijke woon- en werkomgeving en/of door (regionale) banenplannen te ontwikkelen.

2. GEEN ONNODIG FLEXWERK BIJ DE GEMEENTEN

En geef als gemeente ook zelf het goede voorbeeld voor andere organisaties. De FNV constateert dat in de afgelopen jaren flexwerk bij gemeenten aanzienlijk is toegenomen. Vaak gaat het om structureel werk, in plaats van tijdelijke inzet van piek of ziek. De meeste flexwerkers krijgen niet dezelfde beloning en ontwikkelingsmogelijkheden als de vaste medewerkers. Dat heeft gevolgen voor de kwaliteit van het werk en daar hebben burgers ook last van. Daarnaast verandert de samenleving en daarmee ook de relatie tussen de overheid en burger. Het is daarom ook van belang dat de gemeente structureel investeert in de ontwikkeling van haar eigen medewerkers.

3. ZET IN OP HET BEHOUD EN GEBRUIK VAN DE KENNIS EN INFRASTRUCTUUR VAN DE SOCIALE WERKVOORZIENING

Te veel gemeenten kiezen er voor om hun SW-bedrijven te ontmantelen en proberen vervolgens zelf het wiel opnieuw uit te vinden om werk te kunnen creëren voor mensen vanuit de Participatiewet en de Sociale werkvoorzienig. Met alle negatieve gevolgen van dien voor de SW-werknemers, de Participatiewetters en de garantiebanen. Maak juist gebruik van de aanwezige kennis en infrastructuur voor de inzet van passende en duurzame Echte banen (dus ook garantiebanen). Zorg ook voor een kwalitatief en kwantitatief goede invulling van beschut werk voor mensen die daarop aangewezen zijn.

4. KIES VOOR SOCIAAL AANBESTEDEN

De FNV ziet te vaak dat werknemers in bijvoorbeeld de zorg, het personenvervoer en in de bouw de dupe zijn van aanbestedingen door gemeenten. In de praktijk telt vaak alleen de laagste prijs. Dat gaat over de rug van werknemers, want het betekent dat het werk in het bedrijf goedkoper en sneller moet worden uitgevoerd en dat leidt weer tot een hogere druk op lonen en arbeidsvoorwaarden. Werkgevers gaan daarbij vaker werken met kortdurende contracten en drukken de loonkosten, wat vervolgens ook leidt tot ontslag. Om de kosten te drukken wordt er minder geïnvesteerd in de ontwikkeling van medewerkers. Werken met minder personeel leidt tot een hogere werkdruk op de werkvloer. Goedkoop aanbesteden heeft dus grote gevolgen voor werknemers. Goedkoop aanbesteden heeft óók gevolgen voor burgers. Een te lage prijs leidt veelal tot een lagere kwaliteit van het product, de dienstverlening of de zorg. En daarbij zijn de werknemers die het werk

uitvoeren óók gewoon burgers. Voorkom dat zij ontslag krijgen en bij de gemeente moeten aankloppen voor inkomensondersteunende maatregelen of de bijstand; dat kost immers net zo goed geld. Kwaliteit en behoud van vakmanschap moet de leidraad zijn. Gemeenten dienen dan ook op de eerste plaats een eerlijke prijs te hanteren en een kostendekkende bodemprijs te betalen bij de aanbestedingen. Sluit daarnaast meerjarige contracten om flexwerk te voorkomen. Eis naleving van de geldende cao en dat het personeel wordt overgenomen door het bedrijf dat een nieuwe aanbesteding gegund krijgt. Zorg ervoor dat de kwaliteit en de naleving van de cao niet alleen bij de aanvang van het contract wordt getoetst, maar ook tijdens de looptijd van het contract. Pas sancties toe als naleving niet wordt gehandhaafd. Toets vooraf en per aanbesteding of verdringing door social return kan optreden. Social return is volgens de FNV alleen toelaatbaar wanneer het niet leidt tot verdringing (waarbij bestaand personeel geen ontslag krijgt) en cao-loon of het wettelijk minimumloon wordt nageleefd.

5. STREEF NAAR DUURZAME GARANTIEBANEN

Gemeenten werken in regioverband samen met werkgevers, vakbonden en het UWV in het werkbedrijf aan het creëren van extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking die niet het 100 procent van het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Voorkom draaideurconstructies en zet in op een arbeidsovereenkomst van een langere duur en voorzieningen zoals een jobcoach. Geef als gemeente voorlichting aan werkgevers om vooroordelen tegen de doelgroep weg te nemen.

6. STOP WERKEN ZONDER LOON EN VERDRINGING VAN BETAALD WERK

Steeds vaker worden uitkerings-gerechtigden gedwongen om zonder loon te werken in een baan die voorheen gewoon betaald werd. Werken zonder loon leidt meestal tot verdringing van Echte banen en tot oneerlijke concurrentie tussen werknemers en uitkeringsgerechtigden. Werken zonder loon gééft geen uitzicht op een Echte baan, want waarom zouden werkgevers betalen als deze mensen gratis door de gemeente worden aangeleverd? Geef uitkeringsgerechtigden die productieve arbeid verrichten een Echte baan die gewoon betaald wordt volgens de geldende cao, dan wel het wettelijk minimumloon. Schaf de verplichte tegenprestatie af, want dit leidt nergens toe.
Uitkeringsgerechtigden leveren al een tegenprestatie; ze zoeken naar werk! Toets als gemeente systematisch of verdringing van betaald werk in de praktijk voorkomt door het instellen van een onafhankelijk interventieteam dat verdringing onderzoekt, voorkomt en beëindigt.

7. BEHANDEL UITKERINGS-GERECHTIGDEN NIET ALS TWEEDERANGSBURGERS

Uitkeringsgerechtigden zijn geen criminelen en het is niet hun schuld dat zij geen werk kunnen vinden. Door de Participatiewet hebben uitkeringsgerechtigden met veel meer en strengere regels te maken, die al snel leiden tot het stopzetten van de uitkering. Behandel deze mensen met respect, maak ze juist weerbaarder en wijs ze niet alleen op de vele plichten, maar ook op hun rechten.

8. INVESTEER IN DE BASISVAARDIGHEDEN

Kunnen lezen, schrijven, rekenen en vaardig zijn op het internet zijn belangrijke voorwaarden om mee te kunnen doen in de Nederlandse samenleving en op de arbeidsmarkt. Voorkom dat kwetsbare groepen, zoals senioren, laaggeletterden en digibeten, tussen wal en schip vallen door als gemeente goed zicht te krijgen op de omvang en behoeften van deze mensen. Gebruik ook herkenningswijzers om de signalen te kunnen herkennen en om mensen gericht door te kunnen verwijzen voor extra ondersteuning.

9. ZORG VOOR KWALITATIEF GOEDE, BETAALBARE EN TOEGANKELIJKE VOORZIENINGEN

Gemeenten moeten meer taken uitvoeren met minder geld en maken dus eigen scherpe keuzes die onrechtvaardig voor burgers kunnen uitpakken. Zorg daarom voor ruimhartige minimavoorzieningen voor iedereen die moet leven van het sociaal minimum en verhoog ook het recht op minimavoorzieningen door de inkomensgrens tot minimaal 120 van het sociaal minimum te verhogen. Ontzie mensen met een laag inkomen of een uitkering bij het heffen van eigen bijdragen voor Wmo voorzieningen. Daar hoort ook een gebalanceerde woonvisie bij, die ingaat op thema's zoals de betaalbaarheid van het wonen en passende woningen om langer thuis wonen mogelijk te maken. Informeer mensen actief over het recht op gemeentelijke voorzieningen en voorkom niet-gebruik.

10. LAAT KINDEREN NIET DE DUPE WORDEN VAN ARMOEDE

Een op de negen kinderen groeit op in armoede. Dat komt niet altijd omdat ouders in een uitkerings-situatie zitten, maar steeds vaker omdat werkende ouders in snipperbaantjes, flexbaantjes of als (schijn)zelfstandige een te laag inkomen hebben. Gemeenten kunnen kindregelingen en voorzieningen eenvoudiger en beter bekend maken en door een armoederegisseur aan te stellen die werkende armen beter in beeld brengt. Maar een veel betere aanpak is uiteraard voorkomen dat kinderen in armoede terecht komen en dat kan het beste door het sociaal minimum landelijk te verhogen.

Aan de gekozen gemeenteraadsleden

p/a de raadsgriffie

Datum
22 maart 2018

Ons Kenmerk
18-062/ HB/GS/mdj

Betreft / Onderwerp
Kies sociaal, ook na de verkiezingen

Doorkiesnummer
088-3680368

Email contactpersoon
raadscampagne@fnv.nl

Bijlage(n)
1

Best raadslid,

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing tot raadslid in uw gemeente. Vanaf nu ligt de toekomst van de gemeente mede in uw handen. Dat is een eervolle en verantwoordelijke taak.

Als gemeenteraadslid beslist u mee over belangrijke onderwerpen. Bijvoorbeeld over de zorg, het vervoer, de openbare ruimte en werk en inkomen. Er komt als gemeenteraadslid de komende vier jaar veel op u af.

De burgers in uw gemeente rekenen op u. Zij willen genoeg handen aan het bed in de ouderenzorg. Voldoende ondersteuning bij het vinden van werk. Goed en veilig lokaal openbaar vervoer. En u speelt daarbij een belangrijke rol.

Veel taken van de gemeente worden aanbesteed. Er wordt een opdracht, bijvoorbeeld voor het aanbieden van thuiszorg of jeugdzorg, uitgeschreven waarop bedrijven kunnen intekenen. De gemeente kiest vervolgens de organisatie die het werk mag gaan doen.

Waar kijkt u naar?
Raadslid zijn, is meer dan zorgen dat de begroting klopt. Kwaliteit en veiligheid zijn minstens zo belangrijk. Als u alleen naar de prijs kijkt en kiest voor de goedkoopste, gaat er iets mis. Hoe goedkoper het aanbod, hoe groter de kans dat er wordt bespaard op kwaliteit en arbeidsvoorwaarden.

Dan krijgen ouderen minder zorgindicatie of moeten bouwvakkers veel harder werken dan gezond is. Of het inkomen van chauffeurs of wijkverpleegkundigen gaat erop achteruit. Goedkoop is duurkoop: uw gemeente wordt daar niet beter van.

Hertogswetering 159
3543 AS Utrecht

Postbus 9208
3506 GE Utrecht

T 088-368 03 68
I fnv.nl

Actueel voorbeeld is de petitie van vakbonden én werkgevers over de Jeugdzorg. Zij zullen de komende tijd uw aandacht vragen voor de kinderen in uw gemeente onder het motto ‘KwaliTIJD voor het kind’. Er is sprake van een onhoudbare werkdruk in de jeugdzorg. Vooral de aanbestedingswaanzin, de tarieven, de korte duur van contracten tussen zorgaanbieders en gemeenten en de administratieve lasten zijn de jeugdzorgpartijen een doorn in het oog.

Hoe dan wel?
Houd een scherp oog voor kwaliteit. Bezuinig niet op mensenwerk, niet op zorg, niet op burgers. Negeer de goedkoopste aanbieder en kijk naar de inhoud: wordt er goed werk geleverd? Is de zorg en ondersteuning op orde? Is er voldoende aandacht voor arbeidsomstandigheden en inkomen?

De FNV zet zich in voor echte banen en een menswaardige maatschappij. Wij staan voor onze ruim 1 miljoen leden en hun belangen. Onze leden hebben wij de afgelopen weken opgeroepen om op basis van het FNV 10-puntenplan sociale keuzes te maken. Hopelijk doet u dat en blijft u ook met onze (kader-)leden in contact. Wij wensen u hierbij veel succes.

Met vriendelijke groet,

Han Busker,
Voorzitter FNV

[bijlage: FNV 10-puntenplan]

WATER ALS VRIEND

De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten (VNR) en de waterwethouder

Waterbestuurders van aangesloten gemeenten vormen het netwerk van de VNR. We organiseren overleg per riviertak (taakgroepen Maas, Rijn/Waal en IJssel). Als portefeuillehouder/wethouder:

- hoort u over de diversiteit aan ontwikkelingen die speelt langs uw rivier: het Deltaprogramma, concrete projecten, recreatieve mogelijkheden, Beleidslijn Grote Rivieren of schone rivieren;
- krijgt u informatie en bespreekt u met uw medebestuurders wat hiervan eventuele gevolgen zijn;
- bespreekt u de kansen voor uw gemeente, al dan niet in samenwerking met uw collega-gemeenten.

Waar nodig schrijft de VNR een brief aan medeoverheden of andere organisaties om zorgen neer te leggen of kansen te delen. Jaarlijks bespreken we met alle bestuurders rivieroverschrijdende onderwerpen. Het gemeentelijk-bestuurlijk perspectief staat centraal: wat is mijn verantwoordelijkheid als gemeentebestuurder en wat kan ik doen? Actuele informatie krijgt u toegestuurd via de nieuwsbrief en leest u op de website.

Bestuurders van de VNR vertegenwoordigen uw belang in diverse bestuurlijke overleggen:

- het Deltaprogramma, zowel Rijn als Maas. We laten het gemeentelijk geluid horen. We houden het lokale belang in de gaten en maken ons daar sterk voor;
- Commissie water van de VNG. De voorzitter van de VNR is lid en brengt het rivierbelang in;
- de Stuurgroep Water, het reguliere overleg van de Minister met de koepels.

De VNR is eerste aanspreekpunt voor medeoverheden en andere organisaties als zij rivieronderwerpen hebben, waar gemeenten ook een rol spelen.

Water omarmen als vriend. Samen de kansen verkennen en waar mogelijk uitwerken. De Vereniging Nederlandse Riviergemeenten als verbindende schakel voor gemeenten waar het gaat om rivierwater in brede zin!

De aandacht voor de rivier is toegenomen met de bijna overstromingen van het rivierengebied in 1993 en 1995. Met het programma Ruimte voor de Rivier zijn maatregelen genomen om de rivier meer ruimte te geven in tijden van hoog water, maar ook om gebieden duurzaam en met oog voor de omgeving in te richten. Mooie projecten zijn uitgevoerd.

Gezien de te verwachten klimaatverandering in 2100 werken Rijk, provincies, waterschappen én gemeenten in het Deltaprogramma samen om Nederland, nu en in de toekomst, te beschermen tegen hoog water en te zorgen voor voldoende zoet water. Het klimaat en de bodem ontwikkelen zich zodanig dat we niet klaar zijn met het werken aan onze Delta. De normen voor waterveiligheid zijn verhoogd en er is steeds meer bekend over droogte, hitte, piekbuien en overstromingen. Ofwel, we moeten ons aanpassen aan de veranderingen in het klimaat om de veiligheid van onze inwoners te garanderen. De droogte afgelopen zomer en de hoge waters van deze winter laten de urgentie goed zien.

Deze ontwikkelingen geven het beeld van water als een bedreiging. In het overleg dat gemeentelijk bestuurders in VNR-verband per riviertak houden, worden nadrukkelijk ook de kansen besproken die deze veranderingen met zich mee brengen. Daar nemen we u graag in mee, want:

WATER IS NIET UW VIJAND, MAAR VOORAL UW VRIEND.

DE WATERWETHOUDER: DE ESSENTIËLE SCHAKEL IN HET COLLEGE!

Het dossier water biedt veel aanknopingspunten en vooral kansen! Vanuit de ervaring van uw collega-bestuurders de afgelopen jaren roepen wij u op in uw college een wethouder met de portefeuille water aan te stellen: wethouder integraal waterbeheer. Hij of zij heeft een integrale kijk op het onderwerp water en weet de verbindingen tussen de verschillende disciplines en domeinen te leggen. Pak die waterkansen in uw gemeente!

VERENIGING NEDERLANDSE RIVIERGEMEENTEN

WATER ALS VRIEND

WATER ALS BASIS VAN UW (BE)LEEFBARE GEMEENTE!

Dijken verhogen en versterken of geulen graven zijn ingrepen met grote impact op de omgeving. Maar ook een kans om andere vraagstukken en wensen die in het gebied leven aan te pakken:

- Inventariseren van wensen en ideeën in het gebied bij projecten voor waterveiligheid. Om samen het gebied niet alleen veilig, maar ook aantrekkelijk, leefbaar en vooral beleefbaar te maken;
- Mogelijkheden nieuwe Omgevingswet, inclusief betrokkenheid van bewoners (draagvlak);
- Water en de kansen zijn een bouwsteen voor uw gemeentelijke omgevingsvisie;
- Vervoer over water wordt steeds groener en ontlast het wegennet.

WATER ALS DUURZAME BRON VAN ENERGIE EN VERKOELING

Het klimaat verandert. We hebben nu al te maken met droogte, hitte en piekbuien (en overstromingen) met grote wateroverlast. Klimaatadaptief handelen en circulair werken zal in onze genen moeten gaan zitten:

- Uitvoeren klimaatstresstest, niet alleen voor het stedelijk gebied, maar ook de groene gebieden;
- Circulair en adaptief denken en werken, zowel bij planvorming, de uitvoering als het beheer van projecten (groot én klein);
- Water als bron van energie, via waterkracht of andere innovatieve technieken;
- Extra ruimte voor water in de stad als buffer voor overstromingen en bron van verkoeling bij hitte;
- Het klimaatadaptief en circulair handelend gemeentelijk bestuur als goed voorbeeld en ruimte gevend aan innovatieve en mooie initiatieven.

WATER ALS ECONOMISCHE DRAGER

De rivier is niet alleen een stroompje dat door de achtertuin loopt en gevaren met zich mee brengt, maar ook een bron van economische ontwikkeling. Steeds meer (rivier)gemeenten zien:

- Opbrengsten van watergebonden bedrijvigheid en scheepvaart als een belangrijke basis. Verdere ontwikkeling van de cruisevaart biedt kansen;
- Rivieren als verbindende schakels tussen vaargebieden en als vaardoel voor de recreatievaart. Tijdens het aanmeren of overnachten wordt er geld uitgegeven;
- De economische spinoff van recreatie langs de rivier: wandelen, fietsen, terrasje pikken;
- Een rivier als geheel gezamenlijk en zetten het ook als zodanig ‘in de markt’.

WATER ALS EDUCATIEMIDDEL

De rivier oogt schoon en de uiterwaarden aantrekkelijk. Niets is wat het lijkt: na hoog water blijft er afval achter in de uiterwaarden van onze rivieren en is er onzichtbare vervuiling door bijvoorbeeld medicijnresten. Dat biedt kansen voor:

- Opschoonacties door vrijwilligers, om vervuiling zichtbaar te maken;
- Opschoonacties voor bewustwording van de rivier. Zowel van gevaren als de schoonheid van het gebied;
- Inzicht in bron van vervuiling: dat wat je op straat laat vallen, komt via de rivieren in de oceaan terecht en veroorzaakt de plastic soup;
- Onbewuste vervuiling via verwaaiing door bedrijven, aanpassen van bedrijfsprocessen via handhaving.

WATER ALS VERBINDENDE SCHAKEL IN HET SOCIALE DOMEIN!

Water gaat niet alleen over het fysieke domein, het heeft ook invloed op het sociale domein:

- Mortaliteit bij ouderen in warme periodes kan verminderd worden door water in de stad;
- Water in de stad zorgt voor verkoeling én een leefbare stad, met positieve invloed op de gezondheid;
- Opschoonacties langs de rivieren bieden kansen tot participatie van diverse groepen;
- Wandelen en fietsen langs de rivier bevordert de gezondheid en gemoedstoestand van burgers;
- Opschoonacties ondersteunen het verenigingsleven in uw gemeente financieel en betrekken hun leden bij uw gemeente.

MEER INFO: WWW.VNRGEMEENTEN.NL // MAIL NAAR: INFO@VNRGEMEENTEN.NL // TEL.: (0318) 43 88 63

VERENIGING NEDERLANDSE RIVIERGEMEENTEN

Blog van Hans Oostendorp
March 22 · Issue #3 · View online

directeur Necker van Naem, Beste Bestuurder verkiezing, burgemeesters, tweelingpappa, Sparta Rotterdam

---

Beste allemaal, het stof van de gemeenteraadsverkiezingen van gisteren gaat de komende weken optrekken. In 335 gemeenten worden nieuwe colleges gevormd. Vandaag stuurde ik een brief aan alle lijsttrekkers, daarin vraag ik aandacht voor het onderwerp integriteit. Graag deel ik de inhoud met jullie. Hartelijke groeten van Hans.

Integriteit aan de formatietafel

Gefeliciteerd! U bent er gisteren met uw partij in geslaagd voldoende stemmen te krijgen om aanspraak te maken op een zetel (of zetels) in de raad; het hoogste orgaan van uw gemeente. Feest in het geval van winst.

De eerste kritische evaluatie in het geval van verlies. Tijd om de uitslag rustig te analyseren is er echter niet. De verantwoordelijkheid die hoort bij deze eervolle functie roept. Inwerkprogramma's zijn opgetuigd en de (in)formatietafel staat klaar: onderhandelen!

Partijen, punten en personen

Formeren gaat over 3p's: partijen, punten en personen. Welke partijen weten elkaar te vinden? Welke kandidaat-wethouders staan klaar voor het nieuwe college? Welke keuzes maken we op de belangrijkste beleidsterreinen? De formatie is om meerdere redenen belangrijk. Het markeert nieuwe verhoudingen, maar is ook een moment van hernieuwde normstelling. Op de inhoud (wat gaan we doen?), maar ook op aspecten als bestuurscultuur en integriteit (hoe gaan we het doen?). Het nieuwe bestuur bepaalt hoe hoog de lat wordt gelegd.

Kiezen voor integriteitstoetsing

Vlak voor de verkiezingen maakte minister Ollongren bekend dat zij de lat op het gebied van integriteit hoog legt. Terecht benadrukt de minister dat integriteit voor het aanzien en het functioneren van de (lokale) democratie van cruciaal belang is. Incidenten zijn schadelijk voor alle betrokkenen. Om incidenten te voorkomen, wordt het overleggen van een VOG verplicht voor kandidaat-wethouders. En voor risicoanalyses integriteit wordt een 'basistoets' uitgewerkt. Hoewel gemeenten en marktpartijen elkaar al goed weten te vinden op deze dienstverlening, gaat de minister de meerwaarde van sectornormering en standaardisering onderzoeken. Ook zonder wettelijke verplichting is in de meeste gemeenten de keuze voor de inzet van een risicoanalyse al gemaakt. Zo niet, dan is het nog niet te laat. Tijdens de formatie kan de keuze voor een risicoanalyse integriteit van kandidaat-wethouders nog aan de orde komen.

Risicoanalyses als vliegwiel

De risicoanalyse draagt op korte termijn bij aan bewustwording en faciliteert het goede gesprek tussen kandidaat-wethouder, partij, raad en burgemeester. Belangrijker dan sec de risicoanalyse, is het vliegwieleffect van dit instrument. Op de langere termijn legt het de basis om als partij, ook zonder directe aanleiding, het gesprek over integriteit met de wethouder te blijven voeren. Voor colleges is het een ideale springplank om – in het kader van teamvorming – op dit thema de diepte in te gaan. De gemeenteraad kan niet achterblijven om zelf in de spiegel te kijken, nu hij de kandidaat-wethouders serieus de maat heeft genomen. En burgemeesters hebben een uitgelezen invalshoek voor invulling van hun verantwoordelijkheid om de bestuurlijke integriteit te bevorderen.

Van incidentenbestrijding naar basishygiëne

Als u de komende dagen aan de formatietafel zit, zorg dan dat bij alle drie de p's, het onderwerp integriteit aan bod komt. Niet vanuit wantrouwen of een vorm van integritisme, maar vanuit de vierde p: een positieve grondhouding. Tegenstrijdige belangen zullen er altijd zijn. Problemen (de vijfde p, waar u van weg wilt blijven) ontstaan pas als niet goed op kwetsbaarheden wordt geanticipeerd. Laat aandacht voor een integer bestuur daarom niet incidenteel, maar structureel zijn.

Did you enjoy this issue?

If you don't want these updates anymore, please unsubscribe here

If you were forwarded this newsletter and you like it, you can subscribe here

Powered by Revue

College Tour: sociaal werk komt naar u toe

Twee sociaalwerkexperts voeden gemeentelijke onderhandelaars gratis met actuele kennis over het sociaal domein

De kiezer heeft gesproken, het woord is nu aan de onderhandelaars. Zij staan in veel gemeenten voor de lastige taak om coalities te smeden op basis van deels conflicterende standpunten. En sinds de decentralisaties in het sociaal domein is die taak er alleen maar ingewikkelder op geworden.
Daarom hebben brancheorganisatie Sociaal Werk Nederland en kennisinstituut Movisie het initiatief genomen voor een College Tour: we komen naar u toe voor een goed gesprek over dilemma's, knelpunten en effectieve aanpakken in het sociaal domein. Ons belang is niet-commercieel: graag dragen we samen met u bij aan een lokale samenleving waaraan álle burgers meedoen.

Een groeiend beroep op schuldhulpverlening, toenemende vereenzaming, overbelaste mantelzorgers, afglijdende jongeren, aarzelende wijkteams: dat zijn een paar van de trends die veel gemeentebesturen de komende jaren willen ombuigen. Maar hoe? Daarbij wordt trouwens veel gevraagd van de inwoners zelf. Wat kan je van hen verwachten? Wat is dan de rol van de gemeente? En waar is ruimte voor burgerinitiatieven? Daarover verschillen politieke partijen vaak van mening.

Vandaar dat Yvonne van Mierlo (directeur Movisie) en Lex Staal (directeur Sociaal Werk Nederland) een ongewone stap hebben gezet. Zij praten u in kleine kring graag bij over de recente ontwikkelingen in het sociaal domein. Bijvoorbeeld op grond van de 20 Gouden Gemeenten die laten zien hoe sociaal werk en gemeenten samen kunnen werken aan een stevige sociale basis. En aan de hand van de Wat-werkt-dossiers van Movisie.

Uit ervaring weten we bovendien dat er wettelijk vaak veel meer mogelijk dan er nu in de praktijk gebeurt. Er zijn innovatieve aanpakken en samenwerkingsvormen die leiden tot minder zorg en meer preventie, én lagere kosten voor gemeenten. Die extra kennis kan voor beoogde coalitiepartijen doorslaggevend zijn om tot een akkoord te komen.
Een tweede meerwaarde van deze College Tour is dat beide experts de verbinding kunnen leggen tussen de lokale en de landelijke dimensie. Als brancheorganisatie en kennisinstituut kennen we het grotere plaatje en dat helpt om de lokale situatie in een breder perspectief te zien. Even afstand nemen maakt het gemakkelijker om dichter bij de lokale kern te komen.
Concreet bieden we u de kans om met onze experts tijdens een informele interactieve sessie:

- dilemma's in het lokale sociale domein te benoemen en te ontrafelen
- lokale én landelijke (leer)ervaringen te spiegelen
- informatiebronnen en bouwstenen te bieden voor strategische verkenningen
- tot keuzes te komen op basis van wetenschappelijke kennis, recente praktijkinformatie en verhelderende scenario's (wat zijn de effecten als je iets radicaals anders doet?)

Heeft u interesse in een inspirerend gesprek waarin we u kunnen voorzien van relevante en actuele input? We komen graag naar u toe! Bel 030 7210721 of mail naar secretariaat@sociaalwerk.nl voor een afspraak.

Met vriendelijke groet,

Yvonne van Mierlo

Lex Staal

Met vriendelijke groet,

Els de Bruin

Secretaresse

Jaarcongres Sociaal Werk 16 mei 2018: Mis het niet! Meer weten

030 721 0 721 (algemeen nummer)
Werkdagen: maandag t/m donderdag

Adres:
Koningin Wilhelminalaan 3, 3527 LA Utrecht
www.sociaalwerknederland.nl

***Let op**: door wegwerkzaamheden is het pand van Sociaal Werk Nederland minder goed bereikbaar.*

Datum: 22 maart 2018
Betreft: Maak de input voor het collegeakkoord openbaar

Geachte raadsleden,

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing tot raadslid. U verdient een groot compliment voor alle inzet die u geleverd heeft tijdens de campagne de afgelopen tijd. Dit toont aan dat de gemeentepolitiek springlevend is.

Wij streven ernaar de lokale democratie ook tussen de stembusgangen vitaal te houden. Daartoe willen wij de inwoners van uw gemeente in staat stellen om het beleid beter te volgen, gericht input te leveren en hun inzet richting raad en college kracht bij te zetten. Zo hopen wij dat vele inwoners van uw gemeente zich tot burgerlobbyist ontpoppen. Het is onze stellige overtuiging dat de kwaliteit van het beleid vooruitgaat als vele stemmen goed doorklinken in het debat.

Wij doen daarom de volgende aanbevelingen:

1.) Maak alle input van buiten voor de collegeonderhandelingen openbaar. Op die manier stelt u burgers in staat om te herleiden waar afspraken uit het collegeakkoord vandaan komen.

2.) Publiceer de overdrachtsdossiers van wethouders. Deze bieden burgers een schat aan informatie over lopende dossiers, aandachtspunten van de gemeente en de kalender de komende tijd. Ook het kabinet maakt overdrachtsdossiers van de ministeries openbaar.

3.) Zorg voor een open, volledig en goed doorzoekbaar online systeem voor gemeentelijke informatie. Veel gemeenten publiceren hun raadsstukken pas als deze voor de commissievergadering geagendeerd worden. Dit zet burgers op achterstand. Maak daarom brieven, nota's en rapporten meteen openbaar zodra ze naar de raad gaan. En zorg voor naast een goede zoekfunctie op de site ook voor het beschikbaar stellen van raadsinformatie als open data.

Deze maatregelen zijn eenvoudig door te voeren. Ze dragen bij aan openheid over de gemeentelijke beleidsvorming. Zo kan u bijdragen aan het vertrouwen dat burgers in de lokale politiek hebben. Kiezers krijgen namelijk een volledige en beter beeld van hoe afspraken tot stand gekomen zijn, welke voorstellen waar vandaan kwamen en welke concessies er zijn gedaan.

Wij hopen van harte dat u deze aanbevelingen overneemt en daarmee de vitaliteit van de lokale politiek verder versterkt. Veel wijsheid toegewenst.

Met vriendelijke groet,

Arjan el Fassed,
Open State Foundation

Mara van Waveren,
Stichting Lobby Lokaal

Gesteund door:
René Leegte,
Publieke Zaken

Ivo Thonon,
Thonon Folz | Public Affairs

Mette Vreeken,
Wallaart & Kusse Public Affairs (WKPA)

Geachte Griffier,

Op donderdag 29 maart vindt een landelijke campagne plaats gericht aan alle nieuwe gemeenteraden in Nederland. U ontvangt op die dag een bijzonder bericht van de kinderrechtenorganisaties Defence for Children en Save the Children.

Wij vragen de nieuwe raadsleden, juist op de dag van de installatie, oog te hebben voor de **292.000 kinderen en jongeren** die in Nederland in armoede opgroeien.

Bekijk de video: "Je ziet het niet, maar het is er wel."

Gracia is 19 jaar.
Ze herinnert zich nog goed dat ze op de basisschool niet mee kon op schoolreis:

"Ik zag mijn vriendinnen weggaan. Ik voelde me eenzaam en realiseerde me dat geld de oorzaak was. Acht jaar.. ja dat was ik. Thuis? Ja daar zat ik. Omdat thuis goedkoper was dan de Efteling. In de klas zitten en horen wat een geweldige tijd mijn klasgenoten hebben meegemaakt.

Hoe was jouw dag? Ik kijk ze aan en lach, wat hadden ze anders van me verwacht?"

Wilt u meer weten over dit onderwerp? Lees hier verder.

DEFENCE for CHILDREN

Namens Stichting Jonge Klimaatbeweging

“Come senators, congressman, please heed the call. Don’t stand in the doorway, don’t block up the hall. For he that gets hurt will be he who has stalled. For the battle outside ragin’ will soon shake your windows and rattle your walls. For the times they are a-changin’.”
– Bob Dylan

Aan de Griffie, Gemeenteraad, het (huidige en toekomstige) College van B&W en het Presidium,

Geachte griffie,

Op 21 maart jl. hebben de inwoners van uw gemeente een nieuwe gemeenteraad gekozen. Vanzelfsprekend volgen op deze verkiezingen de onderhandelingen voor een nieuwe coalitie en het nieuw te vormen college van burgemeester en wethouders. Met deze brief wil de Jonge Klimaatbeweging juist na de verkiezingen aandacht vragen voor een van de meest urgente uitdagingen waar de mens op dit moment mee kampt. Niet alleen de Jonge

naar verankerd aangeboden aan toenmalig staatssecretaris Sharon Dijksma. Deze policy brief is te downloaden op de website van de WRR. De Jonge Klimaatbeweging, een stichting die de belangen van jongere generaties op het gebied van klimaat behartigt en ondersteund wordt door 43 jongerenorganisaties, deelt de boodschap die de WRR schetst volledig.

De WRR constateert in haar policy brief dat een helder langetermijnperspectief ontbreekt in het Nederlandse klimaatbeleid. Nu op landelijk niveau het probleem met kleine stappen wordt aangepakt, zijn de Nederlandse gemeenten aan zet. U bent aan zet.

Met name voor de jongeren van nu, en ook de generaties na ons, is een sterk verankerd klimaatbeleid voor de lange termijn van onschatbare waarde. De stem van jongeren wordt op dit moment niet genoeg gehoord inzake klimaatbeleid, maar zou wel vertegenwoordigd moeten zijn. Met dit beleid nemen generaties, meer dan op andere beleidsgebieden, verantwoordelijkheid voor elkaar en zijn hiermee onlosmakelijk verbonden. De jongeren van nu zullen immers als geen ander de positieve maar vooral ook de negatieve gevolgen ervaren van het beleid van vandaag de dag. Hiervoor heeft de Jonge Klimaatbeweging in 2017 de Jonge Klimaatagenda opgesteld. Een visiedocument van 43 jongerenorganisaties waarin mogelijke duurzame toekomsten verkend worden. Dit document is geen blauwdruk, maar een visie van hoe jongeren op dit moment denken over wat de toekomst zou kunnen brengen. De Jonge Klimaatagenda is te downloaden op de website van de Jonge Klimaatbeweging. U bent aan zet, daarom helpen en inspireren we u graag

Bekijk vanaf 27 maart onze acties op de website vergroenjestem.nl

Vergroen je Stem

Deze week lanceren wij onze campagne “Vergroen je Stem”, waarin we zoveel mogelijk jongeren oproepen om ook op lokaal gebied hun stem duidelijk te laten horen. We moedigen zoveel mogelijk mensen aan een mail te sturen naar hun eigen gemeenteraad met het verzoek om duurzaamheid een kernpunt te maken in het te vormen coalitieakkoord. Namens de Jonge Klimaatbeweging versturen wij u deze brief om u te informeren en de mailtjes die u mogelijk gaat ontvangen van context te voorzien. Wij verzoeken u deze inleidende brief tijdens de coalitieonderhandelingen te delen binnen de gremia van het gemeentebestuur. Daarbij ligt de nadruk op het behandelen van deze brief in het presidium en het doorsturen naar de nieuwe gemeenteraad. U zult na ontvangst van deze brief mogelijk ook brieven van inwoners van uw gemeente gaan ontvangen met dezelfde strekking.

Concrete actie

Bij dezen biedt de Jonge Klimaatbeweging u enkele voorzetten en handvatten die u kunt gebruiken bij het invullen van de coalitieonderhandelingen. Deze worden deels ingegeven door het Klimaatverbond en deels door de Jonge Klimaatagenda.

Een klimaatneutraal en klimaatbestendig beleid raakt vele beleidsterreinen van

specifiek portefeuillehouder wordt van klimaat. Daarnaast ligt er in iedere andere portefeuille verantwoordelijkheid bij het college om met oog voor het klimaat te handelen.

Het monitoren van de voortgang is niet alleen belangrijk om te weten hoe de gemeente functioneert op gebied van klimaat, maar vooral om tijdig bij te kunnen sturen in gaande processen. Er is een schat aan lokale klimaat- en energiedata publiekelijk beschikbaar. Een jaarlijkse rapportage aan raad en burgers maakt de voortgang inzichtelijk. Een voorbeeld hiervan is een klimaatbegroting als toegevoegd hoofdstuk aan de reguliere begroting. Dit biedt eveneens een goede basis om op gezette tijden de dialoog met alle betrokken partijen te voeren.

Voor actie in de lokale context gaat de samenwerking met lokale en regionale stakeholders voorop. Voor versnelling en opschaling helpt in veel gevallen een vruchtbare wisselwerking met provincies en rijk en een actieve deelname aan kennisnetwerken (Klimaatverbond Nederland, VNG, Lokale Klimaat Actieprogramma, Nederlandse Klimaatcoalitie, Climate Alliance, Energy Cities, Global Covenant of Mayors). Het wiel hoeft niet overal opnieuw uitgevonden te worden. Niets is zo effectief als het uitwisselen van best practices met partijen die verder zijn in hun transitie.

Meer concrete punten waarop uw gemeente actie kan ondernemen.

Uw gemeente:

- Stelt met partners uit de regio uiterlijk in 2019/2020 een (geactualiseerde) routekaart klimaatbeleid op en/of stelt een regionale energiestrategie vast.
- Brengt potentieel duurzaam opgewekte energie in kaart en past dit in in ruimtelijke plannen.

vervoer en een klimaatvriendelijk inkoop- en subsidiebeleid. Dit lijkt een investering maar verdient zich terug als ware het een bezuiniging.

- Stapt met ingang van 2019 over op aardgasvrije nieuwbouw en maakt optimaal gebruik van de mogelijkheden voor duurzame energieproductie. Klimaatneutraal wordt een vanzelfsprekendheid. Ook dit lijkt een investering, maar verdient zich terug als ware het een bezuiniging.
- Pakt de aardgastransitie bij bestaande bouw op en stelt een uitfaseringsplan op dat ook daadwerkelijk geïmplementeerd wordt.
- Ondersteunt en faciliteert lokale initiatieven voor het opwekken van duurzame energie.
- Geeft het Energieloket een vaste plek in de uitvoering van het gemeentelijk beleid
- Besteedt extra aandacht aan het aanhaken van mensen met lagere inkomens en aan het risico op energiearmoede.
- Stelt met (regionale) partners uit de samenleving een integraal plan op voor versnelde stimulans van duurzame mobiliteit
- Stimuleert en faciliteert verduurzaming van de mobiliteitssector en stimuleert gebruik van duurzame alternatieven.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnspireerd te hebben om in uw gemeente tot het meest duurzame coalitieakkoord tot nu toe te komen. Tevens willen we u reeds informeren over een database die de Jonge Klimaatbeweging in de nabije toekomst zal aanleggen voor voorbeeldmoties met betrekking tot klimaatbeleid.

Voor verdere informatie kunt u altijd contact opnemen met de Jonge

Met de meeste hoogachting,

Namens Stichting Jonge Klimaatbeweging,

Voorzitter

Linde Nieman

Bestuurslid Politiek

Nick van Bree

Openbare ruimte & infrastructuur

Bouw aan een duurzame energie- en riool infrastructuur
Concrete aanbevelingen:

- Maak afspraken met de netbeheerder(s) over het toekomstbestendig maken van het net;
- Breng – met de netbeheerder – de consequenties in kaart van een toekomst met en zonder gasaansluitingen in gebouwen en woningen;
- Onderzoek welke actieve rol netbeheerders kunnen spelen bij het verduurzamen van gebouwen en woningen.
- Maak de riolering toekomstbestendig door tijdig te onderhouden en vervangen, en anticipeer op klimaatverandering

Het verduurzamen van gebouwen stelt nieuwe en zwaardere eisen aan de energie-infrastructuur in uw gemeente. Door de toename van het aantal zonnepanelen komen er grote piekmomenten in het net. Nu al komt het voor dat er geen stroom kan worden terug geleverd aan het net, omdat de volledige capaciteit al is benut. Om te zorgen dat daadwerkelijk en structureel meer energie lokaal wordt opgewekt én geleverd, is het zaak om met de netbeheerder(s) in uw gemeente afspraken te maken over het toekomstbestendig maken van het net. Daarnaast moet in de toekomst de keuze gemaakt worden of gebouwen een gasaansluiting houden of all-electric worden. Welke keuze u ook maakt, er zijn ingrepen in het net nodig om de voorkeur te realiseren. Steeds meer netbeheerders begrijpen dat zij een actieve rol kunnen en moeten spelen in de verduurzaming van de gebouwde omgeving; niet alleen in het netbeheer maar ook richting de afnemer. Betrek hen in uw visie en plannen voor verduurzaming van gebouwen en woningen in uw gemeente, en kijk of zij een actieve rol kunnen spelen.

In alle gemeenten gezamenlijk ligt circa 100.000 kilometer aan rioolleidingen, -gemalen en pompstations. Een groot deel hiervan is in de jaren 60 en 70 aangelegd en toe aan vervanging. Daarnaast worden door woningbouw nog uitbreidingen verwacht en vergroot de klimaatverandering reconstructie- en vervangingsopgaven. Meer en vaker intensievere regenval betekent een grotere piekbelasting van het rioleringsstelsel. Hierop is de capaciteit van het netwerk nog niet berekend. Wilt u ook in de nabije toekomst droge voeten houden dan moet uw gemeente een versnelling realiseren in de vernieuwing van het rioleringsstelsel. Gericht op betere kwaliteit kennis, kunde, standaardisatie, het toepassen van slimme meettechnieken bij monitoring en uiteindelijk op lange termijn lagere kosten. Dat vraagt om gerichte investeringen.

Mobiliteit: een inhaalslag is nodig om deze toekomstbestendig en veilig te maken
Concrete aanbevelingen:

- Draai bezuinigingen op infrastructuur terug en haal achterstallig onderhoud in;
- Inventariseer de technische staat van infrastructurele kunstwerken in uw gemeente;
- Houd in plannen rekening met ontwikkelingen als de zelfrijdende auto, SMART mobility en toenemende veiligheidseisen;
- Maak fietspaden toekomstbestendig en veilig door ruimte te maken voor fiets, e-bike en speed pedelec;

De gemeentelijke uitgaven aan infrastructuur zijn in de crisisjaren sterk teruggelopen door bezuinigingen en de focus op de grote decentralisatiedossiers. Nu de economie aantrekt is het allereerst zaak om de budgetten voor onderhoud weer op peil te brengen en te inventariseren en prioriteren waar geïnvesteerd moet worden. Bijzondere aandacht hierbij verdienen de infrastructurele ‘kunstwerken’, zoals bruggen, viaducten, sluizen etc. Uit een inventarisatie blijkt dat 4.000 gemeentelijke kunstwerken aan het einde van hun technische levensduur zijn en op korte termijn gerenoveerd of vervangen moeten worden. Om een en ander organisatorisch en budgettair

realiseerbaar te houden is het van belang dat uw gemeente een helder heeft van de opgave en daar een integraal plan aan verbind.

De zelfrijdende auto, SMART Mobility en SMART city zijn technologische en maatschappelijke ontwikkelingen die andere eisen aan onze wegen (gaan) stellen en kansen bieden. Daarnaast kan door het gebruik van nieuwe materialen bij (her-)inrichting van wegen, fiets- en voetpaden het aantal verkeersslachtoffers gereduceerd worden. De afgelopen jaren heeft de e-bike zijn entree gemaakt in het straatbeeld en de speed pedelec (een snellere e-bike) komt er aan. Dat leidt er toe dat het snelheidsverschil tussen de verschillende verkeersdeelnemers op het fietspad toeneemt, en de veiligheid afneemt. De meeste fietspaden zijn nog ingericht op uniforme verkeersdeelnemers. De komende jaren zullen fietspaden moeten worden aangepast aan het veranderende verkeer. Een gerichte samenwerking met marktpartijen, waarbij vooral een oplossing wordt uitgevraagd in plaats van een plan wordt aanbesteed, is daarvoor noodzakelijk. Wij moedigen u aan om de kennis van marktpartijen optimaal te benutten!

Ruimte om te wonen, werken, leren en bouwen

Maak werk van voldoende plancapaciteit op de goede plek
Concrete aanbevelingen:

- Maak werk van voldoende harde en zachte plancapaciteit;
- Benut de ruimte die wetgeving biedt om voortvarend tot besluitvorming te komen;
- Hanteer een realistische blik op de mogelijkheden die binnenstedelijke herontwikkeling in uw gemeente biedt;

Tijdens de crisis hebben veel gemeenten en provincies hard gesneden in lokale en regionale plancapaciteit. Nu de economie en woningmarkt aantrekken, worden de gevolgen van deze ingrepen zichtbaar: op steeds meer plekken is er een tekort aan plancapaciteit om te voldoen aan de vraag. Niet alleen in grootstedelijk gebied, maar ook in krimpgebieden. En niet alleen aan harde plancapaciteit, maar ook aan zachte plancapaciteit. Het is een feit dat de bouwproductie nu al achterloopt op de vraag. Om niet verder achterop te raken is het noodzakelijk om snel nieuwe bouwlocaties aan te wijzen en volop gebruik te maken van de ruimte en mogelijkheden die wetgeving biedt. Het is niet nodig om te wachten op de omgevingswet, binnen bestaande wetgeving kan al veel. De Crisis- en herstelwet biedt bijvoorbeeld mogelijkheden om veel sneller duurzame woningen te ontwikkelen op leegstaande bedrijventerreinen.

Tijdens de crisis is de focus – soms wat eenzijdig – op binnenstedelijke herontwikkeling komen te liggen. Bouwend Nederland onderschrijft volledig dat een groter deel van de bouwopgave dan voorheen binnenstedelijk gerealiseerd kan worden. Daarbij plaatsen we de kanttekening dat het volgens (onder andere) het Planbureau voor de leefomgeving in het grootste deel van Nederland niet mogelijk is om de woningbouwopgave volledig binnenstedelijk te realiseren. Van de woningbehoefte tot 2050 kan in een hoog groeiscenario ongeveer 35 procent van de benodigde woningen worden gerealiseerd in leegstaande panden en on(der)benutte terreinen in de bestaande stad. In het lage scenario is dat ongeveer 75 procent. Daarbij worden financiële haalbaarheid en woonwensen van consumenten nog buiten beschouwing gelaten.

Prestatieafspraken met woningcorporaties en sturen op middeldure huurwoningen
Concrete aanbevelingen:

- Maak zo concreet mogelijke prestatieafspraken met de woningcorporatie(s) in uw gemeente;
- Breng de vraag naar middeldure huur in uw gemeente in beeld en neem middeldure huur als specifieke categorie op in bestemmingsplannen;
- Toets actief of marktpartijen willen investeren in middeldure huur. Is dit niet het geval, ga dan in gesprek met de lokale woningcorporatie(s).

Woningcorporaties hebben een belangrijke rol in het huisvesten van lagere inkomens en het leefbaar maken en houden van wijken. Afgelopen jaren zijn corporaties druk geweest met het verdelen van werkgebieden, herbezinnen op de kerntaken en omgaan met de nieuwe toezichthouder. Investeringen zijn flink achtergebleven. De herziene Woningwet biedt gemeenten de mogelijkheid om prestatieafspraken met woningcorporaties te maken, bijvoorbeeld over verduurzaming, nieuwbouw, betaalbaarheid en kwaliteit. Daarnaast zijn corporaties verplicht om hun plannen en financiële mogelijkheden voor te leggen aan de gemeente. Zo kunnen realistische prestatieafspraken worden gemaakt. Bij een geschil over de uitvoering controleert de minister de uitvoering op hoofdlijnen.

De Nederlandse woningmarkt kent een relatief klein aanbod aan woningen in de middeldure huur. De vraag naar woningen in dit segment neemt toe. Door een recente wijziging in het Besluit ruimtelijke ordening is het mogelijk om middeldure huur als aparte categorie op te nemen in bestemmingsplannen. Zo kan de gemeente actief sturen op het vergroten van het aanbod. Daarbij is het verstandig om eerst de huidige en toekomstige vraag in kaart te brengen. Het kan zijn dat in uw gemeente er wel vraag is, maar dat de markt het toch niet oppakt. In zulke gevallen mag een woningcorporatie investeren in het ontwikkelen van middeldure huurwoningen.

Leren en werken in gezonde & duurzame scholen
Concrete aanbevelingen:

- Investeer samen met schoolbesturen in verduurzaming;
- Stel samen met schoolbesturen een integraal huisvestingsplan op;
- Vul samen met schoolbesturen het opdrachtgeverschap in en bundel middelen;
- Hanteer realistische normbedragen, waarbij streven naar gebouwkwaliteit conform het kwaliteitskader onderwijshuisvesting uitgangspunt is.

De gemiddelde school in het primair en voortgezet onderwijs is 40 jaar oud, is nooit gerenoveerd, heeft een slecht binnenklimaat en presteert energetisch zwak. In totaal gaat het om 8.000 scholen in Nederland. Ook in uw gemeente. Uit recent onderzoek in opdracht van het ministerie van OCW blijkt dat schoolbesturen veel meer kwijt zijn aan onderhoud (+15%) en energielasten (+81%) dan waarvoor zij bekostiging ontvangen. Dat budget wordt vervolgens onttrokken aan de onderwijspotjes. Eenmalig investeren in verduurzaming zorgt voor structureel gezonde exploitatielasten en draagt bij aan het halen van de doelstellingen uit het Energieakkoord en het Klimaatverdrag van Parijs.

Bouwend Nederland vind dat iedere gemeente tenminste een integraal huisvestingsplan moet hebben. In het optimale scenario bundelen schoolbesturen en gemeente het opdrachtgeverschap en de middelen voor huisvesting. Zo kunnen doelmatige investeringsbeslissingen worden genomen en kan het opdrachtgeverschap professioneler worden ingevuld. Een manier waarop dit ingevuld kan worden is te vinden in Breda: www.buildingbreda.nl.
Tot slot concluderen wij, net als de PO-Raad en andere relevante stakeholders, dat de normbedragen in de VNG-modelverordening tekort schieten om een schoolgebouw te realiseren dat aan de minimumeisen uit het Bouwbesluit voldoet, laat staan aan het kwaliteitskader onderwijshuisvesting. Herziening en actualisering van de normbedragen is onvermijdelijk.

Kantoren- en winkelvastgoed: meer doen met de bestaande voorraad
Concrete aanbevelingen:

- Hanteer het convenant Aanpak leegstand kantoren en ‘Laat stad en regio bruisen’ als basis voor lokaal beleid;
- Ga tijdig in gesprek met eigenaren van leegstaande kantoren over opties: transformeren, slopen of verkopen;

Tijdens de crisis nam de kantoren- en winkelleegstand flink toe. Bouwend Nederland constateert dat het convenant Aanpak leegstand kantoren de goede ingrediënten bevat om op termijn marktherstel te bevorderen: nieuwbouw op goede locaties blijft mogelijk, en de investeringen in de kwaliteit en duurzaamheid van bestaande kantoren nemen toe. Daarom vinden wij dat dit convenant uitgangspunt van gemeentelijk beleid moet zijn, met vanzelfsprekend ruimte voor de lokale omstandigheden. Voor winkelvastgoed en het creëren van vitale binnensteden is er 'Laat stad en regio bruisen', van VNG, IPO, G32, VNO-NCW en MKB NL.

Wetgeving, procedures & lastendruk

Aanbestedingen: onderhands gunnen wat kan, realistische eisen aan inschrijvers
Concrete aanbevelingen:

- Maak maximaal gebruik van de mogelijkheden om kansen te bieden aan lokale en regionale bedrijven;
- Laat niet laagste prijs, maar de beste prijs-kwaliteitsverhouding het gunningscriterium zijn;
- Stel realistische eisen aan de inschrijvers;
- Vraag niet standaard om een bankgarantie, maar weeg nut en noodzaak per geval.

Veel opdrachten die de gemeente verstrekt kunnen en mogen onderhands worden gegund. Dat biedt ruimte om te investeren in lokale en regionale werkgelegenheid en opleidingsplaatsen voor leerlingen. Vanzelfsprekend moet er wel een prikkel tot concurrentie zijn voor de uitgenodigde partijen. Dit kan bijvoorbeeld door per opdracht drie wisselende partijen te vragen.

Uitgangspunt van de aanbestedingswet is dat opdrachten worden gegund op basis van de beste prijs-kwaliteitsverhouding. Toch blijkt dat gemeenten vaak nog gunnen aan de inschrijver met de laagste prijs, zonder heldere motivatie waarom wordt afgeweken van het uitgangspunt van de wet. Daarnaast worden onder maatschappelijke druk steeds vaker eisen gesteld aan het bouwproces die de veiligheid en gezondheid van werknemers in gevaar brengen. Zo wordt bij wegwerkzaamheden prioriteit gegeven aan maximale doorstroming van het verkeer en een zo kort mogelijk durende uitvoering. Zo veel mogelijk rekening houden met de wensen van de omgeving is begrijpelijk en belangrijk, maar dat mag niet ten koste gaan van de veiligheid.

Veel gemeenten vragen standaard een bankgarantie bij aanbestedingen. Dit legt groot beslag op het investerings- en innovatievermogen bij het bedrijfsleven, nog los van de kosten die er aan verbonden zijn. In de praktijk wordt een bankgarantie bijna nooit ingeroepen. Bouwend Nederland vind daarom dat gemeenten terughoudend moeten zijn in het vragen van een bankgarantie. Hanteer een 'nee, tenzij…' beleid en bekijk per opdracht of een bankgarantie noodzakelijk is.

Voortvarend behandelen en beslissen: er kan al heel veel
Concrete aanbevelingen:

- Bouw (verder) aan een klantgerichte cultuur op de werkvloer;
- Begin alvast te werken conform de Omgevingswet;
- Houd lokale aanvullende regels kritisch tegen het licht: voegen ze echt wat toe?

De afgelopen jaren is veel wetgeving gemaakt die moet leiden tot snellere besluitvorming en één duidelijk loket binnen de gemeente. De Omgevingswet gaat hier nog een dimensie aan toevoegen. Toch ervaren onze leden deze voordelen maar beperkt. Zij geven aan dat het te vaak afhankelijk is van de behandelend ambtenaar of de geboden snelheid en ruimte die wetgeving biedt benut wordt. Juist nu de druk op de woningmarkt op veel plaatsen toeneemt is het belangrijk om de ruimte te benutten die wetgeving biedt. Wij begrijpen dat het veranderen van een werkcultuur een intensief traject vraagt, maar zijn van mening dat dit noodzakelijk is om een ondernemende en

toekomstgerichte gemeente te zijn. Daarnaast is het goed om als gemeente al zo veel mogelijk te gaan werken conform de Omgevingswet. Zo kan de overgang zo soepel mogelijk verlopen.

Veel gemeenten hebben aanvullende regels rond ruimtelijke ordening en bouwen. Hoewel goed bedoeld, voegen deze vaak (te) weinig kwaliteit toe aan de openbare ruimte en gebouwde omgeving. Daarom is het goed om deze kritisch tegen het licht te houden: wordt er mee bereikt wat bedoeld was en had dit doel ook met bestaande landelijke wetgeving gerealiseerd kunnen worden? Indien de toegevoegde waarde beperkt is, kunt u de regel beter schrappen.

Leges: omlaag door Wet private kwaliteitsborging
Concrete aanbevelingen:

- Formuleer helder hoe de gemeente de rol onder de 'Wet kwaliteitsborging voor het bouwen' gaat invullen;
- Pas de leges(verordeningen) aan de nieuwe taken en bevoegdheden aan;
- Voor overige bouwprojecten: hanteer kostendekkende en transparante leges.

De kosten van bouwleges zijn vaak niet transparant en staan ook vaak niet in verhouding tot de daadwerkelijk gemaakte kosten. De invoering van de 'Wet kwaliteitsborging voor het bouwen' (gepland voor 1 januari 2019) zorgt voor een behoorlijke aanpassing van taken en bevoegdheden van de gemeente. Dat is een uitstekende gelegenheid om te herbezinnen op de hoogte van bouwleges. Een halvering van de leges is wat Bouwend Nederland betreft een goed uitgangspunt.

Daarnaast zijn er nog veel categorieën bouwprojecten die pas later onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen gaan vallen. Voor aanvragen die tot die tijd voor deze projecten gedaan worden, vind Bouwend Nederland dat de leges slechts kostendekkend mogen zijn en transparant moeten zijn. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat leges niet willekeurig of onredelijk mogen zijn. Het Gerechtshof heeft in 2016 hier verder invulling aan gegeven door te oordelen dat bijvoorbeeld de systematiek van 'staffel en categorieën van bouwkosten' onredelijk is. Voor gemeenten is het zaak om kritisch naar de eigen leges-verordening te kijken om te voorkomen dat deze onverbindend wordt verklaard.

Lokale werkgelegenheid

Social return on investment (SROI)
Concrete aanbevelingen:

- Stimuleer de samenwerking van het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven doormiddel van social return;
- Stimuleer een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering en hanteer werkbare social return eisen;
- Organiseer social return in regionaal verband.

Een gezonde arbeidsmarkt bestaat uit een mix van leerlingen, ervaren vakmensen en zij-instroom van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door de groei van de werkgelegenheid is het belangrijk dat social return wordt ingezet voor het behoud van deze gezonde mix. Versterk het vmbo en het mbo door gastlessen en stages, stimuleer de inzet van ervaren vakmensen als leermeesters en geeft mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een duurzame plek op de arbeidsmarkt doormiddel van een opleiding.

Veel gemeenten benutten mogelijkheden die social return biedt nog niet optimaal. Op dit moment zien we dat de inpassing van social return vaak terug te vinden is in aanbestedingen en daarmee te vaak een projectmatige benadering heeft. Uiteindelijk is echter het doel dat mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt structureel aan het werk raken. Het koppelen van een maatschappelijk

verantwoorde bedrijfsvoering aan social return is een betere borging voor een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Een prestatieladder kan hierbij een goed instrument zijn.

De grote diversiteit aan criteria voor social return van individuele gemeenten staat het creëren van een duurzame plek op de arbeidsmarkt in de weg. Door social return in regionaal verband te organiseren ontstaat er meer eenduidigheid over de invulling van social return. Dit stimuleert het behoud van duurzame plekken op de arbeidsmarkt bij bedrijven met opdrachten in verschillende gemeenten. Een vuistregel van 5% van de loonsom of 2% van de aanneemsom in combinatie met een eenduidige methode waarop kandidaten meetellen is hierbij meestal een goed werkbare vuistregel.

Lokale en regionale werkgelegenheid stimuleren
Zie hiervoor het kopje 'Wetgeving, procedures & lastendruk', subkop: 'aanbestedingen: onderhands gunnen wat kan, realistische eisen aan inschrijvers.'

Verduurzaming van de gebouwde omgeving

Verduurzaming van koop- en huurwoningen en overig vastgoed
Concrete aanbevelingen:

- Zet het ondersteuningsprogramma Energie van de VNG de komende jaren voort of haak er bij aan; zie de link: https://vng.nl/programma-energie#overlay-context=werkpagina-programma-energie
- Zorg voor een sterke regierol. De realisatie van een CO2-neutrale gebouwde omgeving en met name het uitfaseren van aardgas is vooral regionaal en lokaal maatwerk, op basis van een integrale, gebiedsgebonden aanpak waarin besparen en opwekken hand in hand gaan. Hierbij zijn vele partijen betrokken.
- Organiseer en stimuleer aanvullende activiteiten;
- Stuur op schaalvergroting, bijvoorbeeld de aanpak van een hele wijk;
- Neem concrete verduurzamingsdoelen op in de prestatieafspraken met woningcorporaties;
- Ga in gesprek met eigenaren van kantoren over de verplichte verduurzaming naar label C;
- Handhaaf de verduurzamingsverplichting uit Wet milieubeheer voor overig vastgoed.

Het ondersteuningsprogramma Energie van de VNG ondersteunt tot 2016 particulier-woningeigenaren bij verduurzaming en expertise- en competentieontwikkeling, in de vorm van regionale energieloketten. Een groot deel van deze energieloketten is eind 2015 / begin 2016 opgestart. Gelet op het gebrek aan kennis van technische en financiële mogelijkheden voor verduurzaming bij veel particulier-woningeigenaren pleit Bouwend Nederland ervoor om het bestaande ondersteuningsprogramma Energie van de VNG en de energieloketten te verlengen.

Een goede regie bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving is essentieel. Gemeenten kunnen zorgen voor een democratisch gelegitimeerde lokale visie, kunnen betrokken partijen bij elkaar brengen en hebben goede contacten met de netbeheerders.

Uit onderzoek van Team4 blijkt dat particuliere woningeigenaren de gemeente zien als aangewezen en meest objectieve partij om informatie te verschaffen. Dat kan door bijvoorbeeld een verduurzamingsmarkt te organiseren waarbij mensen zelf kunnen zien wat er allemaal mogelijk is, en hoe een en ander eventueel gefinancierd en/of gesubsidieerd kan worden.

Een heel gerichte aanpak, bijvoorbeeld op wijkniveau, helpt. De aanbiedende deelnemers kunnen dan een veel specifieker verduurzamingsaanbod doen, passend bij de types woningen in de wijk en hun bouwjaren. Voor de consument wordt het aanbod concreter, wat uitnodigt tot actie. Daarnaast is de kans groot dat netbeheerders straks een wettelijke basis krijgen om woningen te mogen verduurzamen via gebouwgebonden financiering. Zij zien vooral mogelijkheden in een wijkgerichte

aanpak. Om stappen te zetten in uw gemeente is het van belang om tijdig met de netbeheerder(s) in gesprek te gaan en het beleid zo veel mogelijk te verbinden.

De prestatieafspraken met woningcorporaties bieden een uitgelezen mogelijkheid om heel concrete afspraken over verduurzaming te maken. Daarbij is het belangrijk om de investeringsmogelijkheden van de woningcorporatie scherp te hebben. Zicht op de ontwikkeling van de vraag naar sociale huurwoningen is ook relevant, zodat een goede verdeling van middelen kan plaatsvinden over verduurzaming, renovatie en nieuwbouw.) Verduurzaming moet daarnaast een serieuze plek krijgen in de portefeuillestrategie, strategisch voorraadbeheer en meerjarenonderhoudsplanning van corporaties. Beheersing van woonkosten en huisvesten van specifieke groepen bepalen vooralsnog veel sterker de besluitvorming dan verduurzaming.

Vanaf 2023 mogen kantoren met een energielabel slechter dan C niet meer gebruikt worden. Het is aan gemeenten en regionale uitvoeringsdiensten om actief naleving te toetsen, en waar nodig te handhaven. Om te zorgen dat in 2023 voldaan wordt, moet deze taak komende coalitieperiode worden opgepakt. Daarvoor is het belangrijk dat uw gemeente een helder beeld heeft van de labels van de aanwezige kantoren. Inventariseer deze waar nodig.
Bijkomend voordeel van deze gesprekken kan zijn dat eigenaren van kansarme leegstaande kantoorgebouwen eerder tot sloop overgaan, dan wel hun gebouw om te bouwen naar een nieuwe functie (transformatie) of te verkopen aan een partij die bereid is te investeren.

De Wet milieubeheer bevat een verplichting voor eigenaren van kantoren, bedrijfshallen, scholen, zorginstellingen etc. (van een bepaalde omvang) om verduurzamingsmaatregelen te nemen die zich binnen vijf jaar terugbetalen. In de praktijk wordt hier door Regionale Uitvoeringsdiensten vrijwel niet op gehandhaafd. Dat is jammer, want als het Rijk en alle gemeenten de wet wel zouden handhaven, ligt 32% van de bespaardoelstelling voor de gebouwde omgeving in 2020 binnen bereik. Uw gemeente kan zodoende grote stappen zetten door wel in gesprek te gaan met de eigenaren, en waar nodig te handhaven.

Meer informatie:

Contactpersoon:

Dennis Mollet
Adviseur Markt Regio Zuid

Bouwend Nederland
Reitseplein 1
Postbus 848, 5000 AV Tilburg
t +31 (0)13 5 350 510
m +31 (0)6 51 89 70 21
www.bouwendnederland.nl

Bouwend Nederland
de vereniging van bouw- en infrabedrijven

regio Zuid
Postbus 848
5000 AV Tilburg
t +31 (0)13 5 350 510
f +31 (0)13 5 362 735
e regiozuid@bouwendnederland.nl
i www.bouwendnederland.nl

Aan de gemeenten in de Provincies
Zeeland, Noord-Brabant en Limburg

Datum:	22 maart 2018	**Behandeld door:**	Dennis Mollet
Ons kenmerk:	2203-51299/DMo	**Telefoon:**	+31 (0)13 3 535 0510
Uw kenmerk:		**E-mail:**	d.mollet@bouwendnederland.nl

Betreft: Inspiratie voor uw collegeprogramma 2018-2022

Geachte informateur,

De komende tijd buigt u zich met een vertegenwoordiging van de politieke partijen uit uw gemeente over de invulling van het collegeprogramma voor de komende Raadsperiode 2018-2022. De maatschappelijke opgaven zijn groot, landelijk maar vooral ook lokaal. Steeds meer onderwerpen liggen juist op het bordje van de gemeentepolitiek. Daar vinden de keuzes plaats die ertoe doen voor veel burgers. Daar wordt beleid concreet.

Ook voor aannemers (onze leden) is de gemeentepolitiek heel bepalend. Niet alleen voor hun eigen bedrijfsvoering maar vooral ook voor hun bijdrage aan de lokale opgaven. Of het nu gaat om betere bereikbaarheid, dynamische binnensteden, verduurzaming van woningen, hergebruik van grondstoffen, de bouwsector speelt een sleutelrol in deze vraagstukken. Veel ondernemers voelen zich extra betrokken bij de uitdagingen in hun directe omgeving.

Als Bouwend Nederland zetten wij ons in voor de belangen van de bouw- en infrasector op lokaal, regionaal, landelijk en Europees niveau, en maken ons hard voor vernieuwing in de bouw en infra.

Samen werken door elkaars kennis te benutten
De opgaven waarvoor we in Nederland staan, zijn inmiddels echter zo complex dat we deze alleen het hoofd kunnen bieden door samen te werken, door elkaars kennis te benutten, door elkaar met creatieve oplossingen te versterken. De bouw- en infrasector reikt u daarom graag inspiratie aan voor uw collegeprogramma.

Ruimte voor investeringen
De huidge termijn van de gemeentepolitiek heeft grotendeels in het teken gestaan van bezuinigingen en grote transities, zoals de overheveling van de jeugdzorg naar gemeenten. Geen eenvoudige periode waarbij financiële krapte en onduidelijkheid de boventoon voerden. Het beeld voor de komende jaren ziet er gelukkig veel beter uit: de gevolgen van de transities is duidelijker geworden, de economie trekt aan, de werkgelegenheid neemt toe en er komt ruimte voor investeringen.

Genoeg te doen!
Die investeringen zijn inmiddels ook hard nodig. Zo hebben gemeenten vanuit het Energieakkoord een actieve rol toebedeeld gekregen om de gewenste energiebesparing in de gebouwde omgeving

te realiseren. Vooralsnog blijven de investeringen in verduurzaming van koop- en huurwoningen nog achter. Hoe geven we daaraan de juiste impuls?Verzekeraar Achmea meldt dat in de periode 2008-2016 zogenaamde wegbeheerschades met 60% zijn toegenomen; precies de periode waarin veel gemeenten hebben bezuinigd op onderhoud van infrastructuur. De VNG waarschuwt dat gemeenten dit risico in de toekomst mogelijk niet meer kunnen verzekeren. Hoe voorkomen we dat de schade onnodig oploopt?

Nu Nederland uit de crisis raakt, trekt de woningmarkt fors aan. Dat betekent dat inmiddels in veel gemeenten de vraag naar nieuwbouwwoningen groter is dan het aanbod. Ook de plancapaciteit staat in het grootste deel van Nederland onder druk. Woningcorporaties hebben de afgelopen jaren weinig geïnvesteerd, waardoor de vraag naar corporatiewoningen groter is dan het aanbod. Daarnaast wordt breed de opvatting gedeeld dat het noodzakelijk is om de markt voor middeldure huurwoningen te ontwikkelen. Welke beslissingen verdienen nu prioriteit in welke gemeente?

Veel gemeenten hebben te maken met leegstand van kantoren, winkelvastgoed, maatschappelijk vastgoed en leegstand op bedrijventerreinen. De komende jaren moeten afwegingen over sloop, herontwikkeling en transformatie –het ombouwen naar een andere functie– worden gemaakt. Voor schoolgebouwen ligt er een gecombineerde opgave om te renoveren en te verduurzamen, een opgave die schoolbesturen en gemeente gezamenlijk moeten oppakken. Hoe kan deze verduurzaming zo efficiënt mogelijk worden gerealiseerd?

Voor bovengenoemde uitdagingen zijn gelukkig ook al goede oplossingsrichtingen bekend. Wetgeving biedt al ruimte om besluitvorming over projecten versneld te doorlopen of nieuwe technieken toe te passen. De onder leiding van Bernard Wientjes opgestelde Bouwagenda geeft richting aan een slimmere en doelmatiger aanpak door overheden, markt en kennisinstellingen samen. Er ontstaat meer ruimte voor (gemengde) financiering; zowel op de gemeentebegroting als bijvoorbeeld via Invest-NL. Er is een convenant aanpak kantorenleegstand en veel gemeenten hebben een strategie uitgezet voor een levendige binnenstad.

Wij bouwen graag met u aan aantrekkelijke en duurzame gemeenten!
Kortom: de seinen staan de komende jaren op groen. De kansen zijn er om de ambities van uw gemeente te realiseren in de komende Raadsperiode. Om de gemeente aantrekkelijker, duurzamer en welvarender te maken. Om het verschil te maken voor de inwoners van de gemeenten. In de bijlage doen wij u een aantal suggesties hoe u dit voor de gebouwde omgeving kunt invullen. Laat u inspireren, betrek de kennis uit onze sector. We denken graag met u mee over de juiste oplossing voor ieder vraagstuk. Samen bouwen aan kwaliteit van leven. Samen bouwen aan een beter Nederland. Dat begint in de gemeente!

Voor een persoonijke toelichting ben ik graag beschikbaar.

Met vriendelijke groet,
Bouwend Nederland regio Zuid

J.P.M. (Hans) Geertman
Regiovoorzitter

DKS
Dienstbaar
aan Kwaliteit van Samenleven

KLOOSTER WITTEM
pleisterplaats voor de ziel

Limburgse
Adviesraad
Oud Mijnwerkers

Brief aan de Limburgse gemeenten

Aan: voorzitter en leden van de Gemeenteraad

Wittem, 22 maart 2018.

Beste raadsleden,

Op vrijdag 17 november 2017 kwamen in Klooster Wittem ruim 100 sociaal geëngageerde mensen uit allerlei geledingen in de Limburgse samenleving bij elkaar om na te denken en te discussiëren over de toekomst van Limburg in sociaal opzicht. Onlangs heeft u ook de 'Open Brief aan de Limburgse samenleving' namens het Wittemer Beraad ontvangen, met daarin 10 concrete punten waar we samen aan kunnen werken om de kloof in de Limburgse samenleving te dichten.

Nu Limburg, zeker ook economisch gezien, de wind mee heeft, wordt het steeds duidelijker dat we het nog niet voor elkaar hebben om iedereen daarvan mee te laten profiteren. Dat komt het indringendst tot uiting in de kloof tussen arme en rijke Limburgers. Hoe komt dat, die kloof? Wat zijn oorzaken en zijn er ideeën over hoe dat opgelost zou kunnen worden? Oorzaken en oplossingen, ze blijken er voldoende. Een aantal ideeën voor de aanpak van het armoedevraagstuk op gemeentelijk niveau vindt u op de volgende pagina.

Zeer binnenkort zullen er in uw gemeente onderhandelingen plaatsvinden over een gemeentelijk beleidsakkoord. Wij vragen u om onderstaande ideeën, die deel uit maken van de Brief aan de Limburgse Samenleving, te betrekken bij de onderhandelingen over het gemeentelijk beleidsakkoord.

Wij hopen van harte dat het gemeentelijk beleidsakkoord zal bijdragen aan de sociale cohesie in uw gemeente.

Namens het Wittemer Beraad,

Philippe Cremers	Hub Vossen	Ger Essers	Wiel Friedrichs
Klooster Wittem	DKS	Limburgse Adviesraad	Oud Mijnwerkers
043-4501741	06-24488442		
philippe.cremers@kloosterwittem.nl	hubvossendks@gmail.com		

Nader uitgewerkte versies van deze aanbevelingen zijn te downloaden www.kloosterwittem.nl of via www.pausfranciscusgroepen.nl

DKS
Dienstbaar
aan Kwaliteit van Samenleven

KLOOSTER WITTEM
pleisterplaats voor de ziel

Limburgse

Adviesraad

Oud Mijnwerkers

Bouwstenen voor een gemeentelijk coalitieakkoord

1. Sociaal beleid op gemeentelijk niveau: dicht bij de burger

Limburgers met een laag inkomen kunnen aanspraak maken op sociale toeslagen. Wanneer er sprake is van een flexibel inkomen, dan ontstaan dikwijls onnodig schulden vanwege de uitgebreide en ingewikkelde bureaucratische systematiek en lopen mensen vaak ook nog toeslagen mis. Uitkeringsgerechtigden en burgers met problemen moeten positief en klantvriendelijk geholpen worden. Bovengemeentelijke samenwerking is gewenst. Dat kan als:

a. gemeenten mensen met toeslagen gratis administratieve ondersteuning bieden
b. gemeenten mensen tegemoet komen bij schuldsanering, aanvraag subsidies en uitkeringen
c. elke gemeente een ambtelijk ondersteunde adviesraad voor sociaal beleid instelt
d. de regeling gemeentelijke toeslagen wordt uitgebreid
e. er spreekuren voor burgers ingesteld worden en grote gemeenten een ombudsman hebben.

Iedereen moet langer doorwerken voordat hij of zij in aanmerking komt voor de AOW, een goed voorbeeld van een basisinkomen voor iedereen. Het lukt lang niet iedereen om tot de AOW-leeftijd een betaalde baan te houden of te verwerven. Daarom stellen wij de volgende maatregelen voor:

a. afschaffing sollicitatieplicht voor uitkeringsgerechtigden (bijstand, Wet Inkomensvoorziening oudere werklozen of IOAW), die kansloos zijn op de arbeidsmarkt
b. invoering van een basisinkomen voor deze groep als een 1e stap op weg naar een bredere toepassing hiervan in de samenleving
c. mensen faciliteren en uitdagen om te komen tot burgerinitiatieven en deze ook vanuit de lokale overheid zichtbaar ondersteunen
d. Limburgse gemeenten samen te laten experimenteren voor wat betreft de stapsgewijze invoering van het basisinkomen.

2. Onderwijskansen voor kinderen, steun en stimulans voor ouders

Goed onderwijs voorkomt en verkleint achterstanden en helpt talenten zich optimaal te ontwikkelen. Voorwaarde daarbij is dat iedereen gelijke kansen heeft. Onderzoek laat zien dat met name kinderen uit kansarme gezinnen een achterstand hebben die zij slechts zelden zelfstandig kunnen overbruggen. Die gezinnen moeten we tegemoet komen. Ook door wettelijk inkomensvoorzieningen voor studerende kinderen. Dat kan door:

a. bestuursakkoorden te sluiten tussen gemeenten en onderwijsorganisaties waarin de vergroting van onderwijskansen voor kinderen uit kansarme groepen wordt vastgelegd
b. daar middelen voor vrij te maken en jaarlijks de gestelde doelen te monitoren
c. een campagne te ontwikkelen waarin ouders duidelijk wordt gemaakt dat ontwikkeling en onderwijs het verschil maakt voor hun kinderen
d. ouders uit te dagen hun kinderen te stimuleren en te steunen in hun schoolcarrière
e. verbetering van het studie- en beroepskeuzewerk en het stimuleren en verplicht stellen van de buurtalen.

3. Slagvaardig werkgelegenheidsbeleid: samen met de provincie

Wij zijn van mening dat u samen met de provincie Limburg een slagvaardig regionaal-economische beleid moet voeren. Dus bovengemeentelijke samenwerking onder regie van de provincie en samen met de sociale partners. Een aantal ideeën onzerzijds zijn:

a. (her)spreiding overheidsdiensten en compensatie voor het verlies aan arbeidsplaatsen
b. aanpassing van de financiële verdeelsleutels van het gemeentefonds: minder prioriteit voor de vier grote steden in de Randstad
c. versterking van het arbeidsmarktrelevante (V)MBO-onderwijs en het creëren van stageplaatsen
d. uitbreiding UM, OU en HBO met nieuwe studierichtingen en het versterken van de euregionale dimensie.

Aan alle (nieuwe) raadsleden in de gemeenten van Noord-Limburg
Geacht raadslid,

Venlo, 27 maart 2018

Eindelijk is het dan zo ver. De gemeenteraadsverkiezingen zijn achter de rug en alle inspanningen van de afgelopen tijd zullen nu hun beslag moeten krijgen om de uitslagen om te zetten naar een bestuurbare gemeente.

Binnenkort gaan de coalitiebesprekingen van start waarbij allerlei standpunten uit partijprogramma's langs een meetlat gelegd zullen gaan worden. Partijen zullen echter hun verkiezingsbeloften voor een deel niet waar kunnen maken; compromissen zullen gesloten worden en portefeuilles worden verdeeld. In elk coalitieakkoord zullen aspecten als welvaart, sociale zekerheid, duurzaamheid, investeringen, ondernemersklimaat in superlatieven over het voetlicht worden gebracht. Elk onderwerp raakt de ingezetenen in positieve of wellicht negatieve zin. Uitgaand van de beste intenties van alle partijen bij de samenstelling van elk coalitieakkoord, zijn er toch een aantal zaken die wij u als raadslid van een coalitie- of oppositiepartij onder de aandacht willen brengen.

Wellicht bent u bekend met het feit dat HUMANITAS NOORD-LIMBURG opkomt voor een samenleving waarin mensen actief vorm geven aan hun eigen leven en verantwoordelijkheid nemen voor het samenleven met elkaar. Deze uitgangspunten vertaalt Humanitas Noord-Limburg in diensten van-mens-tot-mens op de gebieden van welzijn, wonen en zorg. De dienstverlening is veelal kleinschalig ('maatjes-contacten', huisbezoek), persoonlijk (van- mens-tot-mens) en wordt lokaal georganiseerd.

In dat kader willen wij u graag attenderen op de ontwikkeling die wij als organisatie binnen de huidige samenleving ervaren. Wij constateren dat onze maatschappij als gevolg van de verdere individualisering aan het veranderen is. Het zo belangrijke solidariteitsgevoel, de olie in onze samenleving, neemt hoe langer hoe meer af. Wij horen alle politieke partijen spreken over het belang van een gezonde en goede samenleving. De vraag is of iedereen zich voldoende bewust is dat deze samenleving bestaat bij de gratie van de ander. Een samenleving waar het individu bovenaan staat is geen samenleving.

Het behoort tot de HUMANITAS-waarden dat onze burgers zelf keuzes moeten kunnen maken en verantwoordelijk zijn voor zichzelf. Niet iedereen is daar echter toe in staat. Ervaring, leeftijd en opleiding zijn belangrijke aspecten om daar inhoud aan te kunnen geven. Vooral laagopgeleide medemensen hebben in een complexe omgeving erg veel moeite om keuzes zelf te maken.

ENKELE FEITEN

In de regio Venlo is één op de vijf mensen laaggeletterd. Bovendien is 20% van de bevolking thans afhankelijk van de solidariteit van andere mensen (niet zijnde mantelzorg of burenhulp). Zelfs 5% is zorgafhankelijk! Onderzoek wijst uit dat in het komende decennium het aantal '75-plussers' in deze regio met 92% zal gaan

toenemen. Dit zijn percentages die boven het landelijke gemiddelde liggen. Een extra punt van aandacht.

Wij hebben zeker niet de intentie om op uw politieke stoel te gaan zitten, maar maken u wel graag attent op wat wij in de praktijk ervaren, maar ook wat wij kunnen betekenen voor de mensen in de samenleving.

HUMANITAS NOORD-LIMBURG, werkt op vele terreinen samen met partnerorganisaties, zowel vrijwilligersorganisaties als professionele organisaties. HUMANITAS NOORD-LIMBURG is op vele terreinen actief. Momenteel zijn er activiteiten zoals: "Thuisadministratie", "Jongeren en schulden *Get a Grip*", "*No-Credit-Game Over*", "Maatjes project GGZ", "BOR" (Begelei- ding Omgangsregelingen bij vechtscheidingen), "Mentor Maatjes" en "Detentie". Graag verwijzen wij ook naar de krant die wij onlangs hebben uitgegeven, welke u ook digitaal kunt vinden met behulp van de volgende link: https://tinyurl.com/y747hnn6 Maar de ambities gaan verder.

Het doel van onze organisatie is om de zwakkere in onze samenleving, in gelijkwaardigheid, behoud van regie over het eigen leven terug te geven, verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en voor een ander. Wij gaan geen taken van hen overnemen; wij leren de mensen hun zelfstandigheid weer terug te nemen.

Wij zien dat wij zeer mooie resultaten behalen met onze activiteiten. Het slagingspercentage en de score van tevredenheid bij de deelnemers varieert van 80 tot 100%. Deze groep mensen hebben wij weer terug weten te brengen in onze dagelijkse samenleving.
Al onze 120 vrijwilligers zijn deskundig opgeleid en worden begeleid door beroepskrachten. Zij zijn enorm trots op hun resultaten, met een voldaan gevoel. Zie hierna: HUMANITAS NOORD-LIMBURG IN HET KORT.

Dus HUMANITAS wil graag samen met u meewerken en -denken om tot een gezonde samenleving te komen, waarin welzijn een hoog goed is. Wij kunnen er mede voor zorgen dat de kosten voor de gemeenschap niet onnodig hoog oplopen, door in de genoemde projecten vroegtijdig actie te ondernemen hetgeen kosten in een toekomsttraject voorkomt.

Dit schrijven richten wij bewust in deze periode aan u. In coalitiebesprekingen kunnen in een paragraaf de mogelijkheden die Humanitas kan bieden voor de samenleving worden opgenomen, waarna de aanpak door het ambtenarenapparaat ten dele gestuurd wordt naar een effectieve en efficiënte uitvoering van de zorgtaak van de gemeente waartoe u behoort. Maar ook als u wellicht geen deel uit gaat maken van een coalitie, dan nog blijven de HUMANITAS-mogelijkheden belangrijk om die in verder politiek debat naar voren te blijven brengen.

Wij willen u desgewenst onze activiteiten en mogelijkheden nader komen toelichten. Nadere informatie over Humanitas Noord-Limburg kunt u ook vinden op onze website https://www.humanitas.nl/afdeling/noord-limburg/

John Bongarts, Voorzitter

Humanitas Noord-Limburg, Heutzstraat 11, 5913AH VENLO

HUMANITAS NOORD-LIMBURG IN HET KORT

Activiteiten Humanitas Noord-Limburg:

Thuisadministratie
Aantal deelnemers en vrijwilligers Thuisadministratie:

	2015	2016	2017	2018
Thuisadministratie				
Deelnemers	82	148	152	175
Vrijwilligers	26	43	51	64
Get a grip				
Deelnemers			15	30
Vrijwilligers			7	15

Begeleide omgangsregeling voor kinderen bij (vecht)-scheidingen; Gezin in Balans, voor moeders in en na detentie

Aantal deelnemers en vrijwilligers:

	2015	2016	2017	2018
deelnemers		6	8	12
veijwilligers		6	7	12

Succesvol terugkeren.
Re-integraties Centra in en buiten de Penitentiaire Inrichting (PI)

Maatjes voor mensen met een psychische achtergrond; Aantal vrijwilligers en deelnemers Maatjes:

	2015	2016	2017	2018
deelnemers	28	28	32	40
vrijwilligers	27	32	36	40

Mentor Maatjes voor leerlingen in het voortgezet onderwijs; Aantal vrijwilligers en deelnemers:

	2015	2016	2017	2018
deelnemers			8	15
vrijwilligers			8	15

WERVING VRIJWILLIGERS

Humanitas Noord-Limburg werft haar vrijwilligers via advertentie en de sociale media. We ervaren dat de beste reclame toch de “mond op mond” reclame is

SCHOLING VRIJWILLIGERS

Het werk bij Humanitas vraagt het nodige van vrijwilligers. Steeds meer mensen doen een beroep op onze dienstverlening. Tegelijkertijd worden de vragen en problemen waarvoor zij een oplossing zoeken steeds complexer. Dat vraagt om kwalitatief hoogstaand ondersteuning door vrijwilligers die de juiste kennis, houding en vaardigheden (competenties) in huis hebben. Door de scholing binnen Humanitas kunnen vrijwilligers hun competenties verscherpen en toespitsen op hun werkzaamheden.
Via de landelijke website Humanitas worden ook (gratis)cursussen open aangeboden via e-learning.

WERKGBIED

Gemeente Mook Middelaar

Gemeente Venray

Gemeente Peel en Maas

Gemeente Gennep

Gemeente Bergen

Gemeente Horst aan de maas

Gemeente Venlo

Gemeente Beesel

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u deze ook stellen via het volgende mail-adres: noordlimburg@humanitas.nl

Van: Karin Straus
Onderwerp: Euregionaal Onderwijs, onderwerp voor de college onderhandelingen

Beste meneer Van Soest,

Nu de verkiezingen net achter de rug zijn, gaat het proces van collegevorming van start. In deze fase komen tal van belangrijke onderwerpen voor uw gemeente ter tafel. Als ambassadeur van Euregionaal Onderwijs in de provincie Limburg wil ik een dergelijk belangrijk onderwerp bij u onder de aandacht brengen: Euregionaal Onderwijs. De provincie Limburg heeft de laatste jaren hard gewerkt aan een agenda voor Euregionaal Onderwijs. Met deze agenda wil zij in het onderwijs en in de samenleving bewustwording voor het belang van grensoverschrijdend leren in Limburg creëren en vergroten. Met Euregionaal Onderwijs vergroten we de kansen van onze kinderen!

Er zijn vele vormen van Euregionaal Onderwijs. Zo kan er bijvoorbeeld al in het basisonderwijs extra aandacht voor de Franse en Duitse taal en cultuur ingeruimd worden. Daarnaast kunnen scholen grensoverschrijdende excursies organiseren om hun leerlingen reeds op jonge leeftijd met het thema Euregio in contact te brengen en hen kennis te laten maken met de taal, cultuur, economie en bedrijvigheid aan de andere kant van de grens.

Gelukkig wordt het belang van Euregionaal Onderwijs in uw gemeente al door drie partijen expliciet onderkend. In het verkiezingsprogramma van het CDA staat dat de partij Duitse taalbeheersing belangrijk vindt en scholen wil stimuleren om tweetalig onderwijs aan te bieden. Deze ambitie wordt gedeeld door de SP en D66, waarbij de D66 het Duits onderwijs reeds in het basisonderwijs wil aanbieden. Deze visies bieden mogelijkheden tot dialoog over een verdergaande integratie van Euregionaal Onderwijs in uw gemeente! Euregionaal Onderwijs is belangrijk omdat het de kansen en baanperspectieven voor de jeugd kan verbeteren en daarmee verdere ontgroening van uw bevolking tegen kan gaan.

Welke rol kunt u als gemeente spelen binnen de kader van Euregionaal Onderwijs? Om het Euregionaal Onderwijs tot een succes te maken, is een brede samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid van belang. Als gemeente kent u de lokale arbeidsmarkt en economie als geen ander. Met deze kennis zou u een Euregionale agenda, met onderwerpen als bestuurlijke contacten, grensoverschrijdende economie en arbeidsmarkt en Euregionaal onderwijs, kunnen opstellen of uitbreiden.

Bent u geïnteresseerd om de kansen van de kinderen en jongeren in uw gemeente te vergroten? Help mij dan om het bewustzijn in de samenleving en in het onderwijs voor het belang van Euregionaal Onderwijs te vergroten. Ik werk graag met uw toekomstige wethouder samen om deze opdracht in uw gemeente verder te concretiseren.

Met vriendelijke groet,

Karin Straus
Ambassadeur Euregionaal Onderwijs
Provincie Limburg
Meer informatie: www.buurtalenlimburg.eu

Karin Straus

Aan:
- **Gemeenteraden Limburgse gemeenten**
- **Gemeenteraadsfracties & nieuw gekozen raadsleden**
- **Informateur(s) nieuwe raadscoalities in Limburgse gemeenten (via de raadsgriffie)**

Datum: 28 maart 2018

Betreft: Verzoek opname passage over Tihange in nieuwe coalitieakkoord in uw gemeente en informatie over onze Vereniging Stop Tihange Nederland

Geachte raadsleden, fracties en mogelijke informateur(s),

Graag willen we alle gekozen (nieuwe) raadsleden van harte feliciteren met hun benoeming! We wensen alle raadsleden en te benoemen wethouders veel succes bij hun belangrijke werk voor de lokale gemeenschap en de lokale democratie.

Wij zijn de ***Vereniging Stop Tihange Nederland***, gevestigd te Maastricht. We zijn onlangs opgericht door vertegenwoordigers vanuit de diverse Burgercomités die actief gemobiliseerd hebben voor de grote Mensenketting van 25 juni j.l. Een Mensenketting van Aken via Maastricht en Luik tot aan de poort van de kerncentrale in Tihange. Ruim 50.000 mensen, waaronder gelukkig ook veel inwoners uit Limburg, hebben op deze dag duidelijk gemaakt dat ze het zat zijn. Het onveilige gevoel te moeten leven op beperkte afstand van de verouderde kerncentrale van Tihange, zijn ze beu! Deze kerncentrale kort bij onze grens moet in het belang van de veiligheid voor onze inwoners zo snel mogelijk gesloten worden.

Heel wat raadsleden en partijen hebben zich in het recente verleden kritisch uitgelaten over Tihange en riepen mee op om deel te nemen aan de Mensenketting. Dat was voor ons een flinke steun in de rug!

Nieuwe coalities in Limburgse gemeenten in de maak

Nu de verkiezingsuitslag bekend is en de nieuwe gemeenteraadsleden binnenkort aan de slag gaan, wordt er ook hard gewerkt aan de vorming van een nieuwe bestuurscoalitie en een coalitieakkoord, waarin het te voeren beleid voor de komende vier jaar voor uw gemeente wordt vastgelegd. De Vereniging Stop Tihange Nederland zou het zeer op prijs stellen indien er in zoveel mogelijk coalitieakkoorden in Limburgse gemeenten een korte passage over de kerncentrale van Tihange wordt opgenomen. We geven daarvoor onderstaande tekst suggestie welke goed zou passen in bv. het hoofdstuk Veiligheid in uw nieuwe coalitieakkoord.

Op te nemen passage in het Coalitieakkoord

" Veel inwoners zijn bezorgd over de (on)veiligheid van de kerncentrale in het Belgische Tihange zoals ze dat met velen in 2017 hebben lieten zien tijdens de indrukwekkende Mensenketting. De gemeente …… zal waar dat kan (lokale) burgerinitiatieven faciliteren die zich inzetten voor sluiting van Tihange. Binnen de Veiligheidsregio gaat de gemeente zich kritisch opstellen over Tihange. Daar waar dat nodig en nuttig is zal de gemeente, samen met andere lokale/regionale overheden, het standpunt uitdragen dat de verouderde kerncentrale bij Tihange zo snel mogelijk gesloten dient te worden om te beginnen met de scheurtjesreactor Tihange-2."

Indien in uw gemeente een passage over Tihange in uw coalitieakkoord wordt opgenomen zouden we daar graag een afschrift van ontvangen.

Vereniging Stop Tihange Nederland versterken

Vanuit de Limburgse Burgercomités is onze Vereniging in februari 2018 ontstaan. We willen komende jaren de politieke en maatschappelijke druk opvoeren om Tihange zo snel mogelijk gesloten te krijgen. Daarbij gaan we nauw samenwerken met de door een succesvolle crowdfundingsactie gefinancierde campaigner die in België en Nederland de lobby twee jaar lang professioneel vorm zal gaan geven.

Van onze vereniging kunnen mensen individueel lid worden (voor € 5 per jaar) maar ook raadsfracties en/of lokale afdelingen van politieke partijen kunnen (voor € 15 per jaar) lid worden van onze Vereniging waarmee we onze brede kracht in de Limburgse samenleving kunnen laten zien en u kunt als lid ook meebeslissen op onze algemene ledenvergaderingen! Doen.

Aanmelden als lid kan door een e-mail met uw adresgegevens toe te sturen aan ons secretariaat stop.tihange.nl@gmail.com Het lidmaatschapsgeld dient te worden overgemaakt op bankrekening: NL30 TRIO 0338901590 t.n.v. Vereniging Stop Tihange Nederland.

Vriendelijke groet,

Namens de Vereniging Stop Tihange Nederland,

Jos Gulikers, Voorzitter

Ria Sandbrink, Secretaris

Mailadres: stop.tihange.nl@gmail.com

Telefoon: 043 – 3644611

Bankrekening: NL 30 TRIO 0338901590

Van: info@stichtingnlpo.nl
Ontvangen: 22-3-2018 15:27
Aan:
info@venlo.nl;gemeente@gennep.nl;gemeente@horstaandemaas.nl;gemeente@venray.nl;info@bergen.nl;info@peelenmaas.nl
CC:
Onderwerp: Aan informateur gemeenteraad; vorming streekomroep; 201800203

Aan het gemeentebestuur van Bergen/Gennep/Venray/Venlo/Peel en Maas/Horst aan de Maas.

Hilversum, 22 maart 2018

Geachte informateur,

De verkiezingen zijn geweest, de stemmen zijn geteld. Aan u de schone taak om te verkennen welke coalitie de komende vier jaar de gemeente gaat besturen. Een bijzonder proces in onze democratie. Want voor de verkiezingen maken de politieke partijen allerhande beloftes. Maar tijdens de formatie moet door iedereen water bij de wijn worden gedaan. Uiteindelijk doel is om te komen tot een evenwichtig en bestendig collegeakkoord waarmee de contouren voor de gemeente voor de komende vier jaar helder moeten zijn.

Graag willen wij u vragen de onderhandelende partijen kennis te laten nemen van de ontwikkelingen ten aanzien van de lokale omroepen. Wij stellen het bijzonder op prijs als deze aandacht resulteert in een passage in het collegeprogramma voor de komende vier jaar. Deze passage kan er als volgt uitzien.

Lokale media

- *Het college hecht aan een sterke publieke lokale omroep.*
- *Om het democratische proces in de gemeente ordentelijk te laten verlopen is onafhankelijke journalistiek essentieel.*
- *Uitgangspunt voor het lokale mediabeleid vormt het convenant dat tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) hierover is ondertekend. In dit convenant wordt gesteld dat elke Nederlandse burger recht heeft op een "Lokaal Toereikend Media-Aanbod". Daaronder valt in elk geval dagelijks actueel en onafhankelijk nieuws en informatie op radio, tv en internet over de eigen leefomgeving. Omdat deze laatste vaak de gemeentegrens overschrijdt gaan lokale omroepen de komende jaren samenwerken of fuseren tot streekomroepen. De fijnmazigheid en kleinschaligheid blijft door de samenwerking behouden, terwijl de schaalgrootte voldoende waarborgen biedt voor continuïteit, kwaliteit en betrouwbaarheid. Hiermee wordt de lokale journalistieke kwaliteit versterkt en de onafhankelijke nieuwsgaring in de regio geborgd. Door facilitaire samenwerking blijft het aanbod van de publieke lokale omroep in het snel veranderend medialandschap ook in de toekomst bereikbaar voor de burger.*
- *Het college maakt zich, samen met de VNG, bij het Rijk sterk voor een gedegen financiering van de lokale omroep opdat er ook invulling kan worden gegeven aan het convenant tussen VNG en NLPO.*
- *Het college formuleert in samenspraak met de gemeenteraad en de lokale omroep aanvullende opdrachten en maakt daar ook budget voor vrij.*

- *De gemeente keert aan de lokale omroep tenminste het richtsnoerbedrag uit dat vanuit het Gemeentefonds beschikbaar is gesteld voor de exploitatie van lokale omroepen.*

Wij wensen u wijsheid in de informatiefase en hopen dat u tot een mooi resultaat komt. Mochten u of de onderhandelende partijen naar aanleiding van dit schrijven behoefte hebben aan een nadere toelichting dan zijn wij daar uiteraard altijd toe bereid.

Met vriendelijke groet,

Marc Visch

Directeur-bestuurder NLPO

BIJLAGE

De bestuursdruk op gemeenten is de afgelopen jaren fors toegenomen. Taken die voorheen bij Rijk of provincie lagen zijn gedecentraliseerd naar gemeenten. Zorg voor ouderen, jongeren en gehandicapten vragen meer dan ooit om aandacht van het lokale bestuur.

Een lokale democratie kan alleen goed gedijen als zij objectief en kwalitatief gemonitord wordt door onafhankelijke journalistiek. En daar wringt de schoen de laatste jaren. De informatiebehoefte van burgers is groter dan ooit. De noodzaak tot objectieve controle is dus ook aanwezig. Maar diverse rapporten tonen aan dat de lokale journalistiek verschraalt. En ook blijkt dat deze tendens niet ten goede keert; integendeel.

Als er dus ergens een noodzaak is om een publiek gefinancierde journalistieke basisinfrastructuur te creëren dan is dat wel in het lokale domein. En daar is van oudsher een rol weggelegd voor de lokale omroepen. Echter het Commissariaat voor de Media concludeerde ruim een jaar geleden nog dat een op de drie lokale omroepen inmiddels in een financieel zorgelijke situatie verkeert. Dat raakt iedereen in Nederland, zo stelt het Commissariaat.

De lokale omroepen in Nederland hebben samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) het voortouw genomen om de vlucht naar voren te maken. Gezamenlijk is invulling gegeven aan het wettelijke begrip Lokaal Toereikend Media-Aanbod. Kern daarbij is dat er een professionele journalistieke basis wordt gelegd bij de lokale omroepen. Partijen zijn het er ook over eens dat de kosten hiervan primair voor rekening moeten komen van de Rijksoverheid. Immers, het Rijk is verantwoordelijk voor het (publieke) mediabeleid en daarmee zou hij ook verantwoordelijk moeten zijn voor de bekostiging van het gehele publieke omroepbestel.

Wat niet wegneemt dat ook gemeenten een rol kunnen en moeten spelen. Bijvoorbeeld door aanvullende opdrachten te verstrekken aan de lokale omroepen en door, samen met de VNG, actief bij het Rijk te pleiten voor een goede en gedegen financiering van de lokale omroepen.

Onderdeel van de professionalisering van de lokale omroepen is de indeling in streekomroepen. Uitgaande van de natuurlijke habitat is in overleg met de gemeenten en de omroepen een streekkaart van Nederland samengesteld. Juist door een beperkte schaalvergroting toe te passen is het ook financieel haalbaar om de gewenste professionalisering te realiseren.

De gemeente waar u de informatiefase leidt maakt onderdeel uit van de streek Noord-Limburg. De streek bestaat uit de gemeenten Bergen, Gennep, Venray, Venlo, Peel en Maas en Horst aan de Maas. De gemeentebesturen noch de omroepen hadden overwegende bezwaren tegen de samenstelling van deze streek. Inmiddels is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een streekomroep.

NLPO
Postbus 62
1200 AB Hilversum

t 035 820 03 83
e info@stichtingnlpo.nl
w www.stichtingnlpo.nl

Van: Defence for Children & Save the Children [mailto:info=defenceforchildren.nl@mail15.suw15.mcsv.net] **Namens** Defence for Children & Save the Children
Verzonden: donderdag 29 maart 2018 8:32
Aan: DL_Raadsgriffie
Onderwerp: Kinderrechtenorganisaties feliciteren alle nieuwe raadsleden met taart

Geachte leden van de gemeenteraad,

Kinderrechtenorganisaties **Defence for Children** en **Save the Children** feliciteren u van harte met uw verkiezing en installatie. We wensen u veel wijsheid gedurende uw zittingsperiode in de gemeenteraad. Om de installatie te vieren, ontvangen alle gemeenteraden in Nederland vandaag een taart.

Met deze taart vragen we tegelijk aandacht voor de **292.000 kinderen en jongeren** die in Nederland opgroeien in armoede. Ook in uw gemeente.

Juist u kunt deze kinderen helpen

Maak het bestrijden van armoede onder kinderen in Nederland onderdeel van het coalitieakkoord. U bent goed op weg als u in elk geval de volgende **vijf aanbevelingen** ter harte te neemt:

1. Zet de Klijnsmagelden daadwerkelijk in voor de bestrijding van armoede onder kinderen en jongeren.

2. Bied een Kindpakket aan, zodat elke kind onder andere op schoolreis kan en kan sporten.
3. Maak beleid beschikbaar voor jongeren, in begrijpelijke taal.
4. Betrek jongeren bij vraagstukken en beleid rond armoede en sociale uitsluiting.
5. Doorbreek het taboe, maak armoede bespreekbaar.

Graag vernemen wij van u welke acties in uw gemeente al zijn opgepakt. Via de onderstaande button kunt u dat aan ons doorgeven. Alvast hartelijk dank!

Welke aanbevelingen pakt uw gemeente op?
Laat het ons weten door deze hieronder af te vinken.

Wat doet uw gemeente om armoede onder kinderen en jongeren te bestrijden?

Onze gemeente:

- ☐ zet de Klijnsmagelden daadwerkelijk in voor de bestrijding van armoede onder kinderen
- ☐ biedt een kindpakket, zodat elk kind onder andere op schoolreis kan en kan sporten
- ☐ maakt het beleid beschikbaar voor jongeren, in begrijpelijke taal
- ☐ betrekt jongeren bij beleid rond armoede en sociale uitsluiting
- ☐ doorbreekt het taboe en maakt armoede bespreekbaar

Lees meer over de aanbevelingen.

Bekijk de video:'Je ziet het niet. Maar het is er wel.'

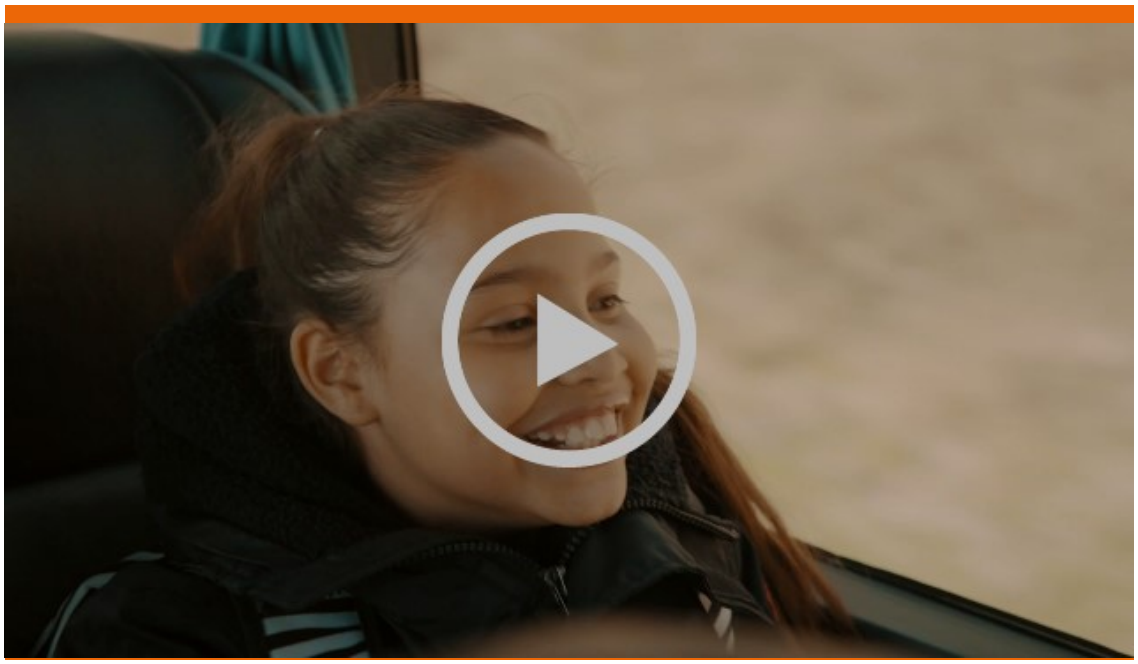

Heeft uw gemeenteraad vandaag ook déze taart ontvangen?

Bij de vijftig gemeenten waar het armoedecijfer onder kinderen en jongeren het hoogst is, wordt deze doos met boodschap en heerlijke taart vandaag bezorgd. In de doos een stift om op de taart de aanbevelingen af te vinken en een foto ervan te posten op de sociale media (#armoede #kinderen #hetiserwel #ikdoemee).

Wij zijn benieuwd!

Wilt u meer weten over armoede in Nederland? Lees hier verder.

DEFENCE for CHILDREN

Save the Children

MailChimp

Van: Redactie [mailto:redactie@mijnkwaliteitvanleven.nl]
Verzonden: donderdag 29 maart 2018 9:52
Aan: Redactie
Onderwerp: Beleidsrapportage 5 â€“ Mijnkwaliteitvanleven.nl

Geachte heer/mevrouw,

Hoe de coalitie op gemeentelijk niveau ook uitpakt: houd de kwaliteit van leven van de inwoners van uw gemeente voor ogen! De recente beleidsrapportage van Mijnkwaliteitvanleven.nl laat verbeterpotentieel zien - twee op de drie mensen zijn (nog) niet tevreden over het contact met de gemeente. Het onderzoek is uitgevoerd onder 45.000 mensen.

U vindt de vijfde beleidsrapportage op
http://www.mijnkwaliteitvanleven.nl/beleidsrapportage-maart-2018.

Mijnkwaliteitvanleven.nl is ontwikkeld om te laten zien waar goede zorg en ondersteuning om draaien. Op www.mijnkwaliteitvanleven.nl vindt u een overzicht van de uitkomsten op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. De uitkomsten van uw gemeente staan op www.mijnkwaliteitvanleven.nl/uitkomsten/gemeente-overzicht.

Wat betekent Mijnkwaliteitvanleven.nl voor u?

Voor professionals die vanuit de gemeente betrokken zijn bij zorg en ondersteuning is Mijnkwaliteitvanleven.nl een handige gesprekshulp. Het helpt (beter) zicht te krijgen op de manier waarop mensen hun leven en de daarbij benodigde zorg en ondersteuning ervaren. De informatie vanuit het perspectief van de inwoner is bijvoorbeeld belangrijk om op een goede manier het keukentafelgesprek te voeren en dezelfde taal te spreken. Bij meer dan 300 deelnemers binnen uw gemeente ontvangt u een gemeenterapportage. Deze kunt u benutten bij het verder ontwikkelen van beleid en het verbeteren van de dienstverlening aan uw inwoners.

Wat kan uw gemeentelijke organisatie met Mijnkwaliteitvanleven.nl?

- Deel de beleidsrapportage en uitkomsten van de gemeente met de commissie en beleidsmedewerkers zorg/welzijn/Wmo.
- Vraag kosteloos via redactie@mijnkwaliteitvanleven.nl de toolkit met banners, flyers en posters aan. Daarmee kunt u uw inwoners gericht uitnodigen om aan Mijnkwaliteitvanleven.nl deel te nemen.
- Nodig mensen uit de vragenlijst in te vullen via het Zorgloket of via een directe mailing naar het klantenbestand.
- Sommige mensen hebben moeite met een digitale vragenlijst. Mijnkwaliteitvanleven.nl kan een training organiseren voor vrijwilligers van bijvoorbeeld het welzijnswerk in uw gemeente. Deze vrijwilligers kunnen vervolgens hulp bieden aan inwoners die dit nodig hebben.
- Benut de vragenlijst als 'light-variant' van onafhankelijke cliëntondersteuning en wijs inwoners erop hoe zij zich hiermee op een gesprek met bijvoorbeeld een Wmo-consulent kunnen voorbereiden.

Graag nodigen wij u uit om in gesprek te gaan over hoe u als gemeente kunt werken aan het verbeteren van de kwaliteit van leven van uw inwoners. Heeft u vragen of wilt u een afspraak maken? Neem dan contact via redactie@mijnkwaliteitvanleven.nl

Met vriendelijke groet,

Tom Schoen

Manager eerstelijn en langdurige zorg

Van: Huis voor de Sport Limburg [mailto:info=huisvoordesport.org@mail84.suw111.mcdlv.net]
Namens Huis voor de Sport Limburg
Verzonden: donderdag 29 maart 2018 13:24
Aan: DL_Raadsgriffie
Onderwerp: Sportieve inspiratie voor het coalitieakkoord & Nieuws voor Limburgse sportverenigingen

Bekijk in de browser

Nieuws voor Limburgse sportverenigingen

In deze nieuwsbrief:

- Blog - Jack Opgenoord: over de #GR2018
- Special gemeenteraadsverkiezingen - Aan de slag met het coalitieakkoord: laat je inspireren!
- Verkiezing: Vereniging van het Jaar
- Oranje Fonds Collecte: kan jouw vereniging extra geld gebruiken? Dit is je kans!
- Nieuwe inrichtingsschets Park Leudal-Oost
- Opleiding ASM Instructeur in Limburg
- Agenda - april en mei 2018

Jack Opgenoord: over de #GR2018

De wereld om ons heen verandert, snel en met veel impact. Dit brengt nieuwe uitdagingen met zich mee, ook voor het sport en beweeg aanbod en het verenigingsleven in het bijzonder.

U bent zich vast al aan het oriënteren met welke lokale partijen u het liefst in de coalitie richting wilt geven aan de ambitie van uw gemeente. Over welke onderwerpen bent u het ‘eens’ en over welke (nog) niet? Ik hoop dat deze nieuwsbrief een bijdrage levert aan uw coalitieprogramma. Huis voor de Sport Limburg is daarbij de komende vier jaar weer graag uw samenwerkingspartner!

In deze nieuwsbrief leest u wat onze partners hopen terug te lezen in het coalitieakkoord. Benieuwd naar mijn visie, lees dan hier verder.

Special gemeenteraadsverkiezingen

Aan de slag met het coalitieakkoord: laat je inspireren!

#sportiefcoalitieakkoord

In 30 Limburgse gemeenten werd op 21 maart 2018 de gemeenteraadsverkiezingen gehouden. De stemmen zijn geteld en de coalities worden gevormd. In de aankomende periode worden de colleges gevormd en de programma's voor de komende 4 jaar geschreven.

Rondje langs de sportvelden

We hebben verschillende partners gevraagd wat zij vinden dat in elk coalitieakkoord 'moet' worden opgenomen. Laat je verderop in deze nieuwsbrief inspireren door:

Open Club de Solberg Beesel

Park Leudal-Oost

Limburg Paardensport

Topsport Limburg

Open Club Klimmen

Jeugdsportfonds Limburg

Limburg Handbal

Tip: In de periode van collegevorming in gemeenten tussen 21 maart en medio mei 2018 kan de sport nog volop een rol spelen. Vijf lessen op een rijtje.

In deze periode, zo na de gemeenteraadsverkiezingen, wordt er weer volop gewerkt aan de lokale coalities en het vormen van nieuwe colleges. In het nieuwe collegeprogramma mag de verbindende kracht van sport en bewegen uiteraard niet in ontbreken.

Landelijk sportakkoord

Eind 2017 heeft minister Bruins van Medische Zorg en Sport aangekondigd om een sportakkoord op te stellen. Met dit sportakkoord wil het kabinet ‘de organisatie en financiering van de sport toekomstbestendig maken’. Om die reden trekt de minister 10 miljoen extra uit voor de versterking van de sportsector, 10 miljoen extra voor de topsport en 5 miljoen voor de organisatie van grote sportevenementen in Nederland. De vastgestelde nieuwe beweegrichtlijnen dienen uiteraard als input voor het sportakkoord.

VERDER LEZEN

Zet jouw vereniging in de schijnwerpers!

Laat zien hoe gaaf jouw vereniging is. Doe mee aan de verkiezing Vereniging van het Jaar georganiseerd door NOC*NSF, Kunstbende en LKCA samen met de Rabobank. Alle sport- en cultuurverenigingen in Nederland worden uitgedaagd om zich te nomineren en hun unieke verenigingsverhaal te delen via

www.verenigingvanhetjaar.nl.

De sport- en cultuurverenigingen met de meeste stemmen en hoogste beoordeling worden beloond met mooie prijzen zoals Masterclasses van professionals die de vereniging verder helpen. Bovendien maakt een productiemaatschappij een professionele promotiefilm om de vereniging extra in de schijnwerpers te zetten.

Dus meld je vereniging aan en zet jouw club in de schijnwerpers! Aanmelden kan tot 9 april.

Oranje Fonds Collecte: kan jouw vereniging extra geld gebruiken? Dit is je kans!

Kan jullie vereniging of stichting extra geld gebruiken? Dit is jullie kans! Van 22 t/m 26 mei vindt de Oranje Fonds Collecte weer plaats. Tijdens deze collecteweek kunnen jullie op de vergunning van het Oranje Fonds collecteren.

50% van het opgehaalde bedrag mogen jullie houden om aan de vereniging of stichting te besteden. **Schiet op want aanmelden kan nog maar tot 1 april.**

MEER INFORMATIE

Nieuwe inrichtingsschets Park Leudal-Oost

Met unieke ovale wielerbaan, MTB en cyclocross

"Wat een indrukwekkende eerste impressie. Iets om als Open Club zeker trots op te zijn! Complimenten voor de samenwerking tussen 37 verenigingen om tot dit schitterende resultaat te komen." Aldus Jack Opgenoord Directeur Huis voor de Sport Limburg.

Een wielerbaan, mountainbike én cyclocross óp Park Leudal-Oost, de eerste Open Club van Limburg. Een schets van de inrichting laat zien dat de combinatie met de bestaande grootgebruikers uit o.a. voetbal, tennis, paardensport en te renoveren sporthal tot verrassende verbindingen en creatief ruimtegebruik leidt op het tien hectare grote park. De eerste geluiden van de diverse buitenterreingebruikers, de gemeente Leudal en de Provincie Limburg zijn enthousiast.

MEER INFORMATIE

Opleiding ASM Instructeur

Benieuwd naar een andere manier van denken over bewegen voor top- en breedtesport, het bewegingsonderwijs en de gezondheidszorg?

Athletic Skills Model

We hebben veel positieve reacties ontvangen naar aanleiding van de kennismakingsworkshops Athletic Skills Model op 8 maart. Kon je niet aanwezig zijn? bekijk dan de ASM promofilm, een voorbeeld van een ASM warming-up en een ASM RTC-training.

Hoe nu verder?
Samen met ASM organiseren we de instructeursopleiding Athletic Skills Model in Limburg. Deze opleiding is speciaal ontwikkeld voor trainers, coaches, fysiotherapeuten en combinatiefunctionarissen die ASM willen implementeren in hun trainingen/lessen/behandelingen. De opleiding bestaat uit theorie en praktijk gericht op fitheid, gezondheid en prestaties. Na het afronden van de opleiding leg je relaties naar andere sporten en doelgroepen en pas je zelfstandig het Athletic Skills Model toe.

MEER INFORMATIE

Agenda - april en mei 2018

5 april - KNVB bijeenkomst Accommodatiezaken
t/m 8 april - Nomineren voor "Verkiezing Vereniging van het Jaar"
12 april - Lerende Netwerken
12 april - Gamechanger Sportzone
13 april - Sportcafé Sittard-Geleen
14 en 15 april - Amstel Gold Race
19 april - World cafe Open Club Park de Oirsprong
19 t/m 22 april - Horse Driving Kronenburg
22 april - Roermond City Run
24 april - Teamfit Roda JC
26 april - Verhuizing Huis voor de Sport Limburg naar Sportzone Sittard-Geleen
29 april - Ton Dolmans Trofee
4 t/m 6 mei - Hippisch Festijn Limburg
8 mei - 4 inzichten over trainerschap
14 mei - Verantwoord alcoholgebruik binnen de sport(vereniging)

9 april t/m 20 mei - Stemmen voor "Verkiezing Vereniging van het Jaar"

23 mei - Sporters met gedragsproblematiek

27 mei - Triathlon Eijsden

28 mei t/m 1 juni - Avond 4 daagse Landgraaf

Open Club de Solberg Beesel

‘Minimaal een basisvoorziening per gemeente waar jong en oud in zomer en winter kan sporten en bewegen.’

De komende vier jaar zou in het collegeprogramma de leefbaarheid van de dorpskernen in een gemeente centraal moeten staan. En bij leefbaarheid horen voorzieningen zoals een basisschool, een supermarkt, een gemeenschapshuis en een bijdetijdse sportaccommodatie. Natuurlijk kan die in een kleine kern niet dezelfde mogelijkheden bieden als in een stedelijke omgeving maar er dient minimaal een basisvoorziening te zijn waar jong en oud in zomer en winter kan sporten en bewegen.

De laatste jaren voeren veel gemeenten een beleid waarin de subsidiekraan wordt gebruikt om verenigingen te dwingen tot samenwerking en fusies. Er is helemaal niets mis met samenwerking, integendeel. Maar als dat ertoe leidt dat vanwege de reisafstand het sporten en bewegen wordt ontmoedigd, dan gaat dat ten koste van de leefbaarheid en van de volksgezondheid. En daar moet je als college en gemeenteraad toch niet aan willen meewerken!

Cor Vulders

Voorzitter Open Club de Solberg Beesel
Voorzitter VV Bieslo

Park Leudal-Oost

‘Vertrouwen op de kracht van de gemeenschap’

“De Open Club biedt oplossingen aan allerlei uitdagingen waar verenigingen voor staan,” aldus Patrick Geraedts, voorzitter van Park Leudal-Oost, de eerste Open Club van Limburg. Daarbij is een coalitieakkoord die de Open Club-gedachte ondersteunt van uiterste belang.

“Vele gemeenten zetten in op de leefbaarheid van kleine kernen. Ook vele burgerinitiatieven dragen bij aan de leefbaarheid. Initiatieven en gemeente hebben hoe dan ook met elkaar van doen.

Ruimte bieden

“Wij verwachten in een coalitieakkoord dat een gemeente ruim baan geeft aan die initiatieven. Waarbij de focus ligt op het faciliteren en niet het overnemen. Waardeer en durf te vertrouwen op de kracht vanuit de gemeenschap. Durf als overheid los te laten en biedt ruimte om te experimenteren en te leren.”

Sport-, sociaal en ecconomisch domein verbinden
“Denk ook domein overstijgend, ook qua voorzieningen. Het verenigingsleven is een fundament in de samenleving. Sporten en bewegen hebben effect op gezondheid, sociaal en arbeid. Verbind sport-, sociale en economische domein.”

Investeer en doen mee in de Open Club
“Investeren in sport en bewegen levert juist geld op, zeker ook gezien de effecten! Een kwalitatief goede accommodatie, waar sport, zorg, cultuur, onderwijs en de buurt gebruik van kunnen maken, zorgt er daarnaast voor dat mensen er met plezier naartoe gaan. En is om die reden essentieel om mensen aan het sporten te houden en te krijgen. Het leidt ook tot meer samenwerking binnen én tussen de betrokken sectoren.”

Leefbaar Limburg
“Binnen Park Leudal-Oost zien we de investering van het samen komen, ruimschoots terug. Inmiddels hebben zich al 37 samenwerkingspartners aangesloten. Verenigingen kijken over hun eigen grenzen heen. O.a. door clustering en bundeling van krachten, wordt de vitaliteit van een ieder vele malen sterker en geven we invulling aan de eerste Open Club van Limburg. En wij durven ook nog te stellen: werken we aan een leefbaar Limburg. Sport en meer biedt allerlei mogelijkheden om in een gemeente het leven van alle inwoners sterk te veraangenamen. Met vele positieve effecten op gezondheid, sociaal en arbeid. Reden genoeg om de Open Club een plek te geven in een coalitieakkoord!”

Silvia Heijnen
Park Leudal-Oost

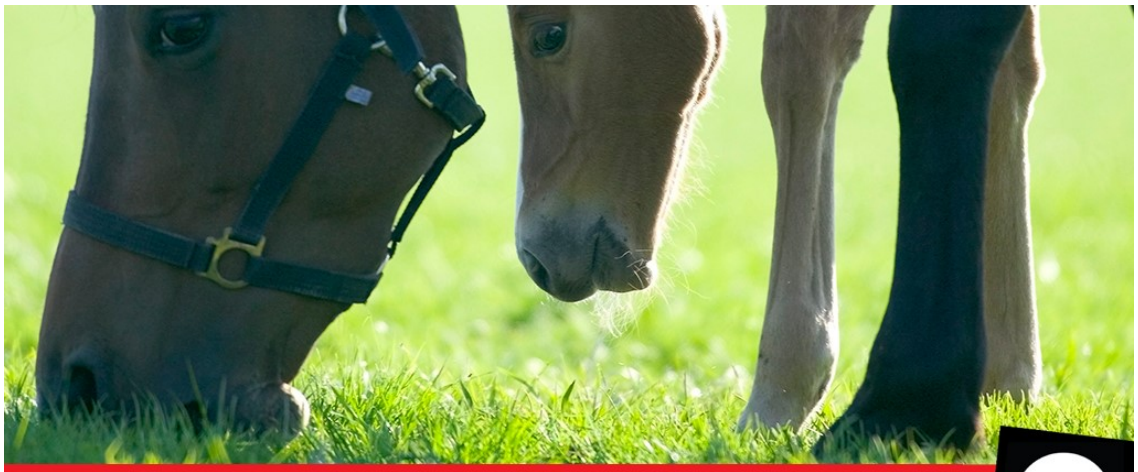

Limburg Paardensport

‘Paardensport van groot belang voor Limburg’

Het is niet voor niets dat de paardensport in Limburg één van de twee speerpuntsporten betreft. Limburg en paarden zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Naar schatting heeft 1 op de 10 inwoners “iets” met paardensport of paardenhouderij. Bijvoorbeeld als sporter, ondernemer, bestuurder, vrijwilliger, organisator, trainer of fokker. Limburg wordt door menigeen gezien als dé paardenprovincie van Nederland. De aanwezigheid van rolmodellen, sportieve successen, grote bedrijven, veel fokkers, goede accommodaties en een aantrekkelijke geografische ligging zijn hier debet aan. Net als de goede bereikbaarheid, de ligging in het centrum van de internationale paardensport en dichtbij locaties waar de paardensport diep geworteld is zoals in Aken, Lanaken en Valkenswaard.

Uit recent onderzoek door Mulier Instituut in opdracht van de Provincie Limburg blijkt dat de jaarlijkse omzet van de Limburgse paardensector sinds 2009 met ongeveer 30% is gestegen.

De paardensector is zeer veelzijdig en van grote maatschappelijke waarde. De sector biedt unieke kansen voor de lokale economie, sport, op gebied van recreatie en toerisme, branding en als bouwsteen voor landschappelijke ontwikkeling. Op deze thema’s werkt de Stichting Limburg Paardensport samen met de Provincie Limburg, de sector en vijftien publieke en private partners aan versterking van de regio. Het

zou dan ook goed zijn wanneer naast Horst aan de Maas, Weert en Nuth ook andere gemeenten zich samen met belangrijke lokale stakeholders focussen op realisatie van de unieke kansen die deze sector en sport bieden. Hierover gaat Stichting Limburg Paardensport graag met gemeenten in gesprek!

Cissy Schuring
Limburg Paardensport

‘Talentherkenning lokaal, talentontwikkeling regionaal’

Investeren in de breedtesport betekent indirect ook investeren in de topsport. In de breedtesport komen immers de talenten bovendrijven. We pleiten ervoor dat gemeenten daarom ook gaan of blijven investeren in talentherkenning. Dat dient lokaal, op gemeentelijk niveau te gebeuren. Jongeren hebben er recht op dat ze óók hun sporttalent kunnen ontdekken. Het programma ‘je sporttalent ontdekken is fun’ is daar uitermate geschikt voor. Het ontwikkelen van talenten vraagt om een bovenlokale aanpak, dat dient regionaal te worden ingevuld in samenwerking met de Provincie Limburg. We roepen gemeenten op om daarin meer en beter samen te werken en gebruik te maken van bestaande faciliteiten, producten en diensten. Er is

al een uitgebreid netwerk in Limburg om sporttalent (beter) tot wasdom te laten komen. Dat vraagt van gemeenten enerzijds dat zij zich verdiepen in dat netwerk en anderzijds dat ze over hun eigen schaduw heen stappen. Laat de dromen van de sporttalenten in de gemeente leidend zijn en overleg met buurgemeenten hoe die dromen het beste gefaciliteerd kunnen worden.

Geert Ruigrok
Directeur Topsport Limburg

Open Club Klimmen

‘De (sport)vereniging als spil van de participatie maatschappij’

In nogal wat verkiezingsprogramma’s hebben we kunnen lezen, dat de politiek de lokale verenigingen blijven steunen. Maar een zoektocht naar wat nu met deze “oneliner” precies bedoeld wordt, levert niet veel op. Dat kan betekenen dat ik niet goed zoek of dat de politieke partijen het zelf niet weten.

Dat verenigingen steun verdienen dat heeft men goed gezien. In een maatschappij waar veranderingen zich steeds sneller opvolgen; waar gezinnen alleen draaiende te

houden zijn als beide partners werken; waar op het werk steeds meer van de werknemers gevraagd wordt; waar tot op hoge leeftijd doorgewerkt moet worden; waar de 24 uurs maatschappij in steeds meer bedrijfstakken haar intrede doet; staan verenigingen onderdruk. Het is steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden; of dat nu is om de training te verzorgen, een team te coachen, de shirts te wassen of een bestuurstaak op zich te nemen.

Want in die vereniging gebeurt het.
Hier worden jongeren gestimuleerd te bewegen; hier ontmoeten mensen van verschillende generaties elkaar; hier is plezier te beleven; hier leer je samenwerken; hier leer je omgaan met tegenslagen; hier leer je doorzetten; hier gaan mensen met verschillende achtergronden spontaan met elkaar in gesprek over wat er in een dorp, wijk of stad leeft; hier worden creatieve voorstellen bedacht.

Dit zijn allemaal open deuren. En waarschijnlijk is dat ook waarom de politiek de verenigingen in stand wil houden. Maar wat is er nodig om het verval van de verenigingen een halt toe te roepen? Deels kan dat door slimmer te organiseren. Deels kan dat door te professionaliseren (meer beroepskrachten inzetten). Maar ondanks dat zullen er vrijwilligers aan de bak moeten, wil het enigszins betaalbaar blijven, wat weer nodig is om de vereniging voor een iedereen toegankelijk te houden.

Maar hoe kunnen we dit dilemma doorbreken?
Enkel door te zeggen de verenigingen te steunen?
Door de subsidie aan verenigingen te verbeteren?

> lees hier verder

Huub Verhoeven
Voorzitter Klankbordgroep Open Club Klimmen

Jeugdsportfonds Limburg

‘Alle kinderen moeten kunnen sporten’

Met die gedachte heeft Jeugdsportfonds Limburg in 2017 5.158 kinderen in armoede geholpen.

Samen meer bereiken

Samen met Jeugdcultuurfonds, Leergeld, Stichting JarigeJob en Nationaal Fonds Kinderhulp hebben we jarenlange ervaring met het bereiken van kinderen via meerdere partners, zoals professionele intermediairs uit het onderwijs, wijkteams, schuldhulpverlening, jeugdzorg en een groot netwerk van onze bevlogen vrijwilligers en maatschappelijke partners. Hierdoor bereiken wij ook kinderen die niet direct in beeld zijn, zoals gezinnen met schulden en ‘onzichtbare’ gezinnen waarvan ouders bijvoorbeeld ZZP-er of ondernemer zijn.

Wij vragen u als wethouder aandacht te houden voor alle kinderen en jongeren die in uw gemeente opgroeien in armere gezinnen. En voor hen de komende vier jaar middelen beschikbaar te blijven stellen zodat zij ook de kans hebben op een goede start net als hun leeftijdsgenoten. Met de particuliere middelen van onze samenwerkende organisaties en ons wijdverspreide netwerk hebben we een grotere slagkracht en kunnen we samen meer kinderen bereiken.

Kim Wijnants
Jeugdsportfonds Limburg

Limburg Handbal

‘Handbal is een stoere sport, die het hele jaar door overal en altijd gespeeld kan worden’

Handbalverenigingen zijn vaak van oudsher diep verankerd in de Limburgse gemeenten en hebben een belangrijke rol, zowel sportief als maatschappelijk. Handbal is dan ook niet weg te denken uit de Limburgse sportcultuur, maar helaas staat ook binnen deze sport de verenigingsorganisatie vaak onder druk. Daarom is handbal voor Provincie Limburg een kernsport.

Limburg Handbal stimuleert schoolhandbal, beachhandbal en de samenwerking tussen handbalverenigingen en handbalscholen in Limburg. Wij ondersteunen talenten en tophandbalverenigingen en zoeken aansluiting bij (maatschappelijke) projecten van Huis voor de Sport Limburg. Met de Limburgse gemeenten en álle organisaties in de handbalwereld willen wij de komende 4 jaar graag samenwerken om handbal in Limburg te behouden, te versterken en toekomstbestendig(er) te maken.

Handbal is een stoere sport, die het hele jaar door overal en altijd gespeeld kan worden. We pakken de bal graag samen op!

Margo Frissen
Manager Limburg Handbal

Profiel bijwerken | Afmelden voor deze lijst

HUIS VOOR DE SPORT LIMBURG

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

Cedris is de landelijke vereniging voor sociale werkgelegenheid en re-integratie. De leden van Cedris zorgen voor een goede match op de arbeidsmarkt tussen werkgevers en mensen met een vergrote afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor maken ze gebruik van de zes instrumenten voor een succesvolle uitvoering van de Participatiewet en de banenafspraak.

Cedris

Geacht (nieuw) raadslid,

Van harte gefeliciteerd met uw verkiezing als gemeenteraadslid. Wij wensen u veel succes bij de uitoefening van dit prachtige ambt de komende vier jaar.

Wij zijn Cedris. Wij zijn de landelijke vereniging voor sociale werkgelegenheid en re-integratie. Onze leden zijn SW-bedrijven, leer- werkbedrijven, sociale ondernemingen en gemeenten. Cedris richt zich voor haar leden op kennisontwikkeling, dienstverlening en belangenbehartiging. Onze leden hebben jarenlange kennis van en ervaring met werkgelegenheid voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.
Wij staan voor een inclusieve arbeidsmarkt. In deze brief willen we u graag kennis laten maken met Cedris en vertellen hoe u binnen uw gemeente kunt bijdragen aan een inclusieve arbeidsmarkt.

Een inclusieve arbeidsmarkt, waarin ook voor mensen met een arbeidsbeperking genoeg mogelijkheden zijn om aan de slag te gaan. Dat is een ideaalbeeld dat breed wordt gedeeld in de samenleving en dat ideaalbeeld is waar Cedris voor staat. Wij vinden dat iedereen een volwaardige plek op de arbeidsmarkt verdient met een goed loon.

De Sociaal-Economische Raad (SER) heeft in 2016 de verkenning ‘Sociale infrastructuur kwetsbare groepen binnen de Participatiewet’ gepubliceerd. In iedere regio moeten volgens de SER minimaal zes instrumenten aanwezig zijn om mensen met een arbeidsbeperking aan de slag te kunnen helpen. De gemeente is hiervoor eindverantwoordelijk. Als Raadslid kunt u hier invloed op uitoefenen door te kijken in hoeverre de zes instrumenten aanwezig zijn in uw gemeente en arbeidsmarktregio.

De zes instrumenten zijn:

1. Deskundigheid om werknemersvaardigheden te ontwikkelen bij mensen met een arbeidsbeperking en hen startklaar te maken voor de arbeidsmarkt.
2. Een netwerk van werkgevers in de regio.
3. Een detacheringsfaciliteit, om mensen met een arbeidsbeperking te detacheren bij werkgevers. De werkgever wordt zo maximaal ontzorgd.
4. Goede matching en begeleiding. Dat betekent: vraag en aanbod in kaart brengen met de daarbij behorende competenties en de inzet van jobcoaches en banenmakelaars.
5. Een voorziening voor beschut werk, voor mensen die vanwege hun beperking niet bij een gewone werkgever aan de slag kunnen.
6. Deskundigheid om werkgevers te adviseren en helpen hun werkprocessen aan te passen aan mensen met een arbeidsbeperking: werkprocessen op maat.

Voor het functioneren van de arbeidsmarkt en het bevorderen van de inclusie is het erg belangrijk dat alle zes instrumenten in alle gemeenten en arbeidsmarktregio's op de kaart staan. Laat u informeren over de situatie in uw gemeente en arbeidsmarktregio en zoek hierover het gesprek met onze leden die in iedere regio vertegenwoordigd zijn. Maak werkgelegenheid voor kwetsbare groepen prioriteit in uw beleid en benut de expertise in uw regio, zodat we gezamenlijk werken aan een inclusieve arbeidsmarkt.

Heeft u behoefte aan meer informatie, kijk dan op onze website: www.cedris.nl of neem contact met ons op: **info@cedris.nl**.

Met vriendelijke groet,

Job Cohen,
Voorzitter Cedris

Jan-Jaap de Haan,
Directeur Cedris

Facebook: https://www.facebook.com/CedrisNL/
Twitter: https://twitter.com/Cedris
LinkedIn: https://www.linkedin.com/company/cedris/
YouTube: https://www.youtube.com/user/CedrisFilm

Genoemde kennis, expertise en infrastructuur zijn de afgelopen decennia opgebouwd door de 90 leden van Cedris.

Kijk op www.cedris.nl voor meer informatie of voor het dichtstbijzijnde sociale werkbedrijf in uw arbeidsmarktregio.

Cedris is de landelijke vereniging voor sociale werkgelegenheid en re-integratie. De leden van Cedris zorgen voor een goede match op de arbeidsmarkt tussen en ze gebruik van de zes instrumenten voor een succesvolle uitvoering van de Participatiewet en de banenafspraak.

Cedris

Koningin Wilhelminalaan 3
3527 LA Utrecht

Postbus 8151
3503 RD Utrecht

T 030 - 290 68 00
F 030 - 290 68 99

info@cedris.nl
www.cedris.nl

Facebook: https://www.facebook.com/CedrisNL/
Twitter: https://twitter.com/Cedris

LinkedIn: https://www.linkedin.com/company/cedris/
YouTube: https://www.youtube.com/user/CedrisFilm

Zes instrumenten voor succesvolle uitvoering van de Participatiewet en de banenafspraak

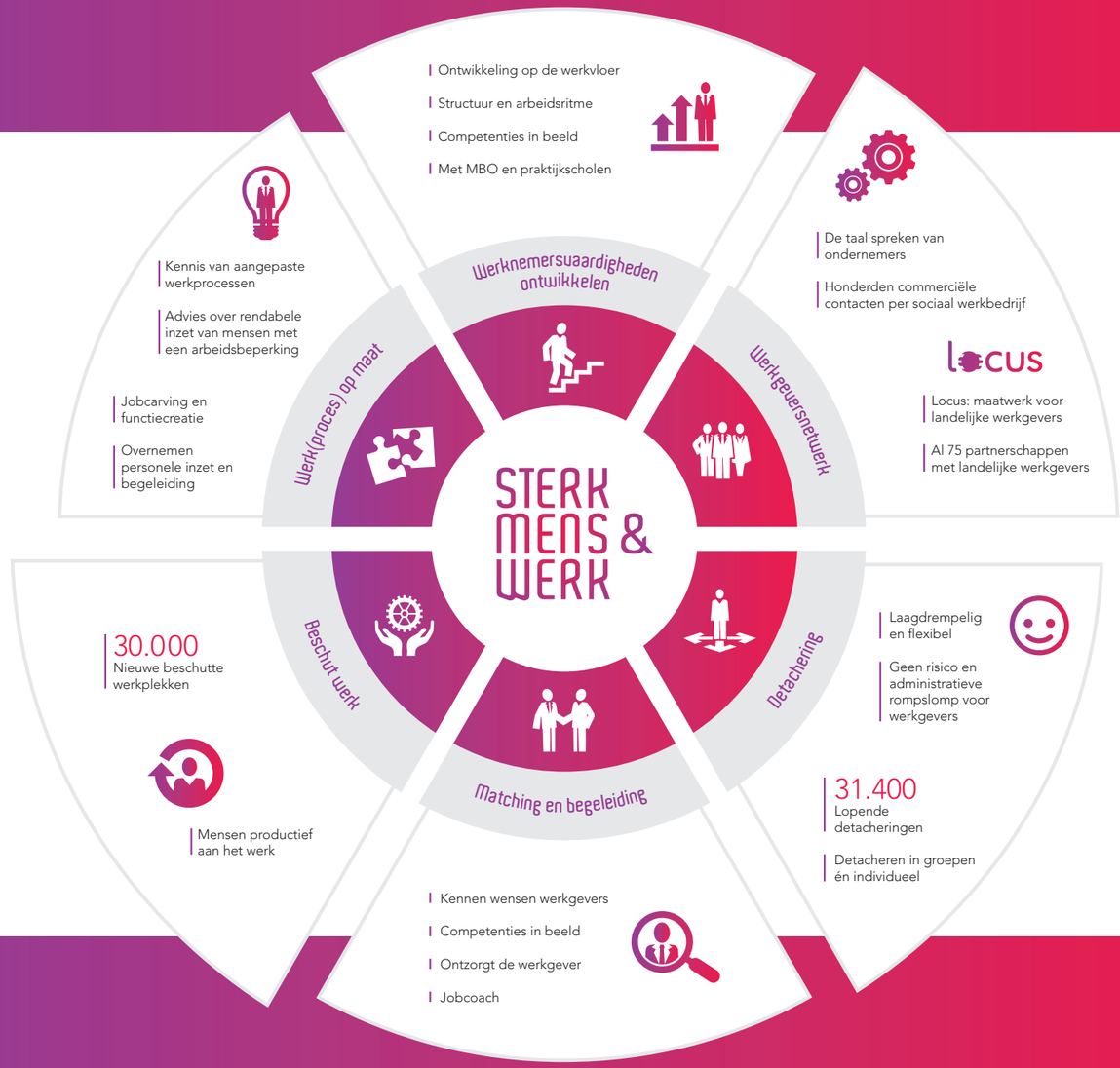

Cedris

Voor de invulling van de banenafspraak zijn zes zichzelf in de praktijk bewezen instrumenten beschikbaar. Maak er binnen uw arbeidsmarktregio gebruik van.

> Sociale werkbedrijven beschikken over honderden commerciële contacten met werkgevers om de 125.000 banen uit het sociaal akkoord te realiseren.

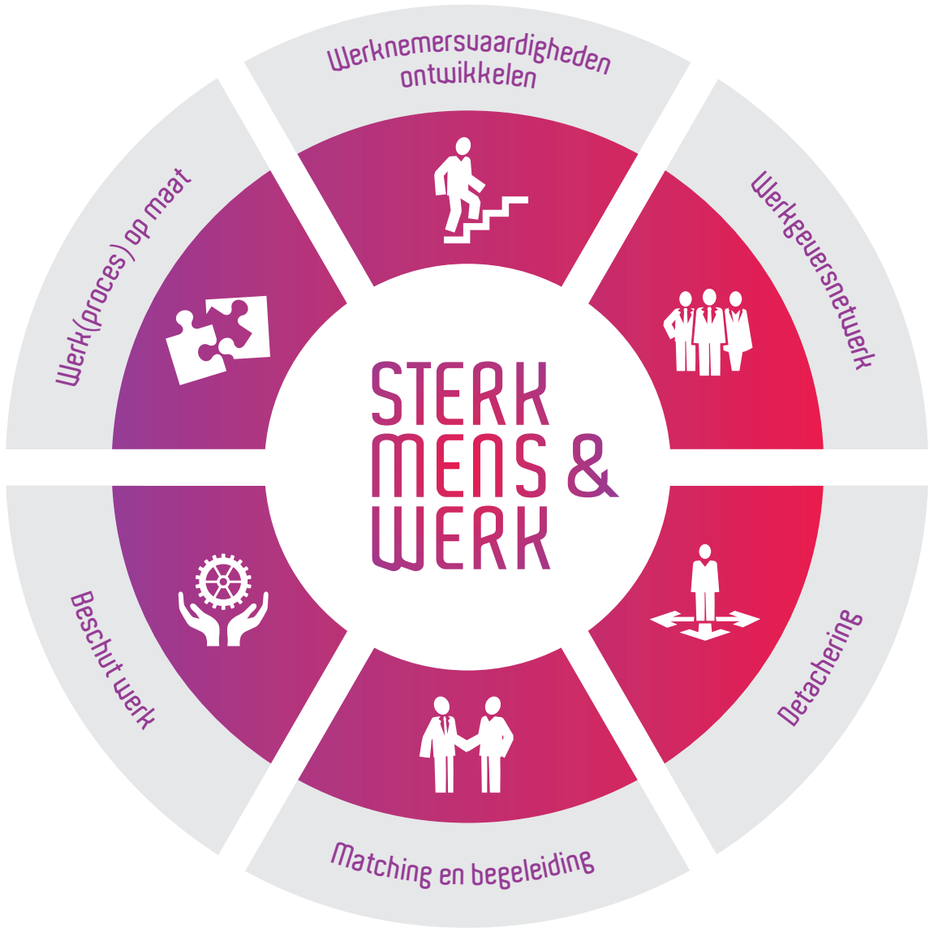

Werkproces op maat
Mensen met een beperking kunnen goed functioneren in het bedrijfsleven of in een werkomgeving. Vaak zijn aangepaste werkomstandigheden essentieel. Een volwaardige gesprekspartner voor werkgevers kent de markt, mensen en kan meedenken over de kosten en baten en aanpassingen in werkprocessen.

Beschut werk
Voor alle medewerkers in uw arbeidsmarktregio die vallen onder de Participatiewet en die niet in staat zijn om te werken bij een werkgever, is er de mogelijkheid tot beschut werk: mensen doen echt werk in een veilige, aangepaste werkomgeving en met voldoende begeleiding.

Matching en begeleiding
Het begeleiden van mensen met een beperking naar een passende baan is een vak. En mensenwerk. Jobcoaches en consulenten verstaan dit vak. Zij zijn 'banenmakelaars'; bemiddelaars tussen mens en werk. Daar waar nodig krijgt de medewerker (en vaak net zo belangrijk: de werkgever) begeleiding van een jobcoach.

Werknemersvaardigheden ontwikkelen
Medewerkers die langdurig niet hebben gewerkt en mensen met een arbeidsbeperking kunnen moeite hebben met (opnieuw) aan het werk gaan. Zij hebben baat bij passende trainingen, bijvoorbeeld om werknemers- en sollicitatievaardigheden te ontwikkelen. Met deze vaardigheden 'in the pocket' heeft de medewerker gegarandeerd meer mogelijkheden bij potentiële werkgevers.

Werkgeversnetwerk
Een levend netwerk onder werkgevers, de taal spreken van ondernemers: zo creëer je kansen op werk. Bestaande en nieuwe commerciële contacten leveren dagelijks banen op voor mensen met een arbeidsbeperking. Daarnaast is er het Locus Netwerk met haar afspraken over banen met landelijke werkgevers.

Detachering
Medewerkers met een arbeidsbeperking gaan in dienst bij of op detacheringsbasis aan de slag bij een werkgever.
Dit kan ook in de vorm van groepsdetachering met intensieve begeleiding. Voordelen: geen administratieve rompslomp, geen risico in geval van ziekte en flexibel inzetbare medewerkers. Detacheringen tellen mee voor de banenafspraak.

> Het aantal mensen met een beperking dat werkt bij een gewone werkgever is sinds 2005 meer dan verdubbeld.

de Kinderombudsman.
wij laten van je horen

U bent nu hier

datum
5 april 2018
ons nummer
20180405
uw brief

uw kenmerk

contactpersoon

doorkiesnummer

postadres
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

telefoon + fax
T (070) 850 69 90
F (070) 360 75 72

www
info@dekinderombudsman.nl
www.dekinderombudsman.nl

de Kinderombudsman
is onderdeel van Bureau
Nationale ombudsman

Geacht Raadslid,

Als Kinderombudsvrouw wil ik u hartelijk feliciteren met uw verkiezing tot volksvertegenwoordiger in uw gemeente. Het ambt van raadslid betekent onder andere dat u vanaf nu mede verantwoordelijk bent voor het beleid van uw gemeente dat gaat over kinderen en jongeren.

Om u op weg te helpen invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid, laten tien landelijke jongerenorganisaties in deze brief weten wat zij belangrijk vinden en wat zij van u verwachten. Deze organisaties staan voor honderdduizenden kinderen en jongeren in Nederland, of het nu gaat om scholieren of om kinderen en jongeren die met jeugdhulp te maken hebben. Hun belangrijkste boodschap aan u? Heb oog voor kinderen en jongeren en betrek ze bij uw plannen en de uitvoering van beleid.

Ook ik deel graag enkele uitgangspunten met u die volgens mij aan de basis liggen van een effectief gemeentelijk jeugdbeleid dat is gebaseerd op de kernwaarden van het Kinderrechtenverdrag.

Kinderrechten in gemeenten

Als Kinderombudsvrouw is het mijn taak om te bevorderen dat de rechten van kinderen en jongeren in Nederland worden nageleefd door wetgevers, beleidsmakers en uitvoerende professionals. Dus ook door gemeenten.

De afgelopen jaren hebben gemeenten steeds meer taken en verantwoordelijkheden gekregen in het jeugddomein. Uw gemeentelijke organisatie - en ook u als raadslid - heeft een cruciale rol in het zorgdragen voor het welzijn van de kinderen en jongeren die in uw gemeente wonen. Of het nu gaat om jeugdhulp, armoedebestrijding, passend onderwijs of de aanpak van kindermishandeling.

de Kinderombudsman.
wij laten van je horen

Ik zie dat er in gemeenten hard gewerkt wordt om kinderen en jongeren in kwetsbare situaties te helpen. Tegelijkertijd zie ik dat problemen vaak geïsoleerd worden aangepakt. Dit terwijl deze kinderen en jongeren vaak te maken hebben met een stapeling van problemen. Zo krijgen kinderen die in armoede leven vaker jeugdhulp dan andere kinderen. En kinderen die met jeugdhulp te maken hebben, kunnen dezelfde kinderen zijn die onder kindermishandeling lijden.

datum
5 april 2018
ons nummer
20180405
uw brief

uw kenmerk

Help kinderen en jongeren in samenhang en praat met ze
Om kinderen en jongeren echt te helpen, moet er binnen de gemeente een samenhangende aanpak zijn die zich richt op alle gebieden in het leven van een kind. Daarbij is het van belang om naar de individuele situatie van een kind te kijken. Elk kind is anders en elk probleem vraagt om maatwerk. Er moet binnen de gemeente een vast aanspreekpunt zijn voor kinderen en jongeren. Eén persoon die verantwoordelijk is voor alle hulp die een kind nodig heeft.

Ik roep u op om de samenwerking te zoeken met alle partijen die betrokken zijn bij een kind. De stem van kinderen en jongeren kan en mag hierbij niet ontbreken. Praat met ze over wat zij nodig hebben en breng hun boodschap over aan uw collega raadsleden, het college van B&W en organisaties die met kinderen en jongeren werken.

Ik wens u veel wijsheid, succes en plezier toe in uw belangrijke werk als raadslid.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
de Kinderombudsvrouw

de Kinderombudsman.
wij laten van je horen

Landelijke jongerenorganisaties: betrek ons bij uw werk

Op 20 november 2017, de Internationale Dag voor de Rechten van het Kind, heeft de Kinderombudsman de jongerenorganisaties van Nederland en de Tweede Kamer samengebracht. Tijdens de Jongerenlobby hebben vijftig jongeren van vijftien verschillende jongerenorganisaties samen met Tweede Kamerleden plannen gemaakt hoe hun stem beter gehoord kan worden in Den Haag. Bekijk de infographic met de boodschap, plannen en gegevens van de jongerenorganisaties op www.dekinderombudsman.nl/nieuws.

datum
5 april 2018
ons nummer
20180405
uw brief

uw kenmerk

Minstens zo belangrijk is dat hun stem gehoord wordt bulten Den Haag, In alle Nederlandse gemeenten die elke dag beslissingen nemen die kinderen en jongeren raken. Daarom laten de landelijke jongerenorganisaties u graag weten wat zij belangrijk vinden en wat zij van u als raadslid verwachten.

Exodus Jongerenambassadeurs

Gemeenten moeten zorgen dat lokale hulp en ondersteuning alert is op kinderen van arrestanten en gedetineerden en proactief ondersteuning bieden aan gezinnen. Samenwerkln tussen wijkteams, huisartsen, politie, scholen, jeugdbescherming en (landelijke) organisaties met expertise van detentie (bv Exodus) is noodzakelijk.

Exodus Nederland is de grootste landelijke organisatie die met professionals en vrijwilligers opvang en begeleiding biedt aan ex-gedetineerden, gedetineerden en hun familieleden. Dagelijks zijn ruim 200 professionals en ruim 1.500 vrijwilligers aan het werk om (ex-)gedetineerden en hun familieleden perspectief te bieden op een succesvolle re-integratie in de samenleving. https://www.exodus.nl

JeugdWelzijnsBeraad

Het JeugdWelzijnsBeraad feliciteert alle nieuwe raadsleden met hun benoeming! Graag brengen wij als koepel van jongerenraden uit de jeugdhulp de volgende punten onder de aandacht:

- Jongerenparticipatie is onmisbaar bij het verbeteren van de jeugdhulp. Het JWB vindt dat iedere jeugdhulpinstantie een jongerenraad moet hebben om de stem van jongeren te borgen en versterken. Gouden tip: neem dit op als inkoopeis!
- Werk samen met andere gemeenten op het gebied van jeugdhulp zodat iedere jongere de hulp krijgt die hij/zij nodig heeft.
- Jongeren moeten na ook na hun 18e gebruik kunnen maken van jeugdhulp. Informeer ze over hun rechten!
- Laat indicaties doorlopen als het perspectief van de jongere duidelijk is. Zorg dat jongeren zoveel mogelijk op één plek blijven en zo min mogelijk te maken krijgen met wisselingen van professionals.

Het JeugdWelzijnsBeraad is het grootste platform voor jongerenraden uit jeugdhulp. Binnen het JeugdWelzijnsBeraad bepalen jongeren zelf welke punten er op de agenda staan. Ons doel is om met onze stem de jeugdhulp in Nederland te verbeteren. http://www.jeugdwelzijnsberaad.nl/

JOB
JOB wilt dat de raadsleden de stem van de mbo'ers horen! Er zijn een half miljoen mbo-studenten in Nederland en die moeten gehoord worden. Er worden veel beslissingen genomen die deze groep jongeren raken door óver mbo'ers en niet mét mbo'ers te praten. Het is onze wens dat gemeenteraadsleden niet alleen praten met schoolbesturen van mbo-scholen of zich richten op hoger onderwijs, maar ook de mbo-studentenraden uit de regio raadplegen om (onderwijs)beleid zo passend en toegankelijk mogelijk te maken!

JOB is de landelijke jongerenorganisatie die mbo-studenten een stem geeft in het onderwijs. Wij zorgen er voor dat hun mening en hun perspectief niet vergeten wordt én juist nog meer wordt gehoord. Door studenten hun rechten uit te leggen en de stem van studenten te laten horen richting media en politiek, geven wij studenten alle middelen in handen om invloed uit te oefenen op hun opleiding, school en stage! www.jobmbo.nl

Jongerentaskforce Augeo
Maak gestructureerde en systematische jongerenparticipatie een gemeentelijke subsidievereiste voor aanbieders van jeugdhulp – en spreek dit ook af binnen samenwerkingen waarin verschillende gemeenten samen georganiseerd zijn, zodat deze vereiste ook geldt voor veiligheidshuizen en Veilig Thuis organisaties. En zorg dat elk raadslid met (jeugd)zorg in de portefeuille en elke wethouder jeugd een eigen 'jongerenbuddy' krijgt die helpt de zaken vanult een jongerenperspectief te zien.

De Augeo Jongerentaskforce is een groep van zo'n vijftig jongeren die ervaringsdeskundig zijn op de thema's kindermishandeling (v)echtscheiding, opgroeien met ouders met psychische of verslavingsproblemen en vluchtelingen. De jongeren laten graag hun mening horen over deze thema's. Dit doen ze door het geven van presentaties en trainingen, het uitvoeren van onderzoek en in gesprek te gaan met politici, de Kinderombudsman en anderen. https://www.jongerentaskforce.nl

LAKS
Het LAKS strijdt voor goed onderwijs voor iedereen. Onderwijs dat past, ook voor scholieren met een zorgvraag. De gemeente speelt hierbij een cruciale rol. Zet in op een betere samenwerking tussen zorg en onderwijs, en het handhaven van de Wet passend onderwijs. U kunt het verschil maken voor honderden scholieren die thuiszitten en geen volwaardig onderwijsaanbod krijgen.

Het Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS) is een organisatie van, voor en door scholieren. Het LAKS zorgt ervoor dat er niet alleen maar óver, maar ook mét de scholier wordt gepraat. Het LAKS organiseert verschillende activiteiten, informeert en vertegenwoordigt scholieren. Het LAKS heeft over alles wat met het voortgezet onderwijs te maken heeft een mening, namens alle scholieren. http://www.laks.nl

NJR

NJR vindt het belangrijk dat de gemeentes na de verkiezingen echt werk gaan maken van positief jeugdbeleid. Dit betekent onder andere dat de gemeente inzet op zoveel mogelijk en zo breed mogelijke participatie van jongeren: vrijetijdsbesteding (sport/cultuur), onderwijsondersteuning, het stimuleren van vrijwilligerswerk etc. Daarnaast moet de leefomgeving jeugdvriendelijk zijn door bijvoorbeeld te investeren in veilige wijken en ontmoetingsplekken. Tot slot moeten jongeren betrokken worden bij gemeentelijke besluitvorming, bijvoorbeeld door het inrichten van een jongerenraad. Hierbij moet de input van jongeren serieus genomen worden en is terugkoppeling en feedback van belang.

NJR is het netwerk van jonge changemakers, de expert in jongerenparticipatie en supporters van jongeren die iets voor anderen willen betekenen. Wij maken jongeren medeproducent van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en zorgen dat zij de steun hebben om geweldige dingen te doen. Wij zorgen ervoor dat jongeren het beste in elkaar naar boven halen en samen zoveel mogelijk positieve impact hebben op de wereld. https://www.njr.nl

NJR Hoofdzaken

Wij willen vanuit het project Hoofdzaken van NJR graag dat de raadsleden zich inzetten voor jongeren met psychische problemen. Dit kunnen ze doen door ervaringsdeskundigen meer te ondersteunen bij hun missie op de volgende vijf punten:

- Stigma/taboe bestrijden door voorlichting en online platforms
- Eigen wensen en grenzen: jongeren betrekken in hun eigen behandeling en toekomstplannen
- Maatwerk en samenwerking om mogelijkheden te creëren binnen het onderwijs wanneer jongeren vastlopen vanwege psychische problemen
- Begrip door vertrouwenspersonen in nazorg: ervaringsdeskundigen in wijkteams en laagdrempelige inloopfaciliteiten
- Bestrijden van onwetendheid en onbegrip binnen het onderwijs over GGZ door informatie en voorlichting

Hoofdzaken is een project van NJR waarbij jonge ervaringsdeskundigen hun kennis inzetten om de jeugd en jong volwassen GGZ te verbeteren en stigma en taboe rond psychische problemen te verminderen. Dit doen we door in gesprek te gaan met zorgprofessionals, beleidsmakers, onderwijs en jongeren zelf. Met een taskforce van meer dan dertig jongeren maken we ons hard voor een toekomst waarin jongeren met psychische kwetsbaarheden optimaal kunnen participeren in de samenleving. https://www.njr.nl/hoofdzaken

Speaking Minds
Maak beleid (waaronder het nieuwe gemeentelijk coalitieakkoord) beschikbaar in - voor jongeren - begrijpelijke taal. Wij zijn van mening dat kinderen en jongeren het recht hebben om mee te denken, mee te praten en mee te beslissen over beleid van de overheid dat hen aangaat. Maar om dit te kunnen doen, moeten ze dat beleid wel eerst kunnen begrijpen. Zorg er dus voor dat er een kindvriendelijke versie beschikbaar is van het gemeentelijk coalitieakkoord.

Speaking Minds is een initiatief van Save the Children, Defence for Children en Stimulansz, waarbij de stem van jongeren, die te maken hebben met armoede en schulden, wordt meegenomen binnen het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid. Na een Speaking Minds leertraject van enkele maanden, geven jongeren hun advies over een actueel beleidsvraagstuk. Zo staan deze jongeren niet langer aan de zijlijn, maar praten ze actief mee. Dit leidt tot een effectiever en inclusiever (gemeentelijk) armoede- en schuldenbeleid.http://www.speakingminds.nl

The Unforgettables
Jongeren weten zelf vaak heel goed wat ze nodig hebben. Ze kunnen vertellen wat er goed gaat in de jeugdhulpverlening, maar ook wat ze nog missen. Met hun input kunt u hen centraal zetten in het jeugdbeleid. Ga daarom met hen in gesprek. Doe dat bijvoorbeeld met onze jongerenraad, the Unforgettables. Deze 50 jongeren hebben al veel meegemaakt, de meesten kunnen niet meer thuis wonen. Zij zijn de stem van ruim 100.000 kinderen die opgroeien in gezinnen met meervoudige problematiek. We nodigen u uit om aanwezig te zijn bij een bijeenkomst met onze jongeren. Om naar hun verhalen te luisteren, de verhalen achter de cijfers.

In het speciaal vragen we uw aandacht voor de 7.000 kinderen die tijdelijk in een maatschappelijke of vrouwenopvang wonen. Ze krijgen daar niet altijd de zorg en aandacht die op dat schakelmoment in hun leven zo belangrijk is. Stel daarom samen met de VNG, Federatie Opvang en VWS landelijke kwaliteitsnormen op voor de opvang, waarin je het kind centraal stelt. Controleer vervolgens of deze ook worden nageleefd.

The Unforgettables is de jongerenraad van het Vergeten Kind. Zij strijden voor een Nederland waarin elk kind zich écht kind voelt, zich goed ontwikkelt en volwaardig meedoet in de maatschappij. Ruim 100.000 kinderen groeien op in gezinnen met meervoudige problematiek en bij meer dan 55.000 kinderen gaat het zodanig mis, dat thuiswonen niet meer mogelijk is. Voor die kwetsbare kinderen organiseren we activiteiten en projecten met een directe positieve invloed. https://www.hetvergetenkind.nl

Zorg én Perspectief
In Nederland zijn er 700.000 jongeren met een chronische aandoening, zoals diabetes, CF, reuma en velen meer. Het Jongerenpanel Zorg én Perspectief zet zich in voor de maatschappelijke participatie van deze jongeren en roept gemeenteraadsleden op deze jongeren goed in het vizier te houden. Ga met jongeren met een chronische aandoening in gesprek en luister naar hun ervaringen. Zo kunnen we ons gezamenlijk hard maken voor al deze jongeren in de gemeenten. Door specifieke aandacht voor kinderen en jongeren met een chronische aandoening in de wijkteams en aandacht voor een goede aansluiting tussen onderwijs en zorg én onderwijs en werk, krijgen alle jongeren de kans te participeren. Geef ook jongeren met een chronische aandoening een stem in uw gemeente.

Het Jongerenpanel Zorg én Perspectief zet zich in voor de ruim 700.000 jongeren in Nederland met een chronische aandoening. Samen met de professionals van Zorg én Perspectief en alle betrokken organisaties willen wij ervoor zorgen dat het verschil in maatschappelijke participatie tussen jongeren met een chronische aandoening en gezonde leeftijdsgenoten kleiner wordt. Dit doen wij door gevraagd en ongevraagd advies te geven aan professionals, Kamerleden en andere betrokkenen.https://www.fnozorgvoorkansen.nl/zorg-en-perspectief

Van: secretariaat@dekinderombudsman.nl
Ontvangen: 5-4-2018 09:02
Aan: secretariaat@dekinderombudsman.nl
CC:
Onderwerp: Brief Kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer aan gemeenteraadsleden

---

Geacht raadslid,

Als Kinderombudsvrouw wil ik u hartelijk feliciteren met uw verkiezing tot volksvertegenwoordiger in uw gemeente. Het ambt van raadslid betekent onder andere dat u vanaf nu mede verantwoordelijk bent voor het beleid van uw gemeente dat gaat over kinderen en jongeren.

Graag bied ik u hierbij de brief aan die ik samen met tien landelijke jongerenorganisaties heb opgesteld om u als raadslid op weg te helpen invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid. De tien organisaties staan voor honderdduizenden kinderen en jongeren in Nederland, of het nu gaat om scholieren of om kinderen en jongeren die met jeugdhulp te maken hebben. Hun belangrijkste boodschap aan u? Heb oog voor kinderen en jongeren en betrek ze bij uw plannen en de uitvoering van beleid.

Kinderrechten in gemeenten

Ook ik deel in de brief enkele uitgangspunten met u die volgens mij aan de basis

liggen van een effectief gemeentelijk jeugdbeleid dat is gebaseerd op de kernwaarden van het Kinderrechtenverdrag. Ik roep u op om de samenwerking te zoeken met alle partijen die betrokken zijn bij een kind. De stem van kinderen en jongeren kan en mag hierbij niet ontbreken. Praat met ze over wat zij nodig hebben en breng hun boodschap over aan uw collega raadsleden, het college van B&W en organisaties die met kinderen en jongeren werken.

Jongerenlobby

Graag wijs ik u ook nog op de uitkomsten van onze Jongerenlobby. Vijftig jongeren van verschillende jongerenorganisaties hebben op 20 november 2017 samen met Tweede Kamerleden plannen gemaakt hoe hun stem beter gehoord kan worden in Den Haag. Minstens zo belangrijk is dat hun stem gehoord wordt buiten Den Haag, in alle Nederlandse gemeenten die elke dag beslissingen nemen die kinderen en jongeren raken. Ik hoop dat de plannen van de jongeren u inspireren en dat u samen met de jongerenorganisaties aan de slag gaat om de invloed van kinderen en jongeren ook in gemeenten te vergroten.

Bekijk hier de uitkomsten van Jongerenlobby: infographic Jongerenlobby

In de infographic en in de brief vindt u de gegevens van de jongerenorganisaties. Zij denken graag met u mee over onderwerpen die kinderen en jongeren raken. En ook wij zijn beschikbaar om mee te denken over hoe u als raadslid kinderen en jongeren kan betrekken in uw werk. Contactpersoon is Aafke Plug, 06-52 59 53 07, aafke.plug@dekinderombudsman.nl.

Ik wens u veel wijsheid, succes en plezier toe in uw belangrijke werk als raadslid.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
de Kinderombudsvrouw

de Kinderombudsman.
wij laten van je horen

Facebook

Twitter

Website

Email

This email was sent to secretariaat@dekinderombudsman.nl

why did I get this? unsubscribe from this list update subscription preferences

De Kinderombudsman · Bezuidenhoutseweg 151 · Postbus 93122 · Den Haag, Zuid-Holland 2509 AC · Netherlands

ANKO

Bezoekadres
Gooierserf 400
1276 KT Huizen

Postadres
Postbus 212
1270 AE Huizen

T (035) 525 95 00
F (035) 526 37 86
E info@anko.nl
I www.anko.nl

Aan de leden gemeenteraad

Betreft: Uw kapper doet een beroep op u!

Huizen, 4 april 2018

Geacht nieuw raadslid,

Allereerst feliciteren wij u van harte met uw verkiezing tot raadslid in uw gemeente. U heeft een verantwoordelijke taak op u genomen.

U bent vast ontzettend druk geweest de afgelopen periode. Heeft u nog tijd gehad voor een bezoek aan de kapper? Want dat een verzorgd uiterlijk van belang is voor een volks-vertegenwoordiger wist u natuurlijk al. Dat uw kapper daarin een belangrijke rol speelt is vanzelfsprekend. En dat kappers van belang zijn voor de lokale economie? Ook geen nieuws!

Dat de meeste gemeenten onbewust meewerken aan de teloorgang van de lokale kappersbranche…. had u kunnen weten!

Eind vorig jaar vroegen wij uw aandacht voor de sombere toekomst die zich aftekent voor de Nederlandse kappersbranche en de rol die de gemeentelijke overheid kan spelen in het keren van het tij. Nu u gekozen bent in de gemeenteraad kunnen we opgelucht adem halen, want natúúrlijk pakt u die handschoen op. U wilt immers dat over vier jaar uw kiezers u prijzen voor uw inzet voor een bloeiende lokale middenstand en een levendig winkelgebied.

Kappers zorgen voor die levendigheid en dragen bij aan sociale cohesie. Zij bieden werk-gelegenheid aan vooral vrouwen, lager opgeleiden en part-timers en bovendien leiden zij de vakmensen van morgen op!

Wat is ook alweer het probleem?

- Waarschijnlijk zijn er veel meer kappers in uw gemeente dan u denkt. Onze ervaring leert dat er vaak 3 tot 4 keer zoveel kappers ingeschreven zijn bij de Kamer van Koophandel dan menig lokaal politicus denkt. Gemeenten staan namelijk vaak toe dat kappers-bedrijven aan huis worden gevestigd, waardoor de lokale kappersbranche langzaam uit het (winkel)straatbeeld verdwijnt. Wilt u weten hoeveel kapper er in uw gemeente ingeschreven staan? Kijk op anko.nl/zoveeldus.

- Voor aan huis gevestigde kapsalons geldt minder wet- en regelgeving. Bovendien wordt bij deze kappers minder gehandhaafd, terwijl dat bij salons in een winkelpand wel gebeurt. Daardoor kunnen salons aan huis lagere tarieven hanteren en hebben zij een oneerlijk concurrentievoordeel t.o.v. salons in winkelgebieden.

KvK 40507114, IBAN NL61 INGB 0697 4147 60

- Kapsalons in winkelgebieden – het ‘zichtbare’ winkelambacht - lijden hier zwaar onder en een aantal heeft zijn bedrijf al moeten sluiten, daarmee winkelleegstand en het verdwijnen van werkgelegenheid en in de hand werkend.

- Deze bedrijfsbeëindigingen leiden tot het verdwijnen van arbeidsplaatsen en een groei van het aantal zzp-kappers, voor wie een salon aan huis de meest voor de hand liggende keuze is. Een vicieuze cirkel!

- Salons aan huis werken meestal zonder personeel en bieden geen leerwerkplekken aan. Zo verschraalt ook het opleidingsaanbod voor creatieve mbo’ers.

- Het doemscenario is dat het kappersvak verdwijnt als gerenommeerd winkelambacht en afglijdt naar een ‘bijverdienste branche’, waarbij zowel professioneel ondernemerschap als hoogwaardig vakmanschap (uw verzorgde kapsel) aan kwaliteit fors zal inboeten. Geen goed nieuws uw gemeente en haar inwoners!

Is er ook een bloeiscenario denkbaar? Zeker!

Als u de verantwoordelijkheid van uw gemeente om zorg te dragen voor eerlijke concurrentie serieus neemt, maakt u op korte termijn werk van eerlijker beleid. De ANKO ondersteunt u daar graag bij:

- We doen onderzoek naar de lokale kapperseconomie en brengen deze voor u in kaart. Samen met lokale kappers bespreken en inventariseren we de knelpunten en de wensen van zowel kappers als gemeente m.b.t. toekomstig beleid.

- Samen werken we aan het realiseren van dit nieuwe beleid. De ANKO beschikt over diverse tools die hierbij kunnen helpen: ‘best practices’ in andere gemeenten, een voorbeeldregeling met ambtelijk stappenplan (opgesteld in samenwerking met een gerenommeerd RO-bureau) en een landelijk onderzoek uitgevoerd door BRO.

Als u wilt…

De oplossing lijkt eenvoudig, maar u weet als geen ander dat voor verandering en verbetering politieke wil nodig is. Mogen uw kapper en wij rekenen op de uwe? Voor meer informatie kunt u uiteraard contact met ons opnemen via info@anko.nl of 035 – 525 95 00.

Wellicht is de ANKO al met uw gemeente in gesprek over een lokale oplossing. In dat geval hopen we dat u deze samenwerking een warm hart toedraagt en verder stimuleert.

Rest ons u veel succes te wensen met uw werkzaamheden als raadslid!

Met vriendelijke groet,
Koninklijke Algemene Nederlandse Kappersorganisatie (ANKO)

Jan Franssen
voorzitter

ANKO

Bezoekadres
Gooierserf 400
1276 KT Huizen

Postadres
Postbus 212
1270 AE Huizen

T (035) 525 95 00
F (035) 526 37 86
E info@anko.nl
I www.anko.nl

Benut het verleden, investeer in archeologie!

Vijf punten voor uw gemeente

Ons land heeft een lang en rijk verleden en daar vinden we overal nog sporen van in de bodem. Archeologie kan samen met de andere erfgoeddisciplines het verhaal van de gemeente vertellen en verrijken. Zichtbare en beleefbare overblijfselen maken dit verhaal tastbaar. Ze geven ons het gevoel thuis te zijn als bewoner, verrassen ons als bezoeker en verwelkomen de ondernemer.

Archeologische resten zijn in eerste instantie meestal niet zichtbaar. Dat maakt ze -ten onrechte- vaak onbekend en onbemind. Maar overal waar archeologische resten worden opgegraven, wordt gebouwd aan de geschiedenis en identiteit van een wijk, dorp, stad of regio. Soms worden daarbij ontdekkingen gedaan die van (inter)nationaal belang zijn. Neem bijvoorbeeld het spectaculaire grafveld uit de steentijd in Dalfsen of de rijke Romeinse vondsten uit Tiel.

Elke gemeente heeft wel zo'n bijzonder verhaal in de bodem verborgen. Met het vertellen van dit verhaal kan de toekomst een nieuw verleden krijgen, en kan uw gemeente ervoor kiezen het verleden een betere toekomst te geven. Positieve publiciteit gegarandeerd!

Geef archeologie daarom de plek in uw gemeente die het verdient. Denk daarbij aan de volgende ingrediënten:

1. Archeologie is van ons allemaal

Archeologie is niet het eigendom van archeologen en de uitkomsten van archeologisch onderzoek zijn niet alleen voor de opdrachtgevers; onze voorouders zijn van iedereen.

Treed naar buiten met alle onderzoeken die in uw gemeente worden uitgevoerd en leg verbindingen met burgers, scholen en ondernemers: elk puzzelstuk draagt bij aan het gemeenschappelijke verhaal.

2. Archeologie is een overheidsverantwoordelijkheid

Stimuleer een helder en toekomstgericht archeologiebeleid in uw gemeente. Alleen duidelijke en realistische eisen zorgen voor een gezonde omgang met het kostbare bodemarchief. Geef aan wat u als gemeente belangrijk vindt en geef zowel ruimtelijke initiatiefnemers als burgers een eerlijke kans om aan de eisen

te voldoen. Doet u dit goed, dan verworden eisen tot wensen en helpt de maatschappij de gemeente in het behalen van haar beleidsdoelen.

3. Archeologie verbindt

De burgerparticipatie bij archeologisch onderzoek is hoog. Vrijwilligers krijgen de ruimte mee te werken bij onderzoek, bij educatieve projecten en het onderhoud aan archeologische monumenten. Zij begeven zich tussen onderzoekers, bedrijven, verhalenvertellers, beleidsmakers en initiatiefnemers.

Faciliteer en stimuleer hier de samenwerking op alle niveaus, laat inwoners meedenken over het archeologiebeleid en zorg dat ieders potentie ten volste wordt benut. Samen komen we verder.

4. Archeologie is een investering in de toekomst

De kosten van archeologisch onderzoek zijn voor rekening van een initiatiefnemer. U kunt er als gemeente voor kiezen om bij sommige projecten bij te springen. Maak hier een bewuste keuze en bedenk dat de kenniswinst soms de portemonnee van de particuliere initiatiefnemer overstijgt of dat deze winst nog groter wordt als de gemeente er een schepje bovenop doet. We kunnen het archeologisch bodemarchief maar één keer onderzoeken, want weg=weg.

5. Archeologie is opgenomen in de Omgevingswet

Archeologie vormt binnen het Erfgoedhuis een integraal onderdeel van de Laan van de Leefomgeving. Investeer in een goede basis hiervoor. Is alle kennis digitaal ontsloten, zijn de instrumentaria op orde?

Benut de kennis over ons archeologisch bodemarchief bij het opstellen van de omgevingsvisie. Een gemeente met oog voor het verleden is een gemeente met een fundament voor de toekomst.

Namens de archeologen van Nederland, verzameld in het Groot Reuvensoverleg

p/a Nijverheidsweg-Noord 114 | 3812 PN Amersfoort | info@reuvens.nl

http://www.reuvensdagen.nl/organisatie_stichting_reuvens.html

groot
REUVENS
overleg
Gefeliciteerd met uw verkiezing
tot raadslid van uw gemeente.
De komende tijd gaat u de gemeente
van A tot Z verkennen.
Wij bevelen u daarbij de A van Archeologie van harte aan.
Archeologie heeft veel te bieden voor uw gemeente!
Klik hier voor vijf concrete punten.
Wilt u meer weten of bijvoorbeeld een archeologische werkplaats
of opgraving bezoeken, neem dan contact op met ons via
info@reuvens.nl
Gefeliciteerd!
Met een hartelijke groet namens de Nederlandse
archeologen, verzameld in het Groot Reuvensoverleg

passend onderwijs
noord-limburg

Aan: College B&W
Gemeente Venlo
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Nr.
29 MRT 2018
Gemeente Venlo

Venlo, 28 maart 2018

Geachte B&W,

Onderwijs en jeugdzorg zijn onmiskenbaar aan elkaar gekoppeld. De bestuurders van het primair- en voortgezet onderwijs, willen u graag wijzen op het grote belang dat wij hechten aan een samenhangend beleid op het terrein van Onderwijs en jeugdzorg.

De inspectie van het onderwijs heeft in zijn laatste rapport aan het Samenwerkingsverband VO/VSO-Noord Limburg over het Passend Onderwijs de conclusie getrokken dat de samenwerking met de gemeente beter kan. Een groot deel van het aanbod aan extra onderwijs, ondersteuning en zorgverlening gaat niet in onderlinge afstemming tussen zorgaanbieders, scholen en/of het samenwerkingsverband. Dat is jammer.

Wij verzoeken u dringend deze samenhang nu politiek te verankeren en deze beide portefeuilles bij een nieuw te benoemen wethouder "Onderwijs en Jeugdzorg" onder te brengen.

Volgens ons is dit een belangrijke stap om de samenhang en de samenwerking effectief te organiseren.

Vanzelfsprekend zijn de ondertekenaars ten alle tijden bereid dit verzoek nader toe te lichten.

Hoogachtend

Namens de voorzitter en leden van het dagelijks bestuur SWV VO,

Tine van Wijk

Ton Hermans

Peter Badoux

Hanneke van de Kruis

3 april 2018

T.a.v. de Griffie: graag verspreiden onder de gemeenteraadsleden

Geacht gemeenteraadslid,

Hartelijk gefeliciteerd met uw benoeming!

De komende vier jaar bent u als volksvertegenwoordiger in de positie om bij te dragen aan een betere en mooiere gemeente. Ik wil u daar graag bij helpen.

Ivo Gelsing is mijn naam en ik werk als regiomanager bij RECRON. Ik sta voor de belangen van alle recreatieondernemers in de provincie Limburg. Ik ben uw gesprekspartner op het gebied van recreatie en werk daarbij o.a. samen met lokale en regionale toeristische platforms. Graag deel ik mijn kennis en daarbij kan ik zaken die in meerdere gemeenten spelen aan elkaar verbinden.

"Als regiomanager ben ik er voor de belangen van onze ondernemers en ga ik geen uitdaging uit de weg. Ik sta voor een prachtige sector met veel toekomstperspectief!"

Zoals u ongetwijfeld weet is de recreatiesector belangrijk voor de (lokale) economie. Elke dag wordt er in de toerisme- en recreatiesector in Nederland 207 miljoen euro besteed. Elke dag weer! Deze bestedingen zijn het brood op de plank voor 641.000 mensen. Zij werken in onze sector aan een gastvrij Nederland, ook bij u in de gemeente. Al jaren neemt het aantal banen in de sector toe. De werkgelegenheid in toerisme en recreatie groeit twee keer zo snel als gemiddeld.

RECRON is de brancheorganisatie voor recreatieondernemers. Wij willen samen met u de economie en werkgelegenheid in uw gemeente verder laten groeien. Doet u mee?!

Heeft u vragen of ideeën, neem gerust contact met mij op:

Met vriendelijke groet,

RECRON Ivo Gelsing
Regiomanager Limburg
M. 06 53 72 01 12
E. gelsing@recron.nl
www.recron.nl

Gemeente Venlo
Postbus 3434, 5902 RK Venlo
Adres: Hanzeplaats 1, 5912 AT

Bestemd voor: Fractievoorzitters gemeenteraad

Onderwerp: Sociaal ondernemerschap in collegeakkoord

03-04-2018

L.S.,

Van harte gefeliciteerd met uw plek in de gemeenteraad van Venlo. Wij wensen u veel succes hopen dat kunt bijdrage aan een socialer, duurzamer en ondernemender Venlo. Middels deze brief roepen wij u op sociale ondernemingen een plek te geven in het collegeakkoord

Nederland kent steeds meer sociale ondernemingen. Ondernemers die maatschappelijk uitdagingen aanpakken. Niet winst, maar maatschappelijke meerwaarde is de drijfveer van deze *social enterprises*. Denk aan bedrijven zoals The Colour Kitchen, GoOV en Afval Loont. Voor gemeenten zijn sociale ondernemingen in potentie een belangrijke partner bij het aanpakken van maatschappelijke problemen zoals werkloosheid, klimaatverandering en eenzaamheid.

Maar samenwerking gaat niet vanzelf. Ondernemers noemen het beleid van gemeenten vaak een obstakel tot groei. Uit recent onderzoek van PwC komen de volgende obstakels naar voren:

- Sociale ondernemingen voelen zich weinig herkend en erkend door gemeenten;
- De verkokering van de gemeente wordt door zowel gemeenten als sociale ondernemingen als een groot probleem voor samenwerking ervaren;
- Gemeenten kopen weinig in bij sociale ondernemingen;
- 75% van de gemeenten geeft aan dat ze niet genoeg kennis en expertise hebben ver sociaal ondernemerschap.[1]

De afgelopen jaren zijn de eerste gemeenten met sociaal ondernemerschap aan de slag gegaan, daar zijn waardevolle lessen uit de trekken. Wij doen daarom de volgende aanbevelingen en hopen deze terug te zien in het collegeakkoord van Venlo.

- **Sluit aan bij de Code Sociale Ondernemingen**
  Wat is een sociale onderneming nu eigenlijk en hoe weet ik dat deze in het maatschappelijk belang handelt? Een vraag waar veel gemeenten mee worstelen. Een onafhankelijke Commissie heeft daarom op basis van de EU definitie van een sociale onderneming de Code

[1] Voor het volledige onderzoek van PwC 'Prille kansen: de samenwerking tussen sociale ondernemingen en gemeenten in Nederland', zie: https://www.pwc.nl/nl/actueel-en-publicaties/diensten-en-sectoren/publieke-sector/sociale-ondernemingen-en-gemeenten-vinden-elkaar-mondjesmaat.html

Social Enterprise NL
Keizersgracht 264, 1016EV Amsterdam
info@social-enterprise.nl 020-6264410

Social Impact Factory
Vredenburg 40, 3511BD Utrecht
hallo@socialimpactfactory.com

Sociale Onderneming opgesteld.[2] Hierin worden de principes van sociaal ondernemen uitgewerkt en concreet gemaakt. Gemeenten kunnen hierbij aansluiten door de Code te gebruiken als een basis voor beleid.

- **Creëer binnen de gemeente een duidelijk aanspreekpunt voor sociale ondernemingen.** Sociaal ondernemers ervaren de verkokering van de gemeente als een groot obstakel, maar een *ontkokerde* gemeente is niet realistisch. Creëer daarom binnen de gemeente een aanspreekpunt voor sociaal ondernemers. Dit aanspreekpunt zorgt ervoor dat vragen vanuit sociaal ondernemers op de juiste plek terecht komen en een passend antwoord krijgen. Dit kan een plek krijgen binnen een bestaand ondernemersloket.

- **Geef sociale ondernemingen een plek in inkoop**
  De meest effectieve manier om sociale ondernemingen te stimuleren is door bij hen in te kopen. Maar dit gaat niet vanzelf. Beoordeel in de gunningscriteria op sociale en duurzame aspecten (in plaats van dit als randvoorwaarde te eisen), maak meer gebruik van de mogelijkheden die de nieuwe Aanbestedingswet (2016) biedt om aanbestedingen voor te behouden aan sociale ondernemingen waarvan 30% van het personeel een arbeidsbeperking heeft en creëer binnen het zorg en welzijn domein ruimte voor kleinschalige, lokale sociale ondernemingen.

- **Stimuleer newerkvorming en ontmoetingsplekken**
  Sociale ondernemingen kunnen veel van elkaar leren en bijvoorbeeld samen richting grote klanten optrekken. Hiervoor is het van belang dat ze elkaar kunnen ontmoeten en een netwerk vormen. De gemeente kan dit op verschillende manieren stimuleren, bijvoorbeeld door een fysieke hub te creëren met werkplekken voor sociaal ondernemers.

Social Enterprise NL en *Social Impact Factory* vertegenwoordigen samen meer dan 400 sociale ondernemingen in heel Nederland, wij hopen dat onze oproep gehoor vindt.

Met vriendelijke groet,

Mark Hillen en Stefan Panhuijsen
Directie en bestuur Social Enterprise NL

Kim Kiszelnik en Krispijn Bertoen
Directie Social Impact Factory

[2] Code Sociale Ondernemingen: https://www.social-enterprise.nl/actueel/code-sociale-ondernemingen/code-sociale-ondernemingen-737

Social Enterprise NL
Keizersgracht 264, 1016EV Amsterdam
info@social-enterprise.nl 020-6264410

Social Impact Factory
Vredenburg 40, 3511BD Utrecht
hallo@socialimpactfactory.com

Van: Public Affairs [mailto:public.affairs@nocnsf.nl]
Verzonden: donderdag 5 april 2018 14:44
Onderwerp: mail aan de (in)formateur

In samenwerking met SPORT KRACHT 12 Nederland / sport / lokaal

Vereniging Sport en Gemeenten

Met medewerking van mulier instituut kenniscentrum sport

Geachte mevrouw, meneer,

Mag ik u vragen onderstaande mail door te sturen aan de (in)formateur van uw gemeente?

Met sportieve groet,

Nederlands Olympisch Comité
Nederlandse Sport Federatie

Geachte heer, mevrouw

Gefeliciteerd met uw rol als (in)formateur. Aan u de uitdaging om de voorbereidingen te treffen om straks één gepassioneerd en gedreven team te smeden, dat over een aantal weken met trots haar stip op de horizon presenteert en de komende 4 jaar het beste uit zichzelf haalt. Politiek bedrijven is net

(top)sport. Wij wensen u veel succes toe met de vorming van een coalitie en het collegeakkoord. Investeer in de maatschappelijke kracht van sport en doe mee!

De maatschappelijke kracht van sport en bewegen wordt door velen al lang (h)erkend, maar is nog niet in alle gemeenten verzilverd. Gemeente breed wordt nog niet overal sport-inclusief gedacht. Wellicht bieden het Sportakkoord en het Preventieakkoord die het kabinet voor de zomer lanceert inspirerende aanknopingspunten. Maar ook de nieuwe omgevingswet biedt kansen. Een veilige en gezonde fysieke leefomgeving bevordert gezonde mobiliteit en daagt uit tot bewegen. Het aantal beweegvriendelijke ruimtes, speelpleinen, groenstroken en sportparken in de bebouwde kom en de ontsluiting naar natuurgebieden en het platteland zou een vast onderdeel van de omgevingsvisie van een gemeente moeten zijn.

Anno 2018 vormen accommodatiebeleid en sportstimulering nog steeds de hoofdmoot van lokaal sportbeleid. Terecht gaat steeds meer ook de aandacht naar anders georganiseerde sport in gemeenten en naar de behoefte aan verenigingsondersteuning. Kijk naar de behoefte van burgers en organiseer vandaar het aanbod. Open sportclubs kunnen hierin een goede rol vervullen. 82% van de sportclubs in Nederland wil graag haar maatschappelijke rol versterken en uitgroeien naar een open club. Een open club richt de blik naar buiten, naar de omgeving, de buurt, gericht op samenwerking en de maatschappij. Een sportclub die hier naar toe wil uitgroeien heeft daar de hulp van de gemeente bij nodig. Daarom:

- Investeer in sportaccommodaties en sportclubs om vitaal te worden, ondersteun de sport door het bestuurlijk kader van sportclubs te professionaliseren en sporttechnisch kader te ontwikkelen en laat buurtsportcoaches verbindingen leggen.
- Investeer in en faciliteer de verbinding van sport met onderwijs, gezondheidszorg, cultuur, natuur en bedrijfsleven. Zet in op de verbinding van sport met de decentralisaties in het sociaal domein en de energietransitie.
- Investeer in talentontwikkeling en zet in op aantrekkelijke breedte- en topsportevenementen passend bij de gemeente vanuit de positieve bijdrage aan de marketing van de gemeente als woonplaats en vestigingsplaats.

De sport daagt u uit! Formeer en adviseer sport-inclusief!

Inspiratie nodig? Volg het voorbeeld van Utrecht, Amsterdam en andere gemeenten en leg uw afspraken vast in een lokaal Sportakkoord, een Preventieakkoord met Sport en Bewegen of het collegeakkoord. De vorm maakt niet uit, als de maatschappelijke kracht van sport in uw gemeente maar ten volle wordt benut en ingezet. Meer informatie? www.gr2018sport.nl of stuur een mail aan: SportcampagneteamNL@nocnsf.nl.

Namens het Sportcampagneteam NL,
met sportieve groet,

Gerard Dielessen
Algemeen directeur NOC*NSF

In samenwerking me

SPORT KRACHT 12
Nederland / sport / lokaal

Vereniging Sport en Gemeenten

Met medewerking va

mulier instituut

kenniscentrum sport

Van: Vereniging Eigen Huis [mailto:verenigingeigenhuis@info.veh.nl]
Verzonden: dinsdag 3 april 2018 17:03
Aan: DL_Raadsgriffie
Onderwerp: Oproep: Betrek bewoners bij plannen in de leefomgeving

Online webversie

Geachte griffier,

Veranderingen in de woonomgeving kunnen heel ingrijpend zijn voor bewoners. Bewoners willen daarom goed geïnformeerd en betrokken worden.

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen hebben wij onze leden gevraagd naar de mate waarin zij betrokken zijn bij projecten in de buurt en hoe tevreden ze daarover zijn. Met deze brief (pdf-bestand) roepen wij alle nieuwe gemeenteraden op om in de komende raadsperiode bewoners eerlijk en serieus te betrekken bij plannen in de leefomgeving. Het Participatiehandvest (pdf-bestand) kan daarbij helpen.

Wilt u de brief en het Participatiehandvest delen met de gemeenteraadsleden? U heeft van ons ook een hard-copy versie van de documenten ontvangen.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,
Vereniging Eigen Huis

Nico Stolwijk
Manager belangenbehartiging

vereniging
eigen huis

Gemeente Venlo
T.a.v. de heer drs. G.J.P. van Soest
Postbus 3434
5902 RK VENLO

Nr.
0 3 APR 2018
Gemeente Venlo

Datum
27 maart 2018

Contactpersoon **E-mail**
Wilbrink,Wike W.Wilbrink@eigenhuis.nl

Geachte heer Van Soest,

Bijgaande brief en ons participatiehandvest “De burger: tegenstander of bondgenoot” sturen wij naar de leden van uw gemeenteraad. Wilt u deze verspreiden onder de raadsleden?

U ontvangt van ons ook een digitale versie met een pdf van het participatiehandvest voor digitale verspreiding.

Hartelijk dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,
Vereniging Eigen Huis

Nico Stolwijk
Manager Belangenbehartiging

vereniging eigen huis

Aan alle gemeenteraadsleden

Datum	Onderwerp	
28 maart 2018	Bewonersinvloed in uw gemeente	
Contactpersoon	**E-mail**	**Pagina**
Wike Wilbrink	W.Wilbrink@eigenhuis.nl	1/3

Geachte heer, mevrouw,

Vorige week is aan een spannende tijd een einde gekomen. Maanden heeft u gewerkt aan een goed resultaat van de gemeenteraadsverkiezingen. Ik wil u graag feliciteren met uw benoeming als gemeenteraadslid.

Bewonersinvloed onderzocht
In aanloop naar de verkiezingen heeft Vereniging Eigen Huis onderzocht hoe onze leden hun gemeente beoordelen als het gaat om de mate waarin zij betrokken worden bij projecten in de leefomgeving[1]. Veranderingen in de directe woonomgeving kunnen heel ingrijpend zijn voor omwonenden. Daarom willen zij vanaf het begin op een goede manier geïnformeerd en betrokken worden. Uit het onderzoek waar 17.000 leden aan hebben deelgenomen, blijkt dat bewoners vaak ontevreden zijn over de manier waarop dit gebeurt. Zij geven hun gemeente gemiddeld een 4,4. Dit terwijl gemeenten participatie erg belangrijk zeggen te vinden, getuige partijprogramma's, coalitieakkoorden en beleidsstukken. Vereniging Eigen Huis moet concluderen dat er een behoorlijke kloof bestaat tussen de belevingswereld van het gemeentebestuur en inwoners als het gaat om betrokkenheid bij veranderingen in de woonomgeving.

Invloed op stemkeuze
De projecten waar respondenten mee te maken hebben, zijn onder andere de herinrichting van de openbare ruimte, infrastructurele veranderingen, de bouw van woningen, veranderingen van parkeervoorzieningen en de manier waarop afval ingezameld wordt. Bewonersinvloed was voor deelnemers aan het onderzoek een belangrijk onderwerp in de gemeenteraadsverkiezingen: 80% zei in zijn stemkeuze mee te laten wegen hoe partijen luisteren naar de inwoners. Voor 30% van de respondenten was dit zelfs de doorslaggevende factor.

[1] Het hele rapport is te zien op www.eigenhuis.nl/bewonersinvloed.

Displayweg 1
3821 BT Amersfoort

Postbus 735
3800 AS Amersfoort

033 450 77 50
eigenhuis.nl

BTW NL0036.83.436.B01
KvK 40.50.60.58

NL75INGB0002665588
NL65ABNA0553041010

Grote wil tot samenwerking
Het goede nieuws is dat er een enorme wil is onder bewoners om samen te werken aan projecten in de buurt. 93% van de respondenten wil geïnformeerd worden over de plannen, de basis van bewonersinvloed. 90% wil geraadpleegd worden, 78% wil advies geven en zelfs 65% wil daadwerkelijk actief samenwerken. De bereidheid om samen op te trekken is enorm groot en ligt klaar om benut te worden.

Waarborgen voor bewonersinvloed
In het Participatiehandvest van Vereniging Eigen Huis, dat u bij deze brief vindt, staan zes waarborgen die de positie van bewoners in projecten verankeren. Het zijn minimale eisen voor bewonersinvloed die wat de vereniging betreft wettelijk vastgelegd moeten worden. Daarom heeft de vereniging het Participatiehandvest aangeboden aan de Tweede Kamer in het kader van de discussie over de Omgevingswet. Goede bewonersinvloed betekent overigens niet dat iedereen zijn zin kan krijgen. Wel worden genomen keuzes transparant en uitlegbaar en kunnen daarmee rekenen op meer begrip.

De zes waarborgen van het Participatiehandvest zijn de volgende:
1. Ga vroegtijdig in gesprek met omwonenden.
2. Maak een bewonerseffectrapportage.
3. Zorg voor tijdige, toegankelijke en eerlijke communicatie.
4. Reserveer een budget voor participatie.
5. Behoud als bevoegd gezag de regie.
6. Stel samen met bewoners een voorkeursalternatief op.

Veranker positie van bewoners in coalitieakkoord
Op wettelijke kaders voor participatie hoeft u als gemeentebestuur natuurlijk niet te wachten. Voor uw inwoners is het van belang om te weten hoe u hen betrekt bij plannen en welke belofte u hun daarin doet. Bewonersinvloed verdient daarom een plek in het te sluiten coalitieakkoord, zodat bewoners daarop terug kunnen vallen. Vereniging Eigen Huis stuurt het Participatiehandvest aan alle Nederlandse

gemeenteraden met de oproep bewoners op een prettige, eerlijke en doortastende manier te betrekken bij veranderingen in hun leefomgeving.

Ik wens u veel succes toe in uw functie als gemeenteraadslid en hoop op geslaagde en gedragen projecten in uw gemeente.

Met vriendelijke groet,
Vereniging Eigen Huis

Nico Stolwijk
Manager Belangenbehartiging

De burger: tegenstander of bondgenoot?

EEN OPROEP AAN DE POLITIEK

NLVOW

vereniging eigen huis

sta sterker

bondgenoot
eindeloos
meedenken
afwenden
aanpakken
tegenstander
fout
frustratie
betere samenleving
begrip
nervositeit
rechtvaardig
plezierige manier van
tegenstander
slapeloze nacht
helemaal op uw gemak
worden
genomen
serieus
nu
fatsoen
buikpijn
woongenot

fout
meedenken
afwenden
bittere pil
bondgenoot
rechtvaardig
woongenot
buikpijn
tegenstander
fatsoen
frustratie
niet op uw
begrip
gemak
serieus
genomen
worden
slapeloze nacht
aanpakken
nervositeit
STRAKS
tegenstander
eindeloos
betere samenleving

WIE ERGENS TEGEN IS, IS OOK ERGENS VÓÓR

Het is al een breinkraker voor politici, bestuurders en iedereen die via overleg iets wil bereiken: hoe betrek je de burger er bij die overal tegen lijkt te zijn? Maar er is één type burger dat voor nog meer hoofdbrekens zorgt: degene die niets meer met de politiek te maken wil hebben. In Frankrijk wordt dan gesproken over de 'het-maakt-me-allemaal-geen-bal-meer-uit-kiezers'. Bij wantrouwen bestaat er nog een relatie. Maar als mensen zich afwenden van de politiek, brokkelt de relatie tussen kiezers en politici af, en dat leidt tot een definitieve breuk.

Daarom is het riskant om de dreiging die uitgaat van onverschilligheid te onderschatten. Wie ergens tegen is, is ook ergens vóór. ('Tegen een AZC voor duizend mensen. Vóór een AZC voor honderd mensen.') Een tegenstander kan daarom altijd nog een bondgenoot worden. Maar wie niets meer van de politiek wil weten, is nergens meer voor te winnen. Wat de reden ook mag zijn, het is een bittere pil voor iedereen die gelooft dat je met elkaar kunt werken aan een betere samenleving.

VANZELFSPREKEND

Gevoel voor wat fair en rechtvaardig is, hebben we allemaal. Daarom moet meedoen vanzelfsprekend worden. Op landelijk niveau, maar zeker ook op lokale schaal. Hoe zorgen we daarvoor? Hoe organiseren we de participatie als er veel op het spel staat?

Als bijvoorbeeld het aanzien of karakter van een woonwijk dreigt te veranderen. Dat kan op allerlei manieren. Door een nieuwe hoogspanningsmast die het uitzicht gaat belemmeren. Door de aanleg van een weg die geluidshinder met zich mee brengt. Of door de bouw van een windmolen die u vanuit het oogpunt van duurzaamheid heel belangrijk vindt, maar die wel een waardedaling van de woning van de burger tot gevolg heeft.

Om zulke veranderingen in goede banen te leiden, zijn regels en afspraken nodig waar je als burger op terug kunt vallen. In de meeste gevallen zijn dat de gangbare regels van fatsoen. Betrek bewoners bij een besluit en doe dat tijdig. Hou rekening met elkaars belangen en neem iedereen serieus. Soms worden zulke uitgangspunten uitgewerkt in een convenant of gedragscode.

Zulke initiatieven zijn toe te juichen maar nog wel te vrijblijvend. In de praktijk zien we dat daarmee de participatie nauwelijks bevorderd wordt en dat de onvrede over de gang van zaken niet wordt weg genomen. Burgers worden dikwijls pas in een laat stadium bij de besluitvorming betrokken waardoor zij hun belangen niet goed kunnen behartigen. Terwijl het intussen wel om hun wijk gaat! Om hun belangen en woongenot! Of om natuurlijke rijkdom (windenergie) waar zij op zijn minst mede-eigenaar van zijn. Daarom is het nodig om de positie van burgers beter te verankeren in de uitwerking van de Omgevingswet.

GEWOONSTE ZAAK

Wij schrijven wetsvoorstellen noch algemene maatregelen van bestuur. Maar in het Participatiehandvest sommen we de punten op waar bij de uitwerking op gelet moet worden. Zodat de burger eventueel een spaak in de wielen kan steken? Eindeloos kan traineren? Nee, hoegenaamd niet!

De ervaring leert juist dat dan de besluitvorming beter en uiteindelijk ook sneller verloopt. Dat de lasten en lusten dan

eerlijker verdeeld worden en dat alle betrokkenen er een goed gevoel aan overhouden, of althans begrip voor hoe het gelopen is. Minister Kamp van Economische Zaken zei het al in een terugblik op de Rijkscoördinatieregeling: burgers moeten eerder betrokken worden bij grote projecten. Dat leidt niet tot vertraging, dat voorkomt dat juist. Met andere woorden: de tegenstander wordt dan een bondgenoot.

Dat is ook wat nodig is om van grote veranderingen, zoals de energietransitie, een succes te maken. Grote operaties slagen alleen als veel burgers eraan mee willen doen. En omdat we daar eerder te laat dan te vroeg aan begonnen zijn, valt er ook geen tijd meer te verliezen.

Vandaar deze oproep aan de politiek. Aan u dus. Nu doet de kans zich voor om de besluitvorming zorgvuldiger en vlotter te maken.

Om het vertrouwen in de (lokale) politiek te vergroten. En om de burgers die zijn afgehaakt, of die de moed al bijna hadden opgegeven, daar weer bij te betrekken. U wilt die kans toch benutten? Veranker daarom de rechten van burgers bij de uitwerking van de Omgevingswet en leg daarmee de basis voor participatie, die niet als corvee maar als de gewoonste zaak van de wereld ervaren wordt.

PAST
GEEN
MAST

Participatiehandvest

Bij de uitwerking van de Omgevingswet moet de positie van burgers beter verankerd worden in wet- en regelgeving. Hierna de punten die geregeld moeten worden.

1. Vroegtijdig in gesprek met omwonenden

Een uitnodiging die je niet kunt afslaan, daar begint het mee. Worden bewoners overgehaald om mee te doen? Om mee te denken en mee te praten? Komt er een informatiemarkt met mensen die tekst en uitleg kunnen geven? En/of een speciale website? En/of een Facebookpagina? De vorm kan verschillen, de boodschap niet. Die is: 'Het is uw wijk en uw deelname wordt dan ook zeer op prijs gesteld! Samen met u willen we de kwestie op een plezierige manier aanpakken'.

2. Bewoners effectrapportage

Het is een goede zaak dat bij bouwplannen de gevolgen in kaart worden gebracht in een MER, een milieueffectrapportage. Maar is het dan niet logisch om naast de gevolgen voor de natuur ook die voor de mens te beschrijven in een bewonerseffectrapportage? Wat gaan de plannen betekenen voor de bewoners? Hoe worden de lusten en lasten verdeeld? Het gaat om hun wijk.

3. Tijdige, toegankelijke en eerlijke communicatie

De burger heeft al heel veel andere zaken aan zijn hoofd: werk, gezin, relaties etc. Hij is de drukbezette manager van zijn eigen leven. Hou daar dus rekening mee. Bedien hem als zodanig. Met dikke dossiers? Absoluut niet! Alleen behapbare informatie wil hij krijgen, en dan ook nog tijdig en zo mogelijk op één A4-tje.

4. Budget voor participatie

Overleg kost tijd, maar ook geld. Weet de bewoner niet precies wat hij van een technische uiteenzetting moet denken? Heeft hij er zo zijn twijfels bij? Heeft hij een informatieachterstand? Dan moet het hem gemakkelijk worden gemaakt die in te lopen. Dan moet hij bijvoorbeeld deskundigen kunnen inschakelen voor een contraexpertise en daar moet dus budget voor zijn. Duur? Misschien wel, maar lang niet zo duur als een juridisch gevecht rond het beoogde project.

5. De Gemeente of de Provincie (bevoegd gezag) behoudt de regie

Zij blijft verantwoordelijk voor de gang van zaken. Geen tijd? Geen ervaring? Jammer, maar dan moet zij maar een onafhankelijke partij daarmee belasten.

6. Voorkeurs-alternatief

Samen met de bewoners worden alle alternatieven gewikt en gewogen. Het bevoegd gezag maakt daarna haar keuze en onderbouwt die op zo'n manier dat iedereen begrijpt hoe die tot stand is gekomen en begrip heeft voor de uitkomst. Wie onevenredig hoge lasten draagt, komt in aanmerking voor een schadevergoeding.

COLOFON

Redactie:	Vereniging Eigen Huis en NLVOW
Beeld:	Hollandse Hoogte
Art directie en vormgeving:	Bloemendaal in Vorm
Drukwerk:	Drukstore

© okt 2017 | Vereniging Eigen Huis

Postbus 735, 3800 AS, Amersfoort | eigenhuis.nl | 033 450 77 50

vereniging
eigen huis

sta
sterker

Aan: de gemeente raad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie Via de griffie gemeente Venlo.

Betreft: onbetrouwbaar bestuur

Venlo 29 maart 2018

Geachte lezer,

Dertien jaar geleden heeft gemeente Venlo met het project Q4, kunstenaars en creatievelingen, tijdelijke werk en woonruimte aangeboden in deze binnen stadse opknapwijk.

Wij Alois Högerle, toen der tijd chef kok en Ine van den Bercken, goud- en zilversmid, kunstenaar en creatieveling hebben, na diep beraad besloten deze uitdaging aan te gaan.

Na de ingezonden voorstellingsbrief, werden wij uitgenodigd voor een gesprek en pand Bolwaterstraat is ons daarna aangeboden, om in te werken en te wonen.

Een geweldige kans om horeca werk, werkzaamheden in mijn atelier en het groot brengen van onze drie kinderen, te kunnen combineren.

Wij hebben getekend om ons in te zetten voor de creatieve wijk, dit doen wij tot op heden.

Meerdere malen (ook al voordat panden "in de stille verkoop" werden verkocht) hebben wij aangegeven het pand, perceel en bijgebouw te willen kopen om ons gezamenlijke bedrijf uit te bouwen, mocht het in de verkoop gaan. Dit is iedere keer afgewezen.

In ons voorlaatste gesprek met gemeente Venlo, 28-februari 2018 met projectleider Q4, , makelaar , en notulist , hebben wij aangegeven graag het pand, perceel en bijgebouw Bolwaterstraat , Venlo, wensen te kopen. In principe is de verwachting dat de koopprijs door ons is te financieren.

Projectleider Q4 geeft aan dat de prijs niet onderhandelbaar is. Een onredelijke opstelling van hun, ook in het licht van onze geschiedenis en positieve bijdrage in de wijk Q4. Daarbij zijn hun ermee bekend dat een marktconforme prijs ook tot stand komt juist door vraag en aanbod.

De koopprijs is volgens gemeente echter een marktconforme prijs die tot stand is gekomen door taxatie van een onafhankelijke taxateur.

Helaas is deze waardebepaling zonder overleg tot stand gekomen, heeft de gemeente zelf de waarde van het pand laten bepalen door een door hun ingeschakelde taxateur en geven aan dat de taxatie niet mag worden ingezien. Hierdoor is de totstandkoming van de prijs voor ons niet duidelijk, niet inzichtelijk en zijn we van oordeel dat sowieso geen sprake is van een marktconforme prijs.

Daarnaast hebben we gezien dat het bouwtechnorapport, dat wij van gemeente ontvangen hebben onwaarheden bevat, het geen zeer waarschijnlijk ook van invloed is op de nu getaxeerde waarde.

De raad heeft aangegeven, dat de panden in Q4, die in bezit zijn van gemeente Venlo, marktconform te verkopen aan de huidige bewoners/gebruikers.

Wij zien ons dan ook genoodzaakt een onpartijdige, onafhankelijke taxateur in te schakelen. Om die reden hebben wij verzocht tot een redelijke verlenging van de aankoop termijn, om de marktprijs helder te krijgen.

In het verslag van het gesprek missen wij de opmerking van de door de gemeente Venlo gestelde voorwaarde van de verkoop van 50 % van wat, panden, mensen die zij een pand aanbieden? Graag wensen we daarover duidelijkheid. Wij zijn van mening dat deze voorwaarde niet redelijk is, immers hebben wij als individuele partijen afspraken met gemeente Venlo gemaakt, en verder dienen eventuele voorwaarden aan hun kant kenbaar, aantoonbaar en ook voor ons meetbaar zijn.

Het gaat om de aankoop van ons eerste huis vandaar dat wij graag van de beschikbare gemeentegarantie gebruik willen maken.

Bolwaterstraat is een kluspand, van de door de raad opgestelde regels hiervoor in Q4, komen wij graag in aanmerking.

Wij vertrouwen op een constructieve samenwerking met gemeente Venlo en de ontwikkeling van Q4 waarbij u ons, maar ook de opdracht van de gemeenteraad, serieus neemt.

Vervolg gesprek gemeente Venlo over aankoop pand Bolwaterstraat .

2018 maart 28, 15.00 uur stadskantoor, Hanzeplaats 1, Venlo, kamer 6.1

om te beginnen hebben wij, wellicht geen fijn nieuws voor jullie.

Het voorstel van 28 februari 2018, is aangepast, alleen het pand wordt nog te koop aangeboden, er gaat een nieuwe taxatie plaatsvinden waar zorgvuldig gekeken gaat worden waar het perceel dan eindigt.

Geadviseerd wordt om zelf pas een taxateur in te schakelen, als duidelijk is wat de gemeente gaat aanbieden, natuurlijk wordt de verkoopprijs dan aangepast, waarschijnlijk naar beneden bijgesteld.

Op de vragen in onze vorige brief d.d. 14 maart 2018 hebben wij geen schriftelijke antwoorden gehad. In het ontvangen verslag van 5 maart 2018, kenmerk RGPMAN, staat alles in, zegt

Op de vraag wat de visie is en wat dan de ontwikkelingen zullen zijn m.b.t. het perceel dat nu niet tot aankoop beschikbaar is, luidt het antwoord er is een bestemmingsplan.

Waarschijnlijk gaat de gemeente Venlo ons het pand toch niet te koop aan bieden omdat wij de enige zijn die interesse hebben in de aankoop, volgens

Voorstel is om ons een ander pand aan te bieden. Hierin hebben wij geen interesse, als wij weg gaan van pand, perceel en bijgebouw, Bolwaterstraat Venlo, dan gaan wij uit Q4 weg. Het lijkt ons dan goed als de burgemeester hier in dit pand gaat wonen.

De mensen die in Q4 al jaren voor het basis probleem zorgen, kunnen hun gang blijven gaan. Ons vertelt, dat er hard aan gewerkt wordt om dit aan te pakken, dat het zéér gecompliceerd is en het duurt jaren voordat er resultaat wordt geboekt.

Gemeente maakt het de huidige ondernemers/bewoners onmogelijk om de bedrijven verder te voeren, als de beschikbare bedrijfsruimtes zo drastisch worden verkleind en wij ons aan al de bijbehorende regels moeten houden. Waarom hoeven mensen die inmiddels panden van de gemeente aangekocht hebben dit niet?

Dat het moeilijk zal worden om losse panden in Q4 te verkopen slaat nergens op. Zaterdag 10 maart 2018 bracht een bezoek aan mijn atelier waarin hij te kennen gaf dat de handen jeuken, van vrienden, die hij heeft, en heel veel geld hebben, die graag panden opkopen, grondig renoveren en voor een schappelijke prijs willen gaan verhuren. Venlo verdient het dat de oude panden weer in ere hersteld worden en prachtige bedrijven in komen.

Aan ons wordt duidelijk gemaakt dat de panden aan de Maaskade zo goed als ingevuld zijn. Daar wordt ook de hele achterkant afgehaald. Op de mededeling van ons dat de bedrijven die er nu zitten dan te weinig ruimte hebben om hun bedrijf uit te kunnen voeren zegt : " Over andere mensen praten wij hier niet". Ons is duidelijk dat deze bedrijven dan daar niet meer kunnen functioneren.

Dan wordt er gesproken over pand Bolwaterstraat zegt dat er vanuit gegaan wordt, dat zij het pand niet gaat kopen. Dus dan blijven wij blijkbaar de enige in de straat die willen kopen. Let wel pand Bolwaterstraat is niet in bezit van de gemeente Venlo. Mijn buurvrouw, is, volgens de heren niet serieus genoeg. Heeft de financiering niet rond en is niet bij een bank geweest. Voorheen werd gezegd over andere mensen praten wij niet.

Gemeente bedenkt hun eigen plan en legt dat op de ons neer. Ambtenaren verdienen hun salaris uit de belasting centen, zij staan ten dienste van de burger, mij geven ze dat gevoel niet.

Schrale troost, vanzelfsprekend betaald de gemeente de gemaakte kosten, van dat taxatie die wij gaan laten doen voor onze hypotheek verstrekker en ook de k.k. Dit als de gemeente besluit de verkoop van het pand aan ons niet door te laten gaan. Hoezo, is al besloten dat de gemeente ons het pand niet gaat verkopen?

Als creatieve ondernemers in Q4, hebben wij er voor getekend dat wij ons dagelijks inzetten voor de culturele wijk. In al de jaren (sinds 2006) is het niet gelukt om met de gemeente een gelijkwaardig gesprek te voeren over hoe wij zien, dat onze speciale bedrijven die bijzondere bijdrage leveren, waar de stad Venlo naar snakt.

Samen verder groeien, dan verwacht ik mede werking van ambtenaren en B & W, niet deze moeilijke, gecompliceerde gang van zaken.

Ik heb een sterk gevoel dat de gemeente de kachel met ons aan maakt, wij worden niet serieus genomen en niet voor vol aangezien, ik begrijp dat wij zogezegd met ons laten sollen.

Er heerst bij mij een groot gevoel van verwarring scheppen, ik verwacht helderheid en transparantie van gemeente Venlo.

Verwonderlijk hoe zaken worden aangepakt, helder en transparant dat is wat de burger van het ambtelijke apparaat mag verwachten.

Met het Lysias onderzoek vers in het geheugen liggend lijkt er verbazend weinig geleerd.

Om ons gezamenlijke bedrijf verder uit te bouwen is ruimte nodig, in een kleine atelier woning past geen hele ambachtelijke werkplaats.

Alois Högerle is tegenwoordig docent praktijk en theorie koken heeft een vaste baan, de kinderen zijn inmiddels alle drie volwassen.

Mijn ondernemingsplan een combinatie van galerie ruimte, met wisselende exposities, workshopruimte de edel-smederij en een royale keuken, voor bijzondere eet-ervaringen, dat is wat wij doen en waarin wij graag groeien.

Dankbaar zijn wij voor bijzondere kans en alle jaren waarin wij hier in Q4 veel hebben mogen beleven, organiseren en mee maken. Wij gaan er dan ook vanuit dat, met al onze kennis en ervaring heel veel mensen in de toekomst in Q4 kunnen mee genieten.

Graag in afwachting.

Alois Högerle
Ine van den Bercken

Aan: de gemeenteraad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie
Via griffie gemeente Venlo

Betreft: Onbetrouwbaar bestuur

Geschiedenis Maaskade
Op 15 december 2015 hebben wij het huurcontract voor de Maaskade getekend. De ideale plek voor ons (Dick Evers & Nina Bellen) om de WildArt Workshops die we aanbieden plaats te laten vinden. Voor Dick om de ruimte te gebruiken als atelier en voor Nina, die de organisatie doet van groepsactiviteiten in Venlo, een locatie om vanuit een en ander te organiseren.
Op het moment dat we het huurcontract ondertekende waren wij niet op de hoogte van de huurprijzen die bij andere 'leegstand' Q4 panden gevraagd worden. Wij betalen voor de Maaskade € 810 euro kale huur. Daarbij komen elke maand € 300,- stookkosten. Dit heeft als oorzaak dat de loods niet geïsoleerd is (lees; scheuren in de muur, maandelijks nieuwe lekkages, kapotte cv-ketel en entree poort die niet sluit)
In onze ogen geen normaal functionerend pand voor een marktconforme huur. Dat blijkt ook uit het taxatierapport van de Gemeente Venlo. Op basis van de taxatiewaarde zou de huur € 277,- per maand moeten zitten. Daarbij komt dat Gemeente Venlo het contact overdraagt aan Camelot, die ons aan ons lot heeft overgelaten. En pas naar meerdere gesprekken wordt het contact weer teruggebracht naar de Gemeente Venlo omdat zij het er ook mee eens zijn dat deze situatie niet langer kan. We zijn aan ons lot overgelaten doordat we ongeveer 2 weken de vloer van de loods open hebben gehad liggen in verband met lekkages die we gehad hebben aan de riolering, meerdere malen workshop af moeten zeggen omdat het regenwater door het dak en wanden kwam en we geen enkele € tegemoetkoming hebben gekregen ondanks de wettelijke verplichting waarop we gewezen hebben, dan wel enig begrip ondanks onze vele verzoeken daarom. Ook nu terwijl we de brief opstellen hebben we weer last van een lekkage waardoor zelfs 2 schilderijen ernstig beschadigd hebben.
We hebben zelf meerdere keren aangegeven de lekkages en andere problemen zelf op te willen lossen als daar enige tegemoetkoming tegenover staat, maar dat mag niet.

Actuele situatie.
Ondanks de ellende die we met Camelot/ Gemeente hebben zijn wij verknocht aan het pand. We hebben de wildste ideeën en kunnen niet wachten om ze uit te voeren, maar dan wel als het ons eigen bezit is en niet als huurder investeren in een pand dat niet ons eigendom is.
Op 26 februari leek onze droom dan uit te komen.
(Zie verslag gemeente 20180226 d.d. 5 maart 2018.)
In het gesprek op 26 februari dat wij hadden met van de gemeente Venlo, wordt ons het pand, Maaskade , te koop aangeboden tegen door de gemeente, wel met de mededeling dat de getaxeerde prijs die niet onderhandelbaar is. (Waarbij expliciet wordt aangegeven dat over de taxatiewaarde niet gecommuniceerd mag worden) Wij geven aan eventueel de bovenwoning erbij te willen kopen als die vrijkomt.
Ontbindende voorwaarden:

- Niet de hele rij huizen wordt verkocht.
- Wij krijgen de financiering niet rond.

Naar aanleiding van dit gesprek hebben we alle Q4 buurbewoners die interesse hebben om het door hen gehuurde pand te kopen bij elkaar geroepen. Iedereen, maar dan ook iedereen aan tafel had een raar onderbuikgevoel. Bij niemand voelde het gesprek goed en naar verluid waren er ook verschillende verhalen verteld tegen verschillende mensen. Alleen niemand wist/ weet welk spel hier gespeeld werd/ wordt.
Wij reageren, zoals gevraagd binnen 5 dagen via de mail, dat wij het pand willen kopen.
Op 27 maart volgt het vervolggesprek met ,
van de gemeente Venlo,
Mededeling 1: de huurders van de Maaskade hebben allemaal aangegeven de panden te willen kopen.
Mededeling 2: Het pand Maaskade wordt voor meer dan twee derde afgebroken. Waardoor we het overgebleven deel wel nog kunnen kopen. (115 m2 in plaats van 358 m2). Dan kunnen wij onze werkzaamheden niet meer uitvoeren maar daar gaat men niet op in.
Want er lag een oud plan dat misschien ontwikkeld gaat worden. Er komen 3 huizen en een binnen tuintje onder andere op de plek waar wij nu onze werkzaamheden uitvoeren.

Wij waren stil van verbazing, die hadden we niet aan zien komen. Niet iets wat we van tevoren hadden afgesproken en ook was het niet een van de ontbindende voorwaarden waarop de Gemeente de koop zou kunnen afblazen.
Dus eerst een taxatierapport laten maken voor alle panden in Q4, gesprekken voeren met ons en alle andere bewoners, om vervolgens te zeggen dat Maaskade voor meer dan twee derde afgebroken gaat worden en ook andere panden in ons blok. Met het vriendelijke verzoek erbij hier niet over te communiceren, vooral niet met de andere Q4 bewoners. Ze willen het graag zelf vertellen.
Wel moeten wij voor dinsdag 3 april 2018 laten weten of we dan toch nog interesse hebben in de koop. Zonder ook maar enig idee hoe het eruit komt te zien. Om kosten te besparen zouden ze pas na onze reactie een taxatierapport op laten stellen.

We stellen vragen; waarom? Hoezo dit traject met taxaties e.d. als je het wilt slopen? Waar komt dit plan vandaan?
Brok van teleurstelling, onderbuikgevoel dat er iets niet klopt blijkt waar. Alleen maar vraagtekens en daar mogen we het mee doen.

Een klein rondje door de buurt gister en je ziet dat de binnentuinen die gemaakt zijn hermetisch afgesloten zijn. Veiligheid? Drugs? In elk geval niet omdat er op de juiste manier gebruik van wordt gemaakt. Waarom dan weer zo een binnentuin / plein maken?

Waarom? Wat is precies het plan? Wat wil de Gemeente? Is het een procedure die ze doorlopen om vervolgens het toch te kunnen verkopen aan een andere partij? Weten de andere huiseigenaren dit al? Waar komt dit plan vanaf? Is Q4 dan niet meer de creatieve wijk?

Ons vertrouwensbeginsel en rechtszekerheidsbeginsel is geschonden.

Ook nu met een paar belletjes blijkt dat er ook bij andere bewoners weer verschillende verhalen verteld zijn. Zo mag de bewoner van Ginkelstraat het huis niet kopen, omdat niet alles in de straat verkocht is. Waar het nog om 1 andere huurder gaat en de rest allemaal huisbezitters betreft.
Bij ons is het verhaal dat het huis gesloopt moet worden om een doorgang te creëren naar de binnenplaats (je leest het goed, vanuit de Ginkelstraat een doorgang naar een binnenplaats) Je zou bijna denken dat degene die dit bepaald, aandelen heeft in een kapperszaak.

Inmiddels blijkt dat de bewoner van Ginkelstraat een alternatief aangeboden heeft gekregen, namelijk Maaskade , de bovenwoning waar wij ook interesse in hadden getoond aangezien wij o.a. een inpandige doorgang hebben naar de bovenwoning.

Als creatief ondernemers en ambassadeurs van Venlo die iets van de stad willen maken en dit vooral ook aan iedereen willen laten zien zitten wij met het handen in het haar en weten wij ons geen raad.
In plaats van een creatief bolwerk in Venlo lijkt de gemeente een volgende normale wijk te willen realiseren. Dat hiermee 8 creatieve bedrijven in Q4 het brood uit de mond gestoten wordt maakt niet uit.

Wij hopen van harte dat iemand ons hierbij kan helpen. Wij hebben geen vertrouwen in het huidige bestuur. We hopen dan ook dat een nieuw college met een frisse blik tegen Q4 aankijkt en de creatieve ondernemers ook echt de ruimte geeft.
We hopen dan ook op een beter inzicht en omgang met van de nieuwe coalitie.
We vertrouwen erop dat de nieuwe beleidsmakers een betrouwbaar bestuur creëren dat hart heeft voor de stad en de mensen die de stad levendig maken.

In afwachting van,

Nina Bellen en Dick Evers

Aan: de gemeente raad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie Via de griffie gemeente Venlo.

Betreft: Klacht in tegen onbetrouwbaar bestuur projectteam Q4.

Venlo 30 maart 2018

Beste mevrouw/ meneer,

Vanaf december 2014 heb ik aan de Bolwaterstraat , Venlo een vast huurcontract, waarbij een huur is vastgesteld door de toendertijd vastgestelde normen van de gemeente Venlo. Het is geen commerciële huur, omdat er nogal het een en ander ontbreekt en niet volledig naar behoren werkt in het pand. Ik heb het pand vanaf de beginperiode tot augustus 2017 gedeeld met een andere bewoner die de bovenverdieping bewoonde. Hierover zijn in de beginfase enkele vreemde constructies geweest, doordat ik eerst het gehele pand kreeg toegewezen en daarna werd het gehele pand weer aan de woonachtige bewoner toegewezen, uiteindelijk hebben we het pand in onderling afgestemd contact het pand gedeeld.

Per 1.1.2017 zijn we overgeleverd aan vastgoedbeheerder Camelot, waar je zeer moeilijk mee kunt communiceren

Opeens sinds januari 2018 heb ik het bericht ontvangen dat ik het pand kan kopen. Ik belangstelling om het pand te kopen. Al 3 jaar draag ik zorg voor het pand, ik betaal huur, en onderhoud het pand met zorg en respect. De tuin is leeg gemaakt waar tot een halve meter achterstallige tuingroen in lag en overwoekert was door jaren niet gesnoeide klimop en bomen.

Samen met de overige creatieve en overige ondernemers hebben we leuke initiatieven en events georganiseerd om zo positieve aandacht aan de wijk te geven. Ondanks dat de drugdealers voor je deur zitten en zelfs je klanten aanspreken.

Ik heb voor 7 februari te kennen gegeven dat ik interesse in het pand heb, het idee overviel mij behoorlijk, maar ik stond open voor de mogelijkheid. Ineens moest ik beslissen binnen drie weken of ik de bank een hypotheek ga vragen. Terwijl er nog andere mogelijkheden zijn, waar je misschien iets meer tijd voor nodig hebt.

Tijdens het gesprek met de manager , vastgoed makelaar en notuliste . Tijdens het gesprek werd mij gevraagd of ik woonde

in het pand, blijkbaar was men hiervan niet op de hoogte, in alle open en eerlijkheid heb ik mijn situatie verteld. Hoe ik mijn onderneming run in het pand. Ik ben zelf niet woonachtig in het pand, omdat ik de keuze heb gemaakt om werk en privé gescheiden te houden.

Het taxatierapport mocht ik niet in zien. Wel de prijs en het technisch rapport. Opeens werden vele voorwaarden gesteld: dat je zelfwoonplichtig moet zijn, minimaal 5 jaar, geen commerciële verhuur of activiteiten op bovenverdieping. Beetje vreemd dat deze voorwaarden allemaal alle mogelijkheden de kop indrukken en dat deze voorwaarden bij iedere koper anders is.

Na het ontvangen van de notulen per mail heb ik aangegeven dat ik nog een aantal vragen had betreffende de bovenstaande voorwaarden waarop niet meer gereageerd is, alleen een korte mail dat het taxatierapport ingezien kon worden.

Tijdens het vervolggesprek werd opeens een 'maar' benoemd, dat je opeens alleen maar kon kopen zonder de bedrijfsgebouwen en de tuin. En dit mocht niet gecommuniceerd worden naar de medekopers. Naar mijn inzien was er tijdens het gehele gesprek geen mogelijkheid om tot een overleg te komen, omdat alle punten die voor mij essentieel zijn om mijn onderneming te kunnen ontplooien zijn ontnomen. Het taxatierapport mocht ik uiteindelijk ook niet meer inzien, terwijl ik hier duidelijk om heb gevraagd.

Alle mogelijkheden om mijn werkzaamheden na een eventuele koop verder te bewerkstellingen is niet meer mogelijk met alle voorwaarden en regels, die blijkbaar per koper verschillend zijn en erg passend zijn op mijn situatie.

Hoewel er eerder bedrijfspanden in Q4zijn gerealiseerd met subsidie gelden waar op de bovenverdieping ook commerciële werkzaamheden worden gericht, is dit nu niet meer mogelijk

Nog steeds sta ik ervoor open om mij in te zetten voor een veilige en creatieve buurt, waar mensen voorop staan en een mooie samenleving kunnen vormen .

Hoogachtend,

M. van der Schrier

Van: projecten@nationaleombudsman.nl
Ontvangen: 6-4-2018 10:02
Aan:
CC:
Onderwerp: T.a.v. de burgemeester

Geachte burgemeester,

Als burgemeester ziet u toe op een zorgvuldige behandeling van klachten door uw gemeentebestuur. Nu uw nieuwe raad benoemd is, wil ik u in dat kader vragen om bijgevoegde brief onder de aandacht van uw raadsleden te brengen. Hierin vertel ik hoe ik uw gemeente als uw gemeentelijke ombudsman ondersteun. Niet alleen op het vlak van effectieve klachtbehandeling, maar ook bij het inzichtelijk maken van de kwaliteit en effectiviteit van gemeentelijke dienstverlening.
Ik hoop dat deze brief in één van uw komende raadsvergaderingen onderwerp van gesprek kan zijn.

Hoogachtend,

Reinier van Zutphen
Nationale ombudsman

Bureau Nationale ombudsman
Postbus 93122
2509 AC Den Haag

Den Haag, april 2018

Geacht raadslid,

Als uw gemeentelijke ombudsman feliciteer ik u van harte met uw benoeming. De komende vier jaar heeft u de uitdagende, maar mooie taak om de inwoners van uw gemeente zo goed mogelijk van dienst te zijn door uw kennis en kunde in te zetten voor beleid dat écht werkt.

Mijn uitgangspunt is dat de burger centraal moet staan in alles wat de overheid doet. Dat betekent ook dat de overheid moet leren van wat er niet goed gaat. Als tweedelijns klachtbehandelaar voor de Rijksoverheid en voor 274 gemeenten, waaronder de uwe, zoekt de Nationale ombudsman altijd naar een persoonlijke, betrokken en oplossingsgerichte aanpak. Samen met 170 medewerkers behandel ik klachten over alle gemeentelijke beleidsterreinen. Daarbij stellen we niet systemen en regels centraal, maar de mensen voor wie die systemen en regels zijn gemaakt.

Goede, professionele klachtbehandeling door gemeenten is daarbij onontbeerlijk. En daarbij ondersteunen we u graag. Dat doen we bijvoorbeeld door met u te sparren en u advies te geven over effectieve klachtbehandeling. In dat kader biedt ook onze Ombudsvisie op professionele klachtbehandeling van medio maart inspiratie en houvast om de klachtbehandeling binnen uw gemeente en gemeenschappelijke regelingen verder te professionaliseren.

Van de 30.000 klachten en signalen van burgers die de Nationale ombudsman jaarlijks ontvangt, gaan er zo'n 6.000 over gemeenten. Deze klachten en signalen geven inzicht in zowel trends en structurele problemen als in de effectiviteit en kwaliteit van de dienstverlening door gemeenten. En in de praktische gevolgen van beleid. Die kennis delen we uiteraard met u, onder meer via presentaties en workshops.

We helpen niet alleen mensen die met klachten en signalen bij ons komen, maar halen ook actief signalen op bij burgers, overheidsinstanties en andere partners. In 2017 onderzochten we bijvoorbeeld de toegankelijkheid van de gemeentelijke schuldhulpverlening, de wijze waarop gemeenten omgaan met bijstandsaanvragers van 27 jaar of ouder en de vergunningverlening bij evenementen. Voor 2018 staan onderzoeken naar onder meer de informatieverstrekking aan burgers bij vergunningaanvragen in hun directe omgeving, knelpunten op het snijvlak van zorgwetten en de uitvoeringspraktijk van de gemeentelijke schuldhulpverlening op onze agenda.

Daarnaast geven we de komende vier jaar prioriteit aan het ondersteunen van de eerstelijns klachtbehandeling door gemeenten. Aandachtsgebieden daarbij zijn onder meer digitalisering, de invulling van de ombudsfunctie binnen het sociaal domein en de toezichthoudende rol van de burgemeester bij klachtbehandeling. Hierbij leggen we ook verbinding met de klachtbehandeling door andere overheidsinstanties en met de data van kennisinstellingen als KING ,het CBS en het SCP.

Wilt u meer weten over ons werk of over wat wij voor u kunnen betekenen? U kunt altijd contact met ons opnemen via gemeente@nationaleombudsman.nl. Het laatste nieuws van de Nationale ombudsman en onze volledige onderzoeksagenda vindt u op nationaleombudsman.nl.

Met vriendelijke groet,

Reinier van Zutphen
Nationale ombudsman

Van: ewoudvanarkel@agrarischerfgoed.nl
Ontvangen: 5-4-2018 15:50
Aan: info@agrarischerfgoed.nl
CC: info@agrarischerfgoed.nl
Onderwerp: Gebruik de Boerderij! (S-Z)

Bericht aan de formateur van het nieuwe college van burgemeester en wethouders

Geachte formateur,

U bent begonnen met de uitdagende taak om in uw gemeente, samen met de politiek, een breed gedragen collegeprogramma samen te stellen. Omdat u nu volop bezig bent met deze inhoudelijke klus, sturen wij u deze brief. Wij vragen uw aandacht voor de grote waarde die met name het agrarisch erfgoed in uw gemeente vertegenwoordigt.

Op 30 november jongstleden presenteerden wij als stichting Agrarisch Erfgoed Nederland (AEN), het manifest “Gebruik de Boerderij!”. Het is een manifest dat wij opstelden samen met de 15 provinciaal of regionaal opererende boerderijenstichtingen in Nederland, ook actief in het gebied waarin uw gemeente ligt. Het manifest is een oproep aan overheden, ontwikkelaars, eigenaren en bewoners van historische boerderijen. De inhoud van het manifest bevelen we u van harte aan.

Elk jaar verliezen 2000 boerderijen in Nederland hun agrarische functie. Daaronder bevinden zich veel boerderijen met monumentale, historische en landschappelijke waarde. In ons manifest laten we in drie stappen zien dat de betekenis van dit agrarisch erfgoed aanzienlijk verder gaat dan alleen de mogelijk economische waarde. Zo wordt nog wel eens over het hoofd gezien dat de vaak zo karakteristieke boerderijen en bijgebouwen van groot belang kunnen zijn voor de aantrekkelijkheid van de regio en voor de kwaliteit van wonen en werken. Waarbij niet uit het oog verloren mag worden dat het platteland voor ingrijpende ontwikkelingen staat door veranderingen in de agrarische sector, in de demografie en in de economie in z’n algemeenheid.

De drie hoofdthema’s van het manifest zijn: 1. Erkenning van de waarde van het erfgoed. 2. Behoud door ontwikkeling. 3. Ontwikkeling door behoud.
Gezamenlijk laten deze drie thema’s zien dat het alom aanwezige erfgoed van belangrijke economische, maatschappelijke én sociaal-culturele waarde is. Niet alleen voor de eigenaar van de boerderij, maar vooral ook voor de regio als geheel en haar bewoners.
Succesvolle transformaties van agrarisch erfgoed in Nederland bewijzen dat historische boerderijen een bijdrage kunnen leveren aan de uitdagingen die in het buitengebied spelen. Te denken valt daarbij aan de zoektocht naar nieuwe economische dragers, het verbeteren van toeristisch-recreatief perspectief en niet in de laatste plaats: de energietransitie. Dat de gemeente als faciliterende overheid alle ruimte biedt voor de ontwikkeling van het agrarisch erfgoed, lijkt in dit licht bijna onontbeerlijk.

De energietransitie die nu goed op stoom begint te komen, de trek naar de stad met bijbehorende afname van bevolking op het platteland, de schaalvergroting in de landbouw en de demografische

verandering van de bevolkingssamenstelling: alle zijn het ontwikkelingen die hun invloed hebben op het landelijk gebied. Ze vragen om heroriëntatie en ontwikkeling. Het huidig tijdsgewricht biedt alle kansen om hierbij uit te gaan van de bestáánde waarde van het gebied en van het agrarisch erfgoed daarin. Tegelijkertijd worden nieuwe kwaliteiten toegevoegd, helemaal in de geest van de komende Omgevingswet.
Wij nodigen u uit deze denkwijze een centrale plek te geven in het nieuwe gemeentelijk beleid zoals dat gericht zal zijn op de inrichting van de ruimte en de plattelands-economie, én op het cultureel erfgoed.

Mocht u meer informatie willen hebben over het agrarisch erfgoed in uw gemeente: wij brengen u met alle plezier in contact met de boerderijenstichting die het aangaat en die over de relevante kennis beschikt.

Kort en goed: samen met de 15 aangesloten boerderijenstichtingen streeft AEN ernaar om zoveel als mogelijk waarde te creëren met het rijke agrarisch erfgoed in Nederland. Helpt u ook mee door hier in uw collegeprogramma passende ruimte voor te creëren?

Bijgevoegd treft u een exemplaar van ons manifest Gebruik de boerderij!.

Wij zijn reuze benieuwd op welke wijze úw gemeente de waarde van het agrarisch erfgoed zal weten te omarmen!

Namens de 15 boerderijenstichtingen in Nederland,
het bestuur van de stichting Agrarisch Erfgoed Nederland,

met vriendelijke groeten,

Ton Peters | voorzitter
Ewoud van Arkel | secretaris

Hakkertsweg 27 | 7451 LR Holten
t 0548 367349 | m 06 53170798
e ewoudvanarkel@agrarischerfgoed.nl
w www.agrarischerfgoed.nl

Agrarisch Erfgoed Nederland

BETROKKEN BIJ BOERDERIJEN

Bericht
aan de formateur
van het nieuwe college van
burgemeester en wethouders

Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland
p/a Hakkertsweg 27
7451 LR Holten
M 06 53170798
E info@agrarischerfgoed.nl
W www.agrarischerfgoed.nl

KvK 50213024
Bank NL58 RABO 0143 0134 83

Holten, 4 april 2018

Geachte formateur,

U bent begonnen met de uitdagende taak om in uw gemeente, samen met de politiek, een breed gedragen collegeprogramma samen te stellen. Omdat u nu volop bezig bent met deze inhoudelijke klus, sturen wij u deze brief. Wij vragen uw aandacht voor de grote waarde die met name het agrarisch erfgoed in uw gemeente vertegenwoordigt.

Op 30 november jongstleden presenteerden wij als stichting Agrarisch Erfgoed Nederland (AEN), het manifest *"Gebruik de Boerderij!"*. Het is een manifest dat wij opstelden samen met de 15 provinciaal of regionaal opererende boerderijenstichtingen in Nederland, ook actief in het gebied waarin uw gemeente ligt. Het manifest is een oproep aan overheden, ontwikkelaars, eigenaren en bewoners van historische boerderijen. De inhoud van het manifest bevelen we u van harte aan.

Elk jaar verliezen 2000 boerderijen in Nederland hun agrarische functie. Daaronder bevinden zich veel boerderijen met monumentale, historische en landschappelijke waarde. In ons manifest laten we in drie stappen zien dat de betekenis van dit agrarisch erfgoed aanzienlijk verder gaat dan alleen de mogelijk economische waarde. Zo wordt nog wel eens over het hoofd gezien dat de vaak zo karakteristieke boerderijen en bijgebouwen van groot belang kunnen zijn voor de aantrekkelijkheid van de regio en voor de kwaliteit van wonen en werken. Waarbij niet uit het oog verloren mag worden dat het platteland voor ingrijpende ontwikkelingen staat door veranderingen in de agrarische sector, in de demografie en in de economie in z'n algemeenheid.

De drie hoofdthema's van het manifest zijn: ***1***. *Erkenning van de waarde van het erfgoed.* ***2***. *Behoud door ontwikkeling.* ***3***. *Ontwikkeling door behoud*.
Gezamenlijk laten deze drie thema's zien dat het alom aanwezige erfgoed van belangrijke economische, maatschappelijke én sociaal-culturele waarde is. Niet alleen voor de eigenaar van de boerderij, maar vooral ook voor de regio als geheel en haar bewoners.
Succesvolle transformaties van agrarisch erfgoed in Nederland bewijzen dat historische boerderijen een bijdrage kunnen leveren aan de uitdagingen die in het buitengebied spelen. Te denken valt daarbij aan de zoektocht naar nieuwe economische dragers, het verbeteren van toeristisch-recreatief perspectief en niet in de laatste plaats: de energietransitie. Dat de gemeente als faciliterende overheid alle ruimte biedt voor de ontwikkeling van het agrarisch erfgoed, lijkt in dit licht bijna onontbeerlijk.

Agrarisch Erfgoed Nederland

BETROKKEN BIJ BOERDERIJEN

De energietransitie die nu goed op stoom begint te komen, de trek naar de stad met bijbehorende afname van bevolking op het platteland, de schaalvergroting in de landbouw en de demografische verandering van de bevolkingssamenstelling: alle zijn het ontwikkelingen die hun invloed hebben op het landelijk gebied. Ze vragen om heroriëntatie en ontwikkeling. Het huidig tijdsgewricht biedt alle kansen om hierbij uit te gaan van de bestáánde waarde van het gebied en van het agrarisch erfgoed daarin. Tegelijkertijd worden nieuwe kwaliteiten toegevoegd, helemaal in de geest van de komende Omgevingswet.
Wij nodigen u uit deze denkwijze een centrale plek te geven in het nieuwe gemeentelijk beleid zoals dat gericht zal zijn op de inrichting van de ruimte en de plattelands-economie, én op het cultureel erfgoed.

Mocht u meer informatie willen hebben over het agrarisch erfgoed in uw gemeente: wij brengen u met alle plezier in contact met de boerderijenstichting die het aangaat en die over de relevante kennis beschikt.

Kort en goed: samen met de 15 aangesloten boerderijenstichtingen streeft AEN ernaar om zoveel als mogelijk waarde te creëren met het rijke agrarisch erfgoed in Nederland. Helpt u ook mee door hier in uw collegeprogramma passende ruimte voor te creëren?

Bijgevoegd treft u een exemplaar van ons manifest *Gebruik de boerderij!.*

Wij zijn reuze benieuwd op welke wijze úw gemeente de waarde van het agrarisch erfgoed zal weten te omarmen!

Namens de 15 boerderijenstichtingen in Nederland,
het bestuur van de stichting Agrarisch Erfgoed Nederland,

met vriendelijke groeten,

Ton Peters | voorzitter

GEBRUIK DE BOERDERIJ!

MANIFEST

MANIFEST VOOR HET GEBRUIKMAKEN VAN HET AGRARISCH ERFGOED VOOR EEN LEEFBAAR PLATTELAND

GEBRUIK DE BOERDERIJ!

MANIFEST

MANIFEST VOOR HET GEBRUIKMAKEN VAN HET AGRARISCH ERFGOED VOOR EEN LEEFBAAR PLATTELAND

Dit manifest is een oproep aan overheden en ontwikkelaars, eigenaren en bewoners van historische boerderijen, aan iedereen die het aangaat, om de waarde en betekenis van het agrarisch erfgoed te erkennen en zich sterk te maken voor het benutten van historische boerderijen en erven bij de ingrijpende veranderingen die op de plattelandssamenleving en het landschap afkomen.

Het erfgoed biedt volop kansen om deze ontwikkelingen in het landschap op te nemen en daarbij de menselijke maat voorop te stellen. De kwaliteit van erfgoed past bij wat de huidige tijd vraagt. Maak hier gebruik van. Daarvoor vragen de stichting Agrarisch Erfgoed Nederland (AEN) en de 15 aangesloten boerderijenstichtingen aandacht voor de volgende drie aspecten van agrarisch erfgoed in deze tijd.

GEBRUIK DE BOERDERIJ!

MANIFEST

ERVE DEPERMAN
REUTUM, TWENTE
BOERDERIJKAMERS, BIJEENKOMSTEN, KLEINVEE

Foto: Joke Aarnink

1 → ERKEN DE WAARDE VAN HET ERFGOED

De gebouwen

Elk jaar verliezen 2000 boerderijen hun agrarische functie. Daar zitten er veel bij met monumentale waarde. Sommige boerderijen zijn eeuwenoud en gebouwd met technieken en materialen die getuigen van ambachtelijk vakmanschap. Die gebouwen en hun erven dragen de signatuur van bijna vergeten landbouwpraktijken. In het samenspel van boerderij, stallen en schuren schuilt historische waarde.

De verhalen

Met elke boerderij die gesloopt wordt verdwijnen de verhalen die ermee verbonden zijn. Het zijn de stille getuigen van de kleine geschiedenis van generaties van boerenfamilies, maar ook van de grote geschiedenis van oorlogen, rampen en sociale verhoudingen door de tijd. En zij zijn het toneel van nieuwe verhalen, van nieuwe generaties boeren, en van nieuwe bewoners die in voormalige boerderijen hun hedendaagse droom realiseren.

Het landschap

De gebouwen, de erven, en hun verhalen geven het landschap vorm, betekenis en identiteit. Als je een stolpboerderij ziet weet je dat je in Noord-Holland bent, de enorme graanschuren horen bij het Zeeuwse landschap, een Sallandse boerderij vind je alleen in het kleinschalige landschap in het midden van Overijssel. Het is die streekeigenheid die mensen naar het platteland lokt – nieuwe bewoners en recreanten.

GEBRUIK DE BOERDERIJ!

MANIFEST

EESINGE
MEPPEL, DRENTHE
HOSPICE

Foto: Drents Landschap

1 → ERKEN DE WAARDE VAN HET ERFGOED

OPROEP aan overheden, gebruikers en ontwikkelaars

Wees u veel meer bewust van de waarde van (historische) agrarische gebouwen en erven, en het landschap waar ze deel van uitmaken en maak ze onderdeel van uw beleid, uw visies en uw plannen.

Redeneer vanuit de kansen die dit erfgoed heeft. Niet als louter relikwieën van het verleden, maar als iets wat waarde en betekenis heeft voor hedendaagse vraagstukken als bevolkingskrimp en energietransitie.

Dat vraagt om de waarde-bepalende elementen van het agrarisch erfgoed doelgericht te onderzoeken en te evalueren.

GEBRUIK DE BOERDERIJ!

MANIFEST

NIEUW BOUWLUST
ANNA PAUWLOWNA, NOORD-HOLLAND
WOONEENHEDEN

Foto: Peter van Zutphen

2 → BEHOUD DOOR ONTWIKKELING

Het agrarisch erfgoed kan alleen behouden worden en een rol spelen bij ontwikkelingen als de gebouwen en erven gebruikt worden.

In de eerste plaats geldt dat voor boeren met een historische boerderij. Voor hen is het vaak een hele kunst om het erfgoed te integreren in de moderne agrarische bedrijfsvoering en noodzakelijke veranderingen door te voeren met behoud van de historische waarde.

Voor veel mensen is het bezit van een boerderij een stille droom, onbekend terrein en schijnbaar onbereikbaar, financieel en praktisch. In plaats daarvan wordt maar al te vaak in de woonvraag op het platteland voorzien met anonieme 'catalogusarchitectuur'. Er is echter veel meer mogelijk en is er inmiddels veel ervaring met allerhande 'verdienmodellen'. Onbekendheid met de mogelijkheden, gebrek aan praktische ondersteuning bij overnames en belemmeringen bij de overheid, schrikken mensen af om hun droom waar te maken.

Een faciliterende overheid, voortgezet agrarisch gebruik en nieuwe gebruikers kunnen voorkomen dat historische boerderijen verloren gaan.

GEBRUIK DE BOERDERIJ!

MANIFEST

Foto: WarmThuis

2 → BEHOUD DOOR ONTWIKKELING

OPROEP aan overheden (gemeenten, provincies en rijk), eigenaren en ontwikkelaars

Wees creatief met het combineren van bescherming van erfgoed en het tegelijkertijd bieden van mogelijkheden voor herbestemming of aanpassing.

Benut de kennis van de boerderijenstichtingen en vergelijkbare organisaties om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en de (juridische) ruimte optimaal te benutten. Good practices, experimenteerruimte en vooral de bereidheid om nieuwe initiatieven mogelijk te maken, kunnen helpen.

Werk samen met de boerderijenstichtingen en andere betrokken partijen om keuzes te maken welke gebouwen moeten worden behouden en welke gesloopt. Behoud en ontwikkel de waardevolle karakteristieken van het landelijk gebied. Gebruik de gemeentelijke Omgevingsvisie en het daaruit voortvloeiende Omgevingsplan om de kwaliteiten die je wilt behouden of juist wilt ontwikkelen, vast te leggen.

Neem belemmeringen weg voor (zorgvuldig ingepaste) herbestemming van agrarisch erfgoed. De nieuwe Omgevingswet (verwacht 2021) vraagt hierbij om een andere houding van alle partijen: zet de kwaliteit van de plek centraal in plaats van het denken vanuit

GEBRUIK DE BOERDERIJ!
MANIFEST

OOSTERMAET
LETTELE, OVERIJSSEL
ZORGBOERDERIJ

Foto: ZiegerBranderhorst

2 → BEHOUD DOOR ONTWIKKELING

functies. Denk niet langer in regels en beperkingen, maar in doelen en kwaliteiten. Dat vraagt aan politiek en bestuur om actief in te zetten op cultuurverandering in de ruimtelijke ordening.

Neem de bescherming van de historische boerderij op als expliciet doel in de Omgevingswet.

GEBRUIK DE BOERDERIJ!
MANIFEST

DE NIJENSTEEN
VEESSEN, GELDERLAND
VERGADERLOCATIE, FRUITTEELT, NATUURBOERDERIJ

Foto: Erik Peek

3 → ONTWIKKELING DOOR BEHOUD

Nederland staat voor een aantal grote maatschappelijke opgaven. De komende decennia zullen diverse ontwikkelingen verregaande invloed uitoefenen op het landelijk gebied. Daaronder:

Doorgaande schaalvergroting van de landbouw

Volgens schattingen zal tot 2030 het aantal boerenbedrijven met meer dan 20.000 afnemen. De grond krijgt wel een nieuwe bestemming, maar wat gebeurt er met de overtollige boerderijen en erven? Hoe behoud je zoveel mogelijk waardevolle historische boerderijen?

Bevolkingskrimp

Behalve met minder boeren, kampen delen van Nederland met vergrijzing en bevolkingskrimp. Het (her)gebruik van agrarisch erfgoed kan in deze gebieden de negatieve spiraal helpen keren.

Groei van de stad

De trek naar de stad gaat onverminderd door. In het verleden is bij stadsuitbreidingen of de aanleg van industriegebieden vaak geen oog geweest voor de eigen kwaliteiten van het bestaande landelijk gebied. Dit geldt ook voor de aanleg en uitbreiding van infrastructuur. Dat kan en moet anders. Niet met de ruggen naar elkaar, maar zie stad en land als een samenhangende opgave.

GEBRUIK DE BOERDERIJ!

MANIFEST

GROTE HOEVE
BAAK, GELDERLAND
ENERGIE NEUTRALE RESTAURATIE

Foto : SBRCURnet

3 → ONTWIKKELING DOOR BEHOUD

Energie, water, natuur

Er staan enorme ontwikkelingen op stapel op het gebied van duurzaamheid, zoals maatregelen tegen de klimaatverandering en voor energietransitie. Denk aan overloopgebieden voor extreem hoogwater, verhoging van de waterstand in veengebieden en verruiming van de uiterwaarden. Maar ook de plaatsing van windmolenparken en zonneakkers. Het platteland zal hier een belangrijke rol in spelen. Oog voor de landschappelijke en historische waarden en voor de eigenheid van de streek is daarbij geboden. Dat biedt kansen om mensen te betrekken bij de veranderingen en daarmee het draagvlak te vergroten.

GEBRUIK DE BOERDERIJ!
MANIFEST

Foto: Ewoud van Arkel

3 → ONTWIKKELING DOOR BEHOUD

OPROEP aan overheden en belangenorganisaties

Ga bij gebiedsontwikkeling uit van de bestaande waarden van het gebied, en werk eraan om daar nieuwe kwaliteiten aan toe te voegen Dat beoogt ook de nieuwe Omgevingswet.

Geef eigenaren/bewoners een rol bij gebiedsontwikkeling. De boerderijenstichtingen kunnen daarbij intermediairs zijn tussen de wereld van de overheid en die van de bewoners. Gebruik die expertise.

Gebruik de kwaliteiten van het landelijk gebied voor het ontwikkelen van de stad en andersom. Doorbreek de strikte planologische en functionele scheiding van stad en land. Het gaat om de kwaliteit van de plek en het erfgoed, en om een functie die dat respecteert – of dat nu een landelijke of een stedelijke functie is.

WAT DOEN DE BOERDERIJENSTICHTINGEN?

ERKEN DE WAARDE VAN HET ERFGOED

- Zij brengen in kaart wat er nog aan agrarisch erfgoed bestaat.
- Zij ontwikkelen kennis over boerderijen, hun functies en de ermee verbonden landbouwmethoden.
- Zij ontwikkelen kennis over boerderijen in relatie tot het landschap waar ze onderdeel van uit maken.
- Zij zoeken naar nieuwe materialen, architectuur, vormgeving, bedoeld om agrarisch erfgoed ook in de toekomst te verbinden aan de plek en het landschap.
- Zij tekenen de verhalen op, van vroeger en nu en verwerken die tot nieuwe aansprekende vertellingen die kunnen worden gebruikt bij ontwikkeling.
- Zij mobiliseren zoveel mogelijk mensen, die als ambassadeurs van het agrarisch erfgoed kunnen optreden. Daarbij hoort ook het faciliteren en stimuleren van ‘communities’.
- Zij werken samen met andere organisaties om het belang van het behoud van erfgoed na te streven.

BEHOUD DOOR ONTWIKKELING

- Zij begeleiden potentiële nieuwe gebruikers bij het realiseren van hun droom.
- Zij enthousiasmeren potentiële gebruikers met succesverhalen.
- Zij ontwikkelen protocollen voor succesvolle overdracht van boerderijen met zowel een agrarische als een niet-agrarische functie.
- Zij stellen kennis en ervaring ter beschikking aan overheden.
- Zij werken samen met andere organisaties om starters te ondersteunen.

ONTWIKKELING DOOR BEHOUD

- Zij nemen deel aan projecten en ontwikkelingen waarbij de belangen van agrarisch erfgoed mee moeten wegen.
- Zij brengen samen met andere partijen bij gebiedsontwikkeling kennis in en denken en praten mee over plannen.
- Zij zetten zich ervoor in om boerderijbehoud te organiseren in gebieden waar nu geen boerderijenstichting actief is.

AGRARISCH ERFGOED NEDERLAND VERTEGENWOORDIGT:

- Boerderijenstichting Fryslân
- Boerderijenstichting Groningen
- Drents Landschap | Boerderijenstichting Drenthe
- Stichting Twentse Erven
- Stichting Maarkels Landschap
- Stichting Sallands Erfgoed
- Stichting IJsselhoeven
- Boerderijenstichting Utrecht
- Boerderijenstichting Noord-Holland | Vrienden van de Stolp
- Stichting Boerderij en Erf | Alblasserwaard-Vijfheerenland
- Boerderijenstichting Zuid-Holland
- Stichting Landelijk Erfgoed Hoeksche Waard
- Boerderijenstichting Zeeland
- Stichting de Brabantse Boerderij
- Boerderijenstichting Limburg

Agrarisch Erfgoed Nederland
BETROKKEN BIJ BOERDERIJEN

BOERDERIJENSTICHTING FRYSLAN

BOERDERIJENSTICHTING GRONINGEN

Het Drentse Landschap

TWENTSE ERVEN

maarkels landschap

STICHTING SALLANDS ERFGOED

STICHTING IJsselhoeven

BOERDERIJENSTICHTING NOORD-HOLLAND VRIENDEN VAN DE STOLP

Boerderijenstichting Zuid-Holland

Stichting Landelijk Erfgoed Hoeksche Waard

boerderijenstichting zeeland

SdBB brabants
e boerderijen, bijge
ebouwen, erf en cul
tuurlandschap.

boerderijenstichting limburg
ORGANISATIE TOT BEHOUD VAN BOERDERIJ EN ERF

Dit manifest is gepresenteerd op
donderdag 30 november 2017 in Zutphen,
tijdens het congres Gebruik de Boerderij!
© 2017 Stichting Agrarisch Erfgoed Nederland
www.agrarischerfgoed.nl

Vormgeving: Frank de Wit

POSTADRES
Postbus 2510
3500 GM Utrecht
BEZOEKADRES
Tiberdreef 4
3561 GG Utrecht
TELEFOON
0900 - 2255268
FAX
030 - 751 1739
INTERNET
www.cnvconnectief.nl
E-MAIL
ìnfo@cnvoverheid.nl

Aan: de fractievoorzitter van de te vormen coalitie

VAKGROEP

DOORKIESNUMMER
030 751 1210
E-MAIL
e.bloot@cnv.nl

PLAATS
Utrecht
DATUM
28 maart 2018

ONS KENMERK
18.0279/PF/EB
UW KENMERK

BETREFT
CNV Overheid over goed werkgeverschap

Beste politici,

Voor de gemeenteraadsverkiezingen heeft u een brief ontvangen van CNV Connectief waarin wij u, namens onze 120.000 leden, enkele wensen voor het nieuw te vormen beleid aanboden. CNV Overheid is onderdeel van CNV Connectief en wil graag van deze gelegenheid gebruik maken om bij u, als fractievoorzitters, ook de belangen van goed (overheids-) werkgeverschap te benadrukken.

Binnen uw gemeente staat u op het punt om te beginnen met de coalitieonderhandelingen. Een belangrijk moment in de nieuwe bestuurlijke periode waarbij ook moet worden stilgestaan bij uw rol als werkgever.

U, als werkgever
Een gemeente, en haar inwoners, zijn gediend met een goede organisatie en gemotiveerde ambtenaren. Een efficiënt functionerende organisatie draagt bij aan het laag houden van de gemeentelijke lasten. Daarnaast zijn medewerkers gemotiveerder als ze ontwikkelkansen en verantwoordelijkheden krijgen die aansluiten bij hun kennis, kunde en ambities.

Arbeidstevredenheid draagt direct bij aan een goed functionerende organisatie, en daardoor ook aan tevreden burgers…

CNV weet wat er speelt
Natuurlijk zet u zich bij de coalitieonderhandelingen in voor de punten uit uw verkiezingsprogramma, maar denk daarbij ook aan uw werkorganisatie. Uw ambtenaren gaan een belangrijke bijdrage leveren aan de realisatie van uw ambities. CNV Overheid staat in contact met werknemers bij gemeenten in heel Nederland en weet wat er speelt op landelijk en lokaal niveau. Om medewerkers aan u te binden, willen we u daarom graag een aantal punten en adviezen meegeven op het gebied van 'goed werkgeverschap'. U vindt deze tips in de bijlage.

Wij wensen u veel plezier en succes met uw nieuwe werkzaamheden! Voel u vrij om contact op te nemen met uw CNV-leden binnen het GO om eens van gedachten te wisselen of om meer informatie op te halen over de tips die we u in bijgaand document aanreiken.

Met hartelijke groet,

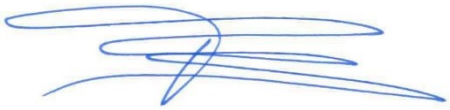

Patrick Fey,
Voorzitter CNV Overheid & Publieke Diensten

8 Overgang werknemers met behoud van arbeids voorwaarden bij aanbestedingsprojecten

Bij aanbestedingsprojecten kan een opdracht naar een ander bedrijf gaan. Wat gebeurt er dan met de werknemers van het bedrijf die niet de opdracht heeft gekregen? Soms is de nieuwe werkgever wettelijk verplicht om de werknemers met behoud van arbeidsvoorwaarden over te nemen. Maar deze verplichting geldt niet bij elk aanbestedingsproject. Daarom is het verstandig om hier afspraken over te maken in de cao.

Advies: Onderscheid verschillende fases van het traject bij aanbestedingen en stel daarbij, per fase, sociale criteria op. Bij het opstellen van voorwaarden waaronder de aanbestede opdracht moet worden uitgevoerd, kan de eis tot overname van personeel met behoud van arbeidsvoorwaarden opgenomen worden. Let hierbij wel op wet- en regelgeving.

9 Duurzaam ondernemen

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) kan op vele manieren. Voorbeelden zijn het inclusief ondernemerschap waarbij banen worden gecreëerd voor arbeidsgehandicapten of waar voorwaarden op dit gebied worden gesteld aan toeleveranciers. Rijkswaterstaat heeft een plan om circulair te werken en daardoor op termijn geen afval meer te produceren. Kantoormeubilair kan worden opgeknapt. Bij sloop van een gebouw kan beton dienen voor de aanleg van wegen.
De elektrische fiets kan worden bevorderd boven de auto.

Advies: Waar ligt uw evenwicht tussen organisatiedoelstellingen en sociale en milieudoelstellingen? Laat uw creativiteit de vrij loop!

Wij wensen u veel succes met de coalitievorming en zijn natuurlijk altijd bereid om toelichting te geven of met u in gesprek te treden over de hier aangereikte punten. Ook ná de coalitievorming. Neem met vragen gerust contact op met uw CNV-leden in het GO.

CNV Overheid over goed werkgeverschap

bezoekadres
Tiberdreef 4
3561 GG Utrecht

postadres
Postbus 2510
3500 GM Utrecht

www.overheid.cnvconnectief.nl
info@cnv.nl
030 751 1003

ONDERDEEL VAN CNV CONNECTIEF

1 Laat mensen met een arbeidsbeperking meedoen

Goed werkgeverschap is onder andere het creëren van een diverse werkomgeving die een afspiegeling vormt van de samenleving.
Dat betekent dat er voor mensen met een arbeidsbeperking ook banen beschikbaar moeten zijn. Het CNV benadrukt dat het van belang is duurzame arbeidsplaatsen te realiseren inclusief arbeidsvoorwaarden als reiskosten, pensioen of scholing.

Advies: Realiseer duurzame banen voor mensen met een arbeidsbeperking. Kijk voor extra werkplaatsen of er een herschikking mogelijk is van taakonderdelen. Zorg ook voor begeleiding van betrokkenen om te voorkomen dat een plaatsing mislukt wegens aanloopproblemen. CNV heeft voor deze begeleiding faciliteiten ontwikkeld. Meer informatie hierover op www.ikbenharrie.nl

2 Een eerlijke kans voor iedereen

Bij veel gemeenten werken mensen te lang op een flexibel contract (of payroll constructie), ook op banen waar een vaste aanstelling bij hoort. Bij vast werk hoort, na de proeftijd, een vaste aanstelling. Hierover zijn afspraken gemaakt in de cao.

Advies: Stel regels op dat flexibele contracten alleen plaatsvinden in uiterste gevallen en voor korte periodes *(bij Piek & Ziek)*. Maak vaste medewerkers flexibeler door scholing aan te bieden.

3 Ongewenst gedrag

Ongewenst gedrag is al lastig genoeg, helaas komt het daarnaast óók nog al eens voor dat ambtenaren zaken, uit angst voor represailles, niet aankaarten.

Advies: Garandeer een veilige werkorganisatie. Wees alert op transparantie, openheid en vertrouwen en zorg dat medewerkers direct toegang hebben tot de gemeentesecretaris of een vertrouwenspersoon in geval van druk, intimidatie, pesten.

4 Interne mobiliteit

Interne mobiliteit maakt mens en organisatie wendbaar en weerbaar. Door het wisselen van functie wordt talent behouden en kan de werknemer nieuwe vaardigheden opdoen en ervaring delen. Mobiliteit kan intern plaatsvinden, maar ook binnen een regio of bedrijfstak.
Om interne mobiliteit te stimuleren zijn scholingsmogelijkheden essentieel.

Advies: Kijk naar alle (ontwikkel-) mogelijkheden van mobiliteit. Als grenzen zijn bereikt, kijk dan pas naar de flexibele schil. Structureel werk moet worden vastgelegd in de cao, en uitgevoerd door vast personeel. Daarom krijgen payrollers een toeslag zodat zij nooit goedkoper zijn dan werknemers in dienst.

5 Digitalisering en verandering van werkzaamheden

Digitalisering en verandering van het werk vraagt aandacht. Sommige werkzaamheden veranderen snel en soms ingrijpend. Binnen veel organisaties wordt daar onvoldoende op voorgesorteerd.

Advies: Inventariseer welk werk gevoelig is voor digitalisering en welke veranderingen er aankomen. Breng medewerkers tijdig op de hoogte en betrek hen bij (het nadenken over) mogelijkheden en alternatieven. Er zijn al diverse initiatieven en proeven bij verschillende gemeenten gaande.

6 Generatiepact

Met het verhogen van de pensioenleeftijd werken medewerkers langer door.
Een deel kan het huidige tempo niet meer goed bijhouden of wil de kracht om te blijven werken beter over de komende periode verdelen. Met vrijvallende middelen komt er plek voor jongeren in de organisatie.

Advies: Met behulp van het generatiepact de senior werknemers faciliteren om langer goed te kunnen blijven functioneren, daardoor in- en doorstroom van jongeren bevorderen.

7 Normalisatie van arbeidsvoorwaarden

Bij veel gemeenten werken mensen te lang op een flexibel con-
De Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren (Wnra) heeft gevolgen voor werkgever én werknemer. Het gaat om een verandering van de rechtspositie overheidsmedewerkers per 2020. Die verandering kan leiden tot onzekerheid over de positie van medewerkers.

Advies: Wees alert op onzekerheid onder medewerkers hierover en blijf, ook na de normalisatie, in overleg met de bonden. We denken graag met u mee.

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Controle Alt Delete [mailto:info@controlealtdelete.nl]
Verzonden: maandag 9 april 2018 12:51
Onderwerp: Vertrouwen en tevredenheid in IVP

Beste griffier,

Na de verkiezingen is het tijd voor coalitievorming. Vlak daarna, deze zomer, wordt door de raad het Integrale Veiligheidsplan (IVP) vastgesteld. Betrokken burgers die meldingen doen helpen de politie om effectief misdaad te bestrijden, maar in het IVP staan vaak geen meetbare doelstellingen over de relatie tussen burgers en de politie.
Vanuit Controle Alt Delete adviseren we dan ook om tevredenheid over en vertrouwen in de politie op te nemen in het IVP.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om de bijlage in deze mail door te sturen aan de (in)formateur en alle raadsleden in uw gemeente?

Alvast bedankt voor uw tijd en met vriendelijke groet,

Dionne Abdoelhafiezkhan en Jair Schalkwijk

Geacht raadslid,

Een voortdurende samenwerking van bewoners en de politie is cruciaal voor het verminderen van misdaad binnen lokale gemeenschappen. Burgers die met de politie in verbinding staan, bellen de politie op als ze iets zien en zijn bereid om informatie te delen. De politie wordt minder succesvol in het voorkomen en oplossen van criminaliteit wanneer burgers de politie wantrouwen.

Het IVP als middel om vertrouwen op de agenda te zetten
In de zomer van 2018 stelt de raad het nieuwe Integrale Veiligheidsplan (IVP) vast. Daarin staat op welke manier wordt opgetreden tegen verschillende vormen van criminaliteit. Betrokken burgers die meldingen doen helpen de politie om effectief misdaad te bestrijden, maar in het IVP staan geen meetbare doelstellingen over de relatie tussen burgers en de politie. Door vertrouwen en tevredenheid in het IVP op te nemen kan de gemeenteraad actiever sturen op het verbeteren van de relatie tussen burgers en de politie en bijdragen aan effectief politiewerk.

Lage scores onderstrepen noodzaak tot verbetering
Uit de Veiligheidsmonitor 2017 blijkt dat slechts 27% van de Nederlanders tevreden is over het functioneren van de politie in de buurt. Van alle respondenten is 56% het (helemaal) eens met de stelling dat de politie er voor je is als het er echt om gaat. De politie scoort met betrekking tot vertrouwen een 6,5.

Advies
Het advies van Controle Alt Delete is om de volgende ambities op te nemen in het IVP voor de periode 2019-2022:

- Het aantal mensen dat tevreden is over het functioneren van de politie in de buurt neemt toe van 27% tot 60%.
- Het aantal mensen dat vindt dat de politie er voor je is als het er echt om gaat neemt toe van 56% tot 75%.
- Het vertrouwen in de politie neemt toe van een 6,5 naar een 8.

We lichten bovenstaande graag toe in een persoonlijk gesprek en zijn ook bereikbaar per mail (info@controlealtdelete.nl).

Met vriendelijke groet,

Dionne Abdoelhafiezkhan en Jair Schalkwijk

Controle Alt Delete is een initiatief van Blikopeners en IZI Solutions voor een eerlijke en effectieve politie. We bereiken onze doelen door middel van het organiseren van bijeenkomsten, het produceren van kritische films en het geven van workshops. We begeleiden jongeren, onderwijzen ze over hun rechten op straat en leren ze methodes om het conflict met de politie op straat te minimaliseren.

groot
REUVENS
overleg
Gefeliciteerd met uw verkiezing
tot raadslid van uw gemeente.
De komende tijd gaat u de gemeente
van A tot Z verkennen.
Wij bevelen u daarbij de A van Archeologie van harte aan.
Archeologie heeft veel te bieden voor uw gemeente!
Klik hier voor vijf concrete punten.
Wilt u meer weten of bijvoorbeeld een archeologische werkplaats
of opgraving bezoeken, neem dan contact op met ons via
info@reuvens.nl
Gefeliciteerd!
Met een hartelijke groet namens de Nederlandse
archeologen, verzameld in het Groot Reuvensoverleg

Benut het verleden, investeer in archeologie!

Vijf punten voor uw gemeente

Ons land heeft een lang en rijk verleden en daar vinden we overal nog sporen van in de bodem. Archeologie kan samen met de andere erfgoeddisciplines het verhaal van de gemeente vertellen en verrijken. Zichtbare en beleefbare overblijfselen maken dit verhaal tastbaar. Ze geven ons het gevoel thuis te zijn als bewoner, verrassen ons als bezoeker en verwelkomen de ondernemer.

Archeologische resten zijn in eerste instantie meestal niet zichtbaar. Dat maakt ze -ten onrechte- vaak onbekend en onbemind. Maar overal waar archeologische resten worden opgegraven, wordt gebouwd aan de geschiedenis en identiteit van een wijk, dorp, stad of regio. Soms worden daarbij ontdekkingen gedaan die van (inter)nationaal belang zijn. Neem bijvoorbeeld het spectaculaire grafveld uit de steentijd in Dalfsen of de rijke Romeinse vondsten uit Tiel.

Elke gemeente heeft wel zo'n bijzonder verhaal in de bodem verborgen. Met het vertellen van dit verhaal kan de toekomst een nieuw verleden krijgen, en kan uw gemeente ervoor kiezen het verleden een betere toekomst te geven. Positieve publiciteit gegarandeerd!

Geef archeologie daarom de plek in uw gemeente die het verdient. Denk daarbij aan de volgende ingrediënten:

1. Archeologie is van ons allemaal

Archeologie is niet het eigendom van archeologen en de uitkomsten van archeologisch onderzoek zijn niet alleen voor de opdrachtgevers; onze voorouders zijn van iedereen.

Treed naar buiten met alle onderzoeken die in uw gemeente worden uitgevoerd en leg verbindingen met burgers, scholen en ondernemers: elk puzzelstuk draagt bij aan het gemeenschappelijke verhaal.

2. Archeologie is een overheidsverantwoordelijkheid

Stimuleer een helder en toekomstgericht archeologiebeleid in uw gemeente. Alleen duidelijke en realistische eisen zorgen voor een gezonde omgang met het kostbare bodemarchief. Geef aan wat u als gemeente belangrijk vindt en geef zowel ruimtelijke initiatiefnemers als burgers een eerlijke kans om aan de eisen

te voldoen. Doet u dit goed, dan verworden eisen tot wensen en helpt de maatschappij de gemeente in het behalen van haar beleidsdoelen.

3. Archeologie verbindt

De burgerparticipatie bij archeologisch onderzoek is hoog. Vrijwilligers krijgen de ruimte mee te werken bij onderzoek, bij educatieve projecten en het onderhoud aan archeologische monumenten. Zij begeven zich tussen onderzoekers, bedrijven, verhalenvertellers, beleidsmakers en initiatiefnemers.

Faciliteer en stimuleer hier de samenwerking op alle niveaus, laat inwoners meedenken over het archeologiebeleid en zorg dat ieders potentie ten volste wordt benut. Samen komen we verder.

4. Archeologie is een investering in de toekomst

De kosten van archeologisch onderzoek zijn voor rekening van een initiatiefnemer. U kunt er als gemeente voor kiezen om bij sommige projecten bij te springen. Maak hier een bewuste keuze en bedenk dat de kenniswinst soms de portemonnee van de particuliere initiatiefnemer overstijgt of dat deze winst nog groter wordt als de gemeente er een schepje bovenop doet. We kunnen het archeologisch bodemarchief maar één keer onderzoeken, want weg=weg.

5. Archeologie is opgenomen in de Omgevingswet

Archeologie vormt binnen het Erfgoedhuis een integraal onderdeel van de Laan van de Leefomgeving. Investeer in een goede basis hiervoor. Is alle kennis digitaal ontsloten, zijn de instrumentaria op orde?

Benut de kennis over ons archeologisch bodemarchief bij het opstellen van de omgevingsvisie. Een gemeente met oog voor het verleden is een gemeente met een fundament voor de toekomst.

Namens de archeologen van Nederland, verzameld in het Groot Reuvensoverleg

p/a Nijverheidsweg-Noord 114 | 3812 PN Amersfoort | info@reuvens.nl

http://www.reuvensdagen.nl/organisatie_stichting_reuvens.html

Van: vpn@producenten-verantwoordelijkheid.nl
Ontvangen: 23-3-2018 11:19
Aan: vpn@producenten-verantwoordelijkheid.nl
CC:
Onderwerp: Recycling & de Circulaire Economie

Dit bericht is bestemd voor de Raadsgriffie

Geachte heer, mevrouw,

Met de gemeenteraadsverkiezingen achter de rug treft u in de bijlage een model-tekst aan, die u kunt gebruiken bij het opstellen van passages/afspraken over circulaire economie in een coalitieakkoord en/of collegeprogramma voor de periode 2018-2022.

Over VPN
Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland (VPN) is een samenwerkingsverband van organisaties die verantwoordelijk zijn voor (de wettelijk verplichte) inzameling en recycling van de meest belangrijke huishoudelijke materiaalstromen. De leden van de vereniging werken samen om een goede invulling van Producentenverantwoordelijkheid te bevorderen en circulaire materiaalstromen tot stand te brengen, waaronder:
Verpakkingen (papier, karton, kunststof, glas, hout, metaal), Autowrakken, Bruingoed (elektronica, televisies, geluidsapparatuur, telefoons), ICT (hardware), Autobanden, Batterijen en Accu's, Elektrische apparaten en Elektrisch gereedschap, Vlakglas (ramen) en Witgoed (koelkasten, wasmachines).

Mocht u aanvullende informatie wensen dan vernemen we dat graag.

Met vriendelijke groet,
Cor Wittekoek
Voorzitter

Gooimeer 4-15, 1411 DC NAARDEN
Postbus 5135, 1410 AC NAARDEN
T: 088-024 1100

vpn@producenten-verantwoordelijkheid.nl
www.producenten-verantwoordelijkheid.nl

PRODUCENTEN
verantwoordelijkheid
Nederland

Recycling & de Circulaire Economie

Voor een duurzame economie is hergebruik van grondstoffen en materialen belangrijk. In een circulaire economie wordt alle afval verwerkt en gerecycled. De herwonnen grondstoffen worden weer ingezet om nieuwe producten van te maken. Dit is goed voor het milieu en het biedt kansen op het gebied van ontwikkeling en innovatie en daarmee aan het verdienmodel van de Nederlandse economie.

Het scheiden van afval aan de bron blijft belangrijk, omdat nog lang niet alle afvalstromen die waardevolle materialen bevatten goed kunnen worden na-gescheiden. Denk bijvoorbeeld aan elektrische apparaten en -gereedschappen. Voor de periode 2018-2022 wordt op het gebied van afvalscheiding aangesloten bij de landelijke beleidsdoelstellingen. Per inwoner betekent dit van 250 kilo naar 100 kilo restafval per jaar en 75% scheiding van alle huishoudelijk afval in 2020.

Om dit te realiseren wordt samengewerkt met belanghebbenden, zoals organisaties op het gebied van producentenverantwoordelijkheid, om te werken aan het veranderen van houding en gedrag van inwoners en van bedrijven. Voor het scheiden van afval worden goede faciliteiten geboden en het wordt aantrekkelijk gemaakt om mee te doen.

Concreet gaat het om de volgende acties:

- Het voeren van communicatiecampagnes om houding en gedrag te beïnvloeden, afval meer en beter te scheiden en de beleidsdoelstellingen te halen;
- Het verminderen van de milieuschade door toezicht en handhaving door de Omgevingsdienst te verbeteren bij het inzamelen en verwerken van afvalstromen;
- Het verminderen van de milieuschade door toezicht en handhaving door de gemeente te verbeteren bij de sloop van gebouwen en objecten en/of bij het verwijderen van gevaarlijke stoffen;
- Het stimuleren van circulair inkopen door lokale ondernemers, waarbij de gemeente het goede voorbeeld geeft;
- (Eventuele) verlaging van de Afvalstoffenheffing als inwoners afval meer en beter scheiden en minder afval produceren.

Leden van Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland:

Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland (VPN)
Gooimeer 4-15 | Postbus 5135 | 1410 AC NAARDEN | T: 088-0241100
vpn@producenten-verantwoordelijkheid.nl | www.producenten-verantwoordelijkheid.nl

groot
REUVENS
overleg
Gefeliciteerd met uw verkiezing
tot raadslid van uw gemeente.
De komende tijd gaat u de gemeente
van A tot Z verkennen.
Wij bevelen u daarbij de A van Archeologie van harte aan.
Archeologie heeft veel te bieden voor uw gemeente!
Klik hier voor vijf concrete punten.
Wilt u meer weten of bijvoorbeeld een archeologische werkplaats
of opgraving bezoeken, neem dan contact op met ons via
info@reuvens.nl
Gefeliciteerd!
Met een hartelijke groet namens de Nederlandse
archeologen, verzameld in het Groot Reuvensoverleg

Benut het verleden, investeer in archeologie!

Vijf punten voor uw gemeente

Ons land heeft een lang en rijk verleden en daar vinden we overal nog sporen van in de bodem. Archeologie kan samen met de andere erfgoeddisciplines het verhaal van de gemeente vertellen en verrijken. Zichtbare en beleefbare overblijfselen maken dit verhaal tastbaar. Ze geven ons het gevoel thuis te zijn als bewoner, verrassen ons als bezoeker en verwelkomen de ondernemer.

Archeologische resten zijn in eerste instantie meestal niet zichtbaar. Dat maakt ze -ten onrechte- vaak onbekend en onbemind. Maar overal waar archeologische resten worden opgegraven, wordt gebouwd aan de geschiedenis en identiteit van een wijk, dorp, stad of regio. Soms worden daarbij ontdekkingen gedaan die van (inter)nationaal belang zijn. Neem bijvoorbeeld het spectaculaire grafveld uit de steentijd in Dalfsen of de rijke Romeinse vondsten uit Tiel.

Elke gemeente heeft wel zo'n bijzonder verhaal in de bodem verborgen. Met het vertellen van dit verhaal kan de toekomst een nieuw verleden krijgen, en kan uw gemeente ervoor kiezen het verleden een betere toekomst te geven. Positieve publiciteit gegarandeerd!

Geef archeologie daarom de plek in uw gemeente die het verdient. Denk daarbij aan de volgende ingrediënten:

1. Archeologie is van ons allemaal

Archeologie is niet het eigendom van archeologen en de uitkomsten van archeologisch onderzoek zijn niet alleen voor de opdrachtgevers; onze voorouders zijn van iedereen.

Treed naar buiten met alle onderzoeken die in uw gemeente worden uitgevoerd en leg verbindingen met burgers, scholen en ondernemers: elk puzzelstuk draagt bij aan het gemeenschappelijke verhaal.

2. Archeologie is een overheidsverantwoordelijkheid

Stimuleer een helder en toekomstgericht archeologiebeleid in uw gemeente. Alleen duidelijke en realistische eisen zorgen voor een gezonde omgang met het kostbare bodemarchief. Geef aan wat u als gemeente belangrijk vindt en geef zowel ruimtelijke initiatiefnemers als burgers een eerlijke kans om aan de eisen

te voldoen. Doet u dit goed, dan verworden eisen tot wensen en helpt de maatschappij de gemeente in het behalen van haar beleidsdoelen.

3. Archeologie verbindt

De burgerparticipatie bij archeologisch onderzoek is hoog. Vrijwilligers krijgen de ruimte mee te werken bij onderzoek, bij educatieve projecten en het onderhoud aan archeologische monumenten. Zij begeven zich tussen onderzoekers, bedrijven, verhalenvertellers, beleidsmakers en initiatiefnemers.

Faciliteer en stimuleer hier de samenwerking op alle niveaus, laat inwoners meedenken over het archeologiebeleid en zorg dat ieders potentie ten volste wordt benut. Samen komen we verder.

4. Archeologie is een investering in de toekomst

De kosten van archeologisch onderzoek zijn voor rekening van een initiatiefnemer. U kunt er als gemeente voor kiezen om bij sommige projecten bij te springen. Maak hier een bewuste keuze en bedenk dat de kenniswinst soms de portemonnee van de particuliere initiatiefnemer overstijgt of dat deze winst nog groter wordt als de gemeente er een schepje bovenop doet. We kunnen het archeologisch bodemarchief maar één keer onderzoeken, want weg=weg.

5. Archeologie is opgenomen in de Omgevingswet

Archeologie vormt binnen het Erfgoedhuis een integraal onderdeel van de Laan van de Leefomgeving. Investeer in een goede basis hiervoor. Is alle kennis digitaal ontsloten, zijn de instrumentaria op orde?

Benut de kennis over ons archeologisch bodemarchief bij het opstellen van de omgevingsvisie. Een gemeente met oog voor het verleden is een gemeente met een fundament voor de toekomst.

Namens de archeologen van Nederland, verzameld in het Groot Reuvensoverleg

p/a Nijverheidsweg-Noord 114 | 3812 PN Amersfoort | info@reuvens.nl

http://www.reuvensdagen.nl/organisatie_stichting_reuvens.html

Van: vpn@producenten-verantwoordelijkheid.nl
Ontvangen: 23-3-2018 11:19
Aan: vpn@producenten-verantwoordelijkheid.nl
CC:
Onderwerp: Recycling & de Circulaire Economie

Dit bericht is bestemd voor de Raadsgriffie

Geachte heer, mevrouw,

Met de gemeenteraadsverkiezingen achter de rug treft u in de bijlage een model-tekst aan, die u kunt gebruiken bij het opstellen van passages/afspraken over circulaire economie in een coalitieakkoord en/of collegeprogramma voor de periode 2018-2022.

Over VPN
Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland (VPN) is een samenwerkingsverband van organisaties die verantwoordelijk zijn voor (de wettelijk verplichte) inzameling en recycling van de meest belangrijke huishoudelijke materiaalstromen. De leden van de vereniging werken samen om een goede invulling van Producentenverantwoordelijkheid te bevorderen en circulaire materiaalstromen tot stand te brengen, waaronder:
Verpakkingen (papier, karton, kunststof, glas, hout, metaal), Autowrakken, Bruingoed (elektronica, televisies, geluidsapparatuur, telefoons), ICT (hardware), Autobanden, Batterijen en Accu's, Elektrische apparaten en Elektrisch gereedschap, Vlakglas (ramen) en Witgoed (koelkasten, wasmachines).

Mocht u aanvullende informatie wensen dan vernemen we dat graag.

Met vriendelijke groet,
Cor Wittekoek
Voorzitter

Gooimeer 4-15, 1411 DC NAARDEN
Postbus 5135, 1410 AC NAARDEN
T: 088-024 1100

vpn@producenten-verantwoordelijkheid.nl
www.producenten-verantwoordelijkheid.nl

PRODUCENTEN
verantwoordelijkheid
Nederland

Recycling & de Circulaire Economie

Voor een duurzame economie is hergebruik van grondstoffen en materialen belangrijk. In een circulaire economie wordt alle afval verwerkt en gerecycled. De herwonnen grondstoffen worden weer ingezet om nieuwe producten van te maken. Dit is goed voor het milieu en het biedt kansen op het gebied van ontwikkeling en innovatie en daarmee aan het verdienmodel van de Nederlandse economie.

Het scheiden van afval aan de bron blijft belangrijk, omdat nog lang niet alle afvalstromen die waardevolle materialen bevatten goed kunnen worden na-gescheiden. Denk bijvoorbeeld aan elektrische apparaten en -gereedschappen. Voor de periode 2018-2022 wordt op het gebied van afvalscheiding aangesloten bij de landelijke beleidsdoelstellingen. Per inwoner betekent dit van 250 kilo naar 100 kilo restafval per jaar en 75% scheiding van alle huishoudelijk afval in 2020.

Om dit te realiseren wordt samengewerkt met belanghebbenden, zoals organisaties op het gebied van producentenverantwoordelijkheid, om te werken aan het veranderen van houding en gedrag van inwoners en van bedrijven. Voor het scheiden van afval worden goede faciliteiten geboden en het wordt aantrekkelijk gemaakt om mee te doen.

Concreet gaat het om de volgende acties:

- Het voeren van communicatiecampagnes om houding en gedrag te beïnvloeden, afval meer en beter te scheiden en de beleidsdoelstellingen te halen;
- Het verminderen van de milieuschade door toezicht en handhaving door de Omgevingsdienst te verbeteren bij het inzamelen en verwerken van afvalstromen;
- Het verminderen van de milieuschade door toezicht en handhaving door de gemeente te verbeteren bij de sloop van gebouwen en objecten en/of bij het verwijderen van gevaarlijke stoffen;
- Het stimuleren van circulair inkopen door lokale ondernemers, waarbij de gemeente het goede voorbeeld geeft;
- (Eventuele) verlaging van de Afvalstoffenheffing als inwoners afval meer en beter scheiden en minder afval produceren.

Leden van Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland:

Vereniging Producentenverantwoordelijkheid Nederland (VPN)
Gooimeer 4-15 | Postbus 5135 | 1410 AC NAARDEN | T: 088-0241100
vpn@producenten-verantwoordelijkheid.nl | www.producenten-verantwoordelijkheid.nl

Bezorgdheid rondom participatiewet

CLIËNTENRAAD
VENLO

Aan	Raadsleden, fractievoorzitters en griffier
Van	Cliëntenraad Wsw
Betreft	Bezorgdheid rondom participatiewet
Datum	6 april 2018
Brief	15

Geachte Griffier, Raadsleden, fractievoorzitters,

Via deze brief willen wij vanuit de Wsw-cliëntenraad onze zorgen uiten ten behoeve van de uitvoering van de participatiewet. Sinds 2014 is via verschillende wegen getracht aandacht te creëren voor de gevolgen van de veranderingen in het kader van de participatiewet en de keuzes binnen de gemeente Venlo. Hierin is onder andere vroegtijdig gesignaleerd dat er niet voldaan wordt aan de gestelde eis van passend werk en voldoende begeleiding alvorens de beschutte Wsw-gerechtigden uitstromen naar een nieuwe werkplek. Ondanks het feit dat meerdere malen gesignaleerd is, zijn wij van mening dat wij onvoldoende gehoor krijgen en onvoldoende gekend worden in hetgeen wij aangeven. Vanuit de gemeenteambtenaren hebben wij verschillende malen het bericht gekregen dat er aandacht is voor hetgeen wij signaleren en ook verscheidende malen de terugkoppeling gekregen dat het probleem is opgelost. Doch vernemen wij vanuit onze achterban het tegendeel.

Via deze weg willen wij nogmaals onze zorgen uiten ten aanzien van de uitvoering van de participatiewet en daarmee ook de uitvoering van de Wsw-wet . Momenteel worden er opnieuw mensen beschadigd doordat de huisvesting van de sociale werkvoorziening wegvalt en nog geen passende werkplek is gevonden voor desbetreffende. Opnieuw worden er concessies gedaan ten aanzien van de gestelde eisen in 2014. Namelijk de aanwezigheid van een passende werkplek en voldoende begeleiding. Ook blijkt dat Wsw-gerechtigden veelvuldig thuiszitten.

Verder merken wij op dat bepaalde Wsw-gerechtigden niet passen in het concept zoals die er momenteel ligt. Door sluiting van de sociale voorziening en infrastructuur dreigen zij op korte termijn buiten de boot te vallen. Dit los van de beschadiging die zij momenteel oplopen doordat zij in onrust verkeren en te maken hebben met een hoop veranderingen en onzorgvuldige uitvoering hiervan. Wij hebben vernomen dat men de Wsw-gerechtigden die nog niet beschikken over een passende werkplek (tijdelijk) werkzaamheden wil laten uitvoeren binnen een sociale werkplaats gelegen te Panningen. Gezien de reisafstand in combinatie met de kwetsbare doelgroep is deze tussenoplossing uiterst onwenselijk.

Naast bovengenoemde worden wij niet goed betrokken bij het beleid en in sommige gevallen worden wij zelfs niet geïnformeerd of fout geïnformeerd. Tot overmaat van ramp krijgen wij de laatste maanden het gevoel dat vanuit (de ambtenaren van) de gemeente Venlo de wens bestaat de Wsw-raad op te heffen. Dit gevoel ontstaat doordat meerdere malen het onderbrengen van de Wsw-cliëntenraad onder het sociale domein, het budget, het reglement en de verordening als agendapunt is opgevoerd en besproken. Een kritische Wsw-cliëntenraad is juist op dit moment van toegevoegde

waarde. Daarnaast is onderbrenging van de Wsw-cliëntenraad onder het sociale domein onzes inziens onwenselijk daar de Wsw-cliëntenraad een adviesorgaan is van de drie deelnemende gemeenten. Wij willen aangeven dat wij door deze gebeurtenissen het vertrouwen in de ambtenaren dreigen kwijt te raken. Hierbij willen wij benadrukken dat dit zich slechts beperkt tot de gemeenteambtenaren van de gemeente Venlo en niet van toepassing is op de wethouder of raad.

Tot slot willen wij aangeven dat de Wet sociale werkvoorzieningen zich richt op een kwetsbare doelgroep waarvoor de gemeente Venlo een zorgplicht heeft en verantwoordelijk is voor (het creëren van) passend werk.

Indien gewenst komen wij bovenstaande brief graag mondeling toelichten.

Hoogachtend,

Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen

Namens dezen,

Dhr. Thomas M.F. Sanders
Voorzitter

Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen
St. Petrusstraat 2
5854 BB Bergen
Telefoon: 06-51193099
E-mail: wswclientenraad@live.nl
Website: http://www.participatieonline.nl/

Mw. mr. Silke G.E. Geurts
Secretaris

Cliëntenraad Wsw Venlo, Beesel en Bergen
burg.v.deelensingel 115
5941 BB Velden
telefoon: 06-22162472
E-mail: wswclientenraad@live.nl
Website: http://www.participatieonline.nl/

Van: Angelique Roemgens (Huis voor de Sport) [mailto:A.Roemgens@huisvoordesport.org] **Namens** Jack Opgenoord (Huis voor de Sport)
Verzonden: maandag 9 april 2018 19:07
Aan: Joris Baur (Huis voor de Sport); Jack Opgenoord (Huis voor de Sport)
Onderwerp: Inspiratie voor een vitaal coalitieakkoord

Geachte griffie,

Sport, bewegen en vitale burgers zijn belangrijke onderdelen in het gemeentelijke coalitieakkoord. Ter inspiratie attendeer ik graag de fractievoorzitters, raadsleden en mogelijke informateurs in uw gemeente op mijn bericht over de recente gemeenteraadsverkiezingen. In dit bericht vindt u relevante informatie en actuele documenten om inwoners in uw gemeente vitaler, gezonder en gelukkiger te maken. Ook delen tal van Limburgse partners wat zij belangrijk vinden om op sportief en vitaal vlak in het coalitieakkoord op te nemen.

Mijn verzoek is om deze e-mail door te sturen aan alle raadsleden in uw gemeente. Laat u inspireren en neem sport, bewegen en vitaliteit op in uw akkoord!

Met sportieve groet,

Jack Opgenoord
Directeur
T 06 53 186801

HUIS VOOR DE SPORT LIMBURG

Huis voor de Sport Limburg
Dé provinciale sportorganisatie.

Bezoeken
Mercator 1 Sittard
T 046 477 05 90

Post
Postbus 5061
6130 PB Sittard

ANALYSE VERKIEZINGSPROGRAMMA'S

BURGERS EN BESTUUR

	CDA	VVD	D66	1Lokaal	GL	50plus	SP	PvdA	PVV
BURGERSCHAP									
	Meer zeggenschap, eigenaarschap en ruimte voor initiatiefnemers. Bestuur moet ruimte geven en voorwaarden voor initiatieven. Lokale politici zullen meer moeten loslaten, meer vertrouwen en meer aanvullend in plaats van regelend handelen.	Problemen zijn niet abstract, zoals beschreven in een beleidsnota, maar concreet en praktisch. Het probleemoplossend vermogen van de gemeente bij praktische problemen van mensen moet omhoog.				Alle vormen van discriminatie, waaronder leeftijdsdiscriminatie, zien we als aantasting van de individuele vrijheid.	Mensen worden actief betrokken bij beslissingen	Dat de gemeente aansluit op plannen van bewoners, in plaats van dat bewoners zich moeten aansluiten bij plannen van de gemeente	
	Maatschappelijke stage opnieuw invoeren.	Vrijwilligers verdienen waardering en indien nodig ondersteuning. Werk van vrijwilligers beter zichtbaar maken zodat meer mensen kennis maken met de mogelijkheden. Hierdoor voorkomen dat Venlonaren zonder netwerk in een isolement terechtkomen				Iedereen is vrij in het uiten van meningen en in de keuze van wonen, werk, onderwijs, zorg en al wat verder de persoonlijke levenssfeer betreft, tot en met de zelfbeschikking bij levensbeëindiging.	Mandaat voor burgerinitiatieven.	Initiatieven van burgers serieus nemen en bij voldoende draagvlak ondersteunen	
	Met het 'Recht om uit te dagen' krijgen inwoners het recht om bij de gemeente een alternatief voorstel in te dienen voor een bepaalde dienst, voorziening of plan van de gemeente.					Mogelijkheid laten onderzoeken om vrijwilligerswerk te ondersteunen door een tegemoetkoming voor onkosten in te voeren (bijvoorbeeld kosten om op het werk te komen).	Communicatie met mensen op gelijkwaardige voet.	Samen met inwoners overlast (burenruzies, geluids- en drugsoverlast, geweld, hondenpoep, vandalisme, zwerfvuil en illegaal storten) aanpakken	
Democratische legitimeit	Buurten en dorpen hebben invloed op het beleid. Bewoners krijgen een eigen budget voor initiatieven in de wijk.	Mensen stimuleren zelf invulling te geven aan hun wijk/buurt, maar de basis moet op orde zijn en dat is de taak van de overheid. Wanneer buurtbewoners samen de wijk willen verfraaien wordt dit niet aangemoedigd met geld maar door het bieden van ruimte en mogelijkheden.		Inwoners moeten meer politieke inspraak krijgen. Een belangrijk onderdeel hiervan is het raadgevend en raadvragend referendum.	Gemeentelijke besluiten worden zoveel mogelijk in co-creatie vorm gegeven.	Er moet een coördinerend wethouder ouderen zaken komen.	Jongeren betrekken bij het beleid daar waar het hen aangaat.	Investeren in communicatie van onderop. Wij zien dorpsen wijkraden en andere buurt- en bewonersnetwerken als belangrijke samenwerkingspartners	
	Wijk- en dorpsraden moeten een goede afspiegeling zijn van de wijk.			Buurt Bestuurt pilot; buurtwijken krijgen hierbij een budget om bepaalde zaken die voor hun belangrijk zijn uit te voeren en er komt een lokale ombudsman.	Naast co-creatie gaan we ook experimenteel werken met andere vormen van democratie om visie en beleid voor Venlo de komende tijd vorm te geven.	Betrek burgers actief bij de uitvoering van gemeentelijk beleid. Geef bewonersparticipatie inhoud door mensen, al dan niet actief op projectbasis, te betrekken als er iets gebeurt in hun directe omgeving.	Ombudsman voor klachten over jeugdzorg, WMO of zorg	Meer bevoegdheden voor uitvoerende professionals (voorkomen onnodige bureaucratie)	
	Bij gedecentraliseerde wettelijke taken dient er een heldere inspraakverordening te zijn, zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn. Burgerinitiatieven en volksraadplegingen vervangen niet de lokale gekozen volksvertegenwoordiging.					Bij majeure projecten met grote financiële risicos moet een raadgevend referendum mogelijk zijn.		Iwoners meer invloed en zeggenschap geven. Overal waar het kan worden plannen samen met bewoners opgesteld	
	Voor burgerinitiatieven.							Dat de leefwereld van burgers bij al onze keuzes leidend is in plaats van de systeemwereld van de overheid	
	Zeggenschap bij regionale samenwerking moet plaatsvinden op basis van omvang en schaal van de gemeente. Bij initiatieven vanuit de samenleving moet de gemeente actief meedenken. En grote burgerinitiatieven moeten ook een kans van slagen hebben.							Dat initiatieven van inwoners beter ondersteund worden, door onder andere meer - en vaste contactpersonen in te zetten Geen taken door de gemeente laten vervullen, als die aantoonbaar beter en/of goedkoper door burgers of burger initiatieven kunnen en mogen worden uitgevoerd	
Verwachtings-management	Er moet een gemeentelijk participatieplan komen waarin duidelijk wordt op welke terreinen participatie kan plaatsvinden, hoe ver je als gemeente wilt gaan met nieuwe invullingen van de lokale democratie en hoeveel ruimte de burgers krijgen van de gemeente. Vaststellen welke initiatieven gesubsidieerd worden en welke subsidie beschikbaar is per buurt.							De mening van burgers peilen over zaken die directe, en grote invloed hebben op hun woon- en leefomgeving, voordat hierover door de raad een besluit wordt genomen Duidelijke principeafspraken maken over burgerparticipatie en de rol van inwoners en de gemeenteraad hierin	

	Voortzetten wijkbudgetten.			Als regenbooggemeente aandacht besteden aan de LHBTI gemeenschap (Lesbisch, Homosexueel, Bisexueel, Transgender, Interseksueel) zodat zij volwaardig mee kunnen doen in de samenleving	Geen discriminatie in onze gemeente
	Duidelijke communicatie vanuit de gemeente.				Dat niemand op basis van hun uiterlijk wordt geweigerd in het uitgaansleven en bij vrijetijdsvoorzieningen
	Bij een burgerinitiatief wordt één ambtenaar als servicepunt aangewezen.				
Regelgeving	Verklaring omtrent gedrag voor vrijwilligers die werken met minderjarigen moet gratis worden.	Vrijwilligers en verenigingsbestuurders moeten de ruimte krijgen om initiatieven te ontplooien en de gemeente moet beseffen dat de betrokken vrijwilligers niet altijd tijd en expertise hebben om allerlei gedetailleerde eisen te doorgronden. Daarom regels en eisen eenvoudig, overzichtelijk en begrijpelijk.			
	Kritisch kijken naar vergunningsverlening; goede verhouding tussen noodzakelijke veiligheidseisen en het verminderen van de hoge regeldruk. In het bijzonder het soepel omgaan met evenementenvergunningen. Inzetten op deregulering van overbodige regels die burgers, ondernemers en verenigingen treffen. Ondersteun deskundigheidsbevordering. Via het verenigingssteunpunt helpt de gemeente bij het matchen van vraag en aabod of het aanbieden van specifieke opleidingen voor vrijwilligers. Verenigingen moeten goed begeleid worden in hun transitie naar een rol met meer maatschappelijke verantwoordelijkheid.				
Dienstverlening	De gemeente is voor digitalisering, investeren in internettechnologie. Wel rekening houden met ouderen die geen raad weten met deze digitalisering. Gericht aanspreekpunt voor specifieke doelgroepen waar zij met al hun vragen over overheidsdienstverlening terecht kunnen. Invoeren ondernemersplatform voor de binnenstad. Kosten voor overheidsdiensten (leges) zijn kostendekkend.				
communicatie	Eenvoudig taalgebruik in de communicatie tussen gemeente en burgers.	Brieven en mails van de gemeente moeten makkelijk leesbaar zijn. De informatie is zoveel mogelijk openbaar toegankelijk en terug te vinden op internet.	Aandacht besteden aan de informatievoorziening, zodat alle medewerkers, raadsleden en inwoners van de gemeente in staat zijn de juiste informatie op de juiste plek beschikbaar te stellen.	Alle informatie van de gemeente en participerende organisaties is opgesteld in makkelijk te begrijpen Nederlands en met gebruikmaking van info-graphics Venlo communiceert zowel via persoonlijk contact als via de modernste vormen van communicatie met haar burgers.	Gemeentelijke informatie moet op papier en via telefoon beschikbaar blijven.
BESTUUR EN ORGANISATIE					
		Goede relaties en netwerken zijn belangrijk zodat ambtenaren en bestuurders weten hoe het er aan toe gaat in Den Haag, Maastricht en Brussel.	Ambtenaren moeten vaker de wijk en het dorp ingaan. Door deze directe betrokkenheid van ambtenaren hoeven we in de toekomst geen gebruik te maken van dure externe adviseurs.	Bedrijfscultuur waar werknemers het naar hun zin hebben. De bedrijfscultuur is positief en opbouwend en er is wederzijds vertrouwen.	Eerlijke en betrouwbare informatie vanuit college en ambtenaren.
		De gemeenteraad moet in staat worden gesteld kaders te stellen en de uitvoering te controleren. Daarvoor is een professionele relatie tussen Raad en College noodzakelijk.		Waar werk is, de beste man of vrouw er op zetten die hiervoor te krijgen is. Kennis van en ervaring met Venlo strekt daarbij tot aanbeveling.	Kennis en kunde dient aanwezig te zijn binnen gemeente, externe inhuur beperken.
		Betrokkenheid van de inwoners bij alles wat de gemeente doet is van groot belang. Echte betrokkenheid creëren en laten zien dat we het samen doen.		De gemeente moet het goede voorbeeld geven door bij de inkoop van eigen goederen en diensten te letten op aspecten als duurzaamheid, fair trade en social return.	Gemeente ten dienste van de burgers.

				Alle afspraken van de gemeenteraad met het college moeten gemakkelijk op voortgang en implementatie te controleren zijn. De gemeente Venlo wordt een plek waar ambtenaren zich gewaardeerd voelen en graag willen werken. Zij zien onze inwoners, ondernemers en instellingen als partners waarmee zij samen, in co-creatie, werken aan een betere gemeente.		Gratis onafhankelijke ombudsman/vrouw, toegankelijk voor alle mensen. Geen ruimte voor falende bestuurders.		
				De archivering laat te wensen over. Het project “informatiebeheer op orde” wordt daadkrachtig uitgevoerd.		Social return serieus inzetten en hierop controleren. Bij aanbestedingen door de gemeente Venlo de voorkeur geven aan lokale bedrijven.		
GEMEENTEFINANCIEEN								
	Naast een goed toezicht op de efficiënte en verantwoorde besteding van de gemeentelijke uitgaven houden we ook scherp oog op hoe verbonden partners, subsidieontvangers en gemeenschappelijke regelingen met hun financiën omgaan. Dit blijft belastingeld van onze inwoners en dit moet effectief besteed worden.	Beperkte ruimte om nieuwe initiatieven op te pakken of knelpunten bij partners mee te helpen oplossen. Komende jaren financieel een pas op de plaats maken om de begroting zo snel mogelijk weer sluitend te maken.	Hoewel behoud en onderhoud van de materiële cultuur hoog op de agenda staat, mag dit geen lastenverzwaring voor de inwoners tot gevolg hebben. Constant kritisch ten opzichte van het verstrekken van subsidies.	Bedrijfsvoering met heldere en eenduidige regels, maar met ruimte voor maatwerk.	50PLUS hoopt dat de landelijke politiek definitief afziet van verruiming van het gemeentelijk belastinggebied, dus geen uitbreiding van de gemeentelijke bevoegdheid om belastingen te heffen. Daardoor zou een verschuiving van rijksbelastingen en belastingdruk naar de gemeentelijke belastingbetaler mogelijk worden gemaakt en dit is ongewenst.	Duurzaam bankieren.	een terughoudend en sober financieel beleid voeren, waarbij nieuwe ambities ondergeschikt zijn aan de basis behoeftes van onze inwoners	minimale lokale lasten door sober en kritisch om te gaan met subsddies
	Het bouwen van woningen of het verkopen van grond mag niet bedoeld zijn om de begroting sluitend te krijgen. De lokale overheid moet een ordelijk financieel beleid voeren en reserveren voor te voorziene lasten van onderheid van de openbare ruimte en herstructurering.	Vanaf 2020 kan Venlo voorzichtig gaan kijken naar nieuew mogelijkheden en deze zoveel mogelijk cofinancieren met Provincie, Rijk en Europa.		De gemeente stelt alles in het werk om weer een (financieel) gezonde organisatie worden. O.a. de weerstandsratio moet binnen 4 jaar weer minimaal 1 bedragen en elk jaar moet de begroting sluitend zijn of een klein overschot hebben.	Herschikking van het beleid moet mogelijk zijn om prioriteiten uit het verkiezingsprogramma te realiseren.	De SP stelt voor om slimmer te kijken naar de uitgaven en die meer in de pas te laten lopen met de inkomsten. Dat klinkt logisch maar dat gebeurt nu niet.	geld voor nieuwe ambities vinden door oude te schrappen	
		Achterstallig onderhoud aanpakken voordat er nieuwe grote investeringen kunnen worden gedaan. De lokale lasten blijven de eerste twee jaar gelijk en daarna op basis van de beschikbare informatie een nieuwe afweging maken.	Bij het verstrekken van subsidies moet een eerlijke verdeling zijn tussen de binnenstad en wijken en dorpen.		Financiële consequenties van reeds genomen beslissingen (Kabelbaan, Kazerneterrein) voor de lange termijn in kaart brengen en eventueel heroverwegen.	Ook is er winst te behalen door meer gezamenlijk en efficiënter in te kopen, lasten te spreiden, de kasschuif vaker toe te passen (doorschuiven naar een volgende periode voor beleid dat ook dan pas uitgevoerd wordt), investeringen die geld opleveren naar voren te halen en afschrijvingstermijnen op te rekken zonder geweld te doen aan onderhoudsplichten.	vrijval van kapitaalslasten inzetten om vooral bestaande zaken te behouden en te vernieuwen	
			Geen belastinggeld naar commerciële instellingen.	De gemeente gaat niet meer op de stoel van de ondernemer zitten, zoals bij het Kazernekwartier en de kabelbaan.		Om te voorkomen dat de zorg aan onze inwoners nog verder verschraalt, wordt niet alleen het beleid bijgesteld (eerlijker aanbesteden) maar willen we het tekort ook opvangen door ook in andere domeinen en beleidsprogramma’s te kijken waar geld te winnen is en dat inzetten om het miljoenentekort in de zorg op te lossen zonder dat het de mensen die zorg nodig hebben gaat raken.	met andere grote gemeenten lobbyen om jaarlijks meer geld te ontvangen van het rijk voor de uitvoering van (zorg)taken in het sociale domein	
Sparen en weerstandsvermogen	De hoogte van de gemeentelijke uitgaven en envesteringen vormt geen doel op zich. Ze dragen bij aan een maatschappelijk doel. Er moet dus worden gezorgd voor voldoende weerstandsvermogen waarbij de gemeente spaart voor de gewenste investeringen.	Het eigen vermogen van de gemeente moet weer op een gezond niveau komen waarbij de gemeente een gezonde buffer opbouwt om klappen op te vangen en risico's te verminderen. De gemeente moet als bestuursorgaan weer stevig de regie gaan voeren. Het is noodzakelijk dat het begrotingsbeleid stringent is en er een duidelijke budgettaire discipline bestaat.	Gezond en solide beleid met een structureel sluitende begroting. Er dient een gezonde balans te zijn tussen investeren en bezuinigen wat past binnen de financiële kaders. In de komende raadsperiode dienen alle gemeentelijke regelingen, belastingen en verordeningen zodanig geharmoniseerd te worden dat het zo neutraal mogelijk uitpakt voor de inwoners. De overbodige regelgeving wordt daarbij proactief geschrapt.			Ook valt er fors te snijden in de enorme bulk aan rapportages van interne en vooral externe partners (dure consultancybureaus), pakken papier die haast niemand leest kunnen veel bondiger en duidelijker wat veel tijd (personeelskosten) en geld kan besparen.	voor investeringen een beroep doen op de geldstroom van derden (Europa, Euregio, provincie Limburg, …)	

			Het weerstandsvermogen zal de komende vier jaar weer moeten worden versterkt. Om het tekort in het sociale domein op te vangen en om te zorgen dat de gemeente Venlo weer weerstand kan opbouwen moet de financiële ruimte van het toekomste gemeentebestuur worden beperkt. Deze terughoudendheid is noodzakelijk omdat anders de inwoners er middels lastenverhoging de dupe van zijn.			We willen verder het weerstandsvermogen en -capaciteit versterken en de financiële reserves aanvullen om onvoorziene klappen en risico's te kunnen opvangen.	kostendekkende tarieven (blijven) hanteren voor de levering van diensten door de gemeente, zoals bouwleges, afvalstoffenheffing en rioolbelasting
		De hondenbelasting moet worden gehalveerd en in de toekomst volledig worden afgeschaft.	De hondenbelasting wordt verlaagd met 10% per jaar en wordt in de toekomst volledig afgeschaft.			Hondenbelasting afschaffen, meer controle op hondenpoepoverlast.	hondenbelasting en toeristenbelasting als algemene belastingmaatregelen handhaven. Vanuit de algemene middelen wordt budget ingezet om toerisme (Venlo centrum, Arcen en Steyl) te stimuleren, hondenpoep op te ruimen en uitlaatplaatsen en -routes voor honden te realiseren
Woonlasten-beginsel	De woonlasten (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) van de bewoners, behoudens inflatiecorrectie, moeten stabiel blijven.	De rioolheffing en afvalsoffenheffing is kostendekkend en daarbij wordt kritisch gekeken naar efficiëntie. De OZB -met uitzondering van de inflatiecorrectie- zal de komende periode niet worden verhoogd.		Wanneer de financiële missers van de afgelopen jaren moeten worden opgevangen door de burger vindt GroenLinks dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Het verhogen van de OZB is daarbij niet uitgesloten.	Voorzichtig financieel beleid zonder lastenverzwaring voor inwoners en bedrijven. De onroerende zaakbelasting en overige gemeentelijke belastingen (rioolrecht en afvalstoffenheffing) mogen ten hoogste worden aangepast aan de inflatie. Belastingverlaging nastreven indien mogelijk.	Mocht dat niet afdoende blijken dan is er een laatste strohalm om bepaalde belastingen licht te verhogen door ze iets meer dan de indexering van de inflatie mee te laten stijgen. Dit treft onze inwoners direct in de portemonnee dus dat heeft niet onze voorkeur maar als het niet anders kan dan is dat wel een laatste redmiddel om de begroting vlot te trekken en te voorkomen dat er fors bezuinigd moeten worden, wat net zo hard onze inwoners zal treffen. De SP zegt ook daarom: haal het geld waar het zit en waar dat het minste pijn doet. Met een betere sturing en meer regie kunnen we tot een evenwichtigere en sluitende begroting komen.	alleen wanneer de basisbehoeften van onze inwoners in het geding komen een OZB verhoging overwegen
	Statushouders direct in aanraking brengen met onderwijsmogelijkheden en vrijwilligerswerk	Integreren betekent dat mensen zich houden en conformeren aan de kernwaarden van onze rechtstaat, andere opvattingen respecteren, de taal spreken een een bijdrage leveren aan de samenleving.		Vluchtelingen zijn van moment van aankomst lid van onze gemeenschap en hebben daarmee meteen dezelfde rechten en plichten.		Nieuwkomers vlot te laten integreren door allereerst de taal te laten leren.	Investeren in taalonderwijs en begeleiding naar (vrijwilligers)werk voor statushouders.
Transparantie	Er is niks geheim aan de uitgaven van de gemeente. Declaraties van bestuurders worden op de gemeentelijke website bekendgemaakt. Op de site is ook een duidelijk overzicht te vinden van instellingen die van de gemeente subsidie ontvangen en de taken die men uitvoert.		Een transparante en begrijpelijke begroting die bijdraagt aan goede besluitvorming binnen de gemeente.	Transparante bedrijfsvoering waarin iedereen kan zien waar het geld vandaan komt en waaraan het wordt besteed.			een maximum stellen aan het jaarlijks budget voor externe onderzoeken (voor zowel organisatie, college als raad)
		Ambtenaren zijn het belangrijkste kapitaal van de gemeente. We bezuinigen niet verder op de ambtelijke organisatie en we inversteren niet meer in eindeloze reorganisaties of hulpstructuren.		Er komt een controlesysteem waarbij iedereen, maar zeker raadsleden, alle afspraken en besluiten van gemeenteraad en college probleemloos kunnen volgen.			
Interne organisatie	Uitvoering geven aan de drie decentralisaties en over een aantal jaar de invoering van de nieuwe omgevingswet trekt een zware wissel op de organisatie. Verdere bezuiningingen op de interne organisatie lijkt ons dan ook niet opportuun.	Met goede en flexibel inzetbare ambtenaren is dure externe inhuur ook minder noodzakelijk. Om frisse ideeën en expertise binnen te halen en talent aan Venlo te binden willen wij traineeships in de gemeentelijke organisatie inzetten. Regionale samenwerking is geen doel op zichzelf maar een middel om de belangen van Venlose burgers te dienen. Gemeenschappelijke Regelingen met andere gemeenten mag de democratische rol van de gemeenteraad niet aantasten.We voeren graag taken samen uit met regiogemeenten wanneer daarmee (schaal-)voordelen kunnen worden behaald.		De organisatie moet voldoende gefaciliteerd worden om de haar toevertrouwde planning en control goed te kunnen uitvoeren, en raad en college snel en effectief te kunnen informeren.			
INTEGRATIE EN RADICALISERING							

Integratie	Met vrijwilligers nieuwe Nederlanders snel hun plek laten vinden in de plaatselijke samenleving.	Tegen doelgroepbeleid op grond van levens- en geloofsovertuiging of afkomst.			Venlo stelt middelen ter beschikking om nieuwe Nederlanders een goede start te laten maken maar ook indien nodig aan de buurt waarin zij zich vestigen.				
	Statushouders krijgen niet automatisch voorrang bij een sociale huurwoning, maar gemeenten hebben wel de taak hen woonruimte te geven.	Niet meewerken aan de opvang voor illegalen en asielzoekers van wie hun verzoek door de IND en rechter is afgewezen en niet meewerken aan hun vertrek.			Er moet meer worden geëxperimenteerd om oude Venlonaren verantwoordelijkheid te geven bij opvang en inburgering van nieuwe Venlonaren.				
	Waar de gemeente statushouders voorziet van middelen gebeurt dat in eerste instantie zoveel mogelijk in natura en door middel van vouchers.				Meer aandacht voor de emtionele bagage die vluchtelingen meebrengen en de gemeente moet hier meer aandacht aan geven in termen van gezondheid. Alls gemeenschap moeten we nieuwe Venlonaren alle ondersteuning bieden om zo snel mogelijk aan het arbeidsproces mee te kunnen laten doen omdat we erkennen dat dit een belangrijke participatiefactor vormt.				
radicalisering	Bij dreigende radicalisering kiezen voor een gezinsbrede aanpak waarin plaats is voor inkeerregelingen en deradicalisering.	In Nederland zijn al veel maatregelen getroffen om radicalisering, jihadisme en terrorisme te voorkomen. Venlo moet alert blijven op dit soort signalen en jongeren die openstaan voor extreem gedachtengoed.							
	Gemeente, onderwijs en Bureau Leerplicht moeten schooluitval koste wat voorkomen. Jongeren dienen over en weer kennis te nemen van andere culturen en levensovertuigingen.								Zwakker scholen moeten worden ondersteund. Handhaving van leerplicht.

VEILIGHEID	CDA	VVD	D66	1Lokaal	GL	50plus	SP	PvdA	PVV
VEILIGHEID IN DE BUURT									
	Voor wijken waar de sociale samenhang minder is, is extra inzet van gemeente, politie en maatschappelijk middenveld nodig.	De gemeente bestrijdt de kleine ergernissen, de politie pakt criminelen.	Niet naïef zijn over ICT en informatieveiligheid bij de gemeente. In het huidige tijdperk zien we hoe vaak kwaadwillenden misbruik kunnen maken van slecht beveiligde data.		We stimuleren zelfregulerende initiatieven in straten, wijken en kernen om de dialoog met elkaar aan te gaan en conflicten door buurtbemiddeling bespreekbaar te maken.	De wijkagent moet weer terug in de wijk, geen wijkagent met de auto, maar met de fiets en/of te voet. De wijkagent zou op vaste tijden een spreekuur kunnen houden.	Meer handhaving op straat.	Samen met bewoners, veiligheidsplannen maken voor dorp en wijk. Daarin staan de gezamenlijke doelstellingen voor veiligheid en leefomgeving. Bewoners bepalen zo mede de prioriteiten van de wijkagent (Buurtbestuurt)	
	Inwoners, politie en gemeente gaan met elkaar in gesprek over de veiligheid van buurten.	Intimiderend en provocerend gedrag wordt hard afgestraft en veiligheidsinstrumenten worden ingezet wanneer dit nodig is. Dit geldt ook voor inbraken en sociale veiligheid in de vorm van een goede openbare verlichting, ook in de nachtelijke uren.	Consequente aanpak van overlast en zichtbare handhaving door gemeente en politie.		Venlo werkt nauw samen met de politie. Criminaliteit en overlast wordt snel en zichtbaar aangepakt.	Effectieve aanpak door een goede samenwerking van alle daarbij betrokken personen en instanties, waarbij het niet alleen gaat om de bestrijding van eenvoudige vormen van criminaliteit en overlast in de woonomgeving, maar ook om de strijd tegen de georganiseerde misdaad.	Integrale aanpak bij woonmisstanden.	Samen met bewoners, veiligheidsplannen maken voor dorp en wijk. Daarin staan de gezamenlijke doelstellingen voor veiligheid en leefomgeving. Bewoners bepalen zo mede de prioriteiten van de wijkagent (Buurtbestuurt)	
	De gemeente attendeert bewoners op buurtwachten, buurtpreventieteams of de inzet van sociale media en stimuleert hen om deze op te zetten om het veiligheidsgevoel te vergroten.	Technologie kan helpen bij het vergroten van de veiligheid. Het cameratoezicht moet worden uitgebreid. Ook de inzet van mobiele camera's wordt gericht ingezet op plekken waar dit nodig is.			Als gemeente werken we samen met de politie om mensen te betrekken bij veiligheidsthema's en maken we mensen attent en bewust op de eigen verantwoordelijkheid daarin.We zorgen ervoor bij meldingen van criminaliteit en overlast zichtbaar in te grijpen en terug te koppelen naar onze burgers.	De politie heeft steeds minder tijd voor de dagelijkse politiezorg, wijkagenten zijn minder inzetbaar voor hun werk in wijken. De gemeente moet daarom met kracht pleiten bij de rijksoverheid voor meer politiecapaciteit en met name voor meer wijkagenten.	Gemeente Venlo moet nadrukkelijker haar rol pakken in de veiligheidsregio.		
	Bijzondere aandacht voor de rol van de wijkagent.	De burgemeester moet alle instrumenten gebruiken om overlast tegen te gaan, door overlastgevers bijvoorbeeld voor een bepaale periode op een 'zwarte lijst' te plaatsen (mbt. horecatoegang) of in het geheel toegang tot een gebied ontzeggen.				Gemeentelijke regelgeving verbeteren door de inzet van meer buitengewoon opsoringsambtenaren.	Meer jongerenwerkers in de buurten en wijken.		
	Veiligheidshuizen moeten nog meer gaan werken via een persoonsgerichte aanpak. Gemeente, jeugdzorg, reclassering en onderwijs moeten samen zorgen voor een sluitende aanpak voor elke gedetineerde die terugkeert in de samenleving.	In overleg met woningcorporaties en grote verhuurders komt er een duidelijk afsprakenkader over de aanpak van woonoverlast. Ook kan de burgemeester asociale buren aanpakken met de "asowet". Hiermee kan de burgemeester bepaalde gedragingen verbieden of juist opleggen. in het uiterste geval kunnen zware overlastgevers hun huis uit worden gezet.				BOA's moeten meer toezicht houden en mogen verbaliseren voor een schonere en veilige obenbare ruimte door o.a. burgers die honden hebben een hondenpas te verstrekken en te controleren/verbaliseren bij het ontbreken daarvan en geluidsoverlast aan te pakken.			

		Er moet een Venlose 50 komen. Een groep van 50 personen (jong en oud) die in Venlo zorgen voor de meeste criminaliteit, onveiligheid en overlast worden intensief door gemeente, politie en justitie in de gaten gehouden, gemonitord, opgejaagd, aangepakt en indien nodig geholpen. Tegen hufterigheid wijkagenten en boa's inzetten, die overlastgevers uit de buurt aanspreken en maatregelen nemen en waar nodig dient de politie daadkrachtig op te treden. Tegen panden die verloederen, die oneigenlijk gebruikt worden of waar wiet wordt geteeld wordt gecoördineerd opgetreden met gemeente, politie en justitie met bijvoorbeeld sluiting van panden. Naast het handhaven en frustreren moet worden gekeken of panden kunnen worden ontnomen en/of een andere bestemming kunnen krijgen. Straatintimidatie van groepen of individuen wordt aangepakt door middel van het opnemen van een strafbepaling in de Algemene Plaatselijke Verordening. Zichtbare en aanwezige politie met wijkagenten die de buurt als hun broekzak kennen en daadwerkelijk kunnen optreden als dat nodig is. Wijkagenten moeten herkenbaar en benaderbaar zijn en goede communicatie met de buurt is esesntieel. Gemeente en politie treden hard op tegen mensen die hulpverleners bedreigen of aanvallen. Steunen van burgers die zelf hun buurt veiliger willen maken door bijvoorbeeld Whatsapp-groepen of andere vormen van buurtpreventie.				Sterkere verlichting en zoveel mogelijk lage beplanting/begroeiing bestrijden het onveiligheidsgevoel. Vuurwerkoverlast dient te worden verminderd door de instelling van vuurwerkvrije zones.			
DRUGSBELEID									
	Aantal coffeeshops terugdringen.	Drugsbeleid is een zaak van de rijksoverheid. Het drugsbeleid en de inzet van de gemeente is primair gericht op gezondheid van jongeren en het terugdringen van overlast.	Venlo moet meedoen aan de door het kabinet beloofde experimenten inzake gereguleerde wietteelt. Het drugsprobleem wordt zo bij de kern aangepakt.	Steun voor het initiatief van het nieuwe kabinet om te experimenteren met gereguleerde hennepteelt. Huidige aanpak is weinig succesvol en leidt tot overlast en criminaliteit.		Afschaffing van de strafbaarstelling van softdrugs.	Legaliseren wietteelt, hiervoor ruimhartige proef starten in de gemeente.		
	Geen coffeeshops in woonwijken, kindvriendelijke buurten en binnen een straal van 500 meter van een onderwijsinstelling.	Wietteelt in woningen wordt actief opgespoord en bestreden.	Straathandel en dergelijke moeten daarnaast nog sterker worden aangepakt. In buurten als Q4 en Vastenavondkamp is een toename van dit soort onwenselijke activiteiten te zien. De gemeente moet hier met eigen mensen, politie en OM stevig wekr van maken.	Coffeeshops moeten onder het reguliere horecabeleid gaan vallen. Dat zorgt voor minder overlast en voor een betere kwaliteit van deze softdrug, waardoor gezondheidsrisico's verminderen. Illegale huisteelten worden ingedamd waardoor er ook op dat vlak minder criminaliteit plaatsvindt.		In afwachting van de wetswijziging dient het huidige coffeeshopbeleid te worden voortgezet. Dat beperkt de overlast van straathandel en voorkomt bij goede voorlichting gezonheidsrisico's.			
	Illegale handel in drugs, straatverkoop en illegale verkooppunten hard aanpakken in plaats van toestaan Meer handhavings- en opspringscapaciteit van politie en justitie. Landelijke pilot starten in Venlo om de effecten van de regulering van de bevoorrading van de coffeeshops te onderzoeken	De mogelijkheden van gereguleerde wietteelt worden bekeken en Venlo staat open voor een proef in dit kader.				Tegen de handel in harddrugs moet met kracht worden opgetreden.			
	Voor tien wijken specifieke aandachtspunten.	Alle wijken hebben een specifiek plan van aanpak nodig waarover afspraken moeten worden gemaakt met woningcorporaties, maar geen concrete punten in programma.	Geen specifiek beleid voor wijken in verkiezingsprogramma.	Concrete speerpunten voor 14 verschillende wijken.	Voor 15 verschillende wijken specifieke aandachtspunten (onder andere aandacht voor A73 en A67).	Geen specifiek beleid voor wijken in verkiezingsprogramma.	Investeren in wijken en dorpen, geen megaprojecten.	ons inzetten voor alle dorpen en wijken, met extra aandacht voor wijken met meerdere sociale en ruimtelijke problemen	
SOCIAAL	**CDA**	**VVD**	**D66**	**1Lokaal**	**GL**	**50plus**	**SP**	**PvdA**	**PVV**
ZORG									
Preventie	Actieve communicatie en het creëren van bewustwording staat centraal.			Mensen stimuleren om de regie over hun eigen leven in stand te houden. Wanneer dit niet lukt met hulp vanuit eigen omgeving is ondersteuning vanuit de gemeente noodzakelijk.	Zware dure zorg moet worden beperkt door vroegtijdige signalering en een beperking van het aantal betrokken professionals per gezin en goede afspraken over case management.			investeren in voorzieningen waarmee mensen tijdig en goed geholpen zijn zonder dat hiervoor een zorgindicatie nodig is	

					Ondersteunen van een breed gedragen maatschappelijke beweging die dringend nodig is om de vitaliteit en weerbaarheid van mensen te vergroten. Zorg moet breder zijn dan alleen het beter maken van de patiënt. Er moet oog zijn voor alle levensdomeinen waar mensen mee te maken hebben (bijv. werk, inkomen, wonen etc.) Deze terreinen moet niet apart maar in samenhang worden gezien.			
Mantelzorg	Dagopvang en respijtzorg op orde zodat mantelzorgers rust hebben	Mantelzorgers ontzorgen door administratieve rompslomp zo veel mogelijk te voorkomen.	Waardering en erkenning voor de rol van vrijwilligers en mantelzorgers. Mantelzorg en vrijwilligerswerk moet professionele zorg niet vervangen, maar waar het ondersteuning aan mensen kan bieden moet de gemeente dit zo goed mogelijk faciliteren.	Mantelzorgers en vrijwilligers faciliteren om hun werk goed te kunnen doen en dit coördineren om overbelasting van deze groep mensen te voorkomen.		Door een vrijwilligersvergoeding extra waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers voor hun onmisbare inzet voor oudere en hulpbehoevende medeburgers. Deze vergoeding is additioneel op de vergoedingen door vereningingen zelf. Er moet een gemeentelijke registratie komen van mantelzorgers, zodat financiële en andere maatregelen ter ondersteuning op een eenvoudige manier uitgewerkt kunnen worden.	vrijwilligerswerk en mantelzorgers ondersteuning bieden	
	Coaching en training voor mantelzorgers	Mantelzorgers betrekken bij keukentafelgesprekken met hulpverleners. Ook moet de gemeente zorgen voor logeerhuizen en respijtzorg. Mantelzorgers moeten er op vertrouwen dat er in noodsituaties altijd vervanging is.						
Ondersteunen	Gemeente faciliteert ontmoetingen in buurtcentra en ondersteunt zorginitiatieven	Initiatieven binnen de wijk voor extra zorg en dienstverlening worden gestimuleerd en gefaciliteerd.	Het lange termijnperspectief moet terug in het kijken naar de zorg in Venlo. Er is niets mis met bijvoorbeeld projectmatig beleidswerk of tijdelijke opdrachten binnen het Sociaal Domein, maar ergens binnen de gemeente moet het overzicht behouden worden. Als hier meer kennis en mankracht voor nodig is, moet die er komen.	Bij bezoeken aan het consultatiebureau en schoolartsendienst taalachterstanden en andere problemen en hulpvragen bij kinderen (en ouders) vroegtijdig signaleren en daarnaar te handelen. Intensieve samenwerking tussen consultatiebureau, schoolartsendienst, scholen en gemeente.	Bij de keukentafelgesprekken moeten onafhankelijke cliëntondersteuners aanwezig zijn.	Blijvende inzet voor een dekkend reanimatienetwerk.	Vrijwilligersinitiatieven die aantoonbaar een bijdrage leveren aan de samenleving, op maat blijven ondersteunen	
			Goede zorg voor alle inwoners van Venlo. Duidelijke (prestatie- en prijs-) afspraken tussen gemeente en zorgaanbieders en verbeterde communicatie tussen alle partijen zodat er samengewerkt wordt voor goed een betaalbare zorg.	Stimuleren van een beweging die aansluit bij het landelijke programma 'alles is gezondheid'. Gemeenten, bedrijven en (zorg- en onderwijs)instellingen ondernemen gezamenlijk acties om de bevolking gezonder en vitaler te maken. (Bijvoorbeeld anti-rookbeleid).	Wijkgericht werken is van belang voor het welzijn van ouderen en gehandicapten. Dit moet worden aangepakt in de vorm van wijkplatforms om samen met wijkbewoners concrete sociale initiatieven te nemen en zo aan de zorgvraag te voldoen.		meer bevoegdheden voor professionals in dorpen en wijken om onnodige bureaucratie te voorkomen	Collectieve gemeentelijke zorgverzekering
	Geen algemene regels maar maatwerk binnen de thuiszorg	Geen onnodige medische keuringen voor mensen waarvan al bij de gemeente bekend is dat ze een handicap hebben. Herindicaties worden zoveel mogelijk voorkomen.	Effectiever zorg verlenen door de zorgvraag te analyseren en aan te pakken bij de oorzaak. De zorg invullen op basis van de individuele omstandigheden van de patiënt moet zorg beter, sneller en goedkoper maken.			Bekijken of een gemeentelijk geregelde huishoudelijke hulp (thuiszorg) kans van slagen heeft.	Meer werkers in dorpen en wijken en minder personele wisselingen om goede samenwerkingsrelaties in - en kennis over dorpen en wijken op orde te houden	
	Passende woonruimte; mensen zo lang mogelijk thuis laten wonen op een veilige manier	Venlonaren moeten zo lang mogelijk in hun eigen huis en buurt kunnen blijven wonen. Daarom initiatieven aanmoedigen om kleinschalige zorg zo dicht mogelijk bij de mensen organiseren.		Mensen moeten zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.	De nadelige effecten van bijvoorbeeld het "langer thuis blijven wonen beleid" worden door velen gevoeld. Ouderen worden min of meer gedwongen langer thuis te wonen, ook wie dat zelf niet meer kan. Verzoringstehuizen sluiten en soms is het te lang wachten op een plaats in het verpleeghuis. Een zorgvuldiger rijksbeleid met betrekking tot de participatiesamenleving had veel leed en extra kosten kunnen voorkomen.		een veilige opvang van personen in verwarde toestand	
		Mensen die tijdelijk of permanent niet volledig zelfstandig kunnen functioneren moeten ondersteuning krijgen. Voor een deel biedt de gemeente die ondersteuning, al dan niet met een eigen bijdrage.		Zorg moet dichtbij en in de buurt worden geleverd. Het moet gebaseerd zijn op persoonlijk contact, waarin in een open gesprek wordt geïnventariseerd wat mensen belangrijk vinden. De eigen regie en het eigen netwerk moet worden versterkt. Er moet worden gehandeld vanuit vertrouwen. Er moet ruimte worden geboden aan professionals.				

		Wanneer iemand advies of steun nodig heeft op verschillende vlakken (schulden, opvoeding, werk, gezondheid), moet er één plan zijn binnen het buurtteam en één hulpverlener als aanspreekpunt. Minder formulieren, meer zorg.		Sociale wijkteams moeten een 'eropaf-mentaliteit' hebben. Als mensen zich bij het loket melden omdat het water hen aan de lippen staat moeten ze meteen worden geholpen.			dat toegang tot passende zorg vanzelfsprekend is en blijft
		Communicatie moet helder, menselijk en eenduidig zijn in gewoon Nederlands en eindeloze doorverwijzingen naar andere instituten moet waar kan worden voorkomen. Daar waar nodig is wordt hulp geboden.		Bewoners en cliënten(-organisaties) worden actief betrokken bij het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid rondom zorg, welzijn en wonen.		Betere informatievoorziening over welke rechten en plichten er zijn.	de zeggenschap van mensen in de zorg vergroten; we vragen de mening van cliënten en cliëntenraden
						Elke inwoner van de gemeente moet gebruik kunnen maken van zorg, de eigen bijdrage mag hierin geen belemmering zijn.	
Senioren	Senioren krijgen de aandacht die ze verdienen. In woon-, zorg- en welzijnsbeleid wordt hier specifiek rekening mee gehouden. Ook op terreinen als sport, cultuur en dienstverlening moet hier rekening mee worden gehouden.	De situatie van ouderen, vooral rond dabesteding en eenzaamheid verdient aandacht. Er zijn bijvoorbeeld signalen uit de zorg dat dagbesteding verdwijnt op plaatsen waar veel ouderen wonen, waardoor ze moeten reizen. Dit kost de oudere inwoners onnodig geld, tijd en energie.	Eenzaamheid onder ouderen moet serieus aangepakt worden. Eenzaamheid moet echter in het algemeen worden aangepakt door de gemeente. Er moeten ontmoetingsplaatsen komen voor ouderen in hun eigen buurt, maar ook jongeren moeten hier kunnen aansluiten voor een gesprek. Hierbij moet er gebruik worden gemaakt van bestaande gesubsidieerde instellingen zoals hulporganisaties/vrijwilligers, bibliotheken en scholen.	Maatwerk in de aanpak van eenzaamheid is belangrijk.	Actief aanpakken/bestrijden van vereenzaming door bijvoorbeeld het actief (laten) organiseren van contact/ontmoetingsmomenten in de wijk en/of buurt.	Betere aandacht voor de uitdagingen waar senioren tegenaan lopen.	in elke wijk huizen van de wijk én ontmoetingsplekken behouden om eenzaamheid te voorkomen
			Meer aandacht voor de beweging van ouderen zodat ze langer mobiel en fit blijven.	Voor senioren komt er een gevarieerd aanbod aan sport- en bewegingsactiviteiten, afgestemd op de behoeften van deze groep.			
				Kwetsbaarheid van ouderen vraagt tijdige en goede analyse en aanpak. Goede monitoring van mogelijke discrepantie tussen vraag en zorgaanbod is belangrijk en wordt structureel georganiseerd.	Met een netwerk van buurtcoaches ten behoeve van de ouderenzorg ervoor zorgen dat zelfstandig wonende ouderen snel hulp krijgen via de wijkteams. Ze kunnen ook ouderen ondersteunen bij internet en administratie. Dit kunnen zowel vrijwilligers als professionele opbouwwerkers zijn.		Afspraken maken met woningcorporaties en zorgaanbieders dat oudere (echt)-paren bij elkaar kunnen blijven wonen, ook als een van beide zwaardere zorg nodig heeft
				Er moet een flexibel en gedifferentieerd verblijfsaanbod voor ouderen worden gecreëerd. Dit moet het gat dichten tussen ziekenhuis en/of verpleeghuis. Thuiswonenede ouderen die tijdelijk meer hulp nodig hebben moeten snel op een veilige plek terecht kunnen.	Onder de thuiswonende ouderen verdienen mensen met dementie bijzondere aandacht. Voor hen is hulp in de huishouding, de beschikbaarheid van goede vormen van dagbesteding alsmede het vervoer heen en terug onmisbaar om langer thuis te kunnen blijven wonen.		stimuleren dat ouderen zo lang en zelfstandig mogelijk wonen in hun (sociale huur)woning door woningen aan te passen en nieuwe woningen levensloopbestendig te bouwen
			De gemeente moet oog hebben voor mensen die niet internet-en-computervaardig zijn. Zo dienen coaches ingezet te worden om iedereen digitaal te ondersteunen.	De gemeente moet een loket inrichten voor mensen die digitaal niet vaardig genoeg zijn.			
Samenwerking	Gemeente neemt regie in samenwerking professionals om zo integrale aanpak mogelijk te maken Vormen participatieraad voor het gehele sociale domein			Betere samenwerking en afstemming tussen overheid, welzijn, kinderopvang en scholen.			
Financiën	Vangnetregeling in bijzonder bijstand voor eigen bijdragen	Maatwerk is mogelijk binnen de WMO zonder schotten tussen de verschillende ondersteuningsgebieden binnen de WMO. Daarnaast is kennis bij de gemeenten van de ander regelingen en vergoedingen essentieel en een optimale afstemming met andere instanties zoals de zorgverzekeraars.			Verlaging van de eigen bijdrage, zowel voor huishoudelijke hulp als voor verstrekking van hulpmiddelen. Deze voorzieningen moeten weer worden verstrekt op hetzelfde niveau als vóór de decentralisatie. De WMO-voorzieningen zoals huishoudelijke hulp moeten weer in dezelfde omvang als vóór de decentralisatie worden verstrekt en de eigen bijdrage wordt verlaagd. Een bijkomend risico voor omvang en kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning is dat mogelijk de WMO-gelden niet geoormerkt zijn en daardoor ook voor andere doelen kunnen worden ingezet. Hier moet men zicht tegen verzetten; gelden die bestemd zijn voor de zorg moeten aan de zorg worden besteed.	Geld voor de zorg wordt ook echt besteed aan zorg. Als opdrachtgever voor zorg en welzijn moet de gemeente eisen stellen aan de salarissen van zorgbestuurders.	

							Dat zorg voor iedereen betaalbaar blijft. Eigen bijdragen in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) alleen voor mensen met een inkomen boven 130% van het minimumloon	
Inkomensstaffel voor eigen bijdrage								
Gemeente eindverantwoordelijk dat het persoonsgebonden budget wordt besteed bij deskundige zorgverleners. Daarnaast fraude met PGB actief tegengaan.						Strenge maar rechtvaardige controle op PGB's.		meer gebruik maken van persoons gebonden budget
Maximumbedrag dat een gezin aan eigen bijdrage moet betalen; nooit meer dan de kostprijs	Zorgvragen moeten binnenkomen op één centraal punt waarbij de meldingen beoordeelt kunnen worden door inhoudsdeskundigen met kostenbewustzijn. Het aantal aanbieder wordt beperkt en er worden meerjarige samenwerkingsverband en aangegaan met de aanbieders waardoor budgetten, prestaties en effeciviteit beter te monitoren is. Er wordt gewerkt met een budgetplafond en goede afstemming, planning en control om wachtlijsten of een opnamestop op het einde van het jaar te voorkomen.	Op bestuurlijk niveau verbeteringen doorvoeren en op een slimmere manier zorg inkopen zodat er nooit meer sprake is van een onverwachts tekort.			WMO-gelden uitsluitend aan de zorg besteden en niet voor andere doelen inzetten.	Geen aanbesteding voor zorg en welzijn in de gemeente Venlo.	Eisen stellen aan zorginstellingen. Onder andere over transparantie in de financiën, tevredenheid van cliënten en medewerkers en over topinkomens	Effectievere inkoop van zorg binnen WMO
JEUGDZORG								
	De groei van het gebruik van jeugdzorg moet door vroegtijdige signalering en intensieve samenwerking tussen onderwijs, gemeente en partners in de wijk worden gestopt.		Keuzevrijheid bij het gebruik van jeugdzorg. Om de grote tekorten van het jeugdbudget te kunne opvangne moeten de sociale wijkteams in de jeugdzorg worden opgeheft. Huisartsen en jeugdartsen moeten voortaan de jeugd doorverwijzen naar de juiste zorg in plaats van het gemenenteloket.	Jeugdzorg moet snel kunnen inspringen. De wachtlijsten zijn onacceptabel. De zorg moet aansluiten waardoor het belangrijk is dat kinderen en hun ouders ook zelf een stem hebben in het zoeken naar de beste oplossing.	De gemeente moet een duidelijk, actief en integraal ontmoedigingsbeleid voeren ten aanzien van alcohol, roken en drugs.	Kinderen mogen niet de dupe worden van de misstappen van hun ouders/verzorgers. Dus geen huisuitzettingen meer (bijvoorbeeld als er verdovende middelen of een wietplantage worden aangetroffen) wanneer er kinderen op straat dreigen te worden gezet.		Effectievere inkoop jeugdzorg
	Er moet één hulpverlener komen waarmee de ouders en kinderen een vertrouwensband kunnen opbouwen. Een hulpverlener die samen met het gezin naar de beste oplossing zoekt. Doelgericht en betrokken.		Ruim budget beschikbaar stellen voor jeugdzorg.	De gemeente is ervoor verantwoordelijk dat iedere jongere de hulp krijgt die hij of zij nodig heeft. De grote opdracht is om sneller en beter hulp te bieden zodat zwaardere zorg niet nodig is. Als het nodig is, moet een jongere tijdig worden doorverwezen naar specialistische hulp.		De jeugdzorg is veel te complex en onoverzichtelijk, dat pakken we radicaal aan.	snelle toegang tot passende zorg in het kader van de jeugdwet voor alle jeugdigen die het moeilijk hebben en waar nodig voor hun gezin. Zonder wachtlijsten	
			Aanbieden van zorg zo dicht mogelijk bij de jongere, bij voorkeur in de eigen thuissituatie. Preventief werken zodat problemen op latere leeftijd worden voorkomen. Wanneer er toch problemen ontstaan bij een jongere dient eerste te worden gekeken naar de directe omgeving, zoals het gezin en de familie. Vervolgens kan er naar de buurt worden gekeken waarbij bijvoorbeeld de wijk of school een rol kan spelen. Pas wanneer hier geen geschikte maatrgegelen genomen kunnen worden, komen voorzieningen vanuit de gemeente in beeld.				meer preventie om te voorkomen dat jongeren gaan roken, verslaafd raken aan alcohol, drugs, gaming en gokken, of dat ze het slachtoffer worden van sociale-media en pesten extra aandacht voor het voorkomen van kindermishandeling en/of (sexueel)misbruik, in samenwerking met onderwijs, zorg en politie	.
			Gemeente verantwoordelijk voor een goede samenwerking tussen scholen en jeugdzorg.				dat we met Veilig Thuis een blijvend goed functionerende organisatie hebben die door te signaleren en tijdig in te grijpen bijdraagt aan een veilige omgeving voor elke kind en jongere	
			Er moet een signaleringsprotocol komen dat beschijft wie wat op welk moment moet doen als het gaat om kwetsbare jongeren. Alle betrokkenen zoeken in overleg met elkaar een balans tussen behandeling, preventie en doorverwijzing. Jongerenwerk en voorschoolse educatie zijn belangrijke componenten om jongeren zoveel mogelijk buiten de jeugdzorg te houden.					
ONDERWIJS								

Zoveel mogelijk gebruikmaken van regulier openbaar vervoer bij het leerlingenvervoer.	Er moet een tandje worden bijgezet betreft het lager- en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs moet verder worden verbeterd. De verantwoordelijkheid ligt hier primair bij de scholen zelf. Maar ook de lokale overheid moet hierin een rol spelen die verder gaat dan het zorgen voor onderwijshuisvesting.	Scholen in Venlo zo goed mogelijk faciliteren door ondersteuning te bieden bij zaken zoals huisvesting, leerlingenvervoer en voor de regio belangrijke initiatieven zoals Duitse taalles op de basisschool.	Verder uitbouwen van de Brightland Campus Greenport Venlo.	Iedereen moet gebruik kunnen maken van het beste onderwijs.	Afstemming van onderwijs op de arbeidsmarkt.	Onderwijs moet voor iedereen toegankelijk zijn.	voor onze kinderen schone en frisse schoolgebouwen, die veilig en duurzaam zijn
Vrije schoolkeuze, school moet aansluiten bij identiteit	De gemeente moet een actieve rol spelen om scholen beter te laten functioneren. De gemeente moet met schoolbesturen in gesprek blijven om te kijken wat nodig is om dit te bereiken.	In goede samenwerking met de schoolbesturen van het primair onderwijs Integrale Kindcentra realiseren in wijken en stadsdelen.	Jongeren stimuleren om een vakdiploma te halen zodat ze optimaal kunnen worden ingezet in de lokale economie.	Onderwijs moet er op gericht zijn achterstanden van kinderen weg te werken en zo de talenten van kinderen verder te ontwikkelen. Voor leerplichtigen die buiten de boot vallen moet een oplossing worden gezocht.			onderwijs en zorg op maat voor alle leerlingen in nauwe samenwerking tussen scholen, gemeente en zorgpartijen
Peuterspeelzaal en kinderopvang samenvoegen tot één voorschool.	Onderwijsachterstanden worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd en aangepakt.	De gemeente moet basisscholen helpen met het levren van Duitse taalles en goede lichamelijke opvoeding.	Mensen moeten met behoud van uitkering leer- en werkervaringstrajecten kunnen volgen met het uitzicht op een baan. In overleg met het UWV kunnen de kosten hiervoor deels worden gedragen door zowel de werkgevers als het UWV.	Alle kinderen met een (risico op) taalachterstand laten deelnemen aan voorschoolse educatie		Voldoende en goede stageplaatsen en leerwerkplekken.	bassischolen ondersteunen in wijken waarvan de leefomgeving voor leerlingen onder druk staat
Meer ambassadeurschap van bedrijven voor vakonderwijs.				Tegengaan van laaggeletterdheid bij zowel kinderen dan wel volwassen krijgt topprioriteit. Dit door extra aandacht voor mensen in de bijstand die een opleiding willen volgen of bezig zijn met taalcursussen of andere kwalificerende trajecten.	Ter bestrijding van laaggeletterdheid moeten alfabetiseringsprogramma's worden opgezet.	Laaggeletterdheid is een groot probleem in Venlo, meer doen voor alfabetisering.	concrete plannen uitvoeren om laaggeletterdheid te bestrijden
Gemeenten moeten stimuleren dat er voldoende werkervaringsplaatsen komen via aanbestedingseisen en via de eigen organisatie.	Onderwijs, zeker het MBO-onderwijs, moet beter aansluiten op trends in en behoeften van het lokale bedrijfsleven. Het bedrijfsleven moet zoveel mogelijk worden betrokken bij het onderwijs.	Samen met ondernemers en scholen een permanent stagebureau oprichten dat zorgt voor een stageplek voor studenten die in Venlo of in de Niederrhein afstuderen.		Iedere jongere zit op school of volgt een leerwerktraject: geen enkele leerplichtige jongere zit thuis. Bij problemen wordt samen met de jongere bekeken wat daarvan de oorzaak is. Met het bedrijfsleven maakt de gemeente afspraken over stage/leerplekken voor (vroegtijdige) schoolverlaters en mentor- en coachingsprojecten.		Venlo is de meest Duitse stad van Nederland, dan dienen we ook te stimuleren dat vooral Duits als examenvak gekozen wordt en de taal geen belemmering vormt voor samenwerking.	voldoende stageplaatsen met name voor VMBO jongeren
	Hoewel de verdere ontwikkeling en uitbouw van de opleidingen (Hogere Agrarische school en Universiteit Maastricht) de verantwoordelijkheid is van de onderwijsinstellingen zelf, zal de gemeente meerwerken aan een verdere concentratie van onderwijsfaciliteiten en studentenvoorzieningen rondom de voormalige Raad van Arbeid en Arsenaalgarage in het centrum.Dit moet voor het hoger onderwijs een tweede studentenomgeving worden (naast Fontys).	Venlo moet blijven inzetten op het aantrekken van (inter-)nationale opleidingen. De aanwezigheid van Fontys, HAS, en de Brightland Campus zijn goed voor Venlo en moeten de ruimte krijgen zich hier uit te breiden en te ontwikkelen.		Modern onderwijs stimuleren waarin aandacht is voor maatschappelijke vraagstukken als gezonde leeftstijl, natuur- en milieu, omgaan met geld, muziek- en cultuuronderwijs, seksuele diversiteit, pesten, mensenrechten, racisme en discriminatie, conflicten oplossen en over de beginselen van cradle to cradle.			uitbreiding van het hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs in Venlo ondersteunen	Verder uitbouwen brightlands campus
		Speciale aandacht naar de PABO-opleiding van Fontys. De gemeente moet in gesprek met het bestuur van Fontys om te kijken wat de mogelijkheden zijn en of het haalbaar is deze opleiding te behouden.		Cradle to Cradle verankeren in de gehele keten van het onderwijs in Venlo.		Kinderrechten respecteren en ernaar handelen.	een betere aansluiting stimuleren van basis-, voortgezet- en hoger onderwijs op elkaar en op de arbeidsmarkt
	Kinderen die excelleren moeten voldoende voorzieningen tot hun beschikking hebben.			Venlo groeit als belangrijke plaats voor HBO en UM vestigingen. GroenLinks denkt dat studenten de Venlose samenleving kunnen verrijken en dat we hen een goede ontwikkeling moeten bieden om te voorkomen dat jonge mensen voor studiewensen Limburg moeten verlaten (krimpende regio).		Scholen moeten hun rol kunnen nemen in wijken en buurten	
	De relatie tussen onderwijs en sport wordt versterkt. Het vak lichamelijke opvoeding op school is een goede voorbereiding voor de beoefening van sport bij verenigingen.			Voldoende ruimte met voldoende sport- en speelvoorzieningen op school en daarbuiten.		Gymnastieklessen gegeven door vakdocenten. Sportverenigingen profiteren hiervan.	voldoende banen met perspectief voor onze jeugd, in het bijzonder voor jongeren van ouders met een migratieachtergrond

		Meerjarige beschikkingen voor het leerlingenvervoer.		Venlo maakt een C2C Studium Generale mogelijk, in samenwerking met Duitse en Nederlandse hogescholen en universiteiten. Hierin maken Europese studenten 1 jaar lang kennis met C2C aspecten op vele vakgebieden en krijgen daarvoor studiepunten. Daarna stromen zij door binnen één van de deelnemende onderwijsinstellingen in het vakgebied van hun keuze. Kennisontwikkeling en innovatie, met name op het gebied van voedsel en duurzaamheid, worden verder uitgebouwd met doorlopende leerlijnen op zowel MBO, HBO en universiteit, in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en het Midden- en Kleinbedrijf.		Leerlingenvervoer op peil houden.	met basisscholen, leerlingen en buurtbewoners samen werken aan het kindvriendelijk inrichten en gebruiken van de schoolomgeving		
	Investeer in gerichte aanpak om schoolverlating te voorkomen.								
	Duurzame renovatie en goed binnenklimaat voor schoolgebouwen.			(Basis)scholen stimuleren we om groene schoolpleinen te creëren, schooltuintjes aan te leggen en om hun gebouwen te verduurzamen. Zo geven scholen hun leerlingen het goede voorbeeld en tevens vormt dit een goede basis voor natuur- en milieu educatie op school.					
	Gemeente, jeugdhulpinstellingen en onderwijs nauw samenwerken bij preventieprojecten.	De gemeente hoort op te treden tegen spijbelen, ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Er moeten geen jongeren zijn zonder bruikbaar diploma/zonder startkwalificatie. Ouders, scholen, bedrijfleven en gemeente werken samen om dit te bereiken.		Venlo draagt er maximaal aan bij dat haar inwoners zo snel mogelijk in staat zijn zich te bedienen van de Nederlandse taal.					
GEZIN / SPORT									
	Toegang tot sport en cultuur moet voor ieder kind gelijk zijn, de gemeente moet daarom het jeugdsport/jeugdcultuurfonds in stand houden		Sport en cultuur integraal inbedden in het gemeentelijk beleid dus ook bij economie, jongeren, onderwijs, ouderen en zorg.				Schoolzwemmen terug.	dat elk kind kan zwemmen. Kinderen van ouders die de zwemlessen niet kunnen betalen, kunnen rekenen op financiële ondersteuning van de gemeente via het kindpakket	
	Burgerinitatieven op het gebied van spelbegeleiding, speeltuinen, scouting en kindervakantiewerk kunnen rekenen op medewerking van de gemeente							dat er kan worden gesport in daarvoor geschikte, goed onderhouden en voor iedereen toegankelijke sportaccommodaties	
	Hulp bij (v)echtscheidingen vanuit de gemeente						Strippenkaart om sporten te ontdekken.	Ondersteuning bieden aan kinderen en jongeren die in armoede leven, met behulp van het Kindpakket. Dit pakket biedt financiële ondersteuning voor sport, cultuur en opleiding, zodat ieder kind kan meedoen	
CULTUUR									
	Gemeente ondersteunt activiteiten gericht op binding, ontmoeting en op het overdragen van de Venlose cultuur en tradities.	Breed en gevarieerd cultuuraanbod is van groot belang voor de mens en voor het vestigingsklimaat. Nieuwe initiatieven op dit terrein worden zorgvuldig bekeken en indoen mogelijk gefaciliteerd.	Venlo is een culturele hotspot in Noord-Limburg. Lokale initiatieven brengen cultuur naar de inwoner en het organiseren van dit soort evenementen moet worden gestimuleerd.	Toegang tot culturele voorzieningen voor met name de jeugd moeten laagdrempelig blijven.	Musea zoeken verbinding met andere musea in binnen en buitenland. Museum van Bommel-van Dam is een uithangbord van de stad, het Kunstencentrum geeft ruimte aan het doorgeven van kunst en cultuur.	De gemeente voorziet in een goed en gevarieerd aanbod van activiteiten voor jong en oud op het gebied van cultuur en sport. Het particulier initiatief van de inwoners dient te worden gefaciliteerd met accomodaties en een ruimhartig subsidiebeleid.	Stimuleren culturele identiteit en waarden	investeren in ontmoetingsruimten Wij zorgen voor de komst van een multifunctionele accommodatie Op de Berg in Venlo-Oost, voor definitieve huisvesting van maatschappelijke en culturele instellingen in Tegelen (Kunstencentrum, Cultureel Centrum De Haandert, Huis van de Wijk en de bibliotheek) en voor een definitieve oplossing voor de opslag in d'n Dörpel	investeren in festivals en culturele evenmenten die aansluitsen bij eigen lokale cultuur tradities
	Cultuureducatie; binnen het onderwijs kennismaken met de Limburgse cultuur en geschiedenis.	Theater de Maaspoort vormt het culturele hart van de gemeente en wordt in staat gesteld nieuwe doelgroepen aan zich te binden en lokale verenigingen ruimte te bieden, hiervoor worden extra middelen vrijgemaakt. Tegelijkertijd werk maken van de samenwerking tussen de Maaspoort en Grenswerk.	Hetgene wat er is moet worden gekoesterd zoals het Volkstheater Frans Boermans, De Venlose Revue, Nieuwe Scene en meer. Ook unieke zaken zoals de jaarlijkse musical van Valuas, Mercato Mundial, de Passiespelen en het Scrooge festival zijn duidelijke voorbeelden van wat Venlo te bieden heeft.		Venlo geeft haar culturele instellingen vertrouwen. Wij zorgen ervoor dat ze voor langere tijd verzekerd zijn van zekerheid m.b.t hun financiële basis, zodat ze zich in vrijheid en autonomie kunnen ontwikkelen.	Met een grote verscheidenheid aan sportverenigingen wordt een prettig leef- en woonklimaat geschapen voor bezoekers en bedrijven. Stimulering van culturele innovatie zou in de ambitie van Venlo moeten passen.	Bibliotheek dient laagdrempeliger te worden door middel van lage abonnementskosten.	dat iedereen kan sporten en kan deelnemen aan culturele activiteiten. Daarom willen wij financieel bijdragen in de kosten voor jeugdigen en volwassenen die in armoede leven	Dialect stimuleren

	Kennismaken met de Duitse taal- en cultuur via uitwisselingen tussen jongeren.	Omroep Venlo blijft van groot belang voor de informatieverzieningen, identiteit en saamhorigheid in de gemeente.	Evenementen zoals Vasteloavend, de Zomerparkfeesten en Lekker Venlo dragen bij aan de Venlose/Limburgse/Ned erlandse identiteit. Groot instellingen als de Maaspoort en Poppodium Grenswerk moeten voorstellingen kunnen bieden die van een middelgrote stad als Venlo verwacht mogen worden.	Geen bezuinigingen op cultuur de komende 4 jaar, wij vinden dat het culturele veld onevenredig heeft moeten bijdragen aan de bezuinigingen van de afgelopen jaren.	Actief de mogelijkheden onderzoeken hoe de amateur sport- en culturele organisaties beter ondersteund kunnen wodren. Het is belangrijk dat jongeren kunnen sporten en deelnemen aan culturele activiteiten en is voorstander van continuering en eventuele intensivering van hte Jeugdsport- en jeugdcultuurfonds.	Scholieren dienen gratis gebruik te kunnen maken van musea	geen bezuinigingen op sport- en culturele voorzieningen	
		Het bestaansrecht, draagvlak en publieksbereik van museum van Bommel van Dam zijn minimaal. Alleen een nieuw gebouw of nieuw jasje zal daarin verandering brengen. Het museum zal alleen kunnen voortbestaan wanneer er ook inhoudelijk levensvatbaar, ijzersterk en onderscheidend verhaal aan ten grondslag ligt.	Het nieuwe museum van Bommel van Dam heeft de potentie om een pareltje te worden.	Venlo breidt het aantal cultuurcoaches uit. Er wordt gestreefd naar zo groot mogelijke synergie tussen cultuur- en sportcoaches.	Met de Venloop, het zomerparkfeest en de Boètegewoeëne boètezitting Venlo onderscheidt Venlo zich regionaal, nationaal en internationaal. Daarbij mag echter niet uit het oog worden verloren dat aan evenementen ook bezwaren zijn verbonden: geluidsoverlast, verkeersdrukte en veiligheidsrisico's. Middels regelgeving en overleg tussen alle betrokkenen kunnen die problemen worden opgelost.	Kinderen op school kennis laten maken met muziek en muziekinstrumenten.	vrijwilligersorganisaties ondersteunen en extra ondersteuning aanbieden als ze werk maken van diversiteit, zich richten op kwetsbare burgers en willen samenwerken met andere organisaties	
			Venlo als cultuurstad koesteren en dus zorgen voor betaalbare voorzieningen waarbij kosten en baten in evenwicht, maar niet doorslaggevend zijn.	De gemeente zorgt ervoor dat het CultuurPlatform een breed gedragen initiatief wordt en draagt bij aan het Cultuurfonds.					
	Stimuleren grensoverschijdende samenwerking van (sport)verenigingen.			In het basis onderwijs wordt maximaal ruimte geboden aan kinderen om kennis te maken met ons cultuuraanbod. Bezoek aan onze musea wordt een vast onderdeel van het leerprogramma.		Eerlijkere en evenwichtigere verdeling van subsidies aan culturele initiatieven en instellingen		
Kunst	Gemeente ondersteunt bibliotheek, Kunstencentrum, het archief en de dialecten. Ook faciliteert de gemeente grotere culturele instellingen Stimuleren van kunst in de openbare ruimte						Aantrekkelijkheid smoel geven. 3. Creatieve broedplaatsen ondersteunen en op een natuurlijke wijze laten ontstaan.		
Cultureel erfgoed	Investeren in het behouden van monumenten. Bijzondere aandacht voor kerkgebouwen, kloosters en voormalige raadhuizen. Wanneer kerken niet langer hun oorspronkelijke functie vervullen zoekt de gemeente naar een nieuwe functie waarbij ontmoeting centraal staat.	Voldoende aandacht voor cultuurhistorie en monumenten. Ook de potentie van kloosterdorp Steyl en de archeologische waardevolle onderdelen van het fort op het kazerneterrein verdienen daarbij aandacht.					Historisch besef, niet zomaar alles slopen en vervangen door eentonige blokkendozen		

RUIMTELIJK FYSIEK

	CDA	VVD	D66	1Lokaal	GL	50plus	SP	PvdA	PVV
LEEFOMGEVING									
Omgeving	Gemeente zorgt voor (informele) speelmogelijkheden in elke buurt, voor verschillende soorten spel en ontmoeting voor alle leeftijden	Meer geld vrijmaken voor een mooie, schone groene omgeving. (rechte stoepen, voldoende prullenbakken, verlichting, groen in de buurt, wegen goed bijliggen en aanpakken vandalisme)	Groene ruimte is belangrijk voor de leefbaarheid van wijken. Bij herstructurering moet er altijd gekeken worden naar de mogelijkheden voor meer groen. Hef hindernissen bij fiets- en wandelpaden op en zorg voor royale trottoirs, geschikt voor ouderen, kinderen en inwoners die gebruik maken van hulpmiddelen.	Voor de leefbaarheid zijn de aanwezigheid van een supermarkt, bloeiend verenigingsleven en een groene omgeving belangrijk.	Het groen in de gemeente beschermen en uitbreiden. De gemeente zorgt voor wijken met lommerrijk groen van bomen, sportveldjes en mooie parken. De gemeente zorgt ervoor dat straten, pleinen, parken en plantsoenen schoon zijn en ondersteunt burgerinitiatieven die daar aan bijdragen. Schoon openbaar groen en zwerfvuil tegengaanl. De gemeente stimuleert en ondersteunt bewonersinitiatieven voor het schoonhouden van de eigen buurt, maar laat haar eigen verantwoordelijkheid niet liggen: indien nodig treedt de gemeente zelf op.	Inhaalslag maken om het achterstallig onderhoud van straten en trottoirs aan te pakken, vooral voor de veiligheid van ouderen en gehandicapten.	Veilig en hufterproof straatmeubilair.	een goed toegankelijke openbare ruimte voor mensen met een beperking en senioren	
	De gemeente moet 'spelen in het groen' vastleggen als ruimtelijke functie.	Ruimte bieden voor het verenigingsleven, evenementen, aantrekkelijke parken, terrassen en ontmoetingsplekken.		Waterveiligheid zal in de toekomst steeds belangrijker worden: niet alleen het centrum maar ook de dorpen moeten technische oplossingen krijgen om de Maas zichtbaar en beleefbaar te houden.	Venlo zorgt voor voldoende afvalbakken in de openbare ruimte, die op tijd worden geleegd. Wij stimuleren mensen om gevallen van afvaldumping te melden. Dit afval wordt direct verwijderd. De gebruiksvriendelijke BuitenBeter App wordt daarvoor ingezet.		Problemen in openbare ruimte aanpakken bij de bron.	voor kinderen overal een kindvriendelijke woonomgeving	

	De groene openbare ruimte aantrekkelijker maken voor bewegen en ontmoeting.			Doorlopend fiets- en wandelpad langs de Maas van Beesel tot aan de brouwerij in Arcen.	Planten van extra bomen, extra veel groen in en om de stad, buurtbewoners die hun straat/buurt willen vergroenen worden daarin ondersteund door de gemeente, bij het beheer van gemeentelijk groen zijn biodiversiteit, bescherming van planten en dieren en hun leefgebieden een belangrijk uitganspunt.	Rangeerterrein op snelst mogelijke termijn verplaatsen uit het centrum.	
	Gemeente geeft kansen aan groene buurtprojecten door bewoners zelf geïnitieerd.			In Lomm, dat nu buiten het dijkversterkingsprogramma valt, zullen er dijken aangelegd moeten worden om de gewenste hoogwaterveiligheid te bieden.	De gemeente bestrijdt het onkruid op verhardingen en in het openbare groen alleen waar nodig en op de meest milieuvriendelijke manier, De gemeente beheert parken, bermen en oevers ecologisch, Venlo stimuleert de plaatsing van bijenkorven en legt bijenlinten aan.	Aandacht voor de dijkverzwaringen langs de Maas.	voldoende aandacht voor het versterken van dijken en voor maatregelen bij hoogwater bij de Maas en beken in laag gelegen delen van de gemeente
	Aandacht voor krimpkernen; de gemeente moet het behoud van basisvoorzieningen faciliteren.	Toezien dat alle stadsdelen, wijken, dorpen en kernen leefbaar en vitaal blijven. Voldoende winkel- en zorgvoorzieningen. Samen met de drie woningcorporaties en lokale ondernemers afspraken maken dat er voldoende winkel- en zorgvoorzieningen zijn.		Investeren in speelvoorzieningen, maar wel op initiatief van de bewoners. Er moet een duidelijke vraag aanwezig zijn. Een speelruimteplan opgesteld samen met de bewoners zorgt voor inzicht in de behoefte. Speciale aandacht voor kinderen met een beperking.	Venlo moet zich bij de Provincie en Rijk inzet voor het geplande ecoduct over de A67, als belangrijke verbinding voor de Ecologische Hoofdstructuur. Ook de overige delen van deze robuuste ecologische verbinding worden door de gemeente gerealiseerd/gestimuleerd.	Meer openbaar groen en speeltuinen voor kinderen in de wijken	dat de woonomgeving van iedereen schoon, heel en veilig is
	Gezonde balans tussen natuur, land- en tuinbouw en recreatie.			Inwoners krijgen inspraak bij het oplossen van problemen in de stad, dorp, wijk of kern.	De gemeente zorgt ervoor dat “Nationaal Park Maasduinen” doorgetrokken wordt tot aan de A67.	De hele gemeente wordt een geleidehond-vriendelijke gemeente.	
				Het schoon houden van de straat is niet alleen een taak van de gemeente maar iedereen moet hier aan bijdragen.	Adoptie van groen door bewoners of bedrijven juichen wij toe, mits dat toegankelijk blijft. De gemeente ondersteunt en stimuleert dit van harte.	Spreidingsbeleid in wijken, eenzijdige wijksamenstelling heeft effect op de leefbaarheid.	
						Beheersing van de grondwaterproblematiek in vooral de binnenstad.	
						Standplaatsen voor woonwagens uitbreiden, wachtlijst wegwerken	
				Gebieden in de stad die van niemand zijn, zoals de Kaldenkerweg in Tegelen/Venlo, moeten ook schoon en veilig zijn. Dit is de taak van de gemeente.	Voor kinderen komen er natuurspeelplaatsen: speelplekken waar een kind met fantasie kan spelen en de natuur kan ontdekken. Met natuurbeheerders maakt Venlo afspraken over spelen in natuurgebieden.	Natuurgebieden doortrekken, bijzonder of kwetsbaar groen beschermen.	
					Er komen geen nieuwe industrieterreinen of woonwijken. Bedrijfsterreinen worden duurzaam gemaakt en groen ingericht. Intensief ruimtegebruik is altijd uitgangspunt. Bedrijfsactiviteiten worden zoveel mogelijk geclusterd. Er wordt niet getornd aan de duurzaamheidsambities in het Klavertje Vier gebied. Het landschapsplan Venlo-West wordt uitgevoerd.	Gemeenschapshuizen die passen bij de huidige tijd.	
Sport (fysiek)	Toegankelijke sportfaciliteiten voor mensen met een beperking.	Niet bezuinigen op sport en meer investeren in het Venlose sportklimaat en de infrastructuur voor sport. Keuzevrijheid en voldoende aanbod staan voorop.	Alle inwoners van Venlo moeten de mogelijkheid hebben om te sporten, ongeacht de financiële situatie of fysieke/mentale beperkingen.	Sport en cultuur mogelijk maken voor jong en oud, mensen met een beperking en voor kinderen van ouders die niet over de financiële middelen beschikken.		7. Venlo wordt een inclusieve stad, een beperking vormt geen belemmering.	
	Meer openbare sportlocaties, zoals buitenfitness en bewegingstuinen.	Inzetten op sportvoorzieningen in parken zodat iedereen in staat wordt gesteld om te sporten.	Verenigingen stimuleren om intensiever en innovatiever samen te werken, bijvoorbeeld door voorzieningen te delen.	Gemeente moet blijven investeren om het sportaanbod breed en toegankelijk te houden en goede accomodaties zijn onmisbaar.		Behoud van het binnen- en buiten zwembad.	
	Ondersteunen van vrijwilligers door bij nieuwbouw of een verbouwing te zoeken naar combinatiemogelijkheiden van sportclubs of tussen sport, cultuur, onderwijs en duurzaamheid.	Zowel in de openbare ruimte, ruimte voor sportvoorzieningen in parken, als op sportparken zal er rekening worden gehouden met het feit dat sport steeds individueler wordt. Ook andere maatschappelijke initiatieven op sportparken en -accomodaties worden gestimuleerd.	Grote sportevenementen in de gemeente als de Venloop en Venlostormt aangemoedigd worden in hun voornemen mensen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met sport.	Verenigingen faciliteren in plaats van subsidiëren zodat de accomodaties op orde zijn.		Breedtesport dient bereikbaar te zijn voor iedereen.	
	Trots op VVV-Venlo. Komende jaren zal de gemeente Venlo met een positieve grondhouding kijken naar de ontwikkelingen bij VVV-Venlo.	Topsportsubsidie weer instellen. Betaald voetbalorganisatie VVV-Venlo is belangrijk voor Venlo en de gemeente wil op verzoek van de club binnen wettelijke en financiële mogelijkheden meewerken en bijdragen aan realistische en praktische toekomstplannen.		Doorgaan met faciliteren van verenigingen die op het hoogste niveau topsport bedrijven, maar geen belastinggeld naar commerciële instellingen.		Geen verplichte fusies tussen (sport)verenigingen, samenwerken stimuleren.	meewerken aan de renovatie van stadion de Koel door soepel mee te werken aan de benodigde vergunningen

		De gemeente moet op efficiënte manier er voor zorgen dat de parken er goed bij liggen en de voorzieningen op orde zijn. Het aantal combinatiefunctionarissen sport wordt verminderd en de vrijkomende middelen worden direct ingezet ten behoeve van de sport. Om een optimaal resultaat te bereiken, stimuleren we samenwerking van diverse verenigingen op sportlocaties en sportaccommodaties.					Gemeente moet sportbeleid uitvoeren en faciliteren, extra aandacht voor de sportvissers.	
		Grote sporteventementen zoals de Venloop en Venlostormt moeten gefaciliteerd blijven. Het sportgala en huldigingen zijn van groot belang en de gemeente zal dit blijven ondersteunen.					Uitbreiding SAM-fonds en hulp voor initiatieven vanuit mensen die ondersteuning vragen.	
Wonen	De starterslening zal in Venlo een permanente regeling worden.	Zowel op de huur en koopmarkt is er behoefte aan een completer en meer divers aanbod. Het doel is dat niemand in een andere gemeente hoeft te gaan wonen omdat er in Venlo te weinig aanbod is of te weinig mogelijkheden zijn.	Nog altijd behoefte aan nieuwbouw. Met de komst van extra statushouders en arbeidsmigranten is er behoefte aan speficieke woningbouw.	Goede verhoudingen tussen koop- en huurwoningen, dure en betaalbare sociale woningen en seniorenwoningen. Deze balans is nodig voor de diversiteit van de wijk.	Harde afspraken met woningbouwcorporaties zodat zij voldoende sociale woningen bouwen. Ook voor ouderen en voor mensen met een beperking die een aangepaste woning nodig hebben.	Goede spreiding van buurthuizen over de hele stad, toegankelijk voor iedereen, jong en oud. Buurthuizen hebben een niet-commerciële sociale functie.	Meer en betaalbare woonruimte voor studenten en jongeren (tussen 18 en 23 jaar). Verhuurders dienen hun panden te onderhouden en anders wordt vergunning ingetrokken.	afspraken met woningcorporaties maken om door de bouw van meer betaalbare sociale huurwoningen de wachtlijsten terug te dringen, over duurzaamheid en over spreiding van goedkopere sociale huurwoningen over dorpen en wijken	
	Inzetten op levensloopbestendige wijken.	Levensloopbestendig bouwen stimuleren, obstakels en onnodige regels moet de gemeente wegnemen.	Particuliere initiatieven moeten door middel van woningcorporaties een kans krijgen zich te ontwikkelen. Dat kan goed in herstructureringsgebieden in het stedelijk centrum.	Middels renovatie, sloop en nieuwbouw een betere balans tussen samenstelling en keuzemogelijkheden realiseren.	Afspraken maken over de bouw van voldoende huurwoningen voor mensen met een middeninkomen én over betaalbare koopwoningen.	Woningcorporaties moeten door de gemeente worden gestimuleerd om meer geschikte 'mantelzorgrijpe' en energiezuinige woningen voor ouderen te bouwen.	Meer betaalbare sociale huurwoningen in de gemeente Venlo.	afspraken maken met corporaties en projectontwikkelaars over evenwichtige huisvesting van specifieke doelgroepen, zoals studenten, buitenlandse werknemers en mensen die zijn aangewezen op beschermd wonen	
	Inwoners de ruimte geven zelf een rol te spelen in het bouwen van hun eigen woning of buurt, minder regels waar dat kan. De ruimte die de nieuwe omgevingswet geeft maakt dit mogelijk.	Inzetten op een compacte stad waarbij eerst gekeken wordt naar verdichting en inbreidingslocaties voordat men weer verder gaat met bouwen in het groen. Bijzondere en spannendere vormen van wonen zoals bewoning van monumenten, industrieel erfgoed en afwijkende architectuur. de gemeente werkt daar maximaal aan mee.	Gedifferentieerde woningbouw in de wijken en dorpen is van essentieel belang. Bij herstructurering moet er worden gekeken naar een mix van woonvormen waarbij grondgebonden woningen, en levensloopbestendigheid in zowel de sociale huursector als kooposector voorrang moet krijgen. Projecten moeten niet concurrerend met elkaar worden uitgegeven. De gemeente moet de regierol strak in handen nemen.		Alle nieuwe woningen moeten energieneutraal worden gebouwd en alle bestaande energiezuinige woningen energiezuinig worden.	Inhaalslag maken met de woningbouw in de sociale sector. Meer goedkope en betaalbare woningen en ook woningen in het middelhoge segment.	Huisvesting voor jongeren, extra aandacht voor de 18 tot 23-jarigen	aandacht voor een eerlijke toewijzing van woningen aan mensen die het moeilijk hebben om (versneld) een passende (sociale huur)woning te vinden	
	De gemeente kan bijdragen aan een goede oplossing voor een vastgelopen woningmarkt. Tijdelijk en modulair wonen kunnen hiervoor een uitkomst zijn. Waar mogelijk stimuleert de overheid publiek private samenwerking.	Wonen in relatie tot water is een belangrijke kans waarbij te denken valt aan ontwikkelingen bij of op de zuidzijde van het huidige terrein van Océ.	Een woningbouwprogramma met alle partners opstellen dat proactief is, particulere initiatieven omarmd en duurzaamheid als basis heeft.		De daklozenopvang inclusief nachtopvang moet behouden blijven.	Groeiende behoefte aan onderdak/woningen voor ouderen als gevolg van de sluiting van steeds meer verzoringshuizen. Er moet voldoende ruimte blijven voor de bouw van seniorenwoningen in de vrije sector.	Crisisopvang voor thuis- en daklozen in stand houden.	stimuleren dat ouderen zo lang en zelfstandig mogelijk wonen in hun (sociale huur)woning door woningen aan te passen en nieuwe woningen levensloopbestendig te bouwen	
	De gemeente en woningcorporatie(s) gaan experimenteren met vernieuwde woonvormen waarbij arbeid, wonen en zorg wordt gecombineerd.	Het aantal sociale huurwoningen in Venlo is voldoende. Het is zaak in te zetten op de kwaliteit van deze woningen. Het aantal 'scheefwoners' is in Venlo relatief laag. Toch streven we samen met de woningbouwcorporaties deze mensen te laten doorstromen zodat betreffende woningen beschikbaar komen.	Wijkvoorzieningen zoals een buurthuis zijn en blijven belangrijk voor sociale cohesie. Initiatieven en behoeftes uit wijken goed bekijken en zoveel mogelijk stimuleren.		Met de Woningcorporaties stellen we de doelstellingen van haar primaire taak vast: het aanbieden van voldoende sociale huurwoningen. Hierin worden ook afspraken over duurzaamheid meegenomen.	Mensen moeten de gelegenheid krijgen zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving te blijven.	Flexibele oplossingen voor wonen	afspraken met corporaties én private ontwikkelaars maken over gemengde wijken en dorpen als uitgangspunt van bestemmingsplannen en het realiseren van bouwplannen	voldoende passende sociale huurwoningen
	Effectieve aanpak van mistanden ten aanzien van kamerverhuur in de stad. Huisjesmelkers aanpakken en handhaving dient devies te zijn i.p.v gedogen.	Betaalbare huurwoningen voor mensen die werken en zo net buiten de sociale grens vallen zijn er onvoldoende. Zeker in het centrum maar ook elders is er behoefte aan woningen met goedkope en middeldure huur voor mensen die niet in aanmerking komen voor sociale huurwoningen.	Gemeente moet proactief meedenken en werken bij het oplossen van zaken zoals beschadigd wegdek, wateroverlast, verlichting en het voorkomen van zwerfvuil. Dit zijn vaak kleine problemen die zorgen voor extra irritatie bij inwoners en aantasting van de leefomgeving.		Betaalbare woonruimte voor mensen met een beperkt inkomen is dringend nodig. Door leegstaande winkelpanden, leegstaande kloosters of andere panden in de gemeente beschikbaar te maken zou dit probleem kunnen worden aangepakt. De gemeente richt een fonds op om initiatiefnemers hulp te kunnen bieden bij de start van hun initiatief.	Voorstander van het aanpassen van de lokale wetgeving zodat kinderen en/of andere familie/mantelzorgers in de gelegenheid komen om ‘aan te bouwen’ t.b.v. de mantelzorg voor ouderen.	Opvang voor thuis- en daklozen (met een gebruikersruimte) moet blijven bestaan plus het toewerken naar weer een eigen woning, inclusief eventuele hulpverlening daarbij.		
	Kamerverhuur moet evenwichtig verdeeld worden in buurt of wijk.	Mensen moeten kunnen wonen zoals we willen dus beperken aantal regels rondom welstand. De regels rondom de maximale omvang van woningen en beknellende beeldkwaliteitsplannen moeten worden versoepeld. Een welstandsbeleid op hoofdlijnen met een ruime mate van vrijheid in het grootste deel van de gemeente.	In wijken de bereikbaarheidsvoorzieningen zo aanpakken dat goede loop- en fietsverbindingen standaard zijn. De gemeente moet deelmobiliteit stimuleren en zorgen voor goede OV-verbindingen. Het parkeerbeleid in de gemeente moet versneld zorgen voor goede infrastructuur met betrekking tot elektrische auto's.		Alle woningen in Venlo moeten beter worden geïsoleerd.	Bouwvoorschriften moeten zodanig worden aangepast dat er meer leeftijdsbestendig en energiezuinig wordt gebouwd. Ook moet daarbij extra aandacht worden gegeven aan de eisen van brandveiligheid, juist voor ouderen.	Duurzaam bouwen stimuleren	Passend woningaanbod, aanpassen van bestaande woningen tot levensloopbestendig	

	Streven naar een gemêleerde samenstelling van de wijk door huur- en koopwoningen zoveel mogelijk te laten afwisselen in een wijk.	Gemeente moet zich zorgvuldig voorbereiden op de invoering van de omgevingswet. Deze zal in Venlo worden ingevoerd met zo min mogelijk extra lokale regels.		Bouwen doen we zoveel mogelijk binnen bestaand stedelijk gebied met hergebruik van bestaande panden voor nieuwe functies. Bij sloop mogelijk ook vergroening in plaats van nieuwbouw.	Voor ouderen die in de eigen wonigen willen blijven is verruiming van de in 2016 ingevoerde blijverslening van belang. Ze worden daardoor in staat gesteld met een gunstige financiering de eigen woning levensloopbestendig te maken.	Meer zorgwoningen realiseren waarmee zorgvragers langer zelfstandig blijven.	
		Een goede huisvesting van buitenlandse werknemers is voor de regio van groot belang. Zowel het stedelijk gebied als het buitengebied in de hele regio heeft hiermee te maken en hier moet een regionale aanpak voor komen.		Leegstand actief aanpakken, bijvoorbeeld door er betaalbare huurwoningen in te realiseren: zo hoeft er niets nieuws te worden gebouwd en kan groen behouden blijven.	Meer ruimte voor ouderen op het gebeid van volkshuisvesting.	Aandacht voor fijnstof, luchtkwaliteit en geluidsoverlast van onder meer autosnelwegen.	
				Venlo verbetert de levenskwaliteit van onze buurten en wijken door de openbare ruimte daar te 'vergroenen' en te 'verblauwen', samen met onze inwoners.			
Dorpskernen	Schat het centrumgebied realistisch in en bestem hierbinnen slim en ruimhartig ruimte voor winkels, horeca en dienstverleners. Houd lege ruimte voor experimenten van ondernemers. Ruimte voor markten, stalletjes, exposities, voorstellingen en evenementen. Branchevervaging en -vermenging zijn goede experimenten. Zorg voor ruimte of stel leegstaande panden beschikbaar waarin nieuwe vormen van detailhandel kunnen worden uitgeprobeerd. Koppel het dorpcentrum of de binnenstad aan unieke evenementen om je te onderscheiden van anderen.		De gemeente moet meer aandacht hebben voor heel Venlo, voor alle wijken, kernen en dorpen. Hier hoort ook een eerlijke verdeling van aandacht, tijd en middelen bij. Iedere wijk heeft een eigen wijkgebouw en exploiteert deze zelf. In kleine kernen extra investeren in de huizen van de wijk, omdat deze de leefbaarheid in het dorp bevorderen.	In kleine kernen moeten er genoeg voorzieningen zijn zodat de wijken leefbaar blijven en leegloop word voorkomen. In krimpende kernen proberen we de voorzieningen op peil te houden, zoals onderwijs, zorg, winkels en openbaar vervoer.			
VERKEER EN INFRASTRUCTUUR							
Verkeers(veiligheid)	Kritisch kijken naar geplande verkeersprojecten. De projecten die ten goede komen aan de verkeersveiligheid in de wijken en de doorstroming in en rondom het centrum krijgen prioriteit.	Nieuwe vormen van transport stimuleren om de bereikbaarheid in de stadsdelen en op bedrijventerreinen te verbeteren. Denk hierbij aan innovatieve OV-concepten alsook het stimuleren en faciliteren van elektrisch rijden.	Veilige schoolroutes voor schoolgaande kinderen.	Schoon vervoer; nauw overleg met de Provincie en zorgern dat het openbaar vervoer geen schadelijke gassen uitstoot.	Meer aandacht voor voetgangers en fietsers in het stadsverkeer.	meer aandacht voor verkeersveiligheid in wijken en dorpen	stimuleren van de bereikbaarheid van de en winkelgebieden
	Aandacht voor verkeersveiligheid, met name in kinderrijke buurten	Verkeersveiligheid in wijken en rondom scholen blijft een speerpunt, specifiek goede en veilige fietsverbindingen.		Samen met inwoners en wijkorganisaties per wijk, kern en dorp specifiek veiligheidsplan maken om verkeersslachtoffers te voorkomen.	Duurzame oplossing voor het rangeerterrein in Venlo.	goede wandelpaden, fietsnetwerken en een groene omgeving in het centrum van de stad	
	Vrijwilligers als verkeersbrigadier bij scholen	In het centrum is afgelopen periode gezorgd voor extra fietsparkeerplaatsen. Indien nodig wordt dit uitgebreid en tegelijkertijd wordt er gehandhaafd op rondslingerende fietsen.		Projecten samen met scholen en ouders voor een veilige schoolomgeving en schoolgaande routes.			
	In de omgeving van maatschappelijke voorzienigen worden snelheidsverlagende maatregelen genomen			Meer middelen beschikbaar stellen dan nu voor een noodzakelijke verbetering van de veiligheid. Er moet een substantiële verhoging komen.	Aanpakken blackspots, verbeteren verkeersveiligheid	het draagvlak voor uitbreiding van betaald parkeren en/of blauwe zones vooraf bij de direct belanghebbenden toetsen, voordat hier beleid voor wordt gemaakt	
	30 km zones moeten zodanig worden ingericht. Wanneer dit niet kan moeten het 50 km zones worden				Adviezen vanuit mensen betreffende verkeersmaatregelen die de gemeente wil uitvoeren meenemen in de besluitvorming.	een structureel parkeerfonds maken waarin gemeente, exploitant en ondernemers participeren	
	Alle leeftijden moeten veilig kunnen fietsen wanneer ze dit willen					de inzet van buurtbussen die door vrijwilligers worden bestuurd blijvend stimuleren	
Parkeren	Direct buiten het centrum kan worden gekozen voor regulering via blauwe zones, en aan de randen van de stad een gratis of goedkoop parkeerterrein met goede verbinding naar de binnenstad.	Een van de grootste knelpunten is de verbinding Tegelen-Venlo. Het knooppunt bij de Zuiderbrug is de enige (te drukke) verbinding tussen deze stadsdelen. Het ziekenhuis en de brandweer liggen hier en ook zij vereisen een goede bereikbaarheid. Hier moet men dus blijven inzetten op de verbetering van dit knelpunt. Na de ondertunneling van de spoorwegovergang Vierpaardjes komt de doortrekking van de Gulicksebaan naar Tegelen op de agenda.	Venlo zal zijn positie als knooppunt in het grensoverschrijdend spoornetwerk moeten versterken voor zowel het goederen- als personenvervoer. Elektrificatie en spoorverdubbeling van de lijn Roermond-Venlo-Nijmegen blijft een prioriteit met een station Grubbenvorst/Greenport als prioriteit. Luchthavens in de directe omgeving zullen hierdoor nog efficiënter bereikbaar worden.	Bereikbaarheid van de binnenstad Venlo is nog niet optimaal. Mensen bevorderen om de fiets te pakken naar de binnenstad. Er moeten daarom voldoende goede en veilige fietsparkeerplaatsen zijn. Nu is er nog teveel sprake van wild geparkeerde fietsen. Er moet een systeem komen met fietsparkeervakken waar verplicht geparkeerd moet worden en hierop moet streng worden gehandhaafd.	Betere fietspaden en fietssnelwegen aanleggen en handig plekken aanwijzen voor het parkeren van je fiets.	Elektrificeren en dubbelspoor op de Maaslijn, stations in Greenport en Belfeld, nachtnet.	realisatie van goede en voldoende fietsparkeerplekken bij o.a. de stations en winkelcentra in alle stadsdelen van Venlo

	Betaald parkeren alleen in het stedelijk centrum van Venlo.	De capaciteitsvergroting en waar nodig verbreding van de A67 moet prominent op de agende blijven. Hetzelfde geldt voor de aanpak van de A73.	Rond de Zuiderbrug en Knooppunt Zaarderheiken is bijna dagelijks fileproblematiek die moet worden opgelost. De gemeente moet samen met verantwoordelijke personen op zwel provenciaal als landelijk niveau nadenken over een oplossing.	Optimalisering regionale logistiek. Treinverbinding Eindhoven - Düsselfdorf en Roermond - Nijmegen verbeteren. Ook moeten er treinstations komen in Grubbenvorst en Belfeld.	Verbeteren van de infrastructuur voor elektrische auto's.		Fatsoenlijke en betaalbare parkeeroplossingen voor vrachtvervoer	geen betaald parkeren in Blerick, Tegelen, Belfeld, Arcen. Velden en Lomm. Wanneer overlast wordt veroorzaakt door langparkeerders kan invoering van een blauwe zone een alternatief zijn voor betaald parkeren
Infrastructuur	Verbeteren infrastructuur voor betere bereikbaarheid.	De spoorverbinding op de noord-zuid-as dient versterkt te worden. Venlo moet zich met het Rijk en de Brabantse steden inzetten voor een snelle en frequente grensoverschrijdende intercityverbinding naar Düsseldorf. Ditzelfde geldt voor de directe intercityverbindingen met de Randstad tijdens de late avonduren.	Het parkeeraanbod in Venlo-Oost zal beter georganiseerd moeten worden alsmede de aan- en uitreisroutes om toekomstige verkeersinfarcten te voorkomen. Daarnaast moet er goed gekeken wodren naar het beleid rond parkeervergunningen, zowel op het gebied van kosten als regelgeving.	Verkeersinfarcten op de A67 en A73 voorkomen door verhogen van de verkeerscapaciteit.	Parkeren zoveel mogelijk buiten het centrum laten plaatsvinden.		Fietsen stimuleren, fiets- en wandelroutes verbeteren	het parkeren van vrachtwagens op eigen terrein van bedrijven laten plaatsvinden en niet langs de weg. Als dit niet voldoende is, met Rijk & Provincie speciale bewaakte en betaalde parkeerterreinen inzetten
							Ondertunneling Vierpaardjes op de agenda houden en realiseren.	
		Parkeren in het centrum blijft essentieel voor de stedelijke economie. Op specifieke momenten is er in het stadscentrum een terkort aan parkeerplaatsen. In het gebied rond het Arsenaalplein komen in de nieuwbouwplannen voldoende parkeerplaatsen terug. Met de NS en andere partijen rondom het stationsgebied wordt gekeken naar rendabele capaciteitsvergroting voor parkeren op die plek.	De verkeersverbinding met de stadsdelen Tegelen en Belfeld is voor verbetering vatbaar. Het toegenomen woon-werkverkeer verdient aandacht met mogelijk een busbaan voor een soepele doorstroming naar het centrum en de omliggende industriterreinen. Het fietspadennetwerk zal vergroot moeten worden. Adequate verlichting is een vereiste voor de verkeersveiligheid.	Barge- en railterminal optimaliseren en koppelen, zodat transport meer over het water en het spoor kan gaan. Hierdoor minder drukte op de weg.	Rond de snelwegen is veel geluidshinder en fijnstof overlast. De maximum snelheid op deze wegen moet terug naar 80km/u en hierop moet worden gehandhaafd.	De stad moet zich presenteren als internationaal logistiek knooppunt in Europa.	Collectieve vervoersvoorziening herintroduceren	
		Bij de verkoop van perkeergarages houdt de gemeente grip op de ontwikkeling van tarieven. Voor de logistieke positie van Venlo wordt de derde railterminal op Trade Port Noord komende periode aangelegd en wordt de uitbreiding van de Barge-terminal verder opgepakt. Uitbreiding van vervoer over water wordt actief gestimuleerd. Venlo blijft aanjager van (logistieke) innovatie, zoals het testen van nieuwe innovatieve voertuigen. Hierbij wordt tevens de aansluiting gezocht bij hogeronderwijsinstellingen. Samen met mede-overheden en logistieke organisaties alsmede Ondernemend Venlo maakt Venlo deze periode versneld werk van extra bewaakte parkeerplaatsen voor vrachtwagens. Na realisatie zal streng tegen weldparken van vrachtwagens worden opgetreden. Speciaal oog voor de wegen in de agrarische buitengebieden. Grote (landbouw-)voertuigen moeten zich veilig kunnen verplaatsen in deze gebieden met zo min mogelijk last voor inwoners en toerischten. De bewoners in gebieden rondom het centrum waar nu gratis kan worden geparkeerd mogen zelf beslissen over de mogelijkheid van betaald parkeren of een blauwe zone.	Electrisch rijden faciliteren en stimuleren.				De kabelbaan over de Maas heroverwegen	
ECONOMIE	**CDA**	**VVD**	**D66**	**1Lokaal**	**GL**	**50plus**	**SP**	**PvdA**	**PVV**
ARMOEDE									
	Gemeente ondersteunt maatschappelijke initiatieven voor armoedebestrijding.	Wie van een uitkering naar een baan gaat moet er financieel merkbaar op vooruit gaan. Armoedereglingen die dit verhinderen en zorgen voor de 'armoedeval' moeten worden aangepakt. Deze regelingen moeten worden afgeschaft en vervangen door één (sober) budget. Dit budget kunnen de betrokken gezinnen naar eigen inzicht besteden.	Belangrijk is om ervoor te zorgen dat mensen die nu in de WW zitten niet uitstromen naar de bijstand. Hier moet tijdig op worden ingezet.	Vroegtijdig signaleren van schulden zodat dit niet erger kan worden. Alert zijn op betalingsachterstanden bij bijvoorbeeld gemeentelijke belastingen, huurachterstanden bij woningcorporaties en nutsvoorzieningen.	Afschaffen van onnodige regels voor mensen met een bijstandsuitkering en experimenteren met vormen van een basisinkomen voor bijstandgerechtigden en 55+ers.	De minumumvoorzieningen en de VenloPas moeten beschikbaar zijn voor inwoners met een inkomen tot 120% van het sociale minimum.	Inzet op preventie, inhouden vaste lasten op bijstandsuitkering.	armoede bestrijden, in het bijzonder kinderarmoede	

Betrek clieëntenraden en ervaringsdeskundigen bij het beleid	Het armoedebeleid moet participatie in de samenleving als doel hebben, met de focus op zo snel mogelijk van een uitkeringssituatie naar een betaalde baan gaan. Door gerichte inzet van middelen kan worden voorkomen dat kinderen door onevenredig nadelinge effecten van armoede niet kunnen deelnemen in allerlei activiteiten.	Gezinnen met kinderen verdienen speciale aandacht binnen het armoedebeleid. Deze gezinnen moeten aanspraak kunnen maken op een kindpakket dat voorziet in de meest noodzakelijke behoeften voor levensonderhoud en stimuleert tot meedoen in de samenleving.	Experimenteer met het overnemen van schulden. Na drie jaar schuldsanering krijgen schuldeisers vaak nog geen tien procent van hun geld terug. Als gemeente kun je beter veel sneller om de tafel met schuldeisers: ‘jullie krijgen nu je tien procent, dan nemen wij de schuld over’. Dat is een vorm van het opkopen van schulden waarvoor een investering nodig is. Door schulden op te lossen bespaar je niet alleen op de kosten van bewindvoering, maar ook op o.a. uitkeringen, jeugdzorg, geestelijke gezondheidszorg, schuldhulpverlening en ziekteverzuim.	Lasten worden naar evenredigheid verdeeld, ieder draagt bij naar vermogen. Zorg voor de medemens is een uitdrukking van sociale rechtvaardigheid, waarbij voor iedere burger een basisinkomen gewaarbord moet zijn. Door solidariteit wordt de basis van de verzorgingsstaat behouden.	Gemeentelijke zorgverzekering flexibeler inzetten om geldproblemen te voorkomen.	dat de bijstand een opstap is naar een betere toekomst. We helpen mensen door ze te activeren. Daarom willen we meedoen met het landelijke experiment: minder controle, meer ondersteuning en vertrouwen
Faciliteiten om armoede onder kinderen tegen te gaan moeten blijvend ingezet worden	Systemen van gesubsidieerde arbeid en/of loonkosten moeten er op zijn ingericht dat mensen blijvend weer aan het werk gaan. Mensen die bijstand of een andere uitkering ontvangen moeten verplicht een opleiding volgen of werkzaamheden uitvoeren terwijl de gemeente hen begeleidt naar een betaalde baan.Wie bijstand krijgt en de sollicitatieplicht niet nafleeft verliest zijn of haar uitkering.	Schulddienstverlening moet altijd gericht zijn op het zelf weer kunnen regelen van financiële zaken en gaat dus verder dan alleen schuldbemiddeling of bewindvoering.	Geef schuldhulpverleners de mogelijkheid hun werk te doen. In het werk van schuldhulpverleners wordt te veel uitgaan van de zelfredzaamheid van burgers. Mensen die diep in de schulden zitten zijn absoluut niet zelfredzaam, blijkt keer op keer uit onderzoek. Regels worden te strikt toegepast, waardoor veel mensen uit een hulpverleningstraject vallen. Geef uitvoerders daarom meer ruimte om uitzonderingen te maken, want er is niet één formule. Maatwerk is ook hier een vereiste.	Armoede onder uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk voorkomen. Dat betekent dat eigen gemeentelijke financiële middelen moeten worden ingezet voor armoedebestrijding en schuldhulpverlening.	Meer controle op het functioneren van bewindvoerders.	
Creatieve vormen om mensen aan het werk te krijgen ondersteunen. Gemeente moet parttime baan aanvullen tot bijstandsniveau. Deze regeling is van beperkte duur want het moet uiteindelijk leiden tot een volwaardige baan.	De VVD is geen voorstander van een proef met een vast basisinkomen. Tegenover het ontvangen van een bijstandsuitkering staat onverminderd de verplichting zo snel mogelijk een baan te vinden en in de tussentijd een tegenprestatie te leveren.	Samen met de instanties en inwoners er voor zorgen dat zo min mogelijk mensen in de bijstand zitten.	Vroegsignalering is van groot belang. Het is veel makkelijker om mensen te helpen als de schuldenlast nog klein is. Maak daarom afspraken met woningcorporaties, zorgverzekeraars, energieleveranciers en waterbedrijven dat zij bij twee maanden achterstand melding doen bij de gemeente. De gemeente kan dan zorgen dat hulpverleners contact leggen met de bewoners, om hen te ondersteunen om weer greep te krijgen op hun financiële situatie.	Meer aandacht en geld voor arbeidsparticipatie, bestrijden van armoede en schuldhulpverlening.	De geld-terug-regeling moet vereenvoudigd worden, betaling bij start van het nieuwe jaar.	
Binnen de regels zoeken naar meer flexibiliteit.	De bereidheid om een goede beheersing van de Nederlandse taal te leren wordt een eis om bijstand te ontvangen.	Mensen helpen die het nodig hebben door het invoeren van een 'Flujaspas' waardoor ze steun krijgen van de gemeente en maar één keer per jaar hun gegevens hoeven door te geven.		Concrete aanpak om de volledige doelgroep te definiëren en in kaart te brengen.	Bij schuldhulpverlening moet vaker gebruik gemaakt worden van een totaallening zodat er maar één schuldeiser overblijft.	
De regelingen waarop werkgevers een beroep kunnen doen wanneer zij mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen moeten worden versterkt en vereenvoudigd.	Voor mensen die te kampen hebben met langdurige problematische schulden is het moeilijk normaal te functioneren. Het beheerst hun leven, eventuele kinderen worden er de dupe van en zorgt uiteindelijk voor veel maatschappelijke kosten. Het voorkomen van schulden en effectief en snel aanpakken van een probleemsituatie is daarom van belang.			Aanvullend gemeentelijk sociaal beleid zou noodzakelijk kunnen zijn om armoede onder uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk te voorkomen.	Bij start van een schuldhulptraject dient men een gedegen budgettraining te volgen en hulp te krijgen tijdens het hele traject.	
Armoedeval vanuit de bijstand naar werk moet worden tegengegaan.				Teveel mensen zijn nu afhankelijk van een bijstandsuitkering.	Streven naar verdwijnen voedselbanken en dergelijke.	
				De basisvorziening is voor velen ontoereikend om in het levensonderhoud te voorzien. Het sociaal minimum schiet tekort. Op de hoogte van het bijstandsniveau heeft de gemeente geen invloed. Alleen in de meest schrijnende gevallen kan de gemeente hulp bieden door bijzondere bijstand en andere ondersteunende maatregelen. Hierbij ligt de nadruk op het bestrijden van armoede onder kinderen.	Bijzondere bijstand versoepelen voorkomt grotere financiële problemen.	
				Steunen van het gemeentelijk beleid van armoedebestrijding en schuldhulpverlening, maar de aanpak moet worden geinventiviseerd en daarbij moet meer aandacht komen voor ouderen en zzp'ers.	Uitbreiding van het huidige Kindpakket en de aanvraag hiervoor stimuleren.	

						Onderzoeken of voor de armoedebestijding ook eigen gemeentelijke financiële middelen kunnen worden ingezet om minimumvoorzieningen zoals de VenloPas aan te (blijven) bieden aan personen met een inkomen tot 120% van het sociale minimum. 50Plus zal het initiatief nemen om burgerinitiatieven en professionele organisaties op het gebeid van armoedebestrijding bij elkaar te brengen om zowel preventieve als curatieve activiteiten op het gebied van armoedebestrijding af te stemmen en gezamenlijk uit te voeren.	Alle mensen met een laag inkomen kunnen gebruik maken van alle voorzieningen zoals bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en collectieve zorgverzekering.	
WERK								
	Één werkgeversbenadering; werkgevers met concrete mogelijkheden voor plaatsing worden benaderd door één instantie	De gemeente ondersteunt mensen die buiten hun schuld hun baan verliezen. Uitkeringen zijn in het beginsel altijd tijdelijk. Wie in een uitkeringssituatie beland, moet zo snel mogelijk weer aan het werk.	Vernieuwende aanpak op de arbeidsmarkt: ga uit van het talent van en niet specifieke opleiding, competenties en werkervaring. De gemeente moet de regie nemen om dit project samen met de partners in het werkveld op te pakken.	Stimuleringspakket om oudere werknemers aan het werk te krijgen én te houden. Nauwe samenwerking met het UWV en werkgevers is van groot belang.	Wanneer iemand zijn of haar baan verliest of ziek wordt, moet er een goed sociaal vangnet zijn.	Extra initiatief van de gemeente om meer vaart te zetten achter de aanpak van de arbeidsparticipatie. Er zal bij economische groei extra financiële middelen moeten worden ingezet om het beleid van arbeidsparticipatie te doen slagen.	MKB ondersteunen, aandacht voor de kleine/startende ondernemer, ZZP'ers steunen.	discriminatie op de arbeidsmarkt aanpakken
	Financiële ondersteuning van de gemeente voor het toeleiden naar werk.	De gemeente als werkgever geeft richting andere werkgevers het goede voorbeeld door ook zelf voldoende mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen.	De gemeente moet samen met werkgevers en opleidingsinstellingen er voor zorgen dat de arbeidsmarkt in Venlo toekomstbestendig wordt.	Goede samenwerking tussen onderwijs en de sterke toonaangevende bedrijven uit de regio om zo de huidige werkloosheid onder jongeren aan te pakken en te voorkomen.	De gemeente ondersteunt initiatieven waar onderwijs en ondernemers nauwer gaan samenwerken. Dit zorgt voor een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en voor banen voor de jonge Venlonaar.	Werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder veel ouderen, moeten gericht naar werk worden begeleid.	Meer pop-up bedrijfjes mogelijk maken en de procedure verbeteren.	een regionaal Werknemers Servicepunt. Werkzoekenden én werknemers kunnen hier terecht met allerlei vragen (administratief, scholing, juridisch etc)
	Bemiddeling voor bijstandsgerechtigden vanuit de gemeente voor vrijwilligerswerk				Arbeidsparticipatie voor mensen met een beperking en afstand tot de arbeidsmarkt staat hoog in het vaandel. Als er nieuwe bedrijven komen in Venlo, wordt met hen onderhandeld over het in dienst nemen van mensen met een arbeidsbeperking.	Dienstverlening aan de werkgevers verbeteren. de gemeente moet het aanbod van deze werknemers beter in beeld brengen.	Geen externe bedrijven voor beheer. Leegstand beschikbaar stellen voor ondernemers.	voldoende stageplekken voor jongeren op alle niveaus, met extra aandacht voor de Beroepsbegeleidende leerweg (BBL) voldoende stageplekken voor jongeren op alle niveaus, met extra aandacht voor de Beroepsbegeleidende leerweg (BBL)
					Iedereen moet een fatsoenlijk bestaan kunnen opbouwen. Iedereen moet kunnen meedoen via een betaalde baan, basisloon met tegenprestatie, vrijwilligerswerk of op school. Als het mensen zelf niet lukt moet de gemeente helpen met extra ondersteuning of begeleiding.	Om 50-plussers aan het werk te krijgen is er een extra stimuleringspakket van maatregelen nodig, zzoals bijvoorbeeld het concept van tandembanen waarbij oudere werknemers nieuwe opleiden.	Social return serieus inzetten en hierop controleren.	samen met het voortgezet en middelbaar onderwijs en het regionale bedrijfsleven meer inzicht geven aan leerlingen en ouders over het perspectief op een baan in onze regio
						Werkgevers moeten worden aangemoedigd mensen met een beperking in dienst te nemen.	Vrijwilligerswerk moet vrijwillig zijn, geen tegenprestatie. Geen verdringing van betaalde banen door vrijwilligers. Er komt een onafhankelijk meldpunt tegen misstanden.	voldoende banen binnen de gemeentelijke organisatie voor mensen met een arbeidsbeperking. Van bedrijven, waar we zaken mee doen als gemeente, verlangen we dezelfde inspanning
						De gemeente als werkgever geeft met de invoering van bijvoorbeeld het generatiepact een goed signaal af.	Regelingen zoals kwijtschelding gemeentebelasting voor werkzoekenden en bijstandsgerechtigden handhaven en drempel verhogen naar 125% van de bijstandsnorm. Her)introduceren van de onafhankelijk arbeidsadviseur op het Werkplein. Sollicitatieplicht voor ouderen afschaffen. Werkwijzen beter op elkaar afstemmen.	zinvol werk en geschikte werkplekken voor inwoners, die aangewezen zijn op arbeidsmatige dagbesteding experimenteren met vormen van een basisinkomen in plaats van een bijstandsuitkering
BEDRIJVIGHEID								
	Gebruik leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen of overheidspanden om startende en kleine ondernemers te huisvesten.	De gemeente moet zorgen voor de randvoorwaarden met zaken als brede wegen, lage lasten en slimme mensen, waardoor ondernemers goed kunnen presteren.	Commerciële onroerend goed-bezitters moeten worden gestimuleerd om hun huurprijzen en voorwaarden aantrekkelijker te maken met creatieve voorstellen aan ondernemers en startups.		Als winkelruimtes of kantoorgebouwen leegstaan, bieden we daar onderdak aan creatieve ondernemers, kunstenaars en startups.	De gemeentelijke overheid heeft vooral een voorwaardenscheppende taak door te zorgen voor een optimale dienstverlening aan ondernemers, met name in de detailhandel en de toeristische sector.	Bij aanbestedingen door de gemeente Venlo de voorkeur geven aan lokale bedrijven.	
	De leefbaarheid van de lokale winkelcentra moet behouden blijven.	In het kielzog van de robuuste investeringen op de Trade Ports zetten we ook in op het acquireren van toeleveranciers en dienstverleners die afkomen op die dynamiek en op allerlei gebieden en weer een ander soort hoogwaardigheid werkgelegenheid met zich meebrengen.	E-commerce warehousing wordt voor Venlo steeds belangrijker en zal met ondersteunende diensten als logistieke faciliteiten en IT-support verder ontwikkeld worden. Met ondersteuning van provinciale subsidies moeten wij onze kennis en ervaring op een slimme manier uitdragen en vermarkten.		Venlo loopt voorop met groene innovatie. Venlo stimuleert de omschakeling naar een duurzame economie voor alle ondernemers en bedrijven. Er komt een wethouder duurzame ontwikkeling om het duurzaamheidsbeleid te coördineren en te stimuleren op alle beleidsterreinen.	Het midden- en kleinbedrijf en het toenemend aantal zelfstandigen zonder personeel zijn de basis van de lokale economie en de werkgelegenheid. Goede bereikbaarheid en voldoende parkeergelegenheid voor alle ondernemers in de binnenstad zijn voor deze sector basisvoorwaarden.		

	Het tijdelijk gebruik van bestaande bouw of het toestaan van nieuwbouw zonder dat dit direct prijs opstuwend werkt voor zittende ondernemers.	Retail en winkelen blijven belangrijke factoren in de Venlose economie. Blijven inzetten op een sterke binnenstad met goede bereikbaarheid, voldoende parkeervoorzieningen, een uitstekende openbare ruimte en hoogwaardige winkelvoorzieningen.	We gaan bestaande winkelcentra versterken en verduurzamen, in plaats van nieuwe winkels bijbouwen. Dat doen we door het mogelijk te maken om in leegstaande panden (tijdelijk) ruimte te maken voor culturele pop-upwinkels, duurzame en innovatieve start-ups en sociale initiatieven voor een geringe huurprijs. En door budget vrij te maken om te investeren in het vergroenen van de openbare ruimte.	Gelijke kansen voor elke ondernemer.
	De ondernemer moet meer ruimte krijgen om te ondernemen. Dat kan door het schrappen, aanpassen of flexibiliseren van regels in bijvoorbeeld het bestemmingsplan.	Wat betreft herontwikkeling heeft de invulling van het gebied rondom de voormalige Arsenaalgarage prioriteit. Extra aandacht gaat komende jaren uit naar de entree van de binnenstad vanuit het NS-station. Initiatieven vanuit de markt voor herontwikkeling van panden of gebieden juichen we toe waarbij we in de eerste plaats denken aan het voormalige Vleesplein en de verbindingsstraatjes tussen de Jodenstraat en de Vleesstraat.	Het midden- en kleinbedrijf is belangrijk voor de werkgelegenheid en draagt bij aan de leefbaarheid van Venlo. Er komen duurzaamheidscoaches voor het midden- en kleinbedrijf, om te helpen verduurzamen en zo geld te besparen.	
	Gemeente, ondernemers en kennisinstellingen (Triple Helix) moeten meer samenwerken, om de vraag naar kwalitatief hoger opgeleide arbeidskrachten in te vullen.	De winkelcentra van Tegelen en Blerick zijn van grote waarde voor de lokale behoefte aangevuld met enkele bovenlokale speciaalzaken. Het parkeerregime wordt toegespitst op die functie. De perifere detailhandel heeft een belangrijke functie met Via Venlo als belangrijkste concentratiegebeid waar ook fysieke uitbreiding mogelijk is.	De gemeente maakt vergaande afspraken met bedrijven om hergebruik te stimuleren en de hoeveelheid afval te beperken.	
	Ruimte voor opleiden in en nabij bedrijven(terreinen). Dit betekent mogelijk aanpassen van bestemmingsplannen en/of gebruik leegstaande panden.	Voorstander van de vrijheid van ondernemers om op zondag hun winkel te openen.	Venlo stimuleert circulair en ‘biobased’ bouwen. Ook stimuleren van werkgelegenheid in de circulaire economie.	
		VenloPartners zal gevraagd worden om nieuwe impulsen te geven aan de citymarketing. Zij zullen in dat kader in de komende twee jaar naast de subsidie van de gemeente en de recelamebelasting nieuwe middelen aantrekken om hun campagnes te financieren en financieel minder afhankelijk te worden van de gemeente.	Bedrijven aantrekken die milieuvriendelijk werken en tegelijk de werkgelegenheid in Venlo versterken. Bij de vestiging van bedrijven streven we naar het versterken van de economische diversiteit. We geven voorrang aan duurzame innovatieve en creatieve ondernemers.	
			Venlo zet in op hoger opgeleiden door kennisontwikkeling, innovatie en agribusiness. Daarom is het van belang om ook bedrijven te trekken die zorgen voor cultuur, horeca, ontspanning en vrijetijdsbesteding. Dat levert juist weer banen op voor de lager opgeleiden. Venlo promoot streekproducten; ze gebruikt consequent duurzame producten bij activiteiten en evenementen. Venlo is een FairTrade gemeente. Er komt een lokale prijs voor beste maatschappelijk ondernemer en een lokaal platform Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) dat voor steeds meer bedrijven een stimulans vormt om hier actief en onderscheidend in te zijn.	
Agribusiness	Landbouwers zijn de groenbeheerders van ons land. Ingrijpen in dit landschap is vaak onomkeerbaar en moet zorgvuldig worden overwogen, in het speciaal geldt dit voor de teruggave van landbouwgrond aan de natuur.		De gemeente stimuleert inwoners en bedrijven, met name in de landbouw, om onkruid milieuvriendelijk te bestrijden.	

	In de tuinbouw het stimuleren van de sloop van oude kassen in ruil voor nieuwe ontwikkelingen of natuurcompensatie.			Waar mogelijk wordt duurzame land- en tuinbouw in het stedelijke gebied versterkt. De gemeente zorgt voor meer ruimte voor stadsboerderijen. We willen dat Venlo stadslandbouw en het aanleggen van gezamenlijke moestuinen aanmoedigt. Voedselproductie moet weer dichter bij de inwoners komen. Braakliggende terreinen worden hiervoor herbestemd.			
	Vooruitstrevende innovatieve bedrijven in de agro fresh food, handel en logistiek voldoende vestigingsmogelijkheden bieden. Het aantrekken van nieuwe bedrijven is belangrijk voor werkgelegenheid. Het MKB zorgt voor de meeste werkgelegenheid en speelt een belangrijke rol van het realiseren van innovatie. Bij acquisitie gaat de voorkeur naar 10 MKB ondernemingen in plaats van 1 groot bedrijf.			Venlo bevordert duurzame innovatie op het platteland, zoals biologische landbouw, energieleverende kassen en regionale afzetcoöperaties. We stimuleren als gemeente dat boeren gecompenseerd worden voor maatregelen die ze nemen ter bescherming en ontwikkeling van natuur, en dat zij een inkomen kunnen verdienen uit recreatie, dienstverlening en de opwekking van duurzame energie.			
	Voor de levensvatbaarheid van de landbouw is het belangrijk ruimte te bieden aan nevenactiviteiten van boeren, zodat zij het landschap kunnen blijven beheren en voedsel kunnen produceren. Samen met eigenaar actief aan de slag met vrijkomende bebouwing, zoals leegkomende stallen, om ruimte te bieden aan een nieuwe bestemming. Meewerken aan nieuwe bouwvormen bij agrarische bedrijven en op maat bezien of bedrijfswoningen nodig zijn voor bedrijfsactiviteiten. Zonne-energie nodig voor transitie naar duurzame energie. Echter, geen zonneweides op landbouwgrond terwijl daken van naastgelegen schuren nog leeg zijn.			Een multifunctionele landbouw stimuleren: boeren krijgen de mogelijkheid om meer diensten aan te bieden. Biologische landbouw en vers markten met lokale producten worden gestimuleerd.			
Werkgelegenheid	Werklozen die zelfstandig ondernemer willen zijn worden gestimuleerd. Soepele overgang van uitkering naar ondernemerschap. Kosten die hiervoor gemaakt worden kunnen opgebracht worden uit het re-integratiebudget, of -achteraf- uit bespaarde uitkeringen. Duurzaam werk, tijdelijke arbeidsplaatsen moeten altijd perspectief bieden op een vervolg	Het is van belang om de komende jaren in en rondom het stedelijk centrum voldoende bedrijvigheid in zakelijke dienstverlening, kleine en ambachtelijke maakindustrie en startups te stimuleren waardoor banen zich niet alleen bevinden op plekken ver van de woonkernen. Ook kleinere bedrijventerreinen in de verschillende kernen moeten aantrekkelijk blijven voor werkgelegenheid.	Samen met werkgevers moet er worden gewerkt aan een inclusief beleid. Zaken als afkomst, beperkingen of het feit dat iemand een statushouder is mogen niet gebruikt worden om mensen te weren van een baan.				
Fraude	Meer capaciteit vrijmaken voor het opsporen en vervolgen van pofiteurs en fraudeurs. Verder vaker strafrechtelijke vervolging wanneer daadwerkelijk fraude heeft plaatsgevonden.	Onterecht betaalde uitkeringen moeten worden teruggevorderd. Fraude met uitkeringen wordt onder meer bestreden door verschillende bestanden met elkaar te vergelijken. De huidige privicay-belemmeringen op dit terrein moeten worden opgelost.					
TOERISME							
	Zoveel mogelijk inspelen op de uniciteit van gemeente Venlo. Starten van een ambassadeursgroep die na het vaststellen van de karakterschets ook kan bijdragen aan de marketing van het beleid.	Toeristen moeten verleid worden nog meer gebruik te maken van de horeca en voorzieningen in de kernen. Dit is niet alleen goed voor de betrokken ondernemers en medewerkers maar dankzij toeristen kunnen ook tal van voorzingen in de kernen in stand worden gehouden.	Venlo dient gastvrijer te worden voor bezoekers en toeristen. Toegangspoorten als de Keulse Poort en het Vleesplein moeten meer groen en water krijgen. Een combinatie van een hoogwaardiger winkelaanbod en het aanwezige horeca-aanbod is een kans voor Venlo.	Facilitair en subsidiar ondersteunen van onder andere de Passiespelen en het verder verstevigen van de toeristische functies van Arcen en Steyl.	Tegen de komst van de kabelbaan.	Tegen de komst van de kabelbaan.	De regio Noord-Limburg mag meer uitgedragen en gepromoot worden.

	Soepele omgang met regelgeving voor innovatieve ontwikkelingen.	Stimuleren van een mix van goed- en slecht-weervoorzieningen waardoor toerisme in de regio Venlo het hele jaar aantrekkelijk is.	Arcen moet zich verder ontwikkelen als toeristische hotspot met de Kasteeltuinen, wellness en recreatie in de groene omgeving. Een toeristische verbinding over de Maas vanuit Venlo kan hiertoe bijdragen. In kloosterdorp Steyl liggen soortgelijke kansen.	De bouw van het Fort van Venlo en een eventuele oeververbinding mogen gehandhaafd worden mits het niet zal leiden tot lastenverzwaring bij inwoners. Daarnaast mag het ook niet (indirect) ten laste van het gemeentebudget gaan.		De ontwikkelingen van het kazerneterrein mogen niet op voorhand nadelig uitpakken voor andere toekomiste ontwikkelingen op winkelend gebied.	Permanente strandjes en recreatieplekken aan de oevers van de Maas.	
	Ontwikkelingen aan, langs en op de Maas optimaal benutten, waarbij veiligheid voorop staat.	Stimuleren nieuwe vormen van toeristisch verblijf en stimuleren ook innovaties zoals Airbnb. We creëren een digitale mogelijkheid waarmee ook particulieren eenvoudig toeristenbelasting kunnen afdragen.	Een nauwere samenwerking met NS, Arriva, Deutsche Bundesbahn en Limburgs Landschap kan voor meer toeristen in Groot-Venlo gaan zorgen. Het toekomstige museumkwartier kan een grote publiekstrekker worden. Hiervoor zullen subsidies en steun op provinciaal en (inter-)nationaal niveau moeten worden aangesproken.	Stimulatie van de recreatieve en toeristische sector. Fietsroutes zijn gensoverschrijdend, bijvoorbeeld een fietsroute naar Krefeld.			Niveau toeristenbelasting moet omlaag om de gemeente aantrekkelijker te maken.	
	Goede infrastructuur realiseren en onderhouden voor wandelaars fietsers met als doel seizoensverlenging.	Het Kazerneterrein is een belangrijk gebied voor de stad en de gemeente heeft hierin al veel geld geïnvesteerd. Dit unieke terrein verdient een goede, toekomstgerichte invulling. Er zijn hierover al afspraken gemaakt met externe partijen. Wanneer deze partijen hun afspraken niet waar kunnen maken is woningbouw niet uitgesloten. De kabelbaan wordt alleen gerealiseerd wanneer partijen deze voor eigen rekening en risico wensen te exploiteren zonder bijdragen of garanties van de gemeenten. Wanneer dit niet het geval is wordt dit onderdeel heroverwogen.					De kosten voor parkeren worden verlaagd.	
	Realiseren van kwalitatieve beeldbepalende aanduiding- en verwijzingsborden naar toeristisch aantrekkelijke plekken. Gemeente Venlo moet meer gebruik maken media en actueel beeldmateriaal om eigen bewoners weer trots te laten zijn op deze stad. Venlo meer verbinden met blauw en groen. Dit leidt tot een positief effect op het algeheel welzijn. Actief meewerken aan de uitbreiding van het nationaalpark de Maasduinen.						Evenementen die zich bewezen hebben mogen op steun vanuit de gemeente rekenen.	
	Doorontwikkeling Steyl en d.m.v. de Maas verbinden met Arcen en onze binnenstad.	De passiespelen in combinatie met kloosterdorp Steyl stimuleren en faciliteren om hier als gemeente nog meer (landelijke) bekendheid aan te geven.						
DUURZAAMHEID								
	Stel een energieregisseur aan die vereningen helpt bij het in kaart brengen van rendabele duurzaamheidsinvesteringen.	Venlo heeft een aanjagende rol gespeelt wat betreft duurzaamheid. Het is nu in de eerste plaats aan de samenleving en bedrijfsleven dit verder op te pakken. Waar technisch mogelijk blijven we als gemeente de cradle to cradle-filosofie toepassen in onze eigen projecten en inzetten op de circulaire economie. Daarbij zal de gemeente aansluiten om de CO2-doelstlling van Parijs te realiseren en zoeken naar slimme, innovatieve manieren om daaraan bij te dragen.		Toejuichen van schone energie, maar met de plaatsing van windturbines moet goed worden gekeken naar de mogelijke gevolgen voor de inwoners. Windmolens horen thuis op bedrijventerreienen en in open gebieden zonder ruimtelijke conflicten. Ze moeten niet worden geplaatst in (de buurt van) woonwijken en niet in of bij waardevolle natuurgebieden.	VenloForever wordt voorzien van financiële middelen en uitgevoerd. (manifest voor een groen en duurzaam Venlo).	Steunen van het Cradle to Cradle principe. Zoals het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed, het treffen van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie of het stimuleren van duurzame energiebronnen.	Bij nieuwbouw bekijken of gasloos opleveren kan, alternatieven voor aardgas stimuleren.	Dat Venlo CO2 neutraal is in 2030 en energieneutraal in 2050. Venlo voert de ambities uit het Energieakkoord uit
	Kiezen voor het bouwen van bedrijfspanden of -kassen die op een goed moment weer omgevormd kunnen worden naar nieuwe toepassingen of duurzaam afgebroken kunnen worden.			Onze samenleving moet in 2050 energieneutraal zijn maar EENlokaal streeft er naar dit eerder te realiseren.	Cradle to Cradle wordt de rode draad voor economisch beleid.	Actief gemeentelijk inkoopbeleid waarbij duurzaamheid, reducatie van CO2-uitstoot en milieuvriendelijkheid voorop staan.	Zorgvuldiger omspringen met grondstoffen. Meer doen om schonere lucht te krijgen	Meer groen en groenonderhoud in de stad, wijken en dorpen
	Duurzaamheid opnemen in het aanbestedingsbeleid van de gemeente, koop groene energie in en plaats zonnepanelen.			Geen schaliegaswinning, geen boorexperimenten. Dit past niet bij schone energie en is gevaarlijk.	De gemeente stelt een ambitieus en innovatief verduurzamingsplan op voor het eigen vastgoed en voor de verduurzaming van scholen.	Het stimuleren van particulieren en ondernemers om woning en bedrijf te verduurzamen is een taak van de overheid, maar deze verduurzaming kan niet worden afgedwongen.	Een schoner wagenpark, milieuvriendelijke en minder belastende alternatieven	Dat zwerfafval en illegale stort van afval door inwoners strenger wordt aangepakt

	De gemeente laat geen kans onbenut om met haar maatschappelijke partners het besef van duurzaamheid onder haar burgers te vergroten.	Het herintroduceren van een (gratis) grof-vuil-ophaaldienst.	Terugdringen energieverbruik, duurzamer bouwen	Er samen met partners in onze gemeente voor zorgen, dat er op meer plekken gescheiden afvalinzameling mogelijk gemaakt wordt (bijvoorbeeld met mobiele inzamelpunten)
	Alle woningen, bedrijven en gebouwen voor het jaar 2035 duurzaam isoleren. Binnen vijf jaar het maatschappelijk vastgoed verduurzamen waardoor ze voldoen aan de bepalingen van de wet milieubeheer.	De gemeente bevordert duurzaamheid bij het bedrijfsleven en maatschappelijke partners door: de oprichting van een platform voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen waar men elkaar leert kennen, inspireren en om samen projecten te kunnen ontwikkelen, een jaarlijkste prijs voor 'meest duurzame ondernemer van het jaar', bedrijven en organisaties aan elkaar te koppelen om samen energie te besparen of te produceren en initiatieven op het gebied van energiebesparing/-productie worden bevorderd. Ondernemers die energie willen besparen of produceren worden ondersteund met kennis en bij de vergunningverlening.	Investeren in duurzamer produceren, ecologische voetstap verkleinen	Met de woningcorporaties afspraken maken over kleinschalige energieopwekking voor en door huurders. Als bewoners zelfstandig investeren in verduurzaming of afvalscheiding, dit belonen met energievouchers
	De gemeente moet voorlichting geven over duurzaamheid. Dit is laagdrempelig en de gemeente kent de lokale situatie.	Lokale energie opwekking en energiecorporaties stimuleren, zoals Windpark Greenport. Welstandsvrije bouwlocaties voor C2C-gebouwde woningen. Mogelijkheden bieden om zelfvoorzienend, innovatief, milieuvriendelijk te bouwen en te wonen.	Stortplaatsen streng controleren, risico's in kaart brengen	Bestaande gemeentelijke gebouwen verduurzamen. Bij nieuwbouw staat duurzaamheid voorop en wordt bij voorkeur volgens de C2C principes gebouwd
	De gemeente is verantwoordelijk voor het inzamelen van afval. Er wordt gestreefd naar zo veel mogelijk recycling van afvalproducten.		Een passend antwoord op de uitdagingen in de landbouw en veeteelt.	
Energietransitie	Aandringen op duurzaam bouwen bij nieuwbouwprojecten. Bij bestaande bouw kunnen de sociale huurwoningen, scholen, etc. energiezuiniger worden gemaakt.	Geen schaliegaswinning in gemeente Venlo.	Hindernissen wegnemen voor ontwikkelingen van hernieuwbare opgewekte energie.	Dat nieuwbouwplannen gasloos (zonder gasaansluiting) worden uitgevoerd. Met projectontwikkelaars worden prestatieafspraken gemaakt met 'nul op de meter' als inzet
	De gemeente maakt afspraken met de netbeheerder, waarin wordt vastgelegd dat het (gas)net wordt verduurzaamd of vervangen.	De wegwerpeconomie omvormen tot een circulaire economie. Grondstoffen zijn geen afval meer maar worden telkens opnieuw hergebruikt. Energie niet langer halen uit vervuilende fossiele brandstoffen maar uit duurzame alternatieven.	Een stimuleringsfonds of projectensubsidies voor energiezuinige innovaties	bij aanbestedingen, kaveluitgifte en bestemmingsplannen duurzaamheid en groene energie(voorziening) afdwingen
	Ontstaan regionale energiecoörperatie stimuleren. Zoals een vereniging voor collectief bezit van windmolens.	Huizen moeten niet langer aardgas gebruiken voor de verwarming of om mee te koken. Met woningcorporaties maakt de gemeente afspraken om woningen bij renovatie of nieuwbouw zoveel mogelijk energieneutraal te maken, zonder de huurlasten te verhogen. Sociale huurders besparen hier door op hun woonlasten.	Windturbines op land leveren vooral weerstand op, alternatieven bekijken	bij nieuwbouw het gebruik van energiebesparende maatregelen als voorwaarde stellen
	In het omgevingsplan in samenwerking met betrokken partijen (waaronder de netbeheerder en woningcoörperatie) voorwaarden stellen aan de keuze voor de toekomstige energie infrastructuur.	Venlo gaat actief handhaven op energiebesparing bij bedrijven zoals bepaald in de Wet Milieubeheer.		bij nieuwbouwplannen en herbestemming van gebouwen zorgen voor een goede afvoer van regen en afvalwater.
		Voor elke wijk stelt de gemeente, samen met de bewoners, een plan op voor energiebesparing en overschakeling op duurzame warmte. De gemeente stimuleert en ondersteunt ook particuliere woningbezitters om hun woningen te verduurzamen, bijvoorbeeld door een energieloket, beurzen en energiecoaches. Gasleidingen worden aan het eind van hun levensduur niet vervangen.		vervanging van tegels en beton door groen ook in tuinen stimuleren

			We streven er naar om, samen met de regiogemeenten, het stroomverbruik van openbare ruimte, openbare gebouwen en gemeentelijk vastgoed in één duurzame Europese aanbesteding onder te brengen, naar voorbeeld van de regio Arnhem-Nijmegen Eisen in de aanbesteding zijn om A. 100% gebruik te maken van regionaal opgewekte duurzame energie, B. tenminste 30% per deelproject met deelname door lokale inwoners te realiseren, C ten minste 30% van de uitvoerende werkzaamheden met regionale ondernemers uit te voeren. In de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan zullen de opgaven rondom de energievoorziening van de toekomst integraal mee worden genomen.	
Klimaat			De gemeente Venlo stelt een strategie op voor ruimtelijke adaptatie om de omgeving klimaatbestendig en water-robuust in te richten. Venlo draagt er zorg voor dat alle gemeentelijke ruimtelijke ingrepen integraal worden getoetst op hun klimaatbestendigheid. “Klimaat-robuuste” maatregelen worden gekoppeld aan andere voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen en meegenomen in de reguliere werkzaamheden, zoals beheer en onderhoud. Samen met andere partijen vergroot Venlo het bewustzijn onder burgers, bedrijven en organisaties, zodat zij zelf klimaatmaatregelen gaan treffen in hun eigen leefomgeving; Venlo stimuleert vergroening van tuinen in stedelijk gebied zodat verdere verstening voorkomen kan worden. In de uitvoering van het Deltaprogramma Maas (hoogwaterbeveiliging) zet Venlo zo veel mogelijk in op waterstandsverlaging zoals in het Koploperproject Venlo-Noord. Dijkverhoging alleen als het helemaal niet anders kan en in goed overleg met bewoners.	
EURREGIO				
	Bevorderen mogelijkheden om over de grens te werken. Binnen Euregionaal verband moet de gemeente zoveel mogelijk profiteren van de kennis, kunde en mogelijkheid van Duitsland.	Een Duitsland-Niederlandehuis (bij voorkeur in het oude pand van museum van Bommel van Dam) in combinatie met commerciële functies die breed ingezet kunnen worden ten behoeve van onderwijs, ontmoeten en werken. Dit Duitsland-Niederlandehuis als Euregionaal kennisinstituut en ontmoetingscentrum met als doel een loketfunctie voor ZZP, MKB en multinationals.	Bij het klimaatbeleid werkt Venlo nauw samen met de Euregio- en regiogemeenten, o.a. door gezamenlijk circulair te gaan inkopen.	Werkgelegenheid is steeds meer (eu)regionaal beleid, daarom moet er een versterking komen van de regionale samenwerking binnen o.a. Euregio Maas-Rijn, Venlo Greenport en een nauwere samenwerking met het bedrijfsleven en kennis- en onderwijspartners om samen de strategische agenda voor Noord-Limburg aan te scherpen. Venlo het initatief als centrumstad.

Scholen stimuleren Duits aan te bieden, bijvoorbeeld door tweetalig onderwijs.	De samenwerking over de grens dient op economisch vlak geïntensiveerd te worden op het gebied van kennis-, logistiek- en maakindustrie met als speerpunt bij dit allees een toekomstbestendige duurzame economie (C2C).	In de periode 2014 – 2018 heeft de Venlose gemeenteraad veel geïnvesteerd in de relatie met onze Duitse buren: Stadt Nettetal, Kreis Viersen, Partnerstadt Krefeld en Stadt Mönchengladbach. Venlo gaat krachtig verder met deze grensoverschrijdende samenwerking. Dat kan op vele terreinen, bijvoorbeeld C2C, onderwijs, toerisme, arbeidsmarkt, regionale branding, bereikbaarheid en ruimtelijke ordening. Onderzocht wordt of ook de Kreis Kleve hierbij betrokken kan worden, gezien de gezamenlijke belangen op het gebied van agribusiness en toerisme. Hiervoor worden 2fte aan ambtelijke capaciteit verankerd in de gemeentelijke organisatie.	
Wergeversservicepunt moet activiteiten ontplooien over de grens.		Er wordt een euregionale uitvoeringsagenda opgesteld. Indien nodig neemt Venlo hierin het voortouw. Er wordt samengewerkt met alle euregionale partners vanuit de triple helix: overheid, onderwijs en bedrijfsleven. C2C wordt het gezamenlijke speerpunt van de Euregio. Als Euregio kunnen we daarmee een leidende rol krijgen in de wereldwijde transitie naar duurzaamheid, o.a. door expertise te delen (Venlo vooral C2C, Duitsland duurzame energiewinning), en de successen gezamenlijk te vermarkten. Er wordt een grensoverschrijdende C2C-community opgebouwd.	
Stimuleren wederzijdse erkenning van mbo-diploma's tussen Nederland en Duitsland.			
Venlo studentenstad moet een Eurogionaal karakter krijgen.			
MOBILITEIT			
In de nabije toekomst moet het mogelijk worden om vijf minuten voor vertrek te bepalen hoe men naar plaats van bestemming wil reizen; inzetten op slimme mobiliteit. Hierbij kiezen voor een combinatie van vervoersvormen die daarbij het beste past. Slim reizen is flexibel, effectief en duurzaam waardoor innovaties en nieuwe technologieën voor mobiliteit volop benut worden.		Er wordt een beleidsplan Schone Mobiliteit opgesteld; hierin wordt er voorang gegeven aan schoon vervoer: de fiets, de voetganger en elektronisch openbaar vervoer. Er komen fietssnelwegen, deelfietssystemen, verkeerslichten worden fiets- en voetgangersvriendelijk afgestemd, buurtbussen en belbussen vormen een prima alternatief OV-systeem in het buitengebeid en stads en streekbussen gaan rijden op elektriciteit en waterstof (in 2025 alle bussen emissieloos).	Gratis of lager tarief voor het busvervoer in de daluren. Dat tarief moet gelden voor reizigers met een laag inkomen, richtlijn de VenloPas.
Venstertijden moeten ook op andere wijzen worden ingezet. Bijvoorbeeld reguleren van pakjesbezorging op drukke plekken. Afhaalpunten voor het ophalen van te bezorgen producten kunnen worden voorzien van een 'kiss & drive'-parkeerplaats en kunnen wellicht ook 'brengpunten' worden voor verdere distributie.		Er komen transferia en het centrum wordt zo veel mogelijk autoluw of autovrij, omzoomd door een autoluwe binnenring. Stimulering van het gebruik van milieuvriendelijke auto's. Over vier jaar is er een netwerk van elektrische auto-oplaadpunten.	De bereikbaarheid van de stad en de dorpen, en daarmee de economische aantrekkelijkheid van Groot Venlo verdient een hoge prioriteit. Niet alleen aanpakken van de rondwegen om de stad, maar ook het toepassen van innovatieve oplossingen in de verkeersregelingsinstallaties waardoor de doorstroming bevorderd wordt. Die doorstroming is ook op de singelrouters een punt dat zo snel mogelijk moet worden aangepakt.

Het gehele gemeentelijke wagenpark gaat over op elektrisch rijden.	Extra inspanning voor het onderhoud van wegen en staten.
Het autodelen moet worden aangemoedigd door een aantal parkeerplaatsen beschikbaar te stellen voor deelauto's.	Goede en veilige fietsinfrastructuur is van belang voor kinderen en ouderen, daarbij is het ook goed voor het milieu en doorstroming van het verkeer.
De gemeente neemt het initiatief voor een emissieloos stadsdistributiesysteem.	Voorstander van gratis, of met een sterk gereduceerd tarief, openbaar vervoer voor mensen met een Venlo- en/of seniorenpas in de daluren.
Onderzoeken wijzen uit dat Venlo toekomstig een grotere rol als logistieke plek en losplaats zal spelen. De ligging van de stad tussen de productiecentra (Keulen/Ruhrgebiet) en logistieke centra (Rotterdam, Antwerpen / Ruhrgebiet) maakt Venlo tot een aantrekkelijk knooppunt voor mens en goederen. De gemeente moet deze ontwikkelingen duurzaam ondersteunen om overlast en groei van autoverkeer te voorkomen.	

Van: Agnes de Bruijn | Longfonds [mailto:agnesdebruijn@longfonds.nl]
Verzonden: woensdag 11 april 2018 16:20
Aan: Agnes de Bruijn | Longfonds
Onderwerp: zorgen van de inwoners over verkeer en houtkachels

Geachte griffie,

In februari/maart heeft het Longfonds campagne gevoerd om mensen bewust te maken van de lucht die zij inademen.
Graag willen wij de resultaten van onze campagne aanbieden aan de politieke partijen van uw gemeente. Wij hopen dat luchtkwaliteit onderwerp van gesprek is in de onderhandelingen en in de nieuwe coalitie.

Zou u bijgaande brief willen doorsturen naar de fractievoorzitters/raadsleden?

Met vriendelijke groet,

Agnes de Bruijn
Projectleider

(033) 43 41 219

+++Op dit bericht is een disclaimer van toepassing, zie longfonds.nl/disclaimer voor details+++

Longfonds
Postbus 627
3800 AP Amersfoort
t (033) 434 12 12
info@longfonds.nl
www.longfonds.nl

ING 55055
K.v.K. Gooi en Eemland nr. 40506839

Betreft: zorgen over uitstoot door verkeer en houtkachels
Amersfoort, 11 april 2018

Geachte fractievoorzitter, raadslid,

Het Longfonds feliciteert u en uw fractie van harte met uw benoeming voor de gemeenteraad.

Gemeenten worden steeds belangrijker voor (de gezondheid van) hun inwoners. Door het verbeteren van de luchtkwaliteit kan de gezondheid van de inwoners van uw gemeente verbeterd worden. Want ook al voldoet Nederland (bijna overal) aan de Europese normen voor luchtkwaliteit, de lucht is verre van gezond. Mensen worden nog steeds ziek door vieze lucht of overlijden eraan.

Enkele feiten:

- Naar schatting zijn er tot 12.000 vroegtijdige sterfgevallen per jaar in Nederland door de huidige luchtkwaliteit.
- Kinderen, ouderen en mensen met longziekten zijn extra gevoelig voor de effecten van blootstelling aan vieze lucht (fijnstof, stikstofdioxide en ozon).
- De luchtkwaliteit veroorzaakt het ontstaan en verergeren van longziekten zoals astma, COPD en longkanker.
- Nederland heeft ongeveer 1,2 miljoen longpatiënten waarvan ruim twee derde aangeeft ziek te worden van luchtvervuiling.
- In veel gemeenten leidt het stoken van hout door particulieren tot problemen. Houtrook verergert de gezondheidsklachten van longpatiënten. De rook van houtkachels, open haarden, barbecues en vuurkorven is echter voor niemand gezond.
- In het regeerakkoord is opgenomen dat er een nationaal actieplan luchtkwaliteit komt dat zich richt op een permanente verbetering van de luchtkwaliteit. In dit actieplan gaan rijksoverheid, provincies en gemeenten samenwerken om de luchtkwaliteit in de komende jaren verder te verbeteren.

Het Longfonds heeft in de afgelopen weken campagne gevoerd om mensen bewust te maken van de lucht die zij inademen. Op de site van het Longfonds (www.longfonds.nl/gezondelucht) konden mensen de luchtkwaliteit in hun straat checken en hun lokale zorgen uiten. Zo'n 365.000 mensen hebben deze check gedaan. Ruim 40.000 mensen hebben hun grootste zorgen over de luchtkwaliteit in hun gemeente doorgegeven.

De inwoners van uw gemeente geven aan zich vooral zorgen te maken over de slechte luchtkwaliteit als gevolg van druk verkeer (binnenstad, stadswegen, ring) en houtkachels. Zij roepen u op om maatregelen te nemen.

Uw gemeente kan een bijdrage leveren aan een betere luchtkwaliteit door te streven naar de gezondheidskundige advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie[1].

Dit kan uw gemeente doen:

- Neem maatregelen om de overlast van houtstook terug te dringen:
    - Een eerste stap in de goede richting is een stookverbod bij mist en windstil weer. Vlaanderen geeft het goede voorbeeld met een lokaal stookadvies https://www.vmm.be/lucht/luchtkwaliteit/stookadvies/wanneer-geven-we-stookadvies.
    - Ontmoedig het stoken van hout in uw gemeente. Veel mensen zien een houtvuur als gezellig en zijn zich niet bewust van de schadelijkheid voor de gezondheid van henzelf en hun omgeving. Geef daarom voorlichting over de gezondheidsrisico's van houtstook en roep mensen op om niet op hout te stoken. Start bijvoorbeeld een lokale voorlichtingscampagne of geef informatie bij het gemeentenieuws in lokale media.
    - Neem mensen die aangeven ziek te worden van de houtrook van hun buren serieus. Onderzoek de klacht, handhaaf waar nodig en stel bemiddeling tussen gehinderde en stoker beschikbaar.
- Neem extra maatregelen rond locaties met relatief veel luchtverontreiniging, bijvoorbeeld rond drukke wegen:
    - Voer autoluwe / autovrije binnensteden en snelheidsbeperkingen in.
    - Weer vervuilende (diesel)auto's bestelbussen en scooters uit de stad door het instellen en/of uitbreiden van een milieuzone.
    - Neem stimuleringsmaatregelen ter bevordering van zero-emissie mobiliteit.
    - Stimuleer lopen en het gebruik van de fiets
    - Maak zero-emissie OV en stadsdistributie mede mogelijk.
- Mensen met een longziekten, ouderen en kinderen hebben als eerste last van vieze lucht. Bescherm de groepen die extra gevoelig zijn voor de effecten van vieze lucht door geen voorzieningen voor kinderen en ouderen in de buurt van een hot spot te plaatsen, bijvoorbeeld
    - Bouw geen scholen of kinderdagverblijven naast snelwegen of drukke verkeerswegen.
    - Het werkt ook andersom: ook bij de aanleg van wegen zou hiermee rekening moeten worden gehouden.
- Denk ook aan het terugdringen van uitstoot door andere bronnen zoals intensieve veeteelt, industrie, mobiele werktuigen en (binnen)scheepvaart.

Wij hopen dat uw gemeente zich in de komende coalitieperiode gaat inzetten voor gezonde lucht, om daarmee de gezondheid van uw inwoners te verbeteren!

Met vriendelijke groet,

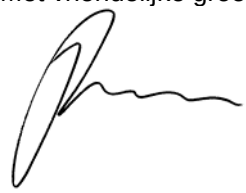

M.R. Rutgers MSc
Directeur Longfonds

[1] Zie bijvoorbeeld: "Gezondheidswinst door schonere lucht. Gezondheidsraad Nr. 2018/01, Den Haag 23 januari 2018

Kindcentra 2020
ONTWIKKEL DE TOEKOMST

Aan: alle (op)nieuw gekozen gemeenteraadsleden

Amsterdam, 11 april 2018

Geachte raadsleden,

Onze hartelijke felicitaties voor u, als (op)nieuw gekozen gemeenteraadslid! Wij wensen u een goede start van uw raadswerkzaamheden toe. Net als we onze jonge burgers een goede start in het leven gunnen. En bij die start is uw (beleids)inzet ook heel belangrijk. Graag vragen wij daarom uw aandacht voor het volgende.

Kindcentra 2020 is een brede maatschappelijke beweging die pleit voor een versterking van de samenwerking tussen kinderopvang, primair onderwijs, zorg en welzijn. Door die samenwerking kunnen we alle kinderen gelijke kansen bieden om al hun talenten te ontwikkelen[1]. Gemeenten kunnen een belangrijke rol vervullen in de versterking van die samenwerking. In bijgaande brochure is dit voor u verder toegelicht.

Op 26 maart ontving u een brief van de Stichting van het Onderwijs. Ook zij vroegen u de samenwerking te versterken. Wij ondersteunen die brief ten zeerste. Wij willen u graag, ter aanvulling op die brief, meegeven dat de toegankelijkheid van voorzieningen belangrijk is. Pedagogische voorzieningen van hoge kwaliteit [2] zijn prachtig, maar dan moeten wel alle kinderen daar terecht kunnen. Ook daarin kan uw gemeente een rol vervullen. Gemeenten kunnen eigen (financiële) voorzieningen treffen voor groepen kinderen die buiten de Wet kinderopvang vallen. Wij roepen u op om kinderopvang toegankelijk te maken voor alle kinderen van nul tot en met twaalf jaar[3], zodat integrale en inclusieve voorzieningen kunnen ontstaan. U kunt uw financiële middelen voor doelgroepenbeleid samenvoegen om zo voor ieder kind toegankelijke voorzieningen van hoge kwaliteit te creëren. Ook middelen voor een verlengde schooldag, zomerschool of brede schoolactiviteiten kunt u daarvoor inzetten.

Laten we met de peuters beginnen. De SER pleitte ook al voor een recht op opvang van 16 uur per week voor kinderen tussen 2 en 4 jaar in haar advies *Gelijk goed van start* (2016). Wij vragen u daarbij de keuzevrijheid van ouders voorop te stellen. U kunt de subsidieregeling voor de opvang van peuters, waar de financiering al grotendeels van gedekt is[4], inrichten volgens het principe ‘geld volgt kind’, net als de Wet kinderopvang. De gemeente heeft in de uitvoering twee keuzes. De gemeente kan het geld rechtstreeks aan ouders verstrekken, zodat zij de kinderopvang zelf betalen. De gemeente kan het geld ook namens de ouders aan de kinderopvangorganisatie verstrekken. In beide gevallen maken ouders zelf een keuze voor een kinderopvanglocatie. Het op deze wijze subsidiëren bevordert de integratie van kinderen en vergroot hun kansen, ongeacht of hun ouders werken of niet.

---

[1] Op www.kindcentra 2020 vindt u een nadere onderbouwing van dit pleidooi.
[2] Met doorgaande ontwikkellijnen, rijke dagarrangementen en kindnabije zorg.
[3] Ouders betalen hier een inkomensafhankelijke bijdrage voor.
[4] Er zijn reeds financiële afspraken gemaakt tussen Rijk en gemeenten over een aanbod aan peuters in ‘Een aanbod voor alle peuters’ (april 2016).

Het bieden van opvang aan alle peuters kan bovendien tot forse besparingen in het sociale domein leiden. Door nauwe samenwerking met jeugdzorg- en jeugdgezondheidsorganisaties kan ingezet worden op preventie en vroegsignalering. Kind en gezin al van jongs af aan kennen is daarbij cruciaal.

Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid onze inzet nader toe te lichten.

Hoogachtend,
namens regiegroep Kindcentra 2020

Gijs van Rozendaal

Kindcentra 2020, een brede maatschappelijke beweging

Het pleidooi voor de ontwikkeling richting kindcentra wordt gedragen door een brede maatschappelijke beweging. Kindcentra 2020 bestaat uit vier kopgroepen van bestuurders uit de kinderopvang, het primair onderwijs, de jeugdzorg en wethouders.

Het Platform Kindcentra maakt eveneens deel uit van deze beweging en bestaat uit volgende organisaties:

- werknemersorganisaties (FNV, AOB, CNV onderwijs, AVS, VCP);
- ouderorganisaties (BOinK, Voor Werkende Ouders, Ouders en Onderwijs, Actief Ouderschap);
- werkgeversorganisaties (Jeugdzorg Nederland, ActiZ Jeugd, GGD GHOR, BMK);
- organisaties die belang hechten aan kindcentra: Women Inc., Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst, Méér Muziek in de klas, Bernard van Leer Foundation, Het Kinderopvangfonds, Kennisinstituut Ruimte OK, MenO Groep, NOC*NSF en vereniging IKOOK.

De vijf brancheorganisaties, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, Brancheorganisatie Kinderopvang, PO-Raad, Sociaal Werk Nederland en VNG, spraken zich in maart 2017 in een gezamenlijk statement uit voor een ontwikkelrecht van 16 uur voor alle kinderen tot zij naar de basisschool gaan en voor rijke dagarrangementen met op termijn een recht op toegang tot buitenschoolse opvang. Zij pleiten er voor het (wettelijk) mogelijk te maken dat onderwijs- en kinderopvanginstellingen intensief samenwerken of in één organisatie kunnen opgaan. De inrichting van dergelijke voorzieningen is afhankelijk van lokaal maatwerk en de behoeften in buurt of dorp.

Voormalig minister Asscher en staatssecretaris Dekker richtten een Taskforce op die in maart 2017 het rapport *Tijd om door te pakken in de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang* publiceerde. De taskforce onderbouwde nut en noodzaak van die samenwerking en gaf 13 adviezen om de samenwerking te versterken.

Van: Berens, F.A. (Frank) [mailto:fa.BERENS@minvws.nl]
Verzonden: woensdag 11 april 2018 14:04
Aan: 'info@schakelteam.nl'
Onderwerp: Brief van Schakelteam – Investeer in mensen met verward gedrag

Geachte griffier,

Bijgevoegd ontvangt u een brief met de titel 'Investeer in mensen met verward gedrag'. Dit is een brief van de heer Hoes - voorzitter Schakelteam Personen met verward gedrag - aan de voorzitter en leden van de gemeenteraad.

Wilt u deze brief onder de aandacht brengen van de burgemeester en gemeenteraadsleden?

Mocht dit bericht aanleiding zijn voor vragen of opmerkingen, dan kunt u terecht bij info@schakelteam.nl.

Veel dank en vriendelijke groet,

Helga Aarts
Kernteam Personen met verward gedrag

Personen met verward gedrag

www.schakelteam.nl

Voorzitter en leden gemeenteraad

Den Haag, 11 april 2018

Investeer in mensen met verward gedrag

Schakelteam Personen met Verward Gedrag

Geachte voorzitter en leden van de gemeenteraad,

Als voorzitter van het Schakelteam Personen met Verward Gedrag doe ik met het oog op een nieuw coalitieakkoord[1] een dringend beroep op u om mensen met verward gedrag de komende jaren niet in de kou te laten staan. Elke gemeente staat namelijk voor de opgave om voor 1 oktober 2018 een goed werkende aanpak voor mensen met verward gedrag te realiseren. Dat is geen eenvoudige opgave. Vandaag heb ik in een Tussenbericht gepresenteerd hoe gemeenten in Nederland ervoor staan. Hieruit blijkt dat er hoopvolle stappen zijn gezet, maar dat er op cruciale punten nog versnelling nodig is. De nijpende situatie waarin veel mensen zich nog steeds bevinden, kan en moet anders. Ik hoop dat u de tijd neemt om deze brief te lezen.

Mensen met verward gedrag?

Bijna elke dag lezen we in de media over incidenten met mensen die verward zijn. Wat we niet lezen is de vaak schrijnende problematiek die daaraan voorafgaat. Het gaat om mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen. Mensen met complexe problemen die gedrag vertonen dat anderen niet direct begrijpen. Wij noemen dat verward[2]. Vaak is er sprake van een combinatie van wanhoop door ernstige sociale problematiek als eenzaamheid, woningnood, werkeloosheid, schulden, etc. Veelal in combinatie met psychiatrische problemen, verslavingsproblemen, dementie of (licht) verstandelijke handicap. Een relatief klein deel veroorzaakt overlast of pleegt ook misdrijven. Het gaat om mensen die niet op eigen kracht mee kunnen doen en zelf niet altijd (meer) om hulp vragen. Zij wonen ook in uw gemeente.

Het Schakelteam helpt – in opdracht van de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Justitie & Veiligheid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten – gemeenten en

---

[1] Dit geldt uiteraard alleen voor die gemeenten waar 21 maart jl verkiezingen plaatsvonden. Maar ook in gemeenten waar dit niet het geval was, is het belangrijk dat dit onderwerp op de agenda blijft.

[2] Verward gedrag is menselijk. Toch weet niet iedereen hoe te reageren op iemand die verward gedrag laat zien. Zie deze link.

hun partners bij het realiseren van een goed werkende aanpak voor de betreffende mensen en hun omgeving.

Wat is de komende vier jaar écht nodig?

1. Investeren in een inclusieve en veilige wijk

Als we persoonlijk leed willen beperken en incidenten willen voorkomen, is preventie noodzakelijk. Dat betekent dat er in elke gemeente – naast de aanwezige wijkagent – ook **voldoende ogen en oren** en **deskundigheid op het terrein van verwardheid** in de wijk moet zijn. Het gaat om professionals die weten wat er speelt, de eerste signalen herkennen, actief op mensen afstappen – ook als ze geen hulpvraag kunnen of willen stellen – én 24/7 voortvarend handelen.

Er zijn ook voldoende en betaalbare plekken nodig voor **begeleid/beschermd wonen** en **passend aanbod van ondersteuning en zorg.** Denk ook aan **laagdrempelige voorzieningen** en cliënt- en familie-initiatieven gericht op **herstel en participatie**; deze verdienen structurele (financiële) ondersteuning.

Op deze manier kunnen mensen gewoon thuis wonen, maar wel met de noodzakelijke hulp. Dat vraagt ook aandacht voor **acceptatie in de wijk** van mensen die 'wat anders zijn'. En een **goed 24/7 bereikbaar advies- en meldpunt** waar bezorgde burgers terecht kunnen en van waaruit zo nodig snel de juiste hulp geregeld kan worden.

2. Zorg en veiligheid

Het helpt als **zorg en sociaal domein in één portefeuille** zitten en er een stevige **verbinding met veiligheid** is, want een relatief klein deel van de mensen met verward gedrag veroorzaakt overlast, brengt zichzelf of anderen in gevaar of pleegt misdrijven. Aanbeveling is om met regelmaat de wethouder **sociaal domein en bestuurders uit de zorg bij de driehoek** van burgemeester, Officier van Justitie en de politiechef aan te laten schuiven om deze thema's gezamenlijk te bespreken.

Ook de Veiligheidshuizen spelen een belangrijke rol; daar wordt vastgelopen casuïstiek besproken. Laat deze Veiligheidshuizen door ontwikkelen naar **Zorg- en Veiligheidshuizen.** Door aansluiting van geestelijke gezondheidszorg en waar nodig gehandicaptenzorg bij de casusoverleggen kan beter worden ingespeeld op de complexe problematiek en sneller passende ondersteuning of zorg geregeld worden.

3. Werk samen en investeer

Mensen met verward gedrag hebben vaak meerdere problemen, waarbij veel instellingen en dus veel regels en financieringsstromen komen kijken. Maak afspraken over **wie regie voert op een casus**: iemand die het mandaat heeft om te doen wat nodig is en weet wanneer (bestuurlijk) te escaleren. En regel samen **financiële ruimte** om oplossingen op maat te kunnen financieren. Zorg eerst voor de mens die iets nodig heeft en wikkel daarna de administratie af. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet.

Tenslotte: we zullen met z'n allen moeten erkennen dat onze samenleving zodanig complex is dat niet iedereen mee kan doen. Dit vergt een betere samenwerking tussen alle betrokkenen en dat u **bureaucratische drempels** terugdringt en **communiceert** op een manier die voor iedereen begrijpelijk is. Maar het vraagt óók om **investeringen**. Dít is het moment dat u hiervoor middelen kunt reserveren in uw begroting.

Tekstsuggestie coalitieakkoord

Wij zijn bezorgd over het aantal mensen dat verward gedrag vertoont. De komende periode hebben we extra aandacht voor een betere samenwerking tussen sociaal domein, zorg en veiligheid, zodat deze groep mensen niet tussen wal en schip valt. We investeren vooral in preventie. Dit kan veel leed voor de persoon en de omgeving voorkomen en is uiteindelijk ook kostenbesparend. Wij vinden dat in onze buurten en wijken expertise op het gebied van verwardheid 24/7 beschikbaar moet zijn; professionals die zorgwekkende signalen herkennen en actief op mensen afstappen, ook als ze geen hulpvraag kunnen of willen stellen. We werken aan een passend ondersteunings- en zorgaanbod en aan de doorontwikkeling van Zorg- en Veiligheidshuizen als belangrijke plek voor het bespreken van complexe problematiek op het snijvlak van zorg en veiligheid.

Ondanks alle inspanningen moet er nog veel gebeuren om mensen die zich soms net wat anders gedragen goed te ondersteunen. Dit lukt alleen als u – als gemeente – uw regierol pakt en de relevante partijen bijeenbrengt. U kunt de komende vier jaar het verschil maken. Ik hoop u met deze brief wat input te hebben gegeven en ik vertrouw erop dat u de komende coalitieperiode voldoende oog heeft voor mensen die tussen wal en schip vallen.

Met vriendelijke groet,

Onno Hoes
Voorzitter Schakelteam Personen met verward gedrag

Van: Hidde Verhagen [redacted]]
Verzonden: vrijdag 13 april 2018 12:32
Aan: DL_Raadsgriffie
CC: [redacted]
Onderwerp: Verkoopproces gemeentelijke panden Q4

Beste lezer,

In de bijgevoegde brief deel ik graag mijn ervaring over het verkoopproces met betrekking tot de gemeentelijke panden in Q4, waarbij ik mij afvraag of bepaalde voorwaarden wel volgens de spelregels zijn gelopen.

Met vriendelijke groet,

Hidde Verhagen
[redacted]

Aan: de gemeente raad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie via de griffie gemeente Venlo.

Betreft: verkoopproces panden Q4

Venlo 11 april 2018

Geachte lezer,

Momenteel huur ik sinds begin 2016 een pand van de gemeente Venlo op de Ginkelstraat. Het betreft een bovenwoning die bestemd is voor niet commerciele doeleinden. Onder mij bevindt zich een pand dat ook verhuurd wordt door de gemeente Venlo, echter is dit pand wel te gebruiken als commerciele ruimte.

Eind januari van dit jaar is zowel de bewoner van het pand onder mij, als ik zelf, de mogelijkheid geboden om het pand in zijn geheel (boven + onder) te kopen. Dit is tevens het geval voor de andere drie panden die gemeentelijk bezit zijn in de Ginkelstraat, waarbij de bewoner van betreffend pand dus eerste optie tot koop heeft. De koopprijs is marktconform tot stand gekomen middels taxatie van een onafhankelijke taxateur. Hierbij is aangegeven dat de tot stand gekomen prijs niet onderhandelbaar is. Iets waarin ik mij persoonlijk wel kan vinden, omdat wij de eerste optie tot koop hebben. Mochten mijn onderbuurman en ik beide geinterreseerd zijn in de koop, dan zal middels een loting bij de notaris de definitieve koper vast gesteld worden. Aan de koop van het pand is een zelfbewoningsplicht van 5 jaar gesteld (anti speculatie), en is middels een bouwtechno rapport een opknapverplichting van circa 35k geraamd. Tevens is ons medegedeeld dat er enkele ontbindende voorwaarden in werking kunnen treden mochten bepaalde situaties zich voordoen:

- De koper kan de financiering voor de koop van het pand niet rond krijgen;
- Bij te weinig animo voor de koop van de overige panden in de straat;
- De gemeenteraad moet finaal akkoord geven voor de koop.

Al met al flink wat voorwaarden die in het algemeen (doelend op de overige panden die met name gebruikt worden voor commerciele doeleinden), naar mijn mening, de koop van de panden er niet aantrekkelijker op maakt. Desalniettemin zijn deze voorwaarden voor mij geen reden om niet geinterresseerd te zijn in het pand dat mij wordt aangeboden. Tevens is mij verteld dat in geval van te weining animo voor de overige panden in de straat, mij een passend alternatief geboden zou worden (mits mogelijk uiteraard). Derhalve heb ik ruim voor het verstrijken van de deadline aangegeven geinterreseerd te zijn in de koop van het pand.

Vervolgens is het voor mij dus zaak om de financiering van het pand (inclusief opknapverplichting) rond te krijgen. Na gesprekken te hebben gehad met meerdere hypotheekverstrekkers ben ik tot de conclusie gekomen dat de financiering voor het betreffende pand geen enkel probleem vormt. De ontbindende voorwaarde wat betreft de financiering van het pand hoeft dus niet in werking te treden. Inmiddels is mij ook al bekend geworden dat mijn onderbuurman niet geinterreseerd is in de koop.

Bovenstaande lijkt er op te duiden dat de koop van het pand slechts nog een kwestie van tijd is. Ware het niet dat er nog 2 ontbindende voorwaarden in werking zouden kunnen treden. Na aan te hebben gegeven geinterresseerd te zijn in de koop van het pand, ben ik voor een tweede gesprek uitgenodigd. In dit tweede gesprek is mij bij binnenkomst medegedeeld dat de koop van het pand op de Ginkelstraat niet door gaat, omdat er te weinig animo is voor de koop van de overige panden in de straat. Zoals beloofd is mij een alternatief aangeboden op de Maaskade, waarbij ik in de komende periode het pand kan bezichtigen en aan de hand daar van mijn interesse kan laten blijken.

Het feit dat mij een alternatief is geboden op een uitstekende locatie, en ondernemende buurtbewoners stemt mij positief en dankbaar. Toch zet ik mijn vraagtekens bij het tot stand komen van de ontbindende voorwaarden.

Naar mijn weten zijn er vier panden in het bezit van de gemeente Venlo. Dit betreft een braakliggend stuk grond, waarvan ik de 'bewoner' persoonlijk ken, en twee andere panden waarvan het ene pand aan het pand dat ik bewoon grenst. Nu is mij destijds in het eerste gesprek met de gemeente gevraagd of ik weet wie er in het aangrenzende pand woont. Dit pand is naar mijn weten onbewoond, en naar blijkt ook daadwerkelijk onbewoond. Van dit pand kan de gemeente dus geen interesse tot koop verwachten. Verder heeft de bewoner van het braakliggend stuk grond mij laten weten kritische vragen te hebben gesteld over de koopsom van dat stuk grond. Hier heeft hij echter in ruim 6 weken tijd geen reactie op gekregen. Naar mijn mening is het stellen van kritische vragen een teken dat diegene geinterresseerd is in de koop, anders zouden er ook geen kritische vragen over gesteld worden. Van het vierde pand weet ik niet hoe of wat de bewoner heeft laten weten aan de gemeente.

Als we bovenstaande samen vatten en daarbij het pand dat onbewoond is buiten beschouwing houden (aangezien hier geen interesse kán zijn) laten is er dus voor minimaal twee van de drie panden interesse. Ik zeg in deze minimaal, omdat van het derde pand voor mij geen informatie beschikbaar is. Twee van de drie die belangstelling tonen, betekent dat er voor meer dan de helft interesse is. Ik heb daarom mijn bedenkingen bij het in werking treden van de ontbindende voorwaarde. Ik vind dat de gemeente hier te makkelijk terug valt op de voorwaarde die van te voren gesteld is. Dit wekt mijn inziens de gedachte op dat de gemeente een soort van schijnintentie tot verkoop heeft. Kortom, met alle respect, vraag ik me af of het verkoopproces verlopen is volgens de afgesproken spelregels en vraag aansluitend hierop om het besluit de ontbindende voorwaarde in werking te laten treden te heroverwegen.

Nogmaals, ik ben erg tevreden en dankbaar over het feit dat wij als bewoners de eerste optie tot koop hebben. Ook met het feit dat er een alternatief wordt geboden stemt mij positief. Ik ben er van overtuigd dat de huidige bewoners cq. kopers de wijk naar een hoger plan kunnen tillen. Enkel het in werking treden van een van de ontbindende voorwaarden is voor mij stof tot nadenken. Ongeacht welk pand, hoop ik dat de koop kan worden afgerond!

In afwachting van uw reactie.

Hidde Verhagen
[redacted]

Van: P Schouenberg [redacted]
Verzonden: zaterdag 14 april 2018 15:21
Aan: DL_Raadsgriffie; [redacted]
Onderwerp: Aankoop pand Q4 Maaskade [redacted]

Geachte heer/mevrouw,

Graag stel ik jullie op de hoogte van de situatie in Q4.
Alle huurders/gebruikers die interesse hebben om de huurwoningen te kopen hebben verschillende gesprekken met de gemeente Venlo gehad.
Naar aanleiding van deze gesprekken hebben wij als bewoners/ondernemers samen gezeten.
Wij kwamen tot de ontdekking dat er verschillende verhalen verteld zijn en dat het 'koopproces' nogal vreemd verloopt.
Mijn bevindingen/opmerkingen heb ik beschreven en vind u in de bijlage.

Met vriendelijke groet,
Nelly Schouenberg
[redacted]

Aan: de gemeenteraad van Venlo, onderhandelaars nieuwe coalitie Via griffie gemeente Venlo
Betreft : project Q4 Venlo
aankoop pand Maaskade [redacted] in Venlo

Geachte heer/mevrouw,

Sinds 1 januari 2014 heb ik een huurovereenkomst getekend voor de bedrijfsruimte unit 1 aan de Maaskade [redacted] in Venlo. Ik heb deze unit in gebruik als atelier.

In een brief (18-01-2018) krijg ik als huidige bewoner/gebruiker de gelegenheid om het pand onder voorwaarden te kopen.
Op 27 januari heb ik de gemeente laten weten dat ik belangstelling heb voor een vrijblijvend en informatief gesprek in verband met een eventuele aankoop.
Dit oriënterend gesprek vindt plaats op 28 februari 2018 waar de heren [redacted] en mevrouw [redacted]. bij aanwezig zijn.

De voorwaarden komen aan de orde en zijn als volgt;
-Verplichte zelfbewoning voor het gehele pand met duur van 5 jaar.
-Er mag niet onderverhuurd worden terwijl het om een bedrijfsruimte gaat.
De gemeente stelt voor deze twee belangrijke zaken hoge eisen.
-Bij minder dan 50% van de aankoop gaat verkoop niet door.
-Opmerkelijk is de verplichting van een nieuw dak, terwijl het achterstallig onderhoud van de gemeente is.

-Taxatierapport niet mogen in zien.
-Bibob-procedure na al die jaren als huurder.

Met deze strenge voorwaarden voel ik mij door de gemeente buitenspel gezet.
Ik blijf nog steeds geïnteresseerd.om het pand te kopen en wacht het vervolggesprek af.

Op 30 maart 2018 vindt het vervolggesprek plaats met bovengenoemde personen.
Hierna komt men met de mededeling dat het pand deels wordt gesloopt en meteen de vraag of ik nog steeds interesse heb.
Die interesse blijft, maar met deze sloop veranderd de situatie behoorlijk!
Er wordt uitleg gegeven over de nieuwe situatie aan de hand van een oude tekening.

Verder komt er nog aan de orde;
-dat **verhuur met eigen sleutel niet is toegestaan** in verband met zelfbewoningplicht.
-dat voor het opknappen van de woningen er geen subsidieregeling is.

Het komt er op neer dat ik op korte termijn het pand kan kopen, terwijl ik niet eens weet welke **gevel/achterdeur** het gaat worden.

Ik wil u hier graag van op de hoogte stellen, daar ik als huurder op een positieve manier mijn bijdrage wil leveren voor een levendig Q4. Met deze randvoorwaarden wordt mij dit onmogelijk gemaakt.

Hoogachtend,

P. Schouenberg
[redacted]

Van: Romy Hamu [mailto:rainhamu@hotmail.com]
Verzonden: maandag 16 april 2018 10:13
Aan: DL_Raadsgriffie
Onderwerp: Studietoeslag

Beste gemeenteraad,

Met deze e-mail wil ik de aandacht van de leden van de gemeenteraad vragen voor studenten met een functiebeperking.

Sinds 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor mensen die moeite hebben met (het vinden van) werk. Ook studenten met een functiebeperking zijn hierdoor afhankelijk geworden van ondersteuning via de gemeente. Voorheen was dit geregeld via de Wajong.

De Landelijke Studentenvakbond (LSVb) en CNV Jongeren vinden het belangrijk dat iedereen kan studeren. Voor studenten met een functiebeperking bestaat de individuele studietoeslag. Deze groep studenten kan prima studeren, maar lukt het niet om naast hun studie te werken. Om te voorkomen dat zij studievertraging oplopen, stoppen met studeren of zelfs helemaal niet gaan studeren ontvangen zij een steuntje in de rug.

En dat blijkt (helaas) nodig. Afgelopen jaren zijn steeds meer studenten met een functiebeperking gestopt met studeren. Daarnaast ligt de studievoortgang van deze studenten 10 procentpunten lager dan die van studenten zonder beperking. Hierdoor maken studenten met een functiebeperking meer kosten dan hun studiegenoten maar zijn zij minder in staat dit te compenseren met een bijbaantje.

Daarom wil ik de gemeenteraad vragen om een eerlijke individuele studietoeslag zodat iedereen die kan studeren, ook de mogelijkheid hiervoor heeft.

Wat is een eerlijke studietoeslag? Vroeger hadden studenten in de Wajong recht op 25% van het minimumloon. Op dit moment komt dat neer op ongeveer €282 euro per maand. Ook de LSVb en CNV Jongeren beschouwen dit als een eerlijk minimumbedrag waar studenten met een functiebeperking recht op hebben. Dit hebben de LSVb en CNV Jongeren eerder in een brief de VNG gestuurd.

Tot slot zou het heel mooi zijn als het niet te ingewikkeld is om deze studietoeslag aan te vragen en zoveel mogelijk studenten in de gemeente op de hoogte zijn van de studietoeslag.

De LSVb en CNV Jongeren helpen u graag, mocht u vragen hebben. Voor meer informatie kunt u ook kijken op www.studietoeslagen.nl of contact opnemen met de LSVb via het e-mailadres lsvb@lsvb.nl.

Met vriendelijke groet,

Outlook voor Android downloaden

De kosten van laaggeletterdheid betalen wij allemaal!

Toenemend probleem van de laaggeletterdheid

Er is een toenemend probleem met betrekking tot laaggeletterdheid, inmiddels zal dat niemand ontgaan zijn. Stichting Groen Licht helpt mensen om beter mee te doen (participeren) in onze maatschappij. Taal is de sleutel tot meedoen. Soms is er meer nodig dan taalles om personen hiermee te helpen. Daarom geven wij ook ondersteuning en trainingen. Zo wordt wonen, leven en werken (in Nederland) makkelijker. Het verbetert contacten met anderen en vergroot de zelfstandigheid. Stichting Groen Licht NML is een vrijwilligersorganisatie. We werken op diverse locaties in Venlo, Blerick en Tegelen. Meer dan 100 vrijwilligers zetten zich dagelijks in voor de deelnemers. Taken wisselen en deelnemers worden soms ook vrijwilliger.

Kosten voor de samenleving

Het is tijd dat we dit aanpakken en meer inzetten op taalontwikkeling. Laaggeletterdheid kost in Nederland elk jaar 1,1 miljard euro (berekende het adviesbureau PwC op vraag van de Stichting Lezen en Schrijven). 2,5 miljoen laaggeletterden lopen zelf een dikke 500 miljoen euro aan inkomsten mis en kosten de samenleving een vergelijkbaar bedrag aan uitkeringen en zorg. Laaggeletterdheid ontstaat aan de basis. Het PISA onderzoek van de OESO vergelijkt onder meer taalvaardigheid in het secundair onderwijs tussen landen. Het toont aan dat in Nederland 17% van de leerlingen onvoldoende geletterd is en over onvoldoende taalvaardigheid beschikken om in het dagelijks leven enigszins normaal en efficiënt te kunnen functioneren. Dit percentage neemt langzaam toe en vormt een probleem omdat het de kansen op werk drastisch vermindert. Het heeft ook een grote impact op het salaris voor wie wel nog aan een baan komt. Daarnaast creëert laaggeletterdheid ook nog eens immaterieel kosten, zoals een lager vertrouwen in politiek en maatschappij, een gebrekkige sociale integratie en oververtegenwoordiging in criminaliteit. Een gebrekkige ontwikkeling van taalvaardigheid heeft dus een enorme maatschappelijke kostprijs. Stichting Groen Licht NML zet zich al jaren in voor het taalvaardig maken van mensen.

Enkele statistische gegevens over onze taallessen in 2017:

• Er waren in 2017 in totaal 381 lestrajecten, waarbij het af en toe voorkomt dat één leerling meerdere lestrajecten tegelijkertijd of ná elkaar volgt. Van deze 381 trajecten duurden er 26 tien dagen of korter.

• De gemiddelde trajectduur van de overige 355 trajecten bedroeg 396.8 dagen. De trajectduur hiervan bedroeg minstens elf dagen.

• De langste lestrajectduur bedraagt 2053 dagen, dus ca. 5,5 jaar. De periode gedurende welke één cliënt taallessen volgt, kan langer zijn dan de lestrajectduur indien er meerdere trajecten na elkaar werden gevolgd.

• Er waren 298 unieke cliënten, waarvan er 11 nog inburgering plichtig waren. *(Het aantal nietinburgeringsplichtige leerlingen is een belangrijk criterium om in aanmerking te komen voor de zogenaamde "WEB-gelden" subsidie via gemeente Venlo).*

• Er waren 26 verschillende lesgroepen, op 2 locaties in Venlo (Zuidstroom en Zuidpilaar), en 2 locaties in Blerick (5-Sprong en Meidoornstraat).

Onderstaand een overzicht waar onze leerlingen vandaan komen.

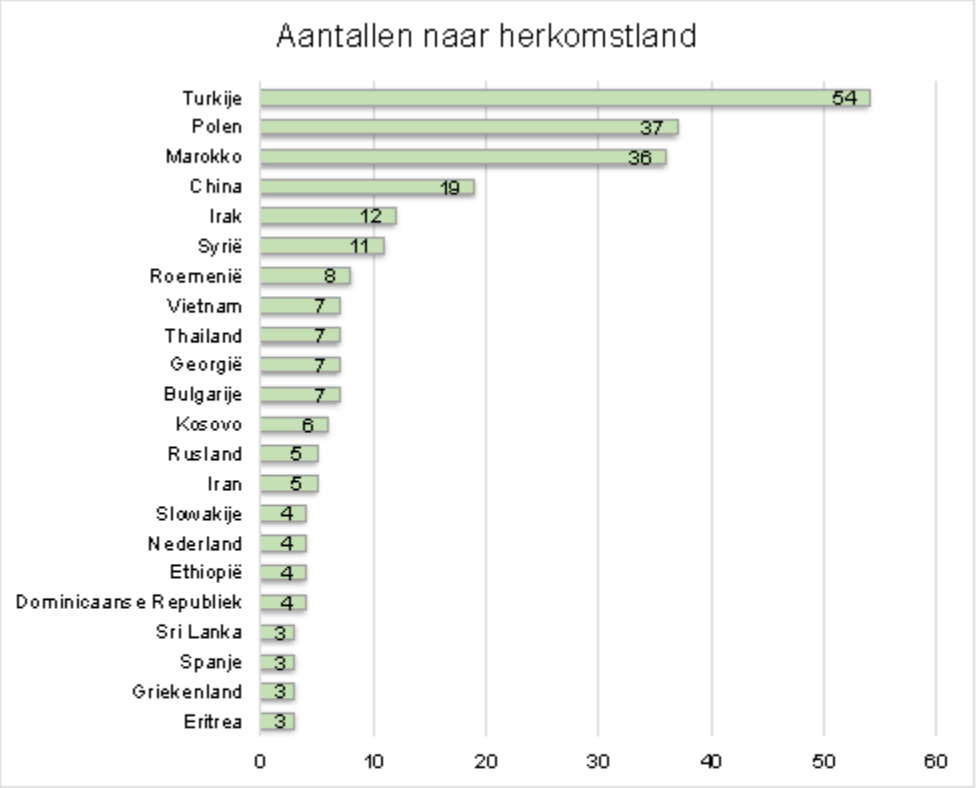

Uit ieder van de landen Angola, Armenië, Bangladesh, Brazilië, Congo, Duitsland, Filipijnen, Guinée, India, Indonesië, Letland, Peru, Slowakije, Somalië, Taiwan, Verenigd Koninkrijk kwamen **2 cliënten**. Uit ieder van de landen Albanië, Amerika (VS), Aruba, Benin, Bonaire, Cambodja, Cuba, Finland, Hongarije, Japan, Litouwen, Libië, Macedonië, Mexico, Nigeria, Oeganda, Pakistan, Portugal, Tsjechië, Tunesië, Venezuela kwam **1 cliënt**. Onze **298** cliënten komen dus uit **58** verschillende landen.

Wat opvalt, is dat er slechts 4 'Nederlandse' leerlingen zijn. De oorzaken hiervoor zijn divers. Mensen van buiten Nederland snappen dat ze, als ze mee willen komen in de maatschappij, de taal moeten beheersen. Zij gaan zelf wel op zoek. Voor autochtonen daarentegen is het een groot taboe. Ze durven niet toe te geven dat ze moeite hebben met het Nederlands. De verhouding procentueel tussen laaggeletterden van autochtone en allochtone herkomst is 66%-33%. Groen Licht wil daar verandering in brengen. Sinds 2016 kent de Participatiewet een brede arbeids-en re-integratieverplichting. Gezien het belang van de beheersing van de Nederlandse taal voor arbeidsinschakeling is Participatiewet uitgebreid met een taaleis. De verplichtingen in het kader van de bijstand werden daarom aangevuld met een verplichting om de Nederlandse taal te leren.

Bij nadere beschouwing heeft de Wet Taaleis vooral consequenties voor de volgende groepen:

1. Anderstaligen in de bijstand die geen inburgeringsdiploma hebben, die niet inburgering plichtig zijn of dat wel zijn, maar nog geen inburgeringstraject zijn gestart, en op geen andere wijze kunnen aantonen over een voldoende taalniveau te beschikken.
2. Nederlandstaligen die door een bijzondere oorzaak geen 8 jaar onderwijs in Nederland hebben gevolgd en algemene bijstand ontvangen. Binnen de groep Nederlandstalige volwassenen, die in Nederland geboren zijn en/of in het Nederlands basisonderwijs hebben gevolgd, bestaat wel een groep met een lager niveau van lezen en/of schrijven dan gewenst (laaggeletterden).

De relatie tussen gemeente Venlo & laaggeletterde inwoners lijkt vooral te gaan via het uitkeringsloket. Daarmee is slechts een gedeelte van de laaggeletterden bereikt. GroenLicht richt zich op álle laaggeletterden. Om vooral de 2e doelgroep beter te kunnen bereiken wil GroenLicht zich nadrukkelijker tot deze groep richten. Daarvoor is maatwerk en capaciteit nodig. En hoewel GroenLicht een grote vrijwilligersorganisatie is, kan het niet alleen met vrijwilligers. In ons binnenkort te publiceren jaarverslag legt de stichting rekenschap af van de besteding van de ontvangen gelden. Het totale aantal arbeidsuren van alle Groen Licht vrijwilligers (inclusief Taalcoaches Venlo) bedroeg **23.436** uren. Een reusachtig groot aantal en ook de grenzen van de capaciteit. Om meer te kunnen doen wat noodzakelijk is zal ook een grotere inspanning vereist zijn van de gemeente Venlo.

Coalitieprogramma

Enerzijds ligt er een wettelijke taak voor de gemeente met betrekking tot laaggeletterdheid maar aan de andere kant natuurlijk ook de wens van het bestuur om haar inwoners zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn opdat zij maximaal kunnen participeren in de samenleving. Groen Licht vraagt aandacht voor het probleem van de laaggeletterdheid in het coalitieprogramma 2018-2022. Het lijkt ons ook juist om daarbij een ambitie te formuleren. Hiertoe willen wij graag onze medewerking verlenen en met u meedenken over eventuele (resultaat afhankelijke) financiering. Voor verdere uitwerking staan wij u graag ten dienste.

Met vriendelijke groet,

Stichting Groen Licht NML

Antoinette Bastiaans

Van: info@fnvmooi.nl
Ontvangen: 10-4-2018 10:35
Aan:
CC:
Onderwerp: Brief inzake vestigingsbeleid aan fractievoorzitters Gemeenteraden

---

Geachte lezer,

Hierbij ontvangt u een brief van FNV MOOI over de toegevoegde waarde van de zzp'ers in de uiterlijke verzorging in uw gemeente. Wilt u deze brief onder de raadsleden verspreiden en aan de lijst van ingekomen stukken toevoegen?
Wij danken u alvast hartelijk voor de te nemen moeite.

Met vriendelijke groet,
Marga Patijn
voorzitter

FNV Mooi
Nachtegaalstraat 37
3581 AC Utrecht
Tel: 030-2314221
Fax: 030-2317136
E-mail info@fnvmooi.nl

DISCLAIMER: Deze e-mail en alle daarbij meegezonden bijlagen zijn uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan. FNV Mooi sluit iedere aansprakelijkheid uit die voortvloeit uit elektronische verzending. Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend.This e-mail and any attachment sent with it are intended exclusively for the addressee(s), and may not be passed on to, or made available for use by any person other than the addressee(s). FNV Mooi rules out any and every liability resulting from any electronic transmission.

Aangesloten bij de FNV

Aan fractievoorzitters gemeenteraden

Utrecht, april 2018
Kenmerk: B 10-18

Betreft: Vestigingsbeleid in uw gemeente

Beste Raadsleden,

Enkele weken geleden heeft u van FNV MOOI een brief ontvangen over het vestigingsbeleid in uw gemeente en de positie van zzp'ers in de uiterlijke verzorging die een salon aan huis hebben of ambulant werken. Het is van groot belang voor uw gemeente dat deze thuissalons en ambulante salons blijven bestaan.

Immers, de kappers, pedicures, schoonheidsspecialisten, nagelstylisten en visagisten met thuissalons en ambulante salons:

- zorgen voor een gevarieerd aanbod voor de inwoners in uw gemeente,
- voorzien in een groeiende behoefte van tweeverdieners, ouderen die langer thuis blijven wonen en anderen die beperkt zijn in hun mobiliteit,
- stimuleren ondernemerschap en het combineren van werk en privé van uw inwoners,
- dragen op een positieve manier bij aan de leefbaarheid en veiligheid in woonwijken.

Kortom, voor een toekomstbestendig vestigingsbeleid is cruciaal dat de thuissalon een plek behoudt in uw gemeente!

Wij vragen u vriendelijk om in uw coalitieakkoord aandacht te schenken aan de voordelen van salons aan huis en de voordelen van bedrijvigheid vanuit woonhuizen voor uw lokale economie en leefbaarheid. Om het u gemakkelijk te maken, heeft FNV MOOI een toolkit gemaakt, die uit drie documenten bestaat.

- FNV MOOI suggesties voor het coalitieakkoord;
- FVN MOOI concept-beleidsregel voor salons aan huis;
- FNV MOOI infographic kenmerken zzp'ers in de uiterlijke verzorging.

Voor vragen of aanvullende informatie kunt u contact opnemen met FNV MOOI, via info@mooi.nl en 030-2314221.

Ik wens u veel wijsheid toe!

Met vriendelijke groeten,

FNV MOOI

Marga Patijn
Voorzitter

FNV MOOI, Nachtegaalstraat 37, 3581 AC Utrecht, tel. 030 231 4221, info@fnvmooi.nl, www.fnvmooi.nl, IBAN: NL68SNSB0635031744

Van: nieuws=lkca.nl@inboxify.net [mailto:nieuws=lkca.nl@inboxify.net] **Namens** LKCA
Verzonden: dinsdag 17 april 2018 9:00
Aan: DL_Raadsgriffie
Onderwerp: Cultuurparaaf voor je collegeakkoord: Cultuur deel je

17 april 2018 Online versie

Cultuurparaaf voor je collegeakkoord: Cultuur deel je

Goede culturele voorzieningen zijn onmisbaar in elke gemeente: het geeft inwoners de mogelijkheid hun verhaal te vertellen en anderen te ontmoeten, hun creatieve kracht te ontwikkelen en het verrijkt de woonomgeving.

Neem daarom cultuur op in het collegeakkoord. Wij geven alvast een voorzet voor de cultuurparaaf:

Cultuur deel je. Cultuur beleef je met anderen. Cultuur is van ons allemaal. Dat vraagt om een infrastructuur waarin mensen cultuur kunnen delen, zoals podia, ateliers, musea, theaters, centra voor de kunsten, bibliotheken en festivals. Daarom zet dit college zich in voor:

- een samenhangende culturele infrastructuur met een divers activiteitenaanbod in de directe leefomgeving van onze burgers;
- integraal cultuurbeleid met sport-, onderwijs-, zorg-, armoede-, integratie-, economie-, ruimtelijk, jeugd-, ouderen- en welzijnsbeleid;
- afspraken met onderwijs, opvang, peuterspeelzalen, wijk- en buurtcentra/ dorpshuizen, en culturele ondernemers over voorzieningen en verantwoordelijkheden.

Lees meer
Kernboodschap Cultuur deel je
FAQ voor de beleidspraktijk

Wilt u geen aankondigingen van het LKCA meer ontvangen? Klik dan hier om u af te melden.
Heeft u ook een abonnement op een van onze nieuwsbrieven? Die blijft u gewoon ontvangen. Afmelden voor een nieuwsbrief kan via de afmeldlink in iedere nieuwsbrief of door een mail te sturen aan info@lkca.nl

Van: Cecile Beemster [mailto:cbeemster@meermuziekindeklas.nl]
Verzonden: maandag 16 april 2018 18:15
Onderwerp: T.a.v. de griffier: Oproep Méér Muziek in de Klas

Geachte heer/mevrouw,

Nu de nieuwe gemeenteraden zich vormen vinden wij het als Stichting Méér Muziek in de Klas van groot belang dat u op de hoogte wordt gebracht van de beweging die gaande is met betrekking tot muziekonderwijs in het Primair Onderwijs. Het is van groot belang dat dit onderwerp bij de lokale overheden op de agenda komt te staan om de beweging voort te zetten. In de bijlage treft u een oproep aan waarin wij met name oproepen tot samenwerking.

Kunt u mij laten weten wanneer de griffier dit onderwerp heeft geagendeerd of gaat agenderen?

Ik zie graag uw reactie tegemoet.

Met vriendelijke groeten,

Cécile Beemster

Méér Muziek in de Klas
Sarphatikade 22-1
1017 WV AMSTERDAM
020 8204 735
06 39545101
cbeemster@meermuziekindeklas.nl
www.meermuziekindeklas.nl

Werkdagen: donderdag en vrijdag

Méér Muziek in de Klas

oproep aan de nieuwe gemeenteraden en college-onderhandelaars

Iedereen is het erover eens: kunst en cultuur in het basisonderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Cultuuronderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van creatieve en betrokken burgers. Muziek in het bijzonder voorziet in alle opzichten in de ontwikkeling van sociale vaardigheden, creativiteit, technische en digitale vaardigheden en talentontwikkeling[1]. Stuk voor stuk vaardigheden die een burger in onze snelgroeiende maatschappij nodig heeft. Dus ook onze toekomstige burgers, onze kinderen.

De afgelopen jaren is een beweging op gang gebracht om structureel muziekonderwijs te bieden aan álle basisschoolleerlingen in Nederland. Het belang van muziekonderwijs wordt nu erkend door de landelijke overheid. Private, lokale financiers scharen zich achter het doel en ook de media besteden steeds meer aandacht aan de beweging. Maar dit is helaas niet voldoende. De sleutel tot succes ligt in een integrale aanpak. Het is nu noodzakelijk door te pakken en ervoor te zorgen dat lokale gemeenten betrokken raken en meebewegen omdat juist dáár borging nodig is.

Om borging te realiseren is samenwerking tussen alle regionaal betrokken partijen cruciaal – zoals onderwijs, amateurverenigingen, regionale overheden, bedrijven, serviceclubs, muziekscholen, poppodia, pabo's en conservatoria. Met ons programma Méér Muziek in de Klas Lokaal helpt Méér Muziek in de Klas gemeenten deze partijen bij elkaar te brengen en faciliteert zij het borgingsproces. Binnen 6 maanden kunnen we er samen voor zorgen dat er een actieplan ligt voor de komende 4 jaar dat aansluit op de bestaande situatie in uw gemeente. `

Komt muziekonderwijs ook op de agenda van uw gemeenteraad de komende vier jaar? Wij werken graag met u samen.

Achtergrond Méér Muziek in de Klas

In 2014 is een stichting en een platform van ambassadeurs opgericht met Koningin Máxima als erevoorzitter van het Platform. De afgelopen jaren is gewerkt aan een integrale aanpak met als doel het muziekonderwijs terug te krijgen op alle 7000 basisscholen met hun 85.000 leerkrachten en 1,6 miljoen leerlingen.

018). Longitudinal analysis of music education on *rontiers in neuroscience*, *12*, 103.

Het Kerst Muziekgala 2017 in Ahoy Rotterdam

Van: Regio Zuid [mailto:regiozuid@dierenbescherming.nl]
Verzonden: donderdag 19 april 2018 12:30
Onderwerp: Aandacht voor dierenwelzijn

Geachte griffie,

Namens Dierenbescherming regio Zuid zou ik u vriendelijk willen vragen deze e-mail met de bijlagen door te zenden naar de onlangs nieuw geïnstalleerde raadsleden in uw gemeente.

Met vriendelijke groet,

Hein Huijers
Intake & Coördinatiemanager

T 088 811 3500
M 06 439 926 48
hein.huijers@dierenbescherming.nl

Dierenbescherming
Regio Zuid
Doornakkersweg 51
5642 MP Eindhoven
www.dierenbescherming.nl

Volg ons

Although the information in this mail is compiled with utmost care we don't guarantee it is right and complete. We are not liable for any damage or loss due to use or action based on this info. This message and any attachment(s) are confidential and may contain privileged information intended only for the use of the individual or company named above. If you are not the intended recipient, please email the sender and delete this message and any attachment (s) from your system.

INFORMATIE DIERENBESCHERMING

Datum 19 april 2018

Geacht raadslid,

Onlangs bent u geïnstalleerd als raadslid van uw gemeente. Graag wil ik u, namens de Dierenbescherming, feliciteren met uw nieuwe functie als volksvertegenwoordiger. U gaat een drukke periode en fascinerende periode tegemoet waarin u met zeer veel uiteenlopende aandachtspunten zult worden geconfronteerd. De landelijke politiek heeft eerder besloten, dat veel onderwerpen gedecentraliseerd behandeld dienen te worden. Dat is enerzijds een goede ontwikkeling, maar anderzijds worden de dossiers iedere termijn een beetje dikker, hetgeen betekent, dat u in sommige gevallen keuzes zult moeten maken. De steeds mondiger wordende burger zal aandacht vragen voor belangrijke zaken: aandacht voor veiligheid; voor werk; aandacht voor armoede, en een schone gemeente met schone lucht; aandacht voor ouderen, en aandacht voor een prettige manier van met elkaar samenleven. Niet in de laatste plaats vinden burgers dierenwelzijn van zeer groot belang, ongeacht of het gaat over in het wild levende dieren in nood, of over hoe een eigenaar verantwoord met zijn dier hoort om te gaan. Uitrenplekken voor honden zijn belangrijk, net als chipacties voor katten. Of het door een eigenaar laten opruimen van hondenpoep. Het is van belang dat uw gemeente op een verantwoorde wijze uitvoering geeft aan de wettelijke taak zwervend aangetroffen dieren van straat te halen en op te vangen. En door aan de voorkant maatregelen te nemen om te voorkomen dat dieren zwervend op straat terecht komen.

De Dierenbescherming wil u, met behulp van de twee toegevoegde documenten graag behulpzaam zijn bij het geven van antwoorden op diverse vragen over dieren en dierenwelzijn. Het ‘Inspiratiedocument’ bevat een groot aantal onderwerpen op een speelse en snel leesbare wijze in woord en beeld gebracht. De ‘Nota Aanbevelingen’ gaat iets dieper in op de diverse onderwerpen.

Graag wil ik u uitnodigen kennis te nemen van de 2 documenten. Mocht u vragen en opmerkingen hebben, of mocht u mij of -een van mijn collega’s- willen spreken, sta ik u graag te woord. Mijn e-mailadres is hein.huijers@dierenbescherming.nl. Mijn telefoonnummer is 06 439 926 48.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren

Hein Huijers
Intake & Coördinatiemanager

Dieren bescherming

GEMEENTE EN DIEREN

2018-2021

Voorwoord

Dierenwelzijn lijkt voor velen een klein onderwerp. Op het grote toneel van de Europese politiek is dit wellicht waar, maar hoe kleiner de politieke schaal, hoe belangrijker het dier wordt. Op gemeentelijk niveau is het dier onderdeel van de dagelijkse gang van zaken van vrijwel elke burger. Of het nou een hond in het park is, een kat op een motorkap, een eend in het water, een rat bij het afval of een vlinder in de tuin: er zijn veel dieren die het leven in de gemeente geur en kleur geven.

Het is helaas een feit dat niet voor iedere burger het leven met of in de omgeving van een dier even prettig is. Er zijn burgers die zelf dieren bezitten. Zij lopen wel eens tegen ongemakken aan, zoals het gebrek aan uitlaatplaatsen, het betalen van belasting of het creëren van een schuilstal voor hun koe of paard. Er zijn ook burgers die te maken hebben met dieren die zij niet bezitten. Dit kunnen de (landbouw)huisdieren van andere burgers zijn of dieren die in het wild leven. Deze burgers kunnen ratten, duiven, mestgeur, hondenpoep of miauwende katten als overlast ervaren. In veel gevallen kan met zorgvuldig en diergericht beleid eventuele overlast tot een minimum worden beperkt. Op deze wijze kan de gemeente precies die rol spelen die zij behoort te vervullen, namelijk de zorgplicht voor al haar inwoners. En ja, daar zijn de dieren ook onderdeel van.

In ‘Gemeenten en Dieren’ – dat geïnspireerd is door de Agenda Dieren van de gemeente Amsterdam - beschrijft de Dierenbescherming het minimale beleidskader waaraan gemeenten behoren te voldoen. De benoemde onderwerpen zijn eenvoudig door te voeren en logisch en begrijpelijk voor het merendeel van de burgers. ‘Gemeenten en Dieren’ is een mooie opwaartse stap richting het creëren van een moderne en beschaafde maatschappij waarin mens en dier zo goed mogelijk in harmonie samenleven.

Colofon

Redactie: Groep Programma’s en Lobby, Piko Fieggen
Illustraties: Tyra van Mossevelde, Studie Mosgroen
Vormgeving: Marcia Maul

Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren
Regulusweg 11
Postbus 85980
2508 CR Den Haag
T 088 - 811 30 00
www.dierenbescherming.nl

GEMEENTE EN DIEREN

HUISDIEREN

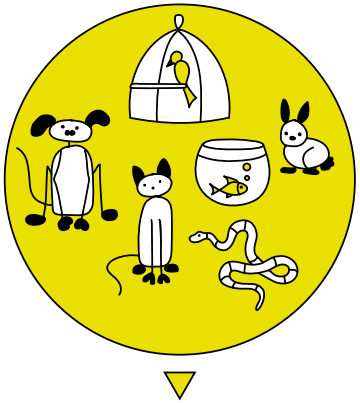

RECREATIEDIEREN

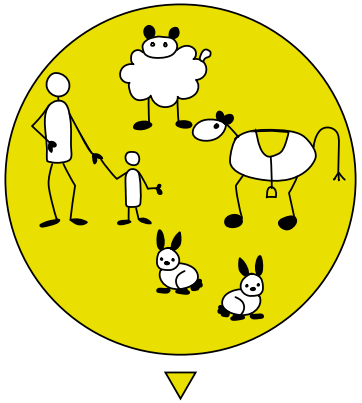

LANDBOUWHUISDIEREN

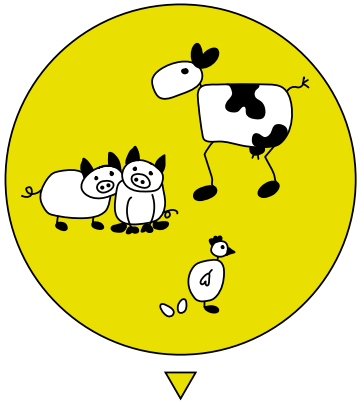

IN HET WILD LEVENDE DIEREN

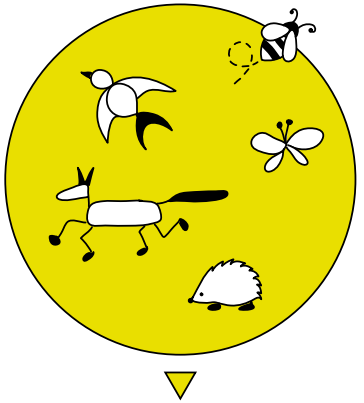

Opvang/asiel
Verantwoorde opvang en herplaatsing

Overlast
Diervriendelijk beleid plaagdieren

Kinderboerderij
Geborgd dierenwelzijn en goede educatie

Wild dier in gebouw
Diervriendelijke inrichting openbare ruimte en gebouwen

Veestal
Extra eisen en controle brandveiligheid stallen

Dierenarts
Minima worden ondersteund voor noodzakelijke zorg

Handhaving
Voldoende kennis, kunde en inzet voor aanpak dierenleed

Inhoudsopgave

DE GEMEENTE EN HAAR DIEREN 5

Het dier 6

- Wat is dierenwelzijn? 6
- Welke dieren leven in de gemeente? 6
- Hoe denkt men over dieren? 6

De gemeente 7

- Wat is de wettelijke verantwoordelijkheid? 7
- Wat is de maatschappelijke rol? 7
- Hoe wordt de rol vormgegeven? 7

HET GEHOUDEN DIER 8

Voorkomen dierenleed 9

- Voorlichting 9
- Zorgondersteuning voor hulpbehoevenden 9
- Verkopen of tentoonstellen van dieren op markten 9
- Diervriendelijke consumptie 9

Verantwoord bezit 10

- Registratie 10
- Honden in openbare ruimten 10
- Kinderboerderijen 10
- Ruiterpaden 10
- Schuilstallen 11
- Veestallen 11

Evenementen 12

- Vuurwerk 12
- Evenementen met dieren 12

Dieren in nood 13

- Opvang van huisdieren 13
- Vervoer van dieren 13
- Rampenplan 13

HET IN HET WILD LEVENDE DIER 14

Verantwoord samenleven 15

- Ruimtelijke ingrepen 15
- Jacht, schadebestrijding en faunabeheer 15
- Verwilderde katten 15
- Hengelsport 16
- Vuurwerk en ballonnen 16
- Evenementen in de buitenlucht 16

Kennis over het wilde dier 17

- Verzamelen 17
- Delen 17

Incidenten 17

- Extreme weersomstandigheden 17
- Gewonde dieren 17

DE GEMEENTE EN HAAR DIEREN

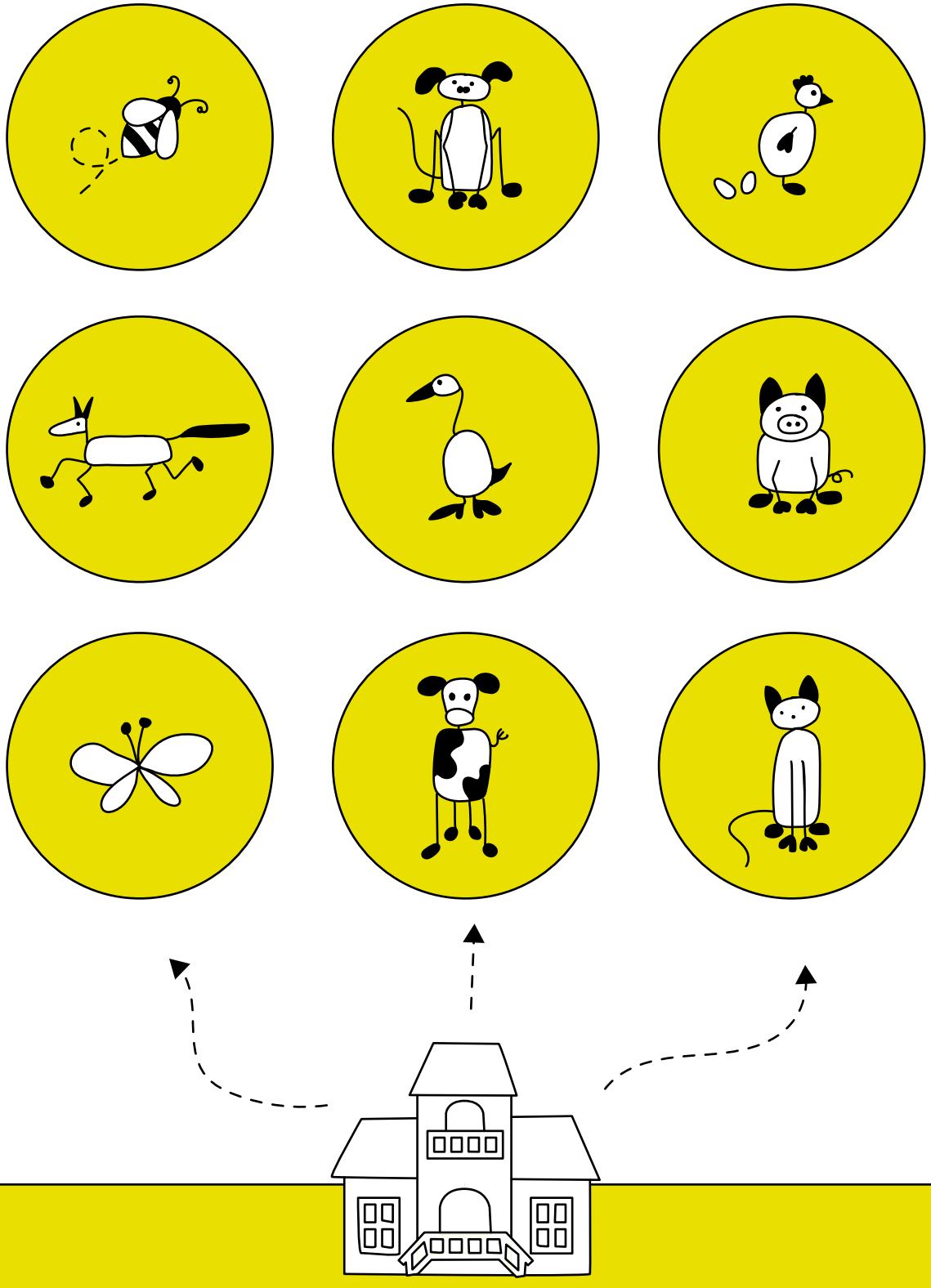

HET DIER

Wat is dierenwelzijn?

Er zijn vele definities opgesteld van het begrip dierenwelzijn. De meest bruikbare is wellicht de volgende: “een toestand van fysieke en psychische harmonie van het dier met zichzelf en de omgeving“ (Lorz 1973). In deze definitie komen drie aspecten van dierenwelzijn naar voren, die steeds meer als gemeengoed worden beschouwd: de subjectieve ervaringen van het dier (gevoelens), het biologisch functioneren (gezondheid) en het kunnen uiten van natuurlijk (soortspecifiek) gedrag. Van de drie aspecten van het begrip dierenwelzijn vormen de gevoelens van het dier zelf het belangrijkste aspect. Bij het vaststellen van dierenwelzijn dient men zoveel mogelijk uit te gaan van wat van belang is voor de dieren. Welzijn is daarom de kwaliteit van leven zoals het wordt ervaren door de dieren zelf.

In de Wet dieren wordt het begrip dierenwelzijn als volgt omschreven: “Dieren dienen gevrijwaard te zijn van dorst, honger, onjuiste voeding, fysiek en fysiologisch ongerief, pijn, verwonding of ziekten, angst en chronische stress en dieren moeten een normaal soorteigen gedrag kunnen vertonen.”

Welke dieren leven in de gemeente?

Burgers houden verschillende gezelschaps-dieren, zoals honden, katten en konijnen. In het buitengebied en op enkele plaatsen binnen de bebouwde kom bevinden zich landbouwhuisdieren, zoals varkens en koeien. In laboratoria van bijvoorbeeld bedrijven of ziekenhuizen bevinden zich proefdieren. De grootste groep, ook in stedelijke gemeenten, wordt gevormd door in het wild levende dieren zoals vogels en muizen.

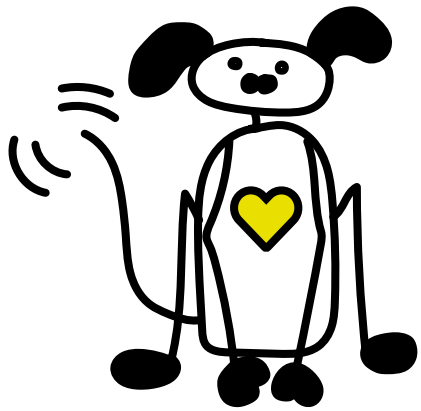

Er is een belangrijk verschil tussen gehouden en in het wild levende dieren. Waar wilde dieren in principe vrij zijn om te gaan en staan waar ze willen, zijn de gehouden dieren vaak beperkt in hun bewegingsruimte en keuzes. Het is voor een gemeente goed om dit onderscheid te maken.

Hoe denkt men over dieren?

Er wordt nogal verschillend over dieren gedacht. Waar de een dol is op honden, bekijkt een ander hem met argusogen. En waar de een ratten verafschuwt, houdt de ander ze als huisdieren. De houding van mensen ten opzichte van dieren is vaak verbonden aan de voor- of nadelen die de dieren opleveren. Ofwel: hoe meer voordeel voor mensen, hoe meer affectie en tolerantie dieren krijgen. Omgekeerd geldt ook dat zodra een dier overlast geeft of in botsing komt met de belangen van de mens de tolerantie afneemt.

DE GEMEENTE

Wat is de wettelijke verantwoordelijkheid?
Gemeenten zijn medeverantwoordelijk voor dieren binnen hun grenzen. De gemeente draagt een zorgplicht voor deze dieren, zodra blijkt dat er niet meer voor ze gezorgd wordt. De bevoegdheden van de gemeente op het gebied van dierenwelzijn zijn echter beperkt, omdat de nationale regels vaak leidend zijn. Dit neemt niet weg dat gemeenten wel degelijk mogelijkheden hebben om een positieve impact op dierenwelzijn te hebben. Via de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en de Wet aanpak overlast heeft de gemeente in ieder geval de mogelijkheden om via de wet het één en ander aan dierenwelzijn af te dwingen.

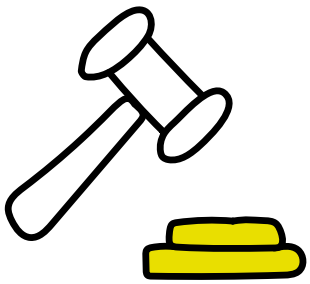

Wat is de maatschappelijke rol?
Een gemeente zonder dieren zou minder levendig en veelzijdig zijn en zou zelfs een saaie uitstraling krijgen. Alle dieren, zowel huisdieren als in het wild levende dieren, verdienen dan ook zorg en aandacht. Daar is iedereen het over eens, welke levens-overtuiging ook wordt aangehangen.

De gemeente is mede verantwoordelijk voor de dieren binnen haar grenzen. Veel van haar besluiten en handelingen zijn van invloed op het welzijn van dieren. Om die redenen is het van belang dat de gemeente in haar beleid aandacht besteedt aan dierenwelzijn en een diervriendelijk beleid opstelt. Op deze wijze draagt zij bij aan het behouden en, waar nodig en gewenst, verbeteren van het welzijn van zowel gehouden dieren als in het wild levende dieren binnen haar gemeentegrenzen.

Hoe wordt de rol vorm gegeven?
Door middel van het signaleren van trends en het opstellen van een eenduidig beleid met een preventief karakter, geeft de gemeente vorm aan haar wettelijke en maatschappelijke rol ten aanzien van de dieren binnen haar grenzen. Daarnaast beïnvloedt de gemeente het denken en handelen van haar burgers en pakt het daarmee een actieve rol om onnodige aantasting van dierenwelzijn te voorkomen. Bij enige twijfel krijgt het dier het voordeel.

Het gemeentelijke beleid wordt actueel gehouden volgens de nationale regelgeving. De burgers van de gemeente kennen dit beleid en de gemeente is op de hoogte van de mening van haar burgers over dit beleid.

Op het gebied van opvang, noodhulp, voorlichting en preventieve projecten zoekt de gemeente actief partners in het maatschappelijk veld. Via samenwerking en ondersteuning van elkaars activiteiten kan er kwalitatief een betere en duurzamere invulling worden gegeven. aan het gemeentelijk beleid.

HET GEHOUDEN DIER

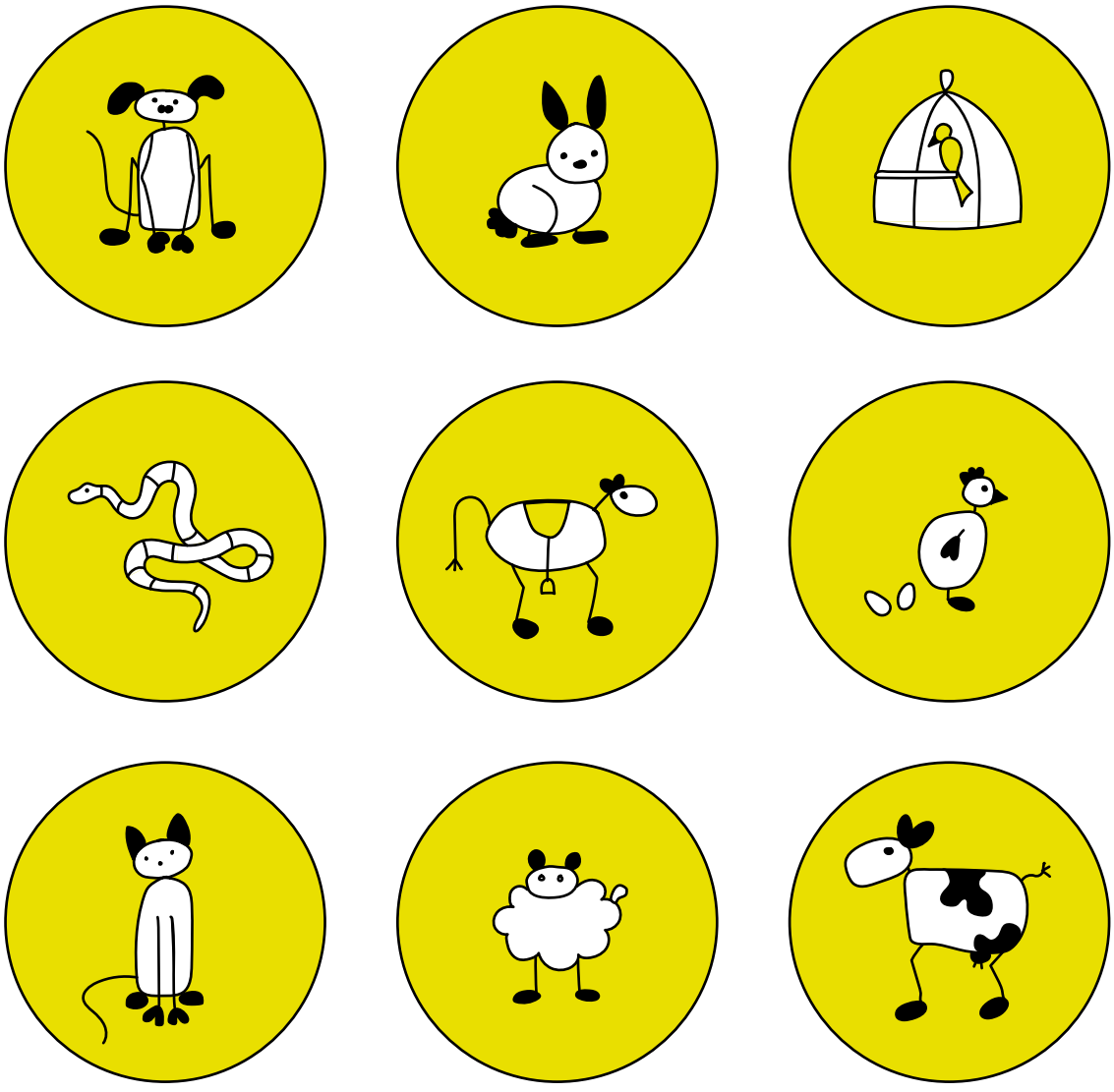

VOORKOMEN VAN DIERENLEED

Het gehouden dier heeft diverse vormen, maten en doeleinden. Zo worden er dieren gehouden ten behoeve van gezelschap, voor de productie van dierlijk materiaal en ter vermaak van mensen.

Het voorkomen van dierenleed heeft ook een breder maatschappelijk doel omdat het vaak gepaard gaat met mensenleed. Iemand die niet goed voor zijn dier zorgt, blijkt in de praktijk vaak ook niet goed voor zichzelf en anderen te zorgen. In het geval van mishandeling van dieren blijkt er ook een verband te bestaan met huiselijk geweld, zoals partner- en kindermishandeling. Het signaleren van mishandelde of verwaarloosde dieren is dan niet altijd preventief van aard voor het dier, maar wellicht wel voor het gezin dat erachter zit.

Voorlichting

De meeste vormen van dierenleed komen niet voort uit een kwade intentie, maar door onkunde die vaak voortvloeit uit het gebrek aan kennis over het dier en reflectie op het eigen handelen. Via voorlichting kan de gemeente een belangrijke rol vervullen in het faciliteren van de mogelijkheden om meer kennis en kunde ten aanzien van het gehouden dier te verwezenlijken.

Zorgondersteuning voor hulpbehoevenden

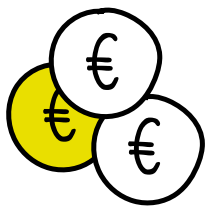

Huishoudens met een minimuminkomen trekken vaak in een laat stadium of soms zelfs niet aan de bel als zij de dierenarts niet meer kunnen betalen. Het gevolg is dat huisdieren niet de juiste medische zorg ontvangen, soms gedumpt worden of naar een opvangcentrum worden gebracht. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn is het van belang dat huisdieren altijd de beschikking hebben over de noodzakelijke zorg. Voor huishoudens met een minimuminkomen mag een gebrek aan financiële middelen geen reden zijn om een dierenarts niet of te laat te consulteren. De gemeente heeft beleid ingericht om minima te ondersteunen in de noodzakelijke zorg voor hun huisdier.

Naast de minima kunnen ook ouderen zorgbehoevend worden ten aanzien van hun huisdier. In het geval van verhuizing naar een verzorgingsinstelling of verminderde mobiliteit is er vaak ook een huisdier waarvoor de situatie verandert.

Verkopen of tentoonstellen van dieren op markten

Het verkopen van dieren op fysieke markten komt het dierenwelzijn niet ten goede en werkt impulsaankopen in de hand, wat inhoudt dat mensen niet voldoende zijn voorbereid op het samenleven met een huisdier. De tijds- en geldinvestering vallen bijvoorbeeld tegen, of het dier is meer of minder actief dan verwacht. Het gevolg is dat men het dier verwaarloost, dumpt of afstaat aan een dierenopvangcentrum. De gemeente ontmoedigt daarom de verkoop en tentoonstelling van levende dieren op markten.

Diervriendelijke consumptie

Dierlijke producten als vlees, eieren en zuivel komen veelal voort uit de intensieve veehouderij, waar het welzijn van de dieren beperkt is. Minder en kwalitatief beter eten van deze producten zal bijdragen aan een afname van de omvang van de intensieve veehouderij. De gemeente hanteert daarom een diervriendelijker consumptiebeleid: liever geen vlees, eieren en zuivel. Indien het wel wordt genuttigd, dan graag minder en beter. Met beter wordt biologisch en/of het Beter Leven keurmerk bedoeld.

VERANTWOORD BEZIT

Registratie

Voor honden in Nederland is chipregistratie sinds 1 april 2013 verplicht gesteld. Deze verplichting geldt nog niet voor katten of andere huisdieren. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn is het echter wel wenselijk om ook de andere huisdieren te chippen. Om te beginnen met de dieren die veelal zwervend worden aangetroffen, namelijk katten en konijnen. Huisdieren die voorzien zijn van een chipregistratie kunnen namelijk gemakkelijker worden herenigd met hun eigenaar. Tevens zal een eigenaar, als zijn huisdier via een chip aan hem te linken is, wel twee keer nadenken alvorens hij een dier dumpt of achterlaat. De gemeente stimuleert via chip-acties het chippen en registreren van huisdieren.

Honden in openbare ruimten

Met regelmaat betreden honden de openbare ruimte. Daar kunnen zij voor vermaak en overlast zorgen. Een goed hondenbeleid resulteert in beter gedrag van hond en eigenaar, evenals een hoger acceptatieniveau van de omwonenden. De gemeente hanteert daarom een specifiek hondenbeleid dat zowel voorziet in een beter welzijn van de hond, als in een vermindering van overlast voor burgers.

Kinderboerderijen

Kinderboerderijen en stadsboerderijen hebben een educatieve en recreatieve functie. Kinderen en volwassenen kunnen er spelenderwijs kennisnemen van dieren en leren hoe ze met dieren om horen te gaan. Het is dan uiteraard wel zaak dat de kinderboerderijen hier zo goed mogelijk invulling aangeven, zonder dat dit ten koste gaat van het welzijn en de gezondheid van de dieren en de bezoekers. De gemeente stelt daarom als voorwaarde bij vergunningverlening en/of subsidie eisen aan de invulling van de educatieve functie en de huisvesting van de dieren op een kinderboerderij.

Ruiterpaden

Paardrijden is een hobby die overal in Nederland wordt uitgeoefend. Niet elke manege heeft echter voldoende buitenruimte om paarden en ruiters de nodige beweging en avontuur te bieden. Ruiterpaden en veilige routes richting deze paden zijn daarom een verrijking voor mens en dier. De gemeente beslist over de aanwezigheid van ruiterpaden en kan in samenwerking met de maneges op zoek gaan naar de beste invulling van deze behoefte.

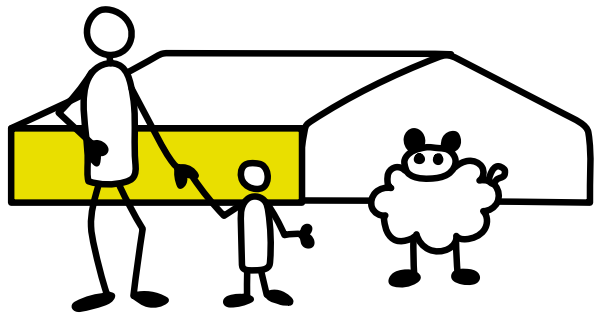

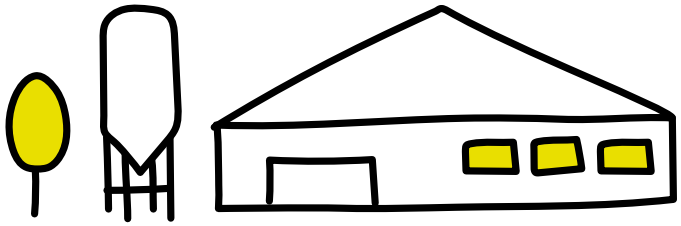

Schuilstallen
Paarden- en veehouders met buitenruimte voor hun dieren lopen regelmatig tegen het probleem aan dat zij hun dieren geen gepaste schuilmogelijkheden kunnen geven, omdat het plaatsen van een schuilstal door de gemeente vaak in strijd wordt bevonden met het bestemmingsplan. Dit werkt juist een verrommeling van het landschap in de hand, omdat iedereen dan maar provisorische bouwwerken plaatst die nog binnen de beperkte regels vallen. De gemeente laat schuilstallen onder voorwaarden toe en heeft deze randvoorwaarden - zoals omvang, materiaalkeuze en landschappelijk inpassing - in een beleidsnotitie vastgelegd.

Veestallen
De kans dat een stal in brand vliegt is niet zo groot. Gebeurt het wel, dan betekent het vaak een afschuwelijke dood voor de dieren in de stal. En met het steeds groter worden van stallen zijn bij een enkele brand steeds grotere aantallen dieren slachtoffer. Uit onderzoek blijkt dat kortsluiting in elektrische installaties de belangrijkste oorzaak van stalbranden is. Daarnaast kunnen vonken, die vrijkomen bij lassen en slijpen, verhitte apparaten en andere apparatuur voor brand zorgen. Veel stalbranden ontstaan dus door onwetendheid en onvoorzichtigheid. De gemeente toetst de gebouwen aan de hand van het Bouwbesluit. De nieuwbouweisen zijn op het gebied van brandveiligheid strenger dan die voor bestaande bouw, waar stalbranden voornamelijk voorkomen. De gemeente kan op grond van specifieke omstandigheden in en om de stal extra eisen stellen.

De gemeente voorkomt met behulp van haar bestemmingsplannen de vestiging of uitbreiding van megastallen of niet-grondgebonden veehouderij binnen haar grenzen.

EVENEMENTEN

Vuurwerk

Uit onderzoek blijkt dat alle dieren - zowel in huis, stal en het wild - reageren op vuurwerk. Zo reageert driekwart van de katten angstig op vuurwerk en honden itwee derde. Als dit gegeven gecombineerd wordt met de ervaren overlast door burgers en de kosten die gemoeid zijn om de schade te vergoeden en de vervuiling op te ruimen, dan is er voor de gemeente voldoende reden om actief beleid t.a.v. vuurwerk te hebben.

In dit beleid stuurt de gemeente aan op het inrichten van vuurwerkvrije zones. Met name de gebieden waar zich dieren bevinden – zoals dierenasielen, (kinder) boerderijen en maneges – dienen ontzien te worden. Tevens handhaaft de gemeente deze gebiedsverboden en controleert zij streng op het illegaal afsteken van vuurwerk in de dagen voorafgaand aan oudejaarsdag. Op deze wijze blijft de overlast beperkt tot enkele uren in plaats van weken.

Evenementen met dieren

Er zijn meer evenementen met dieren dan men op het eerste oog zou vermoeden. Denk bijvoorbeeld aan kunst, reclame, promotie-activiteiten, circussen, volksvermaak en tentoonstellingen. Het gebruik van dieren bij evenementen brengt risico voor hun welzijn met zich mee. De dieren dienen namelijk een bepaalde rol te vervullen, of ze nu willen of niet. De omstandigheden van een evenement zijn tevens afwijkend ten opzichte van hun gewoonlijke huisvesting.

Vanwege de risico's ten aanzien van het dierenwelzijn hanteert de gemeente daarom een voorkeursbeleid bij het verlenen van vergunningen voor evenementen waar geen dieren bij betrokken zijn. Het in behandeling nemen en verstrekken van vergunningen voor evenementen is een taak van de gemeente. De regelgeving rond dierenwelzijn en evenementen is een bevoegdheid van de Rijksoverheid. De gemeente kan via een APV (Algemene Plaatselijke Verordening) of een aparte beleidsnota voor dierenwelzijn regels opnemen over het aantal evenementen met dieren dat wordt toegestaan en de verhouding van evenementen met en zonder dieren.

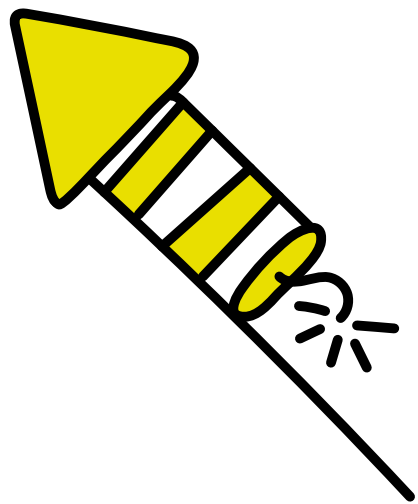

DIEREN IN NOOD

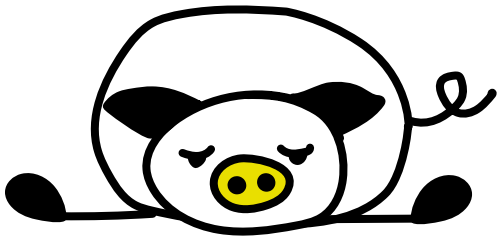

Opvang van huisdieren

Er zijn verschillende redenen waarom huisdieren hun eigenaar verliezen en/of op straat terecht komen. In deze gevallen schiet de nodige zorg voor het dier vaak tekort en komt het welzijn in het gedrang. De gemeente heeft een wettelijke verplichting om gevonden dieren gedurende veertien dagen op te (laten) vangen en ze van plek A naar B te vervoeren. Wanneer de eigenaar zich niet binnen deze termijn meldt, wordt de gemeente eigenaar van het dier en mag zij bepalen wat er met het dier gebeurt.

Er worden door de gemeente duidelijke afspraken gemaakt over de wijze van opvang en de vergoeding van de kosten die daarmee gemoeid zijn. Hierbij houdt de gemeente er rekening mee dat een gevonden dier niet altijd binnen veertien dagen door zijn eigenaar wordt opgehaald. Een nieuw thuis is ook niet altijd even gemakkelijk te vinden. De gemeente kan bijdragen aan de kosten voor deze extra zorg en herplaatsing van het dier door ze voor een periode van vier weken te vergoeden.

Vervoer van dieren

De dierenambulance vervoert zwerfdieren en in het wild levende dieren die gewond of hulpbehoevend zijn aangetroffen. Tevens haalt de dierenambulance kadavers op. Voor deze werkzaamheden dienen zij 24/7 bereikbaar en inzetbaar te zijn, evenals de meldkamer voor de ambulances. De dieren die 's avonds en 's nachts niet naar een opvang kunnen worden gebracht, worden tijdelijk opgevangen. De dierenambulance krijgt van de gemeente de bevoegdheid om over tram- en busbanen te rijden en een vergunning om overal te parkeren.

Rampenplan

Om naast het welzijn en de veiligheid van mensen, ook die van dieren te waarborgen in het geval van een ramp is het belangrijk dat de gemeente in haar rampenbestrijdingsplan maatregelen opneemt voor de veiligheid van alle dieren. Dit plan dient bij te dragen aan het feit dat organisaties en (agrarische) bedrijven die verantwoordelijk zijn voor een (groot) aantal dieren weten hoe te handelen bij rampen en calamiteiten.

Speciale aandacht kan worden geschonken aan het redden van grote dieren, zoals paarden en koeien, en grote aantallen dieren. Wanneer deze dieren in een noodsituatie verkeren, is voor het redden vaak specifieke ervaring en kennis nodig. De brandweer kan hier tijdens oefeningen extra aandacht aan besteden.

HET IN HET WILD LEVENDE DIER

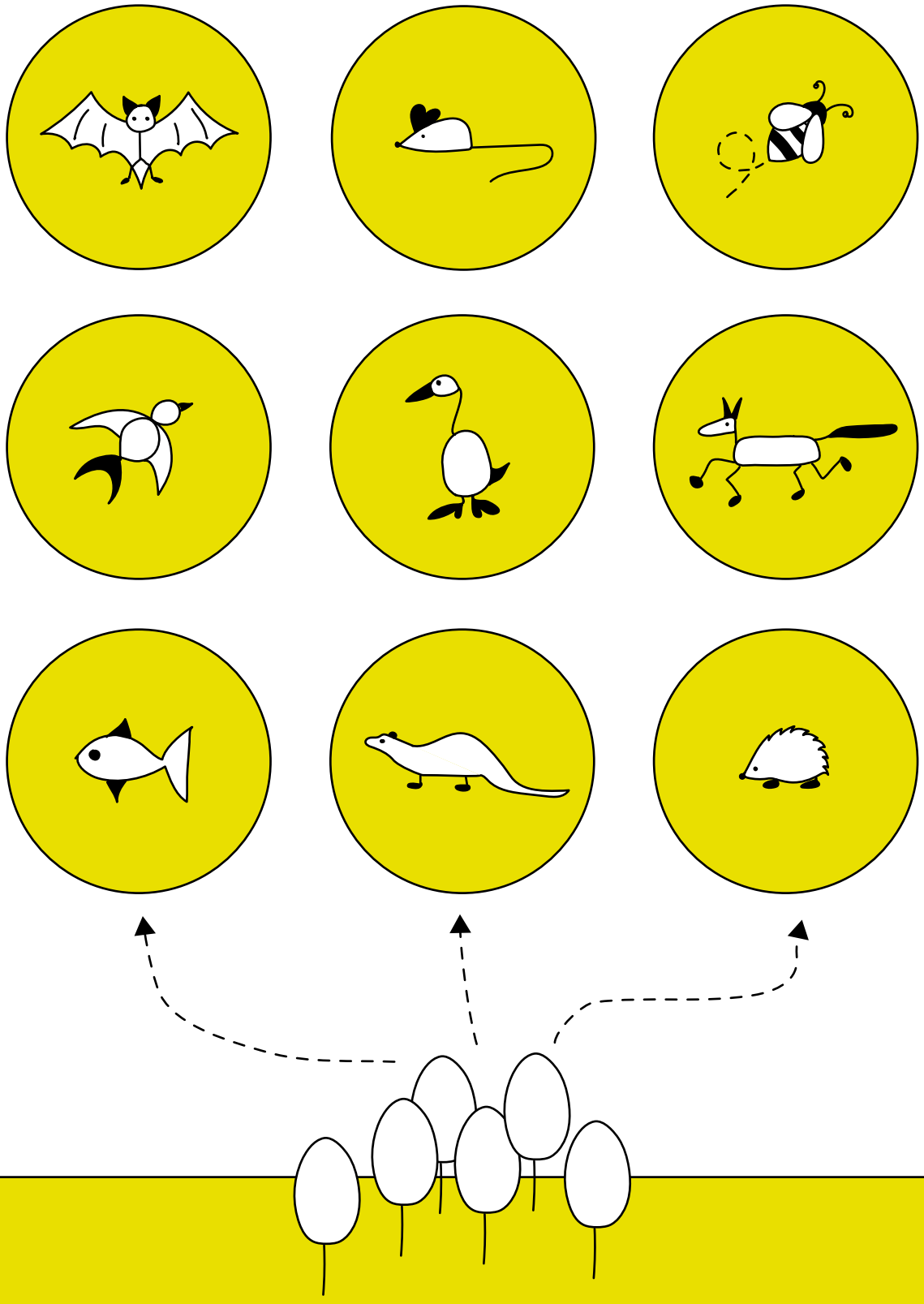

VERANTWOORD SAMENLEVEN

In iedere gemeente, zelfs binnen de bebouwde kom, vinden we een groot aantal dieren in het wild. Ze dragen bij aan een levendige en groene gemeente en dit is een reden om hun aanwezigheid te bevorderen.

Ruimtelijke ingrepen

In de praktijk komen dieren in een stad of dorp regelmatig in het nauw door groen-onderhoud, woningbouw, sloop, wegaanleg en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. In dit geval hebben ruimtelijke ingrepen een negatief effect op de dieren die op de betreffende locatie leven. Ruimtelijke ingrepen kunnen echter ook worden gedaan met als doel de leefomstandigheden van dieren minimaal in stand te houden of zelfs te verbeteren en zo op termijn een positief effect te hebben op de diersoort.

De gemeente treft bij ruimtelijke ingrepen zo veel mogelijk compenserende en/of mitigerende maatregelen, waardoor schade aan flora en fauna verder wordt beperkt. Zij bevordert tevens het natuurinclusief bouwen, maakt soortinformatie toegankelijk en geeft het goede voorbeeld door zelf te werken in de openbare ruimte volgens de gedragscode van de Wet natuurbescherming.

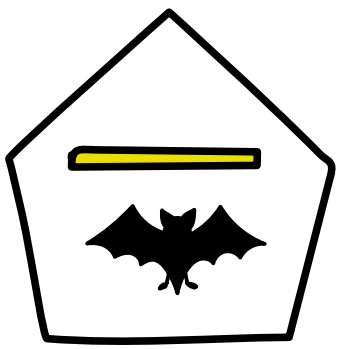

Jacht, schadebestrijding en faunabeheer

De gemeente heeft als taak de openbare ruimte te beheren. Eventueel door mensen ervaren overlast van dieren die hier in het wild leven, zoals boerenganzen, ratten, stadsduiven, steenmarters, verwilderde katten en konijnen, dient de gemeente ‘op te lossen’. Dit oplossen is vaak een stuk eenvoudiger dan men in eerste instantie denkt. Er is bijvoorbeeld soms één persoon in de omgeving die dieren overmatig voert. De gemeente kan deze persoon via een gesprek ertoe bewegen om minder, anders of elders te voeren, waardoor minder dieren zich op een plek concentreren. Ook de burgers kunnen voorgelicht worden over hoe zij zelf de overlast kunnen voorkomen, zodat zij anders over overlast gevende dieren gaan denken en er slimmer mee omgaan. Indien de situatie er helaas toch toe leidt dat er dieren gedood dienen te worden, dan kiest de gemeente voor de meest diervriendelijke methode.

Verwilderde katten

Voor het oplossen of voorkomen van problemen ten aanzien van verwilderde katten binnen de bebouwde kom hanteert de gemeente de zogenaamde TNR-methode. Hierbij worden katten gevangen (Trap), gecastreerd of gesteriliseerd (Neuter) en weer teruggezet (Return). De katten worden gevangen met speciale vangkooien. Dat gebeurt met gerichte acties, waarbij zo veel mogelijk katten in één keer worden gevangen. Hiermee bevordert de gemeente – mits het de instroom van nieuwe dieren beperkt weet te houden door onder andere een zorgvuldige chipregistratie – op een diervriendelijke wijze de terugloop van de populatie van verwilderde katten.

Hengelsport

De hengelsport is door de Rijksoverheid in de Visserijwet geregeld. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente geen nadere regels ten aanzien van hengelen kan stellen. Wel kan de gemeente bij de aanvraag van een vergunning voor een visevenement voorwaarden verbinden of de vergunning weigeren. Als de gemeente eigenaar is van water of oevers, kan zij het hengelen in dat water of vanaf die oever verbieden door het (vis)water niet te verpachten aan hengelsportverenigingen. Daarnaast geeft de gemeente samen met natuur- en dierenbeschermingsorganisaties voorlichting over de leefwijze en het gedrag van vissen, zonder ze daarbij te vangen of op een andere wijze te verstoren.

Vuurwerk en ballonnen

De gemeente vindt het oplaten van ballonnen ongewenst vanuit het oogpunt van dierenwelzijn. Vogels en zeedieren eten de ballonresten op en komen daardoor om het leven. Er worden daarom geen ballonnen meer opgelaten bij evenementen die (mede) door de gemeente worden georganiseerd. Bij evenementenvergunningen is in de voorschriften opgenomen dat het niet is toegestaan om tijdens het evenement ballonnen op te laten of aan bezoekers uit te reiken.

De gemeente stuurt aan op het inrichten van vuurwerkvrije zones. Met name de gebieden waar dieren zich bevinden – zoals parken en natuurgebieden – dienen ontzien te worden. Tevens handhaaft de gemeente deze gebiedsverboden en controleert zij op het afsteken van vuurwerk in de dagen voorafgaand aan oudejaarsdag.. Op deze wijze blijft de ervaren overlast beperkt tot enkele uren in plaats van weken.

Evenementen in de buitenlucht

Het beschermen van in het wild levende dieren is gewaarborgd in de Wet natuurbescherming. Er kan enkel een vergunning voor een evenement in de buitenlucht worden verleend als er vooraf en vlak voor het evenement een ecologische natuurtoets wordt gehouden. Indien er beschermde diersoorten in de omgeving aanwezig zijn - waaronder alle vogels tijdens het broedseizoen – dient de organisatie passende maatregelen te nemen. De gemeente zet zich in om verstoring van de in het wilde levende dieren bij evenementen in de buitenlucht te voorkomen.

KENNIS OVER HET WILDE DIER

Verzamelen

Er komen ruim 500 diersoorten voor in de Nederlandse natuur. Deze vallen allemaal onder de bescherming van de Wet natuurbescherming. De gemeente kent de diersoorten die zich binnen haar grenzen bevinden en weet wat zij aan bescherming nodig hebben. Bij het verzamelen van deze kennis maakt de gemeente dankbaar gebruik van haar burgers. Met behulp van handige websites en mobiele applicaties kan elke burger een bijdrage leveren aan het lokaliseren van de wilde dieren in de gemeente.

Delen

De gemeente hanteert een actief voorlichtingsprogramma waarin zij haar burgers kennis laat maken met de wilde dieren in de gemeente. Het natuurlijke gedrag en het nut van hun aanwezigheid staan hier centraal. Het doel is om het begrip van de burger ten aanzien van de wilde dieren in de gemeente positief te beïnvloeden, zodat de omgang met en de ervaren overlast van deze dieren wordt verbeterd.

INCIDENTEN

Extreme weersomstandigheden

Standvogels en in het wild levende zoogdieren kunnen in principe uitstekend voor zichzelf zorgen. Er zijn echter uitzonderingen waarbij de gemeente hulp biedt aan deze dieren om massaal lijden en sterven te voorkomen. Een strenge winter is de meest voor de hand liggende extreme weersomstandigheid. De gemeente treedt dan in overleg met de lokale dierenbescherming om gepaste maatregelen te nemen.

Gewonde dieren

Het is niet ongewoon dat dieren worden aangereden of zichzelf verwonden door bijvoorbeeld tegen een ruit te vliegen. In de gevallen dat het dier nog leeft en hulpbehoevend is, kan het in sommige gevallen met goede hulp en medische zorg weer opknappen. De gemeente inventariseert welke partijen binnen haar bereikbaarheid zorg dragen voor de tijdelijke opvang en zorg van wilde vogels en zoogdieren. Zij maakt afspraken met deze partijen over de bereikbaarheid, inzetbaarheid en - als de dieren weer voldoende zelfredzaam zijn – het terugzetten op een kansrijke locatie in de vrije natuur.

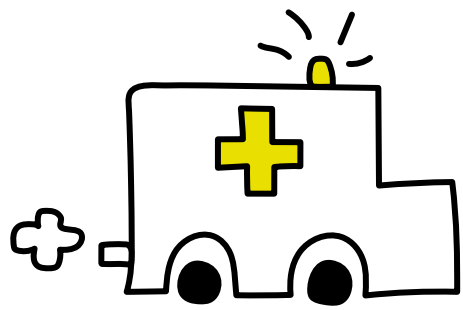

NOTA AANBEVELINGEN GEMEENTELIJK DIERENWELZIJNSBELEID

Dieren bescherming

AANBEVELINGEN GEMEENTELIJK DIERENWELZIJNSBELEID

Dierenbescherming 2018

COLOFON

Auteur(s)
Groep Programma's en Lobby

Datum
1 maart 2018

Vormgeving
Marcia Maul & Marloes Maul, Haarlem

Fotografie omslag
Robin Utrecht

Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren
Regulusweg 11
Postbus 85980
2508 CR Den Haag
T 088 81 13 000
www.dierenbescherming.nl

© 2018, Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren

Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren.

INHOUD

1.	**Inleiding**	**6**
1.1	Doel	7
1.2	Opbouw	7
2.	**Relevante wetgeving**	**8**
2.1	Wet dieren	8
2.2	Wet natuurbescherming	9
2.3	Wet op de dierproeven	9
2.4	Gemeentelijke vergunningen	9
3.	**Dieren in nood**	**11**
3.1	Zorgplicht	11
3.2	Rol van de gemeente	11
	3.2.1 Opvang en vervoer	11
	3.2.2 Rampenplan	13
3.3	Basisarrangement dierennoodhulp	14
4.	**Gezelschapsdieren**	**15**
4.1	Wetgeving	15
4.2	Huisdieren	15
	4.2.1 Honden en katten	15
	4.2.2 Overige huisdieren	16
4.3	Hobbydieren	16
4.4	Rol van de gemeente	17
	4.4.1 Opvang	17
	4.4.2 Identificatie en registratie	17
	4.4.3 Preventie	18
	4.4.4 Hondenbeleid	20
	4.4.5 Handhaving	22
5.	**Vermaak met dieren**	**23**
5.1	Circussen	23
5.2	Levende kerststallen	23
5.3	Overig vermaak met dieren	24
	5.3.1 Dierentuinen en -parken	25
	5.3.2 Kinderboerderijen	25
6.	**Landbouwhuisdieren**	**27**
6.1	Wetgeving	27
6.2	Vee-industrie	27
	6.2.1 Pelsdierhouderij	29
	6.2.2 Stalbranden	29
	6.2.3 Diervriendelijkere consumptie	30
6.3	Rol van de gemeente	31

7. In het wild levende dieren: Jacht, beheer en schadebestrijding 33
7.1 Jacht 33
7.1.1 Wetgeving 33
7.1.2 Visie Dierenbescherming 33
7.1.3 Rol van de gemeente 33
7.2 Beheer en schadebestrijding 34
7.2.1 Wetgeving 34
7.2.2 Visie Dierenbescherming 35
7.2.3 Rol van de gemeente 35
7.3 Verwilderde katten 37
7.3.1 Achtergrond 37
7.3.2 Toegepaste methode om overlast te beperken 37
7.3.3 Visie Dierenbescherming 37
7.3.4 Rol van de gemeente 38
7.4 Hengelen 38
7.4.1 Wetgeving 39
7.4.2 Visie Dierenbescherming 39
7.4.3 Rol van de gemeente 40

8. In het wild levende dieren: Ruimtelijke ingrepen 41
8.1 Wetgeving 41
8.2 Rol van de gemeente 41
8.2.1 Bevordering van het dierenwelzijn 43
8.2.2 De kapvergunning 43
8.2.3 Verkeersmaatregelen om dieren te beschermen 43
8.2.4 Baggeren 44
8.2.5 Bescherming van flora en fauna in openbaar groen 45
8.2.6 Generieke Aanpak Natuur 45

9. Overzicht aanbevelingen 47

1. INLEIDING

Binnen de grenzen van een gemeente bevinden zich tal van dieren. De inwoners houden verschillende gezelschapsdieren, zoals honden, katten en konijnen. In het buitengebied en op enkele plaatsen binnen de bebouwde kom bevinden zich landbouwhuisdieren, zoals varkens, koeien en paarden. In laboratoria van bijvoorbeeld bedrijven of ziekenhuizen bevinden zich proefdieren. De grootste groep dieren, ook in stedelijke gemeenten, wordt gevormd door in het wild levende dieren zoals vogels en muizen.

Tegenover al deze dieren hebben wij als mens verplichtingen. Zo bestaan er zorgplichten met betrekking tot dieren en mogen we niet zomaar alles doen met dieren. Dit geldt zeker ook voor de stedelijke context, omdat juist dieren in een dorp of stad in hoge mate van de mens afhankelijk zijn. Dieren horen bij de samenleving. Waar mensen leven, zijn dieren en veel mensen beschouwen een huisdier als een volwaardig gezinslid. Een gemeente zonder dieren zou minder levendig en veelzijdig zijn en zou zelfs een saaie uitstraling krijgen. Alle dieren, zowel gehouden dieren als in het wild levende dieren, verdienen dan ook onze zorg en aandacht. Daar is iedereen het over eens.

Gemeenten zijn medeverantwoordelijk voor dieren binnen hun grenzen en veel besluiten en handelingen van de gemeente zijn van invloed op het welzijn van dieren. Om die redenen is het van belang dat de gemeente in haar beleid aandacht besteedt aan dierenwelzijn en een diervriendelijk beleid opstelt, bij voorkeur in de vorm van een nota dierenwelzijn. Om hierbij te helpen, heeft de Dierenbescherming deze nota met aanbevelingen voor gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid opgesteld.

Naast een nota dierenwelzijn, pleit de Dierenbescherming voor een wethouder dierenwelzijn (of een wethouder met dierenwelzijn in de portefeuille) die verantwoordelijk is voor het dierenbeleid en dierenwelzijn binnen de gemeente. Logischerwijs past hier ook een ambtenaar met dierenwelzijn in de portefeuille bij.

AANBEVELING 1
De gemeente stelt diervriendelijk beleid op en legt dit vast in een nota dierenwelzijn.

AANBEVELING 2
De gemeente heeft een wethouder dierenwelzijn, die verantwoordelijk is voor dierenbeleid en dierenwelzijn waarborgt.

AANBEVELING 3
De gemeente draagt er zorg voor dat er voldoende ambtelijke capaciteit is om invulling te geven aan de ambities t.a.v. dierenwelzijn.

1.1 Doel

Deze nota heeft als doel:
Gemeenten informeren over dierenwelzijn en hulp bieden bij het opstellen van diervriendelijk beleid of een nota dierenwelzijn. De regionale Dierenbescherming kan worden benaderd voor extra informatie en hulp bij onder andere het opstellen van diervriendelijk beleid.

1.2 Opbouw

In het eerste deel van deze nota wordt een algemeen overzicht gegeven van relevante wetgeving en een korte beschrijving hiervan. Vervolgens wordt specifieker ingegaan op de verschillende dieronderwerpen, zoals gezelschapsdieren, landbouwhuisdieren, proefdieren en dieren in het wild. Bij de specifiekere beschrijving komt de visie van de Dierenbescherming naar voren en wordt per thema ingegaan op wetgeving, huidige stand van zaken en de rol van de gemeente. Ook worden er per hoofdstuk verschillende aanbevelingen voor de gemeente gegeven. Een overzicht van alle aanbevelingen is opgenomen in het laatste hoofdstuk.

2. RELEVANTE WETGEVING

In dit hoofdstuk wordt een algemeen overzicht gegeven van de wetgeving die van toepassing is op dieren. Ook wordt er kort ingegaan op gemeentelijke vergunningen, die bijvoorbeeld gaan over veehouderij, evenementen met dieren of schuilstallen. Veel Nederlandse wetgeving komt voort uit Europese wetgeving en is hier een implementatie van.

2.1 Wet dieren

Op 1 januari 2013 is de Wet dieren in werking getreden. De Wet dieren is een kaderwet. Dit betekent dat deze een beperkt aantal regels stelt en daarnaast de mogelijkheid biedt om allerlei deelonderwerpen (bijvoorbeeld regels ten aanzien van houden en doden van dieren) te regelen via Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen. De Wet dieren is de belangrijkste wet met betrekking tot gehouden dieren (onder ander landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren) en bundelt alle regels ten aanzien van deze dieren in één wet. De volgende bestaande wetten gaan op in de Wet dieren en zijn of komen fasegewijs (deels) te vervallen:

- Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd)
- Diergeneesmiddelenwet
- Wet op de dierenbescherming (inclusief Waak- en heemhondenbesluit)
- Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990
- Kaderwet diervoeders
- Landbouwkwaliteitswet

De belangrijkste regels op het gebied van dierenwelzijn zijn opgenomen in drie AMvB's. Het betreft het Besluit houders van dieren, het Besluit gezelschapsdieren (vervangt het Honden- en kattenbesluit 1999) en het Besluit diergeneeskundigen. In het Besluit houders van dieren zijn algemene regels opgenomen voor het houden van dieren, het doden van dieren en evenementen met dieren. Ook bevat het besluit aanvullende regels over dierenmishandeling en specifieke regels voor het houden van bepaalde diersoorten (runderen, varkens, kippen). Met name dit besluit bevat regels die voorheen golden op grond van de Gwwd. In het Besluit diergeneeskundigen zijn onder andere regels opgenomen over lichamelijke ingrepen die zijn toegestaan.

De Wet dieren bevat enkele noviteiten. Zo is voor het eerst de erkenning van de intrinsieke waarde (eigenwaarde) van het dier expliciet als uitgangspunt vastgelegd in de belangrijkste wet voor gehouden dieren (artikel 1.3). Ook het verplicht chippen van honden is geregeld in de Wet dieren (zie paragraaf 4.2.1).

Positieflijst

Een andere belangrijke vernieuwing is de komst van de zogeheten 'positieflijst' voor zoogdieren. Dit is een limitatieve lijst van zoogdieren die als huisdier gehouden mogen worden. Er zal een overgangsregeling komen zodat de mensen die een zoogdier bezitten dat niet op de positieflijst staat het mogen houden tot het overlijdt. Op termijn komen er ook positieflijsten voor vogels, reptielen en amfibieën en vissen. De Dierenbescherming ziet voordelen in het hanteren van positieflijsten, mits ze voldoende onderscheidend effect hebben.

2.2 Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 trad de Wet natuurbescherming in werking. Deze wet vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet.
Het is daarmee de belangrijkste wet voor de bescherming van in het wild levende dieren en hun leefomgeving. In de Wet natuurbescherming is de bescherming vooral gericht op soorten die vanuit internationale afspraken beschermd moeten worden door Nederland. Wel is er voor de 'overige' soorten een basisbeschermingsregime en geldt voor alle soorten een zorgplicht.

2.3 Wet op de dierproeven

Dierproeven zijn in principe verboden. Om dierproven te mogen uitvoeren heeft een instelling (bijvoorbeeld universiteit of farmaceutisch bedrijf) een instellingsvergunning van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit nodig en de onderzoekers een projectvergunning van de Centrale Commissie Dierproeven (CCD). Aan welke eisen en voorwaarden de instellingen en onderzoekers nog meer moeten voldoen, staat beschreven in de Wet op de dierproeven (Wod) en in het Dierproevenbesluit. De Wod bestaat sinds 1977 en is in 1996 gewijzigd. Een grote herziening, volgend uit een nieuwe Europese dierproevenrichtlijn, is in 2014 doorgevoerd.

In de Wod is ook vastgelegd voor welke doeleinden dierproeven wel of niet gedaan mogen worden. Een vergunning wordt verleend voor proeven:

- in het kader van biomedisch onderzoek: voor het bestuderen van ziekten en het ontwikkelen van medicijnen en therapieën;
- die zowel nationaal als internationaal wettelijk verplicht zijn: dit zijn voornamelijk giftigheidtests in het kader van veiligheid van bijvoorbeeld verf- en schoonmaakmiddelen, stoffen in huishoudelijke producten en chemische stoffen in landbouw en industrie. Ook worden er tests gedaan om te zien of stoffen in bijvoorbeeld geneesmiddelen, vaccins en ander medische producten wel werken;
- vanwege wetenschappelijk onderzoek: zo worden er dieren uit het wild gevangen en voor giftigheidtests gebruikt, maar ook worden ze gemerkt en weer teruggezet in hun leefomgeving om hun gedrag of de grootte van hun territorium te bestuderen.

2.4 Gemeentelijke vergunningen

De gemeente is verantwoordelijk voor een groot aantal onderwerpen, inclusief het afgeven van vergunningen die daarmee samenhangen. Een aantal daarvan is direct relevant voor onderwerpen in deze nota. Bijvoorbeeld in relatie tot de vestiging en uitbreiding van veehouderijbedrijven, schuilstallen en evenementen met dieren. Hier worden kort enkele van de belangrijkste regelingen beschreven.

De Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) regelt de inrichting van het land. Zowel de Rijksoverheid, provincies als gemeenten dienen hierover beleid op te stellen in een structuurvisie en verordening ruimte, die betrekking hebben op hun eigen grondgebied. De verdere uitvoering van deze visie geschiedt via bestemmingsplannen. Daarin staat concreet beschreven welke doeleinden zijn toegewezen aan de verschillende gebieden en wijken (zoals recreatie, landbouw of wonen) en wat daar onder welke voorwaarden mag gebeuren. Bijvoorbeeld in hoeverre uitbreiding van een veehouderijbedrijf is toegestaan (aantal dieren of anderszins). Dit kan ook relevant zijn voor het al dan niet mogen plaatsen van een schuilstal (lees: een bouwwerk) in het buitengebied.

Een variant op het bestemmingsplan is de 'beheersverordening', voor gebieden waar geen ruimtelijke ontwikkelingen worden voorzien. Dan wordt de bestaande situatie vastgelegd.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) uit 2010 regelt de omgevingsvergunning. Dit is een geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, natuur en milieu en kan bijvoorbeeld relevant zijn bij de bouw of uitbreiding van een dierenasiel. De omgevingsvergunning kan ook vergunningen bevatten op grond van de Wet natuurbescherming. Deze moeten worden aangevraagd bij de gemeente. Hier is voor gekozen om voor burgers en bedrijven een duidelijk loket te creëren. De gemeente moet soms wel weer afstemmen met andere overheden (provincie en/of het Rijk) bij de verdere behandeling ervan.

Op grond van artikel 174 van de Gemeentewet is de burgemeester belast met het toezicht op 'openbare samenkomsten en vermakelijkheden'. Dit raakt aan aspecten van openbare orde en veiligheid, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Vaak wordt deze bevoegdheid nader uitgewerkt in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en stelt de gemeente ook een evenementenbeleid op. Daarin is onder meer bepaald voor welke evenementen een evenementenvergunning nodig is. Vaak geldt daarbij een indeling naar omvang van de evenementen. Na een toets aan het beleid kan een evenementenvergunning worden verleend, inclusief daarbij geldende vereisten en beperkingen.

Naast een evenementenvergunning kan soms ook een omgevingsvergunning vereist zijn. Bijvoorbeeld als een evenement zich afspeelt in of nabij een natuurgebied en verstoring van de aldaar aanwezige dieren aan de orde is. Dit is afhankelijk van de specifieke omstandigheden (aard van de overlast, aanwezige diersoorten).

Op grond van het evenementenbeleid kan de gemeente bij de beoordeling en de verlening van de evenementenvergunning dus ook voorwaarden en beperkingen stellen aan voorgenomen evenementen met dieren, zoals circussen met wilde dieren.

3. DIEREN IN NOOD

In dit hoofdstuk worden de verantwoordelijkheden van de gemeente in geval van dieren in nood beschreven. Hierbij wordt nog geen onderscheid gemaakt tussen verschillende diergroepen. In hoofdstuk 4 gaan we dieper in op de dierennoodhulp (met name opvang) van gezelschapsdieren.

3.1 Zorgplicht

Iedere burger heeft op grond van artikel 1.4 van de Wet dieren en artikel 1.11 Wet natuurbescherming een zorgplicht voor dieren. In beide gevallen houdt dit in dat handelingen die mogelijkerwijs schade kunnen toebrengen aan het dier achterwege moeten worden gelaten of, voor zover mogelijk, moeten worden voorkomen dan wel beperkt.

Voor de Wet dieren is daarnaast in artikel 2.1 vastgelegd dat iedereen verplicht is een dier in nood te helpen en het verboden is een dier de nodige zorg te onthouden. Dit is vastgelegd in afzonderlijke strafbepalingen over dierenmishandeling en -verwaarlozing. Deze bepalingen gelden, bij wijze van uitzondering, ook voor in het wild levende (niet gehouden) dieren.

In het geval van de Wet natuurbescherming houdt de zorgplicht in dat in het wild levende dieren in principe met rust dienen te worden gelaten. Burgers moeten gewonde of zieke dieren in nood echter wel helpen. Dit kan bijvoorbeeld door het dier naar een dierenasiel te brengen of een dierenambulance te bellen.

3.2 Rol van de gemeente

3.2.1 Opvang en vervoer

Gemeenten hebben, naast de zorgplicht die voor iedereen geldt, een wettelijke verplichting met betrekking tot het opvangen van zwervend aangetroffen dieren. In artikel 8 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek (boek 5) is vastgelegd dat een gevonden dier, met een vermeende eigenaar, onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. De gemeente moet deze ‘gevonden zaak’ gedurende 14 dagen voor de eigenaar bewaren. Wanneer de eigenaar zich niet binnen deze termijn meldt, wordt de burgemeester eigenaar van het dier. De burgemeester mag vervolgens ook bepalen wat er met het dier gebeurt. Bij voorkeur draagt de burgemeester het via een officiële eigendomsoverdracht op enig moment na verloop van de wettelijke bewaartermijn van 14 dagen over aan een dierenasiel en staat daarbij het juridisch eigendom aan hen af. Vanuit het dierenasiel kan daarna voor herplaatsing worden gezorgd. In de periode dat het dier door de gemeente wordt ‘bewaard’ is deze verantwoordelijk voor alle kosten voor verzorging en vervoer. Wanneer een eigenaar zich binnen de periode van 14 dagen meldt of wordt achterhaald, zijn de gemaakte kosten voor zijn rekening.
Weigert de eigenaar de opgegeven kosten te voldoen, dan vervalt het eigendom van het dier na een maand alsnog aan de gemeente of het dierenasiel.

Volgens de wet is de gemeente dus de eerste 14 dagen nadat een zwerfdier is gevonden verantwoordelijk voor opvang. De Dierenbescherming is van mening dat de gemeente ook na de eerste 14 dagen een verantwoordelijkheid draagt vanuit de algehele zorgplicht voor

deze dieren. De gemeente is dan formeel de eigenaar van het dier en kan ervoor kiezen het over te dragen aan een asiel, een gebruikelijke situatie. De zorg brengt echter wel kosten met zich mee. Als de gemeente wil dat het dier goed wordt verzorgd en dat er een nieuwe eigenaar wordt gevonden, moet zij bereid zijn ook deze zorg te vergoeden. Een oplossing zou kunnen zijn om dit te doen door middel van het Basisarrangement dierennoodhulp dat de Dierenbescherming voor gemeenten heeft opgesteld.

Dieren komen niet enkel in het asiel terecht omdat zij op straat zijn gevonden. Het kan ook zo zijn dat dieren opvang nodig hebben als gevolg van een huisontruiming, huiselijk geweld, arrestatie of (gedwongen) opname van de eigenaar. Volgens de Algemene Wet Bestuursrecht is een gemeente verplicht om in het geval van huisontruimingen 'zaken' die hierbij worden achtergelaten ('aan straat gezet') tijdelijk op te slaan. Wanneer een 'zaak', een dier in dit geval, in beslag wordt genomen, kan de gemeente het maximaal 13 weken in bewaring houden. Wanneer het na deze periode niet mogelijk is om het dier weer over te dragen aan de rechtmatige eigenaar, is de gemeente bevoegd het over te dragen aan het dierenasiel, te verkopen of te euthanaseren.

In het geval van een gedwongen opname, arrestatie of huiselijk geweld is het belangrijk dat eventuele huisdieren worden opgevangen of herplaatst. Het komt regelmatig voor dat in dergelijke situaties niets wordt geregeld voor de huisdieren. Opvang van dieren kan soms bij familie of kennissen van de eigenaar, maar als dit niet mogelijk is, kan een asiel uitkomst bieden.

Om de opvang of herplaatsing goed te regelen, is het van belang dat hierover afspraken worden gemaakt tussen de betrokken hulpdiensten, zoals politie, sociale hulpdiensten en dierenasielen. De gemeente zou hier een faciliterende rol bij kunnen innemen.
Opvang en vervoer van dieren moeten ook in de toekomst goed zijn geregeld en gemeenten dienen hun wettelijke taken op dit gebied uit te voeren. Het is daarom belangrijk dat gemeenten contracten afsluiten met dierenasielen en ambulances in de regio voor het opvangen en vervoeren van dieren in nood en zwervend aangetroffen dieren. Dierenasielen en ambulances zijn uitvoerders van een dienst en daarom moeten er afspraken worden gemaakt over de kosten die hiermee gepaard gaan. Deze afspraken dienen contractueel te worden vastgelegd, daar de aard zich niet leent voor een subsidie-constructie. Afspraken worden bij voorkeur ook gemaakt voor de opvang van inheemse, wilde dieren, die in een noodsituatie terecht zijn gekomen.

Wanneer gemeenten de wettelijke taken met betrekking tot opvang van dieren uitbesteden aan dierenasielen gaat dit soms via aanbestedingstrajecten. In een aanbestedingsprocedure gunt de gemeente de opdracht bij voorkeur aan een organisatie die alle taken (vervoer, opvang, verzorging) op zich kan nemen of hierover afspraken maakt met andere organisaties. Daarnaast is het belangrijk dat de gemeente kiest voor kwaliteit en niet enkel voor de goedkoopste optie. Dierenasielen en ambulancediensten dienen professioneel te zijn en het belang van het dier te allen tijde voorop te stellen.

Het vervoer van dieren in nood wordt verzorgd door de dierenambulance in de regio. Om ervoor te zorgen dat de dierenambulance overal goed en snel kan komen, is het wenselijk dat de gemeente een ontheffing verleent zodat de dierenambulance ook op bus- en trambanen mag rijden.

AANBEVELING 4
De gemeente maakt goede afspraken met dierenasielen en ambulancediensten over de opvang van dieren en verstrekt een kostendekkende vergoeding. De gemeente gebruikt hiervoor bij voorkeur het door de Dierenbescherming opgestelde 'Basisarrangement Dierennoodhulp'.

AANBEVELING 5
De gemeente ziet het vervoer van zieke, gewonde en gevonden dieren als onderdeel van haar verantwoordelijkheden en ondersteunt het werk van de dierenambulance.

AANBEVELING 6
De gemeente neemt een faciliterende rol in bij het tot stand komen van afspraken tussen hulpdiensten en dierenasielen over de opvang van huisdieren in geval van een (gedwongen) opname, arrestatie of huiselijk geweld.

AANBEVELING 7
De gemeente verleent een ontheffing aan de dierenambulance voor het medegebruik van bus- en trambanen en voorziet in de benodigde parkeervergunningen.

In het wild levende dieren
Ook in het wild levende dieren zoals egels, vogels en eekhoorns kunnen in een noodsituatie verkeren. Ze kunnen bijvoorbeeld vastzitten in prikkeldraad, gewond raken in het verkeer of worden vergiftigd. Gemeenten hebben op basis van het Burgerlijk Wetboek geen bewaarplicht ten aanzien van deze dieren, maar vanuit de Wet natuurbescherming is er in algemene zin wel een zorgplicht voor in het wild levende dieren. Vanuit deze zorgplicht zou de gemeente in ieder geval een bijdrage kunnen leveren aan dierenasielen en vervoerders die deze dieren helpen. Ook kan zij burgers informeren over dit onderwerp.

3.2.2 Rampenplan
Volgens artikel 2 van de Wet veiligheidsregio's is het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) belast met organiseren van brandweerzorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De burgemeester heeft het opperbevel over de brandweer en het college van B&W moet minimaal elke vier jaar doelen opstellen voor brandveiligheid. Volgens artikel 3, lid 1, onderdeel b van de Wet veiligheidsrisico's moet de brandweer in haar taken zorgen voor de veiligheid van mens én dier.
Om naast het welzijn en de veiligheid van mensen ook die van dieren te waarborgen in het geval van een ramp, is het belangrijk dat de gemeente in haar rampenbestrijdingsplan maatregelen opneemt voor de veiligheid van alle dieren. Op die manier krijgen dieren de professionele zorg die zij nodig hebben en worden overige hulpdiensten op dit gebied ontlast.

De Dierenbescherming vindt dat de gemeente goede zorg moet dragen voor dieren bij rampen en calamiteiten. Speciale aandacht kan worden geschonken aan het redden van grote dieren, zoals paarden en koeien. Wanneer deze in een noodsituatie verkeren, is voor het redden vaak specifieke ervaring en kennis nodig. De brandweer kan hier tijdens oefeningen extra aandacht aan besteden.

AANBEVELING 8
De gemeente neemt in haar rampenplan een passage op over de hulp aan dieren.

3.3 Basisarrangement dierennoodhulp

Om de gemeente te helpen bij een professionele en efficiënte uitvoering van de wettelijke taak met betrekking tot het organiseren van dierennoodhulp, heeft de Dierenbescherming een basisarrangement dierennoodhulp ontwikkeld.
Dit basisarrangement biedt een volledig productenpakket (van melding tot herplaatsing of hereniging) en zorgt er zo voor dat er slechts één partij betrokken is om te voorzien in de taken met betrekking tot opvang en vervoer. Dit voorkomt onduidelijkheid en versnippering van dierennoodhulp. Door het basisarrangement als uitgangspunt te gebruiken voor beleid rondom dierennoodhulp, voldoet de gemeente aan haar verplichtingen die voortvloeien uit artikel 8 van het Burgerlijk Wetboek 5. Een uitgewerkte versie van het basisarrangement is verkrijgbaar via de regionale Dierenbescherming.

Naast het Basisarrangement is er tevens een aanvullend dienstenboek beschikbaar, waarin overige (niet-wettelijke) diensten en produkten worden beschreven die de Dierenbescherming, in overleg met de gemeente, kan verzorgen. Bijvoorbeeld diverse preventieactiviteiten, inzet van de TNR-methode in relatie tot zwerfkattenpopulaties, en de opvang van dieren bij de toepassing van bestuursdwang.

4. GEZELSCHAPSDIEREN

In Nederland worden ongeveer 20 miljoen dieren uit liefhebberij gehouden. Tot deze gezelschapsdieren worden onder andere honden, katten, cavia's, konijnen, vogels, reptielen, amfibieën en vissen gerekend, maar ook hobbymatig gehouden landbouwhuisdieren zoals schapen, geiten, paarden en kippen. In veel gevallen krijgen deze dieren een goede en liefdevolle verzorging en worden ze als gezinslid gezien.

Helaas komt het ook vaak voor dat gezelschapsdieren in een impuls in huis worden gehaald, zonder dat de eigenaren beseffen welke zorg dieren nodig hebben en wat de kosten kunnen zijn voor onder andere de dagelijkse en medische zorg. Op een gegeven moment komen de eigenaren erachter dat het dier toch niet aan de wensen voldoet, de kosten voor verzorging en dierenarts te hoog zijn of vinden ze het volwassen dier niet meer zo leuk als toen het bijvoorbeeld een puppy was. Maar al te vaak gebeurt het dat dieren dan worden afgestaan aan een asiel of worden gedumpt. Ook worden er dieren in beslag genomen omdat de eigenaar er niet goed voor zorgt en het dier verwaarloost of mishandelt. Deze dieren komen dan in een dierenasiel terecht, waar zij worden verzorgd tot er een nieuwe eigenaar wordt gevonden.

4.1 Wetgeving

Regels met betrekking tot gezelschapsdieren zijn vastgesteld in de Wet dieren. In het Besluit houders van dieren zijn algemene regels opgenomen over het houden en de verzorging van dieren. In het Besluit gezelschapsdieren zijn specifieke regels opgenomen over het bedrijfsmatig houden, fokken en verhandelen of verkopen van gezelschapsdieren. Zo mogen deze dieren bijvoorbeeld niet verkocht worden aan kinderen onder de 16 jaar en worden er regels gesteld aan het maximaal aantal nestjes dat een dier mag krijgen.

In de Wet dieren is een chipplicht voor honden opgenomen. Sinds 1 april 2013 moeten alle pups binnen 7 weken na de geboorte verplicht gechipt en geregistreerd worden. De chipplicht draagt bij aan het tegengaan van illegale handel en fokkerij van honden en het opsporen van eigenaren in het geval van gevonden of gedumpte honden.

Ook wordt er binnen de Wet Dieren een positieflijst opgesteld voor zoogdieren. Dit is een limitatieve lijst van zoogdieren die als huisdier gehouden mogen worden. Ook is er een aantal zoogdieren dat alleen onder (nog nader te bepalen) voorwaarden gehouden mag worden. Er zal een overgangsregeling komen, zodat de eigenaar van een zoogdier dat niet op de positieflijst staat het mag houden tot het overlijdt. Op termijn zullen er ook positieflijsten komen voor bijvoorbeeld reptielen en amfibieën, vogels en vissen.

4.2 Huisdieren

4.2.1 Honden en katten

In Nederland leven ongeveer 2,6 miljoen katten en ruim 1,5 miljoen honden[1]. Het is belangrijk dat eigenaren en hun hond of kat prettig kunnen samenleven met andere inwoners. Om het welzijn van de dieren te bevorderen en overlast te beperken, is het

1 Dibevo, 2017. dibevo.nl/pers/meer-dan-4-miljoen-huishoudens-hebben-een-of-meer-huisdieren

van belang dat de gemeente zaken zoals dierenopvang en hondenbeleid goed regelt. De Dierenbescherming helpt hier graag bij en komt daarom met een aantal aandachtspunten en aanbevelingen.

4.2.2 Overige huisdieren

In Nederland leven ongeveer 9 miljoen aquariumvissen, 3,9 miljoen zang- en siervogels, 1,2 miljoen konijnen, 650.000 reptielen en 500.000 knaagdieren. Het is belangrijk dat eigenaren en hun huisdier prettig kunnen samenleven met andere inwoners.
Ondanks dat deze dieren minder sociale en maatschappelijke impact hebben dan honden en katten, blijft het voor het welzijn van deze dieren van belang om overlast te beperken. De Dierenbescherming helpt hier graag bij en komt daarom met een aantal aandachtspunten en aanbevelingen.

4.3 Hobbydieren

Hobbydieren zijn landbouwdieren die in kleine aantallen worden gehouden, zonder winstoogmerk. Schapen, geiten, paarden, runderen, varkens en kippen die in beperkte aantallen worden gehouden, behoren allemaal tot hobbydieren. Nederland telt zeer veel particulieren, schattingen lopen uiteen van vijftig- tot honderdduizend, die voor hun plezier landbouwdieren houden. Het houden van deze dieren als hobbydieren is over het algemeen aan meer regels gebonden, dan het houden van een hond of een kat. Zij vallen namelijk onder de regels waar ook de commercieel gehouden landbouwhuisdieren onder vallen. Ook zij kunnen bijvoorbeeld dezelfde zeer besmettelijke dierziekten oplopen, zoals varkenspest, mond- en klauwzeer of vogelgriep.

Iemand die een hobbydier houdt, is verantwoordelijk voor de gezondheid van het dier en moet bij het vermoeden van een ziekte een dierenarts inschakelen. Die kan constateren of het dier ziek is en zo ja, of het om een ziekte gaat die moet worden gemeld bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ook weet de dierenarts hoe de ziekte moet worden gemeld en kan hij de eigenaar van het dier vertellen wat er verder moet gebeuren.

Een weide met soortgenoten is meestal de beste plek voor hobbydieren, zowel uit het oogpunt van dierenwelzijn als diergezondheid. De meeste hobbydieren zijn kuddedieren en zij moeten in ieder geval met minimaal één soortgenoot worden gehouden. Een weide alleen biedt onder bepaalde weersomstandigheden echter niet alle voorzieningen voor een dier. Wanneer er hevige regenval plaatsvindt of het erg warm is en de zon de hele dag op het weiland staat, kunnen dieren veel last hebben van de weersinvloeden. Het is daarom noodzakelijk dat hobbydieren ook een schuilmogelijkheid hebben.

AANBEVELING 9
De gemeente staat het plaatsen van schuilstallen voor weidedieren toe.

4.4 Rol van de gemeente

4.4.1 Opvang

1. Gezelschapsdieren
Doordat veel gezelschapsdieren in een impuls in huis worden gehaald, specifieke kennis over verzorging en aard van het dier ontbreekt en kosten voor de zorg hoger op kunnen lopen dan gedacht, hebben dierenasielen jaarlijks te maken met vele dieren. Dierenasielen zitten vooral in de zomermaanden bijna helemaal vol. De opvang van zwervend aangetroffen dieren behoort tot de wettelijke taken van gemeenten en daarom zou zij de kosten hiervoor moeten vergoeden. Veel gemeenten doen dit echter nog niet of te weinig, met als resultaat dat dierenasielen kampen met financiële problemen. De Dierenbescherming pleit ervoor dat gemeenten hun wettelijke taak met betrekking tot dierenopvang serieus nemen en afspraken maken met de lokale dierenasielen over de opvang van zwervend aangetroffen dieren.

Een zwervend aangetroffen kat kan verwilderd zijn. In dat geval wordt binnen de bebouwde kom de TNR-methode (TNR staat voor Trap, Neuter and Return) toegepast en wordt het dier na castratie of sterilisatie weer teruggeplaatst in de natuur. Het is wenselijk dat de gemeente de kosten voor castratie of sterilisatie bekostigt of een algemene bijdrage levert aan een TNR-project. In paragraaf 7.3 wordt nader ingegaan op verwilderde katten en de TNR-methode.

2. Exotische dieren
Zo gemakkelijk als de aanschaf van exotische dieren is, zo problematisch is vaak hun verzorging. Over de dieren is vaak weinig bekend en ook ontbreekt de informatie die nodig is om ze goed te verzorgen. Bovendien leven de dieren hier in een ander (kouder) klimaat dan in de natuur het geval zou zijn, vaak met een gebrek aan leefruimte. Veel exotische dieren overleven mede daardoor de Nederlandse huiskamer niet. De dieren die het wel overleven, krijgen het alsnog zwaar te verduren. Zo kunnen papegaaien vereenzamen en zichzelf kaal pikken van de stress en hebben schildpadden vaak ernstig te lijden onder een chronisch gebrek aan ruimte. Dit leidt ertoe dat ook deze dieren uiteindelijk door hun eigenaren worden afgestaan of gedumpt en op straat of in sloten worden gevonden.

Voor kleine huisdieren en exoten bestaat gespecialiseerde opvang. In sommige gemeenten verzorgen de dierenasielen voor honden en katten ook de opvang van andere dieren zoals schildpadden, konijnen of knaagdieren. Daarnaast zijn er specifieke dierenasielen voor groepen dieren zoals knaagdieren, konijnen en exoten. Deze zijn vaak in particuliere handen. Geld van de overheid krijgen zij niet. Ze moeten het doen met donaties van sympathisanten en donateurs. Het werk in de centra wordt goeddeels gedaan door vrijwilligers. De Dierenbescherming ondersteunt het werk van diverse dierenasielen. Gemeenten zouden dit ook moeten doen in het kader van hun wettelijke taak, die zich immers niet beperkt tot honden en katten, maar alle zwervend aangetroffen dieren omvat.

4.4.2 Identificatie en registratie

Identificatie
Veel huisdieren hebben een goed thuis, waar zij de verzorging en aandacht krijgen die zij nodig hebben. Het komt echter wel eens voor dat dieren ontsnappen, verdwalen of gedumpt worden. Deze dieren – voornamelijk honden en katten, maar ook konijnen, (mini)varkens, vogels en reptielen – komen dan bij een dierenasiel terecht. Het asiel gaat in eerste instantie op zoek naar de eigenaar van deze dieren. Wanneer de eigenaar niet wordt gevonden of het dier niet meer wil verzorgen, wordt er een nieuw thuis gezocht.

Van alle honden gaat uiteindelijk 72 procent terug naar de eigenaar. Bij katten slechts 13 procent. Het grote verschil in percentages komt waarschijnlijk doordat veel meer honden dan katten zijn voorzien van een identificatie in de vorm van een chip, waardoor de eigenaar kan worden gevonden. Dit maakt meteen het belang van een chip duidelijk.

Sinds 1 april 2013 is het chippen van honden in Nederland verplicht met als doel eigenaren te kunnen opsporen, meer honden te herenigen met hun eigenaar en malafide hondenhandel te voorkomen. De Dierenbescherming pleit ervoor het chippen van katten ook verplicht te stellen om de problemen met zwerfkatten en verwilderde katten (zie paragraaf 7.3) aan te pakken en overvolle asielen te voorkomen. Helaas wil het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het chippen van katten vooralsnog niet verplichten. In de Tweede Kamer is er wel steeds meer draagvlak om dit te doen.

Gemeenten kunnen nu al wel een belangrijke rol spelen bij het aanpakken van de problemen met zwerfkatten en verwilderde katten, door burgers voor te lichten over het belang van chippen en erop aan te dringen dat burgers hun kat laten chippen. Elk jaar worden door verschillende dierenorganisaties, dierenartsen en dierenspeciaalzaken chipacties georganiseerd. De gemeente kan een nuttige bijdrage leveren door deze acties te faciliteren, eventueel te financieren en/of mensen hierop te attenderen.

AANBEVELING 10
De gemeente informeert burgers over het belang van chippen van katten en ondersteunt en faciliteert chipacties voor katten.

AANBEVELING 11
De gemeente hanteert de TNR-methode om de overlast van zwervende katten binnen de bebouwde kom duurzaam terug te dringen.

4.4.3 Preventie

Voorkomen is beter dan genezen. Dit klinkt clichématig, maar raakt wel degelijk de kern van veel dierenwelzijnsproblemen. Onwetendheid is namelijk een belangrijke factor in het verkeerd opvoeden, begrijpen en omgaan met dieren. De gemeente kan hierop inspelen door voorlichtingsmateriaal en -activiteiten aan te bieden aan inwoners. Voorlichting aan huisdiereigenaren en overige burgers heeft een belangrijke plaats in het beleid, omdat het kan zorgen voor een mentaliteitsverandering, een hoger acceptatieniveau voor de huisdieren en meer wederzijds begrip.

Een andere manier om preventief te werk te gaan is het gestructureerd verzamelen van gegevens over het aantal dieren en de binnengekomen meldingen over deze dieren. Met behulp van deze gegevens kunnen oorzaken en verbanden gevonden worden, waardoor in de toekomst problemen voorkomen kunnen worden.

AANBEVELING 12
De gemeente zorgt voor voorlichtingsmateriaal en -activiteiten om preventief dierenleed tegen te gaan.

Sociale hulpverlening
Sinds de veranderingen in de Wet maatschappelijke ondersteuning die in 2015 zijn aangebracht, heeft de gemeente meer verantwoordelijkheden gekregen richting burgers met een ondersteuningsaanvraag. Omdat de ondersteuning op maat geboden wordt, is er meer contact tussen de gemeente en de burger. Zo vindt in veel gemeenten het 'keukentafelgesprek' plaats door sociale wijk- of buurtteams. De sociale hulpverlener, die hierdoor vaker achter de voordeur komt, speelt een belangrijke rol in de signalering van sociale problematiek.

De Dierenbescherming ziet bij de sociale hulpverleners een belangrijke taak weggelegd in de signalering van verminderd dierenwelzijn. Huisdieren zijn ten slotte onderdeel van het huishouden en spelen een belangrijke rol in het leven van de burger. Denk hierbij aan de signalering van het onthouden van medische zorg of voeding aan het huisdier door financiële tekorten of gebrek aan aandacht voor en verzorging van het huisdier bij fysieke beperkingen of psychische aandoeningen. Wanneer de sociaal hulpverlener met een bredere blik 'achter de voordeur' komt, kan ook dierenwelzijnsproblematiek eerder gesignaleerd en aangepakt worden. Dit alles vanuit het oogpunt van preventie. De gemeente zorgt voor een verbreding van de aandacht bij sociale hulpverleners middels informatie en trainingen en faciliteert ze om de problematiek rondom huisdieren op tijd te kunnen signaleren en bespreken met de burger. De hulpverlener weet wat de mogelijkheden zijn om adequaat te kunnen reageren op verminderd dierenwelzijn en dierenleed, zowel binnen de gemeente als landelijk.

De Dierenbescherming heeft al enkele jaren een Helpdesk Hulpverleners. Dit loket is speciaal ingericht voor hulpverleners uit het sociale domein die achter de voordeur komen en tijdens hun werk geconfronteerd worden met verminderd dierenwelzijn. Hulpverleners kunnen bij de Helpdesk Hulpverleners terecht voor advies en overleg.

AANBEVELING 13
De gemeente voegt het signaleren van verminderd dierenwelzijn toe aan het takenpakket van sociale hulpverleners.

Minimabeleid
De gemeente heeft een zorgplicht voor haar inwoners. Binnen de gemeente wonen ook burgers, die niet over voldoende middelen beschikken om in het eigen levensonderhoud te voorzien. Een laag inkomen en huisdierenbezit gaan met regelmaat samen op. Dit hoeft niet problematisch te zijn, maar soms komt men onvoorzien voor hoge uitgaven te staan zoals een dierenartsbezoek.
Veel gemeenten hebben een minimabeleid geformuleerd, wat inhoudt dat burgers met een laag inkomen bepaalde vergoedingen of kortingen kunnen krijgen. Voor burgers die qua inkomen op of rond het bijstandsniveau zitten, gelden er vanuit de Participatiewet regelingen voor bijzondere bijstand.
In het minimabeleid en/of de bijzondere bijstand zou medische zorg aan huisdieren ook gezien moeten worden als noodzaak.

De Amsterdamse Dierenhulp aan Minima-regeling, kortweg ADAM-regeling, is er voor inwoners van de gemeente Amsterdam met een laag inkomen. Zij mogen één keer per jaar met één huisdier gratis naar de dierenarts voor een consult. Mocht een medische behandeling noodzakelijk zijn, vergoedt de gemeente de helft van de kosten. Een van de voorwaarden die de gemeente stelt is dat de hond, kat of het konijn gechipt is. Mocht dit nog niet

het geval zijn, vergoedt de gemeente dit. Ook voor castratie van hond, kat en konijn heeft de gemeente een vergoeding ingeregeld.

AANBEVELING 14
De gemeente legt in haar minimabeleid of richtlijnen van de Bijzondere bijstand vast dat inwoners met een laag inkomen een regeling kunnen treffen bij onvoorziene noodzakelijke medische kosten voor hun huisdier

4.4.4 Hondenbeleid

De hond is bij uitstek het huisdier dat het meeste impact heeft op de openbare ruimte. Vanwege deze reden is er een aparte paragraaf besteed aan hondenbeleid.

In de Nederlandse samenleving hebben honden een belangrijke rol als gezinslid, hulphond of bijvoorbeeld politiehond. Het ontwikkelen van gemeentelijk beleid ten aanzien van honden is onontkoombaar, gezien het feit dat er in Nederland ruim 1,5 miljoen honden leven. Mensen gaan met honden naar buiten om ze hun behoeften te laten doen en ze te laten rennen en spelen. Het is belangrijk dat hondeneigenaren en hun medeburgers zonder ergernissen kunnen samenleven en dat honden hun soortspecifieke gedrag ook in de openbare ruimte kunnen vertonen. Hondeneigenaren zijn verantwoordelijk voor het gedrag van hun hond en het voorkomen van overlast voor medeburgers. Dit kan onder andere betekenen dat hondeneigenaren ervoor moeten zorgen dat hun hond zijn behoefte doet op daarvoor aangewezen plekken of dat zij hondenpoep opruimen. In veel gemeenten geldt een algehele opruimplicht voor hondenpoep. Voor honden en hun eigenaren is het belangrijk dat er genoeg plekken zijn waar de dieren hun behoeften kunnen doen en hun energie kwijt kunnen raken. Dit kan in losloopgebieden, die in veel gemeenten aanwezig zijn. Het is in deze wel belangrijk dat de locatie van de losloopgebieden niet voor onnodig gevaar voor mens en dier zorgen, zoals vlak naast een drukke weg. Wanneer eigenaren overlast van hun hond voorkomen, zal er onder medeburgers meer draagvlak zijn voor dit soort gebieden. Een goed hondenbeleid resulteert in minder overlast en de aanwezigheid van goede voorzieningen voor honden, waarbij het welzijn van de dieren centraal staat.

Voorlichting aan hondeneigenaren en overige burgers heeft een belangrijke plaats in het beleid, omdat het kan zorgen voor een mentaliteitsverandering, een hoger acceptatieniveau voor honden en meer wederzijds begrip. Bij voorkeur plaatst de gemeente informatie over het hondenbeleid goed zichtbaar op haar website en is duidelijk aangegeven waar zich uitlaatstroken, losloopgebieden en speelweides bevinden. Een andere wijze van voorlichting vindt plaats via de hondenscholen. De Dierenbescherming heeft de Gehoorzame Huishondscholen (GHH) om hondenbezitters te leren hoe ze hun dier op een verantwoorde manier kunnen opvoeden en begeleiden. De gemeente kan hondenscholen bijvoorbeeld actief onder de aandacht brengen bij mensen die een hond aanmelden voor de belasting. De Dierenbescherming kan helpen bij het opstellen van hondenbeleid.

AANBEVELING 15
De gemeente stelt hondenbeleid op, dat betrekking heeft op onder andere voorzieningen voor honden en bijtincidenten. Bij het opstellen van het beleid staat het welzijn van de hond centraal.

Hondenbelasting

Op basis van artikel 226 van de Gemeentewet hebben gemeenten het recht om hondenbelasting te heffen. In een aantal gemeenten is discussie ontstaan over het heffen van hondenbelasting, omdat men vond dat hondenbezitters gediscrimineerd worden door het heffen van de belasting. In januari 2013 deed het gerechtshof in Den Bosch de uitspraak dat gemeenten geen onderscheid mogen maken tussen inwoners met en zonder hond en daarom alleen hondenbelasting mogen heffen als die ook gebruikt wordt voor hondenbeleid binnen de gemeente. Wanneer de hondenbelasting ten goede komt aan de algemene middelen zou dit discriminatie zijn van hondenbezitters. De gemeente Sittard-Geleen stapte daarop naar de Hoge Raad, die in oktober 2013 concludeerde dat gemeenten gewoon hondenbelasting mogen heffen, ook als die terecht komt bij de algemene middelen. Het blijft dus zo dat hondenbelasting geen doelbelasting is en niet besteed hoeft te worden aan zaken die met honden te maken hebben.

Ondanks dat de hondenbelasting geen doelbelasting is, kan de gemeente ervoor kiezen de inkomsten uit hondenbelasting (ook) te besteden aan voorzieningen voor honden of de praktische uitwerking van hondenbeleid. Dit is ook wat de Dierenbescherming bepleit. Voorbeelden van voorzieningen die de gemeente kan creëren zijn uitlaatplaatsen, losloopgebieden, speelweides, en afvalbakken.
Een alternatief is dat de gemeente geen hondenbelasting heft, maar iets terugvraagt van hondeneigenaren. Bijvoorbeeld dat zij altijd hondenpoep opruimen en zo zelf de verantwoordelijkheid nemen en bijdragen aan het schoonhouden van de openbare ruimte.
De gemeente Ridderkerk heeft een dergelijk beleid. De Gemeentewet noemt geen vrijstellingen voor de hondenbelasting. Gemeenten kunnen wel zelf vrijstellingen invoeren voor bepaalde groepen. De Dierenbescherming vindt dat deze vrijstellingen zeker moeten gelden voor honden die in een asiel verblijven.

AANBEVELING 16

Indien de gemeente hondenbelasting int, dan gebruikt zij dat ter optimalisatie van de openbare voorzieningen voor honden.

Agressieve honden

Helaas heeft elke gemeente ook weleens te maken met bijtincidenten veroorzaakt door honden. De oorzaak van bijtincidenten is meestal een slechte opvoeding. Daarbij speelt de genetische aanleg – ook wel aangeduid als een hoog risico hond (HR-hond) - een cruciale rol, in combinatie met de socialisatie. De socialisatie, het leren van de maatschappelijke spelregels, vindt plaats in de eerste levensfase van de hond.
Met bijtincidenten moet zorgvuldig worden omgegaan. Zowel het slachtoffer, de hond als zijn eigenaar zijn hierbij gebaat. Om adequaat om te gaan met bijtincidenten is het goed als de gemeente ook beleid opstelt hieromtrent. Dit start met een gedegen registratie van de incidenten en het opstellen van een protocol. Hierin kan staan wat hondeneigenaren en slachtoffers kunnen doen na een bijtincident. Zo kan een slachtoffer aangifte doen.
De gemeente kan vervolgens bepalen wat er met de hond gebeurt en bijvoorbeeld een aanlijn- en muilkorfgebod opleggen, de hond laten testen op agressie, de eigenaar adviseren of verplichten een cursus te volgen met de hond of de hond in beslag nemen. De Dierenbescherming pleit ervoor dat honden na een aangifte bij voorkeur niet direct in beslag worden genomen, maar dat andere oplossingen eerst worden bekeken. Wanneer er sprake is van een (vermoedelijk) agressief dier, kan een onafhankelijke gedragstest worden gebruikt om vast te stellen of een hond op straat gevaar oplevert.

Om het aantal bijtincidenten terug te dringen en te voorkomen, pleit de Dierenbescherming voor een verantwoord preventiebeleid, waar goede voorlichting, gehoorzaamheidscursussen en goed fokbeleid onderdeel van uitmaken. De gemeente kan hier een belangrijke rol in spelen door informatie te verstrekken over het houden van honden en het onder de aandacht brengen en stimuleren van het volgen van gehoorzaamheidscursussen.

4.4.5 Handhaving

Het handhaven van dierenwelzijn is in principe geen verantwoordelijkheid van de gemeente. Echter kan een gemeente, via de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), op het gebied van openbare orde en veiligheid eisen stellen die indirect hun weerslag hebben op het dierenwelzijn. Deze eisen kunnen worden vastgelegd in de vergunningverlening. Bij overtreding kan de vergunning een volgende keer worden geweigerd. Elke gemeente heeft een eigen APV en die geldt voor iedereen binnen de gemeente.

Een andere optie om te handhaven zit in de Wet aanpak woonoverlast, in de volksmand ook wel de Aso-wet genoemd. Deze wet – die sinds 1 juli 2017 in werking is – biedt de gemeente meer mogelijkheden om woonoverlast sneller aan te pakken. In het geval van langdurige overlast kan de burgermeester officiële waarschuwingen geven en gedragsverandering afdwingen. De voorwaarde is dat bemiddeling met de buren niets oplevert. In het kader van stank- en geluidsoverlast kan de gemeente op deze wijze ook effectief ingrijpen in situaties waarin het welzijn van huisdieren wordt aangetast.

5. VERMAAK MET DIEREN

Onder evenementen met dieren verstaan we het gebruiken van dieren ter vermaak, zoals bij kunst, reclame, promotieactiviteiten, circussen, volksvermaak en tentoonstellingen. De Dierenbescherming is tegen het gebruik van dieren voor evenementen omdat het in strijd is met de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier. Het geeft blijk van weinig respect en degradeert het dier tot spelobject. Deze vorm van misbruik geeft bovendien een slecht voorbeeld aan mensen (en dus ook aan kinderen) over hoe zij met dieren om moeten gaan. Een uitzondering kan gemaakt worden als het educatie voor mensen betreft, mits de integriteit, gezondheid en het welzijn van de dieren behouden blijven.

Evenementen met dieren kunnen niet zomaar worden gehouden. De Wet dieren stelt beperkingen aan de mogelijkheden om dieren te gebruiken bij evenementen en wedstrijden. Zo is het verboden om dieren als prijs, beloning of gift uit te reiken (artikel 2.13), dierengevechten te organiseren (artikel 2.14) of bij een dier onnodig pijn of letsel te veroorzaken of zijn gezondheid of welzijn aan te tasten (artikel 2.1).

Op lokaal niveau hebben vrijwel alle gemeenten in hun APV de bepaling opgenomen dat het verboden is zonder vergunning een evenement te organiseren. De gemeente moet dus toestemming geven voor het organiseren van evenementen met dieren en kan een evenement met dieren verbieden met als motief de openbare orde en veiligheid. De Dierenbescherming pleit ervoor dat de gemeente bij het verlenen van vergunningen een voorkeursbeleid hanteert voor evenementen waar geen dieren bij betrokken zijn. De gemeente zou dit kunnen vastleggen in de APV of een aparte beleidsnota voor dierenwelzijn en kan dit doen door regels op te nemen over het aantal evenementen met dieren dat wordt toegestaan en de verhouding van evenementen met en zonder dieren.

5.1 Circussen

Er is sinds 15 september 2015 een verbod op het vertonen en het vervoeren van wilde zoogdieren ten behoeve van een circus of een ander optreden. Dit is geen totaalverbod op het gebruik van dieren voor circussen of gelijksoortige optredens. Huisdieren, paarden, kamelen en diverse andere soorten worden vooralsnog wel toegestaan. De Dierenbescherming vindt dat dieren geen plek hebben in circussen en pleit ervoor dat gemeenten een voorkeursbeleid hanteren voor circussen zonder dieren.

AANBEVELING 17
De gemeente hanteert een voorkeursbeleid voor circussen zonder dieren.

5.2 Levende kerststallen

In levende kerststallen worden levende dieren gebruikt die gehuurd worden bij bijvoorbeeld een dierenverhuurbedrijf. Vaak is er sprake van een provisorisch, zeer beperkt onderkomen en voldoen de kerststallen niet aan veiligheidsnormen, waaronder die voor brandveiligheid. Door de aanwezigheid van stro en hooi is het risico op brand groot met

een gruwelijke afloop voor zowel mensen als dieren tot gevolg. Daarnaast kan door de tijdelijke huisvesting moeilijk worden voldaan aan de behoeften van de dieren in kwestie. De dieren kunnen zich bijvoorbeeld niet op natuurlijke wijze gedragen en raken gestrest door omstandigheden zoals muziek, veel mensen, drukte en lawaai.
De Dierenbescherming pleit ervoor dat gemeenten kiezen voor alternatieve kerststallen zonder levende dieren. Wanneer de gemeente desondanks kiest voor een kerststal met levende dieren, moeten er strenge voorwaarden gelden voor de huisvesting en verzorging van de dieren en moet het dierenwelzijn zijn geborgd.

5.3 Overig vermaak met dieren

Jaarlijks worden er tal van evenementen, zoals kermissen en braderieën, 'opgeleukt' met dieren. Dit met dierenwelzijnsproblemen en een hoop commotie tot gevolg. Voorbeelden hiervan zijn kamelen- en struisvogelraces, roofvogelshows en paardenmarkten. Ook op de kermis worden vaak dieren puur voor menselijk vermaak gebruikt. Te denken valt aan ponyritjes voor kinderen. Bij huwelijken worden sierduiven losgelaten, die vaak hun weg niet terug vinden, onderweg gewond raken of totaal uitgeput ergens aankomen. Al deze vormen van vermaak met dieren hebben ernstige gevolgen voor het dierenwelzijn en vergunningen voor dit soort evenementen zouden niet verleend moeten worden.

De Gemeentewet geeft de gemeente bevoegdheid om aanvullende regelgeving uit te vaardigen. De meest omvattende gemeentelijke verordening is de APV. Gemeenten hebben via de APV de mogelijkheid om specifieke aanvullende voorwaarden te stellen waaraan evenementen als roofvogelshows en paardenmarkten moeten voldoen. Deze hoeven niet per definitie betrekking op dierenwelzijn te hebben. Er kunnen ook aanvullende voorwaarden op het gebied van overlastbeperking en openbare veiligheid worden gesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de handhaving en sanctionering van overtredingen op basis van de APV. Het niet voldoen aan de voorwaarden van een verordening (een strafbaar feit) valt onder de zogenaamde overtredingen.

Het is voor de gemeente handig om een bruikbaar en erkend handvat te hebben waarmee aanvullende voorwaarden op het gebied van dierenwelzijn kunnen worden gesteld. Voor paardenmarkten heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) een aangescherpt protocol beschreven. Dit is als handvat voor de gemeente bruikbaar in het APV.

Voor evenementen die toegankelijk zijn voor publiek is tevens vaak een evenementenvergunning noodzakelijk. Hierin zijn randvoorwaarden opgenomen waaronder de activiteit mag worden gehouden. Ook hier is de gemeente verantwoordelijk voor handhaving en sanctionering.

AANBEVELING 18
De gemeente maakt het de organisatie van evenementen met dieren, zoals levende kerststallen, struisvogelraces, roofvogelshows en paardenmarkten lastig door via de APV specifiek aanvullende voorwaarden te stellen ten aanzien van dierenwelzijn en algemene veiligheid.

AANBEVELING 19
Wanneer de gemeente toch een vergunning voor een paardenmarkt wil afgeven, doet zij dit volgens het door de Raad voor Dierenaangelegenheden aangescherpte protocol voor paardenmarkten.

5.3.1 Dierentuinen en -parken

In Nederland zijn er 58 organisaties die een dierentuinvergunning hebben gekregen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Deze vergunning wordt getoetst aan hoofdstuk 4 van het Besluit houders van dieren. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland voert de bestuursrechtelijke handhaving uit voor de regelgeving rondom het tentoonstellen van levende wilde dieren. Bestuursrechtelijke handhaving wil zeggen dat er gekeken wordt of een overtreding nog hersteld kan worden. Bijvoorbeeld door een vergunning alsnog aan te vragen. De gemeente heeft verder geen rol bij de handhaving, maar kan wel voorwaarden stellen aan eventuele financiële ondersteuning van dierentuin of -park. In artikel 4.10 van het Besluit houders van dieren wordt gesteld dat een dierentuin, in het kader van een informatief en educatief programma met betrekking tot de tentoongestelde diersoorten, onder meer informatie verstrekt over de tentoongestelde soorten en hun natuurlijke habitat. De Dierenbescherming vindt dat een educatief programma interactief, toegepast en modern moet zijn vormgegeven en door de gemeente als voorwaarde moet worden gesteld aan eventuele financiële ondersteuning aan de dierentuin.

AANBEVELING 20

Indien de gemeente financiële steun levert aan een dierentuin of -park, dan stelt het een interactieve, toegepaste en moderne educatie van de bezoekers als voorwaarde.

5.3.2 Kinderboerderijen

In Nederland zijn tussen de 550 en 600 kinderboerderijen, met naar schatting tussen de 25 en 30 miljoen bezoekers per jaar[2]. Ze hebben een recreatieve en educatieve functie en brengen hun bezoekers in aanraking met gezelschapsdieren en landbouwhuisdieren, de natuur, hun omgeving en elkaar.

Op kinderboerderijen, stadsboerderijen of hertenkampen kunnen zich gemakkelijk dierenwelzijnsproblemen voordoen, die voornamelijk ontstaan doordat de belangen van het dier ondergeschikt worden aan die van de mens. Het gaat hierbij om tekortkomingen in de geschiktheid van soort of het individu, sociale situatie van het dier, huisvesting, verzorging, toezicht, hygiëne en fokbeleid.

De Dierenbescherming accepteert de aanwezigheid van kinderboerderijen, stadsboerderijen en hertenkampen. Het in contact brengen van kinderen en volwassenen met dieren is belangrijk voor het leren omgaan met en het denken over dieren. Hierbij is het heel belangrijk dat de gezondheid, het welzijn en de integriteit van het dier niet worden aangetast. Niet iedere diersoort is geschikt om op een kinderboerderij te houden. Exoten en wilde (niet gedomesticeerde) dieren zijn niet geschikt.
De Dierenbescherming vindt dat alleen de bekende, veel voorkomende gezelschaps- en hobbydieren, zoals katten, cavia's, konijnen, paarden, pony's, varkens, kippen, eenden en ganzen op kinderboerderijen mogen worden gehouden. De gehouden dieren moeten een geschikt karakter hebben en gewend zijn aan het contact met mensen, anders levert dit te veel angst en stress op voor de dieren. Het is onacceptabel om door middel van fokkerij (selectie) of ingrepen de dieren geschikt te maken voor het gebruik op een kinderboerderij.

De verzorging van de dieren moet in handen zijn van een gediplomeerd en vakbekwaam medewerker. Afspraken over de verzorging en omgang moeten schriftelijk in een protocol

2 vSKBN, Brancheorganisatie voor kinderboerderijen, september 2017. www.kinderboerderijen.nl

vastgelegd te worden. De medewerker moet ook toezicht houden op het contact tussen mensen en dieren. Door voldoende en goede voorlichting, begeleiding en toezicht, kan de omgang met de dieren op een diervriendelijke manier verlopen.

Omdat er veel komt kijken bij het verantwoord runnen van een kinderboerderij, dient de gemeente het oprichten en beheren slechts onder bepaalde voorwaarden toe te staan. Deze voorwaarden kunnen bijvoorbeeld worden vastgelegd in een overeenkomst. In 2010 heeft de Dierenbescherming samen met de Vereniging Medewerkers Kinderboerderijen (inmiddels opgegaan in de SKBN) een intentieverklaring ontwikkeld om dierenwelzijn op kinderboerderijen te waarborgen en verbeteren. In deze intentieverklaring zijn uitgangspunten geformuleerd over onder ander huisvesting, verzorging en fokbelang.

AANBEVELING 21
De gemeente staat het oprichten en beheren van een kinder- of stadsboerderij of hertenkamp slechts onder bepaalde voorwaarden toe en ziet erop toe dat het welzijn, de gezondheid en lichamelijke integriteit van de dieren zijn gewaarborgd en maakt bij voorkeur gebruik van de intentieovereenkomst voor dierenwelzijn op kinderboerderijen.

6. LANDBOUWHUISDIEREN

6.1 Wetgeving

Regels over dieren gehouden voor productiedoeleinden zijn voor een groot deel afkomstig vanuit de Europese Unie. In Nederland zijn deze regels met name vastgelegd in de Wet dieren en de daaronder hangende AMvB's, namelijk het Besluit houders van dieren en het Besluit diergeneeskundigen. In het Besluit houders van dieren zijn algemene regels opgenomen voor het houden van dieren, specifieke regels voor bepaalde diersoorten (kalveren, varkens, legkippen en vleeskuikens) en regels over het doden van dieren. In het Besluit diergeneeskundigen zijn onder andere regels opgenomen over lichamelijke ingrepen die zijn toegestaan. De regels in het kader van de Wet dieren hebben inmiddels de regels die eerder waren gesteld op grond van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren grotendeels vervangen.

6.2 Vee-industrie

In Nederland worden in de vee-industrie meer dan 450 miljoen dieren per jaar gehouden, vissen in aquacultuur nog niet meegerekend. Landbouwhuisdieren zijn dieren die door mensen voor productiedoeleinden gehouden worden. Het gaat om bijvoorbeeld vlees, vis, eieren, melk, wol of bont. Ruim 95 procent leeft in de vee-industrie (intensieve veehouderij). In deze bedrijfstak produceren zo veel mogelijk dieren zo veel mogelijk vlees, eieren, melk of bont, op een zo klein mogelijke oppervlakte, zo snel mogelijk en tegen zo laag mogelijke kosten. In de vee-industrie zijn dieren steeds verder doorgefokt op hoge productie. Ze worden heel klinisch, zeer dicht op elkaar gehouden, dikwijls op roostervloeren, in een vrijwel kale omgeving met weinig afleiding en in stallen zonder daglicht. De gezondheids-en gedragsproblemen die hierdoor ontstaan, worden gemaskeerd door antibiotica en andere medicaties en het amputeren van lichaamsdelen zoals hoorns, staarten en het kappen van snavelpunten. Deze wijze van houden van dieren geeft ook milieu- en landschapsvervuiling en brengt risico's met zich mee voor de volksgezondheid. Het is daarom niet vreemd dat er steeds meer stemmen opgaan om de veestapel drastisch in te krimpen en beperkende maatregelen te nemen ten aanzien van de vestiging en uitbreiding van dergelijke bedrijven. Deze beperkende maatregelen worden over het algemeen om milieutechnische redenen genomen, maar kunnen ook het dierenwelzijn ten goede komen. Let wel op dat dergelijke maatregelen het dierenwelzijn ook kunnen aantasten of de positieve ontwikkeling tegenhouden.

Al sinds vele jaren is er in Nederland sprake van een toenemende schaalvergroting en intensivering in de veehouderij. Hierdoor ontstaan er steeds meer megastallen, waarin tot wel honderdduizenden dieren op elkaar worden gehouden. Deze intensivering brengt problemen met zich mee op het gebied van milieu, volksgezondheid en dierenwelzijn. Doorgaan met concurreren op kostprijs is een neerwaartse spiraal die uiteindelijk alleen verliezers kent. De boerderijen worden vervangen door fabrieken, de boer met zijn familiebedrijf wordt vervangen door fabrieksarbeiders en het dier wordt steeds meer een ding. Al jaren pleiten opeenvolgende adviescommissies ervoor dat veehouders zich gaan richten op het maken van producten met meerwaarde, waaronder een hoger dierenwelzijn. Met de nodige voorlichting en marketing zijn consumenten, zeker in Nederland en omringen-

de landen, best over te halen hiervoor wat meer te betalen[3].
Met haar Beter Leven keurmerk laat de Dierenbescherming sinds 2007 zien dat dit heel goed mogelijk is. Steeds meer eieren, varkens- kippen- en rundvlees komen van boerderijen die onder het Beter Leven keurmerk diervriendelijker produceren[4].

Eenzijdige aanpak gaat ten koste van dierenwelzijn
Sinds de Q-koorts crisis, de ontdekking dat er steeds meer bacteriën resistent worden tegen antibiotica en onderzoeken naar de gevolgen voor de volksgezondheid van de uitstoot van ammoniak, fijnstof en geur uit de veehouderij beginnen provincies en gemeenten een steeds restrictiever beleid te voeren ten aanzien van de vee-industrie. Daarbij wordt bedrijven vaak de op dit moment 'best beschikbare techniek opgelegd' om de uitstoot van genoemde stoffen tegen te gaan: een luchtwasser. Met de luchtwasser wordt de omgeving van een stal wel schoner, maar in de stal staan de dieren vaak maanden boven putten met hun eigen gistende uitwerpselen en is het klimaat voor de dieren en hun verzorgers nog steeds zeer ongezond. Een luchtwasser is zo een 'end-of-pipe' oplossing en 'win-loss' situatie, winst voor milieu en volksgezondheid, maar verlies voor het dierenwelzijn. In plaats van luchtwassers in varkens- en runderstallen pleit de Dierenbescherming voor aanpak van de problemen bij de bron.

Met afzonderlijke of gecombineerde maatregelen als verlaging van het eiwitgehalte in het voer, mestpannen, balansballen, een spoelgoot en een koeldeksysteem kan de ammoniakuitstoot van bestaande varkensstallen drastisch verlaagd worden[5]. Nog beter is bij nieuwbouw of ingrijpende verbouw van varkensstallen mest en urine direct te scheiden en uit de stal af te voeren, zodat ammoniakvorming wordt voorkomen[6].

In plaats van bestaande pluimveestallen potdicht te maken en er een luchtwasser op te plaatsen kan fijnstof met voor de volksgezondheid risicovolle endotoxinen ook flink verminderd worden met bijvoorbeeld een warmtewisselaar, een mestdroogtunnel, ionisatie van stof en verneveling van koolzaadolie in de stal. Een z.g. strooiselschuif vindt de Dierenbescherming dan weer een minder goede oplossing, omdat er dan vaak te weinig strooisel achterblijft voor de kippen om in te stofbaden.
Bij nieuwbouw van kippenstallen moeten systemen toegepast worden om mest direct uit de stal af te voeren. Dan is de uitstoot van ammoniak, geur, micro-organismen en stofdeeltjes met endotoxinen meteen veel lager. Er bestaan al enkele diergericht ontworpen stalsystemen, zoals Rondeel, Kipster en de Windstreekstal.

In plaats van een luchtwasser te bouwen op zijn melkveestal, kan een melkveehouder zijn koeien beter zoveel mogelijk weidegang geven. In de wei vallen mest en urine apart en treedt daardoor geen ammoniakvorming op.

Verborgen vee-industrie
Naast de algemeen bekende grotere takken van veehouderij, zoals melkvee-, pluimvee- en varkenshouderij, zijn er ook andere (minder bekende) takken. Daarin vinden we onder andere kalkoenen, vissen of eenden, waarvan de consument niet weet dat ze in kleine hokken, bakken en schuren gehouden worden. Vandaar de naam 'verborgen' vee-industrie. Ook het grootste deel van het zogenaamde 'wild', zoals konijnen- en hertenvlees, komt uit

3 Zie bijvoorbeeld: Toekomst voor de veehouderij – agenda voor een herontwerp van de sector. Commissie Wijffels (2001); Debat Toekomst Intensieve Veehouderij o.l.v. Minister Veerman (2003); Toekomstvisie op de veehouderij. Brief aan de Tweede Kamer van Minister Verburg (2009); Van mega naar beter – Rapportage van de maatschappelijke dialoog over schaalgrootte en toekomst van de veehouderij. Commissie Alders (2011); Alle vlees duurzaam, Commissie Van Doorn (2011).
4 beterleven.dierenbescherming.nl/
5 Vermeij, I., H. Ellen, S. Bokma, 2017. Maatregelen ter reductie van ammoniakemissie in bestaande varkensstallen; Wageningen Livestock Research, Rapport 1010.
6 www.wur.nl/nl/show/StarPlus-stalconcept-voor-varkens.htm

de verborgen vee-industrie. In deze sector worden de dieren opgefokt onder dikwijls erbarmelijke omstandigheden. Adequate, specifiek op deze diersoorten toegesneden regelgeving ontbreekt helaas.

6.2.1 Pelsdierhouderij

Een bijzondere tak van de vee-industrie is de pelsdierhouderij. Het houden van chinchilla's en vossen voor hun pels is sinds 1 april 2008 wettelijk verboden in Nederland. Maar nog steeds moeten jaarlijks enkele miljoenen nertsen hun hele leven slijten in een kleine kooi. De dieren vertonen duidelijk gestoord gedrag dat erg afwijkt van hun soortspecifieke gedrag. Het is ethisch niet aanvaardbaar om dieren zo te behandelen. Daar komt nog eens bij dat het gaat om bont, een luxeproduct waar voldoende alternatieven voor zijn.
In december 2012 heeft na de Tweede Kamer ook de Eerste Kamer met een verbod op het fokken van nertsen in Nederland ingestemd. Deze laatste tak van de bontindustrie in Nederland verdwijnt voorgoed in 2024. Tot die tijd mogen de nertsenhouders niet uitbreiden en geen nieuwe nertsenfokkerijen starten. Mocht er in een gemeente toch een vergunning worden afgegeven voor start of uitbreiding van een nertsenfokkerij, dan kunnen mensen contact opnemen met Stichting Bont voor Dieren. Zij zal dan de gemeente aanspreken op het niet naleven van het nertsenfokverbod en zo nodig juridische stappen tegen de gemeente ondernemen.

6.2.2 Stalbranden

Regelmatig verschijnen er in de media berichten over stalbranden en grote aantallen dieren die daarbij omkomen. De kans dat een stal in brand vliegt is heel klein, maar heel vaak betekent een stalbrand een afschuwelijke dood voor de dieren in de stal. En met het steeds groter worden van stallen zijn bij een enkele brand steeds grotere aantallen dieren slachtoffer.

In 2008 heeft de Dierenbescherming de noodklok geluid over stalbranden en is zij met boerenorganisatie LTO en de overheid in overleg gegaan. Na onderzoek naar aard en omvang van stalbranden heeft dit geresulteerd in het Actieplan Stalbranden 2012 – 2016. LTO, Dierenbescherming en overheid hebben dit actieplan samen met Brandweer Nederland, het Verbond van Verzekeraars, dierenartsenorganisatie KNMvD en de NVWA uitgevoerd.

De meest voorkomende oorzaken van een stalbrand zijn kortsluiting, klussen in en om de stal (zoals lassen, slijpen en dakdekken) en oververhitting van apparatuur. Deze oorzaken hebben veel te maken met kennis, houding en gedrag van de veehouders. Vandaar dat onder het actieplan ruim vijftig voorlichtingsbijeenkomsten voor veehouders over brandpreventie zijn georganiseerd.

Als er een brand in een stal uitbreekt grijpt deze snel om zich heen, o.a. omdat plafonds en wandbekleding bestaan uit sterk brandbare materialen. Per 1 april 2014 geldt op grond van het Bouwbesluit 2012 voor nieuw- en verbouw van stallen dat de elektrische installatie achter een 60 minuten brandwerende wand en deur moet staan en dat bouwmaterialen van een hogere, slecht brandende klasse (Brandklasse B of beter) moeten zijn. Het duurt helaas nog wel even voor alle stallen aan deze eisen voldoen, aangezien ze 25 tot 40 jaar meegaan.

Kortsluiting in de elektrische installatie is de belangrijkste oorzaak van stalbranden. Daarom is het belangrijk dat bij oplevering van stallen en daarna eens in de vijf jaar een z.g. Agro Elektra Inspectie plaatsvindt, waarbij een deskundige alles van leidingen en stopcontacten tot stoppenkast en apparatuur naloopt op tekortkomingen en adviseert hoe

deze te verhelpen. Verzekeraars nemen een dergelijke inspectie steeds vaker als voorwaarde op in de brandverzekeringspolis. Ook voor deelname aan het Beter Leven keurmerk van de Dierenbescherming is een periodieke elektrakeuring een voorwaarde. En de IKB kwaliteitsborgingssystemen van de veehouderijsector zelf zijn ook voornemens deze voorwaarde te gaan stellen (ruim 95% van de veehouders neemt hieraan deel dus dat is een belangrijke stap in de aanpak van stalbranden).

Het Actieplan Stalbranden 2012 – 2016 heeft (nog) niet geleid tot een vermindering van het aantal stalbranden en het aantal dieren dat daarbij omkomt. Een periode van vijf jaar is dan ook nog te kort om al veel effect te kunnen zien van de genomen maatregelen[7]. Omdat het nog tientallen jaren duurt voordat alle bestaande stallen zijn vernieuwd en aan de strengere, brandveiligere bouwvoorschriften voldoen, zal in het vervolg op het Actieplan Stalbranden meer aandacht besteed worden aan maatregelen om bestaande stallen brandveiliger te maken.

Gemeenten spelen een belangrijke rol in het voorkomen van stalbranden. Zij, of in regionaal samenwerkingsverband de Regionale Omgevingsdienst, zijn het immers die omgevingsvergunningen afgeven voor bouw en verbouw van stallen, inclusief het voorschrijven en toezien op brandpreventie. Zo moet er controle zijn op het gebruik van de juiste, brandveilige materialen. Ook dienen gemeenten erop toe te zien dat in een grote stal elke 2500m^2 staloppervlak wordt afgescheiden door een minstens 60 minuten brandwerende afscheiding (z.g. compartimentering). En als een veehouder ruimtes groter dan 2500m^2 wil bouwen moet de gemeente er op toezien dat hierin extra brandpreventiemaatregelen worden genomen.

Naast brandpreventie is ook een snelle bestrijding van een beginnende brand van belang. Daarvoor is o.a. bluswater nodig. Steeds meer gemeenten heffen brandwaterputten in het buitengebied op. Het is dan wel zaak dat de brandweer beschikt over grote watertankwagens. Ook kan veehouders voorgeschreven worden dat ze een grote waterpunt of een bluswatervijver moeten aanleggen.

Met het oog op het overslaan van brand van de ene stal naar de andere is het nodig dat een aantal gemeenten het ruimtelijke ordeningsbeleid aanpast. De meeste schrijven nu een harde bouwblokgrens voor, waardoor stallen dicht op elkaar worden gebouwd en waardoor vuur gemakkelijk kan overslaan. In plaats van een bouwblokgrens kan een gemeente ook een bebouwingspercentage voorschrijven, waarbij er meer vrijheid is tussen de gebouwen ruimte te laten tegen brandoverslag.

6.2.3 Diervriendelijkere consumptie

De Dierenbescherming wil meer ruimte voor dierenwelzijn. De veehouderij zal zich daartoe moeten richten op het creëren van duurzamer vlees, eieren en zuivel met meerwaarde, waaronder een hoger dierenwelzijn met uitloop. Het merendeel van de in Nederland geproduceerde dierlijke producten wordt in Noordwest-Europa verkocht. Het bedrijfsleven is in staat de consumenten in dit gebied met voorlichting en marketing ervan te overtuigen dat zij wat meer moeten betalen voor een product dat meer dierenwelzijn garandeert.

De Dierenbescherming steunt niet alleen de biologische veehouderij. Met haar Beter Leven keurmerk op de verpakking steunt zij ook veehouderij tussen gangbaar en biologisch in, om stapsgewijs het dierenwelzijn te verhogen. Niet mega, maar minder en beter, is volgens de Dierenbescherming de weg naar een maatschappelijk aanvaardbare veehouderij met toekomst.

---

7 M. Bokma-Bakker, Bokma, S, Ellen H, Hagen R, Van Ruijven C., Evaluatie Actieplan Stalbranden 2012 – 2016, Wageningen Universiteit & Research, Instituut Fysieke Veiligheid. Rapport 1035, juli 2017.

Sinds de introductie van het Beter Leven keurmerk van de Dierenbescherming in 2007, is het aanbod van producten afkomstig van dieren die diervriendelijker gehouden worden enorm toegenomen. Het Beter Leven keurmerk drukt het dierenwelzijnsniveau uit in drie sterren; hoe meer sterren, hoe beter. Producten met het Beter Leven keurmerk zijn te vinden in supermarkten, maar ook in de catering. Het Beter Leven keurmerk staat inmiddels op kip, kalkoen, varkensvlees, rundvlees, kalfsvlees, konijn en eieren.

Samen met Natuur & Milieu is de Dierenbescherming bezig het Beter Leven keurmerk, om te beginnen voor varkens- en kippenvlees, uit te breiden met milieucriteria. Zo zal het een meer integraal duurzaamheidskeurmerk worden.

Een Beter Leven keurmerk voor zuivel is nog in de maak en komt hopelijk in de loop van 2018 op de markt. Wie zuivelproducten wil consumeren en daarbij op het dierenwelzijn wil letten, kan biologische zuivel kopen. Biologisch gehouden melkkoeien hebben bijvoorbeeld gegarandeerd weidegang gehad. Naast biologische zuivel is er nu ook de zogenaamde 'weidezuivel'. Dit komt van koeien die tijdens het weideseizoen van april tot november tenminste 120 dagen, 6 uur per dag in de wei hebben gelopen.

6.3 Rol van de gemeente

Veehouders hebben een Omgevingsvergunning van het college van B&W nodig voor het oprichten en uitbreiden van het bedrijf. Het verlenen van een vergunning staat open voor inspraak en mag niet in strijd zijn met landelijke wetgeving, jurisprudentie en richtlijnen, zoals milieuwetgeving, stank- en stofnormen en geluidshinderregels. Ook provinciale en gemeentelijke regelgeving zijn van belang.

Een provincie kan in een Structuur- of Omgevingsvisie en een provinciale Verordening Ruimte kaders voor het gemeentelijk ruimtelijke ordeningsbeleid weergeven. Gemeenten moeten hiermee rekening houden in hun structuur- en bestemmingsplannen. Een gemeentelijk bestemmingsplan geeft uiteindelijk aan wat er in een bepaald gebied ruimtelijk mag gebeuren en is dus ook bepalend voor het wel of niet mogen oprichten en uitbreiden van veehouderijen.

In de afgelopen jaren zijn door verschillende provincies vele tientallen gebieden genomineerd als LOG (Landbouw ontwikkelingsgebied). Hier krijgt de vee-industrie de ruimte om zich te ontwikkelen. Andere gebieden zijn juist aangewezen als extensiveringsgebied, waar de vee-industrie weggesaneerd moet worden, of verwevingsgebieden, waar natuur en recreatie met veehouderij verweven mag worden. Door protesten van bewoners en verzet van gemeenten is het ontwikkelen van LOG's op veel plaatsen mislukt en komen genoemde provincies terug op dit beleid. Naar aanleiding van de groeiende protesten tegen de vee-industrie zijn diverse provincies bezig de nieuwvestiging en uitbreiding van veehouderijbedrijven in hun Omgevingsvisie en hun Verordening Ruimte aan banden te leggen.

In de bestemmingsplannen van de gemeente kan worden opgenomen dat nieuwe vestiging van intensieve veehouderijen niet wordt toegestaan. Het omzetten van de bestemming 'grondgebonden agrarisch bedrijf' in de bestemming 'niet-grondgebonden bedrijf' of 'agrarisch bedrijf' kan eveneens worden geblokkeerd. Dit betekent dat de komst van alle vormen van intensieve veehouderijen wordt tegengehouden. Veel gemeenten hebben in hun bestemmingsplan voor het buitengebied de bepaling dat alleen 'grondgebonden veehouderij' is toegestaan. Deze bepaling sluit de vestiging uit van niet-grondgebonden bedrijven, zoals intensieve varkens- en pluimveehouderij. De bepaling dat alleen grondgebonden veehouderij is toegestaan, sluit een melkveebedrijf waar koeien niet worden geweid maar het hele jaar op stal staan niet uit. Als een melkveehouder voldoende grond heeft voor het weiden van zijn koeien, maar ze niet weidt, kan het bedrijf toch als grond-

geboden worden gezien. Het is daarom zaak dat de gemeente uitdrukkelijk in haar bestemmingsplan bepaalt dat het bedrijf de koeien gedurende het weideseizoen weidegang moet geven.

Binnen hun verantwoordelijk voor het afgeven van een vergunning voor het bouwen van een stal, moet de gemeente de plannen ook toetsen op de brandveiligheid. Zie hiervoor.

AANBEVELING 22
De gemeente voorkomt met behulp van haar bestemmingsplannen de vestiging of uitbreiding van vee-industrie binnen haar grenzen.

AANBEVELING 23
De gemeente stimuleert vormen van diervriendelijkere veehouderij door zelf het goede voorbeeld te geven en alleen producten met het Beter Leven kenmerk of biologische producten te gebruiken en te zorgen voor de aanwezigheid van vegetarisch voedsel.

AANBEVELING 24
De gemeente stelt extra eisen aan de brandveiligheid van stallen, bijvoorbeeld door bebouwingspercentages in plaats van bouwblokgrenzen te hanteren en controleert stallen regelmatig op brandveiligheid. Ook zorgt de gemeente ervoor dat de brandweer is voorbereid op het aanpakken van stalbranden door te zorgen voor voldoende bluswater, regelmatig te oefenen en een aanvalsplan voor stalbranden op te stellen.

7. IN HET WILD LEVENDE DIEREN: JACHT, BEHEER & SCHADEBESTRIJDING

In de wetgeving met betrekking tot in het wild levende dieren wordt onderscheid gemaakt tussen jacht enerzijds en beheer en schadebestrijding anderzijds. Daarom is in dit hoofdstuk ook voor dit onderscheid gekozen. Ook gaan we in op hengelsport.

7.1 Jacht

Onder jacht verstaan we het najagen, opsporen, vangen en doden van dieren puur voor recreatie, ontspanning en vermaak en voor de consumptie van vlees of het gebruik van bijvoorbeeld huiden en geweien.

7.1.1 Wetgeving

In de Wet natuurbescherming worden vijf diersoorten als vrij bejaagbaar aangemerkt: haas, fazant, wilde eend, konijn en houtduif. Op de vrij bejaagbare soorten mag alleen tijdens de openstelling van de jacht worden gejaagd. Openingstijden zijn door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit per diersoort vastgesteld. Buiten deze periodes geldt voor deze soorten, net als voor niet-wildsoorten, vaak een regime van beheer en schadebestrijding.

De wet geeft ook aan wie er mag jagen en met welke middelen. Het ‘genot van de jacht’ is gekoppeld aan het bezit of gebruik van de grond, maar kan worden verhuurd aan anderen als bijvoorbeeld de eigenaar of de grondgebruiker niet zelf de wildstand wil beheren. Zolang een pachter of grondgebruiker toestemming verleent, kan de gemeente ‘het genot van de jacht’ op gemeentegronden verhuren.

7.1.2 Visie Dierenbescherming

De Dierenbescherming is tegen jacht. In het wild levende dieren in ons land hebben te maken met veel menselijke verstoring. Hun leefomgeving is sterk teruggedrongen door intensieve landbouw, steden en infrastructuur. Ook gebieden met een natuurbestemming zijn vaak doorsneden met wegen en bebouwing. Het is daarom van belang in het wild levende dieren zo veel mogelijk met rust te laten om hun welzijn te waarborgen. Zij moeten de kans te krijgen om in vrijheid te leven en te sterven. Jacht is niet nodig om mensen van voedsel te voorzien. Bovendien veroorzaakt jacht onrust onder de bejaagde soort én andere diersoorten, onder andere omdat dieren niet altijd direct gedood zijn. Jacht op ouderdieren kan er voor zorgen dat jongen zonder ouders een langzame dood sterven. Vanuit het oogpunt van dierenwelzijn brengt jacht veel negatieve gevolgen met zich mee.

7.1.3 Rol van de gemeente

Gemeenten zijn vaak in het bezit van verschillende gronden (bijvoorbeeld agrarisch land of landgoederen). Het gebeurt regelmatig dat deze gronden verhuurd worden voor de jacht. Vaak gebeurt dit omdat gemeenten denken dat het bestrijden van schade anders niet mogelijk is. Maar omdat er voldoende alternatieven zijn om via diervriendelijke maatregelen gewasschade tegen te gaan en er een wettelijk afwegingskader bestaat waardoor het doden van dieren in het kader van schadebestrijding mogelijk is (zonder daarbij gebruik te maken van de jacht) is het toestaan en toepassen van de traditionele jacht op gemeentegronden overbodig. Er wordt hiermee geen algemeen belang gediend en er is voor de gemeente dan ook geen enkele reden de jacht op gemeentegronden toe te staan.

AANBEVELING 25

De gemeente staat jacht op gemeentegronden niet toe.

7.2 Beheer en schadebestrijding

Van sommige diersoorten wordt geoordeeld dat de populaties te groot zijn geworden en ze overlast (kunnen) veroorzaken. Er kan dan besloten worden om de populatie te verkleinen, we spreken dan over beheerjacht. Bij sommige beheersoorten wil men de stand terug te brengen naar nul. Dit geldt meestal voor de zogeheten ‘exoten’, oftewel diersoorten die niet van oorsprong in Nederland voorkomen. Daarnaast vindt doden ook nog plaats onder de term schadebestrijding. Wanneer bijvoorbeeld ganzen veel schade veroorzaken aan landbouwgewassen, dan mogen ze soms, indien er geen alternatieve oplossingen zijn, worden afgeschoten. Schadebestrijding wordt vaak uitgevoerd door jagers, die daarvoor in het bezit moeten zijn van een geldige jachtakte.

7.2.1 Wetgeving

In principe zijn alle in het wild levende dieren beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 1.11.1) en via de Wet dieren (artikel 2.1). Echter, ten behoeve van beheer en schadebestrijding kan daar van afgeweken worden als bepaalde belangen in gevaar zijn. Voorbeelden daarvan zijn de openbare, verkeers- en vliegveiligheid, volksgezondheid of ter voorkoming van schade aan gewassen of flora en fauna. Wie verstorings- en dodingshandelingen mag uitvoeren en of daarvoor een ontheffing nodig is hangt af van de soort en in welke provincie de overlast speelt. Ontheffingsaanvragen lopen normaliter via de provincie. Voor soorten die niet onder een van de drie beschermingsregimes (1: vogels, 2: soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, 3: nationaal beschermde soorten) vallen of via een ministeriële of provinciale aanwijzing zijn vrijgesteld is geen ontheffing nodig. Wel gelden er in alle gevallen regels omtrent verboden en toegestane middelen en zitten aan de vrijstellingen voorwaarden gekoppeld. Deze regels en voorwaarden zijn terug te vinden in de Wet natuurbescherming, de daaronder liggende Regeling en het Besluit en in provinciale verordeningen en beleidsregels.

Indien men voor de bestrijding gif wil inzetten, dan moet worden nagaan in de Wet gewasbescherming en biociden of dit is toegestaan. In alle gevallen, dus ook voor muizen en ratten, geldt de algemene zorgplichtbepaling uit de Wet natuurbescherming en de Wet dieren. Onnodig leed veroorzaken is derhalve niet toegestaan.

7.2.2 Visie Dierenbescherming

De Dierenbescherming hanteert voor zowel beheer als schadebestrijding het 'nee, tenzij'-beginsel. In het geval van schadebestrijding betekent dit dat dieren niet gedood worden, tenzij er echt geen enkele andere mogelijkheid is. De Dierenbescherming vindt dat ingrijpen, of het nu beschermde inheemse, uitheemse of niet beschermde dieren betreft, door de mens alleen gerechtvaardigd is als er sprake is van zeer ernstige schade of overlast en alternatieve, diervriendelijkere oplossingen niet voorhanden zijn. Het doden van dieren om schade en overlast te bestrijden is niet duurzaam en vaak ook niet effectief. Men gaat er vanuit dat door het doden van dieren de schade en overlast minder zullen worden. Echter, meestal hebben populaties een zelfregulerend vermogen, wat betekent dat als dieren gedood worden er vervolgens meer jongen worden geboren en/of overleven. Deze vullen de plekken van de gedode dieren weer op. Schade en overlast treden dan opnieuw op. Bejaging kan er verder toe leiden dat dieren gaan vluchten, daardoor meer energie gebruiken en meer (gewassen) eten en dus meer schade veroorzaken of door opvliegen juist meer verstoring geven aan het vliegverkeer.

Het doden van muizen en ratten gebeurt door particulieren en deels door dierplaagbeheerders. Vaak gebruikt men gif. De Dierenbescherming is tegen het gebruik van muizen- of rattengif omdat dit zeer veel leed bij het te doden dier veroorzaakt en daarnaast ook niet-doelsoorten vergiftigt zoals roofvogels.

Alternatieven

De Dierenbescherming is van mening dat bestrijding gericht moet zijn op preventie in plaats van op doding. Er zijn verschillende alternatieven mogelijk om beheer en schadebestrijding middels jacht, klemmen en gif overbodig te maken. Voorbeelden hiervan zijn:

- ter voorkoming van verkeersongelukken kunnen wildsignaleringssystemen, die pas bij beweging van dieren in de wegberm, een signaal afgeven aan bestuurder, of hekken (inclusief faunapassages) uitkomst bieden;
- gebieden onaantrekkelijk maken, bijvoorbeeld door andere beplanting en inrichting, het spannen van draden, inzetten van knalapparaten of neproofvogels of het verspreiden van stoffen met een sterke geur;
- foerageergebieden aanwijzen door een gebied aantrekkelijk te maken voor de dieren, bijvoorbeeld door het inzaaien van witte klaver in gebieden waar ganzen mogen foerageren of het aanleggen van rasters of afdekken van gewassen;
- nestbeheer om kleine, overzichtelijke ganzen- of eendenpopulaties in toom te houden;
- tegengaan van verwilderen exoten door bezit van bepaalde exotische dier- en plantensoorten te verbieden.
- opruimen van voedselresten, afsluiten van containers en gebruik van ondergrondse containers;
- minder, anders of niet voeren van onder andere watervogels;
- bouwkundige maatregelen treffen, zoals het dichten van gaten en kieren, mogelijke schuilplaatsen wegnemen en het goed onderhouden van het rioolstelsel;
- natuurlijke vijanden, zoals katten en vossen, vrij baan geven.

7.2.3 Rol van de gemeente

De gemeente heeft als taak de openbare ruimte te beheren. Eventuele overlast van dieren die hier in het wild leven, zoals boerenganzen, bruine ratten, stadsduiven, meeuwen, steenmarters, verwilderde katten en konijnen, dient de gemeente 'op te lossen'. Het voert te ver om elke mogelijk overlastgevende diersoort en daarvoor beschikbare diervriendelijke oplossingen te bespreken. Hieronder heeft de Dierenbescherming een globaal advies geformuleerd. Voor diergerichte aanbevelingen kan gemeente contact opnemen met de regiokantoren van de Dierenbescherming.

In eerste instantie is het belangrijk dat gemeenten bepalen of de ervaren overlast wel reëel is en door een groot deel van de inwoners ook als overlast gezien wordt. Met andere woorden: is er daadwerkelijk sprake van overlast? Is dat het geval, dan zijn vaak simpele maatregelen al voldoende om dit te minimaliseren. Soms is er één persoon in de omgeving die dieren overmatig voert en kan hij of zij via een gesprek ertoe bewogen worden minder, anders of elders te voeren, waardoor minder dieren zich op een plek concentreren. In Amsterdam geeft de GGD op haar website informatie over het anders voeren van dieren[8]. Op plekken waar veel voedsel is, doordat mensen daar bijvoorbeeld eenden voeren, in de omgeving van een snackbar etensresten laten slingeren of prullenbakken niet goed afgesloten zijn, kan advies over minder voeren en het voorzien van betere prullenbakken of ondergrondse containers overlast verminderen. Overlast van huismuizen, ratten en steenmarters in woningen kan voorkomen worden door ze goed na te lopen op gaten en kieren en deze te dichten. Aanpassingen aan de leefomgeving, zodat deze minder geschikt is voor bepaalde overlastgevende dieren, kan uitkomst bieden. Gemeenten kunnen hier voorlichting over geven.

Als alle preventieve omgevingsmaatregelen genomen zijn, maar de overlast niet voldoende is weggenomen, dan kan de gemeente overwegen om dieren weg te vangen en te verplaatsen. In het geval van beschermde diersoorten zal hiervoor een ontheffing bij de provincie hetzij evt. het ministerie van LNV aangevraagd moeten worden. Betreft het niet-beschermde diersoorten, zoals boerenganzen in stadsparken, dan is dat niet nodig. Wel is het voor het welzijn van de dieren en ter voorkoming van publieke verontwaardiging belangrijk te zoeken naar een betrouwbare uitvoerder die de dieren onderbrengt op een goede plek. In het geval van boerenganzen en eenden moet men zien te voorkomen dat de populatie weer uitgroeit. Dit kan door de opdracht aan derden te verstrekken om nesten van deze dieren te beheren en eieren tijdig te behandelen zo dat ze niet uitkomen.
Steriliseren van dieren om op die manier de populatie te stabiliseren of af te laten nemen, kan ook een methode zijn om overlast van kleine populaties dieren met weinig instroom en uitstroom (immigratie en emigratie) te beperken. Dit wordt vaak toegepast op verwilderde katten (zie paragraaf 8.2.4). De Dierenbescherming pleit ervoor dat dieren waar mensen overlast van ervaren, op diervriendelijke wijze worden gevangen en verplaatst en preventieve maatregelen worden ingezet om de overlast te voorkomen of beperken.

In uiterste gevallen, kan een gemeente besluiten om dieren die overlast geven te vangen of te doden. In geval van beschermde diersoorten zal de gemeente hiervoor een ontheffing aan moeten vragen. Gaat het om niet beschermde soorten, dan is dit niet nodig. Wel kan het nodig zijn een ontheffing aan te vragen voor het gebruik van bepaalde vangst- of dodingsmethoden.
De Dierenbescherming adviseert vangen en/of doden van dieren op een zo diervriendelijk mogelijke manier te doen en ervoor te zorgen dat andere dieren in de omgeving hiervan geen schade ondervinden.

AANBEVELING 26
De gemeente voorziet, eventueel in samenwerking met de Dierenbescherming, inwoners van informatie over dieren in hun omgeving. Zo kan acceptatie van dieren rondom de woningen worden vergroot en door preventief handelen worden voorkomen dat mensen overlast ervaren.

8 GGD Amsterdam, 16 juli 2013. Anders voeren. www.ggd.amsterdam.nl

AANBEVELING 27
De gemeente overlegt met de Dierenbescherming over alternatieve methoden, in plaats van doden van dieren, voor het voorkomen van schade en verkeersongevallen binnen de gemeente.

AANBEVELING 28
De gemeente geeft informatie aan burgers over diervriendelijke manieren van schade beperken en legt daarbij de nadruk op diervriendelijke en preventieve maatregelen.

7.3 Verwilderde katten

7.3.1 Achtergrond

In Nederland leven zowel in stedelijke als buitengebieden verwilderde katten. Dit zijn katten die buitenshuis leven en geen aanwijsbare eigenaar hebben of niet door een eigenaar worden opgeëist. Het kunnen zowel in het wild geboren of verwilderde huiskatten zijn. De katten zijn angstig voor mensen en leven op plekken waar voedsel te vinden is, zoals woonwijken, campings, restaurants of industrieterreinen. Vaak worden ze gevoerd door mensen uit de buurt. Hoe meer voedsel en nestplekken in een gebied, hoe meer katten er kunnen en zullen leven. Daar waar meer voedsel aanwezig is, zoals op de boerderij, camping, industrieterreinen of in steden, leven ze meestal in groepen (sociaal). In het buitengebied is het voedselaanbod vaak beperkt en leven verwilderde katten meestal alleen (solitair) en in lage dichtheden.
Met name in steden wordt de aanwezigheid van verwilderde katten regelmatig ervaren als overlast. Ze krabben bijvoorbeeld vuilniszakken open en veroorzaken, vooral tijdens de paartijd, geluids- en stankoverlast (door urineren en sproeien). Volgens sommigen richten ze ook schade aan in de natuur, doordat zij op vogels en andere kleine dieren jagen.

7.3.2 Toegepaste methode om overlast te beperken

Het wegvangen en opvangen van zwerfkatten is een veel gebruikte methode om overlast te beperken. De opvang van deze katten levert echter vaak problemen op, omdat ze in verwilderde staat zijn en daarom moeilijk tot niet in een huiselijke sfeer gehouden kunnen worden.

Afschot is een methode die twee provincies, Friesland en Utrecht, op basis van de oude Flora- en faunawet nog toepassen in het buitengebied. Dit staan zij toe om schade aan kwetsbare dieren zoals weidevogels te beperken. Of dit het gewenste effect heeft is niet bekend. Wel is duidelijk dat in de overige provincies waar dit afschot niet plaatsvindt er geen extra grote problemen zijn, ten opzichte van de provincies waar afschot wel mogelijk is.

7.3.3 Visie Dierenbescherming

De Dierenbescherming zet zich in voor een aanpak die uitgaat van de erkenning van de intrinsieke waarde van katten en heeft haar beleid gericht op preventieve maatregelen om overlast te voorkomen. Een diervriendelijke en effectieve manier van populatiebeheer zoals de TNR-methode binnen de bebouwde kom en het chippen van katten valt daar onder.
Als dieren een chip hebben, zullen zij eerder bij hun eigenaar terugkomen nadat ze zijn vermist of ergens worden gevonden en dit voorkomt dat de katten verwilderen. Het is ook daarom van belang dat eigenaren informatie krijgen over het belang van chippen.

TNR-methode

Voor het oplossen of voorkomen van problemen ten aanzien van verwilderde katten binnen de bebouwde kom kan de zogenaamde TNR-methode worden ingezet. Hierbij worden katten gevangen (Trap), gecastreerd of gesteriliseerd (Neuter) en weer teruggezet (Return). De katten worden gevangen met speciale vangkooien. Dat gebeurt met gerichte acties, waarbij zo veel mogelijk katten in één keer worden gevangen. Buurtbewoners worden gevraagd de zwerfkatten in deze periode niet te voeren en hun eigen kat binnen te houden of te onderscheiden met een halsbandje. De gecastreerde of gesteriliseerde katten worden bij voorkeur weer teruggeplaatst in hun oude leefomgeving. Teruggeplaatste dieren veroorzaken veel minder overlast, doordat ze gecastreerd zijn (geen sproeien, vechten en krijsen meer).
Uiteindelijk wordt de groep steeds kleiner, mits instroom van nieuwe dieren beperkt wordt door voldoende voorlichting aan omwonenden over chippen en steriliseren, en zal door natuurlijk verloop uitsterven. Volwassen katten die nog niet erg lang op straat hebben geleefd en redelijk tam zijn, kunnen worden geresocialiseerd, maar uitsluitend wanneer terugplaatsen of plaatsen in een andere leefomgeving niet mogelijk is. Dieren die (opnieuw) zijn gesocialiseerd, kunnen in een huiselijke omgeving worden ondergebracht of op een boerderij, camping of recreatiepark.

7.3.4 Rol van de gemeente

Omdat verwilderde katten in stedelijk gebied in eerste instantie worden gezien als een zwervend aangetroffen dier met een vermeende eigenaar is de gemeente wettelijk verplicht ze 14 dagen op te vangen. Binnen deze termijn kan vaak al worden vastgesteld of het om een verwilderde kat gaat en of het dier nog kan worden gesocialiseerd. Wanneer dit niet het geval is, wordt de kat gecastreerd of gesteriliseerd en teruggezet. Aangezien de kat wel onder de verantwoordelijkheid van de gemeente valt, is het logisch dat zij ook een bijdrage levert aan het castreren of steriliseren van de kat.

De gemeente kan bijdragen aan een preventieve aanpak door voorlichting te geven over het chippen en steriliseren van katten (zie 4.2.1). Een gemeente zoals Rotterdam stimuleert chippen actief, door jaarlijks in samenwerking met de Dierenbescherming een chipactie te houden[9].

AANBEVELING 29

De gemeente biedt financiële ondersteuning aan de TNR-methode in het kader van haar wettelijke taak ten aanzien van zwervend aangetroffen dieren.

7.4 Hengelen

In Nederland is hengelen op veel zoet- en zoutwatervissen toegestaan en gebruikelijk. Het merendeel van de mensen vist op zoetwatervissen en de meeste worden na vangst teruggeplaatst. Bijna alle vissoorten vallen onder de Visserijwet 1963. Een enkele zeldzame soort valt onder de Wet natuurbescherming en hier mag niet op worden gevist. Nederland kent ongeveer 70 zoetwatervissoorten, waarvan 48 inheems. Voor de Nederlandse kust leven ongeveer 128 soorten vissen.

9 www.rotterdam.nl/nieuws/chip-uw-kat-gratis/

7.4.1 Wetgeving

Om te mogen vissen in binnenwateren die zijn opgenomen in de Nederlandse lijst Viswateren moet men in bezit zijn van de VISpas. Met de aanschaf van deze VISpas is men direct lid van een hengelsportvereniging. Veel gemeenten hebben als visrechthebbenden hun visrecht (van delen van hun wateren) verhuurd aan deze hengelsportverenigingen. Over het algemeen kan men met de VISpas met twee hengels en alle toegestane aassoorten vissen. Het is niet toegestaan om met levende visjes, zoogdieren, reptielen of amfibieën als aas te gebruiken.

Jongeren onder de 14 jaar mogen onder begeleiding van een met VISpas, vissen met 1 hengel. Kinderen onder de 14 jaar die met meer dan 1 hengel vissen, of zonder begeleiding, hebben een Jeugd VISpas nodig. Voor de sportvissers die geen lid willen zijn van een hengelsportvereniging is er de Kleine VISpas. Hiermee mag met één hengel en een beperkt aantal aassoorten in een beperkt aantal wateren (volgens de Kleine Lijst van Viswateren) worden gevist.

Elke gevangen vis valt onder de beschikkingsmacht van de mens. Daarom is de Wet dieren van kracht vanaf het moment dat een vis wordt gevangen. De zorgplicht volgend uit de wet is dan ook van toepassing en het is verboden om zonder redelijk doel bij een vis pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen. Om hier aan te voldoen is het belangrijk dat hengelaars die vissen tijdelijk bewaren, dit doen in een daarvoor geschikt leefnet, in het water, tot het moment van vrijlaten. Vissen die ter consumptie meegenomen worden, dienen direct, via een goed gerichte klap op de kop gedood te worden.

7.4.2 Visie Dierenbescherming

De opvatting dat vissen koudbloedige dieren zijn en daardoor gevoelloos, is beslist onjuist. Vissen zijn gewervelde dieren. Wetenschappers zijn het erover eens dat de bouw en de werking van zintuigen van vissen zijn te vergelijken met die van andere gewervelde dieren. Vissen voelen bij vangst en verwonding niet alleen pijn, maar ervaren ook angst en stress. Bovendien onthouden zij pijn en angst. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat een karper, na eenmaal te zijn gevangen, een volgende keer de haak ontwijkt. Hengelaars zetten de meeste vissen die ze vangen terug. Daarmee zou men kunnen zeggen dat het hengelen slechts tijdelijk ongerief zou geven aan vissen. Echter, uit wetenschappelijke studies blijkt dat gemiddeld 18% van de gevangen vis sterft ondanks dat de hengelaar de bedoeling had het dier ‘levend’ terug te zetten.

Vissen die met behulp van een hengel worden opgevist ondervinden veel leed. Vaak sterven zij vervolgens een langzame en pijnlijke dood. Ook andere dieren dan vissen ondervinden leed als gevolg van hengelen. Hieronder worden de meest voorkomende problemen door hengelen beschreven:

- hengels en lijnen breken af en hierdoor blijven vissen rondzwemmen met een haak of stuk lijn aan zich;
- verkeerde haken of verkeerde bevestiging ervan zorgen ervoor dat vissen de haak inslikken;
- de haak wordt vaak ruw en ondeskundig verwijderd, waardoor pijn en wonden ontstaan en de vis later toch nog sterft;
- het gebruik van levende vis als aas, dat is verboden, vindt nog steeds plaats. Hierdoor brengt hengelen ook leed met zich mee voor de vis die als aas wordt gebruikt;
- het ‘drillen’ van de vis is het systeem van een klein stukje ophalen, weer laten gaan, weer een stukje ophalen enzovoort. Dit veroorzaakt veel angst en stress bij de vis;
- vissen worden vaak met droge handen uit het water gehaald, waardoor de slijmhuid wordt aangetast. Voor vissen staat dit gelijk aan het afrukken van huid. Dit veroor-

zaakt veel pijn en leidt vaak tot de dood van het dier. De slijmhuid is bovendien een belangrijke barrière tegen ziektekiemen;
- vissen worden met name bij wedstrijden in (te kleine) leefnetten bewaard, om later op te meten of te wegen. Vissen die willen ontsnappen verwonden zich, lijden pijn en ervaren angst;
- vissen die worden meegenomen voor de consumptie, worden vaak niet kundig gedood;
- het gebruik van lood kan leiden tot loodvergiftiging bij watervogels die de stukjes lood opeten in plaats van steentjes;
- veel vogels sterven een ellendige dood, omdat zij verstrikt raken in losgeraakte of verloren visdraad of omdat zij een vishaak inslikken.

De Dierenbescherming is van mening dat hengelen en viswedstrijden als een vorm van niet noodzakelijke plezierjacht gezien moet worden en is tegen hengelen. Vissen moeten zo veel mogelijk met rust worden gelaten, zodat de natuur gewoon haar gang kan gaan. Kinderen zou van jongs af aan respect voor dieren en natuur moeten worden bijgebracht en hengelen moet niet worden gestimuleerd, ook niet in het kader van voorlichting of educatie.

7.4.3 Rol van de gemeente

De hengelsport is door de Rijksoverheid in de Visserijwet geregeld. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente geen nadere regels ten aanzien van hengelen kan stellen. Wel kan de gemeente bij het afgeven van een vergunning voor een vis-evenement aan deze vergunning voorwaarden verbinden of de vergunning weigeren. Als de gemeente eigenaar is van water of oevers, kan zij het hengelen in dat water of vanaf die oever verbieden of onder bepaalde voorwaarden toestaan. Ook kan zij een overeenkomst van visrecht met een hengelsportvereniging niet verlengen. Dit moet volgens de Visserijwet uiterlijk 8 maanden voor het eind van de overeenkomst worden aangegeven.

De gemeente kan in het kader van natuur- en milieueducatie in samenwerking met natuur- en dierenbeschermingsorganisaties voorlichting geven over het onderwaterleven. De Dierenbescherming pleit ervoor dat deze educatie op dusdanige wijze wordt gedaan dat vissen niet worden opgevist of op andere wijze worden verstoord.

AANBEVELING 30
De gemeente verpacht geen (vis)water aan hengelsportverenigingen.

AANBEVELING 31
De gemeente geeft samen met natuur- en dierenbeschermingsorganisaties voorlichting over de leefwijze en het gedrag van vissen, zonder ze daarbij op te vissen of op andere wijze te verstoren.

8. IN HET WILD LEVENDE DIEREN: RUIMTELIJKE INGREPEN

In iedere gemeente, zelfs binnen de bebouwde kom, vinden we een groot aantal dieren in het wild. Deze dieren dragen bij aan een levendige en groene gemeente en dit is een reden om hun aanwezigheid te bevorderen. Niet door het uitzetten van nieuwe dieren of het geven van voedsel (uitgezonderd extreme omstandigheden zoals een zeer strenge winter), maar juist door indirecte maatregelen zoals aanleg en onderhoud van een diervriendelijke omgeving.

Iedere diersoort stelt specifieke eisen aan zijn leefomgeving. Er zijn soorten die hun hele leven doorbrengen in bossen en struwelen. Andere dieren gebruiken deze alleen om in te broeden en langs te trekken, maar zoeken hun voedsel in open gebieden. Weer andere dieren zijn te vinden bij grazige vegetaties, bij water, of voelen zich bijzonder goed in en bij gebouwen.

In de praktijk komen veel dieren in een stad of dorp regelmatig in het nauw door nieuwe bedrijfsvestiging, woningbouw, sloop, wegaanleg en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. In dit geval hebben ruimtelijke ingrepen een negatief effect op de dieren die op de betreffende locatie leven.
Ruimtelijke ingrepen kunnen echter ook worden gedaan met als doel de leefomstandigheden van dieren te verbeteren en hebben zo op termijn een positief effect op de diersoort.

8.1 Wetgeving

De centrale overheid heeft een vrij gedetailleerde brochure opgesteld over soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Hierin staat beschreven welke stappen doorlopen moeten worden in geval er bijvoorbeeld bouwplannen zijn of wanneer men bestendig onderhoud wil plegen in de openbare ruimte[10]. De gemeente speelt een grote rol bij de omgevingsvergunningverlening, maar ook tijdens het onderhoud van de openbare ruimte.

8.2 Rol van de gemeente

Wanneer de gemeente plannen ontwikkelt voor ruimtelijke ingrepen of voornemens is werkzaamheden uit te voeren, is het belangrijk dat vooraf goed wordt beoordeeld of er mogelijk nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. De gemeente is als initiatiefnemer zelf verantwoordelijk óf zij draagt verantwoording voor het beoordelen van omgevingsvergunningaanvragen.
Tijdens de uitwerking van de plannen of bij het plannen van werkzaamheden moet de gemeente het volgende in kaart (laten) brengen:

- Welke beschermde dieren- en plantensoorten komen in of nabij het plangebied voor?
- Leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?

10 www.omgevingsweb.nl/cms/files/2017-01/soortenbescherming-bij-ruimtelijke-ingrepen-1.3-15122016.pdf

- Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden, dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- Is ontheffing van verbodsbepalingen vereist om de plannen te kunnen uitvoeren en de werkzaamheden te verrichten?

Bovenstaande punten zijn van belang bij het opstellen van gemeentelijke plannen en het verlenen van vergunningen voor activiteiten, zoals ontwikkeling van bouwlocaties, aanleg van wegen, kappen van bospercelen en natuurontwikkelingsprojecten. Het is van belang dat een inventarisatie wordt gedaan door een persoon of organisatie die capabel is en verstand heeft van het ontwerp.

Voor wat betreft het eerste punt: 'Welke beschermde dieren en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?' is het belangrijk dat de gemeente goed veldonderzoek laat verrichten naar de aanwezigheid van dieren. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van het natuurloket[11] kan een hulpmiddel zijn als voorbereiding op het veldonderzoek. Op deze internetpagina kan de gemeente inzicht krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten. Per vierkante kilometer wordt aangegeven of er beschermde soorten voorkomen. Ook staat er informatie over de wettelijke bepalingen waaronder deze dieren en planten vallen, zoals met name de Wet natuurbescherming.

Een ander hulpmiddel is de soortendatabase van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit[12]. Deze database bevat beknopte informatie over de formele status van soorten die in Nederland in het wild voorkomen of voor zouden kunnen komen en mogelijke vrijstellingen. Tevens bevat de database beknopte biologische informatie over soorten, zoals de Latijnse naam, populatiegegevens etc.

De gemeente is verplicht zich te houden aan de natuurwetgeving. Ook al heeft zij toestemming gekregen voor een project, dan kan het verstrekkende gevolgen hebben wanneer de gemeente niet heeft voldaan aan de eisen van de natuurwetgeving of geen of onvoldoende rekening heeft gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Er kan dan bezwaar worden aangetekend en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) of de rechter kan besluiten tot het stilleggen van een reeds gestart project. Ook kan het leiden tot een herstelverplichting en een boete. Daarnaast wordt bij strafvervolging gekeken naar strafverzwarende omstandigheden, zoals de kans op herhaling, de kwetsbaarheid van het gebied en de mate waarin de soort wordt bedreigd.

Om bij ruimtelijke ingrepen meer rekening te houden met de flora en fauna kan men compenserende of mitigerende maatregelen treffen. In sommige gevallen is dit zelfs verplicht. Op **www.vleermuizenindestad.nl** is een overzicht van dit soort maatregelen te vinden die voor vleermuizen getroffen kunnen worden.

AANBEVELING 32
De gemeente zorgt ervoor dat diegenen die ruimtelijke ingrepen doen of hierbij betrokken zijn, goed op de hoogte zijn van de geldende gedragscode en volgens deze code werken. Een regelmatige evaluatie en controle in het veld maken hier onderdeel van uit.

AANBEVELING 33
De gemeente treft bij ruimtelijke ingrepen zo veel mogelijk compenserende en/of mitigerende maatregelen, waardoor schade aan flora en fauna verder worden beperkt.

11 www.ndff.nl/
12 minez.nederlandsesoorten.nl/soorten

8.2.1 Bevordering van het dierenwelzijn

Een bestemmingsplan geeft voorschriften over het gebruik van de grond en de gebouwen die erop staan of komen. In het bestemmingsplan legt de gemeente vast wat de bestemming van de grond is. Zo geeft het plan bijvoorbeeld aan waar woningen mogen staan, wat groengebied is en welk stuk grond bestemd is voor winkels. De gemeente moet bij het opstellen van een bestemmingsplan alle relevante belangen inventariseren en deze tegen elkaar afwegen. Ze is bij het maken van een bestemmingsplan ook verplicht een onderzoek te (laten) doen om alle belangen in beeld te brengen. De bescherming van dieren die in het plangebied voorkomen, moet bij de inventarisatie en afweging van de belangen aan de orde komen. Dit betekent dat het college van B&W in het kader van het opstellen van elk bestemmingsplan onderzoek moet (laten) verrichten naar de aanwezigheid van beschermde soorten en de mate waarin door het voorgenomen plan het leefgebied van deze soorten wordt aangetast. Is er sprake van beschermde soorten en wordt hun leefgebied aangetast, dan dient naar alternatieven te worden gezocht.

AANBEVELING 34
De gemeente besteedt in haar bestemmingsplan aandacht aan dierenwelzijn en soortenbescherming.

8.2.2 De kapvergunning

Voor het kappen van bomen is op grond van de Wet natuurbescherming soms een omgevingsvergunning voor de activiteit ‘vellen van een houtopstand’ nodig (voorheen: kapvergunning o.g.v. de Boswet). Deze kan digitaal aangevraagd worden via **www.omgevingsloket.nl**. De gemeente legt in een bomenverordening vast welke bomen zonder vergunning gekapt mogen worden en voor welke bomen een dergelijke omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. De regels zijn dus niet overal hetzelfde. In sommige gemeenten hoeft bijvoorbeeld geen vergunning aangevraagd te worden voor het kappen van fruitbomen of dode bomen. In een bomenverordening kan de gemeente verder nog extra voorwaarden voor een kapvergunning opnemen, zoals een verbod op het kappen van bomen in het broedseizoen.

AANBEVELING 35
De gemeente neemt een artikel op in haar bomenverordening, waarin staat dat het verboden is om in het broedseizoen bomen te kappen.

8.2.3 Verkeersmaatregelen om dieren te beschermen

Gemeenten kunnen als wegbeheerder maatregelen nemen voor de regulering van het verkeer. Dit is vastgelegd in de Wegenverkeerswet (WVW). Bij verkeersbesluiten moet worden aangegeven welke doelstellingen met het besluit worden beoogd. De WVW geeft een opsomming van de belangen die met maatregelen op grond van deze wet kunnen worden nagestreefd. Naast de bescherming van verkeersbelangen (bijvoorbeeld het verzekeren van de veiligheid op de weg en het beschermen van gebruikers en passagiers), kunnen verkeersbesluiten ook leiden tot het voorkomen of beperken van door het verkeer veroorzaakte overlast, hinder of schade en het voorkomen of beperken van door het verkeer veroorzaakte aantasting van het karakter of de functie van objecten of gebieden.

Het beschermen van dieren die door het verkeer worden bedreigd, vormt een belang dat valt onder de eerste situatie. Dit betekent dat gemeenten met het oog op het beschermen van in het wild levende dieren verkeersbesluiten kunnen nemen voor de wegen die door hen worden beheerd. De gemeente kan bijvoorbeeld wegen afsluiten in verband met de paddentrek, hekwerken of tunnels plaatsen of de maximumsnelheid beperken om overstekende dieren te beschermen. Door middel van tunnels en bruggen (ecoducten) kan de gemeente versnipperde natuur weer ontsnipperen zodat dieren zich kunnen verspreiden en naar andere gebieden kunnen trekken. In goten en bij putten kunnen maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat kikkers en padden vast komen te zitten of in straatkolken worden meegevoerd.

AANBEVELING 36
De gemeente neemt in overleg met de Dierenbescherming verkeersmaatregelen op wegen en in goten die door hen worden beheerd met het oog op het beschermen van dieren in het wild.

8.2.4 Baggeren

Een gemeente mag niet zomaar ergens baggeren, maar is verplicht eerst een gedegen onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten om na te gaan of ze een ontheffing aan moet vragen. Bij de voorbereiding van het baggerwerk moet dus rekening worden gehouden met de aanwezige dieren en planten. In samenwerking met een ecoloog kunnen kwetsbare punten op een rij worden gezet. Vervolgens moet de gemeente een plan maken wanneer en hoe het best gebaggerd kan worden afhankelijk van een inventarisatie van de aanwezige fauna.
Een ontheffing is niet nodig als het gaat om regulier beheer, gebruik en onderhoud in een gebied waarin uitsluitend algemene soorten voorkomen. Gaat het om regulier beheer, onderhoud of gebruik en komen er andere dan uitsluitend algemene soorten voor, dan hoeft men ook geen ontheffing aan te vragen als er gewerkt wordt volgens een door het ministerie (RVO.nl) goedgekeurde gedragscode.
Wanneer de gemeente baggerwerkzaamheden uitvoert, kunnen die het beste plaatsvinden in september of oktober, omdat dit een periode is tussen de voortplanting en winterrust van vissen en amfibieën in. Het is belangrijk om gefaseerd en gericht te baggeren, zodat dieren kunnen wennen en rustig naar een andere plek kunnen gaan. Ook is het belangrijk er rekening mee te houden dat dieren ontsnappingsmogelijkheden moeten hebben. Vissen kunnen eventueel worden teruggezet of verplaatst en er dient rekening te worden houden met de weersomstandigheden. Dit laatste heeft met name betrekking op de temperatuur van het water. Als die te hoog of te laag is, dan is extra voorzorg noodzakelijk. Bij een te lage temperatuur raken vissen en amfibieën inactief waardoor zij niet meer kunnen vluchten. Bij een te hoge temperatuur kan zuurstofloosheid van het water ontstaan.

AANBEVELING 37
Als de gemeente een opdracht geeft tot het droogleggen of uitbaggeren van een sloot, verplicht zij de baggeraar contractueel om preventieve maatregelen te nemen die leed ten aanzien van vissen en andere dieren in de sloot voorkomen.

8.2.5 Bescherming van flora en fauna in openbaar groen

Als beheerder van parken, plantsoenen en overig openbaar groen kan een gemeente ook allerlei maatregelen nemen ter bescherming van de dieren die in deze gebieden leven. Er kan gedacht worden aan allerlei praktische maatregelen, zoals de keuze om bij het bestrijden van onkruid geen chemische middelen te kiezen, maar middelen die niet schadelijk zijn voor dieren.
Een andere maatregel is om in plaats van een hoge beschoeiing aflopende oevers te creëren, zodat amfibieën en watervogels gemakkelijk in en uit het water kunnen komen. Bloeiende oevers en wegranden geven een thuis aan veel soorten insecten en dat trekt weer allerlei vogels. Men kan de aanwezigheid bevorderen van insecten en slakken etende dieren, zoals egels. Met dit soort maatregelen wordt dus juist flora en fauna in stand gehouden en gestimuleerd en wordt het beheer van het gemeentelijk groen afgestemd op natuurontwikkeling en op de bescherming van de dieren en hun leefgebieden.

Beheer van openbaar groen kan ook bijdragen aan de vorming van een ecologische infrastructuur tussen de terreinen die uit natuuroogpunt waardevol zijn. Verbindingszones zijn onmisbaar voor de natuur in het stedelijke gebied. Dieren kunnen zich daarlangs verplaatsen naar andere gebieden.
Dergelijke gebiedswisseling is niet alleen voor het overleven van individuele dieren, maar ook voor de instandhouding van de populatie van belang. Voorbeelden van ecologische infrastructuur zijn lintvormige beplantingen, niet gemaaide oeverkanten voor kleine dieren, viaducten en tunnels voor dieren bij drukke verkeerswegen en het laten groeien van bloemen in de bermen, zodat deze voor insecten een verbinding kunnen vormen tussen natuurgebieden.

In een plan (met betrekking tot natuurontwikkeling, groenstructuur en dergelijke) kan de gemeente haar integrale visie voor de langere termijn voor het openbaar groen vastleggen. Een belangrijk onderdeel van zo'n plan is een inventarisatie van de verschillende in de gemeente levende dieren en hun leefgebieden. Op basis van deze inventarisatie kan de natuurwaarde van de verschillende gebieden worden vastgesteld en doelstellingen worden geformuleerd. Bovendien zal het plan maatregelen en voorstellen moeten bevatten om de geformuleerde doelstellingen te realiseren. Voorbeelden van dergelijke voorstellen zijn het zorgen voor ecologische ontwerpen voor nieuwbouwwijken, het aanpassen van groenbeheer en groeninrichting, zodat natuurlijke processen een kans krijgen en bestaande groenvoorzieningen natuurlijker worden.

AANBEVELING 38
De gemeente gebruikt geen gif ter bestrijding van ongewenste kruidengroei en geeft prioriteit aan natuurontwikkeling door bijvoorbeeld de aanleg van bloemrijke bermen, plaatsing van nestkasten of het creëren van ecologische infrastructuur.

AANBEVELING 39
De gemeente legt haar integrale visie op openbaar groen voor de langere termijn vast in bijvoorbeeld een natuurontwikkelingsplan of groenstructuurplan.

8.2.6 Generieke Aanpak Natuur

Wanneer gemeenten, bedrijven of burgers te maken krijgen met de Wet natuurbescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen is het vaak een tijdrovende en kostbare klus om rekening te houden met beschermde soorten en hier compenserende of mitigerende maatregelen voor te treffen. Bovendien blijven er tot op heden kansen om soorten beter te

beschermen en effectiever te werk te gaan onbenut doordat verschillende partijen ieder hun eigen ontheffing aanvragen en er weinig tot geen afstemming plaatsvindt.
De Generieke Aanpak Natuur (GAN) moet de mogelijkheid bieden om in de toekomst zorgvuldiger om te gaan met ruimtelijke ingrepen, doordat er gebiedsgericht wordt gewerkt met een lange termijn planning. Hierdoor is meer afstemming mogelijk binnen een regio en wordt rekening gehouden met andere gebiedsontwikkelingen die binnen de regio plaatsvinden. De focus ligt op een gunstige staat van instandhouding van soorten en het robuuster maken van populaties, waardoor zij ook tegen een stootje kunnen. Binnen deze aanpak wordt het mogelijk generieke ontheffingen aan te vragen[13].

Een belangrijk onderdeel binnen de GAN zijn soortenmanagementplannen. Een soortenmanagementplan (SMP) beschrijft hoe een soort (op de lange termijn) wordt beschermd in relatie tot het plan waarvoor ontheffing wordt aangevraagd. Om een SMP op te stellen is een gedegen inventariserend onderzoek nodig naar soorten die voorkomen in het gebied en het (ruimtelijke) gedrag van deze soorten. In het SMP wordt ook rekening gehouden met kansen voor de toekomst en worden potentiële natuurwaarden meegenomen.

De Dierenbescherming staat positief tegenover meer samenhang tussen verschillende projecten, maar benadrukt dat bij elke ingreep ook rekening gehouden dient te worden met het individuele dier. Men dient dus zo te werk te gaan dat dieren niet worden verwond en de kans krijgen zich te verplaatsen. Ook in het kader van de zorgplicht die is vastgelegd binnen de Wet dieren en de Wet natuurbescherming is dit laatste van belang.

AANBEVELING 40
De gemeente streeft ernaar om bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen gebiedsgericht te werken en verschillend plannen op elkaar af te stemmen en te werken volgens de Generieke Aanpak Natuur.

13 gebiedsgerichteaanpaknatuur.nl/

9. OVERZICHT AANBEVELINGEN

1. De gemeente stelt diervriendelijk beleid op en legt dit vast in een nota dierenwelzijn.

2. De gemeente heeft een wethouder dierenwelzijn, die verantwoordelijk is voor dierenbeleid en dierenwelzijn waarborgt.

3. De gemeente draagt er zorg voor dat er voldoende ambtelijke capaciteit is om invulling te geven aan de ambities t.a.v. dierenwelzijn.

4. De gemeente maakt goede afspraken met dierenasielen en ambulancediensten over de opvang van dieren en verstrekt een kostendekkende vergoeding. De gemeente gebruikt hiervoor bij voorkeur het door de Dierenbescherming opgestelde 'Basisarrangement Dierennoodhulp'.

5. De gemeente ziet het vervoer van zieke, gewonde en gevonden dieren als onderdeel van haar verantwoordelijkheden en ondersteunt het werk van de dierenambulance.

6. De gemeente neemt een faciliterende rol in bij het tot stand komen van afspraken tussen hulpdiensten en dierenasielen over de opvang van huisdieren in geval van een (gedwongen) opname, arrestatie of huiselijk geweld.

7. De gemeente verleent een ontheffing aan de dierenambulance voor het medegebruik van bus- en trambanen en voorziet in de benodigde parkeervergunningen.

8. De gemeente neemt in haar rampenplan een passage op over de hulp aan dieren.

9. De gemeente staat het plaatsen van schuilstallen voor weidedieren toe.

10. De gemeente informeert burgers over het belang van chippen van katten en ondersteunt en faciliteert chipacties voor katten.

11. De gemeente hanteert de TNR-methode om de overlast van zwervende katten binnen de bebouwde kom duurzaam terug te dringen.

12. De gemeente zorgt voor voorlichtingsmateriaal en -activiteiten om preventief dierenleed tegen te gaan.

13. De gemeente voegt het signaleren van verminderd dierenwelzijn toe aan het takenpakket van sociale hulpverleners.

14. De gemeente legt in haar minimabeleid of richtlijnen van de Bijzondere bijstand vast dat inwoners met een laag inkomen een regeling kunnen treffen bij onvoorziene noodzakelijke medische kosten voor hun huisdier

15. De gemeente stelt hondenbeleid op, dat betrekking heeft op onder andere voorzieningen voor honden en bijtincidenten. Bij het opstellen van het beleid staat het welzijn van de hond centraal.

16. Indien de gemeente hondenbelasting int, dan gebruikt zij dat ter optimalisatie van de openbare voorzieningen voor honden.

17. De gemeente hanteert een voorkeursbeleid voor circussen zonder dieren.

18. De gemeente maakt het de organisatie van evenementen met dieren, zoals levende kerststallen, struisvogelraces, roofvogelshows en paardenmarkten lastig door via de APV specifiek aanvullende voorwaarden te stellen ten aanzien van dierenwelzijn en algemene veiligheid.

19. Wanneer de gemeente toch een vergunning voor een paardenmarkt wil afgeven, doet zij dit volgens het door de Raad voor Dierenaangelegenheden aangescherpte protocol voor paardenmarkten.

20. Indien de gemeente financiële steun levert aan een dierentuin of -park, dan stelt het een interactieve, toegepaste en moderne educatie van de bezoekers als voorwaarde.

21. De gemeente staat het oprichten en beheren van een kinder- of stadsboerderij of hertenkamp slechts onder bepaalde voorwaarden toe en ziet erop toe dat het welzijn, de gezondheid en lichamelijke integriteit van de dieren zijn gewaarborgd en maakt bij voorkeur gebruik van de intentieovereenkomst voor dierenwelzijn op kinderboerderijen.

22. De gemeente voorkomt met behulp van haar bestemmingsplannen de vestiging of uitbreiding van vee-industrie binnen haar grenzen.

23. De gemeente stimuleert vormen van diervriendelijkere veehouderij door zelf het goede voorbeeld te geven en alleen producten met het Beter Leven kenmerk of biologische producten te gebruiken en te zorgen voor de aanwezigheid van vegetarisch voedsel.

24. De gemeente stelt extra eisen aan de brandveiligheid van stallen, bijvoorbeeld door bebouwingspercentages in plaats van bouwblokgrenzen te hanteren en controleert stallen regelmatig op brandveiligheid. Ook zorgt de gemeente ervoor dat de brandweer is voorbereid op het aanpakken van stalbranden door te zorgen voor voldoende bluswater, regelmatig te oefenen en een aanvalsplan voor stalbranden op te stellen.

25. De gemeente staat jacht op gemeentegronden niet toe.

26. De gemeente voorziet, eventueel in samenwerking met de Dierenbescherming, inwoners van informatie over dieren in hun omgeving. Zo kan acceptatie van dieren rondom de woningen worden vergroot en door preventief handelen worden voorkomen dat mensen overlast ervaren.

27. De gemeente overlegt met de Dierenbescherming over alternatieve methoden, in plaats van doden van dieren, voor het voorkomen van schade en verkeersongevallen binnen de gemeente.

28. De gemeente geeft informatie aan burgers over diervriendelijke manieren van schade beperken en legt daarbij de nadruk op diervriendelijke en preventieve maatregelen.

29. De gemeente biedt financiële ondersteuning aan de TNR-methode in het kader van haar wettelijke taak ten aanzien van zwervend aangetroffen dieren.

30. De gemeente verpacht geen (vis)water aan hengelsportverenigingen.

31. De gemeente geeft samen met natuur- en dierenbeschermingsorganisaties voorlichting over de leefwijze en het gedrag van vissen, zonder ze daarbij op te vissen of op andere wijze te verstoren.

32. De gemeente zorgt ervoor dat diegenen die ruimtelijke ingrepen doen of hierbij betrokken zijn, goed op de hoogte zijn van de geldende gedragscode en volgens deze code werken. Een regelmatige evaluatie en controle in het veld maken hier onderdeel van uit.

33. De gemeente treft bij ruimtelijke ingrepen zo veel mogelijk compenserende en/of mitigerende maatregelen, waardoor schade aan flora en fauna verder worden beperkt.

34. De gemeente besteedt in haar bestemmingsplan aandacht aan dierenwelzijn en soortenbescherming.

35. De gemeente neemt een artikel op in haar bomenverordening, waarin staat dat het verboden is om in het broedseizoen bomen te kappen.

36. De gemeente neemt in overleg met de Dierenbescherming verkeersmaatregelen op wegen en in goten die door hen worden beheerd met het oog op het beschermen van dieren in het wild.

37. Als de gemeente een opdracht geeft tot het droogleggen of uitbaggeren van een sloot, verplicht zij de baggeraar contractueel om preventieve maatregelen te nemen die leed ten aanzien van vissen en andere dieren in de sloot voorkomen.

38. De gemeente gebruikt geen gif ter bestrijding van ongewenste kruidengroei en geeft prioriteit aan natuurontwikkeling door bijvoorbeeld de aanleg van bloemrijke bermen, plaatsing van nestkasten of het creëren van ecologische infrastructuur.

39. De gemeente legt haar integrale visie op openbaar groen voor de langere termijn vast in bijvoorbeeld een natuurontwikkelingsplan of groenstructuurplan.

40. De gemeente streeft ernaar om bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen gebiedsgericht te werken en verschillend plannen op elkaar af te stemmen en te werken volgens de Generieke Aanpak Natuur.

Dierenbescherming
Postbus 85980
2508 CR Den Haag
Giro 25685
Bank 1390.58.362
T 088 - 811 30 00

CBF ERKEND GOED DOEL

ANBI
Algemeen Nut
Beogende Instelling

Van: Info@gezondin.nu [mailto:info@gezondin.nu]
Verzonden: donderdag 19 april 2018 14:37
Aan: Info@gezondin.nu
Onderwerp: Lokale aanpak gezondheidsachterstanden in uw gemeente

Beste Raadsgriffie,

Bijgaand ontvangt u informatie vanuit het Stimuleringsprogramma Gezond in… Wij willen u vragen om uw gemeenteraad hierover te informeren.

Met vriendelijke groet,

Petra Baars
Secretariaat Gezond in…
030-2349800 | p.baars@pharos.nl

PHAROS
EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVERSCHILLEN
Arthur van Schendelstraat 620
Postbus 13318 3507 LH Utrecht
T 030 234 98 00
www.pharos.nl – *www.gezondin.nu* - *www.huisarts-migrant.nl* - *www.lampion.info*

Gezondheid en kwaliteit van zorg voor iedereen

Denk aan het milieu voordat u dit print

GEZOND IN ...
STIMULERINGSPROGRAMMA GIDS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

Datum: 19 april 2018
Betreft: informatie voor gemeenteraadsleden

Investeren in gelijke gezondheidskansen: winst voor meerdere beleidsdomeinen

Beste raadsgriffier,

Is uw nieuwe raad bekend met de sociaal economische gezondheidsverschillen in uw gemeente? En is de raad op de hoogte van de decentralisatie-uitkering GIDS die uw gemeente ontvangt voor de aanpak hiervan? Graag vragen wij u om de onderstaande informatie met uw gemeenteraadsleden te delen en te agenderen als ingekomen stuk bij een raadscommissie of -vergadering.

Investeren in gelijke gezondheidskansen levert winst op voor verschillende gemeentelijke domeinen. De brede aanpak van gezondheidsachterstanden richt zich naast het bevorderen van gezond gedrag op dieperliggende oorzaken zoals gebrek aan werk, armoede, schulden, eenzaamheid en gebrek aan sociale netwerken. Daarbij wordt de energie en motivatie van inwoners zelf benut.

Vanuit Pharos en Platform31 informeren we uw nieuwe gemeenteraad graag over het door het ministerie van VWS gefinancierde programma GIDS (Gezond in de Stad) en het stimuleringsprogramma Gezond in… waar uw gemeente ook de komende vier jaar gebruik van maakt. In de bijlage treft u de brief van voormalig staatssecretaris Van Rijn aan de Tweede Kamer over voortzetting van dit programma tot en met 2021.

Gelijke gezondheidskansen dragen bij aan vitale samenleving
Gemeenten hebben baat bij gezonde en actieve inwoners. Ze participeren meer, zijn zelfredzamer en leveren een grotere bijdrage aan de economie. Niet iedereen is even gezond. Er zijn grote verschillen in levensverwachting tussen hoog en laag opgeleide inwoners (+/- 7 jaar) en deze verschillen zijn nog groter als het gaat om gezonde levensjaren (+/- 19 jaar). Eenzaamheid, armoede, laaggeletterdheid en schuldenproblematiek spelen hierbij een belangrijke rol.

Gezamenlijke ambitie
Vanuit het Rijk is het de gezamenlijke ambitie om verschillen in levensverwachting tussen hoog en laag opgeleide inwoners in 2030 te verminderen dan wel te stabiliseren. Gezondheid draagt immers bij aan een hogere kwaliteit van leven, aan minder (jeugd)zorg, minder armoede en minder uitkeringen. Doelen die bovendien door de Verenigde Naties benoemd zijn binnen de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (Global Goals).

Investeren in brede aanpak is de sleutel
De gevolgen van gezondheidsverschillen houden niet op bij een mindere kwaliteit van leven en meer gebruik van gezondheidszorg. Het is een proces dat zichzelf versterkt en waarbij oorzaak en gevolg door elkaar lopen. Een slechte gezondheid heeft een belemmerende invloed op opleiding, werk en andere vormen van maatschappelijke participatie. Vele factoren hebben invloed op de gezondheid van mensen met lagere inkomens en een lage opleiding. Bij het werken aan gelijke gezondheidskansen is investeren in een brede aanpak de sleutel.

PHAROS
EXPERTISECENTRUM GEZONDHEIDSVERSCHILLEN

PLATFORM31

Bijdragen aan uitdagingen sociaal domein en nieuwe omgevingswet
De afgelopen raadsperiode heeft uw gemeenteraad de nieuwe (zorg)taken op het gebied van werk, jeugd(zorg) van het Rijk overgenomen. Door deze nieuwe taken maakt het sociaal domein een groot deel van de gemeentelijke begroting uit. Het is belangrijk om daar ook in de komende raadsperiode goed op te blijven sturen. Een samenhangende en goed geborgde aanpak van gezondheidsverschillen kan daaraan bijdragen. Ook de nieuwe Omgevingswet biedt hierbij kansen.

Belang van bestuurlijke betrokkenheid
Vele factoren zoals armoede, eenzaamheid, gebrek aan participatie en slechte woonomstandigheden hebben invloed op de gezondheid van mensen met lagere inkomens en een lage opleiding. Bij het werken aan gelijke gezondheidskansen is investeren in een brede aanpak waarbij alle domeinen betrokken zijn daarom van belang. Dit kan uiteindelijk bijdragen aan minder zorgkosten en meer participatie. Gelijke gezondheidskansen verdient daarom een plek in het collegeprogramma. De gemeenteraadsleden spelen een belangrijke rol om dit thema op de agenda te houden. Veel activiteiten zijn opgestart, nu gaat het erom deze met elkaar te verbinden, zodat de aanpak van gezondheidsverschillen in het DNA van uw gemeente komt.

Hoe kan het programma Gezond in… uw gemeente helpen?
Mocht de nieuwe gemeenteraad behoefte hebben aan nadere informatie, dan zijn de Gezond in… adviseurs graag bereid om met de gemeenteraadsleden in gesprek te gaan op basis van wat er lokaal gebeurt. Een mooie gelegenheid hiervoor zou zijn tijdens het inwerkprogramma van de nieuwe raadsleden.

Gemeenteraadsleden die willen weten of alle kansen om gezondheidsverschillen terug te dringen in uw gemeente worden benut, kunnen de check doen op www.gezondin.nu/gemeenteraadsleden

Heeft u vragen dan kunt u contact opnemen met onze adviseurs via **info@gezondin.nu** of via het algemene telefoonnummer van Pharos: **030 – 234 98 00**.

Met vriendelijke groet,

Daphne Ketelaars
Programmaleider Gezond in…

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
1092304-160830-PG

Uw brief

Bijlage(n)
1

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

Datum 23 maart 2017
Betreft Vervolg programma Gezond in de stad (GIDS)

Geachte voorzitter,

Tijdens het Algemeen Overleg Preventiebeleid van 14 december 2016 heb ik uw Kamer toegezegd om in het eerste kwartaal van 2017 een besluit te nemen over het vervolg van het programma Gezond in de Stad (GIDS). Met deze brief informeer ik u hierover.

Achtergrond
Een van de hoofddoelen van het Nationaal Programma Preventie is om de verschillen in levensverwachting tussen hoog en laag opgeleide inwoners in 2030 te verminderen dan wel te stabiliseren. De problematiek van gezondheidsachterstanden is echter complex en hardnekkig. Een lange adem is nodig om te komen tot een goede aanpak voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Omdat vaak sprake is van complexe problematiek (niet alleen gedrag, maar ook economische omstandigheden, fysieke en sociale leefomgeving en milieu) is er niet één oplossing voor dit vraagstuk maar is een brede aanpak nodig. Het terugdringen van gezondheidsachterstanden vraagt daarmee om een intersectorale aanpak binnen de gemeente. Een betere gezondheid kan soms worden bereikt door aanpak van armoede, schulden, toeleiding naar werk, laaggeletterdheid, schooluitval en eenzaamheid.
Via de decentralisatie-uitkering GIDS worden gemeenten met wijken waarin de grootste gezondheidsachterstanden voorkomen tijdelijk financieel ondersteund bij hun lokale aanpak van gezondheidsachterstanden. Deze uitkering is vanaf 2010 in tranches opgehoogd van € 5 mln. per jaar in 2010 voor 31 gemeenten, naar € 10 mln. in 2014 voor 91 gemeenten, tot € 20 mln. per jaar in 2015 voor 164 gemeenten. Het programma stimuleert gemeenten om lokaal en integraal naar gezondheidsachterstanden te kijken en biedt hiervoor handvatten aan. Op deze manier worden kennis en ervaringen uit zowel binnen- als buitenland gekoppeld aan de dagelijkse lokale beleidspraktijk[1].

[1] zie https://www.gezondin.nu/praktijkvoorbeelden

Ontwikkelingen tot nu toe
Uit navraag bij de GIDS-gemeenten blijkt dat stappen zijn gezet in de integrale aanpak van gezondheidsachterstanden. Uiteraard zijn er verschillen te zien; Sommige gemeenten zijn al jaren bezig met de aanpak van gezondheidsachterstanden, terwijl andere gemeenten pas sinds de derde tranche (2015) beleid hierop ontwikkelen. Op de volgende aspecten zijn ontwikkelingen zichtbaar:

- Het programma maakt animo, creativiteit en positieve energie los bij lokale partners, ondernemers, vrijwilligersorganisatie, burgers, professionals en wethouders.
- Steeds meer gemeenten hebben met behulp van gebiedsindicatoren[2] eerst een analyse uitgevoerd alvorens een plan van aanpak te maken. Zij richten zich meer op een samenhangende programmatische aanpak van gezondheidsachterstanden in plaats van in te zetten op losstaande (tijdelijke) projecten.
- Gemeenten hebben burgers, professionals en andere stakeholders betrokken bij het opstellen van doelen, plannen en interventies op basis van uitgevoerde analyses.
- Gemeenten hanteren een praktische koppeling van gezondheid aan het bestrijden van armoede, schulden, laaggeletterdheid, eenzaamheid, participatie en het stimuleren van de fysieke omgeving.
- Gemeenten verbinden hun aanpak meer en meer aan lopende programma's; ook vanuit andere sectoren.
- Gemeenten maken meer en meer gebruik van het binnen het Stimuleringsprogramma ontwikkelde instrumentarium[3].

De ondersteuning van gemeenten door Pharos/Platform31 is effectief gebleken. Naast het instrument om betere wijkscans te maken, is er onder andere een checklist (http://checklistgezondin.nl) ontwikkeld. Het delen van ervaringen en kennis (via www.gezondin.nu) en het elkaar ontmoeten via studiedagen draagt eveneens bij aan een integrale aanpak door gemeenten. Op die manier vertrouw ik erop dat de olievlekwerking, ook naar de niet-GIDS gemeenten aan kracht wint.

Het programma, en de integrale aanpak van gezondheidsachterstanden, heeft onder gemeenten en wethouders een breed draagvlak en positieve waardering. Het is goed om de energie en aandacht bij gemeenten en hun stakeholders vast te houden en verder uit te bouwen.

Monitoren van resultaten
Ik ben overtuigd van het effect van de GIDS-aanpak en de creativiteit die hiermee binnen gemeenten wordt losgemaakt om gezondheidachterstanden kleiner te maken. Ik besef dat we pas een begin hebben gemaakt en dat dit een aanpak van de lange adem is. Via een jaarlijkse enquête wordt inzicht verkregen hoe gemeenten tot een integrale aanpak komen. De 4-jaarlijkse GGD gezondheidsmonitor geeft zicht op de ontwikkeling van de risicofactoren op lokaal niveau. De informatie die hiermee beschikbaar komt, wordt onder andere ingezet voor de verdere kennisdeling vanuit het ondersteuningsprogramma van Pharos.

[2] Zie https://www.gezondin.nu/?file=356&m=1454600591&action=file.download
[3] Zie https://www.gezondin.nu/instrumenten

Kenmerk
1092304-160830-PG

Besluit
Ik heb dan ook besloten om het programma GIDS voort te zetten tot en met 2021. Met deze doorlooptijd wordt aangesloten bij het vervolg van het Nationaal Programma Preventie. Het beschikbare bedrag voor de deelnemende gemeenten bedraagt op dit moment € 20 mln. per jaar. Voor de ondersteuning van gemeenten is per jaar een bedrag van € 1 mln. beschikbaar. In de meicirculaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden de gemeenten nader geïnformeerd.

Over de verdere invulling van het stimuleringsprogramma worden gemeenten in de loop van dit jaar geïnformeerd. Hierin worden aspecten als monitoring, sturing en evaluatie meegenomen. De gebiedsindicatoren (Pharos) en de wijkprofielen (RIVM) kunnen daarbij worden gebruikt.
Het bestuurlijke draagvlak en de borging van deze aanpak in de gemeentelijke beleidsplannen is voor mij een belangrijk punt. Over het verloop van het programma wordt u via de voortgangsrapportage van het Nationaal Programma Preventie geïnformeerd.

Hoogachtend,

de Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

Van: vo-weert [mailto:vo-weert@fnv.nl]
Verzonden: maandag 23 april 2018 16:08
CC: Marco Schipper; Paul Lempens; DL_Raadsgriffie
Onderwerp: Aan formerende partijen Venlo (EenLokaal, SP, PvdA, GroenLinks, 50plus): brief m.b.t. SW en P-wet in uw coalitieprogramma

Geachte dames/heren,

Op dit moment spreekt u over het toekomstig beleid van de gemeente Venlo.
Graag vragen wij met bijgaande brief uw aandacht voor de werknemers die aan het werk zijn in de regeling Sociale Werkvoorziening, Participatiewet en (Nieuw) Beschut Werk.

Vakbond FNV blijft graag ook in de toekomst betrokken bij deze groep in overleg met de gemeente en uitvoerder.
Wij ontvangen graag uw reactie op bijgaande brief.

Met vriendelijke groet,

Paul Lempens,
bestuurder Lokaal FNV
en
Marco Schipper,
bestuurder SW

Aan de formerende partijen in de gemeente Venlo
EenLokaal, SP, PvdA, GroenLinks, 50plus

Datum
23 april 2018

Ons Kenmerk
PL/cs

Betreft / Onderwerp
Sociale werkvoorziening en Participatiewet in uw coalitieprogramma

Email contactpersoon
paul.lempens@fnv.nl
marco.schipper@fnv.nl

Geachte dames en heren,

Op dit moment spreekt u over het toekomstig beleid van de gemeente Venlo.
Graag vragen wij uw aandacht voor de werknemers die aan het werk zijn in de regeling Sociale Werkvoorziening, Participatiewet en (Nieuw) Beschut Werk.

De sociale werkplaats WAA is als gevolg van politieke besluiten ontmanteld. Dit is niet zorgvuldig verlopen. Wij hebben u hierover in 2017 een rapport doen toekomen. Dit kwam ook op 3 april in de uitzending van Zembla aan de orde. Tijdens het verkiezingsdebat van Lokaal FNV Regio Venlo of georganiseerd door Lokaal FNV Regio Venlo, in de Maagdenberg, bespraken wij dit met u. Mede ook door de inbreng van de Cliëntenraad sprak u uit ‘dat dit nooit de bedoeling is geweest, en ‘dat dit niet zo had moeten gebeuren.’ Wij zijn het daar helemaal mee eens. Nu er een nieuwe coalitie lijkt te ontstaan, roepen wij u op om een statement te maken voor deze mensen en hun relaties.

1. Respecteer het feit dat het hier om werknemers gaat. Respecteer hierbij hun arbeidsvoorwaarden en hun CAO. Het zijn werknemers met rechten en plichten.
   Hun werk moet meer zijn dan een veredelde dagbesteding. Zorg voor zinvol werk. Laat coaches hun talent gebruiken om mensen naar goede werkplekken te begeleiden.

2. Neem uw verantwoordelijkheid voor de circa 150 mensen die zijn ‘vergeten’ en Beschut Werk uitvoeren. Stuur ze niet naar andere werkplaatsen buiten uw gemeente, maar regel fatsoenlijk werk en begeleiding binnen de eigen grote gemeente. Ga niet met mensen slepen en heb oog voor hun thuissituatie (zorg, reistijd). Een sociaal convenant voor deze groep mensen is nog niet gemaakt. Deze mensen weten niet waar ze aan toe zijn als ze geplaatst worden bij SW-bedrijven in de regio.

3. Kom met een menselijke visie op (nieuw) beschut werk, maak duidelijk wat de uitvoerings-organisatie wordt en organiseer dit zo publiek mogelijk.

Vakbond FNV blijft graag ook in de toekomst betrokken bij deze groep in overleg met de gemeente en uitvoerder. Wij ontvangen graag uw reactie op deze brief.

Met vriendelijke groeten,

Marco Schipper,
Bestuurder SW
marco.schipper@fnv.nl

Paul Lempens,
Bestuurder Lokaal FNV
paul.lempens@fnv.nl

Van: Hans Boerkamp [mailto:hboerkamp@inretail.nl]
Verzonden: dinsdag 24 april 2018 11:56
Aan: DL_Raadsgriffie
Onderwerp: Brief aan de formateur en raad

INRETAIL

t.a.v. de Formateur en formerende partijen
van de gemeente Venlo

Betreft: detailhandelsvisie in nieuwe coalitieakkoord

Zeist, 24 april 2018

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief wens ik u, de formateur en formerende partijen, een geslaagde laatste fase van de coalitievorming in uw gemeente. Als directeur van INretail vraag ik u met klem om in het coalitieakkoord en uitvoering ook expliciet aandacht te besteden aan de rol van goed functionerende winkelgebieden in uw gemeente. Een evenwichtige detailhandelsvisie vormt daarbij de basis. Winkels geven een stad, wijk of dorp haar gezicht. De sociale functie van winkels wordt nog te vaak onderschat, terwijl een goed functionerend winkelgebied zorgt voor sociale veiligheid, werkgelegenheid en een hoge belevingswaarde voor inwoners en bezoekers.

Retail richting 2030
INretail inventariseerde met het recente onderzoek 'Retail richting 2030' de ontwikkelingen in de retail. De uitkomsten zijn ook relevant voor overheden. Beleidsmakers op alle niveaus krijgen te maken met de veranderingen die we vaststellen. Voor een gefundeerde detailhandelsvisie is het belangrijk dat beleidsmakers van dit onderzoek kennisnemen.
Als brancheorganisatie delen we de uitkomsten van het onderzoek graag met u. Wij zien de overheid als een partner die lokaal en regionaal een cruciale sleutelpositie inneemt om van transitie een succes te kunnen maken. Speciaal voor overheden ontwikkelden we daarom samen met partners de uitgave 'Instrumenten voor een succesvolle transitie van de winkelstructuur'.

Collegeakkoord
INretail heeft conceptteksten gemaakt over onderwerpen die voor lokale winkels en winkelgebieden belangrijk zijn en aandacht van een nieuw college verdienen. Ik hoop van harte dat een aantal terug te lezen zal zijn in het binnenkort te sluiten coalitieakkoord:

- We zorgen voor een actuele detailhandelsvisie, stemmen deze af met de regio, met keuzes voor kansrijk en kansarme winkelgebieden en stellen daarbij een actieplan op.

- Nieuwe detailhandelsontwikkelingen staan we alleen toe in, of aansluitend bij bestaande kansrijke winkelgebieden.
- Parkeervoorzieningen en -tarieven stemmen we af op het type winkelgebied, waarbij een blauwe zone altijd als optie wordt meegenomen.
- We betrekken ondernemers bij planning van werkzaamheden en onderhoud, om zo (omzet)schade te voorkomen.
- In bestemmingsplannen van kansrijke winkelgebieden bieden we meer ruimte om van centrumfunctie te wisselen en verschillende functies te combineren.

Maatschappelijk belang
INretail is altijd bereid om kennis aan het nieuwe college en haar ambtenaren beschikbaar te stellen, want goede beleidskeuzes die een aantrekkelijk lokaal winkelklimaat (nog) beter mogelijk maken vinden wij een maatschappelijk belang.

Met vriendelijke groet

Jan Meerman
Algemeen directeur INretail

T +31 88 973 06 00
E info@inretail.nl
W www.inretail.nl
A Arnhemse Bovenweg 100, 3708 AG Zeist

Nr.
16 APR 2018
Gemeente Venlo

Gemeente Venlo
de heer J. Heijman
Postbus 3434
5902 RK Venlo

Datum 13-04-18
Onderwerp Jeugdwet

Behandeld door WM/LM/TvS
Kenmerk 2.5/184511

Geachte heer Heijman,

Wij hebben mogen vernemen dat u de college-onderhandelingen in uw gemeente leidt.

Ook uw gemeente heeft de afgelopen jaren een enorme klus gehad aan de transitie naar de nieuwe Jeugdwet. Wij hebben het Rapport tussenevaluatie Jeugdwet van ZonMw aan de Staten Generaal voor u, als jeugdzorgorganisatie, kritisch doorgenomen en bieden aan iedere gemeente een Manifest aan met daarin enkele kernpunten uitgelicht vanuit het Rapport. Hopelijk mogen wij u inspireren om focus en toezicht te houden op de uitvoering van de jeugdhulpplicht door met uw gemeente hét verschil te maken.

Wij hopen voor uw gemeente een betrouwbare partner te zijn en vanuit wederkerigheid te bouwen aan een effectief functionerende uitvoering van de Jeugdwet. Als zorgaanbieder in uw gemeente ondersteunt Driestroom u hier graag in. Met deze brief brengen wij graag bij u onder de aandacht dat duurzame verbetering en lagere kosten mogelijk zijn.

Duurzame verbetering
Onder de AWBZ en de oude Jeugdwet waren er geen middelen voor preventie en vroeg-signalering van problematiek onder jeugdigen. In het gemeentelijk domein vonden in wijken ook geen acties plaats gericht op vroegtijdige onderkenning van sociale problematiek in gezinnen. Het gevolg hiervan was dat wanneer de problematiek eenmaal aan het licht kwam er geen weg terug was en een kind uit huis geplaatst werd.

Wij zien dat na drie jaar in 'beleidsrijke' gemeenten beleid ontstaat over preventie en vroeg-signalering om uithuisplaatsingen te voorkomen, onder andere door vroegtijdig ontwikkelingsstoornissen en ontwikkelingsachterstanden op te sporen.

Onze organisatie Driestroom is zeer sterk in het opsporen van ontwikkelings-achterstanden en – stoornissen bij jonge kinderen. Dit doen wij door middel van preventieprojecten als Passende Kinderopvang en De School Als Vindplaats en specialistische behandelproducten als DTT en Observatie & Diagnostiek. Als we zien hoe de aanpak van Driestroom werkt dan zit daar de belofte in dat met een duurzame aanpak binnen enkele jaren de instroom in de jeugdzorg gaat teruglopen en een gezonde aanpak ontstaat. Voor die situaties waarin kinderen toch gedurende kortere of langere tijd niet meer thuis kunnen wonen en uithuisplaatsing noodzakelijk is met het oog op terugkeer van het kind in de samenleving beschikt Driestroom over meer dan 100 gezinshuizen,

waar kinderen normaal in de samenleving wonen en waar in dialoog met de gemeente de zorg afgeschaald kan worden.

Wilt u ook een situatie waarbij minder kinderen uiteindelijk in de jeugdzorg belanden, daar waar dat voorkomen had kunnen worden, dan kunnen wij u bijpraten over onze aanpak, die ook altijd in samenwerking met andere organisaties plaatsvindt.

Met vriendelijke groet,

Namens Stichting Driestroom en Ondernemersgroep De Driestroom,

Wim Mullenburg
Voorzitter Raad van Bestuur Driestroom
Directeur Ondernemersgroep De Driestroom

Esther Nelissen
Lid Raad van Bestuur Driestroom

MANIFEST JEUGDWET

ONDERNEMERSGROEP
DRIESTROOM

DRIESTROOM

Als de jeugdhulp goed en zuiver is georganiseerd, is dit geen kostenpost maar wordt het een maatschappelijke investering die zich op diverse domeinen zal terugbetalen.

Jeugdhulpplicht

In de Jeugdwet staat dat de meest kwetsbare kinderen, kinderen met een gerechtelijke beschikking die niet thuis kunnen wonen, de meeste bescherming dienen te krijgen. Ondanks de zware klus die de gemeenten sinds 2015 geklaard hebben, blijkt volgens de tussenevaluatie Jeugdwet[1] dat gemeenten in veel gevallen nog steeds onvoldoende regie hebben op het gehele proces van deze jeugdhulp. Onder andere door een tekort aan expertise zoals in het geval van complexe zorg met verblijf. Aanbestedingen kunnen leiden tot een perverse prikkel met een ongewenst gevolg. Veel Nederlandse gemeenten zakken door het ijs als het gaat over het behartigen van de rechten van het kind zoals vastgelegd in de nationale en internationale verdragen.[1]

Partnerschap en wederkerigheid

Als regionaal politicus wilt u toezien op de wijze van beleidsvoering omtrent de Jeugdwet. Wanneer een gemeente bereid is om samen met een zorgaanbieder op gelijkwaardig niveau vanuit wederkerigheid naar het zorgaanbod te kijken, kan één plus één drie worden. Het resultaat wordt een optimaal maatschappelijk rendement.

Verantwoorde en betaalbare zorg

De resultaten van een actief preventiebeleid ten aanzien van de jonge instromers in jeugdhulp zal in de toekomst positieve gevolgen teweegbrengen. Wij moeten als maatschappij ook aanvaarden dat we in het nu te maken hebben met een groep jeugdigen die nu verantwoorde zorg nodig heeft. Afschaling bewerkstelligen op inhoud is mogelijk.

Maatwerk

Een zorgvuldige afwikkeling van complexe casussen is afhankelijk gebleken van de betrokkenheid van een welwillende wethouder en zijn beleidsmedewerkers. Individuele gemeenten zouden zich het recht moeten voorbehouden om meer op maatwerk in te spelen, los van de regioafspraken. Tevens is het wenselijk dat er meer monitoring komt of de regioafspraken binnen de Algemene wet bestuursrecht vallen en ook werkelijk als zodanig nageleefd worden. Gemeenten draaien met bezuinigingen aan de knop van tarief én toegang. Jongeren met een zware indicatie komen te vaak niet in aanmerking voor passende behandeling in een adequaat perspectief biedende leefomgeving. Het risico dat hierdoor ontstaat is een blijvend verstoorde ontwikkeling.

Landelijke gelijkheid

Het is wenselijk dat de tarieven per indicatie landelijk vastgesteld gaan worden. Tevens is het van belang dat ouders die het gezag hebben over hun minderjarig kind verplicht worden om mee te betalen in de bijkomende

[1] Bron: Rapport tussenevaluatie Jeugdwet ZonMw aan de Staten Generaal 2018

kosten van levensonderhoud en opleiding. Nu kan een ouder van een uit huis geplaatst kind zich van schoolkosten, boekenkosten, contributie sportclub, kosten voor kleding, etc. distantiëren en is de jongere afhankelijk van de ruimte die een zorgaanbieder hierin neemt.

Hoe tot een optimale uitvoering te komen door uw gemeente?

Graag brengen wij u een aantal kernpunten, in kaart gebracht in het rapport tussenevaluatie Jeugdwet 2018, onder uw aandacht:

- **Gemeenten blijven de beperkende budgetproblematiek aankaarten bij de minister.**
  In het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind staat dat een bezuiniging die jongerenzaken treft enkel zo lang mag duren als er sprake is van een economische crisis en voorrang dient te krijgen op reparaties van andere domeinen.
- **Gemeenten stemmen hun betaalsystematiek beter af.**
  Lumpsum en aanbesteding leveren problemen op bij het product complexe zorg met verblijf.
- **De beleidsvorming van de Jeugdwet dient een democratisch proces te zijn.**
  ...en gedragen te worden door de gehele raad, dus niet alleen door de wethouder met zijn beleidsmedewerkers. Bovendien heeft de individuele wethouder onvoldoende zicht op de uitvoering door de centrumgemeente in de regio.
- **De positie van de Gecertificeerde Instellingen is onvoldoende onafhankelijk gebleken.**
  De GI's worden zelf gecontracteerd door de gemeente. Dit is geen gelijkwaardige relatie. Zij maken te vaak geen vuist wanneer een gemeente de jeugdhulpplicht verzuimt.
- **Een gemeente mag zich nimmer verschuilen achter de term "budgetplafond bereikt".**
  Deze uitspraak is een bevestiging dat er te weinig jeugdhulp is ingekocht. Als een gerechtelijke beschikking vanuit een indicatiebesluit niet gevolgd wordt door een verleningsbesluit, is er sprake van overtreding van de Algemene wet bestuursrecht en de Jeugdwet.
- **Gemeenten eerbiedigen de wet tegen discriminatie.**
  Wanneer twee jongeren uit dezelfde gemeente dezelfde indicatie hebben en een van hen wordt geweigerd wegens het bereiken van het budgetplafond, dan is dat in beginsel discriminatie.
- **Risico van meerwerk/overproductie mag een gemeente niet bij de zorginstelling/verlener leggen.**
  Wanneer de gemeente met een zorginstelling een contract tekent en in het contract wordt de eerste 110 % meerwerk/overproductie voor rekening van de zorginstelling gesteld, dan handelt de gemeente volgens de Algemene wet bestuursrecht onrechtmatig.
- **Een gemeente houdt zich aan de regels die de wet stelt aan het woonplaatsbeginsel.**
  Ook wanneer een zorginstelling een jongere in verblijf neemt die oorspronkelijk van buiten de regio komt, dient de gemeente zich als gelijkwaardig partner op te stellen. Wanneer een woonplaatsbeginsel wijzigt, mag de gemeente de zorginstelling niet dwingen het zorgbudget uit het bestaande contract te halen.
- **De gemeente is transparanter als het gaat om de mogelijkheid tot bezwaar bij afwijzing verleningsbesluit.**
  De gemeente dient te allen tijde schriftelijk een verleningsbesluit af te geven. Zonder besluit is het onmogelijk om bezwaar in te dienen bij afwijzing. Stroeve en gecompliceerde communicatielijnen maken dat ouders of pleegouders onwetend zijn over hun rechten om bezwaar te kunnen maken.

- **De gemeente mag meer kennisnemen van de gevolgen van onterechte afschaling van zorg.**
  Veel gemeenten willen zwaardere indicaties afschalen naar goedkope pleegzorg. Echter, voor de meervoudig complexe zorg is dit niet passend. De problematiek van de jongere wordt steeds groter bij een overplaatsing. Iedere overplaatsing is een beschadiging van de relationele ontwikkeling die traumatisch en stressvol de optimale groei belemmert. Hierdoor kan de jongere zich onvoldoende ontwikkelen en is er een verhoogd risico dat deze langduriger aanspraak blijft maken op ondersteuning op diverse domeinen. Onterechte afschaling creëert zorgconsumenten en daarmee meer kosten op lange termijn.

Wanneer pleegzorg?

Wanneer bij een kind alle ontwikkelingsfactoren in basis aanwezig zijn, maar deze door een crisis met of door ouders verstoord of vertraagd is geraakt, kan pleegzorg een passend alternatief zijn als leefklimaat.

Wanneer een gezinshuis?

Wanneer gesteld kan worden dat de ontwikkelingsfactoren van de jongere in de basis onvoldoende volledig aanwezig zijn en/of er sprake is van een meervoudige en/of complexe problematiek, is pleegzorg doorgaans onvoldoende toereikend om de ontwikkeling zo optimaal mogelijk te stimuleren. Hiervoor is een meer specialistisch kader met een geschoolde professionele opvoeder noodzakelijk.

Wat is een gezinshuis?

Een gezinshuis is een professionele kleinschalige leefomgeving gerund 'als een gezin' door een kleine vaste groep begeleiders, "gezinshuisouders". De gezinshuisouders zijn geschoolde en ervaren jeugdhulpverleners. De persoonlijke afstemming naar de jongeren die er wonen verloopt in dermate kleine stappen dat gesproken kan worden van een "therapeutisch" karakter van de leefomgeving.

Een gezinshuis is al afschaling van zorg door de stabiliteit en continuïteit die er geboden wordt aan kinderen tot het 18e (en soms 21e) levensjaar en het belangrijkste antwoord is op de kernvraag van hechtingsproblematiek, daarnaast wordt kinderen ook een thuis geboden. Iedere verandering van zorgaanbieder en/of verblijfplaats voor kinderen betekent namelijk negatieve impact op de ontwikkeling. Bovendien hebben kinderen gemiddeld al 5 plekken gehad in leefgroepen of pleeggezinnen voordat ze in een gezinshuis terecht komen. 80% van de kinderen valt onder een gedwongen kader (OTS of Voogdij), bij 20% is er sprake van een vrijwillige plaatsing.

Wij pleiten voor verblijf in een gezinshuis tot het 21e jaar conform waar pleegzorg op dit moment op acteert.

Waarom liever gezinshuisouders?

Enkel in een gezinshuis met gezinshuisouders die 24/7 beschikbaar zijn kan een jongere zich optimaal veilig voelen bij een vaste begeleider. Zeker wanneer de relationele ontwikkeling al vaker verstoord is geraakt. In een leefgroep waar begeleiders werken met een groot warm hart, doch enkel beschikbaar zijn in uur-schema's, cao- en vakantieroosters hebben en van functie veranderen, blijkt een jongere zich onvoldoende te ontwikkelen in zijn hechting.
Centraal in de ontwikkeling van een jongere staat de "relationele ontwikkeling". Vaak wordt er gesproken over hechtingsontwikkeling. Dit gaat over de relatie van de jongere met zijn eigen binnenwereld en van daaruit met de buitenwereld. Het bevat het hele spectrum om alle vormen van oorzaak en gevolg te kunnen hanteren en overzien. Het gezinshuis met gezinshuisouders is de toekomst. Gezinshuizen gerund door zorgondernemers blijken rendabel hun diensten te kunnen verlenen, bieden een zeer professioneel, warm en professioneel leef- en behandelklimaat.

Wilt u weten wat Stichting Driestroom en Ondernemersgroep De Driestroom, gevestigd te Elst Gelderland, voor uw gemeente kunnen betekenen?

https://www.driestroom.nl/over-driestroom/informatiemateriaal

Bron: Sinzer businesscases/ www.Gezinspiratieplein.com

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Planning P&C producten 2018
raadsnummer 2018	17
collegevergadering d.d.	13 maart 2018
raadsvergadering d.d.	25 april 2018
fatale termijn	
programma	
portefeuillehouder	H. Lamers

team RGFINT
registratienummer 1286107
steller VRM Sampers
doorkiesnummer +31 77 3596195
e-mail v.sampers@venlo.nl

datum 19 februari 2018
bijlage(n)
datum verzonden

Voorstel om te besluiten
Vaststellen Planning P&C producten 2018

Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris	de burgemeester
René van Loon	Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)
Middels bijgevoegd voorstel informeren wij uw Raad over de planning van de P&C producten 2018. Normaliter stelt uw raad voorafgaande aan het nieuwe jaar de P&C planning vast. Omdat we dit jaar te maken hebben met de gemeenteraadsverkiezingen, hebben we ervoor gekozen dit voorstel aan de nieuwe raad voor te leggen. De nieuwe raadsleden zijn op deze manier direct geïnformeerd over de P&C cyclus 2018.

De P&C-cyclus is de jaarlijkse cyclus van begrotings- en verantwoordingsrapportages. Deze bestaat uit een aantal documenten die op diverse momenten in het jaar door de gemeenteraad behandeld worden.

In de introductiebijeenkomsten voor de nieuwe gemeenteraad, wordt u nader geïnformeerd over de inhoud van de P&C-cyclus, de doelstelling en de onderlinge samenhang tussen de verschillende documenten.

Onderstaand de producten die in voorliggend raadsvoorstel aan de orde komen:
- Jaarstukken 2017
- VoRap 2018
- Kadernota 2019-2022
- Begroting 2019-2022
- FinRap 2018

Belangrijkste wijzigingen ten opzichte van vorig jaar:
- Als gevolg van de verkiezingen in maart staat de besluitvorming van de Kadernota in de maand juni gepland
- De besluitvorming van de VoRap vindt ook in juni plaats, dit is drie maanden eerder dan voorgaande jaren.

Voor de overige processen is de besluitvorming ten opzichte van vorig jaar ongewijzigd.

Bijlagen
N.v.t.

Raadsvoorstel - onderbouwing

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

Vaststellen van de planning P&C cyclus 2018

2. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

In de financiële verordening 2016 is opgenomen dat de raad jaarlijks de planning van de P&C cyclus vaststelt.

3. Relatie met programma

Dit voorstel heeft een relatie met alle programma's

4. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Middels dit voorstel willen wij de Raad inzicht verschaffen in de planning van de behandeling van de P&C producten in 2018.

5. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

Door het vaststellen van de planning P&C producten 2018 is de Raad geïnformeerd over de momenten waarop zij geïnformeerd wordt over deze producten en wanneer hierover besluitvorming plaats dient te vinden.

6. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

Middels dit voorstel informeren wij u over de planning van de P&C producten 2018. Onderstaand de producten die in dit raadsvoorstel aan de orde komen:
- Jaarstukken 2017
- VoRap 2018
- Kadernota 2019-2022
- Begroting 2019-2022
- FinRap 2018

Planning P&C producten 2018		
Jaarrekening 2017, VoRap 2018, Kadernota 2019-2022		
Beeldvorming	woensdag	13 juni 2018
Rondje langs de fracties	do, ma	14 en 18 juni 2018
Oordeelsvorming	woensdag	20 juni 2018
Besluitvorming	woensdag	27 juni 2018
Begroting 2019-2022		
Beeldvorming	donderdag	11 oktober 2018
Rondje langs de fracties	maandag	22 en 29 oktober 2018
Oordeelsvorming	donderdag	1 november 2018
Algemene beschouwingen	woensdag	7 november 2018
Besluitvorming	vrijdag	9 november 2018
FinRap 2018		
Beeldvorming	donderdag	6 december 2018
Oordeelsvorming	woensdag	12 december 2018
Besluitvorming	woensdag	19 december 2018

Toelichting planning P&C producten 2018

Met betrekking tot het Sociaal Domein wordt er maandelijks gerapporteerd uw raad. Bij het opstellen van de planning van de P&C producten 2018 is ook aansluiting gemaakt met de planning van de rapportages over het Sociaal Domein.

In november vindt er een evaluatie plaats. De uitkomsten van deze evaluatie zullen wij meenemen bij de voorbereiding van de planning P&C producten 2019.

Jaarstukken 2017

November vorig jaar is in het Presidium een notitie behandeld met daarin 2 scenario's. Het Presidium heeft de voorkeur uitgesproken de besluitvorming van de jaarstukken 2017 in juni plaats te laten vinden.

VoRap 2018

De besluitvorming van de VoRap vindt in juni plaats, dit is drie maanden eerder dan voorgaande jaren.
Op deze manier komen wij tegemoet aan uw wens om eerder in het jaar geïnformeerd te worden over de stand van zaken, zowel financieel als ook beleidsinhoudelijk.
De VoRap wordt voorzien van een prognose per 31-12-2018.

Voor de overige producten is de besluitvorming ten opzichte van vorig jaar ongewijzigd:

Kadernota 2019-2022

Wij stellen voor de Kadernota 2019 te behandelen in de raadscyclus van juni.
Dit jaar hebben we te maken met de raadsverkiezingen in maart. Om de uitkomsten van het coalitieakkoord te kunnen verwerken in de Kadernota, komt de raadscyclus van mei hoogstwaarschijnlijk te vroeg. Door behandeling in juni creëren we meer tijd, waardoor uw raad zorgvuldig in het proces kan worden meegenomen en wat eveneens ten goede zal komen aan de kwaliteit en de inhoud van de Kadernota zelf.
Net als de Kadernota 2015 na de vorige verkiezingen, zal deze Kadernota beleidsarm zijn.

De omgevingsanalyse wordt evenals vorig jaar, losgekoppeld van de Kadernota. Tijdens de introductiebijeenkomsten van uw nieuwe raad geven wij een presentatie over deze omgevingsanalyse.

Begroting 2019-2022

De opzet van de begroting 2019-2022 is op basis van de programma's die in de Kadernota 2019-2022 in juni worden vastgesteld.
Na het begrotingsproces zal er een evaluatie plaatsvinden. De uitkomsten van deze evaluatie zullen wij meenemen bij de voorbereiding van het volgende begrotingsproces.

FinRap 2018

Besluitvorming van de FinRap vindt net als andere jaren plaats in december. Ook deze rapportage is voorzien van een prognose.

7. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

n.v.t.

8. Financiële paragraaf

n.v.t.

9. Risicoparagraaf (welke risico's spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	**Wel of niet**
Juridische aspecten en wettelijk kader	..
Financiële risico's en aspecten	..
Inhuur externen / derden	..
Economische risico's	..
Maatschappelijke risico's	..
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	..
Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	..
Overige strategische risico's	..

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico's)

n.v.t.

Indien sprake is van inhuur externen / derden (Benoem de relevante kosten(begroting) en eventuele risico's)

n.v.t.

10. Vervolgprocedure voor de raad

n.v.t.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Planning P&C producten 2018
raadsnummer 2018 17
raadsvergadering d.d. 25 april 2018

team RGFINT
steller VRM Sampers
doorkiesnummer +31 77 3596195
e-mail v.sampers@venlo.nl
datum 19 februari 2018

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 13 maart 2018, registratienummer 1286107 ;
gelet op artikel 149 van de Gemeentewet of op artikel ;
gezien het advies van ;
overwegende dat ;

besluit(en) vast te stellen:
Planning P&C producten 2018

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 april 2018.

De griffier De voorzitter

Geert van Soest Antoin Scholten

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	10e wijziging van de APV Venlo
raadsnummer 2018	20
collegevergadering d.d.	13 maart 2018
raadsvergadering d.d.	25 april 2018
fatale termijn	
programma	Openbare Orde en Veiligheid
portefeuillehouder	Burgemeester

team RGJZAT
registratienummer 1288819
steller JMG Vincken
doorkiesnummer +31 77 3596235
e-mail j.vincken@venlo.nl

datum 6 maart 2018
bijlage(n)
datum verzonden

Voorstel om te besluiten

Vast te stellen de 10e wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Venlo (APV Venlo).

Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris	de burgemeester
René van Loon	Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting

De voorgestelde wijziging van de APV Venlo is met name het gevolg van de aanpassing van de Model-APV van de VNG.

Van de gelegenheid is tevens gebruik gemaakt om enkele bepalingen op ondergeschikte onderdelen aan te passen op grond van in de uitvoeringspraktijk gebleken verbeterwensen.

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Raadsbesluit	..

Raadsvoorstel - onderbouwing

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

De gemeenteraad wordt gevraagd over te gaan tot vaststelling van een wijziging van de APV Venlo.

2. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

De APV wordt periodiek aangepast aan de hand van wijzigingen van de Model-APV van de VNG of in verband met specifieke voor onze gemeente geldende omstandigheden.

3. Relatie met programma

Openbare Orde en Veiligheid

4. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Het actualiseren van een Algemene plaatselijke verordening Venlo.

5. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

De gemeenteraad is het bestuursorgaan dat beslist over de vaststelling (en aanpassing) van verordeningen.

6. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

De voorgestelde wijziging van de APV Venlo houdt voor een belangrijk deel verband met het doorvoeren van wijzigingen van de model-APV van de VNG. Deze komen vooral voort uit gewijzigde wetgeving of gebleken onduidelijkheden of volkomenheden. Deze wijzigingen zijn van ondergeschikte aard. Van de gelegenheid is tevens gebruik gemaakt om enkele bepalingen op onderdelen aan te passen op grond van in de uitvoeringspraktijk gebleken verbeterwensen.

- Zo is thans vastgelegd dat een vergunning ingetrokken kan worden als die langere tijd niet werd gebruikt.
- Ook is met de aanpassing van het artikel over termijnen duidelijk gemaakt dat onbepaalde tijd en schaarse vergunningen zich niet met elkaar verdragen. Uit een recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State blijkt namelijk dat voor onbepaalde tijd verleende vergunningen zich niet altijd verdragen met het formele gelijkheidsbeginsel. Bij schaarse vergunningen (meer aanvragers dan beschikbare vergunningen) kan immers het gevolg zijn dat de markt voor nieuwe aanbieders feitelijk ontoegankelijk wordt.
- Met ingang van 1 januari 2018 gelden er landelijke regels voor de brandveiligheid van ‘overige plaatsen’ (inwerkingtreding van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen). Het gaat hierbij om ‘niet-bouwwerken’, zoals tenten op evenemententerreinen, tribunes en varende objecten. In verband daarmee is het van belang de gegevens, die moeten overgelegd bij de gebruiksmelding brandveiligheid, ook te eisen bij de evenementenvergunning in de APV.
- In de loop van 2017 is een aantal keren ophef ontstaan over wat in de pers het “stoepkrijtverbod” is gaan heten. Het beeld werd geschetst dat gemeenten handhavend

optraden tegen krijtende kleuters en straatkunstenaars. Ofschoon het uiteraard niet de bedoeling is geweest om onschuldige vormen van stoepkrijten te verbieden heeft de VNG er desondanks wel voor gekozen om het woordje “krijt” uit de model-APV (artikel “Plakken en kladden”) te schrappen.

- Herhaalde overtreding van een aantal bepalingen van de APV kan onder omstandigheden leiden tot het opleggen van een verblijfsontzegging aan de betreffende overtreder / overlastveroorzaker. Op verzoek van de politie wordt overtreding van de verbodsbepalingen inzake bedelarij en venten toegevoegd, zodat de verblijfsontzegging ook kan worden opgelegd aan drunkies en/of junkies, die mensen op straat aanspreken voor geld, kaarten/kranten verkopen dan wel parkeerplaatsen aanwijzen voor geld, waarover bij de politie wordt geklaagd. Het verbaliseren van de betreffende personen leidt onvoldoende tot aanpassing van het gedrag. Door het opleggen van een gebiedsverbod kunnen deze persoenen een bepaalde periode uit het gebied geweerd worden.

7. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Politie

8. Financiële paragraaf

n.v.t.

9. Risicoparagraaf (welke risico’s spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	**Wel of niet**
Juridische aspecten en wettelijk kader	niet
Financiële risico’s en aspecten	niet
Inhuur externen / derden	niet
Economische risico’s	niet
Maatschappelijke risico’s	niet
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	niet
Afbreukrisico’s en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	niet
Overige strategische risico’s	niet

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico’s)

n.v.t.

Indien sprake is van inhuur externen / derden (Benoem de relevante kosten(begroting) en eventuele risico’s)

n.v.t

10. Vervolgprocedure voor de raad

Na vaststelling van de 10e wijziging van de APV Venlo en bekendmaking daarvan treedt de gewijzigde verordening in werking.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp 10e wijziging van de APV Venlo
raadsnummer 2018 20
raadsvergadering d.d. 25 april 2018

team RGJZAT
steller JMG Vincken
doorkiesnummer +31 77 3596235
e-mail j.vincken@venlo.nl
datum 6 maart 2018

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 13 maart 2018, registratienummer 1288819;
gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen:

I. de navolgende 10e wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Venlo.

A
In artikel 1:6, onderdeel d, wordt na ‘gemaakt binnen’ ingevoegd: ‘of gedurende’.

B
Artikel 1:7 (Termijnen) komt te luiden:

1. De vergunning of ontheffing geldt voor onbepaalde tijd, tenzij bij de vergunning of ontheffing anders is bepaald of de aard van de vergunning of ontheffing zich daartegen verzet.
2. De aard van de vergunning of ontheffing verzet zich in ieder geval tegen gelding voor onbepaalde tijd indien het aantal vergunningen of ontheffingen is beperkt en het aantal mogelijke aanvragers het aantal beschikbare vergunningen of ontheffingen overtreft.

C
In artikel 1:9 wordt ‘Artikel 4:11 Kapverbod’ vervangen door ‘Artikel 4:11a Kapverbod’.

D
Aan artikel 2:25, vierde lid, wordt het sub f. toegevoegd:
f. overgelegd de gegevens, bedoeld in artikel 2.3 van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen.

E
Aan artikel 2:29g, onder e. wordt gewijzigd als volgt:
d. is gehandeld in strijd met het bij of krachtens de artikelen 2:29f, 2:29i, vierde lid, of 2:30 bepaalde.

F
In artikel 2:38 wordt ‘naam, adres, woonplaats, geboortedatum, geboorteplaats,’ vervangen door: ‘naam, woonplaats,’.

G
In artikel 2:42, tweede lid, onderdeel b, wordt ‘kalk, krijt, teer’ vervangen door: ‘kalk, teer’.

H
Aan artikel 2:85, lid 6, onder a, wordt onderdelen 12 en 13 toegevoegd:
12. artikel 2:65 (bedelarij);
13. artikel 5:15 (venten).

II. te bepalen dat deze wijziging daags na bekendmaking in werking treedt.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 april 2018.

De griffier De voorzitter

Geert van Soest Antoin Scholten

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Vaststelling bestemmingsplan "Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend"
raadsnummer 2018	23
collegevergadering d.d.	20-03-2018
raadsvergadering d.d.	25-04-2018
fatale termijn	
programma	Wonen en Leefomgeving
portefeuillehouder	J. Teeuwen

team RGSBMI
steller S Gommans- Mackay
doorkiesnummer +31 77 3599504
e-mail sh.gommans@venlo.nl
registratienummer 1173738
datum 9 maart 2018
bijlage(n) 3
datum verzonden

Voorstel om te besluiten
Het bestemmingsplan “Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend" vast te stellen, zowel analoog als digitaal (NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG-VA01).

Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris	de burgemeester
René van Loon	Antoin Scholten

Samenvatting
In de raadsinformatiebrief 2017-165 bent u geïnformeerd dat de gemeente een verzoek heeft ontvangen van de heer A.J. Geurts en mevrouw A. Geurts-In het Zand voor een bestemmingsplanwijziging. Het verzoek richt zich op de omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes, tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend, gemeente Venlo.

Het ontwerpbestemmingsplan met bijbehorende stukken heeft voor een ieder van 11 januari 2018 tot en met 21 februari 2018 ter inzage gelegen. Van de gelegenheid om zienswijzen in te dienen is geen gebruik gemaakt.

Voorgesteld wordt om het bestemmingsplan ongewijzigd vast te stellen.

Bijlage

Nr.	Naam	Datum
1.	Bestemmingsplan bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’ bestaande uit de onderdelen: a. Verbeelding bestemmingsplan bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’; b. Regels bestemmingsplan bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’; c. Toelichting bestemmingsplan bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’.	00-03-2018

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

De kernopgave is, te komen tot vaststelling van een bestemmingsplan voor de voorgenomen omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend, gemeente Venlo.

2. Relatie met programma

Het plan draagt bij aan de algemene doelstellingen van het programma Wonen en Leefomgeving.

3. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Het uiteindelijke doel is een onherroepelijk bestemmingsplan voor de betreffende locatie waarbij wordt voorzien in een nieuw planologisch juridisch kader.

4. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

De raad is het bevoegde orgaan om het bestemmingsplan 'Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg' vast te stellen. Het nieuwe bestemmingsplan is nodig om de voorgenomen omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend, gemeente Venlo.

Het bestemmingplan heeft tot gevolg dat het geldend bestemmingsplan 'Buitengebied Venlo' (vastgesteld door de gemeenteraad van Venlo op 30 maart 2011) voor het deel waarop dit bestemmingsplan betrekking heeft, niet meer van toepassing is. Het nog vast te stellen bestemmingsplan treedt vervolgens voor dat deel in de plaats en de regels van het plan tezamen met de verbeelding vormt hierdoor een nieuw juridisch-planologisch kader.

5. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

Aanleiding

De gemeente heeft op 27 juni 2017 het verzoek ontvangen van de heer A.J. Geurts en mevrouw A. Geurts-In het Zand voor een bestemmingsplanwijziging.
Het verzoek richt zich op de omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes, tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend, gemeente Venlo.

Bestemmingsplan

Voor het plangebied geldt het bestemmingsplan "Buitengebied Venlo" vastgesteld door de gemeenteraad op 30 maart 2011. Hierin zijn de gronden bestemd tot "Wonen" en "Maatschappelijk". Daarnaast gelden de gebiedsaanduidingen 'milieuzone – grondwaterbescherming Venlo schol' en 'robuuste landbouw en natuur'. Voor het noordelijk deel van het plangebied geldt de gebiedsaanduiding 'middelhoge / hoge archeologische verwachting'. Op de bestemming 'Wonen' ligt een bouwvlak. Voor de bestemming 'Maatschappelijk' geldt de functieaanduiding 'begraafplaats' en is een bedrijfswoning uitgesloten.

Binnen de geldende bestemmingen is de toekomstige functie van de bestaande

beheerderswoning als Beleef- en Groetcentrum niet mogelijk.

Beschrijving ontwikkeling
De initiatiefnemer is voornemens de bestaande beheerderwoning met bijgebouw aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 in Boekend uit te breiden en om te zetten tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) met bijbehorende parkeergelegenheid. Het betreft hier een uitbreiding van het bestaande gebouw met een functiewijziging.

Het Beleef- en Groetcentrum bevat onder andere een aula, die voornamelijk dient als ruimte voor afscheidsdiensten. Daarnaast is er een ontvangstruimte met buffet, zijn er enkele kamers waar nabestaanden afscheid kunnen nemen van een overledene, ruimten ten behoeve van de verzorging van overledenen en een kamer waar dranken en etenswaren kunnen worden geserveerd, ook aan bezoekers van de begraafplaats en passanten. Aan de zuidoostzijde van het gebouw is een tuin en een terras geprojecteerd ten behoeve van de bezoekers aan de uitvaarten. Ook aan de noordwestzijde van het gebouw komt een terras, dit is voor de bezoekers aan de begraafplaats.

Ruimtelijk kader
De voorgenomen ontwikkeling past binnen het beleid zoals omschreven in de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo. Er blijft sprake van een goede ruimtelijke ordening. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de toelichting, de regels en de verbeelding van het bestemmingsplan (zie bijlage 2a, 2b en 2c). Hierin wordt aangetoond dat er sprake blijft van een goede ruimtelijke ordening.

Procedure
Om de beoogde wijziging mogelijk te maken, kan medewerking worden verleend middels het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan op basis van artikel 3.1 lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro). Voorwaarde is dat er ter plaatse sprake moet blijven van een goede ruimtelijke ordening.

Op 12 december 2017 heeft uw college ingestemd met het ontwerpbestemmingsplan.
Het ontwerpbestemmingsplan met bijbehorende stukken met bijbehorende stukken heeft ter inzage gelegen van 11 januari 2018 tot en met 21 februari 2018.

<u>Zienswijzen</u>
Gedurende de terinzagelegging zijn tegen het ontwerpbestemmingsplan geen zienswijzen ingediend.

6. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Het voorgenomen bestemmingplan is in het kader van de voorbereiding van het ontwerp-bestemmingsplan en het daaraan verplicht gekoppelde vooroverleg, toegezonden aan de Provincie en het Waterschap.
Er zijn geen opmerkingen op het ontwerp-bestemmingsplan.

7. Financiële paragraaf

Financiële aspecten
Het voorgenomen bestemmingsplan betreft een functiewijziging met uitbreiding van een bestaande pand waardoor er sprake is van een bouwontwikkeling. Er is echter geen sprake van te treffen herinrichtingskosten of verhaalbare kosten doordat de gemeente het stuk gemeente-eigendom reeds heeft verkocht en er verder geen sprake is van kosten

voor bijvoorbeeld bouw- en woonrijp maken. Hierdoor is een verplichting tot kostenverhaal niet aan de orde.

Planschade
Mogelijke kosten voor planschade zijn verzekerd door een planschadeverhaalsovereenkomst met initiatiefnemer. Hiermee worden de kosten van het verhalen van planschade in het geheel afgewenteld op de initiatiefnemer als zijnde eigenaar van de gronden.

8. Risicoparagraaf (welke risico's spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	**Wel of niet**
Juridische aspecten en wettelijk kader	n.v.t.
Financiële risico's en aspecten	n.v.t.
Economische risico's	n.v.t.
Maatschappelijke risico's	n.v.t.
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	n.v.t.
Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	n.v.t.
Overige strategische risico's	n.v.t.

9. Vervolgprocedure voor de raad

Na vaststelling door de gemeenteraad zal het bestemmingsplan worden gepubliceerd en ter inzage worden gelegd. Binnen de inzage termijn kan rechtstreeks beroep worden ingediend bij de Raad van State. De dag na afloop van de inzage termijn treedt het bestemmingsplan in werking, mits geen voorlopige voorziening wordt getroffen.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Vaststelling Bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend’

raadsnummer 2018 23

raadsvergadering d.d. 25-04-2018

team RGSBMI
steller S Gommans- Mackay
doorkiesnummer +31 77 3599504
e-mail sh.gommans@venlo.nl
datum 9 maart 2018

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 20 maart 2018, registratienummer 1173738;

gelet op de Wet ruimtelijke ordening en de Algemene wet bestuursrecht;

overwegende dat ;
het ontwerp bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend’ van 11 januari 2018 tot en met 21 februari 2018 ter inzage heeft gelegen;

dat voorafgaand aan de ter inzage legging openbare bekendmaking is gedaan in de Staatscourant, op de gemeentelijke website via www.overheid.nl en de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl, waarbij is gewezen op de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen door een ieder gedurende voornoemde inzagetermijn;

en dat er van de gelegenheid om zienswijzen in te dienen geen gebruik is gemaakt.

besluit(en) vast te stellen:

Het bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo-Boekend’ op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen, zowel analoog als digitaal (NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG-VA01);

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 april 2018.

De griffier De voorzitter

Geert van Soest Antoin Scholten

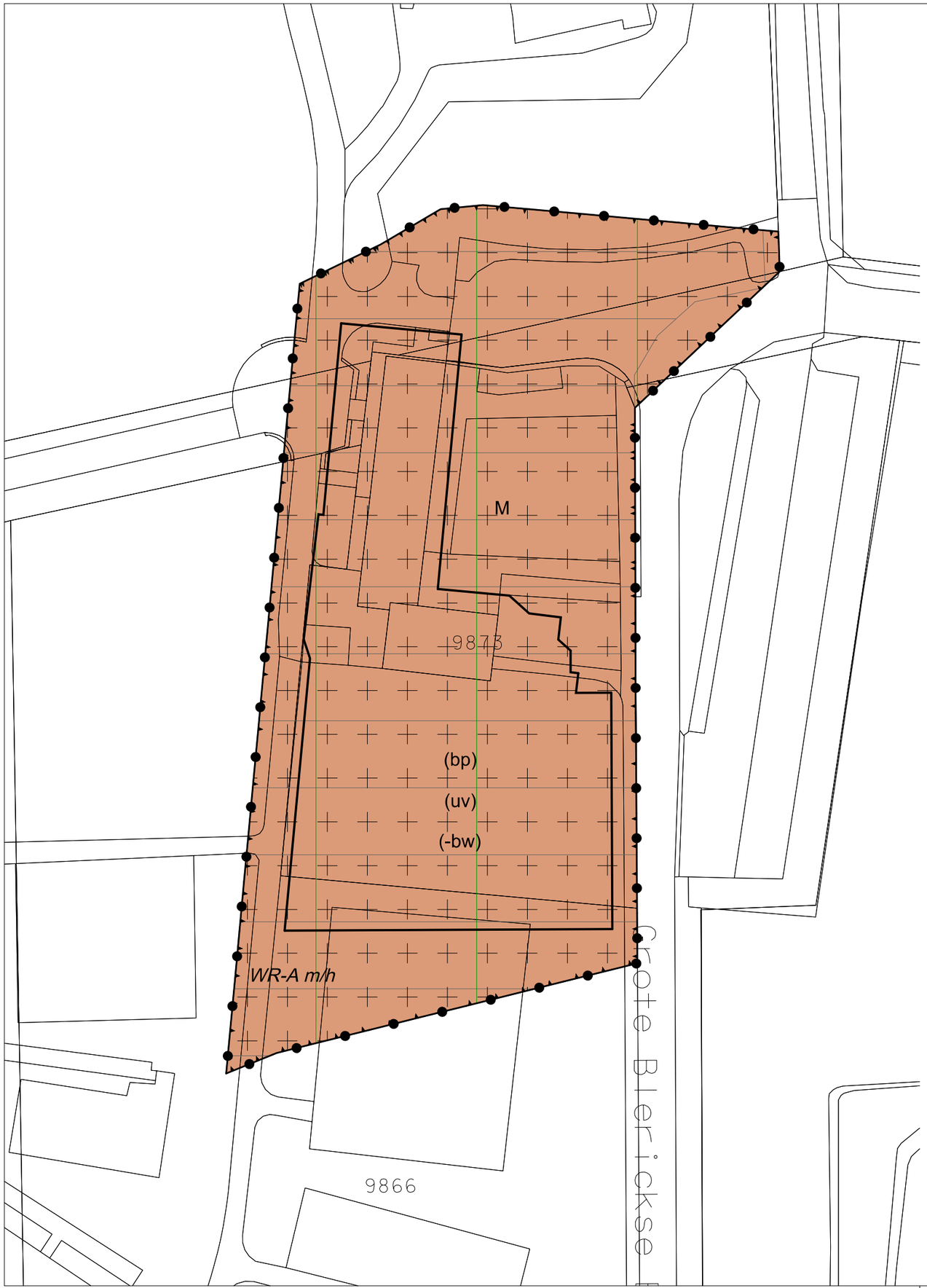

Plangebied

Plangebiedgrens

Bestemmingen

M — Maatschappelijk

Dubbelbestemmingen

WR-A m/h — Waarde - Archeologie middelhoog/hoog

Gebiedsaanduidingen

milieuzone - grondwaterbescherming venlo schol

overige zone - robuuste landbouw en natuur

Functieaanduidingen

(-bw) — bedrijfswoning uitgesloten

(bp) — begraafplaats

(uv) — uitvaartcentrum

Bouwvlak

bouwvlak

Verklaringen

bestaande bebouwing en kadastrale ondergrond

Bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo'

Gemeente Venlo

NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG-ON01

projectnr. BRO:	211x09073
projectnr. EP:	EP_RO-2006_200
schaal:	1:500
formaat:	A3
deelplan:	# van #

status:	ontwerp
concept:	09-06-2017
voorontwerp:	-
ontwerp:	26-10-2017 / MS
vastgesteld:	dd-mm-jjjj / tek

wijziging:	09-06-2017 / MH
wijziging:	14-09-2017 / OP
wijziging:	26-10-2017 / MS
laatste wijziging:	dd-mm-jjjj / tek
bestandsnaam:	[IDN-nummer].dgn

BRO Ruimte om in te leven
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
www.bro.nl
info@bro.nl
T 0411 850 400
F 0411 850 401
verbeelding: ENGINEERING People
www.engineeringpeople.nl

Bestemmingsplan 'Beleef En Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg Te Venlo'

Gemeente Venlo

Ruimte om *in* te leven

Rapportnummer: 211x09073

Datum:

Contactpersoon opdrachtgever:

Projectteam BRO:

Trefwoorden:

Bron foto kaft: Hollandse Hoogte

Beknopte inhoud:

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

Ruimte om *in* te leven

Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo

Inhoudsopgave

Regels		**3**
Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**4**
Artikel 1	Begrippen	4
Artikel 2	Wijze van meten	8
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**9**
Artikel 3	Maatschappelijk	9
Artikel 4	Waarde - Archeologie middelhoog/hoog	11
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**14**
Artikel 5	Anti-dubbeltelregel	14
Artikel 6	Algemene aanduidingsregels	15
Artikel 7	Algemene bouwregels	16
Artikel 8	Algemene afwijkingsregels	17
Artikel 9	Algemene wijzigingsregels	18
Artikel 10	Algemene procedureregels	19
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**20**
Artikel 11	Overgangsrecht	20
Artikel 12	Slotregel	21

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

1.1 Plan

Het bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo' met identificatienummer NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG- van de gemeente Venlo.

1.2 Bestemmingsplan

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels.

1.3 Aanduiding

Een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 Aanduidingsgrens

De grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.5 Archeologische waarde

De aan een gebied toegekende waarde in verband met de kennis en de studie van de in dat gebied voorkomende overblijfselen van menselijke aanwezigheid of activiteiten in het verleden.

1.6 Bebouwing

Eén of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

1.7 Bebouwingsoppervlak

Het oppervlak van het bouwperceel, bestemmingoppervlak dan wel van het bouwvlak, dat ten hoogste met gebouwen (kassen en warenhuizen daaronder niet begrepen) mag worden bebouwd.

1.8 Bedrijfsgebouw

Een gebouw, dat dient voor de uitoefening van een bedrijf.

1.9 Bestaand

a. Ten aanzien van de bebouwing:

De als zodanig op de verbeelding aangegeven bebouwing, welke bestaat op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerpplan, dan wel op dat tijdstip op basis van een afgegeven bouwvergunning mag worden gebouwd, tenzij in de regels anders is bepaald.

b. Ten aanzien van het gebruik:

Het gebruik van gronden en bouwwerken, zoals dat bestaat ten tijde van het van kracht worden van dit plan.

1.10 Bestemmingsgrens

De grens van een bestemmingsvlak.

1.11 Bestemmingsvlak

Een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.12 Bijbehorend bouwwerk

Uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd en met de aarde verbonden bouwwerk met een dak.

1.13 Bouwen

Het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

1.14 Bouwgrens

De grens van een bouwvlak.

1.15 Bouwperceel

Een aangesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.16 Bouwperceelgrens

De grens van een bouwperceel.

1.17 Bouwvlak

Een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.18 Bouwwerk

Een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.19 Cultuurhistorische waarden

De aan een bouwwerk of een gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis heeft gemaakt van dat bouwwerk of dat gebied.

1.20 Detailhandel

Het bedrijfsmatig te koop of te huur of in lease aanbieden, waaronder de uitstalling ter verkoop, ter verhuur, ter leasing, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die deze goederen kopen respectievelijk huren voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit.

1.21 Gebouw

Een bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.22 Gevellijn

Een denkbeeldige lijn, waar de voorgevel van een hoofdgebouw op moet zijn georiënteerd.

1.23 Hoofdgebouw

Een of meer panden, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer panden of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is.

1.24 Kampeermiddel

Een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een caravan;

enig ander onderkomen of enig ander voertuig of gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voor zover geen bouwwerk zijnde,

één en ander voor zover deze onderkomens of voertuigen of gewezen voertuigen geheel of ten dele blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf.

1.25 Kampeerplaats

Een standplaats voor maximaal een kampeermiddel.

1.26 Landschappelijke waarde

De aan een gebied toegekende waarde, die wordt bepaald door de aanwezigheid van de onderlinge samenhang en beïnvloeding van de niet-levende en levende natuur (met inbegrip van de mens).

1.27 Maatschappelijk

Het uitoefenen van activiteiten gericht op de sociale, maatschappelijke, educatieve en openbare dienstverlening.

1.28 Natuurwaarde

De aan een gebied toegekende waarde, die bepaald wordt door het voorkomen van planten en dieren die zichzelf onder invloed van klimaat, geomorfologie, bodemkundige en waterhuishoudkundige gesteldheid en al dan niet beïnvloed door menselijke aanwezigheid, instandhouden.

1.29 Normaal onderhoud en beheer

Werken/werkzaamheden die periodiek dienen te worden uitgevoerd ter instandhouding van de binnen een gebied aanwezige functies en waarden.

1.30 Ondergeschikt

In aard en omvang of functioneel, ruimtelijk en/of architectonisch opzicht ten dienste van een hoofdfunctie/gebouw. In geval er onduidelijkheid is over ondergeschikt zijn van een activiteit kan een externe deskundige hierover advies geven.

1.31 Overig bouwwerk

Een bouwkundige constructie van enige omvang, geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.32 Paardenbak

Een door middel van een afscheiding afgezonderd stuk terrein met een andere ondergrond dan gras, kennelijk ingericht voor het africhten en/of trainen en berijden van paarden en pony's en/of het anderszins beoefenen van de paardensport, met of zonder de daarbij behorende voorzieningen.

1.33 Pand

De kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig-constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is.

1.34 Peil

De gemiddelde hoogte van het afgewerkte aansluitende maaiveld.

1.35 Robuuste Landbouw en Natuur

Zone voor die delen van het buitengebied die niet behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur maar waarbinnen natuur en natuurontwikkeling belangrijke functies vormen naast de landbouw. Binnen deze zone wordt gestreefd naar behoud van aanwezige functies waarbij het behoud en de ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden voorop staat.

1.36 Seksinrichting

De voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een prostitutiebedrijf alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar.

1.37 Verbeelding

De verbeelding van het bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo' bestaande uit de verbeelding en legenda.

1.38 Waterhuishoudkundig

Met betrekking tot de aanwezigheid van (natuurlijke) bronnen, kwel of natuurlijke stroming.

1.39 Weg

Een voor het rij- en nader verkeer bestemde weg of pad, daaronder begrepen de daarin gelegen bruggen en duikers, de tot de weg of pad behorende bermen en zijkanten, alsmede de aan de weg liggende en als zodanig aangeduide parkeergelegenheden.

1.40 Woning

Een gebouw of een gedeelte van een gebouw, geschikt en bestemd voor de zelfstandige huisvesting van één huishouden.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 De afstand tot de bouwperceelgrens

Tussen de grens van het bouwperceel en een bepaald punt van het bouwwerk, waar die afstand het kortst is.

2.2 De bouwhoogte van een bouwwerk

Vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.3 De dakhelling

Langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.4 De goothoogte van een bouwwerk

Vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeiboord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.5 De horizontale diepte van een bouwwerk

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken van de voorgevel en de achtergevel.

2.6 De inhoud van een bouwwerk

Tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.7 Ondergeschikte bouwdelen

Bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen, als plinten, pilasters, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, liftschachten, gevel- en kroonlijsten, luifs, uitbouwen, balkons en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding van bouw-, c.q. bestemmingsgrenzen niet meer dan 1 meter bedraagt.

2.8 De ondergrondse bouwdiepte van een bouwwerk

Vanaf het bouwkundig peil tot het diepste punt van het bouwwerk, de fundering niet meegerekend.

2.9 De oppervlakte van een bouwwerk

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Maatschappelijk

3.1 Bestemmingsomschrijving

De op de verbeelding voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. ter plaatse van de aanduiding begraafplaats, een begraafplaats;
b. ter plaatse van de aanduiding uitvaartcentrum, een uitvaartcentrum;
c. ter plaatse van de aanduiding robuuste landbouw en natuur, een gebied met robuuste landbouw en natuur;
d. horeca ten dienste van en/of ter ondersteuning van de onder sub a en b genoemde functies;
e. waterhuishoudkundige voorzieningen.

3.2 Bouwregels

Voor het bouwen van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

3.2.1 Algemeen

a. Gebouwen zijn uitsluitend toegestaan binnen het aangegeven bouwvlak.
b. De minimale afstand tot de aan de wegzijde gelegen perceelsgrens bedraagt 5 meter.

3.2.2 Bedrijfsgebouwen

a. Voor bedrijfsgebouwen mag de maximale goot- en nokhoogte 7,2 respectievelijk 10 meter bedragen, tenzij de bestaande hoogte op het moment van inwerkingtreding van dit bestemmingsplan meer bedraagt.

3.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

a. De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag ten hoogste 10 meter bedragen, met uitzondering van:
    1. erfafscheidingen, waarvan de hoogte maximaal 2,5 meter mag bedragen;
    2. de bestaande toren, waarvan de hoogte maximaal de bestaande hoogte mag bedragen.
b. De hoogte van buitenopslag ten hoogste 4 meter mag bedragen.

3.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing:

a. ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat;
b. ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit en beeldkwaliteit van de naaste omgeving;
c. ter waarborging van de verkeersveiligheid;
d. ter waarborging van de sociale veiligheid;
e. ter voorkoming van hemelwaterproblematiek in verband met de nieuwe bebouwing en/of oppervlakteverharding;
f. ter waarborging van de brandveiligheid en rampenbestrijding.

3.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken wordt in elk geval gerekend het gebruik voor:

a. geluidzoneringsplichtige inrichtingen;
b. detailhandel;

c. een verkooppunt voor motorbrandstoffen (incl. LPG);
d. seksinrichtingen;
e. kamperen;
f. opslag van goederen en materialen voor de gevellijn;
g. paardenbakken;
h. stallingsmogelijkheden ten behoeve van paarden;
i. wonen.

Artikel 4 Waarde - Archeologie middelhoog/hoog

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende:

a. cultuurhistorische waarden;
b. archeologische hoge waarden.

Al hetgeen in deze regels omtrent de ondergeschikte bestemmingen binnen de gebieden met de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' is toegestaan, is uitsluitend toelaatbaar indien, gehoord de gemeentelijke archeoloog en/of de beleidsadviseur monumenten van de gemeente Venlo, het verenigbaar is met het belang van het cultuurhistorisch waardevol gebied.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Bouwen

Er mag slechts worden gebouwd indien:

a. bebouwing mogelijk is krachtens de onderliggende bestemming en;
b. het bouwplangebied de oppervlakteondergrens van 500 m² van het betreffende archeologische waardegebied niet overschrijdt;
c. bij overschrijding van de onder b. bedoelde ondergrenzen, de bebouwing aantoonbaar niet leidt tot verstoring van archeologische waarden.

4.2.2 Verstoring archeologisch materiaal

Geen verstoring van archeologisch materiaal in de zin van 4.2.1 onder c. vindt plaats indien:

a. de ingre(e)p(en) word(t)(en) verricht op minder dan 80 cm onder het maaiveld;
b. het bouwplan of bouwplannen uitsluitend betrekking heeft of hebben op verandering of vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de bestaande bebouwde oppervlakte gehandhaafd blijft en de bestaande fundering niet wordt gewijzigd en/of uitgebreid;
c. op basis van een archeologisch rapport zoals gesteld in de op het moment van ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan geldige Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en het op het moment van ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan geldige cultuurhistorische beleid van de gemeente is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen behoudenswaardige archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.

4.2.3 Voorwaarden archeologische verstoring

Indien uit het onder lid 4.2.2 onder c. bedoelde onderzoek blijkt dat de archeologische waarden van de gronden zullen worden verstoord, kunnen burgemeester en wethouders een of meerdere van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
b. de verplichting tot het doen van nader archeologisch onderzoek, waaronder opgravingen conform de op het moment van ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan geldende Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie en door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties;
c. de verplichting de activiteit die leidt tot de bodemverstoring te laten begeleiden door een deskundige op het gebied van archeologische monumentenzorg die voldoet aan de op het moment van ter inzage legging van het ontwerp bestemmingsplan geldende Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie en door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

4.2.4 Voorwaarden vergunning

De regels als bedoeld in lid 4.2.3 kunnen alleen aan de omgevingsvergunning worden verbonden indien de bouwwerkzaamheden plaatsvinden binnen een gebied dat een omvang heeft van minimaal 500 m².

4.3 Afwijken van de bouwregels

Bij een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in lid 4.2.1 indien:

a. de archeologische waarden niet worden aangetast;
b. de nieuwbouw binnen de archeologische waarden past, dan wel een kwalitatieve bijdrage levert aan de genoemde waarden;
c. de archeologische waarden van het terrein in andere beschikbare informatie afdoende is vastgesteld tot nihil.

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.4.1 Verboden werkzaamheden

Het is verboden op of in gronden welke zijn bestemd als van 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren of te laten uitvoeren:

a. het veranderen van het huidige maaiveldniveau door ontginningen, bodem verlagen, egaliseren, afgraven of ophogen;
b. het vellen, rooien of aanleggen van diepwortelende beplantingen en/ of bomen, inclusief het verwijderen van stobben;
c. het uitvoeren van grondbewerkingen dieper dan 0,8 meter ten opzichte van het maaiveld, waartoe ook gerekend wordt woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen en aanleggen van drainage;
d. het aanleggen van ondergrondse kabels en leidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
e. het uitvoeren van werkzaamheden ter verlaging van de grondwaterstand;
f. het graven, aanleggen, verbreden, vergroten of dempen van sloten, greppels, watergangen, vijvers of vaarten;
g. slopen van bestaande opstallen beneden de 30 cm boven maaiveld, en het verwijderen van funderingen.

4.4.2 Toegestane werkzaamheden

Het verbod als bedoeld in lid 4.4.1 is niet van toepassing op werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebbend op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het inwerkingtreding van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
d. minder diep reiken dan 0,80 meter onder het maaiveld en waarbij geen grond blijvend wordt afgevoerd en het grondoppervlak van de aanlegwerken minder is dan 500 m²;
e. archeologisch onderzoek betreffen.

4.4.3 Afwegingskader

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 4.4.1 zijn slechts toelaatbaar mits:

a. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de belangen van de in lid 4.1 genoemde doeleinden;
b. vooraf schriftelijk advies is ingewonnen bij de gemeentelijk archeoloog.

4.5 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk

4.5.1 Algemene voorwaarden

In het belang van de archeologisch monumentenzorg kunnen burgemeester en wethouders voorwaarden verbinden aan een omgevingsvergunning op of in gronden met een te slopen oppervlak van meer dan 500 m².

4.5.2 Specifieke voorwaarde

Aan de omgevingsvergunning voor de gronden, als bedoeld lid 4.5.1, kunnen burgemeester en wethouders de voorwaarde verbinden dat de sloopwerken vanaf 30 cm boven het maaiveld en dieper worden begeleid door een gekwalificeerd archeologisch deskundige.

4.5.3 Melding archeologische vindplaats

Indien tijdens de begeleiding van de sloopwerken roerende of onroerende archeologische vindplaatsen worden aangetroffen, wordt hiervan terstond melding gemaakt bij burgemeester en wethouders die in het belang van de archeologische monumentenzorg aanvullende voorwaarden kunnen verbinden aan de omgevingsvergunning.

4.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen in die zin, dat de bestemming 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' (geheel of gedeeltelijk) van de verbeelding wordt verwijderd, als op basis van archeologisch onderzoek, dat voldoet aan de normen van de archeologische beroepsgroep, geen archeologische waarden zijn vastgesteld. Alvorens een wijziging wordt uitgevoerd wordt advies ingewonnen bij de gemeentelijk archeoloog van de gemeente Venlo.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 5 Anti-dubbeltelregel

Grond welke eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 6 Algemene aanduidingsregels

6.1 Milieuzone - grondwaterbescherming venlo schol

Ter plaatse van de aanduiding milieuzone - grondwaterbescherming venlo schol is het verboden op of in de gronden zonder of in afwijking van een aanlegvergunning van burgemeester en wethouders putten te boren dieper dan 5 meter boven NAP.

Artikel 7 Algemene bouwregels

7.1 Algemene bepaling over bestaande afstanden en andere maten

7.1.1

Indien afstanden tot, en bouwhoogten, inhoud, aantallen en/of oppervlakten van bestaande bouwwerken die gebouwd zijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet, op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan meer bedragen dan ingevolge hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen deze maten en hoeveelheden als maximaal toelaatbaar worden aangehouden.

7.1.2

In die gevallen dat afstanden tot, en bouwhoogten, inhoud, aantallen en/of oppervlakten van bestaande bouwwerken, die gebouwd zijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet, op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan minder bedragen dan ingevolge hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen deze maten en hoeveelheden als minimaal toelaatbaar worden aangehouden.

7.1.3

In het geval van (her)oprichting van gebouwen is het bepaalde in 7.1.1 en 7.1.2 uitsluitend van toepassing indien het geschiedt op dezelfde plaats.

Artikel 8 Algemene afwijkingsregels

8.1 Algemene afwijkingsbepalingen

Het bevoegd gezag kan, mits geen onevenredige breuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden, het woon- en leefklimaat, de stedenbouwkundige kwaliteit, de beeldkwaliteit, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid, de brandveiligheid en rampenbestrijding van de aangrenzende gronden en bouwwerken, afwijken van de bestemmingsbepalingen voor:

a. Het afwijken van de voorgeschreven maximum maten, afmetingen, percentages tot ten hoogste 10% van die maten, afmetingen en percentages.
b. Toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geven.
c. Toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft.
d. De hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en toestaan dat de hoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot niet meer dan 10 meter.
e. Het bepaalde ten aanzien van de maximale (bouw)hoogte van gebouwen en toestaan dat de (bouw)hoogte van de gebouwen wordt vergroot ten behoeve van plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers en lichtkappen, mits:
    1. de maximale oppervlakte van de vergroting maximaal 10% van het betreffende bouwvlak zal bedragen;
    2. de hoogte maximaal 1,25 maal de maximale bouwhoogte van het betreffende gebouw zal bedragen.
f. Het bouwen van kleine niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut en voor religieuze doeleinden zoals wachthuisjes, transformatorhuisjes, schakelhuisjes, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, (glas)containers, monumenten, kapellen, wegkruisen en naar aard en omvang daarmee gelijk te stellen bouwwerken, mits:
    1. de oppervlakte niet meer dan 15 m^2 bedraagt;
    2. de goothoogte niet meer dan 3 m bedraagt;
    3. de bouwwerken naar aard en afmetingen passen in het plan, met dien verstande, dat de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde niet meer dan 10 meter mag bedragen;
    4. uit een bodemonderzoek is gebleken dat de bodem geschikt is voor het beoogde gebruik.

Artikel 9 Algemene wijzigingsregels

9.1 Algemene wijziging

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de in het plan opgenomen bestemmingen te wijzigen ten behoeve van:

a. Overschrijding van bestemmingsgrenzen, voor zover dit van belang is voor een technisch betere realisering van bestemmingen of bouwwerken dan wel voor zover dit noodzakelijk is in verband met de werkelijke toestand van het terrein.
b. Overschrijding van bestemmingsgrenzen en toestaan dat het beloop van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geeft.
c. De overschrijdingen als bedoeld in sub a en b mogen echter niet meer dan 3 meter bedragen en het bestemmingsvlak mag met niet meer dan 10% worden vergroot.
d. Het aanpassen van opgenomen bepalingen in de voorafgaande artikelen, waarbij wordt verwezen naar bepalingen in wettelijke regelingen, indien deze wettelijke regelingen na het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerpplan worden gewijzigd.
e. De gronden met de nadere aanduiding zone 'Ecologische Hoofdstructuur' en 'Robuuste landbouw en natuur' op de verbeelding te wijzigen in de bestemming Natuur of Bos is toegestaan, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:
    - de agrarische bedrijvigheid is of zal worden beëindigd;
    - natuurontwikkeling zal plaatsvinden.

Artikel 10 Algemene procedureregels

10.1 Toepassen algemene wijzigingsbevoegdheid

Bij toepassing van de algemene wijzigingsbevoegdheid, die onderdeel uitmaakt van dit plan, is op de voorbereiding van het besluit de procedure als bedoeld in de afdeling 3.4. van de Algemene wet bestuursrecht, van toepassing.

10.2 Toepassen afwijkingsbevoegdheid

Bij toepassing van een afwijkingsbevoegdheid, die onderdeel uitmaakt van dit plan, is op de voorbereiding van het besluit de procedure als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), van toepassing.

10.3 Toepassen nadere eisen regeling

Bij toepassing van de nadere eisen regeling, die onderdeel uitmaakt van dit plan, is op de voorbereiding van het besluit de procedure als bedoeld in de afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

10.4 Procedure omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, of van werkzaamheden

Bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde of van werkzaamheden, die onderdeel uitmaakt van dit plan, is op de voorbereiding van het besluit de procedure als bedoeld in paragraaf 3.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), van toepassing.

Hoofdstuk 4 Overgangs-en slotregels

Artikel 11 Overgangsrecht

11.1 Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk, dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
2. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van het bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.
3. Het bepaalde onder 11.1 onder a is niet van toepassing op bouwwerken, die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

11.2 Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik, dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

11.3 Hardheidsclausule

Voor zover toepassing van het overgangsrecht gebruik leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard jegens een of meer natuurlijke personen kan het bevoegd gezag ten behoeve van die persoon of personen bij een omgevingsvergunning afwijken van dat overgangsrecht.

Artikel 12 Slotregel

De regels worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo'.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van

……

De voorzitter,

……..

De griffier,

……

Behoort bij besluit van de raad van de gemeente Venlo d.d. …… tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Beleef en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg te Venlo'.

Mij bekend,

de griffier.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen

Bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’

Gemeente Venlo

Ontwerp

Ruimte om *in* te leven

Bestemmingsplan ‘Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg’

Gemeente Venlo

Ontwerp

Rapportnummer:	211x09073
IDN:	NL.IMRO.0983.BP201715GRBLBRGNWG
Datum:	26 oktober 2017
Datum concept:	18 september 2017
Datum ontwerp:	8 november 2017
Datum vaststelling:	
Opdrachtgever:	De heer A.J. Geurts en mevr. A. Geurts-In ‘t Zand
Projectteam BRO:	Dhr. drs. Frank Janssen en mevr. Suzanne Driessen, MSc
Trefwoorden:	Omzetting, uitbreiding, Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum), Grote Blerickse Bergenweg, Boekend, gemeente Venlo
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte 14
Beknopte inhoud:	Bestemmingsplan ten behoeve van de omzetting en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning en bijbehorende ruimtes tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) aan de Grote Blerickse Bergenweg te Boekend, gemeente Venlo.

BRO Vestiging Tegelen
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01
E tegelen@bro.nl

BRO Ruimte om *in* te leven

INHOUD

1. INLEIDING 3

2. BESCHRIJVING BESTAANDE SITUATIE 5

3. BELEID 6
3.1 Rijksbeleid 6
3.2 Provinciaal beleid 8
3.3 Gemeentelijk beleid 12

4. PLANBESCHRIJVING 15
4.1 Projectprofiel 15
4.2 Stedenbouwkundige en ruimtelijke effecten 17

5. RANDVOORWAARDEN / RESULTATEN ONDERZOEKEN 18
5.1 Milieu 18
5.1.1 Bodem- en grondwaterkwaliteit 18
5.1.2 Luchtkwaliteit 19
5.1.3 Geluidhinder 20
5.1.4 Milieuzonering 21
5.1.5 Externe veiligheid 22
5.2 Archeologie 26
5.3 Cultuurhistorie 28
5.4 Flora en fauna 29
5.5 Leidingen en infrastructuur 33
5.6 Verkeer en parkeren 33
5.7 Waterparagraaf 35

6. JURIDISCHE ASPECTEN 37
6.1 Algemeen 37
6.2 Toelichting op de analoge verbeelding 37
6.3 Toelichting op de regels 37
6.3.1 Inleidende regels 38
6.3.2 Bestemmingsplanregels 38

6.3.3 Algemene regels 39
6.3.4 Overgangs- en slotregels 39

7. UITVOERBAARHEID 40
7.1 Economische uitvoerbaarheid 40

8. OVERLEG EN INSPRAAK 41
8.1 Overleg 41
8.2 Inspraak 41
8.3 Procedure 41
8.4 Zienswijzenprocedure / resultaten terinzagelegging 42

SEPARATE BIJLAGEN

1. HMB B.V., *Verkennend bodemonderzoek Grote Blerickse Bergenweg 24 Boekend*, kenmerk 08243901 A, 3 november 2008
2. Dienst Stadsbeleid, afdeling Milieu, *Bodemgeschiktheidsverklaring*, 26 november 2016
3. Veiligheidsregio Limburg-Noord, *Advies zelfredzaamheid en rampenbestrijding Grote Blerickse Bergenweg 22 Venlo*, kenmerk UlT025765, 21 augustus 2017
4. Econsultancy, *Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Grote Blerickse Bergenweg 24 te Venlo*, rapportnummer 4503.001, 21 juni 2017
5. BRO, *Quickscan flora en fauna Grote Blerickse Bergenweg 24 te Venlo*, projectnummer 211x09073, 11 juni 2017
6. BRO, *Ecologisch onderzoek vleermuizen Grote Blerickseweg 24 te Venlo Tussentijds rapport*, projectnummer 211x09073, 2 november 2017

1. INLEIDING

Het voornemen bestaat om de bestaande beheerderswoning met bijgebouw aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 in Boekend om te zetten en uit te breiden tot een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) met bijbehorende parkeergelegenheid. Het perceel waarop de bestaande panden alsook de voorziene uitbreidingen zijn gesitueerd/geprojecteerd, bestaat uit het perceel kadastraal bekend als gemeente Venlo, sectie K, nummer 9873 en delen van de percelen kadastraal bekend als gemeente Venlo, sectie K, nummers 9866, 9868, 9870 en 9872. De ligging en begrenzing van het plangebied is in de navolgende afbeeldingen weergegeven.

De betreffende gronden zijn in het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied Venlo' bestemd tot 'Maatschappelijk' en 'Wonen', alsmede de daarbij behorende dubbelbestemmingen en zijn deels gelegen buiten de aangegeven bouwvlakken en toegestane functies. De voorgenomen ontwikkeling is daarom strijdig met de geldende bestemming. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Venlo heeft ingestemd met het initiatief.

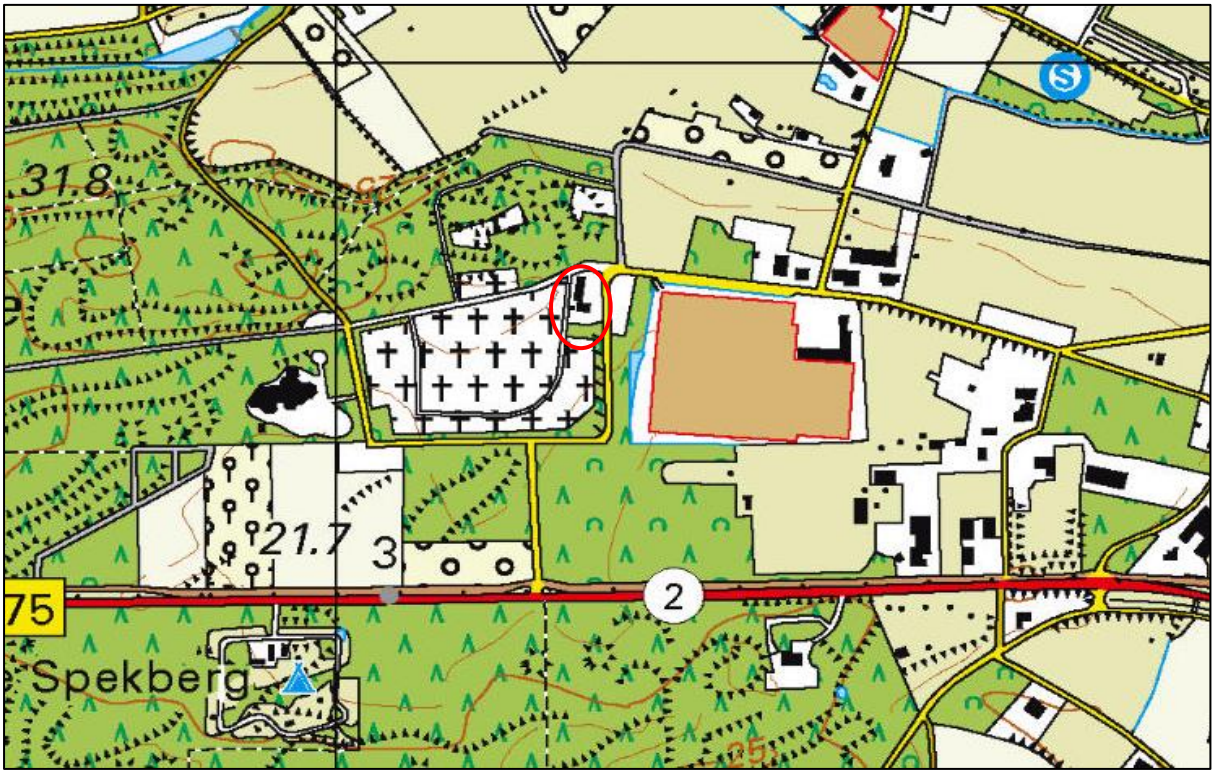

Topografische kaart met ligging plangebied (rood omcirkeld)

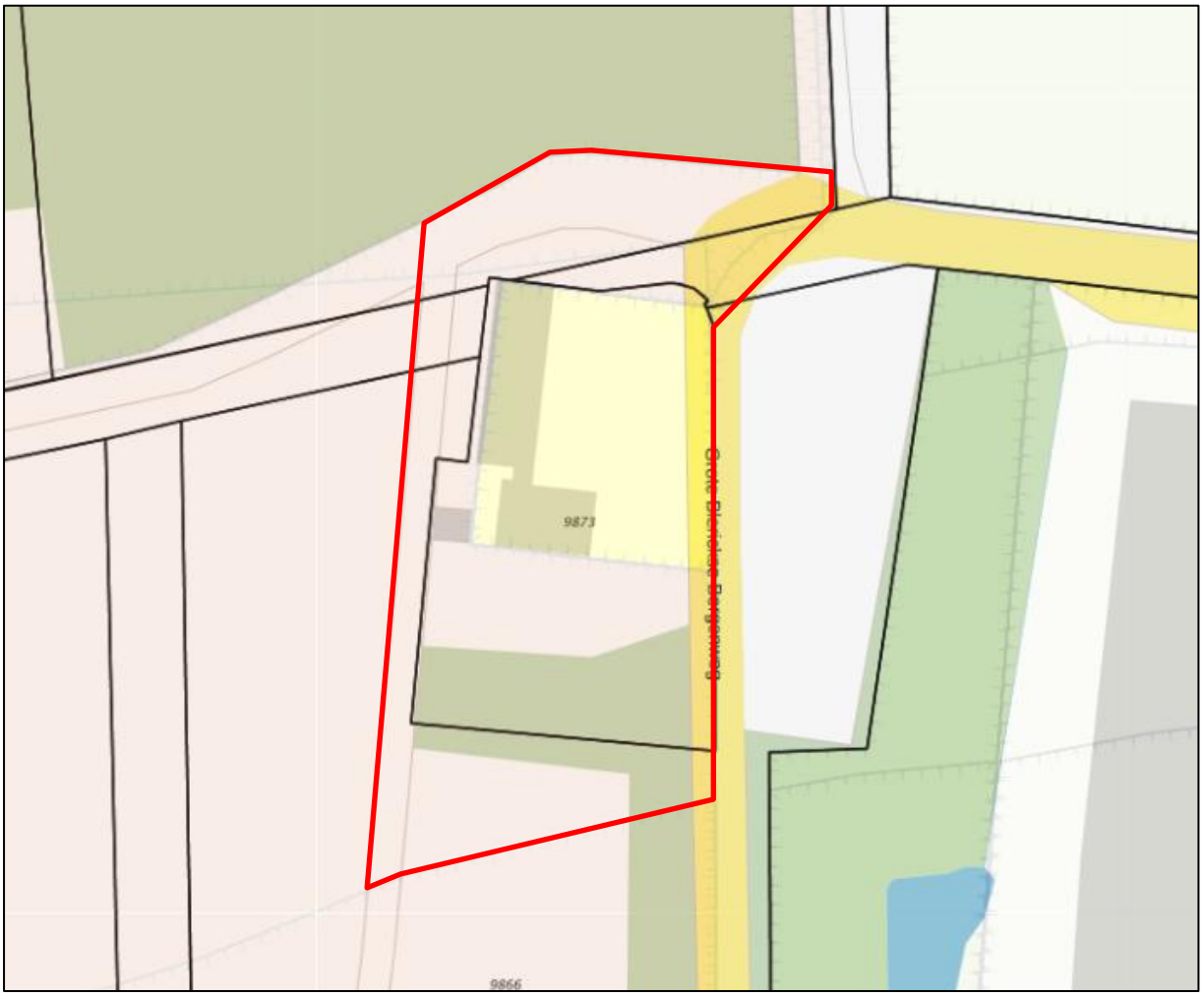

Begrenzing plangebied (rood omlijnd)

Leeswijzer

De toelichting van dit bestemmingsplan is als volgt opgebouwd:
In het volgende hoofdstuk wordt de bestaande situatie rond het plangebied beschreven. In hoofdstuk 3 volgen de uitgangspunten uit het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid, die betrekking hebben op locatie. Hoofdstuk 4 beschrijft vervolgens het bouwplan. In hoofdstuk 5 volgt de toetsing aan de milieu- en overige onderzoeksaspecten op de locatie. In hoofdstuk 6 worden de planstukken beschreven en in hoofdstuk 7 is een beschrijving van de uitvoerbaarheid van het plan opgenomen. Tot slot volgt in hoofdstuk 8 de uitleg van de overleg- en inspraakprocedure.

2. BESCHRIJVING BESTAANDE SITUATIE

Het plangebied is gelegen aan de Grote Blerickse Bergenweg 24 te Boekend, gemeente Venlo. In de huidige situatie is de grond bestemd tot ‘Maatschappelijk’ en ‘Wonen’ en in gebruik als beheerderswoning met bijgebouw.

De locatie wordt aan de noordwest-, west- en zuidwestzijde begrensd door de begraafplaats. Ten zuidwesten van het plangebied is tevens het crematorium gelegen. Aan de oostzijde van het plangebied ligt de Grote Blerickse Bergenweg, waarop het plangebied is ontsloten. Aan de overzijde van deze weg liggen de bestaande parkeerplaatsen voor de begraafplaats en agrarische percelen, welke in gebruik zijn voor glastuinbouw en als weiland. Het plangebied maakt deel uit van het buitengebied aan de westzijde van de gemeente Venlo en ten zuidwesten van de kern Boekend.

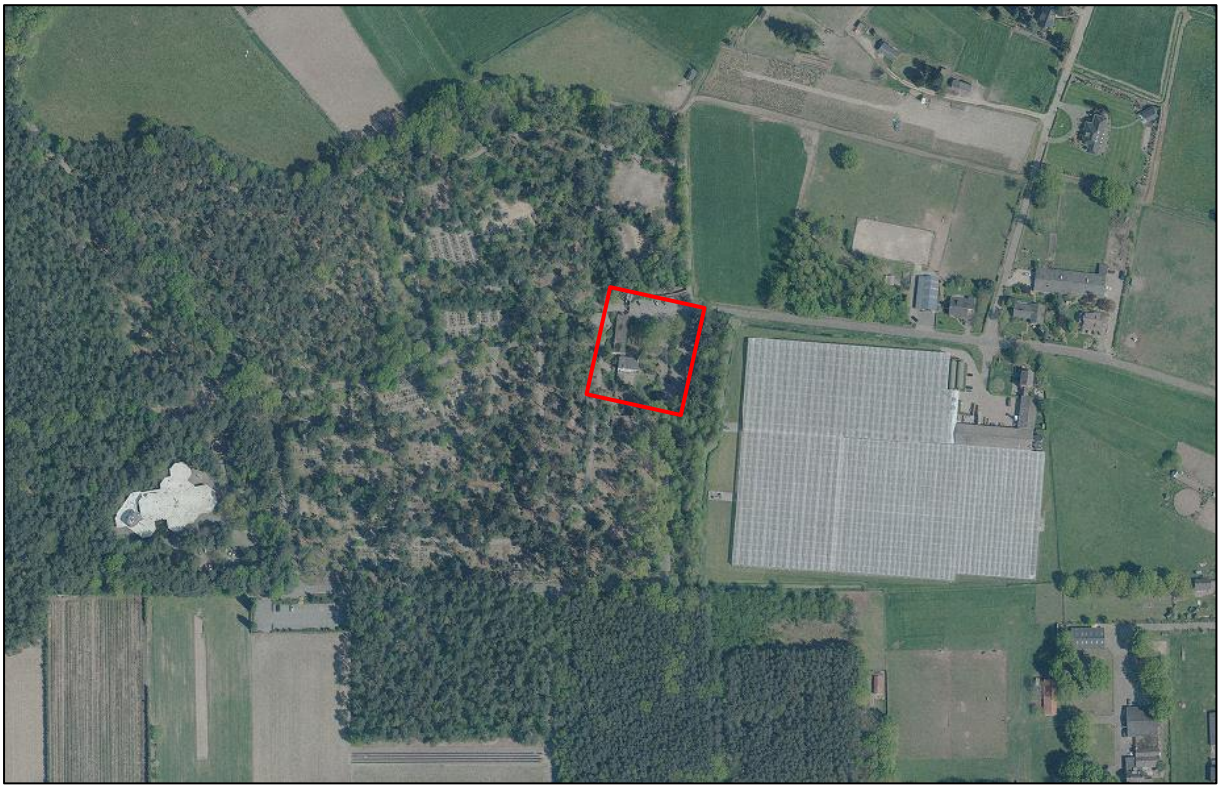

Luchtfoto plangebied (rood omlijnd) en omgeving

3. BELEID

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het rijks, provinciaal en gemeentelijk beleid (respectievelijk § 3.1, § 3.2 en § 3.3).

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
Op 13 maart 2012 heeft de Rijksoverheid de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. In deze Structuurvisie staan de plannen voor ruimte en mobiliteit op nationaal niveau. Overheden, burgers en bedrijven krijgen de ruimte om deze door te vertalen en zelf oplossingen te creëren. Het Rijk richt zich met name op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de nationale belangen.

Voor wat betreft het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid zet het Rijk zich in voor een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte worden drie hoofddoelen genoemd om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de drie rijksdoelen worden de onderwerpen van nationaal belang benoemd, waarmee het Rijk aangeeft waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken. Relevante nationale belangen voor onderhavig plangebied zijn als volgt:

- verbetering van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water), bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
- ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
- ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten.

Afweging
Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de realisatie van het Beleef- en Groetcentrum, voor zover een dergelijk ruimtelijk beperkte ontwikkeling getoetst kan worden aan het rijksbeleid, in overeenstemming is met de nationale belangen. Bestaande natuurlijke en cultuurhistorische waarden, voor zover daar sprake van is, blijven behouden.

Zoals elders uit deze toelichting blijkt, bestaan er verder ook vanuit milieuhygiënisch oogpunt, zoals geluid en externe veiligheid, geen belemmeringen in het gebied. De nationale belangen zijn dan ook niet in het geding als gevolg van dit bestemmingsplan.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
In de Algemene Maatregel van Bestuur Ruimte (AMvB Ruimte) zijn de nationale belangen die juridische borging vereisen opgenomen. De AMvB Ruimte is gericht op doorwerking van de nationale belangen in bestemmingsplannen en wordt in juridische termen aangeduid als Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het besluit is op 30 december 2011 in werking getreden. Hierna zijn nog enkele wijzigingen in werking getreden.

De onderwerpen in het Barro betreffen: Rijksvaarwegen, Project Mainportontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote Rivieren, Waddenzee en waddengebied, Defensie, Ecologische Hoofdstructuur (EHS), erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en het IJsselmeergebied.

Afweging
Geen van de bovengenoemde belangen zijn bij de ontwikkeling van het plangebied in het geding. Het initiatief is kortom niet in strijd met de beleidsregels, zoals deze zijn opgenomen in het Barro.

Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro)
De Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) is gebaseerd op het Barro. In het Barro is bepaald dat bij ministeriële regeling verschillende militaire terreinen en objecten, hoofdwegen en NNN-gebieden worden aangewezen, waar gemeenten bij de vaststelling van bestemmingsplannen rekening mee moeten houden. In het Rarro wordt daar uitvoering aan gegeven. Als gevolg van de gewijzigde regelgeving beslaat het radarverstoringsgebied behorende bij de radar op de militaire vliegbasis Volkel ook de gemeente Venlo. Aangezien het bestemmingsplan echter geen windturbines hoger dan 114 meter toestaat vormt dit geen belemmering voor het radarverstoringsgebied.

Besluit ruimtelijke ordening
Op 1 oktober 2012 is het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gewijzigd, en is ‘de ladder voor duurzame verstedelijking’ daaraan toegevoegd. De ladder ondersteunt gemeenten en provincies in vraaggerichte programmering van hun grondgebied, het voorkomen van overprogrammering en de keuzes die daaruit volgen.

De ladder voor duurzame verstedelijking is in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geïntroduceerd. Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Het Rijk wil met de introductie van de ladder vraaggerichte programmering bevorderen. De ladder beoogt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

Per 1 juli 2017 is een nieuwe versie van de ladder van kracht. De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, dient volgens deze nieuwe versie van de lad-

der een beschrijving te bevatten van de behoefte aan die ontwikkeling. Indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, dient een motivering te worden gegeven waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Afweging
Voor de voorliggende functiewijziging en uitbreiding van de bestaande bebouwing ten behoeve van het Beleef- en Groetcentrum is sprake van een stedelijke ontwikkeling. Het beoogde Beleef- en Groetcentrum zal ter vervanging dienen van het bestaande uitvaartcentrum van de initiatiefnemer, dat is gelegen op het industrieterrein Ubroek in Venlo. Het bestaande centrum is gedateerd en past qua locatie en beschikbare ruimte niet meer bij de behoefte van de initiatiefnemer en nabestaanden van de overledenen. Daarnaast is er sprake van een tijdsdruk bij crematoria, gezien de toegenomen behoefte aan niet-kerkelijke uitvaarten. Het beoogde Beleef- en Groetcentrum sluit aan op de actuele behoefte, zowel qua beschikbare ruimte als met betrekking tot de wens van nabestaanden om in alle rust en in een informele en huiselijke sfeer afscheid te kunnen nemen van hun dierbaren. Samengevat is hiermee sprake van een behoefte aan de voorliggende ontwikkeling van een Beleef- en Groetcentrum.

De voorgenomen ontwikkeling wordt gerealiseerd buiten de contour stedelijk gebied van Venlo. De realisatie van een Beleef- en Groetcentrum is zeer geschikt op de beoogde locatie, aangezien deze naast een begraafplaats en in de directe nabijheid van een crematorium is gelegen. De locatie is bovendien goed bereikbaar met zowel eigen vervoer als met het openbaar vervoer. Samengevat kan worden geconcludeerd dat de ontwikkeling voorziet in een behoefte die binnen het stedelijk gebied niet kan worden ingevuld. Gezien de samenhang tussen het beoogde Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) en de naastgelegen begraafplaats en crematorium is het logisch dat deze functies in elkaars nabijheid worden gerealiseerd. Het initiatief voldoet hiermee aan de ladder voor duurzame verstedelijking.

3.2 Provinciaal beleid

Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014
Op 12 december is het Provinciaal Omgevingsplan 2014 (POL2014) vastgesteld als opvolger van het POL2006. In het POL2014 is onderscheid gemaakt in zeven soorten gebieden, elk met eigen herkenbare kernkwaliteiten. Voor de verschillende zones liggen er heel verschillende opgaven en ontwikkelingsmogelijkheden.

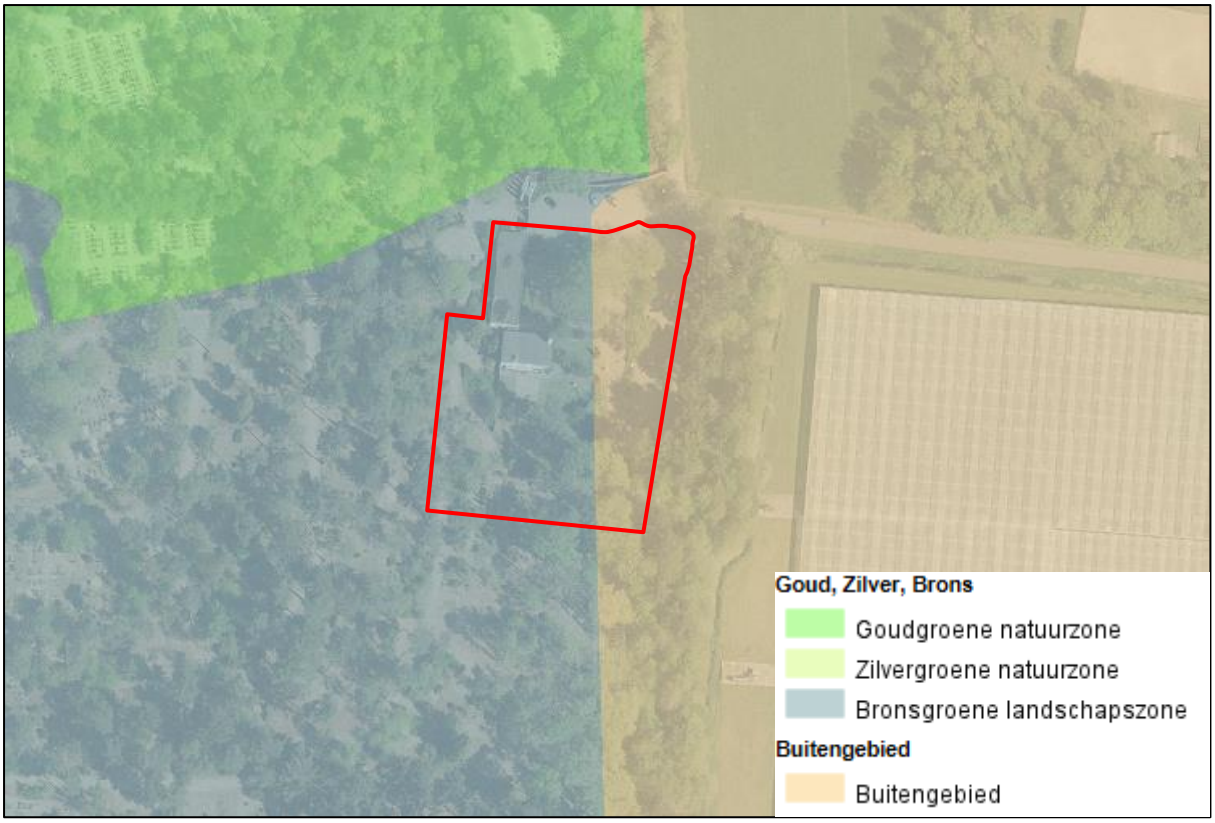

Uitsnede POL2014-kaart "zonering Limburg"

Volgens de kaart “Zonering Limburg” ligt het plangebied grotendeels in de “Bronsgroene landschapszone” en deels in de zone “Buitengebied”.

De “Bronsgroene landschapszone” omvat de landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones rond bestaande natuurgebieden met de daarin aanwezige (extensievere) landbouwgebieden, monumenten, kleinere landschapselementen, waterlopen e.d. Een kwart van de bronsgroene landschapszone wordt gevormd door het winterbed van de Maas. In Zuid-Limburg omvatten deze zones ook de steilere hellingen, droogdalen en de belangrijkste landschappelijke verbindingen naar het Maasdal. Het beleid is gericht op:

- instandhouding landschapselementen;
- bescherming en versterking leefgebieden flora en fauna;
- versterking groenstructuur.

In de Omgevingsverordening Limburg 2014 is bepaald dat een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied dat deel uitmaakt van deze Bronsgroene landschapszone, geen nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten mogelijk maakt die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Het oostelijk deel van het plangebied ligt binnen de zone “Buitengebied”. Het buitengebied omvat alle gronden in het landelijk gebied die niet behoren tot de Goudgroene en Zilvergroene natuurzone of de Bronsgroene landschapszone. Deze zone omvat een breed scala aan gebieden variërend van land-

bouwgebieden in algemene zin, glastuinbouwgebieden, ontwikkelingsgebieden intensieve veehouderij, verblijfsrecreatieve terreinen, stadsrandzones tot linten en cluster van bebouwing. Het beleid is gericht op:

- ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe bedrijfslocaties landbouw;
- terugdringen milieubelasting vanuit landbouw;
- kwaliteit en functioneren ondergrond.

Daarnaast is het westelijk deel van het plangebied gelegen binnen een extensiveringsgebied voor intensieve veehouderij. Tot slot ligt het gehele plangebied binnen de boringsvrije zone Venloschol, het grondwaterlichaam “Zand Maas” en een gebied voor strategische grondwatervoorraad.

Afweging
Er is sprake van een functiewijziging en uitbreiding van een bestaand pand. Het pand, gelegen in het landelijk gebied binnen de “Bronsgroene landschapszone”, is reeds in gebruik als beheerderswoning en bijgebouw. Aangezien in het kader van de voorgenomen ontwikkeling natuurwaarden zullen verdwijnen, dient compensatie plaats te vinden van de oppervlakte Bronsgroene landschapszone die vanwege de realisatie van het initiatief verloren gaat, met inachtneming van de ‘Beleidsregel Natuurcompensatie’ van de provincie Limburg.

Aangezien geen diepe grondboringen voorzien zijn, heeft het initiatief geen negatieve invloed op de Venloschol, het grondwaterlichaam “Zand Maas” en de strategische grondwatervoorraad. De voorgenomen ontwikkeling wordt dan ook passend geacht binnen het beleid van het POL2014.

Omgevingsverordening Limburg 2014
De provincie Limburg heeft op 12 december 2014 ook de “Omgevingsverordening Limburg 2014” en op 30 december 2016 een geconsolideerde versie hiervan vastgesteld. Hierin staan de regels die nodig zijn om het omgevingsbeleid van POL2014 juridische binding te geven.

Volgens artikel 2.7.2 van de Omgevingsverordening Limburg 2014 dient de toelichting bij een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in de Bronsgroene landschapszone een beschrijving te bevatten van de in het plangebied voorkomende kernkwaliteiten, de wijze waarop met de bescherming en versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe de negatieve effecten zijn gecompenseerd. De kernkwaliteiten binnen de Bronsgroene landschapszone zijn het groene karakter, het visueel-ruimtelijk karakter, het cultuurhistorisch erfgoed en het reliëf. Voor de kernkwaliteiten in de regio Noord-Limburg wordt verwezen naar het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg. Het plangebied en de directe omgeving bestaat volgens het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg uit het landschapstype ‘bos- en mozaïeklandschap’, dat wordt gekenmerkt door beslotenheid. De kernkwaliteiten van dit landschapstype zijn als volgt.

Landschapsecologie
Door de vele overgangen tussen bos en openheid zijn de mozaïeklandschappen ecologisch waardevol voor onder andere struweelvogels, vlinders, mantel- en zoomvegetaties. De bossen herbergen het merendeel van met name de (grote) zoogdieren. Daarnaast liggen hier vele waardevolle vennen, hoogveengebieden en heidevegetaties.

Cultuurhistorie
Vanuit cultuurhistorisch perspectief is de waarde variabel, afhankelijk van de ouderdom van de bossen. De waarde is groot bij oudere bossen met oude perceleringen, oude hakhoutbossen en landgoederen. De waarde is gering bij relatief jonge bosaanplantingen.

Visueel-ruimtelijk
De mozaïeklandschappen zijn visueel-ruimtelijk bijzonder aantrekkelijke gebieden als gevolg van de afwisseling van kleinschalige open ruimten en besloten bosgebieden, de dominante aanwezigheid van groen en de geringe bebouwing. Er zijn veel wisselende doorzichten naar het achterliggende, meer open landschap. De rust en stilte overheersen.

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door een begraafplaats en een crematorium in een boomrijke omgeving. Omdat de uitbreiding van het gebouw plaatsvindt achter een hoge muur in een tuinachtige omgeving zullen er geen negatieve effecten op de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone aan de orde zijn. De parkeervoorzieningen die aan de voorzijde van het gebouw (op eigen terrein) worden aangelegd liggen ook in de Bronsgroene landschapszone en veranderen het visueel-ruimtelijk karakter op deze plek. Wanneer de nieuwe parkeervoorzieningen vanaf de openbare weg gezien omsloten worden door een groene aankleding, zal ook in dit deel van het plangebied het visueel-ruimtelijk karakter behouden blijven. Bij een groene inpassing van de parkeerplaatsen is geen aanvullende natuurcompensatie voor het initiatief vereist vanwege de ligging in de Bronsgroene landschapszone.

Tussen de Grote Blerickse Bergenweg en de parkeerplaatsen wordt een groenstrook aangelegd met wintergroene beplanting. De bestaande boom op het parkeerterrein wordt behouden en ingepast tussen de parkeerplaatsen, zoals in de onderstaande afbeelding is weergegeven. De ingang van het parkeerterrein ligt ter plaatse van de inrit naar de begraafplaats.

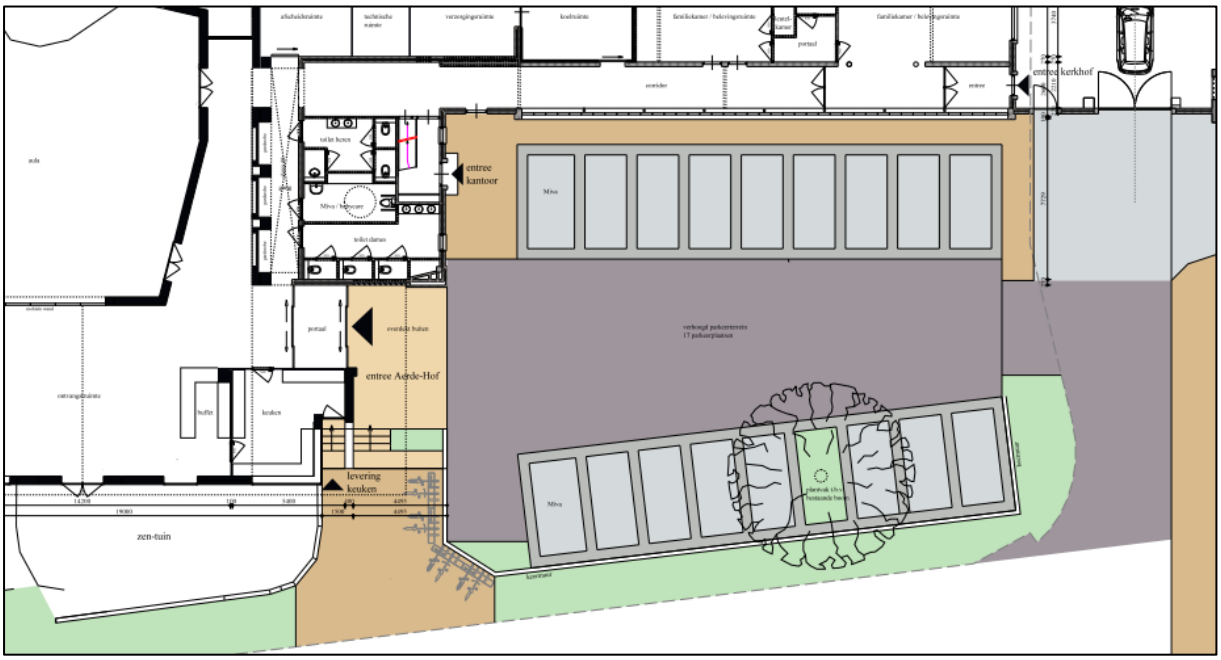

Groene inpassing parkeerplaatsen

Afweging
Door middel van de groene inpassing van de parkeerplaatsen, blijft het visueel-ruimtelijk karakter van het plangebied behouden en is er geen aanvullende natuurcompensatie vereist vanwege de ligging in de Bronsgroene landschapszone. Deze ligging in de Bronsgroene landschapszone vormt hiermee geen belemmering.

Uit de kaarten behorende bij de Omgevingsverordening Limburg 2014 blijkt dat het plangebied ligt binnen de boringsvrije zone Venloschol en binnen een extensiveringsgebied voor intensieve veehouderij. Voor het overige is het plangebied niet gelegen binnen aandachts- of beschermingsgebieden ten behoeve van natuur en landschap.

Het is in de boringsvrije zone Venloschol verboden om beneden 5 meter boven NAP een boorput of een gesloten bodemenergiesysteem te maken of hebben of de grond te roeren. Daarnaast is het verboden om beneden 5 meter boven NAP werken op of in de bodem uit te voeren of te doen uitvoeren waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Aangezien geen grondboringen van een dergelijke diepte voorzien zijn, vormt de ligging in de Venloschol geen belemmering.

In extensiveringsgebieden voor intensieve veehouderij is zowel nieuwvestiging als uitbreiding van intensieve veehouderijen niet toegestaan. Aangezien voorliggend initiatief niet voorziet in de oprichting of uitbreiding van een intensieve veehouderij, vormt deze ligging binnen het extensiveringsgebied geen belemmering.

Gezien het voorgaande past de voorgenomen ontwikkeling binnen de Omgevingsverordening Limburg 2014 (geconsolideerde versie).

3.3 Gemeentelijk beleid

Ruimtelijke Structuurvisie Venlo
Op 25 juni 2014 heeft de gemeenteraad van Venlo de “Ruimtelijke Structuurvisie Venlo” vastgesteld. In de structuurvisie staat de hoofdlijn van het ruimtelijk beleid voor de gemeente Venlo beschreven. Hieruit is af te leiden wat er de komende jaren op ruimtelijk gebied wel en niet mogelijk is. De structuurvisie geldt voor het hele grondgebied van de gemeente Venlo, met uitzondering van Klavertje 4, Klein Vink en Laerbroeck. Voor deze gebieden bestaan aparte structuurvisies.

In de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo zijn niet de regels, maar de ambities en opgaven het uitgangspunt. Nieuwe initiatieven worden in de toekomst nadrukkelijker beoordeeld op het maatschappelijk rendement. Dit rendement wordt bepaald door de mate waarin ontwikkelingen bijdragen aan het bereiken van de ambities van Venlo die zijn vastgelegd in de Strategische Visie 2030.

De ruimtelijke structuurvisie is verdeeld in vijf thema’s, de zogenaamde “majeure opgaven”:
1. Drukte in het ommeland: het contrast tussen buitengebied en stedelijk gebied verscherpen door het buitengebied ook daadwerkelijk als buitengebied te behandelen. Dit betekent het combineren van meerdere functies, zoals landbouw, recreatie, waterberging en natuurontwikkeling.

2. Ruimte in de stad: het contrast tussen buitengebied en stedelijk gebied door de beschikbare ruimte in bestaand stedelijk gebied maximaal te benutten.
3. Leven met de Maas: ruimte geven aan de rivier en haar beken om te anticiperen op klimaatverandering.
4. Voorzieningen op maat: zorgen voor vitale en toekomstbestendige voorzieningenclusters die aansluiten bij de reële behoefte van de samenleving.
5. Robuuste structuren: werken aan een weerbare infrastructuur voor personen- en goederenvervoer. Daarnaast vraagt het gebruik van de ondergrond en het opwekken van schone energie steeds meer aandacht.

Afweging
Op de bij de structuurvisie behorende kaart 2 'Drukte in het ommeland' is het plangebied deels aangeduid als “mozaïeklandschap” met een afwisselend karakter, en deels als “ecologische hoofdstructuur”, dat de bestaande natuur- en bosgebieden omvat. De gemeente wil de kwaliteiten van het buitengebied beschermen en verbeteren. Verrommeling, verloedering en kwaliteitsverlies van het buitengebied wordt tegengegaan. Er worden geen nieuwe bebouwing of functies toegestaan in het buitengebied die het stedelijk gebied uithollen en de leefbaarheid in dorpen aantasten. Het voorliggende initiatief betreft weliswaar een stedelijke functie die in het buitengebied wordt gesitueerd, maar biedt anderzijds een nieuwe invulling voor een bestaand pand in een cultuurhistorisch waardevol ensemble. Volgens de structuurvisie is maatwerk noodzakelijk bij het behoud van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en ensembles. Bovendien past het nieuwe Beleef- en Groetcentrum goed op deze locatie, aangezien in de directe omgeving een begraafplaats en een crematorium aanwezig zijn. Daarmee past de voorgenomen ontwikkeling binnen het beleid zoals omschreven in de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo.

Vigerend bestemmingsplan
Het plangebied is gelegen binnen het op 30 maart 2011 vastgestelde bestemmingsplan “Buitengebied Venlo”. Hierin zijn de gronden bestemd tot ‘Maatschappelijk’ en ‘Wonen’. Daarnaast gelden de gebiedsaanduidingen ‘milieuzone – grondwaterbescherming Venlo schol’ en ‘other: robuuste landbouw en natuur’. Voor het noordelijk deel van het plangebied geldt de gebiedsaanduiding ‘middelhoge / hoge archeologisch verwachting’. Op de bestemming ‘Wonen’ ligt een bouwvlak. Voor de maatschappelijke bestemming geldt de functieaanduiding ‘begraafplaats’ en is een bedrijfswoning uitgesloten.

De voor ‘Wonen’ aangewezen gronden zijn bestemd voor wonen, de uitoefening van beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten in hoofdgebouw en bijgebouw(en) maximaal categorie 1 of 2 van de Staat van Bedrijfsactiviteiten, kleinschalig kamperen, één paardenbak per bouwvlak en waterhuishoudkundige voorzieningen.

De voor ‘Maatschappelijk’ aangewezen gronden zijn ter plaatse van de functieaanduiding ‘begraafplaats’ bestemd voor een begraafplaats, ter plaatse van gebiedsaanduiding ‘other: robuuste landbouw en natuur’ bestemd voor robuuste landbouw en natuur, en waterhuishoudkundige voorzieningen.

De toekomstige functie van de bestaande beheerderswoning als Beleef- en Groetcentrum is niet toegestaan binnen de bestemming ‘Wonen’. De beoogde uitbreiding van het bestaande gebouw is voorzien ter plaatse van de bestemming ‘Maatschappelijk’. Gebouwen zijn binnen de maatschappelijke bestemming uitsluitend toegestaan binnen een aangewezen bouwvlak.

Uitsnede verbeelding bestemmingsplan 'Buitengebied Venlo'

Afweging

De gewenste ontwikkeling is strijdig met het vigerend bestemmingsplan, omdat ter plaatse van de bestemming ‘Maatschappelijk’ geen bouwvlak is aangewezen en de functiewijziging niet past binnen de bestemming ‘Wonen’.

4. PLANBESCHRIJVING

In dit hoofdstuk wordt het beoogde project beschreven en worden de stedenbouwkundige en ruimtelijke effecten hiervan weergegeven.

4.1 Projectprofiel

Het plangebied is gelegen aan de Grote Blerickse Bergenweg 22-24 te Boekend en betreft de functiewijziging en uitbreiding van de bestaande beheerderswoning met bijgebouw. Het voornemen van de initiatiefnemer bestaat uit een uitbreiding van het bestaande gebouw en functiewijziging ten behoeve van een nieuw Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) met bijbehorende parkeergelegenheid. De uitbreiding van het gebouw wordt aansluitend op het bestaande gebouw en op hetzelfde peil gerealiseerd.

Het Beleef- en Groetcentrum bevat onder andere een aula, die voornamelijk dient als ruimte voor afscheidsdiensten. Daarnaast is er een ontvangstruimte met buffet, zijn er enkele kamers waar nabestaanden afscheid kunnen nemen van een overledene, ruimten ten behoeve van de verzorging van overledenen en een kamer waar dranken en etenswaren kunnen worden geserveerd, ook aan bezoekers van de begraafplaats en passanten. Aan de zuidoostzijde van het gebouw is een tuin en een terras geprojecteerd ten behoeve van de bezoekers aan de uitvaarten. Ook aan de noordwestzijde van het gebouw komt een terras, dit is voor de bezoekers aan de begraafplaats.

Ten behoeve van de uitbreiding wordt aan de noordoostzijde van het pand een parkeerplaats gerealiseerd met 17 parkeerplaatsen voor bezoekers.

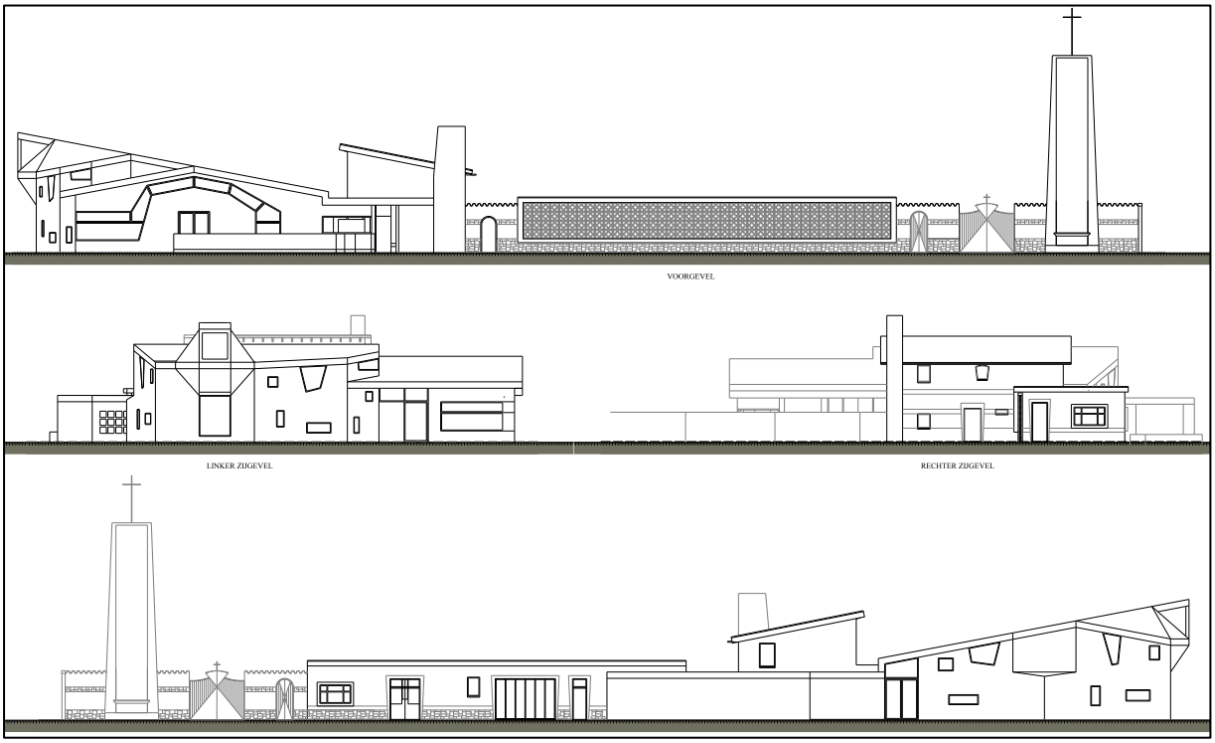

Gevelbeelden

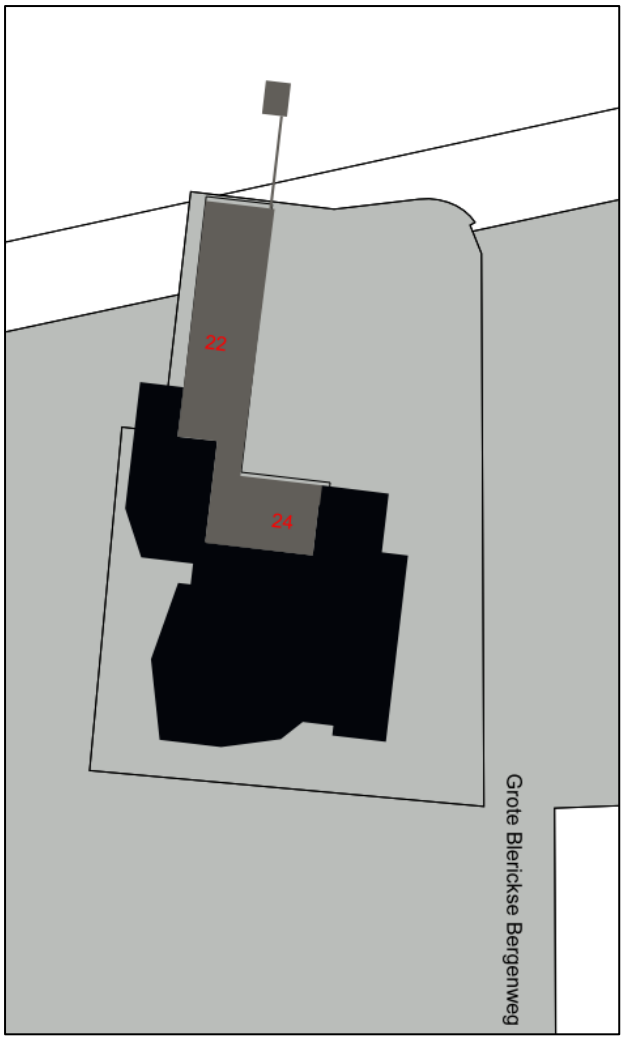

Situatietekening

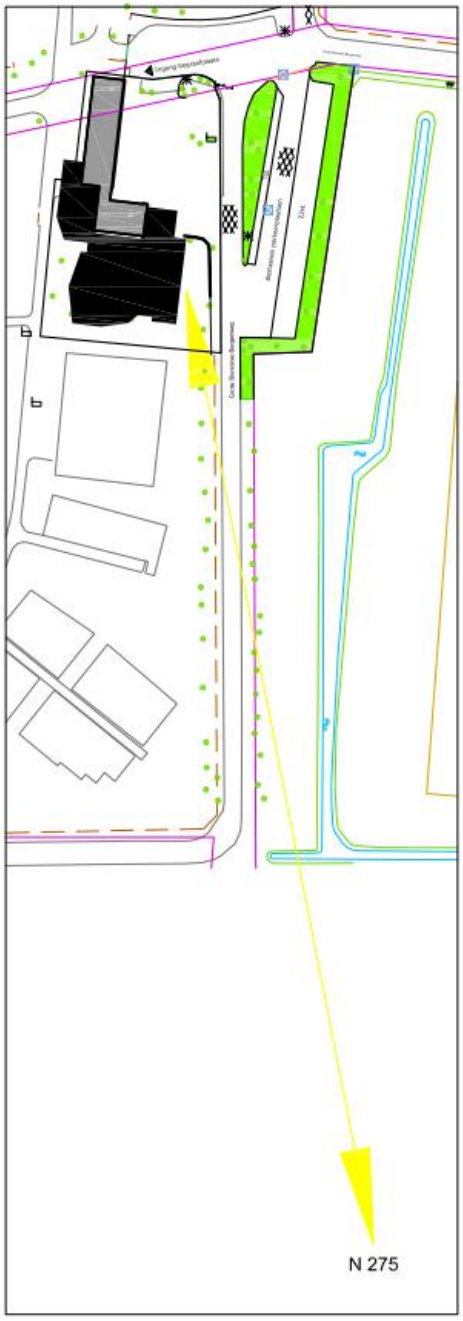

Zichtlijn vanuit N275 op Beleef- en Groetcentrum

4.2 Stedenbouwkundige en ruimtelijke effecten

Het voorliggende bestemmingsplan voorziet in een functiewijziging en in een aanpassing van het bouwvlak en de bouwhoogtes. De uitbreidingen vinden aan de zuidzijde van het bestaande gebouw plaats en zijn qua vorm en uiterlijk passend bij de huidige bebouwing.

Ruimtelijk gezien past de ontwikkeling bij de omliggende functies en de natuurlijke omgeving. De architectuur van de uitbreiding wordt gekenmerkt door het gebruik van natuurlijke vormen en materialen. Bovendien wordt aangesloten bij het gedachtegoed van milieubewust en C2C bouwen. Functioneel gezien sluit het Beleef- en Groetcentrum goed aan bij de naastgelegen begraafplaats en crematorium.

Daarnaast is sprake van een zichtlijn vanuit de provinciale doorgaande weg N275 (Maasbreeseweg) op het Beleef- en Groetcentrum en de begraafplaats. Deze zichtlijn is ontstaan doordat het bosperceel tussen de Maasbreeseweg, de Vlasvenweg en de Grote Blerickse Bergenweg is gekapt. De zichtlijn is een belangrijke kwaliteit voor het Beleef- en Groetcentrum en dient daarom in stand gehouden te worden.

Samengevat treden er geen negatieve ruimtelijke en stedenbouwkundige effecten op voor de omgeving als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5. RANDVOORWAARDEN / RESULTATEN ONDERZOEKEN

Bij de realisatie van de voorgenomen ontwikkeling dient rekening te worden gehouden met (milieu)invloeden vanuit de omgeving op de ontwikkeling zelf en met invloeden vanuit de ontwikkeling op de omgeving. Het onderzoek naar de milieuaspecten bodem, geluid, lucht, externe veiligheid en milieuzonering voor het plangebied wordt in de navolgende paragrafen beschreven. Eveneens is gekeken naar de gevolgen van de gewenste ingreep voor de aspecten archeologie, leidingen en infrastructuur, natuur en landschap, flora en fauna, waterhuishouding, verkeer en economische uitvoerbaarheid. De hieruit voortkomende bevindingen worden in onderstaande paragrafen toegelicht.

5.1 Milieu

5.1.1 Bodem- en grondwaterkwaliteit

In het kader van de Wet ruimtelijke ordening dient, in geval van een ruimtelijk plan, aangegeven te worden of de bodemkwaliteit geschikt is voor de beoogde functie(wijziging) en bouwmogelijkheden.

HMB heeft in oktober 2008 een verkennend bodemonderzoek[1] uitgevoerd naar de beheerderswoning met tuin aan de Grote Blerickse Bergenweg 24. De conclusie van dit onderzoek is dat de onderzoekslocatie verdacht is ten aanzien van bodemverontreining vanwege een voormalige ondergrondse huisbrandolietank in de voortuin. In de ondergrond zijn echter geen verontreinigingen aangetoond met minerale olie en/of vluchtige aromaten en de tank is in het verleden gesaneerd. Het overige terrein en de gronden ter plaatse van het bijgebouw zijn onverdacht. Een aanvullend onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

De gemeente Venlo heeft naar aanleiding van deze onderzoeksresultaten op 26 november 2008 een bodemgeschiktheidsverklaring[2] afgegeven voor het perceel aan de Grote Blerickse Bergenweg 24. Formeel is deze bodemgeschiktheidsverklaring slechts drie jaar geldig, maar aangezien in het plangebied sindsdien geen ontwikkelingen hebben plaatsgevonden die invloed kunnen hebben op de kwaliteit van de bodem, kan verondersteld worden dat de bodemkwaliteit in de huidige situatie geschikt is voor woondoeleinden. Het beoogde gebruik als Beleef- en Groetcentrum is geen gevoeligere functie.

Volgens de “BodemKwaliteitsKaart 2016-2021” van de gemeente Venlo ligt het plangebied binnen de zone ‘Buitengebied / Kleine Kernen / Kassen / Wonen en werken > 1987’. Volgens de ontgravingskaarten ligt het plangebied binnen de ontgravingsklasse ‘AW2000’. De bodem is hiermee geschikt voor de beoogde functie. Het aspect bodem vormt hiermee geen belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling. Indien bij de (ver)bouw grond wordt geroerd, verplaatst en/of van de locatie wordt aan-

[1] HMB B.V., *Verkennend bodemonderzoek Grote Blerickse Bergenweg 24 Boekend*, kenmerk 08243901 A, 3 november 2008
[2] Dienst Stadsbeleid, afdeling Milieu, *Bodemgeschiktheidsverklaring*, 26 november 2016

/afgevoerd, dan dient rekening te worden gehouden met de Wet bodembescherming en/of het Besluit bodemkwaliteit.

5.1.2 Luchtkwaliteit

Algemeen
Artikel 5.16 Wm (lid 1) geeft weer, onder welke voorwaarden bestuursorganen bepaalde bevoegdheden (uit lid 2) mogen uitoefenen. Als aan minimaal één van de volgende voorwaarden wordt voldaan, vormen luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmering voor het uitoefenen van de bevoegdheid:

a. er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
b. een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
c. een project draagt “niet in betekenende mate” (NIBM) bij aan de luchtverontreiniging;
d. een project past binnen het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Het toetsingskader voor luchtkwaliteit wordt gevormd door hoofdstuk 5.2 luchtkwaliteits-eisen van de Wet milieubeheer (ook wel Wet luchtkwaliteit genoemd, Wlk). De Wlk bevat grenswaarden voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, fijn stof, lood en koolmonoxide en benzeen. Hierbij zijn in Nederland met name de grenswaarden voor stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof ($PM_{2,5}$ en PM_{10}) van belang. De vigerende grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof zijn in de navolgende tabel weergegeven. De grenswaarden gelden voor de buitenlucht, met uitzondering van een werkplek in de zin van de Arbeidsomstandighedenwet en op plaatsen die niet toegankelijk zijn voor publiek en waar geen vaste bewoning is, zoals akkerland en de rijbaan en ontoegankelijke middenbermen van wegen.

Stof	**Toetsing van grenswaarde**
stikstofdioxide (NO_2)	jaargemiddelde concentratie 40 µg/m³
fijn stof (PM_{10})	jaargemiddelde concentratie 40 µg/m³
fijn stof ($PM_{2,5}$)	jaargemiddelde concentratie 25 µg/m³

Besluit niet in betekenende mate (NIBM)
In het Besluit niet in betekenende mate (NIBM) is exact bepaald in welke gevallen een project vanwege de gevolgen voor de luchtkwaliteit niet aan de grenswaarden hoeft te worden getoetst. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een project een effect heeft van minder dan 3% van de jaargemiddelde grenswaarde NO_2 en PM_{10} (= 1,2 µg/m³).

In paragraaf 5.6 is aangetoond dat volgens de berekeningen van de CROW-rekentool een toename van de verkeersgeneratie wordt verwacht van 64 verkeersbewegingen ten opzichte van de huidige situatie. Hier is uitgegaan van een worst-case scenario.

De toename van het aantal verkeersbewegingen leidt tot een toename van de hoeveelheid stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10}). Middels de NIBM-tool kan worden berekend of deze toename al dan niet in betekende mate van invloed is op de luchtkwaliteit. Onderstaand is deze berekening weergegeven.

Zoals de worst-case berekening laat zien, is de toename van het aantal verkeersbewegingen “niet in betekende mate” van invloed op de luchtkwaliteit. Nader onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Jaar van planrealisatie		**2017**
Extra verkeer als gevolg van het plan		
	Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	64
	Aandeel vrachtverkeer	0,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in $\mu g/m^3$	0,05
	PM_{10} in $\mu g/m^3$	0,01
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in $\mu g/m^3$		1,2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Achtergrondwaarden
Volgens de Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu – RIVM) is de concentratie $PM_{2,5}$ in 2016 ter plaatse gelegen tussen de 10 en 12 µg/m³, de concentratie PM_{10} in 2016 gelegen beneden de 18 µg/m³ en de concentratie NO_2 in 2016 ter plaatse gelegen tussen de 15 en 20 µg/m³. Volgens de kaarten van het RIVM is de luchtkwaliteit ter plaatse ruimschoots voldoende.

Conclusie
Gezien de bestaande concentraties is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde en wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 5.16 Wm lid 1 onder a. Daarnaast draagt het project niet in betekende mate bij aan de luchtverontreiniging, waarmee wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 5.16 Wm, lid 1 onder c. Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen functiewijziging niet bezwaarlijk is in het kader van de luchtkwaliteitseisen uit de Wet milieubeheer.

5.1.3 Geluidhinder

Wegverkeerslawaai
Een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling, waarbij sprake is van de realisatie van een geluidsgevoelig object dient te worden getoetst aan de Wet geluidhinder. In deze wet wordt aangegeven hoe voor een gebied waar een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt dient te worden omgegaan met geluidhinder als gevolg van wegverkeer, industrie en spoorwegen.

In de Wet geluidhinder (Wgh) is bepaald dat elke weg een geluidszone heeft, met uitzondering van woonerven en wegen waar een maximumsnelheid van 30 km/u voor geldt. Bij een ruimtelijke ontwikkeling waarbij sprake is van de ontwikkeling van geluidsgevoelige objecten binnen een geluidszone, dient een onderzoek te worden uitgevoerd naar de geluidsbelasting op deze gebouwen of terreinen.

Een Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) is volgens de Wet geluidhinder geen geluidsgevoelig object. Hoewel het plangebied in de wettelijke geluidszone ligt van de Grote Blerickse Bergenweg en de Vlasvenweg, is het niet nodig om voor niet-geluidsgevoelige objecten nader onderzoek naar de geluidshinder te doen.

Hoewel het aantal verkeersbewegingen en parkeerbewegingen door deze nieuwe invulling toeneemt (zie paragraaf 5.6), wordt er voor wat betreft indirect geluid, geen onevenredige toename op de geluidsbelasting op de omgeving verwacht. Het plangebied ligt weliswaar in het buitengebied, maar de ontsluitingswegen worden in de huidige situatie al gebruikt voor de ontsluiting van de begraafplaats en het crematorium. Bovendien zijn langs de ontsluitingsroute vanaf de N275 over de Vlasvenweg en de Grote Blerickse Bergenweg geen woningen of andere geluidsgevoelige objecten gelegen. De dichtstbijzijnde woning ligt aan de Grote Blerickse Bergenweg op circa 160 meter van het plangebied. De extra verkeersbewegingen als gevolg van het Beleef- en Groetcentrum leiden hiermee niet tot een onevenredige toename op de geluidsbelasting op omliggende woningen.

Railverkeerslawaai
In de nabijheid van het plangebied zijn geen spoorlijnen gelegen. Een onderzoek naar railverkeerslawaai is in het kader van het nieuwe bestemmingsplan dan ook niet aan de orde.

Industrielawaai
Het plangebied is niet gelegen binnen de geluidzone van een gezoneerd industrieterrein. Een akoestisch onderzoek in dit kader is derhalve verder niet aan de orde.

Conclusie
Het beoogde plan is wat betreft wegverkeerslawaai ruimtelijk inpasbaar op deze locatie. Een akoestisch onderzoek is dan ook niet vereist. Ook vanuit railverkeerslawaai en industrielawaai zijn er geen belemmeringen voor de beoogde ontwikkeling.

5.1.4 Milieuzonering

De (indicatieve) lijst “Bedrijven en Milieuzonering 2009”, uitgegeven door de Vereniging van Nederlandse gemeenten, geeft weer wat de richtafstanden zijn voor milieubelastende activiteiten. In deze publicatie worden de richtafstanden gegeven voor de vier ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar.

De richtafstand geldt tussen enerzijds de grens van de bestemming die bedrijven (of andere milieubelastende functies) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een woning die volgens het bestemmingsplan of via vergunningvrij bouwen mogelijk is. De gegeven richtafstanden zijn in het algemeen richtafstanden en geen harde afstandseisen. Ze moeten daarom gemotiveerd worden toe-

gepast. Dit betekent dat geringe afwijkingen in de lokale situatie mogelijk zijn. Het is aan te bevelen deze afwijkingen te benoemen en te motiveren.

Een Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) betreft geen milieugevoelige functie. Wel dient te worden getoetst of het centrum invloed uitoefent op het woon- en leefklimaat van in de omgeving aanwezige milieugevoelige functies (i.c. woningen).

In de omgeving van het plangebied komen functies voor met een maximale milieucategorie 1 en 2, zoals de begraafplaats en tuinbouwkassen. Een uitvaartcentrum is een weinig belastende activiteit en valt onder milieucategorie 1. Volgens de VNG brochure “Bedrijven en Milieuzonering” kan voor de planlocatie worden uitgegaan van het omgevingstype “Gemengd gebied”. In de directe omgeving komen immers verschillende vormen van gebruik voor. De afstand tot de dichtstbijzijnde woning is circa 160 meter. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de richtafstand van 10 meter, die op grond van de ligging in gemengd gebied met één afstandsstap zou mogen worden gereduceerd tot 0 meter. Er kan daarom worden uitgegaan van een goed woon- en leefklimaat voor in de omgeving aanwezige woningen wat betreft de functie uitvaartcentrum.

Wat betreft de verkeersaantrekkende werking (zie paragraaf 5.6) kan worden gesteld dat deze naar verwachting deels geconcentreerd zal zijn op bepaalde momenten (bij afscheidsdiensten) en deels over de dag verspreid zal zijn (mensen die individueel of in kleine groepen een overledene bezoeken). Ten behoeve van het Beleef- en Groetcentrum worden nieuwe parkeerplaatsen gerealiseerd in aanvulling op de bestaande parkeerplaatsen aan de noord- en oostzijde van het uitvaartcentrum. Deze parkeeroplossing leidt in het kader van “Bedrijven en Milieuzonering” tot de volgende overweging: de afstand van een parkeerterrein (milieucategorie 2) tot een milieugevoelige functie bedraagt 30 meter, met betrekking tot het aspect geluid. De afstand tussen het parkeerterrein en de meest nabijgelegen woning bedraagt circa 160 meter. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de richtafstand, die op grond van de ligging in gemengd gebied met één afstandsstap zou mogen worden gereduceerd tot 10 meter. Hierdoor is en blijft een aanvaardbaar woon- en leefklimaat van toepassing.

Conclusie
Er kan geconcludeerd worden dat er geen milieuhygiënische belemmeringen zijn voor het voorgenomen initiatief.

5.1.5 Externe veiligheid

Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico’s voor de omgeving vanwege handelingen met gevaarlijke stoffen. De handelingen kunnen zowel betrekking hebben op het gebruik, de opslag en de productie, als op het transport van gevaarlijke stoffen. Uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) vloeit de verplichting voort om in ruimtelijke plannen in te gaan op de risico’s in het plangebied ten gevolge van handelingen met gevaarlijke stoffen. De risico’s dienen te worden beoordeeld op twee maatstaven, te weten het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Risicovolle activiteiten
Het voorliggende bestemmingsplan maakt de realisatie van een bedrijfsgebouw mogelijk. Op basis van paragraaf 1, artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) zijn bedrijfsgebouwen beperkt kwetsbare objecten. In het kader van dit plan moet daarom bekeken worden of er sprake is van nieuwe risicovolle activiteiten (zoals Bevi-inrichtingen, BRZO-bedrijven en/of transportroutes) of dat in het plangebied zelf risicovolle activiteiten worden toegestaan.

(Beperkt) kwetsbare objecten
Er moet worden getoetst aan het Bevi en de richtlijnen voor vervoer gevaarlijke stoffen wanneer bij een ontwikkeling (beperkt) kwetsbare objecten worden toegestaan. Een uitvaartcentrum valt te kenmerken als een beperkt kwetsbaar object. Verdere toetsing aan de externe veiligheid is dan ook vereist.

Toetsing
Door het Interprovinciaal Overleg (IPO) is een risicokaart samengesteld waarop de meest belangrijke risicoveroorzakende bedrijven, objecten en transportroutes zijn aangegeven. Het gaat hierbij onder meer om risico's van opslag van patronen, stofexplosies, opslag van gasflessen, ammoniakinstallaties, LPG-tankstations enzovoorts.

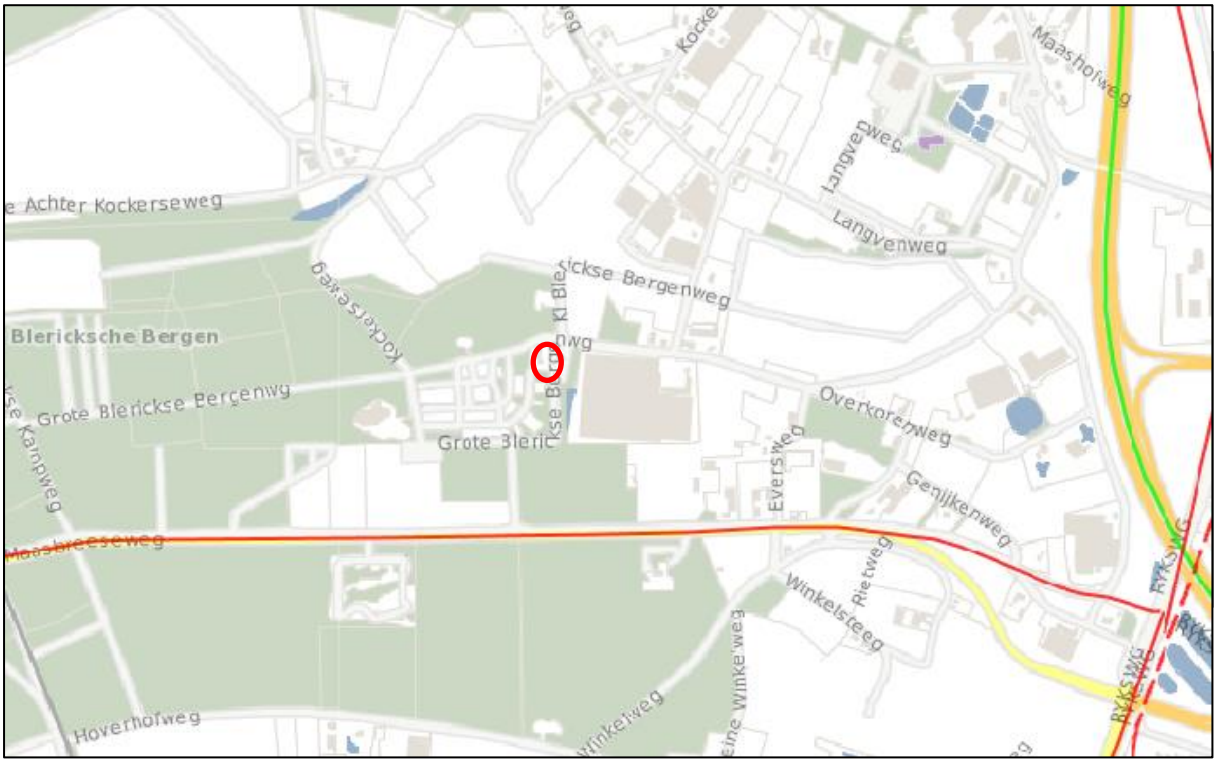

Uitsnede Risicokaart met plangebied rood omcirkeld

Risicovolle bedrijvigheid
De risicokaart toont aan dat er in de nabije omgeving geen risicovolle inrichtingen zijn gelegen. Het plangebied ligt hiermee ruim buiten de plaatsgebonden risicocontouren van risicovolle inrichtingen.

Risicovol transport over de weg
Volgens de risicokaart vindt over de A73 risicovol transport plaats. Deze weg ligt op een afstand van circa 950 meter ten oosten van het plangebied. Voor de transportroute geldt dat de PR 10^{-6} contour niet buiten het object is gelegen. Het groepsrisico bedraagt minder dan 0,1 * de oriëntatiewaarde. Ter hoogte van het plangebied is geen plasbrandaandachtsgebied (pag) aanwezig. Gezien de afstand van het plangebied tot de A73 ligt het plangebied binnen het invloedsgebied van deze weg.

Op een afstand van circa 280 meter ten zuiden van het plangebied ligt de N275, waarover transport van brandbare vloeistoffen en gassen plaatsvindt. Voor deze transportroute geldt dat de PR 10^{-6} contour niet buiten de weg is gelegen. Wel ligt het plangebied gezien deze afstand binnen het invloedsgebied van de N275.

Op basis van artikel 7 van het Bevt dient in de toelichting bij een bestemmingsplan, voor zover het gebied waarop dat plan betrekking heeft binnen het invloedsgebied ligt van een weg, spoorweg of binnenwater waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd, in elk geval te worden ingegaan op:
a) de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp op die weg, spoorweg of dat binnenwater, en
b) voor zover dat plan of die vergunning betrekking heeft op nog niet aanwezige kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten: de mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen indien zich op die weg, spoorweg of dat binnenwater een ramp voordoet.

Op basis van artikel 8 van het Bevt geldt verder dat kan worden volstaan met de verantwoording als bedoeld in artikel 7, aangezien het besluitgebied op meer dan 200 meter van de twee wegen ligt.

Wat betreft de verantwoording als bedoeld onder artikel 7 onder a, bestaan er geen feitelijke mogelijkheden om middels het voorliggende plan de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp direct te beïnvloeden. De bestrijding vindt voor zover mogelijk plaats bij de risicobron. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het besluitgebied bij eventuele calamiteiten over het algemeen goed bereikbaar is voor de hulpdiensten.

Bij het beschrijven van de mogelijkheden tot zelfredzaamheid (verantwoording onder b) is het van belang om in te gaan op de verschillende soorten calamiteiten, zijnde calamiteiten:
- met brandbaar gas (BLEVE), dit kan zowel worden veroorzaakt door een ongeval op de A73 als op de N275;
- met giftige gassen (toxisch scenario), dit kan worden veroorzaakt door een ongeval op de A73, op de N275 vindt geen transport van toxisch gas plaats.

Gezien de afstand tussen het plangebied en de transportroutes zijn met name calamiteiten met brandbaar gas (BLEVE) en een toxisch scenario relevant. Het invloedsgebied van calamiteiten met brandbare vloeistoffen zal niet tot aan het plangebied reiken.

Voor blootstelling aan een brandbaar gas of een toxische gaswolk, biedt “schuilen” in combinatie met het sluiten van ramen en deuren de eerste wijze van zelfredzaamheid. Schuilen vindt plaats binnen bouwwerken. De mate waarin deze bouwwerken afsluitbaar zijn tegen de indringing van toxisch gas en de tijdsduur dat deze bouwwerken worden blootgesteld zijn hierbij parameters. Bij bestaande bouwwerken worden geen aanvullende maatregelen getroffen om mogelijke indringing van toxisch

gas te verminderen. Aanpassing van bijvoorbeeld oude woningen op dit punt is ingrijpend en kostbaar. Bij nieuwe bouwwerken is sprake van een steeds betere isolatie, welke zorgt voor een goede bescherming tegen het binnendringen van het toxische gas. Nieuwe gebouwen die voorzien zijn van een luchtbehandelingsinstallatie, waardoor het toxisch gas naar binnen kan worden gezogen, dienen voorzien te zijn van mogelijkheden om dit systeem met één druk op de knop uit te schakelen.

Vluchten is een andere wijze van zelfredzaamheid bij een calamiteit met een brandbaar gas of een toxische gaswolk. De functies binnen het plangebied zijn goed ontsloten en er zijn vluchtroutes in meerdere richtingen van de risicobron af aanwezig.

Van belang is verder dat aanwezigen tijdig gewaarschuwd worden. Dit gebeurt door het in werking stellen van het WAS (Waarschuwing- en AlarmeringSysteem) als onderdeel van de algemene Rampenbestrijding en mogelijk in de toekomst via NL-alert. Verder informeert de veiligheidsregio c.q. gemeente haar inwoners over de handelingsstrategie bij calamiteiten.

De Veiligheidsregio Limburg-Noord heeft op 21 augustus 2017 een advies uitgebracht over het voorliggend plan. Zij adviseert om in het kader van de reguliere brandbestrijding een secundaire bluswatervoorziening met een capaciteit van 90 m^3/uur te realiseren. Voor het overige is de alarmering van het plangebied voldoende en zijn er geen belemmeringen vanuit het aspect externe veiligheid. Het advies van de veiligheidsregio is als bijlage[3] bij deze toelichting bijgevoegd.

Risicovol transport over het water
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van een vaarweg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Risicovol transport over het spoor
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van een spoorweg waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Risicovolle buisleidingen
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van buisleidingen waardoor transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Conclusie
Het plangebied ligt niet binnen het invloedsgebied van een risicovolle inrichting, vaarweg, spoorweg of buisleiding. Met betrekking tot de ligging in het invloedsgebied van de wegen A73 en N275 is advies gevraagd aan de Veiligheidsregio en is een beperkte verantwoording van het groepsrisico gegeven. Vanuit externe veiligheid zijn er dan ook geen belemmeringen voor de ontwikkeling van het plangebied.

[3] Veiligheidsregio Limburg-Noord, *Advies zelfredzaamheid en rampenbestrijding Grote Blerickse Bergenweg 22 Venlo*, kenmerk UlT025765, 21 augustus 2017

5.1.6 Vormvrije m.e.r.(-beoordeling)

Per 1 april 2011 is het Besluit m.e.r. gewijzigd. De belangrijkste aanleidingen hiervoor zijn de modernisering van de m.e.r.-wetgeving in 2010 en de uitspraak van het Europese Hof van 15 oktober 2009[4]. Uit deze uitspraak volgt dat de omvang van een project niet het enige criterium mag zijn om wel of geen m.e.r. (-beoordeling) uit te voeren. Ook als een project onder de drempelwaarde uit lijst C en D zit, kan een project belangrijke nadelige gevolgen hebben, als het bijvoorbeeld in of nabij een kwetsbaar natuurgebied ligt.

Het bevoegd gezag kan hieraan tegemoet komen door een korte en eenvoudige m.e.r.-beoordeling uit te voeren voor activiteiten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben en op de D-lijst van het Besluit m.e.r. onder de drempel vallen. Hiervoor is meer aanleiding naarmate de activiteit dicht tegen de drempel aan zit, plaats vindt in de nabijheid van een gevoelig gebied en/of er sprake is van cumulatie met andere projecten. Het planvoornemen komt niet voor op de C-lijst van het Besluit m.e.r.

Beoordeling noodzakelijkheid m.e.r.-beoordeling
Om te bepalen of een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is, dient bepaald te worden of de ontwikkeling de drempelwaarden uit lijst D van het Besluit m.e.r. overschrijdt, of de ontwikkeling in een kwetsbaar gebied ligt en of er belangrijke milieugevolgen zijn.

Drempelwaarden Lijst D
In het plangebied wordt de functiewijziging en uitbreiding van een bestaande beheerderswoning inclusief bijgebouw tot Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) mogelijk gemaakt. Deze activiteit komt niet voor in de D-lijst.

Conclusie
Doordat de voorgenomen activiteit niet voorkomt op de C-lijst en ook niet op de D-lijst en daarnaast uit hoofdstuk 5 blijkt dat geen sprake is van ligging in een kwetsbaar gebied, is er geen sprake van de verplichting om een m.e.r.-procedure, een m.e.r.-beoordelingsprocedure of een vormvrije m.e.r.-beoordeling uit te voeren.

5.2 Archeologie

In de Wet op de Archeologische Monumentenzorg is een raamwerk gegeven dat regelt hoe Rijk, provincies en gemeenten om moeten gaan met het aspect “archeologie” in ruimtelijke plannen. De uitgangspunten van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg zijn als volgt:

- de archeologische waarden dienen zoveel mogelijk in de bodem te worden bewaard;
- er dient vroeg in het proces van de ruimtelijke ordening al rekening te worden gehouden met het aspect “archeologie”.

De wet bepaalt tevens dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor hun eigen bodemarchief. De gemeente Venlo heeft hiertoe een eigen archeologiebeleid opgesteld. De gemeente is dus het bevoegde

[4] HvJ EG 15 oktober 2009, zaak C-255/08 (*Commissie tegen Nederland)*

gezag waar het gaat om het toetsen van bestemmingsplannen op het aspect archeologie en de uit onderzoek voortkomende rapporten.

Volgens de Archeologische Beleidskaart is het plangebied gelegen binnen een zone met een hoge of middelhoge archeologische verwachting (zie afbeelding). De beleidslijn die voor deze zone is opgesteld is als volgt: behoud van het archeologisch erfgoed in situ is gewenst. Als dit niet mogelijk is, dient vroegtijdig in de planvorming een archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek zal informatie worden verzameld op basis waarvan belangenafweging en verdere besluitvorming kan plaatsvinden. Het onderzoek is noodzakelijk wanneer de ondergrens voor de diepte (40 cm –mv) én de ondergrens voor de oppervlakte (500 m²) met het initiatief worden overschreden.

Uitsnede archeologische beleidskaart Venlo

De bestaande bebouwing blijft behouden. De nieuw te realiseren uitbreiding blijft echter niet onder de voorgeschreven ondergrens van 500 m². Een archeologisch onderzoek is dan ook vereist. Econsultancy heeft in juni 2017 een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO, verkennende fase) door middel van boringen uitgevoerd. De belangrijkste conclusies uit dit onderzoek zijn hieronder weergegeven. Voor een uitgebreidere beschrijving van het onderzoek wordt verwezen naar het volledige onderzoeksrapport[5].

Het bureauonderzoek toonde aan dat er zich mogelijk archeologische waarden in het plangebied zouden kunnen bevinden. Uit de boorstaten blijkt dat in het plangebied een sterk wisselend stuifzanddek aanwezig is, variërend van 90 cm tot mogelijk meer dan 2 meter dik. Onder de stuifzandafzettingen bevinden zich dekzand-afzettingen met in de top een intact podzolprofiel.
De top van de stuifzandafzettingen is, vermoedelijk door graaf- en rooiactiviteiten, verstoord tot een diepte van 30-60 cm –mv. Er is in de top van de onderliggende dekzandafzettingen geen bodemverstoring waargenomen. Op basis van de in het plangebied aangetroffen bodemprofielen wordt de gespecificeerde archeologische verwachting voor alle perioden gehandhaafd voor de dekzandafzettingen onder het stuifzanddek. De top van deze afzettingen varieert tussen de 90 cm –mv en 190 cm –mv (en mogelijk nog dieper).

Op grond van de resultaten van dit bureau- en veldonderzoek adviseert Econsultancy om het plangebied nader te onderzoeken door middel van een inventariserend veldonderzoek karterende en waarderende fase, proefsleuven (IVO-P) indien de bodem bij de ontwikkeling dieper dan 80 cm –mv zal worden verstoord. Als de toekomstige bodemverstoring beperkt blijft tot de bovenste 80 cm, waarbij de mogelijke archeologische waarden in situ worden bewaard, dan is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

[5] Econsultancy, *Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Grote Blerickse Bergenweg 24 te Venlo*, rapportnummer 4503.001, 21 juni 2017

Voor de realisatie van het Beleef- en Groetcentrum zal de bodem niet dieper dan 80 cm –mv worden verstoord. Gezien de grondgesteldheid ter plaatse zal de aanlegdiepte van de fundering en de grondleidingen niet dieper zijn dan 80 cm beneden maaiveld. Een aanvullend archeologisch onderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De gemeente Venlo neemt dit selectieadvies van Econsultancy over. De mogelijke archeologische waarden bevinden zich zodanig diep onder maaiveld dat op basis van de nu bekende bouwplannen geen vervolgonderzoek noodzakelijk is.

De dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie middelhoog/hoog' wordt naar aanleiding van het onderzoek in het bestemmingsplan opgenomen voor het gehele plangebied.

Conclusie
Vanuit het aspect archeologie bestaan er geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling.

5.3 Cultuurhistorie

De bestaande beheerderswoning en het bijgebouw maken deel uit van een cultuurhistorisch waardevol ensemble. De beheerderswoning is opgetrokken in de stijl van de wederopbouw architectuur. Aan de woning zitten ter plaatse van de voorgevel en de rechter zijgevel respectievelijk een muur en een aanbouw uit dezelfde periode als de woning. Naast de aanbouw rechts van de woning staat een vrijstaande karakteristieke toren met een kruis erop.

De cultuurhistorische waarde van het ensemble is beschreven in de nota 'Begraafplaatsen Venlo, Tegelen, Blerick, Belfeld'. De waardevolle bouwwerken zijn opgetrokken in een modernistische vormentaal. De architectuur van aula en beheerderwoning kan getypeerd worden als naoorlogs bouwen, een typische jaren vijftig bouwtrant. Het naoorlogse bouwen wordt gekenmerkt door een zakelijk verband tussen vorm, plattegrond, constructie en materiaalgebruik. De moderne architectuur heeft een functionele uitstraling met vrije plattegronden, heldere en zichtbare (beton)constructies, platte daken en transparante gevels met een vrije indeling en prefab-elementen.

De muur bestaat uit metselwerk op een plint en een speklaag van natuursteen blokken afgedekt met keramische holle pannen. Bijzonder karakteristiek is de open betonconstructie van de vrijstaande toren met kruis die direct naast de hoofdingang geplaatst is. De beheerderwoning bestaat uit twee bouwlagen met een lessenaarsdak met bitumen dakbedekking. De plint van het bouwwerk en de twee speklagen bestaan uit een grof verband van natuursteen blokken met daartussen het wit geschilderde metselwerk draagt. In de gevel komen nog twee speklagen van dezelfde natuursteen blokken voor. Karakteristieke zijn slanke stalen kozijnen gezet in uitkragende betonnen raambanden. De aula bestaat uit één bouwlaag met een plat dak. De gevelwand aan de buitenzijde van het terrein is vormgegeven als een raster van opengewerkte betonblokken met glas gevat in een betonnen raamwerk.

De herbestemming van de beheerderswoning met bijgebouw draagt bij aan het behoud van de bovenstaande cultuurhistorische waarden. De wederopbouw architectuur van het gebouw blijft als dusdanig herkenbaar en dat de omgeving blijft zo groen mogelijk. In het bouwplan is een balans bereikt

tussen parkeervoorzieningen, het behoud van de uitstraling en belangrijke delen van het wederopbouwensemble en de nieuwbouw.

Op de Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Limburg is de Grote Blerickse Bergenweg direct ten noordoosten van het plangebied aangeduid als ‘weg uit periode 1806-1890’. Aangezien het verloop van deze weg niet wordt veranderd door het voorliggend initiatief, is er geen sprake van negatieve effecten op deze weg.

Samengevat zijn er vanuit het aspect cultuurhistorie geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling en blijven de cultuurhistorische waarden van het bestaande gebouw en het waardevolle ensemble behouden.

5.4 Flora en fauna

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming
De Wet Natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermd natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid
De provinciale groenstructuur bestaande uit beschermingszones van verschillende typen (waaronder de Goudgroene en Zilvergroene natuurzones) zijn ruimtelijk vastgelegd in het POL welke is vastgesteld op 12 december 2014. De Goudgroene natuurzone vormt het netwerk aan bestaande natuurgebieden (voormalige EHS) en nieuw aan te leggen natuur en verbindingszones tussen de gebieden. De beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de Zilvergroene natuurzone. In het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn de na te streven doelen weergegeven op het gebied van (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming
Soortenbescherming vanuit de Wet Natuurbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde dierensoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art.

1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet onder de Wet Natuurbescherming vanaf 1 januari 2017 naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet Natuurbescherming (Wnb-andere soorten), de door de betreffende provincie gekozen soorten uit het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en met alle in Europa inheemse vogels vanwege de Vogelrichtlijn(Wnb-hrl).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Het is momenteel nog niet geheel duidelijk hoe de Wet Natuurbescherming omgaat met deze indeling. Vooralsnog moet ervan uitgegaan worden, dat deze indeling gehandhaafd blijft.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied Maasduinen, ligt op 8,5 kilometer ten noordoosten van het plangebied. Gezien de grote afstand van het plangebied tot de Maasduinen en de aard van de ontwikkeling zijn negatieve effecten op dit Natura 2000-gebied op voorhand uit te sluiten.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt gedeeltelijk binnen de Bronsgroene landschapszone. Door de ontwikkelingen worden er echter geen wezenlijke kenmerken en waarden aangetast van de provinciale groenstructuur. Vanwege de ligging in de Bronsgroene landschapszone, dient compensatie plaats te vinden van de oppervlakte Bronsgroene landschapszone die vanwege de realisatie van het initiatief verloren gaat, met inachtneming van de ‘Beleidsregel Natuurcompensatie’ van de provincie Limburg. Voor de uitwerking van de natuurcompensatie voor het voorliggende initiatief wordt verwezen naar paragraaf 3.2.

Toetsing soortenbescherming

Het plangebied betreft in de huidige situatie een bestaande beheerderswoning met een tuin waarin bomen en groene opstanden aanwezig zijn. Gezien de aard en omvang van het project en het feit dat een aantal van de bestaande bomen wordt gerooid, kan niet worden uitgesloten dat zich beschermde flora en fauna in het plangebied hebben ontwikkeld. In mei/juni 2917 is daarom een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd in het plangebied. De conclusies van dit onderzoek zijn hieronder samengevat. Voor uitgebreidere informatie over dit onderzoek wordt verwezen naar het volledige onderzoeksrapport[6].

- Er zijn binnen het plangebied ruimschoots mogelijkheden voor met name gebouwbewonende vleermuizen. Er is mogelijk sprake van aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en/of essentiële foerageergebieden in de te verdwijnen zuidmuur van het woonhuis, en/of het te verdwijnen groen. Om die reden is nader onderzoek naar de aanwezigheid van zomer- en/of winterverblijven, kraamverblijven en/of paarverblijven, foerageergebieden en vliegroutes voor vleermuizen, en mogelijk een ontheffing, noodzakelijk.
- De in de omgeving voorkomende eekhoorn en steenmarter hebben in de provincie Limburg een gedeeltelijke vrijstelling. Voor de eekhoorn geldt een vrijstelling in maart en april, en verder van juli t/m september. Bij het verwijderen van bomen zal met deze periode rekening gehouden moeten worden. Voor de steenmarter geldt een vrijstelling van 15 augustus t/m februari. Voor het verbouwen van de gebouwen en het weghalen van rommelhoekjes zal met deze vrijstellingsperiode rekening gehouden moeten worden. Uit de omgeving is eveneens de levendbarende hagedis bekend, ook deze soort heeft een gedeeltelijke vrijstelling voor de provincie Limburg, tussen 15 augustus en 15 oktober. Indien het wegens de planning niet mogelijk is om buiten de kwetsbare periode te werken van een van deze gedeeltelijk vrijgestelde soorten, zal gewerkt moeten worden met een voor deze situatie op te stellen ecologisch werkprotocol.
- De uit de directe omgeving bekende das, bever en waterspitsmuis kunnen binnen het plangebied (de bedrijfswoning met bijgebouw) redelijkerwijze worden uitgesloten gezien het ontbreken van watergangen en het feit dat het plangebied deels ommuurd is, en de begraafplaats voor de rest omgeven is door hekwerk. Het voorkomen van overige strenger beschermde grondgebonden zoogdieren is binnen dit plangebied uitgesloten
- Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals verschillende muizensoorten, en algemeen beschermde amfibieën zoal gewone pad en middelste groene kikker (Wnb-andere soorten met vrijstelling provincie Limburg). Voor de genoemde soorten geldt een provinciale vrijstelling van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor geldt echter wel de algemene zorgplicht. In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen.
- In en om het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de bomen en houtige beplanting. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de bomen en houtige beplanting kan er verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden)

[6] BRO, *Quickscan flora en fauna Grote Blerickse Bergenweg 24 te Venlo*, projectnummer 211x09073, 11 juni 2017

uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Het is dan wel vereist dat voor aanvang van werkzaamheden het opgaande groen geïnspecteerd wordt op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen.

- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vogels, vissen, amfibieën en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.

Aanvullend onderzoek vleermuizen
Gezien de geschiktheid van het plangebied als vaste rust of verblijfplaats voor gebouw bewonende en/of boombewonende vleermuizen, het BRO in het najaar van 2017 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen voor vleermuizen. De voorlopige resultaten van dit onderzoek zijn hieronder samengevat. Voor meer informatie wordt verwezen naar het volledige onderzoeksrapport[7].

Er wordt rondom het bosplantsoen, het grasveld ten zuiden van het gebouw en rond de ingang van het kerkhof actief gefoerageerd. Tussen gebouw en kerkhof werden meerdere passerende vleermuizen waargenomen. Deze groenelementen blijven echter geheel intact. Er verdwijnt geen foerageerplek of vliegroute voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Door de ingreep verdwijnt geen essentieel foerageergebied of vliegroute.

Er is op de zuidgevel van het gebouw een paarplaats aangetroffen. Door deze ingreep gaat in elk geval een paarverblijfplaats verloren, de verblijfplaats in de zuidmuur van het gebouw. In een spar, ten oosten van het gebouw is weliswaar eenmalig een roepend mannetje gehoord (baltsgedrag), het gaat hier echter niet om een vaste verblijfplaats. Er zijn meerdere geschikte bomen aanwezig van waaruit een mannetje gewone dwergvleermuis kan baltsen.

In verband met het feit dat er in het pand een paarverblijf aanwezig is van de gewone dwergvleermuis, wordt geadviseerd om zo snel mogelijk, maar in elk geval voor 15 februari 2018 mitigerende maatregelen te nemen, in verband met het tijdig aanvragen van een ontheffing. Hiervoor dienen 4 platte vleermuiskasten in de directe omgeving van het pand (maximaal 100 m afstand) opgehangen te worden op minimaal 3,5 m hoogte. De kasten dienen geschikt te zijn als paarverblijf.

In het voorjaar van 2018 zal het vervolg op dit onderzoek plaatsvinden. Dan wordt onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van kraamverblijven en zomerverblijven.

[7] BRO, *Ecologisch onderzoek vleermuizen Grote Blerickseweg 24 te Venlo Tussentijds rapport*, projectnummer 211x09073, 2 november 2017

5.5 Leidingen en infrastructuur

In (of in de directe omgeving van) het plangebied komen blijkens de Risicokaart en blijkens de verbeelding van het geldende bestemmingsplan geen leidingen of kabels voor, met een dusdanige planologische-juridische beschermingszone dat zij de voorgenomen functiewijziging belemmeren.

5.6 Verkeer en parkeren

Verkeer
De ontsluiting van het plangebied voor het verkeer vindt in de bestaande situatie plaats op de Grote Blerickse Bergenweg, welke via de Vlasvenweg is aangesloten op de provinciale doorgaande weg N275. In de nieuwe situatie blijft deze ontsluiting gehandhaafd. De verkeersaantrekkende werking door de functiewijziging naar een Beleef- en Groetcentrum (uitvaartcentrum) is onderzocht op basis van de CROW-rekentool 'Verkeersgeneratie en parkeren'.

Het Beleef- en Groetcentrum heeft zelf de volgende uitgangspunten aangedragen. De afscheidsdiensten vinden overdag plaats tussen 10.00 en 15.00 uur en duren gemiddeld 2 tot 4 uur. Op jaarbasis zullen circa 50 diensten plaatsvinden, waarvan de helft grote afscheidsdiensten en de helft kleine diensten. In de vroege avonduren vinden afscheidsbezoeken plaats van 18.00 uur tot circa 20.30 uur, dit zullen er circa 150 per jaar zijn.

Voor de berekening van de verkeerstoename als gevolg van het uitvaartcentrum kan worden uitgegaan van een begraafplaats of een crematorium, waar één plechtigheid tegelijkertijd plaatsvindt. Indien wordt uitgegaan van een begraafplaats, vinden maximaal 64 verkeersbewegingen plaats, uitgaande van een bovengemiddelde, druk bezochte plechtigheid. Gemiddeld vinden per plechtigheid 51 verkeersbewegingen plaats. Wanneer wordt uitgegaan van een crematorium vinden maximaal 60 verkeersbewegingen plaats, uitgaande van bovengemiddelde, druk bezochte plechtigheid. Gemiddeld vinden hierbij per plechtigheid 48 verkeersbewegingen plaats. Uitgaande van de worst-case vindt er dus een toename van maximaal 64 verkeersbewegingen per plechtigheid plaats. Aannemelijk is dat er één plechtigheid per dag plaatsvindt, bij het verwachte aantal van 50 afscheidsdiensten per jaar.

Het crematorium en de begraafplaats in de omgeving van het plangebied zijn via dezelfde ontsluitingswegen ontsloten als het plangebied. Er worden geen problemen voorzien door de verkeersaantrekkende werking van 64 verkeersbewegingen per dag op de ontsluitingsweg. Gezien het aantal huidige verkeersbewegingen, kan er van worden uitgegaan dat de verkeersveiligheid en/of doorstroming ter plaatse door de relatief geringe toename niet in het geding zijn.

Parkeren
Het Beleef- en Groetcentrum heeft zelf de volgende uitgangspunten aangedragen met betrekking tot de parkeerbehoefte. Aangenomen wordt dat er één plechtigheid tegelijkertijd plaatsvindt, bij het verwachte aantal van 50 afscheidsdiensten per jaar. De kans dat er twee afscheidsdiensten per dag plaatsvinden, wordt klein geacht.

Aard	Frequentie	Gemiddeld benodigd aantal parkeerplaatsen
Personeel	Dagelijks	3
Relaties	Incidenteel	3
Kleine afscheidsdiensten	Ca. 25 st. per jaar	20
Grote afscheidsdiensten	Ca. 25 st. per jaar	50
Afscheidsbezoeken	Ca. 150 st. per jaar	15
Sleutelkamer	Ca. 25 st. per jaar	5

Voor de berekening van benodigd aantal parkeerplaatsen middels de CROW-rekentool is uitgegaan van een begraafplaats waar één plechtigheid tegelijkertijd plaatsvindt. Op basis hiervan zijn minimaal 27 en maximaal 37 parkeerplaatsen benodigd.

Aan de oost- en noordzijde van het plangebied zijn in de bestaande situatie reeds 42 parkeerplaatsen aanwezig. Daarnaast worden op eigen terrein aan de noordoostzijde van het nieuwe Beleef- en Groetcentrum 17 parkeerplaatsen gerealiseerd. In totaal zijn er dus 59 parkeerplaatsen. De ligging van de nieuwe parkeerplaatsen is hieronder weergegeven. Zowel vanuit de CROW parkeernorm als vanuit de uitgangspunten die het Beleef- en Groetcentrum heeft aangedragen, voldoet dit aantal parkeerplaatsen aan de gestelde parkeernorm.

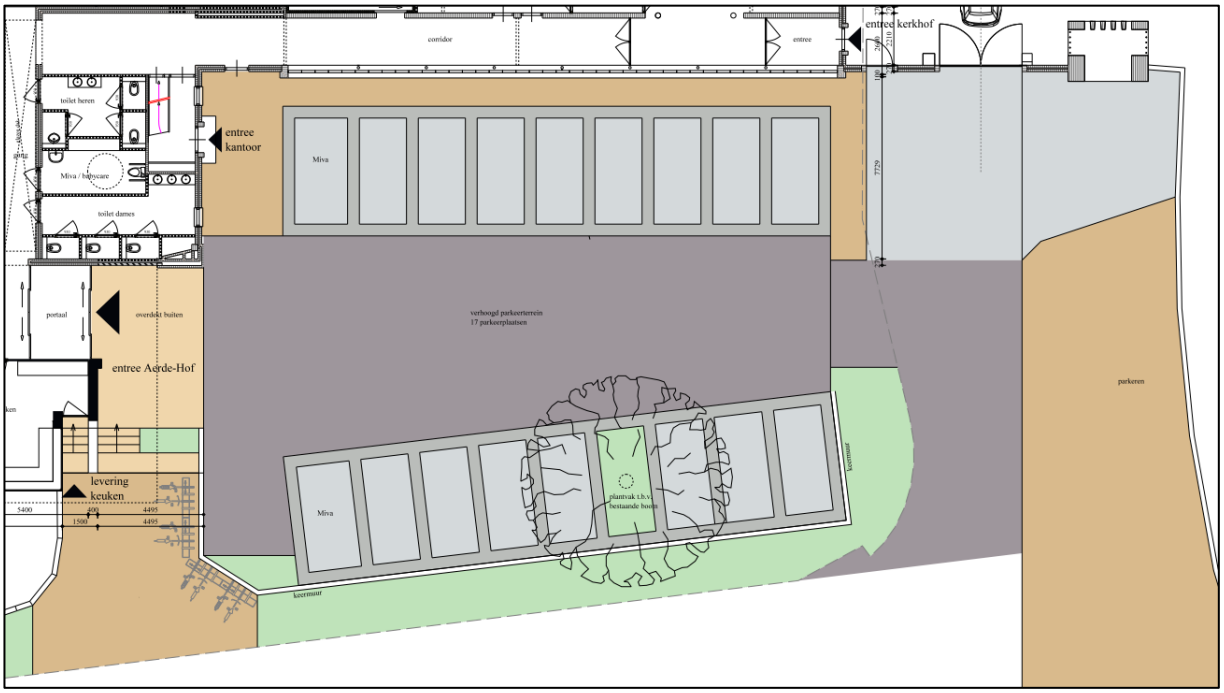

Ligging nieuwe parkeerplaatsen

5.7 Waterparagraaf

In deze paragraaf wordt beschreven op welke wijze het waterhuishoudkundig systeem in het plangebied opgebouwd is en hoe rekening is gehouden met de (ruimtelijk) relevante aspecten van (duurzaam) waterbeheer. Een beknopte beschrijving van de kenmerken van het watersysteem kan het benodigde inzicht geven in het functioneren van dit systeem.

Beleidskader
Relevante beleidsstukken op het gebied van water zijn het Waterbeheerplan 2016-2021 van het waterschap Limburg, het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014), het Nationaal Waterplan, WB21, Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn Water. Belangrijkste gezamenlijke punt uit deze beleidsstukken is dat water een belangrijk sturend element is in de ruimtelijke ordening. Water legt een ruimteclaim op het (stads)landschap waaraan voldaan moet worden. De bekende drietrapsstrategieën zijn leidend:

- vasthouden-bergen-afvoeren (waterkwantiteit);
- voorkomen-scheiden-zuiveren (waterkwaliteit).

Daarnaast is de Beleidsbrief regenwater en riolering nog relevant. Hierin staat hoe het best omgegaan kan worden met het hemelwater en het afkoppelen daarvan. Ook hier gelden de driestapsstrategieën.

Kenmerken van het watersysteem
De kenmerken van de watersystemen, zoals die voorkomen in het plangebied (en omgeving), kunnen het beste beschreven worden door een onderverdeling te maken in de soorten van water die in het gebied aanwezig zijn. De belangrijkste zijn: grondwater en bodemopbouw, oppervlaktewater, hemel- en afvalwater.

Grondwater- en bodemopbouw
Het plangebied is gelegen binnen de boringsvrije zone “Venloschol”, zoals deze is opgenomen in de Omgevingsverordening Limburg. Het diepe grondwaterpakket mag alleen worden gebruikt ten behoeve van onttrekking voor menselijke consumptie. Voor onttrekkingen voor beregening uit ondiep grondwater hanteert het waterschap een stand-still beginsel. In de boringsvrije zone Venloschol gelden beneden 5 meter boven NAP regels voor het hebben van een boorput, het roeren van de grond, het aanleggen en hebben van een bodemenergiesysteem en een verbod werken uit te voeren waardoor de beschermende werking van slecht doorlatende bodemlagen kan worden aangetast. Het één en ander is opgenomen in artikel 4.4.2 tot en met 4.4.4 van de Omgevingsverordening Limburg.

Binnen het plangebied zijn dergelijke onttrekkingen niet voorzien, waarmee er vanuit de ligging binnen de “Venloschol” geen belemmeringen bestaan.

Oppervlaktewater
In het plangebied is geen primair oppervlaktewater aanwezig. Middels het voorliggend initiatief zal ook geen primair oppervlaktewater worden gerealiseerd.

Afvalwater
Het afvalwater zal worden aangesloten op de bestaande reeds aanwezige riolering.

Hemelwater
Als gevolg van de ontwikkeling neemt de hoeveelheid verhard oppervlak in het plangebied toe. Het bestaande gebouw heeft een oppervlakte van circa 254 m^2 en is aangesloten op het gemeentelijk riool voor de afvoer van hemelwater. Vooralsnog wordt dit oppervlak niet afgekoppeld. De oppervlakte van de uitbreiding van het gebouw bedraagt circa 540 m^2. De overige nieuwe verhardingen zijn deels open en deels gesloten. De gesloten terreinverharding heeft een oppervlakte van circa 117 m^2. Daarnaast wordt circa 529 m^2 open verharding aangelegd. Doordat deze verharding open is, infiltreert hemelwater vanuit deze verharding direct in de bodem. De uitbreiding van het gebouw en de gesloten verharding moeten worden meegenomen in de berekening van de toename van het verhard oppervlak en de benodigde infiltratiecapaciteit. De totale oppervlakte hiervan bedraagt (540 + 117 =) 657 m^2.

Volgens de Afkoppel beslisboom van de gemeente Venlo geldt voor het voorliggend plan een bergingseis van T=10 (50 mm in 24 uur) voor een infiltratievoorziening op eigen terrein. Daarom dient een infiltratievoorziening van 32,85 m^3 (657 m^2 x 50 mm) met een overloop op maaiveldniveau te worden aangebracht. De vormgeving van deze voorziening zal worden uitgewerkt in het kader van het concrete bouwplan.

Overleg waterbeheerder
Gezien de ligging en aard van het project is vooroverleg met het Waterschap Limburg niet nodig. Ook is gezien de ondergrenzen voor de watertoets, een wateradvies niet noodzakelijk.

6. JURIDISCHE ASPECTEN

6.1 Algemeen

Het bestemmingsplan “Beleef- en Groetcentrum Grote Blerickse Bergenweg” is vervat in een verbeelding, planregels en toelichting.

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de opzet en het gebruik van de verbeelding en planregels.

Dit bestemmingsplan is opgesteld conform de SVBP 2012, alsmede de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor).

6.2 Toelichting op de analoge verbeelding

De verbeelding is getekend op basis van een recente kadastrale ondergrond (schaal 1: 1000). De bestemmingen “Maatschappelijk” en “Verkeer”, het bouwvlak en enkele functie- en gebiedsaanduidingen zijn weergegeven.

6.3 Toelichting op de regels

Bij het opstellen van de planregels is uitgegaan van het bestemmingplan ‘Buitengebied Venlo’ van de gemeente Venlo en het rapport Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2012 (SVBP 2012).

De planregels zijn verdeeld in 4 hoofdstukken, te weten:
- Hoofdstuk 1: Inleidende regels met daarin de begrippen en de wijze van meten;
- Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels. Hiermee worden de op de verbeelding opgenomen bestemmingen geregeld;
- Hoofdstuk 3: Algemene regels, waaronder zijn opgenomen de anti-dubbeltelregel en algemene wijzigingsregels;
- Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels, waarin het overgangsrecht en de slotregel zijn opgenomen.

Het belangrijkste doel van de regels is om de bouw- en gebruiksregels van de nieuwe bestemmingen aan te geven.

6.3.1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen
In dit artikel zijn bepalingen (begrippen) opgenomen welke in het algemeen spraakgebruik onvoldoende vastliggen en waarbij verschillen in interpretatie bij toepassing van de planregels mogelijk zijn. Een aantal begrippen is standaard voorgeschreven in de SVBP 2012.

Artikel 2 Wijze van meten
Hierin wordt aangegeven op welke manier hoogte, lengte, breedte, inhoud en oppervlakte van bouwwerken/ percelen gemeten moeten worden.

6.3.2 Bestemmingsplanregels

Ter verkrijging van een logische opbouw wordt de navolgende volgorde in de bestemmingsregeling aangehouden voor de opgenomen bestemmingen:

1 Bestemmingsomschrijving
2 Bouwregels
3 Nadere eisen
4 Afwijken van de bouwregels
5 Specifieke gebruiksregels
6 Afwijken van de gebruiksregels
7 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden
8 Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk
9 Wijzigingsbevoegdheid

In de bestemmingsomschrijving wordt een omschrijving gegeven van de aan de gronden toegekende functies. Als eerste wordt de hoofdfunctie aangegeven. Vervolgens worden de andere aan de grond toegekende functies genoemd.

In de bouwregels wordt bepaald aan welke voorwaarden de bebouwing moet voldoen. Voor zover nodig wordt een onderscheid gemaakt in woningen, bijbehorende bouwwerken en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waardoor de toetsing van aanvragen voor een omgevingsvergunning aanmerkelijk vereenvoudigd en inzichtelijker is. In de nadere eisen wordt bepaalde welke aanvullende eisen het bevoegd gezag kan stellen aan de bebouwing. Van de bouwregels kan tevens afgeweken worden middels een omgevingsvergunning (afwijken van de bouwregels).

In de specifieke gebruiksregels staat aangegeven welke gebruik in ieder geval strijdig is met de bestemmingsomschrijving. Van de gebruiksregels kan tevens afgeweken worden middels een omgevingsvergunning voor meer gebruiksmogelijkheden (afwijken van de gebruiksregels).

In de regels omtrent een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, is een vergunningplicht opgenomen voor bepaalde werkzaamheden. De regels omtrent een omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk bepalen in welke gevallen het slopen van een bouwwerk vergunningplichtig is.

In de wijzigingsbevoegdheid is opgenomen onder welke voorwaarden een bestemming omgezet kan worden naar een andere bestemming.

In het onderstaande worden de regels van de opgenomen bestemmingen nader toegelicht. Hierbij wordt, conform SVBP2012, een alfabetische volgorde aangehouden.

Artikel 3 Maatschappelijk
De voor “Maatschappelijk” aangewezen gronden zijn bestemd voor een begraafplaats en uitvaartcentrum, robuuste landbouw en natuur, een middelhoge/hoge archeologische verwachting en waterhuishoudkundige voorzieningen.

Artikel 4 Waarde – Archeologie middelhoog/hoog
De voor 'Waarde - Archeologie middelhoog/hoog' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming en het behoud van de op en/of in deze gronden voorkomende cultuurhistorische waarden en archeologische hoge waarden.

6.3.3 Algemene regels

In artikel 5, de anti-dubbeltelbepaling wordt bepaald dat grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing blijft. Het nog overgebleven terrein mag dus niet nog eens meegenomen worden bij het toestaan van een ander bouwwerk.

In artikel 6, algemene aanduidingsregels, is de gebiedsaanduiding ‘milieuzone – grondwaterbescherming venlo schol’ opgenomen. In artikel 7 zijn algemene bouwregels opgenomen, met daarin regels voor bestaande afstanden en maten. In artikel 8 is de algemene afwijkingsbevoegdheid opgenomen. In artikel 9 is de algemene wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Deze verschaffen Burgemeester en Wethouders de gewenste beleidsruimte om bij de uitvoering van het plan te kunnen inspelen op gegevens of situaties die vooraf niet bekend kunnen zijn. Artikel 10 geeft de algemene procedurebepalingen weer.

6.3.4 Overgangs- en slotregels

In de bepaling Overgangsrecht (artikel 11) is geregeld in hoeverre en onder welke voorwaarden bestaande gebouwen en het bestaand gebruik van gronden en bouwwerken mogen afwijken van het plan.

In de Slotregel (artikel 12) is aangegeven op welke wijze de regels van het bestemmingsplan kunnen worden aangehaald.

7. UITVOERBAARHEID

7.1 Economische uitvoerbaarheid

Op 1 juli 2008 zijn samen met de Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepalingen omtrent de grondexploitatie in werking getreden. In afdeling 6.4 van de Wro is bepaald dat de gemeente verplicht is bij het vaststellen van een planologische maatregel die mogelijkheden schept voor een bouwplan zoals bepaald in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), maatregelen te nemen die verzekeren dat de kosten die gepaard gaan met de ontwikkeling van de locatie worden verhaald op de initiatiefnemer van het plan. Dit betekent dat er voor de gemeente een verplichting bestaat om de kosten, die gepaard gaan met een bouwplan, te verhalen op de initiatiefnemer middels een exploitatieplan of anterieure overeenkomst. Indien het de beoogde ontwikkeling geen bouwplan is in de zin van artikel 6.2.1 van het Bro dan hoeven de kosten niet te worden verhaald.

Bij de voorliggende functiewijziging en uitbreiding van een bestaand pand is sprake van een bouwplan. Echter is er geen sprake van verhaalbare kosten, doordat de gemeente het stuk gemeente-eigendom reeds heeft verkocht en er verder geen sprake is van kosten voor bijvoorbeeld bouw- en woonrijp maken. Hierdoor is een verplichting tot kostenverhaal niet aan de orde. Wel zullen de initiatiefnemer en de gemeente een planschadeverhaalsovereenkomst afsluiten.

8. OVERLEG EN INSPRAAK

8.1 Overleg

Bij de voorbereiding van een ruimtelijk besluit moeten burgemeester en wethouders overleg plegen met het waterschap, met andere gemeenten van wie de belangen bij het plan betrokken zijn, en met de betrokken rijks- en provinciale diensten. Van het vooroverleg kan worden afgezien indien de betrokken diensten aangeven dat overleg niet noodzakelijk is.

In onderhavige situatie is, gezien de ligging in de Bronsgroene landschapszone sprake van provinciale belangen. Vooroverleg met de provincie is daarom noodzakelijk. Er zijn geen rijks- of waterschapsbelangen in het geding, waardoor overleg met deze instanties niet nodig is.

8.2 Inspraak

De Wro bevat geen procedurevoorschriften met betrekking tot de inspraak, en is in de Wro zelf niet verplicht gesteld. De gemeente Venlo volgt voor dit bestemmingsplan geen inspraakprocedure.

8.3 Procedure

In het kader van de procedure ex artikel 3.1 Wro dient de procedure genoemd in afdeling 3.4 Algemene Wet Bestuursrecht gevolgd te worden.

De procedure ziet er als volgt uit:
- **Openbare kennisgeving** van het ontwerp bestemmingsplan;
- **Terinzagelegging** van het ontwerp en bijbehorende stukken gedurende 6 weken en toezending aan gedeputeerde staten en de betrokken rijksdiensten, waterschappen en gemeenten;
- Gedurende de termijn van terinzagelegging kunnen door een ieder schriftelijk of mondeling **zienswijzen** worden ingebracht;
- **Vaststelling** van het bestemmingsplan door de gemeenteraad binnen 12 weken indien zienswijzen zijn ingediend;
- Algemene **bekendmaking** van het bestemmingsplan door terinzagelegging met voorafgaande kennisgeving en toezending aan gedeputeerde staten en betrokken rijksdiensten, waterschappen en gemeenten: binnen 2 weken dan wel, indien gedeputeerde staten of de inspecteur zienswijzen hebben ingebracht of het bestemmingsplan gewijzigd is vastgesteld, binnen 6 weken na vaststelling;
- Mogelijkheid tot **beroep** bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State binnen 6 weken na bekendmaking voor belanghebbenden;
- **Inwerkingtreding** op de dag na afloop van de beroepstermijn, zijnde 6 weken na de bekendmaking, tenzij binnen deze termijn een verzoek om een voorlopige voorziening is ingediend bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

8.4 Zienswijzenprocedure / resultaten terinzagelegging

Het ontwerp bestemmingsplan zal voor een periode van zes weken ter inzage worden gelegd. Tijdens deze periode kunnen zienswijzen worden ingediend.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen | Oldenzaal
www.BRO.nl

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Vaststellen bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen
raadsnummer 2018	24
collegevergadering d.d.	20 maart 2018
raadsvergadering d.d.	25 april 2018
fatale termijn	
programma	Wonen en Leefomgeving
portefeuillehouder	J. Teeuwen

team RGWLEV
registratienummer 1252887
steller S van den Hoogen
doorkiesnummer +31 77 3599462
e-mail s.vandenhoogen@venlo.nl
datum 5 maart 2018
bijlage(n) 1
datum verzonden

Voorstel om te besluiten
Gelet op het collegebesluit van 20 maart 2018 nummer 1252887 gelet op de Wet ruimtelijke ordening en het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht;

Stelt het college van burgemeester en wethouders voor:

1. Geen exploitatieplan op grond van artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen;
2. Het bestemmingsplan “Maasveldstraat Paul Guillaumestraat” op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ongewijzigd vast te stellen zowel in papieren als digitale vorm (identificatienummer NL.IMRO.0983.BP201404MAASVPGUIL-VA01), met ondergrond d.d. 19 januari 2013

Burgemeester en wethouders van Venlo

de secretaris	de burgemeester
René van Loon	Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)
Het ontwerp bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat heeft met ingang van 18 januari tot en met 28 februari 2018 voor eenieder ter inzage gelegen.

Gedurende de ter inzage legging zijn zowel ten aanzien van het ontwerp bestemmingsplan als het ontwerp besluit hogere geluidsgrenswaarden geen zienswijzen ingekomen. Het college heeft de hogere geluidsgrenswaarden op 20 maart 2018 verleend.

Uw raad wordt verzocht een besluit te nemen over het niet vaststellen van een exploitatieplan. Met de initiatiefnemer is namelijk een anterieure overeenkomst en planschadekostenverhaalsovereenkomst gesloten, zodat kostenverhaal anderszins verzekerd is.

Uw raad wordt vervolgens voorgesteld het bestemmingplan ongewijzigd vast te stellen.

Na vaststelling van het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat zal de beroepsprocedure starten.

Bijlage

Nr.	Naam	Datum
1.	Bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat	..

Raadsvoorstel - onderbouwing

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. Wat is kernopgave (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

Antares is voornemens om op de locatie globaal begrensd door de Bergstraat, Paul Guillaumestraat en Maasveldstraat 40 grondgebonden woningen te realiseren. Tevens voorziet het plan in het planologisch juridisch vastleggen van de reeds door middel van een WABO afwijkingsprocedure verleende vergunning voor 7 woningen en een zorggebouw. Om de gewenste ontwikkeling mogelijk te maken is een aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk. Het beoogde resultaat is het ongewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan “Maasveldstraat Paul Guillaumestraat”. Teneinde te voorzien in een actueel planologisch juridisch kader voor het plangebied.

2. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

Eind 2014 heeft reeds een ontwerp bestemmingsplan voor deze locatie ter inzage gelegen. Een besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan en aangaan van een anterieure overeenkomst is door ons college op 23 juni 2015 aangehouden. Aanleiding was dat Antares uiteindelijk toch niet met de overeenkomst heeft ingestemd.

Op basis van een aangepast plan heeft ons college op 9 januari 2018 besloten de anterieure overeenkomst Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te sluiten met Antares. Tevens heeft ons college toen besloten het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp besluit hogere waarden ter inzage te leggen.

3. Relatie met programma

Het opstellen van bestemmingsplannen valt onder het programma “wonen en leefomgeving”. Dit bestemmingsplan draagt in algemene zin bij aan dit programma.

4. Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat (Wat wilt u bereiken?)

Het uiteindelijke doel is een onherroepelijk bestemmingsplan Maasveldstraat – Paul Guillaumestraat waarbij wordt voorzien in een actueel planologisch juridisch kader, dat de beoogde nieuwbouw mogelijk maakt. Daarvoor zal het plan eerst door uw raad vastgesteld dienen te worden.

5. Wat en waarom? (Waarom is dit voorstel nodig?)

De raad is in artikel 3.8 Wet ruimtelijke ordening aangewezen als het bevoegde orgaan om een bestemmingsplan vast te stellen.

6. Afweging / argumentatie (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

Het bestemmingsplan maakt de realisatie van 40 woningen in het gebied globaal begrensd door de Bergstraat, Paul Guillaumestraat en Maasveldstraat te Tegelen mogelijk. Op deze locatie stonden in het verleden een aantal appartementencomplexen. Ook het gedeelte tussen de Paul Guillaumestraat en de Roermondseweg (7 woningen en een zorggebouw) bekend als fase 3 maakt onderdeel uit van het plan. Aan dit fysiek aparte bouwplan is reeds door middel van een Wabo procedure, met krachtens mandaatbesluit d.d. september 2017 gesloten anterieure overeenkomst, vergunning verleend.

Het ontwerp bestemmingsplan en het ontwerp besluit hogere geluidsgrenswaarden hebben van 18 januari tot en met 28 februari 2018 ter inzage gelegen. Gedurende de terinzagelegging zijn zowel ten aanzien van het bestemmingsplan als ten aanzien van het ontwerp hogere waarden besluit geen zienswijzen ingekomen.

Het college heeft op 20 maart besloten de hogere geluidsgrenswaarden vast te stellen.

Bij schrijven van 18 januari 2018 hebben Gedeputeerde Staten laten weten geen aanleiding te zien om een zienswijze ten aanzien van het ontwerp bestemmingsplan in te dienen.

Voorgesteld wordt het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat ongewijzigd vast te stellen en het plan vervolgens gedurende 6 weken voor de beroepstermijn ter inzage te leggen.

7. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Het bestemmingsplan “Maasveldstraat Paul Guillaumestraat” is tot stand gekomen in overleg met een integrale projectgroep binnen de organisatie van de gemeente Venlo. Verder zijn bij de totstandkoming van voorliggend bestemmingsplan Antares, provincie Limburg en de overige betrokkene middels algemene publicatie betrokken.

8. Financiële paragraaf

Met de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst gesloten om te voorzien in kostenverhaal. Daarnaast is met de initiatiefnemer een planschadeverhaalsovereenkomst gesloten.
Gezien reeds een anterieure overeenkomst is gesloten is het niet noodzakelijk een exploitatieplan vast te stellen. Het plan heeft voor de gemeente geen budgettaire consequenties.

9. Risicoparagraaf (welke risico’s spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	**Wel of niet**
Juridische aspecten en wettelijk kader	niet
Financiële risico’s en aspecten	niet
Inhuur externen / derden	niet
Economische risico’s	niet
Maatschappelijke risico’s	niet
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	niet
Afbreukrisico’s en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	niet
Overige strategische risico’s	niet

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico’s)

n.v.t.

Indien sprake is van inhuur externen / derden (Benoem de relevante kosten(begroting) en eventuele risico's)

n.v.t.

10. Vervolgprocedure voor de raad

Na vaststelling wordt het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan op grond van het bepaalde in de Wet ruimtelijk ordening samen met de verleende hogere geluidsgrenswaarden bekendgemaakt en voor de beroepstermijn ter inzage gelegd. Tegen het plan en de verleende hogere geluidsgrenswaarden kan binnen de beroepstermijn beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het bestemmingsplan treedt in beginsel in werking op de eerste dag na het einde van de beroepstermijn. Indien gedurende de beroepstermijn een voorlopige voorziening wordt getroffen door de Afdeling bestuursrechtspraak, treedt het bestemmingsplan niet meteen in werking.

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp	Vaststellen bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen
raadsnummer 2018	24
raadsvergadering d.d.	25 april 2018

team RGWLEV
steller S van den Hoogen
doorkiesnummer +31 77 3599462
e-mail s.vandenhoogen@venlo.nl

datum 5 maart 2018

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 20 maart 2018, nummer 1252887

gelet op de Wet ruimtelijke ordening en de Algemene wet bestuursrecht;

overwegende dat het ontwerp bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen vanaf 18 januari 2018 gedurende zes weken inzage heeft gelegen;

dat voorafgaand aan de terinzagelegging openbare bekendmaking is gedaan in de Staatscourant en het Gemeenteblad, waarbij is gewezen op de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen gedurende voornoemde inzage termijn;

dat er geen zienswijzen zijn ingediend;

dat met de initiatiefnemer op 28 november 2017 een anterieure overeenkomst gesloten is;

dat ten behoeve van de ontwikkeling geen exploitatieplan wordt vastgesteld;

dat op 20 maart 2018 voor een aantal woningen door het college van burgemeester en wethouders hogere geluidsgrenswaarden zijn vastgesteld;

besluit:

1. Geen exploitatieplan vast te stellen op grond van artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening;
2. Het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat te Tegelen op grond van het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening ongewijzigd vast te stellen, zowel digitaal (Imro nummer NL.IMRO.0983. BP201404MAASVPGUIL-VA01) met ondergrond d.d. 19 januari 2013;

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 april 2018.

De griffier De voorzitter

Geert van Soest Antoin Scholten

Bestemmingsplan ‘Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen’

Gemeente Venlo

Vastgesteld

Ruimte om *in* te leven

Bestemmingsplan ‘Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen’

Gemeente Venlo

Vastgesteld

Rapportnummer:	211x06761 NL.IMRO.0983.BP201404MAASVPGUIL-VA01
Datum:	12 maart 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	Dhr. R. Vrinzen, Antares
Projectteam BRO:	Dhr. drs. Frank Janssen, mevr. ing. Guusje Peeters en mevr. Suzanne Driessen, MSc
Concept:	19 december 2013
Ontwerp:	19 november 2014
Ontwerp:	12 januari 2018
Vaststelling:	25 april 2018
Trefwoorden:	Tegelen, Maasveldstraat, Roermondseweg, Paul Guillaumestraat, nieuwbouw, woningbouw
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte 4
Beknopte inhoud:	Bestemmingsplan ten behoeve van de realisatie van het nieuwbouwplan voor de gronden gelegen tussen de Maasveldstraat, Bergstraat, Paul Guillaumestraat en Roermondseweg in Tegelen.

BRO Vestiging Tegelen
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01
E info@bro.nl

BRO
Ruimte om *in* te leven

Inhoudsopgave

	pagina
1. INLEIDING	**4**
2. BELEIDSKADER	**6**
2.1 Rijksbeleid	6
2.2 Provinciaal beleid	8
2.3 Regionaal beleid	10
2.4 Gemeentelijk beleid	10
2.5 Afweging beleidskader	15
3. GEBIEDS- EN PROJECTOMSCHRIJVING	**17**
3.1 Beschrijving plangebied	17
3.2 Beschrijving project	20
3.3 Duurzaamheid	23
3.4 Ruimtelijke en stedenbouwkundige effecten	24
4. ONDERZOEK	**25**
4.1 Economische uitvoerbaarheid	25
4.2 Milieuaspecten	26
4.2.1 Geluid	26
4.2.2 Bodem	27
4.2.3 Luchtkwaliteit	29
4.2.4 Milieuzonering	30
4.2.5 Externe veiligheid	31
4.3 Natuur en landschap	35
4.4 Flora en fauna	36
4.5 Waterhuishouding	39
4.6 Verkeerskundige aspecten	43
4.7 Leidingen en infrastructuur	44
4.8 Archeologie en cultuurhistorie	45
4.9 M.e.r.-beoordeling	48
5. AFWEGING BELANGEN	**53**
6. PLANSTUKKEN	**54**

6.1 Planstukken 54
6.2 Toelichting op de analoge verbeelding 54
6.3 Toelichting op de regels 54
6.3.1 Inleidende regels 54
6.3.2 Bestemmingsregels 55
6.3.3 Algemene regels 56
6.3.4 Overgangs- en slotregels 57

7. INSPRAAK, OVERLEG EN ZIENSWIJZEN 58
7.1 Inspraak 58
7.2 Vooroverleg 58
7.3 Zienswijzenprocedure 58

8. PROCEDURE 59

BIJLAGEN
Bijlage 1:
Berekening te bufferen hemelwater en uitwerking afwatering en riolering

SEPARATE BIJLAGEN
Bijlage 1: Akoestisch onderzoek
Bijlage 2: Verkennend bodemonderzoek
Bijlage 3: Doorlatendheidsonderzoek
Bijlage 4: Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek
Bijlage 5: Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek
Bijlage 6: Archeologisch proefsleuvenonderzoek
Bijlage 7: Advies externe veiligheid

RUIMTELIJKE ONDERBOUWINGEN EN ONDERZOEKSRAPPORTEN VERGUNNINGAANVRAAG FASE 3
BRO, Ruimtelijke onderbouwing “7 woningen Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017
BRO, Ruimtelijke onderbouwing “Woonzorgcomplex Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017
Econsultancy, Verkennend bodemonderzoek locatie tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091672, d.d. 04 december 2013

Econsultancy, Doorlatendheidsonderzoek tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091674, d.d. 28 november 2013
Econsultancy, Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091673, d.d. 24 januari 2014
Econsultancy, Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek Terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, PvE nummer 14011064A, d.d. 20 februari 2014
Econsultancy, Archeologisch proefsleuvenonderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, rapportnummer 14011064, d.d. 22 september 2014
K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek optredende gevelbelastingen Stedenbouwkundigplan fase 3 Maasveldstraat te Tegelen, gemeente Venlo, 7 juli 2016, rapportnummer M16 338.401
K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek geluidwering gevels bouwplan Zorggebouw PSW en 7 grondgebonden woningen fase 3 aan de Maasveldstraat Tegelen, 5 augustus 2016, rapportnummer M14 392.401
Veiligheidsregio Limburg-Noord, Advies externe veiligheid Maasveldstraat-Paul Guillaumestraat ongenummerd, adviesnummer 995220, d.d. 31 januari 2017

1. INLEIDING

Het voorliggende bestemmingsplan heeft betrekking op de realisatie van het door Antares te ontwikkelen woningbouwplan in het gebied gelegen tussen de Maasveldstraat, Paul Guillaumestraat, Bergstraat en Roermondseweg in Tegelen.

In het plangebied wordt in 3 fasen voorzien in de ontwikkeling van woningen en een woonzorgcomplex. Fase 3 van deze ontwikkeling, die bestaat uit 7 grondgebonden woningen, een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's en de bijbehorende ontsluitingswegen, paden, groen- en parkeervoorzieningen, is reeds vergund en wordt in dit voorliggende bestemmingsplan overeenkomstig deze omgevingsvergunning juridisch-planologisch vastgelegd. Fase 1 en 2 voorzien samen in de ontwikkeling van 22 grondgebonden huur- en/ of koop rijwoningen, 18 levensloopbestendige woningen, groen-, speel- en waterbergingsvoorzieningen, alsmede ontsluitingswegen, paden en parkeervoorzieningen.

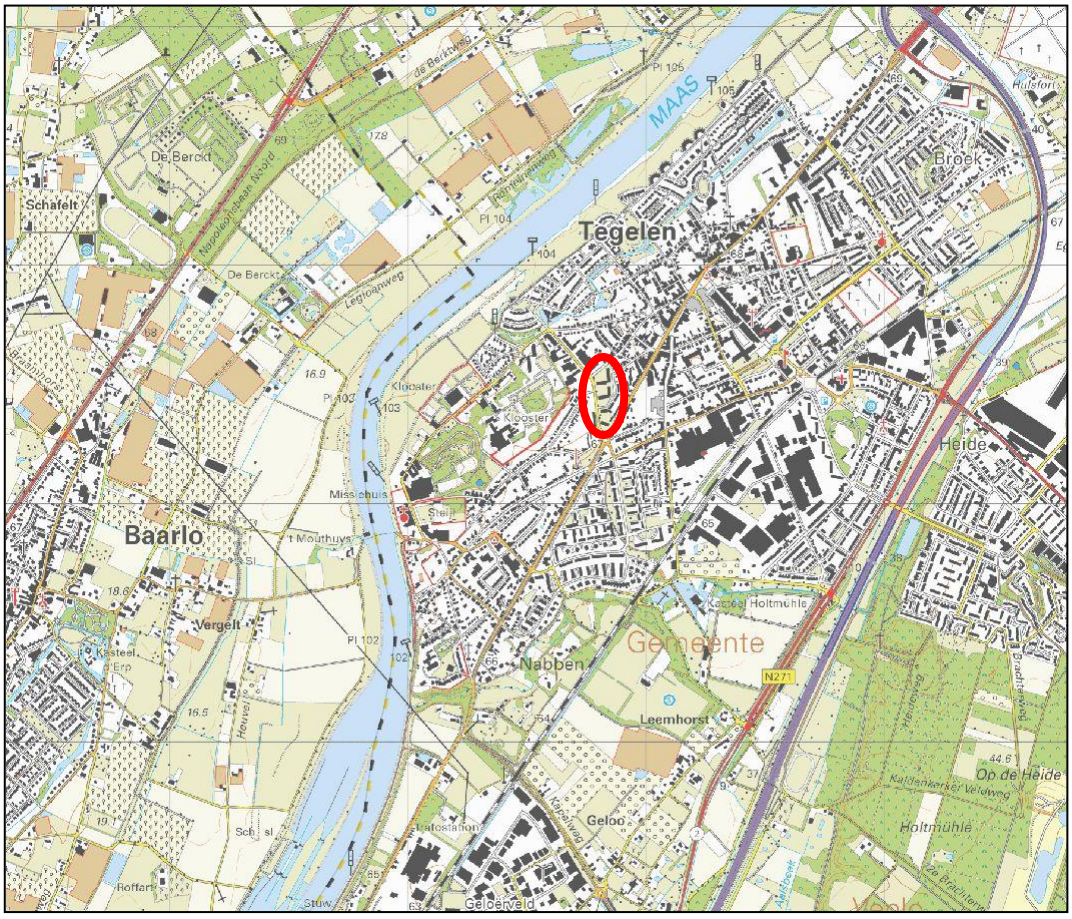

Topografische kaart met globale locatieaanduiding (bron: Geo Dataportaal provincie Limburg)

Het plangebied is gelegen in het bestemmingsplan ‘Steyl’. Dit bestemmingsplan is op 2 juli 2008 door de raad van de gemeente Venlo vastgesteld en op 3 februari 2009 goedgekeurd door Gedeputeerde Staten.
Binnen dit bestemmingsplan is de realisatie van het bouwplan niet toegestaan. De gemeente Venlo heeft echter aangegeven medewerking aan het verzoek tot realisatie van het bouwplan en inrichting van de openbare ruimte te willen verlenen, door middel van het opstellen van onderhavig postzegelbestemmingsplan voor de locatie.

In het volgende hoofdstuk worden de uitgangspunten uit het rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid verwoord die betrekking hebben op onderhavig initiatief. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de huidige situatie beschreven en komt in dit hoofdstuk tevens de toekomstige ontwikkeling aan bod. Hoofdstuk 4 beschrijft vervolgens de toetsing aan milieu- en overige onderzoeksaspecten op deze locatie. In hoofdstuk 5 wordt een korte afweging van de belangen beschreven en in hoofdstuk 6 worden de planstukken beschreven. Ten slotte wordt in hoofdstuk 7 ingegaan op overleg en inspraak en is in hoofdstuk 8 een beschrijving van de verdere procedure opgenomen.

2. BELEIDSKADER

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het rijks, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid (respectievelijk § 2.1, § 2.2, § 2.3 en § 2.4). Het rijksbeleid wordt besproken aan de hand van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Het provinciaal beleid wordt onder andere behandeld met behulp van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL 2014). Voor het regionaal beleid wordt ingegaan op de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg. Het gemeentelijk beleid tot slot, wordt onder andere besproken middels het geldende bestemmingsplan.

2.1 Rijksbeleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. In deze Structuurvisie staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Overheden, burgers en bedrijven krijgen de ruimte om zelf oplossingen te creëren. Het Rijk richt zich met name op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de nationale belangen.

Het Rijk zet zich voor wat betreft het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid in voor een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. In de SVIR worden drie hoofddoelen genoemd om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de drie rijksdoelen worden onderwerpen van nationaal belang benoemd, waarmee het Rijk aangeeft waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken. Relevante nationale belangen voor onderhavig project zijn als volgt:

- Verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water), bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's.
- Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten.
- Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten.

Afweging beleid Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de realisatie van het bouwplan, voor zover een dergelijk ruimtelijk beperkte ontwikkeling getoetst kan worden aan het rijksbeleid, in overeenstemming

is met de nationale belangen. Bestaande natuurlijke en cultuurhistorische waarden, voor zover daar sprake van is, blijven behouden.
Zoals elders uit deze toelichting blijkt, bestaan er verder ook vanuit milieuhygiënisch oogpunt, zoals geluid en externe veiligheid, geen belemmeringen in het gebied. Waarbij wordt opgemerkt dat wel een hogere grenswaardeprocedure noodzakelijk is. De nationale belangen zijn dan ook niet in het geding als gevolg van onderhavig nieuw bestemmingsplan.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
De AMvB Ruimte wordt in juridische termen aangeduid als Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Het besluit is op 30 december 2011 in werking getreden en op 1 oktober 2012 zijn enkele wijzigingen in werking getreden. In de AMvB zijn de nationale belangen die juridische borging vereisen opgenomen. De AMvB Ruimte is gericht op doorwerking van de nationale belangen in bestemmingsplannen.

De onderwerpen in het Barro betreffen: Rijksvaarwegen, Project Mainportontwikkeling Rotterdam, Kustfundament, Grote Rivieren, Waddenzee en waddengebied, Defensie, Natuurnetwerk Nederland (NNN), erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde, hoofdwegen en hoofdspoorwegen, elektriciteitsvoorziening, buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen, primaire waterkeringen buiten het kustfundament en het IJsselmeergebied.

Afweging Barro
Het Barro geeft voor het plangebied geen nationale belangen aan. Vanuit het Barro gelden voor het plangebied daarom geen beperkingen.

Ladder voor duurzame verstedelijking
In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is de ‘ladder voor duurzame verstedelijking’ geïntroduceerd. Deze ladder is ingericht voor een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten, waardoor de ruimte in stedelijke gebieden optimaal benut wordt. De ladder voor duurzame verstedelijking is per 1 oktober 2012 verankerd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro).

Per 1 juli 2017 is een nieuwe versie van de ladder van kracht. De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, dient volgens deze nieuwe versie van de ladder een beschrijving te bevatten van de behoefte aan die ontwikkeling. Indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, dient een motivering te worden gegeven waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Afweging Ladder voor duurzame verstedelijking
In het voorliggende geval is sprake van een herstructurering van bestaand stedelijk gebied, waarbij sloop en nieuwbouw wordt gekoppeld aan maatregelen ter bevordering van de leefbaarheid in de wijk. Het initiatief voldoet hiermee aan het streven naar een optimale benutting van het stedelijk gebied, zoals beschreven in de ladder voor duurzame ontwikkeling.

2.2 Provinciaal beleid

Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014

Op 12 december 2014 is het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (POL2014) vast-gesteld als opvolger van het POL2006. In het POL2014 is onderscheid gemaakt in acht soorten gebieden, elk met eigen herkenbare kernkwaliteiten. Voor de verschillende zones liggen er heel verschillende opgaven en ontwikkelingsmogelijkheden. In het POL2014 ligt het besluitgebied in de zone 'Overig bebouwd gebied'. In deze gebieden wordt ingezet op transformatie van de regionale woningvoorraad.

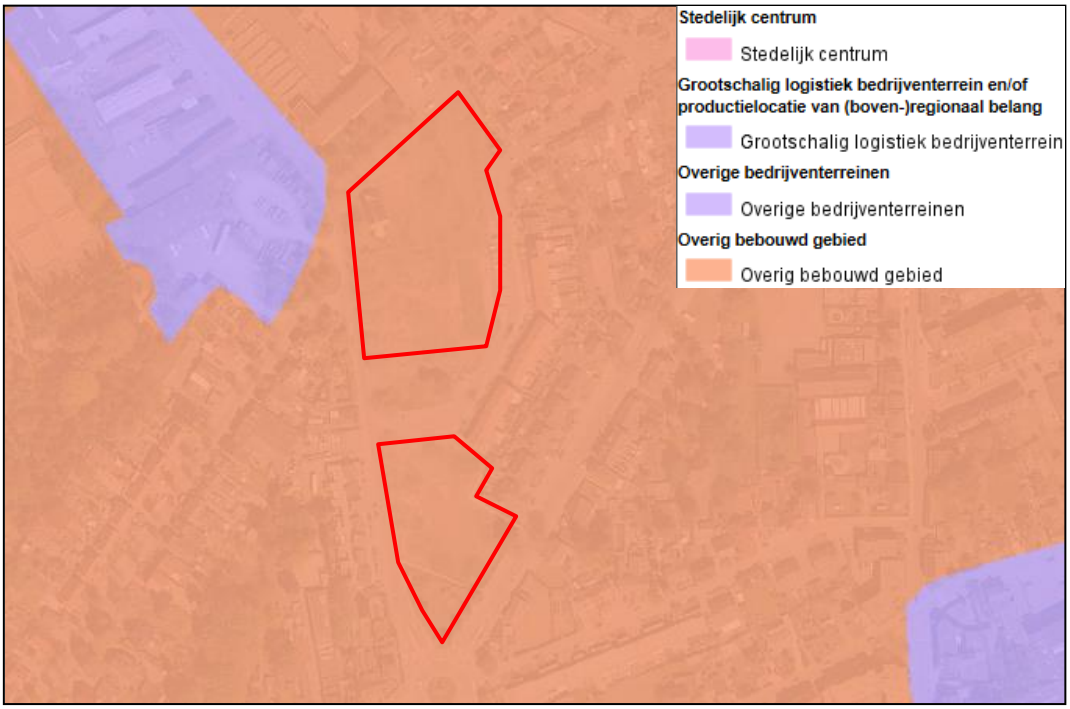

Uitsnede POL2014-kaart 'Zonering Limburg' met ligging plangebied rood omlijnd

In het POL2014 worden de ambities, opgaven en aanpak voor de thema's benoemd waarop de provincie een rol heeft of wil vervullen. Voor woningen, bedrijventerreinen, kantoren en winkels geldt dat er daarvan in Limburg genoeg zijn, in toenemende mate zelfs te veel. Maar tegelijkertijd liggen er op al deze gebieden nog grote kwalitatieve opgaven. Blijvende vernieuwing en innovatie zijn dan ook van groot belang. De uitdaging is om een omslag te maken 'van kwantiteit naar kwaliteit' en meer schaarste te creëren. De sleutel ligt in dynamisch voorraadbeheer. Op basis van een goede visie en een actueel overzicht van de voorraad worden per regio afspraken gemaakt. Deze afspraken gaan over het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande voorraad, het schrappen van plannen en ideeën maar ook van harde plancapaciteit of nog uitgeefbare terreinen waar achteraf minder behoefte aan blijkt te bestaan en mogelijk ook de aanpak van leegstand. Er is onder voorwaarden ruimte voor het toevoegen van goede nieuwe voorraad, maar dan wel in combinatie met het schrappen van bestaande voorraad.

Op het gebied van wonen is de provinciale ambitie een voortreffelijk woon- en leefklimaat, waar mensen zich prettig voelen. De Limburgse woningmarkt biedt voldoende woningen van de juiste kwaliteit

op de juiste plek. De woningvoorraad biedt voldoende mogelijkheden voor doorstromingen, is toekomstbestendig en kan flexibel inspelen op (veranderende) woonwensen.

De Limburgse woningmarkt moet kwalitatief en kwantitatief de sprong maken naar een nieuwe werkelijkheid. Kwantitatief ligt er een aanzienlijke opgave om ervoor te zorgen dat de woningmarkt aansluit bij de demografische ontwikkeling. In kwalitatief opzicht gaat het om het toekomstbestendig houden en maken van de bestaande woningvoorraad. De Limburgse woningmarkt is gediend met een ontwikkeling naar meer toekomstbestendigheid. Dat begrip omvat meerdere aspecten:

- duurzaamheid (energieprestatie en- gebruik gedurende de hele levenscyclus van vastgoed, duurzaamheid en energie tijdens de bouw en sloop en hergebruik van materialen);
- flexibiliteit in gebruiksmogelijkheden en functies;
- levensloopbestendigheid (gebruikskwaliteiten gedurende de levensloop van gebruikers);
- als ruimtelijke basis: de locatie van woning(en), wat een focus inhoudt op plaatsen waar de randvoorwaarden voor een hoogwaardig woonklimaat ook op langere termijn aanwezig zijn.

Afweging POL2014
De voorgenomen ontwikkeling is een herstructurering en vindt plaats in bebouwd gebied. Middels onderhavig plan wordt kwalitatief en kwantitatief ingespeeld op de veranderde vraag naar woningen. De voorheen aanwezige incourante woningen zijn gesloopt en hiervoor in de plaats wordt een woongebied ontwikkeld met 47 grondgebonden woningen, waaronder levensloopbestendige woningen, en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's. Hiermee wordt aangesloten bij de woonbehoeften, ook voor de langere termijn. Met het plan wordt derhalve aangesloten bij de uitgangspunten voor wonen uit het POL 2014.

Omgevingsverordening Limburg 2014
De provincie Limburg heeft op 12 december 2014 ook de 'Omgevingsverordening Limburg 2014' en op 30 december 2016 een geconsolideerde versie hiervan vastgesteld. Hierin staan de regels die nodig zijn om het omgevingsbeleid van POL2014 juridische binding te geven. De Omgevingsverordening bevat regels over diverse onderwerpen, zoals de aanwijzing van milieubeschermingsgebieden.

Afweging Omgevingsverordening Limburg 2014
Blijkens de kaarten bij de Omgevingsverordening is het plangebied gelegen binnen de boringvrije zone Venloschol. In deze zone is het verboden om beneden 5 meter boven NAP een boorput te hebben, de grond te roeren, een gesloten bodemenergiesysteem te hebben of werken op of in de bodem uit te voeren waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Aangezien er geen sprake is van een van deze ingrepen beneden 5 meter boven NAP, vormt de ligging in de boring-vrije zone Venloschol geen belemmering. Voor het overige is het plangebied niet gelegen binnen beschermingszones ten behoeve van natuur en landschap. De voorgenomen ontwikkeling past dan ook binnen de Omgevingsverordening Limburg 2014.

2.3 Regionaal beleid

Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg
Op 20 april 2016 heeft de gemeente Venlo de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg vastgesteld. De Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg is een visie waarmee de bestuurders van de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Mook en Middelaar, Venlo, Venray en Peel en Maas en de provincie Limburg stu-ring geven aan de regionale woningmarkt. De regionale structuurvisie Wonen Noord- Limburg heeft de status van intergemeentelijke structuurvisie op grond van artikel 2.1, lid 4 Wet ruimtelijke ordening (Wro). Daarmee heeft het document een juridische status met een zelfbindend karakter.

In de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg is een gezonde woningmarkt in balans. Het aantal plannen voor nieuwbouw moet in gezonde verhouding staan tot de kwantitatieve behoefte. De transformatieopgave manifesteert zich in het stedelijk gebied en in de kleine kernen. De Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg is uitgewerkt in lokaal woonbeleid.

Afweging Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg
In het voorliggende geval gaat het om een transformatie van een voormalig met gestapelde woningen bebouwd en tegenwoordig braakliggend gebied naar een woongebied met 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's, binnen het gebied waarop de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg van toepassing is. Een gedeelte van de grondgebonden woningen is levensloopbestendig en een deel van de rijwoningen wordt verhuurd. De woningen worden gerealiseerd ter vervanging van op deze locatie gesloopte gestapelde woonbebouwing (104 appartementen). Per saldo zal hiermee het aantal woningen in het gebied afnemen. De nieuwe woningen zijn geschikt voor diverse doelgroepen, zoals starters en senioren. Met de bouw van de woningen kan derhalve tegemoet gekomen worden aan de vraag naar huurwoningen door kleinere huishoudens en starters, alsmede de vraag naar levensloopbestendige woningen. Hiermee is het bouwplan zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht, mede gezien de herstructureringsopgave, in overeenstemming met het regionale woonbeleid. De concrete bouwplannen zijn bovendien meegenomen in de bestaande plancapaciteit voor de gemeente Venlo, waarmee de voorgenomen ontwikkeling past binnen de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg.

2.4 Gemeentelijk beleid

Strategische Visie Venlo 2030
Met de Strategische Visie Venlo 2030 geeft de gemeente Venlo een afwegingskader mee op basis waarvan toekomstige besluiten kunnen worden afgewogen en nieuwe ontwikkelingen binnen breder perspectief kunnen worden geplaatst. In de Visie is vastgelegd hoe Venlo zich tot 2030 zal moeten ontwikkelen.
Er zijn vijf thema's gekozen waarvoor een analyse voor het jaar 2010 is uitgevoerd en waarvoor de ambities voor het jaar 2030 zijn geformuleerd. Het betreft de volgende thema's:

- Stad van actieve mensen

- Innovatieve en excellente stad
- Venlo internationaal
- Centrum van de Euregio: hoofdstad en vitaal hart
- Veelzijdige stad in het groen

De geschetste thema's en ambities zijn samengetrokken tot een drietal scenario's waarin duidelijk herkenbare accenten worden gezet. Tijdens het besluitvormingsproces over de strategische visie in de gemeenteraad is een aantal elementen uit deze drie scenario's samengevoegd tot een samengesteld scenario: Venlo Kansenstad (Je maakt het in Venlo). Dit is het scenario waarvoor de gemeenteraad zich raadsbreed heeft uitgesproken. Individuele ontplooiing en participatie, innovatiekracht en een aantrekkelijk woonklimaat zijn de belangrijkste karakteristieken van dit door de gemeenteraad gekozen samengesteld toekomstscenario.

Afweging Strategische Visie Venlo 2030
Onderhavig bouwplan draagt bij aan de verdere ontwikkeling van een aantrekkelijk woonklimaat, waarbij nieuwbouw plaatsvindt binnen de bestaande kern. Het project is dan ook niet in strijd met de Strategische Visie Venlo 2030.

Ruimtelijke Structuurvisie 2014
Op 25 juni 2014 heeft de gemeenteraad van Venlo de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo unaniem vastgesteld. In de structuurvisie staat de hoofdlijn van het ruimtelijk beleid voor de gemeente Venlo beschreven. Hieruit is af te leiden wat er de komende jaren op ruimtelijk gebied wel en niet mogelijk is. De structuurvisie geldt voor het hele grondgebied van de gemeente Venlo, met uitzondering van Klavertje 4, Klein Vink en Laerbroeck. Voor deze gebieden bestaan aparte structuurvisies.

In de Ruimtelijke Structuurvisie Venlo zijn niet de regels, maar de ambities en opgaven het uitgangspunt. Nieuwe initiatieven worden in de toekomst nadrukkelijker beoordeeld op het maatschappelijk rendement. Dit rendement wordt bepaald door de mate waarin ontwikkelingen bijdragen aan het bereiken van de ambities van Venlo die zijn vastgelegd in de Strategische Visie 2030.

De ruimtelijke structuurvisie is verdeeld in vijf thema's, de zogenaamde 'majeure opgaven'. Daarnaast zijn er drie aandachtspunten geformuleerd die op elke ruimtelijke beslissing van toepassing zijn, de 'basisprincipes'.

Majeure opgaven:
1. Drukte in het ommeland: het contrast tussen buitengebied en stedelijk gebied verscherpen door het buitengebied ook daadwerkelijk als buitengebied te behandelen. Dit betekent het combineren van meerdere functies, zoals landbouw, recreatie, waterberging en natuurontwikkeling.
2. Ruimte in de stad: het contrast tussen buitengebied en stedelijk gebied door de beschikbare ruimte in bestaand stedelijk gebied maximaal te benutten.
3. Leven met de Maas: ruimte geven aan de rivier en haar beken om te anticiperen op klimaatverandering.

4. Voorzieningen op maat: zorgen voor vitale en toekomstbestendige voorzieningenclusters die aansluiten bij de reële behoefte van de samenleving.
5. Robuuste structuren: werken aan een weerbare infrastructuur voor personen- en goederenvervoer. Daarnaast vraagt het gebruik van de ondergrond en het opwekken van schone energie steeds meer aandacht.

Naast deze 'majeure opgaven' wordt er uitgegaan van drie basisprincipes, aandachtspunten die van toepassing zijn op elk ruimtelijk initiatief. Dit betekent concreet dat een initiatief als kansrijker wordt beschouwd als:

- het de uitgangspunten van Cradle to Cradle (C2C) als vertrekpunt hanteert;
- de vraag wordt gesteld wat het betrekken van (Duitse) regiogemeenten kan betekenen;
- het zelf georganiseerd draagvlak geniet.

Kernopgave

Het contrast tussen het stedelijk gebied en het buitengebied wordt kleiner. En dat is jammer, omdat dit een minder afwisselende en daardoor minder aantrekkelijke gemeente oplevert. Steden, dorpen en het buitengebied hebben ieder hun specifieke kwaliteiten. Om die kwaliteiten nog beter tot hun recht te laten komen, wordt het contrast tussen steden, dorpen en het buitengebied de komende jaren versterkt. Het bestaande bebouwde gebied in de stad en de dorpen biedt ruim voldoende capaciteit voor toekomstige stedelijke functies. Het buitengebied wordt - in tegenstelling tot vroeger - steeds meer gebruikt voor typische 'buitengebied-activiteiten', zoals toerisme en recreatie en landbouw. De gemeente wil het contrast tussen stedelijk gebied en het buitengebied verder vergroten door de specifieke kwaliteiten van zowel de stad als het land te benadrukken. Stad en land moeten elkaar aanvullen in plaats van in elkaar over te gaan.

De uitbreidingsruimte van het stedelijk weefsel van stad en dorpen is begrensd door er een 'contour' omheen te trekken. Hierbuiten worden in principe geen stedelijke functies meer toegestaan. De contouren vormen de overgangen tussen het stedelijk gebied en het buitengebied. Deze contouren zijn geen 'lijntje' op de kaart, maar stadsrandzones waarin de overgang van bebouwd gebied naar het (open) landschap wordt vormgegeven. Op veel plekken rondom het stedelijk gebied is er sprake van een logische begrenzing. Indien de cultuurhistorische kwaliteiten van een gebied een verdere verdichting van het landschap niet toelaten of verdragen, zijn deze gebieden buiten de contour gelaten.

Ruimte in de stad

In het stedelijk gebied wordt gestreefd naar maximale benutting van de bestaande beschikbare ruimte, niet om een uitbreiding daarvan. In het stedelijk gebied is door tijdelijk gebruik, hergebruik, multifunctioneel gebruik en slim slopen nog voldoende ruimte aanwezig om nieuwe initiatieven een plaats te geven. Liever wil men bestaande woningen of gebieden aanpassen, dan dat er wordt uitgebreid.

Afweging Ruimtelijke Structuurvisie 2014

In de structuurvisie is het plangebied aangegeven als gelegen binnen de contour stedelijk/dorpsgebied. Omdat er sprake is van een herstructureringslocatie waarbij het woningbouwprogramma is afgestemd op de actuele woonbehoefte in het gebied wordt het plan niet in strijd met de Ruimtelijke Structuurvisie 2014 bevonden.

Woonvisie 2016-2021

Op 21 december 2016 heeft de gemeenteraad van Venlo de Woonvisie 2016-2021 vastgesteld. In de woonvisie staan de prioriteiten van het lokale woonbeleid beschreven voor de periode 2016-2021 met een doorkijk naar de jaren daarna. De visie geeft inhoud en richting aan de ontwikkelingen in de sociale volkshuisvesting. In de woonvisie is het lokale woonbeleid voor de gemeente Venlo nader uitgewerkt op basis van de afspraken uit de Regionale Structuurvisie Wonen Noord-Limburg.

Op basis van de te verwachten demografische ontwikkelingen wordt in de gemeente Venlo ingezet op twee prioritaire beleidslijnen:

1. Het versterken van het stedelijk profiel van Venlo door een accent te leggen op verdichting in en rond het centrum;
2. Een transformatieopgave in de wijken die verder van het centrum liggen door een gerichte verdunning op termijn en toevoeging van ruimtelijke kwaliteit in de woonwijken, zowel gericht op koop- als huurwoningen.

De belangrijkste opgaven van het woonbeleid zijn gelegen in de thema's leefbaarheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid (o.a. voor bijzondere doelgroepen), wonen met zorg en verduurzaming.

Afweging

Onderhavig besluitgebied is gelegen in het stadsdeel Tegelen, waar ingezet wordt op het vergroten van de woonaantrekkelijkheid door inzet op leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de bestaande woningvoorraad. Hierbij ligt de focus op:

- accommoderen van de toenemende woningbehoefte voor de komende 15 jaar;
- ontwikkelen van woningen met toekomstwaarde voor verschillende doelgroepen (sociale en particuliere markt);
- transformatie op termijn door verdunning en toevoeging van ruimtelijke kwaliteit in woonwijken verder van het centrum (sociale en particuliere voorraad);
- inzetten op leefbaarheid.

De voorgenomen ontwikkeling past binnen het lokale woonbeleid zoals beschreven in de Woonvisie 2016-2021. De ontwikkeling sluit kwalitatief en kwantitatief aan bij de veranderende woonbehoefte en voegt ruimtelijke kwaliteit toe aan het bestaand stedelijk gebied. Er worden woningen en een woonzorgcomplex gerealiseerd die passen bij de behoeften voor verschillende doelgroepen (waaronder starters, senioren en zorgbehoevenden), ook op de langere termijn. Bovendien is het plangebied een herstructureringslocatie, waar in het verleden 104 incourante appartementen zijn gesloopt. Hier komen 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's voor in de plaats, waardoor sprake is van verdunning en toevoeging van ruimtelijke kwaliteit. Samengevat is de ontwikkeling hiermee passend bij de opgaven zoals geformuleerd in de woonvisie.

Uitgangspunten Dynamische woningbouwprogrammering

De 'Uitgangspunten Dynamische woningbouwprogrammering' zijn op 26 april 2011 vastgesteld en vormen de lokale vertaling van de woningbouwkaders die in de voormalige Woonvisie Regio Venlo e.o. 2011-2015 zijn vastgelegd. Alle woningbouwinitiatieven worden aan de 'Uitgangspunten Dynamische woningbouwprogrammering' getoetst.

Onderhavig bouwplan betreft een categorie 2 plan:

Categorie 2. In voorbereiding (SOK/ROK)
Bij deze plannen bestaat een mate van gebondenheid. Er liggen overeenkomsten aan ten grondslag, bekrachtigd door tenminste een B&W-besluit. Per plan kan de mate van gebondenheid verschillen en dit bepaalt de vrijheid die de gemeente heeft nog te sturen in programma en fasering. Het moet dus mogelijk zijn en blijven om in gesprek te gaan met de ontwikkelaars om te komen tot een kwantitatieve en kwalitatieve bijstelling en/ of aanpassing van de fasering op basis van de actuele marktsituatie.

Afweging 'Uitgangspunten Dynamische woningbouwprogrammering'
De herontwikkeling is opgenomen in de Dynamische Woningbouwprogrammering (DWP). Over de opzet van onderhavig plan is overleg gevoerd met de gemeente. In de oude planopzet was sprake van sloop van 64 woningen en renovatie van 40 appartementen, waarbij circa 45 tot 50 appartementen teruggebouwd zouden worden. In de nieuwe planopzet zijn alle 104 woningen gesloopt en worden gefaseerd 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's teruggebouwd. Het aantal woningen is derhalve teruggebracht en past binnen de uitgangspunten van de DWP. Bovendien levert de ingreep een behoorlijke bijdrage aan het vernieuwen van de woningvoorraad en kan deze manier van verdunnen een toekomstig voorbeeld zijn van hoe om te gaan met herstructurering. Het plan past derhalve binnen het gemeentelijk woningbouwbeleid.

Vigerend bestemmingsplan 'Steyl'
Het plangebied is gelegen in het bestemmingsplan 'Steyl'. Dit bestemmingsplan is op 2 juli 2008 door de raad van de gemeente Venlo vastgesteld en op 3 februari 2009 goedgekeurd door Gedeputeerde Staten. De betreffende gronden waarop het bouwplan voorzien is, zijn bestemd als 'Wonen', 'Groen' en 'Verkeer en verblijf'. De nieuwe woningen zijn grotendeels voorzien op gronden bestemd als 'Groen' en 'Verkeer en verblijf'. Binnen als zodanig bestemde gronden is het gebruik en bebouwing ten behoeve van woondoeleinden niet toegestaan.

Een deel van de groenvoorzieningen en ontsluitingswegen zijn gelegen binnen de woonbestemming. Hierbinnen is het aanleggen van wegen en groenvoorzieningen niet toegestaan. Een deel van de ontsluitingswegen is gelegen binnen de bestemming 'Groen'. Dit is derhalve ook strijdig.

Afweging vigerend bestemmingsplan
De realisatie van het bouwplan is niet volledig mogelijk op basis van het vigerende bestemmingsplan. Ten behoeve van de realisatie van het bouwplan is derhalve onderhavige nieuwe bestemmingsregeling opgesteld.

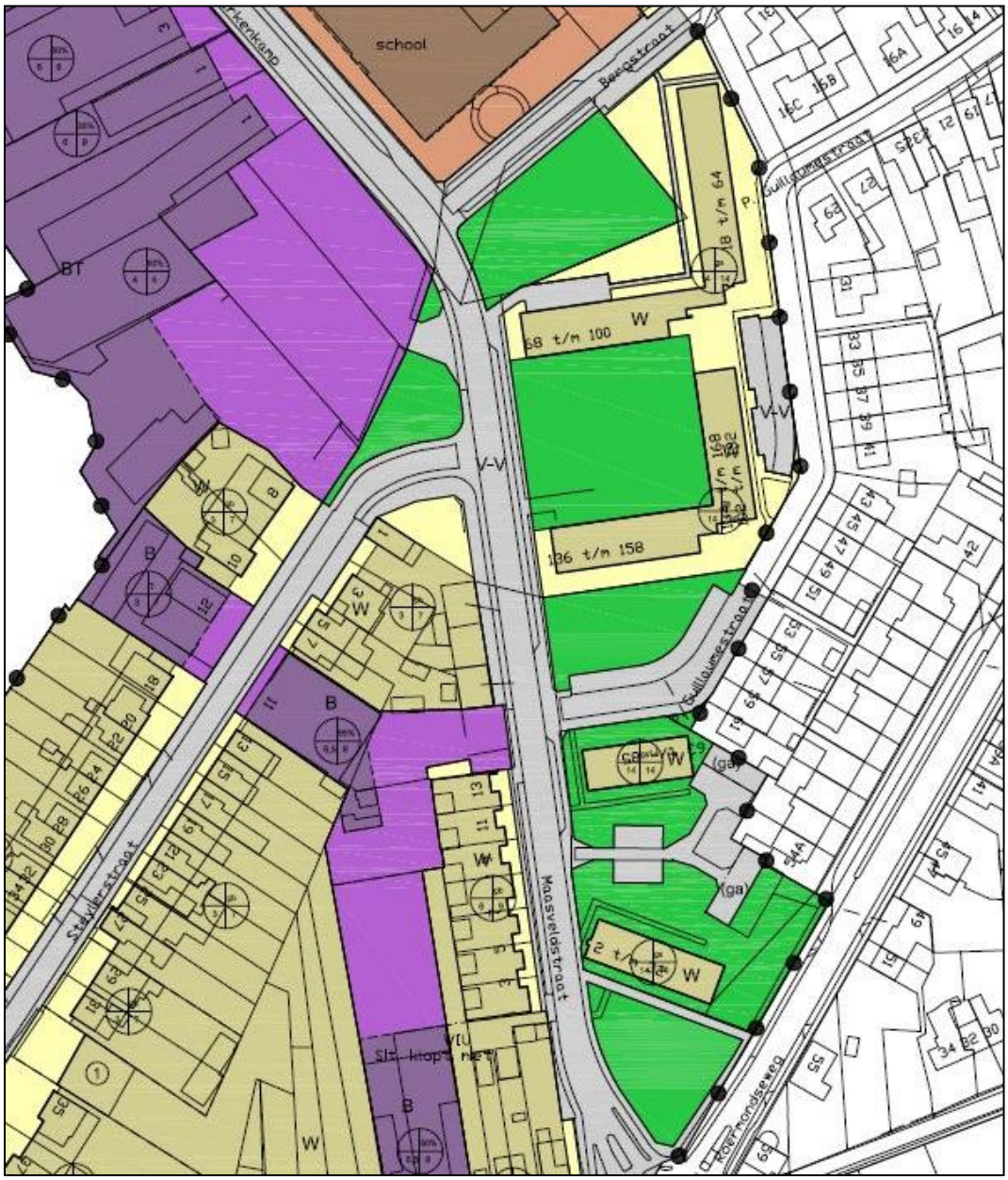

Uitsnede plankaart bestemmingsplan ‘Steyl’

2.5 Afweging beleidskader

Concluderend kan gesteld worden dat de voorgenomen realisatie van het bouwplan niet afwijkt van het rijks-, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid, met uitzondering van de strijdigheid met het vigerende bestemmingsplan voor het plangebied.

Omdat de gemeente heeft aangegeven in principe medewerking te willen verlenen aan het voorliggend initiatief, wordt middels onderhavig nieuw bestemmingsplan de mogelijkheid voor de realisatie van het bouwplan juridisch-planologisch geregeld.

3. GEBIEDS- EN PROJECTOMSCHRIJVING

In dit hoofdstuk worden zowel het gebied waar de ontwikkeling plaats gaat vinden als het project zelf beschreven. Tevens wordt ingegaan op duurzaamheid en de stedenbouwkundige en ruimtelijke effecten van het project.

3.1 Beschrijving plangebied

Fase 1 en 2 van het voorgestelde woningbouwplan is gelegen tussen de Maasveldstraat-Bergstraat-Paul Guillaumestraat in het zuiden van Tegelen. Fase 3 is direct ten zuiden hiervan gelegen, tussen de Maasveldstraat-Paul Guillaumestraat en Roermondseweg.

In het verleden was deze locatie bebouwd met appartementengebouwen uit het midden van de jaren zestig. Deze bebouwing is recent gesloopt en momenteel ligt het terrein dan ook braak. Een deel van het terrein wordt (tijdelijk) ingericht als speelterrein.

De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door veelal grondgebonden woonbebouwing. De Paul Guillaumestraat kent aan het eind van de straat, direct gelegen aan het plangebied, projectmatig gerealiseerde aaneengesloten woonbebouwing terwijl aan het eerste deel van de Paul Guillaumestraat het beeld juist meer opgebouwd is uit een perceelsgewijze opbouw met daarnaast diverse vrijstaande woningen.

Aan de westzijde wordt het plangebied begrensd door de Maasveldstraat met enige bedrijvigheid en onderwijsvoorzieningen, maar ook met projectmatig ontwikkelde, geschakelde woningen.

Luchtfoto indicatieve ligging plangebied (noordelijk deel fase 1 en 2 en zuidelijk deel fase 3) en omgeving (bron: Geo Dataportaal provincie Limburg)

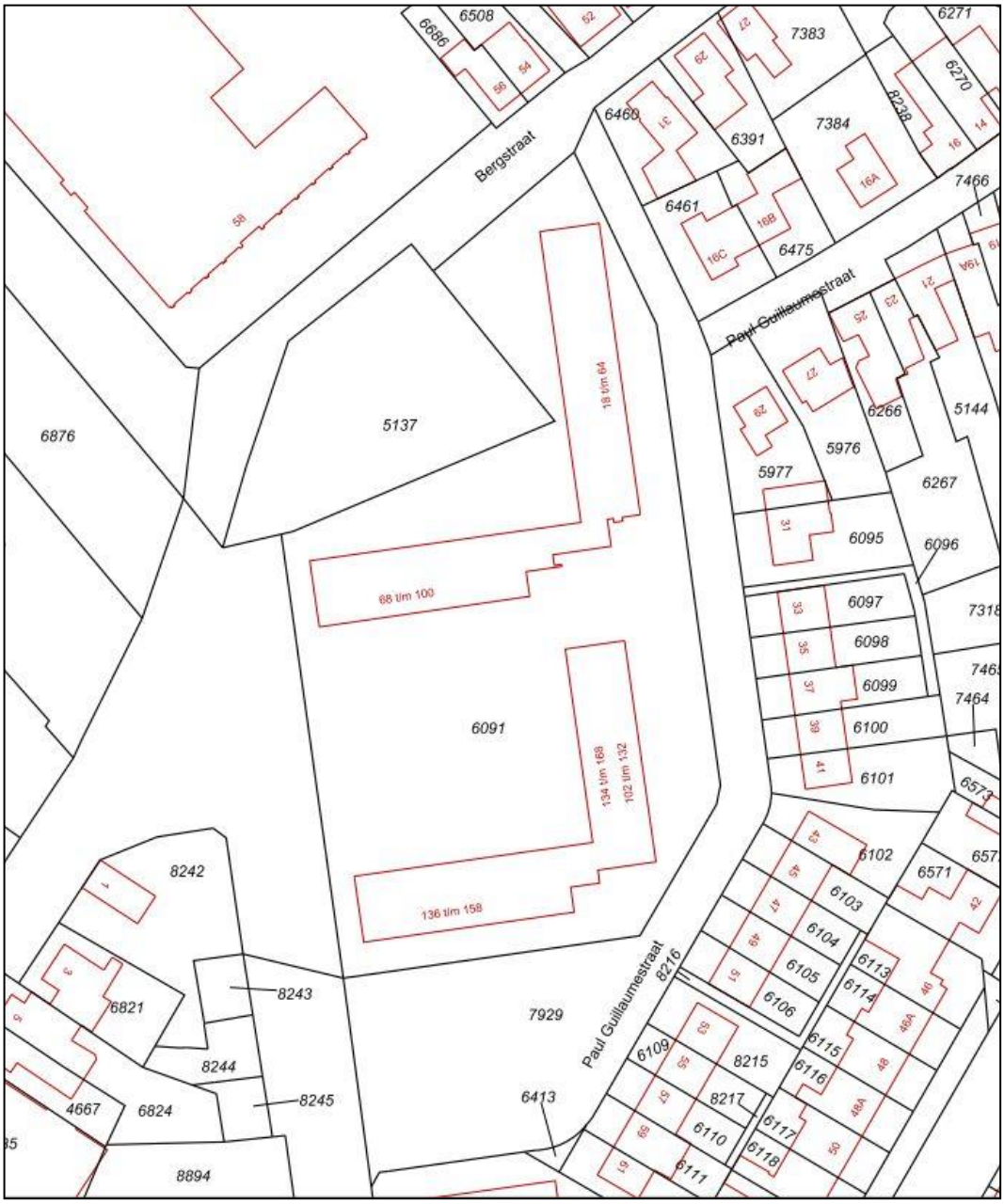

Bestaande kadastrale situatie met voormalige bebouwing noordelijk plandeel/ fase 1 en 2

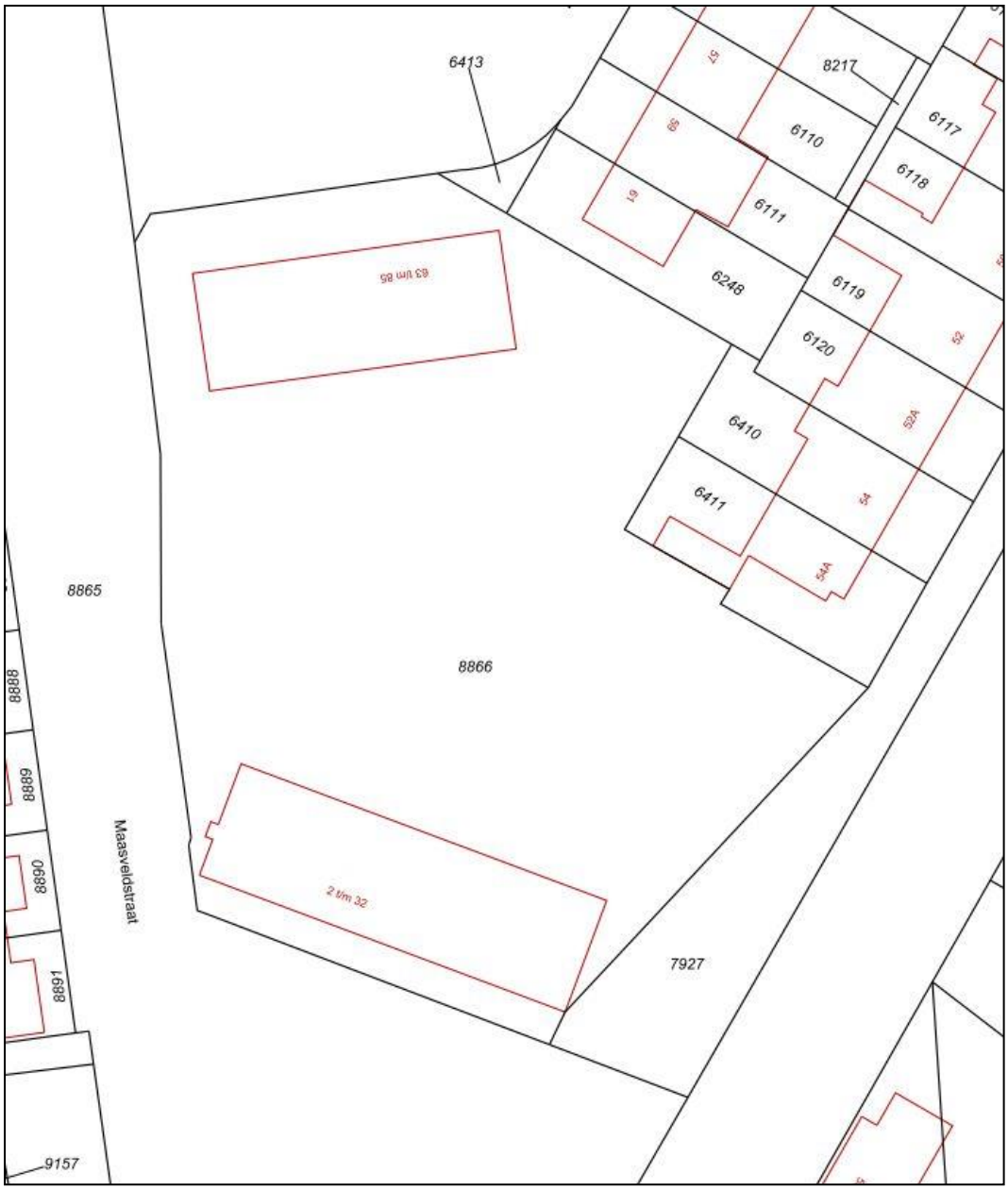

Bestaande kadastrale situatie met voormalige bebouwing zuidelijk plandeel/ fase 3

3.2 Beschrijving project

Het gewenste bouwplan voorziet in de ontwikkeling van diverse woningen, een woonzorgcomplex, groen- en speelvoorzieningen, waterhuishoudkundige voorzieningen en parkeer- en verkeersvoorzieningen welke gefaseerd ontwikkeld worden. Fase 3 is reeds juridisch-planologisch geregeld door middel van een verleende omgevingsvergunning en wordt overeenkomstig deze vergunning vastgelegd in dit bestemmingsplan. Fase 1 en 2 zijn in dit bestemmingsplan voorzien van rechtstreekse bouwtitels.

Fase 1

In de eerste fase van het plan wordt het meest noordelijk gelegen plandeel ontwikkeld. Hier wordt voorzien in 11 huur- en/ of koopwoningen, 5 levensloopbestendige woningen, 2 levensloopbestendige hoekwoningen, 1 garage, 15 parkeerplaatsen en 2 opstelplaatsen, alsmede een ontsluitingsweg op de Paul Guillaumestraat en diverse groen- en waterbergingsvoorzieningen in de vorm van wadi's.

De woningen in dit gebied bestaan uit maximaal twee bouwlagen met kap en zijn hoofdzakelijk gericht op het bestaande omliggende woongebied en bestaande aanliggende wegen. Het hierdoor ontstane binnengebied wordt ingericht als parkeergebied, bereikbaar via een afzonderlijke ontsluiting vanaf de Paul Guillaumestraat. Op de hoek van de Maasveldstraat met de Bergstraat is een groenvoorziening geprojecteerd. Fase 1 en 2 worden visueel van elkaar gescheiden door een oost-west gerichte bomenrij en wadi's.

Fase 2

In fase 2 van het bouwplan worden 11 huur- en/ of koopwoningen gerealiseerd, 7 levensloopbestendige woningen, 4 levensloopbestendige hoekwoningen en 16 parkeerplaatsen. Daarnaast worden 4 extra parkeervakken toegevoegd aan de bestaande parkeervakken aan de Paul Guillaumestraat. Voor deze fase wordt voorzien in een afzonderlijke ontsluitingsweg op de Paul Guillaumestraat. In het zuidelijke gedeelte van deze fase is, op gemeentegrond en derhalve buiten onderhavig plangebied, een groen- en speelvoorziening geprojecteerd.

Ook hier geldt dat de grondgebonden woningen maximaal uit twee bouwlagen met kap bestaan en dat ze overwegend gericht zijn op het omringende woongebied, danwel aangrenzende bestaande wegen.

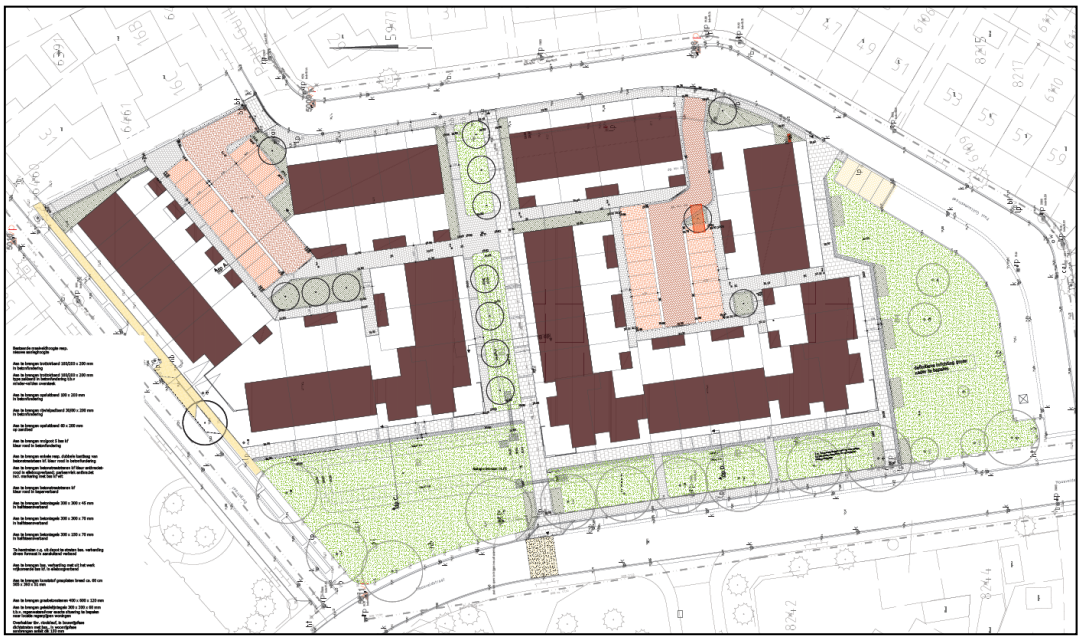

Situatietekening toekomstige situatie fase 1 en 2

Door de gemeente is een Ruimtelijk Functioneel Kader (RFK) voor het plangebied opgesteld ten behoeve van de ontwikkeling van de fases 1 en 2. Fase 3 is hierin buiten beschouwing gelaten. Relevante ruimtelijke kaders/ aanbevelingen uit dit RFK zijn in dit bestemmingsplan verwerkt.

Fase 3

In fase 3 van het bouwplan worden 21 zorgstudio's en 7 grondgebonden woningen gerealiseerd, welke reeds zijn vergund. De grondgebonden woningen zijn opgedeeld in 5 rijwoningen en 2 halfvrijstaande woningen. De woningen bestaan uit twee bouwlagen en zijn afgedekt met een lessenaarsdak. Aan de straatzijde ontstaat hierdoor een bouwhoogte van 2,5 bouwlaag en aan de achterzijde een hoogte van 3 volledige bouwlagen. Alle woningen beschikken over een eigen berging. Op de daken van de woningen worden zonnepanelen geplaatst.

De zorgstudio's zijn verdeeld over 3 woongroepen. Elke woongroep, die bestaat uit 7 studio's, heeft een eigen algemene woonkamer en voorzieningen. De zorgstudio's en algemene ruimten zijn, per cluster, verdeeld over twee bouwlagen. Op het dak van het gebouw worden zonnepanelen geplaatst. Elke woongroep beschikt verder over een eigen terras / tuin, fietsenstalling / berging en containerruimte op eigen terrein.

Tussen de grondgebonden woningen en de zorgstudio's in worden 15 parkeerplaatsen gerealiseerd. Bovendien komen er 5 parkeerplaatsen op eigen terrein naast het woonzorgcomplex met een oprit aan de P. Guillaumestraat. Tevens zijn er reeds vier bestaande langsparkeerplaatsen aan de Maasveldstraat aanwezig. Tussen de woningen en de wegen komen groenstroken te liggen. Op de volgende afbeeldingen zijn de situering en gevelaanzichten van de woningen en het woonzorgcomplex in fase 3 te zien.

Gevelaanzichten woonzorgcomplex fase 3

Gevelaanzichten grondgebonden woningen fase 3

Situatietekening toekomstige situatie fase 3

3.3 Duurzaamheid

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Venlo heeft besloten dat alle nieuwbouwwoningen dienen te worden uitgevoerd met een minimumpakket aan 'Duurzaam Bouwen'-maatregelen. Deze voorzieningen zijn opgenomen in het nationaal Pakket Woningbouw en bestaan uit vaste en variabele maatregelen.
Het minimumniveau houdt in dat alle van toepassing zijnde vaste maatregelen en tenminste 50% van alle variabele maatregelen, voor zover van toepassing, toegepast dienen te worden.

Bij de realisering en ontwikkeling van het project zal derhalve voldoende aandacht besteed worden aan het duurzaamheidsaspect. Er zal zodanig gebouwd moeten worden dat het energieverbruik in de toekomst zo laag mogelijk is en voldoet aan de door de gemeente vastgestelde eisen.

Daar waar sprake is van wettelijke duurzaamheidseisen uit het Bouwbesluit 2012 zullen deze ook worden toegepast.

De locatie is verder goed bereikbaar en gelegen in bestaand bebouwd gebied, temidden van andere bebouwing. Hierbij is tevens sprake van een herstructureringslocatie. Deze aspecten zijn ook van belang in het kader van duurzaamheid.

3.4 Ruimtelijke en stedenbouwkundige effecten

Met de realisatie van het voorgestelde bouwplan wijzigt het gebruik van het geprojecteerde terrein in principe niet. In het plangebied is, planologisch gezien, reeds sprake van een gebruik voor woondoeleinden en groen- en verkeersvoorzieningen.

De ruimtelijk opzet van het nieuwe plan voegt zich goed in zijn omgeving en levert een positieve bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit. Het profiel van de Maasveldstraat wordt verbreed en groener, waardoor deze straat de gewenste kwaliteit en betekenis krijgt. Ook de aansluiting van Paul Guillaumestraat op de Maasveldstraat is logisch en positief voor de woonbeleving van de bestaande woningen en de nieuwbouw. De nieuwe woningen aan de Bergstraat borgen de ruimtelijke continuïteit van deze straat.

Het behoud van een doorsteek van de Paul Guillaumestraat naar de Bergstraat is zeer wenselijk. De realisatie van een nieuwe doorsteek tussen de geplande woningen is noodzakelijk om de maaswijdte van het plan voor het langzame verkeer (met name te voet) niet te groot te maken. Met andere woorden, deze verbinding zorgt ervoor dat men niet (te) ver hoeft om te lopen.

In het Groenstructuurplan van de voormalige gemeente Tegelen wordt ingezet op de realisatie van een groene verbinding tussen park In ’t Riet in de wijk Maasveld en de groenstructuren langs de Grotestraat en verder de wijken in. Het gaat daarbij om het aanvullen van de bestaande bomenlaan c.q. deze te versterken én het ontwikkelen van een ecologisch zone. In het voorliggende plan wordt hier met het behoud van diverse bomen en de aanleg van een brede groenstrook met wadi’s aan voldaan.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat het voorgenomen bouwplan zowel in functioneel, ruimtelijk als stedenbouwkundig opzicht aansluit bij de bestaande waarden in de omgeving. Er treden derhalve geen zwaarwegende negatieve effecten op voor de omgeving.

4. ONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de noodzakelijke onderzoeksaspecten behandeld welke in het kader van de realisatie van de nieuwe (milieugevoelige) bestemming nader onderzocht dienen te worden. Voor het reeds vergunde bouwplan in fase 3 geldt dat in het kader van de omgevingsvergunningaanvraag voor een aantal milieuaspecten onderzoeken zijn uitgevoerd. Voor een beschrijving van de resultaten van deze onderzoeken wordt verwezen naar de ruimtelijke onderbouwingen[1] bij de vergunningaanvraag voor fase 3 en de afzonderlijke onderzoeksrapporten. Deze zijn volledigheidshalve als bijlagen bijgevoegd bij deze plantoelichting.

4.1 Economische uitvoerbaarheid

Op 1 juli 2008 zijn samen met de Wet ruimtelijke ordening (Wro) bepalingen omtrent de grondexploitatie (Afdeling 6.4 Wro) in werking getreden. In de Grex-wet is bepaald dat de gemeente bij het vaststellen van een planologische maatregel waarin mogelijkheden voor een bouwplan gecreëerd worden, verplicht is maatregelen te nemen die verzekeren dat de kosten die gepaard gaan met de ontwikkeling van de locatie worden verhaald op de initiatiefnemer van het plan. Deze verplichting vervalt indien de gronden volledig in eigendom zijn van de gemeente.

Indien het kostenverhaal anderszins is verzekerd, dan kan de gemeente afzien van het opstellen van een exploitatieplan. Eveneens is de gemeente niet verplicht een exploitatieplan vast te stellen in bij het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) aangegeven gevallen waar het kostenverhaal minimaal is, of niet opweegt tegen de bestuurlijke lasten (artikel 6.12, lid 2, aanhef, juncto artikel 6.2.1a Bro).

Onderhavig voornemen heeft betrekking op het kunnen bouwen van diverse woningen en het aanleggen van diverse bijbehorende groen- en verkeersvoorzieningen. Derhalve betreft voorliggend plan een bouwplan in de zin van artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening en is in principe kostenverhaal noodzakelijk. Tevens is in fase 2 sprake van enkele openbare gronden welke na herinrichting en aanleg infrastructuur worden overgedragen richting gemeente. Voor fase 1 en 2 wordt met de initiatiefnemer een exploitatieovereenkomst gesloten. Tevens wordt een planschadeverhaalsovereenkomst gesloten.

[1] BRO, Ruimtelijke onderbouwing “7 woningen Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017; en BRO, Ruimtelijke onderbouwing “Woonzorgcomplex Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017

4.2 Milieuaspecten

4.2.1 Geluid

Wegverkeerslawaai
Bij vaststelling of herziening van een bestemmingsplan is het conform de Wet geluidhinder (Wgh) noodzakelijk dat er aandacht wordt besteed aan de akoestische situatie. Onderhavig initiatief betreft de bouw van woningen in een 30 km-zone. Het plangebied is echter ook gelegen binnen de wettelijke onderzoekszone van 200 meter van de Roermondseweg en Maasveldstraat.
Er is derhalve een akoestisch onderzoek uitgevoerd voor de locatie[2]. Uit de rekenresultaten van het onderzoek blijkt het volgende:

Roermondseweg
De voorkeursgrenswaarde van 48 dB wordt niet overschreden. In het kader van de Wet geluidhinder worden vanwege wegverkeerslawaai geen restricties opgelegd.

Maasveldstraat
- In waarneempunt 30, 31, 33 t/m 40, 42, 51, 52 en 54 zijn op één of meerdere bouwlagen optredende geluidbelastingen berekend hoger dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB.
- De maximale gevelbelasting bedraagt 53 dB.
- De maximale ontheffingswaarde van 68 dB wordt niet overschreden.
- Bij de gemeente Venlo kan een verzoek tot vaststelling van een hogere toelaatbare waarde worden ingediend.
- In de voorliggende situatie kan als ontheffingscriterium worden aangedragen dat de woningen komen ter vervanging van bestaande woningen.
- Het treffen van maatregelen om de gevelbelasting terug te brengen tot de voorkeurs-grenswaarde van 48 dB door middel van schermmaatregelen stuiten op landschappelijke en financiële bezwaren. Als de bestaande wegverharding van gladasfaltbeton zou worden vervangen door een geluidstille wegverharding dan kan hiermee een geluidreductie van circa 5 dB worden bereikt, de geluidbelasting zou daarmee formeel kunnen worden teruggebracht tot de voorkeursgrenswaarde van 48 dB of lager. De kosten voor het vervangen van de bestaande wegverharding worden geraamd op 250 m x 6,5 m x € 50,- /m² = € 81.250,- en stuit op overwegende bezwaren van financiele aard.
- Indien een hogere toelaatbare waarde wordt vastgesteld, kan de gemeente aan deze ontheffing aanvullende voorwaarden stellen. Dit kan betekenen dat het bouwplan dient te beschikken over tenminste één geluidluwe gevel. Hieronder wordt veelal verstaan dat de gevelbelasting niet hoger mag zijn dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB. Het voorliggende bouwplan voldoet hier aan. In een separaat rapport dienen de geluidwerende maatregelen bepaald te worden om te kunnen voldoen aan het binnenniveau van 33 dB. In bijlage IIb van het akoestisch onderzoek is een overzicht opgenomen van de vereiste geluidwering.

[2] K+, Akoestisch onderzoek optredende gevelbelastingen stedenbouwkundig plan Maasveldstraat Tegelen, projectnummer M13 351.401.3, d.d. 12 november 2014

Voor fase 3 is in het kader van de (inmiddels verleende) vergunningaanvraag een akoestisch onderzoek wegverkeerslawaai uitgevoerd vanwege de ligging binnen de wettelijke onderzoekszone van 200 meter van de Roermondseweg en Maasveldstraat. Vervolgens is een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de te treffen geluidwerende gevelmaatregelen om te kunnen voldoen aan het binnenniveau van 33 dB. Voor de resultaten van deze onderzoeken wordt verwezen naar de onderzoeksrapportages[3][4].

Industrielawaai
Er is geen sprake van een gezoneerd industrieterrein in de nabijheid van het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied vinden enkele bedrijfsmatige activiteiten plaats. In de paragraaf 4.2.4 wordt hier nader op ingegaan.

Conclusie
Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat in het kader van de Wet geluidhinder vanwege wegverkeerslawaai van de Maasveldstraat de voorkeursgrenswaarde wordt overschreden. Het treffen van maatregelen om de gevelbelasting terug te brengen tot de voorkeursgrenswaarde stuit op bezwaren van landschappelijke en financiële aard. De maximale ontheffingswaarde wordt niet overschreden. Bij de gemeente Venlo wordt derhalve een verzoek tot vaststelling van een hogere toelaatbare waarde ingediend.
Met het verlenen van een hogere grenswaarde voor fase 1 en 2 zijn er vanuit de Wet geluidhinder geen beperkingen aan het bouwplan. Voor fase 3 zijn reeds hogere grenswaarden vastgesteld. Op basis hiervan kan ook fase 3 voldoen aan de (huidige) eisen uit de Wet geluidhinder.

4.2.2 Bodem

Voor het plangebied zijn geen bodemonderzoeken bekend. De locatie ligt in de bodemkwaliteitszone ‘wonen en werken na 1950’. Volgens de Bodemkwaliteitskaart Venlo 2010 voldoet de gemiddelde bodemkwaliteit in deze zone aan de normen voor woondoeleinden. Bij het ontbreken van bodembedreigende activiteiten kan de BKK Venlo als bewijsmiddel voor bodemgeschiktheid gebruikt worden.
Van de flats aan de Paul Guillaumestraat zijn onder andere ondergrondse HBO tanks bekend. Om na te gaan of er als gevolg van deze ondergrondse opslag van huisbrandolie of anderszins bodemverontreiniging is ontstaan is een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 op de locatie uitgevoerd[5].

Verkennend bodemonderzoek
Uit de resultaten van het bodemonderzoek blijkt dat de bodem bestaat voornamelijk uit zwak tot matig siltig, matig fijn tot matig grof zand. De bodem is verder plaatselijk zwak humeus, zwak grindig en/of zwak gleyhoudend. Zeer plaatselijk is de ondergrond zwak tot matig leemhoudend. Daarnaast bestaat de bodem zeer plaatselijk uit sterk zandige leem, welke bovendien zwak tot matig gleyhoudend is.

[3] K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek optredende gevelbelastingen Stedenbouwkundigplan fase 3 Maasveldstraat te Tegelen, gemeente Venlo, rapportnummer M16 338.401, 7 juli 2016
[4] K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek geluidwering gevels bouwplan Zorggebouw PSW en 7 grondgebonden woningen fase 3 aan de Maasveldstraat Tegelen, rapportnummer M14 392.401, 5 augustus 2016
[5] Econsultancy, Verkennend bodemonderzoek locatie tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091672, d.d. 04 december 2013

Ter plaatse van een groot deel van de boringen zijn tot maximaal 1,0 m-mv zwakke tot matige zintuiglijke bijmengingen met baksteen, kolengruis, slakken, glas en sintels waargenomen. Tevens is plaatselijk een mogelijke verbrandingslaag waargenomen (boring 04).

De zintuiglijk verontreinigde bovengrond is plaatselijk licht verontreinigd met zware metalen, PAK, PCB's en/ of minerale olie. De matige PAK-verontreiniging in het grondmengmonster MM2 wordt na separate analyse van de deelmonsters niet bevestigd. In de (zintuiglijk schone) ondergrond zijn geen verontreinigingen aangetroffen.

Het grondwater stroomafwaarts van de onderzoekslocatie is licht verontreinigd met barium, nikkel, 1,1,1-trichloorethaan en 1,1-dichloorethaan. Het grondwater midden op de onderzoekslocatie is licht verontreinigd met barium. Stroomopwaarts van de locatie zijn echter geen verontreinigingen aangetroffen. Opvallend hierin is dat er meer verontreinigingen stroomafwaarts van de onderzoekslocatie worden aangetroffen dan stroomopwaarts.

Asbest
Uit het vooronderzoek blijkt dat in de voormalige bebouwing asbesthoudende materialen zijn verwerkt. Documenten van de sloop van deze bebouwing en een eventuele asbestinventarisatie en/of -sanering zijn bij de gemeente Venlo echter niet bekend. Tijdens de veldwerkzaamheden zijn enkel bijmengingen met baksteen en glas waargenomen, welke mogelijk afkomstig zijn van de voormalige bebouwing. De overige bijmengingen worden gerelateerd aan voormalige verhardingen en het gebruik van de locatie. Er zijn geen bijmengingen met ondefinieerbare puin waargenomen. Er zijn tijdens de terreininspectie en bij de uitvoering van de veldwerkzaamheden dan ook géén aanwijzingen gevonden, die aanleiding geven een asbestverontreiniging op de locatie te verwachten.

Conclusie
De vooraf gestelde hypothese, dat de onderzoekslocatie als 'verdacht' dient te worden beschouwd wordt, op basis van de lichte verontreinigingen, bevestigd. Echter, gelet op de aard en mate van verontreiniging, bestaat er géén reden voor een nader onderzoek en bestaan er met betrekking tot de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem géén belemmeringen voor de nieuwbouw op de onderzoekslocatie.
Indien er werkzaamheden plaatsvinden, waarbij grond vrijkomt, kan de grond niet zonder meer worden afgevoerd of elders worden toegepast. De regels van het Besluit bodemkwaliteit zijn hierop mogelijk van toepassing.
De milieuhygiënische conditie van de bodem vormt geen belemmering voor de voorgenomen bestemmingswijziging. Door de gemeente Venlo is derhalve een bodemgeschiktheidsverklaring afgegeven.

Het bodemonderzoek is als afzonderlijke bijlage bij dit bestemmingsplan raadpleegbaar.

4.2.3 Luchtkwaliteit

Wet luchtkwaliteit

Sinds 15 november 2007 is de Wet luchtkwaliteit in werking getreden en staan de hoofdlijnen voor regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen beschreven in de Wet milieubeheer (hoofdstuk 5 Wm). Artikel 5.16 Wm (lid 1) geeft weer, onder welke voorwaarden bestuursorganen bepaalde bevoegdheden (uit lid 2) mogen uitoefenen. Als aan minimaal één van de volgende voorwaarden wordt voldaan, vormen luchtkwaliteitseisen in beginsel geen belemmering voor het uitoefenen van de bevoegdheid:

a. er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
b. een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
c. een project draagt 'niet in betekenende mate' (NIBM) bij aan de luchtverontreiniging;
d. een project past binnen het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Het Besluit NIBM

Deze AMvB legt vast, wanneer een project niet in betekenende mate bijdraagt aan de concentratie van een bepaalde stof. Een project is NIBM, als aannemelijk is dat het project een toename van de concentratie veroorzaakt van maximaal 3%. De 3% grens wordt gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM_{10}) of stikstofdioxide (NO_2). Dit komt overeen met 1,2 microgram/m^3 voor zowel fijn stof en NO_2.

Er zijn twee mogelijkheden om aannemelijk te maken dat een project binnen de NIBM-grens blijft:

a. aantonen dat een project binnen de grenzen van een categorie uit de Regeling NIBM valt. Er is dan geen verdere toetsing nodig, het project is in ieder geval NIBM (artikel 4, lid 1, van het Besluit NIBM);
b. op een andere manier aannemelijk maken dat een project voldoet aan het 3% criterium. Hiervoor kunnen berekeningen nodig zijn. Ook als een project niet kan voldoen aan de grenzen van de Regeling NIBM, is het mogelijk om alsnog via berekeningen aan te tonen, dat de 3% grens niet wordt overschreden.

Als de 3% grens voor PM_{10} of NO_2 niet wordt overschreden, dan hoeft geen verdere toetsing aan grenswaarden plaats te vinden.

NIBM-grens woningbouwlocaties:

3% criterium: ≤ 1.500 woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg, en ≤ 3.000 woningen bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling.

Het plan betreft het realiseren van 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's. Hiermee wordt ruimschoots onder de aantallen gebleven, zoals genoemd in de 'Regeling niet in betekenende mate'. De Wet luchtkwaliteit vormt derhalve geen belemmering voor de realisatie van het plan.

Achtergrondwaarden
In het kader van een goede ruimtelijke ordening dient bepaald te worden of de kwaliteit van de lucht ter plaatse goed genoeg is voor de realisatie van het bouwplan. Op de grootschalige concentratiekaarten van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) lag de concentratie PM_{10} ter plaatse in 2016 tussen 18 en 20 µg/m³ en lag de concentratie NO_2 ter plaatse in 2016 tussen 20 en 25 µg/m³. In de Wet milieubeheer bedraagt de jaargemiddelde grenswaarde voor PM_{10} 40 µg/m³. Voor NO_2 bedraagt de jaargemiddelde grenswaarde 40 µg/m³. De concentratie $PM_{2,5}$ ligt ter plaatse in 2016 tussen 12 en 14 µg/m³. De jaargemiddelde grenswaarde voor $PM_{2,5}$ bedraagt 25 µg/m³. Volgens de kaarten van het Planbureau voor de Leefomgeving is de luchtkwaliteit ter plaatse in de huidige situatie daarom voldoende voor de realisatie van het bouwplan. Naar verwachting zal door voortschrijdende technologie de luchtkwaliteit in Nederland nog verder verbeteren. Ook in de toekomst zal de locatie dus niet bezwaarlijk zijn in het kader van de luchtkwaliteit.

Conclusie
Onderhavig initiatief voorziet in een ontwikkeling die niet in betekenende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit. Volgens de grootschalige concentratiekaarten van het PBL is de luchtkwaliteit ter plaatse goed genoeg voor de te vestigen functies. Het plan is dan ook niet bezwaarlijk in het kader van luchtkwaliteit.

4.2.4 Milieuzonering

De beoogde woningen vormen geen functie die volgens de (indicatieve) brochure ‘Bedrijven en Milieuzonering’, uitgegeven door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) 2009, gezoneerd dienen te worden ten opzichte van milieugevoelige functies in de omgeving.
Medewerking aan dit project is echter pas mogelijk indien blijkt dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in de woningen gegarandeerd is, alsmede dat bedrijven in de omgeving door de woonfunctie niet in hun activiteiten worden gefrustreerd.

Invloed vanuit bedrijven/ inrichtingen
In de omgeving van het plangebied bevinden zich diverse bedrijven, bijvoorbeeld de bedrijvenstrook aan Erkenkamp, bedrijven aan Steylerstraat 11 en 2 en Rolandstraat 20a en een onderwijsvoorziening aan de Bergstraat.
Afgaande op het in het vigerende bestemmingsplan opgenomen overzicht inzake milieuzonering, de toegestane bedrijfscategorie ter plaatse van de genoemde bedrijfspercelen, alsmede de bouwvlakken waarbinnen de bedrijfsactiviteiten kunnen plaatsvinden, vormen deze bedrijven/ inrichtingen geen belemmering voor het woon- en leefklimaat van de nieuwe woningen. Daarbij geldt dat reeds bestaande, dichterbij de bedrijven/ inrichtingen gelegen, woningen maatgevend zijn inzake de toegestane milieubelasting van deze bedrijven/ inrichtingen.
De meest noordwestelijk gelegen woning is juist binnen de milieuzone van de onderwijsvoorziening gelegen. Omdat de nieuwe woning met de zijgevel naar deze inrichting gelegen is en het voor geluid relevante speelterrein grotendeels achter de schoolbebouwing is gelegen, wordt er vanuit gegaan dat toch een aanvaardbaar woon- en leefklimaat gegarandeerd kan worden en dat aanvullende akoestische voorzieningen niet aan de orde zijn.

Invloed op bestaande bedrijven/ inrichtingen
Voor alle in de omgeving aanwezige bedrijven/ inrichtingen geldt dat zich reeds bestaande woningen op kortere afstand tot deze bedrijven/ inrichtingen bevinden dan de voorziene nieuwbouw. Mede gezien de huidige woonbestemming ter plaatse zullen de bedrijven/ inrichtingen in de buurt derhalve niet in hun bedrijfsmatig functioneren beperkt worden door de nieuwbouw. Voor de bouw van de woningen bestaat vanuit de Wet milieubeheer derhalve geen bezwaar

Conclusie
Voor de woningen kan worden uitgegaan van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. De nieuwe woningen vormen ook geen belemmering voor de bedrijfssituatie van de in de omgeving aanwezige bedrijven/ inrichtingen.

4.2.5 Externe veiligheid

Het beleid voor externe veiligheid is gericht op het beperken en beheersen van risico's voor de omgeving vanwege handelingen met gevaarlijke stoffen. De handelingen kunnen zowel betrekking hebben op het gebruik, de opslag en de productie, als op het transport van gevaarlijke stoffen. Uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) vloeit de verplichting voort om in ruimtelijke plannen in te gaan op de risico's in het besluitgebied ten gevolge van handelingen met gevaarlijke stoffen. De risico's dienen te worden beoordeeld op twee maatstaven, te weten het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Risicovolle activiteiten
Het voorliggende bestemmingsplan maakt de realisatie van woningen mogelijk. Op basis van paragraaf 1, artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) zijn woningen kwetsbare objecten. In het kader van dit plan moet daarom bekeken worden of er sprake is van nieuwe risicovolle activiteiten (zoals Bevi-inrichtingen, BRZO-bedrijven en/of transportroutes) of dat in het plangebied zelf risicovolle activiteiten worden toegestaan.

(Beperkt) kwetsbare objecten
Er moet worden getoetst aan het Bevi, het Bevt en het Bevb wanneer bij een ontwikkeling (beperkt) kwetsbare objecten worden toegestaan. Woningen zijn kwetsbare objecten. Verdere toetsing aan de externe veiligheid is dan ook vereist.

Toetsing
Door het Interprovinciaal Overleg (IPO) is een risicokaart samengesteld waarop de meest belangrijke risicoveroorzakende bedrijven, objecten en transportroutes zijn aangegeven. Het gaat hierbij onder meer om risico's van opslag van patronen, stofexplosies, opslag van gasflessen, ammoniakinstallaties, LPG-tankstations enzovoorts.

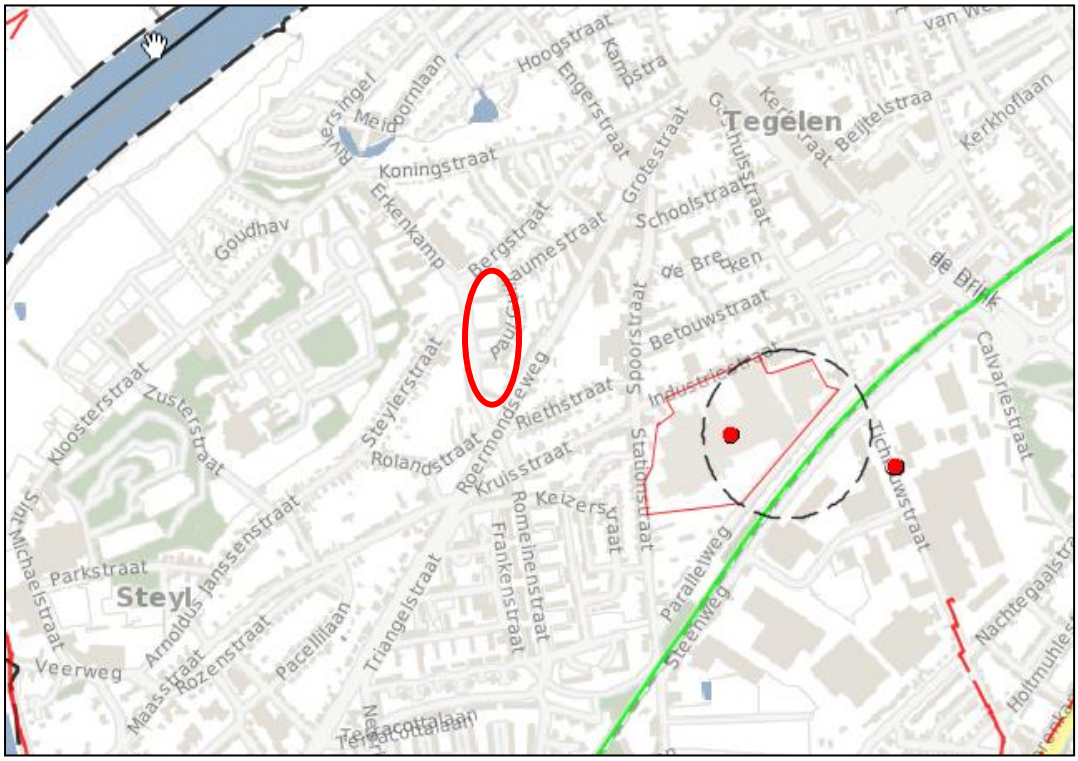

Uitsnede risicokaart met ligging plangebied rood omcirkeld

Risicovolle bedrijvigheid

In de omgeving van het plangebied bevindt zich op een afstand van circa 275 meter een risicovolle inrichting, namelijk MGG Tegelen BV aan de Industriestraat 14. Dit betreft een Bevi-inrichting welke onder het bevoegd gezag van de provincie Limburg valt. Binnen deze inrichting vindt de opslag van 10 ton gevaarlijk afval en 30 ton gevaarlijke stoffen in hal 53 plaats. De plaatsgebonden risicocontour van deze inrichting bedraagt 150 meter. Het invloedsgebied van de inrichting, waarbinnen het groepsrisico verantwoord dient te worden, bedraagt 275 meter. Het plangebied bevindt zich niet binnen de plaatsgebonden risicocontour en juist buiten het invloedsgebied van deze inrichting.

Risicovol transport over de weg

In de directe omgeving van het besluitgebied komt geen risicovol transport over de weg voor. De dichtstbijzijnde transportas voor risicovol wegtransport is de A73, op circa 1.200 meter afstand. Op basis van de Eindrapportage Basisnet Weg blijkt dat deze weg een PR 10^{-6} contour van 0 meter en geen plasbrandaandachtgebied heeft. De overschrijdingsfactor van het groepsrisico is kleiner dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde. Daarnaast leidt de ontwikkeling van de woningen tot een afname van de personendichtheid ten opzichte van de bestaande planologische mogelijkheden. Hierdoor treedt geen negatief effect op het groepsrisico op.

Gezien deze afstand ligt het plangebied in het invloedsgebied van de A73 voor toxische gassen. Daarom dient op grond van artikel 7 van het Bevt wel een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden. Omdat het groepsrisico niet toeneemt en is gelegen beneden de oriëntatiewaarde, kan op grond van artikel 8 van het Bevt volstaan worden met een beperkte verantwoording.

Risicovol transport over het water

Over de Maas vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Binnen het definitief ontwerp Basisnet Water is de Maas aangewezen als een categorie binnenvaart met frequent vervoer van gevaarlijke stoffen. Uit onderzoek is echter gebleken dat er op de Maas nog veel ruimte is voor de groei van transport van gevaarlijke stoffen voordat er een externe veiligheidsknelpunt ontstaat. Dit betekent dat er nu en in de toekomst (tot 2030) voor het vervoer van gevaarlijke stoffen en ruimtelijke ontwikkeling langs de vaarwegen nauwelijks beperkingen zijn. Wel is er een aantal veiligheidszones voor de ruimtelijke ordening ingesteld. Het plangebied is gelegen op circa 570 meter ten oosten van de Maas. Uit het Basisnet Water blijkt dat de 10^{-6} contour van de Maas niet tot buiten de oeverlijn van de rivier reikt. Het groepsrisico ter hoogte van het besluitgebied bedraagt minder dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde. Daarnaast leidt de ontwikkeling van de woningen tot een afname van de personendichtheid ten opzichte van de bestaande planologische mogelijkheden. Hierdoor treedt geen negatief effect op het groepsrisico op.

Gezien deze afstand ligt het plangebied in het invloedsgebied van de Maas voor toxische gassen. Daarom dient op grond van artikel 7 van het Bevt wel een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden. Omdat het groepsrisico niet toeneemt en is gelegen beneden de oriëntatiewaarde, kan op grond van artikel 8 van het Bevt volstaan worden met een beperkte verantwoording.

Spoor

Het plangebied is volgens de Belemmeringskaart van de gemeente Venlo (behorende bij het Beleidsplan Externe Veiligheid 2012-2015, vastgesteld op 25 januari 2012 door de raad van de gemeente Venlo) gelegen in het invloedsgebied voor toxisch gas van de spoorlijn Venlo-Roermond. Uit het Basisnet Spoor blijkt dat de spoorlijn Roermond-Venlo geen 10^{-6} contour heeft. Het groepsrisico ter hoogte van het plangebied bedraagt minder dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde. Daarnaast leidt de ontwikkeling van de woningen tot een afname van de personendichtheid ten opzichte van de bestaande planologische mogelijkheden. Hierdoor treedt geen negatief effect op het groepsrisico op. Het invloedsgebied van deze spoorlijn bedraagt 1.500 meter. Het plangebied ligt op circa 485 meter van de spoorlijn en ligt hiermee binnen het invloedsgebied voor ongevallen met toxische gassen op het spoor. Gezien de ligging binnen het invloedsgebied dient op grond van artikel 7 van het Bevt een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden. Omdat het groepsrisico niet toeneemt en is gelegen beneden de oriëntatiewaarde, kan op grond van artikel 8 van het Bevt volstaan worden met een beperkte verantwoording.

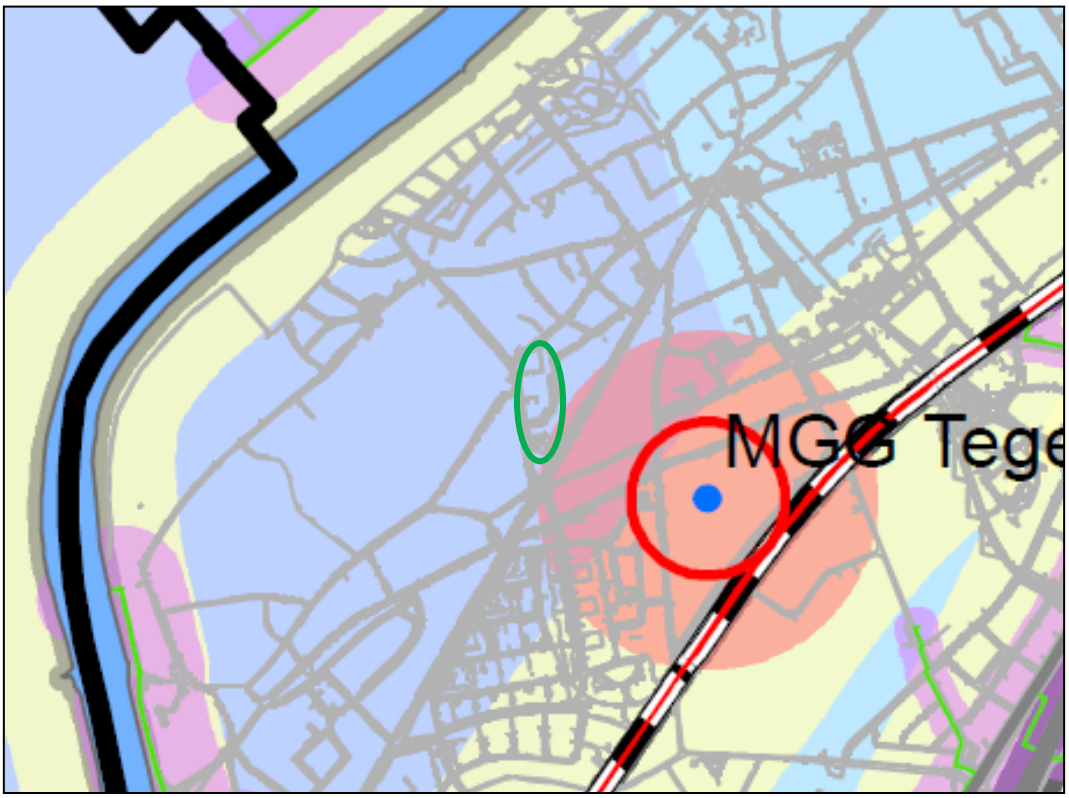

Uitsnede Belemmeringskaart externe veiligheid gemeente Venlo met ligging plangebied groen omcirkeld

Buisleidingen
Het plangebied is niet gelegen binnen het invloedsgebied van buisleidingen waardoor transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Verantwoording groepsrisico
Zoals reeds beschreven, is voor de A73, de Maas en de spoorlijn Venlo-Roermond een beperkte verantwoording van het groepsrisico noodzakelijk. Bij een dergelijke verantwoording dient op basis van artikel 7 van het Bevt aandacht besteed te worden aan de volgende onderdelen:

1. de mogelijkheden ter voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval;
2. de mogelijkheden van personen binnen het invloedsgebied om zichzelf in veiligheid te brengen (zelfredzaamheid).

Volgens het Beleidsplan Externe Veiligheid 2012-2015 kan bij plannen op een afstand van meer dan 200 meter (binnen het invloedsgebied voor toxische gassen) van een risicovolle transportas worden volstaan met een standaard verantwoording. Omdat het plangebied op meer dan 200 meter van zowel de A73 als de spoorlijn als de Maas is gelegen, kan voor dit plan gebruik gemaakt worden van de standaard verantwoording in bijlage 5.11 van dit beleidsplan. Deze wordt hieronder gegeven. Daar-

naast is advies gevraagd aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Dit advies is als bijlage[6] bij deze toelichting gevoegd.

Gezien de afstanden van het plangebied ten opzichte van de Maas en het spoor zijn alleen calamiteiten met toxische stoffen relevant.

De bestrijdbaarheid van de omvang van een ramp of zwaar ongeval
Op deze afstand van de risicobron speelt het bestrijdbaarheidsvraagstuk niet of nauwelijks. De bestrijding vindt plaats bij de bron, op ruime afstand van het plangebied.

Mogelijkheden tot zelfredzaamheid
De nieuwe bewoners worden als zelfredzaam beschouwd. Omdat blootstelling aan een toxisch gas het bepalende scenario is, biedt 'schuilen' de beste wijze van zelfredzaamheid. Schuilen vindt plaats binnen bouwwerken. De mate waarin deze bouwwerken afsluitbaar zijn tegen de indringing van toxisch gas en de tijdsduur dat deze bouwwerken worden blootgesteld zijn hierbij parameters.
Het plangebied wordt veelal alleen blootgesteld aan de gevolgen van een toxische gaswolk bij 'optimale' weersomstandigheden (bijvoorbeeld Pasquillklasse F1.5: weinig vermenging met schone lucht), die gedurende het jaar procentueel weinig voorkomen.
Bij bestaande bouwwerken worden geen aanvullende maatregelen getroffen om mogelijke indringing van toxisch gas te verminderen. Aanpassing van bijvoorbeeld oude woningen op dit punt is ingrijpend en kostbaar. Bij nieuwe bouwwerken is sprake van een steeds betere isolatie, welke zorgt voor een goede bescherming tegen het binnendringen van het toxische gas. Nieuwe gebouwen die voorzien zijn van een luchtbehandelingsinstallatie, waardoor het toxisch gas naar binnen kan worden gezogen dienen voorzien te zijn van mogelijkheden om dit systeem met één druk op de knop uit te schakelen.
Van belang is dat bewoners tijdig gewaarschuwd worden. Dit gebeurt door het in werking stellen van het WAS (Waarschuwing- en AlarmeringSysteem) als onderdeel van de algemene Rampenbestrijding en mogelijk in de toekomst via NL-alert.

De Veiligheidsregio adviseert om de woningen uit te voeren met een uitschakelbare ventilatie die centraal op een makkelijk bereikbare plaats kan worden aangestuurd. Dit zal nader worden uitgewerkt in het kader van de concrete bouwplannen.

Conclusie
Er kan geconcludeerd worden dat vanuit het aspect externe veiligheid geen belemmeringen bestaan voor de realisatie van het voorliggende initiatief.

4.3 Natuur en landschap

Blijkens de kaarten bij het POL2014 komen in het plangebied geen bijzondere natuurlijke en/ of groene elementen voor. Wel is het plangebied gelegen in de Maasvallei. Deze ligging vormt echter geen

[6] Brandweer Limburg-Noord, *Advies externe veiligheid*, kenmerk Z020619/UIT029591, 2 januari 2018

belemmering voor de voorgenomen ontwikkeling, mede gezien het feit dat het plangebied in bebouwd gebied ligt en reeds bestemd is voor woondoeleinden.
In het plangebied, dat momenteel braak ligt, komen ook geen specifieke landschappelijke waarden voor.

Wel wordt met het plan invulling gegeven aan het Groenstructuurplan van de voormalige gemeente Tegelen:
In het Groenstructuurplan wordt ingezet op de realisatie van een groene verbinding tussen park In 't Riet in de wijk Maasveld en de groenstructuren langs de Grotestraat en verder de wijken in. Het gaat daarbij om het aanvullen van de bestaande bomenlaan c.q. deze te versterken én het ontwikkelen van een ecologisch zone. In het voorliggende plan wordt hier met het behoud van diverse bomen, de aanplant van nieuwe bomen en de aanleg van een brede groenstrook met wadi's aan voldaan.

Conclusie
Het bouwplan heeft geen consequenties voor natuurlijke en/ of landschappelijke waarden in (de omgeving van) het plangebied.

4.4 Flora en fauna

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming
De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkerwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid
De provinciale groenstructuur bestaande uit beschermingszones van verschillende typen (waaronder de Goudgroene en Zilvergroene natuurzones) zijn ruimtelijk vastgelegd in het POL welke is vastgesteld op 12 december 2014. De Goudgroene natuurzone vormt het netwerk aan bestaande natuurgebieden (voormalige EHS) en nieuw aan te leggen natuur en verbindingszones tussen de gebieden. De beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de Zilvergroene natuurzone. In het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn de na te streven doelen weergegeven op het gebied van (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde dierensoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet onder de Wet natuurbescherming vanaf 1 januari 2017 naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet natuurbescherming (Wnb-andere soorten), de door de betreffende provincie gekozen soorten uit het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en met alle in Europa inheemse vogels vanwege de Vogelrichtlijn (Wnb-hrl).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Het is momenteel nog niet geheel duidelijk hoe de Wet natuurbescherming omgaat met deze indeling. Vooralsnog moet ervan uitgegaan worden, dat deze indeling gehandhaafd blijft.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied. Het meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebied betreft de Maasduinen, welke op een afstand van meer dan 11 kilometer ten noorden van het plangebied is gelegen. Gezien deze afstand en de aard van de voorgenomen ontwikkeling, heeft deze ontwikkeling geen invloed op dit Natura 2000-gebied.

Planologische gebiedsbescherming
Het plangebied ligt niet in of in de directe nabijheid van Goudgroene en Zilvergroene natuurzones. De meest dichtbij gelegen natuurzones liggen op circa 450 meter van het plangebied. Gezien deze afstand en de aard van de voorgenomen ontwikkeling, heeft deze ontwikkeling geen invloed op deze planologisch beschermde natuurgebieden.

Toetsing soortenbescherming
Voorts dient onderzocht te worden of er wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn die negatieve effecten kunnen ondervinden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Het criterium om de invloed van een handeling of activiteit op een soort te beoordelen is dat de gunstige staat van instandhouding van de soort niet mag worden aangetast door de voorgenomen ontwikkeling.

In de huidige situatie is het plangebied braakliggend. Tot voor kort was in het gebied gestapelde woonbebouwing aanwezig. Deze bebouwing is geheel gesloopt. Met name langs de randen van het plangebied zijn bestaande bomen aanwezig. Deze bomen blijven behouden in het plan. Op een enkele plaats zullen bomen gekapt moeten worden. Er vindt mede als compensatie ook aanplant van een groot aantal nieuwe bomen plaats. In het gebied is verder, gezien het braakliggende karakter, geen sprake van bijzondere natuurwaarden.
Gezien de bestaande en voormalige situatie, alsmede de toekomstige inrichting, wordt het uitvoeren van een veldonderzoek niet nodig geacht. Het verder onderzoeken van aanwezige flora- en fauna wordt in dit kader namelijk niet effectief bevonden.
Ten behoeve van te kappen bomen geldt het volgende: eventuele nesten van vogelsoorten die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen gedurende de broed- en nestperiode. Door bomen te kappen op het moment dat er geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn, wordt het risico op overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze vogelsoorten sterk verminderd. Door deze werkzaamheden derhalve buiten het broedseizoen uit te voeren, is de kans op het aantreffen van in gebruik zijnde nesten zo gering mogelijk.

Verder geldt voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden, zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Conclusie
In het kader van de Wet natuurbescherming zijn er, met inachtneming van de zorgplicht en broed- en nestperiode, geen belemmeringen voor het bouwplan.

4.5 Waterhuishouding

In deze paragraaf wordt beschreven op welke wijze in het voorliggende plan rekening is gehouden met de (ruimtelijk) relevante aspecten van (duurzaam) waterbeheer. Een beknopte beschrijving van de kenmerken van het watersysteem kan het benodigde inzicht geven in het functioneren van dit systeem.

Beschrijving van waterrelevant beleid
In december 2015 heeft het kabinet het Nationaal Waterplan 2016-2021 vastgesteld. Dit plan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2016-2021 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan richt zich op waterveiligheid, bescherming tegen overstromingen, waterbewustzijn, het beter verbinden van water en ruimte en de beschikbaarheid van voldoende en schoon water. Ook worden de maatregelen genoemd die hiertoe worden genomen.
Het Nationaal Waterplan 2016-2021 is de opvolger van het Nationaal Waterplan 2009-2015 en is opgesteld op basis van de Waterwet die met ingang van 22 december 2009 van kracht is. Met dit Nationaal Waterplan voldoet Nederland aan de Europese eisen die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), de Richtlijn Overstromingrisico's (ROR) en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KMS). Op basis van de Wet ruimtelijke ordening heeft het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten de status van structuurvisie.

De opgave in het POL2014 inzake het regionale water, is te komen tot robuuste en natuurlijk functionerende, veerkrachtige watersystemen, waardoor risico's op wateroverlast en watertekort verminderen en ook bij klimaatverandering beheersbaar en maatschappelijk acceptabel blijven. Er dient voldaan te worden aan de regionale normering voor wateroverlast. Daarnaast is de opgave het ontwikkelen van regionale, gebiedsgerichte adaptatiestrategieën en het treffen van effectieve maatregelen voor het omgaan met huidige én toekomstige watertekorten, waarbij beschikbaarheid van voldoende water van de juiste kwaliteit een belangrijke voorwaarde is. Op die manier zijn problemen op gebied van watertekort in tijden van schaarste, beheersbaar en maatschappelijk acceptabel.
Een van de provinciale doelen is om wateroverlast en watertekorten in het regionale watersysteem te beperken door meer ruimte voor water beschikbaar te stellen, de spons-werking te versterken en te anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering.

Het Waterbeheerplan 2016-2021 is op 14 oktober 2015 vastgesteld door de Algemeen besturen van waterschap Roer en Overmaas en Waterschap Peel en Maasvallei. Daarmee is het plan op 22 december 2015 in werking getreden. Het plan heeft een looptijd van 2016 tot en met 2021. Dit plan is, vooruitlopend op de fusie in 2017 tot Waterschap Limburg, een gezamenlijk plan van beide waterschappen. Met dit Waterbeheerplan zetten de waterschappen de koers uit voor een toekomstbestendig waterbeheer in Limburg; hoe men invulling wil geven aan de taak om te zorgen voor veilige dijken, droge voeten en voldoende en schoon water.
In dit plan is vastgelegd hoe het waterschap het watersysteem en waterkeringen op orde wil brengen en houden. Voorbeelden van maatregelen zijn: het aanleggen en verbeteren van dijken tegen overstromingen, het aanpakken van knelpunten van wateroverlast, herstellen van beken en het verbeteren van de effluentkwaliteit van de rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Kenmerken van het watersysteem
De kenmerken van de watersystemen, zoals die voorkomen in het plangebied (en omgeving), kunnen het beste beschreven worden door een onderverdeling te maken in de soorten van water die in het gebied aanwezig zijn. De belangrijkste zijn: bodem en grondwater, oppervlaktewater, ecosysteem, hemel- en afvalwater.

Bodem en grondwater
De onderzoekslocatie ligt in een niet-gekarteerd gebied. De dichtstbijzijnde kaarteenheid betreft een Rooibrikgrond (BZd23), die volgens de Stichting voor Bodemkartering voornamelijk is opgebouwd uit sterk lemig zand. De afzettingen, waarin deze bodem is ontstaan, behoren geologisch gezien tot de Formatie van Boxtel.

De bodem bestaat voornamelijk uit zwak tot matig siltig, matig fijn tot matig grof zand. De bodem is verder plaatselijk zwak humeus, zwak grindig en/of zwak gleyhoudend. Zeer plaatselijk wordt in de ondergrond sterk zandige leem aangetroffen. Daarnaast is de bovengrond (tot circa 1,0 m -mv) zwak tot matig puin, baksteen en kolengruis houdend.

TNO-NITG voert het databeheer van in de omgeving aanwezige grondwaterpeilputten waarin de grondwaterstandstand in het eerste watervoerende pakket wordt gemonitord. In een straal van circa 500 meter tot 1.000 meter van de onderzoekslocatie zijn meerdere peilbuizen gelegen (B58E0301, B58E0282 en B58E1407). Op basis van de archiefmetingen is de Gemiddelde Hoogste Grondwaterstand (GHG) vastgesteld op ± 16,0 m +NAP, waardoor de GHG zich naar verwachting bevindt op ± 4,0 m -mv (maaiveldhoogte conform AHN 20,0 m +NAP). In het verleden zijn tijdelijk hogere grondwaterstanden waargenomen. Het water van het eerste watervoerend pakket stroomt in westelijke tot noordwestelijke richting. De onderzoekslocatie ligt niet in een grondwaterbeschermings- en/of grondwaterwingebied.

Oppervlaktewater
In het plangebied is geen primair oppervlaktewater aanwezig. In de toekomstige situatie wordt ook niet voorzien in oppervlaktewater, wel worden enkele wadi's gerealiseerd.

Ecosystemen
Het plangebied ligt niet in een bijzonder droog of nat ecosysteem. Tevens is het niet gelegen in een hydrologisch gevoelig natuurgebied.

Afvalwater
Het afvalwater zal, gelijk aan de naastgelegen woonpercelen en de voormalige bebouwde situatie, worden aangesloten op de bestaande reeds aanwezige riolering in de aangrenzende wegen. Er wordt voorzien in een gescheiden stelsel.

Hemelwater

Het hemelwater van het dakoppervlak en de verharde buitenruimte wordt in de toekomstige situatie afgekoppeld van het afvalwatersysteem en conform de huidige beleidsinzichten geïnfiltreerd. Door het waterschap wordt gesteld dat infiltratie van hemelwater mogelijk is indien:

- de doorlatendheid van de bodem groter is dan 0,3 m/dag;
- de grondwaterstand dieper is dan 0,8 m minus bodem van het infiltratie-element aanwezig is;
- het in te leiden hemelwater niet is verontreinigd.

Om de mogelijkheden voor infiltratie te onderzoeken is door Econsultancy een infiltratieonderzoek uitgevoerd in het plangebied[7].

Uit de resultaten van dit onderzoek blijk dat op basis van de meetresultaten kan worden gesteld dat de bodem geschikt is voor de infiltratie van hemelwater. Geadviseerd wordt om voor het dimensioneren van de infiltratievoorzieningen een rekenwaarde te hanteren van 1 m/dag. Als rekenwaarde geldt het gemiddelde van alle metingen vermenigvuldigd met een veiligheidsfactor van een 0,5. Voor de maximale diepte van de onderzijde van een bergingsvoorziening geldt in het algemeen de GHG. Voor de locatie is deze bepaald op ± 16,0 m +NAP, waardoor de GHG zich naar verwachting op ± 4,0 m-mv bevindt. Daarnaast wordt om de werking van de voorziening(en) te waarborgen geadviseerd leemhoudende lagen ter plaatse van de voorziening(en) te verwijderen.

De inrichting van het hemelwatersysteem is, zoals geteld in het RFK, nader uitgewerkt op basis van het gestelde in het Gemeentelijk Rioleringsplan Venlo 2008-2017 (GRP+), paragraaf 3.4.

Dit betekent in hoofdlijnen:

- Dakwater en verhardingen op eigen terrein infiltreren en/of bergen (conform Bouwbesluit).
- Regenwater op verhard oppervlak van de openbare ruimte infiltreren en/of bergen in openbare ruimte.
- Ruimte voor water creëren, rekening houdend met natuurlijke gesteldheid (grondsoort/ hoogteligging) van het terrein, volgens de trits: vasthouden, bergen, afvoeren.
- Geen regenwater naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI).
- De bergingseis van de voorziening volgens de beslisboom afkoppelen.

Nadere aandachtspunten zijn:

- Hemelwater zoveel mogelijk zichtbaar houden (wadi).
- Afkoppelen (volgens ‘Regenwater schoon naar beek en bodem’, opgesteld door provincie en waterschappen).
- Voorkomen dat regenwater vervuild raakt, of dat afstromend hemelwater verontreinigingen in de bodem veroorzaakt (geen uitlogende materialen toepassen, bodempassage, bronmaatregelen).
- Bij infiltratievoorzieningen, naast aandacht voor bodempassage en noodoverlaat, ook een zandvang toepassen.
- Wadi’s met flauwe taluds; maximaal 1:3. Wadi’s bij voorkeur niet te dicht bij bebouwing.

[7] Econsultancy, Doorlatendheidsonderzoek tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091674, d.d. 28 november 2013

De gemeente Venlo hanteert voor bouwplannen een bergingseis op basis van het bestaande oppervlak T=2 gedurende 1 uur, hetgeen neerkomt op 20 mm. Voor de toename van verhard oppervlak geldt T=10, hetgeen neerkomt op 50 mm.
Samenvattend geldt hierbij het volgende overzicht:

Nieuw te realiseren verhard oppervlak in plangebied:	A m²
Bestaand/ oorspronkelijk verhard oppervlak:	B m²
Bergingseis toename verhard oppervlak:	A minus B m² * 50 mm * 1/1000 = berging X m ³
Bergingseis t.o.v. bestaand verhard oppervlak:	B m² * 20 mm * 1/1000= berging Y m³
Totale bergingseis plangebied:	X + Y m³

Vertaald naar onderhavig plan en de afspraken die hierover met de gemeente zijn gemaakt resulteert dit in het volgende overzicht:

Nieuw te realiseren verhard oppervlak in plangebied (bestratingen): 2.146 m²
Nieuw te realiseren verhard oppervlak in plangebied (daken): 1.864 m²
Totaal verhard oppervlak 4.010 m²

Afspraken betreffende hemelwater in plangebied Maasveldstraat met de gemeente Venlo:
1. Bergingseis 20 mm in infiltratieriool (te realiseren voor dakvlakken achterzijde woningen en verhard oppervlak van de binnenterreinen)
   - Dakvlakken achterzijde woningen: 1.178 m²
   - Verhard oppervlak binnenterreinen parkeren 1.716 m²
   - Totaal te realiseren berging 1.178+1.716=2.894*0,02= 58 m³
   - Gerealiseerde berging conform plan 63 m³

2. Bergingseis 50 mm in infiltratieriool en wadi (te realiseren voor alle dakvlakken en alle verhardingen)
   - Alle dakvlakken 1.864 m ²
   - Totaal verhard oppervlak 2.146 m²
   - Totaal te realiseren berging 1.864+2.146=4.010*0,05= 201 m³
   - Gerealiseerde berging conform plan 308 m³

Voor de berekening inzake de te realiseren berging wordt hier verwezen naar bijlage 1. Uit de tabel in de bijlage blijkt dat aan de genoemde bergingseis wordt voldaan en dat deze berging evenredig over het plangebied wordt gerealiseerd en dus inpasbaar is.

Overleg waterbeheerder
Het Waterschap Limburg heeft besloten dat kleine ruimtelijke plannen niet meer voor een wateradvies naar het watertoetsloket hoeven te worden verstuurd (brief waterschap 18 oktober 2006). Hiervoor is een bovengrens ingesteld van 2.000 m² nieuw verhard oppervlak. Dit geldt voor zowel bestemmings-

plannen, wijzigingsplannen als bijvoorbeeld ruimtelijke onderbouwingen, mits het plangebied niet binnen een (door het waterschap aangegeven) speciaal aandachtsgebied valt.
Wat betreft onderhavig plangebied bedraagt de toename van nieuw verhard oppervlak, gezien de voormalige bebouwings- en verhardingssituatie minder dan 2.000 m². Het plangebied is ook niet gelegen in een speciaal aandachtsgebied. Een wateradvies van het waterschap is derhalve niet noodzakelijk.

Conclusie
Bij de ontwikkeling van onderhavig initiatief bestaan er naar verwachting geen knelpunten tussen grondgebruik, bestemmingen of waterhuishoudkundige functies in relatie tot waterbeheer. Er zijn daarom geen negatieve consequenties te verwachten ten aanzien van de waterhuishouding.

4.6 Verkeerskundige aspecten

Ontsluiting
De nieuwe woningen zijn bereikbaar via de bestaande, het plangebied omsluitende wegen, zijnde de Maasveldstraat, Paul Guillaumestraat en Bergstraat. Deze straten zijn eenvoudig en veilig bereikbaar vanaf de Roermondseweg, welke deel uit maakt van de doorgaande weg richting Venlo en Belfeld en de A73.
De genoemde wegen zijn, mede gezien de voormalige bestaande situatie, wat betreft profiel en capaciteit berekend op de ontsluiting van het bouwplan.

De parkeervoorzieningen zijn gesitueerd in het plangebied, overwegend op de terreinen gelegen aan de achterzijde van de woningen. De ontsluiting van deze terreinen vindt plaats via de Paul Guillaumestraat.

Parkeren
Binnen het plangebied wordt voorzien in nieuwe parkeergelegenheid voor bewoners en bezoekers. De parkeerbehoefte dient berekend te worden conform de gemiddelde parkeernormen uit CROW-publicatie 317. Rekening dient te worden gehouden met de volgende normen:

- Hoek- en tussenwoningen in de koopsector: 1,5 - 2,3 pp per woning.
- Sociale huurwoningen: 1,2 - 2,0 pp per woning.

Het voorgestelde woningbouwprogramma met 40 woningen voor fase 1 en 2 bestaat uit een verhouding van circa 60% sociale huurwoningen en 40% koopwoningen (tussen- en hoekwoningen). De bijbehorende gemiddelde parkeernorm is dan als volgt:

Type woning	Gemiddelde parkeernorm	Aantal benodigde parkeerplaatsen
hoek- en tussenwoningen koopsector (ca. 40%)	1,9	30,4
sociale huurwoningen (ca.	1,6	38,4

60%)		
Totaal		68,8

Binnen het plangebied worden voor fase 1 en 2 in totaal 31 parkeerplaatsen en 2 opstelplaatsen (opritten) gerealiseerd. Dit betekent een totaal aantal van 32 parkeerplaatsen.

In de directe omgeving van het plangebied zijn tevens nog diverse bestaande (openbare) parkeerplaatsen aanwezig. De bestaande parkeervakken en parkeermogelijkheden langs de Paul Guillaumestraat en Bergstraat mogen worden meegeteld bij het bepalen van de parkeercapaciteit in de directe omgeving, omdat deze in de huidige situatie geen intensief gebruik kennen. Aan de Paul Guillaumestraat liggen 19 bestaande parkeervakken, waar nog 4 parkeervakken aan worden toegevoegd middels de voorliggende ontwikkeling. Langs de Bergstraat liggen 10 langsparkeervakken. Langs de Maasveldstraat liggen 13 parkeerplaatsen, die in het verleden door de voormalige flatbewoners gebruikt werden. Deze parkeerplaatsen mogen ook meegeteld worden bij het bepalen van de parkeernorm. Het stedenbouwkundig plan voorziet in paadjes die de parkeerplaatsen aan de Maasveldstraat, Bergstraat en Paul Guillaumestraat vanuit het plangebied toegankelijk maken.

1. Nieuw te realiseren parkeerplaatsen
   - Parkeerplaatsen fase 1 en 2 31 pp
   - Opstelplaatsen (opritten) fase 1 2 pp
   - Nieuw te realiseren parkeervakken P. Guillaumestraat 4 pp

2. Bestaande parkeerplaatsen
   - Langsparkeervakken Bergstraat 10 pp
   - Parkeervakken Maasveldstraat 13 pp
   - Parkeervakken P. Guillaumestraat 19 pp

   Totaal aantal parkeerplaatsen 79 pp

Met de nieuwe te realiseren parkeerplaatsen en de bestaande parkeerplaatsen in de directe omgeving van het plangebied voorziet het plan in totaal in 79 parkeerplaatsen. Met dit aantal kan gesteld worden dat het plan ruimschoots aan de gemiddelde parkeerbehoefte conform de CROW normen voldoet.

Voor de reeds vergunde woningen in fase 3 wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid, zoals is beschreven in de ruimtelijke onderbouwingen voor deze fase.

4.7 Leidingen en infrastructuur

Er zijn op of in de directe omgeving van het plangebied op basis van de kaarten van de Gasunie en de Risicokaart Nederland, geen kabels of leidingen gelegen die een zodanige bescherming behoeven, dat zij voorzien dienen te zijn van een bestemmingsplanplichtige beschermingszone. Bij de bouw van de woningen hoeft hiermee dan ook geen rekening gehouden te worden.

4.8 Archeologie en cultuurhistorie

Archeologie

Het plangebied is volgens de geactualiseerde archeologische beleidskaart (ABK) van de gemeente Venlo gesitueerd in een gebied met een middelhoge tot hoge archeologische verwachtingswaarde.

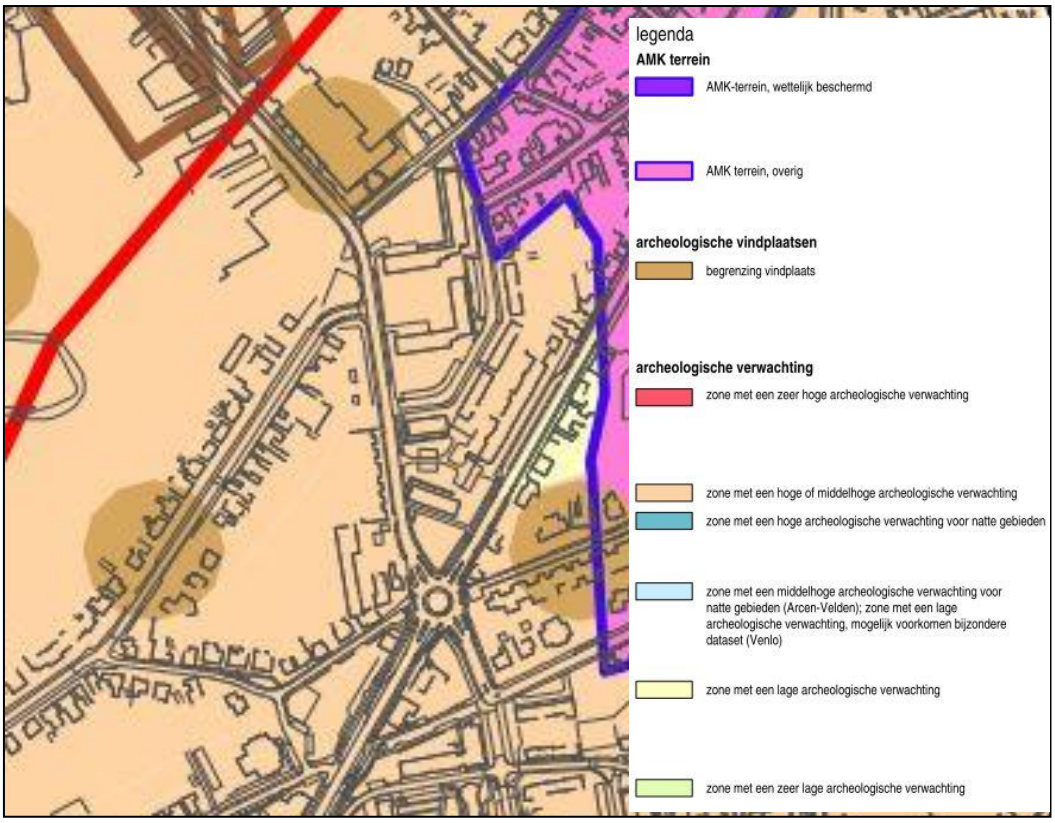

Uitsnede Archeologische beleidskaart gemeente Venlo

Conform gemeentelijk beleid zijn binnen deze verwachtingscategorie ingrepen groter dan 500 m² én dieper dan 40 cm - maaiveld onderzoeksplichtig.

Bij de sloopaanvraag voor de appartementencomplexen is samen met de gemeente gekeken naar de noodzakelijkheid van een archeologisch onderzoek. Destijds is in de sloopvergunning de voorwaarde opgenomen dat de sloop zich diende te beperken tot de oppervlakte van de fundering/kelders van de te slopen complexen en dat archeologisch onderzoek bij de herontwikkeling zou worden meegenomen. In het kader van onderhavig nieuw bestemmingsplan is derhalve archeologisch onderzoek uitgevoerd.

Archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek[8]

Doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende en verwachte archeologische waarden, om daarmee een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied op te stellen. Het inventariserend veldonderzoek (IVO-overig, verkennende fase) heeft tot doel de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting aan te vullen en te toetsen, en is erop gericht om inzicht te krijgen in de geologische en bodemkundige opbouw binnen het plangebied. Tevens is het bedoeld om kansrijke zones te selecteren voor vervolgonderzoek en kansarme zones ervan uit te sluiten. Ook wordt gelet op het voorkomen van (diepe) verstoringen van het bodemprofiel. Indien de ondergrond tot grote diepte verstoord is, zullen eventueel aanwezige archeologische resten mogelijk verdwenen zijn. Met de resultaten van het archeologisch onderzoek kan worden vastgesteld of binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn en of vervolgonderzoek en/of planaanpassing noodzakelijk is.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Volgens de opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting voor resten uit de perioden Neolithicum, IJzertijd, Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen en een lage archeologische verwachting voor archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum. Voor resten uit de Bronstijd, Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd heeft het plangebied een middelhoge archeologische verwachting.

Resultaten inventariserend veldonderzoek

Op basis van de waargenomen bodemverstoringen in het noorden en zuiden van het plangebied en de voormalige aanwezigheid van (inmiddels gesloopte) bebouwing in delen van het plangebied, kan worden geconcludeerd dat archeologische waarden hier niet meer in situ worden verwacht. Op basis van het behoud van een middelhoge tot hoge trefkans voor de onverstoorde delen van het plangebied blijft de kans reëel dat hier archeologische resten aanwezig zijn.

Selectieadvies

Op grond van de resultaten van het bureau- en verkennend booronderzoek adviseert Econsultancy om de delen van het plangebied met een onverstoord of weinig verstoord profiel nader te onderzoeken door middel van proefsleuvenonderzoek, gericht op het opsporen van vindplaatsen uit alle perioden en in het bijzonder van een Romeins grafveld. Behoud van een mogelijk archeologische vindplaats is bij een niet aangepaste uitvoering van de huidige plannen niet mogelijk vanwege de geringe diepteligging.

Selectiebesluit

De gemeente Venlo heeft het selectieadvies overgenomen. Het selectiebesluit is dus conform advies: vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven in die delen van het plangebied waarin de bodem niet verstoord is.

[8] Econsultancy, Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091673, d.d. 24 januari 2014

Programma van Eisen en proefsleuvenonderzoek

Op basis van het selectiebesluit is een Programma van Eisen[9] opgesteld voor het noodzakelijke proefsleuvenonderzoek. Op basis van het door het bevoegd gezag goedgekeurde PvE is vervolgens een proefsleuvenonderzoek[10] in het plangebied uitgevoerd.

Doel van het proefsleuvenonderzoek is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting zoals vermeld in het bureau- en booronderzoek. Het gaat om gebied- of vindplaatsgericht onderzoek.

Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

De archeologische verwachting is voor de periodes Paleolithicum en Mesolithicum laag, voor de Bronstijd, Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd middelhoog en voor de periodes Neolithicum, IJzertijd, Romeinse tijd en de Vroege Middeleeuwen hoog. Op basis van de waargenomen bodemverstoringen in het noorden en zuiden van het plangebied en de voormalige aanwezigheid van (inmiddels gesloopte) bebouwing in delen van het plangebied, kan geconcludeerd worden dat archeologische waarden hier niet meer in situ worden verwacht. Op basis van het behoud van een middelhoge tot hoge trefkans voor de onverstoorde delen van het plangebied blijft de kans reëel dat hier archeologische resten aanwezig zijn.

Gevolgde onderzoeksmethode

Tijdens het veldwerk is op kleine punten, na overleg met de adviseur van het bevoegd gezag, afgeweken van de methodiek zoals beschreven in het PvE. Dit betreft de locatiekeuze van proefsleuf 3.

In totaal zijn er drie proefsleuven gegraven met een totale oppervlakte van circa 400 m². Sleuf 1 is 4 x 35 m, sleuf twee is 4 x 25 m en sleuf drie is 4 x 40 m. Alle proefsleuven zijn in de top van de C-horizont aangelegd.

Resultaten proefsleuvenonderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek bleek dat de A-horizont in het onderzoekgebied was afgegraven, waarna ophoging heeft plaatsgevonden. De toplaag in het plangebied is daarom verstoord tot in de Bt-horizont. Mogelijk heeft er inheems Romeinse bewoning in of in de buurt van het gebied plaatsgevonden, maar hiervan is alleen sterk gefragmenteerd aardewerk en bouwkeramiek aangetroffen. Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen. In de opgebrachte laag is veel 19e -eeuws aardewerk aangetroffen, maar dit is waarschijnlijk aangevoerd met de ophogingslaag.

Selectieadvies

De vindplaats heeft een lage graad van conservering en door het ontbreken van archeologische sporen in de proefsleuven is de conclusie dat er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats. Het selectieadvies is daarom dan ook om geen vervolgonderzoek uit te voeren en het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling. Het bevoegd gezag heeft in het veld al besloten dat vervolgonderzoek niet noodzakelijk is en heeft het selectieadvies als zodanig overgenomen.

[9] Econsultancy, Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek Terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, PvE nummer 14011064A, d.d. 20 februari 2014

[10] Econsultancy, Archeologisch proefsleuvenonderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, rapportnummer 14011064, d.d. 22 september 2014

De archeologische onderzoeksrapporten zijn als afzonderlijke bijlagen bij dit bestemmingsplan raadpleegbaar.

Cultuurhistorie
Binnen het plangebied en de directe omgeving zijn geen Rijksmonumenten gelegen. Ook zijn er volgens de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Limburg geen beschermde historische landschapselementen of Monumenten Inventarisatie Project' (MIP)-objecten aanwezig binnen de directe omgeving van het plangebied. Er bestaan vanwege de ligging ten opzichte van beschermde of beeldbepalende elementen kortom geen beperkingen voor de realisatie van het bouwplan.

In 2005 is in opdracht van de gemeente Venlo de architectuur en stedenbouw uit de periode 1940-1970 (de zogenaamde wederopbouwarchitectuur) in kaart gebracht. Daarin zijn ook de woonblokken aan de Maasveldstraat/Paul Guillaumestraat als potentieel te onderzoeken waardevolle bouwwerken benoemd. Aangezien deze portiekflats inmiddels zijn gesloopt is dit uitgangspunt achterhaald en niet meer relevant in het kader van onderhavige procedure.
Op de concept cultuurhistorische inventarisatiekaart van de gemeente Venlo is één element binnen het plangebied aangegeven. Dit betreft het voormalige tracé van de naar de Steylerstraat doorgetrokken Paul Guillaumestraat. Het huidige verloop van de Paul Guillaumestraat is pas begin jaren zestig van de vorige eeuw 'omgelegd'. Bij de uitwerking van het inrichtingsplan is hiermee grotendeels rekening gehouden, gezien de voorziene langzaamverkeersverbinding tussen de Paul Guillaumestraat en de Steylerstraat.

4.9 M.e.r.-beoordeling

Toets m.e.r.-plicht
In het plangebied wordt woningbouw gerealiseerd. Deze activiteit komt niet voor in Lijst C bij het Besluit milieueffectrapportage. Er is dus geen sprake van de verplichting om een m.e.r. procedure te doorlopen.

Toets m.e.r.-beoordelingsplicht
In Lijst D bij het Besluit m.e.r. is aangegeven bij welke activiteiten, plannen en besluiten een m.e.r.-beoordeling moet plaatsvinden, dat wil zeggen een nadere afweging of mogelijk een m.e.r. procedure moet worden gevolgd. De beoogde woningbouw valt onder categorie D11.2 (de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject'). Daarbij geldt een drempelwaarde van:
1. 2.000 of meer woningen in een aaneengesloten gebied,
2. een oppervlakte van 100 hectare of meer,
3. een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m² of meer.

Het plan voorziet in de oprichting van 47 woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's en blijft daarmee ruim onder de drempelwaarde (zoals opgenomen in het Besluit m.e.r.).

Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Per 1 april 2011 is het Besluit m.e.r. gewijzigd. De belangrijkste aanleidingen hiervoor zijn de modernisering van de m.e.r.-wetgeving in 2010 en de uitspraak van het Europese Hof van 15 oktober 2009. Uit deze uitspraak volgt dat de omvang van een project niet het enige criterium mag zijn om wel of geen m.e.r.- (beoordeling) uit te voeren. Ook als een project onder de drempelwaarde uit lijst D zit, kan een project belangrijke nadelige gevolgen hebben als het bijvoorbeeld in of nabij een kwetsbaar natuurgebied ligt. In feite zijn daarmee de gevalsdefinities (de drempelwaarden in kolom 2 in de D-lijst) indicatief gemaakt. Dit betekent dat het bevoegd gezag meer moet doen dan onder de oude regelgeving. Kon vroeger worden volstaan met de mededeling in het besluit dat de omvang van de activiteit onder de drempelwaarde lag en dus geen m.e.r. (beoordeling) noodzakelijk was, onder de nu geldende regeling moet een motivering worden gegeven. Deze motivering moet zijn gebaseerd op een toets die qua inhoud (dat wil zeggen: op basis van dezelfde criteria) aansluit bij m.e.r.-beoordeling, de diepgang kan echter anders zijn en er zijn geen vormvereisten. Voor deze toets wordt de term *vormvrije m.e.r.-beoordeling* gehanteerd.

In deze paragraaf wordt getoetst of op basis van de criteria die genoemd zijn in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd moet worden. Het gaat hierbij om de volgende criteria (zie ook onderstaande tabel):

1. De kenmerken van het project;
2. De plaats van het project;
3. De kenmerken van het potentiële effect.

Tabel : Criteria bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling

Kenmerken van het project
• Omvang van het project
• Cumulatie met andere projecten
• Gebruik van natuurlijke grondstoffen
• Productie van afvalstoffen
• Verontreiniging en hinder
• Risico van ongevallen, mede gelet op de gebruikte stoffen en technologieën
Plaats van het project
• Bestaand grond gebruik
• Relatieve rijkdom aan kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied
• Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor gevoelige gebieden (wetlands, kustgebieden, berg- en bosgebieden, reservaten en natuurparken, Habitat- en Vogelrichtlijngebieden), gebieden waarin bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden, gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid, landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang
Kenmerken van het potentiële effect
• Bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking)
• Grensoverschrijdende karakter van het effect

- Waarschijnlijkheid van het effect
- Duur, frequentie en de omkeerbaarheid van het effect

Omdat het plan wel voorziet in een stedelijk ontwikkelingsproject, maar de omvang daarvan ruimschoots onder de drempelwaarden valt zoals aangegeven in categorie D11.2 van het Besluit m.e.r., volgt hierna een toets of op basis van de hiervoor genoemde criteria een m.e.r.-beoordeling uitgevoerd moet worden. Deze paragraaf is opgesteld op basis van de onderzoeken die uitgevoerd zijn in het kader van het bestemmingsplan.

Kenmerken van het project

Criteria	**Toets**
Omvang van het project	Het initiatief heeft betrekking op de oprichting van 47 grondgebonden woningen en een woonzorgcomplex met 21 zorgstudio's.
Cumulatie met andere projecten	Nee. Het betreft uitsluitend onderhavig woningbouwinitiatief.
Gebruik van natuurlijke grondstoffen	N.v.t.
Productie van afvalstoffen	N.v.t.
Verontreiniging en hinder	Luchtkwaliteit: zowel met als zonder ontwikkeling wordt aan alle grenswaarden voldaan. Geluid: ter plaatse van de woningen in de omgeving wordt door middel van het verlenen van een hogere grenswaarde voldaan aan de Wet geluidhinder. Geur: de woningen liggen niet binnen de geurcontouren van intensieve veehouderijen.
Risico van ongevallen	N.v.t.

Conclusie
Vanuit de kenmerken van het project zijn er geen negatieve effecten op het milieu te verwachten.

Plaats van het object

Criteria	**Toets**
Bestaand grondgebruik	Het perceel ligt braak. Voorheen waren in het plangebied appartementen aanwezig, welke zijn gesloopt.
Relatieve rijkdom aan kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied	N.v.t.
Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder dacht voor: • gevoelige gebieden (wetlands, kustgebieden, berg- en bosgebieden, reservaten en natuurparken, Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) • gebieden waarin bij communautaire wet-	Het plangebied is niet gelegen in een gevoelig gebied als bedoeld in artikel 1 van de Bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Er is geen sprake van gebieden waarin bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschre-

geving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden	den
gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid	N.v.t.
landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang	Het landschap is niet van historisch, cultureel of archeologisch belang.

Conclusie

Vanuit de plaats van het project zijn er geen negatieve effecten op het milieu te verwachten.

Gevoelig gebied[11] (conform onderdeel A van de bijlage bij het Besluit m.e.r.)

Gevoelig gebied	Toets
Beschermd natuurmonument	Het besluitgebied is niet gelegen in of in de nabijheid van een beschermd natuurmonument.
Habitat en vogelrichtlijngebieden	Het besluitgebied is niet gelegen in of in de nabijheid van een Habitat en Vogelrichtlijngebied.
Watergebied van internationale betekenis	Het besluitgebied is niet gelegen in of in de nabijheid van een watergebied van internationale betekenis.
NNN	Het besluitgebied is niet gelegen in het NNN en/of Goudgroene natuurzone.
Landschappelijk waardevol gebied	Nee. Het gebied is niet als zodanig bestemd.
Waterwinlocaties. water- wingebieden, en grondwaterbeschermingsgebieden	Het besluitgebied is blijkens de Omgevingsverordening Limburg 2014 niet gelegen in een van de genoemde gebieden.
Beschermd monument	Er is geen sprake van een beschermd monument als bedoeld in de Monumentenwet.
Belvédère-gebied	Er is geen sprake van een Belvédère gebied.

Conclusie

Het plangebied is niet gelegen binnen een gevoelig gebied en op een zodanige afstand van gevoelige gebieden dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn.

Kenmerken van het potentiele effect

Criteria	Toets
Bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking)	Er zijn geen effecten te verwachten die uit te drukken zijn in geografische zone en/of grootte van de getroffen bevolking.
Grensoverschrijdende karakter van het effect	Er is sprake van een kleinschalig initiatief dat geen grensoverschrijdend karakter heeft.
Waarschijnlijkheid van het effect	Geen effecten te verwachten.
Duur, frequentie en de omkeerbaarheid van het effect	Geen effecten te verwachten.

[11] In onderdeel A van de bijlage bij het Besluit m.e.r is bepaald wat verstaan wordt onder een **gevoelig gebied**. Als gevoelig gebied zijn gebieden aangewezen die beschermd worden op basis van de natuurwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden en waterwingebieden.

Conclusie

1. Woningbouw komt niet voor in onderdeel C van de bijlage bij het Besluit m.e.r.. Er hoeft dus geen MER te worden opgesteld;
2. Het woningbouwinitiatief valt wel onder categorie D11.2 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r.. Er geldt echter geen m.e.r.-beoordelingsplicht omdat de in kolom 2 bij categorie D11.2 genoemde ‘drempelwaarde’ bij lange na niet wordt overschreden;
3. Omdat de activiteiten wel worden genoemd in een van de categorieën in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. maar de drempelwaarden niet worden overschreden, dient voor dit plan wel een vormvrije m.e.r.-beoordeling te worden uitgevoerd;
4. Uit de uitgevoerde vormvrije m.e.r.-beoordeling is gebleken dat de activiteiten op grond van de selectiecriteria als bedoeld in bijlage III bij de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu leiden en dus geen aanleiding vormen om op grond hiervan alsnog een m.e.r.-beoordeling uit te voeren.

5. AFWEGING BELANGEN

De gewenste ontwikkeling is strijdig met de voorschriften van het vigerende bestemmingsplan ‘Steyl’. Middels een nieuw bestemmingsplan wordt het gewenste bouwplan, door middel van het toekennen van passende bestemmingen, vastgelegd.

Beleidsmatig gezien bestaan er geen bezwaren tegen het voorgenomen initiatief. Het ruimtelijk beleid is gericht op inbreiding en het zo optimaal mogelijk gebruik maken van de beschikbare ruimte binnen bestaand stedelijk gebied. Daarnaast worden investeringen in een aantrekkelijk woon- en leefklimaat, waarmee wordt bijgedragen aan herstructurering en het realiseren van een passend woningaanbod juist gestimuleerd.

Tegen de realisering van het gewenste initiatief bestaan verder ook uit ruimtelijk, functioneel en stedenbouwkundig oogpunt geen bezwaren.

De voorgenomen locatie is geschikt voor de realisatie van het initiatief, omdat de ontwikkeling niet wordt belemmerd door aanwezige, storende milieuaspecten of hinder veroorzaakt op de omgeving. Benodigde voorzieningen, zoals riolering en overige kabels en leidingen, zijn reeds aanwezig in het plangebied en er zal geen schade wordt toegebracht aan de omringende natuur- of landschapselementen en -structuren.

Op basis van het voorgaande wordt dan ook geconcludeerd dat het voorgenomen bouwplan aan de Roermondseweg-Maasveldstraat-Bergstraat-Paul Guillaumestraat in Tegelen vanuit ruimtelijk oogpunt niet bezwaarlijk is en niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

6. PLANSTUKKEN

6.1 Planstukken

Dit bestemmingsplan is opgesteld conform de SVBP 2012, alsmede de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor). Het bestemmingsplan 'Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen' is vervat in een verbeelding, regels en onderhavige toelichting.

6.2 Toelichting op de analoge verbeelding

De analoge verbeelding is getekend op een bijgewerkte en digitale kadastrale ondergrond (d.d. oktober 2013), schaal 1:1000. Op de analoge verbeelding wordt door middel van matrices per bestemming specifieke informatie weergegeven, zoals de maximale goot- en bouwhoogte.

6.3 Toelichting op de regels

Bij het opstellen van de regels werd uitgegaan van het rapport Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2012 (SVBP2012) en het handboek van de gemeente Venlo.

De regels zijn verdeeld in 4 hoofdstukken, te weten:

Hoofdstuk 1: Inleidende regels met daarin de begrippen en de wijze van meten;
Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels. Hierin worden de regels voor de op de verbeelding opgenomen bestemmingen gegeven;
Hoofdstuk 3: Algemene regels, waaronder zijn opgenomen de anti-dubbeltelregel, algemene bouwregels en algemene afwijkings-, wijzigings- en procedureregels;
Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels, waarin het overgangsrecht en de slotregel zijn opgenomen.

Het belangrijkste doel van de planregels is om de bouw- en gebruiksregels van de bestemming aan te geven.

6.3.1 Inleidende regels

Begrippen (art. 1)
In dit artikel zijn bepalingen (begrippen) opgenomen welke in het algemeen spraakgebruik onvoldoende vastliggen en waarbij verschillen in interpretatie bij toepassing van de planregels mogelijk zijn. Voor het gemak zijn enkele begrippen uit de Woningwet/ Bouwverordening/ Wabo overgenomen. Verder zijn enkele begrippen afkomstig van de SVBP2012.

Wijze van meten (art. 2)
Hierin wordt aangegeven op welke manier hoogte, lengte, breedte, inhoud en oppervlakte van bouwwerken/ percelen gemeten moeten worden.

6.3.2 Bestemmingsregels

Bestemmingen
De regels van een bestemming worden als volgt opgebouwd en benoemd:
1. Bestemmingsomschrijving;
2. Bouwregels;
3. Nadere eisen;
4. Afwijken van de bouwregels;
5. Specifieke gebruiksregels;
6. Afwijken van de gebruiksregels;
7. Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden;
8. Omgevingsvergunning voor het slopen van een bouwwerk;
9. Wijzigingsbevoegdheid.

Duidelijk zal zijn dat een bestemming niet alle elementen hoeft te bevatten. Dit kan per bestemming verschillen.

In de bestemmingsomschrijving wordt een omschrijving gegeven van de aan de gronden toegekende functies. Als eerste wordt de hoofdfunctie aangegeven. Indien nodig worden vervolgens de andere aan de grond toegekende functies genoemd.

In de bouwregels wordt bepaald aan welke voorwaarden de bebouwing moet voldoen. Voor zover nodig wordt een onderscheid gemaakt in hoofdgebouwen, bijgebouwen en aan- en uitbouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, waardoor de toetsing van aanvragen voor een omgevingsvergunning voor het bouwen aanmerkelijk wordt vereenvoudigd en inzichtelijker is.

Op de verbeelding zijn bouwgrenzen opgenomen die een bouwvlak voor gebouwen vormen.
In het onderstaande worden de regels van de opgenomen bestemming nader toegelicht.

Artikel 3 Groen
De meer grootschalige groenvoorzieningen in het gebied, waaronder ook de locaties voor de waterbergingsvoorzieningen, zijn bestemd als ‘Groen’. De als ‘Groen' bestemde gronden zijn bedoeld voor het gebruik als plantsoen, groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, bermen en beplanting, parken, waterhuishoudkundige voorzieningen, waterlopen en waterpartijen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen. Ondergeschikt zijn daarbij paden, verhardingen, parkeervoorzieningen, hondenuitlaatplaatsen en kunstwerken toegestaan, alsmede de bijbehorende nutsvoorzieningen. Er zijn binnen de groenbestemming geen gebouwen toegestaan, met uitzondering van gebouwen voor nutsvoorzieningen.

Artikel 4 Maatschappelijk
Het woonzorgcomplex met hierin de 21 zorgstudio's is bestemd tot 'Maatschappelijk'. De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor het uitoefenen van activiteiten gericht op de sociale, maatschappelijke, educatieve en openbare dienstverlening, waaronder begrepen gezondheidszorg (o.a. medische zorg), zorg en welzijn. Ondergeschikte paden, verhardingen, parkeervoorzieningen en kunstwerken zijn toegestaan, evenals bijbehorende nutsvoorzieningen. Gebouwen zijn uitsluitend binnen het bouwvlak toegestaan, hiervoor zijn maximale goot- en bouwhoogten vastgesteld.

Artikel 5 Verkeer - Verblijfsgebied
Openbaar gebied dat niet wordt ingericht als grootschalige groenvoorziening (hieronder wordt dus geen snippergroen verstaan) is, analoog aan het onderliggende bestemmingsplan, bestemde als 'Verkeer - Verblijfsgebied'. De voor 'Verkeer - Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor woonstraten en paden met hoofdzakelijk een verblijfsfunctie, parkeervoorzieningen, groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen. Ondergeschikt zijn toegestaan: bermen en beplanting, straatmeubilair, hondenuitlaatplaatsen en voorzieningen van algemeen nut. Er zijn binnen deze verblijfsbestemming geen gebouwen toegestaan, met uitzondering van gebouwen voor nutsvoorzieningen.

Artikel 6 Wonen
De woonvlekken zijn bestemd als 'Wonen'. Hoofdbebouwing is toegestaan binnen de opgenomen bouwstroken (bouwvlakken). Voor zowel hoofd- als aan- en uitbouwen en bijgebouwen zijn maximale goot- en bouwhoogten vastgesteld. De woningtypologie is vrijgelaten, met uitzondering van gestapelde woningbouw, welke niet is toegestaan. Verder mag het aangegeven aantal woningen niet worden overschreden.

6.3.3 Algemene regels

In artikel 7, de Anti-dubbeltelregel wordt bepaald dat grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, deze bij de beoordeling van latere plannen buiten beschouwing blijft. Het nog overgebleven terrein mag dus niet nog eens meegenomen worden bij het toestaan van een ander bouwwerk.

In artikel 8 zijn de Algemene bouwregels opgenomen. Hierin is een bepaling met betrekking tot bestaande en andere maten.

In de artikelen 9 en 10 van de Algemene regels zijn respectievelijk de Algemene afwijkingsregels en Algemene wijzigingsregels opgenomen. Deze verschaffen het bevoegd gezag de gewenste beleidsruimte om bij de uitvoering van het plan te kunnen inspelen op gegevens of situaties die vooraf niet bekend kunnen zijn.
In artikel 11 zijn de Algemene procedureregels opgenomen.

6.3.4 Overgangs- en slotregels

In de bepaling Overgangsrecht (artikel 12) is geregeld in hoeverre en onder welke voorwaarden bestaande gebouwen en het bestaand gebruik van gronden en bouwwerken mogen afwijken van het plan.
In de Slotregel (artikel 13) is aangegeven op welke wijze de regels van het bestemmingsplan kunnen worden aangehaald.

7. INSPRAAK, OVERLEG EN ZIENSWIJZEN

7.1 Inspraak

Voordat het plan op grond van artikel 3.8 Wro in procedure wordt gebracht, kan een inspraakprocedure worden doorlopen en moet het plan ter advies aan verschillende instanties aangeboden worden.
Gezien de geringe impact van de ruimtelijke activiteit (mede in relatie tot de vigerende planologische situatie) wordt er geen inspraak verleend en wordt het plan direct als ontwerp ter inzage gelegd. Gedurende de terinzagelegging krijgen burgers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

7.2 Vooroverleg

In onderhavig geval is sprake van woningbouw binnen perspectief 9. In het plangebied spelen geen belangen, zoals verwoord in de Provinciale Belangenstaat. Provinciaal overleg vooraf (op basis van artikel 3.1.1. Bro) is derhalve niet noodzakelijk.
Overleg met de rijksoverheid is niet noodzakelijk, omdat het project geen nationaal belang betreft.
De belangen van het waterschap zijn ook niet in het geding gezien het gestelde in paragraaf 4.5.

7.3 Zienswijzenprocedure

Het ontwerp-bestemmingsplan met bijbehorende stukken heeft vanaf 18 januari tot en met 28 februari 2018 ter inzage gelegen. Binnen de termijn van terinzagelegging kan door eenieder mondeling of schriftelijk zienswijzen worden ingediend bij de gemeenteraad van Venlo. Van deze zienswijzenmogelijkheid is geen gebruik gemaakt.

Het ontwerp-besluit hogere geluidsgrenswaarden heeft eveneens vanaf 18 januari tot en met 28 februari 2018 ter inzage gelegen. Ten aanzien van het ontwerp-besluit om hogere waarden vast te stellen kan een belanghebbende binnen de termijn van terinzagelegging mondeling of schriftelijk gemotiveerde zienswijzen indienen bij burgemeester en wethouders van Venlo. Tegen het ontwerp-besluit hogere geluidsgrenswaarden zijn evenmin zienswijzen ingediend.

Voor fase 3 is separaat een afzonderlijke planologische procedure gevolgd om af te wijken van het vigerende bestemmingsplan. De verleende omgevingsvergunning is in de onderhavige planstukken verwerkt.

8. PROCEDURE

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is in werking getreden met ingang van 1 juli 2008. De wettelijke procedure start met de kennisgeving ex artikel 1.3.1 van het Bro.

De volledige bestemmingsplanprocedure vanaf ontwerp bestemmingsplan ziet er vervolgens als volgt uit:

- **Openbare kennisgeving** van het ontwerp bestemmingsplan;
- **Terinzagelegging** van het ontwerp en bijbehorende stukken gedurende 6 weken en toezending aan gedeputeerde staten en de betrokken rijksdiensten, waterschappen en gemeenten;
- Gedurende de termijn van terinzagelegging kunnen door een ieder schriftelijk of mondeling **zienswijzen** worden ingebracht;
- **Vaststelling** van het bestemmingsplan door de gemeenteraad binnen 12 weken;
- Algemene **bekendmaking** van het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan geschiedt binnen twee weken na de vaststelling. Burgemeester en wethouders plaatsen de kennisgeving van het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan tevens in de Staatscourant en voorts geschiedt deze langs elektronische weg. Gelijktijdig verzenden zij de kennisgeving, zoals bedoeld in de vorige volzin, langs elektronische weg aan de diensten en bestuursorganen als bedoeld in artikel 3.8, lid 1 sub b Wro, en stellen zij het besluit met de hierbij behorende stukken langs elektronische weg beschikbaar;
- Mogelijkheid tot **beroep** bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State binnen 6 weken na bekendmaking voor belanghebbenden;
- **Inwerkingtreding** op de dag na afloop van de beroepstermijn, zijnde 6 weken na de bekendmaking, tenzij binnen deze termijn een verzoek om een voorlopige voorziening is ingediend bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

BIJLAGEN

Bijlage 1:
Berekening te bufferen hemelwater en uitwerking afwatering en riolering

BP Maasveldstraat Tegelen
Antares
d.d. 31-07-2014 (gew. 09-01-2017)

Advies- en Ontwerpbureau Geert Janssen

Berekening te bufferen hemelwater	oppervlakte in m2	verharding factor	verharding coefficient	Bui 20 mm berging in m3	Bui 50 mm berging in m3	lengte infilt. riool in m1	Lengte RWA riool in m1	inhoud riool	inhoud lava 48%	totaal berging	Opp. bov. Inst. in m2	Opp. Waking in m2	Opp.ond.inst. in m2 0f GHG	boveninsteek boven	Gem. bodem peil of GHG	Peil waking	Inhoud berging in m3	Inhoud berging waking	elders te bergen bui 50 mm	Opmerkingen
Achterterrein A en dakvlakken achterzijde A																				
verhard opp verh A incl. bergingen	842	100,00%	842	17	42															
Blok 1: dakvlak achterzijde	160	100,00%	160	3	8															
Blok 2: dakvlak achterzijde	103	100,00%	103	2	5															
Blok 3: dakvlak achterzijde	65	100,00%	65	1	3															
Blok 4: dakvlak achterzijde	67	100,00%	67	1	3															
Blok5: dakvlak achterzijde	123	100,00%	123	2	6															
Totaal infiltratie A	**1360**	**100,00%**	**1360**	**27**	**68**															
capaciteit infiltratieriool R1-R3																				
riool diam 300 mm						46	21	4,73	27,66	32,40										**totale berging ca. 19,8 mm**
Overloop naar wadi B2 bij bui 50 mm																			**35,60**	
Achterrein B en dakvlakken achterzijde B																				
verhard opp verh B incl.bergingen	874	100,00%	874	17	44															
Blok 6: dakvlak achterzijde	123	100,00%	123	2	6															
Blok 7: dakvlak achterzijde	74	100,00%	74	1	4															
Blok 8: dakvlak achterzijde	99	100,00%	99	2	5															
Blok 9: dakvlak achterzijde	75	100,00%	75	2	4															
Blok 10: dakvlak achterzijde	50	100,00%	50	1	3															
Blok 11: dakvlak achterzijde	103	100,00%	103	2	5															
Blok 12: dakvlak achterzijde	136	100,00%	136	3	7															
Totaal infiltratie B	**1534**	**100,00%**	**1534**	**31**	**77**															
capaciteit infiltratieriool R7-R4																				
riool diam 300 mm						46	6	3,67	27,66	31,34										**totale berging ca. 22,6 mm**
Overloop naar wadi B2 bij bui 50 mm																			**45,36**	
verhard opp verh D	48	100,00%	48		2															
verhard opp verh E	84	100,00%	84		4			list												
Blok 3+4 dakvlak voorzijde zuid	104	100,00%	104		5															
Blok 6+7 dakvlak voorzijde noord	159	100,00%	159		8															
Totaal infiltratie B1	**395**	**100,00%**	**395**		**20**															
capaciteit Wadi B1											**79**	**0**	**29**	**19,95**	**19,65**	**19,65**	**16**	**0**	**19,75**	**Overloop naar Wadi B2**
verhard opp verh G	129	100,00%	129		6															
Blok 7+8+9 dakvlak voorzijde oost	240	100,00%	240		12															
Totaal infiltratie B3	**369**	**100,00%**	**369**		**18**															
capaciteit Wadi B3											**125**	**0**	**17**	**19,95**	**19,65**	**19,65**	**21**	**0**	**18,45**	**Overloop naar Wadi B2**
verhard opp verh C	113	100,00%	113		6															
verhard opp verh F	56	100,00%	56		3															
Blok 2+3 dakvlak voorzijde oost	183	100,00%	183		9															
Totaal infiltratie B2	**352**	**100,00%**	**352**		**18**															
capaciteit Wadi B2											**417**	**302**	**174**	**19,95**	**19,25**	**19,65**	**207**	**95**	**17,60**	**berging B1+B2+B3 46 m3**
TOTAAL TE BERGEN	**4010**			**58**	**201**					**64**							**244**	**95**	**136,77**	

BLOK 1 BP. 20.20
BLOK 2 BP. 20.20
BLOK 3 BP. 20.20
BLOK 4
BLOK 5 BP. 20.00
BLOK 6
BLOK 7 BP. 20.20
BLOK 8 BP. 20.20
BLOK 9 BP. 20.20
BLOK 10
BLOK 11 BP. 20.15
BLOK 12 BP. 20.00

R1 19.80 17.63
R2 19.73 17.60
R3 19.80 17.50
R4 19.79 17.85
R5 20.10 17.85
R6 20.08 17.91
R7 19.91 17.96
R8 19.81 17.88

D1 19.89 18.65
D2 19.80 18.51
D3 19.82 17.97
D4 20.10 18.80
D5 20.10 18.76
D6 19.90 18.62
D7 19.82 18.01
D8 20.00 18.40
D9 20.00 17.81
D10 20.00 17.75
D11 20.00 19.00
D12 19.86 17.10

Maasveldstraat
Paul Gullaumestraat
Tongelseweg
slokop uitstroom 19.65
2 st. huisaansluiting, opening Ø 160 mm, flexybuis met rubberen ringdichting en schuifstuk, sleuf afdichten

	Bestaand te handhaven rwa-riool met diameter en vloeivlakhoogte
	Bestaande inspectieput met putnummer
19.79 / 19.92	Bestaande maaiveldhoogte resp. nieuwe aanleghoogte
	Kabel- en Leidingstrook
	Aan te brengen infiltratieriool met lava-omhulling h. 1,00 m x b. 1,80 m
	Aan te brengen infiltratie cap. 20 mm op eigen erf met overloop via bladvanger
BOB 18.28 R1	Aan te brengen rwa-riool met bob incl. zandvang 500 mm
BOB 18.28 D1	Aan te brengen dwa-riool met bob
	Aan te brengen huisaansluiting tbv rwa-afvoer pvc diam. 125 mm kleur groen
	Aan te brengen huisaansluiting tbv dwa-afvoer pvc diam. 110 mm kleur bruin
	Aan te brengen straatkolk met afvoer pvc diam. 125 mm
	Aan te brengen waterafvoergoot inw. 0,34 x 0,30 x 2.25 m type Giverbo B 29A
	Aan te brengen uitstroomvoorziening wadi type Giverbo GU-V 300 x 300 x 300 mm aansl. PVC diam. 200 mm
R1	Aan te brengen controleput rwa-riolering met putnummer en zandvang 500 mm
D1	Aan te brengen controleput dwa-riolering met putnummer
D1 19.73 / 17.93	Putnummer putdekselhoogte laagste bob
	boveninsteek wadi waakhoogte 0,30 m minus boveninsteek wadi onderinsteek; bodemhoogte wadi peil bodem wadi peil boveninsteek wadi

B.P. Maasveldstraat Tegelen

Bestek Afwatering-Rioleringen

Antares

Projectnr: 14 VEN 005
Tekeningnr: 14044 R-A1-250
Schaal: 1:250
Datum: 11-06-2017

Advies- en Ontwerpbureau Geert Janssen BOS
Peperstraat 7 5975 BS Sevenum T 077 3401815 M 06 13315080 info@geertjanssenontwerp.com

SEPARATE BIJLAGEN

Bijlage 1: Akoestisch onderzoek
Bijlage 2: Verkennend bodemonderzoek
Bijlage 3: Doorlatendheidsonderzoek
Bijlage 4: Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek
Bijlage 5: Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek
Bijlage 6: Archeologisch proefsleuvenonderzoek
Bijlage 7: Advies externe veiligheid

RUIMTELIJKE ONDERBOUWINGEN EN ONDERZOEKSRAPPORTEN VERGUNNINGAANVRAAG FASE 3

BRO, Ruimtelijke onderbouwing “7 woningen Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017

BRO, Ruimtelijke onderbouwing “Woonzorgcomplex Paul Guillaumestraat te Tegelen”, projectnummer 211x08455, 6 juli 2017

Econsultancy, Verkennend bodemonderzoek locatie tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091672, d.d. 04 december 2013

Econsultancy, Doorlatendheidsonderzoek tussen P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091674, d.d. 28 november 2013

Econsultancy, Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen gemeente Venlo, rapportnummer 13091673, d.d. 24 januari 2014

Econsultancy, Programma van eisen archeologisch proefsleuvenonderzoek Terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, PvE nummer 14011064A, d.d. 20 februari 2014

Econsultancy, Archeologisch proefsleuvenonderzoek terrein P. Guillaumestraat, Maasveldstraat, Bergstraat en Roermondseweg te Tegelen in de gemeente Venlo, rapportnummer 14011064, d.d. 22 september 2014

K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek optredende gevelbelastingen Stedenbouwkundigplan fase 3 Maasveldstraat te Tegelen, gemeente Venlo, 7 juli 2016, rapportnummer M16 338.401

K+ Adviesgroep bv, Akoestisch onderzoek geluidwering gevels bouwplan Zorggebouw PSW en 7 grondgebonden woningen fase 3 aan de Maasveldstraat Tegelen, 5 augustus 2016, rapportnummer M14 392.401

Veiligheidsregio Limburg-Noord, Advies externe veiligheid Maasveldstraat-Paul Guillaumestraat ongenummerd, adviesnummer 995220, d.d. 31 januari 2017

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen | Oldenzaal
www.BRO.nl

Bestemmingsplan 'Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen'

Regels

Gemeente Venlo

Ruimte om *in* te leven

Rapportnummer:	211x06761
Datum:	25 april 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	
Projectteam BRO:	
Trefwoorden:	
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte
Beknopte inhoud:	

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

Ruimte om *in* te leven

Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen

Inhoudsopgave

Regels		**3**
Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**4**
Artikel 1	Begrippen	4
Artikel 2	Wijze van meten	12
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**13**
Artikel 3	Groen	13
Artikel 4	Maatschappelijk	15
Artikel 5	Verkeer - Verblijfsgebied	17
Artikel 6	Wonen	19
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**24**
Artikel 7	Anti-dubbeltelregel	24
Artikel 8	Algemene bouwregels	25
Artikel 9	Algemene afwijkingsregels	26
Artikel 10	Algemene wijzigingsregels	27
Artikel 11	Algemene procedureregels	28
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**29**
Artikel 12	Overgangsrecht	29
Artikel 13	Slotregel	30

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 Plan:

Het bestemmingsplan 'Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen' met identificatienummer NL.IMRO.0983.BP201404MAASVPGUIL-VA01 van de gemeente Venlo.

1.2 Bestemmingsplan:

De geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en bijbehorende bijlage.

1.3 Aanduiding:

Een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.4 Aan- en/of uitbouw:

Een aan een hoofdgebouw vastgebouwd gebouw, dat architectonisch ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en in directe verbinding staat met het hoofdgebouw;

1.5 Aan huis gebonden bedrijf:

Het door de bewoner van de woning bedrijfsmatig verlenen van diensten c.q. het uitoefenen van ambachtelijke bedrijvigheid, geheel of overwegend door handwerk, dat door zijn beperkte omvang in een woning en daarbij behorende bijgebouwen met overwegend behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend, niet zijnde detailhandel.

1.6 Aan huis gebonden beroep:

Het door de bewoner van de woning beroepsmatig verlenen van diensten op administratief, juridisch, medisch, therapeutisch, kunstzinnig, ontwerptechnisch, of hiermee gelijk te stellen beroep dat door zijn omvang in een woning en daarbij behorende bijgebouwen met overwegend behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend. Hieronder dienen niet te worden begrepen de uitoefening van consumentverzorgende ambachtelijk bedrijfsactiviteiten noch detailhandel.

1.7 Ander bouwwerk:

Een bouwwerk geen gebouw zijnde.

1.8 Bebouwing:

Een of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.9 Bebouwingspercentage:

Een in de regels aangegeven percentage, dat de grootte van het deel van het bouwperceel aangeeft dat maximaal mag worden bebouwd.

1.10 Bed and breakfast:

Een horecagelegenheid ondergeschikt aan een woning die in hoofdzaak bestaat uit het verstrekken van nachtverblijf voor korte tijd en waarbij het verstrekken van maaltijden en/of dranken aan de logerende gasten (daaraan) ondergeschikt is.

1.11 Bedrijf:

Een inrichting of instelling gericht op het bedrijfsmatig voortbrengen, vervaardigen, bewerken, opslaan, installeren en/of herstellen van goederen dan wel het bedrijfsmatig verlenen van diensten, aan huis verbonden beroepen niet daaronder begrepen.

1.12 Begane grond:

Een bouwlaag geen verdieping zijnde.

1.13 Bestaand:

- Bebouwing:

  de als zodanig op de verbeeldingen aangegeven bebouwing, welke bestaat op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp-plan, dan wel op dat tijdstip op basis van een afgegeven omgevingsvergunning voor het bouwen mag worden gebouwd, tenzij in de regels anders is bepaald;

- Gebruik:

  gebruik van gronden en bouwwerken, zoals dat bestaat ten tijde van het van kracht worden van dit plan.

1.14 Bestemmingsgrens:

De grens van een bestemmingsvlak.

1.15 Bestemmingsvlak:

Een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.16 Bouwen:

Het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk.

1.17 Bouwperceel:

Een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.18 Bouwperceelgrens:

De grens van een bouwperceel.

1.19 Bouwvlak:

Een geometrisch bepaald vlak, waarmee de gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.20 Bouwwerk:

Een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.21 Bijgebouw:

Een gebouw behorende bij en dienstbaar aan een op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw, dat in functioneel en architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en niet in directe verbinding staat met het hoofdgebouw.

1.22 Bijwoning:

Het bieden van mantelzorg in een bijbehorend bouwwerk c.q. vrijstaand bijgebouw of verplaatsbare unit.

1.23 Coffeeshop:

Een horecabedrijf, waarin uitsluitend alcoholvrije dranken en eventueel kleine eetwaren worden verstrekt voor gebruik ter plaatse en waar softdrugs worden verstrekt voor gebruik ter plaatse of gebruik elders.

1.24 Consumentverzorgende ambachtelijke bedrijfsactiviteiten:

Het beroepsmatig uitoefenen van een ambachtelijke bedrijvigheid, in tegenstelling tot het aan huis gebonden beroep, gericht op consumentenverzorging, geheel of overwegend door middel van handwerk en waarbij de omvang van de activiteiten zodanig is dat als deze in een woning en daarbij horende bijgebouwen wordt uitgeoefend, de woonfunctie in overwegende mate wordt gehandhaafd. Dit laatste is slechts anders daar waar in deze regels is bepaald, dat de consumentverzorgende ambachtelijke bedrijfsactiviteiten tevens als hoofdfunctie zijn toegestaan.

1.25 Dak:

Iedere bovenbeëindiging van een gebouw.

1.26 Detailhandel:

Het bedrijfsmatig te koop of te huur of in lease aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ter verkoop, ter verhuur, ter leasing, het verkopen, het verhuren en/of leveren van goederen aan personen die deze goederen kopen respectievelijk huren voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit.

1.27 Gebouw:

Elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.28 Gestapelde woning:

Een woning in een woongebouw dat twee of meer geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen bevat (zijnde gestapelde bebouwing) en waar op het bijbehorende bouwperceel geen andere woningen voorkomen.

1.29 Grondgebonden woning:

Een gebouw met hoofdzakelijk een woonfunctie waar één woning aanwezig is.

1.30 Hoofdgebouw:

Een of meer panden, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer panden of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is.

1.31 Horeca:

Het bedrijfsmatig verstrekken van dranken en/of etenswaren en/of logies.

1.32 Huishouden:

Een duurzame leefgemeenschap van personen met een onderlinge verbondenheid, waarbij sprake is van (nagenoeg) zelfstandige bewoning.

1.33 Kamerbewoning:

Een pand of een deel van een pand dat door maximaal 4 personen kamergewijs wordt bewoond, al dan niet mede door de rechthebbende, en welk niet valt aan te merken als logiesverblijf.

1.34 Kamerverhuurbedrijf:

Een pand of een deel van een pand dat door meer dan 4 personen, anders dan door de rechthebbende, bedrijfsmatig kamergewijs wordt bewoond en welk niet valt aan te merken als logiesverblijf.

1.35 Kampeermiddel:

a. Een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een caravan;
b. enig ander onderkomen of enig ander voertuig of gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voor zover geen bouwwerk zijnde;

een en ander voor zover deze onderkomens of voertuigen of gewezen voertuigen geheel of ten dele blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf.

1.36 Kleinschalige bedrijfsmatige activiteit:

De in de Lijst van Bedrijfsactiviteiten genoemde bedrijvigheid, dan wel naar de aard en de invloed op de omgeving daarmee gelijk te stellen bedrijvigheid, die door zijn beperkte omvang in of bij een woonhuis met overwegend behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend.

1.37 Logiesverblijf:

Het in gebruik hebben of houden van een bouwwerk waarin bedrijfsmatig recreatief verblijf of tijdelijk onderdak wordt verschaft aan huishoudens die elders hun hoofdverblijf hebben. Short stay, het korter dan 4 maanden onderdak verschaffen aan buitenlandse werknemers is hieronder begrepen.

1.38 Maatschappelijk:

Het uitoefenen van activiteiten gericht op de sociale, maatschappelijke, educatieve en openbare dienstverlening, waaronder gezondheidszorg, zorg en welzijn.

1.39 Mantelzorg:

Langdurige zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

1.40 Nultredenwoning:

Een woning die extern en intern toegankelijk is. Dit betekent dat de woonkamer zonder trappen van buiten af bereikbaar is en dat de keuken, het sanitair en minimaal één slaapkamer vanuit de woonkamer eveneens zonder traplopen te bereiken zijn. Drempels in de woning zijn laag of ontbreken.

1.41 Ondergeschikte activiteit:

Activiteit waarbij maximaal 30% van de opstallen als zodanig mag worden gebruikt.

1.42 Ondergronds bouwwerk:

Een (gedeelte van) een bouwwerk, waarvan de bovenkant van de vloer is gelegen op ten minste 1,75 m beneden peil.

1.43 Overig bouwwerk:

Een bouwkundige constructie van enige omvang geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.44 Overkapping:

Een bouwwerk, geen gebouw zijnde, omsloten door maximaal één wand en voorzien van een gesloten dak, daaronder begrepen een carport.

1.45 Parkeervoorziening:

Een al of niet overdekte, op straat aanwezige dan wel met een straat in open verbinding staande ruimte, die gelet op de ligging en de ontsluiting geschikt is om te worden gebruikt voor het parkeren van motorvoertuigen.

1.46 Peil:

a. Voor bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
b. Voor een bouwwerk op een perceel, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de gemiddelde hoogte van het afgewerkte aansluitende maaiveld.

1.47 Prostitutie:

Het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding, daaronder begrepen straatprostitutie.

1.48 Seksinrichting:

De voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een prostitutiebedrijf alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar.

1.49 Straatprostitutie:

Het zich op de openbare weg of in een zich op de openbare weg bevindend voertuig beschikbaar stellen voor het verrichten van seksuele handelingen tegen vergoeding.

1.50 Tuin:

Gronden gelegen tussen de (voor)gevelrooilijn dan wel bijgebouwenlijn en het openbare gebied bestaande uit verkeersontsluiting(en), groenvoorzieningen en/of pleinvormige ruimten.

1.51 Uitbouw:

Een gebouw dat als vergroting van een bestaande ruimte is gebouwd aan een hoofdgebouw, welk gebouw door de vorm kan worden onderscheiden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw.

1.52 Voorgevel:

Een of meer gevel(s) van een gebouw die is/zijn gelegen aan de zijde van de weg en die in ruimtelijk opzicht de voorkant(en) van een gebouw vorm(t)(en).

1.53 Voorgevelrooilijn:

De grens van het bouwvlak die gericht is naar de weg en waarop de bebouwing is georiënteerd.

1.54 Voorzieningen van algemeen nut:

Voorzieningen ten behoeve van het op het openbaar net aangesloten nutsvoorziening, het telecommunicatieverkeer, het openbaar vervoer en/of het wegverkeer.

1.55 Vrijstaand bijgebouw:

Een bijgebouw, dat in functionele en bouwkundige zin ondergeschikt is aan en qua constructie en in ruimtelijk visueel opzicht vrij staat van het hoofdgebouw of daarmee slechts verbonden is door een tuinmuur, haag of andere tuinafscherming.

1.56 Weg:

Een voor het rijverkeer en ander verkeer bestemde weg of pad, daaronder begrepen de daarin gelegen bruggen en duikers, de tot de weg of pad behorende bermen en zijkanten, alsmede de aan de weg liggende en als zodanig aangeduide parkeergelegenheden.

1.57 Wet/wettelijke regelingen:

Indien en voor zover in deze regels wordt verwezen naar wettelijke regelingen c.q. verordeningen en dergelijke, dienen deze regelingen te worden gelezen zoals deze luiden op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerpplan, tenzij anders bepaald.

1.58 Woning:

Een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van niet meer dan één huishouden.

1.59 Wooneenheid:

Onder het begrip wooneenheid wordt voor de werking van dit bestemmingsplan verstaan een woning.

1.60 Woongebouw:

Een gebouw of gedeelte van een gebouw, waarin twee of meerdere woningen zijn gelegen die zijn te bereiken door een of meer gemeenschappelijke ruimte(n).

1.61 Zijgevel:

Een gevel van een hoofdgebouw, niet zijnde de voor- of achtergevel.

Artikel 2 Wijze van meten

2.1 De dakhelling:

Langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.2 De goothoogte van een bouwwerk:

Vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.

2.3 De inhoud van een bouwwerk:

Tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.4 De bouwhoogte van een bouwwerk:

Vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een overig bouwwerk met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes en naar aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.

2.5 De afstand tot de bouwperceelgrens:

Tussen de grens van het bouwperceel en een bepaald punt van het bouwwerk, waar die afstand het kortst is.

2.6 De horizontale diepte van een bouwwerk:

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken van de voorgevel en de achtergevel.

2.7 De ondergrondse bouwdiepte van een bouwwerk:

Vanaf het peil tot het diepste punt van het bouwwerk, de fundering niet meegerekend.

2.8 De oppervlakte van een bouwwerk:

Tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Groen

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. plantsoenen;
b. groenvoorzieningen;
c. speelvoorzieningen;
d. bermen en beplanting;
e. parken;
f. waterhuishoudkundige voorzieningen, waterlopen en waterpartijen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'waterberging' wordt voorzien in een waterbergings- en infiltratievoorziening in de vorm van een wadi;

met daaraan ondergeschikt:

g. paden;
h. verhardingen;
i. parkeervoorzieningen;
j. hondenuitlaatplaatsen;
k. kunstwerken;

met de daarbijbehorende:

l. voorzieningen van algemeen nut.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. op of in deze gronden mogen uitsluitend gebouwen ten behoeve van voorzieningen van algemeen nut worden gebouwd;
b. de bouwhoogte mag niet meer dan 3,00 m bedragen;
c. de oppervlakte van voorzieningen van algemeen nut mag niet meer dan 15 m² bedragen.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 5,00 m bedragen;
b. overkappingen zijn niet toegestaan;
c. in afwijking van het bepaalde onder a mag de hoogte van:
    1. lichtmasten niet meer dan 12,00 m bedragen;

3.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing:

a. ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken;
b. ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit en beeldkwaliteit van de naaste omgeving;
c. ter waarborging van de verkeersveiligheid;
d. ter waarborging van de sociale veiligheid;
e. ter waarborging van de brandveiligheid en rampenbestrijding;
f. met betrekking tot de in het kader van waterhuishoudkundige voorzieningen alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen te nemen maatregelen ter voorkoming van overlast van hemelwater ten gevolge van nieuw op te richten bebouwing en/of aan te brengen oppervlakteverharding.

3.4 Specifieke gebruiksregels

3.4.1 Strijdig gebruik

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend het gebruik van de gebouwen en gronden voor:

a. opslag van onbruikbare of althans aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, goederen, stoffen en materialen en van emballage en/of afval, behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de grond;
b. het opslaan, opgeslagen houden, storten of lozen van vaste en vloeibare afvalstoffen behoudens voor zover zulks noodzakelijk is in verband met het op de bestemming gerichte gebruik van de grond.

Artikel 4 Maatschappelijk

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het uitoefenen van activiteiten gericht op de sociale, maatschappelijke, educatieve en openbare dienstverlening, waaronder begrepen:
    - gezondheidszorg, waaronder begrepen medische zorg;
    - zorg en welzijn;
b. waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;

met daaraan ondergeschikt:

c. paden;
d. verhardingen;
e. parkeervoorzieningen;
f. kunstwerken;

met de daarbijbehorende:

g. voorzieningen van algemeen nut.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. gebouwen mogen uitsluitend binnen een bouwvlak worden gebouwd, met dien verstande dat binnen de aanduiding 'bijgebouwen' uitsluitend bijgebouwen zijn toegestaan;
b. de goothoogte van een gebouw mag niet meer dan de op de verbeelding aangegeven goothoogte bedragen;
c. de bouwhoogte van een gebouw mag niet meer dan de op de verbeelding aangegeven bouwhoogte bedragen.

4.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen mag niet meer dan 2 m bedragen, met dien verstande dat de hoogte van erf- en terreinafscheidingen vóór de naar de weg gekeerde gevel niet meer dan 1 m mag bedragen;
b. de hoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 2,50 m bedragen.

4.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag is bevoegd nadere eisen te stellen ten aanzien van: :

a. de plaats en de afmetingen van de bebouwing:
    1. ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken;
    2. ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit en beeldkwaliteit van de naaste omgeving;

3. ter waarborging van een goede milieusituatie;
4. ter waarborging van de verkeersveiligheid;
5. ter waarborging van de sociale veiligheid;
6. ter waarborging van de brandveiligheid en rampenbestrijding

b. met betrekking tot de in het kader van waterhuishoudkundige voorzieningen alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen te nemen maatregelen ter voorkoming van overlast van hemelwater ten gevolge van nieuw op te richten bebouwing en/of aan te brengen oppervlakteverharding.

4.4 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval gerekend het gebruik van de gebouwen en gronden voor:

a. een ambachtelijk, industrieel, handels- en/of horecabedrijf;
b. prostitutie en/of seksinrichtingen;
c. coffeeshops.

Artikel 5 Verkeer - Verblijfsgebied

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer - Verblijfsgebied' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. woonstraten en paden met hoofdzakelijk een verblijfsfunctie;
b. parkeervoorzieningen;
c. groenvoorzieningen;
d. speelvoorzieningen;
e. waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;

met daaraan ondergeschikt:

f. bermen en beplanting;
g. straatmeubilair;
h. hondenuitlaatplaatsen;
i. voorzieningen van algemeen nut.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. op of in deze gronden mogen uitsluitend gebouwen ten behoeve van voorzieningen van algemeen nut worden gebouwd;
b. de bouwhoogte mag niet meer dan 3,00 m bedragen;
c. de oppervlakte van voorzieningen van algemeen nut mag niet meer dan 15 m² bedragen.

5.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag niet meer dan 5,00 m bedragen;
b. overkappingen zijn niet toegestaan;
c. in afwijking van het bepaalde onder a mag de bouwhoogte van lichtmasten maximaal 12,00 m bedragen.

5.3 Nadere eisen

Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing:

a. ter voorkoming van onevenredige aantasting van de gebruiksmogelijkheden en het woon- en leefklimaat van aangrenzende gronden en bouwwerken;
b. ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit en beeldkwaliteit van de naaste omgeving;
c. ter waarborging van de verkeersveiligheid;
d. ter waarborging van de sociale veiligheid;
e. ter waarborging van de brandveiligheid en rampenbestrijding;
f. met betrekking tot de in het kader van waterhuishoudkundige voorzieningen alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen te nemen maatregelen ter voorkoming van overlast van hemelwater ten gevolge van nieuw op te richten bebouwing en/of aan te brengen oppervlakteverharding.

5.4 Specifieke gebruiksregels

5.4.1 Strijdig gebruik

Tot een strijdig gebruik van gronden en bouwwerken wordt in elk geval gerekend het gebruik van de gebouwen en gronden als:

a. standplaats voor kampeermiddelen.

Artikel 6 Wonen

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het wonen, in de vorm van grondgebonden woningen waaronder begrepen kamerbewoning tot maximaal 4 personen per woning;
b. aan huis gebonden beroepen en kleinschalige bedrijfsactiviteiten aan huis;
c. tuinen, erven en onbebouwde erven;
d. waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede (ondergrondse) waterbergings- en infiltratievoorzieningen;

met de daarbij behorende:

e. hoofd- en bijgebouwen, aan- en uitbouwen;
f. bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende regels:

a. gebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd;
b. het bebouwingspercentage van het bouwperceel voor hoofdgebouwen, aan- en bijgebouwen en andere bouwwerken welke hoger zijn dan 1 m gemeten vanaf het aansluitend terrein, met uitzondering van bouwpercelen waar patiowoningen voorzien zijn, mag niet meer dan 65% bedragen;
c. voor patiowoningen geldt dat er een minimale oppervlakte van 23 m² ten behoeve van de patio onbebouwd dient te blijven.

6.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

de hoofdgebouwen zijn uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding - hoofdgebouw' toegestaan;

a. het aantal wooneenheden mag niet meer bedragen dan is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden';
b. vrijstaande woningen zijn niet toegestaan;
c. de maximale goot- en bouwhoogte mag niet meer bedragen dan is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)';
d. de bebouwingsdiepte van het hoofdgebouw mag bij:
    1. aaneengesloten bebouwing, met uitzondering van gestapelde bebouwing, maximaal 10,00 m bedragen;
    2. halfvrijstaande bebouwing maximaal 12,00 m bedragen;
    3. patiowoningen maximaal 12,55 m bedragen.
e. de breedte van het hoofdgebouw mag bij:
    1. aaneengesloten bebouwing, met uitzondering van gestapelde bebouwing, maximaal 10,00 m bedragen;
    2. halfvrijstaande bebouwing, waaronder begrepen patiowoningen, maximaal 15,00 m bedragen.
f. de vrijstaande gevel dient in de zijdelingse perceelgrens gebouwd te worden of minimaal 3,00 m daaruit.

6.2.3 Aan- en uitbouwen en bijgebouwen

Voor het bouwen van aan- en uitbouwen en bijgebouwen gelden de volgende regels:

a. bijgebouwen bij patiowoningen zijn niet toegestaan;
b. aan- en uitbouwen en bijgebouwen dienen tenminste 1,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw - of het verlengde daarvan - te worden gebouwd;
c. in hoeksituaties dienen aan- en uitbouwen en bijgebouwen op een afstand van tenminste 3,00 m achter de voorgevelrooilijn van het hoofdgebouw - of het verlengde daarvan - te worden gebouwd;
d. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen, voor zover ze gelegen zijn buiten het maximale bouwvlak van het hoofdgebouw, zoals in artikel 6.2.2 d. en e. aangegeven, mag niet meer bedragen dan:
    1. 70 m² bij een bouwperceel van maximaal 500 m²;

        met dien verstande dat het maximale bouwpercentage als hiervoor bedoeld onder artikel 6.2.1 sub b. niet mag worden overschreden;
e. de goothoogte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen mag maximaal 3,30 m bedragen en de bouwhoogte mag maximaal 6,00 m bedragen;
f. de bouwhoogte van aan- en uitbouwen en bijgebouwen met een plat dak mag niet meer dan 3,30 m bedragen;
g. in afwijking van het bepaalde onder a t/m e van dit lid, mogen aan- en uitbouwen worden aangebouwd vóór de naar de weg gekeerde zijde van het bouwvlak, met een diepte van maximaal 1,50 m, een oppervlakte van 6 m² en een hoogte van maximaal 0,25 m boven de vloer van de eerste verdieping.

6.2.4 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende regels:

a. erf- en terreinafscheidingen hoger dan 1,00 m, doch maximaal 2,00 m, alsmede overkappingen dienen tenminste 1,00 m achter de voorgevel van het hoofdgebouw - of in het verlengde daarvan - te worden gebouwd;
b. in hoeksituaties dienen erf- en terreinafscheidingen hoger dan 1,00 m, doch maximaal 2,00 m, alsmede overkappingen op een afstand van tenminste 3,00 m achter de voorgevelrooilijn van het hoofdgebouw - of het verlengde daarvan - te worden gebouwd;
c. in afwijking van het bepaalde onder a. en b. van dit lid geldt voor bouwpercelen welke niet over een (onbebouwd) achtererf beschikken maar wel over een patiotuin aan de voorzijde van de woning, danwel voor bouwpercelen waar sprake is van een zijerf dat in gebruik is als tuin en welk niet (ook) dient als oprit, dat erf- en terreinafscheidingen ook in de perceelsgrens/ voor de voorgevelrooilijn gerealiseerd mogen worden;
d. de hoogte van andere bouwwerken mag maximaal 3,00 m bedragen, met uitzondering van:
    1. vlaggenmasten, waarvan de bouwhoogte maximaal 5,00 m mag zijn;
    2. speeltoestellen, waarvan de bouwhoogte maximaal 3,00 m mag zijn;
e. het onder artikel 6.2.1 sub b. aangegeven bebouwingspercentage mag ten gevolge van het oprichten van andere bouwwerken welke hoger zijn dan 1 meter, gemeten vanaf het aansluitende terrein, niet worden overschreden.

6.3 Nadere eisen

6.3.1 Nadere eisen

Het bevoegd gezag is bevoegd nadere eisen te stellen ten aanzien van:

a. de situering en/of afmetingen van bouwwerken;
b. de kapvorm van gebouwen;
c. de aanleg en omvang van parkeergelegenheid op eigen terrein;
d. de in het kader van waterhuishoudkundige voorzieningen alsmede (ondergrondse) waterbergings- en

infiltratievoorzieningen te nemen maatregelen ter voorkoming van overlast van hemelwater ten gevolge van nieuw op te richten bebouwing en/of aan te brengen oppervlakteverharding.

6.3.2 Afwegingskader

De toepassing van nadere eisen als bedoeld onder a. tot en met c. door het bevoegd gezag zal gericht zijn op het voorkomen van een onevenredige aantasting van:

a. het straat- en bebouwingsbeeld;
b. de woonsituatie (wooncomfort, kwaliteit, woongenot van de directe omgeving);
c. de gebruiksmogelijkheden (op eigen terrein en op aangrenzende gronden);
d. de milieusituatie;
e. de verkeersveiligheid;
f. de parkeerruimte op eigen terrein;
g. de sociale veiligheid;
h. de brandveiligheid.

6.4 Specifieke gebruiksregels

6.4.1 Strijdig gebruik

Tot een gebruik strijdig met deze bestemming, wordt in elk geval gerekend het gebruik van:

a. vrijstaande bijgebouwen voor permanente of tijdelijke bewoning;
b. woningen voor kamerbewoning voor meer dan 4 personen;
c. opstallen als kamerverhuurbedrijf;
d. opstallen voor bed and breakfast;
e. gronden voor de voorgevel bij aaneengesloten woonbebouwing om te parkeren.

6.4.2 Aan huis gebonden beroep en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten

Het uitoefenen van een aan huis gebonden beroep en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten is toegestaan in combinatie met het wonen, mits:

a. het bedrijven betreft welke genoemd zijn in bijlage 1 Lijst aan huis gebonden bedrijven, alsmede bedrijven welke niet in de lijst zijn vermeld, doch naar het oordeel van burgemeester en wethouders, waar het gaat om de verwachting omtrent te duchten gevaar, schade of hinder of overlast voor de (woon)omgeving, daarmee gelijk te stellen zijn. De in bijlage 1 Lijst aan huis gebonden bedrijven genoemde bedrijven vallen onder milieucategorie 1 of 2. Bedrijven in een hogere milieucategorie zijn vanwege de mogelijke hinder voor de omgeving in dit verband niet toegestaan;
b. de woonfunctie in overwegende mate behouden blijft;
c. de beroeps- en/of bedrijfsoppervlakte niet meer bedraagt dan 40% van de vloeroppervlakte van het hoofdgebouw en de bijgebouwen, met een maximum van 50 m²;
d. de beroeps- en/of bedrijfsactiviteiten hoofdzakelijk door de bewoner(s) van het hoofdgebouw zelf worden uitgeoefend;
e. de beroeps- en/of bedrijfsactiviteiten het woon- en leefklimaat niet onevenredig aantasten;
f. de woning en de bij de woning behorende bijgebouwen aan het Bouwbesluit c.q. de Bouwverordening blijven voldoen;
g. de beroeps- en/of bedrijfsactiviteiten geen parkeeroverlast voor de directe (woon)omgeving veroorzaken of dat hierdoor geen extra parkeervoorzieningen noodzakelijk zijn;
h. geen (overig) gevaar schade, hinder of overlast voor de (woon)omgeving ontstaat;
i. geen detailhandel wordt uitgeoefend, met uitzondering van detailhandel die ondergeschikt is aan en verband houdt met de ter plekke uitgeoefende kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten;
j. geen horeca-activiteiten worden uitgeoefend;
k. geen prostitutiebedrijf, seksinrichting of aanverwante activiteiten op erotisch en/of pornografisch

gebied wordt/worden uitgeoefend.

6.5 Afwijken van de gebruiksregels

6.5.1 Bed and Breakfast

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 6.4.1 voor de vestiging van een Bed and Breakfast mits:

a. de woonfunctie als hoofdfunctie behouden blijft;
b. bedoeld gebruik geen hinder voor het woonmilieu oplevert en geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het woonkarakter van de wijk of buurt;
c. bedoeld gebruik geen belemmering voor de omliggende bedrijven oplevert;
d. het gebruik naar de aard met het woonkarakter van de omgeving in overeenstemming moet zijn;
e. het gebruik de woonfunctie dient te ondersteunen, dat wil zeggen dat degene die de activiteiten in het hoofdgebouw of bijbehorend bouwwerk uitvoert, tevens de gebruiker van het hoofdgebouw is;
f. er geen duurzame ontwrichting van de evenwichtige opbouw van de voorzieningenstructuur ontstaan;
g. het niet zodanig verkeersaantrekkende activiteiten betreft die kunnen leiden tot een nadelige beïnvloeding van de normale afwikkeling van verkeer;
h. er wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein;
i. maximaal 40% van het vloeroppervlak van het hoofdgebouw en de daarbij behorende bijbehorende bouwwerken ten behoeve van een Bed and Breakfast in gebruik zijn, zulks met een absoluut maximum van 60 m².

6.5.2 Mantelzorg

Het bevoegd gezag kan door middel van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 6.4.1 voor het gebruik ten behoeve van mantelzorg in vrijstaande bijbehorende bouwwerken (bijwoning), mits aan de volgende voorwaarden kan worden voldaan:

a. om voor een mantelzorgwoning in aanmerking te komen, is een indicatie nodig van het wijkteam, n.a.v. een keukentafelgesprek, ('zorgontvanger kan alleen nog met mantelzorg zelfstandig wonen'). Indien geen andere indicatie voorligt, is een verklaring van de huisarts nodig;
b. de aanvrager heeft zijn hoofdverblijf of zal deze hebben in de woonruimte waaraan de voorziening wordt getroffen. Dit betekent dat de aanvrager in deze woonruimte zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft en op dit adres in de gemeentelijke basisadministratie (gba) staat ingeschreven dan wel zal staan ingeschreven;
c. er mogen geen extra woningen aan de woonvoorraad toegevoegd te worden. Uitgangspunt blijft dat het gaat om één woning, waarvan een deel van het huishouden in een bijbehorend bouwwerk is gevestigd (ook wel genoemd ‘afhankelijke’ woonruimte);
d. omringende bedrijven mogen niet worden gehinderd/belemmerd in hun bedrijfsvoering c.q. bouw- en gebruiksmogelijkheden (de mantelzorgwoning wordt aangemerkt als geurgevoelig object);
e. er moet worden voldaan aan de voorschriften uit het Bouwbesluit die ook voor een ‘normale’ woning gelden;
f. er moet sprake zijn van een nultredenwoning;
g. de omvang van de mantelzorgwoning is niet meer dan 70 m². Daarbij geldt als aanvullende voorwaarde dat het bebouwingspercentage van het totale bouwperceel niet meer mag bedragen dan 65% bij grondgebonden bebouwing;
h. het gebruik van het bijbehorend bouwwerk mag niet leiden tot onevenredige aantasting van de omgeving;
i. in de omgevingsvergunning wordt opgenomen dat deze vergunning wordt ingetrokken, indien de bestaande noodzaak vanuit een oogpunt van mantelzorg niet meer aanwezig is. Nadat de zorgbehoefte is beëindigd, moet een verplaatsbare unit binnen een termijn van een half jaar worden verwijderd, gerekend vanaf de datum waarop de vergunning is ingetrokken. Voor een bijbehorend bouwwerk geldt dat het tijdelijk gebruik hiervan voor mantelzorg moet worden gestaakt.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 7 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 8 Algemene bouwregels

8.1 Bestaande afstanden en maten

a. Indien afstanden tot, en bouwhoogten, inhoud, aantallen en/of oppervlakten van bestaande bouwwerken die gebouwd zijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet of Wabo, op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan meer bedragen dan ingevolge hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen deze maten en hoeveelheden als maximaal toelaatbaar worden aangehouden.
b. In die gevallen dat afstanden tot, en bouwhoogten, inhoud, aantallen en/of oppervlakten van bestaande bouwwerken, die gebouwd zijn met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Woningwet of Wabo, op het tijdstip van de terinzagelegging van het ontwerp van het plan minder bedragen dan ingevolge hoofdstuk 2 is voorgeschreven, mogen deze maten en hoeveelheden als minimaal toelaatbaar worden aangehouden.
c. In het geval van (her)oprichting van gebouwen is het bepaalde in a en b uitsluitend van toepassing indien het geschiedt op dezelfde plaats.

Artikel 9 Algemene afwijkingsregels

9.1 Algemene afwijkingen

Het bevoegd gezag kan, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden, het woon- en leefklimaat, de stedenbouwkundige kwaliteit, de beeldkwaliteit, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid, de brandveiligheid en rampenbestrijding van de aangrenzende gronden en bouwwerken, door middel van een omgevingsvergunning afwijken van:

a. de voorgeschreven maximum maten, afmetingen, percentages tot ten hoogste 10% van die maten, afmetingen en percentages;
b. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geven;
c. de bestemmingsbepalingen en toestaan dat bouwgrenzen worden overschreden, indien een meetverschil daartoe aanleiding geeft;
d. de bestemmingsbepalingen ten aanzien van de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en toestaan dat de hoogte van de bouwwerken, geen gebouwen zijnde, wordt vergroot tot niet meer dan 10 m;
e. het bepaalde ten aanzien van de maximale (bouw)hoogte van gebouwen en toestaan dat de (bouw)hoogte van de gebouwen wordt vergroot ten behoeve van plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers en lichtkappen, mits:
    1. de maximale oppervlakte van de vergroting maximaal 10% van het betreffende bouwvlak zal bedragen;
    2. de hoogte maximaal 1,25 maal de maximale bouwhoogte van het betreffende gebouw zal bedragen;
f. het bouwen van kleine niet voor bewoning bestemde bouwwerken van openbaar nut en voor religieuze doeleinden zoals wachthuisjes, transformatorhuisjes, schakelhuisjes, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, (glas)containers, monumenten, kapellen, wegkruisen en naar aard en omvang daarmee gelijk te stellen bouwwerken, mits:
    1. de oppervlakte niet meer dan 15 m² bedraagt;
    2. de goothoogte niet meer dan 3,00 m bedraagt;
    3. de bouwwerken naar aard en afmetingen passen in het plan, met dien verstande, dat de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde niet meer dan 10,00 m mag bedragen
    4. uit een bodemonderzoek is gebleken dat de bodem geschikt is voor het beoogde gebruik.

Artikel 10 Algemene wijzigingsregels

10.1 Overschrijding bestemmingsgrenzen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd de in het plan opgenomen bestemmingen te wijzigen ten behoeve van:

a. overschrijding van bestemmingsgrenzen, voor zover dit van belang is voor een technisch betere realisering van bestemmingen of bouwwerken dan wel voor zover dit noodzakelijk is in verband met de werkelijke toestand van het terrein;
b. overschrijding van bestemmingsgrenzen en toestaan dat het beloop van wegen of de aansluiting van wegen onderling in geringe mate wordt aangepast, indien de verkeersveiligheid en/of –intensiteit daartoe aanleiding geeft;
c. de overschrijdingen als bedoeld in sub a en b mogen echter niet meer dan 3,00 m bedragen en het bestemmingsvlak mag met niet meer dan 10% worden vergroot;
d. het aanpassen van opgenomen bepalingen in de voorafgaande artikelen, waarbij wordt verwezen naar bepalingen in wettelijke regelingen, indien deze wettelijke regelingen na het tijdstip van de tervisielegging van het ontwerpplan worden gewijzigd.

Artikel 11 Algemene procedureregels

11.1 Procedure nadere eisen

Bij het stellen van nadere eisen als bedoeld in deze regels gelden de volgende procedureregels:

a. het ontwerpbesluit ligt gedurende twee weken voor een ieder ter inzage;
b. burgemeester en wethouders maken de terinzagelegging tevoren bekend in een of meer dag- of nieuwsbladen, die in de gemeente worden verspreid;
c. de bekendmaking houdt mededeling in van de bevoegdheid voor belanghebbenden om gedurende de termijn van terinzagelegging zienswijzen naar voren te brengen bij burgemeester en wethouders tegen het ontwerpbesluit;
d. indien tegen het ontwerpbesluit zienswijzen naar voren zijn gebracht, wordt het besluit met redenen omkleed;
e. burgemeester en wethouders delen aan hen die hun zienswijzen naar voren hebben gebracht de beslissing daaromtrent mede.

Hoofdstuk 4 Overgangs-en slotregels

Artikel 12 Overgangsrecht

12.1 Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk, dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, danwel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot:
   a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
2. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van het bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken, die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

12.2 Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik, dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als: Regels van het bestemmingsplan Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen

Bestemmingsplan 'Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen'

Bijlage

Gemeente Venlo

Ruimte om *in* te leven

Rapportnummer:	211x06761
Datum:	25 april 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	
Projectteam BRO:	
Trefwoorden:	
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte
Beknopte inhoud:	

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

Ruimte om *in* te leven

Maasveldstraat Paul Guillaumestraat Tegelen

Inhoudsopgave

Bijlage		**3**
Bijlage 1	**Lijst aan huis gebonden bedrijven**	**4**

Bijlage

Bijlage 1 Lijst aan huis gebonden bedrijven

Lijst van Bedrijfsactiviteiten

Nr	OMSCHRIJVING	CAT
1	Badhuizen en sauna-baden	2
2	Banken, verzekeringsbedrijven, beurzen	2
3	Bedrijfs- en werknemersorganisaties (kantoren)	2
4	Bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	1
5	Binderijen	2
6	Cateringbedrijven, kookstudio's	2
7	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d., excl. Internetcafé's e.d.	1
8	Consultatiebureaus	1
9	Dans-, muziek-, balletscholen, workshopateliers e.d. t.b.v. hobby's en vrijetijdsbesteding	2
10	Expediteurs, cargadoors (kantoren)	1
11	Fabricage van munten, sieraden e.d.	2
12	Fitnesscentra	2
13	Foto- en filmontwikkelcentrales	2
14	Groothandel en handelsbemiddeling (kantoren, geen opslag)	2
15	Handelsbemiddeling (kantoren)	1
16	Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	1
17	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen, overige grafische aktiviteiten	2
18	Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	1
19	Muziekinstrumentenbedrijven	2
20	Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	2
21	Openbaar bestuur (kantoren e.d.)	2
22	Overige dienstverlening t.b.v. vervoer (kantoren)	1
23	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	1
24	(Para)medische praktijken, klinieken en dagverblijven	1
25	Persoonlijke dienstverlening	1
26	Reisorganisaties	1
27	Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	1
28	Reproduktiebedrijven opgenomen media	1
29	Studio’s (films, tv, radio, geluid)	2
30	Telecommunicatiebedrijven, excl. belhuizen e.d.	1
31	Uitgeverijen (kantoren)	1
32	Veilingen voor huisraad, kunst e.d.	1
33	Verhuur van en handel in onroerend goed	1
34	Verhuurbedrijven voor roerende goederen	2
35	Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	2
36	Vervaardiging van wijn, cider e.d.	2
37	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	1
38	Wasserettes, wassalons	1
39	Wasverzendinrichtingen	2

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen

Legenda

Plangebied

plangebied

Bestemmingen

enkelbestemmingen

- G — Groen
- M — Maatschappelijk
- V-VB — Verkeer - Verblijfsgebied
- W — Wonen

Aanduidingen

functieaanduidingen

- (wb) — waterberging

bouwvlak

- bouwvlak

bouwaanduidingen

- [bg] — bijgebouwen
- [sba-hg] — specifieke bouwaanduiding - hoofdgebouw

maatvoeringsaanduidingen

- E — maximum aantal wooneenheden
- A / B — maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)

Verklaringen

- ondergrond (19-01-2013)

BESTEMMINGSPLAN MAASVELDSTRAAT PAUL GUILLAUMESTRAAT TEGELEN

Gemeente Venlo

NL.IMRO.0983.BP201404MAASVPGUIL-VA01

schaal:	1:1000	voorontwerp:	..-..-.... / tekenaar	projectnr. BRO:	211x06761
formaat:	A3	ontwerp:	11-01-2018 / CC	projectnr. VWP:	13BROTE107
concept:	18-12-2013 / FH	vastgesteld:	25-04-2018 / CC	bestandsnaam:	13BROTE107-013.dwg

BRO Ruimte om in te leven
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T 077 373 06 01
www.bro.nl
tegelen@bro.nl
F 077 373 76 94

verbeelding: Viewpoint ©
www.viewpoint.nl